B.f.352/68

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 január 5. — 1. szám

1963

FŐVÁROSI HIRLAP

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Tisztult légkör

Irta Karafiáth Jenő dr.

m. kir. titkos tanácsos, Budapest székesfőváros főpolgármestere

Amikor székesfővárosunk főpolgármesteri tisztét elfoglaltam, a békességet, a megértést, az ellentétek kiegyenlítésének szükségét és az egymás iránt érzett kölcsönös megbecsülést és a nyugodt munkalehetőség megteremtését hirdettem. Bemutatkozó beszédemben azzal a kéréssel fordultam mindenki felé, hogy a megértés, a kölcsönös tisztelet és a tisztes szándékkal harcoló ellenfél megbecsülése jegyében álljon sorompóba közös ideálunkért, az önkormányzat áldásos tisztaságából fakadó eleven nemzeti erők teljes és tökéletes diadaláért, és pártkülönbség nélkül arra kértem a közgyűlés valamennyi tagját, egyben a törvényhatóság minden érdemes tisztviselőjét, hogy tiszta törekvéseimet megértő támogatásukban részesítsék, célkitűzéseimet pedig lelkes és odaadó munkájukkal, tárgyilagos véleményük mindenkor őszinte kifejezésével meghatványozni el ne mulasszák.

Ha visszagodolok az elmult esztendőre, jóleső örömmel kell megállapítanom, hogy *a törvényhatósági bizottság közgyűléseit mindig az érdemi munka és a magas színvonalú vita jellemezte.* Lényeges kérdésben nem merültek fel elválasztó ellentétek a közgyűlésben, még elvi és világnézeti különbség mellett is egy nevezőre tudott hozni minden pártot a székesfőváros és annak nagyszerű intézményei iránt táplált olthatatlan szeretete. Törvényes hatáskörömben igen sokízben volt alkalmam meggyőződést szerezni arról is, hogy *a székesfőváros tisztviselői kara valóban odaadó és fáradhatatlan munkát végez,* és a legteljesebb megelégedést érdemeli ki.

Különös öröm nekem, hogy a mai nehéz viszonyok közepette sikerült a pártvezérek bevonásával a kormány és a székesfőváros vezetősége között *olyan légkört teremteni, amely bizonyos vonatkozásokban évek óta függőben tartott egyes kérdéseknél máris végleges és megnyugtató megoldáshoz vezetett,* másrészt közvetlenül a költségvetés elfogadása után *a legkülönbözőbb pénzügyi kérdések együttes megtárgyalására adott lehetőséget.* Bár az úgynevezett szanálási korszak hivatali elődöm idejében végetért, a hagyaték letárgyalására most került sor. És ha nem is értékeljük túl az eredményt, semmilyen körülmények között sem lehet lebecsülni azt a tényt, hogy a város és az állam elszámolási viszonya véglegesen rendeződött és a székesfőváros tartozását harminc évre kiterjedő kamatmentes évi törlesztési részletekkel egyenlítheti ki. És nem szabad alábecsülnünk azt sem, hogy a tárgyaló asztalt mindkét fél abban a tudatban hagyta el, hogy a főváros deficites költségvetésénél nem a kormányzat jó szándékán múlott az, hogy az állami hozzájárulás mértéke a várakozáson alul maradt. Az állami költségvetésben annyi más és ugyancsak elsőrendű igény jelentkezett, hogy a kormány a legteljesebb jóakarat mellett sem tudott nagyobb összeget rendelkezésre bocsátani. A pénzügyi kérdések feltárása után bebizonyosodott, hogy *mind a belügyminiszter úr, mint a pénzügyminiszter ur elment az engedékenység és lehetőség határáig,* amelynél tovább menni csak akkor lehet, ha az államháztartás helyzetében újabb gyökeres javulás mutatkozik. A költségvetés egyes tételeinek kényszerű csökkentése természetesen még sok fejtörést fog okozni, mert a hasznos beruházások elmaradása, a karitativ tevékenység csökkentése, a kényszertakarékosság sokszor a legnagyobb veszedelmeket rejtheti magában, amiért a felelősséget vállalni felette nehéz.

Tudatában vagyok annak, hogy *fővárosunkat elsősorban önereje tudja boldogabbá és még gazdagabbá tenni,* amint hogy eddig sem az uralkodó kegye, hanem tehetséges és takarékos polgárságának kitartó kezdeményezése, továbbá mind az iparban, mind a kereskedelemben, valamint a kulturális életben a legteljesebb elismerésre méltó öntudatos áldozatkészsége tette naggyá és világhíressé. Hiszem és remélem tehát, hogy *a Szent István esztendőben,* amely nemcsak fővárosunknak lesz igen nagy eseménye, hanem az egész nemzetnek is, a fővárosunk iránti szeretet és polgártársaink jól felfogott érdekeinek megbecsülése az eddiginél is fokozottabb mértékben hozza össze a jószándékú törekvéseket és Szent István jubileumi esztendejét, amely annyi megoldásra váró feladatot tartogat számunkra, a legszebb siker jegyében zárhatjuk le.

Zsitvay Tibor

elmondja a Fővárosi Hirlapnak

a főváros és az állam tárgyalásának érdekes történetét

Véglegesen rendezték a pénzügyi problémákat — Évekre kiható programot dolgoztak ki — Budapest új fejlődési lehetőségek előtt

A karácsonyi ünnepekre érkezett le a városházára *Széll* József belügyminiszter leírata és most, hogy az állam és a főváros pénzügyeit végleg szabályozták, *a főváros végre elkészítheti deficitmentes költségvetését.* Ezt a nagy munkát *a kormány az autonómiára bízta.* Nyilt titok, hogy a főváros és az állam egymásközötti ügyeinek rendezése érdekében *Zsitvay* Tibor az egész főváros hálaját kiérdemlő eredményes nagy munkát fejtett ki. A *Fővárosi Hirlap* éppen ezért felkereste

ZSITVAY TIBOR DR.-t,
a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnökét,

aki magáról a rendezésről, valamint a tárgyalások menetéről a következő nagyérdekű nyilatkozatot adta:

— A főváros és az állam között létrejött megállapodás rendkívül nagy jelentőségű. *Eltünt végre az a régen húzódó ellentét, amely az ország fővárosának politikai légkörét nagyon sokszor megmérgezte.*

— Eddig még azt sem tudtuk biztosan, hogy az állam tartozik-e a fővárosnak, vagy fordítva. Az állam különféle követeléseket állított fel, a fővárosnak szintén akadt elszámolnivalója az állammal. A két álláspont csak nem akart találkozni. Most végre megvan a megegyezés, véglegesen tisztázták a követeléseket és a tartozásokat. A főváros elismerte, hogy *15 millió pengős tartozása* áll fenn az állammal szemben. Az állam a lehető legkedvezőbb körülmények között ajánlotta fel ennek a tartozásnak kiegyenlítését,

30 esztendeig évi félmillió pengőt törleszteni a főváros nagy vagyona mellett nem jelent különösebb terhet.

— Még valamit meg kell említeni. Majdnem kétszerannyit, *pontosan 28 millió pengőt követelt az állam a fővárostól, tehát ezen a ponton egy 50 százalékos kiegyezés történt.* Az állam előzékenységét nagy könnyelmüség volna lebecsülni. Most azután minden aktát lezárhatunk és *nincs semmi akadálya annak, hogy az állam és a főváros békés együttműködéssel dolgozzon együtt.*

Az állam 50 százalékban teljesítette a főváros kívánságait

— Az állam a legnagyobb megértéssel kisérte a főváros előterjesztéseit. A közgyűlés a forgalmiadó-részesedés régi arányának visszaállítását kérte. Ha mindenben teljesítette volna az állam a főváros kívánságait, úgy *évi 6 millió pengő többletjövedelemmel rendelkeztünk volna.* A kormány 3.5 millió pengővel többet enged át *évente* a forgalmiadóból, mint eddig. Eszerint tehát *több mint 50 százalékban teljesítette a főváros kérését.*

— A megbeszélések kezdetén nem is volt szó ilyen nagy összeg átengedéséről, hanem a tárgyalások során az állam megértése olyan méltányos volt, hogy végül az áldozatok tekintetében elment eddig a határig.

— Itt van még *a rendőrségi hozzájárulás* kérdése is. Eredetileg 3 millió pengőt kért az állam a fővárostól a rendőrségi költségek fedezésére. *A főváros csak egy esztendeig fizetett és az állammal szemben fennálló adóssága főleg onnan származik, hogy ennek a kötelezettségének nem tett eleget.* Már mult esztendőben a költségvetésben csak 2 milliót vettünk fel erre a célra, de a főváros ezt az összeget sem fizette meg. A 2 millió pengő beállítása a 3 millió helyett, teljesen egyoldalu volt. Most ez a probléma is megoldódott.

— Hallottam olyan felfogást is, hogy ennek a megegyezésnek az a szépséghibája, hogy *csak abban az esetben tartozunk 2 millióval, ha valóban megfizetjük ezt az összeget, ellenkező esetben azonban továbbra is fennmarad a 3 milliós kötelezettség.* Ezt nem így kell felfogni. Mi az egyességet álljuk, örülünk annak, hogy végre rend van az állam és a főváros között és *a főváros az állammal szemben vállalt kötelezettségeit a jövőben teljesíteni is fogja.*

Az önkormányzat nagy sikere

— Ezen a ponton beszélni kell az autonómia nagy sikeréről is. A belügyminiszter leiratában

elismerte, hogy a törvényhatósági bizottság hivatott a pénzügyi gazdálkodás programját megszabni.

Az önkormányzat meg lehet elégedve ezzel a felső helyről kapott bizonyítvánnyal és talán nem vagyok szerénytelen, ha ezt az eredményt részben *a magam fáradozásának tudom be.*

— Már tavaly kaptam igéretet arra, hogy az önkormányzat bevonásával fogják a fontos fővárosi problémákat megoldani. A mult évi költségvetési beszédemben kiemeltem, hogy *eltől az együttműködéstől igen sokat várok.* Bizonyos akadályok azóta felmerültek, de most

a tárgyalások kiindulópontja az volt, hogy a főváros ügyeinek intézését feltétlenül az önkormányzat maga végzi el.

Erről már mint pozitiv megállapodásról beszéltem az idei költségvetési beszédemben. Nem történhetik meg mégegyszer az, ami tavaly előfordult. A miniszter élt azzal a jogával, hogy a költségvetésbe önhatalmúan állíthat be tételeket és ugyancsak saját elhatározásából törölt olyan tételeket, amelyet az önkormányzat, mint a maga határozatát a költségvetésben érvényesítette. Ezzel a rendszerrel *végre szakítottak* és ezért történt meg, hogy a belügyminiszter a költségvetés átdolgozását az államma1 való megegyezés után a fővárosi autonómia hatáskörébe utalta.

— Ha már erről beszélünk, meg kell említenem még azt is, hogy

nem úgy ültünk le a tárgyalóasztalhoz, mint elkeseredett ellenfelek.

A kormány sem helyezkedett arra az álláspontra, hogy ha szüksége mutatkozik, a felmerült vitás ügyekben mint bíró mondhatja ki a döntő szót, hanem mindvégig mint megértő felek tárgyaltunk, akik nem az ellentéteket keresik, hanem a kibontakozást kivánják elérni.

A NEP elnöki tanácsa kereste a kibontakozás módját

— Megállapítható általában, hogy

az önkormányzat eddig még soha ilyen fontos szerephez nem jutott a tárgyalóasztalnál,

mint ezúttal. A kibontakozás útjait és módjait először *a NEP elnöki tanácsában beszéltük meg.* Amikor a helyzet magunk között már tisztázódott, a kormány először velünk kezdte meg a tanácskozásait. Csak amikor már a referensekkel minden oldalról megvilágítottuk a problémákat, kezdődött meg a tulajdonképpeni hivatalos tárgyalás, amelyet a fővárosi adminisztráció vezetője, *Szendy* Károly polgármester és vezérkara irányított. Ezeken a tanácskozásokon is résztvettünk.

A két jobboldali párt elnökét minden megbeszélésbe bevonták, tehát még a részleteknél és érvényesíteni tudta az önkormányzat befolyását.

Hangsúlyoznom kell, hogy *Szendy* Károly polgármester, mint tárgyaló fél, hivatása magaslatán állott, *a főváros érdekeit a legmesszebbmenő módon megvédte.*

— De nem is voltak elkeseredett ellenfelei. *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter, akire a legnehezebb feladat, az anyagi kérdések rendezése várt, a legnagyobb megértéssel kezelte a kibontakozásra váró javaslatokat. Senki sem csodálkozott megértő szereplésén, hiszen mielőtt miniszter lett volna, *maga is tagja volt a főváros törvényhatóságának és az önkormányzat szellemében tárgyalt.* Tisztában volt azzal is, hogy a főváros törvényhatóságában komoly munka folyik, amelyet meg is kell becsülni. Minden elfogadható érvet akceptált *Széll* József belügyminiszter is. *Janda* Károly miniszteri tanácsos, a belügyminisztérium városi osztályának vezetője igazán a legnagyobb jóindulatot tanusította, *nélküle és az ő hasznos segítsége nélkül ilyen jó megállapodást nem lehetett volna kötni.*

Meg kell cáfolni mindazokat a híreszteléseket, mintha a belügyminisztériumban bárki is akadályokat akart volna gördíteni a kibontakozás elé.

A városi főosztály *a legnagyobb szeretettel és rokonszenvvel kisérte a fővárosnak a válságból való kibontakozást illető fáradozásait.*

A látszólagos terhes kikötések a főváros érdekeit szolgálják

— Még valamit ki kell emelnem. Csak *látszólag terhesek azok a kikötések, amelyek a belügyminiszteri leiratban feltalálhatók.* Valamennyit a főváros érdekében tették és mi magunk követeltük, hogy a kibontakozás ilyen irányban történjék meg. Magának az autonómiának érdeke az, hogy véglegesen rendbehozzuk a főváros háztartását.

Mi is akarjuk, hogy deficitmentes költségvetésünk legyen, mi is követeltük, ne legyen meg a lehetősége a pótadó és a kereseti adó felemelésének.

Maga a leirat hangsúlyozza, hogy *adót emelni nem lehet.*

— Az adóemelés kérdése a tárgyalásoknál valóban felmerült. Hivatkozás történt arra, hogy *a pótadó Budapesten csak 50 százalékos, míg a többi városokban sokkal nagyobb.* A kereseti adó 2 százalékos felemelésére is meg volt a törvényes lehetőség.

— Talán könnyebb dolga lett volna az autonómiának, ha, hivatkozva a kormányintézkedésekre, egyszerűen az *adóemeléshez nyult volna,* de ebben az esetben *nem érdemelte volna meg azt a bizalmat, amelynek alapján a főváros vezetésére állították.*

— Ezek a kikötések igenis szükségesek, vagy legalább is *semmi körülmények között sem terhesek, az autonómia szabad elhatározását egyáltalában nem veszélyeztetik, hiszen maga az önkormányzat kivánta ilymódon rendezni pénzügyeit.*

— Amikor szóba került a tantusz és a vízdíj drágítása, az alkalmazottak fizetésemelésének rendezése miatt, hozzá kellett járulnunk a tarifáknak ilymódon való megdrágításához, mert tudtuk, hogy *ha most ellentállunk, úgy két-három hónap mulva ezekre az emelésekre feltétlenül sor kerül.* Ezek a kérdések is benn voltak a rendezés komplexumában és *lehetetlen volt ezek megszavazásától eltekinteni.*

Több éves pénzügyi programot dolgoz ki az önkormányzat

— Most azután felmerült az a kérdés, hogy *tudunk-e olyan programot kidolgozni, amelynek alapján a főváros pénzügyeit véglegesen rendezni lehet.* A leirat ebből csak annyit árul el, hogy „a főváros önkormányzata pénzügyi programot fog kidolgozni". *Egy év alatt sem Budapest, sem más között pénzügyeit nem lehet rendbehozni,* tehát

szükség van több évre terjedő alapos pénzügyi program kidolgozására.

Magát az időt nehéz meghatározni, de számításom szerint *öt esztendő alatt már nagyszabású pénzügyi programot lehet végrehajtani.*

— *Van egy csomó beruházás a költségvetésben, amelyet eddig a folyó bevételekből fedeztek.* Ez rendjén volt addig, amíg jó dolgunk volt, amíg a körülmények megengedték, hogy ezekre a beruházásokra a fedezetet ilyen kényelmesen előteremthettük. Amint azonban nehézségek mutatkoztak, akkor már *nem szabad a lakosságot tulságosan megterhelni.*

A beruházások költségeit igazán több esztendőre elosztha1juk és ebben az esetben a közönség nem érzi a terheket.

A beruházások hasznát különben is nem egy év alatt, hanem hosszú időn át élvezi, tehát *méltányos is, hogy a költségeket több esztendőre osszuk el.* A költségvetés rendbehozása így könnyebben megy, mert a költségvetésben a beruházások nem a teljes összegükben fognak szerepelni, hanem *az évi költségvetésekben elosztva jutnak szerephez.*

Milliók helyett tehát százezrek jelentkeznek tehertételként, ezeket a százezreket azután könnyebb lesz deficitmentes költségvetés keretébe beilleszteni.

Nem szabad azonban azt hinni, hogy ez a főváros eladósodását fogja jelenteni. Az igaz, hogy a multban a kormány elzárkózott attól, hogy nagyobb összegü beruházó kölcsön felvételét engedélyezze a fővárosnak. A leiratban most sem történik erről említés, ellenben *a tárgyalások során ennek lehetősége is felvetődött.*

Ha a beruházásnak egyrészét kiemeljük a költségvetésből és ezeknek a végrehajtására kölcsönakciót akarunk megindítani, a kormány részéről nem találunk majd akadályt.

Készen vannak a szanálási javaslatok

— Sokan kétségbevonták azt, hogy rövid időn belül lehetséges az új költségvetést összeállítani. *A polgármester egy havi határidőt tűzött ki.* A magam részéről nagyon örülök annak, hogy a polgármester ilyen gyors tempóban kivánt rendet teremteni. Erősen bízom abban, hogy *ez az egy hónap valóban elegendő lesz a nagy munka végrehajtására és összeállíthatjuk az új deficitmentes költségvetést.*

— Megmondom nyiltan,

nekem már megvannak a kibontakozásra vonatkozó javaslataim,

ha lehetséges volna, akár már most leülhetnék a tárgyalóasztalhoz és előterjeszthetném azokat. Meg vagyok arról győződve, hogy *a polgármester is elkészült az indítványaival és ezt a 12-es bizottság elé terjeszti.*

— Még ha a vita el is húzódna, a legroszszabb esetben *két hónapi tanácskozásra van szükség.* Az önkormányzat minden szerve rendelkezésre áll, vállalunk minden munkát, tehát *a deficitmentes költségvetést össze is fogjuk állítani.*

— A tárgyalások végeredménye tehát az, hogy

az összes felmerült problémákat elintéztük és teljesen tisztán indulhatunk az új esztendőbe.

Nemcsak a mostani költségvetést állíthatjuk össze, hanem *kidolgozhatjuk a következő öt esztendőnek programját is.*

Zsitvay Tibor nyilatkozata rávilágít mindazokra a problémákra, amelyek eddig a homályban maradtak. Azért nem beszélhettek eddig a város vezetői ezekről a kérdésekről, mert *előbb lojalitásból meg akarták várni a kormány leiratát.* Most már valóban tisztázódott a helyzet minden vonatkozásban. Az önkormányzat a nagy nyilvánosság előtt megkapta a nagy feladatot: *tessék rendet teremteni a magyar főváros portáján!* Egészen bizonyos, hogy *az autonómia nemcsak deficitmentes költségvetést állít össze, hanem hosszú évekre, esetleg évtizedekre veti meg az alapját a nyugodt kormányzásnak és a biztos előrehaladásnak.*

Ketten – Budapestért

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Úr!

Nagy érdeklődéssel és a tisztes munka iránt érzett igaz megbecsüléssel forgattam azt az impozáns lapszámot, amelyet a Fővárosi Hirlap alapításának XXV-ik évfordulója alkalmából kiadott. Huszonöt év! Hosszú idő, — és nehéz idő lehetett. Annak is most volt huszonöt esztendeje, hogy én külföldi tanulmányutamról hazatérve, letelepedtem és dolgozni kezdtem. Szóval egyidőben indultunk útnak és egymással párhuzamosan haladva munkálkodtunk ugyanazért a célért: Budapestért. Ön tollal a kezében, cikkeivel férközött a fővárosi polgárok szívébe; én ceruzával a kezemben, tervezgettem és építettem a házakat. De mindketten a főváros szolgálatába állottunk.

Szép idők voltak akkor. Hazánk fénykorát élte, fővárosunk virágzott és olyan lendülettel emelkedett a világvárosok sorába, amilyenre példa nincs. A „nagy polgármester", Bárczy István diktálta a tempót, amerikai stílben, zseniális agyában megfogamzottak a szebbnél szebb gondolatok. Jutott itt munka mindenkinek bőven, aki csak dolgozni akart. Épültek sorjában a kislakásos bérházak, mert a cél az volt, hogy minden dolgozó polgár emberi volttához méltó hajlékhoz jusson. Szebbnél szebb iskolák emelkedtek, amelyek a mai modern Budapestnek is díszére válnak. A Lajta-féle Vass-utcai iskolánál szebbet azóta sem építettek. Azután a hamburgi Hagenbeck mintájára felépült a nagy látványosságú állatkert, a sok szép fürdő, a világviszonylatban is nagyszabású Gellért-szálloda... Szegény Bárczy! Mennyi szemrehányást kellett hallgatnia a Gellért miatt és most mégis milyen jó, hogy felépítette.

De az Úristen gondoskodik arról, hogy a fák ne nőjenek az égig. A mi derüs égboltunkat is elborították a sötét felhők, eljött az égiháború, mely elárasztotta a második vízözönnel a világot. És egyszerre megállt a fejlődés, megállt az élet.

A régi rómaiak azt mondották: „inter arma silent musae". Hát a mi muzsáink is elcsendesedtek. Az Ön kezéből kiesett a toll, az enyémből a ceruza. Csak egyetlen egy múzsa dolgozott tovább, de az aztán alaposan elvégezte a munkáját: Melpoméne, a tragédia múzsája. Megcsinálta a legnagyobb tragédiát, mely előfordult, amióta a világ csak fennáll.

De mikor a hosszú-hosszú világfelfordulás után győzők és legyőzöttek — egyaránt elvérezve — letették a fegyvert, mikor a felhők kezdtek elvonulni hazánk égboltjáról, itt állt újból a törhetetlen és életerős magyar, hogy fokozott munkával pótolja azt, amit hosszú éveken át elmulasztott. És miután a romokat eltakarítottuk, ujból az alkotáshoz, az építő munkához fogtunk és — lehet, tán csodának kellett történnie! — ma Budapest virágzóbb és szebb, mint volt valaha

Épülni kezdtek újból sorjában a monumentumok. És — habár ezek az újabb alkotások magukon viselik a sivár gazdasági viszonyok bélyegét, — az egyszerűség jegyében egy új, modern stílus van kialakulóban, amely a külső dísz helyett a levegőnek, a fénynek, a napsugárnak, az életnek adja át a helyet.

E kornak első építkezései még csak szükséglakások voltak, hogy a vagonokban lakó magyar testvérek hajlékhoz jussanak, de azután jött a városszéli település, a kislakások, melyekből ma is több, mint ezer építése van folyamatban. És építettünk új, modern iskolákat, elöljáróságokat, kórházakat, fürdőket, templomokat, hogy visszanyerjék a hitellenek a hitet... és mindazt, amivel elmaradtunk, de ami egy világvároshoz oly nélkülözhetetlenül szükséges. Modern, új berendezésekről kellett gondoskodni minden téren, a nagy forgalomhoz alkalmazkodó új útvonalakról, terekről, parkokról egyaránt. A Horthy Miklós-híd, az új Szent István-város gyönyörű parkjával, Madách-tér... És épülni fog a Tabán varázsos szép parkjában Budapest-Fürdőváros új gyógyszállodája, hogy megsokszorozza az idegenforgalmat és idevonzza a külföldieket. Mert végre felismerték Budapestet, eljönnek ide, mind nagyobb számban és akik egyszer itt voltak, ujból visszatérnek, mert meg lehet nagyon szeretni ezt a várost.

Megindult tehát megint a lüktető élet, a lázas munka. Ön kezébe vette ismét a tollat, — cikkeiben buzdítva szól a polgársághoz, én meg a ceruzát, és megint tervezgetek, építem a házakat. Folytatjuk tovább együtt, ott, ahol elhagytuk.

És adja Isten, mire megint jubilálni fog, addigra elkészüljön a munka, megvalósuljon a szép gondolat: a Nagy-Budapest, amely teljes pompájában és díszben várja vissza azt a tízmillió magyart, aki újból — nyiltan is — fővárosának fogja vallhatni majd.

Ehhez kérem az Isten áldását és ebben a gondolatban, régi barátsággal köszöntöm Önt jubileuma alkalmából, kedves Szerkesztő Uram.

vágvecsei Wellisch Andor
műépítész,
törvényhatósági bizottsági tag.

A Fővárosi Hirlap jubileuma

A mi háziünnepünk visszhangja

Csak a meghatottság, a hála és az örökön visszatérő szeretet szavaival tudunk megemlékezni arról a rengeteg jóleső és baráti megemlékezésről, amellyel a huszonötéves jubileumát ünneplő *Fővárosi Hirlapot*, a magyar közélet legelőkelőbb köreitől egészen a főváros ügyei iránt érdeklődő budapesti polgárság legszélesebb rétegéig oly tömegesen kitüntették. Kezdve a jubileumi szám illusztris cikkíróin, akiknek névsorát büszkén soroljuk a *Fővárosi Hirlap* legszebb emlékei közé, folytatva legbelsőbb munkatársainknak nagyszerű teljesítményeivel és befejezve az üdvözlő táviratok és levelek garmadáival, — olyan kitüntetésben volt része ennek az ujságnak, amely mindig Budapest kommunális érdekeiért küzdött és Budapest szeretetében égett, hogy nagy büszkeséggel tekinthetünk vissza jubileumi számunk kivételes és rendkívüli sikerére. Nekünk nincsenek más eszközeink, mint hogy hálánkat a köszönet legmelegebb szavaival rójuk le mindenki iránt, aki ezekben a számunkra igazi ünnepi órákban megnyilatkozott mellettünk.

A jubileumi szám keretében megjelent cikkek, közlemények, üdvözlések azonban korántsem adják igazi képét a mi családi ünnepünk szépségének. Hozzátartozik ehhez még az a levél- és távirattömeg, amelyet azóta kaptunk és amelyeket itt csak szórványosan kívánunk felsorolni. De legelső és leghálásabb szavunk a magyar sajtóé, a nagyhatalmú ujságoké és mindazoké a lapoké, amelyek a mi jubileumunkról beszámoltak és méltatták létünk és munkánk jelentőségét.

Külön kell megemlékeznünk a régi Budapest legnagyobb és történelmi jelentőségű alakjáról, *Bárczy* Istvánról, akinek hozzánk intézett kedves, meleg, őszinte levele legnagyobb büszkeségeink közé fog tartozni. Ha van erkölcsi bizonyítvány egy ujság számára, amely Budapest polgárságának érdekeiért harcol, *ezt az erkölcsi bizonyítványt Bárczy István állította ki a Fővárosi Hirlapról.* Szebbet, emelkedettebb szelleműt, igazabbat és őszintébbet senkitől sem kaphatunk. A nagy koronatanu, akit számtalanszor támadtunk, ma ime, baráti kézszorítással küldi üdvözletét és köszöni meg a *támogatást*, de megköszöni nemes, tiszta, férfias érzéssel a *támadást* is.

És bocsásson meg mindenki, aki baráti kézszorítással, jóleső elismeréssel közeledett ezekben a szép napokban hozzánk, hogy külön is kiemelünk valakit, akinek elismerő szavai nagy büszkeséget jelentenek a mi számunkra. Ez pedig *Vita* Emil dr. ny. székesfővárosi tanácsnok, aki egész valóját jellemző szerénységével mondja el néhány sorban egy óriási küzdelemnek történetét, amelyben az ő kiváló munkájában legelső élharcosa a *Fővárosi Hirlap* volt. A Dunáért, a dunai központért, a dunai hegemóniáért, a dunai kikötőért harcoltunk és csatáztunk együtt, nemcsak a magyar közönnyel, nemcsak a hivatalos fórumok álmatagságával, de sokkal veszedelmesebb, ha nem is ellenfelekkel, de vetélytársakkal, Bécscsel és minden nagyvárossal, mely a Duna mellett fekszik és amely a dunai hegemóniáért harcol. Ma Budapestnek nagyon előkelő pozíciója van a Duna partján, a dunai városok között és fölépült a csepeli kikötő is. Nem dicsekszünk: kötelességünket teljesítjük, de semmi sem fontos, csak az eredmény.

És mi eredményeket látunk végesvégig, a *Fővárosi Hirlap* egész működése során. Vannak kisebb és nagyobb eredmények, voltak, mert kellett lenniök, kudarcaink, de a mérleg tiszteletreméltó és a magunk számára megnyugtató. Klasszikus tanuk bizonyítják jubileumi számunkban és ebben a mai lapunkban, hogy ez így volt, de ennyire sem kell mennünk, mert aki negyedszázadon át szorgalmas olvasója volt a *Fővárosi Hirlap*-nak, mindenki elismeri, el kell ismernie, hogy nyugtalan és szép küzdelmeink gazdag eredményeket hoztak nem nekünk, hanem Budapest székesfőváros közönségének.

*

Bárczy István dr. a következőket írta:

Kedves Szerkesztő Úr!

A huszonötesztendős jubileumhoz szívből gratulálok. Egyszersmind megköszönöm, hogy az én polgármesteri működésemről olyan megható szépen emlékeztek meg. Ez annál kedvesebb és értékesebb, mert amíg hatalmon voltam, addig bizony lapjában sokszor támadtak. Lehet, hogy néha igazuk is volt. Mert hát gyarlók vagyunk. . . A lapnak és szerkesztőjének jó új esztendőt kíván

igaz híve

Bárczy István

*

Vita Emil dr. üdvözlő levele a következő:

Tisztelettel csatlakozom a b. lapjuk 25 éves jubileuma alkalmából gratulálók seregéhez. Állandó olvasójuk lévén, tanuja vagyok nem egy sikernek, amit egyes fővárosi ügyekben a főváros és közönsége iránti szeretetük szemmelláthato bizonyságával a várospolitika terén igen tekintélyes pozíciót szerzett magának 25 éves fennállása alatt. Midőn tehát úgy Önnek, igen tisztelt Főszerkesztő úr, mint a szerkesztésében megjelenő Fővárosi Hirlapnak további sikeres működést kívánunk, maradunk

teljes tisztelettel

MAGYAR LESZÁMITOLÓ- és PÉNZVÁLTÓ-BANK.

*

A Magyar Kézműiparosok és Kereskedők Országos Szövetsége az alábbi levélben üdvözölte a *Fővárosi Hirlap* főszerkesztőjét:

Igen tisztelt Főszerkesztő Úr!

Szövetségünk vezetősége és sokezer tagja nevében szeretettel köszöntjük a Fővárosi Hirlapot negyedszázados jubileuma alkalmából. A Fővárosi Hirlap az a komoly várospolitikai lap, amely mindenkor sikraszállt Budapest polgársága érdekeiért. A magyar kézműiparosok és kereskedők sohasem fogják elfelejteni azt az önzetlen munkásságot, amelyet a 25 éves Fővárosi Hirlap mindenkor kifejtett. Azt kívánjuk, hogy az elkövetkező negyedszázadban is olyan sikeres legyen közérdekű működésük, mint ez a multban is volt.

Kiváló tisztelettel

MAGYAR KÉZMŰIPAROSOK ÉS KERESKEDŐK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

Schück István ü. v. társelnök,
Bauer László főtitkár.

A napisajtó megemlékezése a jubileumról

Csaknem kivétel nélkül megemlékeztek a *Fővárosi Hirlap* huszonötéves jubileumáról és ünnepi számáról a fővárosi napilapok. Ezek sorában nagy melegséggel méltatja ünnepünket a

Budapesti Hirlap,

amely a következőket írja:

A Fővárosi Hirlap jubileuma. Alapításának negyedszázados évfordulójához érkezett a *Fővárosi Hirlap* és ez az évforduló jubileuma *Dacsó* Emil főszerkesztőnek is, aki a Fővárosi Hirlapot alapította és mind máig szerkeszti. A lap alapítása eseménye volt annak idején a városházának és a sajtónak is, mert *Dacsó Emil fordította a nagyközönség szélesebb körü érdeklődését a városigazgatás felé*, amelynek hajdanában a megérdemeltnél kevesebb teret és jelentőséget tulajdonított a sajtó. Azóta ez a helyzet megváltozott, a *Fővárosi Hirlap*-nak sok versenytársa támadt, de az úttörő ujság mindig megmaradt az első vonalban, mindig megtartotta előkelő szerepét a várospolitikában. Hathatós és önzetlen támogatója a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* és támogatója minden jó ügynek, amely a főváros érdekét szolgálja. Alapításától kezdve, a huszonöt éven át, állandó népszerűség kíséri, aminek titka az, hogy a *Fővárosi Hirlap* minden száma nemcsak jelentős, hanem tartalmas és érdekes. A jubileum alkalmából nagy terjedelemben, gazdag tartalommal jelent meg a *Fővárosi Hirlap ünnepi száma*, amelyben az ujságíró és a lapkiadótestületek, a politikai és gazdasági élet reprezentánsai meleg, méltató sorokat írtak *Dacsó* Emil főszerkesztőről. A jubiláris szám főérdekessége az a külön melléklet, amelyben *a főváros legutóbbi 25 évének története* van megírva. Érdekes visszaemlékezéseket és aktuális cikkeket írtak a lapba: *József Ferenc* királyi herceg, *Bornemisza* Géza kereskedelmi miniszter, *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Zsitvay* Tibor, *Perényi* Zsigmond báró, *Bessenyey* Zénó, *Preszly* Elemér, *Algyay-Hubert* Pál államtitkár, *Éliássy* Sándor főkapitány, *Bárczy* István, *Ripka* Ferenc, *Huszár* Aladár volt főpolgármesterek, *Pogány* Béla, *Pásztor* Mihály, *Harrer* Ferenc, *Usetty* Béla, *Terbócz* Imre, *Vályi* Lajos, valamint *Lamotte* Károly és *Schuler* Dezső alpolgármesterek, a főváros tizennégy tanácsnoka, *Lipthay* Lajos és *Széll* Jenő vezérigazgatók, továbbá a várospolitika, gazdasági és társadalmi élet számos reprezentánsa. Az ünnepi lapot színes cikkek, aktuális riportok egészítik ki.

*

Az elismerés meleg hangján ír a *Fővárosi Hirlap* alapításának huszonötödik évfordulójáról és jubileumáról a **Pester Lloyd**, amely *Ottlik* György dr., az új főszerkesztő vezetésével, régi erényeit megtartva, pályájának új felfelé ívelő útjára indult.

Megemlékezett ünnepi fordulónkról: az *Esti Kurir, Magyarság, Magyar Hirlap, Nemzeti Ujság, Népszava, Ujság*, a hétfői lapok sorában a *Hétfői Napló, Magyar Hétfő* és *Reggeli Ujság.*

A hetisajtó elismerése

Meleg méltató sorokat szentel a *Fővárosi Hirlap* jubileumának a *Szabadság*, amelynek felelős szerkesztője, *Serényi* Gusztáv, a kiváló publicista és közgazdász, aki a *Fővárosi Hirlapnak* alapításától kezdve hosszú időn át egyik legértékesebb munkatársa volt.

Baráti szavakkal emlékezik meg jubileumunkról a *Pesti Tőzsde*, *Kallós* János főszerkesztőnek, a magyar közgazdasági irodalom kitünő reprezentánsának lapja.

Balassa József, a magyar ujságírás egyik legkiválóbb mesterének lapja, *A Pénzvilág*, hosszú közleményben méltatja negyedszázados évfordulónkat. „A *Fővárosi Hirlap*, — írja *A Pénzvilág*, — most huszonötéves és a főváros közönsége az egész magyar közgazdasági élettel együtt méltán ünnepli a kitünő lapot. Dacsó Emil, a magyar közgazdasági ujságírás egyik kitünő értéke volt, amikor fővárosi lapját megalapította és a *Fővárosi Hirlap* azóta negyedszázadon át nagyvonalú elgondolással, teljes felkészültséggel, hűséggel a nemes zsurnalisztikai hagyományok iránt, előkelő nivón és a főváros ügyeinek gondozó szeretetével teljesítette feladatát. *Dacsó* Emil méltó arra a pozicióra és tekintélyre, amelyet a várospolitika területén elfoglal."

„A *Fővárosi Hirlap* 25 éves jubileuma alkalmából, — írja *Zsoldos* Géza főszerkesztőnek,, a magyar szakirodalom egyik erősségének lapja, a *Magyar Hitel*, — a főváros közönsége és az egész magyar gazdasági élet méltán ünnepelheti a kitünő lapot. *Dacsó* Emil, a lap főszerkesztője, a magyar kommunális ujságírás kitünő értéke, sok kiváló gondolattal járult hozzá a főváros fejlődéséhez, de a magyar közgazdasági életet is ép olyan híven szolgálta."

Hasonló melegséggel emlékezik meg jubileumunkról *Berény* Imre és *Tábori* Lajos kitünő szerkesztésében megjelenő *Magyar Közgazdaság*, *Barabás* Béla dr. népszerű közgazdasági orgánuma, a *Magyar Lloyd*, közgazdasági életünk egyik legrégibb, tekintélyes szemléje, *Fodor* Miklós lapja, a *Magyar Pénzügy* és a *Vécsey* Miklós szerkesztésében megjelenő *Pesti City.*

Elismerő közleményeikkel tisztelték meg a jubiláló *Fővárosi Hirlap*-ot: a *Riport, Biztosítási és Közgazdasági Lapok, Heti Hirek, Kereskedelmi Hirlap, Középeurópai Lloyd, Magyar Detailkereskedő, Magyar Sütők Lapja* és a *Vállalkozás-Építkezés.*

*

Nagy halomba gyültek azok az üdvözlő levelek és táviratok, amelyekben a *Fővárosi Hirlap* és szerkesztőjének barátai és tisztelői fejezik ki jókívánságaikat az ünnepi évforduló alkalmából. *Békeffy* Géza, a Tőzsdei Kurir főszerkesztője, aki szellemességgel teletüzdelt levelében méltatja azt a „Leistungot", amelyet a *Fővárosi Hirlap* huszonöt év alatt produkált, *Dósa* Ottó dr. ügyvéd, Szabolcs vármegye tiszteletbeli tiszti főügyésze, *Gábor* Bertalan, a Magyar Általános Kőszénbánya R.-T. ny. igazgatója, *Kallós* János, a Pesti Tőzsde főszerkesztője, aki valamikor a *Fővárosi Hirlap* oszlopos munkatársa volt. *Pártos* Szilárd dr., a *Függetlenség* közgazdasági és fővárosi szerkesztője, aki jubileumunk alkalmából a „példaadóan tiszta, közérdekű, tisztes ujságírói munkát" aposztrofálja, *Rácz* Géza, az *Esti Kurir* belső munkatársa, *Tarján* Vilmos, aki a neves ujságíróból „t. v."-ből a népszerű „Tarján" lett, *Vita* Emil dr. ny. székesfővárosi tanácsnok, *Wildmann* Sándor, a Fővárosi Cirkusz volt igazgatója és még sokan, nagyon sokan mások tették rokonszenvüknek és megbecsülésüknek kifejezésével ünneppé a mi szerény jubileumunkat.

Hosszú küzdelem egy autobuszvonalért

Hogyan jött segítségére a pártagitációnak a felázott repülőtér

December utolsó napjaiban tudatta a Beszkárt a közönséggel, hogy január 1-től kezdve a *Sasadi-úton megindítja az autobuszjáratot.* Ez a hír kétségtelenül nagyobb érdeklődésre tartott számot, mint az egyéb efajta értesítések, tekintettel a sok évi harcra, amelyet a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* a kies fekvésű és nagyrahivatott Sasad közlekedésének a sasadiúti autobusz megindításával való feljavításáért folytatott. A Beszkárt elhatározásának okáról és a sasadi közlekedésnek új helyzetéről megkérdeztük

Vályi Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tagot,

akinek a nevéhez talán a leginkább hozzákapcsolódott a szinte csökönyösnek mondható követelés, hogy a Sasadi-úton autobusz induljon. Kérdésünkre a következő választ kaptuk:

— Azokat a szempontokat, amelyek ennek az autobuszvonalak megindítását indokolják, nem kell bővebben ismertetnem, mert szinte köztudomásúakká váltak. Aki ismeri a szép és jólevegőjű Sasadot és ismeri a véget-hosszat nem érő Sasadi-utat és a mellette történt sürü települést, vita nélkül fogadja el azt az álláspontot, hogy végre meg kell szüntetni azt a helyzetet, hogy a Sasadi-úton semmiféle közlekedési eszköz nem állt a közönség rendelkezésére. *Már mintegy évvel ezelőtt ígéretet kapott pártunk a kérdés megoldására,* amire különben költségvetési felszólalásomban is utaltam. De csak a legutóbbi időben merült fel az a gondolat, hogy a tervet *próbaképen* legalább abban a formában valósítsák meg, hogy

a 27-es viszonylat útvonalának megváltoztatásával ez az autóbusz fog legalább a Tömösi-utcáig járni.

— Meg kell vallani, hogy az elhatározásban szerepe van annak is, hogy a rendkívül nedves esztendő

a repülőteret eláztatta

és ennélfogva a 27-es viszonylatnak a repülőtérig való kivezetése, legalább egyelőre, teljesen feleslegessé vált. Viszont érthető az az aggodalmunk, hogy amikor a 27-es viszonylatnak újra a repülőtérre való irányítása válik időszerűvé, akkor megállapítják, hogy a sasadi vonal nem vált be és *ezzel fog kapni a régi és jogos kívánság halálos döfést.* E miatt annál is inkább aggodunk, mert a megoldás, amely a sasadiúti viszonylat végállomását a Tömösi-utcához teszi, csak *félmegoldás, mert éppen a Tömösi-utcától kezdődik a Sasadi-út meredek része,* egy körülbelül 12—13 százalékos kapaszkodó, amelytől a közönség érthetőleg a legjobban fázik. Viszont az is igaz, hogy az autobusz részére is ez volna a legnehezebb szakasz.

— Már most attól lehet félni, hogy a sasadi közönségnek az a része, amely autobuszon jár, ezentúl inkább a 8-as viszonylatot fogja használni, mert szívesebben ereszkedik le a hegyről, minthogy arra felkapaszkodjék és így a vonal a rendelkezésre álló rövid idő alatt nem fogja tudni azt a rentabilitást produkálni, mint ami a fenntartását indokolná. Ezzel szemben az is igaz, hogy a közönség megfelelő felvilágosítása révén talán azt el lehet érni, hogy a sasadi érdekeltek a városba való beutazásnál mégis az új vonalat használják, mert a lefelé haladó lejtőn lesz elérhető ezúttal a végállomás a 8-as autobusz hegyi végállomása helyett.

— Néhány hónap mulva meglátjuk, hogyan válik be a kísérlet, annyi azonban bizonyos, hogy a *sasadiúti autobusz ügye mindaddig nem fog lekerülni a napirendről,* amíg korábban vagy később megoldást nem talál az a követelés, hogy

a sashegyi és sasadi autobuszvonal kapcsolatot kapjon.

Ha ezt elérjük, a sasadi közlekedési probléma egyelőre megoldottnak tekinthető. Amíg azonban ezt el nem érjük, addig Sasad ezidőszerinti közlekedési problémája megoldva nincsen.

Ennek ellenére is hálásak vagyunk az illetékeseknek, hogy legalább erre az egy lépésre elhatározták magukat és reméljük, hogy az eredmények be fogják igazolni azt az állításunkat, hogy a sasadiúti vonal éppen olyan rentabilis vonallá volna kifejleszthető, mint a 8-as, különösen akkor, ha az igényeknek megfelelő és könnyen kezelhető menetrendet kap.

Férfiak és nők harca egymás mellett és egymás ellen

Életünk regénye az, ami a székesfővárosi statisztikai évkönyvekben jelenik meg. Az egyik fejezetben öröm, a másikban bánat van. Itt elszomorít egy részlet — másutt örömre derít. Változatos, érdekes regényt ír itt évről-évre *Illyefalvi I.* Lajos dr., a kitűnő szerkesztő. De ez a regény mégis valóság. Az itt megrajzolt fejezetek a magyar főváros élettörténetét mutatják. A milliós Budapest eleven életét rajzolta meg bennük a számok tudósa. Sok mindent megtanul belőle az olvasó.

1890-ben csak félmilliónyi lakosa volt Budapestnek. És akkor még *a férfiak voltak többségben.* 250.997 férfi mellett, ha nem is egymás oldalán 249.821 nőt talált a statisztika. A századforduló évében a 719.932 budapesti lakos között ezer férfira már 1022 nő esett. 1920-ban, a világháború után, 1154-re emelkedett ez az arány és 1925-ben, amikor már közel álltunk a millióhoz, 438.456 férfival szemben 522.539 nő élt a fővárosban, vagyis most már száz férfire 119 nő jutott. Ez volt a kulminációs pont. Az utolsó 1935-iki népszámlálás szerint, 1,060.431 lakosból 573.825 volt a nő. A 87.219 nőtöbblet azonban már csökkenyt arányt mutat. *Ezer férfire ma 1179 nő jut.*

Nagyot változott a kormegoszlás aránya. 1910-ben még 204.616 tizenöt éven aluli gyermek zajától voltak hangosak a fővárosi utcák. Száz lélek közül 27.3 volt a gyermek. A legutolsó népszámlálás szerint már csak 156.559 ilyenkorú gyermek van Budapesten. *Arányszámuk pedig csaknem a felére, 14.7-re zuhant.* Viszont *15.228-ról 33.110-re duplázódott a 70 éven felüli öregek száma.* És 1.5-ről 3.2 százalékra emelkedett az arányuk is.

Az utolsó 5 év alatt 54.247-tel szaporodott a főváros lakossága és ezek között 37.104-gyel növekedett a keresők száma. Az eltartottak száma csak feleannyival növekedett. Amíg a kereső férfiak tábora 24.767-tel sürűsödött, addig a kereső nőké csak 12.337-tel. *Meggyengült tehát a nők eddigi nagyarányú előretörése a kereső pályákon.* De, mert még mindig 234.121 kenyérkereső nő van Budapesten, ez azt mutatja, hogy a nők több, mint a 40 százalékának versenyt kell dolgoznia a férfiakkal.

A tisztviselői pályákon mégis más a helyzet. A *férfitisztviselők száma 5 év alatt 74.540-ről 73.533-ra fogyott, míg a nőtisztviselőké 36.615-ről 36.645-re emelkedett.*

Nagyon érdekes képet mutat az értelmiség statisztikája. Budapesten 1920-ban kereken százezer lakosnak volt érettségi bizonyítványa, vagy főiskolai végzettsége. Tíz évvel később 121.000-re emelkedett a számuk. A legújabb eredmény szerint 142.384-re nőtt ez a sereg. A 376.144 főnyi kereső férfinépesség között 37.837-nek van egyetemi, vagy egyéb főiskolai végzettsége. Vagyis a fővárosban minden tizedik kereső férfi a legmagasabb iskolai végzettséggel keresi a boldogulásának az útját. Ha hozzáadjuk az érettségizettek 55.356 főnyi számát, akkor azt látjuk, hogy *a kereső férfiaknak az egynegyrésze vagy érettségit tett, vagy főiskolai diplomát szerzett.*

A kereső nőknél már jóval kisebbek ezek az arányok. Száz közül átlagban csak kettőnek van főiskolai végzettsége és csak 5 százalékuk tett érettségi vizsgát.

Igy érthető, hogy 95 villamos kalauz, 32 postaaltiszt, 40 autobuszsoffőr és kalauz, 27 államrendőr, 64 pénzügyőr, 137 altiszt és szolga érettségi bizonyítvánnyal a zsebében teljesit szolgálatot. 73 olyan is van közöttük, akiknek egyetemi, vagy főiskolai diplomája van.

HÍREK A PÁRTBÓL

Beszámoló a XII. kerületben. *Hencz* Lajos dr. és vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tagok január 4-én, kedden tartották beszámolójukat. A XII. kerületi párkört ebből az alkalomból zsúfolásig megtöltötte a közönség, amely az önzetlen, nagy munkát és gazdag eredményeket feltáró beszámolóért nagy melegséggel ünnepelte a népszerü törvényhatósági bizottsági tagokat.

Karácsonyfa ünnepségek. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja központjában, valamint több kerületi pártszervezetében rendezett karácsonyi ünnepségekről megemlékeztünk már. Meghatóan szép ünnepet ült a **VIII. kerületi pártszervezet** is. Katona János törvényhatósági bizottsági tag mély hatást keltő, költői szépségü megnyitó beszéde után Usetty Béla dr. és vitéz Tóth András dr országgyülési képviselők szólottak az egybegyült nagy közönséghez és a gyermeksereghez, melegen méltatva a Katona Jánosné vezetésével buzgólkodó hölgygárda munkáját, mely a szép ünnepséget és a sok ajándékcsomagot előteremtette. A szónokokon kivül Gazdy Jenő és Hajnóczy Béla dr. törvényhatósági bizottsági tagok is résztvettek az ünnepségen, amelyen kedves, szines előadással ragadták el a közönséget a gyermekek.

Az V. kerületi pártszervezet karácsonyi ünnepségét, melyen a kerület szegényeit és a gyermekeket megajándékozták, a kerületi női csoport vezetője, Bálint Károlyné dr.-né meleghangú bevezetése nyitotta meg. A női csoportnak áldozatkész munkásságát a kerületi szervezet nevében Fábián László dr. köszönte meg.

A X. kerületi pártszervezet nagyszabású karácsonyfaünnepélyt rendezett kerületi szegényei számára. Az ünnepélyen megjelent v. Tóth András dr. országgyülési képviselő is. Az ünnepi szónok Dongó Orbán kerületi elnök bensőséges szavakkal méltatta az ünnep, a szeretet kitöltésének emberi közösséget alkotó erejét. A szeretetcsomagok mellé Halter Károly bizottsági tag még 1—1 pengőt adományozott. Az ünnepélyt még melegebbé tették a csillogó karácsonyfa alatt elhangzott énekek, amelyek a kerületi Nep-énekkar vezetőjének hozzáértését és a tagok buzgóságát dicsérik.

A XII. kerületi szervezet a kerület kisiparosainak és kiskereskedőinek áldozatkész adományaiból szeretetteljes karácsonyfa ünnepélyt rendezett. Hencz Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag mély hatású ünnepi megnyitója után a női tábor elnöknője, Kozma Antalné mondott megindító szavakban köszönetet az adományozóknak. Ezután kétszáz csomagot osztottak szét. Vitéz nemes Juhász Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag a kerület nevében záró szavaiban mondott köszönetet Kozma Antalnénak és a nőtábor fáradhatatlan tagjainak.

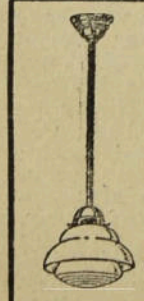
TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u 45. Tel.: 135-645.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcizlós csavarok.

Barna Márton
épületlakatos tüzhelykészitő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavitógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmatúrák, útépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
JOBBÁGY- féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyöri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH 200-as
átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

KH „Worklight"
munkahelymegvilágitó! rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzités nélkül bármely szögben beállitható.
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Javulást hoz az új esztendő

Schwét Henrik, a Pester Lloyd városházi szerkesztőjének beszámolója az elmúlt év eseményeiről

Schwét Henrik, a *Pester Lloyd* kitűnő városházi szerkesztője évenkint beszámol lapjában a kommunális politika eredményeiről és ezeket a kritikai megállapításokat a községi politikai élet szereplői nagy figyelemmel kísérik. Kiváló kollégánk ebben az esztendőben is a *Fővárosi Hirlap*-nak engedte át cikkének magyar fordítását, amelyet hagyományainkhoz híven, ezúttal is örömmel közlünk.

— Ha visszapillantunk a községi politikai élet szempontjából az 1937-es évre, úgy megállapíthatjuk, hogy *különleges események nem nagyon történtek* — írja *Schwét* Henrik. — A főváros adminisztrációja *Szendy* polgármester által diktált erős tempóban mindenesetre sokat dolgozott, nehéz gazdasági problémákat kellett megoldania és a szociális feladatok teljesítése körül is óriási nehézségekkel kellett megküzdenie. Az úgynevezett szanálási akció ellenére a pénzügyi helyzet bizony rosszabbodott, a gazdasági fellendülés következtében ugyan megnövekedtek a bevételek, de még nagyobb mértékben emelkedtek a gazdasági szükségletek is. Ilyen körülmények között nem csoda, ha a községi háztartás deficitje, ami az 1937. évi költségvetésben még csak 5.8 millió pengő volt, az 1938-as költségvetésben már körülbelül 10 millióra emelkedett. *Ennek az óriási deficitnek eltüntetése az 1938-as esztendő legfontosabb problémája.*

Schwét azután hosszasan foglalkozik a tervbevett szanálási problémákkal, azután így folytatja:

— Ez a nehéz helyzet indította a pénzügyi bizottságot arra, hogy *utolsó ülésében 12-es albizottságot küldjön ki azzal a feladattal, hogy a költségvetési tételeket vegye revizió alá és a lehetőséghez képest mentől nagyobb megtakarítást érjen el.* Csak a költségvetési tételek csökkentése révén tudnak eredményt felmutatni, mert a községi üzemeket a községi háztartás céljaira még eddig is túlságosan igénybevették. *Ha még több pénzt akarnának előteremteni az üzemektől, úgy tarifaemeléshez kellene fordulni.* Ujabb kölcsönökkel sem lehet állandóan operálni, tehát nem marad más hátra, mint az, hogy *a főváros, amennyire csak lehet, mérsékelje szükségletét.*

Egyes városatyák szerint a kiadások között vannak rejtett tételek, ha ez így van, akkor *az albizottság irgalmatlanul törölni fog minden felesleges tételt.* Ezzel a munkával is óvatosan kell bánni, mert ha nagyon sok tételt törölnek, úgy feltétlenül megnehezítik a főváros feladatainak teljesítését, sőt *a főváros egészséges vérkeringésében* is zavarok támadhatnak.

A főváros kedvezőtlen pénzügyi helyzete nagyrészben a *drágaságra vezethető vissza.* Az élelmicikkek és más szükségleti tárgyak nagyon megdrágultak. A fővárosnak rengeteg kötelezettsége van. Ellát egy csomó jóléti intézményt és kórházat, gondoskodik az árvák és a szegényházak élelmiszerszükségletéről. Megdrágultak az építési anyagok is, a főváros annyi mindenfélét épít, hogy ez a drágulás is igen komoly nehézségeket okoz. *Saját erejéből képtelen a főváros a nehézségekkel megküzdeni és ezért kénytelen a kormány segítségét igénybe venni.* Ezért kérte több izben a főváros és az állam helyesebb adójövedelem megoszlásának szabályozását, kérte a lisztadó eltörlését és ami a legfontosabb lenne, a *kereskedelemnek mindenféle korlátozásoktól való felszabadítását.* Sajnos, eddig ezek a nagyon jogosult kívánságok csak igen kismértékben honoráltattak.

A közlekedési problémákat is meg kell oldani. Most emelték fel a kisszakasz árát, kívánatos volna, hogy *a küszöbön levő általános rendezés a BSzKRt-tarifákat úgy módosítaná, hogy az új tarifa legalább bizonyos előnyöket biztosítana a közönségnek és ezzel legalább némileg jóvátennék a drágítás hátrányait.*

A fürdőproblémákhoz nagyon óvatosan mer a főváros hozzányulni. Rendezésre vár a *Tabán-kérdés.* Még ma sem tudja a város vezetősége, hogy mit kezdjen a Tabánnal. Sajnos, a szakértők sincsenek egy véleményen ebben az ügyben. *A Rudas-fürdő modernizálása az egyetlen pozitiv tétel.*

Azután rámutat a cikk a *Horthy Miklós-híd* létesítésének nagy előnyeire, de még nagyobb fontosságúnak tartja Óbuda fejlődése érdekében az *Óbuda—Hungária-úti híd* építésének megkezdését. A városrendezéssel is sokkal többet foglalkozik mostanában a főváros, mint a multban. *Egészen új városrészek alakultak, az egyes városrészek képe teljesen megváltozott.*

Schwét Henrik cikke végén a főváros vezetőinek hangulatára utal. A különféle nehézségek és bajok úgy a város vezetőségében, mint a városatyák körében apatikus hangulatot idéztek elő. Ennek a hangulatnak nem szabad erőre kapni. *Valamennyi faktornak a legintenzívebben együtt kell működnie.* Ha nem is kedvező a pénzügyi helyzet, de semmiesetre sem kritikus. A főváros óriási vagyon felett rendelkezik, hitele úgy belföldön, mint külföldön szilárd. *Nincs ok a csüggedésre.* A főváros a mostani válságot feltétlenül leküzdi és a jövő év kétségtelenül javulást fog hozni. Különösen az idegenforgalom terén várhatunk igen sokat. Az eucharisztikus kongresszus és a Szent István-év rengeteg idegent fog Budapestre vonzani. *Az 1937. év nem volt kedvező, az 1938-as azonban minden valószínűség szerint kedvezőbben alakul.*

Megoldás előtt a portalan szemétgyüjtés

Kedvező helyzetet teremtett a főváros számára a pestszentlőrinci szeméttelep 53 holdas kiegészítése

Irta **SALAMON GÉZA** *dr. közegészségügyi tanácsnok*

A köztisztasági szolgálatnak egyik legfontosabb ágazata *a háziszemét gyüjtése és annak a szeméttelepre való elfuvarozása.* A közegészségügyi szempontok figyelembevételével ennek a munkának lehetőleg *pormentesen* kell végbemennie, aminek a biztosítása érdekében úgy a külföldön, mint a székesfővárosban is történtek kísérletek megfelelő gépkocsik és szemétgyüjtő edények bevezetése iránt. Míg azonban a szerencsésebb anyagi helyzetben lévő külföldi városok a szemétgyüjtésnek ezt a higienikus új rendszerét kiépíthették és általában alkalmazhatták, addig nálunk anyagi eszközök hiányában a szükséges gépiberendezések nem voltak beszerezhetők és a pormentes szemétgyüjtés jelenleg is csak a kísérletképen bevezetett gépkocsik útján történik.

További gépkocsiknak a beszerzése olyan nagy költségösszeget igényel, hogy a főváros jelenlegi nehéz pénzügyi helyzete mellett új beszerzésről nem lehet szó és így más megoldási módot kellett keresni annak érdekében, hogy a pormentes szemétgyüjtés kérdése kisebb áldozatokkal legyen rendezhető. A Köztisztasági Hivatal vezetője *lófogatú háziszemétgyüjtő kocsik* bevezetése iránt tett javaslatot azzal, hogy *nemzetközi pályázat* útján szerezessék be egy olyan szerkezetű kocsiminta, amely a használhatóság és olcsóság szempontjából is megfelelőnek mutatkozik.

A székesfőváros vezetősége magáévá tette ezt a javaslatot és a vonatkozó nemzetközi tervpályázatot a mult szeptember hó 10-iki határidővel meghirdette. A pályázatra rajzokkal és modelekkel felszerelve tíz ajánlat érkezett és azokat a főváros külföldi és hazai szakértők bevonásával felülbírálta. A szakértők véleménye alapján a polgármester utasította a Köztisztasági Hivatal igazgatóságát, hogy a legmegfelelőbbnek talált három modell szerkesztőjével folytasson tárgyalásokat aziránt, hogy a kijelölt ajánlattevők mindegyike készítsse el az ajánlatához mellékelt és a lóüzemü pormentes szemétgyüjtésre alkalmasnak látszó kocsiszerkezetét természetes nagyságban s ennek megtörténte után kipróbálásra alkalmas kivitelben bocsássa a Köztisztasági Hivatal rendelkezésére. Erre vonatkozólag a *Köztisztasági Hivatal az ajánlattevőkkel már megállapodott* és a szállított kocsiknak kipróbálása után fogja majd a szakértőbizottság megállapítani, hogy

a pormentes lóüzemü háziszemét-gyüjtés bevezetésére melyik kocsiszerkezet a legalkalmasabb és melyik kocsiszerkezetet fogja a főváros a higienikus szemétgyüjtés céljára véglegesen megvásárolni.

Nagy hóesések alkalmával állandóan panaszok merültek fel amiatt, hogy a hómunkások felvételi helyein — sokszor már órákkal a felvételek és a munka megkezdése előtt — *a jelentkező munkásoknak hosszú ideig kellett várakozni és sorban állni.* Eltekintve attól, hogy ez a csoportosulás és várakozás szociális szempontból kifogásolható volt, helytelen volt azért is, mert a hómunkásoknak a munka megkezdése előtt a hideg szabad levegőn való ácsorgása károsan befolyásolta azoknak a munkaidő alatt kifejtendő munkateljesítményét és munkájuk értékét lényegesen csökkentette. Ennek a mindenképen káros és jogosan kifogásolható állapotnak végleges megszüntetése érdekében szükségesnek mutatkozott

a hómunkások felvételi rendszerének újabb szabályozása.

Evégből a közegészségügyi ügyosztály érintkezésbe lépett a m. kir. Állami Munkaközvetítő Hivatal vezetőségével. A lefolytatott tárgyalások során az *Állami Munkaközvetítő Hivatal a hómunkások felvételének a közvetítését vállalta* olymódon, hogy a téli idény beállta és a havazások kezdete előtt a hómunkára jelentkezőket központosított nyilvántartásba veszi és a jelentkezés sorrendjében minden jelentkezőnek a lakásához legközelebb eső felvételi helyre szóló, számmal ellátott hómunkás-igazolványt szolgáltat ki. A felvételi helyeken kifüggesztett táblákon pedig a Köztisztasági Hivatal számszerint pontosan megjelöli a legközelebbi időpontban munkába állítandó rendkívüli hómunkások számát és egyúttal azt is, hogy milyen számú jelentkezési lappal ellátott munkások kerülnek egy-egy munkaturnus kezdetén munkába.

A hómunkásoknak ilyen módon való összeírását az Állami Munkaközvetítő Hivatal az idén már befejezte.

Ennek kapcsán *8200 jelentkező részére állitott ki hómunkás-igazolványt* és a jelentkezőket 14 felvételi helyre sorszám szerint besorozta. Ezzel a létszámmal a beállható nagyobb havazás esetén is a szükséges rendkívüli munkás állomány biztosítottnak látszik.

Az új rendszer bevezetése bizonyára lényeges javulást fog eredményezni és meg fogja szüntetni az elmult évek során tapasztalt tömeges csoportosulásokat, viszont a munka rovására is menő ácsorgás kikapcsolásával a rendkívüli hómunkások munkateljesítményét fokozni fogja.

Megemlítésre érdemesnek tartom még azt a nagyobb összegü beruházást, amely

a Köztisztasági Hivatal szeméttelepének kiegészítését

tette lehetővé. A székesfőváros a Köztisztasági Hivatal részére ebben az évben *megvásárolta a pestszentlőrinci szeméttelep mellett elhúzódó 53 kataszträlis hold kiterjedésü ingatlant Szemere István örököseitől.* Erre a vételre a főváros vezetőségét az indította, hogy megszerezze azt a területrészt, amelyet még néhai *Szemere* István engedett át a vele kötött kisajátítási egyezség értelmében a fővárosi szeméttelep részére bizonyos évenkénti szolgáltatás fejében. Erre a területrészre a Köztisztasági Hivatalnak

a szeméttelepi vasútvonal kiterjesztése

céljából volt szüksége. De indokul szolgált a megvételre az a körülmény is, hogy *a szeméttelep közvetlen közelében levő terület ne kerüljön idegen kézbe,* mert ez azzal a következménnyel járhatott volna, hogy a szeméttelepet jelenlegi helyén előbbutóbb meg kell szüntetni. Minden valószínűség szerint ugyanis a kérdéses ingatlan parcellázása esetén az érdekeltek állandóan kifogásolták volna a szeméttelep közelségét és szorgalmazták volna annak máshova elhelyezését.

Ezzel az ingatlanvétellel *a főváros megszüntette a Szemere István örököseivel szemben fennálló kötelezettségét* és lehetővé tette azt, hogy a Köztisztasági Hivatal szükség esetén kibővítse a szeméttelep mai területét. Az ingatlan megszerzése a fővárosnak *470.000 pengőjébe* került.

Napirenden a piacok modern rendezése

Mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, december elején megkezdték a Haller-téren a kubikos-szálló építését. A sokat emlegetett probléma tehát megoldódott, a kubikosok, akik a Teleki-téren télen-nyáron subájuk védelme alatt a szabadban tanyáztak, a főváros jóvoltából fedél alá jutnak.

Hogy a Teleki-térről a kubikosok elkerültek, újabb tápot ad a józsefvárosi polgárság mozgalmának, hogy *az őszerespiac is rendezésre kerüljön és ezzel együtt az elavult élelmiszerpiacot is átépitsék.* Értesülésünk szerint ebben az ügyben a legközelebb erélyes akció indul meg a Józsefvárosban.

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjához tartozó VIII. kerületi törvényhatósági bizottsági tagok állandóan sürgetik a Józsefváros rendezését, sokat foglalkoznak a Teleki-tér kialakításával olyanformán, hogy

az őszeres, valamint az élelmiszerpiacon érdekelt kereskedők és iparosok sérelme, tehát mindennemü kitelepítés nélkül rendeztessék a Teleki-tér

mind a városkép, mind a higiéna szemmeltartásával. Egyik érdekes elgondolás szerint a Teleki-tér egy részét parkosítani kell, belekapcsolódva abba a parksávba, amely az OTI székháza előtt elvonul és amely az OTI épülő balesetkórháza előtt folytatódni fog.

A piacokat — kevés kivétellel, — általában rendezték a főváros területén. Mint értesülünk,

a Hungária-körút és Lehel-utca sarkán lévő, a mai igényeknek meg nem felelő piac rendezésére kerül legközelebb sor.

Ez annál is inkább szükséges, mert a rövidesen felépülő *óbudai híd az odavezető Hungária-körút forgalmát nagy mértékben megnöveli,* már pedig a piac, amely a Hungária-út testében van elhelyezve, erősen akadályozza a forgalmat. Olyan megoldás mutatkozik kívánatosnak, mint amely szerint a *Fehérvári-út piacát rendezték.* Itt az út előtti térre telepítették a piacot, szépen kikövezett területre építve a blokkszerűen kiképezett bódékat és ezzel példát szolgáltattak arról, hogyan lehet szerény anyagi eszközökkel is az igényeknek megfelelő, modern piacot berendezni.

Hasonlóképpen alapos rendezésre szorul Kőbányán a *Martinovics-téri* elavult piac is. A *Ferdinánd-téri piacot* legutóbb rendezték ugyan, de a téren álló új templom közelsége és az ide gravitáló új-lipótvárosi forgalom korszerűbb rendezést kíván.

Ezek a piaci problémák foglalkoztatják a fővárost. Ha ezeket a rendezési munkálatokat keresztülviszik, akkor *12 csarnokával és 7 nyilt piacával a budapesti piac-kérdés rendezés tekintetében nyugvópontra jut,* bizonyára nem sok időre, mert a rohamos fejlődés ezen a téren sem engedi meg a megállást.

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Kedden életbelépett a magasabb vízdíj. A főváros közgyűlésének határozatát, amely a vízdíjat köbméterenként 18 fillérről 22 fillérre emelte fel, *a belügyminiszter jóváhagyta. Az új vízdíj kedden lépett életbe.* Ilyenformán a háztulajdonosoknak *a januári leolvasásnál már a magasabb vízdíj-számlákat fogják kézbesíteni.*

Sipőcz-rekviem. Az elmult év első napján hirtelenül elhúnyt dr. *Sipőcz* Jenő volt főpolgármester lelkiüdvéért január 14-én, a jövő hét péntekén délelőtt fél 10 órakor a felsővárosi Szent Anna plébániatemplomban (II., Batthyány-tér 7.) engesztelő rekviemet mutatnak be.

Megjelent az Idegenforgalmi Naptár. Budapest egyik legszebb és leghatásosabb propagandaeszköze az Idegenforgalmi Naptár, az 1938. évre megjelent. Nagy elismerés illeti a pompás albumért és annak bizonyára hatalmas propaganda-sikeréért *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokot, a városgazdasági ügyosztály vezetőjét, akinek legfőbb irányítása mellett készült ez az értékes és vonzó szépségű munka. A székesfőváros *Idegenforgalmi Hivatala* adta ki ezúttal is a naptárt, amelynek rendkívül gazdag a tartalma és amelyet számos pompás illusztráció díszít. A képek anyagát nagyrészben az idegenforgalmi fényképpályázatokon díjat nyert fényképek szolgáltatták. *16,000 példányban, magyar, angol, német, francia és olasz nyelven* jelent meg a naptár, amelynek művészi kiállítása a *Székesfővárosi Házinyomdát dicséri.* Karácsonyra a világ minden részébe eljutott ez a propagandakönyv, hogy Budapest és Magyarország természeti kincsei és szépségei felé terelje az érdeklődést.

A székesfőváros újéve

Hagyományos ünnepi keretek között köszöntötték a városházán az újesztendőt.

Budapest törvényhatósági bizottságának tagjaiból alakult küldöttség újév napján hódolatteljes jókívánságok tolmácsolására jelent meg *Horthy* Miklós kormányzó előtt. *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester fejezte ki a főváros szerencsekívánatait, amit a kormányzó szívélyeshangú válasszal vett tudomásul.

A szokásos újévi üdvözléseket is megtartották a városházán. *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly és *Schuler* Dezső alpolgármesterek üdvözölték *Karafiáth* Jenő főpolgármestert, majd megjelent előtte a tanácsnoki kar, a kerületi elöljárók, a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének küldöttsége is.

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* népes küldöttségét *Zsitvay* Tibor vezette és meleg szavakkal kívánt a főpolgármesternek boldog ünnepet. A főpolgármester hosszabb beszédben válaszolt. Rámutatott az új esztendőre váró nagy feladatokra és kiemlte, hogy *minden erejével a főváros jövője érdekében akar munkálkodni.*

— Kérlek benneteket, — mondotta a főpolgármester, — ha tévednék, vagy hibát követnék el, *mondjátok meg nyíltan és férfiúi őszinteséggel a véleményeteket.* Én semmi másnak nem kívánok élni, mint annak a hivatásnak, melyre esküt tettem.

A főpolgármesternél, akit a *Keresztény Községi Párt* nevében *Cselényi* Pál üdvözölt, még a többi pártokhoz tartozó bizottsági tagok is megjelentek.

Szendy Károly polgármestert elsőnek legközvetlenebb munkatársai: *Lamotte* és *Schuler* alpolgármesterek, majd dorogi *Farkas* Ákos vezetésével az elnöki ügyosztály tisztviselői, a tanácsnoki kar, majd *Bódy* László tanácsnokkal az élen a *Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége* kereste fel.

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának küldöttségét *Usetty* Béla vezette. Üdvözlő beszédére a polgármester beszédében hangsúlyozta, hogy *a magyar jövő felhős, de akármilyen zivatarokat hozzon is a sors, a magyar főváros élén tudni fogja, hogy mi a kötelessége: helyt fog állani, akár a népszerűség rovására is.* Budapestet csak a tradíciók szellemében lehet tovább vezetni. A magyar főváros nagyszerűen fejlődik, mindnyájunk álma, hogy nagyobb és szebb legyen, mint valaha volt.

A polgármestert üdvözölték még *Csilléry* András vezetésével a Keresztény Községi Párt kiküldöttei, valamint a többi pártok megbízottai is. A róm. kath. papság nevében *Bednárz* Róbert prelátus, a református egyházközségek részéről *Szabó* Imre esperes, a tanítótestület képviseletében *Ölveczky* Pál szakfelügyelő, az elöljárók nevében *Duday* Alajos tanácsnok tisztelegtek a polgármester előtt.

A Bakteriológiai Intézet működése. Most jelent meg a Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet 1936. évi működéséről szóló jelentés, amelyet *Dabis* László dr. főorvos, h. igazgató szerkesztett. Az intézet missziójáról, nagyarányú és egyre szélesebbkörű tevékenységéről ad számot a jelentés, amely bevezetésében melegen méltatja *Ströszner* Ödön dr. egyetemi rk. tanárnak, a nemrég nyugalomba vonult igazgatónak kiváló érdemeit.

Budapesti fürdőinformációs iroda Amsterdamban. Ünnepélyes keretek között adták át rendeltetésének a *Gyógyhelyi Bizottság* amsterdami információs irodáját, amely központi szerve lesz a Hollandiából Magyarországra irányuló idegenforgalomnak. Amsterdam legforgalmasabb utcájában, a Leidschestraaton van az iroda, amely ízléses berendezésével méltán kelti fel a figyelmet Budapest gyógyfürdői iránt. A megnyitó ünnepségen jelen volt Amsterdam város vezetősége, a holland sajtó képviselői és az amsterdami magyar kolónia teljes számban. Az ünnepségen képviseltette magát a hágai magyar követség is. *Becht* András amsterdami magyar konzul megnyitó beszéde után a holland főváros képviseletében *Nikerk* polgármester üdvözölte a Gyógyhelyi Bizottság vállalkozó szellemét és kezdeményezését.

Cirkáló vizi bár. A dunai mulató terve, amely időnkint különböző változatban merül fel és minden alkalommal elutasításra talál, csak nem akar végleg elmerülni. Merüljenek el inkább a vendégek a viharos dunában, de a kalandos tervből nem engednek a vállalkozó lelkek. Az úszó mulató legújabb tervezője, *Rosznyay* Sándor, akinek csábító elgondolásáról már megemlékeztünk, beadványt intézett a fővároshoz az úszó mulató engedélyezésére. Mint halljuk, nemcsak a Duna tükre felett lebegő, hanem *cirkáló bárt* akar építeni, amely a pesti Lánchídfő melletti kikötőjétől elindulna, éppen úgy korzózna a vizen, mint fenn a parton a közönség. A cirkálás mindenesetre nóvum a vízi mulatók tervezésének történetében, de bizonyára nem akadályozza meg azt, hogy a hatóságok gondosságából megint csak a mulató terve fuljon vízbe, ne pedig a bár közönsége.

A Rózsadomb és Vidéke Egyesület 43-ik évi rendes közgyűlése vitéz *József* Ferenc dr. királyi herceg fővédő elnöklésével folyt le a Szent Lukács fürdő különtermében. Az elnöki megnyitó után *Nádas* Béla dr. ügyész-főtitkár számolt be az egyesület mult évi működéséről, az elért jelentős eredményekről és a jövő megoldandó feladatairól. A tisztújítás során elnök lett újból *Harrer* Ferenc dr., alelnökök: almási *Balogh* Lóránt, *Lengyel* Endre dr. és *Terbócz* Imre, főtitkár és ügyész: *Nádas* Béla dr., pénztáros: ifj. *Hoffmann* Károly. *Vályi* Ernő dr.-t örökös tiszteletbeli taggá választotta meg.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtókés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT színes asfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-108
Építőipari segítelő- és vegyianyagok gyára

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfűtéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfűtéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —*— TELEFON: 293-631.

Január 6 és 9-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hazai-szén-tüzelésű és fatüzelésű kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyű nitrocelluloze szórózománcok minden színben: minden ipari célra elsőrendű minőségben, legolcsóbb árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztító és fényesítő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polírvíz, polírpaszta, csiszoló paszta. „XYLON" körömlakk.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-080.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 1/b.
Telefon: 291—281

ELEKTRO-FORRASZTÓ ÉS MŰSZAKI TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 5.
TELEFON: 292-657, 291-756.

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

Özv. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kőraktár
Budapest, VI., Gról Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—502.

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—88—32.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városiraktár: VIII., Baross-u. 116.

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Elítélte a bíróság szerzői jogbitorlásért a Divatcsarnokot, tisztességtelen versenyért a Párisi Nagyáruházat

Érdekes szerzői jogbitorlási ügyben ítélkezett *Draskóczy* törvényszéki bíró. *Czirelly* Gyula ismert iparművész keresetet indított a *Magyar Divatcsarnok* ellen. Keresetében előadta, hogy a *Magyar Divatcsarnok* egy művészi kivitelű iparművészeti munkáját az áruházban *forgalomba hozta, anélkül, hogy erre engedélyt kért volna tőle. Czirelly* előadta, hogy a velszi herceg budapesti tartózkodása alkalmával

egy bőrtárcát készített magyaros motívumú díszítésekkel, amelyet az egykori angol király elfogadott

és szárnysegédje útján megköszönt. Teljesen *hasonló díszítésű bőrtárcák jelentek meg nem sokkal később a Magyar Divatcsarnokban. Czirelly* tudomást szerzett a dologról. Szerzői jogbitorlás és kártérítés címén pert indított az áruház ellen.

Ebben az ügyben tartott tárgyalást *Draskóczy* bíró. A *Divatcsarnok* tagadta, hogy lekopírozta volna *Czirelly* művét. A bíróság foganatosította a bizonyítást. Tanukat hallgatott ki. Bekérte a szerzői jogi bizottság véleményét. A szerzői tulajdonjog megállapítására hivatott bizottság most küldte át a törvényszékre a Czirelly-ügyre vonatkozó szakvéleményét. Megállapítja, hogy

Czirelly munkája szerzőjogi védelemben részesül, engedelme nélkül nem lett volna szabad ilyen díszítésű bőrárut forgalomba hozni.

A tanuvallomások elhangzása után a törvényszék kötelezte a *Divatcsarnok* tulajdonosát, *Ruttkai* Antalt, kártérítés fizetésére. Megállapította, hogy a szerzői bizottság szakvéleménye alapján teljesen közömbös, vajjon milyen módon került az áruház birtokába az áru. A lényeg az, hogy azokon a bőrárukon *Czirelly* iparművész által tervezett motívumok díszlenek és miután arra vonatkozólag semmiféle adat nem merült fel, hogy a *Magyar Divatcsarnok* és az iparművész között az áru forgalombahozatalára megállapodás történt volna, *az áruház köteles az okozott kárt megtéríteni.*

*

Budapest bekapcsolódása az idegenforgalomba érlelte meg azt az üdvös intézkedést, amelyet néhány évvel ezelőtt léptettek életbe: a kereskedelmi miniszter *a legszigorúbb következmények terhe alatt megtiltotta az úgynevezett vevőcsábítást.* Évekkel ezelőtt még nagyban divott, különösen a Rákóczi-úton, a Király-utcában és a perifériákon, hogy a kereskedők alkalmazottai kiálltak szabad idejükben az üzlet bejárata elé és az arra haladó közönséget megszólították. Fűt-fát igérve becsábították az üzletbe őket és ezzel kereskedőtársaiknak súlyos károkat okoztak.

Az új rendszer természetesen nem ment zökkenő nélkül, de ma már elmondhatjuk, hogy

még a Teleki-téri kereskedők sem fogdossák vevőiket és nem molesztálják áruik kínálásával az utcai járókelőket.

Ma már a rendőri kihágási bíróság elé csak nagyritkán kerülnek hasonló panaszok, *annál feltűnőbb az a feljelentés*, amelyet

Fenjász Elemér festékkereskedő tett a választott bíróság előtt a Párisi Nagyáruház Részvénytársaság ellen tisztességtelen verseny címén.

Az ismert nagyáruház ugyan nem úgy csábított vevőket, ahogyan a régi időben, a rendelet megjelenése előtt széltében-hosszában tették a kisebb üzlettulajdonosok, hanem a vevők csábítását azzal követte el, hogy óriási hirdetéseket jelentetett meg, amelyben „hatvan százalékos színszappanát kilogrammonkint 86 filléres egységáron" ajánlotta.

Fenjász — aki festékkereskedő — érthetetlennek tartotta, hogy ilyen magas zsírtartalmú szappant hogyan ajánlhat a *Párisi Nagyáruház.* Meg akart győződni a valóságról. Elküldötte megbízottját a *Párisi Nagyáruházba* azzal az utasítással, hogy a hirdetett szappanból *öt kilogrammot vásároljon.* Az áruházban legnagyobb meglepetésére megtagadták a kívánt mennyiség kiszolgáltatását azzal, hogy

egy vevőnek legfeljebb csak egy kilót adnak, de ha mást is vásárol, úgy hajlandók dupla mennyiséget kiszolgáltatni neki.

Fenjász megbízottjának közléseit jegyzőkönyvbe foglalta, majd választott bíróság előtt tisztességtelen verseny címén arra kérte kötelezni a *Párisi Nagyáruházat*, hogy

a panasz tárgyává tett hirdetéstől esetenkint 1000 pengő pénzbírság terhe mellett tiltsák el.

A választott bíróság több tárgyalást tűzött ki ebben az ügyben. Kihallgatásokat foganatosított, majd a bizonyítási eljárás lefolytatása után megállapította, hogy

a Párisi Nagyáruház tisztességtelen versenyt követett el és kötelezte 1000 pengő pénzbírság terhe mellett a hirdetés megszüntetésére.

A választott bíróság ítélete jogerőre emelkedett és ezután a *Párisi Nagyáruház Részvénytársaság* a választott bíróság ítéletének érvénytelenítése iránt pert indított *Fenjász* Elemér festékkereskedő ellen.

Ebben a perben *Medveczky* László dr. törvényszéki bíró tartott tárgyalást,

a törvényszék a Párisi Nagyáruházat keresetével elutasította

és a választott bírósági ítéletet teljes hatályában fenntartotta.

*

Ehhez a két esethez kommentárt fűznünk nem kell. Így és ilyen etikával dolgoznak az áruházak.

A Baross Szövetség köszönőirata a Fővárosi Hirlaphoz

A *Baross Szövetség* vezetősége az újév alkalmából a következő levelet intézte a *Fővárosi Hirlap* szerkesztőjéhez:

Igen tisztelt Főszerkesztő Úr!

Amikor az elmult esztendő eredményeivel számot vetünk, nem mehetünk el szó és köszönet nélkül a mellett a nagyszerű teljesítmény mellett, amelyet a keresztény és nemzeti alapon álló magyar sajtó nekünk és rajtunk keresztül a magyar iparnak és kereskedelemnek nyujtott.

A *Baross Szövetség* mindenkor teljes erővel és megfeszített munkával vigyázott a keresztény iparos- és kereskedőrétegek boldogulásának elősegítésére, de munkánk nem lett volna százszázalékosan eredményes, ha a keresztény sajtó nem állna mindenkor mellettünk és nem támogatná céljainknak és ügyünknek megfelelő hatalmas mértékben.

Engedje meg, igen tisztelt Főszerkesztő Úr, hogy amikor *hálás köszönetet mondunk a Szövetség nevében is nagybecsű támogatásáért és jóindulatáért*, arra kérjük, hogy a jövőben is az eddigihez hasonló szeretettel és pártfogással támogassa a keresztény és nemzeti alapon álló kereskedelem és ipar ügyét.

Budapest, 1937 december 29.

Hazafias tisztelettel:

BAROSS SZÖVETSÉG KERESKEDŐ-, IPAROS- ÉS ROKONSZAKMÁK EGYESÜLETE

Dr Domokos László
ny. min. osztálytanácsos főtitkár.

Ilovszky János
m. kir. kormányfőtanácsos országos elnök.

BUDAPESTI GÁZ-
KOKSZ

A magyar pénzvilág fejedelme 78 éves. Az elmult esztendő utolsó napján töltötte be 78-ik esztendejét *Weiss* Fülöp, a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* elnöke. Hivatalos ünnepséget nem rendeztek az évforduló alkalmából, de annál melegebb ünnepi érzéssel gondolt *Weiss* Fülöpre az egész magyar pénzvilág és a magyar közélet, híveinek és tisztelőinek hatalmas légiója, amely értékeli azt az alkotó szellemet, amelyet *Weiss* Fülöp gazdasági életünk és ezen keresztül nemzeti kultúránk számára jelent. A fáradhatatlan munkának, a nagy és egyúttal bölcsen megfontolt üzleti koncepciónak, a megingathatatlan szilárdságnak valósággal szimboluma *Weiss* Fülöp, akit idehaza a pénzvilág fejedelmének tisztelnek, de ugyanakkor elismert tekintély a külföld pénzvilága előtt is. A munkában eltöltött évek csak munkájának gazdag eredményeit szaporították, ő maga törhetetlen erőben, jó egészségben és friss szellemben érte meg 78-ik születésnapját, őszinte örömére mindenkinek, aki *Weiss* Fülöpöt szivébe zárta.

Perczel György és Márkus Jenő szerződését meghosszabbította a BESzKART. A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság igazgatósága a vezérigazgató és vezérigazgatóhelyettes szolgálati szerződése meghosszabbításának kérdését tárgyalta. Az igazgatóság a folyamatba tett racionalizálási intézkedések további végrehajtására és a közlekedés előkészítés alatt levő reformjára való tekintettel *Perczel* György dr. m. kir. kormányfőtanácsos, vezérigazgató és *Márkus* Jenő dr. miniszteri tanácsos, vezérigazgatóhelyettes szolgálati szerződését 1941. június 30-ig meghosszabbította.

A Szabadkikötő sajtóbemutatója. A *Budapesti Nemzeti és Szabadkikötőt*, amely a magyar főváros hatalmas gazdasági tényezője, *Bornemisza* Félix igazgató bemutatta a sajtó képviselőinek. A kiszállási tanulmányútjáról most visszatért *Bornemisza* igazgató a bemutató résztvevőinek elmondotta, hogy a nagyszerű intézmény jelentőségében ismét emelkedett és *a kikötő nagy forgalma újabb bővítéseket és építkezéseket tesz időszerűvé.* Az eddigi eredmények arra engednek következtetni, hogy Középeurópa áruellátásába a csepeli szabadkikötőn keresztül *Keletet közvetlenül bekapcsolhatjuk.*

A BHÉV felére leszállította alaptőkéjét. A Budapesti Helyi Érdekű Vasutak Részvénytársaság rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen *Verebély* Jenő dr., a társaság elnöke elnökölt. A rendkívüli közgyűlés tárgyalta az igazgatóságnak azt a javaslatát, hogy *a BHÉV 35,457.950 pengőt kitevő alaptőkéje a felére, azaz 17,878.976 pengőre szállíttassék le.* Az alaptőke leszállítását indokolttá tette a Bhévnek a kedvezőtlen gazdasági viszonyok miatt évek óta deficites üzletmenete. Miután a kezelési hiányt takarékossági és gazdaságossági intézkedésekkel nem lehetett már kiküszöbölni, *a társaságnak gondoskodnia kellett olyan tartalékról, amelyből a már előállott és az elkövetkező években előreláthatóan felmerülő veszteséget fedezni tudja.* A BHÉV Rt. részvényeinek sorsolását a kormányhatóság jóváhagyásával öt évre, 1937-től 1941-ig felfüggesztette ugyan, de számításba kellett venni azt a terhet is, amely az öt esztendő elteltével a részvénysorsolásból kifolyólag a társaságra fog hárulni. A rendkívüli közgyűlés elfogadta az igazgatóság javaslatát és *32.447 szavazattal 5 szavazat ellenében elhatározta a részvénytőke leszállítását* azzal, hogy az alaptőke leszállítása folytán előálló különbözetből *tartalékalap létesítendő.* Az alaptőke leszállítását a *részvények névértékének 50 százalékkal való leszállítása* útján hajtják végre.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-730.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

A „PNEUCIT"
TÖLTŐTOLL
átlátszó testtel, arany tollal
16 pengő
CILCER ÉS TÁRSA
papirüzletében
V., Dorottya-utca 9. szám

VÁLLALKOZÁS

Nagy csatorna-, útépítési és kertészeti munkálatok kerülnek végrehajtásra

Az út- és csatornaépítési ügyosztály több nagyszabású munkálat végrehajtását készítette el. Ezek között vannak *az angyalföldi csatornaszivattyútelepen* esedékes építkezések, arra való tekintettel, hogy *a telep alépítményi munkáját a közel jövőben befejezik.* Így építésre kerül a szivattyútelep *összekötő csatornája* 130.000 pengő költséggel, a szennyvízátemelő *vasbeton nyomócsöve* 280.000 pengő, a csatornaszivattyútelep *gépházfelépítménye* 390.000 pengő, a *gépészeti berendezés* 360.000 pengő költséggel.

Városrendezési és forgalmi szempontból jelentős munka *az Andrássy-út meghosszabbításának útrendezése* a zuglói *Kassai-tér* és *Fűrész-utca* között. Az út hossza 420 méter lesz, szélessége 45 méter. az úttestből egyelőre csak az Erzsébet királyné-útja felé eső oldalkocsiutat építik meg 50.000 pengő költséggel. Ugyancsak itt oldódik meg egy régi probléma: *a Nagy Lajos király-útja,* Kassai-tér és folytatólag a Mária királyné-útja és Szőnyi-út között levő szakaszának útrendezése, amelyet a herminamezői templom felépítése tett időszerűvé. A Nagy Lajos király-útjára 15 méter széles, a Róna-utcára 32 méter széles parkrész kerül, a Kassai-tér közepén pedig *gyermekjátszótér* lesz. A várható költség 110.000 pengő.

Rendezésre kerül az I. kerület *Csaba-utca,* Maros-utca és Városmajor-utca közötti szakasza, amelyet végleges burkolattal látnak el.

Elkészítette az ügyosztály a Haller-téren lévő *közép-ferencvárosi róm. kat. plébániatemplom körüli terület kertészeti rendezésének* tervét 7000 pengő költséggel. Az idei Szent István jubileumi év és az Eucharisztikus Kongresszus miatt szükségessé vált kertészeti munkálatokra a beruházókölcsönből *100.000 pengőt* engedélyezett a törvényhatósági bizottság. Az ügyosztály programja szerint ebből a *Horthy Miklós-híd* környékét, a *Szent László-teret* rendezik, a Lenke-tér kertészeti rendezését befejezik, a *Bibic-telep* több útját és az *Agárdi-utat* fásítják.

A Műegyetem-rakpart partépítési munkáinak vállalatbaadása. A Műegyetem-rakpart partépítési munkáinak biztosítására megtartott versenytárgyalásra 8 ajánlatot nyujtottak be. Az út- és csatornaépítési ügyosztály *Kiss* Jenő 120.526 pengős legolcsóbb ajánlatának elfogadását javasolja. A javaslattal január 8-iki ülésén foglalkozik az út- és csatornaépítési szakbizottság.

Beérkezett ajánlatok

Az élelmiszerüzem átalakításával kapcsolatos **különböző munkákra** pályáztak: Pruscha Ede 3121, Bajor Hugó 3197, Bollmann Béla 3238, Hoffer Gyula 3458, Katona Mihály 3818, Wittinger Ferenc 3835, Scheuer János 3890, Müller Dezső 3942, Nekolny Antal 4318, Marton és Szalka 4336, Sattler Mihály 4902, Wersitz Márton 4970, Pruscha Ede 5042, Juhász István 6619 pengővel.

323.000 drb. elektromos hegesztőpálca szállítására pályáztak Lakos és Székely 17.920, Weiss Manfréd 16.291, Rimamurány Salgótarjáni Vasmű 16.839 pengővel.

Váltónyelvek szállítására pályáztak: Mávag, Ganz és Tsa, Magyar Waggon- és Gépgyár.

Csapágyfém szállítására pályáztak: Polgár Henrik, Ankerművek, Nemzetközi Fémkereskedelmi Rt., Kornfeld Vilmos, Apor Leó.

A Vízművek részére szükséges **tömítő hutaólom** szállítására pályáztak Apor Leó, Klein J., Ankerművek, Ulrich B. J.

60.000 drb. talpfakapocs szállítására pályáztak: Áll. Vas- és Gépgyár, Magyar Fémlemezipar, Zelenai Sándor, Oetl Antal, Rakonczai József, Roessemann és Kühnemann, Csavar- és Kovácsárugyár, Weiss Manfréd, Hirmann István, Antal Frigyes.

Különleges könyomdai anyagok szállítására pályáztak: Steinleinné és Frank 8622, Comwallin Sándor 2494 pengővel.

Könyv- és nyomdafesték szállítására pályáztak: Lutz Ede 8550, Hartman Testvérek 9276, Lorilleux és Tsa 10.020, Corvinia Rt. 10.458 pengővel.

15.000 kg. tisztítótörongy szállítására pályáztak: Bunzl és Biach 11.775, Figyelmessy Lajos 12.712, Libermann 13.200, Tisztítórongy és Textilhulladék Rt. 14.100 pengővel.

A Herminamezői plébániatemplom **hőszigetelési munkálra** pályáztak: Wusinszky Lajos 8850, Parafakőgyár 9750, Helvey Tivadar 10.350, Kollerit műszaki váll. 11.250 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 3-961-75

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém—dugattyú
Telefon: 1-530-92. fehér-csapágyfém! GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Aszfaltkocsiút és gyalogút készítést, fedéllemez, facement, préseltkavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállít: Fedéllemezt, bőrlemezt, aszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyitermékeket, valamint gépzsirt, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot.
Díjmentes ajánlatok.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-198-55.

Cementgyár:	Lábatlanban	évi telj. kép.	12.000 v.
Mészgyárak:	Lábatlanban	„ „ „	5.000 „
	Dorogon	„ „ „	3.000 „
Téglagyárak:	Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu	évi telj. kép.	60,000.000 drb.
Cserépgyár:	Buda-Újlak	„ „ „	8,000.000 drb.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Kákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

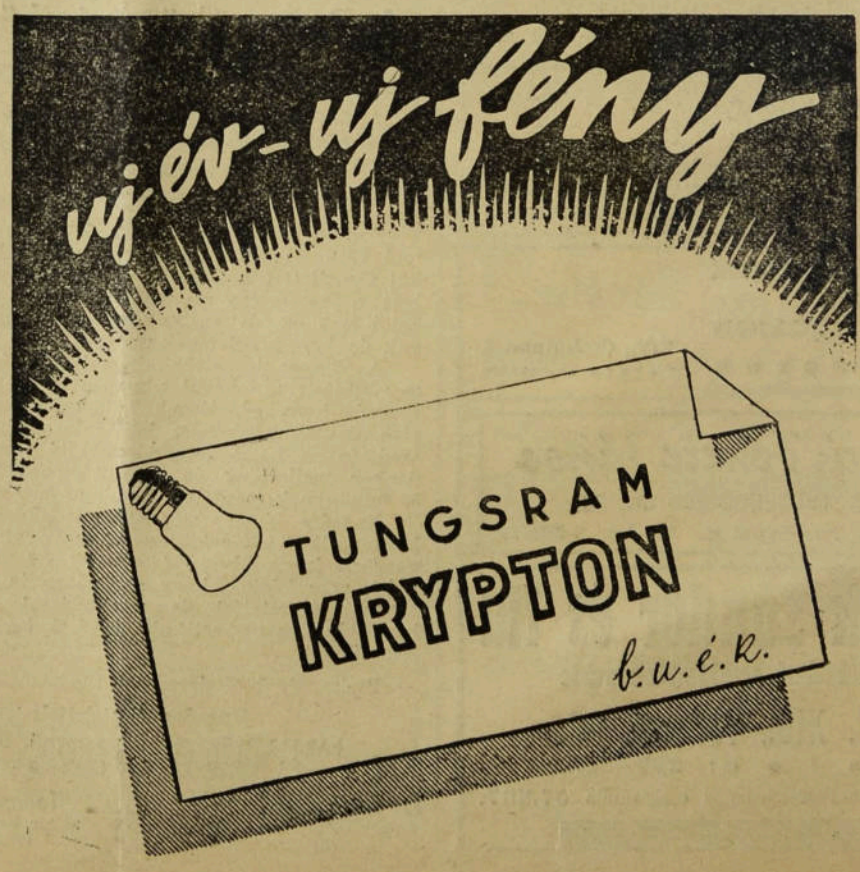
KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: **VII., Hernád-utca 8** Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: **X., Kerepesi-út 73** Telefon: 1-452-68

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
*
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 január 12. — 2. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A második szanálás

Amikor a belügyminiszternek a főváros költségvetését tárgyaló leirata megérkezett, a kormány félhivatalos napilapja vezércikkében a kormány és a főváros megegyezését a főváros „második szanálásának" nevezte. Az első szanálás — mint a lap írta — áldozatokat kívánt a főváros tisztviselőitől és lakosságától, ebben a második szanálásban a magyar állam hoz áldozatokat a magyar székesfővárosért. *Szendy* Károly polgármester a *Fővárosi Hirlap* mai számában akceptálja azt a felfogást, amely második szanálást említ, de néhány megjegyzést fűz ehhez a megállapításhoz. Mindenekelőtt konstatálja — amit mindenkinek el kell ismernie és amit a kormány félhivatalosa is elismert, — hogy a két szanálás között nagy különbség van. A polgármester szerint ezuttal senki sem hivatkozott arra, hogy a fővárosnál rossz gazdálkodás folyt, senki sem kívánt rendszerváltozást és senki ellen sem kovácsoltak vádakat. Ez valóban így is van, bár az objektivitás azt követeli tőlünk, hogy ha az első szanálásnál a vádak és szemrehányások keringtek is a levegőben, azok sem voltak igazságtalanok és jogosultak. Mi ennek a mostani — nevezzük mi is második szanálásnak, — igazi értékét két tényben látjuk, és pedig először abban, hogy ez a mostani senkitől semmit el nem vesz, senkire nagyobb terheket nem ró, másodsorban pedig, hogy generálisan hosszú időre, közmegelégedésre rendezi a főváros háztartását, de ami még ennél is fontosabb, a fővárosnak és az államnak egymáshoz való pénzügyi viszonyát.

Seki sem tagadhatja, amit a polgármester állít, hogy a fővárosnak nem vetettek rossz gazdálkodást a szemére, mi ehhez hozzátehetjük, hogy nem is vethettek, mert *takarékosan és bölcsen gazdálkodik az autonómia, amelynek intencióit száz százalékos tökéletességgel hajtja végre magas színvonalú adminisztrációnk.* Hogy mégis deficites volt a költségvetés? Ennek aztán igazán egyszerű a magyarázata akkor, amikor a kormányzat maga sietett a fővárossal szemben való méltányosságát gyakorolni és anyagilag is segítségére lenni a deficit eltüntetésében. De vajjon hol lenne ott rossz gazdálkodás, ahol, — mint a polgármester ma kimutatja a *Fővárosi Hirlap*-ban, — a székesfőváros háromszázkétmilliós adósságával szemben egy évi költségvetése, az üzemekével együtt, háromszázhatvanhatmillió pengőt tesz ki. Ez kurtán és értelmesen annyit jelent, hogy a főváros egyévi budgetjéből úgy kifizethetné az összes adósságait, hogy még hatvannégymillió pengő maradna is a tárcájában. Ennél a két számnál senki jobban nem dicsérheti Budapest székesfőváros gazdálkodását, senki sem méltathatná jobban anyagi helyzetét. Meg kell azonban azt is mondani egészen nyiltan és őszintén, hogy ez a dicséret, ez az elismerés a multat is megilleti, azt a multat, amely az összeomlás után keserves takarékoskodással, okos és bölcs haladással előkészítette a talajt annak a hatalmas építőmunkának a számára, amelyet most lesz hivatott a főváros autonómiája és adminisztrációja megvalósítani.

Az első szanálásról Budapest polgársága nem nagy elragadtatással beszél, részben annak eszközei miatt, részben azért, mert eredményeket sem látott tulságosat, végül pedig, mert ez a polgárság ezt az első szanálást erőszakoltnak, majdnem fölöslegesnek tartotta. Ezt a mostani szanálást azonban mindenki nagyrabecsüli, az egész polgárság örömmel látja és üdvözli, legeslegfőképpen, — túl az állam áldozatkészségén azért, mert. — mint a polgármester a *Fővárosi Hirlap* mai számában mondja, — sikerült a különböző egymásra ható érdekeket rendes mederbe terelni, eltüntetni a zavarokat a főváros és az állam között és sikerült Budapest mozgási lehetőségeinek kereteit megállapítani. Mi ezt a második szanálást nevezzük igazi szanálásnak.

Budapest pénzügyi rendezése:

1. Január végére elkészül a deficitmentes költségvetés. 2. Februárban hozzálátnak a nagy pénzügyi program kidolgozásához. 3. Az 1939-es költségvetést az önkormányzat állítja össze

Szendy Károly polgármester nyilatkozata a főváros pénzügyi problémáinak megoldásáról

Budapest városa nagy feladat előtt áll. Még ebben a hónapban össze kell állítani az idei deficitmentes költségvetést. *Szendy* Károly polgármester szerdán terjeszti a tizenkettes bizottság elé a rendezésről szóló javaslatait.

Az állam és a főváros pénzügyi tárgyalásainak részleteiről eddig Budapest városa részéről senki sem nyilatkozott. Megvárták a belügyminiszter leiratát, amely az összes függő kérdéseket rendezte. *Zsitvay* Tibor a *Fővárosi Hirlap*-ban ismertette a tárgyalások anyagát és rámutatott a kibontakozás útjára. Az összes elvi kérdések tisztázása megtörtént. Most már csak a részletek kidolgozása van hátra. Mivel az adminisztráció részéről eddig még hivatalos nyilatkozat nem hangzott el, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Szendy Károly polgármestert,

aki a főváros és az állam tárgyalásairól, valamint a kibontakozás módjáról a következőket mondta:

— A belügyminiszter leirata igazán mindenre kiterjed. 3½ millió hozzájárulást kapunk az államtól a forgalmiadó jövedelmének abból a részéből, ami eddig az államot illette meg. 2 millió pengőben állapitották meg most már véglegesen a rendőrségi hozzájárulást és végül tiszta helyzet teremtődött a főváros és az állam között a pénzügyi elszámolásban. *Zsitvay* Tibor nyilatkozata a *Fővárosi Hirlap*ban már kimutatta, hogy *nagyon meg lehetünk elégedve a megoldással.* Ezt aláírom én is. Valóban

nagyon sokat értünk el és egyáltalában nem volt igazuk azoknak, akik nagy hangon következetesen azt hirdették, hiába írjuk a felterjesztéseket, hiába fordulunk a kormányhoz, Budapest költségvetése továbbra is deficites marad, mert az államtól egy krajcárt sem fogunk kapni.

Én a magam részéről kezdettől fogva optimista voltam, mert *biztam az igazság erejében.* Minden hátsó gondolat nélkül, a legnagyobb őszinteséggel kértem a forgalmiadó részesedési arányának régi keretek között való visszaállítását. Biztam abban, hogy *az állam visszaadja ezt a jövedelmet és ebben az esetben deficitünk 6 millió pengővel csökkent* volna.

Álláspontomat most sem változtatom meg. Tovább is kérni fogom teljes egészében ezt az összeget.

A tárgyalásnál kiderült, hogy az állam részéről megvan a jóakarat a fővárossal szemben és bízom abban, hogy *ez a jóindulat nem szűnik meg és az állam a főváros iránt most megnyilvánított kedvező gesztusát követni fogja a többi is.* Úgy expozémban, mint az előterjesztésemben kimutattam, hogy *az állam az idők folyamán most már évente körülbelül 18—20 milliót von el a fővárostól.* Ezt a kimutatást nem cáfolta meg senki sem. Erre a kijelentésre nem kaptunk érdemleges választ, tehát *bebizonyítottnak vették az állítást.* Ezért merek reménykedni abban, hogy *az állam megértése a főváros iránt a jövőben még fokozottabb mértékben mutatkozik meg.*

— A rendezés, természetesen, a belügyminiszteri leirat alapján történik és ilyen elvek szerint állítja össze a főváros az ez évi deficitmentes költségvetést? — kérdeztük.

— Mindaz, amit elmondottam, a nagy problémákat általánosságban érintik. A lényeg az, hogy *a helyzetet tisztáztuk.* Tudjuk, hogy mit várhatunk a kormánytól, tisztában vagyunk a terhekkel, tehát

minden zavaró momentum nélkül összeállithatjuk az 1938-as, deficitmentes új költségvetést.

A tizenkettes bizottság eddig egy ülést tartott. Nemcsak a költségvés főbb szempontjaiban állapodtunk meg, hanem a tárgyalás menetrendjét is összeállítottuk. Elfogadták azt az indítványt, hogy *a hiány eltüntetésére vonakozó javaslataimat szerdán megteszem és utána hetenkint három ülésen, esetleg naponta tanácskozik a bizottság a megoldásról.* Ha a hatmilliót megkaptuk volna, úgy könnyebb lenne a kibontakozás. A deficit eltüntetése feltétlenül áldozatot jelent a közönség számára. Az igények kielégítésének egy részéről le kell mondani. Bizony dolgozni kell a kékceruzának és a költségvetés kiadási tételei közül többet ki kell majd húzni. Ettől szerettem volna megkímélni a magyar fővárost és ezért kértem a költségvetés egyensúlyának helyreállítására nagyobb összeget.

— *Zsitvay* nyilatkozata szerint a beruházások egy része kiemelhető a költségvetésből és kölcsönmüvelettel lehet a közmunkák folytatásáról gondoskodni. Ilyenformán az igények kielégítése mégis megtörténhet, — mondottuk.

— Nem szabad semmit sem összezavarni. Először jön a takarékossági akció. Ezt befejezzük ebben a hónapban.

Februárban kezdődik a nagyszabású pénzügyi program kidolgozása, amit körülbelül öt évre oszthatunk be.

Több évre terjedő programunk készen van, tehát magának *a programnak kidolgozása nem jelent különleges munkát, inkább csak a pénzügyi fedezet előteremtéséről kell tanácskozni.* Ezek bizony nehéz kérdések. A tanácskozások néhány hetet, sőt esetleg hónapokat vesznek igénybe. Eleinte úgy volt, hogy az ez évi költségvetéssel együtt elkészül ez a pénzügyi program is. Lényegében a kettő kiegészíti egymást, de *a rendelkezésünkre álló kevés idő miatt először az ez évi költségvetést kell megcsinálni és azután elég idő áll majd rendelkezésre a pénzügyi program kidolgozására.*

— A leiratban nincs szó arról, hogy január végéig kell elkészülni az új költségvetésnek, — érdeklődtünk tovább, — és a hivatalos kommüniké mégis arról emlékezik meg, hogy *legkésőbb január 31-ig már a közgyülésnek is le kell tárgyalnia a deficitmentes költségvetést.*

— Erről nem a leirat, hanem *a törvény intézkedik.*

A törvény szerint legkésőbb január 31-ig jóvá kell hagyni a költségvetést.

Az elmult esztendőben ez később történt meg, az idén azonban *a kormány a terminusokat is beakarja tartani.*

— A napilapokban arról is írtak, hogy az *önkormányzat a jövőben a költségvetés összeállításába is befolyást kíván gyakorolni.*

— Nem szabad összezavarni az önkormányzat és az adminisztráció hatáskörét. Az önkormányzat maga nem adminisztrálhat, de ezt az autonómia részéről sem kívánja senki. Az önkormányzat maga választja meg az adminisztráció vezetőit, hogy azok az autonómia akaratát végrehajthassák. Ez így lesz a jövőben is, csupán azt a kívánság, hogy

minden döntőjelentőségű dologba az autonomia előbb betekinthessen és irányító felfogását kinyilatkoztathassa.

Ennek nincs semmi akadálya. Különben is nem új ötlet az, hogy egy nagyszámú bizottság külön albizottságot küld ki a részletek áttanulmányozására és ennek a vizsgálatnak az eredményét maga az albizottság ismerteti a bizottsággal. *A zárszámadások felülvizsgálására a pénzügyi bizottság mindig hat tagú bizottságot küld ki és így a pénzügyi bizottság plénuma már a legteljesebb lelkinyugalommal fogadhatja el a zárszámadásokat.* A tizenkettes bizottsághoz hasonlóan már működött egy takarékossági bizottság, amely évekkel ezelőtt ugyancsak érvényesítette befolyását a költségvetés átdolgozásában.

A mostani tizenkettes bizottság olyan alapos munkát fog végezni, hogy ennek alapján a plénum nyugodtan elfogadhatja a deficitmentes költségvetést.

— A nagy pénzügyi program letárgyalására a pénzügyi bizottságtól a tizenkettes bizottság felhatalmazást kér, amit természetesen a pénzügyi bizottság meg fog adni. Ha ezzel is végeztünk, úgy *az 1939. évi költségvetés összeállításához hozzáfoghatunk.* Nekem sohasem voltak titkaim az önkormányzat előtt, tehát *készséggel rendelkezésre bocsátok minden adatot az illetékes fórumoknak, még a költségvetés összeállítása előtt, vagy annak a tartama alatt.*

A polgármester még egy igen érdekes szempontra utalt.

— Sokat írtak a lapok a mostani rendezéssel kapcsolatban *a szanálásról.* Általánosságban arról beszéltek, hogy *második szanálás folyik.* Ha ezt a felfogást elfogadjuk, úgy *ki kell emelni azt, hogy a kettő között nagy különbség van.* Ezúttal

senki sem hivatkozott arra, hogy a fővárosnál rossz gazdálkodás folyt, senki sem kívánt rendszerváltozást és senki ellen sem kovácsoltak vádakat.

A magam részéről csak két adatot szeretnék egymás mellé tenni. Most nem beszélek a város nagy vagyonáról, csupán azt említem meg, hogy

302 millió a főváros kötelezettsége és a főváros egy évi költségvetése az üzemeivel együtt 366 millió,

szóval az *egyévi büdzséből kifizethetnénk az összes adósságokat.* Ilyen jó anyagi helyzetben Európában még egy másik világvárost nem találhatunk, de azt hiszem, az egész világon sem. Eszerint tehát

nem olyan szanálásról van szó, hogy a magyar főváros megrendült vagyoni helyzetét kell rendbehozni, hanem a főváros nyugodt jövőjét okos előrelátással kell biztos alapokra helyezni.

— A magyar állam is kívánja a főváros fejlődését, viszont Budapest városa is mindig méltányolta az állam érdekeit. Most, hogy sikerült a különböző egymásraható érdekeket rendes mederbe terelni, eltűnnek a zavarok a főváros és az állam között és mindenki örülni fog annak, hogy *Budapest mozgási lehetőségének kereteit megállapítjuk.*

Ilyen szempontok szerint történik tehát Budapest gazdasági ügyeinek végleges rendezése, amelynek első etappja a deficitmentes költségvetés megalkotása, a második lépés pedig az ötesztendős pénzügyi program kidolgozása lesz.

Hatalmas közlekedési és élelmezési előkészületek az eucharisztikus kongresszusra

Az Államvasutak, a MAVAUT és MATEOSz a közúti közlekedés szolgálatában — Szükségleti és berendezési tárgyakat kapunk kölcsön a szomszédos államoktól

A budapesti nemzetközi eucharisztikus kongresszus legfőbb vezérkara, élén dr. *Mihalovics* Zsigmond tb. kanonokkal, ugyszólván teljesen befejezte már az ezév májusában lebonyolódó világesemény előzetes szervezési munkáját. Az előkészítő bizottsághoz állandóan hatalmas tömegű jelentkezés fut be a világ legkülönbözőbb részeiről. Ezekben a jelentkezésekben már hozzávetőlegesen fontos számadatok szerepelnek, amelyek nyomán megállapítható, hogy korántsem voltak túlzottak azok az elképzelések, amelyek *a világkongresszuson a bel- és külföldi résztvevők számát mintegy 300.000-ben szabták meg. Olaszországból* például ezideig 10.000-nél több látogató jelentkezett, *az osztrák zarándokok* száma meghaladja a 15.000-et, a *Franciaországból* érkezett levelek szerint már eddig is közeljár az utasok száma a 9000-hez és bár a végleges számokat ezidőszerint megállapitani még lehetetlen, már is bizonyos, hogy

a külföldi résztvevők száma meg fogja haladni a 150.000-et.

Az előkészítőbizottság a legapróbb részletekre vonatkozóan is kidolgozta azoknak a szükségleteknek jegyzékét, amelyek feltétlenül rendelkezésre kell, hogy álljanak az óriási embertömeg megfelelő elhelyezése és ellátása céljából.

Arra való tekintettel, hogy voltaképen csak egy heti budapesti tartózkodásról van szó, a kongresszus vezetősége túlzott dolognak tartaná, ha sok millió pengős befektetésével örökáron megvennék a különböző felszerelési tárgyakat. Épen ezért azt a megoldást választották, hogy

nemcsak a vidék nagyobb városaitól, hanem a környező államok fővárosaiban működő vendéglátó nagyüzemektől is fognak kölcsönözni felszerelési tárgyakat.

Ebben a munkában hatékony támogatást biztosított a rendezőbizottságnak az illető országokban működő katolikus klérus, amelynek tagjai saját összeköttetéseik felhasználásával eljártak a megfelelő szükségletek ilyeténmódon való biztosításához.

Ezidőszerint is a legnagyobb gondot *az elszállásolás* és a *közlekedés* kérdése jelenti a rendezőségnek. Örvendetes, hogy nemcsak a székesfőváros lakossága, hanem a pestkörnyéki községek és városok közönsége is páratlan megértéssel siet a lakások felajánlásánál a rendezőbizottság segítségére, minek eredményeként *a megajánlott és igénybevehető férőhelyek száma ezidőszerint már meghaladta a 100.000-et.*

A közlekedés zavartalan lebonyolítása érdekében beható tárgyalásokat folytattak az állami és fővárosi közlekedési vállalatokon kívül a magánérdekeltségekkel is, megállapítást nyert azonban, hogy

a nálunk rendelkezésre álló közúti járművek valószínűleg csak szűkösen tudják kielégíteni a felmerülő igényeket.

Rendkívül érdekes ötletet akar perfektuálni a BSZKRT a MÁV-val, amely megvalósulása esetén nagymértékben fog hozzájárulni a tömegszállítás zavartalan lebonyolításához. Arról van szó, hogy miután a Budapesten lefektetett villamossinek nyomtáva teljesen azonos a MÁV fővonalainak nyomtávával, az eucharisztikus kongresszus tömegeinek gyorsütemű elszállíthatása céljából

a BSzKRt kocsiparkját kiegészítik a MÁV-tól kölcsönvett szerelvényekkel.

Egyelőre csak arra gondolnak, hogy könnyebb súlyú, *kéttengelyes vasuti személykocsikat állítanak forgalomba,* felmerült azonban az az ötlet is, hogy a MÁV tulajdonában lévő *benzinmotoros kocsikat is beállítják Budapest közuti forgalmába,* mert ezek könnyebb súlyúknál fogva lényegesen alkalmasabbak a villamossineken való vontatásra, mint a rendkívül nehéz gőzlokomotívok.

Ezenkívül forgalomba kívánják állítani a zarándok tömegek szállítására a *MAVART, MAVAUT és MATEOSZ kötelékébe tartozó személyszállításra alkalmas összes járműveket is.*

A városi fejlődés alapvető munkálatai

Irta: Dorner Gyula ny. miniszteri tanácsos, törvényhatósági bizottsági tag

Amikor az ősidőkben a népesség szaporodása, a kultúra fejlődése és hatalmi érdekek követelték, hogy a lakosság városokba tömörüljön, nagyon hamar jelentkeztek olyan szükségletek, amelyeket addig a szétszórtan élő népesség vagy természetes uton, vagy saját primitív eszközeivel elégített ki. Ezek a szükségletek voltak, — a szilárd anyagból épült lakóházak létesítésén kívül — *az utak és utcák megépítése, a háztartási vizek beszerzése és az elhasznált szennyvizek és trágyaanyagok eltávolítása.*

Akármilyen régi időből származó városromokat tárnak is fel a kutatók, ennek a három szükségletnek kielégítésére szolgáló alkotások maradványait mindenütt megtalálják. Néha csak egészen primitív nyomokban mutatkoznak ezek a törekvések, másutt már fejlett útépítések, csatornázások és vízvezetékek maradványait találják, ma pedig már a technikai tudományok fontos ágazataivá fejlődtek és a városi kultúra nélkülözhetetlen elemeivé váltak ezt a három szükségletet kielégíteni törekvő alkotások.

Elkerülhetetlen szükségesség parancsolóan követeli ezeknek a közműveknek létesítését, mert nélkülük városi élet nincs és nem is lehet. A legjobban igazolja ennek a felfogásnak a helyességét az a mozgalom, ami a legtöbb nagyvárosban észlelhető és amelynek következményei bizonyítják e háromfajta közműnek elkerülhetetlen szükségességét. Ugyanis a népességnek egy jelentékeny része a nagyvárosokból ismét a vidékre gravitál és vagy a nagyváros határának külső részein, vagy a szomszédos községekben, illetőleg kisebb városokban igyekszik megtelepedni.

Azokban a nagyvárosokban, ahol ezt a mozgalmat tervszerüen vezették, irányították és az új telephelyeket közművekkel ellátták, a kifelé való torekvés nagyobb bajokat nem okozott. Ott azonban — mint fővárosunkban is —, ahol ez a kifelé való törekves, irányitas es korlátozás nélkül, sokszor penzszerzesi vagy által sarkalva ment vegbe, igen ferde állapot állott elő és megszülettek azok a se város, se falu forma telepulesek, amelyek annyi panasznak, keserusegnek, bajnak forrasai es amelyek annyi gondot okoznak a főváros mai vezetoségenek, amelyre a regi hibák jovátetele és a mulasztások potlása hárul.

Mindezek a panaszok az említett alapvető közmuvek hiányossabaiból szarmaznak. Nincsenek az utcák kiépítve, a csatornák nagyrészben hiányoznak és sok helyen a vízvezeték kiépítésének a költségei túlnyomó részben még ma is az első településeket terhelik.

Ezek a külső városrészek illusztrálják legjobban, hogy mit jelentenek a városias fejlődés szempontjából ezek a munkálatok. Ahol ezek nincsenek meg, ott városi élet, városi kultúra nem alakulhat ki és a továbbfejlődés megakad. Minden áldozat, amit a főváros és az érdekeltek hoznak, meghozza kamatait, mert az alapvető munkák elvégzése nélkül, tovább építeni nem lehet.

Alig van a főváros életében nagyobb jelentőségü munka, mint az az útburkolási és csatornaépítési program, amelynek egy része a külső területeknek ezekkel a közművekkel való ellátását célozza. A főváros polgármestere, aki ezt a programmot teljessé teszi és megvalósítását keresztülviszi, olyan emléket állít magának, amely e külső városterületek fejlődésében, minden emlékműnél maradandóbb lesz.

Minden alkotásnál az alapok szilárdsága, jól átgondolt kiépítése biztosítja annak tartósságát. Ami az élettelen anyagból készült alkotásokra nézve igaz, igaz marad az élő szervezet, a város életében is és az alapvető munkálatok biztosítják annak fennmaradását és fejlődését.

Az ősvárosok szinte ösztönszerűen valósították meg városi életük alapmunkálatait, a mai város tudományosan alátámasztott munkaprogrammal biztosíthatja fejlődését. Ez a háromfajta munkálat, az *út, csatorna* és *vízvezeték* nem fényt, büszke pompát, hanem szilárd alapot nyujt a fejlődés számára, és ami ma talán csak tehernek látszik, a jövőben tág teret biztosít a fényes alkotásoknak és az egészséges előrehaladásnak.

TOLNAI FERENC
Bpest szék sfőv. gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ● Telefon: 386-650.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városiraktár: VIII., Baross-u. 116.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

Július elsején életbelép az új, modern építési szabályrendelet

Megoldották a városi települési problémákat — Csökkentik a kültelki beépítések iramát

A *Közmunkatanács* egyik albizottsága, amelynek feladata *az építési szabályrendelet részleteit kidolgozni*, már hónapok óta úgyszólván napról-napra ülésezik. Az üléseken képviselve van a székesfőváros kívül a kereskedelmi és iparügyi minisztérium is, valamint mindazok a tényezők, akiknek bármilyen vonatkozásban a városrendezéssel kapcsolatuk van. A tárgyalások menetéről a nyilvánosság eddig nem szerzett tudomást, most azonban a *Fővárosi Hirlap* **illetékes helyen nyert értesülése szerint közölhető, hogy az albizottság február végére befejezi munkáját.** Természetesen utána egy-két hónap még elmúlik, amíg a kidolgozott szabályrendelet a főváros megfelelő fórumait és a minisztériumok retortáit megjárja, a nyár elejéig azonban az összes formalitásokat elintézik és

az új építési szabályrendelet július elsejére okvetlen életbelép.

Ebben a bizottságban élénk tevékenységet fejt ki *Harrer* Ferenc dr. nyugalmazott alpolgármester, aki a városrendészeti kérdéseknek európai hírű szakértője. A *Fővárosi Hirlap*

Dr. Harrer Ferenchez

fordult felvilágosításért. A kiváló várospolitikus a következőket mondotta:

— A jelenleg érvényben levő építési szabályrendelet tulajdonképpen *1914-ben készült el.* Szerencsétlen időpontban csinálták meg a szabályrendeletet, mert nemsokára kitört a háború és azt követték a forradalmak és a zürzavarok. Valójában

eredeti alakjában sohasem lépett életbe,

mert a háborúban különféle szociális szempontok érvényesítése miatt *a szabályrendeletet eredeti formájából kiforgatták.* Ezeket az újabb rendelkezéseket, mint „könnyítéseket" kezelték és nagyon sokszor olvashattuk az elmúlt évek folyamán, hogy „a könnyítések határidejét meghosszabbították".

Az új építési szabályrendeletet első formájában 1934-ben tárgyaltuk.

A munka egy részét el is végeztük, de közben más események jöttek közbe és

az építési szabályrendelet megalkotása elmaradt.

Amikor *Bessenyey* Zénó elfoglalta a *Közmunkatanács* elnöki székét, azonnal hozzálátott ennek a nagyfontosságú problémának a megoldásához. Közbejött a *városrendezési törvény* megalkotása, ami bizonyos mértékig összefüggésben van ezekkel az intézkedésekkel, tehát *hátráltatott bennünket az építési szabályzat megalkotásában.* Annakidején ígéretet tettünk arra, hogy az albizottság, amely a részletek kidolgozásával foglalkozik, március 1-ig elvégzi a dolgát és örömmel mondhatom, hogy *ígéretünket be is tudjuk váltani.*

— A Közmunkatanács eredetileg *Wargha* Lászlót bízta meg a szabályrendelet tervének elkészítésével és *Csonka* müegyetemi tanár kapott megbízást az anyagokra vonatkozó, valamint a szerkezeti kérdéseket illető szabályok kidolgozására.

Wargha a régi szabályzat reformjából indult ki, mi pedig a városfejlesztési külön bizottság elgondolásait tettük magunkévá.

— Minket különösebben nem érintettek a szerkezeti kérdésekre vonatkozó intézkedések, mert ezek városrendezési szempontból kisebb jelentőségűek. *Mi egészen új koncepció alapján kívántuk az építésügyi szabályrendeletet elkészíteni.*

Az új települési problémákat vettük figyelembe és a lényeg a beépítés intenzivitásának csökkentése mind síkban, mind magasságban.

A régi és az új rendszer között voltak az összeütközések, ma már azonban *minden kérdésben megegyeztünk és a határozatokat is egyhangúan hoztuk.* El kellett jutni ehhez a megértéshez, lehetetlen volt az építkezéseket továbbra is rendszertelenül folytatni, mert így előfordulhatott volna az, hogy a budai oldalon, egyes kerületekben megépül egy-két magas ház és azután tovább nem történik semmi. Rengeteg szempontra kellett figyelemmel lenni. *Nem építhetjük úgy fel a várost, hogy ötször annyi lakástermelésre nyujtsunk lehetőséget, mint amennyire a város természetes fejlődése szempontjából szükség van.* Lesznek, akik az építési megszorításokat esetleg túlszigorúaknak fogják tartani, de mi mégis számoltunk az élet követelményeivel és lehetőleg minden szempontot figyelembe vettünk.

— Az érdekeltségek még nem ismerik a szabályrendeletet. Egyszer volt egy ankétszerű megbeszélés, amelyen a *Közmunkatanács* a készülő szabályrendelet alapelemeit tárta az érdekeltségek képviselői elé.

A tavaszi hónapokban lesz elég idő arra, hogy az érdekeltség is megismerhesse az új szabályrendelet részleteit.

— Még csak arra akarok kitérni, hogy az albizottság munkájának befejezése után könnyű lesz *az építési szabályrendeletet tető alá hozni.* Tulajdonképpen volt egy másik albizottság is, amely *a technikai kérdésekben döntött.* A szabályrendeletet először a *Közmunkatanács* plénuma elé visszük. Itt a döntő tényezők nagy részben ugyanazok, akik az albizottság munkájában is résztvettek. A *Közmunkatanács* végleges határozata után a fővároshoz küldjük át a szabályrendeletet. Azok, akik a városnál ezekkel az ügyekkel foglalkoznak, *ugyancsak dolgoztak a mi albizottságunkban, tehát nem valószínű, hogy a tervezet nagyobb átdolgozására volna szükség.* A kereskedelemés iparügyi minisztériumnak megbízottai ugyancsak velünk együtt működtek, ilyenformán tehát *a szabályrendelet végleges megalkotása elé aligha kerül komoly akadály.*

Harrer Ferenc dr. nyilatkozata után most már nem kétséges, hogy *az építésügyi szabályrendeletet a legrövidebb időn belül tető alá hozzák.* A városrendészeti kérdéseknek szisztematikus megoldása *különben is folyamatban van.* A városrendészeti külön bizottság a városházán megoldja az évtizedek óta elintézetlen ügyeket és *másfél-két esztendő mulva az összes városrendészeti kérdések évtizedekre olyan mederbe terelődnek, hogy a nyugodt fejlődést semmi sem akaszthatja meg.*

Beérkeztek a pályázatok a tabáni gyógyszállodára

A tabáni gyógyfürdővel kapcsolatos gyógyszálló megtervezésére a főváros pályázatot írt ki, amely január 10-én, hétfőn járt le. Hétfő délig 41 pályázat érkezett be a XIII. ügyosztályhoz. Kedden reggel a pósta még egy pályázatot hozott, amelyet szabályszerűleg 10-én adtak fel. Ezzel *42-re szaporodott a pályázatok száma.* Lehetséges, hogy még érkeznek olyan pályázatok, amelyeket hétfőn tettek póstára.

A pályázaton résztvett tervezők a következők: *Thomas* Antal, *Bajtay* István, *Birbauer* Virgil, *Sárkány* István, *Heim* Ernő és *Hönsch* László, *Torda* Kálmán, *Ebner* Miklós, vitéz *Katona* Mihály, ifju *Gyenes* Lajos, *Berry* Emil, *Rihmer* Pál. *Körmendy* Nándor, *Horváth* Szabolcs, *Gerlóczy* Gedeon, *Heysa* Károly, *Fischer* József kir. tanácsos, *Schall* József, *Lauber* László, *Ray* Rezső és *Fiala* Géza, *Králik* László, *Kopetzky* Raul, vitéz *Kamarási* Jenő, *Glatz* József, *Taussig* és *Róth, Freund* Dezső és Tibor, *Kéry* Gyula, *Frecska* János, *Pogány* Móric és Dénes. *Arvé, Benedek* és *Gerstenberger, Maróthy* Kálmán és *Misley* Sándor, *Nyiry* László és *Szendrődy* Jenő, *Makk* István, *Hofstädler* és *Domán, Vajda* Andor, *Ligeti* Pál és *Molnár* Farkas, *Preisich* Gábor és *Dinda* Ernő, *Módos* Ferenc és *Krassói* Virgil, *Kelemen* József, *Karács* Ferenc, *Árkay* Bertalan.

A pályaművek felülbírálására alakított külön bizottság a közeli napokban megkezdi a pályaművek áttanulmányozását és a *döntést még januárban meghozza a zsüri.*

Pesti polgár idegenben

Irta: Wallesz Jenő

Munkanapokon reggeltől estig dolgozunk. Otthon, irodában, de legtöbbször kávéházban. Amikor pedig nem dolgozunk, ezt is kávéházban. végezzük el. Vonz, csábít a kávéház. Itt tudunk a legjobban dolgozni és a legjobban pihenni, néha egyszerre dolgozni és pihenni. A kávéház mindent ad és mindenért kárpótol s ha itt ülünk, úgy érezzük, hogy az időpazarlással nem vétkeztünk, mert semmitől és senkitől sem kaphatunk annyit, mint amennyit pazarló kedvében a kávéház ad... És vasárnap? Munkaszünetes napon a pesti polgár hátára veszi zsákját és kirándul a budai hegyekbe, ahonnan csak este vánszorog haza. És a nyári vakációs hónapban? Négyheti szabadságát külföldön tölti el és barnára sülve tér vissza a kávéházba. Ez az életrendje, így múlik el, szinte hajszálnyi pontossággal, minden esztendeje, tehát az én esztendőim is.

Tavaly egy poroszországi szanatóriumban morzsoltam le szabadságom idejét. Az időjárás borzalmas volt. Folyton esett, néha még havazott is. Télikabátban, sárcipőben jártunk és fűtöttünk. Mindennap abban reménykedtünk, hogy másnap kisüt a nap. Csalódtunk és újra reméltünk. Igy múlt el az egész július. Harminc napot töltöttem el azzal, hogy mindennap a holnapi napot vártam, hátha ez hozza meg a nyári meleget.

A rossz időjárás arra kényszerített, hogy a szanatórium társalgójában üljem meg a nap legnagyobb részét és itt kellett arra fanyalodnom, hogy feladjam az emberektől való irtózatomat és válogatás nélkül összebarátkozzam a szanatórium vendégeivel.

A tizenötödik napon történt, hogy megismerkedtem Gustav Strödeman stockholmi ujságíróval. Kollégám beszélt valamelyest németül s ez lehetővé tette, hogy bizonyos nehézségek árán az élet mindennapi problémáiról elbeszélgessünk. Mikor az európai államok szociális viszonyaira terelődött a beszéd, kollégám megemlítette, hogy a legszebb és legtökéletesebben berendezett kórházakat Budapesten látta. Erre a kritikai megjegyzésre felfigyeltem és közbeszóltam:

— Hát járt ön Budapesten?

— Hogyne! Nyolc napot töltöttem el Magyarország fővárosában... Ne vegye bóknak, hanem tiszta valóságnak, hogy Budapest szépségei elragadtak, szociális intézményei pedig csodálatba ejtettek. Ez nagy szó, mert Stockholm szociális intézményei is kiállják a legszigorúbb kritikát.

Most rajtam volt a sor, hogy valami kellemeset mondjak Strödemann kollégának. Ezt annál könnyebben tehettem, mert évekkel ezelőtt a Nord Cap felé igyekeztem vasuton és Stockholmban kiszálltam, hogy megtekintsem a várost.

— Én sem bókolok, hanem a tiszta valóságot mondom, amikor megállapitom, hogy Svédország fővárosában annyi szépet láttam kétnapi ottlétem alatt, hogy a legkellemesebb impressziókkal hagytam el a gyönyörü tengeri várost.

Strödemann arcán a kellemes meglepetés mosolya derengett. Meglátszott rajta, hogy most már többnek érzi magát, mint ennek előtte, mert a Stockholmnak szóló magasztalásból neki is jut egy kicsi rész, hiszen ő stockholmi és őt is érinti egy sugara annak a dicsőségnek, amelyben az ő városa úszik. Igen, ő is egy darabja Stockholmnak, hogyne ujjongana hát, ha az ő városát magasztalják. Megragadta kezemet és boldogan mondotta:

— Nem is hiszi, mennyire örülök, hogy ismeri a fővárosunkat. Csak azt sajnálom, hogy mindössze is csak negyvennyolc óráig időzött ott. Persze, nincs annyi látnivaló, mint Budapesten, ezért is maradtam én nyolc napig az önök fővárosában... Oh, micsoda remekmű a Halászbástya... Ha az ember a keleti bástyáról tekint le, a világ legszebb panorámája kápráztatja el az idegent... És azok a finoman megkonstruált tornyocskák... Hogy is hivják csak azt a tornyot, amely a bástya nyugati részén áll?

Nagy zavaromban nyugtalanul feszengtem a karosszékben, mert én még sohasem jártam a Halászbástyán. Hogy a zavarból kimeneküljek, a stockholmi városháza pompás tanácstermére tereltem a beszélgetést. Részleteket soroltam fel a terem belső szépségéről, de ekkor azt vettem észre, hogy stockholmi kollégám ugyanolyan zavarral küzd, mint én, amikor ő a Halászbástyáról kezdett beszélni. Nem is hagyta, hogy folytassam. Közbevágott és a Margitszigetről kezdett beszélni, dicsérte, magasztalta uszodáját, fürdőjét, kertészetét.

Megint kellemetlenül éreztem magam, mert bármily hihetetlenül hangzik, mégis úgy van, hogy harminc év óta nem láttam a Margitszigetet, nem fürödtem az uszodájában és nem gyógyittattam magam kénsavas fürdőjében. Átcsaptam tehát Stockholmra és a Ridderholmskirka nevü templom oltárainak művészi kivitelét dicsértem.

— Emlékszik a középső hajó jobboldalán elhelyezett oltárra? Annak a keresztje az iparművészet remeke.

Kollégám dadogott valamit, láttam az arcán, hogy sosem járt ebben a templomban. Nem is válaszolt a kérdésemre, hanem egy hirtelen közbeszólással Budapest városi könyvtárát és múzeumát kezdte a leghizelgőbb jelzőkkel magasztalni. Ez is zavarba ejtett, mert még sohasem voltam a fővárosi könyvtárban és sosem jártam a fővárosi múzeumban. Nem is vártam be, míg e két intézményünkről meginterpellál s hogy zavarba ne jöjjek, megint én a stockholmi királyi könyvtár gazdagságáról kezdtem áradozni. Erre a kollégám jött zavarba és az Uj Szent János-kórházért kezdett lelkesedni. Az első mondat után áteveztem a stockholmi szigetekre, mire Strödemann hebegett valamit és áttért a mi Szent István bazilikánkra. De itt elfogyott a türelmem, kirugtam magam alól a karosszéket és azzal a kifogással, hogy sürgős levelet kell irnom, magára hagytam Strödemann urat. Mikor két lépésre voltam tőle, jól hallottam, hogy megkönnyebbülve és felszabadultan felsóhajtott.

Ettől fogva elkerültük egymást. Mindketten szégyeltük magunkat egymás előtt, mert minden más várost jobban ismerünk, mint a saját fővárosunkat. De mit tegyünk? Ilyenek vagyunk. Ilyen a pesti polgár s úgy látszik, ilyen a stockholmi polgár is. Senkisem lehetne idegenvezető a maga hazájában.

NÉGY ÚJ VILÁG HARCA

Budapest újonnan alakított kerületeinek élete

Mint az ifjú, aki pályája kezdetén áll és a nagy jövő horizontja felé tekint, úgy tűnik fel a főváros testének négy darabja, a négy új kerület: a XI., XII., XIII. és XIV. Területüknek jórésze perifériának számít és ehhez képest az életük is telve van azokkal a küzdelmekkel, amelyeket a perifériáknak kell megvívniok a több kultúráért. Ez a nehezebb sors azonban nem vigasztalan, mert az új kerületek közül három hatalmas irammal fejlődik, Angyalföld pedig csak az elöljáróság megnyitását várja, hogy új életét megkezdhesse. És hogy ezeknek a kerületeknek kultúrigényei ne maradjanak észrevétlenül, arról ugyancsak gondoskodnak városatyái, akik minden téren, minden lehetőséget megragadva, szinte azt mondhatnók, örökös, nyugtalan lázban égve, harcolnak a gondjukra bízott városrészek életérdekeiért. Ezek közül a harcosok közül, az új kerületek törvényhatósági bizottsági tagjai közül szálaltatunk meg négyet az új küzdelmes frontok helyzetéről. Az érdekes nyilatkozatok a következők: i

SZÁNTAY ISTVÁN:

Szent Imre-város, a nyugat kapuja, nagy tervek megvalósítását várja

— *Huszonöt év* nagy idő egy város életében is, de még inkább egy fejlődés alatt álló városrész életében! Áll ez különösen a nem is régen önállósult *Szent Imre-városra.* Az utolsó huszonöt év, de talán abból is az utolsó másfél évtized munkája egészen megváltoztatta ennek a városrésznek a képét. Pedig a természet adottsága már magában is széppé, emberi településre kívánatossá tette ezt a területet A Gellért-hegytől a Budaörsi hegyeken át a Kamara-erdő és a Péter-hegy magaslataiig nagyszerű védőöleléssel koszorúzzák szebbnél-szebb hegyhátak, az alsó Kelenföld és Lágymányos síkba lejtő, a Duna által mosott tereit. A hegyek lejtőit az utolsó tíz év villasorokkal rakta meg és a huszonöt év előtt még jórészt nádas és ingoványos területek helyén *rendezett, burkolt utcák, hivogató fasorok és bár kicsiny, de barátságos házak sorai* gyönyörködtetik a huszonöt év előtti látvány révületéből visszatérő szemet.

Ezt a fejlődést a természet adottsága kínálta fel a főváros kifelé igyekvő lakosainak, de a nyugatról beszivárgó új településeknek is egyaránt. Mert igen, aki nyugatról jön, ezt a kerületet el nem kerülheti, akár Wien—Paris világjárói, akár a Balaton szerelmesei is azok; akár olasz baráti, vagy jugoszláv megismerési látogatás irányítja erre az utazókat.

A „nyugat kapuja"

sokban érlelte meg azt a gondolatot, hogy minek innen tovább menni, maradjunk, verjünk gyökeret itt!

— A település mindkét irányból, a pesti irányból is tényleg meg nem akasztható iramot vett fel és csodálatos sietséggel épül a Horthy Miklós-út—Budaörsi-út—Szent Imre herceg-útja háromszög a maga új templomaival, családi házaival és most kikontúrozódó parkjaival. A szinte lázas iram még szerencsétlenség okozója is lett már.

— De nemcsak barátok, rajongók igyekeznek erre az új és mégis régi területre, a nem barátaink is jól tudják, hogy a történelmi idők kezdete óta Kelenföld nemcsak *a nyugat kapuja,* de *a főváros kulcsa* is volt, sőt ma is az. Erre gondol sok nagyvonalú tervező is, amidőn

az új budai pályaudvart

ide telepíti a Szent Imre város szívébe, de bombabiztos süllyesztéssel, mint földalatti pályaudvart. De azt is tudják a nagy tervezők, hogy itt a szárazföldi utak és vasutaknak Európa nagy ütőerével, a *Dunával* való találkozásánál

a kereskedelmi, idegenforgalmi és sport-álmoknak

is teret, realitást kell biztosítani és ezért a Duna holtága helyén már készül a nagy munka, hogy rátegye az új Horthy Miklós-hídra a koronát és idetelepítse a *Nemzetközi Vásárt, a nagy stadionnal.*

— Bármerre tekintünk: *munka, munka, munka.* Ez ennek az ifjú, lüktető életű, izmosodó városrésznek ismertető jele az utolsó években. Ebben a sokszor verejtékes pionírmunkában

a Fővárosi Hirlap mindig mellettünk állt,

segített, támogatott. A félszázad közepén álló, fejlődő, érdekeinket szolgáló *Fővárosi Hirlap*-ot köszönti *a fejlődő Szent István-város.*

HENCZ LAJOS dr:

Minden pártpolitikát félreteszünk a Hegyvidékért

— Hogy a *Hegyvidék,* a természet jóvoltából, *fővárosunknak legszebb része,* az nem vitás, emellett azonban *nagyon szép történeti multtal* is rendelkezik. Ezek az emlékek különösen *Mátyás király* korából szinesednek nagy számban felénk. Mátyás nagy gyönyörűségét találta ebben a vidékben, nemcsak annak szépsége, de a nyár hevétől védő árnyas frissesége és vadbősége miatt is. A vadállományt kivéve, a Hegyvidék kellemei mind máig megvannak, azok vonzották a drága villákat építő gazdagokat, majd a szegényebb osztályokat is, amelyek valaha potom árért szereztek telkeket a letelepedéshez.

— Élénken nekiindult itt az építkezés már a háború előtt is, a háború után azonban, amikor fokozott mértékben fogott hozzá az intelligencia a saját otthon építéséhez,

a fejlődés valósággal rohamossá vált.

Szükséges volt ehhez *a közlekedési eszközök fejlődése is.* Az autó a tehetősebb építtetőket is felcsábította a magasabb régiókba, az autobusz pedig új lehetőségeket teremtett a fejlődés terén. Igy alakult ki a Hegyvidék, amely valósággal külön városrésze Budapestnek.

— Ez a Hegyvidék azonban nem csak azoké, akik lakják, hanem

egész Budapesté,

mindenkié, aki a tiszta levegőt, a természet szépségeit, a hegyet, völgyet, rétet, fényt és árnyékot szereti. A Hegyvidék mindenki kirándulóhelye, ädülő oázisa és szórakozóhelye. A *téli sportok* ezreket vonzanak ide, ami szinte kézenfekvővé teszi a gondolatot, hogy ez a terület, amelynek levegője a legtisztább s ahol legtöbb a nyár hevében is az üdítő frisseség, *a nyár sportjai számára is a legalkalmasabb.*

— A jövőjét nem kell félteni. A fejlődése állandó, a beépítésre való területei fokozatosan benépesülnek, amint a közművekkel való ellátás előrehalad.

A XII. kerületi elöljáróság felállítása,

amely a jövő évre biztosítottnak látszik, nagyban hozzá fog járulni a fejlődéshez, amit a kerület pártjai vállvetve, példás egyetértésben igyekeznek előmozdítani. Ennek a kerületnek a főváros parlamentjében csak jobboldali képviselői vannak, akik

a pártpolitikát félreteszik, amikor közérdekről van szó.

Közérdekű kívánság persze akad bőven és ha egyszerre nem is tudunk mindent megvalósítani, fokozatosan hozzájuttathatjuk Budapest legszebb területét az őt megillető kulturához.

HEGEDÜS BERTALAN dr.:

Az Árpád-híddal új élet kezdödik Angyalföldön

— Az eddigi jelek szerint a jövő év májusára elkészül a XIII. kerület székháza, amellyel — úgy reméljük — *fordulóponthoz jut a kerület élete.*

Hatalmas méretekben biztosítja Angyalföld fejlődését az angyalföld—óbudai híd,

amelynek építését 1938-ban megkezdik. Ezen a hídon át fog lebonyolódni *a két kerület közötti nagyarányú teherforgalom,* amely eddig csak óriási kerülővel, a Margit-hídon keresztül volt lehetséges. Csatlakozni fog ehez *Ujpestnek, a nagyra fejlődött gyárvárosnak Angyalföldön átmenő teherforgalma is.*

— Jellemző kerületünk hangulatára, hogy

a híd ép tésének megkezdésében általában nem bízik a közönség.

És erre meg is van az oka, mert *ötven éven át minden politikai párt és politikus, akinek a legkisebb köze is volt Angyalföldhöz, a választások idején meggyőzően igérte a híd megépítését.* Ötven éven át csalódott a közönség és most már nem tud hinni. Annál kellemesebb lesz a mostani csalódás, amely a *bizalmatlanságra a híd építésével fog rácáfolni.*

— A hídépítéssel kapcsolatban

a városrendezési kérdések egész sora kerül napirendre

és megoldható lesz a kerületnek sok jogos és méltányos panasza, amelyek sorában mindenekelőtt *út- és csatornaépítések szerepelnek.* Angyalföldnek nagyon sok olyan utcája van, ahol a csatornázás hiányzik, már pedig egy világvárosnak még perifériális része sem lehet, amely népegészség szempontjából nélkülözheti az uteaburkolatot és a csatornát.

— Az építkezési tevékenységre ösztönzőleg hat, hogy a kerületben mihamarabb *lakáshiány fog mutatkozni.* Gátolja azonban az építkezést az a körülmény, hogy

Angyalföld nem élvezi a 30 éves adómentesség előnyeit.

Az adómentesség megfelelő kiterjesztése iránt *a polgármester úr előterjesztéssel élt a pénzügyminiszteriumhoz* és így reménlhetjük, hogy a jogos közérdek és a fejlődés lehetővé tétele kedvező elintézést biztosít a polgármesteri előterjesztésnek. Erre az intézkedésre sürgősen szükségünk van, mert az elöljáróság felépítésével *legalább 100—150 lakásról kell gondoskodni a tisztviselők számára.*

— A megkezdődött 1938-ik év tehát nem csak új esztendőt, hanem új fejlődési korszakot jelent Angyalföld számára.

*

A sorrend szerint következő *XIV. kerületet* ebben az éredekes nyilatkozat-sorozatban **Bényi Károly dr.** törvényhatósági bizottsági tag képviseli, aki Zuglót is magában foglaló új települések egész komplexumáról valóságos helyzettanulmányt adott. Ezzel legközelebb zárjuk le az „Uj világok harcát".

HÍREK A PÁRTBÓL

A költségvetés a pártban. Az 1938-iki költségvetés átdolgozása élénken foglalkoztatja a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártját* is. *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában fejtette ki ebben a kérdésben adott nagyszabású nyilatkozatában véleményét, amely széles körökben keltett nagy figyelmet. *Zsitvay* Tibor álláspontja természetesen kifejezésre jut majd azokon a tárgyalásokon, amelyeket a párt a költségvetés átdolgozásának kérdésében folytatni fog. Értesülésünk szerint a párt vezetősége megvárja azt az időpontot, amikor a pénzügyi bizottság tizenkettes albizottságában *Szendy* Károly polgármesternek szerdán napirendre kerülő előterjesztése alapján bizonyos tisztázott helyzet alakul ki, azután előbb a párt *pénzügyi bizottsága,* majd a *pártértekezlet* plénuma tárgyalja le az új költségvetést, hogy a közgyülésben kellő és alapos előkészítés után állást foglalhasson. A törvényhatósági bizottság döntése előtt előreláthatólag *pártközi értekezlet* elé kerül az új, módosított költségvetés.

Fogadóórák a pártközpontban. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja központjában a karácsonyi szünet után — amely alatt csak ügyeletes szolgálatot tartottak — ismét megkezdődött a rendes ügymenet. *Terbócz* Imre országgyülési képviselő, a párt főtitkára minden hétköznap a déli időben megtartja fogadó óráit. *Vályi* Lajos dr. főtitkárhelyettes minden hétfőn és csütörtökön este 6 órától 8-ig fogad pártközponti ügyekben és ugyancsak ebben az időben intézi el a XI. kerületbeli fogadtatásokat is. A párt központi irodáiban hétköznaponkint délelőtt 10 órától 2-ig és este 5-től 8-ig van hivatalos óra, kivévén szombaton, amikor csak a délelőtti hivatalos órákat tartják meg.

Megindul a pártkör élete. Az új évben január 13-án, csütörtökön lesz az első klubvacsora a központi pártkörben. Ezzel ismét megindul a karácsonyi szünet alatt elcsendesedett élet a pártkörben. *Szilágyi* Ferenc háznagy nagy buzgalommal és tökéletes hozzáértéssel dolgozik azon, hogy a pártkör társadalmi tekintetben is betöltse hivatását. A téli szezón folyamán több előadás és alkalmi összejövetel fogja élénkíteni a klubéletet.

Juhász Jenő előadása. Vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. gazdasági főtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag január 7-én a XII. kerületi polgárság részére a Hegyvidéki Asztaltársaságban „A fővárosi politika viszonya az országos politikához" cimmel előadást tartott, amelyben kimutatta azt az irányító hatást, amelyet a fővárosi politika az egész ország közvéleményére gyakorol. A széleskörű tudásról tanuskodó, érdekes tanulmányt, nagy figyelemmel kísérte a megjelent előkelő közönség és a kiváló előadót meleg óvációban részesítette. Az előadáshoz *Vályi* Lajos dr. és *Hencz* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok, *Czebe* Jenő dr. kerületi elöljáró és még többen szóltak hozzá. Az előadás alkalmát kihasználta *Vándor* Mihály dr., arra, hogy több hegyvidéki egyesület nevében meleg köszönetet mondjon a Nemzeti Egységes Fővárosi Pártja budai törvényhatósági bizottsági tagjainak azért, hogy a főváros költségvetésének közgyülési tárgyalása alkalmával a Hegyvidék problémáit szeretettel és sok eredménnyel felkarolták.

Nep-bál Kőbányán. A X. kerületi szervezet január 8-án tartotta fényes keretek közt lezajlott bálját. A mulatságon megjelent *Usetty* Béla országgyülési képviselő, *Halter* Károly, *Dongó* Orbán kerületi elnök, törvényhatósági bizottsági tagok, *Oberschall* Viktor, *Bungor* Erhardt, *Égető* Gyula, *Helter* Béla, *Sieberth* Imre, *Jäger* Tamás. A gimnázium tanári kara, az elöljáróság szép számmal képviseltette magát. A kerület, az állami lakótelepek intelligenciája jó hangulatban szórakozott kora reggelig. A rendezés *Király* Dezső kerületi titkár, *Csapody* István háznagy és *Helfenberger* Ferenc vigalmi bizottsági elnök érdeme.

GÓRN. CSŐ, VASBUTOR SODRONY-
ILLÉS ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Nem fenyegeti árvízveszély a fővárost még a nagy hótömegek hirtelen elolvadása esetén sem

A téli panoráma nagyon szép Budapesten. A fehér poézisba burkolózott budai hegyek csodálatos látványossággal kárpótolnak a nagy hidegért és a fürdővárost a téli sportok városává avatják. A bőséggel lehullott hó azonban a poétikus érzésen túl olyan feladatokat is ad, hogy vajjon a sok fehérségnek nem lesz-e fekete a leve, ha hirtelen olvadás következik be, mint ahogy *Bécset* a legutóbbi napokban, rövid időre váratlan hőemelkedés és hatalmas olvadás lepte meg. *Nem járhat a hőbőség nyomában árvíz*, ha a természet szeszélye gyors iramban emeli fel a hőmérő higanyoszlopát: ez a gondolat kísért és vajjon a székesfőváros fel van-e készülve minden meglepetésre? A választ erre az út- és csatornaépítési ügyosztály adhatja meg, mert a védelmünk ebben a tekintetben reá van bízva. Érdeklődésünkre, amelyet a fehér hóvilág tett jogosulttá,

illetékes helyen

a következő felvilágosítást kaptuk:

— Hirtelen olvadás bekövetkezése a főváros területén nagy bajt nem okoz, mert

a csatornahálózat, valamint a hegyivíz levezető árkok a hólét könnyűszerrel levezetik,

anélkül, hogy a vagyon- vagy életbiztonságot veszélyeztetné. Komoly árvízvédelmi intézkedésekre csak abban az esetben kerülne sor, ha a Duna vízállása *a plusz 5 méter fölé* emelkednék, vagyis ha *az alsó rakodópart víz alá kerülne*. Ez csak abban az esetben következhetik be, ha *az ausztriai felső Dunaszakaszon gyors olvadás* következtében *a Duna*, valamint annak mellékfolyói: az *Inn*, az *Ens*, a *Morva*, valamint a *Vág* hirtelen megáradnának. A Duna vízállására ugyanis a mai Magyarország területén beömlő mellékfolyók vízállása nincs lényeges hatással. Ennélfogva Csonka-Magyarország területén bekövetkező olvadás a hazai Dunaszakaszon árvízveszedelmet nem okozhat. Ez csak akkor történhetnék meg, *ha Budapest alatt a Dunaszakaszon bekövetkeznék a jég beállása* és hirtelen olvadás esetén

a Budapest feletti Dunaszakaszon a jégzajlás abban az időben indulna meg, amikor Budapest alatt a jég még mindig áll.

Legutóbb 1924-ben, *Ercsi* alatt volt ilyen jégtorlasz és Budapesten, a víz visszatorlódása folytán, hirtelen többméteres vízállásemelkedést okozott. Baj azonban, szerencsére, nem következett be, mert a jég hamarabb mgindult, semmint az első rakodópart elöntése bekövetkezett volna. Az *1874-iki jeges árvíz* már sokkal súlyosabb veszéllyel fenyegetett, mert akkor a vízállás plusz *7·84 méterrel* emelkedett. Az azóta eltelt idő alatt azonban *a magyarországi Dunaszakaszt olyan mértékben szabályozták*, hogy

ilyen súlyos bajok előidézésére vezető jégtorlasz képződése a Dunán nem valószínű.

— A székesfőváros területét az elöntés ellen megfelelő gátak védik. *Elöntésről nem lehet szó*, a magas vízállás révén előálló kellemetlenségek ellen pedig *megvan a székesfővárosnak a megfelelő felkészültsége*. Ha a Duna vízállása a plusz 5 méter fölé emelkedik, akkor

a Dunaparton levő zsilipeket lezárják

és a lezárt zsilipek mellett a csatorna- és esővizeknek a Dunába emelésére

szivattyúkat állítanak fel.

Az elzáró szerkezeteket, valamint a szivattyúberendezéseket a főváros árvízvédelmi kirendeltsége a földmívelésügyi minisztériummal együttesen felülvizsgálja, hogy egy esetleg bekövetkező igen magas Duna-vízállás esetén a főváros személy- és vagyonbiztonsága minden tekintetben megóvassék.

Évente 80.000 métermázsára emelkedett a Gázművek kőszénkátránytermelése

A barnaszén-kátrányolajok bevezetése csaknem teljesen kiszorította a külföldi behozatalt

A gázgyártás során keletkező egyéb termékek, mint a *koksz*, a különböző *kőszén- és barnaszénkátránytermékek*, benzol és *ammoniák-készítmények* külföldön is, de főként minálunk mind nagyobb és nagyobb jelentőséget nyertek, úgy, hogy ma már különösen Budapesten tulságosan szűk keretű a Gázgyár név és sokan talán nem is tudják, hogy

a Székesfőváros Gázművei ma tulajdonképpen az országnak egyik legnagyobb és az előállított cikkek révén legfontosabb vegyészeti gyára,

amelynek üzemébe ebből a szempontból betekinteni rendkívül érdekes és tanulságos.

Ezúttal a *kőszénkátránnyal* kívánunk foglalkozni, amely az úgynevezett vegyészeti termékek közül a legnagyobb terjedelmű és igen sok anyagnak a tulajdonképpeni alapanyaga.

A Gázművek évente nem kevesebb, mint 70—80.000 métermázsa kőszénkátrányt termel ki

és ennek egyrészét a saját üzemében mindjárt feldolgozza, másik részét pedig más üzemeknek adja át további feldolgozás céljából.

A kőszénkátrány értékesítése és felhasználása a háború utáni években lényeges változáson ment át. Régebben csaknem kizárólag úgynevezett *fedéllemezgyártásra*, népies nevén *kátrányos tető* készítésére használták fel. A háború utáni években forgalomba hozott tetőfedő anyagok (eternit stb.) térhódítása folytán alkalmazási köre lényegesen szűkült, bár olcsóságánál fogva természetesen ma sem nélkülözhetik, különösen a nem állandó jellegű építményeknél és azoknál, amelyeknél az olcsó kivitel a döntő. Változatlanul megtartotta fontosságát azután, mint az építkezéseknél használt *szigetelő anyag*.

A Gázművek ezt a változást igen korán megérezte és nemcsak lépést tartva, hanem sok tekintetben megelőzve a külföldet, a kőszénkátrány számára új alkalmazási lehetőségeket tárt fel. Ezek egyike

a kátrányos úttestek építése.

Budapestnek már a háború előtt is volt ugyan kátránnyal megépített útja, a hajdani kocsikorzó és a békebeli romantika *Stefánia-útja*. A kátrányos útépítkezés azonban nagyobb jelentőséget akkor nyert, amikor *az automobilizmus fejlődésével* mind nagyobb igényeket támasztottak az utakkal szemben. Szinte azt lehet mondani, hogy valamennyire forgalmas helyen az úgynevezett vizes makadám utakat mindenütt kátrányos makadám utakkal kellett helyettesíteni.

A kőszénkátránynak ez az alkalmazási lehetősége az útépítés terén tulajdonképpen *még mindig fejlődésben van és új, nagy lehetőségekkel kecsegtet*. Hiszen akármennyire is dicsekedhetünk ma már elsőrendű autóutakkal, az úgynevezett bekötőutak és a vármegyei utak átépítése jóformán még meg sem kezdődött, holott nyilvánvaló, hogy az elsőrendű főútvonalakhoz megfelelően épített úthálózatnak kell csatlakoznia.

A Gázművek a főváros út- és csatornázási ügyosztályával egyetemben — mint azt a *Fővárosi Hirlap* éppen legutóbbi számában ismertette — *igen érdekes és eredményes kísérleteket végzett a kátrányos útépítő anyagoknak az útportalanítás céljaira való felhasználása tekintetében*. Ez is egyik fejezete annak a harcnak, amelyet a nagyváros a higiénia parancsára és újabban lépten-nyomon jelentkező idegenforglmi szempontok figyelembevételével a por ellen folytat.

Az ilyen irányban eddig végzett munkák igen szép eredményeket mutatnak és arra való tekintettel, hogy mind a Gázművek, mind a főváros műszaki és közegészségügyi ügyosztályai nagy ügyszeretettel foglalkoznak ezzel a kérdéssel és azt állandóan napirenden is tartják, még komolyabb és még teljesebb eredmények kecsegtetnek.

A hazai vegyészeti iparnak szintén új fejezetéhez tartozik a vasúti talpfák, telefon- és villanyvilágítási oszlopok konzerválásához szükséges

telítőolajgyártás meghonosítása.

A Gázművek itt egyenesen *úttörő munkát* végzett a hazai termelésű *barnaszén-kátrányolajoknak bevezetése* terén, amely munkáját az utóbbi években még kiegészítette azzal, hogy a vele összeköttetésben lévő *fedéllemez-gyárak* megszervezésével a hazai kőszénkátrány-telítőolaj gyártását megindította és néhány év alatt olyan nívóra emelte, hogy

ma már csaknem teljes mértékben a belföldön előállított anyagokkal lehet fedezni a szükségletet,

amelyet azelőtt kizárólag külföldről importáltunk.

A kőszénkátrány előállítása során a Gázművek jelentékenyebb mennyiségű *szurkot* is termel, amely a *brikettgyártás* szempontjából fontos, mint kötőanyag.

Ezekben a kőszénkátrányoknak csak legfontosabb és legnagyobb terjedelmű felhasználási lehetőségeit említettük, de ezenkívül egész sora van az egyéb, különböző célokra szolgáló *kátrányolajoknak*.

A székesfőváros Gázművein kívül természetesen *a vidéki gázgyárak* és a néhány év előtt megindult *Pécsi Gázkokszoló Mű* is termelnek gyártásuk során kőszénkátrányt. Ha ezek között mégis kifejezetten a budapesti Gázművek idevonatkozó munkáját ismertettük, annak oka, hogy termelése egymagában többszöröse annak, amit a többi hasonló üzem termel.

Nagyszabású propaganda a téli idegenforgalomért

A székesfőváros idegenforgalmi propagandájának további kifejlesztésével kapcsolatban *érdekes előterjesztéssel fordultak a polgármesterhez a budapesti vendéglátó ipar vezetői*.

A szállodások és a vendéglősök egyértelműen megállapítják, hogy, bár az utóbbi évek folyamán rendkívül jelentékeny mértékben gyarapodott meg a Budapestet felkereső külföldi vendégek száma, a szakember kénytelen megállapítani, hogy

az idegenforgalom még mindig csak bizonyos időszakokra korlátozódik

és novembertől—március közepéig fehér holló a Budapestet meglátogató külföldi vendég. Ez a körülmény a magyarázata éppen annak, hogy a szállodaérdekeltségek *nem hajlandók a szobaszám gyarapításába belemenni*, mert a holtszezonként tekintődő négy hónap anyagi lehetőségeiket messzemenően korlátozza.

A szállodás ipartestület éppen ezért most azzal a javaslattal fordult a polgármesterhez, intézkedjék, hogy

a téli idegenforgalom fokozottabb fellendítése érdekében külön propaganda induljon meg.

Az ipartestület tagjai megegyeznek abban, hogy a holtszezon megszüntetésére a leghatékonyabb *a fővárosi gyógyfürdők forgalmának elmélyítése* lehetne, éppen ezért azt kérik, hogy ebben az irányban mélyítse ki az idegenforgalmi hivatal a már korábban bevezetett akciót.

A szállodai érdekeltségek maguk is hajlandók a téli idegenforgalom fellendítéséhez áldozatok árán hozzájárulni. Elhatározta uganis az ipartestület azt, hogy mindazoknak az idegeneknek, akik nem a kimondottan idegenforgalmi hónapokban jönnek Budapestre, *messzemenő kedvezményt ad a szobák árából*. Az ipartestület ezenkívül kívánatosnak látja, *ha az Államvasutak is hozzájárulnának ebben az időben a külföldi vendégek ideédesgetéséhez* és ebből a célból jelentékeny kedvezményeket nyujtanának mindazoknak a külföldieknek, akik novembertől—márciusig legalább egy hetes tartózkodásra Budapestre érkeznek.

A polgármesterhez intézett beadvány részletes ötleteket tartalmaz arra nézve is, *milyen attrakciókkal kellene szórakoztatni a Budapestet télidőben meglátogató vendégeket*. Egyrészt

a farsang magyar népszokásainak bemutatását

javasolják, másrészt be akarják vonni a propagandába

a téli vadászatokat és a balatoni téli sportéletet.

Szendy Károly polgármester nagy érdeklődéssel fogadta a beadványt és azt *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok útján kiadta a székesfővárosi *Idegenforgalmi Hivatalnak*, azzal az utasítással, hogy az ügyben rövid határidőn belül *véleményes javaslattételt vár*.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
★
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
színes asfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-168
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114-644.

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

Események

Olvasóinkhoz!

Alapításának negyedszázados évfordulóját ülte meg a FŐVÁROSI HIRLAP és a szerény házi jubileumot ünneppé avatták azok a megnyilatkozások, amelyekkel a kormányzat, a várospolitika, az ujságiróintézmények, a sajtó, a társadalmi és gazdasági élet reprezentánsai jubileumi lapunkat kitüntették, valamint a meleg üdvözlések, amelyekkel szerkesztőségünket minden körből tömegesen felkeresték. Munkánk, törekvéseink jutalmát látjuk ezekben az ünnepi megnyilatkozásokban, amelyek elismerik azt az önzetlen szolgálatot, amellyel negyedszázadon át a főváros érdekében és mindig csak a köz érdekében tette megbecsültté nevét a FŐVÁROSI HIRLAP.

Tiszta eszményeink követése, önzetlenségünk és munkánk megbecsülést és szeretetet biztosított a FŐVÁROSI HIRLAP számára, amely ugyanakkor megszerezte magának a tekintélyt, azzal, hogy szavának a várospolitikai életben mindenkor súlyt tudott adni és megszerezte a közönség érdeklődését már alapításának kezdetén, azáltal, hogy úttörőként megteremtette az igazi városházi hirszolgálatot, amelybe jólértesültsége mellett új hangot, friss színeket, ötleteket tudott belevinni és elsőnek terelte a közönség szélesebb rétegeinek figyelmét a városháza felé. És hogy nemcsak a mult érdemeire hivatkozhat, hanem mindmáig meg tudott az első sorban maradni, külön érdem, amelynek elismeréseül a jubileum alkalmával nemcsak a tisztes multat, hanem a ma eleven erejét becsülheti meg a FŐVÁROSI HIRLAP-ban olvasóinak tábora: a harcos, a modern élettel együtthaladó ujságot, amely elhatározásokra ösztönöz és amely teljes tájékozódást nyujt mindazoknak, akik a várospolitika iránt érdeklődnek és akik a főváros nagy gépezetével bármilyen eszmei, vagy gazdasági vonatkozásban állanak, avagy a fővárossal ilyen irányban kapcsolatot keresnek. Hisszük, hogy ezeket az értékeket felismerik a FŐVÁROSI HIRLAP-ban a legszélesebb körök és megnövelik azt a baráti tábort, amely hűséggel csoportosul lapunk körül.

FŐVÁROSI HIRLAP
szerkesztősége.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A Fővárosi Hirlap jubileuma. Hálás köszönettel fogadtuk azt a sok elismerést és meleg üdvözletet, amellyel a *Fővárosi Hirlapot* negyedszázados jubileuma alkalmából elhalmozták. Különösen jóleső érzést keltettek bennünk azok a baráti megnyilatkozások, amelyekkel *a magyar sajtó organumai és munkásai* kerestek fel bennünket évfordulónk alkalmából. A felemelő és megtisztelő üdvözletek sorához csatlakozott újabban a várospolitikai sajtó két előkelő organuma: B. *Virágh* Géza lapja, a *Független Budapest* és *Doby* Andor dr. lapja, az *Uj Budapest*, külön megkülönböztetett örömet jelentve számunkra azzal, hogy házi ünnepünk fényét kiváló küzdőtársaink baráti együttérzésükkel és jókívánságukkal emelték. Az újabb üdvözlők soraiban vannak még: a vitéz *Tóth* Tihamér dr. szerkesztésében megjelenő *Magyar Tőzsde*, az Építőmesterek Szövetségének hivatalos közlönye: az *Építőmesterek Lapja*, a *Baross Szövetség* hivatalos lapja, *Goldfinger* Gábor kereskedelmi főtanácsos, főszerkesztő lapja: az *Általános Szeszipari Közlöny*, a *Gazdasági Hirlap*, amelynek szerkesztője, *Kósa* Miklós dr. hosszú időn át igen értékes munkatársa volt a *Fővárosi Hirlapnak; Lakatos* Mihály és *Sós* György lapja: a *Vállalkozók Lapja*, a *Zsembery* János szerkesztésében megjelenő *A Mi Lapunk*, *Az Üzlet*, melynek *Kisfaludy* Aurél dr. a szerkesztője, *Fehér* Árpád *Szilveszteri Ujságja* és *Roboz* Jenő lapja, a *Heti Hírek*. Lapunk jubileumáról igen melegen emlékeztek meg: *Siebert* Gyula nagytekintélyű közgazdasági organuma: az *Uj Gazdaság*, a dr. *Szatmári* Sándor szerkesztésében megjelenő: *Magyar Kereskedelem- és Pénzügy* és *Páll* József kitűnő közélelmezési lapja: a *Magyar Élelmiszer Ujság*. Boldog büszkeséggel köszönjük meleg soraikat, mint a kollegiális együttérzés értékes dokumentumait.

Szendy polgármester a jégen

Szendy Károly polgármester az újévet megelőző és azt követő napokon sok munkáját és nem kevesebb gondját egy kis szünettel próbálta megszakítani. Rövid szabadságot vett, ami nála azt jelentette, hogy a szabadság napjai alatt is a legtöbbször bement a hivatalába, azzal a megkülönböztetéssel, hogy nem hivatalosan dolgozott, de azért — dolgozott.

Mégis megengedte magának azt a luxust, hogy egy-két napra elhagyta a fővárost a Kékestető, majd Balatonkenese kedvéért. A téli Balaton misztériuma sem volt azonban elég erős ahhoz, hogy a polgármester teljesen kikapcsolódjék a hétköznapok gondjából. Kenesén több tanácsnok és főtisztviselő is tartózkodott és ez elég alkalom volt a polgármesternek arra, hogy megtárgyalja a legaktuálisabb fővárosi problémákat. Nem hivatalosan folytak ezek a tanácskozások, de azért tanácskoztak. A téli hóvilág azonban olyan szép volt, hogy bizonyos kisértéseknek még se lehetett ellenállni. A befagyott Balaton tükre csábítóan nyujtózkodott a ködös messziség felé, a polgármesterben felébredt az egykori aktív sportember és így nem volt nehéz Szendy Károlyt jégre vinni. A Balatonon tréfás futball-mérkőzést rendeztek, amelyen résztvettek a tanácsnokok, a tisztviselők és velük együtt rugta a labdát a polgármester is. A sport heve elragadta, a jég síma volt és amikor nagyott rúgott a labdába, mint valamikor a gyepen, elveszítette az egyensúlyt és — minek tagadjuk — a polgármester elbukott a jégen. A tréfás-mérkőzésből így lett igazán felderítő tréfa. Tanácsnokai és tisztviselői végre egyszer láthatták, hogy polgármesterük valamiben elbukott. Ezt még sohasem tette, holott a városházán nem egyszer adódtak mérkőzések, nem is mindig barátságos meccsek. Igaz, hogy Szendy Károly ezeket a mérkőzéseket nem sikamlós jégen szokta megvívni, hanem jól megalapozott biztonságos talajon, ahol nem csak a saját egyensúlyának hiányában nem bukik fel, de még akkor sem, ha esetleg valamely ellencsapatbeli csatár a játék hevében gáncscsal próbálkoznék gólt szerezni.

Kegyelmet a piaci rövid hullámnak. A *Fővárosi Hirlapból* értesült a vásárcsarnoki és piaci érdekeltség arról a kitünő gondolatról, hogy a *Nagyvásártelepről rövidhullámu rádió útján közlik az összes budapesti vásárcsarnokokkal és piacokkal az árak alakulását.* Azt jelentette ez a terv, hogy a megvalósítása esetén a leggyorsabb tempóban és ugyanabban az időben tájékoztatják az árakról a piaci árust és a közönséget. Ugyancsak közölhetnek különböző rendszabályokat is a piaci hatóságokkal és az érdekeltekkel. Örömmel adtunk hírt erről a modern berendezkedésről, amelynek komolyságát igazolta azután, hogy a létesítéshez szükséges összeget az 1938-i költségvetésbe is felvették és meglepetésszerűleg hatott, hogy az egész piaci rádió-üzem felállítása *nem kerül többe 7000 pengőnél.* Mindezek után vártuk, hogy a rádiószolgálat nyomban megkezdődik, amint „leérkezik" a költségvetés. A költségvetés leérkezett, de ez ezúttal nem jelenti azt, hogy minden megvalósul, ami benne van. A deficit eltüntetésére sok mindenfélét törölni, vagy csökkenteni kell, és — mint értesülünk — *a törlésre kiszemelt tételek között lesz az a 7000 pengő is, amiből a piaci rádiót akarták megcsinálni.* Kár, sokkal nagyobb kár, mint amennyi hasznot jelent a költségvetés számára. A modern és olcsón megvalósítható terv számára kegyelmet kérünk. Bízunk abban, hogy a közélelmezési ügyosztály, amely a kitűnő tervet meg akarta valósítani, módot talál arra, hogy a modern piaci berendezést ne ejtse el, ha a rendkívüli beruházási hitel tételei közül törli is a költségcsökkentő cenzúra a 7000 pengőt.

Halácsy Dezső esküvője. *Rupánovits* János dr. MÁV főtanácsos leánya, *Vilma* és nemeshalácsi *Halácsy* Dezső, a Gazdák Biztosító Szövetkezetének sajtóreferense szombaton tartották esküvőjüket a budapesti cisztercitarendi Nagyboldogasszony plébánia-templomban. Az esküvőn nagyszámú, előkelő közönség jelent meg.

A főváros a fagyoskodó szegényekért. A napok óta tartó rendkívüli hideg miatt a polgármester több intézkedést tett. December 27-én *megnyitottak már több melegedőszobát* — III., Ürömi-út 64., VIII., Kisstáció-utca 3., IX., Haller-utca 3. és a IX. ker. ferencvárosi kiserdőben levő barakban — ezenkívül *január 9-től újabb öt melegedőszoba nyilt meg:* VI., Szent László-út 59., VII., Murányi-utca 10., VIII., Erdélyi-utca 6., XIV., Lipótvár-utca 8. és XI., Váli-utca 1. szám alatt. A főméltóságú asszony nyomorenyhítő akciójának során lebonyolított *tüzelőanyagkiosztást kibővítik*, a közeli napokban az eddigi 32.000 családon kívül még 40.000 inséges család kap ingyen tüzelőt. Az *ingyenebédek* számát napi *2500-zal fölemelte*, így naponta 57.000 ingyenebédet osztanak ki. Az inségesek részére naponta kiosztott 7000 liter *ingyentejen* kívül január 10-től újabb napi 6000 litert osztanak ki, ezt a földmívelésügyi miniszter tette lehetővé, úgy, hogy e tejmennyiség beszerzési árához literenként 7 fillérrel hozzájárult.

Egyházi ünnep Angyalföldön. Az angyalföldi református egyházközség vasárnap iktatta be tisztébe *Vass* Kálmán főgondnokot, *Hegedüs* Bertalan dr. és *Török* Sámuel gondnokokat, akiket legutóbb ismételten választottak meg és ugyanakkor tettek esküt az új presbiterek. A Frangepán-utcai református templomban folyt le az ünnepség. *Gál* Lajos lelkész prédikált, majd a presbiterek nevében *Nyirő* Gyula dr. rk. egyetemi tanár beszélt, azután *Török* Sámuel üdvözölte a presbitereket. Délben ünnepi ebéd volt, amelyen *Hegedüs* Bertalan dr. gondnok, törvényhatósági bizottsági tag tartott emelkedett beszédet a vallásos és szociális érzésről és az egyház szerepéről a magyar életben. A nagy figyelemmel hallgatott beszédet zajos tetszéssel fogadta a közönség.

Január 13 és 16-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

A Sipőcz-vándordíj átadása. A *Budapest Sport-Egyesület* vívószakosztálya ünnepi vacsora keretében adta át a *Honvéd Tiszti Vívó Klubnak* örök tulajdonul a *Sipőcz Jenő dr. vándordíjat.* A vacsorán az ünnepi beszédet a *BSE* vívószakosztályának elnöke, *Honffy* Lajos igazgató mondotta. A vándordíjat vitéz *Somogyi* Endre ezredes vette át a *HTVK* nevében s ennek emlékére a *HTVK* nagyezüst-márványplakettjét adta át *Honffy* elnöknek. *Szilaveczky* Lajos dr., a *MVSz* elnöke köszönetét fejezte ki a *BSE*-nek a magyar tőrvivás érdekében kifejtett tevékenységéért. *Toperczer* László pedig a szakosztály által 1935-ben alapított *Toldi Miklós-plakett* tulajdonosokat üdvözölte, akik nevében *Pécsi* Miklós tanár válaszolt.

Szerdán Budapestre érkezik a repülő patika. A B. M. F. jelenti: A legnagyobb német vegyikonszern, az *I. G. Farbenindustrie* új repülőgépe, amely járványok és fertőző betegségek leküzdésére szolgáló gyógyszerekkel van felszerelve, *január 12-én, szerdán Bécsből Budapestre indul*, ahová déli fél egy órára várható a megérkezése. A repülőgépnek, ennek az újszerű repülő patikának a kereskedelmi propaganda is bevallott célja, de emellett az emberiség megsegítését is szolgálja. A német vegyiszakma alkalmazza először ezt a repülőgépet, amelylyel új korszakot nyit meg a kereskedelemben és a járványok elleni küzdelemben. Bécs után most Budapestnek is alkalma lesz a modern technika és közegészségügy legújabb vívmányának megismerésére.

Új miniszteri biztosok a BSzKRt-nál és a HÉV-nél. A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter dr. *Darányi* Ferenc államtitkárt a BSzKRt-nál, *Rohrmann* István miniszteri tanácsost a HÉV-nél viselt állandó miniszteri biztosi tisztségük alól — nevezetteknek a tényleges szolgálatból történő kiválásuk folytán 1937. évi december hó 31-ével felmentette. Nevezettek helyére a kereskedelmi miniszter a BSzKRt-hoz miniszteri biztosként dr. *Algyay-Hubert* Pál államtitkárt, a miniszteri biztos helyetteseként pedig dr. *Jordán* Emil miniszteri tanácsost, végül a HÉV-hez miniszteri biztosként dr. *Válkay* Bertalan miniszteri osztályfőnököt rendelte ki 1938 január 1-től kezdődő hatállyal.

Frontharcos pályadíj az ifjúság számára. Az Országos Frontharcos Szövetség *Kertész* Elemér országos alelnök indítványára pályázatot hirdet a magyar tanulóifjúság részére. A pályázat címe: „Jellemző esetek a világháborúban apám (nagyapám) visszaemlékezése alapján." A pályázaton részt vehet minden jóviseletű, legalább elégséges előmenetelű tanuló, akinek apja vagy nagyapja a Frontharcos Szövetség tagja, vagy a Károly csapatkereszt viselője. 1938 március 15-én jár le a pályázat, amelynek jutalmazására a Szövetség szép díjakat tűzött ki.

A
„PNEUCIT"
TÖLTŐTOLL
átlátszó testtel, arany tollal
16 pengő
CILCER ÉS TÁRSA
papirüzletében
V., Dorottya-utca 9. szám

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Kirívó kihágási esetek az élelmiszer-fronton

Az élelmiszerbíróság felállítása és a szigorú ellenőrzés nagy mértékben csökkentette a hamisított és romlott élelmiszerek forgalombahozatalát

A fővárosnak az élelmiszerkihágásokkal foglalkozó bírósága az utóbbi időben több feltűnést keltő ítéletet hozott. Ezek sorába tartozik az az ítélet is, amely

2226 romlott pulyka

forgalombahozata miatt sujtotta *Fleissig* Bélát, a *Fortuna Rt.* ügyvezető igazgatóját, az állatexportőrök alelnökét és fivérét, *Fleissig* Józsefet, az Élelmiszerkereskedelmi kft. igazgatóját, valamint *Wessel* Imre élelmiszerkereskedőt és *Garamvölgyi* Istvánt, az Élelmiszerkereskedelmi kft. tisztviselőjét. Fejenkint *600—600 pengő pénzbírsággal* büntette őket az élelmiszerbíróság, *Fleissig* Józsefet pedig, arra való tekintettel, hogy hasonló ügyek miatt már többször volt büntetve, *rendőri felügyelet alá helyezték.* Kiderült a tárgyaláson, hogy *a pulykák bőre penészes volt, zsiradékuk rothadt, izomzatuk olajos, büzös baktériumokkal fertőzött és a 2226 darab alkalmas lett volna arra, hogy tömegmérgezési katasztrófát okozzon.* Jóhiszemű tévedésről, de még csak közönséges hanyagságról itt igazán nem lehetett szó, úgyhogy az illetékes hatóságot ez a kirívó eset arra az elhatározásra hangolta, hogy a felsőbb hatóságoknál eljár abban az irányban, hogy

rendeleti úton súlyosabb büntetések kiszabását is tegye lehetővé.

A másik szomorúan érdekes eset a *Kis Royal* vendéglőhöz fűződik. A razziát tartó állatorvosok itt a konyhában olyan alaposan

romlott foglyokat

találtak, hogy azok átható, büzös illata már messziről elárulta, milyen pecsenye sül a mondain vendéglő vendégei számára. A *Kis Royal* tulajdonosa előbb a *főkönyvelőjét* nevezte meg felelős személynek és miután az élelmiszerbíróság a főkönyvelőt 200 pengőre ítélte, bejelentette, hogy *Csiszár* Gusztáv felelős a veszedelmes fogolypecsenyéért. Közegészségügyi kihágásért 400 pengő pénzbírságra ítélték *Csiszárt.*

Néhány hét előtt a nagykőrösi *Benedek*-céget ítélte el az élelmiszerbíróság. A cég *háromszáz romlott* csirkét próbált forgalomba hozni, annyit, amennyivel — mint az ítélet indokolása mondja — *„egy fél várost meg lehetne mérgezni."* A szigorú ítélettel sújtott cég egyik vezetőtagja a *Baromfi Kiviteli Egyesülésnek*, ami egy okkal több arra, hogy a kihágás megdöbbenést keltsen a közvéleményben és hogy azzal exportunk védelme érdekében a Külkereskedelmi Hivatal is foglalkozzék.

Súlyos eset volt, amikor az egyik nagyvágó közvágóhidi fülkéjében *döglött sertést* daraboltak fel és a vizsgálat megállapította, hogy a nagyvágó alkalmazottai

elhullott sertést dolgoztak fel.

Az élelmiszerbíróság a *nagyvágót*, — akinek lelkiismeretlen eljárása annál is elítélendőbb, mert számottevő exporttevékenységet fejt ki, — továbbá a nagyvágó felelős alkalmazottait, *két-kéthónapi elzárásra* ítélte, a feldolgozásban közreműködő alkalmazottakra pedig *egy-egyhónapi elzárást* szabott ki büntetésül. A beadott fellebbezésre most hozott döntést a polgármester, aki a nagyvágó büntetését *600 pengő pénzbírságra* változtatta, a négy alkalmazottét *30—30 pengő pénzbírságra* enyhítette, a felelős alkalmazott fogházbüntetését azonban *helybenhagyta és még 600 pengő pénzbírsággal súlyosbította.*

*

Ezek a szigorú, de megérdemelt büntetések az élelmiszerkihágási bíráskodás és az élelmiszerek ellenőrzése felé terelte figyelmünket, hogy megállapítsuk: *vajjon elszigetelt jelenségekkel állunk-e szemközt, vagy pedig tömegesen veszélyeztetik a közönség egészségét, sőt életbiztonságát az ilyen esetek?*

Illetékes helyen azt a megnyugtató választ kaptuk, hogy élelmiszerkihágások fordulnak ugyan elő, de

számuk az utóbbi években lényegesen megcsappant.

Része van ebben a rendkívül *szigorú ellenőrzésnek, az élelmiszerbíróság ténykedésének*, de része van *a nagy üzleti versenynek is*, amely tartózkodik a romlott vagy hamisított áru forgalombahozatalától.

Az élelmiszerkihágási bíróságot a IV. kerületi elöljáróságon, de az összes kerületekre kiterjedő hatáskörrel 1933 március 1-én szervezte meg a polgármester. A bíróság ebben a központosított formában *nagyon jól bevált:* gyorsítja az eljárást, biztosítja az egyöntetűséget és módja van arra, hogy az egész fővárosra kiterjedően figyelje meg a jelenségeket.

Nem kevésbé kitünően van megszervezve *az ellenőrzés*, amely két csoportra oszlik. Egyik csoport *a hús ellenőrzése*, amelyben szerep jut a kerületi állatorvosoknak, de fontos szerve az ellenőrzésnek a néhány év előtt megszervezett *húsvizsgálóállomás*, amely mintaszerűen, laboratóriummal felszerelve dolgozik.

A többi élelmiszerek ellenőrzését a kerületi vásárfelügyelők és a kerületi orvosok végzik. Nagy munkát fejt ki itt a főváros *Vegyészeti Intézete* és hathatósan támogatja az ellenőrzést vizsgálataival a székesfőváros *Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézete.* Résztvesz ezenkivül az ellenőrzésben a földmivelésügyi minisztérium is.

A multhoz képest megállapítható, hogy az élelmiszerek minőségében minden tekintetben nagy a javulás.

A hamisítások száma különösen megcsappant és az előforduló kihágások főképpen *a higiénia szabályainak mellőzése* révén fordulnak elő. Ezen a téren még haladásra szorul kulturánk.

Az amúgy is szigorú ellenőrzés még fokozottabb, ha tömegélelmezésről van szó.

Kifejezésre jutott ez például *a nemzetközi cserkésztáborozás* alkalmával és más alkalmakkor, amikor nagyobb tömegek gyülekeztek össze a fővárosban. A közeledő *Eucharisztikus Kongresszus* alkalmából máris folynak az előkészületek, hogy az élelmiszerellenőrzés méltóan töltse be hivatását. *A nyári nagy idegenforgalomra is különös tekintettel van az ellenőrzés*, hogy ezen a téren se érje gáncs Budapest-Fürdőváros.

Közgazdasági kisregény a magyar szőrmeiparról

Rövid közgazdasági hírek jelentik, hogy a *Glückstahl és Weil Rt.* szőrmegyárat a Szent László-úton lényegesen kibővítik, továbbá a *Pannonia Bárányborнemesítő Rt.* igazgatóságába új tagokul beválasztották *Dégi* Imrét, *Hollós* Ödönt, *Magyar* Bertalant, *Rapoch* Andort, *Ungár* Albertet, *Siegfried* Gottfriedet és *Vogel* Jamest.

Ezek a hírek önmagukban nem mondanak sokat, ellenben a bővítések és az igazgatóság megerősítése mögött valójában *a magyar gazdasági élet egyik frontjának egészen csodálatos megerősödése húzódik meg.* A magyar szőrmeipar az utóbbi esztendőkben világviszonylatban is az első sorokba küzdötte fel magát és ma már Angliában, de az északi országokban is *mindenütt szalonképes lett a magyar iparon át nemesített szőrme.*

Érdekes megemlíteni, hogy a fenti híreinkben említett részvénytársaság egyik fiatal igazgatója, *Weil* Pál jelenleg is Ujzélandban tartózkodik, ahol nagyban vásárolja a magyarországi gyár finomítási eljárásaira a világ elismerten legjobb gyapjas bőrét: *az ujzélandi birkabőröket.* Csak mint kuriózumot közöljük, hogy *Weil* Pál az elmúlt héten telefonösszeköttetésbe lépett cégével és jellemző, hogy *a telefonbeszélgetés előkészítéséhez három napra volt szükség.* Ez az apróság mindennél inkább jellemzi azt a világrelációt, amelynek *széles keretei közt mozog és hódít ma már a magyar szőrmeipar.*

Hetvenkilencezer — öt ellen

A részvénytársaságok strukturája tudvalevően nem nagyon engedi érvényesülni az úgynevezett kisrészvényest és ebből gyakran támadnak olyan helyzetek, amelyek sértik a kisrészvényes érdekeit. Lehet ugyan arra az álláspontra is helyezkedni, hogy mindenki olyan részvénybe fektesse pénzét, amilyenben egyéni érdekeit megvédetten látja, kétségtelen azonban az, hogy ha a kisrészvényesnek nincs is sok joga, mindenesetre megvan a módja arra, hogy hihetetlen kellemetlenségeket okozzon, amennyiben valamilyen okból — okvetetlenkedni akar.

Ez történt most a Chinoin közgyülésén. Felesleges nekünk ehelyütt megállapitani, hogy a Chinoin nemcsak magyar kiválóság, hanem világszerte elismert és honorált magyar büszkeség. A magyar gyógyszeriparnak ez a kimagasló és tudományosan, valamint gazdaságilag egyaránt fényesen megalapozott vállalata olyan gyógyszereket hoz forgalomba, amelyeket Északamerikában épp úgy ismernek, mint Dél-Kinában.

Ilymódon tehát a vállalat vezetőségével semmi baj nem lehet. Ennek ellenére megtörtént az a hihetetlen eset, hogy 79.634 szavazat ellenében kisrészvényesek öt szavazatot adtak le, de ameddig szavazásra került a sor, addig kereken három óra hosszat obstruáltak ez öt szavazatnak kisrészvényes tulajdonosai. Amennyire a parlamentáris munkát megbénítja az önzés és az egyéni érdekek túlzott megbecsülése, éppen úgy lehangoló és haszontalan játék az ilyen részvénytársasági közgyülési obstrukció, amely értelmetlen és céltalan hecceléssel igyekszik akár csak három órát is kihasitani a magyar ipar nagyszerű munkájából.

A Magyar Nemzeti Bank új igazgatói. Újesztendőre két figyelemreméltó előléptetés történt a Nemzeti Banknál: *Quandt* Richárd és *Judik* József igazgatóhelyetteseket *igazgatókká nevezték ki.* A magyar gazdasági közvélemény nagy örömmel és megnyugvással fogadta ezt a két előléptetést, amely a sablónos előrehaladáson túlmenően *igazi nagy értékeket méltányolt a kinevezés anyagi és erkölcsi dekorumával. Quandt* Richárd még a fiatal generációhoz tartozik. Azt lehet mondani, hogy *kiváló tehetségével majdnem páratlan tudás társul:* eddig is a bankosztályt vezette és ebben a minőségében megnyerte az egész magyar közgazdasági élet rokonszenvét. *Judik* József ugyancsak egyik ragyogó kombattánsa gazdasági életünknek, amennyiben *közismert tanulmányai valósággal döntő befolyást gyakoroltak a Nemzeti Bank egész politikájának alakulására.* Előléptetésük azt jelenti, hogy *illetékes helyen* súlyt vetnek arra, hogy ez a két kiváló tehetség *vezető pozicióban elsőrangu szerepet játsszon gazdasági életünk irányitásában.*

Uj kormányfőtanácsos. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Waldner* Róbertnek, az *Anker Általános Biztosító Részvénytársaság* magyarországi igazgatósága vezérigazgatójának közhasznú érdemes tevékenysége elismeréséül: *a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.* Waldner Róbertnek kiváló érdemei vannak a magyar biztosításügy terén és különösen a legutóbbi biztosítási krizis során nagy szolgálatokat tett a biztositottak érdekeinek védelmében. Többek között neki köszönhető, hogy az Anker átvette a *Turult* ezzel sok ezer biztosítottat megmentett a károsodástól. Waldner kitüntetését szakmai körökben örömmel fogadták.

Áruházak és kereskedők harca a téli vásár terminusa körül. Mint minden esztendőben, az idén is erőteljes harc előzi meg a téli vásárt, más néven *az úgynevezett leltári kiárusítás* időpontjának meghatározását. A kereskedők érthető okokból minél későbbre akarták kitolni ennek terminusát, mert hiszen kereskedelmi és szociális szempontból csak *az esetben van értelme a kiárusításnak, ha a téli holmik szezonja már valóban elmúlt.* De egyébként is a későn érkezett hideg megokolttá teszi, hogy az áruházi készletek hatalmas kontreminjével *ne tegyék tönkre a kereskedelem jogos aspirációit.* A Kamarában izgalmas vita folyt a kérdés körül és *Szkácz* Antal elnöklésével úgy döntöttek, hogy ellentétben az áruházak kívánságával, *a télivásár időpontját elhalasztják és annak határidejét az idényárusitás megkezdése előtt nyolc nappal közlik az érdekeltekkel.* Természetesen a kereskedők örömmel vették tudomásul a Kamara döntését. Értesülésünk szerint az idei téli kiárusítást *csak február első hetében tartják meg.*

Egy évre meghosszabbitották a sodronyfonalkartelt. A sodronyfonatot és láncot gyártó vállalatok *újabb egy esztendőre meghosszabbitották azt a kartelszerződést*, amely eddig is *közmegelégedésre* töltötte be gazdasági hivatását. A karteliroda vezetője *Pfaff* Gusztáv nyugalmazott műszaki főtanácsos marad, akinek személye garancia arra, hogy a gyártó vállalatok *a jövőben is teljes harmoniában dolgoznak a kereskedőkkel* és teljesitik azokat a kisebb korrektivumokat, amelyek szükségessége épp az utóbbi időben merült fel a kereskedelmi érdekeltségek részéről.

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 132-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —*— TELEFON: 293 631.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépitő
BUDAPEST, II., KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: Lakás:
III., Bécsi-út 20.009. III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

Huszonnégy mótoroskocsit szállít a Ganz-gyár Indiába és Argentinába. Az új esztendő első napjaiban két nagyarányú külföldi megrendelést kapott a *Ganz-gyár*. Az egyik megrendelés *Indiából* érkezett a gyárhoz, amely *tizenkét Jendrassik-típusú mótoroskocsi* elkészítésére kapott megbízást. A nagy indiai megrendelésnek még külön jelentőséget ad az a körülmény, hogy India eddig komolyabb formában még nem foglalkoztatta a magyar ipart. Közvetlenül az indiai megrendelés után *Argentinából* kapott megbízást *ugyancsak tizenkét mótoroskocsi* elkészítésére a Ganz-gyár, amely Argentinának már szállított mótoroskocsikat. Mint értesülünk, a Ganz-gyár több balkáni állammal is tárgyalásokat folytat Jendrassik-típusú mótoroskocsik és más gépipari gyártmányok szállítására.

Ipari fúzió. Értesülésünk szerint a *Hajós és Szántó Elektromos Gyár Rt.* rövidesen közgyülést tart, amelyen határozatot hoznak, hogy a vállalat beolvad a *Budafoki Zománcedény-, Sajtoló- és Fémárugyár Rt. cégbe*. A két vállalat tudvalevően a *Leszámitoló Bank* érdekeltségéhez tartozik, következésképen az egybeolvasztás lényegében *bizonyosfokú racionalizálást jelent*. A fúzió után a két vállalat *Budafoki Zománcedény-, Fémáru- és Elektromos Gyár Rt.* néven fog tovább működni. Az új fuzionált vállalat alaptőkéjét 2.7 millió pengőre emelik fel oly módon, hogy 750.000 pengővel emelik az alaptőkét, de *az alaptőke emelésére fordítják a vállalat 1.2 millió pengős tartalékát is*. A *Leszámitoló Bankban* már régebben foglalkoztak a fúzió tervével és a megfelelő változások végrehajtását csak siettette az a tény, hogy *Pártos* Marcel igazgató néhány héttel ezelőtt *idegösszeomlása miatt feleségével együtt öngyilkosságot követett el*. De bejelentette visszavonulási szándékát *Szántó* Endre is, a *Hajós és Szántó* cég egyik alapítója és vezérigazgatója, ily módon tehát a *Hajós és Szántó* vezetését máris átvette a budafoki gyár igazgatósága és az egyesített gyárak ügyeit *Havas* Jenő vezérigazgató fogja irányítani.

Befejezést nyert a Magyar-Francia beolvasztása a Foncièrebe. A hivatalos lap vasárnapi számában véglegesen lezárult a közel ötvenesztendős Magyar-Francia Biztosító története. A hivatalos közlemény tudtul adja, hogy a Biztosítók Állami Felügyeleti Hatósága, valamint a cégbíróság *tudomásul vette a Magyar-Francia beolvadását a Foncière Biztosítóba, ezért felszólítja a Magyar-Francia részvényeseit, hogy hat hónapon belül az Adriai Biztosító pénztáránál részvényeiket cseréljék be Foncière-részvényre*. Tíz darab Magyar-Francia Biztosító-részvényre kapnak egy darab 50 pengő névértékű Foncière-részvényt.

Erős külföldi részvétel az 1938. évi Leipzigi Tavaszi Vásáron. Az idei *Leipzigi Tavaszi Vásárra*, amely 1938. évi március hó 6-tól 14-ig tart, már 18 állam jelentkezett kiállításra. A külföldi kiállításon úgy mezőgazdasági, mint ipari termékek, különösképpen pedig iparművészeti cikkek kerülnek bemutatásra. Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál: A Leipzigi Vásár Magyarországi Kirendeltsége Budapest, IV., Váci-utca 1—3. (bejárat Türr István-utca 8., félemelet 4.) Telefon: 180—540.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Tyttmann Ferenc
hat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-703.

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfütéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfütéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

VÁLLALKOZÁS

A **Műegyetem-rakpart partépítési munkáinak** biztosítására megtartott versenytárgyalásra benyujtott nyolc ajánlat közül az út- és csatornaépítési ügyosztály *Kiss* Jenő vállalkozónak javasolta a munkálatok kiadását, mint 120.526 pengős legolcsóbb pályázónak. Az út- és csatornaépítési bizottság pénteki ülésén az ügyosztály javaslatát *elfogadta*.

Tavaszra üzembe helyezik a pormentes szemétgyüjtő kísérleti kocsikat. A *Fővárosi Hirlapban* annakidején elsőnek jelentettük, hogy a főváros nemzetközi pályázatot írt ki *pormentes szemétgyüjtőautomobilok beszerzésére*. A *Köztisztasági Hivatal* három típust talált megfelelőnek, amelyeket a *Győri Waggongyár*, a *Pirkner Ferenc Rt.* és *Nürnbergi Faunwerke ajánlott*. Értesülésünk szerint a főváros vezetősége ismételten megsürgette ezeket a cégeket, hogy *mihamarabb szállitsák le a próbakocsikat*, mert már a kora tavasszal el akarják kezdeni a kísérleteket, amelyek arra irányulnak, hogy *zökkenésmentesen bevezessék Budapesten a higiénikus és pormentes szemétgyüjtést*.

Uj versenytárgyalási kiirások

A kertészet **részére** szükséges egész évi **lófogatú napszámfuvarozási munkákra** pályázni lehet január 24-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztálynál.

A kerületi kövezetjavitási és új kövezőmunkákra pályázni lehet január 25-én d. e. 10 óráig az útépitési ügyosztályon.

A kerületi aszfaltjavitási és kisebb új aszfaltozási munkákra pályázni lehet január 28-án d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

Az Útügyi Intézet **részére** szükséges **bitumenanyagok szállítására** pályázni lehet január 24-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

Beérkezett ajánlatok

A Községi Elelmiszerüzem **hűtőberendezésének átalakítási, hőszigetelési munkáira** pályáztak: Wolff Béla 9747, Parafakőgyár 10.930, Unio 11.183, Schmidek Sándor 11.800, Posnansky és Strelitz 11.824, Károlyi Jenő 12.305, Aszfalt és Építőipar 12.585 pengővel.

A farkasréti temető határvonalának **sodronykerítési munkáira** pályáztak: Stadler Mihály 16.868, Kollerich Pál, Hutter és Schrantz, Haidekker Sándor, Deichsel A. Rt., Hermann János 21.680 pengővel.

A Haller-téri kubikusszálló **vizvezetéki és csatornázási munkákra** pályáztak: Orcsó Gyula 3927, Schreiber Miklós 4166, Fridrich Boldizsár 4637, Standinger István 4777, Fort Oszkár 5031, Morzsányi Hermann 5189, Kolbányi és Pákozdy 5214, Gyöngyösi István 5832 pengővel.

A farkasréti temetőben épülő **ravatalozó hőszigetelési munkáira** pályáztak: Auer Sándor 39.082, Král Gyula 47.352, Fábró Ferenc 49.453, Müller Ernő 54.140 pengővel.

A sertésvágóhídi munkásöltöző **központi fűtési berendezési munkáira** pályáztak: Körting B. 22.870, Macskásy Árpád 23.220, Keszler Jenő 24.526, Kovács A. Ödön 25.166, Cross Charles 27.816, Tollár Lajos 32.251, Kolbányi és Pákozdy 33.251 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A sertésvágóhíd részére szükséges **automatikus tüzelésszabályozó szállitására** megbizást kapott Major István 17.500 pengőért.

A Béke-téri elöljárósági épület **keményfapadozati parketta munkálatait** Schmergel Géza kapta 21.755 pengőért.

A Községi Elelmiszerárusító Üzem **kőműves átalakítási munkálatait** Pruscha Ede kapta 3121 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 77
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és **szarvasbőrök**, továbbá mindennemű **ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!**

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen **BÉRKOMPRESSORT**
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős börfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-720.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világitási és erőátviteli berendezések. Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. • Telefon: 122-159.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

József főherceg úr cs. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II. Fő-utca 8. • Tel.: 153-787.
Alapitási év 1884. Sürgönycím: LOHR Budapest.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépsair.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 január 19. 3. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Uj utak

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* első vacsoráján, amelyet ebben az évben rendeztek *Zsitvay* Tibor és *Bessenyey* Zénó nagyszabású beszédeket mondottak. Ezek a beszédek tulajdonképpen nem programmadó nyilatkozatok, aminthogy a programmadás nem is a pohárköszöntő témakörébe tozik. Annál jelentősebb azonban, hogy a szónokok nagyon érdekes, nagyon megnyugtató és nagy reményekre jogosító jellemzését adták azoknak a módszereknek, amelyeknek igénybevételével kíván a párt a jövőben a főváros lakosságának javára dolgozni. Az út, amelyen a párt haladni akar, új út lesz, vagyis inkább folytatása annak, amelyen munkáját már a multban is végezte. De mint *Zsitvay* Tibor mondta, *a párt nem akarja, hogy rozsdás sineken fusson a mozdony, hanem síma, új utakon akar előrehaladni a szebb jövő felé.*

Zsitvay Tibor a rozsdás sínek alatt valószínűleg a pártpolitikai küzdelmek és versengések idejétmult módszereit értette. Valóban Budapest közönsége ezekkel a módszerekkel torkig van. És aligha tévedünk, ha azt hisszük, hogy a főváros népe politikai ellentétek mesterséges szitását, a gyűlölködés fölkeltését, a pártoknak egymásra való licitálását, az ízléstelen demagógiát, amely egyenlő a közéleti tisztességtelen versennyel, régesrégen halálra ítélte. Az igazi nemzeti egység gondolata nemcsak jelszó, de vezérlő elv is ma már az országos politikában, ahol a nyugodt, minden jogos érdeket figyelembevevő kormányzás régenlátott szélcsendet, az alkotó munka biztosítékát teremtette meg.

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* szintén ez a hivatása. Eddig is eredményesen dolgozott ezen a téren, aminek nyitja és titka, hogy nem deklarálta magát csalhatatlannak, egyedül uralkodónak és egyedül üdvözítőnek. Jött légyen bárhonnan a gondolat, melynek megvalósítása a főváros érdekében valónak látszott, ez a párt mindig örömmel állt annak szolgálatába és nem érdekelte, hogy kié a dicsőség, csak az, hogy a főváros lakosságának hasznát, boldogulását szolgálja. De ha maga a párt, vagy a párt bármely tagja állott elő egészséges tervvel és az a megvalósulás útjára jutott el, ez a párt akkor sem varrat hímet a maga mentéjére, hanem csak örömmel látta azt, **hogy szolgálhatta a közönség,** Budapest minden lakosának érdekeit.

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* azonban nemcsak bent, a közgyűlési teremben, a bizottsági ülésen keresett új utakat, de a régi, rozsdás vágányokat, amelyeken csak akadozik a mozdony, fölszedte más irányban is és természetes, sima útjait egyengette a békés és egészséges megoldásoknak. Ez történt legelsősorban az állam felé. Valljuk be, hosszú időn át az egymást követő kormányok bizalmi válságot éreztek a fővárossal szemben. Az a komoly munka azonban, amelyet a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* végzett és azok a gesztusok, amelyekkel a kormány felé közeledett, megteremtették a maguk becsületes és jó gyümölcseit. Ennek a bizalmi válságnak a megszünése tette lehetővé azt, hogy a főváros és az állam között megteremtődött a gazdasági béke és hogy az állam jelentős összeggel járult hozzá a főváros háztartásának rendezéséhez. Végeredményben pedig a kormányzatnak a főváros törvényhatósága iránt való bizalmának legfőbb jele az, hogy miután az állam és a főváros között való gazdasági kérdések rendeződtek, a belügyminiszter többé nem avatkozott bele a főváros költségvetésének rendbehozatalába, a deficitmentes költségvetés összeállítását az autonómiára bízta.

A magyar állam és a magyar székesfőváros békéje és nyugodt együttműködése egyben pedig nyilvánvalóan jelenteni fogja azt is, hogy csirájában pusztul ki az a mesterségesen szított ellentét is, amely a falut és a várost és az ország fővárosát sikeresen szokta egymással szembeállítani. Itt is meg fog hamarosan szünni a bizalmi válság, bár az az érzésünk, hogy már meg is szünt, mert elvétve sem lehet többé a közélet fórumain a fővárossal szemben gyűlölködő és igazságtalan hangot hallani. A kritikát az autonómia, az adminisztráció és a párt is mindig szívesen fogja venni, de az igazságtalan támadással szemben a jövőben együtt fog kiállani az autonómiával maga a kormányzat is, de maga az ország is, amely mindinkább nagyobb szeretettel fogja látni Budapest népének az ország népéhez való simulását.

Nem marad ki fontosabb tétel az új költségvetésből

Zsitvay Tibor és Szendy polgármester kibontakozó javaslatait együttesen tárgyalja a takarékossági bizottság

Szerdán ül össze a tizenkettes takarékossági bizottság, hogy megkezdje az *„új költségvetés"* tárgyalását. A most kidolgozásra kerülő költségvetés annyiban tér el a régitől, hogy *beállitották a kormány 3 és félmilliós hozzájárulását* és ebből 3 milliót a tízmillió pengő hiány csökkentésére fordítanak, a fennmaradó 7 millió pengő hiányt pedig úgy tüntetik el, hogy felerészben fedezetnek használják az adó és az üzemi hozzájárulás magasabbra értékelt tételét, 3 és félmilliót pedig a polgármester töröl a költségvetésből.

A polgármester mindenekelőtt a múltévi költségvetés keretei közé szorította vissza a kiadásokat, vagyis egyetlenegy tételt sem emelnek,

pedig a város fejlődése érdekében erre esetleg szükség volna. Egyes útak átépitését is elhalasztják. Beszéltünk

Zsitvay Tibor dr.

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnökével,

aki a következőket mondotta:

— Egyes sajtóorganumokban olyan hírek jelentek meg, hogy a kibontakozó tárgyalásokat el akarjuk halasztani, sőt azt is kifogásolták, hogy a mult hét szerdáján nem fogtunk rögtön hozzá az új költségvetés végleges összeállításához. *Senki sem akarja megakadályozni a gyors rendezést, legkevésbbé pedig én.* Amikor a polgármester a mult hét szerdájára kitűzte a tizenkettes bizottság első ülését, akkor még nem tudhatta azt, hogy a római és bécsi előkelő vendégeink látogatása miatt úgy neki, mint a város vezetőinek, valamint a közélet több szereplőjének a vendégek fogadtatásával kapcsolatosan, elfoglaltságuk lesz. Olyan nagyfontosságú tárgyalást tehát, amely a főváros egész életére kiható kérdéseket tárgyal, lehetetlen rövid megbeszélés után abbahagyni és éppen ezért javasoltam, hogy *24 órával később kezdjük meg a tárgyalásokat, annál is inkább, mert a polgármesternek a deficit eltüntetéséről szóló javaslatai alapos áttanulmányozást igényelnek és a javaslatokat csak az ülés előtt egy nappal* kaptuk meg és több bizottsági tag még időt sem szakithatott arra, hogy azt áttanulmányozhassa. Az én kibontakozó javaslataim már készen voltak és felajánlottam azt is, hogy ha *kell, előzetesen elküldöm a bizottsági tagoknak, hogy azt átnézhessék.* A bizottság azután úgy határozott, hogy *az érdemleges tárgyalást most szerdán kezdi meg és addig mindenkinek módjában lesz a javaslatokat áttanulmányozni.* Semmiféle halasztásról tehát szó sincsen, hiszen *e hó végére nemcsak készen lesz a deficitmentes költségvetés, hanem azt a főváros közgyűlése el is fogadhatja.*

— Kegyelmes Úr meg van elégedve a polgármester úr javaslataival?

— *Nagy általánosságban: igen,* de ez még nem jelenti azt, mintha az előterjesztett indítványokat szó nélkül elfogadnám.

Különösen helyeslem javaslatának azt a részét, amely szerint a várható bevételek emelkedése révén akarja a hiány egyrészét eltüntetni.

— Nem kell külön hangsúlyoznom azt, hogy tarifaemelésről, vagy a közönség másfajta megterheléséről, természetesen, nincsen szó, hiszen *ennek a lehetőségét kizárta a belügyminiszteri leirat is.* Az én véleményem szerint

a törléseknek nagyon kevés szerepet kell adni.

magam is alig törlök valamit, ami magától értetődik, hiszen *a törvényhatóság a főváros költségvetését alapos megfontolás után tette magáévá, tehát a főváros közönségének csak olyan igényeit kívántuk kielégiteni, amire feltétlenül szükség van.* Mert bizony nehéz bármiről is lemondani. *Az útépítéseket például tovább kell folytatni,* ezeket a költségvetési tételeket meg akarom menteni, vannak ezenkívül még olyan tételek is, amelyeket szintén benn kell hagynunk a költségvetésben, mert *ezek nagy, országos, nemzeti célokat szolgálnak.*

Mindenesetre az én javaslatomban találni fogunk olyan lehetőséget, hogy a deficitmentes költségvetést a város érdekeinek különösebb sérelme nélkül is össze lehet állitani.

Az évekre terjedő pénzügyi program keretében lehet az esetleges sérelmeket reparálni?

— Maga az a tény, hogy az 1938. évi költségvetést és a több évre terjedő pénzügyi programmot nem együtt tárgyaljuk, *semmiesetre sem jelenti azt, mintha elejtettük volna a kibontakozásnak ezt a módját.* A költségvetés összeállítása időhöz van kötve. Azt e hónap végéig benyujtjuk Budapest felügyeleti hatóságának, de *utána rögtön megkezdjük a több évre terjedő pénzügyi program tárgyalását.* Továbbra is az a felfogásom, hogy

körülbelül 5 esztendős programmot kell kidolgozni.

— Beszéltek különböző beruházó kölcsönökről és azt is hallottam, hogy *ötmilliós kölcsön felvételét javasolnám.* Ilyen messze azonban nem tartunk, *a részletek megbeszélése még hátra van.*

Mindenekelőtt össze fogjuk állitani a több évre terjedő pénzügyi programmot és azután látjuk majd, hogy annak fedezésére milyen összeget kell előteremteni.

Hallottam azt is, mintha februárban ezzel a nagy munkával nem tudnánk elkészülni. Most is hangsúlyozom, hogy *a kérdések elodázását nem kivánom* és ha kell, akár egyfolytában éjjel-nappal tárgyalok. Együttes erővel összeállithatjuk a szükségleteket, hiszen úgy az adminisztráció, mint az önkormányzat *tisztában van a szükséges teendőkkel* és így nincs akadálya a program kidolgozásának. *Februárban, de legkésőbben márciusban, ezt a munkát feltétlenül elvégezhetjük.*

Zsitvay Tibor még elmondotta nekünk, hogy a polgármester javaslatait is áttanulmányozza és ha *a két javaslat egymást kölcsönösen kiegészitheti, úgy semmi akadálya nincs a kibontakozás ilyen formájának.*

A közgyűlés többi pártja az eddigi jelek szerint nem terjeszt be önálló javaslatot és így

végeredményképen a tizenkettes bizottság a polgármester és Zsitvay javaslatai alapján kezdi meg a munkát.

Minden pártban vannak ötletek és javaslatok a kibontakozásra, amelyeket azonban csak *a tárgyalások során az egyes ügyosztályok költségvetéseihez hozzászólva, terjesztenek elő.*

Elkészült a nagyszabású múzeumpolitikai program

Megalapozzák Budapest őstörténeti kutatását

A székesfőváros muzeumpolitikájában a közeljövő véletlen adottságai révén hosszú időkre irányt szabó állásfoglalások váltak időszerűkké. Az erre vonatkozó programot a közművelési ügyosztály megállapította és ahhoz a polgármester is hozzájárult. Erről az érdekes kulturprogramról és annak legközelebb megvalósítandó feladatairól

Schuler Dezső dr.

alpolgármester

a *Fővárosi Hirlap* munkatársával a következőket közölte:

— A múzeumpolitikai program keretébe tartozik

a Székesfővárosi Képtár

ügye. Ez a képtár voltaképpen csak 1933-ban alakult ki egyéniséggé a maga valóságában. Az első megnyitáskor csupán a rendelkezésre álló helyiségek egyharmada volt a nagyközönségnek átadható és így természetszerűleg a rögtön mutatkozó helyszűke nem engedte a végleges képtári elgondolást egészében érvényesülni. Azóta elkészült a képtárépület *Kaplony-utcai szárnya*, amelynek *berendezése legközelebb megkezdhető*. A magyar művészet fejlődését visszatükröző gyüjtemény, amely egyben a székesfőváros nemes hagyományú gyüjtői tevékenységének eredménye, most

az új kereteket betöltve mutatja majd meg igazi jelentőségét.

A képtár új elrendezése emellett rá fog világítani a hiányokra és irányt szab a további gyüjtésnek, amelynek céltudatosságát fokozni annyit jelent, mint megadni az erkölcsi alapot a székesfőváros nagy áldozattal folytatott művészetpártolásának.

A Székesfővárosi Történeti Múzeum,

a várostörténet emlékeinek gyüjteménye a jövőre méginkább kiható változás előtt áll. Az a lehetőség nyílik meg előtte, hogy a *Kiscelli-kastély* múzeumi berendezésével kapcsolatban *a kastélyban kielégítő hely nyílik meg számára*. Ez az új elhelyezkedés több szempontból jelent megujulást. Fontos körülmény, hogy a jóformán csak egyszerű raktározásra alkalmas helyiségek helyett a pompás anyag méltó keretben kerülhet a közönség elé és betölthetni rendeltetését, az érdeklődők tanítását, a közönyösek megnyerését. Még lényegesebb, hogy *a Történeti Múzeum jellege az új elrendezésben jobban ki fog domborodni* és ezzel világosan meg fogja határozni a múzeum elé tűzött célokat. Emellett pedig a helynyeréssel együtt új lehetőségek is nyílnak meg számára,

új gyüjtési ágak válnak megvalósíthatókká

és ezáltal a várostörténet és helyi művészettörténet tudománya új adatokkal, sőt új fejezetekkel gazdagodik.

— A székesfővárosi múzeumrendszer harmadik ága

a régészet,

csak a legutóbbi időben gazdagodott az ősrégészeti kutatások folytatására létesült *Ásatási és Régészeti Intézettel*, amely a város különböző területein végzett ásatásaival meglepő fényt vetett Budapest területének történelemelőtti multjára. Megállapíthatjuk, hogy ez a terület olyan folytatólagos lakottságot mutat, amivel más főváros nem dicsekedhetik. Ezen a téren még igen sok a tennivaló, hiszen a multban jóformán alig történt valami lényeges.

Az egész őstörténeti kutatást most kívánja rendszeressé kiépíteni az intézet, hogy megalapozhassa általa a budapesti őstörténet tudományát.

Ez nem jelenti azonban a római régészeti munka háttérbe szorulását, sőt az óbudai nagyarányú városrendezési változások révén a római régészeti kutatásnak beláthatatlan terek nyilnak, de ugyanakkor óriási felelősséget hárítanak reá.

— Meg kell ragadni azt az alkalmat, amikor *Óbuda* évezredeken át beépített földjébe egyszer a sorozatos házbontások és házépítések módot adnak a bepillantásra.

Most van alkalom megmenteni a leleteket

és feljegyezni az adatokat és ezt a munkát a rendelkezésre álló rövid idő alatt úgy kell elvégezni, hogy az utódok, akik előtt többé ilyen lehetőségek nem állanak, majd ne vethessenek mulasztást szemünkre. Hogy ez mit jelent, azt csak azok tudják méltányolni, akik egy-egy kisebb ásatás gondos munkáját, mindenre kiterjedő alaposságát ismerik. Jó példa a fizikai nehézségekre *a nagyszombatutcai ugynevezett második amfiteátrum*, amelynél két évi munka az épületnek csak mintegy negyedrészét hozta napfényre, de már ezzel is jellegzetes képet adott a földben rejlő jelentős alkotásokról.

— Az 1938. évben a székesfőváros folytatja azt a rendszeres munkát, amelyet *nagyjaink emlékének megerősítése* és a székesfőváros utcáinak és tereinek díszítése terén síremlékek, emlékművek, emléktáblák és kisebb szobrok felállításával már évtizedekkel előbb megkezdett. Az év folyamán kerül felállításra néhai *Sipőcz* Jenő főpolgármester és néhai *Liber* Endre alpolgármester művészi kivitelű síremléke *Szentgyörgyi* István, illetve *Pásztor* János szobrászművész pályadíjnyertes tervei alapján. Fel óhajtja állítani a főváros az állammal együttesen *Kölcsey* Ferenc szobrát, amivel régi mulasztást pótol. Megörökíti a Károlyi-palota falán *Batthyány* Lajos gróf, az első felelős magyar miniszterelnök emlékét, valamint a Szerb-utca és Királyi Pál-utca sarkán *az 1838. évi nagy pesti árviz 100-ik évfordulóját is.*

— A székesfőváros a nagyjairól elnevezett utcáinak és tereinek megjelölése során a *Szent István-körút*, valamint a *Boráros-tér 1. számú házainak falán elhelyezendő művészi kivitelű emléktáblákon* kívül még több ilyen tábla kerül az év folyamán előállításra. Számos kisebb díszszobor van nemes anyagból készítve a székesfőváros tulajdonában, ezeknek meghatározott programszerű felállítása fokozatosan folytatódik.

Költségvetés és az autonómia felelőssége

A csütörtöki klubvacsorával, amelyről külön cikkben számolunk be, megindult az újévi pártélet a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában. A legközelebbi tervekről és munkaprogramról óhajtottunk ebből az alkalomból tejékozódni és ezért megkérdeztük

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tagot, a párt főtitkárhelyettesét,

aki a következőkben válaszolt:

— A pártszakbizottságok ülésezései még nem indultak meg, mert, bár a párt részéről kezdeményezett több indítvány vár megbeszélésre, a városházi munka nem adott a pártszakbizottságok részére konkrét anyagot.

— Lehetőleg sürgősen *megszervezzük a közjogi, közigazgatásjogi és magánjogi, vagyis a jogász-szakcsoportot*, mert kívánatosnak látszik, hogy több időszerű kérdésben ez a szakcsoportunk mielőbb hallassa hangját és véleményét.

— Készülődünk továbbá *Balatonkenesére*, ahol, az eddigi szokás szerint, módot akarunk adni a párt tagjainak arra, hogy egymással és a párt vezetőségével a legfesztelenebb formában tárgyalhassák meg az összes őket érdeklő kérdéseket.

— A most érezhető szélcsendnek kétségtelenül az az oka, hogy úgy a városháza, mint a párt vezetősége azzal a fontos kérdéssel van elfoglalva, hogy az 1938-iki költségvetési hiányt megszüntesse és ezzel az állami hozzájárulás érvényesítését biztosítsa. A kérdésben megindult tárgyalásokról ezidőszerint még nem vagyunk informálva, mert a 12-es bizottság tárgyalásai bizalmas jellegüek és eddig sem a polgármester úr, sem a párt vezetősége nem tartotta indokoltnak, hogy a pártot a tárgyalás anyagáról tájékoztassa.

— Ezzel a kijelentéssel kapcsolatban felhívtuk a főtitkárhelyettes figyelmét arra, hogy az egyik kereszténypárti orgánumban, a *Budai Hirlap*-ban részletes adatok jelentek meg a költségvetés kiegyensúlyozására vonatkozólag és megkérdeztük, hogy ezeknek a közléseknek mi az alapja.

— Olvastam a *Budai Hírlap* január 15-iki cikkét a költségvetés egyensúlyának helyreállításával kapcsolatban — volt a válasz. — Hogy konkrét adatai mennyire állanak helyt, azt a már előbb kifejtett okokból nem tudhatom, legfeljebb az érdekelne, hogy az „illetékes hely", amelyre hivatkozás történik, miért tartja sürgősebbnek a *Budai Hírlap* informálását terveiről, mint a törvényhatósági bizottság tagjait. A lap közlésével azonban egyáltalában nem értek egyet és nem is értem egészen. Mert még ha az adatai hitelesek volnának is, kérdés, hogy miért tekinti teljesen lezártnak a kérdést azzal, miért tart feleslegesnek minden további megbeszélést és megfontolást azzal, hogy az illetékes hely — talán a polgármester úr — megtette a maga előterjesztését a hiány kiküszöbölésére. A *Budai Hírlap, úgy látszik, nem szán az autonómiának más feladatot ebben a kérdésben, mint hogy az előterjesztést vakon megszavazza.* Nem tudom megérteni, hogy miért fáj bárkinek is, ha a 12-es bizottság egyes tagjai át akarják gondolni az előterjesztést és megfontolva akarnak helyeslésüknek vagy kifogásuknak hangot adni, holott ezzel *csak kötelességüknek tesznek eleget.*

A kérdés mai stádiumában nem bizalmi kérdés, hogy becsukott szemmel meg kellessen szavazni, de nem is naphoz kötött kérdés, amely az autonómia felelős képviseletét azonnali elhatározásra kényszeríti. Mi tehát változatlanul azon az álláspónton vagyunk, hogy *meg akarjuk vizsgálni a polgármester úr legbölcsebb és legtiszteletreméltóbb indítványát és ha szükségét látjuk, hozzá is akarunk szólni ahhoz.* És ez az álláspontunk még indokoltabb akkor, ha a *Budai Hírlap* információja — amint el is hiszem — hiteles. Tudniillik ebben az esetben nem kisebb dologról van szó, mint hogy az inség egyhitésére, az utak javitására, a csatornázásra, az iskolák, parkok, fasorok fenntartására szolgáló, kórházi és tűzoltói, tehát légvédelmi költségek törlésére kerülhetne sor. Attól a lehetőségtől, hogy mi, illetve ebben a pillanatban a 12-es albizottsági képviseletünk ezeket a szomorú javaslatokat megfontolhassuk és megállapíthassuk, hogy nincsen más kiút, minket még a *Budai Hírlap* pecsétviaszkjával sem lehet elzárni.

Firmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gáz-szerelvények. Vasúti szerelvények.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és a legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • IRÓMÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fióküzlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

KH 200-as
Átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

KH „Worklight"
munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

Egyenesben

Írta GAZDY JENŐ
törvényhatósági bizottsági tag

Sokszor szemére vetették a mi pártunknak, ha nem is mindig jóhiszeműen, hogy nem követ határozott irányt. A tétovázás pedig sohasem bír propagativ erővel, mert a tömegek minden időkben jelszavak után mentek és mennek. Kérdés csak az, hogy ezek a jelszavak valóban átütő erejű és magasztos célokat szolgálnak-e, vagy csak arra valók, hogy egyesek a maguk pecsenyéjét sütögessék a felgyujtott szenvedélyek tüzénél. A keresztény nemzeti politika hangoztatása is jelszó, de valóban olyan, amely magasztos gondolatokat rejt és hatalmasan átütő erejű lehet, ha kertelés és tétovázás nélkül meghatározzuk azokat a célkitűzéseket és eszközöket, ahogy ezen a jelszón keresztül a magyar nemzet igazi érdekeit szolgálni kívánjuk.

Ha voltak kételyek, úgy ezeknek a legutóbbi pártértekezleten el kellet tünniök. *Zsitvay* Tibor és *Karafiáth* Jenő majdnem drámai erejű felszólalásai minden irányban tiszta helyzetet teremtettek, mintha csak érezték volna, de láthatólag érezték is, hogy elérkezett az idő, amikor minden tétovázás nélkül be kell fordulni az egyenesbe, ahol a finis döntő erejű küzdelme kezdődik: az ország, a nemzet jobb és szebb jövendőjéért. Tisztán kicsendül ezekből a felszólalásokból, hogy balfelé nekünk nincs mitől tartanunk. A mai helyzetben balfelé fordulás elképzelhetetlen. Elemi erők letörnének minden ilyen kísérletet.

Ellenben a szobrász vésőjére való szavakkal tudta jellemezni *Zsitvay* Tibor azt a jobboldali munkát, amely épit és alkot jelent és jövőt, szemben azokkal a törekvésekkel, ahol a jelszavak csak fátyolos célokat takarnak és előbb mindent le akarnak rombolni, mielőtt tudnák vagy csak sejtenék is, hogy miből fognak építeni.

Valóban, mi nem akarunk kereszténybbek lenni a pápánál, aki a „Quadragesimo Anno"-ban leszegezte az igazi kereszténység célkitűzéseit és valóságait. Mi ezt százszázalékig hisszük és valljuk, eszerint kívánunk cselekedni, de nem akarunk rálicitálni, hogy kizárólag magunknak sajátíthassunk ki mindent az árverésen.

A tökkelütött embereket kivéve, mindenki tudja azt, hogy a szélsőségek után a megalkuvás jön, mert erre az élet elemi erővel szorítja azokat, akik megnyergelni akarják. Az életet betörni nem lehet, az élet kivágja a maga útját hegyeken és völgyeken át, de mindig előre. Miért ne kezdjük mindjárt a józan lehetőségek határain belül, de az eddiginél sokkal nagyobb lendülettel megoldani azokat a problémákat, amiket az idők járása felszínre vetett!

A fasizmus elfogadja a liberalizmusból az egyéni szabadságot, de megfosztja eredeti materialista értelmétől és egy emelkedettebb, emberibb tisztet juttat neki. Magáévá teszi a demokráciából, hogy a népnek is van hivatása, azonban a demokráciától eltérően, sokkal szervesebb fogalma van a népről, amely immár nem összessége mindazoknak, akiket az individualizmus kérlelhetetlenül szétválasztott, hanem érzelmi és eszményi egység, vagyis nemzet. A fasiszta módra felfogott népben az emberek különbözők, de egységbe forrottak. Természetükre nézve különbözők, de a mindenkiben egyként élő szellem ereje összefogja, egyesíti őket. A fasizmus elismeri a szocializmusnak azt a követelését, hogy az embert ne tekintsék a gazdasági kizsákmányolás tárgyának, azonban ezt a követelményt idealisztikusabb és szellemibb síkon állítja fel és valósitja meg a nemzet nevében és érdekében. Hiszen az új kor politikájának legjellemzőbb ténye a nép ébredése, belépése az államok és nemzetek életébe és szervezetébe.

Igy mondja ezt Salvatore Valitutti, a fasiszta kultúrintézet titkára és ezeket az alapgondolatokat valósítja meg a német nép képére és hasonlatosságára a német nemzeti szocializmus is.

Amikor tehát befordultunk az egyenesbe és a párt vezérei félreérthetetlen szavakkal világítottak rá a követendő útra, akkor további tétovázás nélkül hozzá is kell fognunk, hogy a finisben kifejtsük azt a maximális erőt, ami a magyar nemzetnek a saját lényege szerint és a szentistváni intelmekben oly emberfelettien nagyszerűen jelentkező tanitások szerint a mai élet problémáinak gyors tempóban való megoldásához szükséges.

Legyenek bár ezek országos jelentőségű kérdések. Mert a fővárosnak nemcsak törvényben biztosított joga, de az ország mai megcsonkitottságában eleven erővel jelentkező kötelessége is ezekbe beleszólni, sőt a kezdeményezést megragadni és a cselekvést vehemensen kikövetelni.

A szél malmokat forgat és megőrli az életnek való gabonát, de rombol és pusztít, ha viharrá erősödik. Indítsuk meg a magyar élet malmait, hogy elláthassunk minden becsületes magyart legalább az egyszerű élet szükségleteivel és csendes boldogságával.

De szórják ki ezek a malmok a magyar életből mindazt, ami szemét és ocsú. Ha kell, törjék össze azt, ami a magyar jövendő szempontjaiból értéktelen, káros vagy közömbös.

Belső megújhodás és revizió nélkül nincs szebb jövő! Legyünk réseu: kezdődik a finis.

KÓRÓDI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

Hogyan választ Budapest az új törvényjavaslat szerint

Milyen változások lesznek a választási eljárásban? — Még ebben az évben hozzáfognak az új törvény által előírt névjegyzék összeállításához

A kormány benyujtotta az általános titkos választójog bevezetéséről szóló tervezetét, amelynek tárgyalásához hamarosan hozzálátnak. *A törvényjavaslat nagyon közelről érinti magát Budapest helyzetét is.*

A közigazgatási bizottság legutolsó ülésén szóbahozták a javaslatot, sőt *a bizottság feliratot intézett a kormányhoz, hogy a választást ne két turnusban tartsák meg, hanem ragaszkodjanak a mostani rendszerhez, ha azonban a kormány mégis fenntartja javaslatát, legalább úgy intézkedjenek, hogy a két választást vagy egyszerre, vagy pedig egymást követő napokban tartsák meg.*

A törvénytervezettel és azzal kapcsolatos intézkedésekkel sok mindenféle hír látott napvilágot és ezért a *Fővárosi Hirlap*

beavatott helyen

érdeklődött és tisztázta a felmerült problémákat. Hosszú idő telik el addig, amíg a javaslatból törvény lesz és a parlamentben is komoly vitákra van kilátás, de

Szendy Károly polgármester a város részéről máris megtette a javaslatra megjegyzéseit, természetes, ezek tisztára a technikai megoldásokra vonatkoznak

és felhívta a kormány figyelmét olyan körülményekre, amelyeknek tisztázása a választás zavartalan lefolytatása érdekében szükséges.

A tervezet szerint Budapesten a képviselők száma *25-ről 27-re emelkedik.* Budapestnek tehát több képviselője lesz, mint eddig volt. Számolnak azzal is, hogy egyes képviselők nem vesznek tovább részt a politikai életben, tehát *minden vonalon nagy harc indul majd meg a budapesti mandátumokért.* Minden pártban már sok új ember jelentette be azt a kívánságát, hogy a választási küzdelemben részt szeretne venni.

Még az sincs tisztázva, hogy *milyen választókerületek lesznek Budapesten.*

Nem biztos, hogy megmarad a mostani beosztás,

amikor külön választott *Buda,* valamint a pesti *északi* és *déli* kerület. A javaslat általánosságban csak annyit árul el, hogy *„a választókerületek számát a belügyminiszter állapítja meg"*, máshelyütt pedig különleges rendelkezéseket olvashatunk a fővárosra vonatkozólag. Eszerint *„Budapest székesfőváros területét több lajstromos kerületre kell beosztani"*. Annyi tehát bizonyos, hogy

több terület lesz, de ennek számáról maga a törvényjavaslat nem intézkedik.

Érdemes figyelmesen elolvasni azokat a rendelkezéseket, amelyek tulajdonképpen *a plurálitást vezetik be.* Minden törvényhatóság önmagában egy lajstromos kerületet fog alkotni. Az egyéni választókerületekben azok a választók, akik országgyűlési választójoggal birnak. a lajstromos szavazásban pedig azok vesznek részt, akiknek törvényhatósági választójoguk van. *Budapesten tehát választani fognak választókerületenként s ezenkívül lesz lajstromos választás is.*

Négy napig, közben egy napi szünettel, választ Budapest

Hogyan bonyolítják most már le a két választást? Ez igen fogas kérdés és erről a fővárosnak megfelelő javaslatokat kell készítenie, mert hiszen *a sima lebonyolítás mindenkinek egyformán érdeke.*

Annyi már bizonyos, hogy

a két választás nem esik távol egymástól.

Nincs azonban még eldöntve, hogy a két választást együtt csinálják-e meg. Ugy gondolják, hogy a legjobb lesz az, ha *a választásokat közvetlenül egymásután bonyolítják le.* Az első választás lehet szombat *és vasárnap, hétfőn szünet lenne, de kedden és szerdán megtartanák a második választást is.*

Két oka van annak, hogy a választást ilyen módon kívánják lebonyolítani. Az egyik *technikai kérdés,* még pedig az, hogy

nagyon sokba kerülne, ha külön választási bizottságokat, szavazatszedő bizottságokat állítanának mind a két választásra.

Ha gyors egymásutánban pereg le a két választás, úgy *a választási gépezetet nem kell újból beállítani, legfeljebb arról van szó, hogy ez a gépezet nem két napig, hanem négy napig működik.*

A második ok már inkább *politikai.* Ha két turnusban van a választás, úgy

a második turnus választását nagyban befolyásolja az első választás eredménye.

Éppen ezért úgy gondolják, hogy *az első választás eredményét semmi esetre sem hozzák nyilvánosságra, hanem a két választás eredményeit együtt hirdetik ki.*

Az is nagy probléma, hogy miképpen állítsák össze a választói névjegyzéket. A képviselőválasztójogi névjegyzéket a jövőben már *nem ötévenként állítják össze,* hanem

az új törvény életbeléptetése után az első alkalommal megcsinálják a névjegyzéket és azután évente egyszer kiigazítják.

A kiigazitás úgy történik, hogy *hivatalból ki fogják hagyni az elhaltakat és elköltözötteket,* valamint feltüntetik azokat, akiknek választójogosultsága bármely okból megszünt vagy szünetel. Természetesen a másik irányban is megtörténnek a szükséges intézkedések, felveszik azokat, akik a korhatár szerint vagy egyéb címen választói joghoz jutottak és az új választókat beillesztik a névjegyzékbe.

Ennek az új rendszernek több előnye van. Mindenekelőtt *lényeges költségmegtakarítással jár,* azonkívül a választókat sem fogják olyan sokat molesztálni, mint a jelenlegi rendszer mellett. Ennek az eljárásnak részleteit *ma még pontosan nem ismerik,* mert ezekről a végrehajtási utasítás emlékszik meg.

Nagyon fontos az is, hogy

lényeges változás a jogorvoslat tekintetében nincsen.

Az eddigi formaságok továbbra is megmaradnak. A törvényjavaslat megemlíti, hogy „közigazgatási bírósági panaszeljárás nem mellőzhető", vagyis *továbbra is meglesz az első fellebbezési fórum, a felszólalás a központi választmányhoz és azután ezt a döntést a közigazgatási bíróságnál panasszal lehet megtámadni.*

Mindezt összevéve, meg kell állapitani, hogy

első alkalommal nagyon erős munkája lesz a fővárosnak, amíg a választói névjegyzéket összeállítja. Hozzávetőleges számításunk szerint legalább 5—6 hónapi kemény munkára van szükség,

amíg a névjegyzék elkészül. Számítani kell a *fellebbezések ügyeinek lebonyolítására is.*

Meghalt a boletta

Azt valószínűleg mindenki örömmel üdvözli, hogy *a boletta kiszenvedett.* A törvényjavaslat megjegyzi, hogy *„az 1930. évi XVIII. t.-c. 17. §-a hatályát veszti"*. Ez a pár szó *a boletta sírfelirata.* Nem sokan könnyeznek érte.

Ennek helyére új rendelkezéseket iktatnak. A jövőben az ajánlás úgy történik, hogy pl. a törvényhatósági bizottsági tagok választásánál

az ajánláshoz legalább annyiszor 100 választó sajátkezű aláírása szükséges, mint ahány bizottsági tagot a kerületben választani kell.

Ezt úgy kell értelmezni, hogy ha — mondjuk — az egyik kerületben nyolc bizottsági tagot választanak, úgy *ebben az esetben az induláshoz 800 érvényes aláírás szükséges.*

Az aláírások hitelességét eddig nagyon nehéz volt megállapítani, végül a főváros már írásszakértőkkel és detektívekkel is dolgozott. Az új törvényjavaslat ebben a tekintetben *rendet teremt.* Az ajánlások csak akkor érvényesek, ha az *ajánló aláírását királyi közjegyző, polgármester, vagy a polgármester által megbizott tisztviselő hitelesítette.* A hitelesítés a közjegyző előtt *illetékmentes,* vagyis bélyegmentes, de *a közjegyző munkáját meg kell fizetni.* A polgármester vagy meghatalmazottja előtt a hitelesítés díj- és illetékmentes, tehát

a város részére egyetlenegy pártnak sem kell fizetnie.

Ezekután nem nehéz megjósolni, hogy *a jelöltek, illetve a pártok nem fognak a közjegyzőhöz menni,* ahol jelentős munkadíjat fizetnek, hanem majd a városházára, illetve az elöljáróságokra mennek.

Ezzel a rendszerrel mindenesetre

megszünik a visszaélés lehetősége,

mert a polgármester által kirendelt tisztviselő majd szigorúan vizsgálja, az ajánlók fel vannak-e véve a jegyzőkönyvbe és valóban korrekt-e az ajánlásuk. *Az elöljáróságok munkáját ez a rendszer természetesen erősen meg fogja duzzasztani.* Ha az előbbi esetet vesszük példának, úgy egy pártnak 800 aláírásra van szüksége, tehát, ha 5 párt indul, úgy *az elöljáróságoknál 4000 ember jelentkezik.*

Ha az elöljáróságok munkája meg is szaporodik, *a választási bizottságok munkáját viszont ez a rendszer nagyon megkönnyíti.* Az ellenőrzés igen könnyű lesz. *Ennek a rendszernek technikai megoldásánál mindenesetre jó lesz a főváros szakértőjének véleményét meghallgatni.*

Mondottuk már, hogy 5—6 hónapba telik, amíg az új választói névjegyzéket össze lehet állítani. Már most számítják, hogy *erre a nagy munkára tulajdonképen mikor is kerül a sor.* Ezúttal a számításokat *csak visszafelé számítva lehet megcsinálni.*

Az országgyűlési választási ciklus 1940 áprilisában jár le, ugyanennek az évnek novemberében megszünik Budapesten a tör-

vényhatósági bizottsági tagok mandátuma is. A választójogi névjegyzéket tehát legkésőbb 1939. év végéig el kell készíteni.

Nincsen semmi ok arra, hogy a ciklus előbb szünjön meg, mint ahogyan a határideje kívánja, de a tapasztalat azt mutatja, hogy *rendesen előbb oszlatják fel úgy a házat, mint a törvényhatóságot, mielőtt a határidő lejárna.* Abban az esetben, ha egy-két hónappal előbb akarják megtartani a választásokat, úgy

a városházán a választói névjegyzékek összeállítását még eben az évben el kell kezdeni.

Ma még természetesen senki sem tud semmi bizonyosat, de valószínűnek látszik, hogy *legkésőbb ősszel — amikor már a választójogi törvény jogerőre emelkedett — Budapesten hozzálátnak az új névjegyzék végleges összeállításához.* Mindenesetre nagy harcok lesznek, mert a választói névjegyzék mostani összeállításától igen sok függ.

Mennyi lesz a szavazók száma Budapesten?

Ez a kérdés mindenesetre izgatja mindazokat, akik a politikai élet iránt érdeklődéssel viseltetnek. *Pontos számadatot még senki sem tud mondani.* Maga a törvényjavaslat indokolása kijelenti, hogy „nem állanak megfelelő statisztikai adatok rendelkezésre", hiszen a választói jogosultság megállapításánál most *olyan szempontok is érvényesültek, amelyekre a multban a statisztikai összeszámtálás nem fordított különösebb figyelmet.*

Budapesten az országgyülési választók száma 360.000 volt. A törvényhatósági választásokon 320.000 választó vett részt. A különbséget a két és a hat évi helybenlakás okozta. Most mind a két esetben hatévi helybenlakás szükséges, tehát ezzel az egy intézkedéssel

40.000-rel csökkent a szavazók száma, vagyis leapadt 320.000-re.

A szakértők számítása szerint az új rendelkezések miatt az apadás 20—25%-os lesz, tehát ha a rosszabbik esetet vesszük figyelembe, úgy

a választók száma 260.000 körül fog mozogni.

Ezúttal nincs olyan nagyon nagy eltérés az országgyülési és a községi választások között, de *egy kb. 20.000 főnyi különbségre mégis lehet nagyjából számítani.*

Egészen önkényes a számításunk, mert hiszen pontos statisztikai alapokon nem nyughatik, de kb. úgy lehet elképzelni, hogy *260.000 lesz a községi és 280.000 az országgyülési választók száma.*

Ennyit lehet a mai helyzetben a választói törvényjavaslat budapesti vonatkozásairól megállapítani.

Karafiáth Jenő és Zsitvay Tibor a politika és a főváros nagy kérdéseiről

Évadnyitó klubvacsora a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában

Ünnepies hangulatban, rendkívül nagy számban egybegyült párttagok részvételével tartotta meg csütörtökön a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* évnyitó pártvacsoráját. A rendes csütörtöki vacsorák keretéből kiemelkedő találkozásnak nagy jelentőséget adtak az elhangzott beszédek. Előbb *Bessenyey* Zénó dr., aki az ujév alkalmából a pártelnököt üdvözölte, majd *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök és *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester a politikai helyzetről, valamint az aktuális várospolitikáról nagyértékű, országos figyelmet érdemlő nyilatkozatokat tettek, amelyekből kidomborodott az a misszió, amelyet a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja betölt.

Az est szónokain kívül, többek között, résztvettek a vacsorán:

Terbócz Imre, Usetty Béla dr. országgyülési képviselők, Nagy Antal felsőházi tag, Farkas István h. államtitkár, Becsey Antal, Deményi Aladár dr., Dongó Orbán, Gazdy Jenő, Hajnóczy Béla dr., Halter Károly, Hegedüs Bertalan dr., Hencz Lajos dr., vitéz Juhász Jenő dr., Katona János, Kertész Elemér, Kövesligethy Miklós dr., Ledermann Mór, Nagy Béla, Nagy Ferenc, Orova Zsigmond dr., Pályi Gyula dr., Pesthy Müller József Leó, Sárkány Ferenc, Szántay István, Szentesi József, Tóth Gábor, Vályi Lajos dr., Veress Gábor dr., Wellisch Andor törvényhatósági bizottsági tagok, Alberovszky Ede párttitkár, Baitz József vezérigazgató, Bernáth István dr., a Tanügyi Szervezet országos igazgatója, Dajkovich István ker. alelnök, vitéz Egerváry Tibor dr., az országgyülés főorvosa, Fábián Lajos dr. ker. alelnök, Feigler Károly dr. tiszti főügyész, Fülöp Endre ker. elnök, Füredy Lajos biz. póttag, Garzó Gyula dr. gyógyszerész, Glazewski Ádám, Hivert Dezső dr. ker. elnök, vitéz Horváth Béla dr. főjegyző, Kátay Béla plébános, Mosdóssy József műszaki tanácsos, Neger Mihály, Nyulászy Alajos dr. ker. elnök, Pályi Antal ker. elnök, Szebeny József dr. főjegyző, Székely Ferenc, a párt háznagya, Vigyázó Géza dr. kerületi előljáró és még sokan mások.

Bessenyey Zénó dr.

titkos tanácsos, országgyülési képviselő szólalt fel először a vacsora során és meleg szavakban üdvözölte az újév alkalmából a párt vezérét, *Zsitvay* Tibort. Rámutatott azokra a rendkívüli eredményekre, amelyeket háromesztendős elnöksége alatt a párt elért. Fegyelem, szakértelem, önzetlen lelkesedés van a pártban, amely a közgyülés vezető pártjává nőtte ki magát, anélkül, hogy numerikus többsége volna. Elhatározásai döntő eredményűek. A fővárosi szervezet az országos pártnak is súlyt biztosít. Természetes, hogy *ezt az eredményt csak a Darányi-kormány nyugodt, bölcs kormányzása tette lehetővé.* Döntő befolyású párt lett ez a párt, anélkül, hogy a többi párttal paktumot kötött volna. Változatlan testvéri viszonyban van a kereszténypárttal mindaddig, amíg ezt a kereszténypárt megengedi.

Méltatta ezután *Zsitvay* Tibor pártelnöki működését, amelynek főrésze van abban, hogy a párt ezeket az eredményeket elérte, majd nagy melegséggel üdvözölte *Karafiáth* Jenő főpolgármestert.

Lelkes tapsban és éljenzésben fejezték ki a vacsora résztvevői együttérzésüket a szónokkal.

Zsitvay Tibor dr.

titkos tanácsos, pártelnök emelkedett ezután meleg óváció közben szólásra, hogy az üdvözlést megköszönje.

— Különösen jólesik, — mondta, — hogy az illusztris szónok nem személyeket ünnepelt, hanem *a munka jelentőségére* mutatott rá a községi életben. A párt munkáját ünnepelte az újév alkalmából és ezzel azokat a nagy eredményeket, melyeket a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* önzetlen és céltudatos munkájával elért. Meg kell állapítani, — mondta, — hogy a mult esztendő a pártra nézve valóban *eredményes, sikeres esztendő volt.* Országos pártunknak fővárosi frakciója, amely a pártnak legnehezebb posztját képviseli, sziklaszilárdan kitartott törekvései, elvei mellett, a keresztény nemzeti gondolatnak alapján. Ez a párt sohasem élt azokkal az eszközökkel, amelyek az utolsó évtizedeken országszerte, de különösen itt a fővárosban annyira divatosak voltak. Sohasem kereste a jelszavakat, amelyek csak a népszerüség hajhászását szolgálják.

— *Nem hagyjuk a régi, rozsdás sineken a főváros mozdonyát.* Nem ragaszkodunk makacsul olyan régi közgazdasági, pénzügyi vagytársadalompolitikai elvekhez, amelyeket az elmult évtizedekben a tudomány is nagyszerű hipotézisként állított fel, de amelyeken az élet túlment. *Mi nem pártpolitikai szemüvegen keresztül nézzük a problémákat,* hanem az *igazságot* keresve, nézzük a főváros és a nemzet érdekeit, felelősségérzettel és lelkiismerettel.

— Mi mindig hirdetjük: *jobboldali politikát követünk.* Jobb- és baloldali politika alatt mindenki azt érti, amit akar, annyiféleképpen lehet ezeket a fogalmakat megtölteni tartalommal. Soha olyan nagy divatja nem volt a fogalmak kisajátításának, átminősítésének és átkeresztelésének, mint ma. Jobboldali politika alatt *én az igenlés politikáját,* baloldali politika alatt a tagadás politikáját értem. Az igenlés azt jelenti: *haladni akarok, az életet akarom,* a kérdéseket abból a szempontból vizsgálom, hogy *meg akarom azokat oldani.* Nem az ellenállás, hanem a *cselekvés politikáját akarjuk.* A baloldali politika a gáncsak, a rombolásnak az útját készíti elő, vagy tudva, vagy tudatalatt, gyakran öntudatlanul. A jobboldali politikus azonban, aki az igenlő politikát folytatja, nem lehet sohasem szélsőséges, mert *a szélsőséges politika, akár bevallva őszintén, akár nem, nemleges politikát folytat.* A keresztény szeretet helyett a gyülöletet hirdeti, az értelem és a nemes érzelmek helyett az ösztönök vezetik. Minden szélsőség a baloldali tagadás politikáját szolgálja, akár tudatosan, akár tudatlanul. A jobboldali politika értékel minden becsületes törekvést, de építeni akar és nem türi a rombolást.

— Nyugodtan nézünk az újesztendő elé, mert tisztán látjuk a mi utunkat. *Kiküszöböltük a fővárosi politikai életnek egyik legkellemetlenebb részét.* Évek hosszú sora óta az állam és a főváros állandó bizalmatlansággal, sőt gyanakvással állt egymással szemben. Ez is a nemleges politikának az átkos következménye volt. A mi igenlő politikánk eredménye, hogy *a bizalom helyreállt az állam és a főváros között.*

— Megkönnyiti munkánkat, hogy a mult év végén *megszólalt a magyarok első embere.* Szózata a történelem szava volt, a magyar jogalkotó géniusz ajkán is elhangozhatott volna. Megjelölte azt a területet, ahol kétségek nem lehetnek, ahol minden magyar ember kell, hogy egyetértsen: *ez az alkotmány- és a törvénytisztelet, minden erőszakosságnak az elitélése.* Ez az útmutatás fényesen világit bele a jövő esztendőbe és méltó ahhoz az esztendőhöz, mely legnagyobb királyunknak, Szent Istvánnak égisze alatt indul. Reméljük, hogy a következő esztendő olyan lesz, amely méltó Szent István emlékezetéhez és jobb korszakot nyit meg.

Sokszor szakította meg a helyeslés a mélyhatású beszédet, amelynek elhangzása után hosszan és nagy melegséggel ünnepelték a párt vezérét.

Karafiáth Jenő dr.

titkos tanácsos, főpolgármester szólalt ezután fel nagy figyelem közben. Köszönetet mondott azért, hogy őt is üdvözölték ebben a családi körben, ahol olyan teljes az összhang, amit nem biztosít mindenkor a családi jelleg, hiszen gyakran éppen a családokban jelentkezik az egyenetlenség. Megállapította, hogy *a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja a helyes úton halad, kicsinyes intrikák és félltékenység távol állnak tőle.* A feladata magaslatán áll ez a párt és ha őszinte hang csendül meg a várospolitikában, ebben a pártnak oroszlánrésze van. Éppen ezért kétségtelen, hogy *a kormány és a főváros közötti bizalom helyreállításában igen nagy érdeme van a pártnak.* Én is vallom, hogy *jobboldali párt vagyunk. Magam is a keresztény erkölcsnek igyekszem szolgája lenni.* Nem restellem azt sem, ha azt mondják, hogy szélsőjobboldali vagyok, amikor a keresztény elveknek tisztaságát és mindenekfelett való érvényesülését a legszélsőbb mértékben megkövetelem. Egész életemben nacionalista voltam, nem szavakkal, hanem cselekedetekkel igyekeztem szolgálni elsősorban az ifjúságnak, a nemzet jövőjének előbbrevitele érdekében. Sokszor látjuk, hogy az életben a tettek és a szavak nem állnak túlságos összhangban, ilyenkor a keresztény erkölcsök hirdetése csak álarc. Rendkívül súlyt helyezek arra, hogy *a főváros vezetésében a tiszta elvek a lehető legszigorúbb mértékben érvényesüljenek.* Azon vetélkedjék mindenki, hogyan tud legjobban használni a közérdeknek. A mi pártunk nem a többségi párt, de ez nem fontos, mert a kvalitás számit, nem a kvantitás. Kormányzópárt vagyunk és a kormányzópártnak nem adatott meg az, hogy felelősség nélkül politizálhasson. A párt ezért csak olyan programot állithat fel, amelyet meg is lehet valósitani. Ha ez nem is jelent százszázalékos népszerüséget, ezen az úton kell haladnia a pártnak.

A főpolgármester beszédét, amelynek komoly szólamait sok színes és hangulatos kitérővel élénkitette, zajos éljenzéssel és tapssal fogadta a pártvacsora közönsége, amely az évnyitó összejövetel ünnepies érzésében még sokáig maradt együtt.

HÍREK A PÁRTBÓL

A párt Balatonkenesén. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja *Zsitvay* Tibor dr. elnök vezetésével február 1.-én kirándul Balatonkenesére, ahol három napot tölt. A kirándulásra a párt képviselő, felsőházi és törvényhatósági bizottsági tagjain kívül hivatalosak a kerületi pártelnökök, a főváros vezető tisztviselői és a fővárosi üzemek vezetői.

Katona János beszámolója. *Katona* János törvényhatósági tag választóinak rendkívüli érdeklődése mellett tartota meg beszámolóját. Részletesen foglalkozott a legidőszerűbb kérdéssel, *a költségvetés deficitmentessé tételével.* Hangoztatta, hogy nem forgalmi adórészesedés emelésében látja a segitő módot, hanem *az adózási rendszert kellene új alapokon kiépiteni.* Amikor a nemzeti jövedelem — mondta — 1933. óta 160 százalékkal emelkedett és ezzel szemben az adóbevétel csak 15 százalékkal nőtt, ez csak úgy lehetséges, hogy bizonyos nagy jövedelmek nem adóznak arányosan. Az új adórendszer amely az állami adóbevételen keresztül a fővárosra is kedvezően kihatna, alkalmas egyedül arra, hogy az egyensúlyt helyreállitsa. Nagy figyelemmel hallgatott fejtegetései után *a kisexisztenciák elszegényedésével* foglalkozott majd a Józsefváros számos aktuális problémáiról szólott, ezek sorában a régi helyén felépítendő *Nemzeti Szinházról, a Rókus lebontásáról, a Teleki-tér rendezéséről és a kispolgári lakásépitésről.* A hallgatóság zajosan ünnepelte beszámolója után a népszerű bizottsági tagot.

Pályi Gyula előadása a párt munkájáról. Az *I. kerületi pártszervezet Hoór-Tempis* Mór kerületi pártelnök vezetésével ülést tartott. Az elnök az újév alkalmából melegen üdvözölte a megjelenteket, rámutatott az eddig elért eredményekre és vázolta a legközelebbi jövő feladatait. *Pályi* Gyula dr. törvényhatósági bizottsági tag szólalt fel ezután és örömmel mutatott rá arra, hogy *a párt súlya az utóbbi évben milyen nagy mértékben megnövekedett.* Mint a párt tekintélyének és munkájának eredményét említette meg *a fővárosnak és az államnak az új költségvetés alkalmából történt kiegyezését,* amely véget vetett az ellenségeskedés politikájának és megszüntette azt a helyzetet, amelyben nem őszinte költségvetést kellett csinálni. Kiemelte ennek a kedvező fordulatnak előidézésében *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök érdemét, amelynek révén a főváros visszaszerezte budget-jogát. Az érdeklődéssel kísért és zajos helyesléssel fogadott beszéd után *Nyulászy* Alajos dr. ügyvezető elnök szervezési kérdésekkel foglalkozott, *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag pedig közérdekü kerületi problémákról szólott. *Szövényi* Dezső dr. beszámolt a vezetése alatt álló közalkalmazott csoport megalakulásáról. *Hoór-Tempis* Mór kerületi elnök indítványára elhatározták, hogy *a közlekedési problémákról ankétet tartanak,* amelynek *Nyulászy* Alajos dr. lesz az előadója.

A II. kerületi pártszervezet szokásos pártvacsoráját hétfőn tartotta az új évben először bensőséges, meleg hangulatban. A kerület előkelőségei sorában megjelentek: *Harrer* Ferenc dr. kerületi pártelnök, *Terbócz* Imre kormánytanácsos, országgyülési képviselő, *Torday* Lajos kerületi előljáró. *Hivert* Dezső dr. kerületi ügyvezető elnök beszámolója után *Harrer* Ferenc dr. tartott előadást az aktuális várospolitikai kérdésekről.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

Befejezte a Vízművek a rekonstrukciós munkálatokat

Végéhez közeledik a 17 milliós fejlesztési program végrehajtása is

A *Székesfővárosi Vízművek* a vízdíj felemelésével került nem éppen rokonszenves formában napirendre. A tarifaemelés tagadhatatlanul fáj, még akkor is, ha megállapítjuk, hogy *egész Európában Budapesten legolcsóbb még ma is a víz.* A deficites költségvetés azonban parancsolólag diktálta a tarifaemelést, de indokolttá teszik ezt azok az óriási méretű befektetések, amelyeket a vízműbővítési és megújítási munkálatok igényelnek és amelyekre a további tízéves munkaprogram során még szükség van. A beruházási kiadásokkal párhuzamosan hatalmas méretűek azok a munkálatok is, amelyeket az Vízművek végzett a higiénia, a gazdasági élet, a közbiztonság, a modern életnívó, általában a kultúra szolgálatában, biztonságot nyujtva a milliós nagyvárosnak arra, hogy a Vízművek nemcsak a mai helyzettel szemben állja meg a helyét minden körülmények között, hanem alkalmas arra is, hogy a főváros rohamos fejlődésével járó igényeket, újabb és újabb területek bekapcsolása révén is hosszú időn át el utdja látni.

A *megújítási munkálatok* terén az elmult évvel nevezetes eredményhez jutott a Vízművek, amely a *hatalmas munkáknak programszerűleg a végéhez ért,* de ugyanekkor közel állanak a befejezéshez a vízműbővítési munkálatok is. A mintaszerűen végzett feladatoknak lezáródó fejezetét és ezzel kapcsolatban a Vízművek nagyarányú fejlődését

beavatott helyről

vett értesülésünk alapján a következőkben ismertetjük.

A fejlődés mindenekelőtt megmutatkozik a víztermelésben.

Az 1937. évi víztermelés 71,209.699 köbméter volt,

ami az 1936. évvel összehasonlítva, *1,026.786 köbméter emelkedést* mutat. A vízmérőn keresztül értékesített vízmennyiség 65,094.917 köbméter volt, szemben az 1936. évi 63,409.195 köbméterrel. Az 1937. évi vízmennyiség ellenértékeképpen a közcsőfektetések 8 százalékos jövedelmezőségével, valamint a tüzivezetékek utáni készenléti alapokkal együtt *11,798.246 pengő volt a bevétel,* szemben az 1936. évi 11,465.083 pengővel, vagyis 1937-ben *333.163 pengő több bevétel* jelentkezett.

A vízfogyasztás tekintetében kedvezőnek nem mondható esős időjárás ellenére

a vízfogyasztás az 1936. évihez képest 1,685.722 köbméterrel emelkedett.

Ez a többletfogyasztás a város fejlődésén kívül *a gazdasági életben kétségtelenül bekövetkezett javulásnak is tulajdonítható.*

Az előző években elért *kifogástalan vízminőséget* sikerült megtartani, ami a szűrőberendezésben történő tisztításon kívül a kutak, aknák, medencék és csatornák rendszeres sterilizáló kezelése és tisztítása útján volt elérhető.

A csőhálózat hossza 1235 kilométerre nőtt,

ami az 1936-ki helyzettel szemben *36 kilométer növekedést* jelent. Nagyon jelentős eredménye az elmult évnek, hogy a Vízművek 1317 csatlakozóvezetéket épített be, amellyel nem kevesebb, mint *1035 új ingatlant kapcsolt be a vízellátásba.* Az 1937. év végén a csatlakozóvezetékek száma 31.568-ra emelkedett.

A nagy arányokban fejlődő Vízművek életére rendkívüli fontossággal bíró

új vízszolgáltatási szabályrendelet

érdekében elhatározó lépés történt. Az üzemi választmány közreműködésével minden szempontra kiterjedő, alapos előtanulmányozás után elkészült az új vízszolgáltatási szabályrendeletre vonatkozó javaslat, amelyet a Vízművek igazgatósága a polgármester elé terjesztett. Minden remény meg van arra, hogy a nagyjelentőségű szabályrendelet a legrövidebb időn belül életbe fog lépni.

A beruházási, vízműbővítési és megújítási munkálatok

terén az utóbbi esztendőkben rendkívüli teljesítmények történtek és szokatlanul nagyterjedelmű munkákat végzett az üzem az 1937-ik évben. Ezeknek a hatalmas munkálatoknak a mértékét a legszembetűnőbben azok pénzbeli értéke tünteti fel, amelyekre vonatkozó adatok a következők: a 14.4 millió pengős megújítási kölcsön terhére végzett munkálatok 112.132 pengőt, a 18 millió pengős továbbfejlesztési kölcsön terhére végzett munkálatok 2,261.115 pengőt, a csőhálózat bővítésére fordított összeg 462.764 pengőt, a budai új vízmű gravitációs csatornatartalékának építése 690.000 pengőt, a káposztásmegyeri vízmű ikercsatorna-tartalékának építése 1,057.288 pengőt tesz ki, vagyis *összesen 4,613.300 pengőt.*

Olyan nagy munka ez, amelyet építő munkára úgy műszaki, mint gazdaságossági szempontból kedvező eredménnyel kiadni a felkészültségen kívül csak igen lelkiismeretes és fáradságot nem kímélő munkával lehetett. A *Vízművek vezetősége és személyzete kitűnően kiállotta azt az erőpróbát,* amelyet ez a csúcsteljesítmény követelt tőle. És ezt annál inkább megállapíthatjuk, mert bár a munkaprogramba felvett építkezéseket az év nagyrészében szokatlanul hosszantartó, rendellenes nagy Duna- és az ezzel összefüggő magas talajvízállás hátrányosan befolyásolta, illetve megnehezítette, mégis sikerült elérni, hogy

az előirányzott munkálatok az 1937. évben mondhatni teljes befejezést nyertek.

Ezeknek a munkálatoknak egyik eredményeképpen *a monostori vízművek az idei év május hónapjára tervezett üzembevétele most már biztosítottnak mondható.*

A megújítási, valamint a függőkölcsön terhére végzett munkálatok állásáról különben világos képet nyujtanak a felhasznált és még igénybeveendő összegek. Az engedélyezett hitelkeretből 1937. végéig a 14.4 millió pengős rekonstrukciós munkálatoknál 13.404.320 pengő került felhasználásra, vagyis

a megújító munkák végleges befejezéséhez csak 464.866 pengőre van szükség.

A 17,845.822 pengővel engedélyezett *bővítési hitelkeretből* a továbbfejlesztési munkákkal kapcsolatban 15.476.776 pengőt használtak fel 1937 végéig, úgyhogy ezeknek a munkáknak befejezése még 2,552.752 pengőt igényel.

A rekonstrukciós munkálatok befejezéséhez szükséges összeg aránylagos csekélysége is mutatja, hogy *ez a nagy munka lényegében már befejezést nyert* és csak a műhelyberendezéssel és az újonnan kiadott *légoltalmi rendelkezéssel* kapcsolatos kérdések megoldása van még hátra. A továbbfejlesztési munkálatok befejezéséhez szükséges 2,522.752 pengőben a még folyamatban lévő és befejezéshez közeledő mély- és magasépítési munkálatok, gépészeti felszerelések és teleprendezési munkálatok, valamint *a III. csőkútcsoport déli szakaszának kiépítési költségei nyernek fedezetet.*

A fejlődés, a vízfogyasztás emelkedése, illetve a nagy számban jelentkezett új fogyasztók bekapcsolása

a kereskedelmi adminisztráció

munkáját is megnövelte. Az elmult év folyamán értékesített vízmennyiség számlázására a Vízművek 403.809 fizetési meghagyást bocsátott ki az 1936. évi 390.092 darabbal szemben.

A pénzügyi ügykezelés egyszerűsítése érdekében már 1935 január 1-től a *vállalkozói számlák* kiegyenlítése lehetőség szerint *postatakarékpénztári átutalással történik.* Ennek eredményeképpen a pénztár forgalma évről-évre csökken és ezzel a pénzkezelési munka is fokozatosan mérséklődik. A könyvelt kiadási és bevételi tételek száma az 1936. évi 44.650 tétellel szemben 1937-ben 67.419 volt. Ezt a *részletezettebb könyvelés* vonta maga után, ami a gazdálkodás menetébe nagyobb betekintést tesz lehetővé. Az elmult évben bevezette a Vízművek a pénzkiutalások hatékonyabb ellenőrzését is, úgyhogy ezt a munkakört a könyvelőség feladatai közül kivette és *számfejtőséget állított fel.*

Az üzem anyagszükségletének biztosítása

nagy gondot rótt a Vízművekre, mert az egész év folyamán *nagy árhullámzások* voltak tapasztalhatók. Ezeket a nehézségeket előnyösen sikerült áthidalni azzal, hogy az 1937. év elején *a fémáru-szükségletet kellően biztosították* és így a bekövetkezett áremelkedés idején a szükségletek már fedezve voltak. *A jövő 10 éves munkaprogrammal* kapcsolatban is számolni kellett a nyers- és hulladékvas árának folytonos emelkedése következtében a csőárak állandó emelkedésével. A nyersvasnál az a veszély is fenyeget, hogy a beállható hiány miatt *a csőgyártásban korlátozás is következhetik be.* Ezért az igazgatóság javaslatára a három évre kötött *csőellátási szerződés* lejárta előtt annak *további három évre való meghosszabbítása* megtörtént.

Az üzem adminisztrációjának átszervezési munkálatai

erős ütemben folynak, úgyhogy ez a kérdés most már a legrövidebb időn belül, lehetőleg egy-két hónap alatt befejezéshez jut.

A nagyterjedelmű, szétágazó munkának befejezése után nyílik majd alkalom arra, hogy az üzem ökonomiájának szem előtt tartása mellett a racionalizálás kihatása gyakorlatban is megfigyelhető legyen és egyben tapasztalatok szereztessenek arra, hogy az 1937-ben nagyrészt már tanulmányok tárgyává tett *kártyalyukasztási rendszer bevezetése tekintetében a Vízművek is állást foglalhasson.*

Uj szabályrendelet a Hirdető Vállalat modernizálására

A *Székesfőváros Hirdető Vállalata* ügyvitele részére *új szabályrendelet* készül, amelynek szükségszerűségéről

illetékes helyen

a következőket közölték a *Fővárosi Hirlap* munkatársával:

— A *Hirdető Vállalat* a városképnek mindinkább előtérbe lépő védelme következtében *egyre nehezebb és nehezebb helyzetbe kerül. Emellett a legértékesebb hirdető objektumait el kell távolítania a forgalmas útvonalakról a közlekedés javítása érdekében is.* Ezért a fővárosnak ezzel a vállalatával a jövőben különös figyelemmel kell majd foglalkozni.

— Ebben a pillanatban a *hirdetésügy újabb szabályozása volna a legfontosabb feladat, mert a hirdetési technika fejlődése következtében a 25 év előtt készített szabályrendelet nagyrészében elavult. A főváros közművelődési ügyosztálya már elkészült erre vonatkozó javaslatával* és azt az üzemi választmány is letárgyalta.

— Ebben a kérdésben meghallgatásra kerülnek az érdekképviseletek is és ezeknek hozzászólása után kerül majd a tervezet az önkormányzat elé, abban a reményben, hogy a modern kor követelményei által életrehívott új szabályzat elfogadásra is fog találni.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

ÖZV. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szakűzlet
litografiai kőraktár
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—502.

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —*— TELEFON: 293-631.

Uj szürketaxik Budapesten!
110 legmodernebb, 8-hengeres
MÁVAG-FORD
új nagy taxi kerül rövidesen forgalomba!
Alig drágább, mint a kistaxi, mert az első kilométer viteldíja egyező és a további félkilométereknél csak 5 fillér a különbözet.
Vegye igénybe!
30 drb már az utcán van!
Telefon:
22-22-22

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

Események

Olvasóinkhoz!

Alapításának negyedszázados évfordulóját ülte meg a FŐVÁROSI HIRLAP és a szerény házi jubileumot ünneppé avatták azok a megnyilatkozások, amelyekkel a kormányzat, a várospolitika, az ujságíróintézmények, a sajtó, a társadalmi és gazdasági élet reprezentánsai jubileumi lapunkat kitüntették, valamint a meleg üdvözlések, amelyekkel szerkesztőségünket minden körből tömegesen felkeresték. Munkánk, törekvéseink jutalmát látjuk ezekben az ünnepi megnyilatkozásokban, amelyek elismerik azt az önzetlen szolgálatot, amellyel negyedszázadon át a főváros érdekében és mindig csak a köz érdekében tette megbecsültté nevét a FŐVÁROSI HIRLAP.

Tiszta eszményeink követése, önzetlenségünk és munkánk megbecsülést és szeretetet biztosított a FŐVÁROSI HIRLAP számára, amely ugyanakkor megszerezte magának a tekintélyt, azzal, hogy szavának a várospolitikai életben mindenkor súlyt tudott adni és megszerezte a közönség érdeklődését már alapításának kezdetén, azáltal, hogy úttörőként megteremtette az igazi városházi hírszolgálatot, amelybe jólértesültsége mellett új hangot, friss színeket, ötleteket tudott belevinni és elsőnek terelte a közönség szélesebb rétegeinek figyelmét a városháza felé. És hogy nemcsak a mult érdemeire hivatkozhat, hanem mindmáig meg tudott az első sorban maradni, külön érdem, amelynek elismeréseül a jubileum alkalmával nemcsak a tisztes multat, hanem a ma eleven erejét becsülheti meg a FŐVÁROSI HIRLAP-ban olvasóinak tábora: a harcos, a modern élettel együtthaladó ujságot, amely elhatározásokra ösztönöz és amely teljes tájékozódást nyujt mindazoknak, akik a várospolitika iránt érdeklődnek és akik a főváros nagy gépezetével bármilyen eszmei, vagy gazdasági vonatkozásban állanak, avagy a fővárossal ilyen irányban kapcsolatot keresnek. Hisszük, hogy ezeket az értékeket felismerik a FŐVÁROSI HIRLAP-ban a legszélesebb körök és megnövelik azt a baráti táborl, amely hűséggel csoportosul lapunk körül.

FŐVÁROSI HIRLAP
szerkesztősége.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A Fővárosi Hirlap jubileuma. Azokhoz az üdvözlésekhez, amelyekkel a *Fővárosi Hirlapot* negyedszázados jubileuma alkalmából olyan bőkezűen elhalmoztak, újabban az *Uj Főváros* sorakozott meleg soraival, aminek külön értéket ad, hogy a lap szerkesztője, *Rátkai* Károly dr., az *Esti Kurir* fővárosi szerkesztője és a Fővárosi Rovatvezetők Testületének szindikusa a *Fővárosi Hirlapnak* éveken át kitűnő munkatársa volt és szellemi értékével emelte jubileumhoz jutott lapunk színvonalát. Ugyancsak kollegiális bensőséggel üdvözölte a *Fővárosi Hirlapot* nevezetes évfordulója alkalmából *Lippay* Gyula dr., a kiváló ujságíró és publicista lapja, a *Budai Napló*, a *Zsoldos* Géza szerkesztésében megjelenő *Középeurópai Lloyd*, *Berényi* Sándor dr. lapja, a *Közgazdasági és Közlekedési Tudósító* és a *Kálmán* László szerkesztésében megjelenő *Pénzügyi Kurir*.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Szendy polgármester és az elöljárók új feladatköre az egészségügy igazgatásában

A belügyminiszter rendeletben értesítette a székesfővárost arról, hogy a fővárosi törvényt módosító 1937. évi III. t.-c. alapján intézkedett *az elsőfokú közegészségügyi hatáskörnek a polgármester és a kerületi elöljárók között való megosztásáról.* A miniszteri rendelkezés értelmében

a polgármester hatáskörébe tartozik január 15-től kezdve a közegészségügyi közigazgatás felügyelete,

így a közkórházak, gyógyfürdők, fővárosi gyógyintézetek, gyógyforrások működésére való felügyelet, a fertőtlenítő és bakteriológiai intézet irányítása, az esetleges járványokkal szemben szükségesnek mutatkozó intézkedések, az iskola-egészségügy, a népbetegségek elleni védekezésnek az irányítása, a tejbehozatal, az ivóvízellátás, a köztisztaság ügye, az életmentés megszervezése, a köztemetők fenntartása, továbbá a külföldre irányuló hullaszállítások.

A kerületi elöljáró feladata *minden vonatkozásban*

őrködni a gondjaira bízott kerület egészségi viszonyai felett.

Elsősfokon hatáskörébe tartozik a magánkórházakra és gyógyintézetekre való felügyelet, az orvosok, bábák, ápolók, védőnők, gyógyszerészek, fogtechnikusok működésének ellenőrzése, a gyógyszerforgalom ellenőrzése, a fertőző és ragályos betegségek elleni védekezés, a nem fővárosi jellegű oktatási intézetek egészségügyére való felügyelet, a szegény betegekről való gondoskodás, az elmebetegek nyilvántartása, a környezeti ártalmak megszüntetése, a települési viszonyok egészségügyi szempontból való felügyelete, a munka-egészségügy ellenőrzése, az élelmiszerárusító üzletek áruinak és alkalmazottainak ellenőrzése, a kutak tisztántartása, a halottakra vonatkozó közigazgatási feladatok teljesítése.

A belügyminiszter rendelkezése a benne foglalt részletes előírásokkal teljesen

tiszta képet alkotott a főváros közegészségügyi igazgatásában.

Továbbra is változatlanul marad természetesen *a tiszti főorvos törvényesen megállapított jogköre* és nem történik változás a tiszti orvosok és kerületi orvosok működési körében sem.

Sümegi Vilmos aranylakodalma. *Sümegi* Vilmos, a *Magyarország* felelős kiadója, kormányfőtanácsos, örökös fővárosi bizottsági tag, volt országgyülési képviselő, az *Ujságkiadó Tisztviselők Otthonának és Nyugdíjegyesületének* elnöke január 15-én ünnepelte szük családi körben *házasságának 50-ik évfordulóját.* A közmegbecsülésben álló aranylakodalmas házaspár ugyanaznap délelőtt 10 órakor a margitkörúti Szent Ferenc-rendi plébánia templomban tartott szent misén járult az oltár elé, hogy egyházi áldásban részesüljön.

Elvonultak a kormányzói pár előtt az új 8-hengeres szürketaxik. Az *Autótaxi r.-t.* most forgalombakerülő új típusú taxikocsijait szombat délelőtt mutatta be *Horthy* István min. tanácsos, a MAVAG igazgatója és *Haltenberger* Samu, az Autótaxi vezérigazgatója a Vár udvarán a kormányzói párnak. A bemutatott autótaxik külső, elegáns vonalvezetése, valamint kényelmes berendezésük, és a csökarosszéria újszerűsége a kormányzó úr legmagasabb elismerését váltották ki. A megtekintés után a 30 autó díszmenetben elvonult a kormányzói pár előtt.

Rekviem Sipőcz Jenő lelkiüdvéért. A főváros volt főpolgármesterének, *Sipőcz* Jenőnek lelkiüdvéért pénteken reggel rekviemet tartottak a budai Szent Anna-templomban. A gyászistentiszteletet nagy papi segédlettel *Molnár* László esperes, apátplébános mutatta be. A mise alatt az Operaház férfi énekesei *Kézdy Krén* Géza karnagy vezényletével egyházi dalokat adtak elő. Megjelent a rekviemen özv. *Sipőcz* Jenőné, a *Sipőcz*-család több tagja, továbbá a padsorokban helyet foglaltak *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly alpolgármester, *Bárczy* István, *Ripka* Ferenc ny. főpolgármester, *Nagy* Emil, *Ugron* Gábor, valamint *Bódy* László, *Felkay* Ferenc, *dorogi Farkas* Ákos, *Horony-Pálfy* Aurél, *Salamon* Géza, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokok, *Feigler* Károly tisztifőügyész. Küldöttségileg képviseltette magát a rekviemen a keresztény párt, a Budai Katolikus Legényegylet, a VI. kerületi hadirokkantak, ott volt a Keresztény Liga *Torzsay-Bieber* Gyula táncselnök vezetésével.

Huck Antal üzemigazgató nyugdíjazása. Most vonult nyugalomba 32 évi szolgálat után *Huck* Antal, a *Községi Élelmiszerüzem* igazgatója, aki agilitásával, nagy szaktudásával, hozzáértésével és odaadó munkásságával *egészen kivételes érdemeket szerzett magának Budapest e mintaszerű üzemének felvirágoztatása körül.*

A Temetkezési Intézet megsértett üzemi választmánya Adamy igazgatótól elégtételt követel. Ismeretesek azok a sorozatos afférek, amelyek a Székesfőváros Temetkezési Intézetének vezetője, *Adamy* István igazgató körül támadtak. Legutóbb az Intézet üzemi választmányával került összeütközésbe Adamy, aki most a polgármesterhez *beadta nyugdíjazás iránti kérvényét.* Az üzemi választmány azonban ezzel nem tartja elintézettnek az ügyet. A választmány határozatából *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag, a választmány elnöke megjelent *Szendy* Károly polgármesternél és azt követelte, hogy *Adamy* István nyugdíjba vonulása előtt *adjon elégtételt a megsértett üzemi választmánynak.*

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

Január 20 és 23-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Halálozás. Özv. *Dunay* Józsefné szül. vadasi *Varjas* Aloizia ny. főjegyző özvegye, néhai *Dunay* Ödönnek, a *Fővárosi Hírlap* kiváló főmunkatársának édesanyja 75 éves korában Budapesten elhunyt. Halálát leánya, *Kolbe* Ferencné és kiterjedt rokonság gyászolja. Hétfőn délután temették el a rákoskeresztúri uj köztemetőben nagy részvét mellett. Az engesztelő szentmiseáldozatot csütörtökön délelőtt 9 órakor fogják a kerepesi-temető kápolnájában bemutatni.

Negyvenezer pengőért bérbe adta a főváros a szemétbányászást. A Köztisztasági Hivatal a szemétbányászat koncesszióját bérbeadta a *Sömjén és Kalocsay* cégnek, amely az engedélyért *évi 40.000 pengő bért fizet.* Eddig a szemétben található különböző anyagokra külön-külön adtak engedélyt, ami nem felelt meg az egészségügyi követelményeknek és a „guberálók" sem találták meg számításukat nehéz munkájukért. A mostani koncesszióval a szemétbányászat rendszeres, komoly üzemmé alakul, amely jóval több bevételt biztosít a fővárosnak, mint az eddigi engedélyek, másrészt biztosítva lesz a szakszerű, higiénikus munkarend is. Ezenfelül szociális szempontból is előnyt jelent az új rend, mert, mint értesülünk, a *Sömjén és Kalocsay* cég, amelynek élén *Sömjén* Zsigmond kereskedelmi tanácsos áll, megfelelően megfizetett, állandó munkásgárdával végezteti a szemétbányászás munkáját.

Megvalósulás előtt az ipari középiskolák. A magyar iparosképzés érdekében nagyfontosságú tárgyalások indultak meg az iparügyi és a közoktatásügyi minisztérium között. *Bornemisza* Géza, amióta a miniszteri széket betölti, állandóan nagy gondot fordított az ország iparosodásának előmozdítására és *minden téren modern szellemet vitt az iparfejlesztés kérdéseibe.* A két minisztérium együttes tárgyalásainak eredményeként az iparoktatási tanács tervezetet dolgozott ki a Magyarországon eleddig ismeretlen *középfokú ipariskolák típusának megteremtésére.* Miután a jelenlegi pénzügyi helyzetben nagyobbszámú új iskola felállítására gondolni sem lehet, az állami felső ipariskolák átalakításával hívják életre a középfokú ipariskolákat, amelyeknek tananyaga *elsősorban a gyakorlati kiképzést foglalja majd magában.* A tárgyalásokba a székesfőváros is bekapcsolódott. Az eddigi tervek szerint a Budapesten működő szakirányú iparostanonciskolák egy részét átalakítják *középfokú ipariskolává*, amelyek a kultuszminisztérium elképzelése szerint *éppen olyan iskolatípust alkotnak majd, mint a jelenleg fennálló reáliskolák*, a különbség azonban e két iskolatípus között az, hogy azok a tanulók, akik kifogástalanul elvégzik az ipari középiskolát, *nyomban jogot nyernek arra, hogy külön tanonckodás, vagy segédi idő kitöltése nélkül önálló iparüzésre jogosító iparigazolványt válthassanak.* Az ipari középiskolákba, amelyek működésének kezdete előreláthatóan a jövő tanévben lesz, a tanulókat a gimnázium, reáliskola, vagy polgári iskola negyedik osztályának elvégzése után veszik fel és további négy esztendőn keresztül részesítik őket megfelelő gyakorlati kiképzésen kívül *az ipari üzemvezetéshez feltétlenül szükséges elméleti oktatásban is.*

Negyvenéves szolgálati jubileum. A főváros tanügyi osztályának személyzete meleg ünneplésben részesítette *Gyulay* J. János segédhivatali főigazgatót abból az alkalomból, hogy most töltötte be a fővárosnál negyvenedik szolgálati évét. A jubilánst *Felkay* Ferenc tanácsnok, a tanügyi osztály vezetője üdvözölte, amit *Gyulay* J. János főigazgató meghatottan köszönt meg.

A
„PNEUCIT"
TÖLTŐTOLL
átlátszó testtel, arany tollal
16 pengő
CILCER
ÉS TÁRSA
papirüzletében
V., Dorottya-utca 9. szám

Gazdasági Értesítő

Minden üzletágban megerősödött a Községi Takarékpénztár

Betétállománya 104½ millió — Tiszta nyereség 451 ezer pengő — Az osztalék-fizetés ez évben még elmarad

A *Községi Takarékpénztár*, amely erejével és mobilitásával a magyar pénzintézetek legkiválóbbjainak sorába számít, szinte hagyományos szokás szerint az idén is *elsőnek hozta nyilvánosságra az elmult üzleti évről szóló jelentését.* A mérlegmegállapító ülésen a *Takarékpénztár* üzletágainak valamennyi vonalán kitünő és örvendetesen fejlődő eredményekről számoltak be. Mondani sem kell talán, hogy ezeket az optimisztikusan ható eredményeket semmilyen vonatkozásban nem lehet elválasztani *Liptay* Lajos dr. vezérigazgató személyétől és munkásságától, mert hiszen az ő agilitása és rendkívüli pénzügyi tudása viszi előre a fejlődés útján *az egyébként is kitünően és nagyvonalúan megalapozott pénzintézetet.*

A hivatalos jelentés a 30 milliós kötvénykibocsátást jelöli meg, mint az intézet működésének kimagasló eseményét, ez a megfogalmazás azonban alapjában véve *a nagyvonalú üzletemberek tiszteletreméltó szerénysége.* A valóság ugyanis az, hogy külső szemmel tekintve a mérlegjelentést, lényeges és igazi nagy eredménynek azt kell látnunk, hogy *a betétállomány a 100 millió pengő fölé emelkedett,* ami is azt jelenti, hogy a közönség egyre fokozódó bizalma az elhelyezésre alkalmas tőkét *mind nagyobb tételekben bizza a Községi Takarékpénztár gondozására.* Már pedig a közönség bizalma mindig a legérzékenyebb és legmegbizhatóbb fokmérője egy vállalat működési sikerének. *Liptay* Lajos vezérigazgató belső és csendes munkásságának igazi és átütő sikere ez a népszerüség, amellyel *a pénzes emberek bizalma felkeresi a vezetése alatt álló pénzintézetet.* Minden kommentárt feleslegessé tesz azonban az alábbi hivatalos jelentés, amelynek egyes tételei és adatai önmagukban érdekes, rokonszenves és bizalmat gerjesztő fejezetei egy modern közgazdasági regénynek:

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága folyó évi január hó 13-án Szendy Károly polgármester, a takarékpénztár elnöke elnöklete alatt tartott ülésén dr. Liptay Lajos vezérigazgató előterjesztése alapján megállapította a takarékpénztár 1937-ik üzletévére vonatkozó mérlegét.

A takarékpénztár elmult üzletévének eredményei közül a legkiemelkedőbb az a 30 milliós kötvénykibocsátás és ezzel kapcsolatos hitelnyujtás, mellyel a takarékpénztár a székesfővárosnak állt rendelkezésére. Ismeretes, hogy a takarékpénztár a székesfőváros bizonyos rövidlejáratú hiteleinek konverziója céljából, valamint a különféle útépítést és szükséglakás építkezéseket magukban foglaló beruházások céljaira egy új törlesztéses kölcsönt nyujtott a mult év végén a fővárosnak. A székesfőváros törvényhatósági bizottságának ezirányú határozata alapján a takarékpénztár községi kötvényeket bocsátott ki 30 millió pengő névértékben és a leszámitolt kötvények ellenértékéből került beváltásra az ugyancsak a takarékpénztár által korábban a székesfővárosnak nyujtott, összesen 21 millió pengő rövidlejáratú váltóhitel. Ezzel a hitelmüvelettel a takarékpénztár egyfelől jelentős mértékben állt a székesfővárosnak rendelkezésére, másfelől pedig — és ebben van a takarékpénztárt illetőleg a tranzakciónak nagy és komoly jelentősége — ezzel olyan új üzletágat vezetett be, amivel nemcsak hivatásának felel meg teljes mértékben, hanem ami egyben szinte teljes kiegészitése is a takarékpénztár üzletkörének.

További igen nagyjelentőségü eredménye a takarékpénztár 1937-ik üzletévének az, hogy bár ilyen módon a váltótárcájából 21 millió pengő visszafizetésre került, az előző évi 56.5 millióval szemben 50.9 millióban mutatja ki a takarékpénztár ezévi leszámitolt váltóinak összegét, ami annak az üzleti tevékenységnek az eredménye, amellyel nagymértékben sikerült a takarékpénztárnak váltóállományát kommerciális jellegű váltókkal kibővíteni. Ezen számokból kitetszőleg több mint 15 milliót tesz ki az az összeg, amellyel a takarékpénztár ez évben ezt az üzletkörét kibővitette, amivel egyben mobilitásának fenntartását is jelentős mértékben szolgálta.

Ugyancsak jelentős eredménye a takarékpénztár üzletévének betétállományának tekintélyes emelkedése. A takarékkönyvekre és folyószámlára elhelyezett betétek összege ugyanis az előző évi 86.5 millióról 91.6 millióra emelkedett, amely növekedésnek az igazi jelentősége abban domborodik ki, hogy ez az emelkedés ez évben teljes egészében a magánfelek részéről elhelyezett betétekre esik, mert az egyéb jellegü betétek az év folyamán csökkentek és igy a magánfelek részéről elhelyezett betétek összege tulajdonképpen a kimutatottnál is nagyobb mértékben emelkedett. A betéteknek ebben a formában és ilyen mértékben való emelkedése különös figyelmet érdemel azért is, mert közismert az, hogy a betéti tőkék szaporodása általánosságban elég alacsony mértékü volt. A székesfőváros rendelkezésére álló községi folyópénzek és különféle egyéb betétek összege az előző évi 7 millióról 12.9 millióra emelkedett, úgyhogy a takarékpénztár által kezelt összes betétek állománya 104.5 millióra emelkedett. Élénk bizonyítéka ez a takarékpénztár nagyarányú fejlődésének és egyben annak a bizalomnak is, amely a takarékpénztár iránt mindig nagyobb mértékben nyilvánul meg a székesfőváros lakossága részéről.

A takarékpénztár a fentemlített kötvénykibocsátás és váltóleszámitolási élénk üzletein kivül folytatta és fokozta hitelezési tevékenységét az exporthitelek nyujtása terén is, amennyiben a Németországba irányuló állat és állati termékek exportját teljes egészében a takarékpénztár finanszirozta az elmult évben. Ugy ezzel, valamint az egyéb hitelezési tevékenységével is jelentős mértékben szolgálta az ország közgazdasági érdekelt és egyben bővitette és fejlesztette üzletkörét.

A takarékpénztár érdekkörébe tartozó két vállalat közül a Budapest Székesfővárosi Állatvásár Pénzforgalmi Rt., amely a budapesti állatvásárokkal kapcsolatos összes teendőket látja el, a mult évben 100 millió pengőt meghaladó vásári forgalmat bonyolitott le és ennek kapcsán teljes mértékben kielégitette mindazokat a hiteligényeket, amelyek vele szemben az érdekeltségek részéről felmerültek. Üzleti évét ez a vállalat minden tekintetben jó és kielégitő eredménnyel zárta, működésével úgy az érdekeltségeknek, mint a székesfőváros vezetőségének is teljes elismerését vivta ki. A takarékpénztár másik vállalata, a Parkváros Rt. parcellázási tevékenységének folytatásával jelentős számban és kedvező árban értékesített ezidén is telkeket, ennek a vállalatnak az üzletéve is teljes mértékben kielégitő eredménnyel zárult.

Aktivái értékelésénél a takarékpénztár gondosan és előrelátó óvatossággal járt el, aminek megfelelően a mérlegében szereplő különféle vagyontárgyak értékelésében igen jelentős, sőt az elmult évben is gyarapitott tartalékok rejlenek. Ugyancsak ennek az előrelátó és óvatos üzletpolitikának és szakszerű ügyvezetésének az eredménye, hogy a takarékpénztár eddig is kitünő mobilitását teljes mértékben fenntartotta.

Megnövekedett üzleti forgalmának megfelelően a személyzeti és dologi kiadások terén kisebb összegü emelkedés mutatkozik, viszont leirások tekintetében az előző évi 188 ezer pengővel szemben ez évben csak 138 ezer pengő leirás szüksége merült fel, amiből követelések leirására 88 ezer pengő esik.

A takarékpénztár forgalmának nagyarányú emelkedése és üzletkörének kibővülése a bevételek jelentős emelkedésében is kifejezésre jut és ilyen módon, dacára a kiadások fentebb indokolt emelkedésének, a takarékpénztár elmult üzletéve az előző évi 339 ezer pengővel szemben 451 ezer pengő tiszta nyereséggel zárult. A takarékpénztár üzletkörének jelentékeny bővülését a legjobban az igazolja, hogy mérlegének főösszege az előző évi 129 millióval szemben ez évben 172.5 millióra emelkedett.

A takarékpénztár igazgatósága gondos mérlegelés után a székesfőváros vezetőségével teljes egyetértésben mégis akként határozott, hogy továbbra is a belső erők lehető fokozását tartva szem előtt, ez évben sem javasolja még osztalék fizetését, hanem a kimutatott nyereségből az alapszabályszerü egyéb célokra történő levonások után fennmaradó összeget teljes egészében az intézet tartalékalapjához kivánja csatolni.

Serbán Iván - a Nemzeti Bank igazgatója

Pénzügyi és gazdasági körökben egyaránt örömet és megelégedést keltett a *Nemzeti Bank* főtanácsosi ülésének legutóbbi határozata, amely *Serbán Iványt igazgatói minőségben kinevezte a központi titkárság vezetőjének.* A *Serbán* név régi és nagymultú, patinás neve a magyar közgazdasági életnek. Serbán Iván édesatyja, *Serbán* János maga is európai hirű mezőgazdász volt, többi közt *egyik legközelebbi gazdasági szakértője és bizalmasa Tisza Istvánnak. Serbán* Iván maga kora ifjuságától kezdve ugyancsak a magyar gazdasági front első vonalain működött: volt már a *Mezőgazdák Szövetkezetének* ügyvezető igazgatója, később az *Országos Mezőgazdasági Kamara* főtitkára lett, végül a *Külkereskedelmi Hivatal elnöke.* Ebből a magas pozícióból hívták most meg a *Nemzeti Bankhoz,* ahol ezek után új síkokban és a közgazdasági élet új arcvonalain gyümölcsöztetheti kiváló képességeit, nagy tudását és elsőrangú nemzetközi összeköttetéseit.

Statisztikai felvétel a perifériák gyártelepüléseiről

A városrendezési és magánépitési ügyosztály a polgármester rendelkezése értelmében *statisztikai felvételt készit* a városrendezés szempontjából szóbajöhető területeken működő ipari vállalatok telepengedélyezéséről. Azért volt szükség erre a munkára, mert

különösen a tégylagyárak a város számos részén áthághatatlan akadályként állanak a gyakorlati városrendezési tevékenység útjában.

Az óbudai hegyvidéken például még hosszú éveken keresztül nem kerülhet a székesfőváros abba a helyzetbe, hogy a III. kerület már elfogadott és folyamatba is tett városrendezésének érvényét kiterjeszthesse.

Élénken érdeklődik a városrendezési ügyosztály által folyamatba tett összeirás várható eredményei után *a Közmunkatanács is,* amely mint felügyeleti hatóság, *közvetlen közelről van érintve a városfejlesztésre vonatkozó elképzeléseknél.*

Bérr Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

A kormányzó levele a Baross-Szövetséghez. A Baross-Szövetség elnöksége ezévi első üléséről táviratban fejezte ki köszönetét a kormányzónak a december 19-én Szolnokon elhangzott szózatáért, amelyben a gazdasági pályákra hívta fel a magyar ifjúság figyelmét és hangoztatta, hogy ez az ifjúság ne hivatalokba törekedjék, hanem a kereskedelmi és gyakorlati pályákon igyekezzék elhelyezdeni és boldogulni. *Uray* István kabinetirodai főnök a kormányzó nevében levelet intézett *Ilovszky* Jánoshoz, a Baross-Szövetség országos elnökéhez, amelyben a kormányzó köszönetét tolmácsolta a Baross-Szövetség táviratban kifejezett hódolatáért.

Tóth Gábor — a fűszerkereskedők országos elnöke. A Fűszerkereskedők Országos Egyesülete jan. 23.-án tartja évi közgyülését, amelynek napirendjén tisztujitás is szerepel. Az elhunyt *Hoffmann* Mihály helyébe új elnököt választanak és a választásnál a bizalom előreláthatólag *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag, ügyvezető társelnök felé fog fordulni. A jelölő bizottság az elnöki tisztségre egyhangulag *Tóth* Gábort jelölte, aki tizéves ügyvezetői minőségében rendkívül buzgalommal, hozzáértéssel és gazdag eredménnyel dolgozott a fűszerkereskedő és ezen túlmenőleg az egész kiskereskedő társadalom érdekeiért.

Változatlan osztalékot fizet a Nemzeti Bank. A Magyar Nemzeti Bank fotanacsa januar 11-én tartott üleseben dr. *Baranyai* Lipot vezerigazgato eloterjesztese alapjan jovahagyta a bank merleget, valamint nyereseg- es vesztesegszamlajat, amely szerint az 1937. evi tiszta jovedelem 2,688.399 pengő. A fotanacs elhatarozta, hogy az elert üzleti eredményből, úgy mint az előző evben, 6½%-os osztalék (reszvenyenkint 7.53 pengő) kifizetését fogja a február 7-én tartandó közgyulesnek javaslatba hozni.

Kedden tartotta mérleg ülését a Kereskedelmi Bank. A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* januar 18-án kedden tartotta meg mérlegmegállapító igazgatósági ülését, amelyen *beszamoltak az üzleti gesztiók minden vonalon való jelentős fejlődeséről.* Mind a betétállomány, mind pedig a bank üzleti forgalma igen számottevő mértékben *emelkedett.* A részletes hivatalos jelentést a *Fővárosi Hirlap* legközelebbi számában közöljük.

Vitéz Bornemisza Félix a Magyar Tőzsdeklubban. A *Magyar Tőzsdeklub* csütörtökön, januar 20-án, este 8 órakor ünnepi társasvacsorát rendez, amelynek keretében vitéz *Bornemisza* Félix, a szabadkikötő igazgatója tart előadást a *Punto Franco* gazdasági jelentőségéről. Az ünnepi társasvacsorán részt vesz *Halla* Aurél államtitkár is. Értesülésünk szerint az ünnepi vacsora keretében üdvözölni fogják a klub elnökét, *Reményi-Schneller* Lajost magas kitüntetése, *Schmidt* Richard társelnököt, a *Nemzeti Bank* főtanácsosává és felsőházi póttaggá, *Fleissig* Sándort, a felsőház tagjává és *Koós* Zoltán dr.-t, a Tőzsde alelnökévé történt *megválasztása alkalmából.*

Egész Europara szabadalmaztatta új gyártmányát a Pollak-tele tatatóvarosi szonyeggyár. A magyar iparnak újabb sikereről számolhatunk be: értesülésünk szerint *a Pollák Sándor Fiai tatatóvárosi szonyeggyar egész Europara szabadalmaztatta új szövési eljárással készült,* úgynevezett *Patent-Tournay* szönyegeit. A cég elgondolása szerint exportvisszonylatban jelentős eredménye lesz ennek a szabadalomnak. A gyár fejlődésének ennél az etappjánál emlékeztetnünk kell a *Pollak-gyár* félévszázad előtti multjára, amely bizony *egy kis egyszerü takácsmühelyből indult ki.* A tulajdonosok hozzáértése, rendkívüli üzleti aktivitása, főleg azonban *szorgalmuk és kereskedelmi tisztességük* egyre nagyobb népszerüséget biztositottak a mindinkább fejlődő üzemnek, amely végül is *Magyarország legnagyobb pokróc- és szönyeggyarává fejlődött.* Ez a most egész Europara szabadalmazott új eljárás azt bizonyítja, hogy az állandóan többszáz munkással dolgozó hatalmas üzem *ma már túllépte a hazai kereteket* és átütő erejének expanzitásával *külföldi piacokon keres újabb fejlődési és érvényesülési lehetőségeket.*

Változás a Hutter és Lever R.-T. és a Flóra R.-T. vezetésében. *Schicht* Kurt 1938 január 1-évvel megvált a *Hutter és Lever R.-T. és a Flóra R.-T.* vezérigazgatói tisztétől, minthogy Wienben vállalt fontos megbizatást. Helyét *G. Chipperfield* vezérigazgatóval töltötték be, aki eddig Svájcban működött. Értesülésünk szerint *Schicht* Kurt továbbra is tagja marad az említett vállalatok igazgatóságának, amelyekbe a közeli napokban tartandó közgyüléseken az új vezérigazgatót, *G. Chipperfieldet* is beválasztják. *Schicht* Kurt 3½ éves működése során nagy érdemeket szerzett a *Hutter és Lever R.-T.*, valamint a *Flora R.-T.* felvirágoztatása körül. Távozása alkalmából f. hó 6-án a Vadászkürt-szállóban bankettet rendeztek, ahol méltatták eredményes működését. Ugyanekkor mutatkozott be a vállalat tisztviselőinek *G. Chipperfield* vezérigazgató.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városiraktár VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16.

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfütéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfütéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

Január utolsó hetében lesz a téli vásár. Legutóbbi számunkban foglalkoztunk a közeledő téli vásárral, amelynek időpontját most állapította meg a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara. E szerint *január 24-től 31-ig* lesz az idei téli vásár, nem sok örömére a kiskereskedelemnek, miután a leltári kiárusítás címe alatt az áruházak rendeznek téli szüretet.

A Bayer-gyár berendezkedett kozmetikai cikkek gyártására is. Mint ismeretes, a *Bayer dr. és Társa vegyészeti gyár Szarka* Mihály vegyészmérnök vezetésével nagy frisseséggel egyre újabb és ötletesebb módon foglal el újabb terrénumokat a vegyi ipar legkülönbözőbb területein. Most *Juventus* gyűjtőnév alatt különböző, *a fodrásziparban használatos kozmetikai készítményeket állít elő és hoz forgalomba.* Jellemző a gyár szociális gondolkodására, hogy a fodrásziparosokkal kötött szerződés alapján a *Juventus-készítményekkel több, mint 10.000 fodrászkisiparosnak teszik lehetővé, hogy a legkiválóbb, garantált szerekkel dolgozhassék* és ugyanekkor a szerződésből származó haszonból különböző fodrászjóléti intézményeket támogathasson.

A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt. igazgatósága január 14-én tartotta *Perényi* Zsigmond báró elnöklete alatt mérlegmegállapító ülését. A mérleg adatai szerint a takarékpénztár üzletei az elmúlt évben is minden vonatkozásban számottevő fejlődést mutatnak; ennek egyik jele a betétállomány mintegy 19 százalékos emelkedése. Uj tételként szerepel a mérlegben a takarékpénztár által 1937. évben megvásárolt IX., Ferenc-körut 14. szám alatti intézeti székház értéke. A takarékpénztár kinnlevőségeiből az elmult évben mintegy 30 százalék folyt vissza. E likviditás mellett volt lehetséges, hogy az intézet kisebb tételekben kb. 2.000.000 pengő új kölcsönt folyósíthatott és így a kihelyezési állomány az 5 millió pengőt meghaladta. A kihelyezések bonitását mutatja, hogy a peresített és hátrálékos követelések az egész állománynak háromnegyed százalékát sem érik el. A *tiszta nyereség* előreláto és óvatos tartalékolás után a tavalyi 40.880 pengővel szemben *57.793 pengőre* emelkedett. Ez lehetővé teszi, hogy az igazgatóság a február 9-én tartandó közgyülésnek ez évben — a tavalyi 2 százalék helyett — *3 százalékos osztalék* kifizetését javasolja.

VÁLLALKOZÁS

Uj versenytárgyalási kirások

Törölközők, lepedők, portörlők, surolóruhák, stb. szállitására a különböző hivatalok és üzemek részére pályázni lehet január 21-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon; ugyanitt **55.000 kg. faszén** szállitására pályázni lehet január 26-án d. e. 10 óráig; ugyanitt **papiráruk szállitására** pályázni lehet január 29-én d. e. 10 óráig; ugyanitt **papiráruk szállitására** a hivatalok részére pályázni lehet január 31-én d. e. 10 óráig.

7 drb. elektromótorral kapcsolt körszivattyú és tartozéka! szállitására az angyalföldi szivattyútelep részére pályázni lehet március 8-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon. (II. em. 284.)

Kenderzsineg és ruhaszáritókötél szállitására az intézmények és üzemek részére pályázni lehet január 31-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Angol banca ón és csapágyfémek szállitására a BSZKRT részére pályázni lehet január 25-én d. e. 9 óráig (Akácfa-u. 15. IV. em. 425.)

125.000 q andezit és bazaltzuzottkő szállitására a BSZKRT részére pályázni lehet január 28-án d. e. 3/10 óráig. (Akácfa-u. 15. IV. em. 436.) Ugyanitt **1800 köbméter dunakavics szállitására** pályázni lehet január 28-án d. e. 10 óráig.

Papiranyagok és papirkészitmények szállitására a BSZKRT részére pályázni lehet január 28-án d. e. 9 óráig. (Akácfa-u. 15. IV. em. 439.)

Az útügyi intézet részére szükséges **500 q hideg bitumen 400 q mexikói bitumen és 1600 q belföldi bitumen szállitására** pályázni lehet január 24-én d. e. 9—10 óra között (Központi városháza II. em. 284.)

Versenytárgyalási megbizások

A Sertésközvágóhidon szükséges **elektromos szerelési munkálatokra** Barta Károly kapott megbizást 2566 pengőért; ugyanitt **csatornázási munkát** kapott Kulcsár Kálmán 3669 pengőért; a **vizvezeték berendezési munkálatokat** özv. Klein Józsefné kapta 7815 pengő értékben; a **vizvezeték szerelési munkálatokra** Fischl Zoltán kapott megbizást 5408 pengőért, végül a **központi fütés munkálatait** Macskásy Árpád kapta 23.220 pengőért.

A kamaraerdei szeretetotthon **sodronyfonatkerítésének** szállitására Wittmann János kapott megbizást 1384 pengő értékben.

A farkasréti temető kápolna, ravatalozó, stb építkezéséhez szükséges **kőfaragó munkálatokat** Auer Sándor (Süttő) kapta 39.082 pengőért.

A Nagyvásártelepen szükséges **kerítés föld- és vasbeton munkálatokat** ifj. Müller Rezső kapta 7678 pengőért.

A sertésvágóhid **göztávvezeték szállitási és szerelési munkáit** Halász Ernő és Társa kapta 6685 pengő értékben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

KECSE NAGY SÁNDOR
Épitési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Kalmár Károly
épitőmester magas és mélyépitési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Épitőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyü nitrocelluloze szórózománcok minden színben: minden ipari célra elsőrendü minőségben, legolcsóbb árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztitó és fényesitő. Autófényezés Ápolására: Cellopolit-polirvíz, polirpaszta, csiszoló paszta. „XYLON" körömlakk.

Fischer Ferenc
és
Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-720.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapitási év: 1862.
Telefon: 134-664.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készitmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

KOREK E.
aszfalt, útépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-833

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 77
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállitója

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-967.

HOLLAY JÁNOS
ÉPITŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

ELEKTRO-FORRASZTÓ ÉS MŰSZAKI TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 5.
TELEFON: 292-657, 291-756.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és épitőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

TAMÁSSY EMIL
ÉPITŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

FIGYELJE A SZELVÉNYT!
DIJTÁRGY-SZELVÉNY
138
Ha számjelzést talál a kockában, úgy Ön igényelhet egy művészi **olaj-portrét,** modell vagy fénykép után, 40×50 cm. nagyságban, elsőrangú kiállító művésztől.
Ily portré rendes ára P 200·—
Számjelzéses díjtárgy-szelvényünk ellenében csak a díszes képkeret stb. készkiadásokért fizetendő 20·— P.
Portré helyett más műtárgyat is választhat a számjelzéses szelvényre, legfeljebb P 200·— értékben, de a képkeret ára stb. készkiadás ez esetben is megtérítendő.
P 1.— kezelési költség csak akkor fizetendő, ha a díjtárgy-szelvény 30 nap után lesz beváltva. 6 hónap elmultával minden igény elvész.
Beváltási hely:
PANNONIA MŰVÉSZ-OTTHON
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 28/B
Telefon: 344-673. Nyitva 12—6 óráig.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 január 26. — 4. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Nagy-Budapest

Ha néhai való jó Polónyi Géza néhány órára félbeszakítaná mostanában az örök nyugodalmat és körülnézne a sáros magyar földtekén, bizony nagyon csodálkoznék. Vajjon azért harcolt-e ő, meg a többiek, — jóhiszemü kemény legények — évtizedeken lát a Közmunkatanács ellen, hogy most ez a Közmunkatanács egyszerüen felülkerekedjék és egészen kivételes hatalomra tegyen szert. Nem is hatalomra, sokkal többre: óriási munkaterületre. Polónyi Géza — bár ő, maga is a Közmunkatanács akkor még nagyon kényelmes székében fejezte be gazdag életét, — évtizedeken keresztül harcolt a közgyülési teremben, meg a képviselőházban is azért, hogy töröljék el a föld színéről a Közmunkatanácsot, mint tökéletesen haszontalan és fölösleges intézményt. Ma pedig itt van előttünk a városrendezésről és épitésügyről szóló törvény, annak végrehajtási utasítása és evvel kapcsolatosan számos nagyfontosságú kormányrendelet, amelyek február elsejével már életbe is lépnek.

Ezek a rendeletek pedig nem kevesebbet mondanak, mint hogy — ha formailag nem is, — de a valóságban és lényegileg eljutottunk Nagy-Budapest gondolatának megvalósulásához és eljutottunk oda, hogy ennek az eszmei Nagy-Budapestnek igen fontos kormányzó és parancsoló tényezője lesz a Közmunkatanács. A városrendezésről és épitésügyről szóló törvényt kisérő egyik rendelet megjelöli azokat a városokat és nagyközségeket, amelyek a törvény rendelkezései szempontjából a székesfőváros környékéhez tartoznak. Ezek pedig a következők: Ujpest, Rákospalota, Kispest, Pestszentlőrinc, Pestszenterzsébet és Budafok megyei városok, valamint Pestujhely, Rákosszentmihály, Sashalom, Mátyásföld, Cinkota, Rákoskeresztur, Rákosliget, Rákoshegy, Rákoscsaba, Vecsés, Pestszentimre, Soroksár, Csepel, Albertfalva, Budatétény, Pesthidegkut és Békásmegyer nagyközségek. Egy óriási vármegye, egy valóságos országrész ez, amely mint mondottuk, valósággal az eszmei Nagy-Budapest megalapozója. Mindezek a hatalmas városok és községek, azoknak rendkívüli nagy lélekszáma: a Közmunkatanács munkakörébe kerül. Hiszen ezekben a városokban és községekben február elsejétől kezdve a városrendezési terveket a Fővárosi Közmunkák Tanácsa fogja megállapitani és az épitésügyi hatóság is másodfokon a Fővárosi Közmunkák Tanácsa lesz.

Az egyik nagyfontosságú jelentősége ennek a kormányrendelkezésnek az, hogy a Közmunkák Tanácsának munkaköre hatalmasan kibővül, a másik pedig, hogy ezek a községek és városok épitkezésük, városrendezésük szempontjából egységes, nagyszerüen bevált vezetés alá kerülnek. Hiszen meg kell állapitani, hogy különösen a legutolsó időben a Közmunkák Tanácsa a fanatikus munkaszeretettől fütött, nagykoncepciójú *Besenyey* Zénó dr. vezetésével Budapesten is rendkívüli munkát végzett, óriási teljesitményekkel irta be nevét Budapest történetébe és az alkotások egész sora valósult meg a Közmunkák Tanácsának tervei alapján. Hogy csak futtában emlitsük meg ezeket a nagy alkotásokat: mindenekelőtt itt pompázik a gyönyörü Horthy Miklós-híd, amely új városrészt nyitott meg a fejlődés számára. Hatalmas lendülettel kezdődött meg a Madách Imre-sugárút kiépitése. A Margithíd kiszélesitésével pedig egyik régi nagy alkotásunk nyert új életet. A Dunapart rendezése és a gyorsforgalmi főút kiépitése mind régi vágyak megvalósulását jelenti, a Margitsziget gyönyörü újjáteremtése pedig az idegenforgalom hatalmas tényezőjévé vált, ugyanakkor pedig már készen állnak a tervek az óbudai híd megépitésére és a városnak a másik végen való új föllendítésére is.

Most ez a hatalmas munkaerő, ez a termékeny alkotótehetséget képviselő szerv: a Közmunkatanács belekapcsolódik Budapest környékének fejlődésébe is. Jogosan mondjuk csodásnak azt, amit a Közmunkatanács az utolsó években Budapesten alkotott, de ugyanakkor a környék is egészen vérmes reményekkel tekinthet a jövő felé. Előbb majd a városrendezési terveik simulnak Budapestnek, az anyavárosnak városrendezési terveihez. Előbb majd ez az egész kis országrész egyöntetű, harmónikus szépségben fog fejlődni. Azután jön, mert jönnie kell az eszmei Nagy-Budapest után, a valódi Nagy-Budapest.

Hiszen a városrendezések nyomán mindig új élet, új fejlődés fakad és a kifejlődött, a széppé érett és gazdasági erejében is megnövekedett környék Budapest számára is kívánatossá válik. Nem kell Budapestnek majd félnie attól, hogy Nagy-Budapest tönkreteszi a régi Budapestet. Nem kell félni attól, hogy az új, grandiózus, talán kétmilliós város fölemészti az egymilliós város minden erőit. Akkor aztán valóra válhatik Nagy-Budapest, amelynek egész területén nemcsak a városrendezés, de a kultúra, a közegészség és a közbiztosság is egységes lesz.

Jövő évben megkezdik az ötéves pénzügyi program végrehajtását

Harrer Ferenc nyilatkozik a székesfőváros pénzügyi helyzetének megalapozásáról

A főváros második szanálása most már gyors tempóban közeledik befejezéséhez. A takarékossági bizottság javaslatait a pénzügyi bizottság pénteken tárgyalja és utána hétfőn, e hó 31-én, a közgyülés is elfogadja a deficitmentes költségvetést. Ezzel azonban még nincsen teljesen befejezve a kérdés. Az a cél, hogy *Budapest fejlődését és nyugodt pénzügyi kormányzását évekre biztositsák.* Ezért van szükség a nagy pénzügyi program megállapitására. Az előkészitési munkálatokban tevékeny részt vett *Zsitvay* Tibor dr. mellett

Harrer Ferenc dr.
felsőházi tag, ny. alpolgármester,

aki a nagyjelentőségü problémákról és a kibontakozás lehetőségeiről a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Annyi már bizonyos, hogy *a deficitmentes költségvetés a határidőre készen lesz.* A kormány ragaszkodott a január 31. dátumhoz, holott a mult esztendőben a mult évi költségvetést csak a nyár elején hagyta jóvá. A rövid határidő miatt a problémák megoldását *ketté kellett választani.* Először elkészitjük a belügyminiszter leirata értelmében a deficitmentes költségvetést. A *Fővárosi Hirlap* már ismertette *Szendy* polgármester és *Zsitvay* Tibor kibontakozó javaslatait. A most meginduló tárgyalásokon a különböző indítványokat összeegyeztetjük és *a legmegfelelőbb megoldást keresztülvisszük.* Ilyen körülmények között *ennek a mostani deficitmentes költségvetésnek inkább csak formai jelentősége van.* Ezzel korántsem akarom lebecsülni annak a nagyfontosságát, hogy sikerült összeállitanunk a hiánynélküli költségvetést, de

a tulajdonképeni feladat: Budapest pénzügyeinek végleges rendezése, illetve a magyar főváros pénzügyi egyensúlyának helyreállitása.

Ez már nem fog olyan könnyen menni, de azért ezen a téren is tisztában vagyunk már a tennivalókkal.

Ötéves akcióprogramot dolgozunk ki, amelynek első esztendeje az 1939. év lesz.

A nagy programm végrehajtásához a következő évben feltétlenül hozzálátunk.

— Hallottam már különféle javaslatokat emlegetni. Beszélnek kisebb vagy nagyobb kölcsön közeli felvételéről, ezek azonban még csak *nagyon korai találgatások.* Az tény, hogy

az ötéves program hitelpolitikai kérdésekkel is kapcsolatos.

Konverzió és hitelproblémák feltétlenül felvetődnek, amelyeket tényleg meg kell majd oldani.

— Eszerint tehát a rendezést három részre oszthatjuk:

1. *február 1-ig elkészül az 1938. évi deficitmentes költségvetés;*

2. *februárban megkezdődnek a tanácskozások a főváros gazdasági helyzetének organikus rendezéséről.* Ezek a megbeszélések húsvétig feltétlenül befejeződnek.

3. *Még a nyári szünet előtt realizáljuk az általános rendezés eredményeit az 1939. évi költségvetés előkészitésében,* amelynek összeállitásában most már az önkormányzat erősebben folyik bele. Ha az elintézett három nagy munkát elvégezzük, úgy legjobb tudásunk szerint megtettük a kötelességünket Budapest közönségével szemben.

— Mi van tehát a kölcsön felvételével? — vetettük fel a kérdést.

— E tekintetben nem kétséges a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* álláspontja. *Zsitvay* Tibor pártelnök álláspontját éppen a *Fővárosi Hirlap*-ban fejtette ki. Elvileg nagyon helyes az, hogy a beruházásokat kölcsönből fedezzük. Ilyen megoldásra szükség van. A tárgyalások során majd eldől, hogy *miket számitunk tulajdonképpen beruházásoknak és viszont milyen munkálatok azok, amelyek nem sorozhatók ebbe a kategóriába.* Az ország gazdasági helyzete szempontjából is meg kell tárgyalni a kormánnyal a kölcsön felvételének körülményét. Az bizonyos, hogy *eddig minden ilyen kisérlet elől elzárkózott a kormány, most azonban a főváros és a kormány között lezajlott pénzügyi tárgyalások során biztositást kaptunk arról, hogy az esetleges kölcsön felvétele elől a kormány sem zárkózna el és megadná a beleegyezését.* Amikor már tisztában leszünk azzal, hogy milyen beruházások szükségesek és ennek költsége milyen összeget igényel, azonnal *tárgyalhatunk a kormánnyal az esetleges hitelmüvelet nagyságáról. Zsitvay* Tibor pártelnökünknek mindenki által helyeselt felfogása az, hogy a főváros a gazdasági élet nyugodt menetét nem veszélyesztetheti azzal, hogy a beruházásokat megakassza, hiszen *az ipar és a kereskedelem feltétlenül számit a fővárosnak ilyen irányú tevékenységére.* Amint a fővárosnál minden kérdést tisztáztunk, ezeknek a nehéz kérdéseknek elintézése már sokkal könnyebbé válik.

— Lehet még fokozni az üzemek hozzájárulását a főváros háztartási költségeihez?

— Az üzemek hozzájárulásának tekintetében az üzempolitikai bizottság már alapos ta-

nulmányokat folytatott. Nagyon vigyázni kell, hogy *ne lépjük túl azt a határt, amelyen belül az üzemek természetes fejlődése biztosítva van.* A deficitmentes költségvetés összeállításánál el kell fogadni a polgármesternek azt a javaslatát, hogy az üzemek nagyobb hozzájárulást adjanak, mert az a javaslat végeredményképpen a gazdasági helyzet javulásán alapszik. A végleges rendezésnél azonban meg kell vizsgálni, hogy *az üzemeknek milyen tartalékolásra van szükségük és az üzemek jövő fejlődése érdekében milyen áldozatokat kell hozni a fővárosnak.* Ezeket a különféle érdekeket majd összeegyeztetjük. Mi nem a pillanatok hatása alatt intézkedünk, hanem *a mai helyzetet alaposan mérlegeljük és a jövő fejlődését is figyelembe vesszük.* Meg vagyok arról győződve, hogy alapos körültekintéssel és a főváros érdekeinek szemelőtt tartásával *sikerülni fog olyan kibontakozást találni, amely minden érdeket egyformán kielégít.*

Harrer Ferenc nyilatkozata érdekesen egészíti ki *Zsitvay* Tibornak a *Fővárosi Hirlap*-ban már kifejtett felfogását. Az kétségtelen, hogy *nehéz nyár előtt állunk és hosszú hónapokig törik majd a város vezetői a fejüket, amíg sikerülni fog a főváros vonalát nyugodt sínekre vezetni.*

Nagy óvatosságra van szükség a kölcsön felvételénél

Sokat beszélnek arról a városházán, hogy nemcsak az ellenzék, hanem *más irányító tényezők is ellene vannak a kölcsön felvételének, illetve félnek a főváros eladósodásától.* Ezzel a felfogással szemben azonban ismeretes *Zsitvay* Tibor óvatos politikája és a székesfőváros terhes eladósodása kizártnak tekinthető, mert a NEP hozzájárulása nélkül új terhek nem háríthatók a fővárosra. Mégis ismerni kell azoknak az elgondolásait is, akik a kölcsön felvétele ellen vannak.

Beavatott helyről

erre vonatkozóan a következőket mondották a *Fővárosi Hirlap*-nak:

— Senki se állíthatja azt, hogy a főváros el van adósodva. Nem is beszélve a város nagy vagyonáról, de az *adósság maga nem tesz ki többet, mint az egy esztendei büdzsé bruttó összege.* Budapest városának szénája valóban rendben van, más kérdés azonban az: eléggé mobil-e a város háztartása? Annakidején 20 millió pengő forgótőkét vett fel a főváros, amit később 30 millió pengőre emeltek fel, de ebből azután különféle beruházásokat teljesítettek.

A végleges rendezésnél a forgótőkekérdést is megfelelő módon meg kell oldani.

A deficitmentes költségvetés összeállítása azért nem volt megoldhatatlan, mert *javult a gazdasági helyzet és így a főváros több jövedelem felett rendelkezett.* 360 milliós budget mellett néhány millió lefaragása nem megoldhatatlan feladat. Nem szabad azonban elfelejteni, azt, hogy *évtizedeken keresztül nem történt más, mint a költségvetés kicsontozása.* A költségvetést pontosan betartani úgy sem lehet, mert közben *olyan szükségletek jelentkeznek, amelyeknek fedezésére feltétlenül elő kell teremteni kisebb, vagy nagyobb összegeket.* Csak a mult évi költségvetésben *4 millió pengő volt a hiteltúllépés.* Bárki átvizsgálhatja ezeket az adatokat, nem találhat benne kivetnivalót. Budapest városának kötelessége volt ezeket a pénzeket folyósítani s az ezzel kapcsolatos szükségleteket kielégíteni.

— A mult évi zárszámadás még nincs készen, de a jelek arra vallanak, hogy

a zárszámadás adatai nem lesznek kedvezőtlenek.

A 12-es bizottság csak olyan beruházásokat fog előírni, melyek *feltétlenül szükségesek.* Luxusra nem gondolnak, tehát *fölösleges kiadás nem merülhet fel.* Ha a főváros beruházó szükségleteit összeállítottuk, *akkor majd eldönthető lesz: van-e szükség a kölcsön felvételére?* Esetleg a beruházások költségei nem jelentenek olyan nagy összeget, amelyek miatt meg kell terhelni a beruházások tőke- és kamatszolgáltatásával a főváros költségvetését. *Lehetnek olyan beruházások is, amelyeket — legalább bizonyos időre, — el lehet tólni.*

Ez a felfogás a másik oldal álláspontja. *Zsitvay* Tibor legutolsó beszédében is hangoztatta, hogy *senki sem gondol a lehetetlenségek megvalósítására, de a párt feltétlenül arra törekszik, hogy közmunkák nyujtásával a főváros ipari és kereskedelmi érdekeit előmozdítsa.*

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114-644.

Tavasszal új városszéli telepeket létesítenek és odaköltöztetik a Mária Valéria- és a Zita-telep lakóit

Amióta a belügyminiszter rendelkezése folytán a székesfőváros kezelésébe kerültek az összes szükséglakás-telepek, *rendkívül megnövekedtek a szociálpolitikai ügyosztály gondjai ezen a téren.* Az állam által kezelésbe adott

három hatalmas telepen közel 20.000 lélek lakik,

viszont a műszaki megállapítások szerint a háború idején épített barakk-házak *teljesen használhatatlanok,* ennélfogva sürgősen gondoskodni kell azok lebontásáról.

Anyagi okok miatt a székesfőváros mindezideig nem került abba a helyzetbe, hogy ezeket a telepeket likvidálhassa, most azonban *gyökeresen kíván segíteni a polgármester a tarthatatlan állapotokon.*

Már a legközelebbi időben szigorú revizió alá veszik a szükséglakástelepek lakóinak viszonyait és ezekben a házakban

csak azokat hagyják benn, akiknek anyagi helyzete feltétlenül megokolttá teszi a hatósági gondoskodás igénybevételét.

Minthogy ilyen revizióra eddig még soha sem került a sor, azt remélik a városházán, hogy lényegesen csökkenni fog a lakótelepek száma, annál inkább, mert bizonyos magánértesülések szerint *sok olyan ember veszi igénybe ezeket a hajlékokat, akinek kereseti viszonyai lehetővé tennék a magánházakban való elhelyezkedést is.*

Az összeírás után kerül sor a szükséglakásokra szorult egyének számának megállapítására és arra, hogy *az így keletkező csoportot emberi körülményeknek megfelelő új otthonba juttassák.* Elhatározott szándéka a polgármesternek, hogy

a Mária Valéria- és a Zita-telepet teljesen eltünteti a föld színéről,

de az Auguszta-telepen is csak azokat a házakat hagyja meg, amelyek végleges jellegűeknek tekinthetők.

A hatalmas nyomortelepek lerombolásával egyidejüleg gondoskodni kell azonban új lakótelepek létrehozásáról is. A rászorultak előreláthatóan nagy számára való tekintettel ez tekintélyes összegeket igényel, *már pedig a főváros idei költségvetése megfelelő fedezetről nem tudott gondoskodni.* Ennélfogva nincs más megoldás, csupán az, hogy

kölcsönt vegyen igénybe a főváros az új kislakások felépítésére.

Erre vonatkozóan a polgármester az egyik tavaszi közgyülésen fog előterjesztést tenni a törvényhatósági bizottságnak, ugyanekkor javasolva azt is, hogy

az új házakat a város belterületétől nagyobb távolságban, de olyan helyen létesítsék, ahol a közlekedési lehetőségek biztosítva vannak.

A legvalószínűbb ezidőszerint az, hogy az új szükséglakásokat *a külsőjászberényiúti városszéli telephez csatlakozóan építik fel,* különös figyelemmel arra, hogy a székesfővárosnak ezen a vidékén nagy kiterjedésü telkei vannak.

Országos Nővédő Tanács alakul

A székesfőváros törvényhatósága a háború óta széleskörü szociálpolitikai tevékenységet folytat. Ennek a munkának egyik legjelentékenyebb állomása volt 1937-ben a *Társadalmi Embervédelmi Bizottság* megalakulása, amely a hatósági és a társadalmi karitatív akciók fokonkint megtörténő egységesítését tüzte ki fő feladatául.

Most valószínüleg már a legközelebbi jövőben

újabbb eredményről lehet beszámolni a szociális védelem terén.

Arról van ugyanis szó, hogy

hamarosan megalakul az Országos Nővédő Tanács.

Az új szerv működési körének megallapítása *Toperczer* Ákosné országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági örökös tag munkája, aki már hosszú évek óta foglalkozik nagy ambicióval *a nőtársadalom helyzetének javítására irányuló akciókkal.* Az *Országos Nővédő Tanács* kialakult tervét a napokban terjesztette a *Főméltóságú Asszony* elé *Toperczer* Ákosné és

a kormányzóné azt nemcsak teljes helyesléssel fogadta, hanem kilátásba helyezte hatékony támogatását is.

Ennek az új szervnek hatáskörébe fog tartozni a jövőben mindazoknak a nőknek védelme, akik a legkülönbözőbb *kenyérkereső pályákon működnek,* vagy a családi életben foglalatoskodnak ugyan, de

szociális okok miatt rá vannak utalva a hatósági jellegű istápolásra.

Természetesen nemcsak anyagi értelemben vett támogatásról, hanem *főképpen erkölcsi vonatkozású segítségnyujtásról és irányításról van szó* és az új hatósági szervnek abban csucsosodik ki jelentősége, hogy szervezetével megszünteti azokat a sok tekintetben tűrhetetlen viszonyokat, amelyek a munkakeresés gyilkos versenyében *a nőket leggyakrabban háttérbe szorítják.* Az emberséges munkabérek és fizetések biztosításán kívül

hathatós szociálls védelemben kívánja részesíteni a Tanács az önálló élethivatásra készülő nőket,

ezenkívül pedig főként a szegény sorsban lévő családanyákat. Az *Országos Nővédő Tanács* a legszorosabb összefüggésben fog állani a *Társadalmi Embervédelmi Bizottsággal* és ennek közreműködésével rendszert kíván bevinni a fővárosi dolgozó nők intézményes megsegítésébe.

Az *Országos Nővédő Tanács* felállítását nagy szimpátiával fogadta maga a székesfőváros is, amely hosszú idő óta érzi hasonló szervnek hiányát. Az a körülmény, hogy a Tanács országos jellegű lesz, *hatalmas perspektívákat nyit meg,* mert fokozatosan ki lehet terjeszteni a női társadalomra vonatkozó szociális működést az ország egész területére.

A Tanácsban az állami és székesfővárosi delegátusokon kívül ennek megfelelően *helyet fognak kapni a jelentékenyebb vidéki gócpontok képviselői is* és természetesen bekapcsolják annak működésébe mindazoknak a női szervezeteknek vezető tagjait, akik eddig *egymástól függetlenül szolgálták a magyarországi nővédelem ügyét.*

Beteg kőszobrok

A főváros területén lévő szoborművek közül egyes régi kőszobrok az idők folyamán többé-kevésbé megrongálódtak, úgy, hogy ezeknek kijavítása, több esetben egészen újból való átfaragása mutatkozik szükségesnek. Aktuálissá tette ezt a kérdést a szervita rendház kérelme, amely a *Szervita-téren* álló, erősen megrongálódott *Szűz Mária-szobor kijavítását sürgeti,* utalva a közeledő *eucharisztikus kongresszusra,* amelynek idegen vendégei nem alkotnak majd jó véleményt Budapestről az összetöredezett szobor láttára.

A főváros közművelődési ügyosztálya most foglalkozik ezzel a kérdéssel. Megállapította, hogy a szervitatéri Mária-szobor, amelyet 1729-ben állítottak fel homokkőből, olyan rossz állapotban van, hogy azon *egyszerű javítással nem lehet segíteni, hanem csak nagyrészben való újrafaragással, ami* 25.000 pengőbe kerülne. A mai helyzetben, amikor a költségvetést is le kell faragni, ez a kiadás alapos mefontolást igényel, úgy, hogy még döntés ebben a kérdésben nem történt. Mindenesetre igyekszik a főváros a szobor helyreállítását lehetővé tenni, mint ahogy szeretné kijavíttatni azokat a régi emlékműveket is, amelyek restaurálásra szorulnak. Különösen a kőből készült egyházi barokk-szobrok sorában akadna bőven javítási munka.

A legjobban leromlott szobrok listájában szerepel a szervitatéri *Szűz Mária-szobron* kívül a Népligetben lévő *Halászleány-kút,* a kőbányai Liget-téren lévő *Nereidák-kútja,* amely azelőtt a Ferenciek-terén állott és a Zsigmond-téren lévő *Szentháromság-szobor.* A másik óbudai Szentháromság-szobor, amely a Szentlélek-teret díszíti, ugyancsak igen rossz állapotban volt, de három évvel ezelőtt megfelelően restaurálták. Vandál kezek csunyán összeverték a városligeti Közlekedési Múzeum melletti park *Arany János dombormüvét is,* amelyet restaurálni kell. Több-kevesebb javítást igényel a régi kőemlékek, különösen az egyházi szobrok egész sora.

Mindezt nagyon jól tudja a közművelődési ügyosztály, amelynek *Cserhalmi* Jenő szobrászművész személyében a fővárosi emlékművek számára külön felügyelője is van, aki nagy szeretettel gondozza a szobrok és emléktáblák ügyét, azonban *az anyagi lehetőségek hiányzanak az alapos javításra.* Amúgyis költséges a szobrok tisztántartásra, amelyet rendszeres periódusokban végeztet évről-évre a főváros.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerü nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —*— TELEFON: 293-631.

Számolni kell az építkezési konjunktúra csökkenésével

Lendületet egyedül a kispolgári lakások termelésére ösztönző kivételes adókedvezmény adhat

A legutóbbi két esztendő folyamán, mindig az év elején jelentek meg a *Fővárosi Hirlap* feltűnést keltő cikkei a várható építkezési tevékenységről. *Katona* János építő-mérnök, törvényhatósági bizottsági tag állította fel ezt a „jóslatot", mely úgy az 1936., mint az 1937. évre nagyon optimista volt, holott ugyanakkor mindenfelé csüggedt híradások parentálták el előre az építési konjunktúrát. Mint a fejlemények mutatták, az optimista megállapításoknak volt igazuk, a már néhány év előtt megindult építkezési kedv nagy mértékben fokozódott. A most megindult 1938. év kilátásairól is megkérdeztük

Katona János
törvényhatósági bizottsági tagot,

akitől a következő, az építkezésekre befolyást gyakorló hivatalos fórumok és a legszélesebb körök legnagyobb figyelmére méltó választ kaptuk:

— Amíg az előző években, talán sok más véleménnyel szemben, a fővárosi építkezéseket illetőleg határozott optimizmussal vártuk a közeledő tavaszt, — és amint a legutóbbi évek eredményei mutatták, feltevéseinkben nem is csalódtunk, — a mostani év elején, hiába szeretnők, *nem találunk okot az optimizmusra.*

1938-ban közel sem látjuk a tőkének az építkezés iránt azt az érdeklődését, aminő 1936-ban vagy 1937-ben megnyilvánult.

— Mutatkozik ugyan bizonyos mozgolódás toldalék, átalakítás és kisebb üzemi épületek, raktárak, garázsok és hasonlók építésére, azonban — eltekintve nagy intézetek egészen komoly nyugdíjintézeti és más jóléti bérházainak építésétől, — *nagyobb bérházak építése iránt alig tudunk a legutóbbi évekhez hasonló elhatározást vagy csak érdeklődést is.*

— Ennek a gazdasági és szociális vonatkozásban is nem éppen kedvező kihatású körülménynek meg van a magyarázata, amely mögött *kettős okot* találunk. Véleményem szerint az *1937. év utolsó negyedében a fejlődésében megállott gazdasági konjunktura ezidőszerint*

bizonyos óvatosságra készteti a tőkét

és egyelőre a várakozás álláspontjára helyezkednek azok is, akiknek az építkezéshez szükséges tőkéjük rendelkezésre állana.

— Másik nyilvánvaló ok

az ideiglenes és különleges adómentességi rendeletnek az 1937. év decemberének végén történt lejárata,

— a főváros néhány speciálisan elbírált területének kivételével, — ami azt jelenti, hogy *az építkezésekre ösztönző hatékony erő megszünt.*

— A tőkének az építkezés iránti érdeklődését kedvezőtlenül befolyásoló gazdasági okot megszüntetni semmiféle fórumnak nem áll módjában, mert a gazdasági konjunkturában mutatkozó, noha egyelőre csekély mérvű visszaesés *nem kizárólag hazai tünet, hanem világjelenség.* Speciálisan az építkezési kedvet illetőleg ehhez kapcsolódik még az a körülmény is, hogy a tőke *a sötét felhőktől nyugtalanított külpolitikai láthatárt valamivel tisztábbnak ítéli meg* és nem siet a minden értékváltozással szemben legbiztonságosabbnak vélt ingatlanban menedéket keresni, mert *nagyobb kamatozást vár a mobil tőke más gyümölcsöztetésétől.* Bár ezt a felfogást helytelennek tartom, meg kell állapítanom, hogy a tőkét ebből a feltevésből arra az elhatározásra áthangolni, hogy a még mindig jól kamatozó építkezést válassza a gyümölcsöztetésre, nem lehet, annál kevésbé, mert *világjelenségről lévén szó, a mi illetékes fórumaink hatalmi körén kívül esik.*

— Hogy ez így van, annál szükségesebbnek mutatkozik az építkezési kedvet gátló másik oknak a megszüntetése, ami igenis, hatalmában van a fővárosi építkezésre ható illetékes tényezőknek.

A kormányzatnak, az összes adottságok figyelembevételével, sürgősen kell foglalkoznia a különleges adómentesség kérdésével,

hogy megindítsa a lecsökkent építkezési kedvet. Eltekintve magában az építkezési munkában jelentkező gazdasági érdektől és a városfejlődéstől, *szociális, közegészségügyi és kulturális szempontok teszik feltétlenül szükségessé a szépen megindult építkezés folytatását,* még pedig abban az irányban, amely ezeknek a szempontoknak beteljesedését a legjobban szolgálja. Ezt az irányt pedig az az egészséges elgondolás szabja meg, hogy a *modern lakáskultúrát nélkülöző kispolgárság kerüljön ki végre azokból a lakásokból, amelyekből olyan sok van a főváros belső, sűrűn lakott részein* és amelyek egészségügy és a kisembert is megillető életnivó tekintetében igazán nem felelnek meg a mai kor követelményeinek. Ehhez képest nem lehet vitás az irányelv, amelyhez az 1938. évre várt különleges adókedvezményeknek igazodnia kell. És ha ez az irányelv mégis vitás lenne, meg kell ismételnünk a *Fővárosi Hirlap* hasábjain már nem egyszer elhangzott megállapításainkat, hogy

az évek óta folyt komoly lakásépítkezés éppen a kispolgárság számára nem termelt lakásokat,

akik ezekre közegészségügyi és szociális szempontból a legjobban rá vannak utalva.

— Amiként az új adókedvezmény hathat ösztönzőleg az 1938. évben hiányzó lakásépítési kedvre, éppen úgy hozhat közegészségügyi és szociális tekintetben segítséget a kispolgárság széles rétegei számára, ha feltételeiben a modern és higiénikus, de azért kispolgári igényeknek megfelelő kislakásépítést támogatja. Ennek a gondolatnak szolgálatára hozott 1937. április 21-én határozatot a főváros közgyűlése, amelynek értelmében

a polgármester felterjesztéssel fordult a pénzügyminisztériumhoz.

Intézkedés ebben a kérdésben még nem történt, de most időszerűvé vált az építkezésnek ebbe a mederbe való terelése, amikor amugy is szükség van a különleges építési adókedvezményre, hogy a tartózkodó tőkét az építkezésre ösztönözze.

Korszerűen átépítik és modernizálják a sertésvágóhidat

Nincs kilátás a magas húsárak esésére

A közélelmezési ügyosztály már néhány év óta foglalkozik a vágóhidak modernizálásának kérdésével. Nagyszabású terv alakult ki *a sertésvágóhíd és marhavágóhíd egyesítéséről,* azonban erről a szép gondolatról a gazdasági okok miatt le kellett mondani egyszerűen azért, mert ez a megoldás *huszonötmillió pengőbe* kerülne. Maradt tehát az egységesítés terve helyett a vágóhidaknak külön-külön való fejlesztése. Ezen a téren, mint

illetékes helyen

értesülünk, ha a törvényhatósági bizottság is úgy akarja, legközelebb nagyobbarányú munkák megindulása várható. Elsősorban

a sertésvágóhíd modernizálásáról

van szó, még pedig több évre terjedő munkaprogram szerint. A program első részlete *a nagy vágócsarnok teljes átépítése lesz,* amelynek terve már el is készült. Az átépítés célja mindenekelőtt *a sertésvágóhíd kapacitásának emelése.* Ezt sürgössé teszi az a körülmény, hogy

a folyó év első felében életbelép a vágóhídon a 8 órai munkaidő,

amely természetszerűleg a kapacitás fokozását teszi szükségessé. Az átépítési tervvel és annak költségvetésével legközelebb foglalkozik a közgyűlés.

Megköveteli a sertésvágóhíd korszerű átépítését a változatlanul tartó erős *hús- és zsirexport,* amely hatalmas mérlegjavító haszna mellett élénk szerepet játszik

a kitartó húsdrágaságban

is. A nagy élő és vágott sertésexport ellenére is nem látszik indokoltnak a sertéshús fokozott drágulása, miután nagy sertéskészletek vannak. Ezzel szemben azonban *a hizlalás tempója nem kielégítő.* A magas marhaárak alakulásában a hatalmas méretü export mellett még mindig szerepet játszik *az áraknak 1934-iki nagy leromlása* és az állomány rablógazdaságos pusztítása. A marhánál is csakúgy, mint a lónál, hosszú időre van szükség, amíg a pusztulás utókövetkezményei eltünhetnek, míg a gyorsabban fejlődő sertésállomány már a mult évben kiheverte az 1934. év bajait.

A húsárak jelentős változására egyelőre semmi kilátás sincsen.

Abból az áresésből, amelyet egy esetleges *száj- és körömfájás* idézne elő, igazán nem kérünk. A járvány, amely igen nagy mértékben pusztított *Franciaországban,* ahonnan *Angliába* is elhurcolták és elég veszedelmes mértékben lépett fel *Németországban, Svájcban* és *Ausztriában,* gyengébb mértékben *Csehszlovákiában* és *Jugoszláviában,* Magyarországot eddig elkerülte. *A tél folyamán már fenyegetőnek látszott a helyzet, de a nagy hideg megállította a járványt és most remélhető, hogy intenzivitásából veszíteni fog.*

A vágóló ára változatlanul magas,

de ez szinte már mellékes körülmény, mert *vágóló úgyszólván nem kerül a piacra.* A főváros heti szükséglete 150—250 darab között ingadozik, a legutóbbi hetipiacokon pedig mindössze 7—8 *lovat sikerült vásárolni.* Három hét előtt érte a Községi Lóhúsüzemet az a meglepetés, hogy 27 vágólóhoz jutott a budapesti piacon. A régebbi időben a szükségletnek 60—70 százalékát lehetett Budapesten kielégíteni, a többit pedig vidéken vásárolták. Igazán a végső időben, de még nem elkésetten sikerült a fővárosnak a földmívelésügyi minisztertől a vágólóbehozatali engedélyt megszerezni. Azóta *minden akadály nélkül folyik az import,* amelyet *Jugoszláviával* kezdtek meg, utóbb *Romániát is igénybeveszik.* Mint a legelső alkalommal, úgy szükség szerint ismételten 2000—2000 vágóló behozatalára adott a földmívelésügyi miniszter engedélyt, ami körülbelül háromhónapi szükségletet elégit ki a belföldön vásárolható, csekélyszámú vágóló hozzászámításával. Az engedély legutóbbi megújítása alkalmával téves hiradások jelentek meg, holott ezen a téren *semmiféle új akció nem történt,* mert programszerüleg bonyolódik le a vágólóimport.

A jugoszláv és román vágólovakat élősúlyban 32—34 filléres kilogrammonkénti áron vásárolja a lóhúsüzem, de esetenként felemelkedtek az árak 37 fillérig is. Hasonló árakat fizetnek a belföldi vágólovakért is. Prima minőségü vágólovakban volna ugyan annyi kínálat, hogy a fővárosi szükségletet ki lehetne elégíteni, az árakat azonban a lóhúsüzem megfizetni nem tudja. *Ausztria,* amely a prima magyar vágólovak legnagyobb részét megvásárolja, *élősúlyban 80 garast is fizet kilogrammonként.* Ausztria mellett *Franciaország* és *Belgium* vásárol még magas áron magyar vágólovakat.

Az aránytalanul alacsonyabb árak, melyeket mi fizetünk, is magasak a lóhúsüzem áraival szemben, aminek bizonyítéka a 97.000 pengős deficit.

Szendy Károly polgármester azonban semmi körülmények között sem engedélyezné a lóhúsüzem árainak emelését,

mert a legszegényebb néposztály, amely a lóhúst fogyasztja, *teherbíróképességének a legvégső határáig jutott el a mai ráfizetéses árak mellett is.*

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javítási üzeme
Budapest. I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-u. 5. Tel.: 127-670.

„CSILLAG" törvényes védjegyü kazánkő meggátló COMPOSITUMOK, KAZÁNOK, KÖZPONTI FÜTÉSI BERENDEZÉSEK, BOYLEREK, MOTORHÚTŐK, stb. részére.
KAZÁNKŐPOR VÁLLALAT KOVÁCS I.
BUDAPEST, XIV., Amerikai-út 21. ● TELEFON: 296-151.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122-972
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetü és a legkényesebb igényeket kielégitő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javitást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

TOLNAI FERENC
Bpest szék. sfőv. gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fütés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ● Telefon: 386-650.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ
P.-bronz
„Optalit"
könnyüfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-93.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Nagyjelentőségű állásfoglalások a választójogi javaslatról a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában

A választójogi javaslat foglalkoztatta hétfőn a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártját.* Előbb az elnöki tanács tárgyalta a kérdést, amelyhez az elnöklő *Zsitvay* Tibor dr., *Usetty* Béla dr., *Bessenyey* Zénó dr. országgyűlési képviselők és *Vályi* Lajos dr. főtitkárhelyettes szólottak hozzá. Kívülük jelen volt az ülésen *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Harrer* Ferenc dr. felsőházi tag és *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, főtitkár is.

Ezután az új jogász-szakcsoport elé került a javaslat. A párt korábbi elhatározás alapján

megalakította közjogi, közigazgatási jogi és magánjogi szakcsoportját,

amelynek alakuló ülése hétfőn este folyt le a pártközpontban.

Zsitvay Tibor dr. pártelnök vázolta a szakcsoport célját és hangsúlyozta, hogy szükség van a jogászelem véleményének megnyilvánulására sok olyan kérdésben, amely a párt célkitűzései szempontjából nagyjelentőségű. Közölte, hogy a párt vezetősége *Gaár* Vilmos dr.-t, a törvényhatósági bizottság örökös tagját kérte fel a szakcsoport vezetésére. Egyebekben a szervezkedést magára a szakcsoportra bízta. Reméli, hogy a szakcsoport beváltja azokat a reményeket, amelyeket a párt működéséhez fűz.

Ezután megalakult a szakcsoport ideiglenes vezetősége *Gaár* Vilmos dr. elnök, *Zsitvay* Leó dr. titkár, *Dárday Abriani* Gábor dr. és *Viktor* Albin dr. jegyzők személyében.

Gaár Vilmos dr. elnök ismertette ezután a szakcsoport működésére vonatkozó elgondolásait és indítványozta, hogy a belső szervezeti kérdésekkel későbbi időben foglalkozzanak, mert most

sürgős feladatként áll a szakcsoport előtt, hogy a választójogi javaslatra vonatkozólag állásfoglalás tekintetében előterjesztést tegyen a pártnak.

Schilling Endre dr. ügyvéd, a VI. kerületi pártszervezet társelnöke tartott ezután előadást, melyben tömören és világosan ismertette a választójogi javaslatot, valamint azokat az elveket, amelyeken a javaslat felépült.

A nagy tetszéssel fogadott, értékes előadásért *Gaár* Vilmos dr. mondott köszönetet.

Zsitvay Tibor dr. mellett, aki az egyes fejezetek után nyomban megtette észrevételeit, többen szólottak az előadáshoz.

Vályi Lajos dr. hangoztatta, hogy

a jelenlegi budapesti kerületi beosztáshoz nem volna helyes hozzányúlni,

viszont, véleménye szerint, *Budapestnek számarányához, gazdasági és kulturális jelentőségéhez képest arányosabb képviselete volna indokolt.* Helyesnek tartja a *pluralitás* megoldását, de olyan rendszer mellett, amely nem teszi szükségessé a két menetben való szavazást. *Túlszigorúnak tartja a biztosítékok rendszere mellett az ajánlati rendszer tervbevett méreteit* és sürgeti az egyszer már letárgyalt *összeférhetetlenségi törvény* mielőbbi megalkotását.

Vitéz *Juhász* Jenő dr. méltatja a javaslatnak *a titkosságban* rejlő értékeit és *nagyon szerencsésnek tartja, hogy a tervezet a szükséghez képest tágítható.*

Kossányi Dezső dr. a diplomás szabad pályán levők számára elégnek tartja a *kétévi helybenlakást.*

Nagy Mihály dr. a képviselői fizetéseknek a végrehajtás alól való mentesítését feleslegesnek tartja etikai okokból.

A jogász-szakcsoport folytatja a vitát. Ennek befejeztével előterjesztést tesz a *pártértekezletnek,* amely *a választójog kérdésében a jogászi javaslat meghallgatása után foglal állást.*

Uj városrészek heroikus küzdelme

Irta: BÉNYI KÁROLY DR. törvényhatósági bizottsági tag

A háború előtt *Svájcban* jártam és ott a svájci lakosokról azt a jellemző megállapítást hallottam egy vezető embertől, hogy azok *módjuk felett laknak, módjuk szerint étkeznek és módjuk alatt öltözködnek.* Ez a megjegyzés, természetesen, mindjárt kiváltotta belőlem a megállapítást, hogy a mi népünk, különösen középosztályunk, (abban az időben, vagyis a háború előtt), *módja felett öltözködik, módja szerint étkezik és módja alatt lakik.*

A háború és az utána következő rossz gazdasági helyzet, továbbá a hygienia követelményeinek fejlődése *erősen megváltoztatta a városi lakosság mentalitását.* A magas városi lakbérek, a napfény és szabad levegő utáni vágy saját ház építésére ösztönözték a középosztályt és

megindult a népvándorlás a szomszéd községekbe.

Előmozdította ezt az a körülmény, hogy a rossz gazdasági viszonyok miatt egyes földbirtokosok, a tönkremenést elkerülendő, birtokaikat felparcellázták és igen jól értékesítették.

— A főváros vezetősége, a közművek létesítésének nehézségeitől megriadva, *eleinte ellenállt annak, hogy ilyen új települések a főváros külterületein is létesüljenek,* később azonban, midőn látta, hogy tilalma ellenére is gombamódra, rendszertelenül keletkeznek az új telepek, szabadelvűbb álláspontra helyezkedett és

megindult a város külterjes fejlődése.

Nem akarom itt kritika tárgyává tenni, hogy helyes volt-e a főváros vezetőségének taktikája, helyes volt-e a fővárosban megkeresett jövedelmeket, mint adótárgyakat kiengedni, amikor előrelátható volt, hogy ezeket a tömegeket a főváros határától mégis szállítani kell, illetőleg erre a célra közúti vasutakat kellett létesíteni és amikor számítani kell azzal, hogy belátható időn belül Nagy-Budapest meglesz és azokat a közműveket, amelyek létesítésétől fázott, annakidején mégis csak neki kell majd megcsináltatnia.

A baj ott volt, hogy

hiányzott az egészséges telepítési politikai elgondolás,

nem gondoltak arra, hogy a tervszerű telepítés esetén *a főváros csomó földet vásárolhatott és parcellázhatott volna,* melyek értékemelkedéséből az eladás alkalmával minden villamosvasútépítési és egyéb közműlétesítési költség bőven megtérült volna. Most azután ott tartunk, hogy a főváros külterkeln is keletkeztek telepek, melyek már városrészekké egyesültek, *de erősen nélkülözik a városiasságot jellemző közintézményeket és közműveket.* Szinte heroikus a küzdelem, amit a többnyire kisemberek folytatnak, hogy fokról-fokra emelkedjenek a városodás terén.

A főváros statisztikái pontosan beszámolnak arról, hogy hány négyszögméternyi útburkolat van ilyen, meg olyan kőből, hány kilométer ilyen, meg olyan méretű csatorna van, de nem adnak képet arról az érdekesebb adatról, hogy *hány kilométer hosszú utca van járda, kocsiút és csatorna nélkül.* Hozzávetőleges becslés szerint *az utak 40 százaléka nélkülözi ezeket.* Már pedig ezek az adatok a város kulturáltságának fokméről.

Pedig megvan minden családi ház tulajdonosában a vágy, hogy háza kövezett, csatornával, víz- és villanyvezetékkel ellátott utcában legyen, a legtöbbnél azonban hiányzik az anyagi erő, hogy a házépítéssel egyidejűleg ezekről gondoskodjék. A főváros sem bírja költségvetése keretén belül e feladatokat elvégezni. Ha *kölcsönhöz* folyamodik, az a magas és hosszú éveken át fizetendő kamat miatt *drága.* Marad, mint kivezető gondolat az ennél az osztálynál annyira megszokott *részletfizetés* gondolata. Csakhogy a részletfizetés mai módja *szintén drága.* Drága a sok kamat és a rizikó kalkulálása miatt. Már pedig a lakosságnak ez a rétege nem bírja el a drágát. Olcsóbbá a részletüzletet csak úgy tehetem, ha a kamat- és rizikótehertől mentesítem. Ezt úgy érem el, ha *a szükséges pénzt részletekben összegyüjtöm,* kamatoztatom és ha a szükséges összeg együtt van, megcsináltatom a munkát.

Ezek a gondolatok vezettek, midőn a legutóbbi költségvetési tárgyalás során azt az indítványt tettem, hogy

1. a polgármester ne adjon építési engedélyt olyan helyen való építkezésre, ahol előzőleg az összes közműveket nem létesítették;

2. a már létesült utcákban a hiányzó közművek létesítése érdekében állapítsák meg ezek költségét, azokat vessék ki az ingatlantulajdonosokra és ha lehet, egy összegben, ha nem, havi részletekben szedjék be.

Az így befolyó összegekből a polgármester minden telepen *előre meghatározott program szerint a közművekből évenként annyit létesítene, amennyire telik.* Bizonyos, hogy akármilyen lassú ütemben, azaz elviselhető kis részletben is folyik a befizetés és így a munka, *10—15 éven belül nem volna Budapesten egyetlen csatornázatlan vagy kövezetlen utca.* Havi 5—30 P-ig terjedő részletet minden ingatlantulajdonos elbir. Csak aztán vegye komolyan a hatóság a dolgot és kellő eréllyel hajtsa be a részleteket.

Lehet, hogy egyesek *jogi aggályokkal* állanának elő, hogy a város *járulékot* vessen ki olyan dolgokért, melyeket még nem teljesített, de az élet gyakran túlteszi magát a jogi formulákon, ha a cél nemes és más úton el nem érhető. Nevezzék el a járulékot *hozzájárulásnak,* már kisebb lesz a jogi akadály. Az bizonyos, hogy a fővárosnak sohasem lesz annyi pénze, hogy az e tekintetben felmerülő összes szükségletet fedezze. Időnként ugyan vesz fel nagyobb kölcsönöket a legsürgősebb munkák elvégzésére, de ez nem célravezető és, mint mondtam, drága. Hogy példával illusztráljam, megemlítem, hogy például 1905-ben *20 millió* koronát vett fel kölcsön a főváros út- és csatornaépítésre, amely összeget részletekben 1914-ig használta fel. A bankok a kamatot az egész összeg után már a megszavazás napjától az utolsó részlet felvételéig felszámították, úgy, hogy *a kölcsön kamatszolgáltatása sokmillió korona volt, amelyet, természetesen, az ingatlantulajdonosoknak kellett viselniök,* vagyis *ennyivel voltak drágábbak a létesített csatornák és utak.* Azt hiszem, ez maga elegendő ok a gondolkodásra, hogy érdemes-e indítványomat elfogadni, illetőleg a polgármestert e rendszer bevezetésére birni.

A városszéli települések igen tisztelt törvényhatósági bizottsági tagjai velem együtt nem győzik hallgatni a panaszokat, hogy úttalon utakon, feneketlen sárban, vagy bokáig érő porban kell naponként többször járniok, sok helyen árnyékszékektől fertőzött vizet kell használniok, ami nemcsak az illető telep, hanem az egész város lakosságát járványokkal fenyegeti.

Bizonyos, hogy ezek a szomorú tények egyáltalában nem férnek össze a városbanlakás fogalmával és sürgős orvoslást kívánnak. Ha ez sikerül, elérjük, hogy *fővárosunk lakossága módja felett lakjék és szolgálja egészségét.* Adja Isten, hogy emellett módja szerint táplálkozhassék és öltözködhessék is.

Telepes, segíts magadon, az Isten is megsegít!

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
★
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 136—625.

HÍREK A PÁRTBÓL

Pénteken pártértekezlet. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja pénteken este 7 órakor pártértekezletet tart, amelyen a 31-iki rendkívüli közgyülésen napirendre kerülő *költségvetési tárgyalás* előkészítésével foglalkoznak, valamint állást foglalnak a *választójogi javaslat* kérdésében.

Második főtitkárhelyettes a pártban. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja a nagy arányban megnövekedett munkára való tekintettel *Vályi* Lajos dr. főtitkárhelyettes mellé második főtitkárhelyettesi tisztet szervez. A munkakör betöltésével a pártértekezlet *Szentesi* József törvényhatósági bizottsági tagot fogja megbízni.

Harrer Ferenc arcképének leleplezése. A *Budai Klub* közgyülésén ünnepség keretében elhelyezték a klub dísztermében *Harrer* Ferenc dr. felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag arcképét. A közgyülésen a tagok nagy számban jelentek meg, ott volt a kerület képviselője, *Terbócz* Imre is. A közgyülést követő társasvacsorán több szónok ünnepelte Harrer Ferenc dr.-t.

A kenesei Nep-kirándulásra nagy előkészületek folynak a pártban. Eddig száznál többen jelentkeztek a kirándulásra, amelyre kedden délután indulnak. A visszatérés Balatonkeneséről csütörtökön délután lesz.

Előadás a párisi világkiállításról. A II. kerületi pártszervezetben január 26-án este 7 órai kezdettel *Györgyi* Dénes építőművész-tanár előadást tart a párisi világkiállításról, különös tekintettel a magyar csoportra. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, már csak azért is, mert *Györgyi* Dénes volt a magyar kiállítási csoport építészeti tervezője.

A józsefvárosi nők munkaprogramja. Impozáns keretek között tartott január 19-én előadó-estet Katona János törvényhatósági bizottsági tag feleségének vezetésével működő női csoport. A párthelység zsufolásig megtelt előadói termében Buzághné dr.-né Kócsy Aranka dr. „Mi legyen az 1938-ik évi munkaprogramunk?" címmel tartott előadást. Visszapillantást vetett a csoport múlt évi munkásságára, amelyről részletes beszámolót adott. Hű képet nyujtott arról az eredményes munkáról, melyet Katona Jánosné vezetésével a csendben működő női csoport végez. Kulturális téren nem kevesebb, mint 20 nívós előadás hangzott el a csoport rendezésében. Továbbiakban beszámolt a csoportnak arról a meghatóan kedves törekvéséről, hogy a párthelyiséget mindenki számára egyformán kedvessé tegye. Szociális téren, mint szép eredményt könyvelte el a karácsonyi felsegélyezési akciót, amidőn minden külső támogatás nélkül, kizárólag a saját szerény anyagi eszközeivel sikerült a csoportnak számos szegény magyar család részére derüs karácsonyt szereznie. Politikai téren élénken dolgozott a csoport a szervezkedés kiépítésén, melynek eredményeként állandóan sokasodik a tagok száma. Ezután részletesen rátért az idei gazdag tartalmú munkaprogramra. A nagy helyeslléssel fogadott beszámolóért Katona János törvényhatósági bizottsági tag mondott köszönetet.

Dongó Orbán előadása. A Nemzeti Egység Tanügyi Szervezetének fővárosi tagozata hétfőn délután Dávid Antal dr. elnöklésével előadó ülést tartott, amelyen Dongó Orbán törvényhatósági bizottsági tag a főváros polgári iskoláiról tartott tartalmas és érdekes előadást. Részletesen és nagy diesérettel ismertette a módszertani eljárást, az úgynevezett munkáltató oktatást. A nagy tetszéssel fogadott előadás közönségének soraiban megjelentek: Ősz Béla dr. kir. tanfelügyelő, Halter Károly és Orova Zsigmond dr. törvényhatósági bizottsági tagok, Hegedüs Sándor dr. tanácsjegyző, Miklós Béla főtitkár és még sokan mások.

Új jövedelmi források kitermelésével a községi háztartás hiányzó millióit az üzemek fogják pótolni

Megszerzik a felügyeleti hatóság hozzájárulását a révész-utcai telep átépítéséhez — A főváros maga akarja kezelni a bánhidai centrálét — Olcsó elektromos tarifa mellett újabb fogyasztótömegek bekapcsolódására számítanak

Az üzemi kérdés megint előtérbe került a főváros második szanálása során. Az üzemeknek már eddig is jelentős összegeket kellett beszolgáltatniok a főváros pénztárába és ezt a hozzájárulást most erős mértékben felemelték. Ez a hét még az ezévi költségvetés összeállításával telik el, de *az üzemek hozzájárulását máris megállapították.* Mindenki érzi azt, hogy a főváros anyagi erejének egyik legfontosabb bázisa az üzemek, tehát az *üzempolitika helyes irányítása szorosan összefügg a székesfőváros anyagi helyzetével.* Éppen ezért a *Fővárosi Hirlap*

Beavatott helyen

érdeklődött az üzempolitika újabb kialakulásáról és a következő megbízható felvilágosítást kapta:

— A főváros ismét erősen igénybe vette az üzemek pénzügyi erejét. Az üzemek természetesen készséggel állnak a főváros rendelkezésére, de azzal tisztában lehet mindenki, hogy *ez az igénybevétel most már igazán csak bizonyos határig mehet, mert elvégre az üzemek sem kincsesbányák, a tartalékok nem kimeríthetetlenek és ha további terheket kell viselniök az üzemeknek, úgy a mostani tarifákat tovább fenntartani lehetetlenség.* A belügyminiszter leiratában kiemelte, hogy a tarifaemelés eszközéhez nyulni nem szabad, így tehát

az üzemi kérdést most alapos revízió alá kell venni.

A különféle híreszteléssekkel szemben szükségesnek tartjuk megállapítani, hogy *három millió pengő lesz az a többletösszeg, amellyel a főváros üzemei ebben az évben a községi háztartáshoz hozzájárulnak.* Ezt a három milliót az elektromos-, a gáz- és a vízművek szolgáltatja be. A három millió megoszlása a következő: a *tisztviselők fizetésjavítására az üzemek 1 millió pengőt adtak,* mégpedig 400.000 pengőt az Elektromos Művek, 300—300.000 pengőt a Gáz- és a Vízművek. *A deficit eltüntetésére az Elektromos Művektől kértek 1,200.000 pengőt, a Gázművektől 500.000 pengőt, a Vízművektől pedig 300.000 pengőt.* Eszerint tehát az üzemek ezen a címen újabb 2 millióval adóznak, vagyis a *két tétel együtt teszi ki a 3 millió pengőt.*

— Érdemes elgondolkozni azon, hogy az Elektromos Művek 12½ millió pengőt szállítanak be mint tiszta nyereséget a főváros pénztárába, a főváros ezen üzemének bruttó jövedelme 50 millió pengő, tehát az Elektromos Művek tiszta nyeresége a bruttó jövedelemnek 25%-a. Mindenesetre meg kell gondolni, hogy *ezen az úton meddig lehet haladni.* Az üzempolitikai bizottság előírt bizonyos üzemviteli óvatossági rendszabályokat, az üzemek fejlődését nem lehet veszélyeztetni azzal, hogy a *jövedelmeket ilyen nagy arányban vonják el az üzemek rendeltetésétől.*

A szakértők is javasolják a révész-utcai telep kibővítését

Az Elektromos Műveknek különben most nagyszabású elhatározások előtt állanak. Még ebben az évben feltétlenül *hozzálátnak a révészutcai telep kibővítéséhez.* Nem is annyira kibővítésről és a régi üzem gazdaságossá tételéről van szó, hanem

az átalakítás olyan nagymérvű, hogy valósággal új centrálét létesítenek.

A főváros vezetősége nem merte egyedül vállalni a felelősséget és ezért szakértőkkel vizsgáltatta meg a problémát. *Schimaneck* Emil, *Hoór-Tempis* Mór és *Borus* Ferenc európaihírű szakértők kaptak megbízatást arra, hogy a kérdést tanulmányozzák és aztán tegyék meg megfelelő javaslataikat. A szakértők nagy munkájukat befejezték és az egyik igazgatósági ülésen már be is számoltak a szakértők véleményéről.

A szakértők szerint szükség van a révészutcai telep kibővítésére és a mai helyzetben ez a leggazdaságosabb megoldás az Elektromos Művek fejlesztése érdekében.

Ezekután a főváros megteszi az előkészületi munkálatokat a révészutcai telep kibővítésére. *Július 1-éig megszerzik a felügyeleti hatóság hozzájárulását is és 1939 elején megkezdik a nagyarányú építkezéseket.*

Budapest át akarja venni a bánhidai centrálét

— Az Elektromos Művek másik nagy feladata a bánhidai teleppel való kooperáció és ezzel kapcsolatos a bánhidai centráléval való szerződés megkötése. A mostani szerződés ugyanis ez év végén lejár. Az utóbbi időben igen gyakran voltak kapcsolási zavarok, amelyeknek hatása a főváros elektromos szolgáltatásában is megnyilvánult. Éppen ezért a főváros vezetőségének az a véleménye, hogy valamilyen formában a bánhidai telepet át kellene venni. Ha ez megtörténik, úgy *a termelés irányítását a főváros maga végezheti és az áram átvételénél is olyan biztonsági intézkedéseket tehet, amelyek a mostani zavarokat kizárják vagy legalább is a minimumra csökentik.* Érdemleges tanácskozások ebben az irányban még nem voltak, de a főváros vezetősége komolyan foglalkozik az átvétel gondoltával, amit megkönnyít az a körülmény, hogy a Dunántuli Villamossági r.-t. a multban ezt a megoldást már felajánlotta. Egyelőre azonban most az *a helyzet, hogy a bánhidai centrálé ragaszkodik önállóságához.* A főváros mindenesetre a bánhidai centrálé legnagyobb fogyasztója és így a tárgyalásoknál ez a körülmény nagyon sokat jelent.

Új elektromos-tarifa készül

— Az üzempolitikai bizottság megkezdte a Gáz- és az Elektromos Művek munkaköre megállapítására vonatkozó tanácskozásait és a közös propaganda kérdésében is dönteni fognak. Ezzel kapcsolatos a *tarifa kérdése is.* Az üzempolitikai bizottság olyan tarifát kíván minden vonalon életbeléptetni, amely a *többletfogyasztásra serkentőleg hat és az egyes üzemek számára nagyobb fejlődési lehetőséget nyujt.* A Gázművek ezt a tarifajavaslatot már el is készítette és ezzel az üggyel hamarosan az összes illetékes tényezők foglalkoznak. Az Eleketromos Művek 1936 októberében életbeléptette az alapdíjas blokktarifát, az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy

ez a tarifarendszer nagyon jól bevált, a közönség megszerette és az új tarifa következtében valóban többet fogyaszt, mint azelőtt.

A törvényhatóság annak idején az egy- és kétszobás lakásoknál felfüggesztette az alapdíj szedését. *Ez év szeptemberében azonban a kétszobás lakásoknál is életbelép az alapdíjas tarifa és 1939 szptemberében már az egyszobás lakásoknál is bevezetik.* A nagylakásoknál semmiféle új terhet nem jelentett az új rendszer, ellenben nem lehetetlen, hogy *a két- és az egyszobás lakásoknál a kisfogyasztók, az ú. n. törpefogyasztók valamivel többet fizetnek, mint eddig, mert a fogyasztásuk nem fogja elérni a minimálisan meghatározott fogyasztási határt.* Ezen azonban változtatni már nem lehet, mert a közgyűlés döntött és a felügyeleti hatóság is hozzájárult az új tarifa bevezetéséhez. Most a polgármester elrendelte, hogy a világítási tarifa érintetlenül hagyásával máris

gondoskodjanak olyan új tarifa elkészítéséről, amely a kis- és középfogyasztók ipari áramának tarifáját mérsékelje és olyan tarifát léptessen életbe, amelynek következtében ezen a téren a fogyasztás emelkedik.

Ugyancsak a *mostaninál mérsékeltebb tarifát szeretnének bevezetni a különféle elektromos háztartási cikkek fogyasztásánál is,* de döntés még nincs, mivel előbb meg kell várni az üzempolitikai bizottság határozatát, amely bizonyos irányban korlátozni fogja az Elektromos Művek tevékenységét és hatáskörét, mivel a Gázművek jövedelmezőségi szempontjaira is figyelemmel lesz.

Morvay Endre dr. üzemi tanácsnok vezérkarával együtt már nagyban készül a révészutcai telep kibővítésére, valamint azokra a reformokra, amelyeknek keresztülvitelével biztosítja az Eelektromos Műveknek nyugodt fejlődését, hiszen ez az alapja annak, hogy *a főváros községi háztartása költségeinek fedezésére mind erősebben tudja már most igénybevenni a főváros üzemeit.*

Modernizálják a tűzoltóság felszerelését

Elhárítják a légvédelem kifejlesztése elől az akadályokat

A székesfőváros nagyhírű tűzoltósága az eddigi élet- és vagyonvédelmi hivatásán kívül új feladatok elé került: ez a *légoltalmi,* vagyis *nemzetvédelmi* szolgálat. Fejlődésének irányát tehát ezután ez az új feladat is befolyásolja. A tisztikar és a legénység kiképzése a légoltalom terén már megindult, de még mindig folyamatban van. Hasonlóképpen folyik még felszerelésének megfelelő kiegészítése is. De

új követelményeket támaszt a technikai haladás is a tüzoltóság felszerelésével szemben.

Az új építésügyi szabályzat megengedi az épületeknél a 35 méteres párkánymagasságot. Ez eddig 23.50 méter volt és csak kivételes esetekben 25 méter. A tűzoltóság felszereléséből hiányzik az ilyen magasságokig felnyúló tolólétra. Ezért a legközelebbi időben *ilyen irányban kiegészítik a felszerelést és 40 méteres acéltolólétrát szereznek be,* amely az új építésügyi szabályzat által megengedett legnagyobb párkánymagasságot is túlhaladja.

Ebben az évben helyezi üzembe a tűzoltóság *az első, teljesen csukott karosszériájú fecskendőautót,* amelyben gázzal elborított területen is át lehet hatolni. Ezt az autótipust a *Fővárosi Hirlap* már ismertette.

A légvédelemről szóló 1935. évi XII. tc. folyamányakért a főváros 1936 végén kezdte meg légoltalmi tevékenységét, amelynek vezetését, mint ismeretes, a tűzoltóság ügyét is gondozó XIV. ügyosztály látja el külön légvédelmi osztálya keretében. A légoltalmi intézkedések eddigi eredményéről *illetékes helyen* a következőket mondták a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A csonka hazánkat körülvevő országokban a légoltalom kiépítése többnyire már befejezést nyert, miért is a hazai és így a fővárosi légoltalom megoldása és végrehajtása fokozott munkateljesítményt és fokozott áldozatkészséget igényel, már azért is, mert Magyarország a külállamokkal szemben légoltalmi téren mintegy 10—15 évvel hátrányban van.

— A főváros munkája ezen a téren, mint az októberi elsötétítési, majd a decemberi légvédelmi és légoltalmi gyakorlat is bebizonyította,

igyekszik a mult kényszerű mulasztásait csökkenteni,

sajnos azonban, hogy a mindenki által ismeretes és még mindig fennálló anyagi nehézségek, nemkülönben *egyes közjogi és hatásköri kérdések rendezése* még akadályozólag léptek fel, de remélhetőleg *legközelebb már lehetővé válik a főváros légoltalmi munkájának teljes erővel leendő végrehajtása.*

Tanárok és tanítók képviseletet kérnek a törvényhatósági bizottságban

A székesfővárosi oktatórend tagjai: tanárok és tanítók sorában *erőteljes mozgalom indult meg azirányt, hogy az oktatók is képviseletet nyerjenek a főváros törvényhatósági bizottságában.* A Nemzeti Egység Tanügyi Szervezetének fővárosi tagozata nagy lelkesedéssel karolta fel ezt a gondolatot és erőteljes akciót fejt ki a keresztülvitel érdekében. A Tanügyi Szervezet vezetősége részéről ebben a kérdésben a következő felvilágosítást kaptuk:

— Az 1872. évi XXXVI. t.-c. szerint a *tanügyi szakbizottságban minden iskolafajt két tanár vagy tanító képviselt,* csupán hozzászólási joggal, szavazati jog nélkül. Az 1930. évi XVIII. t.-c. *megszüntette ezt képviseletet,* anélkül, hogy pótlásáról gondoskodott volna. A tankerületi főigazgató és a tanfelügyelő ugyan tagjai a törvényhatósági bizottságnak, de ők nem mint az oktató rend képviselői, hanem mint tanügyi hatóság szerepelnek.

Az 1934. évi fővárosi törvény *nem hozott változást* ezen a téren és a székesfőváros iskoláiban működő *4000-nél több tanárnak és tanítónak,* akikhez még mintegy 1000 állami és egyéb oktató járul, nincsen képviselete a főváros törvényhatósági bizottságában.

— Ezzel szemben például az orvosok, ügyvédek és más érdekképviseletek küldenek delegátust a törvényhatósági bizottságba. Igaz, hogy ezeknek a testületeknek tagjai nem *közalkalmazottak,* amint ezt az oktatók kívánságával kapcsolatban hangoztatni szokták. Ezzel szemben azonban fennáll az a nyomós érv, hogy az *oktatók, ellentétben más közalkalmazottakkal, nem részesei a végrehajtó hatalomnak.*

Ebben az ügyben, mint értesülünk, *Miklós* Béla tanár, a Tanügyi Szervezet fővárosi főtitkára, tanulmányt dolgozott ki, amelyben az érvek sorozatával és külföldi analógiákkal támasztja alá a fővárosi oktatók kívánságát. Tanulmányát előadás keretében ismertetni fogja a Nemzeti Egység Tanügyi Szervezetében és a Tanáregyesületben.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II., KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Megtartotta első ülését az újjáalakított üzempolitikai bizottság. A főváros törvényhatósága által az 1938. évre újjáalakított üzempolitikai bizottság csütörtökön délután *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, majd *Zsitvay* Tibor dr. elnöklése mellett tartotta alakuló ülését, amelyen *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester is jelen volt. Elnökké egyhangúan *Zsitvay* Tibort, az elnök helyettesévé pedig *Homonnay* Tivadart választották meg. *Zsitvay* Tibor megköszönte a bizottságnak már harmadízben feléje irányult bizalmát. Ezután a bizottság megkezdte érdemleges munkáját. Tárgyalta az *Elektromos Művek és a Gázművek propagandájával és a két üzem versenyével kapcsolatos kérdéseket.* A szakértők által készített közös szakvéleményt nagyvonalú előadás keretében *Haidekker* Ernő dr. terjesztette elő. Ugyancsak részletes előadásban foglalkoztak a kérdéssel *Szilas* Oszkár dr., *Varga* József dr. szakértők. Minthogy még több szakértői felolvasás volt hátra, elnök az ülést félbeszakította és folytatását január 27-ére tűzte ki.

Hallóssy István kormányfőtanácsos. A kormányzó *Hallóssy* Istvánnak, a Budapesti Nemzetközi Vásár ügyvezető igazgatójának a magyar kézműipari termékek kollektív propagandájának szolgálatában kifejtett értékes működése elismeréséül a kormányfőtanácsosi címet adományozta. A legfelsőbb kitüntetés méltó érdemeket jutalmaz. Az egész magyar közélet előtt ismeretes az a nagyvonalú és fáradhatatlan munka, amelyet *Hallóssy* István a Budapesti Nemzetközi Vásár érdekében közel másfél évtizeden át végzett. Jelentős része van abban, hogy a változó gazdasági konjunktúrákban is évről-évre emelkedő tendenciát mutat a Vásár, amely nem csak idehaza nagy eseménye közgazdasági életünknek, hanem mind teljesebb mértékben hódítja meg a külföldet is a magyar ipar számára. Hatalmas vonzóerejével egyik legjelentősebb tényezőjévé lett idegenforgalmunknak is.

Uhlár Béla plébános halála. *Uhlár* Béla címzetes esztergomi kanonok, angyalföldi plébános, a főváros törvényhatósági bizottságának tagja, vasárnap este 52 éves korában hirtelen meghalt. *Uhlár* Béla, aki egyik vezető tagja volt a Keresztény Községi Pártnak, az egyházi és a várospolitikai életben előkelő szerepet töltött be. Sokirányú tevékenysége keretében az ő nevéhez fűződik a Béke-téri plébániatemplom felépítése. Hirtelen halálát szívszélhűdés okozta. Szerdán délelőtt 10 órakor temetik a kerepesi-úti temetőben a főváros díszsírhelyén. A temetési szertartást *Breyer* István dr. győri megyéspüspök végzi. A Keresztény Párt nevében *Cselényi* Pál dr. mond búcsúztatót. Uhlár utóda a törvényhatósági bizottságban *Peregriny* Sándor gyáros lesz.

Vigyázó Géza jubileuma. *Vigyázó* Géza dr., X. kerületi elöljáró január 21-én ünnepelte 30 éves szolgálati jubileumát. Az elöljáróság személyzete nevében *Lukácsy* József dr. főjegyző üdvözölte az ünnepeltet és méltatta eddigi közszolgálati pályafutásának kiemelkedő mozzanatait. Központi beosztásában főként a *Budapest-fürdőváros kiépítése* során, így a Szent Gellért hullámfürdő, Széchenyi strandfürdő, Rácz-fürdő megszerzése, Rudas-fürdő modernizálása, gyógyforrások feltárása körül fejtett ki intenzív munkásságot, de aránylag rövid kőbányai elöljárói működése alatt is értékes intézménnyel tette nevét emlékezetessé. *Társadalmi gyűjtés útján 55.000 pengős költséggel megépítette a testnevelési és honvédelmi szempontból egyaránt fontos, X. kerületi Hollós Mátyás leventelőteret* s ezenkívül is évenkint több ezer pengőt gyűjtött össze a kerület inségeseinek és szegényeinek felruházására. A népszerű és közszeretetben álló elöljárót február 1-én fogják ebből az alkalomból a helyi társadalmi egyesületek, politikai pártok, gyár- és iparvállalatok és egyéb testületek a Kőbányai Kaszinóban rendezendő *társasvacsorán* üdvözölni. A jubiláns elöljáró az évforduló napján a kerület 50 szegényét és 50 leventéjét vendégelte meg meleg vacsorával.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Bárczy István ünneplése a Rotary Klubban

Ripka Ferenc a nagy polgármester érdemeiről

A rotaryanusok Rotary-emlékérmet alapítottak, hogy azzal az önzetlen szolgalat harcosait kitüntessék. Az első ilyen érmet *Bárczy* István dr.-nak, Nagybudapest megalapítójának ajánlottak fel és az érmet ünnepélyes külsőségek között adták át *Bárczy* Istvan dr.-nak.

A díszasztalnál a magyar főváros multja és jelene forrt össze. Az elnöki széket *Ripka* Ferenc dr., volt főpolgármester töltötte be. Jobbján ült *Bárczy* Istvan dr., mellette *Harrer* Ferenc dr., aki *Bárczy* István dr. nagy alkotásainak részese. *Szendy* polgármestert *Schuler* alpolgármester képviselte és ott volt a *Rotary*-tagok között *Vessey* Ede, a Gázművek vezérigazgatója is.

Ripka Ferenc dr. a következő beszéddel üdvözölte *Bárczy* István dr.-t:

A rotary szövetkezés ereje és értéke abban van, hogy erkölcsi célok szolgalatában áll. Az élet kérdéseinek megoldását nem abban keresi, hogy egyik vagy másik hatalmi csoportot támogat törekvéseiben, mert nagyon jól tudja, hogy minden hatalom függő helyzetben van. Alá van rendelve azoknak a körülményeknek, melyektől a hatalmat kapta. A rotary ezért nem foglalkozik a megalkuvás kérdéseivel, hanem azok fölé emelkedve az eszméket keresi, amelyek reávilágítanak az emberi lélek igazi értékeire és megmutatják azokat az örök igazságokat, amelyek valságos pillanatokban mindig felemelték az emberiséget. Ezért figyelemmel és szeretettel kíséri azoknak pályáját, akik a tömegből kiemelkedve megmutatták egyéni értéküket. Szervezkedéséhez is ezen az alapon válogatja tagjait. Nem azokat keresi és becsüli, akik valami módon felszinre kerülnek és ezt a helyzetüket arra használják ki, hogy minél több embert hajtsanak igába. Csak azok előtt hajlik meg tisztelettel, akik felemelkedve fel tudják emelni embertársaikat is. Mert minden nagy ember alkotásaival felemel. Lelkének szépségében és erejében van a nagysága és ez az erő nem az önérdek, hanem a közjó szolgálatában nyilatkozik meg. Minden élet annyit ér, amennyivel a mások életét szollgálni tudja. Hiábavaló az olyan élet, amely csak a saját önző céljait tartja szem előtt. Olyan az, mint a gyökértelen fa. Nincs összeköttetésben a talajjal, amelyen áll. Gyümölcsöt csak az a fa hozhat, mely azért szedi fel a földből az életadó nedveket, hogy megérlelje gyümölcsét. Nem a saját céljára, mert a fa nem a maga számára terni a gyümölcsöt. Ebben van életének szépsége. Ilyen gazdag gyümölcsöt termő szép életnek ünnepére jöttünk össze ma. Egy termelő és teremtő lélek ünnepére, mely az emberi élet legszebb céljat valósitotta meg: az alkotást, a felemelést. Bárczy István érdemei előtt fejezi ki ma elismerését a Rotary Club. Nem mintha ez az elismerés az ő érdemeit nagyítaná, de mert kötelességet teljesitünk, programunkat valósitjuk meg, mikor rámutatunk az ő kivételesen nagy egyéniségére. Klubunk a rotary eszmének, az önzetlen szolgálat eszméjének, a „Service Above Self" elvének hódol, midőn emlékérmét Bárczynak nyujtja. A budapesti Rotary Clubnak ez olyan természetes tette, hogy megokolásra nem kell külön érveket keresni. Elég azoknak a tényeknek megemlitése, amik már annyira átmentek a főváros életébe, hogy azoknak eredetéről már nem is beszélünk. A kiegyezés által felszabaditott magyar élet csak lassan fejlődött és erősödött. A közéletet még jó ideig azok irányitották, akik az abszolitizmus korában felnőve, egész lelküket közjogi problémákkal töltötték meg és a valóságot ép úgy nem tudták megérteni, mint a nemzet nagy része. Illuzióktól nem látták a valóság talaját, azért nem is tudtak rá épiteni. Uj nemzedéknek kellett felnőni az új világban, amely megérezze, hogy nem törvénycikkel, hanem cselekedetekkel kell megalapozni az új Magyarország jövőjét. A szavak illuzlója helyett a cselekedetek realitására volt szükség. Ennek az új nemzedéknek Budapesten legkiválóbb képviselője Bárczy István lett. Arany János Széchenyiről irt gyönyörü költeményében a legnagyobb magyar értékét azzal mutatja be, hogy felsorolja alkotásait. Ha Bárczy István alkotásain végigtekintünk, ha felidézzük emlékezetünkben, mit teremtett kulturális, gazdasági és szociális téren és az egész fővárosra kiható szervező munkájával, akkor minden túlzás nélkül kimondhatjuk, hogy ő a legnagyobb budapesti polgár! Ami utána jött, az az ő általa letett alapokon épült tovább. Mikor már az alapok megvoltak, az épitők biztonságban dolgozhattak tovább. De az alapok lefektetése, a lelkeknek és a körülményeknek meghódítása volt a nagyszerű teremtő munka. Az ő messzire látó szelleme olyan utat mutatott, mely a világvárosi fejlődést jelentette Budapest számára. Még pedig nem üres csillogással, hanem a kulturának és az emberszeretetnek nagymértékű alkotásaival. Azért nem is a kedves, szeretetreméltó magánembert ünnepelem benne. Nem a hű és értékes barátot, aki minden jó szándékot mindenkiben támogatott. Nem akarjuk az egyéni hiúságot szolgálni. A társadalmat romboló széttördelések fölött az alkotás összefogó erejét ünnepeljük Bárczy Istvánban.

Hosszantartó taps és éljenzés követte *Ripka* Ferenc beszédét, majd utána *Koós* Zoltán a Rotary tagok nevében méltatta *Bárczy* érdemeit. *Bárczy* István vallomásszerű visszaemlékezésben köszönte meg az ünneplést.

Az elmult karácsonyi ünnep kellemes meglepetése volt számomra, — mondotta Bárczy István, — amikor Ripka Ferenc volt főpolgármester és barátom eljött hozzám és közölte, hogy a Rotary Klub tagjai egyhangúlag nekem juttatták az első Rotary-érmet. Erdemeimet akarták ezzel megjutalmazni és ha visszagondolok a multra, arra jöttem rá, hogy ezeknek az érdemeknek alapja az volt, hogy amikor 32 évvel ezelőtt, 39 éves koromban Budapest polgármestere lettem, éreztem, hogy nagy kötelesség vár rám, hiszen ilyen fiatalon a magyar főváros nagy bizalma fordult felém. Lelkem mélyéből szerettem ezt a várost és ennek minden rendü népét. Az volt a meggyőződésem, hogy olyan működést kell kifejtenem, hogy ennek a városnak minden egyes lakójának boldogulását előmozditsam. Éreztem, hogy egyedül nem vállalkozhatok erre a nagy feladatra. Igyekeztem jól kiválasztani munkatársaimat. Ezen a téren nem ismertem megalkuvást. Olyan embereket kerestem, akikkel élvezet volt dolgozni. Ha valamelyikben csalódtam, könyörtelenül elejtettem, mert a város érdekeit nem kockáztathattam. Talán ennek köszönhetem, hogy most ünnepelnek, pedig hatalomnélküli öreg nyugdijas áll önök előtt. Nem véletlen az sem, hogy éppen az a Rotary Club ünnepel, amely az önzetlen kötelességteljesités és szolgálat eszméjét irta zászlajára. Ezek a gondolatok mindig éltek bennem és munkámban ezeket a szempontokat mindig érvényesitettem. Amikor elhagytam a polgármesteri széket, szerettem volna, ha elfelejtettek volna. Bizonyos alázattal viseltem mindig az életet. Az elfelejtetés azonban nem mindig sikerült. Először azért, mert az új rezsim egyideig mindig a régi rezsim hibáiból él. Engem is elővettek, az adósságok rendezéséről volt szó. Segitettem is ezt a problémát rendbehozni Ostendében és máshol. Utóbbi időben megváltozott a helyzet. Szendy polgármester és jóbarátom mindig olyan szeretettel fogad, hogy ebből a melegségből azt érzem ki: nem akarnak engem elfelejteni. Beszédemet azzal a vallomással fejezem be, hogy soha semmiféle kinevezést nem fogadtam el, mert az volt az érzésem, hogy a polgármesterség a legnagyobb kitüntetés. Munkatársaimat magam terjesztettem fel kitüntetésekre, de én mindig kitértem előle. Én az udvari bálokra mindig úgy kaptam a meghivót: „Tekintetes Bárczy István polgármester úrnak". A Rotary-érem az egyetlen elismerés, amelyet az önzetlen szolgálatért kaptam és fogadom, hogy még egy másik kitüntetést nem teszek melléje.

A rotaryanusok sokáig melegen tüntettek *Bárczy* István, Budapest volt nagy polgármestere mellett.

Kalocsa polgármesterének előadása a Baross Szövetségben. A Baross Szövetség Bástya-utcai székházában pénteken a szövetség idegenforgalmi és fürdőügyi csoportja tartott ülést. *József Ferenc* főherceg megnyitója után Farkas Géza, Kalocsa város polgármestere Kalocsa népművészetéről és idegenforgalmáról tartott előadást, amelyet eredeti modellek bemutatásával szemléltetett. Bejelentette a polgármester, hogy *Kalocsa vasúti pályaudvarát népművészeti elemekkel díszitik fel*, ez lesz az ország első népművészeti pályaudvara. *Zichy* Nándor gróf, az idegenforgalmi hivatal igazgatója és *Szentkirályi* Ákos dr., a légiforgalom és a légi turisztika jelentőségéről beszéltek. Az előadóknak *József Ferenc* főherceg és *Ilovszky János* mondottak köszönetet.

Halálozás. Özvegy *Fehéri* Józsefné, született *Szende* Irma 73 éves korában, hosszas szenvedás után meghalt. Temetése csütörtökön délelőtt volt a rákoskeresztúri sírkertben. Az elhunytban *Fehéri* Armand, a Pesti Hírlap városházi szerkesztője édesanyját gyászolja. — *Hallósy* Tibor dr. okl. mérnök, kormányfőtanácsos, ny. Máv. műszaki főtanácsos 62 éves korában Budapesten elhúnyt. *Hallósy* Tibor, aki mint tartalékos honvédhuszár főhadnagy küzdött a háborúban és több hadikitüntetést kapott, utolsó magyar igazgatója volt a Borzsavölgyi Gazdasági Vasútnak. Halálát felesége, született *Kommer Katalin, gyermekei, testvérei, köztük Hallósy* István dr., a Budapesti Nemzetközi Vásár igazgatója és kiterjedt előkelő rokonság gyászolják. Vasárnap délután temették el a Kerepesi-úti temető halottasházából, nagy részvét mellett.

Rostagni Achilles a Községi Temetkezési Intézet élén. A Községi Temetkezési Intézet üzemi választmánya ülést tartott, amelyen bejelentették, hogy *Adamy* István, az intézet igazgatója, állásáról lemond és egyévi felmondásának figyelembevételével végkielégítését kéri a fővárostól. Adamy 11 éven át állt a Községi Temetkezési Intézet élén. A végkielégítés ügyében a polgármester fog intézkedni. Átiratban közölte a polgármester az üzemi választmánnyal, hogy a Temetkezési Intézet vezetését ideiglenesen *Rostagni* Achilles dr. főjegyzőre bízta, aki eddig a közegészségügyi ügyosztály helyettes vezetője volt.

A Virágkedvelők Egyesülete január 27-én, délután ½5 órakor VIII., Eszterházy-utca 4. szám alatt, a földszinti nagyteremben tartja IV. évi rendes közgyülését. Utána teaösszejövetel lesz.

Előadás Lengyelországról. A Székesfővárosi Népművelési Bizottság előadás sorozatában január 30-án, vasárnap délután 6 órakor, a Kőbányai Kaszinóban (X., Füzér-utca 13.) *Szieberth* Imre kormánytanácsos, szakíró *„Lengyel barátaink országában"* címmel igen érdekesnek ígérkező előadást tart.

A fővárosi altisztek bálja. Február 1-én, kedden rendezi a Székesfővárosi Altisztek Közművelődési és Temetkezési Egyesülete bálját a Budai Vigadóban. A sok sikert igérő mulatságon művészi programjával résztvesz a fővárosi altisztek dalosgárdája is *Ujj* József karnagy vezetésével.

Január 27 és 30-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

KORODI MIHÁLY
papír-, irószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

Józseff főherceg úr cs. és kir. fensége udvari szállitója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IPJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II. Fő-utca 8. ● Tel.: 153-787.
Alapitási év 1884. Sürgönycim: LOHR Budapest.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Gazdasági Értesítő

Hatalmas fellendülést mutat a Kereskedelmi Bank mérlege

Most, hogy a pénzintézetek egymásután hozzák nyilvánosságra előző esztendei működésükről szóló mérlegüket, természetszerűen a legnagyobb érdeklődés előzte meg a *Kereskedelmi Bank* jelentését. Nem mondunk ujdonságot, ha megállapítjuk azt az ismert gazdasági tételt, hogy *egy ország konjunkturális helyzetének élő tükörképei a vezető nagybankok*, illetőleg azok forgalma, mert hiszen ezeken az intézeteken át bonyolódik le valójában *az ország pénzügyi forgalmának javarésze*. Ha már most ebből a szemszögből nézzük a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* minap publikált mérlegét, akkor rögtön nyilvánvaló, hogy az élet örvendetesen megcáfolta a közgazdaságtan valamennyi doktrinerjét, akik a mult esztendő elején bejelentették, megjósolták, sőt egyes jelekből már konstatálni is vélték *a dekonjunkturát*.

Az ország legrégibb bankjának mérlege a legoptimistább lehetőségekre mutat rá imponáló adataival, amelyek közül legelőször is *ki kell emelni a 300 millió pengős betétállományt és a 65 millió pengős saját tőkét*, ami is azt jelenti, hogy az országnak ez a hatalma tőke-rezervoárja *az elmult esztendőben közel 400 millió pengővel állt a magyar gazdasági élet rendelkezésére*. Tudni kell ugyanis, hogy a *Kereskedelmi Banknak* ez az óriási tőkeakkumuláló képessége a többi közt elsősorban mindig rugalmas és az élettel lépést tartó *mobilitásának* tulajdonítható. Ez alkalommal csak egyetlen tényre emlékeztetünk: a *Kereskedelmi Bank* az elmult évben, felismerve az idegenforgalom szempontjából olyannyira fontos tabáni gyógyszálló jelentőségét, *azon nyomban öt millió pengős kölcsönnel sietett a főváros segitségére*. Közben azonban az intézet mindig szívén viselte *a hazai mezőgazdaság helyzetét is és különösen vidéki hálózatával állt a földbirtok rendelkezésére*.

Ezek a rendkívüli teljesítmények, azonkívül a bank politikájában állandóan kifejezésre jutó bölcs *likviditás* tették lehetővé, hogy az első aranymérleg felállítása óta eltelt tíz esztendő alatt *a betétek és a kihelyezések összege mintegy a négyszeresére emelkedett*.

Az elmult év tiszta fölöslege *4.63 millió pengő*, úgy hogy a tavalyi áthozattal együtt összesen *6.7 millió áll rendelkezésre*. Amikor azonban a *Kereskedelmi Bank* az idén egy pengővel több osztalékot fizet, mint tavaly, tehát részvényenként 4 pengőt, akkor *még mindig csak a nyereség 30 százalékát használja fel kifizetésre* és a kellő, bőséges tartalékolások után 2.12 millió pengőt visznek előre a következő esztendőre, tehát olyan hatalmas összeget amely *egymagában is biztosithatja a jövő esztendőre az idei osztalék kifizetését*.

Mondani sem kell talán, hogy ezek a nagyszerű eredmények elsősorban az intézet elnökének, *Weiss* Fülöpnek nevéhez fűződnek, aki nemes konzervativizmusával és hatalmas nemzetközi tekintélyével egymagában olyan fémjelzője a *Kereskedelmi Banknak*, hogy *ezáltal máris előlegezve van a legteljesebb bizalom az intézet iránt*. De ott van *Stein* Emil dr. vezérigazgató is, akiről köztudomásu, hogy egyike a legtökéletesebb, legszellemesebb és egyben legképzettebb modern bankembereknek, aki tudásával, fantáziájával és bölcs óvatosságával hatalmas tempóval vezeti a rábízott intézet sorsát. Végül, de nem utolsó sorban külön meg kell emlékezni a két vezető személyiség nagyszerű *munkatársi gárdájáról*, amely precizen és helyesen hajtja végre a sokoldalú tennivalókat.

Az intézet 1937. évi működéséről egyébként a következő hivatalos jelentés számol be:

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága Weiss Fülöp elnöklete alatt január 20-án ülést tartott, amelyben megállapította, hogy az 1937. üzletév előviteli nélkül 4,639.061.82 P tiszta nyereséggel zárult, az előző évi 4,354.312.90 P-vel szemben.

Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy az ezévi február hó 8-án, délután fél 5 órakor megtartandó 96. rendes évi közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a tavalyi 2,093.271.32 P nyereségáthozat figyelembevételével rendelkezésre álló 6,723.305.05 P nyereségből az 1937. évi osztalék kifizetésére 2,000.000 P, vagyis részvényenként 4 P fordittassék, szemben a tavalyi 1,500.000 P, vagyis részvényenkénti 3 P-vel, továbbá, hogy a rendes tartalékalap 1,000.000 P-vel, az intézeti épületek értékesökkenési alapja 200.000 P-vel, az alkalmazottak jóléti intézményei 75.000 P-vel javadalmaztassanak, 500.000 P egy újonnan létesitendő nyugdíjpótló-alap javára fordittassék és az 1938. üzletévre 2.119.053 P nyereség vitessék elő.

Az 1937. évi tiszta nyereség a tavalyit 275.748.92 P-vel haladja meg, ami az egyes üzletágak egészséges fejlődésének következménye. Kiemelendő, hogy az adók tétele 424.000 P-vel emelkedett az elmúlt év nagyobb nyeresége folytán. Az illetékek 332.000 P összegü emelkedésének oka, hogy a fiókok betétei után fizetett kamatilletékek a mérlegben a közterhek közt van kimutatva, míg eddig az a kamatok hozamából került levonásba.

Külön megemlítendő még az is, hogy a kamat- és szelvényjövedelem cimen 1 millió 944.000 P-vel több jövedelem mutatkozik ugyan, mint az előző esztendőben, de ebből az összegből a tényleges jövedelemtöbblet csak mintegy 575.000 P, míg az ezenfelüli összeg csak az eddigi könyvelési mód megváltoztatásának folyománya. Nevezetesen a gazdaadósságok alapjához való hozzájárulás 1,369.000 P összegben, — szemben az eddigi gyakorlattal, amikor ez a közteher jellegü kiadás a kamatbevételből került levonásba — ez alkalommal a teher oldalán mint kiadás külön szerepel és ennek ellenében a tényleges kamathozam teljes összegében jelentkezik. Leirásokra ez alkalommal 652.000 P-t kellett fordítani.

A könyveccskékben elhelyezett takarékbetétek kerek összegben 3.937.000 P-vel, a folyószámlabetétek pedig 1,644.000 P-vel emelkedtek, úgyhogy az összes betétállomány 285,780.000 P-s összege 5,570.000 P-vel nagyobb a tavalyinál. A kezességi üzlet állománya 29,305.000 P.

Az aktivák között a pénztárkészletek, valamint a pénzintézeteknél és bankcégeknél elhelyezett tőkék állománya 29,390.000 P-ről 27,751.000 P-re csökkent, az adósok állománya 116,294.000 P-ről 134 millió 180.000 P-re emelkedett, a váltótárca pedig 149.635.000 P-ről 148.160.000 P-re csökkent. A kihelyezések tehát a mult évvel szemben 16,411.000 P-vel emelkedtek. Amikor a bank igazgatósága a kihelyezések állományát teljesitőképességének fokozott igénybevételével a mult évvel szemben ily lényeges összeggel növelte, szeme előtt lebegett az a cél, hogy a gazdasági élet hiteligényeit, amelyek az iparnak nagyobb foglalkoztatása, a kereskedelemnek az árak emelkedése révén megnövekedett forgalma és a termés finanszirozásával kapcsolatosan jelentkezett nagyobb igények folytán lényegesen fokozódtak, minél nagyobb mértékben kielégítse.

Az értékpapirok értékelése ezúttal is az eddigi konzervatív elvek szerint történt. Az államadóssági és közkölcsön-cimletek és egyéb értékpapirok állománya 22.217.000 P-ről 22.735.000 P-re, a pénzintézeteknél, egyéb vállalatoknál formálló érdekeltségek állománya 22,213.000 P-ről 23.146.000 P-re emelkedett.

A forgalmi adatok minden vonalon számottevő emelkedést mutatnak.

Szendy polgármestertől kérnek segítséget a Párisi Nagy Áruház által agyonsanyargatott vendéglősök és kereskedők

Goldbergerék „strómanok" nevére szereztek iparengedélyt

Feltűnést keltő beadvánnyal fordult a *Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete Szendy* Károly polgármesterhez. Az ipartestület szinte feljajdulásszerűen arra kéri Budapest Székesfőváros polgármesterét, hogy az Andrássy-út 41. szám alatt működő

a Goldberger-család tulajdonát képező Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Cikkeket Árusító Kft. részére kiadott vendéglős iparengedélyt azonnal vonja be.

A szokatlan lépés háttere az, hogy a *Párisi Nagy Áruház* körül gombamódra nyiló lacikonyhák, cukrászdák, gyümölcsházak *a környék kereskedőit és vendéglátó iparosait ugyszólván végveszéllyel fenyegetik*. Dömpingáraikkal leküzdhetetlen konkurrenciát okoznak. A környékbeli vendéglősök, kávésok, büffék tulajdonosai napról-napra deputációban kérték *Malosik* Ferenc ipartestületi elnököt, hogy

lépjen közbe a hatóságoknál, mert nem tudnak megbirkózni új versenytársukkal,

amely dömpingárakon dobja piacra cikkeit.

A beadvány, melyet már kézhez kapott a polgármester, elmondja, hogy *Goldbergerék a Corvin-büffé r.-t.* létezését nem nézték jó szemmel és elhatározták, hogy egyik vagyontalan tisztviselőjük nevére iparjogot váltanak ki. *Igy született meg a Mezőgazdasági ktf.*

— **Polgármester úr** — **írják a beadványukban** — annakidején meghallgatta jajszavunkat és *megtagadta az iparengedély kiadását*, azzal az indokolással, hogy

kétszáz méteren belül nyolc vendéglő van, amelyek tökéletesen kielégitik a közszükségletet.

Az intézkedés következtében a vendéglő ugyan megszünt, *rövidesen azonban a VI. ker. elöljáróság kiadta az iparengedélyt.*

Ezután az ipartestület azokra a különös jelenségekre mutat, amelyek az iparengedély kiadását kisérték. Hangoztatják, hogy *a végjegyzői végzésben, mint „kávémérő" szerepel az üzem, holott ilyen üzemet az ipartörvény nem ismer.*

— Ipartestületünk feljelentette — folytatja a beadvány — a Mezőgazdasági Kft.-t. Ezután történt, hogy a kft. megkapta a gyáripari vendéglői engedélyt, holott a VI. ker. elöljáróság irattárában elfekvő tisztiorvosi jelentésből az olvasható ki, hogy *a bemutatott helyiségek kávémérés céljaira csak akkor lesznek alkalmasak, ha gondoskodás történik megfelelő nagy és tágas konyháról*, amelyben a közcsatornába kötött *vízvezeték is lesz*.

Az ipartestület szerint a tisztiorvos kötelezővé tette külön női és férfi *W. C.* létesítését, ugyanakkor *az üzem tökéletes szellőzését is előírta*. De nem feledkezett meg az alkalmazottak részére kötelezőnek előírt ruhaszakrények és mosdók felállításáról sem.

Hogy ezen feltételeket végrehajtották-e — irja a Vendéglős Ipartestület a polgármesterhez intézett beadványában — arról szóljon itt először a véghatározat, amelyet a VI. ker. elöljáró hozott és amelyből idézzük a következőket:

„Kötelezem a folyamodót, hogy a véghatározat kézbesitésétől számitott 30 napon belül kikötéseimnek annál is inkább tegyen eleget, mert ellenkező esetben ellene megtorló eljárást fogok indítani".

Mellékelve az utasítás *Rottenbiller* dr. tisztiorvos részére, hogy ellenőrizze: eleget tettek-e Goldbergerék a határozatnak?

Az erről szóló jelentés a következőképpen hangzik:

„Jelentem, hogy a véghatározat pontjainak eleget tett a folyamodó. Aláírás *Rottenbiller* dr. s. k."

Ezzel szemben megállapítható, hogy a tisztiorvosi jelentés idején konyhahelyiség egyáltalában nem volt, illetve a *Párisi Nagy Áruházzal közös udvarban volt egy konyha*, de az nem felelt meg a rendelkezésnek. *Ugyanez vonatkozik a W. C.-kre is.*

A beadvány egy másik részében az ipartestület szinte hihetetlen megállapításokat tesz. Azt állítja, hogy

A Párisi Nagy Áruház udvarán, ahol az áruház minden szennyét lerakják, vannak felhalmozva állandóan a baromfiganajos, büztárasztó ketrecek halomszámra, onnét szállítják azokat az ételeket, amelyeket benn a helyiségben szolgálnak fel a vendégeknek.

— Hogy ki itt a hibás, *annak megállapitását Polgármester úrra bizzuk!* — akinek segitő intézkedését kérik a vendéglősök.

— Testületünk nem türheti, hogy a *Párisi Nagy Áruház*, úgy igyekszik kijátszani az új áruházi törvényt, hogy *stromanok útján létesit saját házában konkurrenciát.*

Szendy Károly polgármesterhez intézett beadványát így fejezi be a vendéglősök ipartestülete:

— Polgármester úr egy már kiadott engedélyt azzal az indokolással von vissza, hogy a közszükséglet azt nem kívánja. *Miért lehet becsületes, polgári, régi vendéglőscsaládok megélhetését teljesen lehetetlenné tenni és módot nyujtani egy hatalmas áruháznak*, hogy az

a saját áruházában versenyt támasszon és pedig az egész vonalon törvénytelen és szabálytalan módon?

Kérjük Polgármester urat, hogy a fent előadottak alapján

az iparengedélyt visszavonni méltóztassék.

A kérvény már eljutott *Szendy* polgármesterhez. Most a környék vendéglátó üzemeinek tulajdonosai, a kereskedők, a kis szatócsok szívszorongva várják: hogyan dönt a városháza, tovább élhetnek-e, vagy nyomorultul el kell — pusztulniok?

Elismerés a Haidekker-cégnek

családvédelmi intézkedéseiért

Példaadó szociális intézkedéseket léptetett életbe alkalmazottai javára a *Haidekker Sándor Rt.* vezetősége. Ezekről a családvédelmet szolgáló, jelentős áldozatokat igénylő intézkedésekről tudomást szerzett vitéz *József Ferenc* dr. királyi herceg és *Bornemisza* Géza kereskedelem- és iparügyi miniszter is. A királyi herceg meleghangú levélben üdvözölte a céget és annak vezérigazgatóját, szociális gondoskodásáért pedig szerencsekívánatait fejezte ki. *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi és iparügyi miniszter a következő levelet intézte a vállalat igazgatóságához:

„Őszinte örömmel értesültem az Igazgatóság azon elhatározásáról, hogy egyrészt az általa létesített Tisztviselői Segélyalapból a vállalatnál legalább 10 éve egyfolytában alkalmazásban álló hajadon, vagy özvegy tisztviselőnők részére, férjhezmenetel esetén, 1000 pengő hozományt folyósít és a törvényesen megállapított szabadságigényén felül további egyheti szabadságot is engedélyez, másrészt pedig, hogy Munkás Segélyalapot is létesít, melyből gyermekszületéskor minden, a vállalatnál két esztendő óta egyfolytában dolgozó munkás 100 pengő keresztelői ajándékban részesül. Akkor, amikor a kormány a korszerű szociálpolitikai feladatok megoldásán a legnagyobb ügyszeretettel munkálkodik, a gondozásomra bízott ipari és kereskedelmi érdekekre való tekintettel is közérdekü kötelességet vélek teljesiteni azzal, hogy a t. Igazgatóságnak fent említett példaadó intézkedéseiért őszinte köszönetemet és elismerésemet nyilvánítom."

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-652

Tóth Gábort választották országos elnökké a fűszerkereskedők. A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* vasárnapi tisztújító közgyűlésén néhai *Hoffmann* Mihály elnök helyébe *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag, ügyvezető társelnököt választotta egyhangú lelkesedéssel elnökké. A kiskereskedelem országos nevű, kiváló vezére, aki gazdag eredményeket elért működésével érdemelte ki a fűszerkereskedő társadalom bizalmát, elnöki székfoglalójában *a kereskedelem képesítéshez kötését követelte* és rámutatott azokra a visszásságokra, amelyek a képesítés hiánya miatt nem csak a kereskedelmet, hanem a közönséget is érzékenyen érintik. *Werner* Manó VI. kerületi elnök indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a Vörösmarty-utcai székház földszintjén *megnyitja az elaggott fűszeresek otthonát.*

A negyven éves Hangya. A Hangya megalapításának 40. évfordulója alkalmából ünnepi ülést tartott az intézmény igazgatósága. *Balogh* Elemér dr. titkos tanácsos elnöki beszédében hálával és kegyelettel emlékezett meg gróf *Károlyi* Sándorról, aki 1898 január 23-án a Hangya központot megteremtette. Majd sorban megemlékezett az alapító utódairól a szövetkezet elnöki székében, akik mind nagy érdemeket szereztek a szövetkezeti mozgalom sikereinek előkészítésében. Köszöntötte *Wünscher* Frigyes dr. vezérigazgatót, az intézmény céltudatos, biztoskezű irányítóját. Majd *Bernát* István dr., *Schandl* Károly dr. és *Láng* József üdvözölték a jubiláló Hangyát, melynek vezetői az ünnepi ülés után *Fót* községbe mentek és *koszorút tettek le gróf Károlyi Sándor sírjára.*

Előléptetések a Kereskedelmi Bankban. A Kereskedelmi Bank igazgatósága *Iritz* Miksa dr. és *Simontsits* Elemér dr. cégjegyzőket *aligazgatókká, Nadler* Ferenc cégjegyzőt és *Séllyei Fröhlich* Ferenc fiókfőnököt *fiókigazgatókká* és *Wonnesch* Gusztáv főtisztviselőt *cégjegyzővé* nevezte ki.

Az OFA Holzindustrie A. G., Genf január 21-én tartotta meg Genfben az 1936—37. évi XV-ik rendes közgyűlését. A közgyűlés a beterjesztett igazgatósági jelentést és zárszámadásokat egyhangúlag elfogadta és úgy határozott, hogy a *kimutatott 101.437.20 sv. fr. nyereséget új számlára vezeti elő.* A már előző évekről áthozott nyereségegyenlegekkel együtt az új üzleti évre áthozott nyereség így összesen 330.215.35 sv. fr.-ot tesz ki. A közgyűlés az igazgatóságot Charles *Gonet*, *a* Waadtländischer Forstverband, Nyon igazgatója, dr. Rudolf *Hofer*, a Schweizerische Diskontobank ügyvezetőkomité tagja, dr. René *Pfersich*, a Schweizerische Diskontobank igazgatója és Oscar *Schnabel* főkonzul, az Amstelbank ügyvezető igazgatósági tagja, újonnan választott igazgatósági tagokkal egészítette ki.

Megindult a Chinoin gyógyáruexportja a nemzeti Spanyolországba. Mint ismeretes, a *Franco-kormány* elismerése után nyomban megkezdték a tárgyalásokat Magyarországon avégből, hogy *rekompenzációs árucsereüzleteket létesítsenek.* A gyorsan lebonyolított tárgyalások eredményeként *a Chinoin-gyár az elmult héten már meg is kezdte a gyógyszerszállítást a nemzeti Spanyolországba* és valószínűleg belekapcsolódik az exportba a *Richter Gedeon vegyészeti gyár is.* Értesüléseink szerint a gyógyszerkivitelt rövidesen *hatalmas méretű vasipari szállítmányok fogják követni.*

Nemzetközi Automobilkiállítás Berlinben és a Tavaszi Leipzigi Vásár. A két német tavaszi kiállítás kedvező időpontja kiváló alkalmat nyujt minden éredklődőnek, hogy a Nemzetközi Automobilkiállítás látogatásával (február hó 18—március hó 6-ig) a Tavaszi Leipzigi Vásár megtekintését (március hó 6—14-ig) összekapcsolja. Az utazási kedvezmények a különböző vasutakon március hó 1-től kezdve érvényesek úgy, hogy az út Berlinbe és onnan Leipzigbe lényegesen olcsóbban tehető meg. Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál: a Leipzigi Vásár Magyarországi Kirendeltsége, Budapest, IV., Váci-utca 1—3. (bejárat IV., Türr István-utca 8, félem. 4.). Telefon: 180—540.

VÁLLALKOZÁS

Kifogásolják az ácsmesterek az Eucharisztikus Kongresszus negyedmilliós tribünépítésének vállalatbaadását

Az Eucharisztikus Kongresszus előkészítő főbizottságának műszaki bizottsága a Hősök-terén felállítandó tribünök és padok anyagkölcsönzésének és elkészítésének biztosítására szükebbkörű versenytárgyalást tartott, amelyre a következő tizenhat ajánlat érkezett: *Hellenbrand* Ödön és társai (Marcsik Ferenc, Szabó István és Szvetics) 260.900, *Hellenbrand* Ödön 263.750, *Marcsik* Ferenc 265.900, ifj. *Ertl* József 272.000 (szabálytalan ajánlat), *Eckhardt* István 273.000, *Sramó* Lajos 287.000, *Mészáros* Imre 292.000, *Feierstahler* Gyula 303.000, *Szabó* István 326.550, *Langmár* János 363.500, *Schäffer* Dezső 365.000, *Czipauer* László 375.500, *Marton* László 375.500, *Aschenbrenner* János 389.000, *Ertl* József 429.250 pengő végösszeggel, továbbá *Szalai* István részleges ajánlata csak a padokra 2.17 pengővel. *Az építőbizottság Hellenbrand Ödön és társai ajánlatát fogadta el, mint legolcsóbbat, 260.900 pengővel.*

A munka odaítélése alkalmából *Kecse Nagy* Sándor, a budapesti ácsmesterek ipartestületének elnöke a műszaki bizottság elnökéhez *nyílt levelet* intézett, amelyben kifogásolja, hogy a munkát egy vállalkozóra bízták. A rendkívüli nehézségekkel küzdő budapesti ácsmesteri kar — írja az ipartestület elnöke — remélte, hogy az ácsmesterek nagy százaléka fog ennél a munkánál kereseti lehetőséghez jutni, mert kézenfekvőnek látszott, hogy nem az egyéni, hanem a keresztény és szociális szempontok fognak érvényre jutni. Sajnos, ennek az ellenkezője következett be. *Egy vállalkozónak adta ki a bizottság a munkát,* amikor itt várta másik 124 családos ácsmester a megbízást. *Miért kellett egy vállalkozót 80—100.000 pengős keresethez juttatni,* amikor az ipartestületnek számos tagja van, aki úgy anyagi, mint technikai garanciát tud nyujtani.

A döntés — mondja a nyílt levél — nagy elkeseredést kelt az ipartestület katolikus tagjai között, akik arra nézve is szeretnének választ kapni, hogy miért kellett *Hellenbrand* Ödön és az ácsok karán kívülálló, ismeretlen társainak *230.900 pengős ajánlatát 260.000 pengőre felemelni,* amikor az eredeti ajánlat is lehetőséget adott 70—80.000 pengős keresetre. Végül kéri, hogy *a műszaki bizottság helyezze hatályon kívül a vállalatbaadást és találjon módot arra, hogy a munkát 20—25 ácsmester között megosztva adják ki.*

387.000 pengő értékű közmunkát adott vállalatba a főváros. A főváros magasépítési szakbizottsága *Wossala* Sándor tanácsnok elnöklésével ülést tartott. A magasépítési ügyosztály előadói ismertették az ülés keretében, hogy a Szilas-utcában és a Megyeriúton a főváros által építtetett 720 kislakás asztalos-, lakatos- és mázolómunkák elvégzésére versenytárgyalásokat tartottak. A versenytárgyalások alapján a főváros összesen 387.000 P értékű közmunkát ad vállalatba. Az előterjesztésekhez a bizottság egyhangúan hozzájárult.

Uj versenytárgyalási kiírások

A csatornafenntartási munkákhoz szükséges **öntöttvas-felszerelési tárgyak szállítására** pályázni lehet február 8-án d. e. 10 órakor a Központi Városházán (II. emelet 284.)

Különféle **betongömbvasak és vasgerendák szállítására** pályázni lehet február 1-én d. e. 10 óráig a központi anyagszertárnál (Központi Városháza, II. emelet, 235).

Beérkezett ajánlatok

A Garay-téri vásárcsarnok hűtőtelepén sósvíz csővezetésnél szükséges **szigetelési munkákra** pályáztak: Helvey Tivadar 3804, Unio Szigetelő Vállalat 4065, Posnansky és Strelitz 4083, Magyar Hőszigetelő 4195 és Gosztonyi és Társa 4299 pengővel.

Különféle **szegecsek és csavarok szállítására** pályázott a Magyar Waggon- és Gépgyár Rt.

Különféle **csavarok szállítására** pályáztak a Csavar- és Kovácsárugyár és a Fuchs és Schlichter cégek.

Versenytárgyalási megbízások

A Szent László-kórház mosóda-épületében szükséges új **gőzmosó-gép szállítási és szerelési munkáit** a Magyar Vegyipari Gépgyár kapta 6700 pengőért.

A Kozma-utcai új temető ravatalozó épületének **villanyszerelési munkálatait** vitéz Hantay Ödön kapta 3792 pengőért.

A kamaraerdei szeretetotthon új pavillonjához szükséges **vasgerendák szállítását** a Vasgerendákat Árusító Rt. kapta 14.936 pengőért; ugyanitt **burkolómunkát** kapott Refle Miklós 15.664 pengőért.

A Budapest-Nagyvásártelep hajókikötőjében szükséges **pontonjavítási munkálatokat** az Első Dunagőzhajózási Társaság kapta 3087 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-228-06.

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

GÓRN. ILLÉS CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 132-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

Schönwald Nándor
épületbádogos-, lógszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. • Tel.: 2-695-59.

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 77
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. • Telefon: 122-159.

Tyllmann Ferenc
kat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-703.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS: facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 február 2. — 5. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Négy kitüntetés

Budapest egész polgárságát őszinte örömmel és megelégedéssel tölti el az a négy kitüntetés, amelyben lezárt nagy eredmények elismeréséül Magyarország kormányzójának kegye a főváros négy kimagasló főtisztviselőjét részesítette. Szendy Károly polgármester a magyar érdemrend középkeresztjét a csillaggal, Lamotte Károly alpolgármester a magyar érdemrend középkeresztjét kapta, Felkay Ferenc és Morvay Endre tanácsnokok pedig kormányfőtanácsosok lettek. Ezek a kitüntetések nem fűződnek személyhez, hanem, úgy érezzük, nemcsak a polgármester, az alpolgármester és a két tanácsnok személyét érintik és jutalmazzák, hanem a székesfőváros többi vezető tisztviselőjét, egész tisztviselőhadseregét és magát Budapest polgárságát is.

Ezekre a kitüntetésekre két nagyon jelentős időpont adott alkalmat. Az egyik az, hogy Szendy Károly polgármester három éve ül a polgármesteri székben és ugyanakkor választották meg Lamotte Károlyt is alpolgármesterré. Hogy milyen gazdag, tevékeny és eredményes volt a főváros két vezető egyéniségének ez a háromesztendős munkája, azt ezeken a hasábokon, ahol az olvasóközönség hétről-hétre informálódik a városháza munkájáról, nem kell külön kifejtenünk. Olyan három esztendő volt ez, amilyennel kevéssel dicsekszik Budapest székesfőváros története, amelynek pedig bőségesen vannak aranylapjai és bőségesen vannak kiváló nagy vezéregyéniségei, akikhez ez a két férfiú három év alatt tökéletesen méltónak bizonyult. Mert nem könnyű dolog ám nagyutódok hatalmas, minden gyengébb tényt elhomályosító árnyékában dolgozni és alkotni. Szendy Károlynak és Lamotte Károlynak, — bármily különösen hangzik is ez, — sokkal könnyebb dolga lett volna, ha gyenge utódok mulasztásainak pótlásaival arathattak volna tapsokat. Ők azonban igenis, nagy utódok egész sora után következtek és komoly alap-építményeken emelkedő díszes palotát vittek nagy lendülettel a bokréta-ünnep felé. Ott, ahol már sokat alkottak, ott tudtak ők még mindig ujat, szépet, becsületeset és nagyot teremteni.

A másik alkalom a nagy kitüntetésre, hogy éppen a közeli hetekben fejeződtek be azok a nagy pénzügyi tárgyalások, amelyek a főváros szanálását most már véglegessé tették és amelyek révén létrejött az állam és a székesfőváros között az az összhang és kölcsönös megértés, amelyre mind a két félnek oly nagy szüksége volt. Az állam és a főváros között való rendezetlen gazdasági kérdések most mind egy csapásra megoldódtak, nyilván azon az alapon, hogy mind a két fél nemcsak megértéssel viseltetett a másikkal szemben, hanem azért is, mert mind a két fél nagyon jól tudta, hogy a magyar társadalom békéjének és nyugalmának létrehozásában messze elől kell járnia a két leghatalmasabb szervnek és tényezőnek, a magyar kormánynak és a magyar székesfőváros vezetőségének. Ugyanakkor pedig sikerült tökéletesen rendbehozni és időállóvá, viharállóvá tenni a székesfőváros költségvetéseit, helyesebben egész pénzügyi rendszerét. Ott, ahol a béke és alkotás nagy vezéregyénisége, Darányi Kálmán a miniszterelnök, ott, ahol Fabinyi Tihamér, a világraszóló genfi győzelem hőse a pénzügyminiszter, ahol Szendy Károly, a munka és erős akarat képviselője a polgármester, ahol Lamotte Károly, a pénzügyi szaktudás és az európai szellem képviselője a főváros pénzügyminisztere és ahol mindezek mellett Karafiáth Jenő, Magyarország és a főváros szerelmese, mint főpolgármester a közvetítő szerv, ott ezek az eredmények el nem maradhattak.

Kormányzói kitüntetésben részesültek Felkay Ferenc és Morvay Endre tanácsnokok is, akik hosszú és igen kiváló tevékenységgel érdemelték ki a kormányzói kegyet, hiszen mind a ketten túl a hivatali elhivatottságon, a társadalmi életben is előkelő részt vesznek és általános népszerűségnek örvendenek. Az egyik Budapest kultúrális fejlődésének legfőbb őre, a másikra pedig a polgármester bölcsessége, a törvényhatóság teljes elismerése mellett, Budapest lehető legnagyobb értékeit, az üzemeket bizta. A magyar főváros kultúrális fejlődése kitűnő irányító kezekben van és olyan lendületet vett az utóbbi időben, amilyenre csak Budapest békéjének legszebb éveiből emlékezünk. Az üzemek pedig, amelyeknek Morvay Endre a legfőbb parancsnoka? Ismered-e, budapesti polgár, Budapest költségvetését, látod-e ennek a mérhetetlen gépezetnek, amelyet a főváros gazdálkodásának nevezünk, legelrejtettebb titkait és figyelemmel kísérted-e az üzemi bizottságok és a tizenkettes és más szanáló bizotságok tevékenységét? Tudd meg, polgártárs, hogy ezeknek az üzemeknek volt a legnagyobb szerepük mindenhol, ahol áldozatot kellet hozni, de ott is, ahol takarékoskodni kell. Ma ott tartunk, hogy Budapest közüzemei jobb kezekben vannak, mintha magánvállalkozás lennének. Ha Morvay Endre kitüntetése nem lett volna már időszerű, hosszú és nagy eredményű munkássága révén, akkor egyedül mostani nagyarányú tevékenységével is kiérdemelte a kormányzói kegyet, hiszen az üzemek vettek legtekintélyesebben részt abban, hogy Budapest háztartását rendbe lehetett hozni és hogy a nagy szanálási mű végleg befejeződhetett.

Utirány: Nagy-Budapest

Pestkörnyék és a székesfőváros együttműködéséről, valamint az új városrendezési kérdésekről nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak Bessenyey Zenó, a Közmunkatanács elnöke

Kedd reggel életbelépett az új városrendezési törvény, amely a Közmunkatanács hatáskörét kiterjesztette a Budapest-környéki városokra és községekre. Mindenesetre nagy jelentősége a törvénynek az, hogy most már van egy olyan szerv, ahol Budapest szempontjain kívül figyelembe veszik Pestkörnyék fejlődését is és magasabb nézőpontból intézik úgy a városrendészeti, mint a közlekedési és egyéb problémákat.

Felkerestük ebből az alkalomból

Bessenyey Zénó dr.

titkos tanácsost, a Közmunkatanács elnökét,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának az új helyzetről a következőket mondotta:

— A február hó 1-ével hatályba lépett törvény a városrendezés és építés ügyét általánosságban igen nagy lépésekkel vitte előre, de legnagyobb jelentősége abban van, hogy a főváros és környéke városrendezésének és építésügyeinek összhangban való megállapítását, illetve intézését lehetővé teszi. A Közmunkatanács hatásköre a törvény hatálybalépésével jelentősen kibővül, ugyanis nem csupán a székesfővárosra, hanem *a Budapest környékéhez tartozó hat megyei városra és tizennyolc községre nézve is a Fővárosi Közmunkák Tanácsa állapítja meg a városias kialakításra szánt területet, valamint az általános és részletes rendezési tervet.* Ezeknek a keretén belül sor kerül a beépítésre szánt terület kijelölésére, az építési rendszerek, közterületek, szabadon hagyandó területek, sporttelepek helyének meghatározására és épületek építési vonalának, az építési telkek méreteinek, a közműhálózat elhelyezésének és egyéb városrendezés szempontjából fontossággal biró tényezők megállapítására.

— Természetesen

első helyen áll a kivezető és fontosabb forgalmi utaknak az országos útvonalak figyelembevételével való kijelölése.

Az Építésügyi Szabályzat megalkotása Pestkörnyékére nézve ugyancsak a *Tanács feladatát* képezi.

— Ezen felül

a Tanács átvette február hó 1-től kezdődőleg Budapest környékére nézve az építési és az építésrendészeti másodfokú teendők ellátását

és ugyancsak másodfokú hatóság lesz a telekfelosztási ügyekben is. Ez azt jelenti, hogy Budapest székesfőváros 33.755 kat. holdat kitevő területén kívül, a főváros környékéhez tartozó közületek 59 933 kat. holdat kitevő területére kiterjed a most említett ügyekben a Tanács hatásköre, ilyenformán 93.688 kat. hold terület tartozik immár a Közmunkatanács fennhatósága alá.

— A számszerűleg és jelentőségükben is felszaporodott teendők nem értek bennünket váratlanul.

Már hónapok óta folynak az előkészítő munkálatok, adatgyűjtések; főleg igen érdekes táblázatokkal, térképekkel és grafikonokkal szemléltetjük a főváros és környéke területi, népességi és városháztartási viszonyait.

Igy a Tanács a szükséges ismeretek birtokában van és igen nagy munkakedvvel lát neki az újonnan reá hárult hatáskör betöltéséhez.

Nagy súlyt helyezünk arra, hogy a felmerülő feladatok a székesfővárossal, Pest vármegyével és az érdekelt közületekkel teljes összhangban, érdekeik lehetőség szerint történő figyelembevételével legyenek megoldhatók.

— A magam részéről azzal a lelkesedéssel, megértéssel és szeretettel kívánom a Tanács munkáját a pestkörnyéki ügyekben irányítani, amellyel azt a törekvést támogattam, hogy *a városrendezési és építésügyeket a fővárosban és a környéken közös nevezőre hozzuk és ezzel Pestkörnyékének évtizedek óta húzódó problémáját a megoldás útján elindítsuk.*

— Sokan attól tartanak, hogy a kibővített hatáskörű Közmunkatanácsban a főváros érdekei esetleg háttérbe szorulhatnak, — vetettük föl megjegyzésünket.

— Pestkörnyék fejlődésére kétségen kívül nagy hatással lesz a Közmunkatanács új területen való működése, de *Budapestnek nincs oka félni a hatáskör kiterjesztésétől, sőt ellenkezőleg, Budapest csak nyer ezzel a megoldással.*

Budapest speciális ügyeit továbbra is a régi módszer alkalmazásával végzi a Közmunkatanács,

vagyis megmarad az a szervezet, hogy 9 választott és 9 kinevezett tag dolgozik a Közmunkák Tanácsában. *Pestkörnyék ügyeit a kibővített Közmunkák Tanácsa intézi,* ebben benne van a Közmunkatanács eddigi 18 tagja, az eltérés csupán annyi, hogy *a létszám kiegészül 9 taggal,* ezt a 9 tagot Pest vármegye közgyűlése küldi ki. Budapest számára azonban nem közömbös, hogy mi történik Budapest határán túl, tehát nagy jelentősége van annak, hogy

városfejlesztési szempontjait érvényesítheti saját területén túl is.

Ezért beszélnek arról, hogy *Nagy-Budapest most van kialakulóban.* Mindenesetre megvan a lehetőség arra, hogy az *eddiginél háromszor akkora terület fejlődését központi helyről irányítsuk.*

— A Közmunkák Tanácsa behatóan foglalkozik az egyes kerületek városszabályozási terveivel, de sokan azt sérelmezik, hogy *a Belváros még nem került sorra.*

— Most foglalkoztunk *Óbuda és Víziváros* szabályozása után a *Ferencváros modernizá-*

lásával. Egyelőre a Ferenc-körút, Üllői-út, Gróf Haller-utca és a Soroksári-út által határolt területek beépítési módját határoztuk meg. A régi Ferencváros útjait is ki kell szélesíteni, a közlekedési szempontokat is figyelembe vesszük és *megcsináljuk azt az új utat, amely a Ferencvároson és a Józsefvároson keresztül a Mátyás- és a Tisza Kálmán-tér érintésével közvetlen kapcsolatot fog teremteni a Keleti pályaudvarral.*

Az új Horthy Miklós-híd megnyitása arra késztet bennünket, hogy most már a híd környékének rendezésével is foglalkozzunk.

A legközvetlenebb feladat *az új híd és a Ferenc József-híd közötti rész városrendezésének megoldása.*

— *A Belváros szabályozásának tervét a belvárosi polgárok maguk készítették el.* Ez természetesen csak elgondolás, de mindenesetre örülni kell annak, hogy *a városrendészeti kérdések most már ennyire foglalkoztatják az érdekelteket.* A Közmunkatanács nemcsak kitelepítette a korzó elől a hajóállomásokat, hanem *a Ferenc József-híd és az Erzsébet-híd között modern hajókikötőt is épített.* Ezzel megindult ennek a területnek a rendezése is.

A Közmunkatanács rövidesen szintén foglalkozni fog a Belváros végleges szabályozó terveinek kialakításával.

— Azt híresztelik, hogy akadályokba ütközik a dunaparti gyorsvasút megvalósítása és már arról is beszélnek, hogy pénz hiányában az egész tervet elejtik.

— Ezek a hírek *túlzottak.* A Közmunkatanács elkészítette a terveket a dunaparti villamosnak az alsó rakpartra való helyezésére, bemutattuk a lánchídi aluljáró elgondolásait is, valamennyi illetékes tényező hozzájárulását megnyertük, sőt mielőtt hozzáláttunk volna a munkához, *előzetes biztatást kaptunk a nehéz probléma megoldásához.*

Munka közben mindig felmerülnek kérdések, amelyek anyagi problémákkal kapcsolatosak, hangsúlyoznom kell azonban, hogy Szendy polgármester részéről mindig megvolt a jóindulat az esetleg felmerülő nehézségek elhárítására.

Most is vannak olyan problémák, amelyeknek *pénzügyi fedezéséről gondoskodni kell,* ezek a tárgyalások folyamatban vannak, tehát *ennek részleteiről ez idő szerint nem nyilatkozhatom.* Annyi bizonyos, hogy a *nehéz kérdéseket együttes erővel eddig mindig sikerült megoldani és minden valószínűség szerint így lesz a jövőben is.*

Budapest — a munkaadó példásan gondoskodik munkásainak légiójáról

Azok a mindenre kiterjedő jóléti és munkásvédelmi intézkedések, amelyeket a székesfőváros az intézményeinél és üzemeinél foglalkoztatott munkások érdekében megvalósított, a maguk teljességében most tekinthetők át egy kitünően összeállított könyvből, amelyet *Szendy* Károly polgármester rendelkezésére a XII. ügyosztály készített.

A munkásokra vonatkozó szabályok, jóléti intézmények és statisztikai összeállítások

sorakoznak ebben a tanulságos és érdekes munkában, amelyet a XII. ügyosztály részéről *Szentmiklóssy* **József** dr. főjegyző, *Reminiczky* Lajos tanácsjegyző, a munkásügyi bizottság előadója és *Korenchy* László dr. tanácsjegyző állította össze, nagy alapossággal és figyelemmel.

A polgármester a munka kiadásával egyrészt azt a célt óhajtotta szolgálni, hogy az eddigi helyzetet megismertetve,

módot nyujtson a munkások javát szolgáló további intézkedések megvalósítására,

másrészt követendő példát akar nyujtani azzal, hogy *feltárja azokat a jelentős, korszerű intézkedéseket és berendezkedéseket, amelyeket a főváros mint munkaadó munkásainak érdekében megvalósított.*

Ezt a feladatot kitünően oldották meg a munka szerkesztői. A számok és adatok erejével nyer bizonyítékot ebből az összeállításból is, hogy a székesfőváros jóléti és munkásvédelmi intézkedéseivel *munkásainak helyzetét a máshol alkalmazott munkások fölé emeli.* Erről beszélnek azok a fejezetek, amelyek a munkások bérére, természetbeni járandóságaira, munkaidejére, a baleset, betegség, rokkantság, öregség, a hozzátartozók özvegysége, árvasága esetére való biztosításra vonatkoznak.

A munka második része a munkásvédelmi és munkásjóléti intézkedéseket és berendezkedéseket sorolja fel általánosságban és munkahelyek szerint.

Nagyszerű áttekintést nyujt minden kérdésben a mellékelt

tizenhárom táblázat,

amely nagy munka árán összeállított becses statisztikai gyüjtemény és számokban beszélő dokumentuma a székesfőváros szociális gondoskodásának, akkor is, ha ellenőrzésül az adatokat egybevetjük a legutolsó táblázattal, amely *a megélhetési index-számokat* mutatja.

Nemcsak a szűkös életet, nemesebb célokat is érvényesítettek az új költségvetésben

Terbócz Imre országgyűlési képviselő nyilatkozata a szanálás kulisszatitkairól

A főváros közgyűlése elfogadta a deficitmentes költségvetést és megvan minden garancia arra, hogy a belügyminiszter az 1938. évi költségvetést rövidesen jóváhagyja. Az új költségvetésben *bentmaradtak a közmunkák és adóemelés nélkül sikerült a szanálást végrehajtani.* Ebben nagy része van *Zsitvay* Tibornak, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnökének, aki egyrészt a kormánnyal folytatott tanácskozásokat irányította, másrészt pedig a tizenkettes bizottságban azt az elvet érvényesítette, hogy *a takarékosság nem mehet odáig, hogy a főváros életét megbénítsa.* Ezekről a kérdésekről beszéltünk

Terbócz Imre

országgyűlési képviselővel, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának főtitkárával,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— Az új költségvetéssel igazán meg lehetünk elégedve és ez *az eredmény kétségenkivül elsősorban Zsitvay Tibor értékes közreműködésének tulajdonítható. Zsitvay* Tibor maga dolgozott ki egy kibontakozó javaslatot, amelyet azután a polgármesteri előterjesztéssel összeolvasztottak. Nagy érdeme van abban, hogy *megállította a kék ceruza száguldását és ragaszkodott ahhoz, hogy a közmunkákat legalább az eddigi mértékben folytatni kell.* Az első javaslata szerint *két és félmillió pengő kölcsönt kívánt felvenni,* mert úgy látszott, hogy a beruházások egyrészét lehetetlen a folyó bevételekből fedezni. Később a polgármester *körülbelül egymillióra talált még fedezetet és így másfélmillió az az összeg, amely a most elkészülő pénzügyi és beruházó programból erre az esztendőre esik.*

— A tizenkettes bizottság továbbra is együttmarad és hamarosan hozzálát a pénzügyi program elkészítéséhez, amely *nemcsak egy esztendőre, hanem hosszú időre deficitmentessé tudja majd tenni Budapest költségvetését.*

— A tárgyalásoknak voltak olyan részletei is, amelyek a dolog természeténél fogva nem kerülhettek a nyilvánosság elé, most azonban beszélhetünk róla, mert *ezekből kiderült, hogy*

Zsitvay Tibor olyan politikát folytat, amely nemcsak a szűkös élet továbbvitelét biztosítja, hanem a nemesebb szempontokat sem hanyagolja el.

Különösen három tétel forgott veszedelemben és ha ezeket törölték volna a költségvetésből, úgy *nagy nemzeti célok megvalósítása forgott volna veszedelemben.* Az első ilyen probléma

a kisiparosság és a kiskereskedelem segítsége.

A *Kisipari Hitelintézet* nagyon szépen dolgozik és *szükségesnek mutatkozott, hogy az alaptőkéjét 400.000 pengővel felemeljük.* Ebben mindnyájan egyetértünk, de amikor a deficit eltüntetéséről volt szó, úgy látszott, hogy *ez a 400.000 pengő áldozatul esik a szanálásnak. Zsitvay* Tibornak az volt a felfogása és természetesen mi valamennyien csatlakoztunk hozzá, hogy *a Kisipari Hitelintézet fejlődését nem szabad még csak rövid időre sem visszatartani.* A napilapokban azt olvastam, hogy az alaptőkeemelést csak 200.000 pengőre engedélyeztük. Ez tévedés, mert

400.000 pengővel való felemeléshez járultunk hozzá és azt a megoldást választottuk, hogy ebben a költségvetésben 200.000 pengőt, a jövő évi költségvetésben pedig ugyancsak 200.000 pengőt fordítunk erre a célra.

Ilyen körülmények között tehát segítettünk hiány nélkül a költségvetés új összeállításában, viszont a kisipar és kiskereskedelem érdekeit sem hanyagoltuk el.

A másik nagyon fontos kérdés

a művészet segítése.

Maga *Zitvay* Tibor volt az, aki a költségvetési vita keretében javasolta a magyar képzőművészet erősebb tempójú támogatását. A magyar művészet igazán elsőrangut produkál és *a magyar kultúrának külföldi szereplésével olyan szolgálatot tesz, amelyet nem is lehet megfizetni.* A magyar művészek a mostoha viszonyok következtében tagadhatatlanul nyomorognak. Mint a Képzőművészeti Bizottság tagja, minden oldalról informálva vagyok ezekről a kérdésekről. Mindnyájan tapsoltunk Zsitvaynak, amikor javasolta, hogy *90.000 pengővel többet fordítsunk a magyar művészet támogatására, mint a multban.* A Takarékossági Bizottság ülésein ezeket a kérdéseket is megbeszéltük és *Zitvay nem engedte el ennek a tételnek törlését.* A magyar művészek megérdemlik ezt a támogatást és örülni fogunk, ha a főváros segítsége a magyar művészet javára szolgálhat.

— Volt még egy harmadik tétel is, amelyet a törlés veszélye fenyegetett. Az idén rendezik

a magyarok második világkongresszusát.

Közel két esztendő óta folyik a propaganda, hogy a világ minden részéből újra hazalátogassanak a magyarok. Az első kongresszus 1929-ben volt és azon ezer külföldi delegátus vett részt. A külföldi magyarok minden problémáját megvitatták és utána éveken keresztül foglalkoztak a felmerült kérdésekkel a világ minden részébe szétszórt magyarok. Most másodszor jönnek haza ez év augusztusában.

Csak az Egyesült Államokból már eddig 600 delegátus jelentkezett, illetve a hajóstársaságoknál ennyien váltották meg a hajójegyüket.

Ha a kongresszus rendezésére felvett *50.000 pengő* kiesett volna a költségvetésből, úgy *a külföldi magyarok méltó fogadtatását nem lehetett volna keresztülvinni.* Nagy nemzeti érdeket szolgált a tizenkettes Takarékossági Bizottság, amikor *Zsitvay javaslatára ezt a tételt is visszaállította a költségvetésbe.* A magyarok második világkongresszusa a nyáron megalapítja a magyarok világszövetségét és *ezzel egy olyan szervet kapunk, amely úgy idegenforgalmi, mint kulturális és nemzeti szempontból is a magyar érdekeket előbbre viszi az öt világrészben.*

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gáz-szerelvények. Vasúti szerelvények.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégitő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javitást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Elkészült a 6 millió pengős útrendezési program

A költségvetés kiadásainak csökkentése nem zavarja a szükséges út- és csatornaépítési munkálatok végrehajtását

A főváros 1938. évre előirányzott kiadásainak a költségvetés deficitmentessé tétele érdekében történt csökkentése az utak építésére megszabott 810.000 pengőből 137.000 pengőt, a csatornák építésére előirányzatt 954.000 pengőből 360.000 pengőt, az újabb parkozásokra előirányzott 196.000 pengőből 52.000 pengőt von el. Ezeknek a tételeknek megapasztása, mint

illetékes helyen

közölték a *Fővárosi Hirlap* munkatársával, nem jelentenek zavart az út- és csatornaépítési program végrehajtására nézve, miután az 1938. évre ezt sokkal jobban dotálták, mint az előző években. Az elmult esztendő különben is az út- és csatornaépítés terén olyan eseménydús volt, hogy a költségvetésben rendelkezésre álló összegek elégségeseknek mutatkoznak arra, hogy

az idén a feltétlenül szükséges munkálatok elvégezhetők legyenek.

A II. ügyosztály *hatéves nagy útépítési programja* pedig, amely beruházási kölcsönben nyer majd fedezetet, az 1938. évi költségvetéstől független és ha a nagy program végrehajtásra kerül, bőséges kárpótlás nyilik azokért a munkákért, amelyeket a költségvetés átdolgozása miatt egyelőre el kellett halasztani.

A mult év végén bizonyos aggodalmak hangzottak el abban az irányban, hogy *az építési anyagok árának és a munkabérnek emelkedése megdrágítja az út- és csatornaépítési munkákat* és az előirányzott tételek nem lesznek elégségesek a fedezetre. Mint értesülünk, ezek az aggodalmak most az év elején *tárgytalanoknak bizonyultak*, legalább is a kerületi kövezési és aszfaltozási munkákra most lejárt pályázatok ezt mutatják. A II. ügyosztály nagy gonddal készült és minden eshetőséget figyelemmel kisérő egységár-táblázata kitünő alapul szolgált a versenytárgyalásokra. A 650.000 pengő értékű kövezési munkáknál általában

az egységárak csökkenése

mutatkozik, a 350.000 pengő értékű aszfaltozási munkáknál pedig

lényegtelen áremelkedés

állapitható meg. A kétféle munkálat árai együttesen *általában megfelelnek annak az összegnek, amelyet az ügyosztály egységártáblázata megállapított.*

Az út- és csatornaépitési ügyosztály a szokásos *kerületi útkövezési és aszfaltozási munkák* mellett, amelyeknek versenytárgyalási eredményéről vállalkozási rovatunkban számolunk be,

az út- és csatornaépítési munkák egész sorát

készítette elő.

A Szent István jubileumi év és az Eucharisztikus Kongresszus kapcsán a főváros lebontatta *a Szent István-templom előtt levő tér* északi oldalán álló épületeket. *A kiszélesitett tér rendezése sürgős feladat* és ezért az ügyosztály elkészítette *a tér átalakitási tervét.* A rendezendő terület hossza 100 méter, szélessége 52 méter. A kialakítandó tér mindkét oldalán egy-egy 4.85 méter széles gyalogút készül. A kocsiút szélessége 43.40 méter. A várható költségek összege *65.000 pengő.* Az útvonalon a csatorna készen van.

A *Lenke-út* mellett felállítandó

új budai autóbusz-garázs

építésével kapcsolatban elkészült a XI. kerületi *Diószegi-út* Vincellér-utca és Zsombolya-utca közötti szakaszának útrendezési terve. Ez az út 90 méter hosszú, szélessége 15.17 méter. A munkálatok várható költsége 15.000 pengő. Ugyanesak elkészült a *Vincellér-utca* Szent Imre herceg-útja és Lenke-út közötti szakaszának útrendezési terve 55.000 pengő költséggel. Ennek az útnak hossza 350 méter, szélessége 15.17 méter. Az autobuszgarázs szükségessé tette a *Zsombolya-utca* Diószegi-út és Lenke-út közötti szakaszának rendezését is. A 165 méter hosszú útszakasz szélessége 11.38 méter, a munkálatok költsége pedig 30.000 pengő.

Elkészítette az ügyosztály *a Margithid budai és pesti hidfőjének kertészeti rendezésére* vonatkozó tervet, amelynek kivitele 44.000 pengőt igényel.

Csatornázzák az I. kerületi *Bürök-utcának* a Németvölgyi-út és Ormódi-utca közötti szakaszát. A munka várható összköltsége 52.000 pengő. A csatornázás az ingatlanok viztelenitésén kívül azért is szükséges, mert az ügyosztály tervbe vette *ennek az útnak burkolását.*

Az V. kerületi *Ujpesti-rakpart* Révész-utca és Lajta-utca közötti szakaszán 590 méter hosszúságban csatorna épül, amelynek költsége a szükséges viznyelőkkel együtt 40.000 pengő. A csatornázás az út végleges burkolásával kapcsolatos.

Az új budai autobuszgarázs felépítése csatornázási munkákat is tett szükségessé. A garázs telkét a *Lenke-út, Vincellér-utca, Diószegi-út* és *Zsombolyai-utca* határolja. A szóbanlevő utak közül a Lenke-út és részben a Vincellér-utca közcsatornával már el van látva. A többi útszakaszon az útburkolási munka előtt *csatornát kell lefektetni* összesen 402 méter hosszúságban. A csatorna építésének várható költsége 33.600 pengő.

Csatornát tervez végül az ügyosztály a XIV. kerületi *Mária királyné-útja* Szönyi-út és Kassai-tér, valamint a *Nagy Lajos király-útja* Kassai-tér és Erzsébet királyné-útja között lévő szakaszain, 590 méter hosszban. A csatornázás, amely 45.000 pengő költséget igényel, *a Kassai-tér és környékének útrendezésével* kapcsolatos és főképpen az útburkolat csapadékvizeinek elvezetése céljából szükséges.

Ezeken a már előkészitett munkákon kívül összeállitotta az ügyosztály

az 1938. évi útépítési programot

amelynek végrehajtása részben az idei költségvetésben, részben a 21 milliós, a 9 milliós és a 30 milliós beruházó kölcsönökből nyer fedezetet. Az útépítési és karbantartási programba felvett munkák előirányzott összege

6,083.000 pengő.

Kerületenkint ezek a munkák igy oszlanak meg:

Az *I. kerületben* végzendő munkák értéke 293.000 pengő, amelyből a beruházó kölcsönből az *Eucharisztikus Kongresszussal* kapcsolatos útépítésekre 118.000 pengő esik.

A *II. kerületi* munkák költsége 507.000 pengő. Itt a legnagyobb tétel, 180.000 pengő *a Pasaréti-út rendezésére* esik, továbbá a *Margit-körút* egy részének rendezésére 70.000, a *Bimbó-utcáéra* 60.000, a *Darányi Ignác-utca* burkolatlan részére 40.000, a *Lévai-utcára* 30.000 pengő.

A *III. kerület* útrendezési költségeinek összege 420.000 pengő, melyből a *Szentendrei-út folytatására* 160.000 pengő esik. A *dunaparti kivezető főút* legnagyobb részben 1937-ben elkészült 1,500.000 pengő költséggel.

A *IV. kerület* utcáinak rendezése, amely javításra és karbantartásra szorítkozik, 84.000 pengővel szerepel a programban.

Az *V. kerületben* 215.000 pengő költséggel rendezik az utcákat. Ezek sorában a legnagyobb munka *az Ujpesti-rakpart rendezése* 100.000 pengő költséggel.

A *VI. kerület* utainak rendezésére, javítási és karbantartási munkákra 105.000 pengőt fordítanak. A *VII. kerületben* ugyancsak javítási és karbantartási munkák vannak tervbevéve 97.000 pengő költséggel, hasonlóképpen a *VIII. kerületben* 112.000 pengő értékben.

A *X. kerület* utaira 180.000 pengőt költenek. Itt a legjelentősebb munka *a Külső Jászberényi-út rendezése* 50.000 pengő költséggel.

A *XI. kerület* a legjelentősebb összeggel, *1,320.000 pengővel* szerepel a programban. A sok javítási és karbantartási munka mellett 290.000 pengőt fordítanak a *Horthy Miklós-úthoz csatlakozó utak* rendezésére. Ezeken kívül a *Hamzsabégi-út* rendezése 60.000, a *Budafoki-úté* 80.000, a *Szent István-úté* 70.000, a *Tétényi-út* első részéé *35.000* pengőt igényel. Hatalmas összeg, *580 000 pengő van felvéve a Műegyetem-rakpart folytatásának és hozzávezető útjának rendezésére* és 100.000 pengő a Lenke-út mellett létesítendő autóbusz-garázshoz vezető utakra. *Az új repülőtérhez vezető utak* kiépítése 1937-ben jelentékeny részben elkészült 500.000 pengő költséggel

A *XII. kerület* nem szerepel a programban. A *XIII. kerületben* 76.000 pengő értékben végeznek javítási és karbantartási munkákat.

A *XIV. kerületben* tervbe vett munkák költsége 552.000 pengő. Itt a legnagyobb szabású *a Hősök-tere és a csatlakozó utak átépítése 300 000 pengő költséggel,* továbbá a *Nagy Lajos király-útja* egyrészének rendezése 110.000, az *Andrássy-út meghosszabbítása* első részletének kiépítése 50.000 pengő költséggel.

Leromlott aszfaltutak átépítésére több kerületben 200.000 pengőt, *makadámutak kátrányozására* 293.000 pengőt fordítanak, *porlekötő kátrányozásra* 50.000 pengőt. *Az útépítési anyagok* beszerzése 1 millió pengővel szerepel a programban.

Néhány napon belül 50—60 állásra kiírják a tanügyi pályázatot

Befejezték a kényszernyugdíjazásokat. Eredmény: 390 eljárásból 50 nyugdíjazás

A főváros tanügyi köreiben élénk érdeklődéssel várják a tanügyi pályázat kiírását, annál is inkább, mert teljes a tájékozatlanság afelől, hogy az idén hány állásra hirdetnek pályázatot, a mult esztendei nagyszámú kinevezések után, amikor 200 végleges oktatói állást töltöttek be. Mint a *Fővárosi Hirlap* **illetékes helyen** értesül,

február elején irja ki a polgármester a legutóbbi kinevezések óta megüresedett végleges oktatói állásokra a pályázatot.

A közoktatásügyi ügyosztálynak az a törekvése, hogy a pályázati anyagot minél gyorsabban feldolgozza és oda hasson, hogy a kinevezések ne húzódjanak el, hanem minél előbb megtörténhessék a döntés. A kinevezések joga, mint ismeretes, a polgármesteré, csupán az igazgatói kinevezésekkel foglalkozik a fővárosi törvény értelmében közbeesőleg a közoktatásügyi bizottság, melynek véleményezési joga van.

Értesülésünk szerint az idén

50—60 végleges állást

töltenek be. A mult esztendőben 200 végleges állásra hirdettek pályázatot, ez a nagy szám azonban a státusrendezéssel függött össze, amely az addig állandó jellegű helyettes és ideiglenes állások helyett végleges állásokat szervezett és igy a megüresedett állásokon felül nagy számban kellett végleges állásokat betölteni.

A tanügyi pályázatok kiírásával egyidejűleg

a főváros a maga részéről befejezte a kényszernyugdíjazásokat.

Az 1934. évi I. törvénycikk alapján indultak meg mintegy másfél évvel ezelőtt a kényszernyugdíjazások, amelyek lebonyolítására a főváros négy bizottságot alakított. Egy-egy bizottság élén *Felkay* Ferenc dr., *Némethy* Károly dr., báró *Babarczy* István dr. és *Szepesváry* Pál dr. tanácsnok állott, akik mellett minden bizottságnak még két tagja volt: a törvényhatósági bizottság és a vallás- és közoktatásügyi minisztérium képviselője.

Rendkívül nagy, körültekintő és lelkiismeretes munkát folytattak ezek a bizottságok és különösen a *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok elnöklete alatt álló bizottság dolgozott sokat, miután erre hárult a kényszernyugdíjazási esetek túlnyomó része. *Összesen 390 oktató ellen indult meg a kényszernyugdíjazási eljárás,* amelynek eredményeképpen a lelkiismeretes szelekció

mindössze 50 esetben látott nyugdíjazásra okot.

A bizottságok az összes eljárásokat befejezték, csupán néhány esetre nézve rendelte el a vallás- és közoktatásügyi miniszter a vizsgálat kiegészítését. A főváros részéről lezárt ügyek közül számos még a minisztérium előtt van. Nagyon kívánatos, hogy ezek az ügyek is minél hamarabb elintézést nyerjenek, amit úgy a tanítás menete, mint az érdekelt oktatók nyugalma megkövetel.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyag megtakarítás.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
JOBBÁGY-féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyöri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-894. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

HÍREK A PÁRTBÓL

Javaslatok a választójogi tervezet módosítására

Zsitvay Tibor beszámolója a költségvetés kiegyensúlyozásának munkájáról

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja Zsitvay* Tibor dr. titkos tanácsos elnöklésével pénteken este pártértekezletet tartott, amelyen megjelent *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester és *Lamotte* Károly dr. alpolgármester is. *Zsitvay* Tibor elnöki bejelentései során tudatta a pártértekezlettel, hogy az elnöki tanács *Vályi* Lajos dr. helyettes főtitkár rendkívüli nagy munkájának tehermentesítésére második helyettes főtitkárul *Szentesi* József törvényhatósági bizottsági tagot jelölte ki. A pártértekezlet zajos éljenzéssel fejezte ki hozzájárulását.

Ezután az *1938. évi költségvetés deficitmentessé tételének* ügye került napirendre. *Zsitvay* Tibor volt az előadója ennek a kérdésnek. Megállapította, hogy a pénzügyi albizottság üléseinek állásfoglalása alapján, amelyhez indítványaival ő maga is hozzájárult, a polgármesteri előterjesztést módosították. Örömmel számolt be arról, hogy az *állam és a főváros között fennálló vitás tartozások kérdését végre sikerült eltüntetni* és ezzel megszünt az állam és a főváros között uralkodó feszültség. Beszámolt ennek a megegyezésnek részleteiről, amelyeket a *Fővárosi Hirlap Zsitvay* Tibor nyilatkozata alapján már részletesen ismertetett. A pártértekezlet *Zsitvay* Tibor indítványára *egyhangúan elfogadta a polgármesteri előterjesztést*, amelyet a hétfőn tartott rendkívüli közgyülés is ebben a formában magáévá tett.

A pártértekezlet második nevezetes pontja a *választójogi javaslat* volt. Ezt a kérdést a pártértekezlet előtt a párt *közjogi, közigazgatásijogi és magánjogi bizottsága* készítette elő *Gaár* Vilmos dr., a törvényhatósági bizottság örökös tagja elnöklésével tartott ülésein. *Schilling* Ernő dr. ügyvéd volt a kérdésnek bizottsági előadója és az ő nagyszabású előadói tanulmányának nagy része van abban, hogy előbb a jogi bizottság, majd a pártértekezlet aránylag könnyen végzett ezzel a nagy kérdéssel.

A pártértekezleten *Gaár* Vilmos dr. terjesztette elő a jogi bizottság javaslatait. A bizottság *helytelenîti a választás kettős menetét*, amely Budapesten teljesen felesleges, miután itt egyéni választás nincs, csupán lajstromos szavazás. *Korlátozandónak tartja az ajánlásokhoz megkivánt aláírások nagy számát*, amelyet maximálandónak tart. Nyomatékosan kívánja a bizottság, hogy *Budapest kerületi beosztását ne bolygassák meg.*

Juhász Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag kívánatosnak tartja, hogy már az aláírások benyujtása alkalmával vizsgálat tárgyává kell tenni, hogy vajjon az aláírók aláírása érvényes-e.

Sárkány Ferenc azt kívánja, hogy hadirokkantak és hadiözvegyek szavazói jogosultságát semmiféle rendelkezések ne korlátozzák.

Schilling Endre dr. előadó a budapesti mandátumok számának szaporítását indítványozta. A választójogi javaslat kettővel szaporítja meg a Budapesten választandó képviselők számát, holott a lakosság számarányát illetőleg kilenccel kellene megszaporítani a mandátumokat. Indítványozza, hogy, tekintettel Budapest gazdasági és kulturális súlyára, a mandátumok számát ne kettővel, hanem *legalább öttel szaporítsák meg.*

A pártértekezlet a jogi bizottság javaslatait, valamint az elhangzott indítványokat *egyhangúlag elfogadta.* A párt állásfoglalásának érvényesítésére a pártértekezlet *Zsitvay* Tibor pártelnököt kérte fel. A kérdéssel ezek után most a párt *elnöki tanácsa* foglalkozik és azután *Zsitvay* Tibor eleget tesz a reá váró feladatnak.

Kenesei Nep-napok

Kedden délután 2 óra 20 perckor két impozáns méretü Pullmann-kocsiban elindult a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* kiránduló társasága a balatoni kenesei kirándulásra. *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök vezérletével mintegy *százan* vettek részt a kedd délutántól csütörtök délutánig tartó üdülésen, de ezenkívül még lesznek időközi csatlakozók is.

A kirándulók között voltak: *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, *Harrer* Ferenc dr. és *Nagy* Antal felsőházi tagok, *Terbócz* Imre, *Pőzel* István dr. és vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselők, *Usetty* Béla dr., a párt képviselő tagja, külföldi útja miatt nem mehetett Kenesére. Elutazott a pártnak csaknem valamennyi törvényhatósági bizottsági tagja, a városháza vezető tisztviselői sorából pedig báró *Babarczy* István dr., dorogi *Farkas* Ákos dr., *Horony Pálfi* Aurél dr., *Kempelen* Ágoston, *Király* Kálmán, *Kovácsházy* Vilmos, *Morvay* Endre dr., *Rosta* János dr., *Salamon* Géza dr. tanácsnokok, *Feigler* Károly dr. tiszti főügyész, *Gáthonyi* Béla főszámvevő, *Széchy* Ernő dr. h. tiszti főorvos, *Kiss* Lajos tüzoltó főparancsnok, az üzemek vezetői közül *Pap* Ferenc, *Véssei* Ede dr., *Baitz* József vezérigazgatók és vitéz *Kapuváry* Kálmán műszaki főtanácsos. *Perczel* György dr., a Beszkárt vezérigazgatója külföldre utazott, *Márkus* Jenő dr. h. vezérigazgató pedig kimentette magát. A kerületi elöljárók közül résztvettek a kiránduláson: *Antalffy* Géza dr., *Duday* Alajos dr., *Farkas* Lajos dr., *Goszleth* Ernő dr., *Hanthy-Haidekker* János dr., *Pertik* Béla dr., *Vigyázó* Géza dr. Ezenkívül más főtisztviselők, a kerületi elnökök, az üzemi választmányoknak a törvényhatósági bizottságon kívül álló tagjai csatlakoztak a társasághoz.

Szendy Károly polgármester, *Lamotte* Károly dr. és *Schuler* Dezső dr. alpolgármesterek szerdán reggel utaznak Kenesére. A polgármester és Schuler alpolgármester még aznap este visszatér a fővárosba, míg Lamotte alpolgármester a társasággal együtt, csütörtökön délután indul vissza.

A kirándulás programja: üdülés, levegő, ha a Balaton jege is úgy akarja: korcsolyázás, fakutyázás, azután egy kis cigányozás egyik veszprémi bandával és a kirándulók muzsikusainak beugrásával.

Elnöki tanácsülés. A párt elnöki tanácsa hétfőn délután 5 órakor *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével ülést tart.

A józsefvárosi női csoport előadó estjei. A *Katona* Jánosné vezetésével működő józsefvárosi női csoport rendezésében február 9-én *Vaszary* István dr. „Alkalmas-e a nő politikai szereplésre?", február 16-án *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag „Aktuális politikai problémák" és február 23-án *Havas* Margit dr. ruggyantagyári fővegyész „A gumigyártás" címmel tartanak előadást, amelyeken minden párttagot szívesen lát vendégül a női csoport.

Előadás a sportcsarnokról. A központi pártkörben hétfőn délután 6 órakor *Prém* Lóránd előadást tart a sportcsarnok problémájáról.

Uj elvek szerint szerelik le az Elektromos Müvek és a Gázművek konkurrenciáját

A *Zsitvay* Tibor dr. elnöklete mellett működő *üzempolitikai bizottság*, amely a mult esztendőben végzett rendkívül nagyjelentőségü tevékenységével bebizonyította, hogy *az autonómia igen számottevő szervei közé tartozik*, két héttel ezelőtt újra megkezdte a reá bizott ügyek vizsgálatát.

A legutóbbi ülésnek különös érdekességet adott az a körülmény, hogy sürgős lett a *BSzKRT újabb tarifamódosítása* a kereskedelemügyi miniszter ismert rendelkezése folytán, amely tudvalevően arra kötelezte a közlekedési vállalatot, hogy *1938 július 1-én a modern elveknek éppügy, mint a vállalat gazdasági érdekeinek teljesen megfelelő új viteldíjszabást léptessen életbe.* Az igazgatóság a miniszteri leiratnak megfelelően már hónapokkal ezelőtt belefogott *a tarifarevizió* hatalmas munkájába, most azonban az Üzempolitikai bizottság is bekapcsolódott a kérdés megoldásába. Az Üzempolitikai bizottság köztudomás szerint a legkitünőbb szakértők véleménynyilvánítását veszi igénybe a reá bízott speciális ügyek elintézésénél, éppen ezért óriási jelentősége van annak, ha a közönség legszélesebb rétegeit érdeklő tarifamódosítás kimunkálása érdekében e szakértők véleménynyilvánítása lehet a döntő szempont. *Harrer* Ferenc javaslatára a *BSzKRT* tarifamódosítására vonatkozó tárgyalások már a legközelebbi időben meg fognak kezdődni az Üzempolitikai bizottság színe előtt.

A bizottság legutóbbi ülésén egyébként tovább folytatta a két nagyüzem, az *Elektromos Müvek* és a *Gázművek* propagandájára és egymással való versenyére vonatkozó ügyek megvitatását. Az értekezleten résztvevő szakértők egybehangzó véleménye abban csúcsosodott ki, hogy a két nagyüzem jól felfogott érdekében, de a fogyasztóközönség kifogástalan ellátása céljából is

olyan mértékre kell korlátozni a versenyt, hogy az semmiképpen se hathasson zavarólag és ne eredményezhesse azt, hogy egyik üzem a másik rovására fejlődjék.

A szakértők véleménye szerint a közönség felmerülő szükségleteinek szempontjából az *Elektromos Müvek* voltaképpen csak egyfajta olyan cikkel rendelkezik, amely a Gázművekkel versenyez, mégpedig *az ipari díjszabás mellett rendelkezésre bocsátott melegítési árammal.* A világításnál a két üzem a technika előhaladása folytán úgyszólván *semmi konkurrenciát sem jelent egymásnak*, mert a gázvilágító lángok használata *az utóbbi évek során úgyszólván teljesen megszünt.* Az üzemek egymásra káros befolyást gyakorolható versenyét úgy lehet megakadályozni, hogy

a hasonló szolgáltatásra vonatkozó tarifákat a lehetőség szerint összeegyeztetik és így szabad kezet engednek a közönségnek abban, hogy gázt, vagy villanyt akar-e igénybevenni.

Szerep jut ennél az egységesítésnél a kalóriaértéknek is, így tehát *a kérdés megoldása egyáltalán nem nevezhető könnyünek.*

Ami a propagandát illeti, arra nézve a szakértők körében olyan vélemény alakult ki, hogy itt teljes szabadságot kell biztosítani mind az *Elektromos Müveknek*, mind a *Gázműveknek*,

pusztán azt kell kikötni, hogy az egyik üzem nem bírálhatja a másikat.

Szükség van erre a szabad propagandára azért, mert *csak így remélhető, hogy a közönség megosztja figyelmét a két vállalat produktumai között és saját praktikussági szempontjait követve veszi igénybe anyagi lehetőségeihez mérten esetleg csak az egyik, de esetleg mind a két üzem szolgáltatásait.* Az irányító szempontnak mindenesetre annak kell maradnia, hogy bár a fővárosi üzemek önálló kereskedelmi vállalatok, mégis szerves összefüggésben állanak a székesfőváros háztartásával, ennélfogva *szem előtt kell tartaniok Budapestnek, saját gazdájuknak jól felfogott érdekeit is.* Abban az esetben, ha a két, nagyjában azonos téren működő vállalat termelvényeinél megbomlanék egyiknek vagy másiknak javára, az egyensúly, ez feltétlenül *veszedelmes lenne a székesfővárosra*, mert az egyik oldalon mutatkozó bevételi kieséseket aligha tudnák pótolni a másik oldalon mutatkozó többletek, ezt nem tekintve azonban *a veszteséget szenvedő üzem a beléje fektetett tőkék megfelelő kamatozásáról sem tudna gondoskodni.*

Az utóbbi időben gyakran hangzottak el vélemények, amelyek szerint *a gázfogyasztás jelentősége eltörpül az elektromos áram szerepe mellett.* Ezek a megállapítások az Üzempolitikai bizottság szakértői szerint teljesen téves alapokon nyugszanak, mert bár igaz az, hogy az elektromos áram az utóbbi évtizedekben bekövetkezett nagyarányú népszerüségénél fogva óriási területeket hódított meg magának,

a gáztermelés és a gáz használhatósága mégsem veszített erejéből.

Bizonyos esetekben pedig egyenesen az a helyzet, hogy a gáz előnyösebben szerepelhet a fogyasztásban az elektromos áramnál. Vonatkozik ez főként *hőszolgáltatásra, tehát a fűtésre.* A gázfűtés a legutóbbi idők folyamán éppen a megfelelően beállított propaganda eredményeként jelentékeny mértékben fokozódik Budapesten és ez is bizonyíték a mellett, hogy *termelvényei további fokozására kell törekednie a Gázműveknek.*

Az Üzempolitikai bizottság a kérdés tárgyalását egyébként még nem fejezte be, hanem a vitát legközelebbi ülésein tovább folytatja és *végül magának a két üzemnek vezetőségét is meg fogja hallgatni döntése előtt.*

Özv. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kőraktár
Budapest, VI., Gról Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—502.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRMAGY-UTCA 4. SZ.

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron
gyártás és javítás amerikai rendszerü edző-kemence
ALAPÍTTATOTT: 1872. ✻ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városiraktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„GELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

Érdekes tervek a „téli Budapest“ megvalósítására

Veress Gábor dr. új luxusszállók építését sürgeti — Magyar Karnevál — Kongresszusokat csak októbertől májusig tartanak — Angol klub a magyar fővárosban

Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszter összehívta az idegenforgalmi érdekeltségeket, hogy az idegenforgalom jövő programját meghatározzák. *Tormay* Géza kereskedelmi államtitkár előzetesen bekérte az érdekeltségek javaslatait és ötleteit. Mindezeket az indítványokat a magyar idegenforgalmi szakértők megtárgyalták és így meg van a lehetőség arra, hogy *a magyar idegenforgalom fejlesztése érdekében a szükséges lépéseket megtegyék.* Ezeken a megbeszéléseken részt vett *Veress* Gábor dr. törvényhatósági bizottsági tag, az Ibusz alelnök-vezérigazgatója, elismert európai idegenforgalmi szaktekintély, aki a tárgyaláson többször felszólalt, a felmerült ötletekről elmondotta a véleményét. A *Fővárosi Hirlap* beszélt

Veress Gábor dr.-ral

aki az aktuális idegenforgalmi problémákról a következőket mondotta:

— Nagyon erős esztendőnk lesz idegenforgalmi vonatkozásban. Ebben az évben van a Szent István nemzeti év, valamint az eucharisztikus kongresszus és a külföldi magyarok második világkongresszusa. *Az idegenforgalmi szervezetek az idelátogató idegenek fogadtatására már megtették az előkészületeket és minden remény megvan arra, hogy a mostani nehéz próbát mindenki megelégedésére ki fogjuk állni.*

— A magyar idegenforgalom fejlesztése valóban nemzeti érdek. Tisztában kell lenni azzal, hogy ha a magyar idegenforgalmat fejleszteni kívánjuk, úgy

elsőrangú új szállókat kell építeni.

Sok vita volt már arról, hogy van-e szükség új hotelek létesítésére. Ezt a problémát megoldottnak vehetjük. Minden nyáron valóban kitehetjük a táblát: *Budapest megtelt.* A külföldi utazási irodák is így ismerik a helyzetet és most már ott tartunk, hogy a nyári szezonban lebeszélik az utasokat a budapesti utazásról, mert a *vendégek elsőrangú elhelyezésükről nem tudnak gondoskodni.* Az „elsőrangú“ szón van a hangsúly. *Budapest elsőrangú szállodákban tényleg szűkölködik és ezekben a hotelekben nyáron a legtöbbször nem lehet helyet kapni.* A másod- és harmadrendű szállodákban azonban nyáron is bőven akad hely. Ez azonban nem segít rajtunk, mert *az az előkelő turista, aki a kényelmet megszokta, az Budapesten sem változtat az életmódján és ragaszkodik megszokott kényelméhez.* Ezek számára feltétlenül szükséges új szállodák létesítése, vagy pedig abban kell hagynunk az idegenforgalmi propagandát. A magántőke azzal tér ki az új szálló építése elől, hogy nem fizetődik ki a vállalkozás, nyáron ugyanis minden szobát elkapkodnak, de télen, az év nagy részében a szálloda nincs megfelelő módon kihasználva. Ez igaz és ezen a bajon okos idegenforgalmi politikával kell segíteni.

— Hogy milyen módon kell ezt megoldani, avval tisztában vagyunk:

téli szezont kell teremteni a magyar fővárosban.

Más kérdés az, hogy *lehetséges-e télidőben idecsődíteni a világ minden részéből az idegeneket.* Nyáron könnyebb a helyzetünk, mert a természet segít bennünket. Budapest nyáron olyan csodás, hogy nyugodtan ideterelhetünk mindenfajta és rangú embert. *A téli Budapest azonban nem sokat nyujt.* Nincsenek olyan hegyeink, ahol a hó megmaradna, tehát téli sportra nem nyílik alkalom. A Vajda Hunyad vára melletti jégpályánk nagyon szép környezetben van, — ilyen alig van a világon —, de *mint attrakció, elmarad a párisi, berlini, londoni fedett jégcsarnokok mögött,* amelyek a jégpályán kívül még sok mindenféle más attrakciókkal vannak összepakcsolva. Színházaink elsőrangúak, de a nyelv nagy akadály, az idegenek nem tudják a magyar előadásokat élvezni. Maradna az Opera és — az éjjeli mulatók. Az utóbbiak körül nincs hiba, valóban nagyszerű műsort mutatnak be, de elvégre nem minden idegen akar pezsgő mellett szórakozni az éjszakai helyeken. Mindentől eltekintve, *nekünk más ambícióink is vannak és szeretnénk, ha nemcsak az éjjeli Budapest miatt jönnének hozzánk az idegenek.*

— Nyári attrakcióról már eddig is gondoskodtunk, most tehát téli akciókat kell megszervezni.

Gondolok egy szép magyar farsangra.

Nem olyan lehetetlen azt megvalósítani. Münchenben sem volt több adottság, mint nálunk. Ott sörös, vidámhangulatú német farsangot csináltak, amely rengeteg idegent vonz a bajor fővárosba. *Nálunk is lehetne valami speciális magyar dolgot bemutatni.*

A különféle kongresszusok rendezését is jobban lehetne irányítani.

Elvégre az Államvasutak tarifális kedvezményeket nyujtanak és meg lehetne oldani, hogy *nemzetközi kongresszusokat csak októbertől májusig tartsanak.* Ez jó volna mindenki számára. Megteremthetnénk vele a téli Budapestet és a kongresszus tagjait is könnyebben tudnánk szállodáinkban elhelyezni. Ennek a megoldásnak nincs semmiféle akadálya. Nem szabad a régi megszokott utakon haladni, hanem *új területeket kell feltárni Budapest számára.*

Az angolok, főleg a gyarmaton élő angliusok hosszabb szabadságot vesznek ki maguknak. Ezek számára kellene a téli Budapestet berendezni.

A szállodák nem napi, hanem heti, sőt *havi árakat nyujthatnának.* Be kellene rendezni *egy angol klubot.* Gondoljuk csak el, hogy mit jelentene az, ha mi meghirdetnők Angliában, hogy az idelátogató angolok megszokott klubéletüket Budapesten is folytathatják. Itt aztán érintkezhetne az angol vendég olyan előkelő prominens magyarokkal, akik jól beszélnek angolul: a magyar és az angol társadalom érintkezése sem volna káros az ország szempontjából. Ebben a klubban azután *a magyarok, mint éves tagok szerepelnének.* Nem is volna terhes számukra a klubban való szereplés, hiszen *érdeklődési körüket az angol társalgás révén állandóan szélesíthetnék.*

— Még sok érdekes ötlettel bővíthetjük ezt a programot. Nemcsak angolokra, hanem *franciákra és más vendégekre is gondolnatunk.* A fontos csak az, hogy *minden energiát fordítsunk a téli szezon megteremtésére.* Én a magam részéről állandóan foglalkozom ezekkel a megoldási lehetőségekkel. A közeljövőben több előadást fogok tartani és minden erőmmel azon fáradozok, hogy *a magyar idegenforgalmat arra az útra vigyük, amely a komoly fejlődés felé vezet.* A miniszter által összehívott értekezleten nagyon sok értékes felszólalás hangzott el, sok ötlet merült fel, mindezeket meg kell vizsgálni, a javaslatokat át kell rostálni és *a magyar idegenforgalom érdekében a szükséges intézkedéseket gyorsan keresztül hajszolni.*

*

Az *Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács* értekezlete, amelyre *Veress* Gábor dr. a téli idegenforgalmunk fejlesztéséről szóló, sok kitűnő ötlettel és útmutatással alátámasztott nyilatkozatában hivatkozik, *Bornemisza* Géza kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter meghívására a kereskedelemügyi minisztériumban ülésezett. *Tormay* Géza titkos tanácsos elnökölt az értekezleten, amelyen résztvett *Halla* Aurél államtitkár is.

Bornemisza Géza kereskedelem és közlekedésügyi miniszter felszólalásában arra utalt, hogy az értekezlet a megnyitója annak az *ankét-sorozatnak,* amelynek feladata *az idegenforgalom egyseges munktervének* kidolgozása. A munkaprogramot az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács a külföldi probléma, belföldi propaganda, a vidék fejlesztése, a szállodai, közlekedési és közigazgatási kérdések csoportjaira osztotta fel.

Tormay Géza elnök ismertette az őszi *kérdőívakció* eredményét, amely szerint *221 javaslat* érkezett be, amelyet az ankét elé terjesztenek.

Ezután megkezdték a *külföldi propaganda* kérdéscsoport tárgyalását, amelyhez hozzászóltak: *Ripka* Ferenc, *Marenchich* Ottó, *Pálffy* József, *Madarassy-Beck* Gyula báró, *Tonelli* Sándor, *Szablya* János, *Veress* Gábor, *Fellner* Alfréd, *Tóth* Kálman, *Milekker* Rezső, *Ilovszky* János, *Tasnády Szücs* András, *Radó* Rezső, *Balkányi* Kálmán, *Gömöry-Laiml* László és *Antalfia* Antal.

Az ankétet *február 10-én* folytatják.

Az idei idegenforgalmi év leghatalmasabb eseménye, amelyre *Veress* Gábor dr. nyilatkozatában kitért: az *Eucharisztikus Kongresszus* napról-napra nagyobb arányokat mutat. Az előkészítőbizottság, élén *Huszár* Károllyal, *Bangha* Béla páterrel és *Mihalovits* Zsigmond kanonokkal, valósággal permanenciában dolgozik az óriási probléma megoldásán. Már az eddigi jelentésekből kitűnik, hogy *mintegy 200.000 külföldi vendégre számíthatunk.* Éppen ezért a többi közt már eddig is *biztosítottak 230 tömegszállást, az esetleges balesetek és betegségek ellátására 1200 kórházi ágyat, azonkívül 600, különféle nyelven beszélő tolmács várja az érkezőket.* Egy majdnem hihetetlenül hangzó adat: a Hősökterén, amely az ünnepség fénypontja lesz, *130.000 ülőhely és 15.000 tribünhely és 100.000 állóhely lesz.* A minap egyébként ebben az ügyben sajtóértekezlet volt, amelyen *Mihalovits* kanonok közölte, hogy rövidesen *megjelenik a kormánynyilatkozat, amely szerint az élelmiszerek megdrágítása ellen minden preventiv intézkedés megtörténik.*

Vitorlázó repülés az iskolákban

A sportügyi különbizottság érdekes témával foglalkozott legutóbbi ülésén. A *Magyar Aero Szövetség* megkeresését tárgyalták, amelyben arra kérte a székesfőváros vezetőségét, hogy *az ifjúság körében népszerűsítse a repülősportot.* A bizottság megértéssel fogadta a szövetség kérését és *felhatalmazást adott a vitorlázó repülőtanfolyamok megindítására.* Kikötötte azonban azt, hogy ebben a sportban

a középiskolák felsőosztályú tanulói csakis abban az esetben vehetnek részt, ha szülői beleegyezést tudnak felmutatni,

ezenkívül pedig sportorvosi vizsgálatnak vetik magukat alá, s *ez a vizsgálat teljes testi és szellemi alkalmasságuk bizonyságát szolgáltatja.* A vitorlázó repülés oktatását a tavaszi és a nyári időszakban két-két hónapig tartó tanfolyam keretében végeznék és *ezeket a tanfolyamokat a Budapest Sport Egyesület szabályszerű oktatói vizsgával rendelkező pilótái vezetnék.*

A *Budapest Sport Egyesület* repülő szakosztálya

rendelkezik is az oktatásra alkalmas néhány vitorlázó repülőgéppel,

abban az esetben azonban, ha a tanulóifjúság köréből nagyobbszámú jelentkezés történnék, gondoskodnia kell a vitorlázó repülőgéppark kiegészítéséről. Minthogy az egyesület kellő anyagi eszközökkel nem rendelkezik, egyelőre *eldöntetlen kérdés, hogy az oktatáshoz szükséges gépeket ki szerezze be.*

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ● Telefon: 111—665.

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Aszfaltkocsiút és gyalogút készítést, fedéllemez, facement, préseltkavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállít: Fedéllemezt, bőrlemezt, aszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyitermékeket, valamint gépzsírt, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot.
Díjmentes ajánlatok.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-56.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Doroga . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

KH 200-as
átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH „Work'light“ munkahelyn e gyvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A polgármester az idei BNV jelentőségéről. A *Nemzetközi Vásár* száztagú rendezőbizottsága a minap értekezletet tartott *Szendy* Károly polgármester elnöklésével, aki hangsúlyozta, hogy az *Eucharisztikus Világkongresszus és a Szent István év* ünnepségei bevezetőjének lehet tekinteni a *Nemzetközi Vásárt*. Tekintve, hogy a világ minden tájáról tízezres tömegek jönnek el hozzánk, rendkívül fontos, hogy *a BNV tanubizonyságot tegyen mintaszerűségéről és kiváló megrendezettségéről*. A polgármester végül kérte *az illetékes állami hivatalok megjelent vezetőit, hogy támogassák a vásárt minden tekintetben*. Ezután *Hallóssy* István kormányfőtanácsos, a *BNV* igazgatója ismertette a vásár programját.

Wolff Károlyról utat neveznek el Budapesten. A *Keresztény Községi Párt* átiratban fordult *Szendy* Károly polgármesterhez, hogy az Erzsébet hídtól a Farkasréti temetőig húzódó transzverzális útvonalat *nevezzék el Wolff Károlyról*.

A BSzKRt új autóbuszai. A mult év végén rendelte meg a *BSzKRt* az újabb 30 középtípusú autobuszt, de az egyre fokozódó forgalomra való tekintettel most *újabb nyolc nagytípusú autobuszt rendelnek*, ezenkívül hozzájárultak *négy külföldi eredetű emeletes autobusz megrendeléséhez is*. A megokolás az, hogy ezeknek a befogadóképessége kétszer akkora, mint a Budapesten ma használatos autobuszoké, ezeket tehát *a nagyforgalmú perifériákon fogják alkalmazni*.

Veres Gábor előadása az idegenforgalomról. Az Országos Kereskedő és Iparos Szövetség meghívására *Veres* Gábor dr., az IBUSz alelnök-vezérigazgatója február 3-án előadást tart az idegenforgalom nemzeti és közgazdasági jelentőségéről.

Igazgató-főorvosi kinevezés. A főpolgármester *Schilling* Béla dr. nőgyógyász, egyetemi magántanárt, az I. számú *Frigyessy* nőgyógyászati klinika tanársegédét a gyöngyösi-úti nőgyógyászati kórház igazgató-főorvosává nevezte ki. *Schilling* Béla dr. egyik legkiválóbb, népszerű tagja a budapesti orvosi karnak, aki végigküzdötte a harctéren az egész világháborút, majd a *Bársony*-klinikán teljesített szolgálatot, ahonnan mint adjunktus a Bakáts-téri kórházhoz került. Mikor *Bársony* tanárt *Frigyessy* váltotta fel az I. számú nőgyógyászati klinika élén, *Schilling* Béla ide tért vissza tanársegédnek. A nagytehetségű és szociális érzésű orvos kinevezése a gyöngyösi-úti kórház élére általános rokonszenvvel találkozott.

A Szabad Egyetem megnyitása. A Szabad Egyetem 1937—38-iki második félévének február 1-én, kedden este fél 7 órakor lesz a Tudományegyetem központi épülete kupolatermében az ünnepélyes megnyitása. *Szendy* Károly polgármester mondja az ünnepi megnyitót, majd vitéz *József Ferenc* dr. kir. herceg Szent Istvánról, *Glatfelder* Gyula dr. titkos tanácsos, csanádi megyéspüspök az eucharisztikus szentévről tart előadást.

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfűtéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfűtéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134—144

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Ünnepi hangulat az Ujvárosházán

A költségvetés tárgyalását szokás száraz eseménynek nevezni, mint mindent, ami számok körül forog, de találóbb elnevezés a harcos mérkőzés, hiszen a költségvetés területén szállnak síkra a pártok a maguk igazának érvényesítésére. A főváros hétfői közgyülésén, amelyen a deficit eltüntetésére második kiadásban került napirendre az idei költségvetés, mindezekkel a megállapításokkal szemben az Ujvárosházát jótékony derű hangulata sugározta be. Karafiáth Jenő dr. főpolgármester gondoskodott erről megnyitóbeszédében, amelyben Szendy Károly polgármestert, Lamotte Károly alpolgármestert, Felkay Ferenc és Morvay Endre tanácsnokokat az őket ért legfelsőbb kitüntetések alkalmából, nagy melegséggel és ihletett hangon üdvözölte.

A beszéd hatása alatt nem volt ellenzék, amely közömbösségével tüntetett volna. A közgyülés nagy családdá alakult át, amely lelkesen és szeretettel ünnepelte a családfőt, a polgármestert és munkatársait, és mintha mindenki úgy érezte volna, hogy a jutalmazásból, amelyet a kormányzó osztott, jutott valami azok számára is, akik elősegítették a megbecsült munkát.

Ennek az ünnepi nyitánynak a hangulata átvonult az egész közgyülésen. Zsitvay Tibornak, a költségvetési vita szónokának hangja talán még emelkedettebb volt, mint egyébkor, amihez különben — az ünnepi tónustól függetlenül — azért is jussa volt, mert az ő kiegyenlítő munkája a kormányzatnál és javaslatai az előkészítő munkában teremtették meg az alapot arra, hogy a költségvetés kiegyensúlyozása olyan simán menjen keresztül. Vele együtt Petrovácz Gyula, a Keresztény Párt szónoka is elfogadta a polgármesteri előterjesztést, amely hatalmas többséget kapott. Csupán Láng Lajos, a Rassay-párt és Révész Mihály, a szocialisták szószólója nem találta meg az egyensúlyt a kiegyensúlyozott költségvetésben.

Láng Lajos szigorúnak készülő beszéde sem tudta azonban komor burúba burkolni a közgyülési termet. Beszéde közben az előtte szóló Zsitvay Tibort aposztrofálta több ízben és a közelében ülő Zsitvayval egy dis dialógust rendezett. Karafiáth Jenő főpolgármester kapott az alkalmon, hogy Zsitvayt is tetten érhette és két ízben is figyelmeztette. Mindenki úgy fogta fel ezt a „rendreutasítást", ahogyan a főpolgármester gondolta és a szigorú beszéd közben derültől volt hangos a terem. Ez újabb alkalom volt a rendreutasításra, amely pontosan, de a helyzethez mért enyhe hangulatban csapott le mindenki fejére.

A közgyülést, amelynek végét legalább tizenegy órára tippelték, ebben a barátságos hangulatban már háromnegyed nyolc órakor berekesztette Lamotte Károly alpolgármester. Több városatya, abban a hitben, hogy mérges viták közepébe érkezik, még a szavazástól is elkésett. Már tódultak ki a teremből, sokan pedig a telefonhoz siettek.

— Otthon vacsorázom, — szóltak haza. — Vége van a közgyülésnek.

És ebben a korai befejezésben az árván maradt büffé volt csak vesztes.

A Magyar Hites Könyvvizsgálók Egyesületében *Konkoly Thege* Pál főtitkár előadást tartott *György* Ernő dr. „A termelőtől a fogyasztóig" című könyvéről. Kifejtette, hogy a szerző nagy elméleti tudással, de teljesen gyakorlati felfogással írt művében a kereskedelem funkcióira, az árak alakulásaira, a kereskedő kalkulációjára és az egyes költségek alakulásának a szerepére vonatkozó megállapításai milyen nagy szolgálatot tesznek a hazai kereskedelemnek és a könyvvizsgálóknak.

Karafiáth Jenő főpolgármester adta át a kitüntetéseket a polgármesternek és munkatársainak

Karafiáth Jenő titkos tanácsos, főpolgármester hétfőn délelőtt adta át ünnepélyes keretek között *Szendy* Károly polgármesternek, *Lamotte* Károly alpolgármesternek, *Felkay* Ferenc és *Morvay* Endre tanácsnokoknak a kormányzói kitüntetéseket. A főpolgármester a tanácsnoki kar előtt meleg szavakkal üdvözölte *Szendy* Károly polgármestert és kitüntetett munkatársait.

— A kormányzói kegy — mondta többek között — örömünneppé varázsolta mindnyájunk számára a mai napot, amelyet a jól és becsülettel végzett eredményes tisztviselői munka emel ki a szürke hétköznapok sorából.

Beszéde során kiemelte a főpolgármester *Szendy* Károly *páratlan munkaszeretetét és munkabirását, példás vasszorgalmát és tántorithatatlan becsületességét*, mint olyan kincseket, amelyekre az egész főváros büszke lehet. Ezután nagy elismeréssel emlékezett meg a főpolgármester *Lamotte* Károly, *Felkay* Ferenc és *Morvay* Endre kiváló munkásságáról.

Szendy Károly polgármester a maga és a kitüntetettek nevében hálás köszönetet mondott a főpolgármesternek meleg, baráti szavaiért. A kormányzó bizalmának látható jele mellett — mondta beszéde során — legnagyobb jutalmunk a becsülettel végzett munka elismerése, a közönség bizalma és feletteseink megelégedése.

A polgármestert és kitüntetett munkatársait tömegesen keresték fel az üdvözlők személyesen vagy táviratban kifejezett jókívánságaikkal. Küldöttségileg jelent meg *Szendy* Károly polgármester előtt a *Fővárosi Rovatvezetők Szindikátusa*, melynek nevében *Rátkai* Károly dr. szindikus üdvözölte. A polgármester melegen köszönte meg az üdvözlést.

*

A legfelsőbb kitüntetés alkalmából

Darányi Kálmán miniszterelnök

a következő táviratot intézte *Szendy* Károly polgármesterhez:

— *A székesfőváros érdekében kifejtett értékes és eredményes munkásságodnak a Főméltóságú Kormányzó Úr legfelsőbb kitüntetése által történt elismeréséhez őszinte örömmel gratulálok és szívből kívánom, hogy hazánk és a székesfőváros javára még számos éven át munkálkodhass.*

Február 2 és 6-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Eszperantó levelező tanfolyamot indít az *Eucharisztikus Világkongresszus eszperantó albizottsága* olyan érdeklődők számára, akik a szóbeli tanfolyamokon nem vehetnek részt. A vezetőség súlyt helyez arra, hogy olyan tárgyak kerüljenek begyakorlásra, melyek az Eucharisztikus Kongresszus alkalmával ideérkező külföldiekkel a társalgást nagyban megkönnyíti. A tanfolyam 13 hétig tart. A tanfolyam díja 2 pengő, amelyet előre kell beküldeni a jelentkezés alkalmával levélbélyegben, továbbá minden egyes lecke visszaküldésére 20 fillér válaszbélyeget kell mellékelni. Jeentkezési cím: *Jézus Szíve Szövetség* eszperantó szakosztáya, Budapest, VIII., Mária-utca 23., I. em.

Szobanövényápolás. A Virágkedvelők Egyesülete szobanövényápolási tanfolyamot tart minden héten csütörtökön este fél 7-től 8-ig VIII., Eszterházy-u. 4. szám alatt. „A szobai ápolásra alkalmas növények részletes ismertetése." Előadó: Füredi Jenő.

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

UTAZASI CIKKEK • DIVATOS NÖITÁSKÁK • IRÓMÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fióküzlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló- és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118 523, 119 451.
Ügyvezetője. Magyarország aranykoszorús mestere.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott **„LAZIN"** rendszerű nehézolaj **porlasztó** és **gázkihajtószerkezetek** vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —✻— TELEFON: 293 631.

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, *armaturák,*
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

Gazdasági Értesítő

Harmincháromszázalékkal emelte osztalékát a Pesti Hazai Első Takarékpénztár

Tiszta nyereség: 1.726.271 pengő — Betétállomány: 138 millió pengő

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület most tartotta mérlegmegállapító ülését. Az országnak ez a legrégibb takarékpénztára további örvendetes fejlődéséről számol be és minden dicsérő kommentárnál többet mondanak azok *a számszerű adatok*, amelyek ennek a fejlődésnek egyes részleteit mutatják be. Így például *elsősorban a betétállomány nagyarányú emelkedéséről kell megemlékeznünk* és ebből is főleg a takarékkönyvecskékre elhelyezett tőkének az emelkedéséről, amennyiben ez az állomány 77.5 millió pengőre szaporodott az ebben az esztendőben mutatkozó *hárommillió pengős növekedéssel*. A kistőkéseknek ez a nagy bizalma, de *általában a kistőkések megerősödése mindenképen örvendetes gazdasági jelenség.*

Figyelemreméltó egyébként, hogy a betétek mellett a váltótárca is erőteljes emelkedést mutat: *a tavalyi 85 millióval szemben az idén kiadott mérleg 95 millió pengőről számol be.* Ez nyilvánvalóan mutatja, hogy a *Pesti Hazai* a legnagyobb készséggel áll a hitelélet rendelkezésére és ezekkel a számokkal cáfolja meg leginkább azokat a gyakran hangoztatott közgazdasági aggodalmakat, hogy nem áll elég pénz a hitelélet rendelkezésére.

Természetesen a gondos üzletvitelnek és a körültekintő, de egyben rugalmas bankvezetésnek leglényegesebb és legbeszédesebb adata maga a mérlegeredmény, amely *1.7 millió pengő tiszta nyereségről számol be.* Ez az imponáló nyereség nemcsak a tartalékok bő dotálását tette lehetővé, hanem azt is, hogy a részvényenkinti osztalékot *négy pengőre emelhesse fel az intézet*, ami a tavalyihoz képest 33%-os emelést jelent. Ez az eredmény természetszerű összefüggésben van a vállalat nagytekintélyű vezetőinek: *Erney* Károlynak és *Milos* Györgynek kiváló képességeivel, amit *Fáy* András nemes tradícióihoz méltóan alkalmaznak az intézet vezetésében.

A mérlegmegállapító ülésről egyébként a következő hivatalos jelentés számol be:

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatósága e hónap 24-én tartott ülésében megállapította az 1937. üzletévi mérleget, a nyereség- és veszteségszámlát és elhatározta, hogy a február 10-ére egybehívandó 98-ik rendes közgyűlésen 1.726.271.96 pengőt tevő nyereség felosztására nézve a következő javaslatot fogja előterjeszteni: Fizettessék osztalékra minden egyes részvény után 4 pengő, 200.000 darab részvény után tehát a 8000 pengő illetékkel együtt 808.000 pengő; fordíttassék a rendes tartalékalapra 100.000 pengő; az ingatlanértékcsökkenési tartalékalapra 175.000 pengő; az egyesületi nyugdíjtartalékalapra 100.000 pengő; az „Erney Károly-alap"-ra 10.000 pengő; jótékony- és alapítványi célokra, a fővárosi pénzintézetekkel együtt adott összegeken felül 15.000 pengő; a felügyelőbizottság és a választmány tagjainak tiszteletdíjára 21.845 pengő; a tisztviselők külön jutalmazására 70.000 pengő és az alapszabályszerű jutalékok levonása után fennmaradó 357.054.46 pengő az 1938. évi nyereség- és veszteségszámlára iratnak át.

Az 1937. év a magyar közgazdaságnak további erőteljesebb fellendülését hozta magával. Ez a javulás a gazdasági élet úgyszólván minden ágára meglehetősen egyenletesen terjedt ki. Az ezzel kapcsolatos bizakodó hangulat és megnövekedett vállalkozókészség az intézetre sem maradhatott hatás nélkül és lüktetőbb üzletmenetben és a legfontosabb üzletágak álladékainak erőteljesebb emelkedésében jutottak kifejezésre. Így az összes forgalom és a pénztári forgalom emelkedésén felül a könyvecskékre elhelyezett betétek álladéka 74,441.235.47 pengőről 77,477.318.51 pengőre, a folyó- és csekkszámlára elhelyezett betétek álladéka 44.019.357.87 P-ről 52,476.806.63 pengőre emelkedett, az intézetnél elhelyezett összes betétek álladéka pedig, az egyéb hitelezők tételének betudásával, a tavalyi 126.399.947 24 P-vel szemben 137,855.193.74 pengőre rúg. Az ez üzletágban történt széparányú fejlődés legörvendetesebb jelensége, hogy ez egyrészt az üzletfelek számának emelkedésével járt annál az oknál fogva, mert különösen a betéti könyvecskékre elhelyezett betétek főként kisebb tőkések megtakarított filléreiből alakultak, míg a folyószámlabetéteknél is, amelyek jellegüknél fogva általában kevésbbé állandóak, megállapítható, hogy elhelyezési tartamuk hosszabb a rendes átlagnál, ami arra mutat, hogy a rendelkezésre álló tőkék ma már ismét inkább a rendes útra, vagyis a pénzintézetek felé irányulnak és kevésbbé keresnek alkalmat ezek megkerülésével másfajtájú elhelyezkedésre.

Az intézet rendelkezésére bocsátott tőkék főként és már a mobilitásra való tekintettel is, váltóhitelek formájában kerestek és találtak elhelyezést, ami a váltótárcának 85,379.752.35 P-ről 95,041.473.— P-re történt emelkedését eredményezte. Mindennemű olyan hiteligény, amely a gazdasági élet bármely ágában jelentkezett és fedezet, illetve biztonság szempontjából megütötte azt a mértéket, amely az egyesületnél mindig is elsőrendű kikötés volt, kielégítést is nyert. Az értékpapirokra adott előlegek álladéka némi csökkenést mutat, ami arra vezethető vissza, hogy az év első felében beállott nagyobb árfolyamemelkedések, értékpapirok eladására késztették az ügyfeleket, viszont az azután beállott árfolyamcsökkenés hatása alatt értékpapirok vásárlására, különösen előleg igénybevételével, kevésbbé került a sor. Az adósok és különféle adósok álladéka szintén emelkedett, úgyhogy ez üzletágak összes álladéka a tavalyi 27.949 199.03 P-vel szemben 30.528.454.06 P-t tett. A törlesztéses jelzálogkölcsönök álladéka ezen üzletág teljes pangása folytán, 43.836.389.91 P-vel úgyszólván változatlan. Az értékpapírtárca álladéka 7.830.751.28 P-ről 8.537.693.14 P-re növekedett részben az intézettel hitelszerződéses viszonyban álló néhány vidéki pénzintézet új alaptőkeemeléséből származó részvények átvétele, főként pedig fixkamatozású címletek beszerzése folytán. E tárca mérlegelése a régi bevált gyakorlatnak megfelelően oly árfolyamokon történt, hogy egyes értékpapirok tényleges értékével szemben számottevő belső tartalék mutatkozik. Az általánosan élénkebb üzletmenetet az intézet valuta- és devizaüzletének és különösen az év első felében a tőzsdeüzletnek nagyobb forgalma is visszatükrözteti, amelyekbe szintén nagyobbszámú új üzletfelet sikerült bekapcsolni.

Halász Manó nyugalomba vonult

A magyar bankélet egyik közismert és köztiszteletben álló kiválósága: *Halász* Manó, a Magyar Általános Takarékpénztár helyettes vezérigazgatója nyugalomba vonult. Ötvenkét esztendje van az intézetnél és éppen a *több mint fél évszázadon keresztül teljesített munkára való hivatkozással kérte nyugdíjaztatását*, amelyhez mély sajnálattal hozzájárult az igazgatóság, de természetesen abban az értelemben, hogy mint az igazgatóság tagja, *Halász* Manó nagy tudását és kiváló képességeit továbbra is az intézet fejlesztésének bocsátja rendelkezésére. *Halász* Manó a főváros törvényhatósági bizottságának hosszú időn át tagja volt és tudásával, agilitásával értékes szerepet játszik a kommunitás életében is. A nyugalombavonulásról egyébként az intézet a következő hivatalos jelentést adta ki:

Halász Manó, a takarékpénztár h. vezérigazgatója, 52 éves szolgálatára és előrehaladott korára hivatkozással, nyugdíjaztatása iránti kérését terjesztette elő. Az igazgatóság Halász Manó elhatározását mély sajnálattal vette tudomásul és több mint félszázadon át teljesített érdemes munkásságáért hálás elismerését nyilvánította. Az igazgatóság felkérésére *Halász* Manó, mint az igazgatóság tagja, nagy tudásával és gazdag tapasztalataival továbbra is a takarékpénztár értékes támasza marad.

Újabb családi öröm az Európai Áru- és Podgyászbiztosítónál. *Lelkendezve olvassuk, hogy az Európai Áru- és Podgyászbiztosító Rt. Eötvös-téri irodahelyiségeit átépítette és a kommuniké szerint az új berendezés nemcsak modern, hanem az intézet ügyfelei számára is kényelmet nyujt. Kissé, — hogy őszinték legyünk — nem értjük ezt a szerető gondoskodást az ügyfelek kényelméről. Legjobb tudomásunk szerint ugyanis, amikor az ember podgyászt biztosít, akkor vagy beleegyezésével, vagy tisztán a pillanat hevéből származó „sugalattal" a pályaudvaron a pénztárnál ráragasztják a frissen váltott bilétára a podgyászbiztosítási bélyeget. De ritkán halloltunk még hajnali utasról, aki mielőtt kirohanna a pályaudvarra, előbb becikkázna az Eötvös-téri irodába, hogy ott néhány pillanatra egy kis modernséget, kényelmet élvezhessen. Kissé szkeptikusak vagyunk, azt hisszük, hogy ennél a családi részvénytársaságnál, amely minden esztendőben egy-egy újabb házat hoz a két igazgatónak, Kemény Simonnak és Szőnyi Józsefnek, olyan nagy az idén az osztalék, hogy a házszaporulatból visszamaradt néhány pengő és ezzel modernizálták meg az Eötvös-téri kis lakot, mely is áll a nagy Duna mentében.*

A Nemzeti Bank új alelnökei. Most jár le a *Nemzeti Bank* alelnökeinek megbizatása: *Pap* Elek titkos tanácsos, felsőházi tag, ny. pénzügyminiszteri államtitkár, valamint *Bernát* István egyetemi tanár *visszavonul*. Az új alelnökök személyére már megtörtént a jelölés. A legközelebbi közgyűlésen *Vértessy* Sándort, a kormányzó kabinetirodájának nyugalmazott főnökét és *Somssich* László gróf felsőházi tagot, az *OMGE* elnökét jelölik az alelnökségre és *előreláthatóan egyhangú lesz a választás.*

Befejezték az Első Magyar Papíripar és a Brassói Celluloze-gyár romániai tranzakcióját. Az *Első Magyar Papíripar Rt.* minap tartott rendkívüli közgyűlésén letárgyalták a *Zernesti Papírgyár* eladását. *Bán* József, a *Leszámítolóbank* vezérigazgatója elnökölt a közgyűlésen, amely *egyhangú felhatalmazást adott a gyár eladására öt és ¾ millió pengő értékben.* Ugyancsak közgyűlést tartott *Domony* Móric miniszteri tanácsos vezetésével a *Brassói Cellulozegyár Rt.* és itt szintén hozzájárultak a zernesti cellulozegyárnál fennálló érdekeltségek *255.000 fonsterlingért való eladásához.*

Pest környékén újabb gáz- és petroleumkutatást kezd a főváros

A dunántúli petróleumkutatások és a lispei kutak eredményei *fokozott mértékben fordították a minisztériumok figyelmét a Magyarország egyéb területein már korábban folyamatba tett talajkutatások felé.* Budapest a főváros környékén évekkel ezelőtt már folytatott gázkutatást, amely mutatott is bizonyos kezdeti eredményeket. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának értesülése szerint

a közeljövőben újabb erőteljes földgázkutatási akció indul meg Budapest közvetlen környékén.

Ezeket a talajfeltárási munkákat *az állam fogja irányítani*, kívánatosnak tartja azonban, hogy a felmerülő költségek viselésében Budapest is vegyen részt annál az oknál fogva, mert ha a talajkutató munka ezeken a területeken eredményes lesz, *kézenfekvő, hogy ebből elsősorban a székesfővárosnak lehet haszna.*

Errre vonatkozóan már bizalmas érdeklődés is történt a földmívelésügyi és kereskedelemügyi minisztérium részéről, az a válasz azonban, amelyet a székesfőváros a maga részéről adott, *részleteiben nem ismeretes.* Informátorunk szerint *a polgármester elvileg hajlandó bizonyos együttműködésre*, abban az esetben, ha az autonómia ehhez hozzájárul,

költségvetési okok miatt azonban előterjesztésének összeállítása előtt tudni kívánja: milyen összegszerűséget igényelne a székesfőváros közönségének részéről a talajkutató munkálatokban való részvétel?

A miniszteriális tervekkel kapcsolatban egyébként más érdekes fejlemény is mutatkozik. Elhatározott szándéka ugyanis a polgármesternek, hogy Budapest forrásterületein, különösen pedig a Tabán közvetlen környékén, újabb próbafurásokat eszközöltet, hogy *ezzel tiszta képet nyerhessen azokról a lehetőségekről, amelyek a fürdőváros kialakítását illetik.* Ezek a fúrások természetesen lényegesen kevesebbe kerülnek, mint a minisztérium által tervbevett talajkutató munka és így a dolog természeténél fogva az előbbiek elvégzésének komoly akadálya nem is mutatkozik.

Húsz esztendős a Kisipari Hitelintézet. Mindenféle különösebb ünnepség nélkül ülte meg húszéves jubileumát a *Kisipari Hitelintézet*, amely 1918 januárjában kezdte meg működését *Szél* Jenő dr. vezérigazgató, továbbá *Paulovits* Géza igazgató és az azóta elhúnyt *Szedmáky* József vezetésével. A 62 tisztviselő a jubileum alkalmából tisztelgett a vezérigazgatónál, aki baráti hangon köszönte meg a meleg üdvözlést. A *Kisipari Hitelintézet* működését ebből az alkalomból nem akarjuk külön méltatni, mert hiszen ez az altruisztikus intézmény működésével úgyszólván *fordulópontot jelent a magyar kisipar történetében.* Annyit azonban mégis szükségesnek találunk megállapítani, hogy *Szél* Jenő, az irodai racionalizálásnak ez a kitűnő gyakorlati tudósa, olyan mintaszerűen vezeti az intézetet, hogy annak további működése elé *illetékes körök is a legnagyobb bizalommal tekintenek*, amit beszédesen bizonyít *az évenkint egyre emelkedő tőkehozzájárulás az állam részéről.*

Az OKH jubiláris közgyűlése. Az *Országos Központi Hitelszövetkezet*, amelyet 1898-ban alapítottak, idén ünnepli fennállásának *40-ik évfordulóját.* A *jubiláris közgyűlés* — értesülésünk szerint — február 25-én lesz. A közgyűlést a *Magyar Tudományos Akadémia* dísztermében fogják megtartani.

Az OMTK jubiláris közgyűlése. Az *Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ Schandl* Károly elnöklésével most tartotta közgyűlését, amely a *tizenötödik.* Amióta *Düsing* Miksa gazdasági főtanácsos kezébe vette ennek, az ország élelmezése szempontjából oly fontos szervnek vezetését, azóta mind a tejipar, mind az illetékes minisztérium teljes és osztatlan megelégedésére számíthat ez a szövetkezet, amely most közzétett mérlege szerint 10 millió pengős vagyon mellett 2.6 millió pengő bruttó bevételt ért el, *a tiszta nyeresége pedig közel 59 ezer pengőt tesz ki.*

Engel Ágoston az Egercsehi kőszénbánya vezérigazgatóhelyettese. Az *Egercsehi Kőszénbánya és Portlandcementgyár Rt.* igazgatósága *Engel* Ágoston dr. hites könyvvizsgálót vezérigazgatóhelyettessé, *Ambrus* György és *Polgár* Oszkár cégvezetőket aligazgatókká nevezte ki.

Előléptetések az Agrárindustriánál. A gabonapiac egyik vezető cége, az Agrárindustria Rt. most tartotta igazgatósági ülését, amelyen *Bányai* Ferenc cégvezetőt aligazgatóvá, *Erdély* Aurél főtisztviselőt cégvezetővé nevezték ki. A gabonaszakmának ez a két kitűnő és közismert tagja az előléptetéssel abba a jól megérdemelt vezetőpozicióba került, ahonnan *még eredményesebben folytathatja tevékenységét.*

A cserépkartel megkezdte működését. A cserépkartel irodája Andrássy-út 2. szám alatt megkezdte működését. Az irodát a gyárak megbízásából *Weisz György* igazgató vezeti, aki eddig a *Budapestvidéki Gőztéglagyárnál* működött.

Lényegesen emelkedett a MATEOSZ forgalma. *A Magyar Teherautófuvarozók Országos Szövetkezete* (MATEOSZ) vasárnap tartotta 1937. évi közgyűlését. A fennálló sokoldalú fuvarozási korlátozás ellenére a MATEOSZ forgalma lényeges emelkedést mutat. A tagoknak nyujtott 37.000 pengő összegű, 10 százalékos visszatérítés mellett a szövetkezet 16.000 pengő tiszta felesleget mutat. Az elmult év folyamán a MATEOSZ központja az államkincstárnak 224.000 pengő összeget szolgáltatott be adók, illetékek és állami jellegű közszolgáltatások címén. Az igazgatóság összes előterjesztéseit a közgyűlés egyhangúlag magáévá tette s annak befejeztével lelkesen ünnepelte *Teleki* János grófot, a szövetkezet elnök-vezérigazgatóját. A fegyelmi állapot megerősödését igazolja az a körülmény, hogy egyetlen egy működő MATEOSZ-tagot sem kellett a közgyűlésnek a tagok sorából kizárnia. A közgyűlés mindössze néhány olyan tagot törölt, akik már évek óta nem teljesítenek fuvarozást.

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyű nitrocelluloze szórózománcok minden színben: minden ipari célra elsőrendű minőségben, legolcsóbb árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztító és fényesítő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polírvíz, polírpaszta, csiszoló paszta. „XYLON" körömlakk.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

VÁLLALKOZÁS

Vállalatba adták a kerületi kövezési és aszfaltozási munkákat

Az út- és csatornaépítési ügyosztály versenytárgyalást hirdetett az évenkint szokásos kerületi kövezetjavítási és kisebb, új kövezőmunkákra, valamint az aszfaltjavítási és kisebb, új aszfaltozási munkákra. Nagy érdeklődés nyilvánult meg

a kövezőmunkák

iránt, amelyekre *44 vállalkozó* nyujtott be pályázatot. A II. ügyosztály, amely a vállalkozók megbízhatósága mellett figyelemmel volt az ajánlatok viszonylagos valószínűségére, ezért az egységártáblázathoz viszonyítva a *7%-nál alacsonyabb ajánlatokat, mert irreálisan olcsók és a 0%-nál magasabb ajánlatokat, mert túldrágák, figyelmen kívül hagyta.*

A munkálatokkal való megbízásra az ügyosztály a következő vállalkozókat hozta kerületenkint javaslatba:

I. kerület: *Wohl* Dezső (0%),
II. kerület: *Schäffer* György (0%),
III. kerület: *Obendorfer* Rudolf (6% engedmény),
IV. kerület: *Barta* József (6% engedmény),
V. kerület: *Obendorfer* József (4% engedmény),
VI. kerület: *Proczeller* Bálint (0%),
VII. kerület: *Szegedy* Béla Jenő (5% engedmény),
VIII. kerület: *Schäffer* Károly (0%),
IX. kerület: *Molnár Lajos* (0%),
X. kerület: *Szász* Albert (5.8% engedmény),
XI. kerület: *Simon* László (4% engedmény),
XIII. kerület: *Amon Rezső* (7% engedmény),
XIV. kerület: *Grosz* Frigyes (0%).

Az aszfaltozási munkák

biztosítására megtartott versenytárgyalásra *13 vállalkozó* adott be ajánlatot. Az ügyosztály — amely itt is tekintetel volt a megbízhatósági követelményekre és *a magasabb feláras ajánlatokat nem vette tekintetbe* — kerületenkint a következő vállalkozókat hozta javaslatba:

1. kerület: *Bitumen Útépítő rt.* (2% felár.)
II. *Biehn* János (2% felár).
III. *Posnansky és Strelitz* (2% felár).
IV. *Útépítő és Aszfaltvállalat* (2% felár).
V. és XIII. *Magyar Asphalt rt.* (0%).
VI. *The Neuchatel Asphalt Co.* (1% engedmény).
VII. *Neophalt kft.* (3% engedmény).
VIII. *Hirsch Mihály rt.* (0%).
IX., X., XIV. Helvey Tivadar dr. (0%)
XI. *Építőipar rt.* (0%).

Uj versenytárgyalási kiírások

A balatonkenesei üdülőtelepen létesítendő **új szennyvízderítő berendezés építésére** pályázni lehet február 28-án d. e. 12 óráig. (Segítőalap, Kálvin-tér 3. félemelet.)

A Gázművek részére szükséges **376.000 q kazánszén és 150.000 q brikett szállítására** pályázni lehet február 14-én d. e. 10 óráig. (Tisza Kálmán-tér 20.)

A BSZKRT részére szükséges **műfa szállítására** pályázni lehet február 11-én d. e. 9 óráig. (Akácfa-utca 15. IV. em. 427.)

A BSZKRT részére szükséges **egyenruha varratási munkákra** pályázni lehet február 18-án d. e. 9 óráig. (Akácfa-utca 15. IV. em. 439.) Ugyanitt **autobuszvárócsarnok építésére** pályázni lehet február 14-én d. e. 9 óráig (III. em. 302.)

Kiselejtezett ócska anyagok árverezésére pályázni lehet február 15-én d. e. 10 óráig. (Gyáli-ut 3/b. Gazdasági Hivatal.)

Beérkezett ajánlatok

A Gyáli-úti Szent László-kórházban szükséges **kazánkicserélési munkákra** pályáztak: Balázs István 20.872, Ecser és Vaska 21.754, Rufián István 22.470, György és Bruckner 24.548, Kovács A. Ödön 25.509, Wolff Márk 26.112, Ilkovits Gyula 26.758, Bajkai Ferenc 28.179 pengővel.

Az útügyi intézet részére szükséges **zuzalék szállítására** pályáztak: Inóczi Kőbánya 22.990, Szobi Kőbánya 30.740, Somoskői Bazaltbánya 33.690 és Hubertus Kőbánya 35.950 pengővel.

Különböző **csapágyfémek szállítására** pályáztak: Anker Művek 3727, Polgár Henrik 3720, Nemzetközi Fémkereskedelmi Rt. 3750, Kornfeld Vilmos 3785 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A városligeti árumintacsarnok **ácsmunkálatait** Szász Imre kapta 8892 pengőért.

A vágóhidutcai Országos Szénavásártér kubikusszálláshoz szükséges **szennyvízcsatornaépítési munkálatokat** Székely Mihály kapta 2789 pengőért.

A sertésvágóhidi kényszervágóhíd átalakításánál szükséges **föld-, kőműves- és elhelyezőmunkálatokat** Bollmann Béla kapta 4074 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8. Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása. Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcizlós csavarok.

SZONDA MIHÁLY
Stilus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/D.
Telefon: 281—381

Tiszitlórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-76

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapítási év: 1862.
Telefon: 134-664.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készítmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 február 9. — 6. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Téli idegenforgalom

Az utóbbi időben mindjobban foglalkoztatja azokat a köröket, amelyek komolyan törődnek Budapest idegenforgalmi érdekeivel, az a gondolat, hogy a téli idegenforgalmat is magasabbra kell emelni és kihasználni minden kihasználható lehetőséget. Be kell ugyanis vallanunk, hogy ezen a téren meglehetősen el vagyunk maradva és ha nem akarunk a balatoni fürdők sorsára jutni, akkor Budapestnek ez irányban tényleg cselekedni kell. A balatoni fürdőkről ugyanis tudvalévő, hogy maximálisan két-három hónapot számíthatnak arra, hogy teljes üzletmenettel megszerezzék az egész évi élnivalót. Valószínű, hogy a Balaton is lendületet fog kapni, ha Budapest téli idegenforgalmát kellően kifejlesztjük, hiszen Budapest téli idegenforgalmának egyik igen jelentős tényezője lehet a téli sport és sok minden, amiből a magyar vidék is részt követelhet magának. Hogy csak mást ne említsünk, a vadászat, halászat, különféle gasztronómiai élvezetek, vidéki kirándulások, szánkázások és egyebek mind olyan területek, ahol Budapest mellett Budapest környéke és az olyan közel fekvő Balaton is erőteljesen belekapcsolódhatik.

Minderről pedig ma nem azért beszélünk sem mi, sem azok, akik Budapest idegenforgalmát tökéletesíteni kívánják, hogy azonnal eredményeket érjünk el. Amióta az idegenforgalom bekapcsolódott Budapest életébe, nagyon megtanultuk már, hogy mindent alaposan elő kell készíteni, mert különben sikereket elérni lehetetlenség. Tudjuk nagyon jól, hogy ebben a pillanatban minden idegenforgalmi szervünk, minden erőnk, minden ötletünk, minden törekvésünk le van foglalva az eucharisztikus kongresszus óriási vendégtömegének ellátása körül. Nem ok azonban ez arra, hogy gondolkozni, tervezni, előkészíteni, megalapozni ne kezdjük a jövő évek téli idegenforgalmát, amely munkát, ha ma megkezdünk, akkor a jövő télen már abban a helyzetben lehetünk, hogy ezen a téren is komoly sikereket mutathatunk föl. Ha azonban hallgatjuk, a kapkodás, az előkészületek nélkül való intézkedések teljesen eredménytelenek maradnak és a téli idegenforgalom továbbra is a jövő zenéje marad.

Számos előadás hangzott el újabban a téli idegenforgalom fejlesztéséről, amely előadások között sok érdekes, ötletekben gazdag is található. De az előadókon kívül természetszerűen a hivatalos idegenforgalmi szerveknek, a hatóságoknak, elsősorban a székesfővárosnak, de magának a közönségnek, főként pedig annak a közönségnek, amely keresni is akar az idegenen, foglalkozniok kell ezekkel a problémákkal. Ami a hatóságokat illeti, kézenfekvő az, hogy nyujtani kell mindazt a kedvezményt a télen Budapestre és Magyarországra ellátogató idegeneknek, amely kedvezményeket nyáron szoktak élvezni. Itt elsősorban, természetesen, alkalmi utazási kedvezményekre gondolunk és arra, hogy a pénzét nálunk elkölteni akaró idegen minden kényelmetlenség nélkül, símán és olcsón, lehetőleg *vizum-kényszer nélkül* léphesse át az ország határát és a bürokrácia minden zavarása nélkül tölthessen itt kellemes napokat, vagy heteket. A tél azonban, természetesen, igényesebb közönséget fog Budapestre hozni, amelynek kulturális kívánságai is vannak, amelyet legfőképpen Operaházunknak, magánszínházainknak és egyéb szórakoztató helyeinknek kell kielégíteniök.

Gondolnunk kell arra is, hogy *a magyar farsangot* avassuk a téli idegenforgalom egyik legnagyobb attrakciójává. Ezt pedig úgy érjük el, hogy ha a budapesti bálokat kiemeljük a nemzetközi sablonból és nagyszerűen magyarrá tesszük. Igenis, műsorra kell kerülniök a palotásnak és a többi gyönyörű magyar táncoknak, a frakk helyét magyar díszruháknak kell elfoglalniok, másfelől pedig a magyar néptáncoknak kell helyet kapniok a táncrendeken. A gourmanderia is megtalálhatja a maga élvezetét Budapesten a téli hónapokban is, amikor disznótorokkal, vendéglős-versenyekkel lehet az idegeneket magunkhoz vonzanunk. Végül pedig mindenekfölött ne feledkezzünk meg arról, amiről olyan sokszor megfeledkezünk a nyári idegenforgalmi propagandában is, hogy Budapest egyben fürdőváros is. És sportváros is. A téli sportok mellett ide fogják vonzani a mi nagyszerű fürdőink a gyógyulni akaró reumás betegeket, a kitünően bevált pezsgőfürdő pedig a szórakozni vágyó elemeket. Mindenre készülni kell nem holnap, hanem már ma.

Legsürgősebb feladat: a közlekedés helyes megoldása

Szendy polgármester gyors és kifogástalan villamosforgalmat akar — Fejlesztik az autóbusz-közlekedést — A kölcsönfelvétel kérdése — A közmunkák fokozása

Szendy Károly polgármester előterjesztése alapján a főváros közgyűlése elfogadta az ezévi deficitmentes költségvetést, de úgy a pénzügyi bizottságban, mint a törvényhatósági bizottság közgyűlésén *sürgették a beruházó és pénzügyi program gyors kidolgozását.* Most tehát új munkatempó kezdődik a városházán és ebből az alkalomból a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

SZENDY KÁROLY
polgármestert,

aki az aktuális kérdésekről és a közeljövő problémáiról a következőket mondotta:

— A főváros ezévi deficitmentes költségvetése már teljesen elkészült és most már minden oldalról a beruházó és gazdasági program elkészítését sürgetik. *Erre vonatkozó elgondolásaimat hamarosan előterjesztem a tizenkettes takarékossági bizottság ülésén.* Azt mindenki tudja, hogy bőven vannak terveink, nincs is szükség új ötletekkel előállni. *Feladatunk tisztára csak az lehet, hogy gondos mérlegelés tárgyává tegyük: mit és milyen mértékben tudunk megvalósítani?*

Az igazi nagy probléma most: a fedezet előteremtése.

Azzal tisztában vagyunk, hogy ez csak *hitelművelet bekapcsolásával lehetséges.* A kölcsön igénybevétele nélkül nagyobb beruházásokat a mai viszonyok között keresztülvinni lehetetlen.

— A kölcsön felvételével nagyon óvatosan kell bánni. Nem szabad ugyanis figyelmen kívül hagyni, hogy az államnak is vannak tervei, amelyeket meg akar valósítani.

A gazdasági élet rendelkezésére álló hitelt tehát csak korlátolt mértékben veheti igénybe a főváros, ámbár meg vagyok arról győződve, hogy a pénzintézetek éppen a főváros nagyszerű fizetőképessége ismeretében szívesen bocsátanának rendelkezésünkre jelentékeny összegű kölcsönt.

A főváros eddig a bankokat nem vette igénybe, mi csak az OTI-tól, MABI-tól vettünk fel kölcsönöket, még pedig olyan mértékben, amilyen tételeket ezek az intézmények könnyen rendelkezésünkre tudtak bocsátani.

Ha ezek az intézmények a jövőben is rendelkezni fognak olyan tartalékkal, amelyet átengedhet nekünk, természetesen örömmel fogunk arra igényt tartani,

mert hasznos befektetések révén ezeket az összegeket gyümölcsözően tudjuk majd elhelyezni.

— Felemlíthetik, hogy a székesfőváros legutóbb nem zárkózott el a bankkölcsön igénybevételétől. *A Kereskedelmi Bank tabáni kölcsönére gondolok.* A bank ajánlatát annakidején örömmel fogadtam, mert tudtommal a háború óta a magyar hiteléletben ez volt az első hosszúlejáratú kölcsön, ami tehát a székesfőváros konszolidált pénzügyi helyzete iránt a legteljesebb bizalmat jelentette. *Eredetileg a bank maga akart építkezni és én szívesen láttam a magántőke bekapcsolódását Budapest-fürdőváros gondolatának megvalósításánál.* A tárgyalásoknál azonban kiderült, hogy *a bank a fővárostól különféle garanciákat kért.* Ha már pedig nekünk garanciákat kell adni, akkor *sokkal helyesebb, ha a főváros maga épít.* Ez a története annak a kölcsönnek, amelyet a főváros nem az altruista biztosító intézetektől, hanem pénzintézettől vett fel.

— Ha a kölcsön felvételének lehetőségeit mérlegelem a jövő szempontjából, úgy figyelemmel kell lennünk az ország nagy gazdasági érdekeire és a főváros helyzetét csak az általános pénzügyi vonatkozásban beállítva szabad megítélni.

Meg vagyok arról győződve, hogy a tizenkettes takarékossági bizottság, de az autonómia is, ilyen szempontból figyeli ezt a kérdést és így nem lesz nehéz a helyes utat megtalálni.

— Mi a legközelebb megoldásra váró probléma? — intéztük kérdésünket a polgármesterhez.

— *A Beszkárt, illetve a közlekedés problémája.* Ebből a szempontból tisztázni kell a fogalmakat. *Nem a tarifareformra,* vagy legalább is nem egyedül arra gondolok. Nagy általánosságban mindenki a *10—20—30 filléres távolsági tarifa bevezetését tartotta helyesnek.* Ez nagyjából most már meg is valósult.

Van 20 és 30 filléres jegyünk, a 8 filléres kisszakasz és a 10 filléres szakaszjegy között már nincsen olyan nagy differencia.

Senki sem gondol drágításra, tehát *nem akarjuk a 8 fillért egy tollvonással 10 fillére felemelni.* A kisszakasz-határoknak eltolása és a felszállóhelyeknek olymódon való csoportosítása, hogy a szakaszvonalak hosszabbak legyenek, azért nehéz, mert *a szakaszhatárokat annakidején a forgalom szempontjából határoztuk meg,* csak olyan helyeken lehetnek szakaszhatárok, ahol a közönség nagyobb tömegben száll fel, vagy nagyobb mértékben hagyja el a villamoskocsikat. A különféle nehézségeknek áthidalása mindenesetre a jövő feladatai közé tartozik, annyi azonban máris bizonyos, hogy *be kell váltani a régi ígéretet: Budapest közönsége igényelheti a jó és a kényelmes közlekedést!*

Mindenféle technikai újítással elő kell mozdítani azt, hogy a közlekedés gyors legyen.

A Beszkárt most már olyan anyagi helyeztben van, hogy ezeknek a feladatoknak a megoldására nyugodtan vállalkozhatik. *Uj motorokat szerelünk fel és a technika minden vívmányát felhasználjuk a kényelmes közlekedés biztosítására.*

— A szakembereknek az volt a felfogásuk, hogy kisebb vonalaknak és a hurokvágányoknak beállításával a közlekedési bajokon segíteni lehet. Az *eddigi kísérletek azonban nem váltak be teljesen.* Ha bizonyos vonalak gazdaságosak is voltak, a *hurokvágány a közlekedést sok tekintetben meglassította.* A legnagyobb sérelmet, a Berlini-téri hurokvágányt, sikerült már megfelelő intézkedéssel megkerülni. Alig vették észre, de tény az, hogy a *12-es autóbusz beállítása teljesen pótolja azt a régi villamosvonalat, amely a nagykörúton halad végig és azután a Berlini-tér érintésével a Szent István-körúton keresztül, a Margithidon át Budára megy.*

— Az autobuszközlekedés fejlesztése is programunkban van.

Egyesek attól féltek, hogy a villamoson utazó közönség nagyrésze áttér majd az autóbusz-

forgalomra és ez okból maga a Beszkárt is szerette volna az autóbuszjegyek árát felemeltetni. *Ezt a leghatározottabban ellenemtem és sikerült is megakadályozni.* Nem olyan nagy baj, ha a villamosutasok egyrésze áttér az autóbuszforgalomra, csak arra kell vigyázni, hogy *elegendő autóbusz álljon rendelkezésre.* Ezért rendeltük meg és részben már be is állítottunk a forgalomba 30 új autóbuszt, most újabb 8 autóbuszt rendeltünk *és ha szükségét látjuk, még további autóbuszokat is beszerzünk.* Erre természetesen, pénz kell. *Ezeknek a költségeknek a fedezése is bent lesz a gazdasági és pénzügyi programban.* Az autonómiának módot nyujtunk arra, hogy ebben a fontos kérdésben megfelelő módon határozzon.

A polgármester közbevetően megjegyezte, hogy kiadta a rendelkezést arra, hogy *a városháza átépítésére dolgozzák ki a terveket.* Ez nem új ötlet, mert az üzemi székháznak összekapcsolása a városháza bővítésével már többször szóbakerült, de annak idején éppen a pénzügyi fedezet hiánya miatt halasztották el a végleges döntést. Most úgy gondolják, hogy a városháza udvarán lévő szárnyépületekre újabb emeleteket emelnének és a szárnyépületeket összekötnék. *Tizenkétemeletes lenne a Károly-utcai front.* Persze a mostani tervek elkészítése nem jelenti azt, hogy feltétlenül hozzálátnak az építkezéshez, de mindenesetre meg kell vizsgálni minden felmerülő lehetőséget és az önkormányzattól függ azután az, hogy ezek a megoldások bekerülnek-e a pénzügyi és gazdasági program keretébe.

E kitérés után a polgármester beszélgetése folyamán visszatért a közlekedési problémákra. Érdeklődtünk a gyorsavút megvalósításának lehetősége iránt. A Közmunkatanács elkészítette az első gyorsforgalmi főútvonal tervét, ami lehetővé tenné, hogy *a város északi részéből átszállás nélkül lehessen eljutni a város déli részébe.* Az első gyorsforgalmi főútvonal Ujpest-Rákospalotától indulna ki és a Dunaparton haladna végig. A Közmunkatanács még a lánchídi akadályt is elhárítaná, itt ugyanis aluljáró épülne. Erre a célra a Közmunkatanács a Községi Takarékpénztártól már kölcsönt is vett fel.

— Ez is egy olyan kérdés, amellyel az önkormányzatnak komolyan foglalkoznia kell.

Az első gyorsforgalmi út létesítése 11 millió pengőbe kerülne. A korzó előtt a villamos kiküszöbölése kb. 4 millió pengőt igényelne. Ezekkel a milliókkal számolni kell.

Most már az a kérdés, hogy majd *a rendelkezésünkre álló milliókat a város belső forgalmának emelésére fordítjuk-e, vagy pedig azt határozzuk el, hogy megépítjük a gyorsforgalmi főútvonalat?* Az egész kérdést a maga őszinteségében a tizenkettes bizottság elé terjesztjük és az önkormányzatnak módjában lesz majd megfelelő határozatokat hozni.

— Mi lesz a közmunkákkal? A közvélemény attól tart, hogy nem lehet a közmunkákat a mostani mértékben tovább folytatni.

— Arról szó sem lehet, hogy *a közmunkák tempóját mérsékeljük, Zsitvay* Tibor, mint a Nemzeti Egység fővárosi pártjának elnöke, teljesen lekötötte magát a közmunkák fenntartása mellett. Amikor összeállítottuk a deficitmentes költségvetést, *Zsitvay* a régi költségvetésből kiemelt 2 és félmillió pengőt közmunkák végrehajtására és hajlandó lett volna átmenetileg függőkölcsönt is igénybe venni. Időközben nekünk sikerült még egymillió pengőre fedezetet találni, tehát csupán másfélmillió pengő értékű közmunka maradt függőben. 360 millió pengős budget mellett ez nem olyan jelentékeny tétel, azért mindenkit megnyugtathatok, hogy

a közmunkák tempója nemhogy csökkenne, hanem ellenkezőleg: emelkedni fog.

Most is folyik a nagy szennyvíztelep építési munkálata, annyi csatornázás és útépítés van folyamatban, ami azelőtt ritkán fordult elő. Az ipar és a kereskedelem érdeke is kívánja, de különben a *főváros fejlődése érdekében sem szabad a közmunkákat mérsékelni.*

— Jó hírek terjedtek el a multévi zárszámadásokról, — mondottuk.

— Minden ilyen híresztelés ma még korai, mert a zárszámadások még nincsenek készen, tehát *senki sem tudhat bizonyosat.* Az az érzésem, hogy *valóban nem lesz baj, pedig nem könnyű a mult évi zárszámadást összeállítani,* hiszen 4 és félmillió pengő póthitelt vettünk igénybe. Nehéz évünk volt, de óvatos és körültekintő pénzügyi politikával sikerült az átmeneti nehézségeket leküzdeni. Úgy gondolom, hogy

a zárszámadások nem fognak különösebb nehézséget okozni az 1939. évi költségvetés összeállításánál.

*

Igy indul el Budapest városa azon az úton, amely végeredményképpen a gazdasági kérdések teljes rendezésére vezet és a nyugodt fejlődés lehetőségét villantatja meg a felelős várospolitikusok előtt.

Gyakorlati gondolatok az idegenforgalom fejlesztéséről

Budapest idegenforgalmának emelése érdekében három érdekes előadást tartottak ennek a nagy kérdésnek hivatott szakemberei az elmúlt napokban. Az egyik előadás a *OKISZ*-ban folyt le, ahol *Veress* Gábor dr., az IBUSZ alelnök-vezérigazgatója, a székesfőváros törvényhatósági bizottságának tagja értekezett az idegenforgalom kérdéséről. *Veress* Gábor, akinek a téli idegenforgalom fejlesztéséről adott nagyérdekű nyilatkozatát legutóbbi számában közölte a *Fővárosi Hírlap*, előadásának bevezetőjében kifejtette, hogy *a hazai idegenforgalom alapja az a jogrend és nyugalom, amely Magyarországon uralkodik.* Az idegenforgalom — mondta — nemcsak üzleti, hanem *nemzeti érdek* is. Felállította a különbséget a *minőségi* és *mennyiségi* idegenforgalom között. Az előbbi a fényűző idegenek forgalmát jelenti, az utóbbi a nagy tömegekét, amely kizárólag a propagandától függ. Foglalkozott az *eucharisztikus kongresszus* jelentősége után *a szállodaipar fejlesztésével*, majd rámutatott az *útproblémára* is. Figyelembe ajánlotta, hogy az idegenforgalom érdekében *művészi értékű iparcikkeink márkázására lenne szükség.* A kiváló előadót nagyértékű előadása végén meleg ovációban részesítette a hallgatóság.

A *Magyar Szállodaigazgatók Körének* meghívására a Hungária-szállóban *Hallóssy* István kormányfőtanácsos, a Budapesti Nemzetközi Vásár ügyvezető igazgatója tartott előadást arról, hogy *lehetséges-e Budapesten téli idegenforgalmi szezón.* A téli szezón megteremtéséhez szükséges általános kellékek felsorakoztatása után rátért a *különleges lehetőségekre*, amelyek Budapestet alkalmassá teszik téli szezón kialakítására. A télen utazgató idegenek osztályozása kapcsán rátért *a propagandára*, amelyet Budapestnek ki kell fejtenie, hogy nagyobb tömegeket vonzzon. Szólott az előkészületekről, szervezőmunkáról, beruházásról, amelyet a sikerért vállalni kell. Egyebek között hangoztatta, hogy a téli idegenek részére *minimális költség mellett maximális ellenértéket kér az idegenforgalmi iparoktól.* Nagy kihatással lenne a téli szezón előmozdítására *az útiköltségek csökkentése* is, valamint *a vizum kiküszöbölése*, vagy legalább is a vizum árának egy pengőre való leszállítása. A *Nemzeti Bank* is támogathatja a maga hatáskörében a téli szezónt. Ármérséklést kér a szinházaktól és mulatóktól is. Az idegenek vonzására *különleges téli attrakciókról* is kell gondoskodni, amelyekre nézve az ötletek egész sorát vetette fel az előadó. A nagy érdeklődéssel hallgatott előadást zajosan megtapsolta a közönség.

„Hogyan utazzunk" címmel *Bársony* Oszkár, az IBUSz vezérigazgatója tartott idegenforgalmi előadást a *Lipótvárosi Társaskörben.* Az előadó bevezetőül az utazás gyönyörűségéről beszélt. Az utazás vágya teremtette meg a közlekedés gyors és olcsó eszközeit és a civilizáció a sinek útján érte el mai fokát. *Az utazás nevelő határáról* szólt ezután, majd érdekesen foglalkozott az útiterv elkészítésével, az útra való szervezkedéssel, a költségekkel. Hangsúlyozta végül, hogy az utazásnak a művelődés fejlesztésén kívül *a nemzetek közötti megértés* is a célja. A mély hatást keltő előadást nagy figyelemmel hallgatta az előkelő közönség.

Lélekneveló otthon, amelyben a főváros az ifjú iparosgeneráció sorsáról gondoskodik

Az iparostanonc nevelésre rendkívüli gondot fordit a főváros. Nem is nagyon régen meglehetősen elhanyagolt terület volt ez. Községi iparostanonciskolák 1885 óta vannak, de az igazi fejlődés csak mintegy tíz év előtt indult meg. *Szendy* Károly, előbb mint közoktatásügyi tanácsnok, majd mint polgármester, különös gondossággal és szeretettel karolta fel a tanoncoktatást, aminek jeleként *egymásután kerültek saját otthonba a tanonciskolák.* Igy létesült önálló intézet a *Szondy-utcában* és a *Szentkirályi-utcában*, majd a *Nyár-* és a *Kertész-utcában*, leánytanonc-iskola a *Hernád-utcában.* A mult évben pedig a legnagyobb létszámú Szondy-utcai tanonciskolát kettéosztották és a növendékek egy része a *Szinnyey Merse Pál-utcába*, saját intézetbe került.

Ennek az új fejlődési folyamatnak legújabb korszakát jelenti *az iparos-tanoncotthonok felállítása.* A fiúk számára a *Kazinczy-* és a *Szondy-utcában*, a leányok számára a *Hernád-utcában* rendeztek be tanoncotthont és most alakulóban van a negyedik a *Tutaj-utcában, Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok, akinek a fiatal iparosgeneráció oktatása és szociális gondozása egyik főprogramja, a közoktatásügyi szakbizottság legutóbbi ülésén előterjesztést tett egy új fiú tanoncotthon létesítésére. A református egyháznak a Tutaj-utcai fővárosi telken emelt épületét szemelte ki erre a célra, mely 50.000 pengőért szerezhető meg és 150 tanonc befogadására alkalmas. A Váci-úti gyárakban és műhelyekben dolgozó tanoncok nagy száma, valamint a külső V. kerület és az Angyalföld szociális viszonyai nagyon is kívánatossá teszik azon a vidéken a tanoncotthont.

*

Hogy mit jelent az iparosifjúság számára a tanoncotthon, azt csak a közvetlen tapasztalat révén állapithatjuk meg. Látni kell, amikor a fiúk este egymásután hazatérnek a munkából, bizony, nem éppen tisztán és rendezetten, hogy azután nemsokára megfürödve és az otthonhoz mérten szalónképesen üljenek vacsorához. Nemcsak látni kell, de öröm látni az átváltozást, a napi munka után a másik életet és arra gondolni, hogy a nagyváros gondja apró exisztenciákra is kiterjed, és amikor egyenkint juttatja őket szeretethez és melegséghez, egyúttal programot tölt be, a jövő iparosságát neveli.

Ez az érzés töltött be a Szondy-utcai egykori impozáns elemi iskola épületében, amely ma tanonciskola és tanoncotthon. Éppen a legjobb időben látogattunk el ide: hét és nyolc óra között, amikor a tanoncok a gyárakból és a műhelyekből egymásután megérkeztek. A fürdőszobában szakadatlanul zuhogott a víz a zuhanyokból. Gyorsan keresztül kellett esni a fürdésen, mert az ebédlőben már megteritettek és minden percben megérkezhetik *a vacsora a Hernád-utcai leány-tanoncotthonból*, ahol a kedves *Kelemen* Konstancia igazgatónő gondoskodik arról, hogy a vacsora jó is legyen.

Jánosy Imre, a tanoncotthon igazgatója, mindjárt meg is magyarázza, miképpen jutnak a fiúk a lehető legolcsóbban, ízletes menühöz.

— Tulajdonképpen a főváros étkeztetési akciójától kapjuk az élelmet, amely azonban mégis más, mint a tömegebéd. Ez úgy történik, hogy nem a kész ételeket, hanem a megfelelő élelmicikkeket veszi át a Hernád-utcai tanoncotthon. Ott azután olyan gondossággal, ami a tömegfőzésnél nem lehetséges, készítik el a vacsorát, még pedig feljavított formában. Ebből a célból a főváros jóvoltából, a Községi Élelmiszer Üzemtől, utalványok ellenében egy kis zsírt és más egyéb feljavítót kapunk és a fiúk ízes és változatos menühöz jutnak.

Vacsorán kívül, minden munkanapon reggelire *tejet* és *félkilogram kenyeret* kapnak a tanoncok, kenyérből azért ilyen kiadós mennyiséget, hogy az ebédhez is maradjon belőle. Munkanapokon, amikor a fiúk úgyse jöhetnek az otthonba, ebéd nincsen, de mindenki szerezhet jegyet a főváros étkeztetési akciójához. Vasárnap ebéd is van az otthonban.

A szállásért, mosásért, étkezésért a tanoncok nagyobbrésze *nem fizet semmit.* Vannak félfizetéses bennlakók is, akik havonta 6 pengőt és csekély számban egészfizetésesek, akik 12 pengőt fizetnek, a hozzátartozók viszonyai és a tanoncok keresete szerint. Arra gyöngéden vigyáznak, hogy *a fiúk kereseténeknagyobb része megmaradjon.*

Elsősorban hadiárvákat, azután árvákat, továbbá más, arra szoruló tanoncokat vesznek fel az otthonba, amelynek missziója nem merül ki a szállással és élelmezéssel. Az iskolai orvosi vizsgálaton felül, külön intézeti orvos gondozza a fiúkat, a lelkiekről pedig *Jánosy* Imre igazgató, aki a ma is nagyméretü, de a kettéosztás előtt 2.500 növendékes fémipari irányú tanonciskolának is az igazgatója, valamint a felügyelő tanárok gondoskodnak. Ezek *Semptey* Ferenc középiskolai tanár, *Zaláni* Béla mérnök és pedagógus. Esténként irodalmi, történeti, számtani és magasabb szakmabeli *tanfolyamokat* tartanak. Ezenkívül bizonyos témakörökről *előadásokat* rendeznek. Vasárnap, felekezetenkint templomba mennek a tanoncok. A római katolikus vallásúak a Szondy-utcában levő Szent Család egyházközség templomának kórusán énekelnek. Van az otthonnak *cserkészcsapata* is.

Figyelemmel kísérik a tanulmányi előmenetelt is, amelyről büszkén emlékezik meg *Jánosy* igazgató.

— Az otthon lakói közül *negyven százalék jeles volt* tavaly és csak kivételesen bukott el egy fiú.

Nagy dicsérete ez a tanoncotthon szellemének, de még nagyobb az a ragaszkodás, amelyet a tanoncsorból felszabadult ifjak mutatnak az intézet iránt. *Az otthon egykori lakói gyakran ellátogatnak a megszokott falak közé* és sokan a környéken vesznek lakást, hogy az otthon közelében maradhassanak.

Ez szép és megindító. Viszonzás a szeretetért, melyet az otthon és azon át a főváros rájuk fordított és amely arra is kiterjed, hogy a felszabadulás után még egy hónapig az otthonban tartja a fiúkat, amig a változott életbe bele nem szoknak.

Jól esik ezt hallani, mint egy darabot abból a kultúrprogramból, amelyet a főváros és a tanügyi ügyosztály nem csak tervszerüséggel, hanem szívvel hajt végre, különösen jól esik, ha olyan lelkes melegséggel és sok év után is friss ügyszeretettel magyarázzák, amint ezt *Jánosy* Imre igazgató teszi.

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

Új feladatok a városrendezési törvény alkalmazásánál

Hat év alatt elkészül Budapest általános városrendezési terve

Az új városrendezési és építésügyi törvény élénken foglalkoztatja a főváros vezetőségét. Tanácskozások folytak annak megállapítására, hogy a törvény rendelkezései milyen új feladatok elé állítják a fővárost. Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársával

beavatott helyen

közölték, a városrendezés menetében a törvény semmiféle nehézséget nem okoz, legfeljebb a törvény rendelkezései szerint rendszereződnek azok az eljárások, amelyeket a főváros eddig is folytatott, sőt a *Harrer* Ferenc dr. által életrehívott *városfejlesztési különbizottság* révén a törvény rendelkezései részére valósággal előkészített.

A törvény értelmében a főváros számára meg kell állapítani a *városfejlesztési tervet*, meg kell határozni a városias kialakulásra szánt területet és el kell végezni annak vízszintes és magassági *felmérését*. A felmérés alapján meg kell állapítani előbb az *általános*, majd a *részletes városrendezési tervet*, vezetni kell továbbá a *telekny ilvántartást*. A városias kialakulásra szánt terület megállapítását, az általános és részletes városrendezési terv elkészítését Budapestre és a Pestkörnyékre nézve a *Közmunkatanács végzi*, Budapest esetében a *törvényhatóság meghallgatása után*.

Ez azt jelenti, hogy ezeket

a nagy munkálatokat, legalább nagy részében a főváros végzi és javaslat formájában a Közmunkatanács elé terjeszti.

Tulajdonképpen így történt ez eddig is. A Közmunkatanács maga is dolgozott ki városrendezési terveket a főváros meghallgatásával, de számos városrendezési tervet és módosítást, beépítési módok megállapítását a főváros végezte, azután a Közmunkatanács elé terjesztette jóváhagyásra.

Igy fog ez történni a törvény rendelkezéseihez igazodva a jövőben is, azzal a különbséggel, hogy a sok részlet-terv helyett, illetve a meglévőknek és az ezután születendőknek összesítésével

egységes városrendezési tervet kell kidolgozni.

Az ilyen értelemben készítendő általános városrendezési terv elkészítésére a törvény *hat évi határidőt* állapít meg, vagyis 1944. január 31-ig el kell készülnie. A részletes városrendezési terv a beépítésre kijelölt területre vonatkozólag, az általános terv jóváhagyásától számított *két év alatt* készítendő el, a további területeket illetőleg pedig akkor, ha az építkezések azt esetenkint szükségessé teszik.

Nagy könnyebbséget nyujt az általános városrendezési terv elkészítésére a városfejlesztési különbizottság eddigi munkája,

amely nagyszerű előrelátással egyenesen az új törvény szellemében folyt. Az a felfogás, hogy a *megszabott hat év alatt könnyen elkészülhet az általános városrendezési terv.*

A városfejlesztési terv a városrendezés elveit, a telepítés irányát állapítja meg. Megjelöli a lakásszükség kielégítésére, a gazdasági életre, közbiztonságra, tűz-, lég- és honvédelemre vonatkozó feladatokat. Az általános városrendezési terv legalább 1:5000 méretarányú térkép és a hozzá tartozó műszaki leírás alapján készül, a részletes városrendezési terv pedig legalább 1:1000 méretarányú térkép alapján. Miután alapul az eddigi városfelmérés szolgálhat, — a most folyó új, modern városfelmérés munkálatai csak tíz vagy ennél is több év mulva jegyeződnek be, — és a régi felmérésről 1:1440 és 1:720 méretarányú térképek készültek, a városrendezési tervek elé rendkívüli akadályok gördülnének. Ezen azonban segít a törvény, amely a *gyorsabb eljárás céljából, az iparügyi és belügyminiszter előzetes hozzájárulásával megengedi, hogy a régi méretarányú térképek is felhasználhatók legyenek.*

Értesülésünk szerint

az új törvény nehézségeket jelent a főváros számára a kisajátítási ügyekben,

úgy, hogy ezekben majd más gyakorlatot kell követni.

Még az eucharisztikus kongresszus előtt megnyílik a kibővített Fővárosi Képtár

A főváros ismét százezer pengőt fordít évenkint képvásárlásokra

A deficitmentes költségvetés összeállításánál nemcsak a közmunkákat sikerült megmenteni, hanem örömmel megállapíthatjuk, hogy *a kulturális költségvetést sem kellett lényegesen megszükíteni.* Nagy vívmánya *Zsitvay* Tibornak, hogy a kimondott takarékosság ellenére is sikerült felemelni a képzőművészet dotálására szánt összeget.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt erről a jelentős eredményről

Némethy Károly dr.

kultúrtanácsnokkal,

aki a következőket mondotta:

— *Zsitvay* Tibor a költségvetési általános vitában javasolta, hogy a *képzőművészetek támogatására újabb 90.000 pengőt állítsunk be a költségvetésbe.* Az indítvány indokolása, hogy a *fővárosnak kötelessége a magyar művészetet pártolni*, a képzőművészek a legnagyobb nyomorban vannak, ma már nem számíthatunk arra, hogy a magánosok a segítségükre sietnek, a mecénások korszaka elmult, tehát *csak a hatóságoktól, az államtól és elsősorban a fővárostól kaphatnak segítséget.* A művészetek pártolására adott pénzek nem vesznek el, mert *kulturális értékeink igazán olyan nagy mértékben növekednek, hogy azokért érdemes anyagi áldozatokat hozni.*

— Ebben a kérdésben nem volt pártellentét. A képzőművészeti bizottságban különben lelkes pártolója a művészeteknek *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának főtitkára.* Valamennyi párt megbizottja a legnagyobb lelkesedéssel helyeselte *Zsitvay* indítványát és sikerült a költségvetésünkbe a *90.000 pengős tételt beállítani.* Nagyon örültünk ennek a megoldásnak, mert ennek a kapcsán *meg tudtuk azt is oldani, hogy Sipőcz Jenő elhúnyt főpolgármester és Liber Endre, a művészetek nagy pártfogója olyan művészi síremléket kapjon, amely méltó kifejezője lesz halhatatlan érdemeiknek.*

— A 90.000 pengő a költségvetés megnyirbálásakor ugyan veszedelemben forgott, de *Zsitvay erőteles állásfoglalása visszahelyezte a tételt a deficitmentes költségvetésbe is.* Most azután új helyzet teremtődött. Ezzel a felemeléssel sikerült elérnünk azt, hogy *ott tartunk, ahol 1931-ben voltunk.* Annakidején maguk a művészek ismerték el, hogy *legtöbbet a magyar művészet megmentése és fenntartása érdekében a magyar főváros tesz.*

100.000 pengőt fordíthattunk képek és műtárgyak vásárlására és ezzel megmentettük a magyar művészetet.

Azután jöttek a sovány esztendők, a költségvetésben évről-évre lefaragtak néhány ezer pengőt és végül bizony *a felére apadt le a képzőművészet támogatása.* Most újra rendelkezésünkre állnak a szükséges összegek és *Budapest városa ismét eleget tehet kulturális kötelezettségének.* Ezt az összeget

az élő művészet támogatására fordítjuk,

szükségünk van azonban még a *múzeumi anyagunk kibővítésére is.* Erre a célra szükséges összeg szintén *rendelkezésünkre áll*, természetesen nem olyan mértékben, mint az kívánatos volna, de az adott gazdasági viszonyokkal mindenkinek számolnia kell.

— Ezzel kapcsolatban közölhetem, hogy

még az eucharisztikus kongresszus megnyitása előtt megnyilik a kibővített fővárosi képtár.

A Károlyi-palota átalakítása teljesen befejeződött, az építkezések már régen elkészültek és most már csak a falak kiszáradását várjuk, hogy aztán hozzáláthassunk a termek berendezéséhez.

Az új termek berendezése papiroson már elkészült, vagyis tulajdonképpen a rendezés és most már csak a képek elhelyezése maradt vissza.

A 22 terem mellé újabb 28 kerül és *Budapest olyan múzeummal gyarapodik, amelyre nemcsak a budapestiek, hanem minden művészetszerető és kultúrált magyar büszke lehet.* A Fővárosi Képtár fejlesztésére megvan a további lehetőség is.

Ez a képtár az eleven művészet múzeuma lesz.

Nem is gondolunk arra, hogy a múzeum anyagát állandósítsuk. Egész Európában, csaknem minden nagyvárosban *a városi képtárak a legmozgékonyabbak, leginkább reagálnak az újabb művészi mozgalmakra.* Budapest városa is vállalja majd azt a feladatot, hogy *a művészetet a legújabb időkig bemutassa*, amelynél természetesen mindig a művészet általános szempontjait és a nagy nemzeti érdekeket tartjuk majd szemelőtt.

Némethy Károly tanácsnok még elmondotta, hogy

a szanálás az ügyosztály költségvetésénél is követelt áldozatokat, de ezek nem olyan súlyosak, hogy komolyabb bajokról beszélni kellene.

Olyan felszólalások hangzottak el a közgyűlésen, hogy a *Fővárosi Könyvtár* adminisztrációjának költségei túlságosan nagyok. Erről szó sincsen, legfeljebb *a számok csoportosítása okozhatta a zavarokat.* A Fővárosi Könyvtár fejlesztésére a jövőben nagyobb gondot szeretnének fordítani, mert a *közönség érdeklődése fokozottabb mértékben fordul a Fővárosi Könyvtár intézménye felé.*

Minden kerület szobrot kap névadó szentjéről, vagy hőséről

Az 1930. évi XVIII. t. c. intézkedése alapján a székesfőváros vezetősége már korábban megkezdte az előkészületeket arra, hogy *a megnövekedett Budapest közigazgatási szervezete új beosztásban szolgálja a közönség érdekeit.* Egymásután hívta életre az autonómia a Szent Imre-városi és a Rákos-városi előljáróságokat, a közel jövőben pedig már sor kerül a két, ezidőszerint még hiányzó új kerületi előljáróság munkájának megkezdésére is.

A XIII. kerület előljárósági székházának épülete teljes befejezés előtt áll és az ügyosztály hivatalos jelentése szerint ez év június 1-én átadható lesz rendeltetésének. A székház a kijelölt terminust megelőzően már az eucharisztikus kongresszus Budapestre érkező vendégeinek elhelyezésére fog szolgálni.

A XII. kerület előljárósági épülete ezzel szemben *legkorábban 1939 tavaszára készülhet el*, ennélfogva az ottani közigazgatási munka az eddigi tervek szerint *csak a jövő évben kezdődik meg.*

A közgyűlésben felszólaló törvényhatósági pártok részéről az az óhajtás nyilvánult meg, hogy hasonlóan Budapest többi kerületéhez,

a XII. és XIII. kerületnek is adjanak nevet.

Az eddigi elhatározások szerint a XIII. kerületet *Szent László városnak fogják hívni*, figyelemmel arra, hogy az angyalföldi plébánia védőszentje *Szent László király.*

A XII. kerület is felcseréli a szürkén hangzó Hegyvidék nevet

a Mátyás király város névvel.

Erre a névadásra az a körülmény ad jogcímet, hogy az új közigazgatási kerületben a múlt esztendő folyamán végzett feltáró munka során

rábukkantak Mátyás király hajdani vadászkastélyának maradványaira.

A kerületek névadásával kapcsolatban érdekes gondolat merült fel. Arról van szó, hogy kívánatosnak tartanák, ha

Budapest valamennyi közigazgatási kerületében felállítanák a kerület névadójának szobrát vagy emlékművét.

Ezzel egyrészt élénkítenék a városképet, másrészt *újabb foglalkoztatási alkalmakat biztosítanának a rendkívül sok nehézséggel küzdő magyar képzőművészeknek.* A tervre vonatkozóan a polgármesteri XIV. ügyosztály fordul javaslattal a polgármesterhez, illetőleg rajta keresztül a törvényhatósági bizottság közgyűléséhez.

A Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok Számára cég igazgatósága és felügyelőbizottsága mély fájdalommal jelenti, hogy a vállalatnak érdemekben dús vezérigazgatója

KOVÁCS IZOR

mérnök úr

e hó 5-én, alkotó munkája közben, váratlanul elhúnyt.

Egyik úttörője és fáradhatatlan munkása volt a hazai villamosításnak s közel negyedszázados működése alatt nagy tudással, kiváló szakismerettel, mély bölcseséggel vezette társaságunkat és az érdekkörébe tartozó vállalatokat és azok fejlesztése és felvirágoztatása körül hervadhatatlan érdemeket szerzett, melyek társaságunk történetében soha el nem múló emléket állítanak Neki.

Utolsó útjára e hó 8-án, déli 12 órakor kísértük a rákoskeresztúri izr. temető szertartásterméből.

Budapest, 1938 február 9.

HÍREK A PÁRTBÓL

Hol épüljön fel a budapesti sportcsarnok

Érdekes ankét a pártban

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* körhelyiségében hétfőn este a budapesti sportcsarnok ügyében ankétet rendezett. *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök vezette az ankétet, amelyen megjelentek: *Szendy* Károly polgármester, *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, *Kelemen* Kornél, az OTT elnöke, *Harrer* Ferenc dr. felsőházi tag, *Némethy* Károly dr. tanácsnok, *Bényi* Károly dr., *Deményi* Aladár dr., *Hajnóczy* Béla dr., *Juhász* Jenő dr., *Ledermann* Mór, *Németh* Béla dr., *Orphanides* János, *Pesthy-Müller* József, *Sárkány* Ferenc, *Szántay* István, *Szentesi* József, *Tóth* Gábor, *Vályi* Lajos dr., *Wellisch* Andor törvényhatósági bizottsági tagok és még sokan mások.

Zsitvay Tibor dr. elnöki megnyitója után *Prém* Lóránd dr. az OTT főtitkára tartott előadást, amelyben részletesen kitért a sportcsarnok egész kérdésére. Kifejtette, hogy *a sportcsarnok ügyét, amely megoldás előtt áll, nem szabad a stadionnak még ki nem alakult kérdéséhez kötni.* A sportcsarnok a város központjától távol nem építhető fel, *a legalkalmasabb hely az Aréna-út és Thököly-út kereszteződése mellett kiszemelt terület.* A budapesti sportcsarnok a magyar sporthoz méltó reprezentatív alkotás lesz, amely minden sportot, amely csarnokban üzhető, ki fog elégíteni. Befogadóképességét 4—5000 személyre, szükség esetén 6—7000 személyre tervezik.

A nagy érdeklődéssel kísért előadáshoz elsőnek *Harrer* Ferenc dr. szólott hozzá városrendezési szempontból. A sportcsarnok megoldásánál *organikus megoldást* sürget, majd aggodalommal állapítja meg, hogy a különböző egyesületek, testületek, kaszinók, sporttelepek céljára területeket kérnek a fővárostól.

Wellisch Andor törvényhatósági bizottsági tag *a sportcsarnok sürgős felépítését javasolja a régi Lóversenytéren.* A stadion számára a Lágymányost tartja a legalkalmasabbnak.

Szendy Károly polgármester szólalt fel ezután. A régi Lóversenytéren — mondta — az építkezést azért nem lehet tervszerűen végrehajtani, mert a *MÁV. még nem oldotta meg a nagy vasuti kérdést és a központi pályaudvar problémáját.*

Vályi Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag örömmel állapította meg az előadásból, hogy a stadion-gondolat nem kapott sebet, mert *a sportcsarnok és a stadion el van határolva.*

Sárkány Ferenc törvényhatósági bizottsági tag szükségesnek tartja, hogy a sportcsarnokban *a lövészet is kapjon helyet.*

Becsey Antal hangsúlyozta, hogy a *stadion legmegfelelőbb helye a Lágymányos,* ahova fel kell építeni a *Nemzetközi Vásárt is.*

Bényi Károly dr. aggodalmát fejezte ki, hogy a régi Lóversenyteret *a Keleti pályaudvar füstje és koromja özönli el.*

Kelemen Kornél válaszolt a felszólalásokra, majd köszönetet mondott a pártnak érdeklődéséért és *Zsitvay* Tibor elnöknek azért, hogy az ankétet összehívta.

Zsitvay Tibor zárta be az ankétet, kifejezést adva annak, hogy a párt teljes erejével támogatja ennek a nagy kérdésnek előbbrehivtelét.

MOZGALOM A KÉNYSZERNYUGDÍJAZÁSOK ELLEN

A *Fővárosi Hírlap* legutóbbi számában ismertette a fővárosi oktatókat illető kényszernyugdíjazási eljárás eredményét, amely a közoktatásügyi ügyosztály és a bizottságok lelkiismeretes munkájaként aránylag csekély számú nyugdíjazást tesz szükségessé. Anélkül, hogy speciálisan ezzel a kényszernyugdíjazási eljárással szemben óhajtana állást foglalni, a *Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezetének fővárosi tagozata mozgalmat indított a kényszernyugdíjazások rendszere ellen.* A kényszernyugdíjazásról szóló 1934. évi I. törvénycikk 2. szakasza *b)* pontjának hatályon kívül helyezését emlékiratban kéri a kormánytól és ennek az akciónak támogatására felkéri *Zsitvay* Tibor dr.-t, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnökét.

— A törvény értelmében, — mondták nekünk a Tanügyi Szervezet vezetősége részéről, — a közalkalmazott nyugdíjazandó, ha állása betöltésére nem alkalmas. Az a körülmény, hogy ilyen alapon megindulhat a kényszernyugdíjazás, *bizonytalanságban tartja a köztisztviselői kart,* amely csekély fizetésével szemben eddig legalább biztonságérzetben élt. Most ennek helyébe a bizonytalanság érzése lépett a kényszernyugdíjazás révén, amelyre semmi szükség sincsen, mert a *fegyelmi eljárás éppen elégséges* annak megállapítására, hogy valaki alkalmas vagy nem alkalmas állásának betöltésére. Az állások betöltését különben is megelőzi a *próbaszolgálat,* amely alatt szigorú ellenőrzéssel meg lehet állapítani a rátermettséget és munkateljesítményt.

Nagyfontosságú kérdésekben foglal állást a februári közgyűlésen a párt

A legközelebbi feladat, amely miatt *Nemzeti Egység Fővárosi Pártját* február 9-re értekezletre hivta össze *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök a *februári közgyűlés ügyeinek előkészítése.* Arra való tekintettel, hogy a közgyűlésen több nagyobb fontosságú probléma szerepel, kérdést intéztünk

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tag, főtitkárhelyetteshez

arra nézve, hogy a párt milyen álláspontot foglal el ezekben az ügyekben. A következő felvilágosítást kaptuk:

— A pártértekezlet az elnöki bejelentéseken és indítványokon kívül a legközelebbi, valószínüleg február 16-ára kitüzendő közgyűlés napirendjét tárgyalja le. Kiemelkedő pont

a sportcsarnok problémája.

— Köztudomású, hogy ez a kérdés már karácsony előtt is ki volt tűzve közgyűlési tárgyalásra, de éppen a pártunk vétette le a napirendről, mert bizonyos kérdések tekintetében nem látta az ügyet eléggé előkészítettnek. Főképen ez volt az aggodalom, hogy *a sportcsarnok olyan felemás megoldás lesz, amely a stadion időszerűségét, helyesebben sürgősségét fogja érinteni* és ezúttal veszélyeztetve lesznek azok a nemzetközi szempontból is felbecsülhetetlen értékek, amelyek a stadion megépítéséhez fűződnek. A helyzet azóta most már teljesen feltisztult. A *Zsitvay* Tibor, pártunk elnöke kezdeményezésére megtartott sportankét világosan megmutatta, hogy *a sportcsarnok olyan arányok között és olyan sportfeladatokra fog megvalósíttatni, amelyek pillanatra sem teszik feleslegessé, de még időszerűtlenné sem a stadion létesítését.*

— Az a valószínűség, hogy a pártértekezleten

egyhangulag fognak a párt tagjai hozzájárulni a sportcsarnok tervével kapcsolatos polgármesteri javaslathoz

és legfeljebb az képzelhető el, hogy *Sárkány* Ferencnek a *lövészsport* érdekében tett indítványa és *Bényi* Károlynak a *Keleti pályaudvar kormos levegőjét* illető aggodalma kelt majd visszhangot.

— A közgyűlés napirendjére kerülő

új autobusz-garázs megoldása is bizonyos fokig a párt sikere,

mert emlékezetes, hogy a városmajori autobuszgarázs terve ellen pártunk lépett fel a leghatározottabban. Most elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy *a Városmajoron kívül is lehetett megfelelő helyet találni a budai autobusz-garázs számára.*

— Komoly vita várható a pártértekezleten

a közszállítások ügyében igénybevehető jogorvoslatok

tárgyában. *Harrer* Ferenc lesz ennek az ügynek az előadója és az ő előterjesztésének meghallgatása előtt korai volna a párt álláspontját illetőleg jóslatokba bocsátkozni.

— A pártértekezlet egyéb tárgyai — bár különösen *a pénzügyi szabályrendeletek* fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni — valószínüleg nagyobb vita nélkül fognak elfogadásra találni.

Szántay István és Vályi Lajos ünneplése. Hétfőn este rendkívül meleg ünneplésben részesült a XI. kerület két nagy népszerűségű törvényhatósági bizottsági tagja: *Szántay* István kerületi elnök és *Vályi* Lajos dr. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja XI. kerületi Beszkárt-csoportja rendezett ünnepi vacsorát tiszteletükre a Csaba-utcai Ádám-féle vendéglőben, amelyet szorongásig megtöltöttek a csoport tagjai. Többek között megjelentek a vacsorán: *Csilling* Dezső Hév. műszaki főtanácsos, *Tihanyi* Sándor kelenföldi helyettes állomásfőnök, *Somody* Pál központi kerületi párttitkár, *Szalay* József, a Beszkárt-csoport elnöke, M. *Fodor* István, *Baksa* Lajos, *Schuler* Péter, *Ivanyik* József, *Danis* István, *Pap* V. János vezetőségi tagok és még sokan, köztük számos hölgy. *Szalay* József csoport-elnök mondott megnyitó beszédet, majd M. *Fodor* István üdvözölte meleg beszédben a bizottsági tagokat. Ezután *Vályi* Lajos dr. emelkedett szólásra és megemlékezett arról, hogy ezen a helyen tartotta három év előtt első programbeszédét. Ha visszatekint az elmúlt három évre, úgy érzi, hogy eleget tett egykori ígéretének: *a magyar gondolatért, a keresztény eszméért harcolt* — és tovább is ezért fog küzdeni néhai *Gömbös* Gyula útmutatása szerint, hogy ebben az országban a magyaroknak süssön a nap. Méltatta azután a párt fővárosi politikáját, amelyben *nincsen hátsó gondolat, nincsen pártkassza, csak közérdek van.* Kerületi kérdésről és a Beszkárt-problémákról szólott ezután, kifejezve azt az óhaját, amelynek teljesüléséért a párt minden erejével dolgozik, hogy jövedelmező Beszkártot és megelégedett alkalmazottakat lásson. A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után *Szántay* István szólalt fel. Hangsúlyozta vasutas voltát és rámutatott arra, hogy *csak vasutas tudja értékelni igazán azt a nagy munkát, amelyet a villamos vasutasai végeznek.* Sokszor felhangzott a helyeslés és a taps, amikor a villamos alkalmazottak életéről és helyzetéről beszélt és különösen nagy hatást gyakorolt a hallgatóságra, amikor *a vasutas-asszony* lélektanát méltatta. A mély benyomást keltő beszéd után *Szalay* József csoportelnök, *Danis* István kocsivezető, *Szabó* Ernő és *Pap* János szólaltak fel a meleg hangulatú vacsora során.

A NEP magánalkalmazotti szakcsoportja az iparügyi miniszter rendeletéről. A *NEP magánalkalmazotti szakcsoportja* e hó 4-én Kőbányán ülést tartott. *Dongó* Orbán kerületi elnök üdvözölte *Gerő* Zoltánt, a szakcsoport elnökét és *Dunay* Béla társelnököt és felkérte *Marschall* Nándort, hogy ismertesse az iparügyi miniszter rendeletének főbb pontjait, amelyek a magánalkalmazottak szociális helyzetét kedvezően érintik. Az előadáshoz hozzászóltak a központi szervezet képviseletében *Gerő* Zoltán és *Dunay* Béla. Mindketten örömmel állapították meg a rendeletben foglalt emberséges szempontokat.

Pártvacsora az V. kerületben. Az V. kerületi pártszervezet az új pártalkotmány értelmében történt újjászervezése alkalmából *Zsitvay* Tibor dr., *Bessenyey* Zénó dr. és *Szurday* Róbert országgyűlési képviselők tiszteletére február 8-án este fél 9 órai kezdettel a Lipótvárosi Társaskörben vacsorát rendez.

Évadnyitó pártest a IV. kerületben. A IV. kerületi pártszervezet február 15-én este, 8 órai kezdettel, ünnepélyes évadnyitó pártvacsorát rendez. A vacsora keretében felszólal *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök. Résztvesznek az évadnyitó összejövetelen *Usetty* Béla dr., *Pózel* István dr. és vitéz *Tóth* András dr. déli kerületi országgyülési képviselők és a párt más vezető tagjai.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II., KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—434—97.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

GÓRN. ILLÉS
CSŐ, VASBUTOR SODRONYÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-867.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Szaporítja a köztisztasági feladatokat az úthálózat nagyarányú terjeszkedése

Alkudozások a portalan szemétgyűjtés nemzetközi pályázata körül — Előkészületben az útolajozás — Személyszállító villamost terveznek a szeméttelep gőzvasútjának vonalán

Részletesen közölte a *Fővárosi Hirlap* a főváros idei hatmilliós útépítési programját, amely a javítási és átépítési munkálatok mellett erősen megnöveli Budapest úthálózatát is. Ez az örvendetes tény *új feladatokat hárít a Köztisztasági Hivatalra*, amely a gépi berendezkedések elégtelensége miatt amúgy is nehézségekkel küzd. Külön lapra tartozik még *a portalan szemétgyűjtés* bevezetése, amelyet — mint ismeretes — nem lehet a próbaképpen használt, kitünő szemétgyüjtőautókkal megoldani, miután azok a főváros mai viszonyai között megfizethetetlenül drágák lennének. A pótszerül tervezett portalan szemétgyüjtő lovaskocsik ügye eljutott odáig, hogy a megtartott nemzetközi pályázaton három tipust kiválasztottak. A győztes pályázókat felhívta a főváros, hogy a modelek alapján konstruálják meg a szemétgyüjtőkocsikat, hogy a zsüri majd az ezekkel végzendő kisérletek alapján határozzon a legmegfelelőbb tipus kiválasztásáról.

Mint *beavatott helyről* értesülünk, ez a pályázat utáni folyamat nem megy minden akadály nélkül.

Az egyik győztes vállalat bizonyos anyagi követelésekkel állott elő

és csak ezek teljesítése ellenében hajlandó kísérletre alkalmas szemétgyüjtőkocsit előállítani. A tárgyalások ebben az ügyben megindultak és majd csak ezeknek befejezése után kerül a sor a kiválasztott modelek kivitelezésére. Mintegy fél éven át akarják a kocsikat kipróbálni és csak azután dönt majd a zsüri.

A köztisztaságnak évenként visszatérő és most aktuálissá lett problémája

a makadám utaknak porlekötés céljából való olajozása.

Okulva azokon a kellemetlen tapasztalatokon, amelyekhez az útolajozásra pályázó olajvállalatok nyerészkedési taktikája a fővárost juttatta, a közegészségügyi és köztisztasági ügyosztály *az idén nagyon korán írja ki a pályázatot*, nehogy olyan helyzetbe jusson, hogy a nyár küszöbén még mindig a vállalatokkal legyen kénytelen alkudozni. Emellett sürgeti a pályázat kiirását az a körülmény is, hogy

az idén az útolajozás ügye több fórumon fog keresztülmenni, mint eddig.

Ebben az évben nemcsak a pályázat eredménye kerül majd a közegészségügyi bizottság elé, hanem már *a pályázat kiirásával is foglalkozik a bizottság*. Ezenkívül a vállalati összeg nagysága miatt a pályázattal *az ügyosztályközi bizottság* is foglalkozik és előreláthatólag sikérik az *árelemző bizottság* véleményét is.

Jelenleg az út- és csatornaépítési ügyosztály közbejöttével az olajozást igénylő *útterület megállapítása* van soron és ennek befejezése után, körülbelül

egy hét mulva irják ki a pályázatot,

úgy, hogy *egy hónapon belül megtörténhessék a pályázat elbirálása*. Ez természetesen — mint az eddigi tapasztalatok mutatják — még korántsem jelenti a vállalatbaadást, mert ezt minden alkalommal a szokásos áremelő manöver előzi meg.

Az árak felhajtása nem eredményezheti azt, hogy a főváros többet költsön útolajozásra, mint amennyit erre szánt. A költségvetésben erre a célra *127.000 pengőt* vettek fel, amelyet túllépni nem lehet, legfeljebb az történhetik, hogy az olajozásra szánt területet kell csökkenteni. Egyelőre a főváros körülbelül akkora útterületet kíván olajoztatni, mint a mult évben, vagyis *540.000 négyzetmétert*.

Az utak porának lekötését különben más módon is igyekeznek megoldani. A Gázművek berendezkedett *porlekötőkátrány* gyártására. Az eddigi kisérletek azt mutatják, hogy ez a kátrány, mint védőréteg rakodik a makadámra, azonban a por lekötésére nem teljesen alkalmas. Most *olaj hozzákeverésével* igyekeznek ezt a kátrányanyagot tökéletesíteni. A II. ügyosztály legutóbb ismertetett útépítési programjában erre az évre

50.000 pengővel szerepel a porlekötő kátrány alkalmazása.

A köztisztaság állandó, nagy problémája, *a szeméttelep* kérdése nyugvóponthoz jutott és ezt a nyugalmi helyzetet hosszú időre biztosítja a Szemeréfele területből újabban megszerzett ötven hold. Aktuálitást ad azonban a fővárosi szeméttelepnek *a Beszkárt vasútépítési terve*, amellyel már hosszabb idő óta foglalkoznak, de amely most *teljesen elkészült*. A tervben

új Beszkárt-vonalról van szó, amely az úgynevezett Cséry-vasút felhasználásával épülne és megoldaná azt a régen sürgetett kívánságot, hogy Kispest összeköttetést nyerjen Pestszenterzsébettel.

A vonal *az Üllői-útról indulna el a Cséry-vasútig*. Innen kezdve *a mai gőzüzemü Cséry-vasút elektrifikálásával ennek a vágányán haladna tovább Kispest és Pestszenterzsébet érintésével egészen Pestszentimre határáig*, vagyis a fővárosi szeméttelepig.

A szemétszállítás ebben az esetben éjjel történnék, nappal pedig a Beszkárt kocsijai járnának a vonalon.

Hogy Budapest köztisztasági érdekeinek ez menynyire felelne meg, egyelőre még nincs eldöntve, a terv azonban mindenesetre érdekes.

Nemcsak a külföldi rendszámú autókra, hanem a magyar kocsikra is kiterjesztik a kövezetvám-mentességet

A városi vámok kérdése hosszú idő óta foglalkoztatja a különböző hatóságokat. Főként idegenforgalmi szempontok szólnak amellett, hogy

a közúti járművek kövezetvámját eltöröljék,

viszont a magyar városok jelenlegi helyzetükben *nem tudnák nélkülözni azokat a többé-kevésbbé tekintélyes bevételeket, amelyek a vámokból befolynak*.

A legutóbbi napokban azonban *örvendetes előhaladás tapasztalható ebben a kérdésben*. Az *Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács* felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez és arra kérte, hogy átmenetileg, addig is, amíg a közúti vámok eltörlésének kérdése gyökeresen rendezhető lesz, járuljon hozzá ahhoz, hogy

a Magyarország területén futó külföldi rendszámú gépjárművek mentesíttessenek a kövezetvám fizetése alól.

Jól informált helyről szerzett értesülésünk szerint *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter nagy megértéssel fogadta a felterjesztést és *nyomban tárgyalásokat kezdett a pénzügyminisztériummal arra vonatkozóan, miképpen lehetne a részbeni felfüggesztés folytán elmaradó vámjövedelmekért kártalanítani a szóbanforgó 22 várost*. A pénzügyminisztérium rendeleti úton kérte be a városoktól a gépjármű statisztikát, emellett azonban az *Országos Idegenforgalmi Tanács* véleményét is kikérte arra vonatkozóan: melyek lennének azok a városok, amelyeknek kövezetvám-tételei alól *feltétlenül mentesíteni kellene a külföldi autókat*.

Az adatszolgáltatás most van folyamatban, minthogy pedig annak záros határidőig és pedig ez év február végéig meg kell történnie, meg van minden remény arra, hogy

az idei idegenforgalmi szezon kezdetekor már megszűnnek a külföldi autósok részéről molesztálásnak tekintett vámdíjbeszedések.

A pénzügyminisztérium, *értesülésünk szerint, a városokat kártalanítani fogja a kieső vámbevételekért* és pedig azoknak az összegeknek kapcsán, amelyeket a kormány hozzájárulásával a forgalmiadó bevételekből az eddiginél fokozottabb mértékben fog visszajuttatni *a törvényhatósági jogú és a megyei városoknak*.

Foglalkoznak természetesen azzal a gondolattal is, hogy

a külföldi gépjárművek kövezetvám alól való mentesítését rövidesen nyomon kövesse az összes, tehát a magyarországi rendszámokkal felszerelt járműveknek vámmentessége is.

Minthogy azonban *ez már tekintélyesebb anyagi áldozatokat jelent*, az elintézés sem várható rövid időn belül, hanem meg kell várni azt az időt, amikor *az állam megfelelő bevételi többletek felett rendelkezvén, saját anyagi érdekeinek sérelme nélkül oldhatja meg a problémát*.

Uj irányban fejleszti a főváros a leventék kiképzését

Az iskolánkívüli testnevelés székesfővárosi feladatait a polgármester elnöklete alatt működő Törvényhatósági Testnevelési Bizottság hajtja végre. Gondoskodik a testnevelésre köteles ifjaknak leventeegyesületekbe való beszervezéséről és a testnevelési felügyelő irányítása alá tartozó oktatásáról. Mint *illetékes helyen* értesülünk, a *székesfőváros leventeintézménye most uj irányban is fejlődik*. A fejlődés útja a közigazgatási kerületek szerint külön-külön alakuló leventeegyesületek munkájának kimélyítése lesz. A sport és testedzés érdekein felül ennek a kimélyítésnek még az a rendeltetése, hogy *a kerületi leventeegyesületekkel kapcsolatos otthonokban a leventék kultúrális szükségletei is kielégítést nyerjenek*, vagyis a testnevelés mellett *szellemi téren* is fejlődést óhajt biztosítani a székesfőváros leventék seregének.

Ezidőszerint 615 szakaszban folyik a leventék testgyakorlása, szakaszonként 40—50 létszám mellett. Az oktatás főképen a fővárosi iskolák tantermeiben folyik, de az intézménynek vannak saját tulajdonában levő sporttelepei, tornatermei és lőterei is. Saját tulajdonában van az Aréna-út 1. számú és a Dráva-utcánál a dunaparton levő sporttelep, illetve tornacsarnok, bérelt területen van a váciúti sporttelep. *Lőtere* van a leventéknek a Váci-út 1. szám és a Váci-út 156. szám alatt, a Zágrábi-úton, a Kőbányai-úton és szerződés alapján a Marcibányi-téri lövöldében. Ezenkívül a főváros létesített a város minden részén zárt lőtereket, kispuska használatára.

József főherceg úr csász. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IPJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II. Fő-utca 8. ● Tel.: 153-787.
Alapítási év 1884. Sürgönycím: LOHR Budapest.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

TOLNAI FERENC
Bpest szék. sfőv. gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ● Telefon: 386-650.

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-u. 5. Tel.: 127-670.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„GELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötány, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron.
60% tüzelőanyagmegtakarítás.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-822

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,

egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Karafiáth Jenő egy esztendeje

Egy esztendeje annak, hogy **Karafiáth Jenő** elfoglalta a kormányzó és a kormány bizalmából Budapest Székesfőváros főpolgármesteri székét. Ezelőtt egy esztendővel tudtuk, hogy nagyvonalú, tehetséges, jószándékú férfiú lépett nagy elődök nyomába, aki — már magával azzal a ténnyel, hogy miniszterviselt politikus és hogy magyar királyi titkos tanácsos, — újabb fényt és díszt adott ennek az állásnak. Egy esztendő óta azonban bebizonyította azt is, hogy megfelelt mindannak a várakozásnak, amelyet működéséhez fűztünk. Gazdag és tevékeny esztendő volt ez, ami közben **Karafiáth** beváltotta azt az ígéretét, amelyet hivatalbalépése idején meggyőzően a főváros jövőjeért szeretettel aggódó fülünk számára olyan jólesően hangoztatott. Munka, megértés, becsület: ez volt a jelszava, mert — amint mondotta — a békesség, a megértés és a becsületes őszinteség nyílt, egyenes útján kíván járni. Ezalatt az egy esztendő alatt tanúságot tett arról, hogy munkás, mindennel törődő, a főváros érdekeit soha szem elől nem tévesztő férfiú, de megbizonyosodtunk arról is, hogy minden cselekedetében a megértést szolgálta és a becsület útját nemcsak maga követte, de minden erejével azon volt, hogy a becsületnek erről az útjáról senki, akinek köze van a főváros ügyeihez, le ne térhessen. A nemzeti hagyományok és a keresztény erkölcsök az ő főpolgármestersége alatt még jobban kifényesedtek a városházán, mint a multban.

De éppen a **Fővárosi Hirlap** hasábjain nyilatkozott az új főpolgármesterről egy esztendővel ezelőtt **Darányi Kálmán** miniszterelnök is.

— A székesfővárosnak és lakosságának égető problémái remélhetőleg rövidesen sorrakerülnek és a kormány képviselője az autonómia segítségével és a kormány jóindulatával bizonyára meg fogja találni a közérdekből helyes módszereket és utakat.

Az autonómia segítsége és a kormány jóindulata nem is maradt el, amint azt a tények bizonyítják. Tisztában van vele a főváros lakossága, hogy a kormány és a főváros között létrejött újkeletű megértésnek igen magasrangú tényezők voltak a szerzői. De ezek között a szerzők között maradandóan szerepel Karafiáth Jenő főpoglármester neve is, akinek mindenkor megértést hirdető szelleme győzedelmeskedett a legutóbbi nagyvonalú megemlékezésnél. Ha ennek az egy esztendőnek több eredménye nem lenne, — pedig bőségesen van — akkor is hálával és szeretettel ünnepelné Budapest Székesfőváros közönsége a népszerű főpolgármestert egyéves jubileuma alkalmából.

Serédi és Hóman a városok rendkívüli közgyülésén

A Szent István-év nagyszabású jubiláris ünnepségeibe érdekes módon kapcsolódik bele a *Magyar Városok Országos Szövetsége*. Székesfehérvár és Esztergom város vezetősége már a mult év elején azzal a kéréssel fordult a szövetség elnökségéhez, hogy *a szövetség tartson a két városban rendkívüli közgyűlést.*

A legutóbbi napok egyikén vitatta meg ennek a bekapcsolódásnak módozatait *Lukács* Ödön ny. miniszteri osztályfőnök, a szövetség ügyvezető alelnöke a két város polgármesterével. Megállapodás jött létre arra vonatkozóan, hogy ez év

szeptember elején a városszövetségben tömörült 53 magyar város polgármesterei és a szövetség elnökségi tagjai folytatólagos rendkívüli közgyülésen vesznek részt Esztergomban és Székesfehérvárott.

Esztergomban kezdődik majd a szövetség ünnepi közgyülése, amelynek előadójául *Serédi* Jusztinián dr. bíboros hercegprimást kérik fel, a folytatásra pedig a következő napon Székesfehérvárott kerül a sor, ahol a város képviselője, *Hómann* Bálint kultuszminiszter tart a Magyar Városok Országos Szövetsége közgyülésén értekezést.

A Magyar Városok Országos Szövetsége egyébként teljes erővel készül az 1940-ben Budapesten megrendezésre kerülő városok világkongresszusára. Még ebben a hónapban

a Brüsszelben székelő Nemzetközi Városszövetség vezető tagjai látogatják meg Budapestet

abból a célból, hogy a világkongresszus rendezését magára vállaló magyar szövetséggel lefolytassák a világkongresszus program-megállapitási tevékenységét. Ugyanennek az évnek nyarán a román fővárosban tart a nemzetközi szövetség előkészítő ülést, amelynek nemzetközi résztvevői előtt *már ismertetni fogják azokat az elképzeléseket, amelyek a budapesti nemzetközi városkongresszus tárgyalási anyagára vonatkoznak.*

A jövő heti közgyülés napirendje. A törvényhatósági bizottság a jövő héten, előreláthatóan február 16-án közgyülést tart. A tervbevett napirend legjelentékenyebb ügye a régi lóversenytér egy részének a *Nemzeti Sportcsarnok* elhelyezésére való átengedése, továbbá *az V. kerületben létesíteni szándékolt tanonc-otthon kérdése.* Ezenkívül nagyszámú kegydíjengedélyezési és szabályrendeletmódosítási ügyet szándékozik *Szendy* Károly polgármester felvétetni a tárgysorozatra, egyben pedig előterjesztést tesz arra nézve, hogy az *eucharisztikus kongresszus tömegszállásainak berendezése céljából a székesfőváros tulajdonában lévő kórházak és gyógyfürdők tartalék fehérneműkészletüket adják kölcsön.* Ezen a réven körülbelül *félmillió pengő összegű beszerzés alól mentesül a kongresszus rendező-bizottsága.*

Karafiáth főpolgármester a japáni Petőfi-társaság tiszteletbeli tagja. *Naokazu Nabéshima* gróf, a tokiói Magyar-Japán Társaság és a japáni Petőfi-Társaság elnöke hivatalos értesítést küldött Tokióból, hogy a japáni Petőfi-Társaság január elsején tartott közgyülésében tiszteletbeli tagjául választotta meg *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármestert, *akinek sikert aratott versesköteteit most fordították le japán nyelvre.*

Gaár Vilmos ünneplése. Csütörtökön nyujtották át a Magyar Tudományos Akadémián *Gaár* Vilmos dr.-nak, a főváros törvényhatósági bizottsága örökös tagjának az Akadémia aranydíszes jogtudori oklevelét az üdvözlő irattal együtt abból az alkalomból, hogy a kiváló jogász ügyvédi pályájának 50 éves évfordulójához érkezett. Az oklevelet *Kövess* Béla dr. meleghangú beszéd kíséretében adta át az ünnepeltnek, aki meghatott szavakkal mondott köszönetet. Válaszában kiemelte, hogy a jog csak akkor éltető eleme a nemzetnek, ha igazságosság hatja át. Ennek az igazságosságnak volt a harcosa irodalomban és gyakorlatban és lesz a jövőben is.

A Pesti Városháza, *György* Endre havi szemléje alapításának ötödik évfordulójához érkezett. Lapjának megindításakor úttörő feladatra vállalkozott *György* Endre, amikor megteremtette ezt a revüszerű, gazdagon illusztrált orgánumot, amely választékos irodalmi tartalommal, előkelő grafikai kiállításban áll a fővárosi közérdek szolgálatára. Hogy az úttörő vállalkozás kitűnően bevált, azt a *Pesti Városháza* nagy népszerűsége mutatja, amelynek jeléül most, az ötödik évforduló alkalmából a lap olvasótáborának meleg rokonszenve és elismerése fordul *György* Endre, a kiváló városházi ujságíró és szerkesztő felé.

Fényesen sikerült a müncheni Budapest-bál. A müncheni farsangi szezónnak kiemelkedő eseménye volt *„Budapest város bálja"*, vagy ahogy a német szövegű meghivók hirdették: „Festball der Stadt Budapest." A magyaros stílusú, művészi meghivót *Szendy* Károly budapesti és *Fiehler* Károly müncheni polgármester irták alá. Az invitálásnak meg is volt a foganatja, mert a bál fényesen sikerült, a münchenieken és a magyar kolónia tagjain kívül nagy számban vettek részt a mulatságon a művészetek városában tartózkodó idegenek is. A magyar kormány képviseletében *Jalsoviczky* Károly és vitéz *Haász* Aladár jelentek meg. *Szendy* Károly polgármestert, aki a múlt évben résztvett a bálon, ezúttal *dr. gróf Lázár* Imre tanácsjegyző, a polgármester személyi titkára képviselte. Az estély műsorán a Magyar rapszódia, az Operaház ballettjének és *Svéd* Sándor operaénekesnek számai szerepeltek.

Az első Haidekker-esküvő. Beszámoltunk már a *Haidekker-sodronygyárnak* arról a szociális elhatározásáról, hogy tisztviselőnőinek és munkásnőinek férjhezmenetelét anyagilag elősegíti. A *Haidekker* Sándor vezérigazgató által kezdeményezett hozományakció szombaton kezdődött meg, amikor *Sztarovelzky* Máriával, a gyár alkalmazottjával a Kálvin-téri református templomban megesküdött vecsei *Szepessy* János. *Ezer pengő hozományt* kapott a cégtől a boldog menyasszony, akinek esküvőjén megjelent a gyár tisztviselői kara és munkássága. Az új asszonynak *felemelték a fizetését is* és ezután *hosszabb szabadságot kap,* mint a multban.

Kijelölték az Elektromos Művek négy újabb körzeti irodájának helyét. Ismertettük az *Elektromos Műveknek* azt a tervét, amely szerint a város különböző részén körzeti irodákat állít fel. Miután a honvédutcai elektromos-házban az erre vonatkozó kísérletek kitünően beváltak, *az első körzeti irodát* Budán, *a Margit-körút és Zárda-utca sarkán* felállították. *A második körzeti iroda április 1-én nyilik meg a Boráros-téren.* A megszünt *Széchenyi-kávéház* egy részét foglalják le az irodai helyiségek. A kávéház másik részébe a *Községi Takarékpénztár* fiókja költözködött be. Egyideig még folytatta a kávéház megmaradt helyiségeiben az üzemét, de azután itt is beszüntette és most az Elektromos Művek irodájának ad helyet. Júniusban, de legkésőbben júliusban *a Baross-téren, a Baross-árucsarnok helyén* nyitják meg az újabb körzeti irodát. Az ezután következő pedig a Belvárosban, a *Harmincad-utcában* nyilik meg. Körzeti iroda létesül *az Elektromos Művek váciúti központjában is,* a külső V. kerület és Angyalföld számára. A *honvédutcai elektromos-házból,* ahol előbb a főváros egész területére, majd a budai iroda felállítása után a pesti oldalra nézve bejelentő-központ volt és ahol az V. kerület számára a bejelentésen kívül az elszámolás, felszólamlás, behajtás, mérőszerelés és más műszaki ügyek ellátására kísérleti irodát, ezenkívül elektromos-kiállítást rendeztek be, értesülésünk szerint, *az Elektromos Művek teljesen kiköltözködik.* A forgalomból kieső hely ugyanis nem alkalmas ilyen feladatok ellátására. Ezzel kapcsolatban meglehetős gondot okoz az Elektromos Művek Nyugdíjalapjának a tulajdonában levő honvédutcai palotának a hasznosítása. Az emeleteket lakások foglalják el, a földszintet és félemeletet azonban az Elektromos Művek irodái és kiállítási helyiségei számára bérelték *évi 120.000 pengő bérért.* A jövőben nem lehet arra számítani, hogy a forgalomból kieső helyet üzletek és irodák bére fejében ilyen összeget el lehessen érni.

Szívszélhűdésben meghalt Kovács Izor vezérigazgató. A *Trust villamossági rt.* Nádor-utcai épületében hirtelen meghalt dolgozószobájában *Kovács* Izor, a *Trust* vezérigazgatója. Kovács Izor halála nagy veszteséget jelent az egész gazdasági élet számára. A Trust vezérigazgatója *a magyar villamossági ipar egyik legkiválóbb és európai hirü szakembere volt,* aki huszonhárom évvel ezelőtt került a vállalathoz és 1926 óta vezérigazgatója a Trust-nek. A Trust vezérigazgatóját az utolsó hónapokban súlyos családi csapások érték. Csak néhány hónap előtt halt meg fivére, *Kovács* Arnold, a kiváló rendőri riporter, röviddel ezelőtt pedig másik fivérét vesztette el. A hatvanhatéves korában meghalt Kovács Izort feleségén kívül egyetlen leánya gyászolja, aki Olaszországban van férjnél és akit táviratilag értesítettek édesapja tragikus haláláról.

Nagy Ferenc ünneplése. A minap ünnepelte a *Saskör* ügyvezető elnökének, *Nagy* Ferenc kormányfőtanácsosnak ötvennegyedik születésnapját, amely alkalommal *Usetty* Béla országgyülési képviselő, a *Saskör* elnöke melegen üdvözölte *Nagy* Ferencet.

Február 10 és 13-án délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

„ROBOT"

Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések

A szabadalmazott **„LAZIN"** rendszerű nehézolaj **porlasztó** és **gázkihajtószerkezetek** vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.

Budapest, V., Csáky-u. 36. —✳— TELEFON: 293-631.

„CSILLAG" törvényes védjegyű kazánkőmeggátló COMPOSITÜMOK, KAZÁNOK, KÖZPONTI FŰTÉSI BERENDEZÉSEK, BOYLEREK, MOTORHŰTŐK, stb. részére.

KAZÁNKŐPOR VÁLLALAT KOVÁCS I.

BUDAPEST, XIV., Amerikai-út 21. TELEFON: 296-151.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME

Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.

Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

Victora és Társa

orvosi fecskendők gyártási és javítási üzeme

Budapest, I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.

FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.

BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.

Készít legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javítást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. **12.000 berendezés.**

HANTOS TESTVÉREK RT.

Festő, mázoló- és tapétázó iparüzem

Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118 523, 119-451.

Ügyvezetője. Magyarország aranykoszorús mestere.

„HYPO" fehérítő lúg

forgalomba hozza:

Hoffmann Vegyipar

Telefon: 132-720. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,

VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.

Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemü ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Gazdasági Értesítő

Imrédy: A nehéz idők mögöttünk vannak

A Magyar Nemzeti Bank közgyűlése

Most tartotta tizenhatodik évi rendes közgyűlését a *Magyar Nemzeti Bank*, aminek során napirend előtt *Imrédy* Béla, a jegybank elnöke az egész magyar gazdasági életet érintő figyelemreméltó beszédet tartott.

Elsősorban megemlékezett a Népszövetség pénzügyi bizottságával való kapcsolatainkban beállott nagyjelentőségű változásról, ami magyarán azt jelenti, hogy Magyarország felszabadult a pénzügyi kiskorúság, a gyámkodás alól, és a nemzetek szövetsége rájött arra, hogy ez az ország megtépázottságában és rendkívüli nagy bajaiban megállja helyét nem csupán erkölcsileg, hanem anyagilag is.

Imrédy Béla az országnak, a nemzetnek ezt a sikerét a következő emlékezetes szavakkal nyugtázta:

„Köszönetet és elismerést kell hangoztatnunk mindazon külföldi tényezőkkel szemben, éspedig elsősorban a Nemzetek Szövetsége pénzügyi bizottságával és titkárságának pénzügyi osztályával szemben, valamint a Nemzetközi Fizetések Bankjával szemben, — s e köszönetbe bele kell foglalnom külföldi barátainkat is, — akiknek megértése és támogatása nélkül aligha hivatkozhatnánk ezekre az eredményekre. A hála és barátság szavai azonban legfőképpen ama két férfiút illetik meg, akik 1931 óta köztünk élnek és ez alatt az idő alatt hűséges segítőink, jóindulatú bírálóink és megértő munkatársaink voltak."

Pénzügyi nagykorúságunk küszöbén, sőt ezen a küszöbön túl, boldog megelégedéssel koncedáljuk *Imrédy* Bélának azt a — mint Budapesten mondják — hazafelé való mondását, hogy a jegybank: közérdekű nemzeti intézmény. Szeretettel és rokonszenvvel állapítjuk meg, hogy a nemzetek fegyverekkel is öldöklő versenyében Magyarország, mint a béke és rend szinte közmondásos szigete, előre ment a gazdasági életben és ami közben „a kipróbált irányt betartjuk", ugyanakkor — mint a jegybank igazgatója mondotta volt — „a nehéz idők már messze mögöttünk vannak".

Imrédy Béla folytatólag köszönetet mondott a hazai társadalom minden rétegének azért, hogy a *Magyar Nemzeti Banknak* a devizagazdálkodás érdekében kifejtett működését megértéssel fogadta, majd — a többi között — a következőket mondotta:

— Devizakészleteink megerősödtek, államháztartásunk egyensúlyozott képet mutat. Valahogy úgy érzem, mintha a ködös és párás völgyből már nagynehezen felküzdöttük volna magunkat a gerincnek a szélére s most kezdődnék a túrának szebbik része, a gerincen való vándorlás. Nem kell azonban elfelejtenünk, hogy az a gerinc, amelyen járunk, keskeny s nagyon kell vigyáznunk, hogy le ne szédüljünk.

A magyar gazdasági életre jelentős eseményről egyébként a következő hivatalos jelentés számol be:

Imrédy Béla dr. nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszéde után a közgyűlés felszólalás nélkül tudomásul vette **a főtanács évi jelentését**, jóváhagyta az 1937. évi **zárszámadásokat**, megadta a főtanács részére a felmentvényt és **Baranyai** Lipót dr. vezérigazgató előterjesztése alapján elfogadta az 1937. évi **nyereség felosztására** vonatkozó javaslatot. A közgyűlés e határozata szerint a nyereségnek a nyugdíjalap és a tartalékalap 5—5%-os javadalmazása után fennmaradó részéből a részvényesek számára 6½%-os, tehát részvényenkint 6.50 aranykoronának a törvényes értékarany (1 aranykorona = 1.1585 pengő) alapulvételével **megfelelő 7 pengő 53 fillér osztalék** kifizetése válik lehetővé. A Budapesti Közlöny 1937 december 19-én megjelent 288. számában közzétett 7620/1937. M. E. számú rendeletre tekintettel a Bank az osztalékot a 14. számú részvényszelvény beszolgáltatása ellenében **1938 február 8-tól kezdve**, összes intézeteinél **pengőértékben** fizeti ki. Ha a szelvénybirtokos szelvényét beváltás végett nem mutatja be, a Bank ezt úgy fogja tekinteni, hogy a szelvénybirtokos az aranyban való fizetésre irányuló igényét az idézett rendelet értelmében fenntartani kívánja. Az idézett rendelet hatályának tartama alatt lejáró osztalékszelvényeket a Bank — további intézkedésig — akkor is beváltja, ha a szelvény bemutatásakor a 3 évben megszabott elévülési idő már lejárt volna.

A közgyűlés ezután a választásokat tartotta meg. Az elnök bejelentette, hogy az alapszabályok 28. cikke értelmében a főtanács tagjai sorából kilépő **Papp** Elek és **Bernát** István dr. főtanácsosok, akik a Magyar Nemzeti Bank megalakulása óta alelnökei voltak a Banknak, a főtanácsosi tisztséget korukra tekintettel, tovább nem vállalják és meleg szavakkal emlékezett meg a távozó alelnökök nagy érdemeiről s nemes egyéniségéről. A kilépésükkel megüresedett főtanácsosi tisztségekre a közgyűlés **Vértessy** Sándor dr.-t és **Waldbott** Kelemen bárót választotta meg. Az alapszabályok 28. cikke értelmében szintén kilépő **Seltovszky** Tibor dr. és **Heinrich** Gábor főtanácsosok ismét a főtanács tagjaivá választattak. A megüresedett főtanácsosi **póttagsági** helyre **Mesterházy** Ernő, számvizsgálókul **Gregersen** Nils, **Adler** Szigfrid, **Szunyogh** Szaboles, **Nilsen** Rudolf dr. és **Márffy** Albin dr., számvizsgáló póttagokul pedig **Stromszky** Sándor és **Ellscher** Vilmos dr. választtattak meg.

dálatraméltó, hogy miközben az ipartestületek — és pedig jogosan — állandóan a kereskedőket és iparosokat megkopposztó trükkök és illegális szervezkedések ellen harcolnak, ugyanakkor megtörténhetik, hogy egy ipartestület maga jár elől a rossz példával és igyekszik elvonni tagjait attól, hogy pénzük egy részét belevigyék a szabadkereskedelmi forgalomba. Az OKISz választmányi ülésének erélyes állásfoglalása minden bizonnyal észhez téríti a megtévedt testületet.

*

Kellemetlen, határozottan kellemetlen ez az ötmázsa csempészett mazsola. Ennyit vásárolt a Magyar Divatcsarnok Weiszburg közvetítő úr segítségével Kelemen csempész úrtól. A törvényszék jó borsos büntetéssel sujtotta a tetteseket és a kereskedőknek csak gyenge elégtétel, hogy ebből az alkalomból is rájöhettek arra: hogyan keletkeznek az áruházi élelmiszerosztályok mesésen olcsó dömpingárai. Egyszer selejtes áru, egyszer csempész áru. Egyszer ítélet és százszor és ezerszer nincs ítélet, mert a kerekedők, természetszerűen, nem tarthatnak fenn hatalmas megfigyelő szervezetet csupán a végből, hogy ellenőrizzék és minduntalan a hatóságok tudomására hozzák a legszokatlanabb és legmeglepőbb áruházi manővereket.

*

Az üzleti leleményességnek sok minden fajtájával találkozik az ember, különösen a törvényszéken, de kevés fantasztikusabb ügyről hallottunk, mint amelyben most hozott elítélő határozatot a tábla Orosz-tanácsa. A Szent István Tápszerművek a magyar ifjúságot hangzatos, de megtévesztő jelszavakkal és kilátásba helyezett juttatásokkal ügynökökként, még pedig cikóriaügynökökként óhajtotta kiképezni. Hazafias képeket kellett a cikóriás dobozokból előkotorászni, azokat összegyüjtögetni, majd különböző, ezekkel kapcsolatos pályadíjak segítségével rávenni papát, mamát, hogy használják a Szent István cikóriakávét. Hát használják békességgel, már akinek gusztusa van rá, de hazafias örv alatt a jövőben senkire nem lehet rásózni a cikóriát: — így szól a példátlanul megszégyenítő ítélet.

Felével emelte osztalékát a Hazai Bank

Minap tette közzé mérlegét a *Hazai Bank R.-T.* és ez a mérleg *az egész vonalon emelkedést mutat.* Az intézet minden irányban kiterjesztette és kibővítette üzlete terjedelmét, jellemző azonban, hogy a bank iránt érzett gazdasági bizalom eredménye: *2 millió pengős betétállománynövekedés*, amelynek gazdasági konzekvenciája az, hogy a *Hazai Bank* az eddiginél is nagyobb mértékben vehetett részt a hitelélet ellátásában. A konszernvállalatok kedvező üzletmenete *ugyancsak hozzájárul a mérlegadatok javulásához.* Minden részletezésnél többet mond az az optimizmus, amely az osztalék meghatározásában mutatkozik: *a tavalyihoz képest pontosan 50%-kal magasabb osztalékhoz, részvényenkint 1.50 P osztalékhoz jutnak a részvényesek*, akiknek elismerésére elsősorban *Szécsi* Pál elnök és kiváló vezérigazgatója, *Rappoch* Jenő dr. szolgál rá, akik óvatos, de ugyanakkor ötletes üzletpolitikájukkal *minden tekintetben a magyar gazdasági élet lüktetését érzik, de tudják is azt felhasználni.*

Az üzleteredményről egyébként a következő hivatalos közlemény számol be:

A Hazai Bank Részvénytársaság igazgatósága e hó 3-án Szécsi Pál kinestári főtanácsos, elnök vezetésével tartott ülésében megállapította az 1937. üzletév zárószámadásait. A mérleg az előző évi 481.143 pengő 04 fillér nyereséggel szemben 631.763 pengő 46 fillér nyereséggel zárul. Az igazgatóság elhatározta, hogy a február 12-én tartandó közgyűlés elé oly javaslatot fog terjeszteni, amely szerint az alapszabályszerű levonások és a tartalékalapoknak 75.000 pengővel való javadalmazása, továbbá a Nyugdíjpénztár javára és az alkalmazottak jutalmazására fordított összegek levonása után a nyereségből részvényenkint az előző évi 1.— pengővel szemben 1.50 pengő osztalék fizettessék és 106.762.29 P az 1938. üzletév számlájára elővitessék.

Az igazgatóság, amidőn az üzletmenetnek a megnövekedett nyereségben mutatkozó fejlődése folytán az osztalék emelésére tesz javaslatot, egyben figyelemmel volt arra, hogy a bank kedvező belső helyzete, amelyet tudvalevőleg sem számottevő külföldi kötelezettségek, sem a mezőgazdasági adósvédelmi intézkedések kihatásai nem terhelnek, további megerősítést nyerjen.

A mérleg egyes tételeit illetőleg felemlíthető, hogy a váltótárca az előző évi 18,181.341.64 P-vel szemben 19,395.630.42 P-re, az adósok tétele pedig az előző évi 18,074.305.50 P-ről 20,005935.55 P-re emelkedett. Az adósok tételénél a lombardadósok 989.735.34 P-vel (az előző évben 882.241.64 P), az egyéb fedezettel bíró adósok 14,971.309.49 P-vel (az előző évben 13,672.479.90 P) és a nyílt hitelek és egyéb adósok 4,044.890.72 P-vel (a múlt évben 3,519.583.96 P) szerepelnek. A kinlevőségek 3 millió pengőt meghaladó emelkedése élénk bizonysága annak, hogy a bank — az egyes hiteligényeket változatlanul a hagyományos gondossággal bírálva el — az eddiginél is fokozottabb mértékben vállalkozott a piac és ügyfelei megnövekedett hitelszükségletének kielégítésére.

A nyílt hitelek tételének mérsékelt emelkedését a bank érdekköréhez tartozó vállalatok jelentékenyen megnövekedett forgalma vonta maga után. Az értékpapírtárcának 2,166.174.49 P-vel (az előző évi 2,343.718.47 P-vel szemben) és a pénzintézeteknél és egyéb vállalatoknál fennálló érdekeltségeknek 4,618.360.16 P-vel (az előző évben 4,643.662.16 P-vel) történt értékelése ezúttal is igen jelentékeny belső tartalékokat rejt magában. A takarékbetétek 10,872.917.70 P-vel kimutatott és a folyó- és csekkszámlán elhelyezett betétek 17,602.795.74 P-vel szereplő összege az előző évhez képest 1,863.136.— P emelkedést tüntet fel. A betétnek nem tekinthető egyéb hitelezők összege az előző évi 1,536.571.44 P-vel szemben 1,802.197.83 P-t tesz ki. Leírásokra a bank ez évben 190.791.52 P-t (az előző évben 249.835.21 P) fordított.

A betétek és hitelezők tételének a bármikor mobilizálható aktívákkal való egybevetése változatlan és felette kedvező mobilitásról tesz tanuságot.

Szédelgő feldícsérés és egyéb áruházi csalafintaságok

Figyelemreméltó ítéletet hozott Draskóczy Pál dr. törvényszéki bíró a Lloyd Filmszínház ellen, amely egyik nap azt hirdette, hogy a díszbemutató előadására már az összes jegyek elkeltek. Ebből az egészből csak annyi volt igaz, hogy díszbemutatót voltak tartandó, de a jegyek annyira nem fogytak el, hogy még csak meg sem kezdték az árusításukat akkor, amikor ezt a hirdetést már közzétették. Egy másik mozis észrevette a trükköt, feljelentette Lloydékat, mire a bíró kimondta, hogy ha a hirdetés nem fedi pontosan a tényeket, akkor az tisztességtelen verseny és kimeríti a szédelgő feldícsérés minden kritériumát. Az ítélet a jövőben eltiltotta a mozit a hasonló reklámtól. Tanulság szempontjából ez az ítélet mindenképpen megszívlelésre méltó. Egyes áruházak és nagyüzemek okulhatnának belőle, hogy aztán végérvényesen leszokjanak arról a műfajról, amelyet tisztességtelen versenynek, vagy szédelgő feldícsérésnek szokás nevezni. Angliában és Amerikában: az üzleti tisztesség és a szédítő iramú üzleti verseny hazájában százezres büntetésekkel sujtják azt a kereskedőt, aki megfeledkezik a kereskedelmi etikáról és hirdetésében olyan állításokat kockáztat meg, amelyekkel félrevezetik a vevőközönséget és azzal nekik kárt okoznak. Reméljük, hogy a soron levő újabb áruházi reformok ezzel a kérdéssel is foglalkoznak majd.

*

Ezek a derék Fenyvesék csak nem akarnak megnyugodni. A közönség hiszékenységét kihasználó ötleteikben kifogyhatatlanok, de ugyanígy megragadnak minden lehetséges alkalmat a végből is, hogy valami módon megrövidítsék a kereskedőtársadalmat. Éppen a FŐVKE legutóbbi ülésén jelentette be Lukács Miklós, hogy a Fenyves Áruház a legutóbbi vásár tartama alatt ismét árusított a szemközti házban levő ugynevezett kirakatban. Most nem beszélünk arról, hogy ez a pusztán kirakat céljait szolgáló üzlethelyiség, mint olyan, már magában is sérelmes a kereskedők szempontjából, de teljesen tűrhetetlen, hogy ott árusítsanak. Fenyvesék, ha így folytatják, legközelebb már kirakodnak a hirdetőoszlopok mellé, ahol hirdetnek és azon a címen, hogy ez az ő reklámjuk, a reklamirozott portékát nyomban ott el is sütögetik. Reméljük: az illetékes kerületi hatóság és az Ipartestület megfelelő elégtételt vesz ezért a meglehetősen szokatlan és vakmerő sérelemért.

*

Amikor a kiskereskedelem kétségbeesetten küzködik az áruházak mohósága ellen, nem csekély megdöbbenést kelt a hír, hogy a Rákóczi-úton újabb áruházat akarnak nyitni. A VII. kerületi elöljáróságtól Kovács, Binéth és érdektársai építési engedélyt kértek, amely szerint a Rákóczi-út 64. számú üres telekre hatemeletes áruházat akarnak építeni. Az elöljáróság a kérelmet elutasította azzal az indokolással, hogy a tervezett építkezés környékén száz-kétszáz méter sugárkörzetben már olyan sok az áruház, hogy újabb áruház felállítása nem indokolt, annyival is inkább, mivel ez az új áruház tönkretenné a még meglevő környékbeli kereskedőket, azonkívül a vásárlóközönség felvevőképességét is túlhaladja az újabb áruház. Az érdekeltség megfellebbezte az elsőfokú határozatot a polgármesterhez, aki kétségtelenül respektálni fogja az elöljáróság alapos indokolását, amelyből hangosan kiált az áruházak megengedhetetlen versenye. De mindezeken felül itt nemcsak építési engedélyről van szó, hanem ott áll a tervvel szemben az áruházi rendelet, amely szerint új áruházat engedély nélkül nyitni nem szabad.

*

A legfurcsább hirdetésről számol be Szarka István dr. főtitkár az OKISz legutóbbi választmányi ülésén. Az történt ugyanis, hogy a vendéglősök hivatalos lapjában az Ipartestület, mint az ERKA nevű hitelszervező-iroda közvetítő ügynöke, verbuválta tagjait ruha-, háztartási- és üzleti cikkek vásárlására hat havi hitelre. Mindenesetre cso-

Növekedett a Magyar-Olasz Bank betétállománya

A *Magyar-Olasz Bank* most tette közzé mérlegét, amelynek minden egyes tétele a bank üzleteinek erőteljesen megalapozott, egészséges fejlődéséről és *az alkotó munka szép eredményéről tesz számot.* Különösképp figyelemreméltó *a betétállománynak 9.5 millió pengővel való emelkedése,* ami azt jelenti, hogy *az intézet érdemes vezetősége megnyerte, még pedig teljes mértékben a közönség bizalmát.* A bank mobilitására viszont ugyanakkor kiváló adat: *a hitelek 12.7 millió pengővel való emelkedése.* A mérlegről egyébként a következő hivatalos jelentést adták ki:

A Magyar-Olasz Bank Részvénytársaság igazgatósága ezévi február 3-án megtartott ülésén előterjesztette az intézet 1937. üzletévi mérlegét. A mérleg 1,089.300.95 pengő nyereséget mutat fel (az előző évi 1,060.692.14 pengő nyereséggel szemben).

Az intézet igazgatósága változatlanul követte azon üzleti elvet, mely szerint a mobilitás fenntartására és fokozására a legnagyobb súlyt helyezte. Hogy ennek dacára sikerült az elmúlt évben újabb 12,756.397.60 pengő összegű kölcsönt nyújtani, azt lehetővé tette az a körülmény, hogy a takarék- és folyószámlabetétek 9,469.605.45 pengővel emelkedtek.

A mérleg adatai a következők: A készpénzkészletek, valamint a girószámlákon és bankoknál fennálló készpénzjellegű követelések összege 11,301.096.85 pengőre emelkedett (az előző évi 10,858.946.57 pengővel szemben). A váltótárca összege 65,631.381.32 pengő (az előző évi 59,096.872.06 pengővel szemben), míg az adósok összege 38,009.823.68 pengő (az előző évi 31.787.935.34 pengővel szemben). Az értékpapirok és érdekeltségek összege 4,554.974.92 pengőt tesz ki (az előző évi 3,600.893.56 pengővel szemben), mely összegben benfoglaltatik az előző év folyamán kibocsátott 2,000.000 pengő nézértékű 5 százalékos záloglevelek a biztosítéki alapba elhelyezett összegen felüli része is. A jelzálogkölcsönök összege 24,929.196.12 pengőre apadt (az előző évi 26.342.518.39 pengővel szemben). Az intézeti házakon kívüli egyéb ingatlanok mérlegszerinti összege 3,708.853.27 pengőről 2,858.311.85 pengőre apadt.

A mérleg passziv oldala a következő: A takarékbetétek összege 50,450.269.88 (az előző évi 43.352.173.98 pengővel szemben), a folyószámlabetétek összege 46,356.234.85 (az előző évi 43.984.725.30 pengővel szemben); a betétállomány tehát 96.806.504.73 pengő (az előző évi 87,336.899.28 pengővel szemben).

Az intézet külföldi rövidlejáratú, tehát nem záloglevelekben nyugvó obligói összesen 2,113.453.01 pengőt tesznek ki, míg a nem betétjellegű és nem kamatozó, hanem letét- vagy átmeneti tételként mutatkozó tételek összege 3,022.777.87 pengő (az előző évi 1,128.243.62 pengővel szemben). A forgalomban levő záloglevelek összege 17,906.413.94 pengő (1936-ban 17,484.471.54 pengő).

Az intézet az elmúlt évben is emelkedő forgalmat bonyolított le és valamennyi üzletágban további fejlődés mutatkozott.

Az igazgatóság az ezévi február 21-ére egybehivott közgyűlésnek az elmúlt óvivel azonos, tehát részvényenként 1.50 pengő, összesen 600.000 pengő osztalék fizetését fogja javaslatba hozni. Az elismert vállalati nyugdíjpénztár dotálására a felügyeleti hatóság előirásainak megfelelő térítések a nyereség- és veszteségszámlán már elszámoltatván, így a kimutatott nyereségből a régi nyugdíjasok tartalékának dotálása és az alapszabályszerű levonsások után fennmaradó nyereségtöbbletet az 1938. üzletév számlájára javasolja átvinni.

Két fillérrel emelik a tej árát

Illetékes helyről közlik, hogy a Tejtermelők Országos Szövetsége és a tejfeldolgozó vállalatok között immár hónapok óta húzódó tárgyalások, amelyek a fővárosi tejellátást biztosító kollektív szerződés megkötésére irányultak, a napokban megállapodáshoz vezettek. A megállapodás értelmében az általánosságban bekövetkezett drágulás folytán

a tejtermelő gazdák az eddigi 15 filléres ár helyett 16.55 filléres átlagárat fognak a tej literjéért kapni,

ami a fogyasztási tej árának kétfilléres emelkedését vonja maga után. Ezt a Tejtermelők Országos Szövetsége által elfogadott és a földmívelésügyi minisztérium elé terjesztett magállapodást a földmívelésügyi miniszter tudomásul vette. A fogyasztási tejnek kétfilléres áremelkedése kétségtelenül arányban áll az utóbbi évek áralakulásával, ha figyelembe vesszük, hogy 1931-ben 34 fillér, 1932 és 1935 között 32 fillér volt a mainál (3.5 százalék) lényegesen alacsonyabb zsírtaltalmú (3.2 százalék) tejnek az ára.

Ezzel kapcsolatban hivatalos helyről közlik azt is, hogy

a földmívelésügyi minisztérium és a főváros között a közeljövőben tárgyalások fognak megindulni

a főváros tejellátásának racionálisabb és a tejtermelő gazdatársadalom, valamint a fogyasztóközönség érdekeit a mainál megfelelőbben biztosító rendszernek jövő esztendőben leendő életbeléptetése érdekében.

Félmilliós óvadék ellenében elrendelték Pető Félix szabadlábrahelyezését. *Pető* Félix kormányfőtanácsost, a *Budakalászi Textilművek* vezérigazgatóját néhány hónap előtt valutavisszaélések gyanuja miatt vizsgálati fogságba helyezték és pengőkiajánlás miatt eljárást indítottak ellene. A védelem a vezérigazgató szabadlábra helyezése érdekében kérelmet nyujtott be a büntetőtörvényszékhez, amelynek *Lengyeltanácsa* ebben az ügyben most tartotta meg tárgyalását. A bíróság, arra való tekintettel, hogy a vezérigazgató szökésétől nem kell tartani, mert nagy vagyona, közte több ingatlana van, *500.000 pengő óvadék ellenében elrendelte Pető Félix szabadlábrahelyezését.*

A Providentia biztosító új ügyvezető igazgatója. A *Providentia Biztosító Rt.* igazgatósága tecsői *Móricz* Istvánt, a részvénytársaság ügyvezető igazgatójává nevezte ki. Tekintve, hogy *Móricz* István a *Hitelbank* biztosítási osztályának volt a vezetője, közben pedig a *Phönix*-gondnokságot irányította, e mandátumának közeli lejártával annál is inkább kerül új vezető állásába, mert a *Hitelbank mind erősebben kívánja fejleszteni az érdekkörébe tartozó Providentiát.*

Wicar Reinhold a Felten-Guilleaume Rt. elnöke. A *Felten és Guilleaume kábelgyár Tolnay* Kornél halála után a napokban elnökké választotta *Wicar* Reinhold vezérigazgatót. Ugyanekkor vezérigazgató lett *Láng* Ottó. Mind a két előléptetés nagy megelégedést váltott ki a gazdasági életben, tekintve, hogy *Wicar* Reinhold és *Láng* Ottó *egyaránt előkelő és kiváló tagja a magyar ipar vezérkarának.*

VÁLLALKOZÁS

Még ebben a hónapban eldöntik a Tabán-szálló tervpályázatát. A magasépítési ügyosztály *Fridrich* Lajos és *Szinte* László műszaki főtanácsosok vezetésével elvégezte a tabáni gyógyszálló tervpályázatára beérkezett 43 pályamunka átvizsgálását és átszámítását. Néhány pályatervet, amely nem felelt meg a pályázati feltételeknek, ki kellett selejtezni. Az ügyosztály javaslatot nem készített a tervpályázatokról, amelyeket a városháza tanácstermében kifüggesztettek, hogy a zsüri tagjai áttanulmányozhassák. A zsüri rövidesen összeül, úgy, hogy *a döntést még ebben a hónapban meghozhassa.*

Megkezdték a margitszigeti anfiteátrum építését. Az eucharisztikus kongresszusra való tekintettel az idén végre *a megvalósulás stádiumába jutott a margitszigeti amfiteátrum.* A hatalmas szabadtéri színpad földmunkálatait befejezték és *az építkezést hétfőn megkezdték.* A negyedmillió pengős építkezés *Kaffka* Péternek, a Közmunkatanács főmérnökének terve alapján készül.

Uj versenytárgyalási kiírások

A BSZKRT saját vonalain, valamint az üzemkezelésében levő Földalatti, Szentlőrinci, BUR, Fogaskerekű és HÉV vasutak vonalain az 1938. évben végzendő **burkolási, vágányépítési és pályafenntartási munkálatokra** pályázni lehet február 21-én 1/10 óráig. (Akácfa-utca 15. III. 302.)

A Madách Imre-út Károly király-út felőli torkolatának **részleges útburkolási munkálataira** és az összes hozzá szükséges **építéslanyag szállítására** pályázni lehet a **Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában** február 21-én déli 12 óráig (Döbrentei-tér 4. I. emelet.)

Beérkezett ajánlatok

Mátyásföldi és kerepesi állomáson létesitendő **kapcsolóház építési munkálra** pályáztak: Grenyó Bertalan 7159, Wagner Lajos 7189, Bajor Hugó 7858, Kollár Mihály 8130, Wittinger Ferenc 8153, Kalmár Károly 8673, Katona Imre 9984 pengővel.

A Szentendrei-úti **útépítési munkákra** pályáztak: Handl Gyula, Hollós Ferenc, Kozma Ernő, Barta József, Szász Albert, Helfenstein Károly, Schaffer Antal, Hajnal Imre, Gravieser Albin, Szegedy Béla Jenő és a Somoskői Bazaltbánya.

A kamaraerdei szeretetotthon új pavillonja részére szükséges **villanyszerelési munkákra** pályáztak: Dreillinger Béla 5129, Gábriel Antal 5131, Thermolux 6040, Diószeghy Sándor 6355, Nedelkovits és Tsa 6675, Sor és Tsa 6827, Rieder Ottó 8082 pengővel.

A BSzKRt részére szükséges **zúzottkő szállítására** pályáztak: Somoskői Bazaltbánya 97.500, Inóczi Kőbánya 86.250, Szandai Grátikőbánya 52.750, Szobi Kőbánya 53.750, Czellár Zoltán 77.870, Zebegényi Kőbánya 24.000, Frank István 46.000 pengővel.

Különféle méretű **ólomkábel szállítására** pályáztak: Magyar Siemensművek 5630, Felten és Guilleaume 5630 pengővel.

Horganyozott vas szállítására pályáztak: Rimamurány Salgótarjáni Vasmű Rt. 5835, Heinrich A. és Fiai, Kontinentál vaskereskedelmi, Schopper J. G. Rt.

Vulkanizáló anyag szállítására pályáztak: Pauszka János 1950, Farber Testvérek 2200 és Elasticum gumijavító üzem 2500 pengővel.

400 drb lenedő szállítására pályáztak: Budakalászi Textilművek 2456, Linum Taussig 2988, Kiss és Machunka 3120 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Gázművek részére szükséges különböző **fogyasztókészülékek szállítására** megbizást kaptak: Magyar Gázizzófény Rt. 255.572, Hofherr és Schrantz Rt. 98.818, Brenner Elek 75.215, Edinger A. és Társa 53.104, Oetl Antal Rt. 12.550, valamint a Fémárú-, Fegyver- és Gépgyár Rt. 58.765 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ F.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114-644

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gáder Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-828-06.

Tyitmann Ferenc
ipar. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-703.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Schönwald Nándor
épülethádogos-, légszesz-, vizvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. ● Telefon: 155-114.

SZONDA MIHÁLY
Stilus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 5.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
ÚTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Asfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragasz, útépítő-kátrány, portkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 február 16. — 7. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Magdolnaváros

Háláját akarja leróni, szeretetét, meleg szívét akarja megmutatni, hódolatát akarja minél pompásabban kifejezni Budapest egész népe akkor, amikor ennek a világvárosnak egyik városrészét a kormányzó hitveséről *Magdolna-városnak* nevezi el. Két városrész kap új nevet, az egyik az úgynevezett XII. kerület, amely *Mátyás király-város* lesz, a másik pedig a nagy Angyalföld, a XIII. kerület, amely a *Magdolna-város* nevet kapja. A természeti szépségekben dúskáló budai kerületről maga a polgármester mondja, hogy Budapest székesfőváros közönsége valóban úgy örökítheti meg méltóan a hatalmas uralkodó emlékét, ha azt a városrészt, amelynek erdői még regélnek legendás alakjáról, Mátyás király-városnak nevezi el. Nemes, szép és történelmi érzékről tanuskodó gesztusa ez Budapestnek, de mennyivel emelkedettebb, mennyivel szebb, mennyivel mélységesebb és igazabb az a másik gesztus, amikor *a főméltóságú asszony nevével a szegények, az elesettek városrészét ékesíti föl és mintegy reménysugárnak teszi oda ezt a ragyogó nevet azoknak az embereknek szeme elé, akiknek nyomorán, szomorú sorsán Magyarország Nagyasszonya már annyit segített.*

A gyönyörű gondolatot, — úgy érezzük, ezt meg kell örökíteni, — *Zsitvay* Tibor vetette föl a költségvetési vita során és mint a *Fővárosi Hirlap*-ban kijelenti, azért nem tett konkrét indítványt, mert sokkal nagyobb jelentőségűnek érzi a Magdolna-város létesítését, sokkal inkább az egész város és az egész ország szívéből jön a nemes akció, semhogy azt egy párt a maga számára lefoglalhatná. A polgármester teszi hát meg az indítványt, amelyhez nem lesz hozzászólás, hanem tiszteletteljes mély csönddel méltányolja majd a törvényhatósági bizottság azt a halk, csöndes, nemeslelkű munkát, amelyet a kormányzó hitvese ennek a városrésznek érdekében kifejtett és állandóan kifejt.

A szegények, a legszegényebbek városát kapja gazdag ajándéknak *Horthy* Miklósné. És ez az alkalom egyenesen kötelez arra, hogy mindnyájan, egész Budapest emlékezzék a kormányzó hitvesének gyönyörű és tökéletes munkájára, amikor nagyszerű nyomorenyhítő akciójával Budapest és az ország szegényeinek segítségére siet. Egész Budapesten az Angyalföld az, ahol a legnagyobb szükség volt az ő angyalszárnyon járó, boldogító, segítő akciójára. És valóban ez az a terület, ahol legtöbb tennivalója volt és ahol a legtöbbet cselekedett. *Szendy* Károly polgármester írja előterjesztésében, hogy a kormányzóné „nemes alapját nemcsak a szegények, hanem Budapest székesfőváros közönsége is hódolatteljes szeretettel veszi körül. Úgy érzem, hogy a főváros közönségének mélységes hálája akkor nyilatkozik meg legszebben, ha azt a városrészt, amely közjótékonysági tevékenységének leginkább színhelye, a Főméltóságú Asszony nevével jelöljük meg."

A kormányzó hitvesének nemes szíve meg fogja érteni azt, hogy mennyi szeretet, mennyi hála és mennyi tisztelet van ebben a tényben és érezni fogja, hogy az ő nemes munkáját ennek a világvárosnak egymillió lakosa mint egy szív és egy lélek becsüli meg és tartja tiszteletben. Egy milliós város társadalma sokféle lélekből tevődik össze, a milliók között talán vannak rosszlelkűek, vannak jellemgyengék és vannak cinikusok, de úgy érezzük, hogy van az emberi jóságnak, az emberi lélek nemességének olyan foka, amelyet a legcinikusabb lélek is kénytelen tisztelni. Nem lesz Budapesten szív sem ma, sem holnap, sem száz év mulva, amely meg ne rezdüljön, amikor a Magdolna-város nevét hallja, vagy olvassa. És ennek a városnak minden lakója a nagy keresztelő alkalmával azért imádkozik, hogy Magyarország Nagyasszonyának gyönyörű munkája kiemelje ezt a szegény, nyomorult városrészt mai helyzetéből és ha esztendők mulva is, de boldogságtól sugárzó szem, tisztalelkű lakosság népesítse be az egykori Angyalföldet, az örök Magdolna-várost.

Megindul a községpolitikai élet nagyvonalú új korszaka

Zsitvay Tibor, a Nemzeti Egység fővárosi pártjának elnöke elmondja, hogy milyen új feladatok megoldásával bízzák meg a 12-es bizottságot

Budapest törvényhatóságának egyöntetü hódolata a kormányzó hitvese előtt

A főváros 1938-as várospolitikai esztendeje tulajdonképpen csak most kezdődik. Január havát a deficitmentes költségvetés összeállítása foglalta le és az első rendes közgyülést ebben az esztendőben szerdán tartják meg. Az évadnyitás alkalmából a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

ZSITVAY TIBOR dr.
titkos tanácsost,
a Nemzeti Egység fővárosi pártja elnökét,

aki a következőket mondotta:

— Minden program szerint halad előre. A deficitmentes költségvetés elfogadása után *most már mindenki várja a beruházó és pénzügyi program elkészítését.* A 12-es takarékossági bizottság megkapta a felhatalmazást a további működésre, ezt a bizottságot tehát mielőbb értekezletre kell összehívni. Ezt megelőzőleg azonban úgy gondoljuk, hogy *előbb fesztelen eszmecserére ülünk össze,* mint ahogy ez a Beszkárt-problémák megoldásánál történt. Ott is az igazgatósági tagok először maguk között beszélték meg a felmerült ötleteket és a Beszkárt vezetősége csak az igazgatósági tagok véleményének tisztázása után foglalta össze megfelelő javaslatait. Azt tartjuk helyesnek, ha egy ülésen a 12-es bizottság tagjai elmondhatják a beruházási programról véleményüket, kifejthetik azokat a szempontokat, amelyek szerint a pénzügyi programot össze kell állítani és a vélemények elhangzása után a polgármester megteheti a javaslatait. *Ezeken a megbeszéléseken természetesen részt vesz maga a polgármester is, tehát már az indulásnál megfelelő módon érvényesítheti befolyását és az autonomia különben is a legmesszebbmenő módon támaszkodik az önkormányzat első tisztviselőjének véleményére.* Ezzel a felfogással szemben a polgármester arra gondol, hogy az *adminisztráció elkészíti a maga programját és azt terjeszti a 12-es bizottság elé, amely azután a javaslatot megvitatja és az abban foglaltakhoz vagy hozzájárul, vagy pedig más megoldást keres.* Nincsen semmi akadálya annak sem, hogy ezt a munkaprogramot fogadjuk el, hiszen a *megbeszéléseknél az önkormányzat úgyis érvényesítheti a maga befolyását.*

Végeredményben tehát nincs eltérés, de

az önkormányzat a kezdeményezés szerepét ezúttal kidomborítani szeretné.

A lényeg az, hogy *minél előbb lássuk hozzá a gazdasági és a pénzügyi program összeállításához, mert csak ez alapon lehet elindulni.*

— Örömmel fogadta mindenki a polgármester úrnak a *Fővárosi Hirlap*-ban közzétett bejelentését, hogy *remélhetőleg a multévi zárszámadások kedvezően alakulnak.* Az üzemek elkészült zárszámadásai azt igazolják, hogy optimizmusa igazolt volt. A Beszkárt mérlege szerint maga a Beszkárt vagyona 83.20 millió pengőre emelkedett, a vagyonszaporulat meghaladja az 5.5 millió pengőt. A magam részéről is teljesen osztom a polgármester úrnak azt az álláspontját, hogy az *autobuszüzem fejlesztésére nagy gondot kell fordítani.* Jelentékeny eredmény, hogy 61 millió pengőre emelkedtek a közlekedési vállalatok multévi bevételei és *a bevételi többlet 4.8 millióra ugrott fel.* Ugyancsak kedvező eredménnyel zárultak az elektromos-, gáz- és vízüzemek mérlegei is.

Ezeket a többletjövedelmeket már realizáltuk a deficitmentes költségvetésben is.

Mindenesetre szép eredmény, hogy *13.6 millió pengő volt tavaly a három nagyüzem tiszta feleslege.* Ezek a számadatok biztatást adnak arra, hogy *olyan pénzügyi és gazdasági programmal álljunk elő, amely mindenki számára megnyugvást hoz.*

— A közgyűlés napirendjén szerepel a polgármesternek az az indítványa, hogy Angyalföldet *Magdalna-*, a hegyvidéket pedig *Mátyás király városának nevezzék el.* Ugy tudjuk, hogy az ötlet Elnök úrtól származik.

— Az ötletet tényleg én vetettem fel, de *konkrét indítványt nem tettem.* Ennek az volt az oka, hogy

sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonítottam a Magdolna-város elkeresztelésének, semhogy a sikert egy párt a maga számára lefoglalhassa.

Budapest városának le kell rónia háláját a kormányzó hitvese iránt. A legnehezebb időben Horthy Miklós kormányzó felesége a legszegényebb néposztály segítségére sietett és nyomorenyhítő akciója a legsanyarúbb viszonyok között tengődő szerencsétlenek arcáról törölte le a könnyet és segítette át a sinylődő embereket a bajokon. A kormányzó hitvese legtöbbet az Angyalföld szegényein segített. Nem mintha kiválasztotta volna ezt a kerületet, hanem ott volt szükség a legintenzívebb segítségre. Megmondtam a polgármester úrnak is, hogy *nem teszek indítványt Angyalföldnek Magdolnavárossá való átkeresztelésére, hanem arra kérem, hogy a gondolatot tegye magáévá, ő álljon elő az indítvánnyal.* Meg vagyok győződve, hogy minden párt és az egész közgyűlés *egyhangúan fogja elismerését leróni Horthy Miklósnéval szemben.* Épen ezért még azt is indítványoztam, hogy

lehetőleg ne hangozzanak el a közgyűlésen beszédek, legyen ez a megemlékezés imponáló és a hála méltó kifejezője a főváros egész törvényhatóságának.

Azt hiszem, érveléseimet a pártok is méltányolják és így *egyhangú határozattal Angyalföld neve eltűnik és Magdolnaváros fogalma hamarosan általánossá válik.* Ugyancsak örülök annak is, hogy a Hegyvidék *Mátyás király után kapja a nevét.* Magam is már sokat tettem a Mátyás király-kultusz ápolása érdekében, igaz, hogy nem Budapesten, hanem *Visegrádon.* Felállítottuk a nagy magyar király vára előtt. *Fadrusz,* a kiváló magyar szobrászművész kolozsvári Mátyás király szobrának a fejét — megfelelő talapzaton. Mátyás király kultuszát megillető módon tovább fejlesztjük Visegrádon. Budának hagyományaihoz hozzátartozik a Mátyás-kultusz: édesanyjának ott volt a palotája, a Duna jegén kiáltották ki királynak és így *Hunyady Mátyás* emlékét méltóbb módon megörökíteni aligha lehet, mint azzal, hogy a gyönyörű Hegyvidéket róla nevezzük el.

— A *Fővárosi Hirlap*-ban illetékes helyen felvetették azt az ötletet, hogy akikről városrészeket neveztek el, ugyanabban a városnegyedben állítsák fel szobraikat. A főváros úgyis támogatni akarja a képzőművészetet és ezzel a megoldással egyúttal segítenek a rossz anyagi helyzetben lévő szobrászokon is.

— Maga az elgondolás nagyon helyes, de részben kivihetetlen, mert *szakítást jelent a multtal, illetve az eddigi gyakorlattal.* Az új kerületekben még megvalósithatjuk az ideát, de *a régi kerületekben már zavarok mutatkoznának.* Még a tereket és utcákat sem keresztelték el aszerint, ahol Magyarország nagyjainak emlékszobrai vannak. A Rákóczi-szobor a parlament előtt van, a Rákóczi-téren most akarnak egy új szobrot felállítani, a Rákóczi-út is elég messze esik a szobortól. Az Andrássy-út és az Andrássy-szobor elég nagy távolságra van egymástól. Szent István városába sem helyezhetjük át Szent István szobrát a Várból. *Szent Imre szobra már a Szent Imre városában van, tehát az új kerületeknél ezt a gondolatot valahogyan keresztül lehet vinni.* Nagyon örvendetesnek tartom azonban, hogy a kegyelet jeléül *egyes utcákat emléktáblával jelöljük meg, amelyekről mindenki leolvashatja, hogy az utcát milyen érdemekért ajándékozták a nagy hazafiaknak.*

— A választójogi vita érinti a főváros községpolitikai életét is? — kérdeztük folytatólag.

— A legnagyobb egyetértés mutatkozott meg a közjogi bizottságban, *valamennyi fővárosi képviselő megértette egymást és Budapest városának érdekeit a legmesszebbmenő módon megvédték.* Egyet máris mondhatok,

a községi választás terén lényeges változás nem lesz, egyáltalán Budapesten minden marad a régiben.

Az egyetlen változás az én javaslatomra történt, de ebben a kérdésben is *pártkülönbség nélkül minden fővárosi képviselő a felfogásomhoz csatlakozott.* Budapesten az országgyülési választáson *megmarad az északi, aéli és a budai kerület.*

A déli kerületben lesz némi kiigazitás.

Amikor a régi beosztást megcsinálták, a fővárosnak még nem voltak meg az új kerületei. A déli és északi kerületet úgy osztották meg, hogy *nagyjából a mostani XIV. kerület a déli kerülethez került, ennek az új kerületnek néhány utcája azonban most az északi kerülethez tartozik.* Azt javasoltam, hogy a

közigazgatási és politikai határokat egyeztessük össze és az egész XIV. kerületet csapjuk hozzá a déli kerülethez.

Igy is határoztak. Nem nagy területről van szo, *csupán néhány utca kerül majd át az északi kerületből a déli kerületbe.* Ugy *Rassay* Károly, mint a többi pártok vezetői ebben is egyetértettek velem. Én is igazat adtam Rassay fejtegetésének, csupán csak egy közjogi aggályom volt: *az új törvénybe be akarták venni, hogy a régi rendelet alapjait tartják meg és azt egészitik ki az én javaslatommal.* Nem szeretem azt, ha egy törvény rendeletekre hivatkozik, tehát *megfelelő fogalmazással kell ezt a közjogi aggályt valahogy elsimitani.* Mivel a lényegben megvan a megegyezés, most már *a szövegezésen semmi sem mulnatik.*

— A sportcsarnok épitéséhez most már hozzájárul a párt?

— Nagyon örülök, hogy ez a kérdés felvetődött, mert végre tisztázni kell a helyzetet. Olvastam olyan felfogást is, hogy *kár volt a sportcsarnok létesítését elodázni,* még a mult esztendőben megszavazhattuk volna a sportcsarnok létesítését, hiszen *most a régi javaslat szövegéhez szóról-szóra hozzájárultunk.* Szükség volt arra a néhány hétre, ami közben eltelt. Arról nem tehetünk, hogy egész január hónapot a költségvetés összeállítása foglalta le.

Az Országos Testnevelési Tanács részéről a pártot felvilágositották arról, hogy igenis sürgős szükség van a sportcsarnok létesítésére és arról is biztositottak bennünket, hogy öt esztendeig szó sem lehet a lágymányosi sportváros és stadion megépitéséről.

Öt esztendő valóban nagy idő, addig a magyar sport nem várhat. Megvallom őszintén, ha a stadiont megépitettük volna, úgy én *fölöslegesnek tartottam volna a sportcsarnok megvalósitását* és mert valóságos sportvárost szeretnénk a Lágymányosra varázsolni, a fedett sportcsarnoknak valóban ott volna a helye. Most már végleg tisztázódott, hogy sokáig nem lehet sportcsarnok nélkül Budapest és mivel a sportváros megvalósitására csak hosszú idő mulva kerülhet a sor, *készséggel megvalósitjuk a sportcsarnokot.*

Zsitvay Tibor végül még reményét fejezte ki, hogy *most már nagy lendülettel indul meg a községi élet a pesti városházán.*

Lekerül-e a közgyűlés napirendjéről a fogyasztási adókról szóló előterjesztés

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának álláspontja a kettős adóztatás eshetőségéről

Két kiemelkedő fontosságú pontja a február 16-iki közgyűlésnek: *a közmunkák odaitélése körüli jogorvoslatra* és a *fogyasztási adókról szóló szabályrendelet* módositására vonatkozó polgármesteri előterjesztés. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* az előbbi kérdésben, mint erről lapunk más helyén megemlékezünk, osztja a polgármester álláspontját és a felelősség kérdésében *messzemenően óhajtja fedezni a polgármestert,* a fogyasztási adókra vonatkozólag viszont azt az álláspontot foglalta el a párt, hogy a kérdés *vétessék le a mostani közgyülés napirendjéről.* Hogy megmarad-e a párt elhatározása mellett és ha igen, mi az indoka, erre nézve kérdést intéztünk

VÁLYI LAJOS dr.

törvényhatósági bizottsági taghoz, a párt főtitkárhelyetteséhez,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Nem tudok újabb okot, ami miatt a pártértekezlet ilyen értelmű elhatározása változást szenvedne. Annyi bizonyos, hogy a közszállitási odaitélések jogorvoslata kérdésében a párt közgyűlési magatartását illetőleg

közvetlenül a közgyűlés előtt még egy zárt pártértekezlet lesz,

de ezidőszerint nincs tervbevéve, hogy ezen a pártértekezleten a fogyasztási adóról szóló szabályrendelet módositásának a kérdésével is újból foglalkoznánk.

— A belügyminiszter a pénzügyminiszter egyetértésével arra az észleletére utalt, hogy a székesfőváros által alkotott szabályrendelet nem érvényesíti teljes következetességgel és intézményesen azt az alapelvet, hogy városi fogyasztási adó, illetve adópótlék csak a város területén elfogyasztott bor, hús, sör, égetett szeszes italok, illetőleg folyadékok után szedhető, de nem egyben azok után is, amelyek *a város területén fogyasztásra nem kerültek.* Már pedig ez ellentétben áll az 1923. XXXIII. t.-c. 3. §-ával. A miniszter véleménye szerint ezen *nem változtat az, hogy a polgármester a maga diszkrecionális körében intézkedéseket tesz egyes, a főváros álláspontjából bekövetkezhető fonákságok kiküszöbölésére.* Éppen ezért a szabályrendeletet a miniszter nem hagyta jóvá, hanem a törvénynek megfelelő átdolgozását tartotta szükségesnek.

— Az eredeti elgondolás alapelveit fenntartó polgármesteri javaslat részletes áttanulmányozására és megfontolására a közgyűlésig elegendő idő nem állván rendelkezésre, *a javaslat levétele mellett foglaltunk állást,* mert semmiesetre sem óhajtanánk hozzájárulni egy olyan helyzet kialakulásához, hogy egyesek megfelelő alap nélkül legyenek kénytelenek adót fizetni, vagy kettős adóztatás alá eshessenek.

Megjegyeztük, hogy hallottunk olyan észrevételt, mintha a belügyminiszter álláspontja a fogyasztási adójövedelem csökkentésére lenne alkalmas, ami a nehezen rendezett háztartási helyzet szempontjából lehet veszélyes.

Vályi Lajos dr. erre a következőket mondta:

— Egész másról van szó. Arról, hogy aki adóval nem tartozik, ne legyen megfizettethető és aki adóval egyszer tartozik, ne legyen kétszer megfizettethető. Végtére az adófizető közönség közterhekkel egyébként is agyonterhelt alanyai ebből a szempontból *egyéni elbirálást igényelhetnek,* és egyéni jogaik nem szenvedhetnek jogtalan sérelmet még a fővá-

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
★
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városi raktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

ros háztartásának a biztonsága okából sem. Ilyen hátrányokért csak az egésznek és nem az egyesnek lehet felelnie.

Gyakorlati-e ez az álláspont, — kérdeztük — hiszen feltehető, hogy a főváros területére szállított árut túlnyomó részben mégis csak fogyasztás céljára hozzák Budapestre.

— Gyakorlatilag erre nem tudok felelni, azért, mert — amint mondtam — a kérdés alapos átvizsgálására nem volt idő. Elméletileg azonban úgy áll a dolog, hogyha egyetlen adózó eshetik is az alaptalan megadóztatás alá, az ő szempontjából az ilyen jogállapot igazságtalan és elviselhetetlen. De a kérdés nem is ennyire elméleti. A főváros környékén és a vidéken, sajnos, még mindig nincsenek annyira kiépitve az úthálózatok, hogy a tranzitó szállitások egészen fölöslegesek volnának. Igen sokszor kell az egyik vidéki helyről a másik vidéki helyre a székesfővárosan átszállitani az árut, amikor *kettős adóztatás veszedelme áll elő.* A kérdés tervezett rendezése a kereskedelem hátrányára is szolgálhat.

Van-e valami lehetőség a gyakorlati megoldásra? — kérdeztük folytatólag.

— Pártunk megbizásából ezt az ügyet a lehetőség határai között *Deményi* Aladár dr. tanulmányozta, aki hasonló kérdésekben egyébként is szakember. Neki az a véleménye, hogy *az előjegyzés bárca-rendszerének megfelelő szabályozásával a kérdés egyszerűen és megnyugtatólag volna szabályozható.* Erről mindenesetre ő lesz hivatott többet mondani.

Megkérdeztük végül *Vályi* Lajos főtitkárhelyettest, hogy mi igaz azokból a hirekből, hogy *az Alkotás-utcát Gömbös Gyula-utcának,* a transverzális útat pedig *Wolff Károly-útnak fogják nevezni.*

— Igen, tudok ezeknek a terveknek a felmerültéről — felelte. — Sőt azt is megmondhatom, hogy az Alkotás-utcának Gömbös Gyula-utcára való elnevezését *Zsitvay Tibor pártelnökünk hozta illetékes helyen javaslatba.*

Kövezetvámmentesség a köztisztviselőknek

A közigazgatási bíróság érdekes itélete

Illetékes helyről közlik a *Fővárosi Hirlap*-pal: A közutakról és vámokról alkotott 1890. évi I. t. c. 99. §-ának 5. pontja szerint *az állami és törvényhatósági tisztviselők, nemkülönben az őket szállító fogatok mentesek a vámdijak fizetése alól.* Jóllehet a törvényben biztosított ez a mentesség a sorompóvámok (útvámok) esetében kifejezetten tárgyi jellegű, mert

csak a fogatok esnek vámkötelezettség alá, a gyalogszemélyek nem,

ennek ellenére egyes városok az utóbbi időben az állami és törvényhatósági tisztviselőket megillető vámmentességet aként értelmezik, hogy miután a vámmentesség személyhez kötött jog, a törvényben biztosított kedvezmény kizárólag csak a vámmentességi joggal rendelkező tisztviselő személyére vonatkozik, vagyis a vámmentes tisztviselő által használt fogat csak abban az esetben tekinthető vámmentesnek, ha az csak vámmentességi joggal rendelkező egyént vagy egyéneket szállit, tehát *ha az ilyen fogaton a vámmentes személyen vagy személyeken kivül más — vámköteles utas is helyet foglal, — a fogat vámköteles.*

Ez a törvénymagyarázat azonban a útvámokra vonatkozólag semmiképen sem helytálló és legfeljebb csak a hídvámokra (kompokra és révekre) alkalmazható, abban az esetben, ha az engedélyokirat vagy az illető jogszabály szerint a hidakon (kompokon és réveken) átkelő személyek vámkötelesek. Ez kitünik a közigazgatási bíróságok dr. *S. J.* székesfővárosi fogalmazó panasza alapján 1937 november 19-én hozott 6.468/1936. K. számú ítéletéből is. A közigazgatási bíróság ebben az ítéletében megállapitotta, hogy az 1890:I. tc. 99. §-a első bekezdésének 5. pontjában foglalt menetség nemcsak a törvényhatósági tisztviselők személyére vonatkozik (egyéb törvényes feltétel fennforgása mellett, amelyet a szakasz második bekezdése jelöl meg és amely feltétel megléte tekintetében a felek között vita sem merült fel), hanem

vonatkozik, a törvény félre nem érthető rendelkezése szerint az ilyen tisztviselőket szállító fogatokra is

minden további korlátozás nélkül, sőt: — figyelembevéve a szakasz 18. pontjában foglalt azt a szabályt, hogy „a gyalog személyek általában" mentesek — az 5. pontban a tisztviselőknek biztosított mentesség lényegében, az őket szállító járművekre terjed ki.

A törvény értelmében tehát, minden további megszoritás nélkül, mentes lévén a vámfizetés kötelezettsége alól a „megfelelő" hivatalos igazolvánnyal rendelkező törvényhatósági tisztviselőket szállító „fogat" (vagy ami azzal egyértelmű a magánhasználatú gépkocsi) a jelzett járművekre általában biztosított ez a következetvámmentesség a bíróság megitélése szerint — *abban az esetben is fennáll, ha a szóbanlevő járművön a tisztviselőn kívül illetőleg azzal együtt, más személy is helyet foglal,* aminthogy ezzel ellenkező értelemben a vámmentesség a gyakorlatban nem is érvényesülhetne, figyelembevéve azt, hogy például a fogat hajtására vagy a gépjármű vezetésére a legtöbbször más személynek is helyet kell foglalnia a tisztviselőt szállító és ez okból vámmentes járművön.

Közszállítási felebbezések lavinája megakasztotta 720 kislakás építését

A polgármester előterjesztést tesz a közgyűlésnek a bonyodalmak elhárítására

A főváros február 16-iki közgyűlésének egyik nagyjelentőségű pontja *a polgármesternek a közszállítások odaítélése ügyében igénybevehető jogorvoslatok tárgyában teendő előterjesztése.* A polgármester eddig azt a gyakorlatot követte, hogy a közszállításokat odaítélő véghatározat ellen *csak felülvizsgálati kérelem előterjesztését engedte meg és a közszállítás végrehajtását jogorvoslatra való tekintet nélkül elrendelte.* Minthogy a belügyminiszter által a közszállítási véghatározatok ellen igénybevehető jogorvoslatok tekintetében folytatott gyakorlat mellett a közszállítások akadálytalan lebonyolítását nem látta biztosítottnak,

felterjesztéssel fordult a belügyminiszterhez,

kérve, hogy a Közszállítási Szabályzatnak az állami és törvényhatósági hivatalok között a jogorvoslatok tekintetében mutatkozó különbségét szüntesse meg. Az odaítélések ügyében hozott véghatározatok azonnali végrehajtásának biztosítása végett a rendelkezések olyan értelmű kiegészítését javasolta, amely kimondja, hogy *az odaítélés tekintetében hozott határozatok felebbezés esetén is jogerőre emelkedésük előtt végrehajthatók legyenek.* A polgármester megindokolta a birtokon belüli felebbezésre vonatkozó aggályait, hivatkozva

a rendkívül súlyos egyéni felelősségre,

amely mind az intézkedőre, mind a fővárosra hárul, ha velük szemben magánjogi követeléseket támasztanak.

A belügyminiszter a felterjesztésre a polgármestert leiratban értesítette, amely szerint *a Közszállítási Szabályzatot módosítás útján megváltoztatni nem lehet.* „Ehhez képest — mondja a miniszter leiratában —

nem veheti tudomásul azt az eljárást, hogy a polgármester az odaítélési határozat elleni jogorvoslatként csak felülvizsgálati kérelmet enged meg,

mert ennek semmiféle törvényes jogalapja nincsen." Ezzel szemben kilátásba helyezi a miniszter a *megfellebbezett hatósági döntéseknek a jövőben való sürgős elbírálását.*

A polgármester a rendelet végrehajtása iránt intézkedett, azonban — tekintettel a közszállítási ügyek nagy gazdasági jelentőségére és a főváros elsőrendű érdekeire — indokoltnak tartaná, ha

a törvényhatósági bizottság felterjesztéssel fordulna a belügyminiszterhez

a közszállítások odaítélése körüli nehézségek kiküszöbölésére és arra kérné a minisztert, hogy *a jövőben a polgármester véghatározatait felülvizsgálati kérelem folytán bírálja el,* jogszabálysértés megállapítása esetén pedig az érdemleges elbírálás mellőzésével új eljárást és határozathozatalt rendeljen el.

Ezzel a nagyfontosságú kérdéssel foglalkozott legutóbb a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* is, amely *Harrer* Ferenc dr. felsőházi tagot bízta meg az ügynek a közgyűlésen való képviseletével.

Harrer Ferenc dr.
felsőházi tag

felfogása ebben az ügyben a következő:

— A közszállítások odaítélése tárgyában felebbezésnek van helye, kivéve, ha a határozat a legfelsőbb fokú hatóságtól ered, vagy ha valamely jogszabály a fellebbezést kívánja. A minisztériumnak alárendelt állami hatóság határozata ellen, fellebbezés kizárásával, csak felülvizsgálatnak van helye.

A polgármester, abból indulva ki, hogy

a késedelmes fellebbezési eljárás igen sok szor a végrehajtás elhúzódására vezet,

a törvényhatóság határozata ellen benyujtott fellebbezéseket halasztó hatállyal nem bíró *felülvizsgálati kérelemként fogadta el,* majd pedig ilyen értelmű állásfoglalásra kérte fel a belügyminisztert is. A belügyminiszter azonban ellentétes álláspontra helyezkedett és megengedhetőnek nem tartotta, hogy a közönség fellebbezési joga egy ilyen gyakorlattal elvonassék. A polgármester a belügyminiszternek ezt a határozatát a közgyűléssel közli, nyilván tájékoztatás céljából.

— Álláspontom, hogy még *új jogszabállyal sem szabad szűkíteni a közönség fellebbezési jogát,* viszont a fellebbezések gyors előkészítésével, soronkívüli elintézéssel és azzal lehet a helyzeten enyhíteni, hogy

a törvényhatósági bizottság támogatását helyezi kilátásba a polgármesternek azokban az esetekben, amikor közérdekből a sürgős végrehajtást kell elrendelni.

— Helyes volna, ha a kiírásnál a közmunka részletei úgy választatnak el, hogy *az egyik vagy másik részlet ellen beadott fellebbezés az egész munka végrehajtását ne odázza el.*

Nagyon érdekesen fejtegeti ezt a kérdést *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag, aki álláspontjának illusztrálására a 720 kislakás építése körül felmerült akadályokat hozza fel példának és ezzel az egész közvéleményt érdeklő bonyodalmat tár a nyilvánosság elé.

Katona János
mérnök, törvényhatósági bizottsági tag

nagyérdekű nyilatkozata, amelyet a *Fővárosi Hirlap* munkatársának adott, a következő:

— Valóban nem lehet a versenytárgyalásokon résztvevőket elütni attól a joguktól, hogy a polgármester döntése esetén, főképen, ha esetleg a sérelmezésnek komoly indoka volna, *ne élhessenek fellebbezési jogukkal.* Ezzel szemben a székesfőváros közönségének igen sok vonatkozásban érdeke, hogy a birtokon belüli fellebbezés folytán előálló huzavona révén, főként az egymással ölelkező munkáltatókból kifolyólag *felesleges és nem egyszer telemes károsodás ne érje.*

— Itt van legjobb példának a legaktuálisabb és egyben a legkiáltóbb eset, a fővárosi *720 kislakás építése körül támadt bonyodalom.*

A két helyen épülő kislakások épületei fedél alá kerültek és az építkezés ennél a pontnál megállott és esetleg hónapok telhetnek el, amíg ismét folytatni lehet az építkezést.

— A kőműves munkálatokat zavartalanul csak úgy lehet folytatni és befejezni, ha az egyes iparos munkák a szorosabb értelemben vett kőműves munkákkal párhuzamosan haladnak. Ezért ezeknek vállalatba adásáról időben gondoskodni kellett. A polgármester ezt meg is cselekedte, azonban *a versenytárgyaláson megbízás nélkül maradt vízvezetékszerelő, asztalos, lakatos és egyéb iparosok a polgármester döntését megfellebbezték* és így nemcsak ezek a munkák állottak meg, hanem a *már folyamatban levő kőműves munkákat is le kellett állítani,* mert hiszen ezeknek továbbfolytatása az egyéb kapcsolatos munkák bizonyos mérvű elkészültét tételezik fel.

— *A 720 kislakás építése körül most súlyos károsodás hárul a fővárosra.* Mindenekelőtt

nem készül el időre az építkezés, aminek ezúttal még az a kellemetlen következménye is van, hogy az Eucharisztikus Kongresszus vendégei számára nem bocsáthatják rendelkezésre a 720 kislakást,

amint ezt tervezték. De ezenfelül a kőműves vállalkozók előreláthatólag, *kárpótlást keresnek majd a munka megállásáért őket ért károsodásért.*

— Véleményem szerint az ilyen és hasonló eseteken csak úgy lehet segíteni, ha a vállalkozókat nem ütjük ugyan el fellebbezési joguktól, de oda hatunk, hogy az olyan fellebbezéseket, amelyek számára a polgármester kimondja a *sürgősséget,*

a felsőbb hatóság haladéktalanul elintézze:

még pedig úgy, hogy a döntés *záros határideje* intézményesen biztosítható legyen. Ebben az esetben nem kell változtatni semmiféle szabályzaton, nem csorbul a pályázók joga és nem kell viselnie sem a polgármesternek, sem a fővárosnak semmiféle magánjogi felelősséget.

Homokviharok és kavicsbörze a Szabadság-téren

Azok, akiknek útja a Szabadság-tér déli oldalán vezet el, nagy meglepetéssel láthatják, hogy a térnek ezen a részén hatalmas, *kétemeletnyi homok- és kavicshegyek* emelkednek. A park és az úttest egyik részét elzárják e homokhegyek a forgalom elől, drótakadályok és deszkafalak zárják el a közönség elől az útvonal és a park egy részét. A *Pénzintézeti Központ* székháza épül itt. Szakkörökben már napok óta beszélnek arról, hogy milyen szerencse érte ennél az építkezésnél a fővállalkozót, a *Havel* Lipót épőmesteri céget. Az alapozási munkálatoknál ugyanis

bő homok- és kavicsbányára akadtak.

A szakkörök becslése szerint *70—80.000 pengős váratlan jövedelemhez jut így a vállalkozó cég,* mert nemcsak ehhez a hatalmas arányú építkezéshez szükséges homok- és kavicsszükséglet megvásárlása válik így szükségtelenné, hanem *olyan bő homok- és kavicsbányát tártak itt fel, hogy abból jelentékeny mennyiséget áruba is bocsáthatnak.*

Ezt már meg is tette a cég:

valóságos építőanyagbörze van a Szabadság-téren,

ahol az alapozásból kikerült kavicsot 3 pengő 50 fillérért, a dunahomokkal egyenlő finomságú homokot 5 pengőért, az úgynevezett bányahomokot pedig 2.50 pengőért árusítják. A Szabadság-tér déli oldalának egyik parkrészében és

a lezárt útvonalon emelkedik a kétemelet magasságú homokhegy, amelynek csupán egy részét használják fel az építkezéshez,

a másik részét áruba bocsátják.

Érdekes, hogy a vállalkozó cég egy másik parkrészt is lezárt dróttal, arra számítva, hogy *itt is felhalmozhatja majd az alapozásból előkerülő homokot és kavicsot.* Benyujtott a főváros II. ügyosztályához egy kérvényt, amelyben *járdafoglalási engedélyt kér az úttest egy másik részének és újabb parkterületnek elfoglalására.* A főváros II. ügyosztálya, — mint értesülünk, — *ad akta* tette a kérvényt, mert nem akar ezzel veszedelmes precedenst teremteni, — *a kérést nem találja alkalmasnak komoly tárgyalásra.* A vállalkozó cég azonban abban a hitben volt, hogy *sikerül majd elnyernie az engedélyt és további területeket is elkeríthet homok- és kavicshegyeivel.*

Szakértők véleménye szerint

hónapokig eltarthat, amíg ezt a hatalmas mennyiségű homokot és kavicsot el tudják adni,

így tehát a Szabadság-téren hosszú ideig állanak a finom, porhanyós, sárga homokhegyek, amelyek szeles időben *valóságos ködfátyolt borítanak a térre.*

A Szabadság-tér, tudvalevően, egyik legszebb reprezentációs tere a fővárosnak, *itt vannak az irredenta-szobrok, úgyszólván minden Pestre érkező idegen megtekinti a teret.* Most, amikor az *Eucharisztikus Kongresszusra külföldi vendégek tízezrei érkeznek majd a magyar fővárosba, sajnálatos, hogy üzleti érdekből elcsúfítják a főváros egyik legszebb terét.*

A Magyar Pamutipar r.-t. igazgatósága és felügyelőbizottsága mély fájdalommal jelenti, hogy az igazgatóságnak alelnöke és a vállalatnak évtizedeken át volt vezérigazgatója:

szurdai Szurday Róbert

országgyűlési képviselő

e hó 8-án váratlanul elhúnyt. A megboldogult egész életében vállalatunk és a magyar textilipar fejlesztése körül fáradhatatlan munkásságot fejtett ki és elévülhetetlen érdemeket szerzett. Kiváló szakismereteit mindenkor önzetlenül állította a köz szolgálatába is. Vállalatunkat nagy munkaszeretettel és rendkívüli buzgalommal irányította és az ő nevéhez fűződik annak naggyáfejlesztése.

Emlékét mindenkor őszinte kegyelettel fogjuk megőrizni.

Utolsó útjára 1938 február 11-én, pénteken ¼4 órakor kísértük a Kerepesi-úti temető halottasházából.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyű nitrocelluloze szórózománcok minden színben: minden ipari célra elsőrendű minőségben, legolcsóbb árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztító és fényesítő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polírvíz, polírpaszta, csiszoló paszta. „XYLON" körömlakk.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfűtéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfűtéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

Figyelemreméltó javaslatokkal vesz részt a február 16-i közgyűlésen a párt

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja Zsitvay* Tibor dr. pártelnök vezetésével értekezletet tartott, amelyen megjelent *Schuler* Dezső dr. alpolgármester is és résztvett az értekezleten, az elnök meghívására *Szeder* János országgyűlési képviselő is.

Zsitvay Tibor dr. pártelnök a napirend előtt kegyeletes szavakkal emlékezett meg a tragikus hirtelenséggel elhúnyt *Szurday* Róbert országgyűlési képviselőről, akinek emlékét jegyzőkönyvbe iktatták. Ezután melegen üdvözölte *Gaár* Vilmos dr. örökös törvényhatósági bizottsági tagot abból az alkalomból, hogy *aranydiplomát* kapott.

Juhász Jenő dr. napirend előtt indítványozta, hogy a vendéglátó ipar és a közönség érdekében, különös tekintettel az Eucharisztikus Kongresszusra, *a penziók, különböző étkezdék és kifőző helyek ügyét egységesen szabályozni kell.* Ebben az ügyben javaslatot terjeszt a közgyűlés elé.

Ezután *a február 16-iki közgyűlés napirendjének letárgyalása* következett.

*

Zsitvay Tibor dr. elnök bejelentette, hogy a polgármester előterjesztést tett az Angyalföldnek Magdolnavárosra való elnevezésére, ami honorálása az általa felvetett ötletnek. A Hegyvidéknek Mátyás király-városra való elnevezését javasolja a polgármester. A pártértekezlet az új elnevezésekhez örömmel hozzájárult.

Ezután a régi Lóversenytér egy részének a Nemzeti Sportcsarnok elhelyezése céljára való kijelölése és az OTI-nak használatra való átengedése került tárgyalásra.

Szeder János országgyűlési képviselő, az Országos Lövész Szövetség alelnöke köszönetet mondott a pártnak, amely Sárkány Ferenc törvényhatósági bizottsági tag indítványára melegen pártolja azt a javaslatot, hogy a sportcsarnokban lövészpályát is létesítsenek.

Zsitvay Tibor dr. bejelntette, hogy a párt nyomatékosan hangsúlyozza a fedett lövészpályának nemzeti érdekből való megépítését, azonban nem követelheti a fővárostól, hogy ezt a költségtöbbletet jelentő építkezést a sportcsarnokkal kapcsolatban megvalósítsa.

Kertész Elemér, a kérdés előadója javasolta, hogy a sportcsarnok bírálóbizottságában a törvényhatósági bizottság két-három képviselője is nyerjen helyet. A lövészpályát illetőleg a tervpályázatot módosítani kell.

Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő a lövészpálya létesítését melegen pártolja, de nem tartja lehetségesnek, hogy ez a sportcsarnokban, esetleg annak tetőzetén elhelyezhető legyen.

Zsitvay Tibor kijelenti, hogy a sportcsarnok mérnöke szerint a szuterrénben elhelyezhető a lövészpálya, melynek technikai akadálya nincsen, de pénzügyi akadálya van.

Harrer Ferenc dr. felsőházi tag a közszállítások odaítélése ügyében igénybevehető jogorvoslatok kérdésében terjesztette elő előadói javaslatát, amelyről ennek az egész nagy kérdésnek ismertetése kapcsán lapunk más helyén emlékezünk meg.

Gaár Vilmos dr. vette most át az elnöklést, mert **Zsitvay** Tibor az elnöki szobába vonult tanácskozásra.

Szántay István az új budai autobuszgarázs céljára a Lenke-téren terület átengedéséről szóló kérdést adta elő. A városmajori elhelyezés tervét a párt kifogásolta, a mostani megoldás azonban ideális.

Katona János hangoztatta, hogy túl drágának tartja a tervezett építkezést. 50—60 autó garazsirozására nem lehet 800.000 pengőt elkölteni. Ebben az ügyben majd szót emel, ha az építkezés a közgyűlés elé kerül.

Szentjóbi Staub Elemér a gödöllői HÉV-állomásnak, amely közlekedési szempontból lehetetlen helyen van, a régi Lóversenytérre való áthelyezését sürgeti, annál is inkább, mert az új sportcsarnokkal csak növekedni fog ezen a vidéken az amúgyis erős forgalom.

Hajnóczy Béla elfogadásra ajánlja az élelmiszerüzletek 7 órai zárórájára vonatkozó előterjesztést.

Tóth Gábor javaslatára a pártértekezlet az előterjesztéshez azzal járult hozzá, hogy szombaton ezek az üzletek 8 óráig maradhassanak nyitva.

Deményi Aladár dr. az 1914. évi 4½%-os kölcsön ügyében hozott döntőbírósági ítéletről szóló jelentést elfogadásra ajánlja és indítványozza, hogy Lamotte Károly alpolgármesternek mondjon a párt ebben az ügyben kifejtett ténykedéséért köszönetet. Elfogadásra ajánlja a Községi Takarékpénztár zárószámadását, amely az intézet nagy fejlődéséről tanuskodik. Ezután a pénzügyi természetű szabályrendelet-módosításokra vonatkozó előterjesztések egész sorát referálta és ajánlotta elfogadásra. Külön kitért a fogyasztási adókról szóló szabályrendelet módosítására. Ebben a kérdésben a polgármester és a belügyminiszter szemben állanak egymással, amennyiben a belügyminiszter csak a tényleg elfogyasztott adótárgyakat kívánja adóval megróni és az egyéb behozott adótárgyakat illetőleg a polgármester diszkrécionális jogán alapuló elbirálást sem engedélyezi. A kérdésben a belügyminiszter álláspontját pártolja, majd **Vályi** Lajos dr. és **Szentjóbi Staub** Elemér hozzászólása után indítványozza, hogy a párt kérje fel a polgármestert idevonatkozó előterjesztésének a közgyűlés napirendjéről való visszavonására.

A pártértekezlet az előadó javaslatát elfogadta.

Vályi Lajos dr. javaslatára magáévá tette a párt a **behajthatatlan** követelésekről szóló polgármesteri előterjesztést.

Hencz Lajos előadása alapján az adószedő tisztviselők szakvizsgájáról szóló szabályrendelet módosítására vonatkozó előterjesztést elfogadta a pártértekezlet. Hasonlóképpen elfogadta **Dongó** Orbánnak az új tanonc-otthon létesítése, **Tóth** Gábornak a vágóhídi építkezésre, **Hajnóczy** Béla dr.-nak a Rókus-kórház szájsebészeti osztályához alorvosi állás szervezésére, **Gazdy** Jenőnek az egyes intézmények ágynemüszükségletének beszerzésére és ezeknek az Eucharisztikus Kongresszus vendégei részére való kölcsönadás tárgyában tett előadói javaslatait is.

Vályi Lajos dr. az új gyógyszertárak felállítási kérelmének elutasítására vonatkozó előterjesztése kapcsán helytelenítette, hogy a főváros indokolt esetekben sem ad engedélyt gyógyszertárak nyitására és ezzel — miután a belügyminiszter sok esetben mégis megadja az engedélyt — az autonómia jogáról mond le.

Az indítványok során **Sárkány** Ferenc javaslatára elhatározta a párt, hogy minden erővel szorgalmazza a HONSz-ház számára a Zsitvay Leó-utcai telek adományozását, hogy a Hősök-napjára az épület alapkőletétele megtörténhessék.

Vályi Lajos dr. helyteleníti, hogy a villamosokon a kalauzoknak minden jegyváltást és jegykezelést hangos „köszönöm" szóval kell nyugtázni, ami miatt súlyos pénzbüntetéseket rónak ki a kalauzokra.

Gondnokok kirendelése az árvaszéknél

Az ügyvédi kamara megállapította, hogy nem érvényesülnek illetéktelen befolyások

A székesfőváros árvaszékének a gondnoki kirendelések körüli eljárása ellen *Gál* Jenő dr. ügyvéd és társai a Budapesti Ügyvédi Kamaránál vádat emeltek, mire a kamara választmánya megbízta *Kövess* Béla dr. kamarai elnököt, hogy lépjen érintkezésbe a vádak tisztázása céljából *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnökkel. *Kövess* Béla dr. elnöktársával, *Blauner* Mór dr.-ral együtt felkereste *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnököt, aki *Wester* Gusztáv dr. és *Szokola* Leó dr. elnökhelyettes jelenlétében fogadta őket és megadta a kívánt tájékoztatást, amelyről a kamara kiküldöttei jegyzőkönyvet vettek fel.

A Budapesti Ügyvédi Kamara választmánya 1938 február 3-án tartott ülésének jegyzőkönyve szerint „az árvaszéki elnök megmutatta a gondnoki kirendelésekről vezetett, egyáltalán nem titkos, még csak nem is bizalmas *nyilvántartási könyvet*, amelyben az arra hivatott vegyes bizottság által kijelölt és az évente foganatosított felülvizsgálás és kiegészítés alkalmával törölt, illetve pótlólag felvett összesen 250 kartárs neve szerepel. Mindegyik név mellett fel van tüntetve, hogy mikor, milyen nevű fél, milyen értékű ügyében, milyen természetű megbízást kapott a gyámhatóságtól az illető kartárs és hogy ebből a megbízásból kifolyólag milyen összegű díjazásban részesült. Az utolsó rovatban az elnök úr feljegyzi azt is, hogy ha valaki az illető kartárs érdekében fordul hozzá. Az ajánló személye, társadalmi, hivatali vagy pártállása azonban a kirendelésre semmiféle befolyással sem bír."

„Saját közvetlen tapasztalatom alapján jelenthetem tehát a választmánynak, — mondja a továbbiakban a jegyzőkönyv, — hogy a székesfővárosi árvaszékkel szemben a gondnoki kirendelések körül követett eljárás miatt emelt kifogások *alaptalanok*. Nemcsak, hogy nem felel meg a tényeknek, mintha a székesfővárosi árvaszék a gondnoki kirendelések körül nem ragaszkodnék szigorúan a vonatkozó belügyminiszteri rendelet intézkedéseihez, illetve az ügyvédi kamarával és a kir. törvényszék elnökével létesült megállapodásokhoz, nemcsak hogy *illetéktelen befolyások nem érvényesülnek a kirendeléseknél*, nemcsak hogy egyes kartársakat a többiek rovására nem részesít jogosulatlan előnyökben a székesfővárosi árvaszék, de éppen ellenkezőleg, arról győződtem meg, hogy a kirendelések körül a gyámhatóság a legnagyobb tárgyilagossággal, *minden jogosulatlan kedvezés kizárásával csakis a rábízott érdekek védelmében, a fennálló jogszabályoknak megfelelően jár el.*"

Még megemlíti a jelentés, hogy *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnököt, aki egyetlen alkalmat sem mulaszt el, hogy az ügyvédi karral való szolidaritását kifejezésre ne juttassa, valamint munkatársait nagyon bántják a kamara választmányában elhangzott panaszok, ezért *Kövess* Béla dr. indítványozta, hogy az ügyre vonatkozó *jegyzőkönyv kivonatát közöljék az árvaszék elnökével.* A kamara választmánya az elnök jelentését tudomásul vette és az indítványt elfogadta.

HÍREK A PÁRTBÓL

Pártközi konferencia. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével február 11-én a városházán pártközi konferencia volt, amelyen a február 16.-i közgyűlés tárgysorozata került megbeszélésre. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártját *Vályi* Lajos dr., a Keresztény Községi Pártot *Cselényi* Pál és *Nagy* László, a keresztény ellenzéket *Halmay* Zoltán, a Polgári Szabadság Pártot *Láng* Lajos dr. és a Szociáldemokrata pártot *Bánóczy* László dr. és *Révész* Mihály képviselték.

A XII. kerület új pártelnöke. Vitéz *Rátvay* Imre nyugalmazott tábornok lemondása óta hosszú ideje üresen maradt a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja XII. kerületi szervezetének elnöki széke. Most *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök az elnöki tisztet *Porcs* István dr. ügyvéddel, a hegyvidéki református egyházközség főgondnokával töltötte be, aki a XII. kerületi választmánynak a NEP-listán az első tagja. Az új pártalkotmány alapján a kerület új szervezése folyamatban van és ennek körében történt az elnökség betöltése is.

Beszámoló Zugló fejlődéséről. A *Zuglói Horthy Miklós Kertváros Egyesület* beszámoló gyűlést tartott. *Sélley* Antal megnyitója után *Boronkay* István dr. és *Soltész* Imre ny. ezredes tett jelentést, majd *Bényi* Károly dr. és *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tagok számoltak be az elért eredményekről, amelyek főképen *a családi házak építése* és *a közlekedés megjavítása* terén mutatkoznak, bár a közlekedés terén — mint *Kertész* Elemér hangoztatta — több tennivaló van, így a 68-as villamos meghosszabbításáig *autobusz ingajárat* beállítására volna szükség. Vitéz *Tóth* András dr. országgyűlési képviselő üdvözölte az egyesületet, végül *Baráth* Géza ügyvezető igazgató mondott köszönetet a kerület bizottsági tagjainak fáradhatatlan és eredményes munkájukért.

A kőbányai pártszervezet *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tag elnökletével ülést tartott, amelyen *Halter* Károly kormányfőtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag is résztvett. Alelnökké *Szieberth* Imre kormánytanácsost választották meg. Az elnök örömmel emlékezett meg a városi kinevezések alkalmából a kerületet ért erkölcsi sikerekről, majd köszönetet mondott *Király* Dezső központi kerületi titkárnak kiváló működéséért. Beszámolt ezután a várospolitikai eredményekről. Bejelentette, hogy *Marschall* Nándor vezetésével megalakult a kerület magánalkalmazotti szakcsoportja. *Bodnár* János dr., *Franciszcy* Béla, *Szemethy* Béla és *Tuzson* Gyula szólaltak még fel.

Tisztújítás a VI. kerületben. A VI. kerületi pártszervezet az új szervezeti szabályzat alapján tisztújító közgyűlést tartott. A nagyszámban megjelent párttagok Schoepflin Lajos dr. ker. elnök vezetésével egyhangú lelkesedéssel választották meg a hivatalos listán szereplő tisztikart. Ügyvezető elnök lett: vitéz Papp Gyula, társelnökök: Bárdoly Sándor dr., Dóczy Imre dr., Farkas József dr., Kékessy János, Lenkey Ferenc, Schilling Endre dr., alelnökök: Bakonyi Pál dr., Bekényi Gábor dr., Berdin Kálmán dr., Erdélyi László dr., Herzum János, jegyző: Apáthy János, Biró László, Mánássy István, pénztáros: Sághelyi Károly, ellenőr: Ecker Lajos, ügyész: Buday Béla dr., háznagy: Polivka Károly, gazda: Zöllner Ágoston. Ezenkívül megalakították az elnöki tanácsot és a választmányt.

Alkalmas-e a nő politikai szereplésre orvosi szempontból? Ezzel az érdekes címmel tartott a VIII. kerületi pártszervezet női csoportja rendezésében Vaszary István dr. főorvos nagysikerű előadást. Az orvos szemszögéből világította meg a kérdést, majd oda konkludált, hogy nem véletlen, hanem elrendeltség, hogy a nő akkor érkezik el politikai jogai teljesítéséhez, midőn a politikában a szociális mentalitás kezd uralkodóvá lenni. A nagyszámú közönség élénk tetszéssel fogadta az előadást, amelyhez Buzághné dr.-né Kocsy Aranka dr. szólott hozzá és maga is érdekes előadást tartott. Mindkét előadást Katona János törvényhatósági bizottsági tag köszönte meg meleg szavakkal. Február 16-án este 8 órakor a női csoport előadó ülésén Katona János tart előadást: „Az elégedetlenség lelki motivumai" címmel.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapítási év: 1862. Telefon: 134-664.
Gyártmények: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készítmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

Budapest multbeli gyakorlata szerint választ a jövőben is

Teljes megegyezés a városházi pártok között — Az együttes fellépés eredményei a választójogi javaslat módosítása érdekében

A képviselőház bizottsági ülésein most készítik elő az új választójogot. A kormány felkérte a főváros vezetőségét, hogy tegye meg megjegyzéseit a javaslatra, természetesen nem politikai természetű hozzászólást kívántak, hanem *azt akarták tisztázni, hogy a választójogi javaslatban lefektetett rendszer szerint a választás technikai lebonyolítása* — amelyet a főváros adminisztrációja végez — *nem ütközik-e komolyabb akadályokba.* *Szendy* Károly polgármester a megfelelő megjegyzéseket megtette. A technikai problémákkal a szakemberek foglalkoztak és *a különböző javaslatokat a kormány magáévá is tette.* Körülbelül negyven módosítást terveznek, amíg ezek el nem készültek, addig nem lehet tisztán látni. Annyi azonban máris bizonyos, hogy

a fővárosi választásokra vonatkozólag sem a kormány, sem a pártok felfogása között lényeges eltérés nincs.

Szendy Károly polgármester összeállította azt a listát, hogy *a törvényhatósági választásokon egyes kerületek hány bizottsági tagot választanak és az induláshoz hány ajánlás szükséges.*

A Vár hét bizottsági tagot fog választani. Minden bizottsági tagra száz ajánlás szükséges, tehát *egy-egy pártnak az induláshoz 700 aláírásra lesz szüksége.*

Vizivárosban, Óbudán, a Belvárosban és a *Szent István-városban ugyancsak kerületenként hét-hét bizottsági tagot választanak.* Ezekben a kerületekben is *hétszáz ajánlás kell az induláshoz.*

A *Terézváros* kilenc bizottsági tagot fog beküldeni a közgyűlésre és így az induláshoz *kilencszáz ajánlás szükséges.*

Erzsébetvárosban hasonló a helyzet: kilenc bizottsági tag kilencszáz ajánlóval indul.

A legnagyobb kerület a *Józsefváros*, amely 11 bizottsági tagot fog választani és itt 1100 aláírásra van szükség.

Ferencvárost a szomszédos kerületekhez arányosították: *itt kilenc mandátumért kilencszáz ajánlást kell benyujtani mindegyik pártnak.*

A többi összes kerületek, tehát úgy *Kőbánya*, mint az új kerületek: *Szent Imre-, Mátyás király-, Magdolna-* és *Rákosváros* egyenként hét-hét bizottsági tagot küld be és hétszáz ajánlásra van szükség.

Eszerint tehát, ha egy politikai párt Budapest összes kerületeiben indulni akar, ugy 10.800 szavazatot kell előteremtenie.

Budapesten különben *108 bizottsági tagot fognak választani.* A bizottsági tagok számában tehát *eltérés nincs.* Annál inkább nehéz lesz az ajánlásokat megszerezni, mert a javaslat szerint *csak harminc évnél idősebb választók jelentkezését fogadhatják el a jelölésnél,* tehát minden egyes ajánlónak még igazolnia kell azt is, hogy harmincadik életévét betöltötte.

Budapesten az országgyülési választások is az eddigi rendszer szerint zajlanak le. Eleinte úgy volt, hogy *a régi pártoknak bizonyos kedvezményt adnak, amely egyformán vonatkozott volna úgy az ajánlások számára, mint a kaució nagyságára.* Magában a törvényjavaslat szövegében nagyon előnyösen mutatkozott ez a felfogás. A főváros kimutatása szerint azonban az *adott kedvezmények egészen jelentéktelenek.*

A budai kerületben a régi nagy pártoknak, vagyis azoknak, amelyek több, mint négy képviselővel rendelkeznek jelenleg is a képviselőházban, *kilencszáz ajánlásra van szükségük és ezenkívül ötezer pengő biztosítékot kell letenniök.* Ha új párt indul, úgy *ezerötszáz ajánlásra van szüksége,* de a biztosíték az új pártnál is csak ötezer pengő.

Az északi kerületben a kedvezmény még inkább elenyészik: *1350 ajánlásra van szüksége a régi pártoknak, az új pártoknak pedig 1500 ajánlót kell felhajtaniok.* A differencia tehát itt már csak 150. A biztosíték ezúttal is mind a két párt részére 6500—6500 pengő.

A déli választókerületben a beigért előny már teljesen elenyészett. A főváros számítása szerint ugyanis úgy a régi, mint az új pártoknak 1500 ajánlót kell felsorakoztatniok és a kaució pedig mindkét pártnál 7000 pengő.

A bizottsági tárgyaláson a kormány belátta, hogy a beígért kedvezmény teljesen elenyésző és máris megvan az az eredmény, hogy

a kaució egyetlenegy párt részére sem lehet több 5000 pengőnél.

A régi pártok most azt szeretnék elérni, *hogy az ajánlók számában is tegyen valami kedvezményt a kormány, de ilyen irányban még végleges döntés nincs.*

A választójogi vitában valamennyi párt képviselője résztvett. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

PETROVÁCZ GYULÁVAL,

a Keresztény Községi Párt egyik vezérférfiával, aki a választójogi küzdelemről a következőket mondotta:

— Valamit ki kell emelnem, és ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni. Az *önkormányzat szelleme ezúttal is kétségen kívül diadalmaskodott.* A főváros közgyűlési termében az ellentétek már régen lecsiszolódtak és a komoly kérdésekben rendszerint egyöntetű felfogás alakul ki. Így történt most is a választójogi vitában. Amikor azt a javaslatot tettem, hogy maradjon meg a választásoknál a régi rendszer, az indítványt *Zsitvay* Tibor éppen úgy elfogadta, mint *Rassay* Károly, sőt felszólalt *Györki* Imre, a szociáldemokratapárt részéről és hozzájárult a javaslathoz. *Én és társaim természetesen helyeseltünk, amikor Zsitvay azt a kiegészítő javaslatot tette, hogy az egész XIV. kerület a déli kerülethez kerüljön.* A fővárosi pártoknak egyöntetű állásfoglalása mindenesetre *mély hatást tett azokra, akik a vita anyagát figyelemmel kisérték.*

Ebben az évben mindenesetre nagyon erős munkája lesz a főváros közjogi ügyosztályának.

Április közepéig feltétlenül elkészül az új választójogi törvény és a főváros mindjárt hozzálát az új névjegyzék összeállításához. December 31-ére feltétlenül készen lesz és jogerőre lép az új névjegyzék.

Sokan ebből azt következtetik, hogy hamarosan meglesz a választás. Ilyen irányban még döntés nincs, mindenesetre az tény, hogy *1939-ben már az új névjegyzék szerint lehet választani, ha annak szükségessége felmerül.*

Technikai újításokkal oldják meg a közlekedés hibáit

Gyorsvasút létesítésével is foglalkozni fog az üzempolitikai bizottság — Miért bukott meg a kisszakasz?

Alig van még egy másik témakör, amely a polgárság széles rétegeinek érdeklődését olyan általános mértékben felkeltené, mint a közlekedési kérdések. *Szendy* Károly polgármester a *Fővárosi Hirlap* legutolsó számában kijelentette, hogy a főváros legsürgősebb feladata a közlekedés helyes megoldása. Az üzempolitikai bizottság már hozzá is látott a kérdések tárgyalásához. A kereskedelemügyi minisztériumnak az az ismeretes rendelete, amely szerint a Beszkárt ez év július elsején új közlekedési tarifát köteles életbeléptetni, sürgőssé tette a kérdés megoldását és ez éppen a magyarázata annak, hogy az üzempolitikai bizottság az elkövetkező hetekben hetenként kétszer kizárólag ezekkel a problémákkal foglalkozik.

Az eddig lefolyt két ülésen általános közlekedéspolitikai jellegű kérdések kerültek szóba. Igy többek között az, milyen *viszonyban kell hogy legyenek egymással a közlekedési igények kielégítésénél a Beszkárt, a HÉV és az Autobuszüzem, továbbá, hogy a közönséget milyen általános alapelvek figyelembevétele mellett lehet sürü és egyenletes közlekedéshez juttatni.*

Már az első ülések folyamán is domináló szerepet kapott az az elképzelés, hogy

az eddigi tarifával ellentétesen, a távolsági viteldíjszabást kell életbeléptetni,

mert ez az a mód, amely a vállalat és a közönség szempontjából egyaránt a legigazságosabb. A tarifakérdéseken túlmenően azonban a problémák egész sora vár megoldásra, mert *a járműpark, különösen a villamosnál és a HÉV-nél technikailag nem felel meg azoknak a követelményeknek, amelyeket bármilyen modern közlekedési vállalattal szemben támasztani lehet.* A háború utáni idők lehetetlenné tették a kocsiparkok felújítását és

az utolsó tizenöt esztendőben voltaképpen nem lehetett egyebet tenni, mint csupán azt, hogy a meglévő berendezések üzembiztonságát konzerválják.

Most, a tarifamódosítás életbeléptetésével egyidejuleg éppen a főváros általános közlekedési politikájának megfelelő kialakítása érdekében feltétlenül *sort kell keríteni arra is, hogy a felszerelési téren mutatkozó hiányosságokat gyökeresen orvosolják,* tehát a gépes kocsikat a modern igényeknek megfelelő műszaki berendezésekkel lássák el, különös figyelmet fordítva arra is, hogy a kocsiknak az utasok által használt részei kényelmesek és higienikusak legyenek.

Valószínű az, hogy az üzempolitikai bizottság most folyó tárgyalásai alkalmából

konkrét formában szóbakerül a gyorsvasuti probléma is.

Nem képzelhető ugyanis másként a dolog, csak úgy, hogy amidőn nagy áldozatok árán több esztendőre vonatkozóan kialakítják Nagy-Budapest forgalmának alapfeltételeit, akkor már eleve számolni kell a jövő fejlődés útját jelölő gyorsvasúti kérdéssel.

Egyik legnehezebb problémája a Beszkártnak a *kisszakasz-kérdés,* amelynél e pillanatban nem tudják, fenntartsák-e a tantuszt, vagy teljesen elejtsék. Az üzempolitikai bizottság felkérésére dolgozó szakértők szinte egyhangúan azon a felfogáson vannak, hogy

a kisszakasz-rendszer megbukott,

megbukott pedig azért, mert mindaddig, amíg teljesen új, nagyszámú és a kisszakaszos utazás követelményeinek megfelelő villamoskocsi felett nem diszponál a vállalat, számolni kell a közúti forgalom folytonos elakadásával, vagy ha ezzel nem is, de lassúságával. A szakértői felfogások szerint tehát *meg kell szüntetni a kisszakaszos utazást,* hogy azonban a közönség ne járjon rosszul, *a tarifát szociális módon kell megalkotni, gyökeresen keresztülvive abban a távolsági menetdíjakat.*

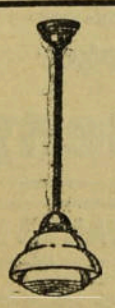
A kérdés megoldása nem könnyű, főként azért, mert adminisztrációs szempontból sok hátrányt jelentene a vállalatra, ha a különböző jegytipusok nagy száma komplikáltabb jegykezelést igényelne.

Ugyancsak a szakértők állapították meg azt, hogy a Budapesten jelenleg üzemben levő villamoskocsik, leszámítva azt a csekély számú középajtós járművet, amelyet pár évvel ezelőtt szereztek be, *egyáltalán nem felel meg a modern közlekedési igényeknek.* A kocsikban rendkívül sok az ülőhely, ami meglassítja a közlekedési lehetőségeket és a jegykezelés gyorsaságát. További baja a villamoskocsiknak *a bejárati ajtók szük volta,* gyökeres segítséget tehát csak az nyujtana, ha a kocsikat megfelelően átépítenék és belsejükben részben kevesebb ülőhelyet helyeznének el, részben gondoskodnának arról, hogy a fel- és leszállás egyidőben történhessék.

A trolleybusz üzembehelyezési kérdései is az üzempolitikai bizottság megvitatása alá kerülnek. Számos külföldi nagyvárosban előnyös alkalmazást talált ez a modern közlekedési eszköz, mindhogy azonban a Beszkárt még hosszú ideig nem lesz abban az anyagi helyzetben, hogy nagyobb számban szerezhesse be ezeket a hatalmas összegeket igénylő járműveket, *előreláthatóan elodázódik Budapesten a trolleybuszközlekedésre való áttérés.*

A Beszkárt igazgatósága az autóbuszközlekedéssel szemben bizonyos aggályokat táplál, mert ugyanakkor, amidőn elismerik, hogy ezek a járművek ideálisan megfelelnek a gyors és megbizható közlekedés alapelveinek, kénytelenek leszögezni, hogy a villamosvonalakba befektetett óriási összegek gyümölcsöztetése mind illuzórikusabbá válik, ha az autobuszok száma jelentékeny mértékben megnövekszik.

Az üzempolitikai bizottság legközelebbi ülésén már a dr. *Harrer* Ferenc által előterjesztett javaslat részletekbe menő konkrét tárgyalása fogja kezdetét venni. Ennek a javaslatnak hármas tagozata van, amely részben a Beszkárt villamosvonalaira, részben az Autobuszüzemre, részben a HÉV-re vonatkozik. Mindegyik tételnél felveti *Harrer* Ferenc azt a kérdést: *vajjon milyen viszonylatvezetési rendszer lenne a legkielégítőbb; alkalmas-e mindenütt a tarifarendszer alapjául a távolsági díjszabás, kívánatos-e a hosszú relációk helyett a rövid relációk fenntartása,* stb. Az üzempolitikai bizottság tárgyalásait nagy érdeklődéssel kíséri a kereskedelemügyi minisztérium is és már az eddigi ülések lefolyásáról is referáltatott magának.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény

A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel

KH „Worklight" munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH 200-as átmérője 32 cm 60—200 W-ig.

KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,

egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Krompaszky Miksa — az északi kerület országgyűlési képviselője. Az északi kerületben *Szurday* Róbert halálával megüresedett országgyűlési képviselői mandátum, mint a Nemzeti Egység Pártja listájának első póttagjára, *Ledermann* Mór törvényhatósági bizottsági tagra szállt volna. Miután azonban Ledermann Mór, előrehaladt korára való tekintettel, jogáról lemondott, mint soron következő póttag, *Krompaszky* Miksa tankerületi kir. főigazgató, a Nemzeti Ebység Fővárosi Pártja V. kerületi szervezetének elnöke lett az északi kerület új országgyűlési képviselője.

Három főjegyző új beosztása. A polgármester vitéz *Horváth* László főjegyzőt, aki eddig a városgazdasági ügyosztály helyettes vezetője volt, a városrendezési és magánépítési ügyosztályba helyezte át, ahol *a jogi természetű ügyekben a tanácsnok helyettese lesz.* A városrendezési és városépítési ügyosztály eddigi helyettes vezetője, *Rózsavölgyi* István főjegyző a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztályra került, *ugyancsak tanácsnokhelyettesi minőségben.* A közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztályból viszont *Csanády* Gusztáv főjegyzőt a polgármester *áthelyezte a városgazdasági ügyosztályba, tanácsnokhelyettesi megbízatással.*

Szaszovszky Ottó vezérigazgatóhelyettes negyedszázados jubileuma. Lelkes ünnep színhelye volt az Elektromos Művek, ahol *Szaszovszky* Ottó helyettes vezérigazgató érdemekben és alkotásokban gazdag hivatali működésének negyedszázados jubileumát ünnepelték. Mint nagy család, úgy vette körül az Elektromos Művek tisztviselői kara és a munkásság küldöttsége a tanácsteremben megtartott ünnepségen az ünnepeltet. *Plósz* Lajos vezérigazgató meleg szavakkal méltatta *Szaszovszky* Ottó vezérigazgató munkásságát, érdemeit és melegen üdvözölte a jubileum alkalmából. *Szaszovszky* Ottó helyettes vezérigazgató meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésért. Az ünnepelt tiszteletére a Gellért szállóban 120 terítékes bankettet tartottak. *Szendy* Károly polgármester képviseletében *Morvay* Endre dr. kormányfőtanácsos, tanácsnok, a társüzemek részéről *Schön* Győző, a Gázművek helyettes vezérigazgatója és *Pap* Ferenc, a Vízművek vezérigazgatója, az üzemi választmány részéről *Kossalka* János és *Kövesligethy* Miklós dr. törvényhatósági bizottsági tagok köszöntötték fel Szaszovszkyt. Több üdvözlőbeszéd után az ünneplés vidám hangulatban a késő éjjeli órákban ért véget.

A Füszerkereskedők Országos Egyesülete a Fővárosi Hirlaphoz. A *Füszerkereskedők Országos Egyesületének* elnöksége a következő levelet intézte a *Fővárosi Hirlaphoz*: *Mélyen tisztelt Főszerkesztő Úr!* Jólesően tapasztaltuk legutóbbi közgyűlésünk alkalmával azt a *rendkívül nagy és felbecsülhetetlen megértést, melyet Főszerkesztő Úr szakmai problémáink iránt tanusított.* Országos Egyesületünk, mint a kereskedelem legszorgosabb ágának, az élelmiszerkereskedelemnek érdekképviselete, a szakmát foglalkoztató számos kérdésénél nem nélkülözheti a magyar sajtó, különösen a Főszerkesztő Úr irányítása alatt álló, nagy publicitású lap támogatását. Nagyon kérjük Főszerkesztő Urat, méltóztassék pártfogását részünkre a jövőben is biztosítani és hozzásegíteni bennünket ahhoz, hogy fokozott eredménnyel dolgozhassunk az élelmiszer-kiskereskedelem érdekében. Igaz köszönetünk kifejezése mellett vagyunk Főszerkesztő Úr iránt mély tisztelettel: *Füszerkereskedők Országos Egyesülete, Tóth* Gábor fővárosi bizottsági tag, elnök, *Rottmann* Adolf főtitkár.

Szurday Róbert

A magyar közéletet és gazdasági világot mély gyászba borította szurdai *Szurday* Róbert országgyűlési képviselő, a *Magyar Pamutipar Rt.* elnökének tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halála. Nagy veszteség érte elhunytával gazdasági életünket, közelebbről a textilipart, amelynek hatalmas fellendülésében vezető szerepe volt. Nemcsak nagykoncepciójú üzletember volt Szurday, hanem a textilipar kiválóan képzett technikusa. Középiskolái és önkéntesi éve után elvégezte a mülchauseni textilfőiskolát, majd nagy európai és amerikai cégek szolgálatában tökéletesítette ismereteit. Így került 1900-ban a *Magyar Pamutipar Rt.* élére.

A háború alatt *a monarchia pamutközpontjának vezetője* lett. A háború után nyomban átlátta a változott gazdasági helyzetben azt a perspektivát, amely a magyar textiliparra vár és úttörőjévé lett annak a nagy fejlődésnek, amely nemzetgazdaságunk mérhetetlen hasznára a textilipar terén megindult.

Halálának híre mélységes részvétet keltett. A *Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének* igazgatósági ülésén *Chorin* Ferenc dr. elnök méltatta elévülhetetlen érdemeit, a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* értekezletén *Zsitvay* Tibor dr. elnök állított emléket Szurdaynak, a politikusnak és közéleti férfiúnak, a *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete* gyászülésén fejezte ki mély részvétét, a *Munkaadók Központja* igazgatósági ülésén *Keleti* Kornél elnök mondott gyászbeszédet.

Csütörtökön délután temették el *Szurday* Róbertet a Kerepesi-úti temetőben impozáns részvét mellett. A többezer főnyi gyászoló közönség sorában megjelentek: *Halla* Aurél dr. államtitkár, *Tasnádi-Nagy* András dr., a Nemzeti Egység Pártja elnöke, *Zsitvay* Tibor dr., a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnöke, *Ugron* Gábor v. miniszter, *Bessenyey* Zénó dr., *Usetty* Béla dr., *Terbócz* Imre országgyűlési képviselők, valamint a poiltikai és gazdasági élet számos kiválósága.

Március 2.-án életbelép a felemelt autótaxitarifa. A kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta a közgyűlési határozatot, amely az autótaxi alaptarifáját *10 fillérrel felemelte.* Miután azonban a közgyűlési határozat az autótaxi-szabályrendelet többrangú módosítását is tartalmazta és ennek jóváhagyása a tarifaemelésre vonatkozó jóváhagyással egyidejüleg nem történt meg, az új tarifát még nem lehetett életbeléptetni. Most megérkezett ez a jóváhagyás is és *így érvénybelépheт a tarifaemelés,* amelynek határideje *március 2* lesz.

Az American Express Co. budapesti irodája a legújabb szerv, amely belekapcsolódik abba a tervszerű munkába, amelyet idegenforgalmunk emelése érdekében a hivatott fórumok most nagy körültekintéssel végeznek. Az *American Express Co.* és az *IBUSz* között hosszabb idő óta tárgyalások folytak, amelyek most befejezést nyertek azzal a szerződéssel, amelynek értelmében *a világhírű amerikai utazási iroda Budapesten képviseletet állít.* A Mária Valéria-utcai *Lloyd-palotában* nyílik meg az új utazási iroda, amely egyelőre húsz tisztviselővel fog dolgozni. J. I. *Polman,* az American Express Co. amszterdami igazgatója lesz a vezetője a budapesti irodának, amely kétségen kívül nagy lendületet biztosít az Amerikából felénk irányuló idegenforgalomnak.

500.000 négyzetméter útterületet olajoznak az idén

Pályázik a lispei magyar olaj is

A közegészségügyi ügyosztály a makadámutak olajozására az évenkint szokásos versenytárgyalást előreláthatólag *március 1-re* írja ki. *Az olajjal portalanítandó terület kereken*

500.000 négyzetméter,

vagyis *40.000 négyzetméterrel kevesebb, mint a múlt évben,* amikor — az előző esztendőkhöz képest — már lecsökkentett terület került olajozásra. Az ügyosztálynak erre a célra *127.000 pengő* áll rendelkezésre, amelyet túllépni nem lehet.

Ezt a számítást azonban kedvező értelemben meg fogja változtatni az idei versenytárgyalás, amelynek — mint a *Fővárosi Hirlap* beavatott helyről értesül — meglepetése lesz.

A pályázaton, ezúttal először, részt fog venni a magyar olaj.

A *lispei* források gazdag eredménye máris lehetővé teszi, hogy odaálljon versenytársul a külföldi származású olajok mellé, a magyar porolaj. A fővárosnál már jelentkezett is előzetes információszerzés céljából egy vállalat, amelynek képviselője közölte, hogy *a múlt évi egységáraknál összehasonlíthatatlanul olcsóbban hajlandó az olajozást magyar olaj felhasználásával vállalni.*

Kibővítik az Erzsébet Szanatóriumot. A Budapesti Szegénysorsú Tüdőbetegek Szanatórium Egyesülete *Keresztes-Fischer* Ferenc elnöklésével a Pénzintézeti Központ termében február 14-én fél 6 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen többek között báró *Harkányi* János, *Ripka* Ferenc, *Vida* Jenő, *Dinich* Ödön, v. *Kossuth* Ferenc, *Gergely* Tódor, *Láng* József, *Kilián* Géza stb. jelentek meg. Az igazgatótanácsnak azt az előterjesztését, hogy az Erzsébet Királyné Szanatórium modern élelmezési üzemmel, a különböző hitfelekezetek istentiszteleti céljaira szolgáló helyiségekkel, rendelőkkel, alkalmazotti lakásokkal és a betegek érdekeit szolgáló egyéb berendezésekkel bővíttessék ki, a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Házasság. *Krompaszky* Miksa országgyűlési képviselő, c. tankerületi főigazgató leányát, Ágotát, eljegyezte dr. *Szőke* Lajos belgyógyász.

Családi est a Budai Iparosok és Kereskedők körében. A *Budai Iparosok és Kereskedők körének* családi estélyén *Gegus* Dániel ny. főkapitányhelyettes tartott előadást „Budapest és a rendőrség 50 év előtt" címen, majd *Petracsek* Lajos dr. országgyűlési képviselő a külpolitikai helyzetet ismertette. Mindkettőnek *Hubert* Vilmos elnök fejezte ki a hallgatóság köszönetét.

Szállodások és vendéglősök bálja. Február 23.-án rendezik a budapesti vendéglősök és szállodások a Britannia-szállóban báljukat, amely előreláthatólag a farsang egyik legsikerültebb mulatsága lesz. A rendezőség élén *Malosik* Ferenc ipartestületi elnök áll.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője, Magyarország aranykoszorús mestere.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Február 17 és 20-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS
NŐITÁSKÁK • IRÓMÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Piókészlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 30. T.: 149-408.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

ÖZV. STEINLEINNÉ ÉS FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kőraktár
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—502.

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

Gazdasági Értesítő

Óriási készletek felhalmozása az élelmiszergyártó üzemeknél

A polgármester preventív intézkedéssel védi a közönség és a Szent István-év idegen tömegeinek érdekét

Szendy Károly polgármester az eddig is érvényben lévő élelmiszer-ellenőrző rendeleteket újabb rendelet kiadásával szigorította meg, melynek értelmében sűrűn kell tartani *razziaszerű vizsgálatokat* és amelynek szankciójaként *a legszigorúbb büntetéseket* rójja ki az élelmiszerbíróság a kihágások elkövetőire. Erről a szigorú rendeletről

illetékes helyen

a következő magyarázatot adták a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A székesfőváros számára a közegészségügy szempontjából mindig nagyon fontos volt, hogy az élelmiszerek kifogástalanok legyenek. Két szempont itt az irányadó: az egyik az, hogy az élelmiszereknek meglegyen a *kellő tápértékük*, a másik pedig, hogy az élelmiszerek *romlottak vagy fertőzöttek ne legyenek*, vagyis megbetegedést ne idézzenek elő.

— Az élelmiszereknek egészségügyi szempontból való *fokozottabb ellenőrzését* most szükségessé tette az idén várható hatalmas méretű idegenforgalom a *Szent István jubileumi év* és az *Eucharisztikus Kongresszus* alkalmából. Szükséges volt tehát, hogy már most, amikor ezek az ünnepségek és az azokkal járó tömeges idegenforgalom még távol vannak, preventív szempontból minden intézkedés megtörténjék az egészségügyi szempontból kifogástalan élelmiszerellátás biztosítására. Ez az előzetes ellenőrzés vonatkozik

a élelmiszergyártó-üzemek helyiségére, berendezésére, felszerelésére, az alkalmazottak egészségére, ruházatának tisztaságára és természetesen a gyártmányok minőségére.

A nagy idegenforgalomra készülődő üzemek *hatalmas mennyiségű élelmiszereket készítenek el máris*, így *húsneműeket, sajtneműeket, cukorka- és csokoládéféleket* és egyebeket, amelyek beraktározásra kerülnek. Fontos tehát, hogy amikor ezek az élelmiszerek a fogyasztóhoz jutnak, ne legyenek az egészségre károsak, amin

a fogyasztás idején már késő volna segíteni és ezért kell már most ezeket az élelmiszerfeldolgozó üzemeket az említett szempontokból elenőrizni.

Védik ezek az intézkedések a belföldi vendégeinket, de különös súllyal esnek latba *a külföldi vendégek*, akik kellemetlen híreket vihetnének haza Budapestről és nagy ártalmára lehetnének idegenforgalmunknak. Az élelmiszereknek ez az ellenőrzése, amely természetesen állandó és amely most csak fokozottabb az ünnepségekre való tekintettel, kiterjed az *élelmiszergyártó üzemeken* és *kereskedéseken* kívül a *vendéglőkre, kávéházakra, penziókra, kifőzdékre, cukrászdákra, tejcsarnokokra* és nem utolsó helyen

az áruházak, tehát a Párisi Áruház, a Divatcsarnok, a Fenyves Áruház, a Corvin és a Filléres Áruház élelmiszer osztályaira.

Ez volt tehát az oka és a célja annak a polgármesteri rendeletnek, hogy mostantól kezdve a tisztifőorvos vezetésével a tisztiorvosok állandóan és behatóan vizsgálják az élelmiszerüzemeket. A rendelet egyúttal kimondja azt is, hogy a *Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet* olyan esetekben, ha egészségügyi vonatkozásokat lát, értesítse azonnal rövid úton a tisztifőorvost, aki viszont a maga részéről értesíteni fogja az Intézetet és a közegészségügyi igazgatást, ha az egészségügyi ellenőrzés alatt az ő munkakörükbe eső körülményeket észlel. A polgármester igen célszerű és erélyes rendelete bizonyára hatékonyan elejét veszi annak, hogy az erős idegenforgalmi napokon az élelmiszerellátás egészségügyi szempontból kihágás alá essék.

Az Országos Földhitelintézet hatalmas tevékenysége a mezőgazdaság érdekében

Most tette közzé mult évi mérlegét az *Országos Földhitelintézet*, amely különös elismerést vívott ki magának egyrészt a parcellázások terén kifejtett működése, másrészt az adósokkal szemben való előzékeny magatartása terén. Az intézet tavaly több mint 27.000 katasztrális holdat parcellázott, amelynek *nagyobb része saját birtoka volt, kisebb része pedig a földművelésügyi minisztérium által ráruházott elővásárlási jog alapján került rendelkezése alá.* Az intézet szociális hivatásának teljes átérzésével különösen a kis- és középbirtokosok hiteligényeit iparkodott kielégíteni, aminek során meg kell állapítani, hogy *a nagyvonalú szociális tevékenység*

elsősorban Reményi Schneller Lajos dr. országgyűlési képviselő, vezérigazgató okos, előrelátó és ugyanakkor szociális üzleti politikájának az érdeme.

Az eredményekről egyébként a következő hivatalos jelentés számol be:

Az a körülmény, hogy a mezőgazdaság helyzete az elmult év folyamán is viszonylag kedvezően alakult, továbbá az a tény, hogy a gazdák fizetőképességével párhuzamosan a fizetőkészség is emelkedett, nagymértékben támogatták az intézetet az alapításakor kitűzött célok követésében.

Az intézet, mobilitásának állandó emelkedésével párhuzamosan, az elmult esztendőben fokozottabb mértékben tudott a gazdaközönség rendelkezésére állni. A hitelnyujtás terén említésre méltó, hogy mindazokban az esetekben, amelyekben indokolt gazdasági célra és kellő fedezet mellett fordultak hitelért az intézethez, az ily hiteleket az intézet — bármily kis összegű kölcsönről volt is szó — kivétel nélkül kielégítette. Hogy ennek daczára úgy a váltótárcza, mint az adósok tétele csökkenést mutat, az arra vezetheő vissza, hogy még ilyen üzleti politika mellett is, a visszafizetések meghaladták az új folyósítások összegét. Emellett az intézet azoknak az adósoknak, akik kötelezettségeiknek eleget tettek, rövidlejáratú hiteleit mindenkor meghosszabbította és ezzel igyekezett pótolni azt, hogy hosszúlejáratú kölcsönöket egyelőre — a pénzpiac helyzete folytán — nem nyujthatott.

Ugyancsak jelentős összeggel állt rendelkezésére a gazdaközönségnek az intézet parcellázási középlejáratú kölcsönökkel, valamint különösen kedvező feltételek mellett azokban az esetekben, amikor a régi tulajdonos volt birtokát óhajtotta visszaszerezni.

A parcellázások terén az intézet élénk tevékenységet fejtett ki, amelyek során megvalósította azt az elgondolást, hogy e tevékenységével a Telepítési Alap működését célirányosan kiegészítse.

Az 1937-ik év folyamán részben saját ingatlanaiból, részben parcellázási megbízások alapján 14.570 kat. holdat adott el az intézet 1623 vevőnek. Emellett a Földmivelésügyi minisztérium által reá ruházott elővásárlási jog alapján, valamint a Telepítési Alap megbízásából 12.512 kat. holdat adott 2849 vevőnek birtokba. Összegezve a kétirányú tevékenységet, az intézet összesen 4472 gazdának 27.082 kat. holdat adott birtokba.

A mérleg adatai szerint az intézet kereken 290 millió pengő saját és idegen tőkét kezel, ami az 1936. évi mérleggel szemben 10 millió pengő csökkenést jelent ugyan, ezzel szemben azonban a hitelezők és egyéb tehertételek összege 18 millió pengővel csökkent, miáltal az intézet mobilitása — bár kitűzött céljainak is eleget tett — lényegesen emelkedett. A kihelyezések közül a hosszúlejáratú törlesztéses kölcsönök állománya 128 millió pengőt, a váltó- és rövidlejáratú kölcsönök pedig 106 millió pengőt tettek ki.

Az üzleteredmény-számla kereken 608.000 pengő nyereséget tüntet fel és e nyereség tekintetében az igazgatóság a közgyűlésnek azt a javaslatot fogja tenni, hogy az intézet az üzletrészek után 1 és fél százalék osztalékot fizessen, 50—50.000 pengőt fordítson a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete nyugdíjpénztárának megerősítésére, 30.000 pengőt a falusi szociális célok támogatására, 15.000 pengőt a Nemzeti Önállósítási Alap rendelkezésére, míg 209.000 pengőt a tartalékalaphoz csatoljon.

Az intézet közgyűlését 1938. évi február hó 23-án fogja megtartani.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron.
60% tüzelőanyagmegtakarítás.

A Leszámítoló Bank jólsikerült üzletéve

A *Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank* most közzétett zárszámadása méltón sorakozik a nagymultú pénzintézet eddigi kimutatásaihoz. A gazdasági élet bizalma mindig a legvalóságosabb fokmérője egy bank működésének és a mérlegkimutatásból azt látjuk, hogy a betétek közel 5 millió pengővel: 130 millió pengőre emelkedtek. Elismeréssel kell megállapitani, hogy hazánk közgazdasági életében ez a nagy szerepet vivő pénzintézet most is beváltotta a működéséhez fűzött várakozásokat.

A bank igazgatósága egyébként ezt a jelentést adta ki:

A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank igazgatósága február hó 9-én Madarassy-Beck Marcel dr. báró elnöklete alatt megtartott ülésén megállapította az 1937. üzletév mérlegét és zárszámadásait, melyek szerint a nyereség 1,466.794.88 pengő az előző évi 1,316.675.49 pengővel szemben. Elhatározta az igazgatóság, hogy a február 22-én megtartandó 68. rendes közgyülésen 2 pengő osztalék kifizetését (tavaly 1.50 pengő) fogja javasolni, továbbá, hogy 200.000 pengő a tartalékalap növelésére, 400.000 pengő a nyugdíjtartalék javára, 50.000 pengő a Madarassy-Beck Miksa báró segélyalap javára fordittassék és az 1938. év számlájára 290.726.67 pengő (tavaly 266.979.11) vitessék elő.

Az 1937. év zárszámadásai az 1936. év adataival összevetve a következő eltéréseket tüntetik fel:

A mérlegszámla adatai szerint a könyvecskékre elhelyezett betétek összege 67,686.657.— pengő, míg az előző évben 63.162.288.49 pengő volt, a folyó- és csekkszámlán elhelyezett betétek összege pedig, amely tavaly 61,681.952.46 pengőt tett ki, jelenleg 61,828.718.26 pengőt tüntet fel. Ilyképpen az intézetre bizott betétek az idén 129,515.375.26 pengő összeget képviselnek, míg az 1936. évben ezen állomány 124,844.240.95 pengővel szerepelt. Az egyéb hitelezők tétele, amely az 1936. évben 6.611.097.92 pengő volt, az 1937. év végén 6.679.241.87 pengővel jelentkezik.

A nyereség- és veszteség-számla szerint a kamatszámla hozama 3,422.400.77 pengő az 1936. évi 2,858.103.93 pengővel szemben. Ez a különbözet a megnagyobbodott üzleti forgalommal függ össze, főleg azonban azzal a változással áll kapcsolatban, hogy jelenleg elsőizben a gazdaadósságok kamathozzájárulási alapja javára teljesített befizetések tétele a kamatszámlából nem került levonásba. A jutalékok és különféle nyereségek 2.481.781.88 pengőt tüntetnek fel, mely cim alatt az előző évben 2,475.510.20 pengő szerepelt.

A mérleg adatait összefoglalva megállapitható, hogy a betétállomány terén ismét jelentékeny szaporulat jelentkezik, amivel karöltve járt a készpénzjellegü követelések és a váltótárca gyarapodása. Amig tehát egyrészről a betételhelyező közönség bizalma nyilvánul meg az intézet iránt, másrészről az intézet fokozott mértékben állott kihelyezések tekintetében a gazdasági élet rendelkezésére. Az emelkedő forgalom jut kifejezésre a mérlegnek csaknem minden tételében és a mérleg magasabb főösszegében is. Ugyanezen jelenségek érvényesülnek a nyereség- és veszteség-számla adataiban is, úgy hogy az elért eredmény lehetővé teszi a tavalyinál magasabb osztalék kiöntését és igy igazolja az igazgatóság törekvését, hogy a részvényesek jogos igényeinek is eleget tegyen.

Emelkedett a Moktár nyeresége

A *Magyar Országos Központi Takarékpénztár* igazgatósága február 18-án tartja közgyűlését, amelyen javasolja, hogy az osztalékot egy pengőről 1.20 pengőre *emeljék fel*, 104.000 pengővel dotálják a tartalékalapokat, 80.000 pengővel a nyugdíjalapot és különböző adományokon kívül közel 400.000 pengőt vigyenek át a jövő év számlájára. Az osztalékemelés, általában ez az üzleti gesztió a MOKTÁR üzleti tevékenységének biztató eredménye: majdnem egymillió pengős nyereség.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni a MOKTÁR érdekeltségéhez tartozó nagyipari konszernek fokozott üzleti tevékenységét, amiben különösképp kifejezésre jutott az intézet konzervativ hagyományos előrelátása: ez pedig jelentős leirásokban és vagyontételekben mutatkozik meg. A bölcs konzervativizmus szerencsés harmóniája az üzleti lendülettel tette jogosulttá az ügyfeleknek azt a bizalmát, amely megnyilvánult az intézet iránt és ennek vezetője: *Netzler* Jenő dr. vezérigazgató iránt. A kitünő eredményekről az igazgatóság következő hivatalos jelentése számol be:

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár igazgatósága február hó 9-én tartott ülésében állapította meg a mult év mérlegét. A zárszámadások eredményekép 939.672 pengő nyereség mutatkozik, mely összeg 66.137 pengővel mulja felül az 1936. évi nyereséget.

Ezt a jobb üzleteredményt is az a konszolidációs folyamat tette lehetővé, melyen az ország közgazdasága a nagy válságból kivezető hosszú úton keresztülment. Ez a folyamat tükröződik abban is, hogy a Magyar Országos Központi Takarékpénztár zárszámadásai már több éve évről-évre növekedő nyereséget mutatnak. A külföldi hitelezőkkel létesitett megállapodások, devizagazdálkodásunk nyugvópontra jutott szabályozása, az államháztartás egyensulyba hozatala, a pengő értékállandóságába vetett bizalomnak minden kétséget kizáró megalapozottsága teremtették meg azt a légkört, melyben egy nyugodt, a mindennapi élet szükségleteinek kielégítésére épített gazdasági tevékenység lehetővé vált. Ezért az elmult üzletévet a folyó banküzlet fejlődése, az intézetnél elhelyezett betéteknek nagyobb arányú emelkedése, az érdekkörébe tartozó vállalatokból folyó jövedelmeknek — élükön a Dreher—Haggenmacher—Első Magyar Részvényserfőződe Részvénytársaságban egyesült ipari koncernnel — növekedése jellemzi. Különösen örvendetes az intézet könyvbetéteinek növekedése 4.689.149 pengővel, ami mellett a folyószámlabetétek és hitelezők számlája is 2.057.072 pengő emelkedést mutat, úgyhogy az idegen tőkék 6,746.221 pengővel 77.864.026 pengőre szaporodtak. Az intézet kamat- és szelvényjövedelmének emelkedése 425.808 pengőt tesz, ami bizonyitéka a normális keretek közé jutott banküzlet fejlődésének. Természetes, hogy a rendes banküzletnek sok tranzakcióra elaprózódó menete mellett a személyzeti és dologi kiadások megnövekedése is elkerülhetetlen volt. A személyzeti költségek emelkedésénél közrejátszott az is, hogy kisebb jövedelmü alkalmazottainak az intézet a drágulás ellensúlyozására újabb segélyt folyósított. Az igazgatóság arra az elhatározásra jutott, hogy tekintettel a nagyobb nyereségre és az ország konszolidációjába vetett bizalmának jeléül, a közgyűlésnek az osztalék felemelését fogja javasolni 1 pengőről 1.20 pengőre.

A **nyereség felhasználására** nézve azt a javaslatot terjeszti az igazgatóság a folyó hó 18-án tartandó köz-

gyűlés elé, hogy a rendes tartaléknak 54.100 pengővel, az ingatlan értékcsökkenési tartalékalapnak 50.000 pengővel való dotálása mellett osztalékul részvényenként 1.20 pengő, összesen 240.000 pengő fizettessék ki (a tavalyi részvényenként 1 pengő, összesen 200.000 pengő ellenében), a falusi szociális célok támogatására szolgáló adomány első részletére 19.300 pengő fordittassék, a takarékpénztár nyugdijpénztára javára 80.000 pengő, az alkalmazottak segélyalapjára 20.000 pengő utaltassék, a bivatalnokok külön jutalmazására 40.000 pengő legyen fordítandó, míg a fennmaradó 395.413 pengő az 1938-i üzletév számlájára vezettessék át.

Közgyűlések

Hazai Takarékpénztár — Kereskedelmi Bank — Hazai Bank

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület e hónap 10-én tartotta meg Erney Károly titkos tanácsos, alelnök-vezérigazgató elnöklete alatt és nagyszámú részvényes részvételével 98. rendes közgyűlését, amely az igazgatóság valamennyi javaslatát elfogadta és elhatározta, hogy a kimutatott 1,726.271.96 pengő tiszta nyereségből adassék osztalékul részvényenként 4.— pengő, a rendes tartalékalapnak 100.000 pengő, az ingatlanértékcsökkenési tartalékalapnak 175.000 pengő, a nyugdijtartalékalapnak 100.000 pengő, köz- és jótékonycélokra (az 1937. év folyamán folyósított 57.288.23 pengőn felül) 15.000 pengő, az „Erney Károly alap"-nak 10.000 pengő, a felügyelő-bizottság tiszteletdijára 9320 pengő, a választmány tagjainak tiszteletdijára 12.525 pengő, az igazgatóság rendelkezésére a tisztviselők külön jutalmazására 70.000 pengő és a fennmaradó 357.054.46 pengő vitessék át az 1938. évi nyereség- és veszteségszámlára. A közgyűlés elé terjesztett évi jelentés érdekes és tanulságos ismertetést ad az 1937. évről világgazdasági és honi viszonylatban is és ebbe a helyzetképbe állítja be az intézet üzleti tevékenységéről szóló beszámolóját. A közgyűlés az igazgatóságba új tagokként beválasztotta dr. Darányi Béla miniszteri tanácsost, a Futura, a Magyar Szövetkezeti Központok Aruforgalmi Rt. vezérigazgatóját és gróf Erdődy Rudolf m. kir. titkos tanácsost, a felügyelőbizottságba pedig dr. Pataky Tibor államtitkárt. A választmány mandátumának lejárta folytán az eddigi 36 választmányi tag került újraválasztásra.

*

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Weiss Fülöp elnöklésével most tartotta 96. évi rendes közgyűlését, amely az igazgatóság valamennyi javaslatát elfogadta. A részvényenkinti 4 pengő osztalék február 9-ike óta kerül kifizetésre. Az igazgatósági jelentés, mint minden évben, rövid, de tökéletesen áttekinthető, tiszta képet ad az ország gazdasági viszonyairól és ebbe az általános helyzetképbe illeszti bele a Kereskedelmi Bank munkásságának eredményeiről szóló beszámolót. Az általános helyzetképben mindig találunk olyan részleteket, melyek többé-kevésbbé már ismert adatokat uj és érdekes megvilágításban mutatnak meg, vagy kiemelnek egy és más momentumot, amit idáig nem méltatott kellő figyelemmel a gazdasági közvélemény. Ebből a szempontból mindig figyelemreméltó és tanulságos olvasmány a Kereskedelmi Bank jelentése. Érdekes megállapitása többi közt az, hogy az a kötelezettség, amire a külföldi tartozások legutóbbi rendezése során a magyar adósok és a Nemzeti Bank vállalkoztak, évenként körülbelül 45 millió aranypengő értékű nemes devizának a transzferálása, szélső határát jelenti az ország teljesitőképességének. A bank munkásságáról szóló jelentésben feltűnik az a nagy agilitás, az üzleti lehetőségek felkutatására irányuló fáradhatatlan igyekezet, rugalmasság és leleményesség, mely a bank ügyvitelének irányitóit jellemzi, amivel kitünően összefér az a nagy megfontoltság és okos előrelátás, mely másik jellemző vonása a Kereskedelmi Bank vezetőségében uralkodó szellemnek. — A közgyűlés az igazgatóság új tagjává Büchler Lajost és Purgly Emilt választotta meg, a felügyelőbizottságnak pedig uj tagja lett Iklódy-Szabó Andor dr.

*

A Hazai Bank Rt. február 12-én tartotta meg Szécsi Pál kincstári főtanácsos elnök vezetésével évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság jelentése, melyet a közgyűlés elé terjesztettek, behatóan foglalkozik az 1937. évi általános gazdasági helyzettel, termelési és értékesitési viszonyainkkal és megállapitja, hogy az ország gazdasági helyzetének javulása kedvező hatással volt a bank fejlődésére is. A közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul vette, az 1937. üzletévre vonatkozó mérleget, valamint az igazgatóság összes javaslatait, igy az Elismert Nyugdijpénztárnak a mérlegen belül 320.000 pengővel történő javadalmazására vonatkozó előterjesztést elfogadta és elhatározta, hogy a kimutatott 631.763.46 pengő tiszta nyereségből az alapszabályszerű levonások, a tartalékalap, az Elismert Nyugdijpénztár és az ingatlanok értékcsökkenési tartalékának javadalmazása után osztalékra részvényenként 1.50 pengő (az előző évi 1 pengővel szemben), vagyis összesen 375.000 pengő fordittassék és 106.762.29 pengő az 1938. üzletév számlájára vitessék át. Az osztalék a 43. számú osztalékszelvény beszolgáltatása ellenében a társaság pénztáránál február hó 14-től kezdődőleg kerül kifizetésre. A közgyűlés ezután az igazgatósági és felügyelőbizotteági tagok választását ejtette meg. Az igazgatóság tagjaivá Szécsi Pál (elnök), Erney Károly, dr. Hoch József, Iványi Béla, Jaberg Paul, Lombard Albert, Milos György, herceg Montenuovo Nándor, dr. Rapoch Jenő, Rosenthal Adolf, Schmidt Richárd és gróf Teleki Pál; a felügyelőbizottság tagjaivá pedig dr. Fejér Aladár (elnök), Dulcz Antal, Jalsoviczky Sándor, dr. Kühne Lóránt és Válkay Kálmán urak választattak meg.

Legfelsőbb kitüntetések az OKH negyven éves jubileuma alkalmából. A kormányzó *Schandl* Károly dr. nyugalmazott földmivelésügyi minisztériumi államtitkár, országgyűlési képviselő, az Országos Központi Hitelszövetkezet alelnök-vezérigazgatójának a *magy. kir. titkos tanácsosi* címet, *Kovács* János kincstári főtanácsos, az OKH helyettes vezérigazgatójának a hitelügy terén kifejtett értékes és érdemes működése elismeréséül a *Magyar Érdemkereszt középkeresztjét*, *Szkublics* Jánosnak, az OKH igazgatójának a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a *m. kir. gazdasági főtanácsosi*, *Perczel* Tibornak, az OKH igazgatójának pénzügyi téren szerzett érdemei elismeréseül a *magy. kir. kincstári főtanácsosi* címet adományozta.

Ullmann Andor a Trust új vezérigazgatója. A *Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok Számára* cég igazgatósága február 8-i ülésén a társaság eddigi vezérigazgatóhelyettesét, *Ullmann* Andor dr.-t kinevezte *vezérigazgatóvá*. Az új vezérigazgató évtizedek óta működik a vállalat kötelékében és már *eddig is kezében volt a kereskedelmi vezetés*. Tekintve, hogy az ő nevéhez fűződik számos kiváló érdem az ország elektrifikálása körül, pályafutásának ezt az újabb állomását *az egész magyar közvélemény nagy örömmel veszi tudomásul.*

Az OKH jubiláris kongresszusa és közgyülése. Az *Országos Központi Hitelszövetkezet* jubiláris kongresszusát és közgyűlését kedden délelőtt tartotta meg az Akadémia dísztermében. A megnyitó beszédet *Beöthy* László elnök, a felsőház alelnöke tartotta. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter a kormány nevében, majd *Mecsér* Endre, *Balogh* Elemér, *Hegedüs* Loránt, *Wünscher* Frigyes a különböző érdekképviseletek részéről üdvözölték a jubiláló OKH-t. Az üdvözlések után *Schandl* Károly titkos tanácsos tartotta meg nagyhatású ünnepi beszédét. A kongresszus tanácskozásainak befejezése után az OKH rendes évi közgyűlése következett. Elfogadták a multévi ügykezelésről szóló beszámolót és gróf *Teleki* Tibor koronaőrt újból az igazgatóság tagjává választották. *Az intézet üzleti feleslege 460.000 pengő volt és ezt részben osztalékokra, részben a falu jólétének előmozdítására szolgáló alap dotálására fordították.* A közgyűlés után 2000 terítékes bankett volt a pesti Vigadó összes termeiben. Az ebéden *Beöthy* László, *Fabinyi* Tihamér, *Schandl* Károly, id. *Pásztor* József és mások mondottak felköszöntőket.

Karafiáth főpolgármester és Szendy polgármester felszólalnak a Baross Szövetség közgyülésén. A *Baross Szövetség* most küldte szét a XIX. évi rendes közgyűlés meghívóit. A közgyűlés és a vele kapcsolatos kongresszusok és nagygyűlések tanácskozásai négy napig tartanak. A közgyűlés február 16-án ül össze, ezen a napon és 17-én kereskedelmi és ipari kongresszust tartanak és február 20-án, vasárnap lesz az ünnepélyes záróülés a pesti Vigadóban. A záróülést *Ilovszky* János országos elnök nyitja meg, majd *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter *A Baross Szövetség jelentősége a nemzeti élet szempontjából* címmel tart ünnepi beszédet. Ezután *Bud* János dr. ny. miniszter a levelezőtagsági okmányokat, *Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter pedig a Baross-érdemláncokat nyujtja át. A záróülés utáni vacsorán *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester és *Sztranyavszky* Sándor, a képviselőház elnöke szólalnak fel.

Két pengő a Salgó osztaléka. A *Salgótarjáni Kőszénbánya R. T.* igazgatósága szombaton tartott ülésében megállapította az 1937. évi zárszámadásokat és elhatározta, hogy a február hó 24-re egybehivandó rendes évi közgyülésnek *részvényenkint 2 pengő osztalék* kifizetését fogja indítványozni.

VÁLLALKOZÁS

Megkezdik a Lánchid aluljárójának épitését

A Közmunkatanács épitési engedélyt kért a fővárostól

A Közmunkatanács nagyszabású tervének, *a dunabalpart gyorsforgalmi útvonalának* megalkotásához az első lépés *a Lánchid aluljárójának kiépítése*. Ehhez a nagyszabású munkához

a Közmunkatanács a legközelebbi időben hozzáfog,

aminek jele, hogy a fővárostól, mint elsőfokú épitési hatóságtól *engedélyt kért az aluljáró épitésére.*

Az épitési engedélyeket a városrendezési és magasépitési szakbizottság véleménye alapján szokta a polgármester kiadni, ezúttal azonban *mélyépitkezésről* lévén szó, az enegdély elbirálása az út- és csatornaépitési szakbizottság alá tartozik, amelyhez pártolólag terjeszti a kérelmet az út- és csatornaépitési ügyosztály.

A javaslat mellett előkészitette még a II. ügyosztály *a Széna-tér útrendezési tervét*, továbbá az *Angyalföld* több utcájának rendezését. Igy rendezésre kerül a *Hajdu-utca* egy szakasza, a *Forgách-utcának* a Röppentyű-utca és Hajdu-utca közötti, valamint a *Szabolcs-utcának* a Röppentyű- és Hajdu-utca közötti szakasza.

A Széna-tér útrendezésére két alternatív tervet készített az ügyosztály. A villamos vágányokat mind a két tervnél középre helyezte. Az egyik terv *keresztezés* elvén épült fel. Ennél az elrendezésnél a gyalogos átkelés egyszerűbb, a közuti forgalom leonyolitása bonyolultabb. A másik, *körforgalmú elrendezésnél* a közuti forgalom egységesebb, az autóparkozási lehetőség jobb és zöld felületek is képezhetők ki a téren, úgy, hogy az ügyosztály ennek elfogadását ajánlja. A várható *költség 70.000 pengő*. Az angyalföldi útrendezések *75.000 pengőbe* kerülnek.

Végül elkészitette a II. ügyosztály a *Bimbó-út*, Alsó Törökvész-út és Alvinci-út közötti 209 méteres szakaszának csatornázási tervét is, amely *23.000 pengőt* igényel.

Napirendre került az óhegyi ezer munkás- és tisztviselői családiház épitése. Mint ismeretes, a kormányzó tizéves országlása alkalmából törvény rendelte el: *milyen alkotások örökitsék meg Horthy Miklós kormányzását.* Az előirt alkotások jórészt megvalósultak: elkészült a Duna-híd, a Rádiumkórház, a gyöngyösi és mecseki tüdőszanatórium, de mindezideig *késett az óhegyi munkás- és tisztviselői családiház-komplekszum megépítése.* Most aztán az előreláthatóan tizmilliós épitkezéshez *sikerült mozgósitani az OTI öregségi tartaléktőkéjét*, úgy hogy elmúltak a financiális akadályok és misem gátolja többé az épitkezés megindítását.

Uj versenytárgyalási kiirások

Az angyalföldi szivattyútelep részére szükséges **7 drb körszivattyú és tartozékai szállitására** pályázni lehet március 8-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

190 tonna naftalinmosó-gázolaj szállitására pályázni lehet február 18-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Tűzhelyzománclakk szállitására pályázni lehet március 1-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Külső Jászberényi-út **beton útrendezési munkálataira** pályázni lehet február 25-én d. e. 9—10 óra között az útépitési ügyosztályon.

Beérkezett ajánlatok

A csatornafenntartási és épitési munkákhoz szükséges **öntöttvas felszerelési munkákra** pályáztak: Kellermann Lipót 35.945, Friedr. Siemens 37.729, Oetl Antal 39.617, Mávag 38.191, Bpest—Salgótarjáni Vasöntöde 40.002, Donáth József 42.421, Hofherr és Schrantz 44.035, Petz Testvérek 51.433 pengő értékben.

3000 kg. hengerolaj szállitására pályáztak: Schvartz Rudolf és Tsa, Magyar Petroleumipar Rt., Hegedüs és Tsa, Shell Kőolaj, Antal János, Sebők Géza, Székely Gyula, Kőbányai Olajipar rt., Gróf Sándor, Mezei Imréné.

Versenytárgyalási megbizások

A Szilasi-úti és Megyeri-úti kislakásoknál **asztalos munkát** kaptak: Német Endre és Burghardt József 14.658, Hoffmann Mihály, Tománcsik György, Dőren Henrik, Gera Lajos, Hatzky Ferenc, Illyés Sándor, Fuchs Antal, Faipari rt., Molnár Imre 11.229, Kovács János és Kovács Jenő 10.752, **lakatos munkát** kaptak: Dobó Gyula, Almási József, Vitál András 10.004, Gaugusch Sándor 7896, Ölveczky János, Markovics István, Jónász és Weiner, Reich Lajos, Hódos Andor, Kremsier Pál, Skolkay Mátyás, Krausz Gyula 7949, Ródy Ferenc, Schütz Ede 8647, **mázoló munkát kaptak:** Sándor György, Dadi Ferenc 2676, Szily Rezső, Lerchner István, Magyar Viktor, Araes J. János, Hartmann Nándor, Zsárta József, Török és Juhász, Jankovics János, Schweitzer Zoltán, Fehérváry József 2072, Németh László, Fleith Antal 2055 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

Szonda Mihály
Stilus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 1/b.
Telefon: 291—381

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj **perlasztó és gázkihajtószerkezetek** vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —*— TELEFON: 293-631.

KECSE NAGY SÁNDOR
Épitési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-ágattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-93.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron gyártás és javitás amerikai rendszerű edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1872. * TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtókés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

KÓRODI MIHÁLY
papír-, irószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 184-144

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 február 23. — 8. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Üvegfalak

Ma olyan időket élünk, amikor egy pillanatra sem szabad megfeledkezni a történelmi multról, de amikor nem elég a multon elmerengeni, nem elég a mult kritikájában pepecselni, hanem mindig előre kell nézni és mindig a jövőt munkálni. A budapesti városháza sok támadásban részesült az elmult időkben, sokszor igazságtalanul vádolták, sokszor jótékonyan hatott a kritika, de egészen bizonyos, hogy volt az országban és magában a parlamentben is némi bizalmatlanság, amellyel a budapesti városháza tevékenységét nézték. Ma nem az a feladatunk, hogy ezekkel a vádakkal és érzésekkel foglalkozzunk, mert, hála Istennek, ez a bizalmatlanság néhány esztendő óta tökéletesen eltünt és megtisztult az a viszony, amely részben a kormányzat és a főváros, részben az ország és Budapest között van. Ennek pedig a magyarázata az, amit *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke, a Belvárosi Polgári Kör vacsoráján igen okosan és szemléltetően megmondott. *Zsitvay* szerint *a városháza falainak üvegből kell lenni* és mi úgy gondoljuk, hogy hovatovább ez a kép tökéletesen megelevenedik. Máris nyugodtan mondhatjuk, hogy ezek a falak, igenis, üvegből vannak, bárki nyugodtan betekinthet rajtuk és tapasztalhatja, hogy mindazok a vádak, amelyek a multban elhangzottak, vagy ha csak halaványan és alattomban éltek is, nem találhatnak többé hiszékeny elmékre. A budapesti városháza üvegfalain át mi szeretjük legjobban, ha mindenki betekint és látja, hogy ott nincsenek titkok, hanem ellenkezően, szorgalmas, becsületes, alkotó munka folyik.

Mindennek pedig meg vannak máris a maga határozott, látható és igen komoly, nagy eredményei. Az üvegfalon át ma már mindenki láthatja, hogy néhány esztendő óta sokkal több történt a budapesti városházán, mint néha évtizedeken keresztül. Ezek közé a nagy eredmények közé sorozhatjuk legelsősorban az állam és a főváros között történt megegyezést, amelynek eredményeképpen büszkén mutathatja fel Budapest az 1938. évi deficitmentes költségvetést. Nem tudjuk megmondani idejét annak, hogy a kormányzat olyan megértéssel fordult volna a főváros felé, mint a Darányi-kormány, amely nemcsak hogy piros ceruzával nem dolgozott bele a főváros költségvetésébe, amint az eddig szokás volt, hanem erőteljesen anyagilag is támogatta a főváros pénzügyeinek rendebhozatalában. És meg kell mondanunk minden dicséret mellett azt is, hogy ez nem egyedül a kormány érdeme, hanem azé a kitartó, becsületes, tiszta törekvésé is, azé a lelkes és odaadó munkáé is, amely ma a városházán folyik.

Zsitvay Tibor mondotta ugyanebben a beszédében, hogy a főváros népe nagykorú és ennek a nagykorú népnek mindig meg kell mondani az igazat. Ennek a népnek igenis, tudnia kell, hogy megszünt a kormányzat és a főváros között hosszú időn át dúlt áldatlan állapot, amelyet kívülről mindig igyekeztek kimélyíteni és amelynek végeredményben a kölcsönös bizalmatlanság volt az alapja. Ma egészen tiszta a helyzet, vagyis, mint *Zsitvay* Tibor mondta: a kormány tudja, mivel tartozik a fővárosnak, a főváros pedig tudja, mivel tartozik az anyagiakon kívül is az államnak. Ilyen körülmények között megnyílhat az alkotások kapuja, a kölcsönös bizalom nyugodt, békés atmoszférát teremt, a főváros nyugodt lehet a kormány tervei és szándékai felől, mert azok nem titkosak, hanem nyíltak és mint a tények bebizonyították, jószándékúak. De az alkotások útját nem állhatja a pártpolitikai torzsalkodás sem, mert Budapest népe az üvegfalakon át vigyázó szemmel nézi, mi történik a városházán és ennek a népnek bizalmát, szeretetét játssza el mindenki, aki a békének és a munkának gáncsot akar vetni.

Kormány és főváros között tárgyalások folynak a közszállítási jogorvoslat érdekében

Meggyorsítják a fellebbezés menetét — Harrer Ferenc ismerteti a kibontakozás lehetőségeit

A multheti közgyűlés napirendjéről levették a polgármester előterjesztését *a közszállítások odaítélése ügyében igénybevehető jogorvoslatokról.* Az elhalasztás a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* kérésére és javaslatára történt. Az a vélemény, hogy a kérdést alaposan áttanulmányozni és megvitatni kell, mielőtt azt a közgyűlés döntése alá bocsátják. Vannak, akik az autonomia sérelmét látják fennforogni és attól tartanak, hogy a közmunkák odaítélése kicsúszik az önkormányzat hatásköre alól, másrészt attól félnek, hogy a közmunkák gyors lebonyolítása is veszélyben forog. Többek között arra is hivatkoznak, hogy a közszállítási fellebbezések lavinája megakasztotta a 720 kislakás építését is. A Nemzeti Egység Pártja nem akarja a döntést elodázni, hiszen annakidején épp ez a párt akarta véglegesen megoldani a közmunkák kiadásának problémáját. Ankétet hívott össze, amelyen a kérdést megvitatták, de olyan események jöttek közbe, amelyek a végleges megoldást eltolták.

Bizonyos oldalról már olyan híresztelések is szárnyrakeltek, hogy újra feltámadtak az ellentétek a kormány és a főváros között. *Erről szó sincsen,* mindenesetre azonban ismét szükség lesz *Zsitvay* Tibor diplomatikus közbenjárására, hogy a különböző érdekeket összeegyeztesse és a megfelelő megoldást megtalálja, amely egyrészről mindenkit kielégít, másrészt pedig a közérdeket mindenek fölé helyezi. Ebben az irányban

már meg is indultak a tárgyalások a kormány és a főváros képviselői között és meg van a remény arra, hogy úgy, mint minden más problémát, ezt is a legnagyobb egyetértéssel oldják meg.

Amíg a kormány és a főváros között nincs meg részletekben is a megegyezés, addig az ügyet bajos a törvényhatósággal letárgyalni és éppen ezért a polgármester *levette javaslatát a napirendről.*

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában* ezzel a kérdéssel

Harrer Ferenc dr
felsőházi tag, volt alpolgármester

foglalkozott és a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a kibontakozás módjáról a következőket mondta:

— Nagyon fontos jogi problémák merültek fel, amelyeket most véglegesen el kell dönteni. Ezúttal is úgy akarunk határozni, hogy *ez a kérdés egyszer és mindenkorra lekerüljön a napirendről.* A közszállítási fellebbezési kérdésekben véleményeltérés mutatkozott a kereskedelmi és ipari minisztérium, valamint a polgármester felfogásában.

A miniszter a törvényre, a polgármester a gyakorlatra hivatkozott.

Ebből nyilvánvaló, hogy az *eltérésnek középúton, a törvény és a gyakorlat között kell lennie.* A törvény szerint a közszállítások odaítélése tárgyában fellebbezésnek van helye, ettől csak akkor lehet eltérni, ha a határozat a legfelsőbb fokú hatóságtól ered, vagy pedig valamely jogszabály a fellebbezést a leghatározottabban kizárja. A minisztériumoknak alárendelt állami hatóságok határozata ellen nem lehet fellebbezéssel élni, ezekben az ügyekben csak felülvizsgálatnak van helye.

— *A polgármester a gyakorlatra hivatkozott,* amely szerint komoly nehézségek merülhetnek fel, ha a miniszter álláspontját fogadnák el, mert ha a fellebbezésnél bevárnák a jóváhagyó határozatot, úgy a közmunkák kiadására csak nagyon későn kerülne a sor. A polgármesternek az az álláspontja, hogy a közszállítások odaítélése ügyében beadott fellebbezéseket jövőben is halasztó hatállyal nem bíró felülvizsgálati kérelemként kellene kezelni. A kormány azonban ezt az álláspontot nem osztja és a fennálló törvényes állapot szempontjából úgy értelmezi a helyzetet, hogy *a tényleg beadott fellebbezést, mint fellebbezést kell elbírálni.* A polgármester és a tiszti főügyész az eddigi gyakorlattal igyekezett jogilag igazolni álláspontját, de érvelésük nem mindenben helytálló és a jogi helyzetnek nem mindenben felel meg. *Tehát végleges kibontakozás ilyen alapon nem lehetséges és ha valamilyen átmeneti megállapodás történne is, a jövőben újabb zavaraok keletkezhetnek.* Más kérdés az, hogy *a jogi helyzetnek megfelelő eljárás mennyiben szolgálja a főváros és a köz érdekeit és az alaptalan fellebbezések milyen zavart okozhatnak, ha a törvény betűszerinti értelmezéséhez szigorúan ragaszkodunk.* Ezeknek a zavaroknak a kiküszöbölésére többféle megoldás kínálkozik.

Megváltoztathatjuk magát a jogalapot: jogszabályt jogszabállyal, sőt szabályrendelettel is meg lehet változtatni,

tehát a fellebbezést törvényes úton megszüntethetjük, de nem tudjuk azt, hogy az ilyen kísérletnek volna-e valami komoly eredménye.

— Maga az a tény, hogy a miniszter ezt a kérdést felvetette, valószínűvé teszi, hogy *a kormány nem helyezkedhetik a főváros álláspontjára,* eszerint tehát *nem volna lehetséges a jogszabálymódosítás keresztülvitele, a szabályrendelet-módosítással pedig azért nem érnénk célt, mert a kormány azt nem hagyná jóvá.*

— De mindettől függetlenül,

az érdekeltek szempontjából sem tartjuk helyesnek, ha a fellebbezés lehetősége elesik.

A polgárságot elvonni attól a jogától, hogy esetleg jogorvoslattal éljen, — feltétlenül hiba volna.

— Mivel ezek a megoldási lehetőségek elesnek, az adott körülmények mérlegelésével kell keresnünk a kibontakozást. Ezt csak úgy lehet, ha

a fellebbezés menetét meggyorsítjuk.

Ezen a téren már könnyebb a helyzetünk, mert maga a miniszter leiratában kilátásba helyezi, hogy *a beadott fellebbezéseket soronkívül intézi el.* Van még egy másik lehetőség is. A polgármesternek módjában van közérdek esetén és sürgősség alapján *a fellebbezés halasztó hatályát felfüggeszteni.* Ebben az esetben természetesen *a felelősség a polgármestert illeti.* Meg vagyok arról, győződve, hogy *az autonómia a maga erejével feltétlenül felsorakozik indokolt esetekben a polgármester mögött, fedezni fogja és vele ilymódon hajlandó még a felelősséget is megosztani.* Olyan ötletek is felmerültek, hogy a fellebbezés elintézését bizonyos határidőhöz kellene kötni és ha záros határidő alatt a kormány a fellebbezést nem intézi el, úgy *az elsőfokú határozat automatikusan jogerőre emelkedik.*

— Az én véleményem szerint, — amely egyelőre csak magánvélemény, —

a megoldásnak három módja van:

1. *Kellő időben el kell készíteni a polgármesternek az előterjesztéseket.*

2. *A kormánynak gyorsan határoznia kell a fellebbezések kérdésében.* Most, amikor a fő-

város és az állam között a legnagyobb harmónia uralkodik, ennek keresztülvitele nagyobb nehézségeket nem okozhat.

3. Szükség esetén valóban éljen a polgármester azzal a jogával, hogy a fellebbezés halasztó hatályát felfüggeszti és az önkormányzat indokolt esetben ossza meg a felelősséget a kormánnyal. Nézetem szerint ez volna a járható út, amelyen eredményeket érhetünk el.

— De nézzük meg az ideális megoldás lehetőségeit is. Annyi bizonyos, hogy minden fellebbezés halasztó következményekkel jár. A fellebbezés lehetőségének kiküszöbölését, — tehát az esetleges hibák orvoslásának elvetését — senkisem kívánja. Mindenesetre

más volna a helyzet, ha a második fórum nem a minisztérium lenne, hanem az önkormányzat keretein belül lehetne a fellebbezési problémákat is megoldani.

Ebben az esetben elsőfokon a polgármester döntene, másodfokon pedig mondjuk a törvényhatóság közgyülése. *Nem valószínű, hogy a mai helyzetben ilyen változást el lehessen érni.* Az új fővárosi törvényben ugyanis az államnak fellebbezési ügyekben való döntési joga biztosítva van.

— Olyan fontos jogi és gyakorlati problémák megoldása szükséges, hogy ezeket könnyen elintézni lehetetlen, ezért javasoltuk a kérdésnek a napirendről való levételét és a megindúló tárgyalásokon kell majd a helyes megoldást megtalálni. Az ügyeknek gyors és helyes elintézése úgy a főváros, mint a kormány érdeke, ebben a tekintetben nincsen eltérés. Annak mindenesetre örülni lehet, hogy *megfelelő tárgyalás után a közszállítási ügyekben is végre rendet teremtenek az összes illetékes tényezők.*

*

Harrer Ferenc nyilatkozatából látszik, hogy *ez a kérdés még egyáltalában nincs lezárva.* Nem elég csak autonomia-sérelmet emlegetni, mert ha a másik oldalról a törvény rendelkezésére hivatkozva kimutatják, hogy az autonómia jogait senki sem bántotta, úgy az önkormányzatnak nehezebb lesz a helyzete. A jogi helyzet mérlegelésével meg kell találni a végleges kibontakozást. *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke a legkomolyabban tanulmányozza ezt a nehéz problémát, így kétségen felül áll, hogy részben a közszállítási ankét tanulságai alapján, részben a mai helyzet helyes mérlegelése után *sikerülni fog az önkormányzat érdekeit megvédeni és a kormánnyal megegyezést létesíteni.*

Megvalósítható gondolatok Budapest téli idegenforgalmánál

Kovácsházy Vilmos idegenforgalmi tanácsnok a nehézségekről és annak leküzdéséről

A *Fővárosi Hirlap* hasábjain jelent meg *Veress* Gábor dr. bizottsági tag érdekes nyilatkozata a *téli Budapest idegenforgalmának szükségességéről.* Idegenforgalmunk addig nem lesz rentábilis, amíg ezt a problémát nem tudjuk megoldani. Ha ez sikerül, úgy nem sokat vitatkoznak tovább a szállodások, hanem a szakma hozzálát az új szállók építéséhez is. Tavasztól késő őszig Budapest szállodáira mindig kifüggeszthető a „megtelt" tábla, a szállodások azonban arról panaszkodnak, hogy amit nyáron keresnek, azt télen ráfizetik üzemükre. Új szállodák építése csak akkor volna rentábilis, ha a téli idegenforgalom megvalósulhatna. Erről a problémáról beszélgettünk

Kovácsházy Vilmos

tanácsnokkal,

aki az idegenforgalom jelenlegi helyzetéről és a jövő feladatairól a következőket mondotta:

— Az elmult esztendő nagyon kedvezően zárult le. Igazán jó eesztendőnk volt, dacára annak, hogy *nem nagyon igéretes jóslások közben indult el a mult esztendő.* A szakemberek attól tartottak, hogy *a londoni koronázás és a párisi világkiállítás az egész turisztikát lefoglalja és szépen fejlődő idegenforgalmunk meg fog torpanni.* A vendéglátóipar a nemes valuták értékkcsökkenését is hátrányosnak minősítette, ami tagadhatatlanul nagy előnyére szolgált az osztrák, svájci és olasz fürdőhelyeknek. Én a magam részéről ennek dacára is optimista voltam és nyiltan hirdettem, hogy *az elmult esztendő is csak fejlődést hozhat a magyar idegenforgalomnak.*

A statisztikai adatok nekem adtak igazat. 278 ezer idegen kereste fel tavaly Budapestet, 20 ezerrel több, mint az előző évben. Ha csak a külföldi vendégek számát tekintjük, ott is emelkedés mutatkozik.

A külföldiek száma 150 ezer volt, 14 ezerrel több, mint egy évvel ezelőtt. *Az idegenek 910 ezer éjszakát töltöttek Budapesten, 45 ezer éjszakával többet, mint a mult évben. A szállodásoknak tehát nem volt rossz esztendejük.*

— Most az új idegenforgalmi esztendő elején is csak *minden jót mondhatok.* Akadnak ugyan kishitűek, akik azt jósolják, hogy az Eucharisztikus Világkongresszus rendezése majd akadályokba ütközik. *Nem volt még a világon olyan eucharisztikus kongresszus, ahol minden simán ment volna.* Ilyen nagy tömeget úgy elhelyezni, ahogy mi szeretnénk, nehéz feladat. A tömegszállások azonban kifogástalanok lesznek. A sok tízezer között akadhatnak egyes vendégek, akik nem találják majd meg azt a kényelmet, amit szeretnének, de erre bizonyára ők maguk is számítanak. *10—12 nap alatt a nagy megrohanás lebonyolítódik.* Nemcsak nekünk, hanem Bécsnek is meg lesz a haszna a kongresszusból. A mi szállodáink mind tömve lesznek és esetleg egyesek majd Bécsbe mennek s ott töltenek el néhány napot nagyobb kényelemben. Nagy kongresszusok idején Budapestnek is jut a bécsi idegenforgalomból.

— A Szent István-év és a magyarok világkongresszusának vendégeit kifogástalanul el tudjuk látni.

Májustól szeptember végéig ismét megtelnek az összes szállodák és penziók.

Ezen a ponton érkeztem el *Veress* Gábor fejtegetéséhez. Én is ugyanazt mondom, amit *Veress* Gábor: *Valóban nagyon nehéz téli idegenforgalmat teremteni.* Az idegenek ugyanis két szempontból keresik fel télen az idegenforgalmi központokat. Sokan vannak, akik nyáron nem mehetnek szabadságra és csak télen jut idejük pihenésre. Ezeknek nagyrésze *sielni akar, vagy más téli sportot űz,* tehát elsősorban a kimondott téli helyeket keresik. *Budapest környékén nincsen jó síterep.* A téli idegenforgalom másik iránya *az enyhe időjárású helyek felé való törekvés.* Sajnos, ebből a másik szempontból sem lehet Budapest helyzetét tulságosan kedvezőnek mondani, ámbár az utolsó néhány esztendőben nagyon jó téli szezonunk éppen az enyhe időjárásnak volt köszönhető. A Gellért-szállónak egyetlen egy szobája sem volt üres az egész télen. Erre azonban állandóan számítani nem lehet és ha téli forgalmat akarunk teremteni, úgy *más lehetőségek után kell nézni.*

— *Veress* Gábor felvetette *a magyar farsang eszméjét.* Mindenesetre érdekes mulatságra nyujtana alkalmat. Nem szabad elfelejteni azonban azt, hogy *Nizzában nem találták ki a karnevált, hanem a nép mulatságaiból nőtt ki az a színes, forgalmas, változatos élet, amely a nizzai karneválnak az ízt adja.* Ma már Budapesten is van elég szép farsangi élet. Az emberek különben sem unatkoznak itt, de természetesen abban is igaza van *Veress* Gábornak, hogy idegeneink *nem járhatnak állandóan mulatókba.*

A legnagyobb bajunk az, hogy kicsi az ország és a belső idegenforgalom összezsugorodott.

Azelőtt Nagymagyarország minden vidékéről jöttek fel az emberek, sok elintéznivaló dolguk volt a fővárosban, most a szétdarabolt ország határai olyan szűkek, hogy a vidéki ember reggel ideérkezik és este, dolgavégezetten, már haza is megy. Hajdan a belső idegenforgalom uralkodott a fővárosban, míg a külső idegenforgalom az már olyan többlet volt, amely tulajdonképpen az idegenforgalmi üzletre ráillesztette a koronát.

— Az is okos gondolat, hogy a *kongresszusokat lehetőleg ne a frekventált időszakban tartsuk meg.* Nagy baj azonban az, hogy egyes *kongresszusok rendezése bizonyos időhöz van kötve.* Örvendetes mindenesetre, hogy

most már öt hónapig van szezonunk, azelőtt senki sem gondolt arra, hogy ilyen nagy időszakot tudunk lefoglalni magunknak.

Az idegenforgalmi szervek tovább foglalkoznak a téli szezon megvalósításával: termelnek ötleteket és elősegítik az idegenek ideözönlését. A főváros természetesen figyelemmel kíséri a téli Budapest megvalósítására irányuló mozgalmat és rajta leszünk, hogy ezt a ma még nagyon elérhetetlennek látszó álmot megvalósítsuk.

— Valami kis megnyugvásunk is lehet ebből a szempontból.

Most már karácsony és újév között meglehetősen szép idegenforgalmunk van. A multban ez sem volt.

Bécs túlságosan csöndes és a karácsony hetét az idegenek szívesebben töltik el vídámabb városban. Bécs idegenforgalmának egyébként tradiciója van, de nem szabad azt hinni, hogy télen ott nincsenek ebből a szempontból bajok. *Bécs is kísérletezik, ő is rendez bécsi farsangot és próbálkozik mindennel, de az igazi szezonja neki is csak akkor van, amikor nálunk, Budapesten.*

Pesti horgászok boldog napja

A horgászok, a sportjuk természete szerint, a legcsendesebb emberek, akikről ritkán esik szó. Most azonban a nagy nyilvánosság elé kerültek: a főváros törvényhatósági bizottsága foglalkozott velük legutóbbi közgyülésén egy javaslat révén, amelyet Hencz Lajos dr., törvényhatósági bizottsági tag nyujtott be a fogyasztási adók módosításáról szóló polgármesteri előterjesztéshez. Hogy erre a javaslatra szükség volt, az is amellett bizonyít, hogy a horgászok csendes emberek és nem veszi őket észre a nyilvánosság. A vadászokkal már másképpen áll a dolog, ők ott szerepeltek a szabályrendeletben, mint olyanok, akik a vámhatáron át behozott vadak után évi 10 pengős átalányösszeggel fizethetik meg a fogyasztási adót és ezért a pályaudvarokon, a határt átszelő villamosokon nem vizsgálja meg vadászzsákmányukat a vámőr, mert a vadászengedélyük hátán ott van a nyugta a lefizetett 10 pengőről és ennek fejében akár egy lelőtt elefántot is behozhatnak Budapest területére. A sporthorgásznak ezzel szemben belenéznek a hátizsákjába vagy tarisznyájába, ott kell ácsorognia a kofák és batyuzók között és türnie kell a vámőr gúnyos mosolyát, ha esetleg csak kárász akadt a horgára.

Hencz Károly dr. jóvoltából most ez az állapot megszünik. Pontosan mérsékelve benyujtotta a közgyülésen a fogyasztási adókról szóló szabályrendeletet kiegészítő szakaszt, amelyek értelmében évi 5 pengővel meg lehet váltani a halfogyasztási adót. Szendy Károly polgármester szószerint elfogadta a javaslatot, amelyhez a közgyülés is hozzájárult és ezzel a horgászok ezen a téren is egy vonalba kerültek a vadászokkal.

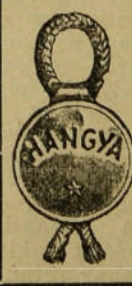
A büffében melegen gratuláltak Hencz Lajosnak sikeréhez, de az igazi óváció bizonyára majd csak ezután következik, ha a sporthorgászok társadalma tudomást vesz az eseményről, amelyhez egyik régi és horgászsikerekben gazdag tagjuk révén jutottak. Ennek a horgásztársadalomnak, mely jó részben a Magyar Sporthorgászok Egyesületében tömörül, a feje nem kisebb férfiú, mint Szurmay Sándor vezérezredes, az egyesület elnöke, aki a Dunában, a Balatonban és mindenütt horgászik, ahol halat remélhet a horog. Neves tagja volt a horgászvilágnak Lázár Andor igazságügyminiszter. Az aktiv horgászok sorába tartozik Szählender Béla csendőr tábornok, Urmánczy Nándor, Kovácsházy Vilmos tanácsnok, Somogyi Béla Deményi Aladár és Hencz Lajos, törvényhatósági bizottsági tagok, Szabó Károly ezredes, Polonyi Ferenc postafőigazgató, Weisz Árpád ny. miniszteri osztálytanácsos, Szentmiklósi József főjegyző. Szenvedélyes horgász Zilahy Lajos, a neves író, aki — mint horgászkörökben egy kis irígységgel mondják, — újabban a tengereken horgászik.

Budapest határán belül nem igen van alkalmas hely a horgászsásra. Óbudán, a hajógyár melletti Dunán horgásznak pontyra, márnára, csukára. A csepeli híd mellett, a Kassay-zsilipnél nagy pontyok kapnak a horogba, de ezeknek az a szépséghibájuk van, hogy a petróleumfinomítók szennyvizeitől petroleumizűek.

A közeli környéken a soroksári holt Duna-ág, a Budafokkal szemben lévő Háros-sziget, Nagytétény, Ráckeve, távolabb Tass, a másik vonalon a Dömösi átkelő még jobb horgászó helyek. A szenvedélyes sporthorgász előtt azonban nincs távolság. Elmennek le Baja és Dunaszekcső közé is, ahol puttyogtatva fogják a halat. Buzogánnyal verik a vizet — ez a puttyogtatás — és a falánk harcsa, figyelmes lesz, zsákmányt sejt és a horogba harap.

Sűrűn járnak a budapesti halászok a Velencei tóra is, no és természetesen a Balatonra, ahol Tihany, Gyönk, Keszthely, Balatonföldvár és a szántódi rév a legfőbb állomások. Itt sűrűn esik találkozás külföldi horgászokkal is. A legnagyobb halakat a Zalatorokban lehet fogni, ahol 30—100 kilogrammos harcsák, nagyszerű süllők és pontyok kerülnek zsákmányul. Horgászni itt nagy élvezet, de eljutni az Isten hátamögötti, úttalan helyre, azonban merész vállalkozás. Persze kalandok itt is, máshol is akadnak bőven és vannak kedves történetek, amelyek a horgász társadalomban apáról fiúra szállnak. A kalandoknak kellemetlen prózai részétől, amely vámhatárral, vámőrrel volt kapcsolatos, most Hencz Lajos megszabadította a horgászokat.

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, Üllői út 64. Tel.: 132-806.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Export-piac létesítése Budapesten

Liptay Lajos, a Községi Takarékpénztár vezérigazgatójának nyilatkozata

Úgy a főváros pénzügyi bizottságában, mint a közgyűlésen elfogadták a *Községi Takarékpénztár* zárszámadásait és a felszólalók a legnagyobb elismeréssel méltatták a főváros pénzintézetének kiváló munkáját. A pénzügyi bizottságban felszólalt *Liptay* Lajos dr., a Községi Takarékpénztár vezérigazgatója, aki megköszönte a törvényhatósági bizottság elismerését és válaszolt az egyes felszólalásokra. Válaszában megemlítette, hogy *többen szóvátették a vásárpénztári üzletágat is.* „Az exportvásár kiépítésére vonatkozólag tett lépéseimnek — mondotta — egyelőre *csak előkészületi jellegük volt* és azért nem kerülhetett ez a kérdés mindezideig a főváros vezetősége és a főváros közgyűlése elé.“ A *Fővárosi Hirlap* munkatársa érdeklődött

Liptay Lajos dr.,
a Községi Takarékpénztár vezérigazgatójánál

ennek az új üzletágnak a bevezetéséről és a következő felvilágosítást kapta:

— Mint a pénzügyi bizottságban már jeleztem, *ez az egész kérdés csak az előkészítés stádiumában van.* Valamikor Budapestnek jelentős jövedelme volt az exportból, de azóta sok minden történt. *A magyar–olasz állatexport átterelődött Postumiába, illetve Fiumébe, a német export is sok tekintetben közvetlenül bonyolódik le, Bécs maga is beleszól az export irányításába, de egyes vidéki városok is jelentős területet hódítottak el maguknak ebből a szempontból.*

Mi egyelőre a földművelésügyi minisztériumban és az Államvasutaknál érdeklődtünk.

Az Államvasutaknál el akarjuk érni azt, hogy kedvező szállítási tarifát kapjunk, mert csak így lehet az export fejlesztésére gondolni, a földművelésügyi minisztériumban pedig

tisztázni akarjuk a kormány szempontjait és meg vagyunk arról győződve, hogy a kölcsönös tárgyalások révén sikerülni fog Budapesten megvalósítani az exportpiacot,

illetve az export terén Budapest különleges vezető szerephez juthat.

— Magának az exporttevékenységnek lebonyolítása az Állatvásárpénztár keretén belül igen könnyen lehetséges. Nem hiszem, hogy ennek különleges anyagi akadályai lennének. Nagyon fontos volna az exportpiac létesítése, mert a budapesti ipar és a feldolgozóipar, valamint a kereskedelem megtalálná a maga hasznát. A közélelmezési bizottságban is többször szóbakerült az exportvásár kiépítésének a terve. *Az illetékes szakemberekkel tovább tanácskozunk és amint eredménnyel kecsegtetnek a tárgyalásaink, úgy a kész tervet a főváros illetékes szervei elé visszük.*

Közegészségügyi merénylet a Rákostó fertőzött jegével

A természetes jég körül állandó összeütközése van a fővárossal és a rendőri hatóságokkal azoknak a vállalatoknak, amelyek a *Rákospatak*, a *Rákostó* és egyes kiöntések jegét igyekeznek forgalomba hozni, elszántan hadat üzenve az idevonatkozó rendeletnek.

A kereskedelemügyi miniszter 17233/1934. számú rendelete szabályozta ezt a kérdést, amikor kimondta, hogy a természetes jégnek, amennyiben *szennyezett*, csak úgynevezett *korlátozott forgalombahozatala* van megengedve. Ez azt jelenti, hogy az ilyen jég élelmezésre szolgáló cikkekkel semmiféle érintkezésbe nem kerülhet. Abban az esetben pedig, ha a természetes jég *fertőzött, semmiféle célra sem hozható forgalomba.*

Miután a természetes jeget főképen a *Rákospatakról*, vagy annak a X. kerületben lévő tószerű kiöntéséből, az úgynevezett *Rákostóból* vágják, a *Székesfőváros Egészségügyi és Bakteriológiai Intézete* 1937-ben tüzetes vizsgálat alá vette a Rákospatak vizét. A vizsgálat eredménye az volt, hogy

a vizet colli-bacillussal erősen fertőzöttnek találták, de kimutatott a vizsgálat tífuszbacillust is.

Ezen az alapon a főváros a *Rákospatak jegének forgalombahozatalát mindenféle célra megtiltotta, sőt a Rákostóban való fürdést sem engedte meg.*

Mindezek után most mégis megtörtént, hogy

a Rákostóból jeget akartak behozni a fővárosba.

Miután a tó a vámhatáron belül van és a jég behozatalát ellenőrizni nem lehet, *a tóhoz vezető utat lezárták*, hogy a lelkiismeretlen jégszállítók munkáját lehetetlenné tegyék.

Készül az egyesített vágóhidak nagyszabású terve

Harminckét millióba kerül az új, modern megoldás

A legutóbbi közgyűlés napirendjén szerepelt a sertésközvágóhíd modernizálásának és megnagyobbításának kérdése. A polgármester előterjesztésére a törvényhatósági bizottság elhatározta, hogy a sertésvágóhíd kis szúrócsarnokának kibővítésére engedélyezett hitelösszeget a nagy szúrecsarnok bővítésére és átalakítására használják fel.

Ez a 453.326 pengős átalakítási munkálat mindenesetre hozzájárul a sertésvágóhíd üzemének javításához, ezzel azonban *a főváros vágóhídproblémája nincsen megoldva.* Mint a *Fővárosi Hirlap* beavatott helyen értesül, élénken foglalkoztatja a főváros vezetőségét és mindenekelőtt a közélelmezési ügyosztályt

a vágóhidak egyesítésének és a korszerű, új vágóhíd létesítésének kérdése.

A hatalmas méretekben megindult külföldi export, akkor is, ha abban időleges csökkenés, vagy stagnálás áll be, a budapesti vágóhidakat új feladatok elé állította, amelyek a meglévő vágóhidaknál sokkalta modernebb és az export számára speciálisan berendezett vágóhidat kívánnak.

Az ösztönzést egy ilyen modern vágóhíd felépítésére a magyar vidéki városok adják, amelyek egymásután létesítettek korszerűen berendezett vágóhidakat, amelyek, ha kisebb méretűek is, versenyeznek a külföldi hasonló intézményekkel. *Debrecen, Szeged, Székesfehérvár, Kaposvár, Szombathely*, legutóbb *Kispest* építettek ilyen modern vágóhidakat, nyilvánvalóan azzal a célzattal, hogy *az exportot a maguk hatáskörében, Budapest kikapcsolásával bonyolítsák le.*

Az egyébként mintaszerűen vezetett budapesti vágóhidakat ezek az új vidéki intézmények korszerűség, higiénia és célszerűség szempontjából túlszárnyalják, úgyhogy komolyan kell foglalkozni azzal a gondolattal, hogy Budapest is egy vonalba jusson ezen a téren. Ha ezt az anyagi viszonyok pillanatnyilag nem is engedik meg, a közelebbi jövőben elkerülhetetlen a főváros modern vágóhídjának felépítése.

Ezzel az elgondolással

a közegészségügyi és magasépítési ügyosztály együttesen dolgozik a jövő nagy vágóhídjának tervén,

amelynek általános alapvonalai már el is készültek, úgy, hogy hozzávetőleges számítással meg lehet állapítani, hogy az új vágóhíd

32 millió pengőbe

kerülne. A tervekkel kapcsolatosan lépések történtek arra vonatkozólag, hogy erre *a beruházásra alkalmas hitelösszeg* álljon rendelkezésre.

Az új, összpontosított vágóhíd *magában egyesítené a marha- és sertésvágóhidakat, sőt a lóvágóhidat is.* Ennek felépítésével természetesen a mai marhavágóhíd és sertésvágóhíd, valamint az utóbbinak területén elhelyezett lóvágóhíd megszünne. A hatalmas új alkotás számára, amelynek berendezése modernség tekintetében minden európai vágóhidat felülmulna, nagy probléma *a hely kijelölése*, amelyre nézve most folynak a tervezgetések. Ideális megoldásnak látszanék, ha az új központi vágóhíd *a Nagyvásártelep közelében* épülne fel, bár erre feltétlenül szükség nincsen.

Az új vágóhíd összpontosítaná a maga keretében *az összes állatvásárokat, a szállásokat, a vágótelepet, a húsfeldolgozót és a húsvásárt*, egyformán mintaszerű berendezéssel, úgy, hogy ezzel Budapest új nevezetességre tenne szert.

Az a körülmény, hogy a közgyűlés most a sertésvágóhíd bővítését határozta el, nem változtat az új vágóhíd tervein. A modernizálásra és kibővítésre *egészségügyi és egyéb szempontokból mulhatatlan és sürgős szükség van.* Az erre vonatkozó munkálatok nem egyszerre, hanem a sürgősség szerint több önálló részletben kerülnek végrehajtásra, úgy, hogy ha az új vágóhíd közben megvalósulásra érne, ezeknek a munkálatoknak egyes szakaszait nem is kell végrehajtani.

Elektromosság és gáz

ötletes versenye — versengés nélkül

Az üzempolitikai bizottság legutóbbi ülésein tovább folytatta az *Elektromos Művek* és a *Gázművek* közötti verseny kérdéseinek megvitatását. A két nagyüzem vezérigazgatója, *Plósz* Pál és *Véssei* Ede világította meg teljes alapossággal saját üzemének fejlesztési politikáját, *bőséges összehasonlításokat téve a külföldi nagyvárosok tulajdonában lévő hasonló üzemek tevékenységével.*

Mindkét vezérigazgató megállapította, hogy annak ellenére, hogy mind az *Elektromos Művek*, mind a *Gázművek* a dolog természetéből folyóan arra törekednek, hogy teljesítőképességük és ezzel összefüggésben *jövedelmezőségük is minél nagyobb legyen,*

a szó szoros értelmében vett konkurrenciáról a két üzem között mégsem lehet szó.

A helyzet ugyanis az, hogy a modern nagyvárosi élet lebonyolításánál *ugyanúgy szerepet játszik a gáz használata, mint az elektromos áramszolgáltatás igénybevétele*, ennélfogva

nem kell attól tartani, hogy a két üzem külön propagandája egyiknek vagy másiknak rovására üthetne ki.

A munkaterületek megosztásánál tagadhatatlanul *előnyösebb helyzetben van az Elektromos Művek*, aminek az a magyarázata, hogy a technika előhaladásával az ipari üzemeket *egyre nagyobb mértékben szerelték fel villamos energiával dolgozó gépekkel.* Hasonló a helyzet a világításnál, *háztartási vonatkozásokban azonban a gázszolgáltatásnak nemcsak teljesen egyenértékű szerep jut az elektromos áramszolgáltatással, hanem sok esetben jelentékenyen nagyobb is.* Ennek főként az a magyarázata, hogy a *Gázművek* az esztendőkkel ezelőtt folyamatba tett és azóta óriási mértékben kifejlesztett felszerelési tárgy-kölcsönakcióval hódított magának híveket, az *Elektromos Művek* viszont csak akkor fogott hozzá az elektromos áramnak háztartási célokra való propagálásához, amikor *az általánosan elnehezült gazdasági helyzet már nem nyújtott módot arra, hogy a villamos főzéshez és egyéb háztartási használatra szükséges berendezési tárgyakat kölcsönzési alapon bocsáthassa rendelkezésre.*

Annak ellenére, hogy a *Gázművek* a villamosáram fokozottabb alkalmazása következtében ipari téren jelentékeny veszteséget szenvedtek, *ezeket a veszteségeket szinte teljesen kiegyensúlyozták a háztartásban elért eredmények.*

Befolyást gyakorol természetesen a gáz- és villany igénybevételének mértékére *a tarifa is.* Minthogy azonban a székesfőváros e két nagyüzeme ár szabásait olyképpen állapította meg, hogy azok egymással teljesen összhangban vannak, *e téren semmiféle veszedelem nem forog fenn.*

A vezérigazgatók teljesen megegyeztek abban a bizottság szakértői által is helyeselt felfogásukban, hogy *jól lehet, szükség van a két nagyüzemnek egymással való kooperálására, a propagandát saját termelvényeik érdekében mégis szabadon folytathatják, annál inkább, mert legfőbb szempontnak az Elektromos Művek épp úgy, mint a Gázművek, a fogyasztók igényeinek minél jobb kielégítését tekinti.* Arra természetesen szükség van, hogy a díjszabásokat a *Gázműveknél* is modernizálják, mert a szakértői megállapítások egybehangzóan azt mondják, hogy

a jelenlegi gázszolgáltatási tarifák nem tekinthetők megfelelő rugalmasságúnak.

Az üzempolitikai bizottság tagjai helyesléssel fogadták a két vezérigazgató előadását s végül elnöki javaslatra elhatározták, hogy az ügyet a bizottság márciusi első ülésén tovább tárgyalják.

Időközben több ülést is tart ugyan a bizottság, ezeknek tárgysorozatán azonban kizárólag a Beszkárt tarifaelőkészítési ügyei fognak szerepelni.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II., KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

HÍREK A PÁRTBÓL

Megszünt a Segítőalap különszoba-afférje

Az immár bűnvádi útra terelődött gyógyszervisszaélések alkalmából a *Segítőalap* ügyével foglalkozott legutóbbi ülésén a *Nemzeti Egység Pártja Főváros Tanügyi Szervezete*, amelynek a kérdés iránt való érdeklődésre az ad jogot, hogy a fővárosi oktatók 4305 taggal és legalább ugyanannyi igényjogosulttal vannak érdekelve a Segítőalapnál. Az oktatórend álláspontjáról *Miklós* Béla tanár, a Fővárosi Tanügyi Szervezet főtitkára a következőket mondta:

— Amilyen felháborodást váltott ki tagjaink körében a gyógyszerekkel való visszaélés, olyan helyesléssel találkozott, hogy az ügyet teljes tisztázásra és megfelelő megtorlásra a bíróság elé vitték. Sajnáljuk, hogy ilyen jelenségek zavarják a Segítőalap munkáját, amely ezt az intézményt az ország legelső betegbiztosító szervezetévé fejlesztette. Külföldi kartásaink közül sokan irigykedve ismerték meg Segítőalapunk szervezetét és a sok szolgáltatást, amit aránylag csekély hozzájárulásért nyujt tagjainak. Nagy hálával viseltetünk *Dalácska* Jenő dr. igazgató és helyettese, *Haury* István iránt, aki különben az oktatók képviselője az igazgatóságban. Az ő érdemük, hogy csekély számú munkaerővel sikerül a sok ezerre rugó tag ügyét zökkenő nélkül elintézni. Fontos és nehéz munkát végez az orvosi kar, amelynek ugyanecsak köszönet jár. *Kaposy* Ferenc dr. főorvos és helyettese, *Tóthegyi-Tenczl* József dr. türelemmel, béketűréssel, sok munkával irányítja a betegellátást. De hálával tartozunk az intézőbizottság minden tagjának és különösen *Gazdy* Jenő és *Hajnóczy* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tagoknak, akik pártunkat képviselik az intézőbizottságban. Minden igyekezetükkel azon vannak, hogy a Segítőalap és a tagok közötti ellentéteket eltüntessék.

— Bizonyára ennek a munkának eredménye a vezetőségnek néhány nap előtti elhatározása, amely *a betegek különszoba használatát illetőleg teljesítette sok ezer tag kívánságát.* A multban, a megfelelő különbözet megfizetése ellenében bármely tag igénybevehette a kórházi különszobát, míg 1938 január 1-től ezt a rendszert úgy változtatták meg, hogy *csak azoknak a tagoknak van joguk külön szobához, akiknek havi fizetése, a lakbér betudásával legalább is 300 pengő.* Ez meglehetős elkeseredést szült az érdekeltek körében, akik sorába igen sok oktató tartozik, mert hiszen a tanítók nagyrészének és a tanárok közül is soknak 300 pengőn alul van a havi jövedelme. A feltámadt ellentétet azonban a Segítőalap vezetősége elsimította, mert *február 15-től kezdve minden tag igénybeveheti a kórházi különszobát.*

Előadások a VI. kerületi pártnapon. A VI. kerületi pártszervezet szívutcai helyiségében látogatott pártnapot tartott. Vitéz *Papp* Gyula ügyvezető elnök bejelentette az új tisztikar megválasztásának eredményét és hangsúlyozta, hogy az új tisztikar fokozott erővel és lelkesedéssel fog a jövőben munkálkodni a nemzeti egység és a választó polgárok érdekében. *Schoepflin* Lajos dr. kerületi elnök kegyeletes beszédben emlékezett meg a kerület képviselőjének, *Szurday* Róbertnek tragikus elhalálozásáról és méltatta az elhúnyt nemes egyéniségét. Ezek után *Schilling* Endre dr. társelnök tartotta meg előadását az új választójogi törvényjavaslatról és részletesen ismertette a javaslat alapjául szolgáló elveket és a javaslatban foglalt új intézkedéseket. *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag beszámolt a székesfőváros szellemi szükségmunka akciójáról, majd az élelmiszerdrágulásról szólott és reá mutatott arra, hogy a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem szoros összefüggésénél fogva csak a legnagyobb szaktudással lehet ehez a kérdéshez hozzászólni és az ügyben intézkedni. *Schoepflin* Lajos dr. elnök mondott végül köszönetet a két előadónak.

Sasad problémái. A XI. kerületi pártszervezet sasadi körzete nagy érdeklődés mellett gyülést tartott, melyen *Szántay* István és *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok foglalkoztak Sasad közérdekű kérdéseivel. Tájékoztatták a hallgatóságot az egész kerületre kiterjedő problémákról is. *Kolling* Oszkár körzeti elnök mondott köszönetet a tartalmas előadásokért.

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

Központi pályaudvar a külföldi és vidéki forgalmat lebonyolító autobuszok számára

Közlekedési és idegenforgalmi kérdések a pártban

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* városgazdasági szakbizottsága hétfőn este vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével ülést tartott, amelyen

a vendéglátással üzletszerüen foglalkozó vállalkozások új szabályozásával

foglalkoztak. Az V. kerületi pártszervezet *Zalay* Viktor indítványára a párt elé javaslatot terjesztett, amely, utalva arra, hogy a vendéglátó iparra vonatkozó szabályrendelet elévült, a kérdés új szabályozását kívánja, különös tekintettel *a penziókra.* A javaslat indokolása szerint *a penziók nem állanak ellenőrzés alatt,* úgy, hogy még hatóságilag jóváhagyott árlapjuk sincsen. A közeledő *Eucharisztikus Kongresszus* sürgőssé teszi az intézkedést, amelyre nézve legközelebb indítványt terjeszt a közgyülés elé a párt.

Juhász Jenő dr. indítványára magáévá tette a szakbizottság azt a javaslatot, hogy az Eucharisztikus Kongresszus és a Szent István-év alkalmából

rendezzen a főváros népművészeti kiállítást.

amely vonzó látványosság lesz az idegenek számára.

Kedden este a párt ipari, kereskedelmi és közlekedési szakbizottsága tartott ülést, amelyen *Hajnóczy* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tag előadásában több érdekes kérdés került tárgyalásra. Foglalkozott a szakbizottság

az emeletes autóbuszok

ügyével. Már régebben, amikor a terv felmerült, a párt az emeletes autóbuszok rendszeresítése ellen foglalt állást. Most ez a terv ismét feltámadt, amennyiben a Beszkárt négy ilyen autóbusz behozatalára kért engedélyt a kereskedelemügyi miniszertől. A szakbizottság, a párt eredeti álláspontjához híven, ezúttal is *ellenzi az emeletes autóbuszok tervét.*

Több közlekedési reformtervet hozott a párt elé az V. kerületi pártszervezet, amely egy nagyobbjelentőségű javaslatot is terjesztett elő. Arra való tekintettel, hogy a Nyugati pályaudvar forgalmát erősen csökkentették, ami az egész környék kereskedelmét érzékenyen érinti,

a Nyugati pályaudvar közelében a távolsági autóbuszok számára központi autóbusz-pályaudvar létesítését

javasolja a pártszervezet. A kereskedői érdekeken kívül is, mondja a javaslat, erre az autóbusz-pályaudvarra feltétlenül szükség van, mert nem felel meg a forgalom érdekének, hogy a külföldre és a vidékre közlekedő autóbuszok a város különböző részein szétszórva állomásozzanak.

A III. kerületi pártszervezet javaslatára a *trolleybusz* tarifájának és az átszállásnak rendezésével, valamint a kocsik sűrűbb járatásával foglalkozott még a szakbizottság.

Budapest életbevágó kérdéseire ad választ a megindult piackutatás

A piackutatásról, amelynek megszervezésével most foglalkozik a Székesfőváros Statisztikai Hivatala, érdekes és tanulságos előadást tartott a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* I. kerületi szervezetének körhelyiségében dorogi *Farkas* László dr., a közélelmezési ügyosztály fogalmazója. Megjelentek többek között a *Végh* Károly ny. államtitkár elnökségével lefolyt előadóülésen: *Rosta* János dr. tanácsnok, vitéz *Juhász* Jenő dr., *Somogyi* Béla dr. és *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tagok, *Hoór-Tempis* Mór kerületi elnök, *Hunkár* Béla, a Vegyészeti Intézet igazgatója, *Gallner* Ferenc dr. főjegyző, *Iványi* Andor, a vásárcsarnokok igazgatója, *Nyulászy* Alajos kerületi alelnök, *Sipos* Andor kormánytanácsos, a Konjunktura Kutató Intézet vezetője, *Kmetty* Béla mérnök és még sokan mások.

Farkas László dr. bevezetőül a *piackutatás* elnevezést bírálta, mint amely nem fedi teljesen a fogalmat, de azért ma már meg kell maradni mellette, mert annyira tágult a gyakorlatba átment meghatározás értelme, hogy minden árucsereforgalommal foglalkozó és statisztikai módszerekkel dolgozó kutatómunkára rá lehet illeszteni. Ismertette ezután a budapesti piac mai szerkezeti kialakulását a főváros egyesítése óta és megállapította, hogy ezzel a szerkezeti kialakulással a háború előtti Budapest élelmezése megoldottnak bizonyult. A háború utáni években, a nyersanyag-forrásaink elvesztése, ezzel szemben az országos népsűrűség emelkedése, az ipar kényszerű fejlesztése, majd a minden áron való exportálás, a nyersanyagok megfizethetése miatti valutaszerzés nagy kínálatot vontak el a budapesti piacról. Komolyabb bajt azonban mindez nem jelentett.

Mikor a válság éveiben a mezőgazdasági terményeket nem tudtuk elzártságunkban értékesíteni, jöttek a gazdavédelmi intézkedések. A mezőgazdasági termények dekonjunktúráját a főváros lakossága nem tudta kihasználni, viszont — bár maga is rossz helyzetben volt — a céladókat viselnie kellett. *Ekkor hangoztatták első ízben a piackutatás szükségességét* — gazdaérdekekből. A válság után, az új fellendülés éveiben a főváros helyzete ezen a téren ismét csak rosszul alakult. Ujból előtérbe lépett az export, megindultak a gazdavédelmi és szanálási intézkedések és a mezőgazdaság által ellátandó feladatok tekintetében a főváros lakosságának ellátása háttérbe szorult. *Most már Budapest a lakosság érdekében sürgette a piackutatást.*

Az organikusan felépített helyzetkép után az előadó a piackutatás alapelveit állapította meg, amelyek három irányban kristályosodtak ki. Az első csoportba tartoznak *a konjunktúrahatások,* amelyeket az export által a budapesti piacról időnkint elvont tételek okoznak. A másodikba sorolandók *az áralakulás tényezői,* amelyek az említett szanálási és gazdavédelmi intézkedések következtében, valamint az élelmiszerkereskedelmi szakma szertelen megduzzadása következtében hátrányosan alakultak. Harmadiknak itt maradt még a válság idejéből a mezőgazdasági érdekeltségeknek az a kívánsága, hogy *a budapesti piac kapacitását emelni kell.*

Az eddigi statisztikiai megállapítások sok mindenre adtak ugyan feleletet, de a most megindult piackutatás van hivatva feltárni az egész komplexumot, amelyből — mint német és amerikai példák egybevetéséből megállapítható — *a konjunkturahatások speciális budapesti jelenségek.*

Nagyon érdekesen mutatott rá az előadó a tudományos meghatározások után a piackutatás több konkrét feladatára. Igy például megállapítandó:

Mennyire jogosult *a felhozatal teljes koncentrálására* irányuló törekvés?

Mennyiben volna előnyös a budapesti és országos közgazdasági szempontból *Budapesten tranzitó- és exportvásárok kialakítása?*

Mennyire befolyásolná az áruelosztást a főpiac és a kiskereskedelem közé *egy szekunder piac kialakítása?*

Hogyan volna lehetséges *a túlzsúfolt élelmiszerkereskedelmi szakma leépítése,* különös tekintettel ennek szoicálpolitikai vonatkozásaira?

Mennyire befolyásolja az egyes néposztályoknál *a táplálkozási viszonyokat az áralakulás?*

Mi ezen a téren *a községi üzemek szerepe és feladata?*

Befejezésül megemlítette, hogy ha Budapestet egymillió lakosával úgy képzeli el, mint egy folyómedret, a fogyasztást pedig mint a víz felszínét, akkor a kutatótevékenység a vízmérce szerepét játssza, amelyen a 0-pontot, a normális szint pontját meg kell keresni és a gazdaságpolitikai intézkedések helyességét abból a szempontból kell azután elbírálni, hogy azoknak következtében a fogyasztás nem süllyed-e a megkeresett 0-pont alá.

A nagy figyelemmel hallgatott és meleg elismeréssel kísért előadáshoz vitéz *Juhász* Jenő dr., *Sipos* Sándor dr., *Kmetty* Béla mérnök szólott hozzá. A vita folytatására legközelebb új előadóülést tűznek ki.

GÓRN. ILLÉS
CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Tiszta levegőt Budapestnek!

Irta: Magyar Miklós

Azok a tényezők, akiknek hivatása Budapest szépsége, kultúrája, közegészségügye, közlekedésügye és pénzügye felett őrködni, akik valóban meg is felelnek hivatásuknak, nap-nap után igen nagy városi problémákat oldanak meg, egyik egészen életbevágó fontosságú dologról azonban megfeledkezni látszanak, vagy legalább is, alig fordítanak rá több figyelmet, mint egy harmadrendű kérdésre. *Ez a problema Budapest levegőjének tisztasága.* Amikor erről a kérdésről a napi sajtóban egy-egy tárgyilagos cikk megjelenik, vagy amikor erről a témáról egy-egy előadás elhangzik és a főváros Bakteriológiai Intézete kutatásainak nyomán a nyilvánosság tudomására jutnak Budapest levegőjére vonatkozóan a megdöbbentő adatok, mindenki csodálkozva kérdezi, hogy az illetékes tényezők a főváros levegője tisztaságának biztosítása érdekében miért nem teszik meg a szükséges intézkedéseket.

Mert ki nem döbben meg olyan adatok hallatára, hogy *Budapest levegőjének minden literjében 720.000 baktérium és több mint 1400 porszem található.* Ismeretes az a körülmény is, hogy egy év alatt a fővárosi ember körülbelül *egy métermázsa port és egyéb tisztátalanságot szív be a levegőből a tüdejébe.* Téli hónapokban sokszor azt hisszük, hogy köd ült a fővárosra, pedig csak a füstöt és a kormot nyomta le a levegő. Nem lehet elég gyakran utalni arra sem, hogy a levegőben levő kénessav koncentrációjának milyen nagynak kell lennie, ha azt tapasztaljuk, hogy a parlamentnek, a Szent István-templomnak és más terméskőből emelt középületnek falait azért kell kicserélni, mert a kénessav még a terméskövet is porrá marja.

Mindezek az állapotok teljesen tarthatatlanok. Nem akarjuk az illetékes tényezőket megvádolni azzal, hogy nem kutatják azokat az okokat, amelyek a levegőnek ezt az elszennyeződését előidézik. Azokkal bizonyára teljesen tisztában vannak. Kétségtelen azonban, hogy a megfelelő intézkedések mégsem történnek meg. Annál szomorúbb ez a jelenség, mert a háború előtti időben Budapest még a tiszta levegőjű városok közé tartozott, dacára annak, hogy már akkor is elkövették azt a hallatlan hibát hogy gyári zónaként a Duna felső folyását is kijelölték. Hogy odáig jutottunk, ahol ma vagyunk, annak okát elsősorban ott kell keresnünk, hogy *a kormány a háború alatt és a háborút követő időben — nagyon helyesen — a magyar szenek használatát rendelte el és valutáris szempontból csak annyi porosz szenet és kokszot engedett behozni, amennyire a fővárosi gázgyárnak és a nagyiparnak feltétlenül szüksége volt.* A magyar szén eltüzelésére az összes fűtőberendezéseket alkalmassá kellett tenni. Különösen fontosak ebben a tekintetben a központi fűtőberendezések, mert ezek igen jelentékeny mennyiségű szenet használnak fel. *Csak 1929 óta megkétszereződött a központi fűtőberendezések száma,* míg az általuk elfogyasztott barnaszén mennyisége négyszeresre emelkedett. Más adatok szerint ez azzal fejezhető ki, hogy ugyanaz alatt az idő alatt a lakások fűtésére felhasznált szén mennyisége *29 százalékról 75 százalékra szökött fel,* míg a koksz használata 63 százalékról 22 százalékra csökkent. A főváros levegőjének viszonyai ugyanebben az időben ugyanilyen arányban romlottak meg. Aki a felsorolt számadatokat csak elméleti értékűeknek tartja, az hajtsa végre az egyszerű próbát: egy fehér zsebkendőt teritsen ki ablakára és félnap mulva nézze meg, hogy mennyi korom és egyéb piszok rakódott le rája.

A bajon kétféleképen lehetne segíteni. Egyik mód volna *a fafűtésre való áttérés.* A szerencsétlen trianóni szerződés következtében azonban Magyarország erdőségeinek 93%-át elvesztette, úgyhogy — csonka Magyarország ma igen jelentékeny fabehozatalra lévén utalva, — *ezt a megoldást egyáltalában nem lehet választani.* A magas — 8—9 ezer — kalóriás kőszénre ugyancsak valutáris szempontból nem lehet gondolni. Nem marad tehát más mód, mint *technikai eszközökkel segíteni.* Ez ma már nem novum, de olyan általánossá ezeknek az eszközöknek alkalmazása még nem vált, mint amennyire az szükséges volna. A megoldás lehetősége megvan, pénzkérdés az egész, hogy a levegő tisztaságát olyan fokra emeljük, amilyet a fürdővárosi jelleg megkövetel. Soha meg nem bocsátható bűnt követnénk el, ha nagyszerűen fejlődő és minden külföldi által gyönyörűnek elismert fővárosunk levegőjének tisztátalansága volna az oka, hogy az idegenforgalom fejlődése derékbetörik.

A fűtőtechnika is örvendetes fejlődésen megy keresztül. Bizonyítja ezt az a körülmény, hogy a *legmodernebb berendezésekben már 80%-ig teljesen el tudják égetni a szenet.* Vannak olyan modern berendezések is, — bár ezek ma még költségesek, — amelyek a füst kénalkatrészeit is felfogják és gazdaságilag hasznosítják. A berendezés költsége tehát ezen az úton részben megtérül.

Ha ezeket a technikai felszereléseket a háztulajdonosok, — magánosok, vagy közintézmények — bármilyen okból nem alkalmaznák, úgy teljesen indokolt volna, hogy azokat a felbecsülhetetlen érdekeket, amelyekeet Budapest levegőjének tisztátalansága veszélyeztet, törvényerejű intézkedésekkel is megvédelmezzük. Nem Magyarország volna ezen a téren az első, hiszen Franciaországban már 1932-ben életbelépett az a törvény, hogy közintézményeknek, kereskedelmi, vagy iparvállalatoknak nem szabad olyan fűtési berendezéseket fentartaniok, amelyek akár füstöt, akár kormot, akár port, akár mérges vagy ingerlő gázokat olyan mértékben terjesztenek, hogy azzal a légkört megfertőzik és ártalmakat idéznek elő.

Azt hisszük azonban, hogy ilyen egyszakaszos rendeletet — mint, amilyen a franciaországi is — Magyarországon nem kell meghozni, mert nálunk elegendő, ha a közigazgatás a közegészségügy érdekében már kiadott rendeleteket megfelelő szigorúsággal végrehajtja. Bármelyik utat választjuk is, a legfontosabb mindig az marad, hogy Budapest levegőjének tisztaságát, — mielőtt még nem késő — minden eszközzel biztositani kell.

Elejtették az emeletes autobuszok tervét

A közlekedési reform megvalósításánál a Bszkrt igazgatósága az üzempolitikai bizottság javaslatait is figyelembe veszi — A svábhegyi turista-szálló Mátyás király vadászkastélya stílusában épül

Szendy Károly polgármester a *Fővárosi Hirlap*ban úgy nyilatkozott, hogy *a legfontosabb probléma a közlekedési kérdések gyors megoldása,* amelynek útjából a felmerülő nehézségeket a főváros adminisztrációja a lehető leggyorsabban eltávolítani iparkodik. Közben a Beszkárt igazgatósága a villamos- és autobuszközlekedés kérdéseit, valamint a tarifareform lehetőségeit már letárgyalta. Az üzempolitikai bizottság hozzá is látott a Beszkárt ügyeinek vizsgálatához. Érdeklődésünkre

illetékes helyen

a következő felvilágositást kaptuk:

— A polgármester nagy súlyt helyez arra, hogy *a budapesti közlekedés gyors, kényelmes és olcsó legyen.* A közlekedési problémák megoldására a tanácskozások és tanulmányozások már megkezdődtek. *A Beszkárt vezetősége azonban egyelőre még semmiféle irányban sem foglalt álláspontot.* Meghallgatták az igazgatóság tagjainak véleményét, valamennyi kívánságot figyelembevesznek és nemcsak az előterjesztett javaslatok, hanem az ötletek tanulmányozására is kiadták az utasításokat.

Minden lehetőséget kidolgoznak és a szakemberek véleményét az egyes kérdésekről újra az igazgatóság elé terjesztik.

A Beszkárt igazgatóságában az a vélemény alakult ki, hogy valóban *a 10—20, 30—40 filléres távolsági viteldij bevezetése a legmegfelelőbb, ezzel szemben a közönség kényelmének kiegészítésére különféle intézkedéseket követeltek.* A tarifareformjavaslatok következményeiről már készül az előterjesztés, a technikai célszerűségre vonatkozólag pedig gyakorlatban is folynak a kísérletek: *különböző kocsikat fognak majd bemutatni, amelyeken a kívánt újitásokat már keresztülvitték.*

— *A Beszkárt tanulmányozásától függetlenül folyik az üzempolitikai bizottság munkája is, amelyre nem gyakorol befolyást az, ami a Beszkárt igazgatóságában történik.* Annakidején már hozzáláttak a Beszkárt-reformok megvalósításához, az elvi jelentőségű megbeszéléseket azonban félbe kellett szakítani, mert közbejött a tarifarevizió sürgőssége. Az üzempolitikai bizottságnak most az az álláspontja, hogy a sürgős megoldási teendőket nem engedi elodázni. Az üzempolitikai bizottság a szakértőket meghallgatja, egyes kérdésekre a Beszkárt véleményét is kikéri és azután hozza meg határozatait.

Ez két fórumnak a munkája még bizonyos ideig eltart és csak azután lehet majd a különféle álláspontokat összeegyeztetni.

Egy-két hónapig még folynak ezek a tárgyalások, de *a nyári szünet előtt feltétlenül megtörténik a döntés, illetve a bizottságok javaslataival maga a főváros közgyülése is foglalkozhat.*

— Arról beszéltek, hogy a főváros még az eucharisztikus kongresszus előtt szeretne emeletes autobuszokat beszerezni! — vetettük közbe.

— Igen, ez az ötlet felmerült, de azóta megkaptuk a különböző részletes ajánlatokat és ezekből, úgy látszik, hogy

az emeletes autobuszokat Budapesten bevezetni nem lehet

és így kénytelenek vagyunk ettől a tetszetősnek látszó tervtől elállni. Az egyik ok az, hogy *az emeletes autobuszokat Budapesten csak nagyon kevés helyen tudnánk járatni.* Hidaink közül csak a Ferenc József- és a Margithídon közlekedhetnének az emeletes autobuszok. A többi hídon ugyanis *csupán 16 tonnás járművek közlekedhetnek, ezek az emeletes autobuszok pedig 18 tonnásak.* Közlekedhetnének az emeletes autobuszok a perifériákon is. Ott viszont *nincsenek olyan utak, amelyek a célnak megfelelnének.* Ha tehát sem a hidakon, sem pedig a külső városrészeken nem járhatnak ezek az emeletes autobuszok, úgy *sok értelme nem volna az új kocsik beszerzésének.* De még más is visszatartja a polgármestert attól, hogy emeletes autobuszokat állitson be a közlekedésbe. *Az emeletes autobuszok alsó szintje nagyon alacsony, kényelmetlen a kocsikban a járás, az emeleti részben pedig a fel- és leszállás okoz sok nehézséget.* A budapesti publikum nagyon kényelmes és ezt az utazási lehetőséget nem igen tudná megszokni.

— Mikor fognak hozzá a svábhegyi turistaszálló építéséhez? — kérdeztük.

— A tervek már elkészültek és *néhány héten belül az építkezés megkezdődik.* Legkésőbb szeptemberre az új túristaszálló elkészül. Eleinte úgy volt, hogy modern, a mai építési stílusnak megfelelő szállót létesítünk, később azonban felmerült az a kívánság, hogy a *főváros a hagyományoknak megfelelő kivitelt valósitson meg.* A Svábhegyen Mátyás királynak kastélya volt. A *régi kastély stílusában építik meg az új túristaszállót,* amelyet *Eitner* Elemér és *Bereczky* László műépitészek terveztek és a kivitel 260.000 pengőbe kerül. A *Hunyadi Fogadó,* erre a névre fogják elkeresztelni, lényegében nem is annyira túristaszálló lesz, mint inkább a *kirándulók számára lehetőséget nyujt az ottartózkodásra.* Mindössze csak húsz szoba lesz, ellenben *hatalmas nagy terraszt képeznek ki és a vendéglőt is nagy tömegek befogadására tervezik.* Az a cél, hogy *minél több ember ránduljon ki a Svábhegyre és ott a budai hegyek között európai színvonalu vendéglőt találjon.* Ezen a téren Bécs vezet, de a hegyvidéki osztrák fürdőhelyeken is mindenütt találunk kiránduló- és uzsonnázóhelyeket. Sőt Belgrádban is kitünő üzletnek bizonyult a vendéglő és kávéház, amelyet a város hegyvidéki részén rendeztek be. Valószínüleg Budapesten is hozzájárul majd az új intézmény ahhoz, hogy a *budai hegyek szépségét minél többen élvezhessék.* Az idegenforgalmi testületek is nagy örömmel fogadták a Beszkárt ötletét és bíznak abban, hogy sok külföldi keresi majd fel a budai hegyeket. A Beszkárt abban reménykedik, hogy a *svábhegyi sikló forgalma is jelentősen emelkedni fog a kiránduló közönség megszaporodása következtében.*

Megnövekedett Budapesten a munkanélküliek száma

A Statisztikai Havifüzetek új számában *Illyefalvi* I. Lajos dr., a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal igazgatója most közli beszámolóját 1937 december haváról és ezzel együttesen a mult év mérlegéről. A statisztikai adatok *sok téren fejlődésről* adnak számot, így a főváros összes üzemeinél, a közlekedésnél, az idegenforgalom terén. A *lakóház építkezés* terén azonban az elmult évhez képest *hanyatlás mutatkozik,* úgy, amint ezt a *Fővárosi Hirlap* egyik legutóbbi számában már leszögezte, jelezve, hogy a most kezdődő építkezési kampány sem biztat az előző évekéhez hasonló lendületet.

Jórészt az építkezések megcsappanásának tudható be *a munkanélküliek számának emelkedése,* amelyről a statisztika a következő képet adja:

A magyarországi szakszervezeti tanács által nyilvántartott munkanélküliek száma Budapesten és a vidéken 16.163 (ebből 13.990 férfi, 2173 nő), míg 1936 végén 15.044 volt a munkanélküli. *A munkanélküliek szaporodása Budapestre és a környékre esik,* ahol 9194 a munkanélküliek száma, míg 1936. év végén csak 8025 volt. *A vidéken a munkanélküliek száma 6964-re apadt,* az 1936-iki 7019 számmal szemben. A budapesti és környékbeli munkanélküliek száma *jelentékenyen emelkedett az épitőipari és vasipari szakmában, míg a vidéken éppen ezekben a szakmákban csökkent a munkanélküliség.*

A keresztényszocialista szakszervezetek által kimutatott budapesti munkanélküliek száma 1211, míg 1936 végén 923 volt, vagyis ott is emelkedést állapitanak meg.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Uj és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

Események

Fővárosi Hirlap
ELŐFIZETÉSI AR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

A katolikus törvényhatósági bizottsági tagok gyülése az újvárosházán. *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester február 3-án, szerdán este negyedhét órára az újvárosháza közgyülési termébe összehivta a törvényhatósági bizottság katolikus vallású tagjait. *Serédi* Jusztinián dr. biboros-hercegprimás kérésének tett ezzel eleget a főpolgármester, abból a célból, hogy a római katolikus bizottsági tagok, akik az Eucharisztikus Kongresszuson külön csoportban vesznek részt, megbeszélhessék a részvétel módozatainak programját. Az újvárosházi gyülésen résztvesz *Serédi* Jusztinián dr. biboros-hercegprimás is, aki *szózatot intéz a törvényhatósági bizottsági tagokhoz.* A főpolgármester intézkedésére megjelenhetnek a közgyülési terem karzatán a bizottsági tagok hozzátartozói is, akik belépőjegyeket a városháza gondnoki hivatalában igényelhetnek.

József Ferenc királyi herceg londoni utazása. A *Budapesten* összel megtartott nemzetközi fürdőügyi kongresszus tudvalevően elhatározta, hogy megalapítja a *Fürdők Nemzetközi Szövetségét*, amelynek állandó székhelye Budapest lesz. Az újonnan alakult szövetség elnökévé ugyanakkor *József Ferenc* királyi herceget választották meg. A királyi herceg ebben a tisztségében utazik *a nemzetközi hidrológiai szövetség londoni kongresszusára*, amelyet március 25-től április 2-ig tartanak meg. Értesülésünk szerint a királyi herceg ezt az alkalmat megragadja arra, hogy *angol idegenforgalmi tényezőkkel mélyrehatóbb kapcsolatokat teremtsen.*

Cannes idegenforgalmi kapcsolatot akar teremteni Budapesttel. Pierre *Nouveau, Cannes* építészmérnök-polgármestere városa nevében levelet intézett *Szendy* Károly polgármesterhez, akit kíséretével együtt meghívott a francia Riviera híres fürdőhelyén február végén megtartandó virágünnepekre. Ez a levél nemcsak egyszerű udvariassági aktus, mert a *cannesi* főpolgármester *Budapest és Cannes között kölcsönös idegenforgalmi kapcsolatokat akar teremteni.* A világhírű virágünnep látványosságai közepette időt akar szakítani arra is, hogy *Szendy* Károly polgármesterrel az idegenforgalom komoly problémáit megbeszélje. A cannesi polgármester tervét mindenesetre komolyan kell venni, mert Budapest nagyszerüen nekilendült idegenforgalma keretében szívesen látnók a cannesi autós kirándulókat Budapesten.

Február 24 és 27-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője, Magyarország aranykoszorús mestere.

„CSILLAG" törvényes védjegyü kazánkőmeggátló COMPOSITUMOK, KAZÁNOK, KÖZPONTI FŰTÉSI BERENDEZÉSEK, BOYLEREK, MOTORHŰTŐK, stb. részére.
KAZÁNKŐPOR VÁLLALAT KOVÁCS I.
BUDAPEST, XIV., Amerikai-út 21. ● TELEFON: 296-151.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerü nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —✱— TELEFON: 293-631.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemü ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Érdekes terv az idei Hősök Napja megünneplésére

Minden év májusának utolsó napjára esik a *Hősök Napja*, amelyet kormányrendelet értelmében a városok és községek rendeznek. Budapesten a székesfőváros vezetőségére vár a szép feladat, hogy a világháború hőseinek emlékét méltóképpen megülje és a hazáért hozott áldozatokat a közönség előtt felidézze.

Az emléknapot a Hősök-terén álló *Hősök Emléke* előtt rendezték eddig, az idén azonban

komplikálja az ünnepség megtartását az Eucharisztikus Kongresszus,

amelynek ezen a vasárnapon hatalmas méretü ünnepi eseménye lesz a Hősök-terén. A kormányrendelet nem irja elő, hogy a Hősök Ünnepét hol kell rendezni, így megtarthatnák az emlékünnepet a Hősök Temetőjében, vagy más alkalmas helyen is. Az Eucharisztikus Kongresszus vezetősége azonban, mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, mindenképpen azt szeretné, ha *a hősi ünnep ebben az évben is a megszokott helyen, a Hősök Emlékkövénél folyna le*, még pedig úgy, hogy

megelőzné vagy követné az Eucharisztikus Kongresszus ünnepét és az azon résztvevő nagy nemzetközi közönség is tanuja lehetne a Hősök Napja megünneplésének,

tekintet nélkül arra, hogy az emlékünnepen nemcsak a római katolikus, hanem más vallású hősökről is megemlékeznek és ezt az illető egyházak részvétele kifejezésre is juttathatja.

Az érdekes terv eldöntése körül a miniszterelnökség és a honvédelmi minisztérium tárgyalásokat folytat, amelyben résztvesz a főváros és az Eucharisztikus Kongresszus vezetősége is.

Budapesten szövetségi székházat kapnak a városok. A *Magyar Városok Országos Szövetsége* pénteken tartott választmányi ülésén az elnöklő *Szendy* Károly polgármester a jelenlévő vidéki polgármesterek általános helyeslése közben jelentette be az elnökségnek azt az elhatározását, hogy *Budapesten szövetségi székházat létesitenek. Szendy* Károly kilátásba helyezte a székesfőváros segítő támogatását, bejelentvén, hogy annakidején *megfelelő telek rendelkezésre bocsátása iránt javaslatot fog tenni a törvényhatósági bizottságnak.* A választmányi ülés másik figyelemreméltó témája volt az a javaslat, amellyel *Sopronyi-Thurner* Mihály szövetségi alelnök, Sopron város polgármestere fordult a jelenlévőkhöz. A Budapesten 1940-ben megrendezésre kerülő nemzetközi városkongresszus idejére *az összes magyar városok érdekességeit felölelő filmet szándékoznak készíteni, hogy ezen a réven hü képét tudják adni a hazai urbanizmusnak, emellett pedig szolgálhassák városaik idegenforgalmi érdekeit.* A továbbiakban a városok által istápolandó képzőművész-csereakció kérdései kerültek tárgyalásra.

Rákosváros kívánságai. Szombat délelőtt Rákosváros nyolc társadalmi egyesületéből alakult küldöttség kereste fel *Szendy* Károly polgármestert, *Király* Kálmán és *Kempelen* Ágoston tanácsnokokat. A küldöttségben, melyet *Bényi* Károly törvényhatósági bizottsági tag vezetett, a többi között *Kertész* Elemér, vitéz *Boronkay* István ügyészségi alelnök és *Sipos* István ezredes is résztvett. *Király* Kálmán tanácsnok megígérte, hogy a Miskolci-utat és az Álmos vezér-utat burkoltatni, az Álmos vezér- és Kőszegi-utcát pedig fásíttatni is fogja. Igéretet tett még arra is, hogy a *Zugló-kertváros utcáit rendbehozatja* és fásíttatja, de erről csak a jövő esztendőben lehet szó. *Kempelen* Ágoston tanácsnok megígérte, hogy a Fogarasi- és a Vezér-utca megnyitása érdekében szükséges intézkedéseket megteszi. *Szendy* polgármester kijelentette, hogy a Rákospatak további szabályozásának és a 48-as villamosvonal meghosszabbításának gondolatát megfontolja.

Frontharcostáborozás. Az *Országos Frontharcos Szövetség* budapesti VI. kerületi főcsoportja négyszázterítékes vacsora keretében tartotta meg disztáborozását a kereskedelmi utazók székházának nagytermében. Az új szövetségi tagok *Kertész* Elemér a frontharcosszövetség országos ügyvezető-alelnökének kezébe tették le bajtársi fogadalmukat. *Wagner* Károly főcsoportelnök köszöntötte az új tagokat.

Autóparkozóhelyek kijelölése. *Eliassy* Sándor dr. főkapitány *Szendy* Károly polgármesterhez átiratot intézett a budapesti autóforgalom simább lebonyolítása érdekében. Közli a főkapitány, hogy már *ma* is nagy nehézségeket támaszt különösen a szük utcákon az autóforgalom, márpedig a jelek szerint ez a forgalom a közel jövőben erősen meg fog növekedni. Különösen nehézséget okoz a megfelelő parkozó helyek hiánya. Ezeknek a parkozó helyeknek kijelölése, mondja a főkapitány, a főváros kötelessége. Tekintettel arra, hogy a sürün beépített belterületeken erre a célra nem állanak szabad térségek rendelkezésre, a helyzeten csakis úgy lehet segíteni, ha egyes háztömbök kisajátítása és lebontása útján gondoskodik a főváros parkozó helyek létesítéséről. A főkapitány felsorolja azokat az utakat és tereket, amelyek közelében parkozó helyet kell létesíteni. Igy a többi között az Egyetem-utca közelében 200, az Apponyi-tér mellett ugyancsak 200, a Váci-utca, Vörösmarty-tér, Dunapart, Deák Ferenc-utca, Károly király-út, Kossuth Lajos-utca által határolt tömbön további 200, az Erzsébet-tárnél 200, a Vigadó-térnél a dunaparti szállodákra való tekintettel legalább 300, a Gróf Tisza István-utca, Szent István-körút és Dunapart által határolt területen három helyen egyenkint legalább 100—100, az Operaház mögött 300, a Nyugati pályaudvar mellett 200, a Wesselényi-utca, Erzsébet-körút, Dohány-utca által határolt ingatlantömbön két helyen egyenkint 100—100, a Wesselényi-, Rottenbiller-, Dohány-utca, Erzsébet-körút által határolt telektömbön 300, a Baross-téren 200, a József-körút, Rákóczi-út, Múzeum-körút, Üllői-út által határolt telektömbön kétszer 100—100, a József-körúton 100, a Kerepesi-temető mellett 100 és a Horthy Miklós-körtéren 100 autó tárolására alkalmas parkozóhelyet kell létesíteni.

Kicserélik a Városháza ormán álló kétszázéves szobrokat. A központi városháza városházuccai ormán 12 régi, allegórikus szobor áll. A szobrok 1729 és 1739 között készültek és *Albrecht, Mader* és *Thermy* szobrászművészek alkotásai. Az idők folyamán a szobrok rossz állapotba kerültek, mállanak s attól kell tartani, hogy erősebb vihar alkalmával ledőlnek. A szakértők javaslata alapján *a polgármester most elrendelte a szobrok lebontását.* Egyelőre a Bazilika hatalmas pincéiben helyezik el a szobrokat, ahol lemásolják őket. Az eredeti szobrokat a fővárosi múzeumban fogják véglegesen elhelyezni. A szobrok újrafaragása 82.000 pengőbe kerül. Mivel csak az 1938. és 1940. évi költségvetésben tudják ezt az összeget előirányozni, *az új szobrok elhelyezésére csak két év mulva kerülhet sor.*

Könyv a nőtartásról. „Nőtartás" cimmel *Gerő* Ernő dr. budapesti ügyvéd hasznos és érdekes gyakorlati könyvet irt. A könyv közel 350 kúriai jogesetet tartalmaz a nőtartás kérdéséről, amelyet a szerző minden oldalról megvilágít.

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 132-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

Józsefffherceg úr csász. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II. Fő-utca 8. ● Tel.: 153-787.
Alapitási év 1894. Sürgönycim: LOHR Budapest.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és géppgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készit legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégitő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javitást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világitási és erősátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök müszaki vállalata, tervez, szerel és szállit vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-u. 5. Tel.: 127-670.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stilus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ● Telefon: 111—665.

TOLNAI FERENC
Bpest szék. sfőv. gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fütés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ● Telefon: 386-650.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

Gazdasági Értesítő

Jön az áruházi rendelet végrehajtási utasítása és a különadó

A fűszerkereskedők új vezetősége installációs vacsorájának kiemelkedő eseménye volt *Halla* Aurél dr. államtitkár nagy beszéde, amelyben nagy figyelmet keltő, érdekes kijelentéseket tett az élelmiszerkereskedelem összes napirenden lévő problémáiról. Általános meglepetést keltettek ezek a kijelentések a vacsora érdekelt közönsége körében és különösen zajos volt a helyeslés, amikor az államtitkár a kiskereskedelem egyik legégetőbb problémájáról, *az áruházi kérdésről* szólott.

— Az a körülmény, — mondotta, — hogy *a megjelent áruházi rendelettel az áruházak meg vannak elégedve, arra utal, hogy a rendelet terén baj van és az nem védi eléggé a kereskedelem érdekeit.*

A készülő új rendelkezésekben és a végrehajtási utasításban

azonban módot találnak arra, hogy *a rendelet hiányosságait orvosolják.*

— Halla Aurél államtitkár kijelentése, — mondta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának

Tóth Gábor

törvényhatósági bizottsági tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete elnöke

— nagyon megnyugtató hatást gyakorolt a fűszerkereskedő szakmára, mint egyáltalában a kiskereskedelemre, amely napról-napra látja, hogy úgy *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter, mint első munkatársa, *Halla* Aurél dr. államtitkár, menynyire a szívükön viselik a kispolgárság érdekeit. Az államtitkár kijelentésében, amint ezt különben a vele való tárgyalásokból egyébként is tudom,

az áruházi törvény végrehajtási utasításának a legközelebbi időben való megjelenésére

célzott. Hogy az áruházi rendelet életbeléptetése óta még nem jelent meg a végrehajtási utasítás, nem ok nélküli késedelmezés. Ezen a téren a tapasztalatok hiányoznak és időt kellett szánni arra, hogy a rendelet következtében előállott helyzetet tanulmányozhassák és a végrehajtási utasítás, amely a rendelet kereteit kitölti, majd csakugyan meg is oldja a kérdést a kiskereskedelem védelmére, úgy, ahogyan ezt a miniszter a rendelet kiadása alkalmával kívánta. A rendelet megjelenése óta bőséges tapasztalatok szerzésére nyílott bizonyára alkalom abban a ténykedésben, amelyet az áruházak a rendelet megkerülése körül folytattak és amelynek majd elvágja a lehetőségét a végrehajtási utasítás.

— Igy értelmeztük *Halla* Aurél államtitkár megnyugtató kijelentését. Bízunk benne, hogy a végrehajtási utasítás minél rövidebb idő alatt meg fog jelenni és ezzel együtt várjuk

az áruházi adóról szóló rendelkezést is,

amely kiegészítője lesz az áruházi rendeletnek és véget vet annak az egyenlőtlen helyzetnek, amely az adózás terén ma az áruházak javára a nehéz helyzettel küzdő kiskereskedelemmel szemben fennáll.

*

Hogy az áruházi versennyel küszködő kiskereskelemnek *Tóth* Gábor nyilatkozatában is kifejezésre jutott kívánsága milyen jogos, arra már nem egyszer mutatott rá a *Fővárosi Hirlap.* Hogy az áruházi adó a kiskereskedelem és az áruházak egyenlőtlen versenyének csökkentésén kívül az államkincstár adóbevételei számára sem közömbös, elég talán arra a jelenségre utalni, hogy az áruházak *egyre-másra szereznek magyértékű ingatlanokat,* amint ezt az Andrássy-úti fronton a *Párisi Nagy Áruház* esetében és egyebütt is látjuk és semmiféle pénzáldozattól vissza nem riadva, *tűzzel-vassal terjeszkednek* (lásd: *Magyar Divatcsarnok* és *Filléres Áruház),* szomszédos vagy az üzletüktől távoleső helyeken *nagyarányú kirakatokat bérelnek és rendeznek be (Fenyves Áruház!)* és hatalmas tőkeszerzést eláruló üzletmenetükkel szemben groteszk ellentétben álló, *csekély adótételeket fizetnek be.* Most jelent meg például a hivatalos lapban a *Fenyves Áruház Rt.* mult évi zárószámadása, amely mintössze *27 ezer pengő tiszta hasznot mutat ki.* A forgalom 4 millió pengőre rugott, ami megfelel több száz kereskedő üzleti forgalmának. Ezek a kereskedők bizonyára százszorosan több adót fizetnek be a kincstárhoz, mint a *Fenyves Áruház.* Ezek a kirívó jelenségek egymagukban elégségesek arra, hogy a pénzügyi hatóságokat az áruházak eddigi adózási rendszerének megváltoztatására késztessék.

Ünnepségek sorozata a Baross Szövetségben

A *Baross Szövetség* különböző szervei az elmult héten, szerdán, csütörtökön és pénteken tartották meg üléseiket, amelyek során az ipari kongresszus *Purebl* Győző dr. és *Tábori* Gábor elnöklésével az ipari exportkérdéseket tárgyalta, valamint a nemzeti önállósítási alap kiterjesztését a főiskolát, vagy középiskolát nem végzett, de a mestervizsgát kitűnő eredménnyel letett iparosokra. *Prokisch* János és *Virgl* Rezső, továbbá *Zborai* János terjesztettek elő indítványokat. A *Baross Szövetség* kereskedelmi kongresszusa viszont *Köpesdi* Elemér elnöklésével elhatározta, hogy az eucharisztikus világkongresszus idején minden detailárusítással foglalkozó üzlethelyiségben az eladási árat feltűnő jelzéssel tüntessék fel. A *Baross Szövetség* fontos eseménye volt a szombati közgyülés, amikor sor került a tisztújításra is. Egyhangú lelkesedéssel újra, immár harmadszor országos elnökké választották meg *Ilovszky* János kormányfőtanácsost, törvényhatósági bizottsági tagot, aki beszédében hangoztatta, hogy tántoríthatatlanul fog küzdeni továbbra is a szövetség kitüzött céljaiért, a keresztény ipar és kereskedelem diadaláért. Utána megválasztották a tisztikar többi tagjait. Az országos idegenforgalmi és fürdőügyi főcsoport elnökévé *József Ferenc* főherceget választották, csoportelnökök lettek: *Girardy* Tibor, *Köpesdi* Elemér, *Kiss* Endre, *Lugossy* Géza, *Majtényi* Béla, *Tábori* Gábor, *Gerlóczy* Endre, ügyvezető igazgató: *Purebl* Győző dr., a szervezési osztály elnöke: *Lányi* Árpád, a számvizsgálóbizottság tagjai: *Kornitzky* Frigyes, *Stanics* József, *Kertész* Károly.

Vasárnap este tartotta a *Baross Szövetség* a Vigadóban évi közgyülésének ünnepélyes záróülését, amelyen a közélet számos előkelősége is megjelent. *Ilovszky* János elnök nagyszabású és mély hatást keltő megnyitójában *a kereskedelmi etika* érvényesüléséről beszélt. *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter *„A Baross Szövetség jelentősége a nemzeti élet szempontjából"* címmel tartott zajos ovációval kisért előadást, majd *Bud* János a levelező tagsági okmányokat, *Fabinyi* Tihamér kereskedelemügyi miniszter a Baross-érdemláncokat nyujtotta át a kitüntetetteknek.

A közgyülést követő ünnepi vacsorán *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester a kormányzót köszöntötte. *Sztranyavszky* Sándor dr., a képviselőház elnöke tartotta a *Baross-serlegbeszédet, Szendy* Károly polgármester azokat üdvözölte, akiket a Baross-lánccal tüntettek ki, köztük *József Ferenc* kir. herceget és *Kánya* Kálmán külügyminisztert. „Nagyjelentőségü — mondta nagyhatású beszéde során a polgármester —, ha *a közélet vezetői hitet tesznek amellett, hogy a dolgozó polgárok jogos kívánságait magukévá teszik.*

A kereskedelem nagy kérdései a fűszerkereskedők ünnepi vacsoráján. A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag, az új elnök, valamint az újonnan megválasztott vezetőség tiszteletére a Royal-szállóban vacsorát rendezett, amelyen a szövetség tagjain kívül nagy számban jelentek meg a társadalmi élet előkelőségei és különböző kereskedelmi képviseletek vezetői. Résztvett a vacsorán *Halla* Aurél dr. államtitkár, megjelent továbbá vitéz *Gyulay* Tibor dr., a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, *Rosta* János dr. tanácsnok, *Hunkár* Béla dr., a Székesfővárosi Vegyészeti Intézet igazgatója, *Ilovszky* János, a Baross Szövetség elnöke, *Madarassy-Beck* Gyula báró, a Kereskedelmi Csarnok elnöke, *Balkányi* Kálmán dr., az OMKE igazgatója, *Nyulászy* Alajos, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja I. kerületi alelnöke, *Vas* Imre, az Utazók Egyesülete elnöke, *Balla* Szigfrid, a Kereskedelmi Csarnok főtitkára, *Kelemen* Andor, a Fővárosi Kereskedők Egyesülete képviselője és még nagyon sokan mások. *Tóth* Gábor elnök üdvözölte *Halla* Aurél államtitkárt, aki nagyszabású beszédet tartott az élelmiszerkereskedelem összes aktuális kérdéseiről, ezek során *a munkaidő szabályozásáról, a zárórárol, a vasárnapi munkaszünetről, a képesítésről, a szövetkezeti kérdésről, az áruházak megrendszabályozásáról.* Ezután *Gyulay* Tibor dr. a Kereskedelmi és Iparkamara, *Ilovszky* János a Baross Szövetség üdvözletét tolmácsolta, *Gyöngyösi* József a fűszerkereskedők nevében üdvözölte az újonnan megalakitott vezetőséget. *Tóth* Gábor elnök válaszolt az üdvözlésekre és a képesítés napirenden levő kérdésére célozva utalt arra, hogy 23 éve dolgozik a szövetség szolgálatában és ezzel tudta megszerezni a képesítést az elnökségre. Visszapillantva a huszonhárom éves munkára, különösen a gyári detailüzletek, az áruházak és tömegfiókok elleni küzdelmet említette fel, azután kitért a fűszerkereskedelem sok más kérdésére. Beszéde után a népszerű, új elnököt melegen üdvözölték.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ
„Optalit"
P.-bronz
könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Mikroszkop alatt

POTOM EGYSÉGÁRÜZLET alapítási terve háborította fel a legutóbbi napokban a magyar kereskedői érdekeltségeket, amelyek amúgy is érthető elégedetlenséggel nézik azokat a túlengéseket, amelyekkel néhány vállalkozó kijátssza, de legalább is megkerüli *Bornemisza* Géza miniszter árúházi rendeletét. Most azonban egészen új momentum merült fel ezen a kijátszási fronton: a különböző egységáruüzletek után kitalálták az úgynevezett *Potom Egységárüzletek* tervét, ami is nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy a fővárosban három négy, a vidéki városokban pedig egy-egy ilyen elnevezésü árúházat kiván nyitni *a találékony érdekeltség.* Már előre is bejelenthetjük, hogy *jelen esetben ki van zárva az újabb angyalcsinálási botrány, mert ez az antipatikus csecsemő már eleve halva született.* Értesülésünk szerint a kereskedelmi minisztériumban már meglehetősen előrehaladtak kodifikációs munkálatai annak *a pótrendeletnek,* amely kimondja, hogy *az ilyen egységárüzletek szintén az árúházi rendelet hatálya alá kerülnek, mégpedig abban az esetben is, ha részletfeltételeikben nem is meritik ki azokat a körülírásokat, amelyek az árúház fogalmát körvonalazzák.* Magyarán: ez azt jelenti, hogy újabb egységárüzletet éppen úgy csak a kereskedelmi miniszter engedélyezésével lehet létesíteni, mint új árúházat. A minisztérium előrelátásának tulajdonítható, hogy *ilyen potom-ötlettel nem fogják kijátszani az árúházi rendeletet.*

ÁRUHITELIRODÁK RONTJÁK már esztendők óta a magyar kereskedelem normális forgalmát és teherbíróképességét. Ezek az áruhitelirodák kollektiv szervezkedéssel *„dolgozzák meg"* a leginkább hitelképes rétegeket: *a fixfizetéses hivatalnokokat és köztisztviselőket.* A mindenféle néven, mint *ABC* és *ERKA,* meg egyéb címeken működő irodák kétségkivül vállalnak valami egészen csekély kis kockázatot, esetleg azt, hogy a hiteligénylő hirtelen halállal kimegyen az árnyékvilágból. Ennél nagyobb kockázat azonban nincs, mert hiszen fixfizetéses alkalmazottak bonitása kétségtelen és legtöbbször *a vállalatok vezetősége garantálja ezeknek a vevőknek a bonitását.* Ezzel az egész csekély kockázattal szemben viszont *több mint tiz százalékos adminisztrációs költséget számítanak fel,* ami semmi egyéb pozitivumot nem jelent a magyar gazdasági életben, mint azt, hogy *az ilyen áruhitelirodákat vezető uraknak a közgazdasági életben elterjedt hirek szerint 60—80 ezer pengős évi jövedelmük van.* Azt hisszük, ez az egyetlen adat többet mond minden kommentárnál. Ez az egyetlen adat *világosan megmagyarázza: szükségesek-e az áruhitelirodák, vagy sem.*

KUKACOS KENYÉR árusítása miatt súlyosan megbüntették *Glasner* Ede péküzemét. Békebeli kuplékban hallottunk utoljára kenyérbe és zsemlyébe sült férgekről, úgy hogy szinte hihetetlenül hangzik, hogy a legutóbbi esztendők modern higiénéjének korszakában még megtörténhetik a hasonló és valamikor humorral elkönyvelt megdöbbentő eset. De megtörtént: Leonardo *Bressy* angol nyelvtanár mutatta be a IV. kerületi előljáróságon működő élelmiszerkihágási központ rendőri büntetőbírójának azt a kenyeret, amelyben egy *12* és egy *15* milliméteres *kukac* volt. Nem tartjuk fontosnak a *Glasner*-cég védekezését, mindössze az ítéletre utalunk, amely a cég üzletvezetőjét, *Márkus* Györgyöt *300 pengő pénzbüntetésre ítélte.* Nem óhajtunk ezzel az ítélettel perbe szállni, de kereskedelmi kérdésekben általában szívesen hivatkozunk a kereskedelem klasszikus hazájának írott, vagy íratlan jogszokásaira, *a ködös Albion joggyakorlatára.* Anélkül, hogy konkretizálnánk, az a határozott meggyőződésünk, hogy *Angliában minden bizonnyal egyszer és mindenkorra, végérvényesen betiltották volna azt a péküzemet, amelynek kenyerében 12 és 15 milliméter hosszúságú kukacot találtak volna.*

ÁLGYÁRAK GARÁZDÁLKODNAK Budapesten, megkontreminálva a tisztes multú magyar kisipart, amelynek, hogy nívóját fokozza, az iparügyi miniszter megadta azt a sarzsiemelkedést, hogy *művelői csakis mestervizsgát tett egyének lehetnek. Bornemisza* Géza ezzel az intézkedéssel a minőségi színvonalat emelni akaró kisiparosság régi óhajának tett eleget, de *most is felütötte fejét a kijátszásra törekvő alantas élelmesség szelleme.* Egyre-másra futottak be a minisztériumhoz az úgynevezett *gyáripari engedélykérelmek,* miután ilyen engedélyt *szakképzettség nélküli egyének is kaphatnak,* ha a gyáripari iparjogosítvány elnyeréséhez szükséges feltételeknek eleget tesznek. Igy mostanában egyrészt *nagyon sok kis gyár alakult,* de elszaporodtak a kimondott *álgyárak is,* amelyek engedélyesei nem tesznek eleget a törvény rendelkezéseinek, *nem alkalmazzák az előírt gépi erőműveket és nem foglalkoztatják az előírt munkáslétszámot.* Különösen a cipő- és kötőszövő-ipar terén vannak visszaélések, ami azonban *csak az érdekelt iparosok és kereskedők sérelme lenne.* Sokkal súlyosabb ennél az a körülmény, hogy egyre-másra szaporodnak a pincékben működő *cukorka-műhelyek, amelyek a közegészségügy szempontjából nem csupán aggályosak, hanem egyenesen megdöbbentők működésük külsőségeit tekintve.* Az illetékes hatóságok figyelmét ezúton hívjuk fel az ilyen álgyárak működésére, ami közérdekü, közgazdasági és közegészségügyi szempontból egyaránt károsodása és betegsége a magyar életnek.

Uj vezetőség a Textilgyárosok Egyesületében. A *Textilgyárosok Egyesületének* vezetőségében *Szurday* Róbert elnök elhúnyta folytán változások történnek. A jövőben *Buday-Goldberger* Leó dr. mellett nem működik társelnök, hanem *két új alelnöke lesz az egyesületnek.* Ezekre a tisztségekre *Agoston* Manó, *Dischka* Győző, *Drucker* Géza, *Kammer* Hugó nevei kerültek kombinációba. A textilosztály élén alelnökké minden valószínűség szerint *Haggenmacher* Ottó mérnököt, a Dreher-Haggenmacher Rt. fonógyárának igazgatóját választják meg.

Szurday Róbert kamarai utóda Haidekker Sándor. Az egész magyar politikai, gazdasági és társadalmi közvélemény mély megilletődéssel parentálta el a magyar közgazdaság, a magyar ipar, a magyar politika szinte pótolhatatlan reprezentánsát: *Szurday* Róbertet. Ez elhúnyt közéleti férfiú a többi közt a Kamarának is tagja volt. Erre a posztra a soron következő *Haidekker* Sándort hívta be a Kamara, amely ilymódon a gyáripari kérdésekben szintén erősen otthonos és jól tájékozott férfiút kap.

Uj igazgatók a Trustnél. *A Részvénytársaság Villamossági és Közlekedési Vállalatok számára* cég igazgatósága a folyó hó 16-án tartott ülésében *Zipernovszky* Ferenc mérnököt ügyvezető *műszaki igazgatóvá, Bud* Kornél dr.-t *ügyvezető igazgatóvá, Jánosi* Béla mérnököt *központi igazgatóvá* és *Zerkovitz* Rudolf mérnököt és *Grätzer* Emilt *igazgatókká* nevezte ki.

Milliós angol megrendelést kapott a Ganz-gyár. A *Fővárosi Hirlapban* időről-időre beszámolunk az egyik legnagyobb hazai gyáripari vállalat: a *Ganz-gyár* tevékenységéről, amely — lehet mondani — *az ipari export terén is vezet.* Jelenleg az angol piac érdeklődik különösképp a *Ganz-gyár* munkássága iránt és ennek tulajdonítható, hogy *a hadianyag-előállítással nagymértékben elfoglalt vezető angol gyár, a Timke and Co. csaknem egymillió pengő értékű golyóscsapágymegrendelést juttatott a Ganz-gyárnak.* Vasipari körök szerint ez a nagy megrendelés valójában csak egyik első lépése a magyar nehézipar exportfejlődésének. — Ugyanekkor arról is értesülünk, hogy a *Shell*-kőolaj rt. rövidesen megrendeli a *Ganztól* az újabb kőolajszállító *tankhajót,* amely az egyre emelkedő dunai forgalomra való tekintettel kiegészíti az eddigi *Ganz gyártmányú* nagyteljesítményű folyami tankhajók létszámát. — Ugyancsak itt említjük meg, hogy a *Ganz-gyárban* az argentinai államvasutak megrendelésére pompás luxusvonat épült. A vonat, amelynek *Estado* nevet adtak, Budapest—Székesfehérvár—Veszprém érintésével a Bakonyon át Győrbe, majd Komáromon át vissza Budapestre próbautat tett, amelyen az argentinai államvasutak igazgatója is résztvett. A próbaút kitűnően sikerült.

A Magyar-Olasz Bank Részvénytársaság folyó hó 21-én tartott XVIII. évi rendes közgyűlése az igazgatóság valamennyi javaslatát egyhangúlag elfogadta és ennek alapján elhatározta, hogy osztalék fejében folyó hó 22-től kezdődőleg részvényenként 1,50 pengő fizettessék ki.

A MOKTÁR közgyűlése. A Magyar Országos Központi Takarékpénztár február 18-án tartotta meg dr. Metzler Jenő vezérigazgató elnöklete alatt 66. évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság a közgyűlés elé terjesztett jelentésében a gazdasági viszonyok általános javulásáról számolt be. Ennek megfelelően a takarékpénztár üzletmenete is kedvezően alakult. Az év második felében beállt ugyan bizonyosfokú stagnálás, ez azonban az intézet üzletének jobb eredményességét nem befolyásolta, úgy hogy az igazgatóság a tiszta nyereség újabb növekedéséről számolhatott be. Vállalatainak jövedelmezősége is kedvezőbb volt. A takarékpénztár kamatjövedelmének számottevő emelkedésében is ez jut kifejezésre. Az intézet üzletének jobb eredménye arra indította az igazgatóságot, hogy az osztalék felemelésére tegyen a közgyűlésnek javaslatot. A betétek és hitelezők tételére nézve az igazgatóság jelentése megemlíti, hogy az idegen tőkék tételének emelkedése együttesen 6,746.221.41 pengőt tett ki. A közgyűlés az igazgatóság összes javaslatait változatlanul elfogadta és elhatározta, hogy a kimutatott 939.672.89 pengő nyereségből az osztalékszelvényeknek e hónap 19-től történő beváltására darabonkint 1.20 pengő, vagyis összesen 240.000 pengő, rendes tartalékra 54.100 pengő, ingatlanértékcsökkenési tartalékalapra 50.000 pengő, a falusi szociális célok támogatására szolgáló adomány első részletére 19.300 pengő fordíttassék, a takarékpénztár nyugdíjpénztárába 80.000 pengő, az alkalmazottak segélyezésére szánt alapba 20.000 pengő utaltassék és 40.000 pengő a hivatalnokok külön jutalmazására legyen fordítandó, a fennmaradó 395.413.23 pengő pedig az 1938. üzletév számlájára vitessék elő. Az igazgatóságba dr. Schrecker Károlyt egyhangulag újból megválasztották.

VÁLLALKOZÁS

Ötven esztendőre kijelölik az új főcsatornák helyét

A program keresztülvitele 15 millióba kerül

Király Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője általános elismerést szerzett magának azzal a nagyjelentőségű útépítési programmal, amelyet az elmult év végén terjesztett a törvényhatósági bizottság közgyülése elé.

Dorner Gyula törvényhatósági bizottsági tag javaslatára ugyanekkor hozzájárult a törvényhatóság ahhoz, hogy Budapest jövő fejlődése érdekében a hat évre kontemplált útépítési programmal kapcsolatban ugyanennyi idő alatt megvalósításra kerülő csatornaépítési programot is dolgozzanak ki.

A *Fővárosi Hirlap* értesülése szerint *Király* tanácsnok az elmult hónapokban behatóan foglalkozott ezzel a kérdéssel és a közelmult napokban teljesen befejezte idevonatkozó elképzeléseit. *A csatornaépítési program keresztülvitele mintegy 15 millió pengőt fog igényelni,* életrehívásával azonban nemcsak a jelenlegi csatornahálózat teljes regenerálása fog bekövetkezni, hanem gondoskodás történik arról is, hogy Budapest várható fejlődését figyelembe véve, a *legközelebbi ötven esztendőre elvessék a gondját újabb főcsatornák létesítésének.*

A tanácsnok előterjesztése szerint a csatornalétesítmények kiépítésénél a *legmodernebb alapelveket* fogják figyelembe venni, különös gondot fordítva *a székesfőváros különleges talajviszonyaira is.*

A Rudasfürdő műszaki átvétele. Az átalakitott Rudasfürdőt még a nyáron átadták a közhasználatnak, a hivatalos műszaki átvétel pedig most történt meg február 16-án. A műszaki átadáson résztvettek: *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, *Fridrich* Lajos és *Szinte* László műszaki főtanácsosok és a fővárosi fürdők igazgatói.

Kisiparosoknak juttatják a házszámtáblák munkáját. A Közmunkatanács, mint ismeretes, egyelőre 2000 házra szereltet fel kivilágítható házszámtáblát és ezeket már meg is rendelte és legközelebb a háztulajdonosok rendelkezésére bocsáthatja. Ebben az ügyben *Morvay* Endre dr. tanácsnok, a villanyszerelők ipartestületéhez értesítést küldött, amely szerint a kivilágítható házszámtáblák felszerelése ügyében a Közmunkatanács értekezletén olyan megállapodás történt, hogy *ezeket a táblákat villanyszerelő kisiparosokkal szereltetik a házakra.*

Beérkezett ajánlatok

A Hegyalja-út és Tigris-u. sarkán lévő **autobusz-megállócsarnok építésére** pályáztak: Jalcs Dezső 1450, Jungfer Gyula 1780, Kollerich Pál 1935, Unger József 1980, Ölveczky János 1980, Haas és Somogyi 2010, Korányi és Fröhlich 2100, Skolkay Mátyás 2500 pengővel.

A Vám-u. és Margit-rakpart, valamint a Fő-utca közötti szakaszának **útrendezési munkára** pályáztak: Vadas Gyula 5859, Bakács Gyula 6075, Schaffer György 6341, Kimberger Géza 6436, Trugl László 6560, Gravieser Albin 6658, Klauber és Vajda 6752, Barta Károly 6769, Pulay János 6999, Kozma Ernő 7000, Heverdle Károly 7221 pengővel.

Az úthengerlő telepen **benzinmótor javítására** pályáztak: Csónak János 8850, Farkasvölgyi vill. rt. 9036, Ganz és Társa 9131, Gábor Autóműhely 9862 pengővel.

A Megyeri-uti kislakásos telep részére szükséges **viznyomásfokozó-berendezés szállítására** pályáztak: Körting B. J. 9468, Hrauda Károly 11.102, Janisch János 11.455, Halász Ernő 12.283, Cross Charles 11.792, Kovács A. Ödön 11.952, Balázs István 13.198, Tóth Imre 13.745, Móczár Gábor 13.755, Nagy Károly 14.320, Zimmer Tódor 15.489, Ilkovits Gyula 17.958 pengővel.

A BSzKRt részére szükséges **műfa szállítására** pályáztak: Dunavölgyi Faipar Rt., Czinner Vilmos, Polacsek és Fia, Bálint Zsigmond, Műfakereskedelmi Rt., Leimdörfer és Révész, Steiner és Spitzer, Havas és Klein, Fischer Henrik, Kosztelitz László, Klein Pál, Löwy Dávid, Gárdos és Grün, Spira Emil.

A Gázművek részére szükséges **szén szállítására** pályáztak: Budapestvidéki Kőszénbánya, Pécsi Kőszénbánya, Zsacskó és Társa, Winter Herrmann, Nagybátony-Ujlaki Rt., MÁK, Kisgyóni Bakonyvidéki Rt., Mátravidéki Kőszénbánya, Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.

Uj versenytárgyalási kirások

Az angyalföldi szivattyútelep **föld-, kőműves-, vasbeton-, kő-, műkő- és elhelyező munkáira** pályázni lehet március 8-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztálynál; ugyanitt **összekötő-csatorna építésére** pályázni lehet március 8-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Mészszegény pillértéglák szállítására pályázni lehet február 25-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A csatornaépítésekhez szükséges **betonáruk szállítására** pályázni lehet február 25-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon; ugyanitt **kőagyag fenék- és oldalburkoló lapok szállítására** pályázni lehet február 25-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A kamaraerdei új szeretetotthoni pavillon **központi melegvízfűtési és melegvízkészítő berendezésének munkálataira** pályázni lehet február 25-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Megyeri-uti kislakásokhoz szükséges **334 drb asztaltüzhely szállítására** pályázni lehet február 25-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Szilas-uton épülő kislakásoknál szükséges **374 drb asztaltüzhely szállítására** pályázni lehet február 25-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Az üzemek részére szükséges **másolóvászon szállítására** pályázni lehet március 7-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Versenytárgyalási megbízások

A Forgách—Szilas—Hajdu-úton 8 drb. összesen 48 kislakásos épület **villamosszerelési munkálatait** a következők kapták: Bach Antal, Benesch Ferenc, Kainráth Antal, Farkas Jenő, Drechsler Rezső, Sór és Társai, Novák Pál, Ujj Béla, egyenkint 3305 pengőért; ugyanitt **vízvezeték-csatorna munkát** kaptak: Róth Vilmos, Gerő László, Frank Ödön, Fekete Jenő, Lakos Jenő, Farkas Izor, Gürtler Antal, Vozáry Pál, egyenkint 12.358 pengő értékben.

A Megyeri-út kislakásos telep 3 drb 48 lakásos épülete **vízvezeték-csatorna munkálatait** a következők kapták: Erményi Antal, Hajdu József, Wolf Ödön, egyenkint 12.660 pengőért; ugyanitt **a villanyszerelési munkálatokat** a következők kapták: Hatschek, Guttmann és Társa, Benesch József, Dobos Béla, egyenkint 4134 pengőért.

A gr. Haller-téri kubikusszállás **vízvezeték- és belső csatornamunkálatait** Orcsó Gyula kapta 3927 pengő értékben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javítási üzeme
Budapest, I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyagmegtakarítás.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
*
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. ● Telefon: 155-114.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: **III., Bécsi-út 20.009.** Lakás: **III., Tavasz-u. 1.**
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

KŐSZÉNBÁNYA
'S TÉGLAGYÁR
TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114—644.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, útépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 március 2. — 9. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Budapest fölkészül

Ha nem Isten őrizné a várost, akkor hiába virrasztanának, akik őrködnek fölötte. Ezzel a gyönyörű gondolattal fejezte be hatalmas beszédét *Serédi* Jusztinián, Magyarország bíboros hercegprímása szerdán este, amikor az ünnepi díszben öltözött közgyűlési teremben felszólította Budapestet és Budapest lakosságát, hogy lelkileg is készüljön el a nagy napokra, az eucharisztikus világkongresszus idejére. Valóban az Isten őrizte ezt a város és így nem hiába virrasztanak, akik őrködnek fölötte, mert Isten segedelme nélkül ez a mérhetetlenül nagy világesemény nem juthatott volna a népek tengerében elvesző kis Magyarországnak és ennek a milliós lakosú, de a nagy világvárosoktól még mindig messze járó Budapestnek. És Isten hűséges szolgája, Magyarország bíboros hercegprímása beiktatta nevét a magyar történelembe azzal, hogy Szent István esztendejére ki tudta harcolni, hogy a 344. eucharisztikus kongresszuson a magyar főváros falai között vendégül láthassuk a világ katolikusait. A nagy nyitány, amely a közgyűlés termében hangzott el, nem mulhat el anélkül, hogy a bíboros hercegprímás nyolc esztendős küzdelmét ne méltassuk. Szinte egész Európát beutazta és személyesen kapacitálta a katolikus világot, hogy Magyarország mellé álljanak. De kivette a részét mindenki, mert ahogy a hercegprímás is említette, a magyar kormány és a főváros a legnagyobb lelkesedéssel karolták föl a kongresszus megrendezését és kijelentették, hogy a kongresszust Krisztushoz, Magyarországhoz és a díszes fővároshoz méltóan kívánják megrendezni.

Budapest lakosságának igazi megpróbáltatása azonban csak most következik. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester erőteljes szép szavakkal hangoztatta, hogy a törvényhatóságnak kell előljárni és az önkormányzatnak kell példát mutatni nemcsak a város lakosságának, hanem az egész ország katolikusságának. Csak így válhatik be az a sok remény, amelyet ezekhez a számunkra oly megtisztelő, nagy napokhoz fűzünk. Maga a hercegprímás határozta meg, hogy a kongreszsus épp oly nagyjelentőségü *lelki* és *erkölcsi* és harmadsorban *anyagi* szempontból. Elsősorban lelkileg kell felkészülnie Budapestnek és ez a felkészültség már meg is indult. Ez a polgárság megértette, hogy minél inkább megerősödik hitében, minél inkább belegyakorlódik a tiszta erkölcsökbe, annál könnyebb lesz a polgárok kormányzása, annál biztosabb a belső béke, a megelégedés, annál nyugodtabbak, munkaképesebbek lesznek az emberek. És utalt a hercegprímás az erkölcsi fontosságra, amelyet a Szent István Év és a világkongresszus egyetemes és nemzeti értékben jelent. A magyar büszkeség szólalt meg a hercegprímás ajkán, amikor erről az erkölcsi haszonról beszélt és amikor kijelentette, hogy Magyarországnak és a magyar nemzetnek presztizse olyan magas fokra fog emelkedni a nagy nemzetek előtt is, amilyen fokon talán még nem volt. De hozzátette: hogy így legyen, az rajtunk múlik. Igaz magyaroknak, városukat és hazájukat szerető lelkeknek kell lennünk valamennyiünknek ezekben a napokban, mert ha az igaz magyar lelket, az igaz magyar vendégszeretetet, az igaz magyar lelkesedést fogják megismerni vendégeink, akkor be fog teljesedni a hercegprímás gyönyörű jóslata. És akkor nem maradhat el az anyagi haszon sem, amelyet mi nem ettől az esztendőtől várunk. Az anyagi haszonnak a későbbi esztendőkben kell hozzánk eljutnia. Majd akkor, amikor a magyarság híre, neve, Budapest szépségének ismerete többszázmillió ember között fog elterjedni.

És itt ismét a hercegprímás szavaival élünk: „Ha Szodomában és Gomorrában csak tíz igaz találtatott volna, akkor Isten megkönyörült volna rajtuk. Ha pedig ebben a városban nem tíz, nem tízezer, hanem százezer igaz találtatik, akkor bizonyos, hogy rajta lesz az Isten áldása." Mi pedig ezentúl hisszük, hogy ezekben a nagy napokban millió lélek közül millió igaz találtatik.

Ha az állam hiteligénye kielégítést nyert, sorra kerül a főváros beruházó kölcsöne

Reményi Schneller Lajos Budapest aktuális pénzügyi problémáiról

A *Fővárosi Hirlap* már többizben szóvátette, hogy a székesfőváros adminisztrációja rövidesen hozzálát a pénzügyi és a gazdasági program elkészítéséhez, amelynek megoldása azonban *hitelművelet nélkül elképzelhetetlen. Reményi-Schneller* Lajos dr., országgyűlési képviselő, az Országos Földhitelintézet vezérigazgatója, a kiváló pénzügyi szakember a parlamentben is szóvátette a székesfőváros vitán felülálló pénzügyi fundáltságát és utána a *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozatában kimutatta, hogy

alig akad egész Európában, vagy akár Amerikában is olyan nagyváros, amelynek gazdasági megalapozottsága annyira jó legyen, mint Budapesté.

Azóta erről az örvendetes tényről kormánykörökben is meggyőződtek és *bizonyára nem fognak akadályt gördíteni a beruházó kölcsön felvétele ellen.* A mostani helyzetet indokoltnak találtuk arra, hogy újra felkeressük *Reményi-Schneller* Lajost és kikérjük véleményét.

Reményi-Schneller Lajos dr.,
országgyülési képviselő

az Országos Földhitelintézet palotájában fogadta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát és a főváros jelenlegi pénzügyi és gazdasági problémáiról a következőket mondotta:

— Budapestnek deficitmentes költségvetése van. Ennek nagy jelentőségét letagadni nem lehet, ámbár és azt sem tartottam katasztrófálisnak, ha olyan nagy vagyon mellett, mint amilyen fölött Budapest városa rendelkezik, ezekben az átmeneti időkben öt-tízmillió pengős deficit jelentkezik. *A deficitmentes költségvetés lényegét inkább abban látom, hogy a főváros és az állam egymással véglegesen megegyezett,* eltüntek az összes ellentétek, az évek óta húzódó követeléseket és tartozásokat rendezték és mindkét oldalon tiszta helyzetet teremtettek. Most aztán

nyugodt atmoszférában nagyszabású programot dolgozhat ki a főváros és meglepetések pénzügyi téren semmi irányból nem érhetik Budapest közönségét.

A főváros pénzügyi vezetése nagyon jó kezekben van és így valóban *elérkezett az ideje annak, hogy Budapest hosszabb időszakra gazdaságilag berendezkedjék.*

— A közgazdasági élet nagy megnyugvással fogadta a deficitmentes költségvetést.

de a pénzügyi világ is elsősorban abban látja az eredményt hogy *eltűnt az az idegesség, amely az állam és a főváros között eddig uralkodott.* Teljesen helytelenül, egyidőben rossz híre volt a főváros pénzügyi gazdálkodásának. Annakidején igazán nem készültem arra, hogy a fővárost az ország nyilvánossága előtt megvédjem, de egy *felszólalásra mégis kénytelen voltam a képviselőházban megmondani az igazat és a főváros kitűnő pénzügyi gazdálkodásáról helyes képet festeni.* Felszólalásom óta néhányszor hivatkoztak kijelentéseimre és megpróbálták állításaimat kétségbevonni. Igy nemrégiben nyilatkozat jelent meg ugyanabból a forrásból, amely eredetileg kifogásolta a főváros pénzügyi vezetését és ebben a nyilatkozatban azt állították, hogy *nem volt igazam, amikor hangsúlyoztam, hogy a főváros pénzügyi kötelezettségeinek mindig eleget tesz, hiszen a legutolsó Mendelssohn-kölcsönnél is kiegyeztek és a főváros maga ismerte el, hogy a megállapodáson hétmillió pengőt keresett.* Nagyon könnyű ezuttal a főváros igazát megvédeni, hiszen senki se legyen pápább a pápánál. *A külföldi hitelezők nagyon meg vannak elégedve a Mendelssohn-kölcsön rendezésével, amely kétségenkívül nagy sikere Lamotte Károly alpolgármesternek.*

— A hétmillió pengő haszon a főváros számára tényleg mutatkozik, de ez valutáris nyereség, amely nem alkudozásokból származik.

— A másik kifogás, amely azóta többször felmerült, sőt még a közgyűlésen is hangot adtak ennek a gondolatnak, az, hogy *a főváros hazai viszonylatban nem teljesítette mindenben kötelezettségét.* Ezuttal a főváros kölcsönkötvényeiről beszéltek és egyesek úgy találták, hogy *bizonyos valorizációt méltányos volna a fővárosnak keresztülvinnie.* Ugyanaz a forrás, mely annakidején engem megtámadott, a pénzügyi rendezésnek ezt a hiányát ellenem újra felhozta és azzal érvelt, hogy *ezen a ponton sem tesz eleget a főváros fizetési kötelezettségének.* Tegyük fel, a főváros holnap kimondaná, hogy valóban valorizál, ebben az esetben sem érnének el semmit a kötvénytulajdonosok, mert *az állam semmi körülmények között sem járulna hozzá a valorizáláshoz.* Ennek a kérdésnek rendezése *nem a fővárostól függ.*

— Amíg a hadikölcsön-kötvényeket és a koronakötvényeket nem valorizálják, addig a fővárosi kötvények valorizálásáról természetszerűen szó sem lehet.

A főváros eddig minden vonatkozásban eleget tett vállalt kötelezettségeinek. Az idei deficitmentes költségvetés most már a reális helyzetet mutatja és *a pénzügyi világ ilyen értelemben ítéli meg Budapest helyzetét.* Nagy szó az is, hogy a deficitmentes költségvetést *aránylag jelentéktelen áldozatok árán sikerült megteremteni és megvan a lehetőség arra, hogy a folyó ügyek elintézése mellett a közmunkák folytatása akadályokba nem ütközik,* sőt esetleg céltudatos és okos gazdasági politikával újabb beruházásokra lehet gondolni, amelyek a főváros további fejlődését feltétlenül előmozdítják.

— Sokszor felvetődött az a kérdés is: *vajjon nincs-e túlságosan eladósodva a magyar főváros?* Erre a kérdésre jogosan *„nem"*-mel felelhetünk. Budapest adóssága alig több, mint 300 millió. A főváros budgetje az üzemek költségvetésével együtt évi 360 millió, *ilyen nagy bevétel mellett ezt az adósságot soknak tartani hiba volna.*

— Kölcsönt tehát komoly beruházásokra minden akadály nélkül felvehet a főváros, más kérdés azonban az, hogy egyéb szempontok nem játszanak-e most szerepelt a kérdés elbírálásánál.

— Mindenekelőtt *a sorrend kérdését kell tisztázni.* Azt hiszem, hogy eléggé ismerem a pénzügyi kormány felfogását ebben a kérdésben. Valóban, a multban ellene voltak annak, hogy a főváros kölcsönt vegyen fel. Az ország pénzügyi helyzete azóta szabályozódott. Sokat írtak már a lapok a belső kölcsön tervéről. Mindenesetre *elsősorban az állam szükségletét kell kielégíteni.* Meg van a lehetőség arra, hogy *erre hamarosan sor kerül.*

— Ezt követően feltétlenül a főváros és a közületek hiteligényének kielégítése következik.

— Elvileg tehát nem tartom lehetetlennek a kölcsön felvételét. Az az egyéni álláspontom azonban, hogy

kis kölcsönök felvétele nem elégítheti ki a város szükségeleteit.

— Beszéltek arról is, hogy átmenetileg néhány milliós kölcsönt akar szerezni a főváros. *Erre nincsen szükség*, ellenben nagy beruházó kölcsön feltétlenül hasznára válik a fővárosnak, nemcsak magának a közületnek, hanem a gazdasági élet vérkeringését is felfrissítené. *Az utóbbi időkben nagyon csekély eszközökkel komoly alkotások születtek a magyar fővárosban, Budapest nem akar megállani, hanem továbbfejlődik.*

— A *Községi Takarékpénztár* működéséről nagyon nagy elismeréssel és sok szeretettel beszéltek a pénzügyi bizottságban és a közgyűlésen. Valahogyan nekem is jól estek ezek az elismerések, hiszen ez az intézmény természetesen nagyon a szívemhez nőtt. Azt mondhatom, hogy *az irányítás a legjobb kezekben van*, a főváros pénzintézete szolidan és komolyan dolgozik. Igaza volt *Liptay* vezérigazgatónak abban, hogy nagyon sokféle módon sietett a főváros pénzintézete Budapest gazdasági problémáinak megoldására. *Mindenesetre egy ilyen fővárosi intézmény a mai nehéz helyzetben nagyon kényes műszer, amelynek működésére különösen kell vigyázni.*

— Felmerült az a terv is, hogy a főváros az exportpiac szervezését erősebben a kezébe veszi és ezzel kapcsolatban *a vágóhidak komoly modernizálására gondol.*

— Budapest városának nagyon nagy haszna volna abból, ha az exportvásárt irányíthatná és az a meggyőződésem, hogy ennek az egész ország csak hasznát látná. Nem lehetetlen, hogy ebbe az akcióba az agrárérdekeltségek is bekapcsolódnának.

— Én a magam részéről mindenesetre örülnék, ha valamely formában a vezetésem alatt álló intézet is részt vállalna nemcsak a főváros, hanem az ország részére fontos akció megvalósításában. Budapest vágóhídjai a multban a legmodernebbek voltak, most *egy kicsit lemaradtak a versenyben*, mert a vidéki városok elsőrangú vágóhidakat létesítettek. *Ha a főváros hozzálát ennek a kérdésnek megoldásához, úgy hamarosan utóléri a versenyben a vidéki városokat.*

— Végeredményben tehát *fejlődik a város, anyagi ügyei véglegesen rendeződtek, túlzott eladósodástól pedig nem kell tartani.* A város vezetősége és az önkormányzat olyan úton halad, amelyen csak *előre lehet jutni és a vezetésre illetékes emberek csak tapsot érdemelnek fáradozásukért.*

Ennyit mondott *Reményi-Schneller* Lajos és a kiváló pénzügyi szakember érveléseiből el lehet könyvelni azt, hogy *a pénzügyi körök elismeréssel fogadták a deficitmentes költségvetés összeállítását*, a beruházó program elkészítése nem lesz felesleges próbálkozás és mivel az állam és a főváros végre megtalálta a harmonikus együttműködés útját, tehát a főváros *hiteligényei az állam érdekeinek figyelembevételével könnyen kielégíthetők lesznek.*

Magaslati gyermeküdülőházat épít Gyöngyösön a főváros

Megállapították a gyermeküdültetés idei programját — Német és bolgár nyaralási csereakció

Azok a szépen hangzó kijelentések, amelyeket ünnepi szónoklatokban hallunk és vezércikkekben olvasunk Budapest szívéről, nem frázisok csupán. Megmutatkozik ez a fővárosi adminisztráció sok ténykedésében, de természetszerűleg főképpen a szociálpolitikai ügyosztály munkájában. Ezt a gondolatot most *a gyermeknyaraltatási akció* adja, amelynek *tervezetével a minap készült el az ügyosztály*, ismét elárulva, hogy minden körülményre gondol, minden lehetőséget latba vet arra nézve, hogy minél több gyermek és minél jobban nyaralhasson és a végén azután szomorúan állapítja meg, hogy körülbelül csak a felét tudja nyaralásra vinni az üdülésre szoruló, szegény gyermekeknek.

A nyaraltatás május elején kezdődik és október végéig tart.

Nyaralásra visznek 10.500 gyermeket, míg ezzel szemben 24.000 azoknak a gyermekeknek száma, akik üdülésre szorulnak.

Az iskolaorvos vizsgálatának eredménye és az anyagi viszonyok alapján történik a kiválasztás az 5-től 14 éves korú gyermekseregből. A gyermekek turnusokban három héten át nyaralnak a főváros üdülőtelepein és kisebb részben bérelt telepeken.

A háromhetes turnusokban *Zamárdin* 200 leány üdül, *Zalaegerszegen* felváltva 300 fiú és leány, *Bakóczán* 100 leány, *Sajóvelezden* 100 fiú, *Bicskén* 100 fiú, *Almádiban*, a Zsófia Szanatórium Egyesület telepén 300 fiú és leány, *Farkasgyepün*, a Gyermekvédő Liga telepén 300 fiú.

Ezenfelül külön nyaralnak az *árvaházak* növendékei. A *József Fiúárvaháznak* és az *Erzsébet Leányárvaháznak* Fonyódon nyaralótelepük van, amelyen a többi árvaház növendékeit is vendégül látják turnusonként nyaralásra.

A mult nyáron rendszeresítették először

a gyógyüdültetést.

Ennek keretében a hidegkúti-úti *Horthy Miklósné Átmeneti Leányotthonban* egy-egy hónapra 25 leány jut nyaraláshoz. A beutalt gyermekek nagyobbára lábadozó betegek, akik fokozott orvosi kezelésben részesülnek, szükség szerint kvarckezelést is kapnak.

Külön gondoskodás történik a *3—6 éves óvodásokról*, akik a Rózsadombon levő *Óvodás Gyermekek Üdülő Otthonában* töltenek egy-egy hónapot. Ez az intézmény nemcsak nyáron, hanem az egész éven át működik és egyszerre 50 gyermeknek ad helyet.

Az üdülésre induló gyermekek egyforma, csinos ruhát kapnak a fővárostól. Naponta ötször étkeznek, hetenkint háromszor teleporvos vizsgálja felül őket, mindenütt fürdő és lubickoló áll rendelkezésükre. A nyaralás eredményeként általában kétkilós súlygyarapodáshoz jutnak, nem beszélve az egyéb testi és lelki gyarapodásról. A gyermekek pedagógusok felügyelete alatt állanak a nyaralás folyamán, úgy, hogy minden 25 gyermekre jut egy-egy felügyelő. Ezzel évenkint körülbelül *200 állásnélküli pedagógus jut keresethez és ellátáshoz.* Minden esetőségre számítva, a főváros a gyermekeket baleset ellen is biztosíttatja.

Kiegészíti a nyaraltatást

a vidéki nyaralási csereakció.

Ezen a réven 800 gyermek jut nyaraláshoz. A vidékről ezzel szemben átlag 300 gyermeket küldenek Budapestre, akik itt kirándulásokkal, a nevezetességek megtekintésével, tanulmányokkal és szórakozással töltik az időt, mint Budapest vendégei. A vidék nem ismerte még fel kellőleg ennek a fővárosi nyaralásnak előnyeit és aránylag kevés gyermeket küld fel „világot látni". A kivétel talán csak *Békéscsaba*, ahol rendszeresen megszervezték a fővárosi cserenyaralást. *Szendy Károly polgármester éppen a napokban felhívással fordult a vidéki hatóságokhoz*, figyelmükbe ajánlva a cserenyaralási akciót.

És mintha csak elnézést kérne a főváros azoktól a gyermekektől, akiket anyagi lehetőségek hijján, nem vihet nyaralásra,

megrendezi a nyaralást Budapesten is kirándulások formájában.

Júniustól szeptemberig *naponta 1000 gyerek* vesz részt ezeken a kirándulásokon, amelyek központja a Hűvösvölgy, a Svábhegy és a Városliget, ahol kirándulóházak állanak. Ingyen viszi a gyermekeket a villamos, kinn pedig ebédet és uzsonnát kapnak és estig pedagógusok felügyelete alatt kirándulással, játékokkal töltik az időt.

A nyaraltatási akció egyre fejlődik. Tárgyalások folytak

német és bolgár gyermeknyaralási csereakcióra

nézve, amely az idén már meg is kezdődik.

A legújabb terv pedig, arra való tekintettel, hogy az inaktiv tüdőbeteg gyermekek száma egyre szaporodik,

a gyöngyösi magaslati üdülőtelep létesítése.

Gyöngyös város erre a célra telket ajánlott fel, amelyen nemsokára *felépül a főváros legújabb gyermeküdülőháza, kétszáz gyermek befogadására.* Miután gyermekek számára hegyi üdülőtelepe még nincsen a fővárosnak, erre az intézményre nagy szükség van. És a szükség parancsát jószívvel és áldozattal teljesíti is a főváros.

A tisztviselő és a politika

Nem hisszük, hogy sokan volnának a főváros nagyérdemű, tiszteletreméltó tisztviselői karában, akiknek külön és alaposan meg kellene magyarázni, hogy mi a viszonya egymáshoz a tisztviselőnek és politikának. Ez az óriási tábor, amely a tanerőket, altiszteket, sőt még munkásokat is beleértve, a főváros kenyerét eszi, talán csekély kivétellel tisztában van azzal, hogy éppen az, aki ilyen szoros vonatkozásban van a fővárossal, magasabb erkölcsi szempontok szerint kell, hogy éljen és ezeknek a magasabb erkölcsi szempontoknak a politikában is érvényesülniök kell. A FANSz lakomáján, ahol legmagasabb kitüntetésük alkalmából *Szendy* Károly polgármestert, *Lamotte* Károly és *Schuler* Dezső alpolgármestereket ünnepelték, *Bódy* László tanácsnok, a FANSz elnökének szavaira reflektálva, maga *Szendy* Károly polgármester nyilatkozott erről a magától értetődő, de mégis nagyon fontos kérdésről. Nem kioktatni akarta a tisztviselői kart, hiszen maga mondta, hogy *a főváros tisztviselői társadalma mindig hivatása magaslatán áll és a legnehezebb időkben sem tántorodott el a nemzet szolgálatától.* Ha pedig akadt is szórványosan olyan, aki kivétel volt, arról nyugodt lélekkel állapíthatta meg a polgármester, hogy az csak salak volt.

Mégis fölvetette a kérdést *Szendy* Károly: szükség van-e arra, hogy a tisztviselők politizáljanak? És azonnal felelt is: *a tisztviselő csak olyan politizálást folytathat, amely céltudatosan szolgálja a nemzeti érdekeket.* Minden egyéni politikának — mondotta még a polgármester — háttérbe kell szorulnia, mert a tisztviselőktől ma százszor többet kiván a közélet, mint hajdan.

A politizáló tisztviselőnek tehát csak az egyetemes nemzeti és tegyük hozzá, egyetemes fővárosi érdekeket kell szem előtt tartania. Ez nem jelenti azt, hogy a főváros tisztviselői üvegházi növények legyenek, hogy ne tartsák fenn a kapcsolatokat az élettel, hogy ne legyen egyéni meggyőződésük és ne élhessenek olyan jogokkal, amelyekkel Budapest minden polgára élhet és él is. Az a politizálás pedig, amelyet a polgármester mondott, egyenesen kötelessége is a tisztviselőnek, de minden magyar embernek is. A napi politikának talán egy kicsit van kevésbé szép oldala is, de senki sem kívánhatja, hogy a tisztviselő például ne tartozzék egyik, vagy másik, a nemzet céljait szem elől sohasem tévesztő politikai párthoz. Ennek *a pártpolitikának azonban a városháza kapuja előtt kívül kell maradnia.* A tisztviselő kilincséhez, a tisztviselő íróasztalához a pártpolitikának bejutnia egy szemvillanásra sem szabad. Hiszen a tisztviselő nemcsak a maga pártjabeli felekkel érintkezik, hanem Budapest minden polgára a gazdája és Budapest minden polgárának akadhat olyan ügye, amellyel egyik, vagy másik tisztviselőnek az asztala előtt kell megállnia. Mi a legszebb példákat állítjuk Budapest székesfőváros tisztviselői elé, amikor azt mondjuk, hogy olyanok legyenek, mint *Szendy* Károly, Budapest székesfőváros polgármestere, vagy nagy elődjeinek egész sora. Igenis, minden tisztviselő legyen egész Budapest tisztviselője, amint *Szendy* Károly is büszkén vallja, hogy egész Budapest polgármestere.

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron
gyártás és javítás amerikai rendszerű edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1872. ✳ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-867.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ☎ Telefon: 134-144

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VIDMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motoros mozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Barna Márton
épületlakatos tűzfelyékészülő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 187-004.

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Költséges átépítések és aluljárók helyett helyes forgalmi intézkedések

A városrendezési ügyosztály új tervei és elvei Budapest közlekedésének megjavítására

A városrendezési ügyosztályban rendkívül érdekes tevékenység folyik már hetek óta annak érdekében, hogy mihamarabb elkészüljenek azok a tervek, amelyek a székesfőváros közlekedésével kapcsolatban legfontosabb tereinek és gócpontjainak átalakítására vonatkoznak.

Az államrendőrség főkapitánysága már hosszú idő óta sürgeti a székesfővárost *a Kálvin-tér jelenlegi állapotának megváltoztatása érdekében*, minthogy azonban az eddig készült tervek rendkívül tekintélyes összegeket emésztenének fel megvalósításuk esetén, a polgármester arra az álláspontra helyezkedett, hogy *új tervek készítésével a lehetőség szerint csökkenteni kell az előirányzatot.* A most készülő új tervek már szakítanak az aluljáró gondolatával, ehelyett főként azt javasolják, hogy a térre torkoló utcák egy részénél *egyirányú közlekedést* írjanak elő, másrészt a járdaszigetek és a villamossínek megfelelő átrendezésével a forgalom *gyorsüteműségét*, emellett azonban az úttest egyik oldaláról a másikra átkelő közönség *testi épségét* is a legnagyobb mértékben biztosítani kívánják.

Hasonló irányú terveket dolgoznak ki a Berlini-téri közlekedési nehézségek eliminálása érdekében. A BESzKÁRT elképzelése szerint

a Berlini-téren feltétlenül kívánatos lenne a villamosforgalom átvezetésére aluljáró létesítése,

a városrendezési ügyosztály azonban azon az állásponton van, hogy *a túlzottan magas költségek miatt itt is olyan megoldást kell keresni*, amely sok pénzt felemésztő építkezések helyett *új forgalmi rendszabályok életbeléptetésével segít a mostani nehézségeken.*

Foglalkozik az ügyosztály a Baross-tér további átrendezésének problémáival is, mert, bár a városnak e részén a két esztendővel ezelőtt keresztülvitt járdasziget-építések jelentékenyen megjavították a gyorsütemű forgalom lebonyolítását, *a helyzet még mindig nem kielégítő*, különösen akkor nem, ha egy-egy nagyobb utaslétszámot jelentő nemzetközi gyorsvonat befut a Keleti-pályaudvarra. A Baross-tér rendezési terveivel szoros összefüggésben áll az az elképzelés is, amely *a gödöllői helyiérdekü vasút végállomási környékének rendezésére vonatkozik.* Minthogy villamosvonal a Kerepesi-út e részén nincs, arra

gondolni sem lehet, hogy a HÉV végállomását kitelepitsék a Ferenc József-laktanyához,

abból a célból azonban, hogy a pályaudvar utasforgalmát ne befolyásolja kedvezőtlenül a *HÉV* utasforgalma,

a jelenlegi végállomást pár száz méterrel ki akarják tolni jelenlegi helyéről.

A budai oldalon a Gellért-tér a legveszedelmesebb pont a gyalogjáró közönség szempontjából, az ügyosztály megállapítása szerint azonban az itteni állapotok nem javíthatók másként, csak úgy, hogy *a főváros sort kerít a HÉV-végállomásnak a Horthy Miklós-körtérre való kihelyezésére.* Ez természetesen magával fogja hozni *a Horthy Miklós-körtér átépítését*, ami azonban *aránylag igen csekély költségekből megvalósítható.*

A II. kerületi Pálffy-téren már befejezésükhöz közelednek a közlekedésbiztonsági szempontokból fontos átépítési munkák, e helynek közvetlen közelében, a Margithíd budai fejénél azonban valószínűleg *rövidesen újabb munkálatok válnak szükségessé.* Az a körülmény ugyanis, hogy a közelmultban átadták rendeltetésének a Zita királyné-út egyenes folytatásaként haladó óbudai kivezető főutat, azt eredményezte, hogy

az autóforgalom mind nagyobb mértékben terelődik erre a modern útvonalra.

Minthogy pedig a Margithíd budai fejének északi oldalánál képezték ki a *HÉV* Pálffy-téri állomását helyettesítő Budapest-Margithíd állomást, viszont a 9-es és 72-es, továbbá az 53-as villamosrelációkról Buda belső része, illetve a Pest felé törekvő közönség *legnagyobb részében kénytelen keresztezni a kivezető főút úttestét*, olyan

intézkedések megtételére van szükség, amelyekkel a közönséget közlekedési balesetek ellen oltalmazni lehet.

Mérnöki megállapítások szerint valószínűen nem kerülhető el az, hogy a *HÉV* állomásépületétől a margithidi aluljáróig *újabb aluljárót létesítsenek* s ezzel egyképpen biztosítsák a kivezető főút gyorsforgalmi lehetőségeit, illetve a különböző közlekedési eszközökre átszállni igyekvő közönség életbiztonságát.

Ennek a kérdésnek legsürgősebb megoldására azért is szükség van, mert *a turistaszezón beálltával rendkívüli mértékben felduzzadt a HÉV-utasok száma* és a nagy embertömegek sürgése-forgása csak akkor oldható meg megnyugtató módon, *ha minden intézkedést megtesznek biztonsági téren.*

Életbeléptetik a kórházi orvosok szavatossági biztosítását

Perek áradata az orvosok, gyámhatósági tisztviselők és hatósági mérnökök ellen

Mind gyakoribbak azok a keresetek, amelyeket a székesfőváros valamely közkórháza, illetve a székesfőváros, vagy egyes orvosok, de leggyakrabban a főváros és az orvosok ellen együttesen indítanak állítólagos sikertelen vagy balsikerű műtétek, úgynevezett *műhibák* miatt. A régebbi időben ritkábban fordultak elő ilyen perek, de a háború óta *fokozatosan szaporodik a számuk*, aminek oka nem egyszer abban található, hogy az összekuszált gazdasági viszonyok miatt letört exisztenciák ilyen módon próbálnak pénzhez jutni, minden kockázat nélkül, mert a perek nagyrésze szegényalapon indul.

A keresetek a legtöbbször alaptalanok és a bíróság előtt elutasításra találnak, de ilyenkor is súlyos erkölcsi kárt okoznak az orvosoknak, akiket műhiba elkövetésével vádoltak meg. Amikor azonban helyt ad a bíróság a keresetnek, kártérítés, nem egyszer igen jelentős összegű kártérítés szakadhat az orvos vagy a kórház nyakába.

Most, mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, a főváros vezetősége ezen a téren óvóintézkedéshez készül fordulni, amennyiben

bevezeti az orvosok szavatossági biztosítását,

sőt arról is szó van, hogy ezt a biztosítást *az ápoló személyzetre is kiterjeszti.*

A szavatossági biztosítást a közkórházi főorvosok jórésze, arra való tekintettel, hogy őket fokozottabb felelősség terheli, a saját költségén már maga megkötötte az Anglo-Danubian biztosító intézetnél, amely ilyen szavatossági biztosításokkal foglalkozik. A kérdés annakidején szóba került a főváros közegészségügyi bizottságában is abból az alkalomból, hogy a főorvosok a fővárostól kértek hozzájárulást a biztosítási összeghez, esetleg annak felemeléséhez, mert a megkötött biztosítások nagyobbára csak 20.000 pengőre szóltak. A szakbizottságban *Egerváry* Tibor dr. akkori törvényhatósági bizottsági tag, aki azóta az országgyülés főorvosa lett, hangoztatta a szavatossági biztosítás szükségességét még pedig nemcsak a főorvosokra, hanem az egész közkórházi orvosi karra nézve és nem tartotta megengedhetőnek, hogy a biztosítási összeget maguk az orvosok fizessék.

A megejtett számítások azt mutatják, hogy *a műhibákért megitélt kártérítési összegek jelentékenyen felülmulják azt a tételt, amelyet a szavatossági biztosításért kellene fizetni* és ezen az alapon kerül a legközelebb rendezésre ez a kérdés.

A kártérítési perek tekintetében nem állanak egyedül a közkórházi orvosok, mert egyre sűrűbben jelentkeznek azok a kártérítési keresetek, amelyekben

az árvaszék vezetői, ülnökei és ügyészei vagy az árvaszéki ügyekkel kapcsolatban a főváros szerepelnek alperesekként.

Itt is az a jelenség mutatkozik, hogy ezek a perek az *utóbbi években sokasodtak meg* és ugyancsak megállapítható, hogy *a perek legnagyobb része alaptalannak bizonyult.* Azonban ebben az esetben is a per kimeneteléig a felelős tisztviselőknek el kell viselniök a gyanúsítás súlyát és emellett a fejük felett lóg a kártérítés Damokles kardja. Még emellett a gyámhatósági tisztviselők felelősség tekintetében kedvezőtlenebb helyzetben vannak, mint a bírák, közjegyzők és ügyvédek.

Az előkészítés alatt lévő gyámügyi reform vagy más törvényes intézkedés volna hivatva segíteni ezen az állapoton, de hozzájárulna a helyzet orvoslásához egy olyan intézkedés is, hogy *a vagyonjogi perekben a szegénységi bizonyítvány a bélyegilleték 80 százalékának elengedéséig adjon csak lehetőséget*, mert már ez a csökkentett bélyegilleték is elegendő ahhoz, hogy az alaptalan perek lavináját apassza.

Arra való tekintettel, hogy a kártérítés esetleges megállapítása esetén, ha a felelős tisztviselő vagyontalan, a fizetési kötelezettség a törvényhatóságra hárul, a legutóbbi gyámügyi kongresszuson felmerült a gondolat, hogy a törvényhatóság *a gyámhatóság felelős tisztviselőire kiterjesztett szavatossági biztosítást kössön.*

A járványszerű kártérítési perek az orvosok és gyámhatósági tisztviselők mellett gyakran indulnak meg

hatósági mérnökök

és más jogilag felelősségre vonható tisztviselők ellen is.

Régi lemez

Éber Antal, a Budapesti Kereskedelmi- és Iparkamara nagytekintélyű elnöke ismét elővette régi, legismertebb lemezét: harcba szállott a Községi Élelmiszerüzem ellen és bejelentette, hogy minden alkotmányos eszközzel küzdeni fog a kamara ennek az üzemnek a megszüntetése érdekében. Amilyen fiatalos könnyedséggel forgatja Éber Antal ezt a régi lemezt, éppen olyan nehéz nekünk elővenni azt a másikat, amely ezzel szemben az igazságot énekli, de amely már, ha nem is olyan nagyon, mint az Éber Antalé, de szintén unalmassá kezd válni.

Szívesen ajánljuk a Kereskedelmi- és Iparkamara nagytekintélyű elnökének, hogy szavaztassa meg Budapest lakosságát, szüksége van-e ennek a városnak a Községi Élelmiszerüzemre, a Lóhúsüzemre és Kenyérgyárra. Az elnök úr azonban nem Budapesten, hanem Oslóban, Helsingforsban érdeklődik. Ezek a városi élelmezési üzemek sohasem okozták még egyetlen kereskedőnek a vesztét sem, de nagy veszedelmek idején nélkülözhetetleneknek bizonyultak és számtalanszor volt idő, amikor szerencsések lehettünk rámutatni, hogy a Községi Elelmiszerüzemet és társait, ha nem lennének, káprázatos gyorsasággal meg kellene alapitani. Budapest polgárságának joga van, hogy védje magát és védekezzék azokkal szemben, akik megtévednek és a közönség legfontosabb élelmicikkeinek megdrágításával jogosulatlan haszonra akarnak szert tenni. Budapest lakossága nem a tiszteletreméltó, derék budapesti kereskedőtársadalmat vádolja, vagy azzal szemben védekezik, hanem csak a kapzsiak ellen. Ez a polgárság nem akarja egyetlen kereskedőnek vagy iparosnak a kenyerét elvenni, de joga van arra, hogy a saját városának üzeme révén irányárakat mutasson a közönségnek éppen úgy, mint a kereskedőnek és iparosoknak.

Különös aktualitása ennek a feljajdulásnak nem volt, mert ha a Községi Élelmiszerüzem pár száz mázsával több élelmiszert ad el az idén, mint tavaly, annak nyilván csak az lehet az oka, hogy jó áruval látja el a közönséget és hogy a szegényebb néprétegek is emelkedtek fogyasztóképességükben. Mert hiszen tisztában kell lenni azzal, hogy a Községi Élelmiszerüzem sem nem akarja, sem nem tudja vásárlóközönségének megnyerni se a Nemzeti Kaszinót, se Festetich grófot, sem pedig Éber Antalt.

Új lemezt várunk tehát végre egyszer a Kereskedelmi Kamara elnökétől, aki beláthatja, hogy ennek a régi lemeznek a hangjaira senki sem reagál komolyan, de megkísérelhetné végre azt, hogy a kereskedőtársadalom érdekében a kiskereskedő és középkereskedő legnagyobb ellenségeit, a nagyáruházakat ostromolná és ott tenne olyan ajánlatot, amilyet ezúttal tett, amikor azt mondta: ugyanúgy kell eljárni, mint ahogy most Németországban 2800 szövetkezeti bolttal eljártak, át kell adni ezeket a boltokat vezetőiknek, magánüzletekként. Mi azt hisszük, ha az áruházakra vonatkozólag mondaná el ezt a mondatot, akkor a kereskedőtársadalom óriási rétegeitől soha nem hallott viharos tapsot kapna.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kátgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

FUCHS ALBERT
épület-, asztalos- és keményfakereskedő
Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 42.
Telefon: 1-412-37

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. — * — TELEFON: 293-631.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRKÉNY-UTCA 4. SZ.

Magyarországon csak magyar politikát lehet folytatni

Zsitvay Tibor az idegen eszmék beáramlásáról és a konstruktív keresztény erők egyesítéséről

Sokáig emlékezetes marad a zuglói közönség körében a XIV. kerületi pártszervezet ünnepi estje, amelyet dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök tiszteletére, valamint dr. *Bényi* Károly és *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tagok beszámolójának meghallgatására rendeztek és amelyen a választópolgárság impozáns tömege vett részt. A megjelentek sorában voltak: dr. *Usetty* Béla, dr. *Pözel* István és dr. *Tóth* András országgyűlési képviselők, *Dongó* Orbán, dr. *Deményi* Aladár, dr. *Hajnóczy* Béla, *Szentesi* József és dr. *Vályi* Lajos törvényhatósági bizottsági tagok is.

Az ünnepies pártvacsorát *Pekló* István kerületi elnök nyitotta meg, hangoztatva, hogy a kerület a párttól alkotó politikát vár és várakozásában nem is csalódik.

Dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök tartott ezután nagyszabású beszédet. Emlékeztetett a néhány hót előtt a IV. kerületben történt felszólalására, amelyben arra utalt, hogy úgy bel-, mint külpolitikai tekintetben nehéz időket élünk. Azóta a közönség is tudja, hogy erre a kijelentésre mind a két szempontból meg volt az indoka. Mindenkinek be kell látnia, hogy

Magyarországon csak magyar politikát lehet folytatni.

Intelmeiben Szent István is arra figyelmeztette a fiát, hogy minden népet másképen kell kormányozni, de minden más népnél másképen kell különösen a magyart.

Idegen mintára nem lehet a magyar életet átváltoztatni,

amikor nekünk megvan a saját alkotmányunk. Élénken szimbolizálja ezt a Duna, amely, nyugatról jövet, élesen irányt változtat, amikor az Alföld határába lép. Igy van ez a nyugat felől jövő eszmékkel is. Csak akkor lehetnek a magyar élet alkotó elemeivé, ha az ősi szellemet a legnagyobb mértékben magába foglaló Alföld előtt irányukat megváltoztatva,

teljes összhangba tudnak kerülni a magyar alkotmánnyal.

Ha enélkül árasztanák el az idegen eszmék az Alföldet, olyan lenne, mint *az árvíz, amely előbb mindent elpusztít,* hogy építsen. Ezt a hazáját szerető, felelős politikus nem akarhatja és nem akarhatja egyetlen dolgozó polgár és egyetlen családapa sem.

Ezután *Zsitvay Tibor válaszolt azokra a nyilatkozatokra, amelyeket a belvárosi beszédével kapcsolatban a Keresztény Párt északi és déli kerületi képviselői tettek.* Az igazi keresztény szellemet tekinti a párt vezető eszméjének és éppen ezért *nem hajlandó hálátlanságot gyakorolni azokkal szemben, akik a párt részére becsületes munkát végeztek.* Viszont örömmel állapítja meg, hogy a Keresztény Párt északi kerületi képviselője teljesen megértette

a konstruktív keresztény erők egyesítésére

vonatkozó álláspontját.

A pártelnököt, akinek kijelentéseit állandó helyeslés kísérte, beszéde végén tomboló éljenzéssel és tapssal ünnepelte a közönség.

Ezután dr. *Bényi* Károly tartotta meg nagy érdeklődés közben beszámolóját, amelyben főképen a kerület *út- és csatorna-kérdésével* foglalkozott. Majd *Kertész* Elemér mondott tartalmas beszámolót, hosszabban térve ki a kerületi *közlekedési problémákra.*

Dr. *Pözel* István, dr. *Usetty* Béla és dr. *Tóth* András országgyűlési képviselők beszéltek még nagy figyelem közben.

36.000 eucharisztikus vendég kap szállást az iskolákban

Az Eucharisztikus Kongresszus vendégeinek elhelyezése mutatkozott a Budapesten lezajló katolikus világtalálkozó legnagyobb problémájának, amely mögött az élelmezés sokkal könnyebben megoldható feladatnak látszik. Mint a kongresszus vezetősége legutóbb kijelentette, *az aggodalmak az elszállásolás tekintetében megszüntek,* mert a rendelkezésre álló különböző férőhelyek, egybevetve a vendégek előrelátható számával, azt mutatják, hogy a Budapesten soha nem látott idegenjárás napjaiban *senki sem fog szállás nélkül maradni.*

A kellő számú szállások biztosításához hatalmas mértékben járult hozzá a főváros egymagában azzal is, hogy az iskolákat a kongresszusi vendégek számára rendelkezésre bocsátotta.

Szendy Károly polgármester ebben az ügyben most küldi el a főváros összes iskoláinak igazgatóihoz utasítását,

amely úgy *az iskolák kongresszusi szüneteire,* mint *a szállodacélokra átalakuló iskolák körüli tennivalókra vonatkozik.*

Mint most már pontosan megállapították, a főváros összes iskoláiban

36.000 vendég jut szálláshoz

a kongresszus tartamára. A kongresszus május 25-én kezdődik, de az előbb érkező vendégekre számítva és időt szánva gyors ütemű berendezkedésre, *az iskolák szünete május 19-én kezdődik és június 6-ig, a pünkösdhétfőt követő keddig tart.* Június 7-én kezdődik ismét a tanítás, amely egy hét mulva, 14-én be is fejeződik. A bizonyítványok kiosztása június 22-én lesz, míg a közbeeső időt az összefoglalások és vizsgálatok foglalják le.

A szociálpolitikai ügyosztály is támogatja a vendégek elszállásolását, amennyiben

az árvaházak is kongresszusi szállásokká alakulnak át.

A kérdést úgy oldják meg, hogy az árvaházak lakóit az idén a kongresszus időszakában nagyobb tömegekben küldik nyaralni, mint máskor. A *József Fiúárvaház* és az *Erzsébet Leányárvaház* fonyódi nyaralótelepei, ahol egyébként is helyeznek el más árvaházakból való növendékeket, ezekben a hetekben fokozottabban igénybe lesznek véve.

HÍREK A PÁRTBÓL

Pályi Gyula halála

A várospolitikai életnek és a jogászvilágnak gyásza van. Dr. *Pályi* Gyula ügyvéd, a főváros törvényhatósági bizottsági tagja munkás életének teljében, önzetlen közéleti tevékenysége közben, nagy célok és feladatok küszöbén, 42 éves korában váratlanul meghalt. Az I. kerület választotta be a törvényhatósági bizottságba, de mandátumáról lemondott, mert az Ügyvédi Kamara tüntette ki azzal, hogy a főváros közgyűlésében képviselje. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* volt tagja és most a jogásztársadalom mellett a pártot sujtja legközelebbről az a veszteség, amelyet Pályi Gyula halála jelent. Tehetség, önzetlenség, példásan tiszta jellem, emberi jóság találkoztak egyéniségében, amelyet nagyra értékelt sok barátja és tisztelője. Az Ügyvédi Kamarának éveken át választmányi tagja volt, a pártnak pedig hasznos, kombattáns tagja és számos alkalommal szószólója. Szakértelmét különösen a pénzügyi és adóproblémák jogi vonatkozásaiban vették igénybe. Bár érdekképviseleti bizottsági tag volt, mégis igazi városatyának bizonyult a polgárság, főképpen kedves első kerületének mindenrendű közérdekű kérdésével szemben.

Hétfőn délután temették el a farkasréti temetőben, mély és impozáns részvét mellett. A gyászszertartáson megjelent dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester nevében dr. dorogi *Farkas* Ákos tanácsnok, továbbá báró *Babarczy* István tanácsnok, az ügyvédi kar képviselői élén dr. *Köves* Béla kamarai elnök, *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő vezetésével a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának számos tagja, a Keresztény Párt részéről *Cselényi* Pál törvényhatósági bizottsági tag.

Az ügyvédség részéről dr. *Köves* Béla kamarai elnök búcsúztatta, majd dr. *Vályi* Lajos mondott a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja nevében gyászbeszédet. „Tegnap volt csak — mondta mélyen megindító beszéde során —, hogy közöttünk éltél. Szemedben és szívedben ott lobogott egy jobb magyar jövőért a lelkesedés és a cselekedniakarás láza. Tegnap volt csak, hogy istenadta tehetségeddel, tudásoddal és szorgalmaddal élő erőssége voltál táborunknak és törekvéseinknek a jóakarásban, a szakszerűség is helyes meglátásban, a megértés, az egység, a szolidáris együttmunkálkodás előkészítésében."

Az Új-Szent István-város közlekedésének reformja. Vitéz *Hajnóczy* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével tartotta ülését a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának közlekedési szakbizottsága, amelyen beható tárgyalás alá vették *Dunay* Bélának, az V. kerületi közlekedési szakbizottság elnökének javaslatát, hogy a két évvel ezelőtt megtartott közlekedési ankéton letárgyalt és az *Új-Szent István-város továbbfejlődését létérdekében érintő közúti közlekedés kérdése végre gyökeresen megoldassék.* Az előadó azt kéri, hogy *az új városrész a város központjával közvetlen közúti villamos összeköttetést nyerjen* és pedig a *Margithíd pesti hídfője alatt elvonuló útvonalon két sinpár lefektetésével.* Ily módon a hídfő alatt megszakítás nélküli villamosközlekedést biztosítanának és átszállás nélküli továbbjutást tennének lehetővé a 16-os, 2-es és 15-ös relációkra. *Dunay* Béla ismertette a *központosított autobuszpályaudvarra* vonatkozó előterjesztést, amelyről a *Fővárosi Hirlap* már megemlékezett. A terv aktualitást nyert már csak azért is, mert a május hóban rendezendő Eucharisztikus Kongresszus szükségessé teszi a sürgős megoldást. Az előadó legalkalmasabbnak a Nyugati pályaudvar Váci-útra eső — ezidőszerint is kihasználatlanul álló — területét jelölte meg, amelyen a központosított autobuszpályaudvar elsősorban a külföldről, valamint vidékről érkező autobuszok befogadására szolgálna. A Nyugati pályaudvar központi fekvésénél fogva a város bármely pontjáról könnyen megközelíthető. Az előterjesztéseket a szakbizottság malékutcák. Az előterjesztéseket a szakbizottság magáévá tette és a további lépések megtételére a párt elnökét, *Zsitvay* Tibor dr.-t kérl fel.

Katona János előadása. A VIII. kerületi női csoport mult heti előadóülésén, *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag *„Az elégedetlenség lelki motivumai"* címmel tartott nagyhatású előadást. Hangoztatta, hogy az elégedetlenség oka a lélekben rejlő pozitív és negatív erők eredője és aszerint, hogy melyik a dominens, erkölcsileg helyes vagy helytelen az elégedetlenség. Végül oda konkludált, hogy az emberiség vágya az legyen, hogy lelki életét a pozitív erők irányítsák. A nagyszámú hallgatóság élénk tetszéssel fogadta az előadást, melyet dr. *Buzághné,* dr. *Kócsy* Aranka, Kant Imanuelnek a boldogságra vonatkozó definicióját idézve, meleg szavakkal köszönt meg.

Bódy László tanácsnok a közgazdasági egyetem közigazgatási tanfolyamának gyakorlati jelentőségéről

Mindenki tudja a városházán, hogy *Bódy* László dr. pénzügyi tanácsnok nagyon elfoglalt ember. A főváros pénzügyeinek vezetése nem kis gondot okoz. És mégis megtörtént, hogy nagy elfoglaltsága ellenére újabb feladatot vállalt magára a köz érdekében.

Bódy László felült az egyetemi katedrára és hetenként két órán át tanítja a közgazdasági egyetem hallgatóit a közigazgatás szövevényes tudományára.

A közgazdasági egyetem növendékei nagyon szép számban látogatják a pénzügyi tanácsnok előadásait és bizonyos, hogy ezekből a növendékekből kitűnő közigazgatási szakemberek kerülnek ki. *Bódy* László szerénysége miatt várospolitikai körökben alig tudnak erről az új vállalkozásáról. Amikor felkerestük

Bódy László dr.

tanáesnokot,

és érdeklődtünk új munkaköréről, szeretett volna kitérni a felvilágosítás elől.

— *Szendy* Károly polgármester a mult esztendőben vállalkozott az előadások tartására és egy esztendeig valóban tanított is az egyetemen — mondotta. — A polgármester elfoglaltsága azonban olyan nagymértékű, hogy tőle továbbra is ezt az áldozatot kívánni nem lehetett, a polgármester kénytelen volt búcsút mondani a katedrának. Ekkor esett reám a választás.

— A közgazdasági egyetemen mindig volt *közigazgatási fakultás*. Nekünk az a feladatunk, hogy ennek keretében *a városi és az üzemi praktikumot ismertessük meg a fiatalsággal*. A közgazdasági egyetemnek kötelező tantárgya a közigazgatás, de a fiatalság nemcsak kötelességből, hanem igazán komolyan érdeklődik a közigazgatási problémák iránt. A városi kérdésekkel a hatodik félévben foglalkoznak. A második félévben a községi praktikumot tanulják, ezt a feladatkört az aszódi főjegyző látja el. A negyedik félévben a járási praktikum szerepel mint tantárgy és ebben az irányban a budatétényi főszolgabíró oktatja az egyetem hallgatóit. A hatodik félév a mienk, a nyolcadik félévben pedig az állami vonatkozású tudnivalókat foglalják össze. Ennek előadását *Kádár* Levente miniszteri osztálytanácsos vállalta magára.

— Ebből a beosztásból is látható, hogy

a hallgatók a gyakorlati élet követelményeinek megfelelően részesülnek az oktatásban.

Az önkormányzat működésének megfelelően történt a beosztás is. *A községi, a megyei és a városi igazgatás szerint tagozódik maga a munkaanyag.* Nekem a városi anyag előadására heti két óra áll rendelkezésemre. *Eddig nálam 45 hallgató jelentkezett.* A fiatalság nagyon komolyan fogja fel tanulmányait és úgyszólván valamennyi hallgatóm minden előadáson jelen van. *Az oktatást az érvényben lévő rendszerek alapján végezzük el.*

Mindenekelőtt történelmi visszapillantást nyujtok, majd a közigazgatási eljárás lényegét ismertetem és végül a főváros nagyobb üzemeinek bemutatására vállalkozom.

Ezzel együttesen azután az üzempolitikát és a vele kapcsolatos kérdéseket tárgyaljuk le. *A gyakorlati szemléltető oktatásra majd csak a második félévben kerül a sor*, amikor már hosszabbak lesznek a napok és így a fiatalságnak a helyszínen, a fővárosi üzemekben adhatjuk meg a kellő oktatást. *Mindenesetre az eleven életet akarjuk bevinni a tanításba és az eddigi tapasztalatok alapján bátran állíthatom, hogy sikerült az érdeklődést a tananyagunk iránt felkelteni.*

— Nagy jelentősége van az egyetemi tanítás ilyen megreformálásának. Gondoljunk csak arra, hogy a multban a fiatalok elvégezték a tanulmányaikat és amikor kikerültek az életbe, még teljesen tájékozatlanok voltak. A gyakorlati érzéküket az egyetemen alig fejlesztették ki, az érdeklődésük nagyobbára inkább a tudományos szempontok felé terelődött.

Most már az iskolában ismerik meg a gyakorlati életet

és nem akkor látnak hozzá tulajdonképpeni feladatuk betöltéséhez, amikor már állásba kerülnek és íróasztal mellé ültetik őket. A jövőben könnyebben indulnak és ez nemcsak a fiatalság számára jelent nagy előnyt, hanem a közigazgatás kialakulására is nagyon előnyösen hat az új tanítási rendszer.

— Az a tervem, hogy tanítványaimmal a gyakorlati ismeretek elsajátítása érdekében elkészíttetek *első és második osztályú határozatokat.* Gyakorlati példák alapján mélyedünk majd el a közigazgatás lényegébe és a *jövő fiatalsága a közigazgatás szellemét már magában az egyetem falai között tanulja meg.*

Újból megindul a 760 kislakás elakadt építkezése

A kislakások használatbavétele után lebontanak a főváros által átvett két állami lakótelepet

A főváros szociálpolitikai ügyosztálya gyors tempóban hajtja végre azt az építési programot, amely jelentékenyen megnöveli a kislakások számát és ezzel párhuzamosan lehetővé teszi, hogy a főváros gondjaira bízott volt állami lakótelepek közül azok, amelyek emberi lakásra már nem alkalmasak, eltűnjenek a főváros területéről. Az építési programról és az azzal kapcsolatos változásokról, amelyek a szükséglakások terén történnek,

illetékes helyen

a következőkben tájékoztatták a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

A hét kislakásos ház, amelyben a Szilas-úton és a Kerepesi-úton *760 lakás* készül,

nagy mértékben tehermentesíti a volt állami lakótelepeket.

Ezeken a telepeken sokan laknak olyanok, akik tulajdonképpen *nem jogosultak szükséglakások elfoglalására,* mert rendes keresetük van. Ezek a keresetek azonban olyan csekélyek, hogy azokból magánbérházakban lakást bérelni nem tudnak. *Ezeknek az apró exisztenciáknak bocsátja rendelkezésre a főváros az épülő, olcsóbérű kislakásokat.* Ilyenformán a lakótelepek, méltányos formák között, megszabadulnak a jogosulatlan lakóktól és *az így felszabaduló lakásokat azoknak adják, akik olyan barakokban laknak, amelyek emberi lakóhelyül nem alkalmasak* és megérettek a lebontásra. Ezzel a célszerű megoldással senkin sérelem nem esik. Akinek valahonnan távoznia kell és jussa van lakáshoz, megtalálja a főváros jóindulatú segítségét. Igy azután nyugodt lélekkel

lebontják a lehel-úti szükséglakástelepet, amelyben 284 lakás van és lebontásra kerül a 74 lakásos gubacsi-úti telep is.

A nem jogosult lakók kiköltöztetésével azután mód nyílik arra is, hogy a lakótelepek régi, rendes és a kis lakbért megfizető lakói az eddigi lakásoknál megfelelőbbet kapjanak, különösen akkor, ha nagyobb családok szoronganak szükös lakásokban.

*

Mint ismeretes, a Szilasi- és Kerepesi-úton épülő 760 kislakásnak azt a szerepet szánták, hogy mielőtt még új lakóik elfoglalják, május utolsó és június első hetében *az Eucharisztikus Kongresszus vendégei számára szállóul szolgáljanak.* Ennek a tervnek, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta legutóbb,

komoly akadálya merült fel.

A hét kislakásos ház, amelynek április elsejére kellett volna elkészülnie, programszerűleg tető alá került. A kőművesmunkákat eddig a stádiumig elvégezték, de ekkor abba is hagyták, mert az egyéb, párhuzamos munkákhoz nem lehetett hozzákezdeni.

A főváros megfelelő időben minden munkára megtartotta a versenytárgyalást, azonban — a kőműves-, ács- és tetőfedőmunkákat kivéve —

a többi munka nagyrészét megfellebbezték.

Legelőször az asztalosokra lett volna szükség, mert az ajtótokok és ablakok behelyezése nélkül nem lehetett tovább folytatni a kőművesmunkát, de azután meg kellett volna kezdeni megfelelő sorrendben a vízvezetéki és villanyszerelő, a bádogos, a burkoló, szobafestő és egyéb munkákat is. Nagyon kellemetlenül érintette úgy a főváros vezetőségét, mint a stagnálásra kényszerült iparosokat ez a helyzet és már *bizonyosnak látszott, hogy az Eucharisztikus Kongresszus vendégei nem foglalhatják el a lakásokat,* holott a kőművesmunkát még a mult év végén, jóelőre megkezdték, hogy az épületek kiszáradjanak.

Most, mint a *Fővárosi Hirlap* az építők köréből értesül, gyors fordulat állott be ebben az ügyben.

A belügyminisztériumban sürgősen elintézték a tömeges fellebbezési ügyet,

úgy, hogy az összes iparosok megkezdhetik a versenytárgyaláson nekik ítélt munkákat. *„Hozzák az ajtótokokat"* — járta a hír a kislakásos építkezéseknél, ami vállalozói nyelven annyit jelent, hogy nem áll tovább a munka és a kőműves, aki a házakat építeni kezdte, be is fejezheti.

Jól bevált az árvaszék racionalizálása

Csorna Kálmán árvaszéki elnök beszámolója az elmult esztendőről

A székesfőváros árvaszéke az elmult évben is rendkívül nagyarányú, az 1936. évhez képest növekvő ügyforgalmat bonyolított le. Az iktatott beadványok száma 112.067 volt, 1828 darabbal több, mint 1936-ban, a röviduti ügydaraboké 4484, az önálló ügyeké 34.480, vagyis 653-mal több, mint a megelőző évben, az irattár forgalma pedig 206.449 darab volt. Ezeket a számokat *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök évi jelentésében olvassuk, amely az ügyforgalom, az árvákra és gondnokoltakra vonatkozó adatok, a tudakozó iroda működése, a gyámi pénzek kezelése, a gyermekvédelmi osztály működése mellett nagyon érdekesen számol be arról,

a segítő- és embermentő-munkáról,

amelyet az árvaszék törvénytelen gyermekek törvényesítése, szülők vagy gyermekek házassága, családi ellentétek kiegyenlítése, erkölcsileg veszélyeztetett kiskorúak védelme körül folytatott.

Uj fejezetet jelent az árvaszék ügykezelése életében

a racionalizálás,

amelynek néhány év alatt *igen szép eredményei mutatkoztak.* A racionalizáló intézkedések keretébe tartozik és kitűnően bevált

a tudakozóiroda,

amely 1931-ben megindult működése óta évenkint átlag *7000 embernek nyujtott szóbeli felvilágosítást.*

Az árvaszéki iktatmányok száma az 1936. évvel szemben közel 2000 darabbal emelkedett. Ennek okai között szerepel többek között *az elmebetegek számának megnövekedése,* ami által nagyobbodott a vagyontalan gondnoksági ügyek forgalma.

Rendkívüli mértékben megduzzasztotta volna a munkát a hivatalból való intézkedések miatt szükséges határidőnyilvántartás, ha ezt a régi rendszer alapján vezetik. 1932-ben például 41.702 volt a skontróelőírások száma, amely

a racionalizálás révén 1937-ben 14.503-ra, vagyis a harmadára apadt le.

Az előadók által kibocsátott és az árvaszékhez visszaérkezett tudakozólapok száma 1937-ben 4484 volt, több mint 2000 darabbal kevesebb, mint 1936-ban. Itt is az új eljárás segített. Teljes mértékben bevált az iktatás racionalizálása is, amely szerint a mutatókönyvet az iktatókönyvvel egyesítették. A kezelés racionalizálása pedig lehetővé tette, hogy *az árvaszék személyzetszaporítás nélkül, saját munkaerővel végeztesse a fontosabb helyszíni vizsgálatokat.*

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Ép tőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252 84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8.000.000 drb.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés. Gőzkazánbefalazás. Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1 120 07.

Nagyméretü öntöttvas nyomócsövek
300 mm. átmérőtől felfelé,
továbbá tolattyuk és szelepek
minden méretben kaphatók
Ferencvárosi gázgyár leszerelési iroda,
IX., KOPPÁNY-UTCA 2—4. Telefon: 134-054.

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák meleg vízfűtéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfűtéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—832. (SZIGET UTCA SAROK)

Események

Fővárosi Hirlap
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Beliczay Imre — VIII. kerületi elöljáró. A főváros közgyülése legutóbb nyugdíjazta dr. *Unger* Béla tanácsnokot a VIII. kerületi elöljárót, mert teljes szolgálati idejét kitöltötte. *Szendy* Károly polgármester a VIII. kerületi elöljáróság élére dr. *Beliczay* Imre főjegyzőt állította. Beliczay eddig a pénzügyi ügyosztály egyik helyettes vezetője volt és mint elsőrangú pénzügyi szakember és kitünő tisztviselő, értékes munkásságával szerzett elismerést. Különösen a főváros kölcsönügyeivel foglalkozott és ezen a téren kiváló segítőtársa volt dr. *Lamotte* Károly alpolgármesternek, akit az utóbbi időben elkísért azokra a külföldi utakra, amelyek a főváros számára olyan szép pénzügyi eredményeket hoztak. A polgármester intézkedését minden körben örömmel fogadták és ami az új elöljáró számára a legértékesebb, nagy rokonszenv nyilvánul meg személye iránt a Józsefvárosban.

Tanulmányi látogatás a mester-utcai iskolában. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* törvényhatósági bizottsági tagjai dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök vezetésével március 4-én délelőtt fél 11 órakor tanulmányi látogatást tesznek a Mester-utcai községi polgári és női ipariskolában, ahol a didaktikai múzeumot is megtekintik. *Zsitvay* Tibor a gyakorlati irányú középiskolákra vonatkozó törvényjavaslattal kapcsolatban akarja megismertetni azokat az elgondolásokat, amelyekkel a korszerű oktatás a polgári iskolákban megvalósítható.

Schuler alpolgármester megtekintette az Almássy-téri ebédeltetési akciót. Az Almássy-téren az idén is, mint minden évben, a szegények százai sorakoznak minden nap az ingyenebédhez, mellyel *Magyar* Miklós törvényhatósági bizottsági tag és *Wolff* Jenő, a Nova elnökigazgatója áldozatkészsége enyhíti a nyomort. A minap megjelent az Almássy-téren dr. *Schuler* Dezső alpolgármester, aki megnézte, hogy miképen osztják ki hatszáz szegénynek a jóízű, tápláló ingyen menüt. Megtekintette az alpolgármester a Wesselényi-utca 49. számú házban azt a helyiséget is, ahol a szegénysorsú intelligenciát, mintegy 150—200 férfit és nőt látnak naponta vendégül. *Schuler* alpolgármester a legteljesebb elismerésének adott kifejezést az akció vezetőinek csendben folyó, hathatós jótékonyságukért.

József Ferenc kir. herceg a turáni gondolatról

A *Turáni Társaság* hétfőn délután a Pannonia-szálló különtermében teát rendezett abból a célból, hogy a Társaság céljait a meghívott közönséggel és főképpen a sajtó képviselőivel megismertesse. Résztvett a teán dr. vitéz *József Ferenc* kir. herceg védnök, dr. *Cholnoky* Jenő elnök, *Paikert* Alajos ny. államtitkár, alapító elnök, *Szendy* Károly polgármester képviseletében dr. dorogi *Farkas* Ákos tanácsnok, *Csécsi Nagy* Imre altábornagy, *Galántai-Glock* Tivadar ny. tábornok, országgyűlési képviselő, *Gévay-Wolff* Nándor és *Zsedényi* Béla ny. államtitkár, *Vikár* Béla, az Akadémia tagja, *Kállay* Ubul ny. főispán, a Mabi alelnöke, *Novágh* Gyula, a Népmüvelési Bizottság igazgatója, dr. *Bán* Aladár kormányfőtanácsos. Az összejövetel rendezői: dr. *Gergelyffy* Gábor, a Társulat igazgatója és dr. *Virányi* Elemér főtitkár voltak.

Dr. vitéz *József Ferenc* kir. herceg tartott megnyitó előadást, hangsúlyozva, hogy bizonyos téves fogalmakat akar eloszlatni *a Turáni Társaság céljáról*, amely nem egyéb, mint a turáni gondolat fejlesztése és a turáni népek között a kulturkapcsolat megteremtése, mentesen mindenféle politikumtól és vallási állásfoglalástól. Érdekesen ismertette az európai és ázsiai turáni népcsaládokat és utalt arra a rokonérzésre, amely Japánban a magyarok iránt él. Példának állította *Mussolinit*, aki a *régi Róma gondolatkörébe helyezte a modern életet.* Ezen az alapon kell nekünk is ébren tartani a turáni gondolatot.

A mély hatást keltő beszéd után dr. *Cholnoky* Jenő professzor tartott tudományos és egyúttal rendkívül érdekes és élvezetes előadást a turáni gondolatról, erősen hagsúlyozva az egészséges magyar sovinizmus jogosságát. A tudós előadót zajosan ünnepelte a hallgatóság.

Három hónapig adómentesen tartózkodhatnak a külföldi autók Magyarországon. A hivatalos lap vasárnapi száma közli a pénzügyminiszter rendeletét, amelyben az eucharisztikus kongresszus és a Szent István emlékév idegenforgalmának előmozdítása érdekében megengedte, hogy az 1938 április 1-től december 31-ig terjedő időben a külföldi állampolgárok tulajdonában lévő külföldi rendszámtáblával ellátott gépjárművek 30 nap helyett *90 napig tartózkodhassanak közúti adótól mentesen Magyarország területén.*

Bessenyey Zénó előadása Nagy-Budapestről

Március 1-én, kedden délelőtt nyitotta meg ünnepélyes keretek között *Széll* József belügyminiszter a harmadik közigazgatási továbbképző tanfolyamot. A megnyitón megjelentek *Darányi* Kálmán miniszterelnök vezetésével a kormány tagjai is. *Széll* József belügyminiszter nyitotta meg a tanfolyamot, vázolva annak nagyfontosságú célját.

Bessenyey Zénó titkos tanácsos, a Közmunkatanács elnöke tartott ezután előadást *Nagy-Budapestről*. A téma — mondta — különösen időszerűvé lett a *városrendezési törvény* révén, amely a Közmunkatanács hatáskörét a közel félmillió lakósú Pestkörnyékre is kiterjesztette. Érdekes adatok felsorolásával ismertette minden vonatkozásban Pestkörnyékét és hangsúlyozta, hogy *most érkezett az idő Nagy-Budapest megvalósításához.*

Felhívta a figyelmet arra, hogy nagy területek vannak a Közmunkatanács hatáskörén kívül, melyeket Budapestről közlekedési eszközökkel meg lehet közelíteni és így az a veszély fenyeget, hogy *ezeken a területeken rendszertelenül épülő, új települések keletkezhetnek.*

Az érdekes és tanulságos előadást nagy figyelemmel hallgatták a megnyitó vendégei és a tanfolyam hallgatói.

Dingha Árpád ny. székesfővárosi pénztárigazgató halála. Általános részvétet keltett *Dingha* Árpád ny. székesfővárosi pénztárigazgató váratlan halála. Az érdemes és kitünő köztisztviselő kora ifjúságában kezdte meg fővárosi szolgálatát, amelyet közmegelégedésre folytatott *42 esztendőn át.* Nagy részvét mellett szombaton délután temették el a kerepesiúti temetőben. A sírnál a FANSz és a központi pénztár tisztviselői karának nevében *Kosztolányi* Sándor székesfővárosi pénztári igazgató mondott búcsúbeszédet.

A tisztifőügyész az alaptalan perek lavinájáról. Dr. *Feigler* Károly tiszti főügyész most adta ki jelentését a múlt év második feléről. A tiszti főügyész, mint jelentésében közli, *szeretné megakadályozni a szegényjogos perek áradatát.* Az igen sok esetben alaptalan perekben kénytelenek a megtámadott emberek egyességet kötni, mert sok kellemetlenséggel és költséggel vannak kitéve. Alaptalanul támadják meg a főváros alkalmazásában levő orvosokat is, akik kénytelenek szavatossági biztosítást kötni, mert működésükben megakadályozza őket az alaptalan perekkel járó kellemetlenség. A tiszti főügyész legalább a törvényhatósági tisztviselőket szeretné megvédeni és ezért annak törvényhatósági úton való kimondását ajánlja, hogy a törvényhatóság tisztviselőivel szemben hivatali kötelességük vétkes megsértésére alapított kártérítési perek csak akkor legyenek megindíthatók, ha az arra illetékes hatóság a „kereshetőséget" már megállapította. Ezután megszorításokat kíván az elévülésre nézve.

A FANSz ünnepi vacsorája. A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselősztálya március 3-án, csütörtökön este félkilenc órakor VIII., Mária-utca 10. számú kaszinóhelyiségében új tiszteletbeli tagjai: *Végh* János dr. ny. tisztifőorvos, *Szente* Miklós ny. tanácsnok és *Gárdonyi* Albert dr. ny. főlevéltáros tiszteletére vacsorát rendez.

Becsey Antal a Szent Imre-város fejlődéséről. A *Budapest Szentimrevárosi Társaskör és Kultúr-Egyesület* most tartotta nyolcadik évi rendes közgyülését *Becsey* Antal törvényhatósági bizottsági tag elnöklete alatt. A közgyülésen megjelentek többek között: *Duday* Alajos dr. tanácsnok-elöljáró, *Dorner* Gyula, *Vályi* Lajos dr., *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tagok, *Kovács* József ny. tábornok, *Székely* Vladimir dr. ny. h.-főkapitány, *Ulmer* Ágoston dr. ny. MÁV főfelügyelő és a kerület polgárságának számos kiválósága. *Becsey* Antal elnök megnyitó beszédében rámutatott arra a fejlődésre, amely a kerületben rövid idő alatt jelentkezett. A ma mintegy 60.000 lelket számláló kerület lélekszáma körülbelül 50 százalékkal szaporodott. A fejlődés irányát és arányait jelzi a templomok és iskolák számának hatalmas gyarapodása is. A városrész a *Horthy Miklós-híd* megépítésével *belekapcsolódott a fővároson átvonuló európai forgalom útvonalaiba.* Bár sok feladat vár megoldásra ennek a nagyrahivatott városrészek fejlődésében, kétségtelen, hogy a mult biztató eredményei optimizmusra jogosultak. Mint legközelebbi feladatra, rámutatott arra az akcióra, amely a Horthy Miklós-hídfő környékének rendezésével kapcsolatban a *vásárváros* és *stadionliget* néven már a székesfőváros köztudatában él. A közgyülésen elismeréssel vettek tudomást az ügyvezetőség jelentéséről, a felolvasott zárszámadásról és költségelőirányzatról, amelyek arról tanuskodnak, hogy a Társaskör szilárd alapokon állva tölti be hivatását, amiért a közgyülés *Sánci* József és *Füzi* Ernő igazgatóknak elismerését fejezte ki. Az indítványok során elhatározta a közgyülés, hogy az Eucharisztikus Kongresszus alkalmából felkéri a polgármestert, hogy a fővárosi iskolákban a keresztet, mint a keresztény magyarság szimbólumát, tűzesse ki.

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • IRÓMÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fióküzlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője, Magyarország aranykoszorús mestere.

LEDNICZKY VEJE HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36 BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Március 3 és 6-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
U és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

AZ 1898 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

Gazdasági Értesítő

Lesujt az igazság pallosa

Megint elítélték Fenyveséket tisztességtelen verseny miatt — Fénykép-dömping és kontárkodás a Párisi Áruházban — Tisztességtelen versenyper a Divatcsarnok ellen

Rendkívül érdekes tiszteségtelen versenyperben hozott ítéletet *Koczán* törvényszéki bíró. Az ügy előményei még a nyári hónapokra, a *Nemzetközi Vásár* idejére nyúlnak vissza, amikor is hirdetések jelentek meg egyes lapokban a *Fenyves Áruház* nyári kiárusításáról. Többek között hatalmas reklámmal hirdették, hogy

egytizedes Sidol fémtisztítószert az áruház 25 filléres egységáron szolgáltat ki vevőinek.

A kereskedők felvilágosítást kértek a *Sidol Vegyitermék* részvénytársaság igazgatóságától, amely azonnal

megindította a tisztességtelen versenypert a Fenyves Áruház ellen.

Eljárás indult a *Fenyves Áruház* ellen. Az ügybe bekapcsolódott a *Magyar Füszerkereskedők Országos Egyesülete* is, amely kifejtette, hogy

ilyen áron, ilyen mennyiségű fémtisztítószert nem lehet előállítani, még kevésbé eladni.

Ha pedig a *Fenyves Áruház* ilyet hirdet, úgy az nem felelhet meg a valóságnak.

A *Fegyves Áruház* szokatlan üzleti eljárása óriási megütközést keltett a kereskedők körében, akik kiváncsian várták: *miként dönt a törvényszék a gyár és az áruház közötti viszályban.*

Kiderült, hogy

az egytized liternek hirdetett Sidol lényegesen kevesebb fémtisztítószert tartalmazott a hirdetett mennyiségnél,

így tehát még jobban felzúdult a kereskedőtársadalom: hogyan vetemedhetik egy előkelőnek ismert nagyáruház ilyen lépésre, amely a közönség megtévesztését célozza.

Koczán biró több tárgyalást tartott eben a nagy port felvert ügyben. A tanuk megerősítették a keresetben foglaltakat.

Szegő Izsó dr., a *Sidol Vegyitermék Rt.* jogi képviselője felszólalásában hangoztatta, hogy

az üzleti életben szinte páratlan módon járt el a Fenyves Áruház,

ezért nemcsak a tisztességtelen verseny abbahagyására kérte kötelezni a *Fenyves Áruházat,* hanem *erkölcsi és anyagi kártérítést is követelt.*

— Hogy egyszer és mindenkorra elejét vegyük az ilyen különös üzleti gesztiónak, — mondotta *Szegő* Izsó dr. — arra kérem a törvényszéket, hogy *kötelezze az alperest az ítélet jogerőre emelkedése után a hírlapi közzétételre.*

A bizonyítási eljárás lefolytatása után

a törvényszék megállapította a tisztességtelen versenyt

és ezért kötelezte a *Fenyves Áruházat* a hirdetés azonnali beszüntetésére, egyben 200 pengő erkölcsi kárt ítélt meg a *Sidol Vegyitermék Rt.-nak.*

Az ítélet egyben arra is kötelezi a *Fenyves Áruházat,* hogy

a jogerős ítéletet hírlapilag tegye közzé.

*

Még egy tisztességtelen versenyper foglalkoztatja a törvényszéket. Ennek az ügynek az alperese *szintén a Calvin-téri áruház. Fenyvesék* ugyanis — a kereset szerint — *egy sálmintát kopiroztak le, amely a Hegedüs Lajos kft cég szelemi tulajdona.*

Ezért ugyancsak tisztességtelen verseny miatt indult eljárás a *Fenyves Áruház* ellen. Az ügy *Draskóczy* törvényszéki bíró elé került.

Fenyvesék azzal védekeznek, hogy a sálat egyik készítőjüknél rendelték meg, a sál a cég régi mintája, így *semmiféle tiltott cselekményt nem követtek el.*

Ezzel szemben a *Hegedüs Lajos kft* fenntartja a keresetében foglaltakat, hogy *Fenyvesék tudva gyárttatták az ő szellemi tulajdonukat képező sálakat.*

A törvényszék még nem hozott ítéletet ebben az ügyben. Tanukat, szakértőket hallgat meg, azután kerül ítéletre sor ebben *a tisztességtelen versenyperben, amely a sálkészítőgyár és a Fenyves Áruház közötti viszályt okozta.*

*

Ugyancsak tisztességtelen versenyper van folyamatban a *Magyar Divatcsarnok* ellen is. Ez az áruház néhány héttel ezelőtt, a téli kiárusitás idején, vasárnap délelőtt röplapok tömegével árasztotta el a fővárost. A röplapok ujságformátumban, rotációson készültek és a közönség elkapkodta a nyomtatványt abban a feltevésben, hogy valami óriási szenzáció történt, ha vasárnap délelőtt rendkívüli kiadást adnak a lapok. Mindez azonban csak beugratásra készült: *az újságalakú nyomtatvány a Magyar Divatcsarnok árjegyzéke volt.* Az egyik előkelő budapesti divatárukereskedő ebben tisztességtelen versenyt látott és ilyen címen Ruttkaiék ellen pert indított. *Zsentkó* törvényszéki bíró március 2-án tárgyalja a reklámfogásra alapított tiszteségtelen versenypert, amelynek kimenetele elé a szakkörök rendkívül nagy érdeklődéssel tekintenek.

*

A határt nem ismerő áruházi mohóságnak ehhez a két esetéhez méltóképpen illeszkedik az a harmadik, amely most az iparosság széles rétegeit tartja izgalomban. Az izgalom és felháborodás központjában *a Párisi Nagy Áruház fényképosztálya* áll, amely ellen a *Budapesti Fényképész Ipartestület* feljelentést adott be a Kereskedelmi és Iparkamarához azon a címen, hogy

a fényképosztály dömping-árával a fényképész szakma tagjainak megélhetését veszélyeztetl.

A Kamara választott bírósága *Nagy* Antal kamarai alelnök elnöklésével foglalkozott ezzel az üggyel. A választott bíróság előtt a *Párisi Áruház* fényképosztályának bérlője azzal a meglepő kijelentéssel állott elő, hogy nem végez árrombolást, mert hiszen *a 48 filléres fényképekből jelentékeny vagyont szerzett.* Eldicsekedett azzal is, hogy naponta *háromszáz fényképet* készít, amely

Budapest egész igazolvány-fényképszükségletének kilencven százaléka.

Ez a cinikus kijelentés, amely számszerűen igazolja, hogy az egész fényképészszakmától miképen ragadja magához a kereseti lehetőséget egyetlen áruház, nagy megütközést keltett a Fényképész Ipartestületben, amely megállapította, hogy 48 fillére áron nem lehet fényképeket készíteni, mert ez az összeg *az önköltségi áron alul van.* A védekezés tehát — mint az Ipartestület megállapította — rosszhiszemű.

Miután a Kamara zsürije mindezekután is *a panaszt alaptalannak találta,* a Fényképészek Ipartestülete

az iparügyi minisztériumhoz fordul segítségért.

Nagy súlyt ad ennek a mozgalomnak az a körülmény, hogy *csatlakozott hozzá a Baross Szövetség fotószakosztálya is,* amely a kamarai határozatot iparellenesnek minősíti amiatt, hogy a választott bíróság *nem adott módot a Párisi Nagy Áruház benyujtott kalkulációjának felülvizsgálására és ellenőrzésére.*

A fényképészek mozgalma most mindjobban kiszélesedik, mert *az ipartestületek egész sora csatlakozik az iparügyi miniszterhez intézendő panaszhoz* azzal, hogy a *Párisi Nagy Áruház* egyes osztályaiban *az ipartörvénybe ütköző tevékenységet folytatnak.* Az új ipartörvény ugyanis nem engedi meg, hogy a képesítéshez kötött iparos olyan társat vegyen magához, akinek képesítése nincsen. Már pedig *Goldbergerék* a *Párisi Nagy Áruház* minden egyes osztályával a bruttó bevétel tizenöt százaléka, vagyis a jövedelem negyvenöt százaléka erejéig *társasviszonyban* vannak, anélkül, hogy a különböző iparágakra képesítésük lenne.

Ez teljesen kimeriti a kontárkodás tényét, állapította meg az a husz ipartestület, amely eddig a mozgalomhoz csatlakozott.

Az ügy további fejleményei elé nagy érdeklődéssel néz az egész elkeseredett iparostársadalom.

Erőteljes fejlődés az Angol-Magyar Bank mérlegében

Az *Angol-Magyar Bank* nyilvánosságra hozta az elmult évről szóló zárszámadását, amely a bank üzleteinek az egész vonalra kiterjedő igen kedvező fejlődéséről tanuskodik. A bank iránt megnyilvánult határtalan bizalomnak jele, hogy *betétállománya 6.2 millió szaporulattal immár megközelíti a 100 millió pengőt.* Az újabb hitelek jelentékeny emelkedése pedig azt mutatja, hogy mennyire hivatásának magaslatán áll az intézet, amely kifogástalanul tölti be a hiteléletben elfogalt előkelő pozicióját. Ez azonban természetes, hisz az intézet élén a legkiválóbb pénzügyi szakemberek: *Schober* Béla, *Fleissig* Sándor és *Kálmán* Henrik állanak, akiknek közvetlen munkatársai és a jól megválogatott tisztviselői kar mindannyian a bankszakma elismert tagjai.

*

Az Angol-Magyar Bank Rt. igazgatósága Fleissig Sándor alelnök elnöklete alatt február 26-án tartott ülésében megállapította az 1937. üzletév mérlegét, mely 1,438.835.61 pengő tiszta nyereséggel zárul (az előző évi 1,345.221.57 pengővel szemben.

A nyereség felosztására nézve az igazgatóság azt az indítványt fogja a március 16-ra egybehivandó 47. évi rendes közgyülés elé terjeszteni, hogy a rendelkezésére álló összegből 100.000 pengő a tartalékalap növelésére, 200.000 (tavaly 100.000 pengő) az ingatlanok értékcsökkenésére és 350.000 pengő a régi nyugdíjasok nyugés kegydijalapjainak dotálására fordittassék, míg a fennmaradó 788.835.61 pengő (az előző évben 295.221.57 pengő) az 1938. üzletév számlájára vitessék át.

A zárószámadások legtöbb adata a bank üzleteinek az egész vonalon való további fejlődéséről tanuskodik. Figyelmet érdemel a betétállománynak 6.2 millió pengőnyi újabb szaporodása, ami lehetővé tette, hogy az intézet úgy ezzel az összeggel, mint az évközben az adósok részéről visszafizetett összegek, valamint az egyes értékpapirtételeknek előnyös áron történt eladásából befolyt összeg révén 8.6 millió pengőnyi újabb hitelnyujtással álljon a magyar gazdasági élet rendelkezésére. Hogy ezt meg is tette, bizonyítja váltótárcájának 6 millióval, az áru- és értékpapirlombardelőlegeknek és az egyéb adósoknak 2.6 millióval való emelkedése. Emellett újabb kihelyezéseinél is ügyelt a mobilitás követelményeire.

A közgyülés elé terjesztendő nyereségfelosztási javaslat azért érdekes, mert a tartalékoláson felül eszközlendő közel 800.000 pengős nyereségátvitel (tavaly 295.000 pengő) azt igazolja, hogy a banknak módjában lenne osztalékot fizetni. És ha az igazgatóság a külföldi nagyrészvényesekkel egyetértően az osztalékfizetést ezidén még nem javasolja, hanem ilyen szokatlan magasságú összeget visz át nyereségátvitelként a jövő esztendőre, ez az előrelátó gondosságról tanuskodó álláspont mindenesetre respektálandó.

Rendkívül figyelemreméltó az elismert vállalati nyugdijpénztárnak a bank bruttó nyereségéből mérlegen belül 603.000 pengővel történt dotálása, ami az időelőtti nyugdíjazások következtében keletkezett tőkehiány pótlása céljából vált szükségessé. Ilyképpen a nyugdíjpénztár, melynek vagyona immár 8.5 millió pengőre növekedett, matematikai mérlegének egyensúlya ismét teljesen helyreállott.

A bank érdekkörébe tartozó ipari és kereskedelmi vállalatok kedvező üzleteredménnyel zárták az évet. Nevezetesen a Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek Rt. jóval nagyobb eredményről számolhat be, mint az előző évben és osztalékát felemeli. A Hungária Műtrágya-, Kénsav- és Vegyiipar Rt. üzletmenete kitünően alakult és újra fel fogja venni az osztalékfizetést. A „Metallochemia" Kohászati, Vegyipari és Fémkereskedelmi Rt. és a Dr. Keleti és Murányi Vegyészeti Gyár Rt. az előző évihez hasonló eredményt értek el. A Győri Textilművek Rt. nyeresége a szakma gyengébb üzletmenete ellenére is kielégítő volt. A Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rr. üzleteredménye lényegesen javult. a Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt. folyóüzlete jelentékeny (körülbelül félmillió pengő) tiszta nyereséget eredményezett.

Közgyűlések

A MAGYAR LESZÁMITOLÓ- ÉS PÉNZVÁLTÓ BANK e hó 22-én *Madarassy-Beck* Marcel báró dr. elnöklete alatt megtartott 68. rendes közgyülése elfogadta az 1937. üzletévre vonatkozó mérleget és zárszámadásokat és egyhangúlag hozzájárult az igazgatóság által előterjesztett összes javaslatokhoz, amelyek alapján az 1,466.794.88 pengőt kitevő tiszta nyereségből a 68. sz. részvényszelvény darabonként 2 pengővel (az előző évben 1.50 pengő) kerül február 23-tól kezdve beváltásra. A közgyülésen vitéz ifj. *Tasnády-Szüts* András kormányfőtanácsos, a Magyar Kereskedelmi Csarnok alelnöke és *Török* Sándor földbirtokos szólaltak fel, akik az igazgatóságnak, a vezetőségnek, a tisztviselői karnak és az altisztéknek a részvényesek elismerését és köszönetét fejezték ki. Az igazgatóság új tagjául *Walko* Loránd dr.-t választották meg. A felügyelőbizottság megbízatása lejárván, a közgyülés az eddigi tagokat három évre újból megválasztotta.

AZ ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZET dr. *Pesthy* Pál ny. igazságügyminiszter elnöklete alatt február hó 23-án tartotta évi rendes közgyülését. A közgyülés az 1937. üzletév mérlegét jóváhagyta, a beterjesztett jelentéseket tudomásul vette és elhatározta, hogy az intézet a kereken 608.000 pengő nyereségből az üzletrészek után 1½% osztalékot fizessen, 100.000 pengőt fordítson a nyugdíjpénztárak megerősítésére, 30.000 pengőt a falusi szociális célok támogatására, 15.000 pengőt a Nemzeti Önállósítási Alap rendelkezésére bocsásson, míg 209.000 pengőt a tartalékalaphoz csatoljon. A közgyülés az igazgatóság új tagjául dr. *Tasnádi Nagy* András ny. államtitkárt, a felügyelőbizottság új tagjául dr. *Jeszenszky* Ferenc pénzügyminiszteri titkárt választotta meg. A közgyülést követő igazgatósági ülésen dr. *Tasnádi Nagy* András ny. államtitkárt alelnökké választották meg.

A NEMZETI HITELINTÉZET RT. február 18-án tartotta évi rendes közgyülését dr. *Gévay-Wolff* Nándor ny. államtitkár elnöklésével. A közgyülés elhatározta, hogy a kimutatott *218.000 pengős tiszta*

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomásu kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

nyereségből fizettessék 3 százalék osztalék, 100.000 pengő fordíttassék a tartaléktőke növelésére, 30.000 pengő az intézet Elismert Nyugdíjpénztára javára, míg a fennmaradó 28.000 pengő vitessék át a következő üzletév számlájára. A közgyűlés dr. *Lepold* Antal prelátus-kanonokot további hat évre az igazgatóság tagjává, *Janovecz* Lajos legfőbb számvevőszéki tanácsost, *Uher* Károly közalapítványi igazgatót, *Fehér* Istvánt, a PK igazgatóját, dr. *Krüger* Aladár országgyűlési képviselőt és dr. *Rüblein* Richárd ny. miniszteri tanácsost további három évre a felügyelőbizottság tagjává választotta.

A SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA RT. dr. *Chorin* Ferenc m. kir. titkos tanácsos, felsőházi tag elnöklete alatt a napokban tartott 70-ik rendes évi közgyűlése az 1937. évi zárszámadásokat megállapította és a lefolyt üzletévre *részvényenként 2 pengő* osztalék fizetését határozta el. A szelvény március hó 5-től kezdve kerül beváltásra.

Kinevezés a Pesti Hazainál. A *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület* igazgatósága február 19-én megtartott ülésén hozott határozatával *Lukács* Tihamér dr. főügyészhelyettest *főügyésszé* nevezte ki.

Előléptetések a MOKTÁR-nál. A *Magyar Országos Központi Takarékpénztár* igazgatósága legutóbb tartott ülésében *Dulcz* Géza cégvezetőt helyettes igazgatóvá, dr. *Gedeon* Imre titkárt cégvezetővé és főtitkárrá, *Koós* Imre tisztviselőt cégvezetővé és főpénztárossá *Winkler* Emil tisztviselőt titkárrá, vitéz *Körmöczy* Ottó fiókpénztári aligazgatót fiókpénztári igazgatóvá és *Gyurcsó* Zoltán tisztviselőt fiókpénztári aligazgatóvá nevezte ki.

Hatemeletes bérpalotát épít a Foncière. Az új városközpont kialakítása szempontjából fontos és nevezetes kezdeményező lépést tett a *Foncière Biztosító Társaság,* amennyiben engedélyt kért a *Nemzeti Szalonnal* szemben levő Erzsébet-tér 4. számú régi bérház *lebontására és ugyanannak helyén modern hatemeletes bérpalota építésére.* A *Közmunkatanács* a kéréshez *elvileg már hozzájárult,* tekintve, hogy a *Foncière* terve szervesen illeszkedik bele abba a koncepcióba, amely *az úgynevezett Forum létesítésével kapcsolatban új városközpont kialakítását kívánja megvalósítani.*

VÁLLALKOZÁS

Uj versenytárgyalási kirások

A Zsombolyai-utca, Diószegi-út és Vincellér-utca **csatornaépítő munkálataira** pályázni lehet március 16-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Mária királyné útja és a Nagy Lajos király útja **csatornaépítési munkálataira** pályázni lehet március 16-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az Ujlaki rakpart **csatornázási munkálataira** pályázni lehet március 16-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az angyalföldi szivattyútelep **vasbeton nyomócsatornájának építésére** pályázni lehet március 22-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Bürök-utca **útrendezési munkáira** pályázni lehet március 22-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Tétényi-út **útrendezési munkálataira** pályázni lehet március 22-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

Az újpesti rakpart **útrendezési munkálataira,** továbbá az ehhez szükséges **kőanyag szállítására** pályázni lehet március 22-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Lévai-utca **útrendezésére** és az ehhez szükséges **kőanyag szállítására** pályázni lehet március 11-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Szent István-tér **útrendezési munkálataira** pályázni lehet március 18-án d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Kassai-téri templom vasbeton homlokzatának **hőszigetelési munkálataira** pályázni lehet március 18-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A szilas-utcai és megyeri-úti kislakásos bérházak **üvegezési munkálataira** pályázni lehet március 11-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon; ugyanitt **716 drb vaskályha szállítására** pályázni lehet március 11-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A BSzKRt részére szükséges 25.000 kg. **towottazsir szállítására** pályázni lehet március 4-én d. e. 10 óráig (Akácfa-utca 15. IV. em. 429); ugyanitt 85.000 kg autobusz **motorkenőolaj szállítására** pályázni lehet március 4-én d. e. fél 10 óráig; ugyanitt 50.000 kg **raffinált nyári gépkenőolaj szállítására** pályázni lehet március 4-én d. e. 9 óráig; ugyanitt **angol banca ón és csapágyfém szállítására** pályázni lehet március 4-én d. e. 9 óráig; ugyanitt a Hősök terén felállítandó **autobuszvárócsarnok építésére** pályázni lehet március 7-én d. e. 9 óráig.

A Vízművek részére a szentendrei sziget déli csúcsán szükséges tartalék **vasbeton gravitációs csatorna és átadócsatorna építésére** pályázni lehet március 16-án d. e. 10 óráig.

Beérkezett ajánlatok

A BSzKRt- burkolási és vágányátépítési munkáira a következők pályáztak: Zumpft István, Bermann Miksa, Szász Albert, Handl Gyula, Hollós Ferenc, Benedikt Marcel, Szegedy Béla Jenő, Hajnal Imre, Czöder István, Krausz Ferenc, Csiszár Zoltán, Bakács Gyula, Hofhert és Prelsich, Just Kornél, Kis Jenő, Molnár Lajos, Pataki Ferenc, Kaltenecker Ferenc, Fábián, Somogyi és Társa, Pulay János, Klauber és Vajda.

A főváros üzemei részére szükséges **gázolaj szállítására pályáztak:** Magyar Petróleumipar Rt., Mezei Imréné, Sebők Géza, Shell Kőolaj, Antal János, Hegedüs és Társa.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-26.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Telefon: 148-268. Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a. Városi raktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913. és 130—86.3

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" környüfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyű **nitrocelluloze szórózománcok** minden színben: **minden ipari célra elsőrendű** minőségben, **legolcsóbb** árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztító és fényesítő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polírvíz, polírpaszta, csiszoló paszta. „XYLON" **körömlakk.**

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapítási év: 1862. Telefon: 134-564.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készítmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1937

ÖZV. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kőraktár
Budapest, VI., Gról Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—502.

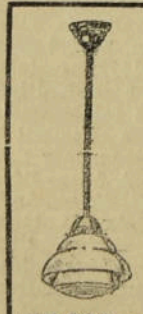
Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 201—881

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcizlós csavarok.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,
JOBBÁGY- féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH 200-as
Átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

KH „Worklight"
munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 március 9. — 10. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Egymilliárd

Darányi Kálmán miniszterelnök szombaton Győrben elmondotta azt a beszédét, amely a magyar élet, a magyar jövő számára új és hatalmas perspektivát nyít meg. Napok multak el azóta és az ország nem tud felocsudni a meglepetéstől, a külföld pedig a magyar erő bámulatából. Mi magunk, idehaza, az országban, tudtuk és éreztük, hogy a hatesztendős nehéz gazdasági küzdelem véget ért és hogy meg kell nyílnia a jövő termékeny zsilipjeinek. Ezt éreztük, de a magyar miniszterelnök cselekedett. Megnyitotta ezeket a zsilipeket és ma ebben az országban mindenkinek meggyőződése, hogy a hatalmas országépítő terv, amely a győri beszédből kicsengett, tökéletes sikerrel fog járni.

Darányi Kálmán egymilliárdnyi összeget szánt arra, hogy a magyar honvédelmet méltó színvonalra emelje, a magyar falu szociális és egészségügyi szempontból európai nívóra jusson, az értelmiségi ifjuság pedig a gazdasági pályákon elhelyezkedhessék. Mindez, ahogy itt felsoroltuk, nem jelent se többet, se kevesebbet, mint a nemzet nyugalmát, amelyre a munkához szüksége van. Az áldozat, amelyet az ország hozni fog, bőségesen visszafizetődik, egyben pedig a magyar kormányelnök nem vállalkozik lehetetlenre, hiszen nem kell a betétekhez nyúlnunk, nem kell kényszereszközöket alkalmazzunk, nem kell a kisembert megnyomorítanunk egy fillérért sem és nem kell, nem szabad a dolgozók nyugalmát megzavarnunk. Ez az egymilliárdos összeg símán és megrázkódtatások nélkül fog a kormány kezéhez jutni, hogy abból megkezdhesse hatalmas országépítő munkáját. A politika tudományának legideálisabb eszközéhez folyamodott *Darányi* Kálmán, amikor megtalálta a módot és lehetőséget, amellyel minden izgalmat levezethet, biztosíthatja tovább is azt a rendet és nyugalmat, a teremtő munkának azt a lehetőségét, amelyet az utolsó esztendőkben élveztünk. Eddig is a béke, rend és nyugalom országa volt Magyarország, amelyet megirigyelhetett a külföld, most pedig minden szegénységünk ellenére, a magunk erejéből indulunk neki a nagy munkának, amellyel biztosíthatjuk a jövendőt.

Budapest székesfőváros lakossága legelsősorban hálás a kormányelnöknek ezért a hatalmas cselekedetéért. Ennek a világvárosnak milliós tömegét legkönnyebben zavarhatja meg minden fölforgatás, a százféle elemből összetevődött milliónyi nép csöndes, nyugodt munkája hitünk szerint *Darányi* Kálmán megoldásával tökéletesen biztosítható. Ugyanakkor azonban ennek a városnak polgársága, gazdasági élete lesz az is, amely kétségkívül a legnagyobb áldozatokat, de a legszívesebben fogja meghozni az ország rendjéért és nyugalmáért. A honvédelem kifejlesztése, a szociális élet föllendítése, a falu egészsége és jóléte, az immár kétségbeesés küszöbén álló, elhelyezkedni nem tudó ifjúság munkába állása olyan célok, amelyekért Budapest gazdasági tényezői minden áldozatot szívesen hoznak meg. Ugyanakkor azonban, amikor tudjuk, hogy nagy áldozatokat hozunk, azzal is tisztában vagyunk, hogy Budapest lakosságának haszna is lesz a nagy program lebonyolításából. Hiszen a honvédelem fejlesztése, de a falut megsegítő egészségügyi és szociális berendezkedés legnagyobb része a főváros iparának és kereskedelmének fog adni munkát és kenyeret. Ez az egymilliárd, ha öt év alatt is, de hatalmas, dinamikus erővel fogja megindítani Budapest gazdasági életének vérkeringését. És hinni kell benne, hogy minden pengő, ami áldozatot hoz Budapest lakossága, többszörösen fog megtérülni, mert hiszen egy újjáéledt ország, amelynek igényei is nőnek és amelynek nyugalma a szociális megelégedettségen alapszik, mindig nagyobb és nagyobb erőt visz bele a gazdasági élet föllendítésébe. És Budapest még sem azért áldoz örömest és szeretettel, mert hasznot remél, hanem azért, mert az ország boldogulását, az ország nyugalmát, a biztos jövendő útját akarja megalapozni.

Tisztázta az ideális közlekedési tarifa szempontjait az üzempolitikai bizottság

ZSITVAY TIBOR nyilatkozata a Beszkárt-problémákról, az autobusz, a trolleybusz és egyéb közlekedési eszközök fejlesztéséről — Újra felmerült a világítási üzemek egyesítésének lehetősége

A *Fővárosi Hirlap* már részletesen beszámolt a székesfőváros hatesztendős útépítési- és csatornázási tervéről. Összesen *54 millió pengős beruházásról volna szó, amelyet természetesen csak hitelműlettel lehet lebonyolítani.* De nemcsak az út- és csatornaépítési ügyosztály munkatervéről van szó, valamennyi ügyosztály dolgozik a pénzügyi és gazdasági program összeállításán és amint az adatok együtt vannak, *a polgármester az ügyosztályok előterjesztéséből összeállítja a végleges programot.*

Ebben a keretben nagy szerepet játszanak az üzemi beruházások is, amelyeknek összeállítása ugyancsak most van folyamatban. Az üzempolitikai bizottság is állandóan permanenciában van és hetenként kétszer ülésezik, *hisz tulajdonképpen ez a bizottság állapítja meg a jövőben követendő irányelveket, amelyeknek alapján az üzemek fejlesztését irányítják.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Dr. Zsitvay Tiborl,
a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnökét,

aki egyuttal az üzempolitikai bizottság elnöke is és nála érdeklődött a bizottság eddigi munkájáról. *Zsitvay* Tibor a fontos kérdésekről a következőket mondta:

— Örömmel látom, hogy *a polgármester nagy lelkesedéssel látott hozzá a pénzügyi és a gazdasági program kidolgozásához.* Az útépítési program nagyszerű munka és a javaslat ennek a kérdésnek minden részletét felöleli. Meg vagyok arról győződve, hogy *a csatornázási program ugyanilyen nagyszabású lesz.* A főváros pénzügyi programjának összeállítása kapcsolatos az üzemi program kidolgozásával is. Megelégedéssel olvastam a *Fővárosi Hirlap*-ban *Szendy* polgármester nyilatkozatát, amelyben bejelentette, hogy *hozzálátnak a BESzKÁRT beruházó programjának elkészítéshez is.* Az üzempolitikai bizottságban ellenzéki oldalról meginterpellálták a polgármestert és felvilágositást kértek tőle a BESzKÁRT beruházó terveiről. *A polgármester nem volt hajlandó részleteket elárulni, csupán annyit mondott, hogy a program kidolgozása folyamatban van és amint módjában fog állni, a bizottságot tájékoztatja a program részleteiről.* Mi a magunk részéről nem siettetjük ezt a munkát, mert *alaposan meg kell vitatni a beruházás minden részletét.*

— Az üzempolitikai bizottság tárgyalja a BESzKÁRT ügyeit is. Kapcsolatosak ezek a tárgyalások *a beruházási programmal?*

— Magától értetődik, hogy *nehéz egymástól elválasztani a két irányban folyó munkát.* Az üzempolitikai bizottság már végzett volna a nagy anyaggal, de közben olyan *események történtek, amelyek a rendes munkát gátolták.* Mindenekelőtt a mult év végén újjá kellett alakítani az üzempolitikai bizottságot. Más változás is történt. *Bessenyei* Zénó, a Közmunkák Tanácsának elnöke, egyéb elfoglaltsága miatt kivált a bizotságból és helyébe *Vályi* Lajos dr. került, aki azóta már nagyon *intenziven vesz részt a bizottság munkájában.*

— A NEP kezdettől fogva felismerte ennek a bizotságnak a fontosságát és *az első sorban küzdő katonáit állította sorompóba.* Más volt a helyzet a *Keresztény Községi Pártnál*, ahol eleinte némileg mellőzték a bizottságot és a második sorban küzdőket állították munkába. Az idő megmutatta, hogy *erre a bizottságra nagy feladatok várnak és ezért a Keresztény Községi Párt is most már a legkitűnőbb szakemberekkel szerepel a bizottságban.* Feltétlenül nagy segítségünkre lesz *Homonnay* Tivadar képviselő kiváló szakértelme és *Schodics* Lajos nagy szaktudása. A többi pártok is előrangú szakemberekkel vesznek részt a munkában. Decemberben még nem láthattunk hozzá az aprólékos munkához, januárban pedig a deficitmentes költségvetés összeállításával foglalkoztunk és így *a tulajdonképpeni munka csak februárban indulhatott meg.* Most már párhuzamosan folynak a tárgyalásaink. Minden kedden a BESZKÁRT ügyeivel foglalkozunk, csütörtökön pedig a világítási üzemek együttműködéséről tárgyalunk.

— A tarifális kérdéseken kívül a villamosközlekedés egyéb problémáival is foglalkozik a bizottság?

— Az üzempolitikai bizottság nemcsak a tarifakérdéssel foglalkozik, ámbár

a helyes tarifapolitika alapjait most valóban le kell fektetni.

Az üzempolitikai bizottság a legkitünőbb szakértőket hallgatta meg és

először kilenc kérdést állitottunk fel.

Ezek tulajdonképpen *előkérdések voltak.* Minden kérdéskomplexumot alaposan letárgyaltunk és most *az eredmények levonása következik,* amely munkáknál *nagy súlyt helyezünk a közönség igényeinek kielégítésére.* Talán azt mondhatnám, hogy *az optimális tarifa alapjait vagyunk hivatva lefektetni.* Meg kell állapítani azokat *a vonalakat, amelyeket fenn kell tartani, egyes esetekben még akkor is, ha az bizonyos ráfizetésekkel járna.* A második főszempont *a vasút érdeke.* A villamosvasút a közönségé, tehát

a vasútnak meg kell adni azokat az anyagi lehetőségeket, amelyeknek alapján gondtalanul dolgozhat.

Egyes vonalakon *legalább annyit kell keresnie a BESZKÁRT-nak, hogy a közönség érdekében fenntartott egyéb vonalak költségeit fedezze.* A két szempont összeegyeztetésével sikerül majd kialakítani *az ideális tarifát.* Ha a BESzKÁRT az üzempolitikai bizottság tárgyalásainak egész anyagát áttanulmányozza és az egyes kérdésekben hozott döntéseiről értesül, úgy *sokkal könnyebben állíthatja majd össze azt a javaslatot, amellyel a törvényhatóság elé fog lépni részben a tarifális, részben pedig a beruházási kérdésekben.*

— Igaz, hogy teljesen megszünik a hurokvágány-rendszer?

— A hurokvágány-rendszerről a közönség körében téves feltevések vannak elterjedve. Nagy általánosságban a hurokvágány-rendszert *valóban leépítjük,* ez azonban nem azt jelenti, hogy hurokvágány többé nem lesz, hanem csupán azt, hogy

elejtettük a rövid vonalszakaszokat.

Nem lehet a közönséget túlságosan terhelni a sűrű átszállásokkal még akkor sem, ha ez a BESzKART üzemére jelentős előnyöket jelent. *A hurkok tehát a jövőben csak a végállomásokon lesznek*, a kocsikat ott meg kell fordítani és a kocsik visszafordításának ez a rendszer felel meg a legjobban. Ami most már a vonalszakaszokat, illetve a relációkat illeti, úgy abban *a középutat szeretnénk megtalálni.*

Túlhosszú vonalak kiküszöbölendők, mert akkor nem tudjuk pontosan betartani a szabályszerű menetrendszerű közlekedést, ellenben túlrövidek sem lehetnek, mert ez a közönségre nézve kényelmetlenséget jelent.

Budapesten olyanok a távolsági viszonyok, hogy *ezt a középutat nem lesz nehéz áthidalni.* Nagy általánosságban már *ki is alakult a helyzet ebben a tekintetben.*

— Milyennek tervezi az üzempolitikai bizottság a BESzKART beruházásait?

— Mi ezuttal is *csak az elvek megállapítására szorítkozunk.* Igaza van a polgármester úrnak abban, hogy *a közlekedést gyorssá és kényelmessé kell tenni.* A motorok legnagyobb részét ki kell cserélni és gyorsabb járású motorokat kell a kocsikba helyezni. Egyszerre nem történhetik meg ez a nagy átalakítás, mert ebben az esetben *a közlekedésben zavarok állnának be.* Hiába vannak azonban gyors motoraink, ha a kocsik nem haladhatnak megfelelő sebességgel. Ebből az következik, hogy

a beruházások erősen összefüggnek a villamossíneknek az út közepére való elhelyezésével.

Sok különféle műszaki kérdést vitattunk már meg. A szakértők majdnem minden kérdésben *egyöntetű állásfoglalásra jutottak*, ami a BESzKART helyzetét nagyon megkönnyíti.

— Mi az üzempolitikai bizottság további programja?

— Legközelebbi ülésünkön az eddigi eredményeket összefoglaljuk, a tarifális problémákat lezárhatjuk és azután

kerül sor az autobusz, a trolleybusz és egyéb közlekedési eszközök kérdéseinek tanulmányozására.

Valamennyit alaposan megvizsgáljuk és *az összes lehetőségeket szakértőkkel felülbíráltatjuk.* Ez a munka hosszú időt vesz igénybe, de megvan a remény arra, hogy

húsvétig a közlekedési problémákkal végezni tudunk.

— Igaz, — tettük fel kérdésünket, — hogy ismét felmerült a világítási üzemek egyesítésének a gondolata?

— Jelenleg a Gáz- és Elektromosművek egymáshoz való viszonyát tárgyaljuk és a propagandának az irányát szabjuk meg. *Egyik üzem sem érvényesítheti a versenyt a másik rovására, meg kell állapítani azokat a munkaterületeket, ahol az üzemek kifejthetik közérdekű tevékenységüket.* Ezzel a munkával is végzünk husvétig.

Az Elektromos- és Gázművek ügyeinek együttes tárgyalása során természetszerűen felvetődött újra az a gondolat, vajjon nem volna-e helyesebb ezeket az üzemeket közös vezetés alá helyezni?

Az üzemegyesítési tervek már sokszor felmerültek, de eddig mindig levették a napirendről. Ezt a kérdést is azzal az alapossággal és szakértelemmel vizsgáljuk meg, mint amilyen lelkiismeretességgel eddig dolgozott az üzempolitikai bizottság. Ha majd kimutatjuk, hogy az egyesítés megfelelő előnnyel jár a főváros közönsége számára, úgy *a törvényhatóság a lehetőségek mérlegelése után meghozhatja döntését.* Az üzemek egyesítésére vonatkozó tárgyalások a jövő héten kezdődnek. Az üzempolitikai bizottság mindenesetre most megfeszített erővel dolgozik husvétig és ha a BESzKART, valamint a Gáz- és az Elektromosművek problémáit letárgyalta, úgy elmondhatja magáról, hogy *jó munkát végzett.*

Külföldi módszerek tanulságai alapján vezetik be a távolsági tarifát

Az üzempolitikai bizottság az elmult héten tovább tárgyalta a Beszkárt tarifamódosítására vonatkozó elképzeléseket.

A Beszkárt vezetősége éppen úgy, mint az üzempolitikai bizottságban helyet foglaló szakértők tekintélyes része, fenntartandónak tarja a jövőben is a kisszakaszt.

Az üzempolitikai bizottság legutóbbi ülésén *Patz* Sándor forgalmi igazgató rendkívül érdekes előadásban mutatott rá *a külföldi nagyvárosok villamosvasutainál érvényben levő különböző távolsági tarifarendszerekre* és a bizottság tagjainak helyeslése mellett állapította meg, hogy a Beszkárt legközelebbi tarifamódosításának olyannak kell lenni, amely hosszú időre megfelel minden követelménynek. A Beszkárt igazgatóságának véleménye szerint

az új tarifa szakítani fog a vonaljegyekkel,

miáltal sokkal egyszerűbbé válik a jegykezelés és ezáltal minden valószínűség szerint *tekintélyesen csökken a potyautasok száma.* Annak ellenére, hogy távolsági tarifát vezetnek be, *a hosszabb utazásoknál nem viszik következetesen keresztül a jegyáremelést az utazás hosszúságának megfelelően.* Nem lehet ugyanis ezt azért megtenni, mert ebben az esetben igen drága jegytipusok alakulnának ki s azok legelsősorban a perifériákon lakó polgárokat, tehát a szegényebb néposztályt sujtanák.

Igen érdekes a tarifatervezetnek az a része, amely a bérletjegyekre vonatkozik. Itt minden valószínűség szerint a nagyobb német városokban szokásos rendszert fogják lemásolni, amely abban áll, hogy

a bérletjegy tulajdonosának fixösszegű alapdijat kell fizetnie, ezen túlmenően pedig a ténylég megtett utazások számának megfelelő külön menetdijat.

Ha ezt a rendszert bevezetik, akkor a Beszkárt állandóan tudja ellenőrizni az utazóközönség tekintélyes részét abból a szempontból, milyen mértékben veszik igénybe a járműveket, tehát módja nyílik az igazgatóságnak arra, hogy *a kocsikat olyan fokban sűrítse vagy ritkítsa, ami a mindenkori forgalmi igényeknek legjobban megfelel.*

Leleplezték a pesti ködöt

Füstgáz és korom fertőzi meg a levegőt — A hiba nem a gyárak, hanem a magánháztartások fűtési rendszerében rejlik

Régi törekvés, amely most az idegenforgalmi és fürdővárosi probléma kapcsán jutott újult erőhöz, *a főváros levegőjének a szennyező anyagoktól való mentesítése.* A levegő szennyeződésében jelentős szerep jut *az égési termékeknek: a füstnek és koromnak.* Ezekre az égési termékekre a legutóbbi hetekben a fővárosra ülő londoni köd hívta fel a figyelmet, mert hiszen a ködnek, a füstnek és koromnak szoros kapcsolata van egymással.

Hogy milyen szerepe van a füstnek és koromnak Budapest levegőjében és hogy milyen nagy probléma az égési termékek szennyező hatása elleni küzdelem egy milliós városban, azt a *Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteorológiai Intézet* levegővizsgálatának eredményei mutatják. Ezekről az eredményekről nemrégen érdekesen számolt be dr. *Dabis* László főorvos, az intézet tudós vezetője, a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* ankétján, ahol a levegő, a napirenden lévő nagy probléma, az idegenforgalom szempontjából került elbírálásra.

Most, a télvégi ködök alkalmából alkalmunk volt ennek a kitűnő intézetnek *levegővizsgálati* apparátusába beletekinteni és a ködképződésnek az égési termékekkel való kapcsolatát is tisztázni. Kétféle ködöt különböztetnek meg. Az egyik az úgynevezett *vidéki köd*, a másik *a városi köd.* Az elnevezést az angol meteorológusok hozták forgalomba, amire a *„londoni ködök"* révén ugyancsak illetékesek.

Amint nőnek a városok, úgy nő a ködös napok száma, vagyis a városban valamilyen faktor módosítja a természetes köd mennyiségét. A természetes köd periodikus. Magyarországon november végén, decemberben, januárban és kivételesen februárban vannak ködös napok. Decemberre a gyári centrumokban, így *Budapesten, 20 ködös nap is jelentkezik*, a vidéken ugyanakkor csak *5—6 a ködös nap.* A vidéki ködöt a levegő páratartalma és a hőmérséklet idézi elő, a nagyszámú városi ködképződésnek legfontosabb előidézői *a füstgázak és a korom.* A füstgázak és elsősorban a *kénsav*, valamint a korom valóságos *ködcentrumként* szerepelnek. Ködös időben a levegőnek amúgy is meglevő füst-, gáz- és koromtartalma a szokottnál *kétszeresére és háromszorosára emelkedik*, mert a város *ködmennyezet* hatása alá kerül. Minél alacsonyabb ez a ködmennyezet, annál rosszabbak a levegőviszonyok, amint ez a legutóbbi esetekben Budapesten is észlelhető volt.

A vizsgálatok mutatják, hogy

Budapesten egyre szaporodnak a ködös napok, vagyis egyre jobban szennyezi be a levegőt a füstgáz és a korom.

Mindez *a fűtésből* származik, tehát elsőrendű feladat annak megállapítása, hogy *milyen fűtőanyag és milyen fűtési rendszer alkalmazásához kell fordulni*, ha a helyzeten változtatni akarunk.

Budapest összfűtésének

50 százaléka üzemi fűtés,

amelynek higiénéje az utóbbi években az ideirányuló propaganda révén erősen javult. Az üzemek, saját érdekükben, olyan szerkezeteket állítottak be, amelyek a magyar szénnek nem kormozó, gazdaságos elégetését teszik lehetővé.

A háztartásoknál

ez a propaganda, amely kevesebb koromra és gazdaságosabb fűtésre törekszik, *még nem ért célt*, bár az orvosok és a technikusok folyton hangoztatják, hogy helyesen kell fűteni.

A fűtőanyagok közül a *porosz szénnek*, a magyar szénhez viszonyítva, kevesebb a korma és kevesebb a kéntartalma. A magyar szénnek, amellett, hogy nagyobb a kéntartalma, az elégéshez *több levegőre van szüksége* és ha ezt nem kapja meg, akkor jobban ontja a kormot. Több levegőhöz a magyar szenet *a kétaknás kályhák* juttatják, amelyek nagy mennyiségben szolgáltatnak az égéshez előmelegített levegőt. A technikusokat nem lehet ezen a téren vádolni, mert

a legutóbbi tíz év alatt az ötletes és változatos kályhák egész sorát bocsátották rendelkezésre.

Ha a közönség ezeket a rendelkezésre álló, megfelelő kályhákat igénybevenné, *a korom-kérdés lehetőség szerint meg volna oldva.* Maradna azonban még az erős kéntartalmú magyar szén miatt a levegőt szennyező *kénsav problémája.* Ezt nem lehet tökéletes fűtőszerkezettel megoldani, mert csak a fűtés előtti kimosás segíthetne, amit azonban csak

távfűtő központok

alkalmazhatnak. A távfűtés nem utópia és úgy kell felfogni, hogy előbb-utóbb megoldható.

Az egyéb fűtőanyagok sorában a *fafűtés* a korom szempontjából kitűnő lenne. Kénessavról sincs szó, csupán bizonyos savanyú gázokról, amelyek azonban kis mennyiségben szennyezik a levegőt. A fának azonban kevés, mindössze 3000 a kalóriaértéke. *A legideálisabb a kokszfűtés*, amely amellett, hogy higiénikus, a porosz szénnel egyenlő, 6—7000 kalóriaértékű. A barnaszéné ezzel szemben 3—4000 kalória.

A házak, nyilvános helyiségek (vendéglők, kávéházak, színházak, mozik stb.) fűtésének egyik, mind jobban terjedő fajtája

a központi fűtés,

amely körül *sok hiba* állapítható meg. Lehet ugyanis a szerkezet bármilyen jó, nem tökéletes az elégés, ha *a tüzeléssel nem megfelelő szakember foglalkozik.* Már pedig

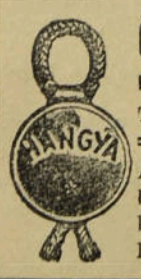
a legtöbb esetben nem szakember gondozza a központi fűtést

és különösen akkor baj ez, ha a központi fűtésre használatos *porszénnel, vagy apró aknaszénnel* való tüzelésről van szó. Ez az oka például, hogy a *Szent István-város a központi fűtéssel annyira beszennyezte önmagát.*

Nagy szerepe lenne itt, mint általában az egész fűtési problémánál, *a fűtési felügyeletnek, amelyet intenzívebbé kellene tenni.*

*

Amint ezekből a megállapításokból is látható, a levegővizsgálatnak rendkívül nagy jelentősége van a főváros életében. Az égési termékekre vonatkozólag a rendszeres levegővizsgálatot 1931-től, amikor valutáris okokból a hazai barnaszén használatára tértünk át, a főváros tiszti főorvosa rendelte el és azóta a *Székesfőváros Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézetének* higiénés osztálya végzi. Hét év alatt *több mint 4000 vizsgálat* történt az intézetben, amelynek gazdag eredményekre vezető munkáját most még intenzivebbé teszi a legújabban beszerzett *hordozható Owens korommeghatározó műszer.* Az intézet munkájáról 1937-ben a városok nemzetközi kongresszusán nagy figyelmet keltő beszámolót tartott dr. *Dabis* László főorvos, előbb a higiénés osztály, jelenleg pedig az intézet vezetője.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. ● Telefon: 155-114.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Ujpest szennyvizét is az angyalföldi szivattyútelep vezeti le

Endre László alispán 16 ujpesti gyárat arra kötelezett, hogy 45 nap alatt szennyvizelőtisztító berendezésről tervet tartoznak bemutatni

Az angyalföldi csatornaszivattyútelep alépítményének munkálatait *befejezték*. Most sor kerül a *felépítményre* és a további munkálatokra. Az út- és csatornaépítési ügyosztály három csoportban írta ki a további munkákra a versenytárgyalást. Ezek a csoportok:

1. a felépítmény, 2. a gépi berendezés, 3. az összekötő csatorna,

amely a csatornaszivattyútelepet a főgyüjtőcsatornával összeköti. Ezeknek a nagyarányú munkálatoknak a pályázati határideje március 8-án járt le. A legközelebbi időben a munkálatok utolsó részletére, a szennyvizet a Dunába vezető

nyomócsőre is kiirják a pályázatot.

Mint a soroksáriúti nyomócső, ez is érdekes, modern műszaki alkotás lesz. A versenytárgyalásra kerülő munkálatok

ebben az évben teljesen elkészülnek,

ha csak meg nem állítják a munkát *a fellebbezések*, amelyek a csatornaszivattyútelep alépítményeit, mint emlékezetes, hosszú időn át hátráltatták.

A főváros új csatornaszivattyú-telepe ezúttal nem csupán Budapestet érdekli, hanem

Ujpest is, amely szennyvizét a főváros rákosvölgyi főgyüjtőcsatornájának igénybevételével akarja a Dunába juttatni.

A szennyvíz ugyanis Ujpesten lehetetlen állapotokat teremtett. A város magasabban fekvő, Budapest felé eső részének szennyvize az ujpesti Népszigeten innen ömlik a Dunába, míg a másik kiömlés, amelyet *az ujpesti gyárak szennyvize táplál*, a Népsziget melletti holt Dunaágba kerül, amelynek medrét eliszaposította, vizét pedig állóvízzé tette a *trianoni gát*. A gyárak óriási mennyiségű szennyvizének emiatt nincs meg a kellő lefolyása és így *a szennyvíz a partokat, a talajt, a levegőt veszedelmesen fertőzi*.

Emiatt a pörök egész áradata zúdult már Ujpest városára, amely ebben a kalamitásban nem vétkes, mert hiszen a trianoni gát akadályozza meg a szennyvizek lefolyását. A szennyezett Duna nemcsak Ujpestet, különösen *az ISTER vízművek* elszennyeződéssel fenyegetett vizenyős területét érdekli, mert

ez a követlen közelben lévő veszedelem Budapest számára sem közömbös.

Semsey Aladár, a most nyugalomba vonult újpesti polgármester, tervet dolgozott ki ennek a szennyvíz-mizériának a megszüntetésére. A terv szerint az északi városrész szennyvizét *átemelő-telep* segítségével óhajtotta a város magasabban fekvő részének gyüjtőcsatornájába vezetni és ezzel kapcsolatban merült fel az a terv is, hogy *Ujpest egész szennyvizének levezetésére a budapesti rákosvölgyi főgyüjtőcsatornát használja fel*. Az ujpesti polgármester több ízben fordult a szennyvíztemelő-telep mintegy 600.000 pengős költségének előteremtése céljából az OTI-hoz, azonban a kölcsönt nem sikerült megkapnia.

Most az Ujpesti gyárak szennyvizének problémáját erélyes intézkedéssel igyekszik megoldani Endre László Pest vármegye alispánja.

Abban a vitás kérdésben, amely Ujpest város, az ujpesti gyárak és az *Ister* között fenáll, *véghatározatot* hozott, amely kötelezi az érdekelt *tizenhat ujpesti gyárat, hogy negyvenöt nap alatt készíttessen tervet* a szennyvíznek a városi gyüjtőcsatornába való beömlése előtti megtisztítására szolgáló *szennyvíz-előtisztító berendezésről*. Ha a gyárak nem készíttetik el a tervet — mondja a véghatározat — az alispán hatósági úton készítteti el és a költségét közadók módjára hajtja bel.

A tizenhat gyár a következő: *Angol—Magyar Cérnagyár, Hungária Papírgyár, Egyesült Izzó és Villamossági R.-T., Keleti és Murányi Vegyészeti Gyár, Bőrművek R.-T., Leiner Fülöp és Fiai Enyvgyár, Leiner Testvérek Enyvgyár, Industria Bőrgyár, Krayer A. és Társa Festékgyár, Pannonia és Bárnybőrnemesítő Rt., Gerő és Offner Vegyészeti Gyár, Zsiralkoholgyár, Vince Bőrgyár, Közvágóhid, Csillag Tibor Bőrgyár, Balogh Antal Bőrgyár.*

Kötelezi továbbá a véghatározat Ujpest polgármesterét, hogy *harminc nap alatt készítsen tervet a szennyvíztemelő-telepről*, amely a városi északi területéről származó szennyvizet a váciúti gyüjtőcsatornába emeli át. Egyben elrendeli az alispán azt is, hogy a város vezetősége három hónapon belül *készítse el Ujpest általános csatornázási tervét is*, amelynek *összhangban kell lenni Budapest csatornaműveivel.*

Ezen a ponton kapcsolódik bele az ujpesti csatornázás kérdése a főváros érdekkörébe és merül fel ismét a terv, hogy Ujpest a saját szennyvizének levezetésére a főváros rákosvölgyi főgyüjtőcsatornáját használhassa. A terv szerint

az ujpesti gyüjtőcsatorna a budapesti főgyüjtőcsatornába azon a ponton torkollna bele, ahol ez a Váci-utat keresztezi.

Ehhez képest az ujpesti gyüjtőcsatornát onnan kezdve, ahol ma Duna felé torkol, fővárosi területen, a Váci-út vonalán ki kell építeni egészen a budapesti főgyüjtőcsatornáig. Ez a találkozási pont egészen közel esik az épülő angyalföldi csatornaszivattyútelephez, amelyre azután ez a munka várna, hogy *a budapesti szennyvizen kívül az ujpesti szennyvizet is a Dunába nyomja*. Úgy a fővárosi főgyüjtőcsatorna, mint a hatalmas arányú szivattyútelep ennek a feladatnak is *meg tud felelni*. Fontos most már a főváros érdekén kívül Ujpest szempontjából is, hogy a szivattyútelep minél hamarabb felépülhessen.

Uj létesítményekkel tovább fejlesztik a Nagyvásártelepet

Kijelölték a hűtőház építésére szolgáló telket A vásártelep kikötőjében fedett rakodó készül

A *Nagyvásártelep* új fejlődési folyamat előtt áll, ami már most is több építkezésben nyilvánul meg, de ami a közeljövőben nagyszabású létesítményeket fog életrehívni. A most folyó építkezésekről és a jövő terveiről

illetékes helyen

a következőkben tájékoztatták a *Fővárosi Hirlap* munkatársát.

Az őstermelői felhozatalok, annak ellenére, hogy kezdetben éppen az őstermelők emeltek kifogásokat a Nagyvásártelep ellen, *egyre növekednek*. A nagycsarnok és az igazgatósági épület előtti nyílt piacterület, amely a 88-as villamos végállomásáig terjed, már a mult évben szűknek bizonyult a vidéki kocsik számára. Arra számítva, hogy a nyári idény alatt a kocsik a tavalyihoz képest még jobban megszaporodnak,

az őstermelői vásártér megnagyobbítása

vált szükségessé. A munka most folyik, hogy a szezon előtt már megfelelő hely álljon az őstermelők rendelkezésére.

Legközelebb elkészül a Nagyvásártelep kikötőjében a fedett rakodó is,

amely eddig hiányzott. Az *új raktárházakat*, amelyek a mult évben épültek fel, mindjobban igénybe veszi a kereskedelem. A közelebbi jövő megoldásra váró terve pedig

a hűtőház.

Mint *Szendy* Károly polgármester kijelentette, a Nagyvásártelepnek *feltétlenül szüksége van a közvetlen közelben felépülő, saját hűtőházra*, amely mindenekelőtt azt a célt szolgálná, hogy Budapest mint *exportközpont* kiépülhessen. Ez hívta életre *a központosított, nagy vágóhid* tervét is, amelyről legutóbb a *Fővárosi Hirlap* megemlékezett.

Bár a gazdasági helyzet pillanatnyilag nem alkalmas a hűtőház felépítésével járó nagy beruházásra, a főváros vezetősége a tervet állandóan ébren tartja, aminek jele az, hogy

a hűtőház helyének kiszemelésére nézve tanácskozások történtek.

Magán a Nagyvásártelep területén *a fedett rakodó és az új raktárházak közötti területre* esett a választás. Ennek a területnek az az előnye, hogy az oda építendő hűtőház a nagyesarnok közvetlen közelébe kerülne.

Ezenkívül két, a Nagyvásártelep területén kívül eső terület is számításba jött. Az egyiken *csontfeldolgozó üzem van, amely mint büzös gyár nem kívánatos az élelmiszerek vásártelepének a közelében*. A hűtőház számára kiszemelt másik hely *a ferencvárosi kikötő területének a 88-as villamosvágány melletti része*.

A ferencvárosi kikötőt, mint ismeretes, az államkincstár átveszi a fővárostól, mert a vámmentesnek nevezett csepeli kikötő, amióta eredeti rendeltetéséhez képest végre csakugyan vámmentes lett, olyan forgalomnak néz elébe, hogy ennek lebonyolításához a ferencvárosi kikötőre is szükség van. A kikötő átvételére a kereskedelemügyi minisztérium és a főváros között megindult tárgyalások most már

befejezésükhöz közelednek.

A főváros az államnak a kikötőhöz tartozó területből csak a Duna felé eső részt akarja átadni, amelyen a raktárházak és a vágányokon járó daruk vannak, míg a villamosvonal, illetve *a Nagyvásártelep felé eső területet meg akarja tartani*. Akár ide épül a hűtőház, akár nem, a területre szükség van, hogy *a Nagyvásártelep lehetőséget nyerjen a terjeszkedésre*. Az új építkezések és a jövőben megoldandó tervek azt mutatják, hogy a Nagyvásártelep számára nemsokára szűk lesz a mostani terület.

Egyek vagyunk

Az egész ország és egész Budapest teljes lélekkel, teljes munkaerejével egységesen és együtt dolgozik az esztendő óriási eseményének, az eucharisztikus kongresszus előkészítésének munkáján. Ez a tevékenység szinte napról-napra növekedő, lavinaszerű erővel sodorja magával az egész város népét és valósággal észre sem vettük, hogy az esztendő harmadik honapjának legelején már hatalmas lendülettel folyik mindenütt a munka. És ennek a bámulatos tevékenységnek közepette meg kell állanunk egy pillanatra, mert nagybányai vitéz Horthy Miklósné, Magyarország kormányzójának felesége, mint az eucharisztikus kongresszus fővédnöke szólalt meg. A főméltóságú asszony csodálatos bölcsessége sohasem ragadtatja el magát, még akkor sem, amikor magyar büszkeséggel kell szólania. Az ő higgadt nyugalma mindnyájunk előtt ismeretes. Éppen azért fognak szavai a legnagyobb mértékben hatni ennek a városnak minden polgárára. Mert a dicséret szavával illetett bennünket, pesti polgárokat.

Elmondotta a főméltóságú asszony, hogy ebben a páratlan nagydimenziójú munkában mindenütt csupa megértésre talált minden kérdés, amely a kongresszus ügyével összefügg. „Milyen gyönyörű, félemelő és megnyugtató érzés, — mondotta, — hogy ebben a kérdésben nincs széthúzás, csak összetartás és lelkes együttműködés." A főméltóságú asszony is érzi, hogy külföldi vendégeinkre nagy hatással kell lennie ennek a mi egybeforrott, lelkes munkánknak. De bízik abban is a főméltóságú asszony, hogy ez a lelkesedés, ez a harmónikus munka, ez az együttérzés még hatalmasan emelkedni fog addig, amíg a tulajdonképenni ünnepségek küszöbére érünk.

Az egész város és egész ország népével együtt érzi a főméltóságú asszony, a kongresszus fővédnöke, hogy büszkéknek kell lennünk arra, hogy egy ilyen sokat szenvedett és sok megpróbáltatáson átment kis országban megbíznak azok, akik hazánkat a kongresszus színhelyéül kijelölték. Meg kell fontolni és át kell érezni azt a feladatot, amelyet ez a bizalom reánk rótt. Hiszen az egész világ tudomást fog szerezni arról, hogy élünk és mitőlünk függ ma már, hogy az egész világon milyen kép alakul ki rólunk. Hosszú évszázadokon át nem ismerték Magyarországot. Soha ilyen alkalom nem volt arra, hogy a magyar népet, a magyar fővárost és a magyar vendégszeretet közvetlen tapasztalatából ismerje meg a művelt világ. Gondolnunk kell a legcsekélyebbre is, a figyelemnek olyan fokát kell gyakorolnunk, amely nemcsak kielégíti, de barátunkká is teszi az idegent. Ahogy a kormányzóné mondja, ennek a figyelemnek, ennek a vendégszeretetnek idegen vendégeinknek ki nem mondott kívánságaira is ki kell terjednie. És mindenekfölött azt kell éreznünk ezeknek a vendégeknek, amit a főméltóságú asszony különösen a lelkünkre köt, hogy mutassuk meg, mennyire egyek vagyunk az egész országban.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ● Telefon: 111—665.

TOLNAI FERENC
Bpest szék sfőv. gázművel igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ● Telefon: 386-650.

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszmúbádogos, vízvezeték- központi fűtés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. ● Telefon: 111-591.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgács, füstfelszívó, légfűtő berendezések Lemezmunkák.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-u. 5. Tel.: 127-670.

Rohamos fejlődést diktál a Horthy Miklós-híd a Szent Imre-városban

Irta: Dr. VÁLYI LAJOS

Mint ahogy az előrelátható volt, a *Horthy Miklós-híd* megnyítása óta még erőteljesebben került előtérbe a székesfőváros életében a XI. kerület, a *Szent Imre-város továbbfejlődésének a problémája.* Az illetékes tényezők a legkülönbözőbb, nagyfontosságú kérdések megfontolásával vagy eldöntésével foglalkoznak ebben a vonatkozásban. Ugy látszik, hogy háttérbe szorul a Lenke-tér környékére tervezett, de a közönség rokonszenvével nem találkozott *Szent Imre-városi személypályaudvar* terve, ami azonban csak még sürgetőbbé teszi a *gyorsvasúti problémának* a helyes megoldását, amelyre — úgy hirlik — kilátás is van, mert *az illetékes minisztériumok egy reális gondolat végleges kidolgozásával foglalkoznak.*

Folyik a harc *Stádion-liget* és a *Vásárváros* megvalósítása érdekében is. Szinte befejezettnek tekinthető, hogy a Nemzeti Stadion a legalkalmasabb területre, a Horthy Miklós-hídtól délre eső *lágymányosi tó* területére kerül, ami európai viszonylatban is rendkívüli perspektivát nyujt a város közepében felépítendő hatalmas sportintézmény jelentősége szempontjából. Viszont ez az elgondolás bizonyos fokig kedvezőtlenül befolyásolja a Vásárvárossal kapcsolatos terveket, mert úgy az illetékes sportkörök, mint a kereskedelmi és ipari szakérdekeltségek *célszerűtlennek tartják a Stádionnak és a Vásárvárosnak ugyanazon a területen való megoldását.* Ezzel szemben azonban nem lehet engedni abból az álláspontból, hogy a *Vásárvárost ki kell vinni a Városligetből* és ennek a céljára is a Horthy Miklós-híd környékét kell felhasználni, mert rendkívüli érdek fűződik ahhoz, hogy a vásárterület a *főváros szivében* alakuljon ki és más ilyen hatalmas terület a főváros szívében rendezésre nem vár.

Illetékes helyen vetődött fel az a gondolat, hogy a Vásárvárost a lágymányosi *Nádor-kert* területén kellene véglegesen felépíteni, amely esetben egészen külön volna megoldva a Stádion-liget és a Vásárváros, de szomszédságuk nyilván mind a két intézménynek és a városképnek is előnyére lehetne.

A kerületben persze más gondolatok is izgatják a közönség fantáziáját. Mindenki keresi a *Tabánszálló megoldását,* de ezzel kapcsolatban a közönség követeli a *Gellért-hegy elhanyagolt problémájának az elővételét is.* Évekkel ezelőtt *Alpár* Ignác vetette fel azt a gondolatot, hogy a Gellért-hegyen *magyar kálváriát* kell építeni, amelynek egyes stációi a magyar történelem legnagyobb eseményeit és ezek között Trianont és a megszállott magyar területekhez való örök kapcsolatunkat fejezhetné ki.

Meg kell oldani a *Gellért-hegyre vezető drótkötélpályát,* vagy *siklót* is, mert amíg egy ilyen közlekedési eszköz rendelkezésre nem áll, nem lehet a Gellért-hegyből azt a hallatlan idegenforgalmi szenzációt kifejleszteni, amire csodás fekvésénél hivatva volna. A *Citadellát* is sokkal értékesebben lehetne felhasználni, mint ma. *Padányi-lyás* Jenő müépitész gondolata, hogy a Citadellába kellene elhelyezni a *Feszthy*-féle *Magyarok Bejövetele* című körképet, amely jelenleg nincsen megfelelően elhelyezve. Tulajdonképpen kultúrbotránynak kell tekinteni, hogy ez a történelmi szempontból nagyértékű művészi alkotás a csodapók és a kardnyelő fakir között legyen elhelyezve a ligeti komédiásbódék között. A Citadellában lehetne továbbá elhelyezni a *fürdőmúzeumot* és a *magyar néprajzi múzeumot,* amely ezidőszerint egy iskolai célra tervezett épületben van összezsúfolva, úgy, hogy a közönség hozzá se fér.

Természetesen vannak azután a kerületben kisebb kívánságok is, amelyeket részben már többször elmondtunk, igy például a *HÉV kihelyezését* és egyebeket. Ujabban követel a kerület, hogy Buda is közvetlen összeköttetést kapjon a Margit- és egyebeket. Ujabban követeli a kerület, hogy *sasadi-körzetben* nincs megfelelően gondozva *az OTI-betegek orvosi ellátása.* Az orvosoknak olyan nagy a körzete, hogy néha negyvennyolc óra is eltelik, amíg a rossz utakon és a lehetetlen közlekedési viszonyok között a beteghez eljuthat. És hogy a Sasadnál maradjunk, Sasadnak *nincs napközi otthona.* Az érdi-úti iskola már tanulásra sem elégséges, ezért gyermekotthonra volna szükség, arra az időre, amíg a gyermekeket a szülők magukra kényteleneknek hagyni.

Nem került le a napirendről *a sasadi autóbusz* problémája sem. Az a félmegoldás, amelyet az ügyosztály alkalmazott, nem válik és nem is válhatik be. A közönségnek az a meggyőződése, hogy csak azért történt ez a megoldás, hogy a sasadi autóbusz gondolata kísérleti úton kapjon halálos dőfést. A közönség már előre utalt arra, hogy az adott félmegoldás, amely rendkívül drága is, nem fog megfelelő eredményt hozni és éppen ezért olyan menetrendet kértek, amely csak a legszükségesebb időpontokban járatta volna a kocsikat. Ehelyett a Beszkárt járatja a kocsikat a holt időszakokban is, lényegileg éppen úgy, mint ahogy a budaőrsi repülőtérre járatta, ami azután egy olyan rossz utasstatisztikát eredményezhet, hogy téglával verheti majd a mellét a tanácsnok, ha valaki a sasadi utóbuszt ki meri ejteni a közgyűlési teremben.

Amint látszik, élénken folyik a várospolitikai élet a kerületben, és se vége, se hossza nem volna az elmondandóknak, ha az eddigieken túlmenő részletekbe is bocsájtkoznék.

Idegen nyelveket is tanítanak a tanonciskolákban

Ősz Béla tanfelügyelő most megjelent félévi jelentésében megemlékezett arról, hogy *a főváros egyes ipariskoláiban próbaképpen bevezették az idegen nyelvek tanítását.* Olyan újítás ez, amelyre a fővárosi iskolái valóban büszkék lehetnek és ezért a *Fővárosi Hirlap*

illetékes helyre

fordult felvilágosításért, ahol a következő információt kapta:

— Magyarországon nagy az idegenforgalom és különösen a *kereskedőknek érdeke, hogy a személyzet ne csak magyarul, hanem idegen nyelveken is beszéljen.* Az idegen nyelvek tudása különben is olyan előny, amelyet úgy az iparos, mint a kereskedő a maga számára érvényesíteni tud. A *fővárosnak 34 ipariskolája van, amelyekben*

egy évre próbaképpen bevezetjük az idegen nyelvek tanítását

és ha a megkezdett úton eredményeket érünk el, akkor a tanonciskolákban is rendszeresítjük az idegen nyelvoktatást. Nem csupán a német nyelv terjesztésére gondolunk, amelyet elvégre már eddig is sokan elsajátítottak, hanem

a francia és angol nyelvoktatást is beiktatjuk.

Az idő még olyan rövid, hogy e pillanatban erről az érdekes kísérletről sokat még nem mondhatunk. *Elsősorban a kereskedőtanoncok jelentkeztek és örömmel fogadták, hogy a művelt európai nyelvek tudását megszerezhetik.* Az iparostanoncok közül is már sokan érdeklődnek, annyit máris megállapíthatunk, hogy

az újítás általánosságban úgy a szakemberek-nél, mint a tanulóifjúság között kedvező fogadtatásra talált

és nem lesz semmi akadálya annak, hogy az *idegen nyelvek oktatását valamennyi fővárosi tanonciskolába bevezessük.*

— Kérdezősködtünk azoknál a tanoncoknál, akik lelkesedéssel tanulják az idegen nyelveket, a jövő terveikről. Majdnem valamennyi arról beszélt, hogy *legalább egy időre szeretne külföldre menni és szakmabeli tudását idegen országokban tökéletesíteni.* Ha a tanoncifjúság megtanulja a külföldi nyelveket, úgy *sokkal inkább meglesz a reménye és a lehetősége arra, hogy kimenjen külföldre és ott tanulva, szakmabeli képességét megfelelő mértékben emelje.* A főváros örül annak, hogy az idegen nyelvek tanításával is emeli a magyar kiskereskedelem és kisipar szellemi nivóját.

HÍREK A PÁRTBÓL

Tanulmányi látogatás a főváros mintaiskolájában

A főváros sok iskolája között külön kvalitást jelent a *Mester-utcai* polgári fiú- és leányiskola, valamint az ezzel közös vezetés alatt álló *női ipariskola.* Ezt az iskolát *Szendy* Károly polgármester még tanügyi tanácsnok korában hívta életre abból a célból, hogy legyen egy iskola, ahol a tanítási eljárás új problémáit megoldják és mintegy kipróbálják. A fejlődést szolgálja ez az új terület és ugyanakkor ezt a fejlődést a többi iskola is hasznositja. Különös jelentőséget adott most ennek az iskolának *Hóman* Bálint kultuszminiszternek *a gyakorlati középiskolákra vonatkozó törvényjavaslata.* Dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* elnöke, hogy a törvényjavaslat alkalmából a párt bizottsági tagjait a korszerű tanítási rendszerrel megismertesse, a Mester-utcai iskola vezetőségét az intézet bemutatására kérte fel.

Az érdekes tanulmányi látogatáson megjelent dr. *Felkay* Ferenc tanácsnok, a közoktatásügyi ügyosztály vezetője, aki nagy szeretettel segíti elő ennek az intézetnek törekvéseit, továbbá dr. *Boros* Pál főjegyző, a törvényhatósági bizottság tagjai közül pedig: dr. *Darányi* Béla, *Dongó* Orbán, *Dorner* Gyula, dr. *Hajnóczy* Béla, dr. *Kövesligethy* Miklós, *Ledermann* Mór, *Tárkány* Ferenc, dr. *Orova* Zsigmond, *Szentesi* József és a Tanügyi Szervezet elnöke, dr. *Dávid* Antal egyetemi m. tanár.

Loschdorfer János szakfelügyelő, az intézet igazgatója kalauzolta a társaságot és szolgált érdekes magyarázatokkal úgy az iskola mintaszerű berendezéséről és felszereléséről, valamint a tanítási módszerről és a tanári továbbképzésről. A megjelentek mintegy két órán át időztek az intézetben és meleg elismerésüket fejezték ki az iskola kiváló igazgatójának a látottakért és az érdekes magyarázatért.

A Szent Imre-városi Társaskör új főtitkára. A Szent Imre-városi Társaskör évi rendes közgyülése, amelyen Buda előkelő társadalma nagy számban jelent meg, *Szombathy* Kálmán alelnök indítványára *Halácsy* Dezső jónevű írót és hirlapírót, a *Gazdák Biztosító Szövetkezete* sajtóreferensét egyhangú lelkesedéssel főtitkárává választotta. Várospolitikai körökben *Halácsy* Dezsőnek ezen az újabb téren való közéleti működése elé nagy várakozással néznek.

A X. kerületi pártszervezet köre március 1-én műsorral egybekötött sikerült teaestélyt rendezett saját helyiségeiben. Jelen voltak: dr. Vigyázó Géza ker. elöljáró, Szieberth Imre kormánytanácsos, Bunyor Erhardt főtanácsos, Dongó Orbn ker. elnök, Specziár Zoltán, Fehér Béla, Kreizler Sándor iskolai igazgatók, azonkívül sokan Kőbánya társadalmi életéből. A műsor után a fiatalság táncra perdült. A műsor művészi részét Bunyor Erhardné és Szieberth Imre állították össze, míg a rendezés Király Dezső titkár és Csapody István ügybuzgalmát dicséri. A szereplők Keresztes Erzsi, Barházy József, Preisinger László, Petruska Jenő, Bobó Eszter, Sirián Béla, Glódy Ilonka, Koncz János, Czitta Emmi, Thegze Gerber Miklós, Oláhné Kovács Margit, Németh Erzsébet, Reli János, Müchlbacher Károly, Csöndör Bözsi sok tapsot kaptak.

„CSILLAG" törvényes védjegyü kazánkő meggátló COMPOSITUMOK, KAZÁNOK, KÖZPONTI FÜTÉSI BERENDEZÉSEK, BOYLEREK, MÓTORHŰTŐK, stb. részére.
KAZÁNKÖPOR VÁLLALAT KOVÁCS I.
BUDAPEST, XIV., Amerikai-út 21. TELEFON: 296-151.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépitő
BUDAPEST, II., KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyüfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

GÓRN. CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
ILLÉS BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15. TELEFON: 148—193.

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javitási üzeme
Budapest, I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-067.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron.
60% tüzelőanyagmegtakarítás.

SZONDA MIHÁLY
Stilus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

BORNEMISZA GÉZA MINISZTER a magyar idegenforgalomról és a balatoni kultusz kifejlesztéséről

Ujságírók lakomája az idegenforgalmi vezérférfiak tiszteletére

Hétfőn este a Hungária szálló különtermében ülést tartott az Idegenforgalmi Ujságírók Szindikátusa. Az ülés tárgya az eucharisztikus évvel kapcsolatos események, különös tekintettel a balatoni szezonra volt. Az ujságírókon és az érdekelteken kívül megjelent a magyar köz- és politikai élet számos tagja, élén *Bornemisza* Géza miniszterrel és *Tormay* Géza titkos tanácsossal, az Országos Idegenforgalmi Hivatal elnökével. Az eucharisztikus évnek speciális problémájáról volt szó, elsősorban arról, hogy az ideözönlő idegeneket Budapest vonzóereje elvonja a magyar vidéktől. Ez a főváros szempontjából igen örvendetes, de mivel ezen a megbeszélésen leginkább a balatoni problémák szerepeltek, tehát a megbeszélések tengelyében a balatoni kérdés állt. Figyelemreméltó propozíciók hangzottak el, amelyekre *Bornemisza* Géza miniszter részletes válaszokat adott. Az ujságírók többek között felszólalásaikban *fürdővizumot* kértek.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa, aki jelen volt ezen a megbeszélésen, az alábbiakban számol be *Bornemisza* Géza miniszter nagyfontosságú és közérdekü bejelentéseiről:

— Meg kell állapítanom — mondotta a miniszter —, hogy a mult esztendőben az üdülő magyarok külföldön negyven millió pengőt költöttek, ezzel szemben a külföldről hozzánk jött idegenek költekezése huszonhét millió pengőt tett ki. A kormányzat *mindig szívén viselte és meg is valósítja az életrevaló ideákat*, nyilván ennek is tulajdonítható a magyar idegenforgalom hatalmas fejlődése.

— Idegenforgalmunk rohamos fejlődésének egyik legnagyobb baja, — folytatta *Bornemisza* Géza miniszter, — hogy a magyar tőke nem értékeli eléggé az idegenforgalom rendkívüli jelentőségét. A sajtó feladata olyan légkört teremteni, amely felismeri, hogy nem egymillió, hanem sok tízmillió kellene ahhoz, hogy ennek az országnak idegenforgalmi értékeit felismerjék. Biztos, hogy végül is az állam fog közrejátszani az animálásnál, de kétségtelen, hogy a szállók építésénél mégis csak a magántőkének kellene előljárni.

— A vizumkérdésben — vonatkozással az ujságíró urak előadójának eszméjére, — remélem, hogy a Főméltóságú Kormányzó Úr látogatása után a lengyelek érdeklődése Magyarország iránt megsokszorozódik és minden kilátás megvan arra, hogy a fürdő- és családi-vizumok rendszere mindenképp előnyösen megváltozik.

Bornemisza Géza miniszter ezután megmagyarázta az úgynevezett „szabadpengő" és az ennél olcsóbbnak látszó, tehát ránknézve mintegy hátrányosabb „utazási pengő" keresletében és kínálatában a húsvéti hetekben különösképp mutatkozó különbséget és ezzel kapcsolatban rámutatott az ekörül keletkezett félreértésekre.

Tüske Jenő MÁV. igazgató rövid, de nagyhatású beszédében megvilágította, hogy a magyar balatoni tarifa, szóval az idegenforgalmat szolgáló vasúti díjszabás nemcsak lényegében, hanem valójában is sokkal olcsóbb, mint a külföld hasonló természetű kedvezményei.

Végül *Veress* Gábor dr., az IBUSZ. vezérigazgatója megállapította, hogy az összes államok közt a kölcsönösségen fennálló szerződések vannak, következésképp a propaganda soha nem mehet túl a kölcsönösség határán.

*

A miniszter és a közvetlen közelről érdekelt intézmények vezetőinek részéről elhangzott nyilatkozatokból azt a következtetést kell levonnunk, hogy az örvendetesen fejlődő magyar idegenforgalom újabb ragyogó állomás előtt áll. A szent év és az eucharisztikus kongresszus minden bizonnyal megadják Magyarországnak azt a hatalmas és nemzetközi szempontból is ragyogóan számbajövő lendületet, amelyet ennek az országnak más nem is adhatott, mint ez a nagyszerű, majdnem páratlan jubileum és a vele társuló higgadt, bölcs — mint mondani szokás — aktuális politika.

Tisztviselők lesznek a diplomás kalauzok és az érettségizett munkások

A legutóbbi napokban olyan híradások jelentek meg, hogy a *BSzKRT rendezni akarja az érettségizett és diplomás kalauzainak, munkásainak ügyét.* Valóban lehetetlen az, hogy *nagyképzettségü fiatalemberek mint kalauzok, vagy munkások keressék meg kenyerüket.* Előfordult már eddig is, hogy ezeket a munkaerőket tisztviselői szolgálatra rendelték be, ahol olyan szellemi munkát végeznek, mint szerencsésebb társaik, ellenben *fizetés tekintetében nem kapnak többet, mint az egyszerű munkások.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma volt a kérdésben

Perczel György dr.

vezérigazgatóval

beszélni, aki a következőket mondotta:

— A szóbanforgó ügyben hivatalos leirat vagy felszólítás a Beszkárt felettes hatóságai részéről nem érkezett hozzánk

Mi a magunk jószántából szeretnénk ezt a problémát dülőre juttatni. Körülbelül 160 fiatalemberről van szó. Arra gondoltunk, hogy a státusrendezés kiegészítése során valahogy meg lehetne ezt az ügyet oldani.

— Vannak egyéb méltánytalanságok is, amelyekre az idők folyamán rájöttünk. Ezeket is szeretnénk elsimítani és így *ilyenfajta rendezés megfelelő kibontakozásnak látszik.*

— Arra senki igéretet nem tehet, hogy mindezeket a kérdéseket *egyszerre* intézik el, sőt nem is tesznek jó szolgálatot azok, akik úgy állítják be a dolgot, mintha már minden rendben volna és nemcsak a Beszkárt igazgatósága, hanem valamennyi felettes fórum hozzájárult a rendezéshez. Igenis, az a törekvésünk, hogy *az érettségizett és diplomás alkalmazottainkat megfelelő munkakörben dolgoztassuk és őket úgy a vállalat, mint a főváros érdekeinek előmozdítására, hozzájuk méltó és képességüknek megfelelő munkakörben foglalkoztassuk,* de természetesen, ez nem könnyű feladat, amely egy tollvonással elintézhető volna. Mindenkit megnyugtathatok abban az irányban, hogy, mint minden munkatársunknak, úgy *ezeknek az ambiciózus fiatalembereknek az ügyét is szívünkön viseljük és a nem éppen könnyű feladatot megfelelő módon igyekszünk megoldani.*

Április 4-re tűzték ki az útolajozási versenytárgyalást

A makadám utak olajjal való portalanításának biztosítására megtartandó versenytárgyalás kiírását az idén formai nehézség előzte meg. A főváros költségvetésében az útolajozásra *127.000 pengő* van felvéve, azonban — arra való tekintettel, hogy a költségvetés még nincs jóváhagyva —

a belügyminisztertől külön engedélyt kellett kérni

ennek a költségvetési tételnek felhasználására. Az engedély a legutóbbi napokban megérkezett és így a polgármester, a közegészségügyi ügyosztály előterjesztésére megadta a pályázat kiírására a felhatalmazást.

A Köztisztasági Hivatal a versenytárgyalás határidejét április 4.-re tűzte ki.

A rendelkezésre álló 127.000 pengő és a mult évi egységár alapján az olajozásra szánt útterület

500.000 négyzetméter,

vagyis a tavalyi területnél *60.000 négyzetméterrel kisebb.*

Ujjáalakítják az adófelszólamlási bizottságokat

Az új bizottságok ősszel kezdik meg működésüket

Az adófelszólamlási bizottságok rendes őszi ülésszakán nem tudták letárgyalni valamennyi adóügyet és a mult héten ügyszólván minden kerületben *póttárgyalások voltak. Néhány száz függőben maradt ügyet intéztek el.* Ezekben az adó ügyekben bizonyítási eljárást kellett végrehajtani és azért húzódott olyan sokáig a végleges döntés.

Az adófelszólamlási pótülésszak berekesztésével

a jelenlegi adófelszólamlási bizottságok befejezték a működésüket.

A bizottságok mandátuma ugyan már a mult év végén lejárt, de *az újjászervezés még eddig nem történt meg.*

Karafiáth Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester már megkezdte a tárgyalásokat az új bizottságok összeállítása érdekében. Sietni nem kell ezzel a munkával, mert *az adófelszólamlási bizottságok egyetlen feladata a kereseti, jövedelmi és vagyonadó-kivetések ellen benyujtott fellebbezéseknek az eldöntése.* Az ezévi kivetések június végéig húzódnak el és így *az új bizottságok csak ősszel kezdhetik meg működésüket.* Olyan hirek terjedtek el, hogy a pénzügyi kormány az új bizottságokat más alapon szeretné összeállítani, mint ahogy a multban történt. Eddig a társadalom különböző rétegeiből szemelték ki a bizottsági elnököket, most inkább arra törekszenek, hogy *nyugalmazott állami főtisztviselők kerüljenek az adófelszólamlási bizottságok elnöki székébe.*

A *Fővárosi Hirlap* értesülése szerint

az elnökök személyére vonatkozóan döntés még nincs és a tárgyalások a bizottságok összeállításáról még nagyon kezdetleges stádiumban vannak

Ha a pénzügyi kormány akarja, úgy módjában van az elnöki állások betöltésénél említett felfogását érvényesíteni, mert *kinevezési joggal rendelkezik.* A fővárosnak 18 adókerülete van. Minden adókerület számára három esztendőre egy-egy adófelszólamlási bizottságot választanak, amelynek *kilenc rendes és nyolc póttagja van.* Ebből az elnököt, valamint három rendes és három póttagot *maga a pénzügyminiszter küld ki.* A törvényhatóság pedig a választások révén érvényesíti befolyását az adófelszólamlási bizottságok összeállításában.

A közeli hetekben a közgyülési pártok vezetői ebben a kérdésben megkezdik a tárgyalásokat.

A törvényhatósági bizottság közgyülése egy bizottsági tagot, az Ügyvédi Kamara hat kijelölt tagja közül ugyancsak egyet, a Kereskedelmi és Iparkamara hat kereskedő és hat iparos tagja közül egyet-egyet, valamint a Mezőgazdasági Kamara tagjai közül ugyancsak egyet választ. Ezek a választások *hosszabb előkészületet igényelnek és így néhány hónapig még eltart, amig az új adófelszólamlási bizottságokat összeállíthatják.*

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 132-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114-644.

Események

Fővárosi Hiriap
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Bornemisza Géza ünneplése. A *Mérnöki Kamara* választmányának pénteki ülésén hálásan emlékezett meg *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter gazdasági életünk javára kifejtett működéséről és táviratban üdvözölte abból az alkalomból, hogy most lépett miniszterségének negyedik évébe.

Karafiáth Jenő a közigazgatási vizsgabizottság elnökhelyettese. A miniszterelnök *Karafiáth* Jenő dr. m. kir. titkos tanácsost, Budapest székesfőváros főpolgármesterét az Országos Gyakorlati Közigazgatási Vizsgabizottság elnökhelyettesévé, egyúttal tagjává, a Vizsgálóbizottság megbízatásának tartamára, 1939 december 31-ig terjedő időre kinevezte.

Senn Ottó — titkos tanácsos. A kormányzó a miniszterelnöknek a minisztérium nevében tett előterjesztésére dr. *Senn* Ottó, a magyar királyi államvasutak igazgatósága államtitkári címmel felruházott elnökének *a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismeréséül a magyar királyi titkos tanácsosi méltóságot adományozta.* A legfelsőbb kitüntetés hírét osztatlan örömmel fogadja az egész magyar közvélemény, mely magasra értékeli azt a nagy és eredményes munkát, melyet dr. *Senn* Ottó az Államvasutak élén a magyar nemzetgazdaság és kultúra szolgálatában végez. Mint a közlekedéspolitikának kiváló szakembere, *Senn* Ottó nemzetközi viszonylatban is előkelő nevet szerzett az Államvasutak rekonstrukciójával és a háború utáni nehézségek közepette az új díjszabási rendszer kiépítésével. A vasutas társadalmat szociális gondolkozásával nyerte meg, a közéletben pedig szívélyes modorával szerzett magának barátokat.

Boros Pál a XIV. kerület új elöljárója. *Szendy* Károly polgármester, az elhúnyt *Schmaderer* Oszkár tanácsnok-elöljáró helyébe, a XIV. kerületi elöljáróság vezetésével dr. *Boros* Pál főjegyzőt, a közoktatásügyi ügyosztály vezetőjét bízta meg. Dr. *Boros* Pál a főváros legkiválóbb tisztviselői sorába tartozik, aki a közoktatási ügyosztályban példás szorgalommal és nagy ügyszeretettel végezte munkáját. A rohamosan fejlődő, de sok tekintetben még kialakulóban lévő zuglói kerületben nagy misszió vár *Boros* Pálra, aki a személyéhez fűzött várakozásnak bizonyára teljes mértékben meg is fog felelni.

Homolyay Rezső főjegyző a pénzügyi ügyosztály helyettes vezetője. Dr. *Beliczay* Imre főjegyzőnek kerületi elöljáróvá történt megbízása folytán a polgármester *Homolyay* Rezső dr. főjegyzőt, a pénzügyi ügyosztály eddigi másodhelyettesét az ügyosztály első helyettesévé, *Bódy* László dr. tanácsnok állandó helyettesévé jelölte ki. *Homolyay* Rezső új megbizatását úgy a pénzügyi ügyosztály tisztviselői, mint a főváros egész tisztikara örömmel fogadta, amiben a főjegyző kiváló szaktudásának és egyéni szeretetreméltóságának egyformán része van. *Homolyay* Rezsőnek állandó helyettesé történt kijelölése az ügyosztály adminisztrációjában változást idéz elő, amennyiben *ezután nem Homolyay lesz a költségvetés referense.* Az idén állította össze Homolyay a nyolcadik költségvetést és mint az eddigiekben, ebben a munkájában is figyelmet keltett a költségvetési számrengetegnek klasszikusan megfogalmazott megokolásával, amely a pénzügyi szakmunkák egész sorának kitűnő írójára vall.

A közigazgatási tanfolyam előadásai. A minap megnyitott közigazgatási tanfolyamon *Szendy* Károly polgármester *Budapest közüzemeiről*, *Harrer* Ferenc a *városrendezési politikáról*, *Morvay* Endre pedig *az üzempolitika alapelveiről* tartott általános érdeklődéssel kisért, figyelemreméltó előadást.

Változás az I. és II. kerületi elöljáróság vezetésében. *Thorday* Lajos II. kerületi elöljáró és helyettese, *Vezér* Károly főjegyző ellen vizsgalat indult, mert a tisztviselők mellekjárandóságaiból 4400 pengőt visszatartottak s ezt az összeget az elöljaroság berendezésének felfrissítésére használták fel. *Szendy* Karoly polgármester vizsgálatot rendelt el, amelynek alapjan — bár megállapították —, hogy *anyagi szempontból a tisztviselők semmi inkorrektséget nem követtek el, a visszatartott pénzből egyénileg senki hasznot nem húzott* — a polgármester úgy határozott, hogy az elöljárónak és helyettesének a tisztviselők visszatartott pénzét meg kell térítenie, ezenkívül a polgármester *Thorday* elöljárót hivatali teendőinek ellátása alól felmentette és egyelőre egészségének helyreálltáig *szabadságolta*, *Vezér* Károly főjegyzőt pedig saját kérelmére *nyugdíjazta.* A polgármester úgy intézkedett, hogy a II. kerületi elöljáróság vezetését *Farkas* Lajos, az I. kerületi elöljáróság eddigi vezetője vegye át, az I. kerületi elöljáróság vezetője pedig *Czebe* Jenő főjegyző lett, aki eddig mint tanácsnokhelyettes a közjogi ügyosztályban működött. *Vezér* Károly utóda *Lukács* József főjegyző lett.

Éber Antal beszéde az Országzászlónál. A TÉBE leventeegyesülete vasárnap adott először őrszolgálatot az ereklyés országzászlónál. Ebből az alkalomból az őrségváltáskor ünnepséget rendeztek, amelyen megjelent a TÉBE elnöksége *Hegedüs* Lóránd ny. miniszter és *Éber* Antal országgyülési képviselő vezetésével, akiket az Országzászló Nagybizottságának elnöksége fogadott. A leventecsapatok előtt dr. *Éber* Antal, a leventeegyesület elnöke mondott beszédet, majd az Országzászló Nagybizottsága nevében *Dalmady* Ödön dr. köszöntötte a TÉBE-t és leventealakulatát.

Honffy Lajos adóhivatali igazgató nyugalomban. *Honffy* Lajos, a főváros adóhivatali igazgatója szabadságra ment, amelynek letelte után nem foglalja el többé hivatalát, mert a polgármester *nyugdíjazni fogja.* Az volt a terv, hogy Honffy Lajost, aki betöltötte hatvanötödik életévét és teljes szolgálati idejét, *még egy évig visszatartják hivatalában*, azonban a kormány részéről az a kívánság merült fel, hogy *ne tegyenek senkivel kivételt*, aki a törvényes korhatárt elérte, Igy Honffy Lajos távozik a központi adóhivatal élérol, ahol kiváló működésével sok elismerést és egyéni tulajdonságaival népszerűséget szerzett. A főváros vezetősége és tisztviselői kara sajnálattal veszi tudomásul nyugalomba vonulását. Utóda *Kleisz* Alajos főtanácsos, aki eddig a központi adóhivatal helyettes vezetője volt.

Kertész Elemér ünneplése. Meleg ünnepség színhelye volt a Pannonia-szálló pálmaterme. A *Frontharcos Szövetség* budapesti főcsoportjai háromszázterítékes bajtársi vacsora keretében emlékeztek meg *Kertész* Elemér országos ügyvezető alelnök, törvényhatósági bizottsági tag névnapjáról. A vacsorán megjelent előkelőségek közt ott voltak: *Horváth* István, az OTI vezérigazgatója, *Király* Kálmán tanácsnok, vitéz *Aronffy* Mihály ezredes, dr. *Bényi* Károly, dr. *Hencz* Lajos, dr. *Hajnóczy* Béla, dr. *Hegedüs* Bertalan, dr. *Kabakovits* József és *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tagok, vitéz dr. *Tóth* András országgyülési képviselő és *Kenessey* Gyula, a Szövetség országos alelnökei, valamint számos küldöttség. Elsőnek dr. *Szelnár* Aladár üdvözölte *Kertész* Elemért és átnyujtotta neki a budapesti vezető tisztek emléktárgyait. Ezután vitéz dr. *Tóth* András országgyülési képviselő mondott a frontharcosok nevében üdvözlő beszédet. Utána *Király* Kálmán tanácsnok köszöntötte az ünnepeltet a főváros vezetősége nevében. Rámutatott közéleti érdemeire és többek között a *Hösök-terének* létesítése körül kifejtett munkásságára. Dr. *Hegedüs* Bertalan a frontharcos törvényhatósági bizottsági tagok, vitéz *Aronffy* Mihály ny. ezredes a Frontharcos Szövetség kezdeményezői részéről üdvözölte *Kertész* Elemért, aki a kezdeményezők élén állott. *Kertész* Elemér mély hatást keltő válaszában tett hitvallást a frontharcos eszmékről.

Schmaderer Oszkár tanácsnok-elöljáró halála. A minap halt meg férfikora teljében, 55 éves korában *Schmaderer* Oszkár tanácsnok, a XIV. kerület elöljárója. Közel negyedszázada szolgálta a fővárost, amelynek vezetősége felismerve *Schmaderer* Oszkár kiváló közigazgatási képességeit, 1935-ben megbízta *a XIV. kerületi elöljáróság megszervezésével.* Már hosszabb ideje betegeskedett, a múlt szerdán súlyos operáción ment át, ami után *csütörtökön már meg is halt.* A gyászhírt városházi körökben nagy részvéttel fogadták.

A főváros üzemei havi kimutatást kötelesek készíteni. *Szendy* Károly polgármester rendeletben utasította a főváros üzemeit, hogy a kellő ellenőrzés érdekében havonként szolgáltassák be az üzemi ügyosztálynak üzleti elszámolásaikat. A kimutatásokat ezenkívül be kell mutatni a polgármesternek is. Az intzkedésnek takarékossági okai vannak.

A kórházi orvosok szavatossági biztosításának felét a főváros viseli. A közegészségügyi szakbizottság — mint ezt a *Fővárosi Hirlap* multheti számában már jelezte — úgy döntött, hogy a közkórházakban működő orvosokat szavatossági biztosításban részesíti. A biztosítási költségek felét a főváros, felét pedig az orvosok fizetik.

Három évre meghosszabbítják a főváros rádiumbérletét. A főváros az *Union Minere du Haut Katanka* brüsszeli cégtől évek óta bérli a szükséges rádiumot évi 28.000 pengőért. A közegészségügyi ügyosztály most azt javasolja a polgármesternek, hogy a kölcsönvett rádium bérleti idejét *hosszabbitsa meg további három évre a főváros.*

A kéktaxisok szövetkezetet alapitottak. A napokban megalakult az *Autófuvarozók szövetkezete.* Az igazgatóságban helyet foglal *Hammer* Géza ny. miniszteri osztályfőnök, az iparügyi minisztérium munkásügyi szakosztálya nemrég nyugalomba vonult vezetője, továbbá vitéz *Tóth* András országgyülési képviselő is. A kéktaxisok tárgyalásokat kezdtek az *Allami Gépgyárral* és 150 új Ford-szisztémájú taxit akarnak megrendelni. A taxikat a magyar ipar *hat hét alatt szállitani tudná* és így az új kocsik már az eucharisztikus kongresszus forgalmába kellő módon bekapcsolódhatnának.

Európa

Ha egy világvárosban akad egy goromba, durva villamoskalauz, ez még nem megbélyegző arra a városra. Megbélyegző az, ha a kalauzi durvaságot nem torolják meg és a kalauz pimaszságaiért senki sem ad elégtételt. A napokban történt egy eset, amely után boldogan állíthatjuk, hogy Európában élünk.

Az eset nyilván ismeretes mindenki előtt, hiszen még BSzKRT-kommünikét olyan szeretettel és jóleső örömmel soha senki nem olvasott, mint azt, amelyről most szó van. Mert lehet, hogy a BSzKRT a forgalom javitását igérte, új hurokvágányokat igért, vagy panaszkodott, vagy javításokat helyezett kilátásba. Valljuk be, hogy a budapesti közönség ezekkel a BSzKRT-kommünikékkel szemben meglehetősen elfásult szokott lenni. Most azonban olyan kommünikét olvasott mindenki, amelyre bátran el lehet mondani, hogy a BSzKRT, személy szerint pedig *Patz* Sándor dr. igazgató, igazán európai modort vezetett be és ne sértődjék meg rajta senki, végre egyszer láttuk a BSzKRT-tól egy olyan gesztusát, amellyel megmutatta, hogy nemcsak a közönségből él, de a közönségét meg is becsüli.

Röviden azt történt, hogy egy — minek irjuk még egyszer a nevét — kalauz durván inzultált egy orvosnőt. A kalauzt rögtön eltávolították a szolgálatból, fegyelmit indítottak ellene, ami igazán természetes. Ami meglepő és szép volt azonban, az az, hogy *Patz* Sándor forgalmi igazgató, kormányfőtanácsos meglátogatta a megsértett úriasszony családját és a vállalat nevében őszinte sajnálkozását fejezte ki a történtek fölött.

Igenis, ez Európában így szokás és *Patz* Sándor dr. ismeri az európai szokásokat, sőt nem idegenkedik attól sem, hogy azokat gyakorolja is. Az az örvendetes, hogy tíz évig nem szidhatjuk annyit a BSzKRT-t, hogy ezt a gyönyörü gesztust elfelejtsük.

Eldöntötték a tabáni gyógyszálló tervpályázatát. A tabáni gyógyszálló építésére hirdetett tervpályázatot *Lamotte* Károly dr. alpolgármester elnöklésével tartott ülésén eldöntötte a bírálóbizottság. A két darab, egyenként 3000 pengős első díj egyikét *Lauber* László és ifj. *Dávid* Károly, a másikat pedig *Gerlóczy* Gedeon tervének ítélték. A két darab, egyenként 2000 pengős második díj közül az egyiket *Králik* László, a másikat ifj. *Gyenes* Lajos és *Hübner* Tibor nyerték. A négy darab, egyenként 1000 pengős díj közül az egyiket *Árkay* Bertalan, a másikat *Gerstenberger* Ágost, *Árvé* Károly és *Benedek* Frigyes, a harmadikat dr. *Nyiri* László és dr. *Szendrői* Jenő, a negyediket pedig *Mós* Ferenc és *Krassói* Virgil tervei kapták meg. A tizenkét darab 800 pengős megvételi díjra a bizottság *Rajtay* István, *Fischer* József, *Sebestyén* Artur és Lóránd, *Freeska* János, *Horváth* Szabolcs és *Nagy* Béla, *Hönsch* László és *Heim* Ernő, vitéz *Kamarásy* Jenő, *Kovács* Ferenc, *Körmendy* Nándor, *Pogány* Móric és Dénes, *Rihner* Pál és ifj. *Lechner* Jenő, *Schall* József és *Welzl* János és *Thomas* Antal tervét hozta javaslatba. A tervek most a *tabáni bizottság* és a *városrendezési bizottság* elé kerülnek. Ennek a két fórumnak véleménye alapján jutnak *a kivitelre is alkalmas tervek végleges döntésre a közgyülés elé.*

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerü nehézolaj
porlasztó és gázkihajtószerkezetek
vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —*— TELEFON: 293-631.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemü ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Március 10, 13 és 15-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Aszfaltkocsiút és gyalogút készítést, fedőlemez, facement, préselttkavics, bőrlemez fedést, talajvízellenszigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállít: Fedőlemezt, bőrlemezt, aszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyiterméket, valamint gépasírt, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot.
Díjmentes ajánlatok.

Épületveretek
Hydronaliumból
Gyártja: M. Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyár
Forgalomba hozza:
GÁSPÁR VILMOS
Budapest, VII., Damjanich-u. 26/b. Tel.: 149-700

Gazdasági Értesítő

Nemcsak a közönséget, egymást is szédítik az áruházak

Pótvásárok fehérben — A fehér szarvas legendájának megcsúfolása — Uj gründolás — Detail-árusitás munkaidő alatt részletfizetésre, a gyárak, ipari üzemek és nagyobb nyomdák helyiségében

Pillanatig nincs nyugalom az áruházi fronton: az az öldöklő verseny, amelyet a néhány budapesti nagyáruház folytat a tisztes magyar kiskereskedelem ellen, kezd már olyan méreteket ölteni, aminőre nem volt még példa a magyar gazdasági életben. Hogy mindjárt a végén kezdjük, ez a harc már oda fajult, hogy maguk az érdekelt áruházak is hadilábon állnak egymással. A Körút és Rákóczi-út kereszteződésénél fent a háztetőn van a *Magyar Divatcsarnok* világítóreklámja, egy hatalmas villanyrendőr, aki a *Corvin Áruházba* igyekvő közönséget átdirigálja a Divatcsarnokba. A Corvin viszont elkeseredésében kibérelte a Nemzeti Színház előtt ott, ahol a hatos megáll, a világító hirdetőoszlopot, amelynek belsejében neonfényes szinzuhatag igyekszik elvonni a járókelők figyelmét a háztetőn felvillanó villanyrendőrről.

A harc minden tekintetben elkeseredett és a trükkök olyan sorozatával dolgozik, hogy a kereskedők szinte tehetetlenül nézik a szédítéseknek azokat a meglepő formáit, amelyek a szó szoros értelmében lehetetlenné teszik a tisztességes versenyt. Mint ismeretes, a *Fenyves Áruház* már majdnem az egész Kálvin-teret kibérelte, az üzlethelyiségekből kirakat-csarnokokat létesitett, amelyekben neonfény és zeneszó mellett ámítják el a laikus vevőt, aki nem ért az áru minőségéhez, de feltétlenül beleszédül ebbe a tarka, vásári csinnadrattába.

Ez a kirakati szédítés, úgy látszik, nagyon hatásosnak bizonyult, mert rákapcsolt a *Divatcsarnok* és a *Barosstéri Filléres* is, amelyek az áruházi rendelet megjelenése óta csaknem kétszeresére emelték kirakataiknak területét.

Tekintve, hogy most készül az áruházi pótrendelet, az érdekelt kereskedők azt kérik, hogy ezeket a kirakatcsarnokokat is számítsák bele az áruház alapterületébe, mert csak ilymódon lehet megakadályozni, hogy az áruházak a rendelet ellenére is egyre inkább terebélyesedjenek. Teljesen irreveláns ugyanis, hogy hol történik a tényleges kiszolgálás, a valóság az, hogy ma már például majdnem az egész Kálvin-teret Fenyves Áruháznak lehet tekinteni és az Andrássy-út egy jó darabja végesvégig Párisi Nagyáruház.

A *Párisi Nagyáruházzal* kapcsolatban egyébként a Vendéglős Ipartestület részéről fontos lépés történt, amennyiben megállapították, hogy a Párisi Áruháznak egyik álcázott vendéglői üzeme annyira szerves kapcsolatban van az áruházzal, hogy az áruházban lévő tankszóda-készítőgépből nyeri 20 méteres csővezetéken keresztül a szódavizet. Ilymódon tehát teljesen kétségtelen és nagyon is kézzel fogható a kapcsolat.

*

De, ha már itt tartunk, Goldbergeréknél, érdemes regisztrálni, hogy az a tisztességtelen versenyper, amelyről a *Fővárosi Hirlap*-ban annakidején megemlékeztünk és amelyet budai kiskereskedők indítottak Goldbergerék dunajobbparti gründolása, a *Budai Egységár Kft.* ellen, a Kamaránál *Ridly* dr. törvényszéki tanácselnök elnöklésével ítélettel végződött. Megállapították, hogy *a Budai Egységár Kft. hamisan hirdette a Müller-féle antracén-tintát*, helyette az olcsóbb minőségű Sas-tintát árusította, kiderült, hogy *a Korona-kékitőt is hamisan hirdették* és valónak bizonyult, hogy *Goldbergerék még a W. C.-papirt is elbiccelték:* a 250 laposnak hirdetett csomagban csak kétszázegynéhány W. C. papirt adtak. *Mindezért esetenkinti százpengős birsággal, 1250 pengős perköltséggel sujtotta a Budai Egységár Kft.-t a kamarai bíróság és természetesen eltiltotta a további szédelgő feldicsérétől.*

Az ítéletek és a leleplezések ellenére is sajnálattal kell megállapítani, hogy mindez alig használ, mert kereskedelmi törvényeink olyan időben készültek, amikor a tisztességtelen verseny nem volt mindennapos és szinte már megszokott az ilyen nagyarányú visszaélés. Ezek a törvények anyagilag egészen csekély büntetést szabnak ki, mert hiszen volt idő, amikor a tisztességes kereskedő jobban rettegett egy ilyen erkölcsi megbélyegzéstől, mint bármilyen pénzbüntetéstől. Az áruházak azonban — úgy látszik — fütyülnek ezekre a párszázpengős büntetésekre, még inkább az erkölcsi megítélésre és nyugodtan folytatják működésüket. Amerikában, sőt, a kereskedelem klasszikus hazájában, Angliában is manapság már korszerű törvények vigyáznak az ilyen túlkapásokra és gyakran olvasunk százezer dolláros és sok tízezer font sterlinges pénzbüntetésekről, amelyekkel tisztességtelen verseny, vagy szédelgő feldicsérés miatt sujtják a magukról megfeledkezett üzemeket.

*

Nálunk, sajnos, nemcsak ezen teszik túl magukat egyesek, hanem a most frissen készült, nemrégiben kiadott modern áruházi rendeletet is igyekeznek kijátszani. Uj áruházat nem lehet alapitani, ennek ellenére éppen most értesültek kereskedelmi körök nagy megdöbbenéssel arról, hogy *a Jakobovics bankár-cég a Baross-utca 21. számú ház földszintjét és két emeletét szándékozik kibérelni, hogy ott új áruházat létesitsen.* A földszinten működik jelenleg az úgynevezet Budapesti Butorszalon: e butorszalon kibővítésének örve alatt kíván áruházzá terebélyesedni a vállalkozó cég. A kereskedők természetesen már eleve tiltakoznak e terv megvalósítása ellen.

*

Ugyancsak *a meglevő kereskedelmi rendelkezések kijátszása az a rengeteg kiárusitás és mindenféle jelszavakkal palástolt vásár*, amelyet az áruházak a legkülönbözőbb címeken minduntalan rendeznek. A Kamara tudvalevően évenkint két vásárt engedélyez: a leltári vásárt és a nyári kiárusitást, ezzel szemben az áruházak kezdetben pótvásárokat rendeztek, most pedig hirdetéseikből egyszerűen kihagyják a vásár-szót, de valami trükkel vásári tömegárusításra rendezkednek be mindunatalan. A Corvin azt hirdeti, hogy: *Corvin fehérben*, a legfurcsább és *valósággal történelmileg kegyetlenül tsértő a Divatcsarnok*, amely nem átallja üzleti propagandájába befogadni őseink vándorlásának szép, legendás szimbólumát: a *fehér szarvast*. A fehér szarvas, amely a magyar mitosz hajnalán őseinket vezette az ázsiai pusztaságokon Lebediáig, jelenleg a vevőket vezeti a Divatcsarnokba, ha ugyan nem félrevezeti.

*

A kiskereskedelmet veszélyeztető üzleti tevékenységek sorába tartozik a mindjobban elharapódzó *mozgó vásár* is, amely különböző gyári vállalatok, ipartelepek, nagyobb nyomdák helyiségeiben üti fel sátorfáját. *Részletfizetésre berendezkedett* vállalatok, nagyobbára férfi és női ruhaneműekkel, szövetekkel vonulnak be az üzemekbe, ott kirakodnak, áruikból kiállítást rendeznek és hálójukba kerítik a munkásokat és alkalmazottakat.

Alkalmunk volt látni egy ilyen vállalkozás ténykedését egyik nagy nyomdában, amelynek ajtóira, falaira kifüggesztett plakát hirdeti, hogy a *Hungária Konfekció, Kende Testvérek* cég február 10-én, 11-én és 12-én *a szedőteremben férfi, fiú, gyermekruha, női és leányka kabát, valamint női és férfi fehérnemű cikkeiből kedvező részletfizetési feltételek mellett árusitást rendez.* Csodálkoznunk kell azon, hogy ezt a vásárt az üzemek a falakon belül — ebben az esetben a szedőteremben — megengedik. Eltűrik, hogy a munkát zavarják és hogy munkásaikat adósságokba keverje a csábitóan kínált részletfizetés. Az üzem rendje és a munkások jóvolta előtt azonban minket az érdekel, hogy újabb és megengedhetetlen formában *ismét a kiskereskedelem szája elől veszik itt el a kenyeret* a Kendék és más hasonló szervezettel dolgozó vállalatok.

Mikroszkóp alatt

A magyar kereskedelmet az utóbbi időkben egyre-másra érik sérelmek és méltatlanságok, amelyek nem csupán a mikroszkóp alá kivánkoznak, hanem a mikroszkópon át a nagy nyilvánosság elé, elsősorban azonban az illetékes miniszteriális hatóságok elé. Az áruházak öldöklő versenyén kivül különösen az úgynevezett áruhitelirodák okozzák a legtöbb bajt, mert működésükkel fellendítik ugyan a forgalmát néhány tucat beszervezett kereskedőnek, ezzel szemben megakadályozzák a többi sokezer kereskedő rovására a szabad választáson alapuló rendes szabad verseny kialakulását. Az érdekeltek most nyujtottak be egy panasziratot Bornemisza Géza kereskedelmi miniszterhez, aki kilátásba is helyezte, hogy rövidesen módot találnak arra, hogy gátat vessenek újabb hitelközpont létesítésének, egyben pedig korlátozzák a meglevők működését is.

*

A közhatóságok, tehát a minisztériumok, a városháza és az elöljáróságok máris megtiltották, hogy köztisztviselők ilyen áruhitelközponton keresztul vásároljanak és a legszigorúbban kitiltották ezeknek az irodáknak ügynökeit a közhivatalokból. Ennek ellenére éppen most KA-PÉ K. F. T. címen egy új, hasonló hitel-irodát szándékozik létesiteni ifjú Komjáthy Sándor, aki nem csekélyebb célt tűzött maga elé, mint, hogy megtöri a jeget és működése körébe beszervezi az állami és városi tisztviselőket. Komjáthy a hitelnyújtó szervezetekkel való tárgyalása során azt hangoztatta, hogy kérvénye az illetékes minisztérium előtt fekszik és nagyon jók a kilátásai. Hogy mifajta kilátásai vannak Komjáthy úrnak, nem tudjuk, de nem is vagyunk rá kiváncsiak. Tisztában vagyunk ugyanis azzal, hogy a miniszteriális köröknek eszük ágában sincs változtatni azon az elven, amely nem engedi meg, hogy a köztisztviselő társadalom eladósodjék. Az elmélt évek során éppen elég keserves tapasztalatban volt részünk, amikor is még a parlamentben is szóbakerült a köztisztviselők ijesztő eladósodása.

*

Az eladósodás ugyanis természetes pszihológiai következménye annak az önkéntelen felelősségnek és könnyelműségnek, amelyet mindenki érez akkor, amikor egy vas nélkül a zsebében bemehet a városba és vásárolhat többszáz pengő értékű portékát. De az eladósodáshoz ezen a lélektani okon kivül hozzájárul az a körülmény is, hogy miután csak bizonyos kereskedőknél vásárolhat az illető, gyakran kénytelen kedve ellen való, drágább, általában olyan portékát vásárolni, amelyet nem a tényleges szükséglet ir neki elő, hanem az a szükségesség, hogy másut nincs módja vásárolni. Ha ehhez még hozávesszük a hitelezéssel járó magasabb árakat, végül, de nem utolsó sorban a hitelirodatulajdonosának, vagy vezetőjének tekintélyes hasznát, akkor teljesen érthetővé válik a hatósági tényezőknek az a tántoríthatatlan elhatározása, hogy nem engedik meg köztisztviselőknek az ilyen szervezetbe való belépését.

*

KA-PÉ K. F. T. — mint az előbb bemutattuk, — az egyik ilyen frissen alakulóban levő alakulatnak a neve. Halvaszületett csecsemőt ennél ötletesebben elkeresztelni: még nem is hallottunk. Mert vagy ká-pé, vagy hitel. De, hogy ez a csodálatos kft. miként képzeli jövőbeni működését, azt mi nem tudjuk elképzelni. Ká-pé-ra akar hitelezni, vagy hitelre ad ká-pét? Mindenesetre örvendezünk, hogy a magyar kereskedelmi élet rengeteg komoly rébuszát ebben a pillanatban csak ez az egészen áttalmatlan és soha megfejtésre nem kerülő keresztrejtvény fenyegeti. Éppen elég fejtörést okozott a kereskedőknek az eddigi keresztrejtvény című áruhitel-irodák működésének tisztázása és a hatóságok előtt való nyiltszini bemutatása. Mert jó ideig csak ilyen rejtélyes címeket hallottunk, mint A. B. C., vagy Á-Vé-Ká, vagy P. C. S., majd U.K. H. és E. R. K. A., amely müintézmények alaposan hozzájárultak a puritán angol elveken felépült szabad magyar kereskedelem számos válságához.

*

Csattanónak a mikroszkóp alá helyezzük okulás céljából azt a két csekélységet, amely valójában már nem is tartozik a mikrokozmosz világába, hanem a makrokozmosz: a csünya nagy és közönséges bünök birodalmából való. Minden kommentár nélkül közöljük, hogy az adófelügyelőség megállapította, hogy az ABC-nél adóeltitkolás történt, mire a behajtott káron túlmenően Kaczander igazgatót bírósági főtárgyaláson tizezer pengő birsággal sujtották. A másik apróság pedig az, hogy az Árúhitelintézet R. T. igazgatóját, Stein Imrét, hűtlen kezelés, sikkasztás és egyéb bűncselekmények miatt jogerősen háromhónapi fogházra büntette a Kúria Loyzell-tanácsa. Ismételjük, ezek a lehangoló jelenségek már nem is a mikroszkóp alá, hanem a bünügyi krónikába tartoznak.

József főherceg úr cs. és kir. felsége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II. Fő-utca 8. ● Tel.: 153-787.
Alapítási év 1884. Bérgépnyelm LOHR Budapest.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

LIEBHARD BÉLA
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, Üllői út 64. Tel.: 132-806.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ugyanitt: Magyarország aranykoszorús mestere.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készit legmodernebb szerkezetü és legkányesebb igényeket kielégitő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javitást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

Minden üzletágban jelentős fejlődésről számol be a Hitelbank mérlege

A pénzvilág nagy érdeklődéssel várta a *Magyar Általános Hitelbank* mérlegét, amelyet szombaton hoztak nyilvánosságra. A nagymultú pénzintézet zárszámadása arról tanuskodik, hogy üzletágainak kifejlesztése az 1937. évben folytatódott, ami tiszta nyereségének emelkedésében is kifejezésre jut. A bank óvatos pénzügyi politikája ennek dacára is mellőzi az osztalékfizetést és *a nyereséget belső tartalékolásra fordítja.* A belső konszolidálás további jelentős mozzanata a külföldi tartozások újabb erőteljes csökkenése, amely folyamat már évek óta tart. Kiemelkedik még a mérlegszámlából a *mobil* vagyontételek, ezek között a pénzkészlet, girókövetelések és bankári követelések 4.1 millió pengővel történt szaporodása, ami természetesen a mobilitást növeli.

Az 1937. évi üzleteredményről egyébként a következő jelentés számol be:

A *Magyar Általános Hitelbank* igazgatósága március 5-én tartott ülésében megállapította az 1937. üzletév mérlegét, a *nyereség- és veszteség-számla leírások után 2,553.702 pengő nyereséggel zárult* a tavalyi 2,388.741 pengővel szemben. A mult évi 2,779.959 pengő nyereségáthozat betudásával *összesen 5,033.662 pengő áll a közgyűlés rendelkezésére.* Ami a tiszta nyereség felhasználását illeti, az igazgatóság úgy határozott, hogy a március 29-re egybehívandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a *különböző alapok dotálása után fennmaradó 3,233.662 pengőt az 1938-as üzletévre vigyék elő.* Az igazgatóságot a kedvező üzleteredmény dacára e javaslat megtételénél az vezette, hogy a nehezen áttekinthető világgazdasági és világpolitikai fejlemények mellett *az osztalékfizetés újrafelvétele ezidőszerint nem mutatkoznék indokoltnak.* Az intézet üzleti tevékenysége az 1937. évben is örvendetes fejlődést mutat. A banknak a gazdasági élet minden ágazatával fennálló sokoldalú kapcsolatainál fogva *a gazdasági vérkeringés mult évi élénkülése kifejezésre jutott az üzleti forgalom emelkedésében is.* A *betétek állománya 20.7 millió pengővel* (208.5 millióról 229.2 millió pengőre) *emelkedett. A betétállomány növekedése tehát messze meghaladja a hazai betétképződés emelkedésének átlagos mérvét.* A *külföldi kötelezettségek* az elmult évben is jelentékeny, 4.8 millió pengő összegű csökkenést mutatnak. A *váltótárca* 89.2 millió pengős összegű állománya 4.2 millió pengővel, az adósok tétele pedig 8.7 millió pengővel haladja meg a multévi tételeket, jeléül annak, hogy az intézet jelentékeny hitelek nyujtása révén az elmult évben rendelkezésére állott ügyfeleinek. Az *intézet érdekkörébe tartozó ipari vállalatok az elmult esztendőben is kielégítő üzleteredményt értek el* és elsősorban a beruházási javakat előállító iparok foglalkoztatottságának javulása érdemel említést.

Erőteljesen fejleszti üzemét a Péti Nitrogén. Egyre nagyobb kapacitással dolgozik az ország egyik legkitűnőbben vezetett vegyipari vállalata: a *Péti Nitrogén Műtrágyagyár r.-t.*, amelynek vezetője *Zsilinszky* Gábor kiváló üzleti érzékkel és elsőrangú szaktudással irányítja a nagy üzem fejlesztését. Figyelemreméltó, hogy az egyre növekvő külföldi rendelések lebonyolíthatása céljából a vállalat vezetősége elhatározta, hogy *a péti gyárat öt és félmillió pengős beruházással megnagyobbítja.* Ez azt jelenti, hogy a jövő esztendő márciusától kezdve már *1700 vagónnal növekszik a péti gyár termelőképessége.* Ez a hatalmas invesztició *majdnem 100%-osan a magyar gazdasági élet javát fogja szolgálni*, amennyiben mindössze párszázezer pengő értékü gépiberendezést hoznak be külföldről.

Emelkedett a NOVA nyeresége. Néhány nap mulva tartja mérlegmegállapító igazgatósági ülését a *Nova*, amelynek vezetői: *Wolf* Jenő elnök és *Magyar* Miklós vezérigazgató, körültekintő munkásságukkal *rendkívüli szép üzleteredményt értek el.* Lényegesen emelkedett a nyereség, amelyet a vállalat *a tartalékalapok dotálására fordít:* a *Nova* osztaléka tehát változatlanul 70 fillér lesz.

A kormányzó üzemközben megtekintette a Ganzgyár Argentiniába szállítandó luxusvonatát. A minap tekintette meg üzemközben *Horthy* Miklós kormányzó a *Ganz és Társa* által készített új mótorosvonatot, amelyet *Argentinába szállítanak.* A *Ganz* külföldi sikereinek ez a legújabb etappja a magyar gyáripar dicsősége és a kormányzó elismerését fejezte ki *Práger* Pál vezérigazgatónak, *Klein* Ferenc helyettes vezérigazgatónak, *valamint a gyár mérnöki és munkásgárdájának.*

Már megint nyugtalankodnak a pékek. A *Magyar Sütők Országos Szövetsége* kezdeményezésére értekezletet tartottak a budapesti kenyérgyárak és a pestkörnyéki sütőszakosztályok kiküldötteinek részvételével a pékek. Elhatározták, hogy valamifajta *„kenyérárkiigazítást"* visznek keresztül, hogy *„rendezzék"* a kenyérpiacot. Nagyon gyanusnak találjuk ezt az egységes rendezkedést, mert ha valamelyik péknek helytelen a kalkulációja, akkor az *igazítsa ki egyedül a maga árait.* Semmi szükség nincs az ilyen tömeges és megszervezett együttesre, mert *amikor a pékek együttesen kezdenek valamihez, akkor máris a levegőben lóg a kartell.* Márpedig a diestelenül kimult pékkartell igazán elveszi mindenkinek a kedvét attól, hogy *bármilyen formában és bármilyen ürüggyel viszontlátni kívánja ezt a példátlanul népszerűtlen intézményt.*

A Szabadság jubileuma. *Bajcsy Zsilinszky* Endre és *Serényi* Gusztáv, a kiváló publicista és gazdasági szakíró szerkesztésében megjelenő *Szabadság* jövő hónapban ünnepli fennállásának tíz esztendős jubileumát. Ebből az alkalomból a kitünő organum legközelebb külön propagandaszámot ad ki, amelyet szakkörökben nagy érdeklődéssel várnak.

A MÁK átvette a Friedr. Siemens Műveket. *Schiffer* Miksa és érdekeltsége most adta át a *MÁK*-nak a *Friedr. Siemens Művek Vasöntő- és Mechanikai-gyár Rt.-t*, amely március 11-i közgyülését már a *MÁK* épületében tartja. A hatalmas csőgyár értékei a mérlegből összeadva *3,300.000 pengőt tesznek ki*, az adósság viszont 1,300.000 pengő, ilyenformán a 3,500.000 pengős vételár teljesen *reális*, különösen, ha tekintetbe vesszük azt, hogy *a hatalmas váciúti ingatlan értékét a mérleg már teljesen le is írta.*

A Községi Takarék közgyülése. A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár r.-t.* folyó évi március hó 2-án tartotta meg *Szendy* Károly elnök, Budapest székesfőváros polgármesterének elnöklete alatt 1937. üzletévi rendes közgyülését, amely egyhangúlag elfogadta az igazgatóság összes javaslatait és a felügyelőbizottságba *Ascher* Istvánt, dr. dabasi *Halász* Lajost, dr. *Pető* Ernőt, *Sebő* Bélát és *De Sgardelli* Caesart választotta meg. Végül a közgyűlés az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak, valamint a takarékpénztár ügyvezetőségének és tisztviselői karának legteljesebb elismerését és köszönetét fejezte ki.

A Belvárosi Takarék mérlege. A *Belvárosi Takarékpénztár rt.* igazgatósága *Héder* Lajos dr. elnökletével tartott ülésén megállapította a takarékpénztár 1937. évi mérlegét, amely az előző évi 323.132.28 pengővel szemben *335.335.15 pengő tiszta nyereséggel* zárul. A mult év gazdasági lendületének megfelelően a Belvárosi Takarékpénztár *betétállományában* mintegy 3.6 millió pengőt kitevő emelkedés mutatkozik. A betétállománynak ez a jelentékeny növekedése értékes jele annak a bizalomnak is, amelyet az intézet a közönség körében élvez. *A 24 millió pengőt meghaladó betétállomány* mellett a mérlegben már csak 1,015.026.32 pengőt tesz ki a külföldi hitelezők követelése. A *váltótárca* 11,974.043.09 pengőről 12 millió 685.273.63 pengőre, az adósok összege pedig 7,038.286.51 pengőről 7,329.508.52 pengőre növekedett. A nagyobb nyereség ez évben kétségtelenül lehetővé tenné a takarékpénztárnak az osztalékfizetést. Tekintettel azonban a gazdasági életnek még nem egészen kiegyensúlyozott helyzetére és a bizonytalan nemzetközi politikai viszonyokra, az igazgatóság azt a javaslatot terjeszti a március 12-iki közgyülés elé, hogy az *osztalékfizetés ez idén is mellőztessék* és az elért nyereség az intézet belső erőforrásainak további gyarapítására fordíttassék.

Az Österreichische Creditanstalt-Wiener Bankverein igazgatótanácsa 1938 március 5-én ülést tartott, melyben előterjesztetett az 1937. üzletév mérlege, mely a multévi nyereségáthozat levonása után 11,512.758 schilling tiszta nyereséggel zárul. Javasoltatni fog a folyó év március 25-én megtartandó közgyülésnek, hogy 11,512.758 schilling mérlegszerű tiszta nyereségből az általános tartalékalap javadalmazására 3,000.000 schilling fordíttassék, az elsőbbségi és törzsrészvényekre 5 százalék osztalék, a forgalomban levő törlesztési jegyek után 5 százalék kamat fizettessék, továbbá törlesztési jegyek visszavásárlására 2 millió 500.000 schilling használtassék fel és az alapszabályszerű levonások után fennmaradó összeg, az 1936. évi nyereségáthozat hozzáadásával, összesen 1 millió 979.842 schilling, új számlára vitessék át.

A Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likör- és rumgyár részvénytársaság március 5-én megtartott rendes évi közgyülése az 1937. évre *részvényenkint 40 pengő*, hányadrészvényenkint 8 pengő osztalék kifizetését határozta el. A szelvények ez évi március 7-től kezdve kerülnek beváltásra a részvénytársaság központi irodájában (IX., Ipar-utca 17.) és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál.

VÁLLALKOZÁS

Olcsónak és tartósnak bizonyult az utak kőburkolása

A főváros ezidei útépitési programjának megvalósitását rövidesen megkezdi, amennyiben március 21-én már meg is tartják a versenytárgyalást, amelyen *döntenek azoknak az anyagoknak a beszerzéséről, amely anyagokkal rendbehozzák Budapest utait.* A kőbányák március 1-én *már be is adták ajánlataikat* és ezekből kitünik, hogy az általános drágulás ellenére *az útburkoló kőnél alig egy-két százalékos drágulással kell a fővárosnak számolnia*, mert a kőbányák a tavaly óta bekövetkezett mintegy 15%-os munkabéremelést nagyrészben magukra vállalták és csak *egy kis hányadát hárították át a fővárosra.*

A közel egymilliópengős beszerzési költséget arányositva a főváros úttesteinek kőburkolatával, az ügyosztály számitása szerint *a bazalt-kőburkolat fenntartási költsége négyzetméterenkint mindössze 11 fillért tesz ki*, ami tehát valóban alátámasztja a II. ügyosztály régebbi gyakorlatának helyességét, azt tudniillik, hogy *már a multban is erősen kiépitette a kőburkolatú úthálózatot.* A kőburkolat tartósnak, rendkívül ellentállónak bizonyult, alapjában véve *a legolcsóbb burkolási nemek közé tartozik* és ami szintén igen fontos tényező: *csupa hazai anyagról van szó, amelynél tehát munkabér és dologi kiadás egyaránt idehaza marad és a magyar gazdasági életet alimentálja.*

Mindent egybevetve, a bazaltkőanyagok lényegtelen, 1—2%-os drágulása nem játszhatik szerepet akkor, amikor a főváros közlekedési útjait a legmegfelelőbb burkolással kívánja ellátni. Valószínű tehát, hogy az ügyosztály a beérkezett ajánlatokat jóváhagyás, illetve elfogadás céljából változatlanul fogja a szakbizottság elé terjeszteni.

Beérkezett ajánlatok

A főváros úthálózata részére szükséges kőanyag szállitására pályáztak: Hubertus rt. 88.200, Schiffer Andor 30.564, Zinner Manó, Frank István Inóczi Kőbánya 217.529, Dunántúli Mész-, Téglagyár 5440, Somoskői Bazaltbánya 405.516, Ritter Antal 44.564, Zebegényi Kőbánya 107.762, Csúcshegyi Bazaltbánya 60.626, Szobi Kőbánya 309.999, Spáth János 316.163, Kovács László 16.655, Rózsa Ernő 17.500, Amon Rezső 4200, Czeláth Zoltán 244.347, Solymosi és Farkasmályi 17.480, Lukács Géza 10.632 pengővel.

A Hadnagy-utca és az Attila-köruti **házak lebontási munkáira** pályáztak: Sándor Károly 25.500, Mayer Ferenc 25.163, Grenyó Bertalan 21.358, Sós és Havas 18.200, Barát Lajos 18.050, László Árpád 17.373, Kovács Artur 15.750, Havas Sándor 14.500, Feldmann József 13.775, Vándor Ferenc 12.000 pengővel.

A külső Jászberényi-út **beton útrendezési munkáira** pályáztak: Magyar, Wayss és Freitag 50.434, Hollós Ferenc 53.649, Hajnal Imre 54.730, Palatinus épitő rt. 55.756 és Hacker Emil 60.466 pengővel.

A Csaba-u. **kocsiútburkolati munkáira** pályáztak: Kimberger Géza 7797, Heverdle Károly 8478, Gattyán Pál 6945, Reinisch Tivadar 8761 és Gavora Zsigmond 10.731 pengővel.

Csapágyfém szállitására pályáztak: Kornfeld Vilmos, Ankerművek, Polgár Henrik, Nemzetközi Vaskereskedelmi Rt., Apor Leó és Comossio kft.

4500 kg. **tűzhelyzománc szállitására** pályáztak: Ponger Adolf, Kun Sándor, Ellinger Béla, Krayer és Társa, Győri Lakkgyár, Singer Ödön.

Uj versenytárgyalási kiirások

A fővárosi üzemek részére szükséges különféle **papíráruk szállitására** pályázni lehet március 22-én d. e. 10 óráig a Városgazdasági ügyosztályon.

A hivatalok és üzemek részére szükséges különféle **borítékok szállitására** pályázni lehet március 29-én d. e. 10 óráig a Városgazdasági ügyosztályon.

Versenytárgyalási megbizások

A Verpeléti-úti elöljárósági épület **személy- és személy-teherfelvonó javitási és átalakitási munkálatait** a Handlovits és Horváth cég kapta 4903 pengőért.

A Szilas- és a Megyeri-úton épülő kislakásos telep **tetőfedő munkálatalt** a következők kapták: Magyar Ferenc 4762, Budapesti Tetőfedőmesterek Szövetkezete 4762, Pauer Nándor 4762, özv. Bukovár Jenőné 4762, Tomschay József 5342, Krisch Fekete János 5342 és Morvai Gyula 5342 pengő értékben.

A Szilas-utcában és a Megyeri-úton létesülő kislakásos bérházak **lakatos munkálatait** a következő cégek kapták: Dobó Gyula 10.004, Almási József 10.004, Vitál András 10.004, Gaugusch Sándor, Ölveczky János, Markovits István, Jónász Vilmos, Weiner Ferenc, Reich Lajos, Hódos Andor, Kremsier Pál, Skolkay Mátyás és Knausz Gyula egyenkint 7949 pengőért, Ródi Ferenc és Schütz Ede egyenkint 8650 pengőért.

A Megyeri-u. kislakásos telep **vizvezeték és csatorna munkáit** a következők kapták: Gál I. István, Bóth Ádám és Guba András egyenkint 14.997 pengő értékben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és múlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„GELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 március 16. 11. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Munka előtt

Az egész világ viharzik, de Magyarország nyugodt pont maradt. Ez az ország és fővárosa, Budapest, munkára készül, olyan hatalmas munkára, amilyennek nyomai eddig még nincsenek a magyar gazdasági élet történetében. *Darányi* Kálmán hatalmas győri szózatában szólította fel erre a páratlan tevékenységre a nemzetet és a nemzet megértette az idők szavát: kész a munkára, de kész az áldozatok meghozására is. Ehhez a hatalmas munkához legelsősorban természetesen a kormányzat irányító tevékenységére van szükség. A miniszterelnök, mielőtt nekifogna a grandiózus terv megvalósításához, gyorsan és zökkenő nélkül átalakította kormányát. Ennek az átalakulásnak két rendkívül kedvező körülménye volt: az egyik, hogy szinte észrevétlenül, órák alatt történt meg, a másik pedig, hogy semmiféle eltolódás, irányváltozás nem történt. Az első *Darányi-kormány* két igen jeles, igen tiszteletreméltó tagja, akik kiérdemelték a nemzet osztatlan háláját, magántermészetű okokból kivált a kabinetből. Helyettük a második *Darányi-kormány* négy új minisztert hozott: *Imrédy* Bélát, *Reményi-Schneller* Lajost, *Marschall* Ferencet és *Mikecz* Ödönt.

Első helyen a „tárcanélküli" miniszterről, *Imrédy* Béláról, kell megemlékeznünk. Nem kell hozzá más, csak ismerni kell az ő hatalmas pénzügyi tudását, éreznünk kell, hogy épúgy, amint nagy szerepének kellett lenni az óriási gazdasági terv felépítésében, azonképen az ő kivételes egyéniségének vezető szerep jut majd a terv megvalósításánál is. Első miniszterssége alatt bebizonyította, hogy nemcsak kortársai között, de gazdaságtörténeti vonatkozásban is a legkimagaslóbbak közé tartozik és pedig azok közé, akik nemcsak elméletben, de gyakorlatban is tökéletesen megálljak helyüket. Már miniszterssége alatt kiépítette a maga világvonatkozásban is klaszszikus hírnevét, mióta pedig a Nemzeti Bank élén áll, ez a nemzetközi tekintélye elsősorban külföldi tárgyalásai révén hatalmasan megnövekedett. Ha pedig magyar gazdaságpolitikusnak valaha szüksége volt nemzetközi tekintélyre, akkor ez az idő igazán most következett el. Már első megnyilatkozása megnyugtatta az országot. Csak két mondatára kell gondolnunk. Az egyik: keresztény politika az, ha Krisztus tanítását fenntartás nélkül magunkévá tesszük, amint az a keresztény egyházakban kikristályosodott. A másik: a szociálpolitika nem azt jelenti, hogy elvesszük azét, akinek van, hanem azt, hogy adunk annak, akinek nincs.

Reményi-Schneller Lajosra, az új pénzügyminiszterre, Budapest főváros külön is büszke. Ugy érezzük, hogy őt a mi városházánk adta az országnak. Hiszen nyolc esztendőt töltött el a főváros kötelékében, mint a Községi Takarékpénztár vezérigazgatója. Ez az intézmény tulajdonképpen az ő alkotása és pedig kitűnően megalapozott, céljait tökéletesen betöltő, időtálló intézmény. A *Fővárosi Hirlap* hasábjain igen szokszor jelentek meg *Reményi-Schneller* Lajos nyilatkozatai, amelyeknek mindegyikén megérzett, hogy nagyrahivatott pénzügyi szakember megnyilatkozásai. Rendkívül feladat előtt áll, de mi mégis reméljük, hogy városi szolgálata alatt szerzett tapasztalatai és a főváros iránt való szeretete pénzügyminiszteri munkájában is érvényesülni fognak. Eddig nem adott programot, csak egyetlen mondatot mondott: programom Győr. A főváros népe reméli, hogy az új pénzügyminiszter ezt a programot rövidesen kibővíti ilyenformán: *programom Győr és Budapest.*

Marschall Ferenc és *Mikecz* Ödön miniszereket nem kell külön bemutatni, hiszen mind a kettő úgyszólván a helyén maradt, csak fölemelkedtek a miniszteri székig. *Marschall* Ferenc előde a földmüvelési miniszteri székben maga *Darányi* Kálmán volt, a bizalom és megbecsülés legfőbb jele, hogy építőmunkájának eddigi legbelsőbb segítőtársát kérte fel utódjául. Elismerése ez annak, hogy *Marschall* ebben a munkakörben nevelkedett, élt és fejlődött a legkiválóbb szakemberré. *Mikecz* Ödön viszont az igazi zsenik káprázatos gyorsaságával futotta meg szép, természetes és megérdemelt karrierjét. Mint kiváló közigazgatási szakember tünt fel, majd a kormányzat legérzékenyebb, legfinomabb müszerét, a sajtó vezetését bízták rá. Volt belügyi és igazságügyi államtitkár, mindenekfölött pedig bölcs politikus és sima diplomata volta predesztinálták arra, hogy a páratlan feladatok előtt álló második Darányi-kormánynak igazságügyminiszterre legyen.

Budapest és az ország minden életmegnyilvánulásában összhangot kell teremteni

Szendy Károly polgármester bizakodó nyilatkozata az időszerű kérdésekről

Darányi Kálmán miniszterelnök győri beszéde egészen új helyzetet teremtett. A magyar állam hozzálát a nagy beruházó program végrehajtásához. Hatszázmillió vagyonadó és négyszáz millió pengő belső kölcsön előteremtése vár a gazdasági életre. *Budapest a gazdasági erőforrások központja, tehát az egymilliárdos beruházási kölcsön legnagyobb részét a magyar fővárosnak kell vállalnia.* Darányi miniszterelnök hivatkozott is Budapest áldozatkészségére. A magyar főváros örömmel fogja teljesíteni hazafias kötelességét, hisz *a nagyarányú beruházások a főváros gazdasági életét is fellendítik.* Ezen túlmenően *Szendy* Károly polgármester a városfejlesztésnek erősebb tempó diktál, *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke pedig szintén azon fáradozik régóta, hogy a főváros ötesztendős pénzügyi és gazdasági programot állítson össze. Amint látjuk tehát, magának a fővárosnak fejlődése is olyan anyagi áldozatokat kíván, amely nyugodalmasabb időkben is komoly feladatok elé állította volna.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

SZENDY KÁROLY
polgármestert,

és az új helyzet feladatairól érdeklődött nála. A polgármester a következőket mondotta:

— Nagyon indokolt az a kérdés, hogy a miniszterelnök programjának keretében, hogyan tudja majd Budapest a helyét megállni. Valóban nagy áldozatokat kíván a magyar hadsereg felszerelése és az ezzel kapcsolatos állami beruházási programnak a végrehajtása, de azért *nem szabad azt hinni, hogy az Budapest minden erejét lekötné.* A magyar fővárosban nagyon sok a vitalitás és ennek eddig már számtalan bizonyítékát adta. Mi nem akarunk megállni a fejlődés országútján és *a magyar főváros közönsége is sürgeti a komoly városi beruházásokat.* Annyi bizonyos, hogy sok nehézséggel kell még megküzdenünk, de erős a hitem, hogy *minden a legsimábban lebonyolódik.* Azért van Budapest városának kitűnően dolgozó adminisztációja, hogy a felmerülő nehézségeket legyőzze és elvégre a polgármesternek az a feladata, hogy a különböző problémákon átsegítse a magyar fővárost.

— *A főváros mindig tudta a kötelességét, ez elől most sem fog kitérni.* Nekünk az a kötelességünk, hogy *a főváros szempontjait vegyük figyelembe, de az országos érdekeket* — éppen úgy, mint a multban, — *most sem tévesztjük szem elől.* A főváros elvégre függvénye az államnak, ezt a tényt nem lehet letagadni, de azt sem lehet kétségbe vonni, hogy *az ország szempontjából igen fontos szerepe van a fővárosnak és*

a helyes államérdek azt diktálja, hogy az állam is mérlegelje Budapest teljesítőképességét és csak annyit követeljen tőle, amennyit a főváros érdekeinek veszélyeztetése nélkül teljesíteni tud.

— A napilapokban olyan hírek jelentek meg, hogy *20 millió pengő kölcsönt fog nyujtani a főváros.* Voltak már erről komoly tárgyalások?

— Magáról a kölcsön összegéről nem nyilatkozhatom, mert *érdemleges tárgyalások erről a kérdésről a főváros és az állam vezetői között még nem folytak.* Bízom abban, hogy az államhatalom módot talál arra, hogy *a főváros szempontjait is figyelembe veszi és nem fog bennünket nehéz helyzetbe hozni.* Most készítettük el a deficitmentes költségvetést, de ez még csak papiron van meg. Ezt is csak úgy tudtuk megvalósítani, hogy a *fővárosi üzemek áldozatkészségét a legnagyobb mértékben igénybevettük.* Olyan nagy összegekkel terheltük meg a fővárosi üzemeket, hogy *nagyon kétséges, vajjon a rájuk kirótt feladatnak mindenben eleget tudnak-e tenni.* A húrt végletekig feszíteni nem lehet, s az *üzemek teljesítőképességének is megvan a maga határa.* Ujabb áldozatokat az üzemektől kérni nem szabad, hiszen egyik-másik üzem már most is a legnagyobb nehézségekkel tudja teljesíteni a rá kirótt összegek befizetését a községi háztartás pénztárába.

Igazság a kisszakasz kérdésben

Bármennyire is erősen befolyásolja az országos beruházó program a főváros életét, *a saját problémáinak megoldása elől mégsem térhet ki.* A polgármester legutóbb a közlekedési kérdések sürgős megoldását hangsúlyozta. A Beszkárt rekonstrukciós munkálatai nehezen szenvedhetnek halasztást. A polgármester erről a nehéz kérdésről így nyilatkozott:

— Megismétlem azt, amit már mondottam a *Fővárosi Hirlapnak.* A közlekedési kérdések gyors megoldása *a legégetőbb probléma.* A közönségnek valóban joga van a jó, olcsó és kényelmes közlekedésre. *A villamosforgalom helyes rendezése már nagyon régen foglalkoztat.* Még a mult év júliusában adtam ki az utasítást, hogy olyan *terveket dolgozzanak ki, amelyeknek alapján a budapesti közlekedést mintaszerűvé lehet tenni.* A Beszkárt vezetősége és igazgatósága a megfelelő javaslatot benyujtotta és ezzel kapcsolatosan tarifamódosításra is tett indítványt. Az üzempolitikai bizottság most foglalkozik ezekkel a kérdésekkel és azoknak az elveknek gyakorlati alkalmazhatóságát tárgyalja, amelyek majd alapját képezik Budapest ideális közlekedésének. *Nem tartom illdomosnak, hogy elébe vágjak a döntésnek, azt azonban kijelenthetem, hogy úgy az adminisztrációnak, mint nekem, a megfelelő megoldásról elgondolásaim vannak és véleményem szerint a terveim előre viszik ennek a nehéz ügynek helyes megoldását.*

— Be kell vallanom, hogy *nem szívesen tettem javaslatot a kisszakasz árának felemelésére,* mert a közönség megterhelését nem akarom tovább fokozni, de utalnom kell arra, hogy

a kisszakasz árának felemelése is benne volt abban a szerves és átfogó javaslatban, amelyet a Beszkárt szanálása kapcsán annakidején csináltunk.

Több mint másfél évvel ezelőtt már javaslatot tettünk a kisszakasz árának felemelésére, annakidején azonban szociális és egyéb szempontok érvényesítése miatt a *tarifaemelésnek csak egyik részéhez járultak hozzá illetékesek, az úgynevezett táskajegyek megdrágultak, a kisszakasz ára azonban változatlanul hat fillér maradt.*

— A szakemberek előre megjósolták, hogy a kocsi belsejéből a közönség a perronra és a kisszakasz utasok számára fenntartott helyekre fog tódulni és *olyan tumultuózus jelenetek játszódnak majd le a villamos megállóhelyeken.*

amelyek miatt a kocsik kénytelenek lesznek sokáig egy helyben időzni és így a közlekedés gyorsasága sokat szenved. Pontosan az történt, amit a szakmberek előre megmondtak, de sajnos

maga a közönség fizette meg a tandíjat.

Bizony a közönség járt rosszul, mert a megdrágult jegyek forgalma csökkent, mindenki kisszakasszal kívánt utazni és emiatt úgyszólván *megbénult a közlekedés.* Vagyok olyan őszinte, hogy ezt a szomorú tényt elismerem. Ha pedig ez így van, úgy *gondoskodni kell a helyzet megjavításáról.* Tulajdonképpen nemcsak azért vezettük be a 8 filléres kisszakaszt, hogy a tisztviselők fizetésjavítására a szükséges fedezetet előteremtsük, hanem *segíteni akartunk a közlekedési bajokon is és a közönség egy részét a kisszakaszos helyről át akartuk terelni a rendes jeggyel utazók számára fenntartott kocsiszakaszba.* Azzal, hogy a kisszakasz árát 8 fillérre megdrágítottuk, teljes egészében *bevezettük azt a tarifarendszert, amelyet a szakértők annakidején helyesnek és célravezetőnek tartottak.* Bizonyos idő már eltelt a kisszakasz megdrágítása óta. Majdnem három hónap tapasztalata alapján mondhatjuk, hogy

a közlekedés máris megjavult, nincsen olyan torlódás a megállóhelyeken, mint a multban volt és a közönség jobban eloszlik a villamoskocsik belsejében.

A gyorsaságot már nem akadályozzák a megállóhelyeken való kénytelen álldogálások.

— Mindabból, amit most elmondottam, egy tanulságot lehet, sőt *kell levonni. Valóban csak szerves és átgondolt program keresztülvitelével lehet célt érni.* A szakértők által sugalmazott javaslatokat mindig elfogadhatjuk. Ilyen

szakkérdéseknél a hangulatoknak és egyéb körülményeknek nem szabad szerepet játszani, hanem a rideg szakszempontokat kell érvényesiteni.

A végrehajtást rá lehet bízni az adminisztrációra, mert valóban a legkitűnőbb szakemberek vannak a főváros szolgálatában, a magam szerepéről pedig csak annyit mondhatok, hogy *a szakemberek érveit mindig figyelembe veszem, a tapasztalatok szűrőjén átrostálom,* ilyen szempontok szerint intézkedem. *Nem vagyok makacs ember, ha tévedek,* — hiszen mindenki tévedhet — *úgy azt azonnal be is vallom.* Ebben az esetben azonban *nem tévedtem.* Az utóbbi idők eredményei azt mutatják, hogy *nekem volt igazam, amikor már annakidején javasoltam a kisszakasz árának felemelését,* illetve olyan szerves tarifareformmal állottam elő, amelyben a kisszakasz helyes beállításban szerepelt. Különféle nyomásoknak és érveléseknek kénytelenek voltunk engedni, végül

az élet úgy korrigálta ki a döntést, ahogy mi annakidején a legelső javaslatunkat megtettük.

Nem változik a tarifa?

— A Beszkártnál sok a teendő, ha el akarjuk érni az ideális közlekedést. Az első feladat *az új motorok bevezetése.* 1938. év végéig úgy át kell alakítani a kocsikat, hogy azok *már a gyors motorokkal fussanak.*

A gyorsaságot körülbelül 20%-kal tudjuk fokozni.

Ugyancsak hosszabb és komolyabb tanulmányozást igényel *a forgalom rendszerének átszervezése.*

Hosszabb járatú villamosvonalak fokozatosabb bevezetésére kell törekednünk.

Ezzel a közönség kényelmét szolgáljuk, mert nem lesz olyan sok átszálló. Mind a két reform jelentős pénzáldozatokba kerül. Ha el tudjuk azt érni, hogy

a közönség újabb megterhelése nélkül ezekre a beruházásokra fedezetet találunk, úgy meg lehetünk elégedve. A mostani tarifa fenntartását jelentené ez.

Igen sok nehézségbe ütközik a tarifák megváltoztatása. *A mostani tarifarendszer komoly elgondolás szakszerű keresztülvitele.* Éveken át szerzett tapasztalatokat érvényesítettek a mostani tarifális rendszer bevezetésénél. A javítás lehetősége mindig megvan. Éppen ezért vizsgáljuk is a reformálás eshetőségeit. *De itt is a hideg és objektiv szaktudás mondhatja ki a döntő szót.*

A polgármester ezen kijelentéseinek nagyon nagy jelentősége van. Eszerint *nagyobb áldozatok nélkül keresztül lehet vinni a Beszkárt beruházását,* másrészről pedig megvan a remény arra, hogy a *mostani tarifa nem változik.* Tisztában kell lenni azzal, hogy a tarifareformok a közönség körében mindig idegességet váltanak ki, mert attól fél a publikum, hogy újabb megterhelést jelent számára a tarifa kiigazítása. Még abban az esetben is, ha a közönség nagyobb része előnyhöz jut bizonyos tarifareformmal, mindig nagyon hangos az elégedetlenkedők tábora, mert azok, akik olcsóbban és kényelmesen utaznak, nem tapsolnak, ellenben akit valódi vagy vélt sérelem ér, az azonnal felemeli a szavát.

Az elöljáróságok és a központ együttműködése

A polgármester úrnak még megemlítettük azt is, hogy az utóbbi időben igen sok kitünő közigazgatási főtisztviselő, aki eddig a központban teljesített szolgálatot, kikerült a kerületekbe. Ezzel kapcsolatban olyan hírek terjedtek el, *mintha a polgármester az elöljáróságok munkáját meg akarná reformálni.*

— Valóban több kiváló főtisztviselő munkatársamat helyeztem kerületek élére, vagy pedig olyan pozícióba, ahol az elöljáróságok működésére hatással lehetnek. *Ebben nincsen semmiféle elítélő kritika azokkal szemben, akik eddig a kerületekben komolyan és tisztességesen dolgoztak.* A központban működő tisztviselők jobban megismerhették munkatempómat, a velem való együttdolgozás olyan szellemet fejlesztett ki, amelynek érvényesítése a főváros közigazgatásának minden ágában helyesen érvényesülhet. Ha *az elöljáróságok és a központ kapcsolata ezekkel a megbízatásokkal és áthelyezésekkel kimélyül, úgy annak csak üdvös hatása lehet.* Nem tudom azonban eléggé hangsúlyozni azt, hogy az *elöljáróságok tisztviselői karával eddig is meg voltam elégedve és remélhetőleg, a jövőben még jobban szolgálatára állnak a közönségnek.*

Ankét a kövezetvámok ügyében

Helytálló az az értesülésünk, hogy a *kövezetvámok* ügyében ankét lesz?

— Éppen a napokban megbeszélés volt nálam, amelyen tulajdonképpen a *kérdéses ankétet készitettük elő.* Jelen volt *Éber* Antal, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke vezérkarával, képviselték magukat az illetékes minisztériumok, az államvasutak és bevontam a megbeszélésekbe az önkormányzat képviselőit is. *Ma még ennek az ügynek elintézéséről korai volna beszélni.* Az értekezleten nagyon sok fontos kérdést tárgyaltunk és *tisztáztuk a felmerült félreértéseket,* végül abban egyeztünk meg, hogy *most már a szakemberekre vár a feladat, hogy olyan megfelelő tervezettel álljanak elő, amely minden érdeket kielégit.* A szakemberek ankétje után kerül csak végleges elintézésre ez a fontos probléma és a törvényhatóságnak módjában lesz a szakértők objektív döntése után határozatot hozni.

*

Szendy Károly polgármester érdekes nyilatkozatából látszik, hogy *a fővárosnál még akkor sem pihen az élet, amikor az országos politikai események a részletkérdésekről elterelhetnék a figyelmet.* A közlekedési problémák megoldásán kívül nagyon sok fontos beruházás dolgában folynak a tárgyalások és *az egyes témakörökkel nagyon hamarosan foglalkoztatni fogja a polgármester a törvényhatóságot.*

Bemutatják filmen a Vízművek titokzatos mechanizmusát

Látogatás a budapesti víz hatalmas birodalmának múzeumában és könyvtárában

A levegő után, amelyet a Gondviseléstől kapunk és amelyet minden rosszal megrontunk, a rangban következő „közszükségleti cikk" a víz, amelyet szintén a természettől kapunk, de amelyet — ellentétben a levegővel — megjavított formában fogyasztunk el. Budapestről lévén szó, ez a megjavított forma az ideális értelemben vett, kifogástalan vizet jelenti. Hogy miképpen jut el ez a víz a vízcsapig és miképpen lesz a Duna zavaros vízárjából poharunk kristályos tartalma és hogy miképpen szalad fel a víz az új sokemeletes házak magasára, de még a budai hegyek villáiba is és hogy végül miért kifogyhatatlan a víz, amikor a kánikulában millió ember pazarolja és ezenkívül mi a magyarázata a sok miértnek, amire kíváncsiak vagyunk, minderre a legközelebb magyarázatot ad egy

2000 méteres hangosfilm, amelyben a Székesfőváros Vízművei mutatja be a maga óriási apparátusát és összes üzemi titkait.

A bemutató bevezető előadását *Pap* Ferenc, a Vízművek vezérigazgatója tartja, nem személyesen, hanem a hangos film közvetítésével.

Ez a filmfelvétel is egyik részlete annak az érdekes és sokágú kultúrmunkának, amelyet *Pap* Ferenc vezérigazgató a Vízművek kebelében meghonosított és amelynek látható alkotásai

a Vízművek könyvtára, múzeuma, lapszemléje és a Vízművek történetére vonatkozó adatgyüjtés.

1936 januárjában adta ki *Pap* Ferenc vezérigazgató körrendeletét a könyvtár modern rendezéséről és a folyóiratok kezeléséről, akkor alapította meg a lapszemlét és vetette meg az alapját a múzeumnak.

Alkalmunk volt ezeket a tudományos gyüjteményeket *Kálmán* Károly osztályvezető-helyettes mérnök, könyvtárvezető kalauzolása mellett megtekinteni. Az új rend óta gyorsan szaporodó könyvtárnak 3288 kötete van törzskönyvezve és szerzők szerint kartotékozva. Az 1936. évi állományhoz képest a szaporulat 786 darab. Hogy a könyvtárnak mekkora létjogosultsága van, mutatja, hogy az elmult év folyamán

1455 darab volt a könyvtári forgalom

és jelenleg is mintegy 700 könyv van a tisztviselőknél olvasásra. Központositva tartja számon a könyvtár azokat a könyveket is, amelyek az egyes osztályoknál állandó használatban vannak. A szép, tágas könyvtár egyúttal olvasóhelyiségül is szolgál.

A könyvtár *kilencvenegyféle magyar és külföldi szaklapot és folyóiratot járat.* Ezeket a lapokat a különböző osztályok szakreferensei kapják kézhez legelőször, azzal a feladattal, hogy belőlük kivonatokat készitsenek a lapszemle számára. Igy áll elő

a havonkint megjelenő, értékes lapszemle,

amely ezenkívül önálló tanulmányokat, tanulmányutakról és kongresszusokról szóló beszámolókat is tartalmaz. A népszerűségét mutatja, hogy egyre több példányban kell előállitani.

A múzeum

részben történelmi természetű és magában foglalja a vízszerzés és felhasználás kérdéseit, különös tekintettel a Vízművek fejlődésére, de programja a Vízművek üzemi rendszerének, az üzemi anyagoknak szerelvényeknek, eljárásoknak bemutatása, figyelemmel a modern technikai elvek alkalmazására.

A belépőt nyomban megállítja az a nagy üvegszekrény, amelyben *a viznyerést és vízszolgáltatást látjuk* a talajvíztől kezdve, amint a kavicsrétegeken átszűrődik és amint a kutakon át a szivattyúház gépei segítségével a csőhálózatba kerül és a fogyasztóhoz jut. Ez a látványos gépezet villanyerőre jár és az egész procedura a szemünk előtt folyik le. Nagyon érdekes *a főtelep szűrőházának* modellmetszete és külső modellje is, nemkülönben a Duna alatti alagutak modellje.

A szomszédságban *ősrégi vízvezetéki leletek,* majd régi vízmérők, csövek, különböző kuriózumok, érdekes jelenségek hatásai és a vízvezeték sok mindenféle rekvizitumai sorakoznak a szekrényekben. Van *térképtár* és *tervtár* is a múzeumban és szemléltetően mutatja be a vízellátás fejlődését egy zászlókkal és színesfejű gombostűkkel teletűzdelt térkép. Összegyüjtöttek a Vízművekkel kapcsolatos, szétszórt fényképfelvételekből egy 600 darabot tartalmazó gyüjteményt, amelyet kartotékra most dolgoznak fel. Külön gyüjtemény van vetitésre alkalmas diapozitivekből is. És most majd kiegészíti a felvételek gyüjteményét *a hangos filmfelvétel.*

Sok lelkes munka és nagy ügyszeretet eredményeit láttuk a könyvtárban és a múzeumban és örömmel állapítottuk meg, hogy *Pap* Ferenc vezérigazgató koncepcióját igazolja az a nagy érdeklődés, amellyel a Vízművek mérnökei és tisztviselői a gyüjtemények felé fordulnak.

SZONDA MIHÁLY
Stilus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyü nitrocelluloze szórózománcok minden színben: minden ipari célra elsőrendü minőségben, legolcsóbb árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztitó és fényesitő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polirvíz, polirpaszta, csiszoló paszta. „XYLON" körömlakk.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-967.

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfütéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfütéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—682. (SZIGET-UTCA SAROK)

Negyven millióval megvalósítható a polgármester nagy beruházási programja

A legutóbbi napokban egész sereg egymással ellentétes hír kelt szárnyra arról, hogy a székesfőváros, amelynek vezetősége pár héttel ezelőtt bizalmas miniszterközi értekezleten felvetette a közületnek azt a szándékát, hogy sürgős természetű beruházásainak elvégzésére újabb hosszúlejáratú kölcsönt szándékozik felvenni: *részesülni fog-e a miniszterelnök által bejelentett belső nemzeti kölcsönből?* Az egyik verzió szerint a székesfőváros részére ugyanolyan feltételekkel, mint amelyeket az állam fog magára vállalni, 100 millió pengőt bocsátanak rendelkezésére, *a másik hír szerint viszont teljesen légből kapott minden olyan értesülés, amely a belső kölcsön fővárosi vonatkozásait illeti.*

Igen jól informált hely felvilágosítása szerint a két híresztelés közül *egyik sem felel meg a valóságnak.* Annak ellenére, hogy a székesfővárosnak éppen korábban előterjesztett indokai alapján nagyon kapóra jönne, ha az új kölcsön felvételére rövidesen alkalma nyílnék, *ezidőszerint erről beszélni még korai.* Tulajdonképpen csak akkor lehet majd teljes határozottsággal értesülni a kormánynak a fővárosi kölcsönt illető elképzeléseiről, ha erre vonatkozóan *hivatalos tárgyalások indulnak meg az állam és a székesfőváros között.* E tárgyalásoknak a közeljövőben való megkezdési lehetőségével

komolyan számolnak a városházán,

önként folyik azonban a dolog természetéből, hogy a székesfőváros vezetősége *kezdeményező lépéseket saját elhatározásából nem tehet,*

meg kell tehát várnia azt, amíg Imrédy Béla előterjeszti az állam által eszközölni szándékolt beruházások részletes programját,

illetőleg azokat az elképzeléseket, amelyek *az országos beruházások keretén belül a székesfőváros továbbfejlesztésére is vonatkoznak.*

A pénzügyminisztérium egyik igen magas állású szaktekintélye szerint az országos beruházó program keresztülvitelénél *Budapest szempontjait is szemelőtt fogják tartani,* összegszerűségről beszélni azonban most még nem lehet, annál kevésbé, mert *maga a székesfőváros sem jelölte meg véglegesen a pár héttel ezelőtt tartott ankét alkalmával azt, hogy voltaképpen melyeket tart az elvégzésre váró beruházások közül halaszthatatlan jellegűeknek,* tehát az az összeg, amelynek kölcsön formájában való igénybevételére Budapestnek szüksége van. Az információ szerint szó sem lehet arról, hogy 100 millió pengő újabb kölcsön felvételével terheljék a székesfőváros közönségét, erre azonban nincs is szükség, mert a polgármester bejelentése szerint

legfeljebb 30—40 millió pengő elegendő

lenne ahhoz, hogy a most összeállítás alatt levő beruházási program teljes egészében keresztülvihető legyen.

Van már pénzfedezet a városrendezésre

KEMPELEN ÁGOSTON TANÁCSNOK ÉRDEKES NYILATKOZATA A FŐVÁROSI TELKEK ÚJ ÉRTÉKESÍTÉSI RENDSZERÉRŐL

Soha talán nem foglalkozott a magyar közvélemény a budapesti városfejlesztési tervekkel olyan sokat, mint az utóbbi időkben. Valóban nagyszerű tervek vannak, amelyek a közönség igényeit ki is elégítik, nagyobb baj azonban az, hogy *nem áll elegendő pénz a rendelkezésre.* Városrendezést pedig pénz nélkül megvalósítani képtelenség. Eddig mégis sikerült egy-két problémát megoldani, a deficitmentes költségvetés azonban a tartalékok feleméstését vonta maga után, tehát olyan *fedezetről kell gondoskodni a városfejlesztés érdekében, amely a költségvetés kereteit nem érinti.*

Szendy Károly polgármester már az első költségvetések összeállításánál gondolt arra, hogy a *főváros telkeinek egyrészét értékesíti s a befolyó pénzekből olyan újabb telkeket vásárol, amelyek városrendezés szempontjából fontosak.* Megvolt tehát a jószándék, de az eredmény mégis elmaradt. A főváros hiába próbálkozott nyilvános árverésekkel, a legkitűnőbb telkeket sem tudta értékesíteni. Most a *Községi Takarékpénztárral* állapodtak meg és az erről szóló előterjesztés legközelebb közgyűlés elé kerül.

A főváros pénzintézete bizonyára előnyösebben tudja értékesíteni a városi telkeket, az eladási ár természetesen a vagyonleltári értéknél alacsonyabb nem lehet. A takarék minden egyes eladás után az elért vételár *3.25 százalékát kapja jutalék fejében,* de ebből kell fizetnie a propagandaköltségeket. A kölcsönösen megállapított eladási alapáron felül az esetleges többletből még 20 százalékot engednek át a Takaréknak, sőt még külön jutalmat is kap, ha az eladás váratlanul jól sikerül. Azért is könnyebben fogja a Községi Takarékpénztár a telkeket értékesíteni tudni, mert *a telkeket részletfizetésre is eladhatja.* Megvalósul tehát a főváros vezetőinek régi álma, hogy az *ugynevezett „beérett" telkeket eladja és helyettük olyan területeket vásárol, amelyek megszerzése révén elősegítheti a városfejlesztési álmok megvalósulását.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

KEMPELEN ÁGOSTON

tanácsnokkal,

a városrendezési ügyosztály vezetőjével,

aki az új akcióról ezeket mondotta:

— A városrendezési feladatok megoldására csak úgy vállalkozhatunk, ha megfelelő tőke áll rendelkezésre. A költségvetésben erre a célra *mindössze félmillió pengőt tartalékoltak és további félmillió pengő pedig Óbuda rendezésére szolgál.* Most olyan tervek vannak kiforróban, amelyeknek végrehajtására *újabb félmillió pengőre volna szükségünk az év végéig. Szendy* polgármester már régebben igyekezett a költségvetés keretén kívül előteremteni a városrendezéshez szükséges fedezetet. Erre a célra szolgáltak *a különböző telekcserék.* A telekcsere azonban nem mindig előnyös és feltétlenül nehézkesebb a lebonyolítása, mint a pénzüzleteknek. Nem lehet azért azt állítani, hogy a cserék általánosságban rosszak voltak, mert *sok olyan előnyös tranzakcióra mutathatunk rá, amelyet még rosszakarattal is bajos volna helytelennek beállítani.*

— Be kell vallani nyiltan, hogy nyilvános árlejtésen nem tudtuk azokat a fővárosi telkeket értékesíteni, amelyekre esetleg nem volt szükségünk.

A legutolsó árveréseknél legalább félmillió pengő bevételt szerettünk volna elérni és az összes bevétel csak 62.000 pengő volt.

A hiányzó összeget más forrásokból kellett előteremteni. Így vetődött fel azután az a gondolat, hogy *a Községi Takarékpénztár útján értékesítsük a fővárosi telkeket és ezzel kapcsolatosan olyan megállapodást kössünk, hogy a szükéges városrendezési célokra a megfelelő összeg mindig rendelkezésünkre álljon.*

A lapokban olyan hírek jelentek meg, hogy *a várható eladások terhére máris folyósítottak nekünk félmillió pengőt, vagyis már előre kölcsönt vettünk fel és ebből szerezzük meg a szükséges telkeket.* Erről szó sincsen. Félreértették a szerződés egyik kikötését.

Mi azt kívántuk a Községi Takarékpénztártól, hogy minden esztendőben legalább félmillió pengőt bocsásson a rendelkezésünkre és erre fedezetül lekötöttük a telkek értékesítéséből befolyó összegeket.

Erre azért volt szükség, mert könnyen előfordulhat, hogy a Községi Takarékpénztár nagyobbarányú telekértékesítési akciót indít, de az üzletből eleinte nem áll megfelelő pénz a rendelkezésre, holott nekünk a telekvásárlásokra pénzt kell folyósítani. A főváros nem várhat esetleg évekig arra, míg a telkek ára befolyik a Községi Takarékpénztárhoz, tehát *a fővárosnak joga van félmillió pengő értékig a Községi Takarékpénztárt igénybe venni és ezt az összeget minden további nélkül telekértékesítésre fordíthatja.* Az előleget most nem vettük fel és *csak akkor vesszük igénybe a részünkre fenntartott hitelt, amikor az városrendezési célokra szükséges.*

*

Kempelen tanácsnok nyilatkozata megvilágítja az egész kérdést. *Szendy* polgármester javaslata is rámutat arra, hogy *küszöbön van Angyalföld, Kelenföld, az Alsórákosi rétek, Viziváros és Óbuda, valamint a Várhegy nyugati és keleti oldalának szabályozása, sőt nincs még befejezve a Tabán rendezése sem. Az új hidak környékének rendezése is sok áldozatot kíván a fővárostól.* Mindezek olyan nagyjelentőségű városrendészeti kérdések, amelyeknek elhanyagolása *nagy hiba volna.* A Községi Takarékpénztár bekapcsolásával lehetővé válik nemcsak a fővárosi telkek értékesítése, hanem elő *lehet teremteni a feltétlen szükséges városrendezésekre a szükséges pénzügyi fedezetet is.*

Pénteken tárgyalják a gyors- és nagyvasút építésének tervét

A *Harrer* Ferenc dr. vezetésével működő városfejlesztési különbizottság pénteken rendkívül nagyjelentőségű ülést tart. A meghívó szerint két, a székesfőváros jövő közlekedési politikájának irányt szabó ügy tárgyalása kerül napirendre: *egyik a nagyvasút, másik a gyorsvasút ügye.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

jól informált helyen

arról értesült, hogy a két kérdés tárgyalása annál az oknál fogva vált sürgőssé, hogy a *Darányi* Kálmán miniszterelnök által

Győrben bejelentett belső kölcsönben minden valószínűség szerint a székesfőváros is részesedni fog

és az általa igénybevételre kerülő hitelösszegek egy részének terhére, ha nem is teljes egészében, de megvalósíthatók lesznek azok a beruházások, amelyek *vagy a nagyvasút, vagy a gyorsvasút kiépítésével merülnének fel.*

A *Közmunkatanács* korábbi állásfoglalása alapján a két probléma közül sokkal időszerűbb *a gyorsvasúti megoldás,* már csak azért is, mert mint ismeretes, éppen a közelmult napokban tették folyamatba *a gyorsvasút dunaparti kialakításához szükséges munkálatokat,* illetőleg azok egy részét: *a Lánchíd-aluljáró megépítésének előmunkálatait.* Az eredeti elképzelések szerint a gyorsvasút dunaparti vonalának létesítési költségeit a székesfőváros öt egymásután következő év költségvetésében szándékozott előirányozni, a pénzügyminisztérium azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy *ilyen, elsősorban*

a jövő generáció érdekeit szolgáló nagyarányú beruházások terhei nem háríthatók át a folyó költségvetésekre,

hanem azoknak kiadásai *költségvetésenkívüli összegek igénybevétele útján fedezendők.*

Az a lehetőség, amely most nyílt meg az állami belső kölcsönben való esetleges részesedéssel, *teljes mértékben megfelelne a minisztérium álláspontjának* és nemcsak az válhatnék valósággá, hogy öt-hat esztendőn belül a gyorsvasút dunaparti vonala átadható legyen rendeltetésének, honem *kiépíthetnék a gyorsvasúti forgalom másik főpillérét képező kelet-nyugati irányú fővonalat is.*

A városfejlesztési különbizottság szakértői a bizottság korábbi intézkedése következtében hosszú hónapok óta foglalkoztak már mind a gyorsvasút, mind a nagyvasút tervbevett vonalhálózatának legmegfelelőbb módon való kidolgozásával, emellett azonban kiterjeszkedtek a nyers költségszámításokra is, így tehát a pénteki ülésen egészen bizonyosan *rendkívül érdekes és nagyjelentőségű határozathozatalokra van kilátás.* Jóllehet a városfejlesztési különbizottság csak véleményező szerv, de mert működésének eddigi egész ideje alatt mindenkor bebizonyította a székesfőváros jól felfogott érdekeinek megfelelő abszolut tárgyilagosságát, az általa hozandó döntések egyáltalán nem tekinthetők teoretikus jellgűeknek.

Az egész autonómia *érdeklődése fordul éppen ezért a pénteki ülés tárgyalási eredményei felé.*

STELCZER JÁNOS
Telefon: 293—725.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém !
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Kiváló minőségű
chamotte téglák
jutányosan kaphatók.
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR CSEREPELÉSI IRODÁJA,
IX., KOPPÁNY-UTCA 2—4. Telefon: 134-054.

Készül az új húsvizsgálati szabályrendelet

Állatbizományos nem lehet egyszersmind nagyvágó

Az élelmiszervizsgálatok terén, mint ezt lapunk más helyén megállapítjuk, az utóbbi években nagy eredményeket ért el a főváros. Ha mégis valami hiány mutatkozik, akkor annak oka a nem korszerű rendelkezésekben, de még inkább az ellenőrzésre hivatott személyzet elégtelenségében keresendő. Főképpen *a húsvizsgálatra* és ennek keretében a *baromfiellenőrzésre* vonatkozik ez, ahol még nem áll a főváros azon a magaslaton, mint aminőt az élelmiszervizsgálatok terén általában elért. A főváros vezetősége ezen a helyzeten segíteni akar és ezért, mint *illetékes helyen* értesülünk,

új húsvizsgálati szabályrendelet készítését határozta el.

Ebben a szabályrendeletben kerül megoldásra *a baromfiellenőrzés* kérdése is, amely mind nagyobb problémává emelkedett, amint a baromffelhozatal az évek folyamán egyre rohamosabban nőtt. Ma már körülbelül *százezer métermázsa baromfit hoznak fel évenkint a fővárosba* és ennek az óriási mennyiségnek állategészségügyi ellenőrzésére nincsen kellő számú állatorvos. Jelenleg csak a nagyvásárcsarnokban folyik baromfivizsgálat, úgy, hogy az áru legnagyobb része ellenőrzés nélkül jut a fogyasztóhoz. A lehetőség azután megtermi a visszaéléseket. Ezért kerül *elhullott vagy levágott állapotban megromlott baromfi a piacra*, mint ezt a *Fővárosi Hirlap* is megállapította, rámutatva arra, hogy a visszaéléseket nem csak a kisemberek, hanem

nagy exportcégek, sőt a kiviteli kereskedelem vezető funkcionáriusai is elkövették

és a közeledő Eucharisztikus Kongresszus miatt megtartott razziák *előkelő vendéglőkben, drága lokálokban is fedeztek fel romlott baromfit*, amit már ropogós állapotban a sütőből húztak elő.

Az új húsvizsgálati szabályrendelet majd megteremti a teljes rendet ezen a téren is, de ehhez egyidejűleg

az állatorvosi létszám lényeges szaporítására van szükség.

A kérdést már előkészítette a közegészségügyi ügyosztály, amely egyelőre a meglévő erők fokozott igénybevételével igyekszik a bajokat ellensúlyozni.

*

A húspiacnak egy másik kérdése is napirendre került a legutóbb egy állatbizományos kérelme kapcsán. A *Mangold Állatbizományi Rt.* engedélyt kért a fővárostól *sertéshús vágóhidi bizományi árusítására.* A közélelmezési bizottság, az ügyosztály javaslatára, a kérelmet *elutasította* és ez a tény olyan feltálalásban került nyilvánosságra, mintha a főváros a hús vagy zsír bizományi árusítását egyáltalában nem engedné meg. Ezzel szemben az a valóság, hogy

a főváros állatbizományosnak nem ad szúró- és vágóengedélyt,

vagyis *az állatbizományosból nem lehet egyúttal nagyvágó is*, amint ezt a *Mangold Állatbizományi Rt. szerette volna.* A kettős szerep ugyanis megengedhetetlen versenyt okozna és nagyon kedvezőtlen helyzetet teremthet a beküldők számára.

Kőszeg vidékén és a Pilis hegységben is épít klimatikus gyógyiskolákat a főváros

Nyaralni viszik a szegénysorsú óvodásokat is — Nyári leventetáborozás Borsod- és Nógrádmegyékben

Az iskolaorvosi intézmény statisztikájának adatai szerint a fővárosi iskolákba járó tanulók tekintélyes része van kitéve *a tuberkolózis veszedelmének.* Az időről-időre megtartott szakorvosi vizsgálatok megállapításai szerint

a szegénysorsú iskolásgyermekek nagy százaléka tbc-s fertőzésben szenved

és bár a főváros vezetősége egyrészt a gyermeknyaraltatási akció fentartása, másrészt az iskolai étkeztetési akció segítségével óriási áldozatokat hoz a tankötelesi korú gyermekek egészségének helyreállítása érdekében, *az eredmények éppen a tbc-s gyermekek betegségének speciális jelegére való tekintettel mégsem tekinthetők teljesen kielégítőknek.* Ez a megállapítás szükségszerűen hozta magával azt a tervet, hogy a székesfőváros az iskolásgyermekek fokozottabb egészségvédelme érdekében *különleges intézkedéseket tegyen.*

Beavatott helyről

nyert információnk szerint a polgármester azzal a tervvel foglalkozik, hogy javaslatot terjeszt az autonómia szerve elé, amelyben egyrészt *az erdei iskolák számának gyarapítását kéri, másrészt gondoskodni kíván arról, hogy az ország klimatikus szempontból szóbajövő egyes területein állandó jellegű iskolai üdülőhelyeket létesítsenek.*

Hónapokkal ezelőtt elsőnek jelentettük, hogy a közoktatási ügyosztály tárgyalásokat kezdett *Gyöngyös város vezetőségével az első ilyen iskolai üdülőtelep felállítása érdekében.* Azóta ezek a megbeszélések, amelyekben a szociálpolitikai ügyosztály is tevékeny részt vett, *már sikerre is vezettek,* és

a legközelebbi napokban megkezdődnek a Gyöngyös város által rendelkezésre bocsátott területen a mátrai erdőség egy szélmentes helyén as iskolai üdülőtelep építési munkálatai.

Abban az esetben, ha a törvényhatóság, mint az nem kétséges, *helyeslléssel fogadja* a polgármesternek a jövő generáció érdekében eléje terjesztendő javaslatait, *úgy még ennek az esztendőnek folyamán egy, esetleg két magaslati iskolai üdülőhely építési munkálatait szándékoznak megkezdeni.* Az elhangzott orvosi vélemények figyelembevételével most egyrészt a Pilis hegységben, másrészt Kőszeg vidékén keresnek alkalmas helyet, a megfelelő területek átengedésére vonatkozó konkrét tárgyalások azonban *csak akkor kezdődnek meg, ha az elvi felhatalmazás már megtörtént.*

Az idei nyáron egyébként az iskolai gyermeknyaraltatási akciót a múlt évben kísérletképpen bevezetett újítás további kiépítésével fogják lebonyolítani. Nemcsak az elemi iskolát látogató növendékeket részesítik tehát a nyaraltatás felbecsülhetetlen jelentőségű előnyeiben, hanem

sorozásra viszik az óvodai növendékeket is

és közülük azokat, akikről az orvosi vélemény megállapítja, hogy feltétlenül szükségük van az itthoni környezetből való eltávolításokra, *három-hat héten keresztül szintén nyaraltatni fogják.*

Szorosan ehhez a kérdéshez tartozik *a leventenyaraltatás ügye is.* A leventeintézmény keretébe tartozó ifjak az elmúlt években is nagy számban vettek részt a főváros által vezetett, főképp balatonmenti táborozásban. A táborozást 1938 nyarán megismétlik, sőt tovább is fejlesztik és pedig úgy, hogy nemcsak a Balatonhoz, hanem Nógrád-megyébe és valószínűleg Borsodmegyébe is útnak indítanak nagyobb számú leventecsapatot.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városi raktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ósz-u. 14
Mozaiklapok, kátgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

Özv. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kóraktár
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—602.

HÍREK A PÁRTBÓL

Krompaszky Miksa ünneplése

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* meleg ünneplésben részesítette dr. *Krompaszky* Miksát abból az alkalomból, hogy tagja lett az országgyűlésnek. A csütörtöki pártvacsora keretében folyt le az ünneplés, amelyre nagy számban jelentek meg a pártkör tagjai. Dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsossal élén részvettek a pártvacsorán: dr. *Bessenyey* Zénó titkos tanácsos, a Közmunkatanács elnöke, dr. *Harrer* Ferenc felsőházi tag, *Terbócz* Imre, dr. *Usetty* Béla, dr. Pőzel István országgyűlési képviselők, dr. *Horony-Pálfi* Aurél tanácsnok, *Kátay* Béla pápai kamarás, plébános, a párt törvényhatósági bizottsági tagjai csaknem teljes számban és sokan a pártkör egyéb tagjai sorából.

Gazdy Jenő törvényhatósági bizottsági tag üdvözölte a párt nevében *Krompaszky* Miskát. Méltatta eddigi közéleti munkáját, kiváló tevékenységét az oktatásügy terén és szolgálatait a párt céljai érdekében.

A zajos éljenzéssel fogadott üdvözlő beszéd után *Krompaszky* Miksa mondott köszönetet a meleg szeretetért, amely személye iránt a pártban megnyilvánult. Nagy örömmel és munkakészséggel fogadta, hogy a törvényhozók sorába léphetett, ennek elérésére azonban egyetlen küszöböt se lépett át. További munkásságának célja is a harmónia, a béke, amely egyedül vezethet csak boldogulásra. Beszéde során melegen emlékezett meg kerületének érdemes és önzetlen polgáráról, *Lédermann* Mór örökös törvényhatósági bizottsági tagról.

Lédermann Mór mondott még köszönetet közéleti tevékenységének méltatásáért, majd véget ért a vacsora, amely után még sokáig maradt együtt az ünneplő társaság.

A szabadság ünnepét a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* minden kerületi pártkörében megülték. Lelkes közönség gyülekezett össze, hogy meghallgassa a szónokokat és az ünnepi programot, amelyben mindenütt ott szerepelt az örökszép *„Talpra magyar!"* Az ünnepi szónokok a nagy időkbe visszanézve, vonták le a mai időkre szóló tanulságot, hangoztatva, hogy *a nemzeti egység, az összefogás, a harmónia* az, amely az országot boldogabb jövő felé vezeti. Erre a békés összefogásra, nyugalmat, munkát termelő harmóniára törekszik a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja*, amely túltéve magát a minden áron való politizáláson, *Zsitvay* Tibor pártelnök útmutatása nyomán *a közérdekért, a főváros polgárságának javáért és a nagy nemzeti célokért küzd.*

Az I. kerületi pártszervezet hétfőn este rendezte délivasúti helyiségében szabadságünnepét, amelyen nagy, lelkes közönség vett részt. Dr. *Hoór Tempis* Mór kerületi elnök mondta a megnyitót, amely után vitéz dr. *Somogyi* Béla törvényhatósági bizottsági tag emelkedett és tartalmas ünnepi beszéde következettt. Az est művészi műsorában *Rezik* Béla tanár vezényletével az Óbudai Gyári Dalkör, *Sebestyén* Mária szavalóművésznő, *Pusztay* Sándor operaénekes, *Bálint* Sándor énekművész, *Farkas* Irma zongoraművésznő és *Zombory* Zoltán, a széphangú énekes vett részt. Az ünnepséget felhasználta *Somogyi* Béla arra, hogy *Hoór Tempis* Mórt, a népszerű kerületi elnököt hetvenedik születésnapja alkalmaából üdvözölje a közönség zajos ovációja közben.

A XIV. kerület Krompaszky vacsorája. A XIV. kerületi pártszervezet Mohács-utca 6. számú körhelyiségében március 22-én este 8 órai kezdettel ünnepi vacsorát rendez dr. *Krompaszky* Miksa országgyűlési képviselő tiszteletére abból az alkalomból, hogy a törvényhozás tagja lett. A vacsorán résztvesz dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök, dr. *Bessenyey* Zénó, a kerület országgyűlési képviselője, *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő és dr. *Hegedüs* Bertalan törvényahtósági bizottsági taggal és *Fülöp* Endre kerületi elnökkel élén a választópolgárság.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

Meggátolják az élelmiszerhamisítást és a vizes tej csempészését

A Székesfőváros Vegyvizsgáló Intézete tavaly 28.000 ellenőrző vizsgálatot végzett

A május végén esedékes katolikus világtalálkozó előkészületei sorában nagy súly esik az élelmiszerellátásra, még pedig nemcsak a kellő mennyiség, hanem a minőség tekintetében is. A *Fővárosi Hirlap* ismertette már azokat a szigorú rendelkezéseket, amelyeket *Szendy* Károly polgármesternek az élelmiszerek ellenőrzése és preventiv vizsgálata érdekében kiadott rendelete foglal magában. Ebből az alkalomból meggyőződést óhajtottunk szerezni arról, hogy ennek az ellenőrzésnek, amely máris nagy apparátussal indult meg, milyen eredményei vannak. Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt

illetékes helyen

kijelentették, a vizsgálatok *az élelmiszerhamisítások ellenőrzése terén nagyon megnyugtató eredményekre vezettek és inkább csak a higiénikus szabályok fokozottabb betartása terén akadt kívánnivaló.*

Valamikor a legtöbb baj a *tej* forgalombahozatala körül mutatkozott. Ezzel szemben *ma szinte ideálisan megváltozott a helyzet.* Ebben sok része van a tejrendeletnek, de még inkább annak a fáradhatatlan és éber munkának, amelyet a főváros *Vegyvizsgáló Intézete* végez és amelyet a kerületi *tisztiorvosok,* valamint a *vásárfelügyelőségek* teljesítenek. Más oldalról, a tej baktériumtartalmának ellenőrzése terén elősegíti ezt a munkát a *Székesfőváros Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézete,* amelynek munkájához hiányzik még az újabb tejrendelet, amely a minőséget szabályozza. Ez a *minőségi tejrendelet,* mint a földmívelésügyi minisztérium és a belügyminisztérium együttes munkája, *készülőben van.* Sürgős megjelenése azért is kívánatos, mert a tej minőségének megállapításával szabályozásra kerül a maximális baktériumtartalom és ezzel a baktériumvizsgálatoknak meg lesz a szankciója is.

A szigorú tejellenőrzés mindenekelőtt megteremtette azt a helyzetet, hogy

a tejnek a főváros területére való becsempészése teljesen megszünt.

A legális úton forgalomba kerülő tej pedig a legszigorúbb ellenőrzés alatt áll és ezzel a hamisításnak, vagyis a vízezésnek is bealkonyodott. Míg például

az 1922-ben vett tejmintáknak 80 százaléka mutatott hamisított tejet, ma mindössze 2 százalékra zsugorodott össze a tejhamisítás

és az esetek emellett meglehetősen enyhék. A megállapított hamisításokat főképpen *az üzletek kifutói követték el,* olyan módon, hogy a megbízóiktól kihordásra kapott teljes tejbe útközben vásárolt *lefölözött tejet kevertek,* hogy a tejmennyiséget szaporítsák és a többleten a saját hasznukra túladhassanak. Ilyen visszaélések miatt az utóbbi időben vagy *félszáz kifutótól vette el az igazolványt a Vegyvizsgáló Intézet.*

Az egyéb élelmiszerek hamisítása is csaknem teljesen megszünt.

A téglaporral kevert paprika, a gipsszel súlyosított liszt, pörkölt babbal elegyített darált kávé már csak a mult rossz emlékei közé tartozik. A kereskedelem nagy versenyében szigorúan őrködik az áruk minőségén és az üzleti cimkékkel ellátott csomagolások és a márkázások is nagyban hozzájárultak az üzleti szolídsághoz. A romlott áruk forgalombahozatala is nagyon lecsökkent még a nyári időben is, amikor hajdanában a romlott hentesáruk szezonja volt. Hamisításnak minősül, bár nem veszedelmes, csupán a tápérték szempontjából kifogásolható az a *májas hurka,* amelyet májas vízben főtt *rizzsel* töltenek meg. Ezt szabadon lehetne árusítani, ha rizses hurkának neveznék. Nem tartják be a szabályokat

a műbélbe töltött hentesáruk

forgalombahozatalánál. A műbelet, amely *papíranyagból, celofánból,* sőt *selyemanyagból* készül, minden esetben fel kellene tüntetni az árusítónak és ez gyakran nem történik meg. Egyébként műbelet csak azoknál a gyártmányoknál szabad alkalmazni, amelyeket meghámozva fogyaszt a közönség, így például műbélbe töltött virsli árusítása tilos, viszont a szalámit szabad műbélbe tölteni.

Mindezek különben csak ártatlanabb fajtájú kilengések és hogy ennyire javult a helyzet az élelmiszerpiacon, az a megjavult üzleti etika mellett nem kis részben annak tulajdonítható, hogy a *Vegyvizsgáló Intézet* a legutóbbi évben is

28.000 vizsgálatot

tartott.

Az Eucharisztikus Kongresszus alkalmából tehát nincsen ok aggodalomra ezen a téren, az esetleges alkalmi visszaéléseket pedig meg fogja akadályozni az az eddig soha nem alkalmazott szigorú ellenőrzés, amelyet az esedékes időre tartogat a főváros.

Ujabb terv szerint átépítik a Hősök-terét az Eucharisztikus Kongresszus után

Az újáalakított téren május 8-án tartják az első országos ünnepet

A *Hősök-terén* szorgalmasan folyik a nagy átalakítási munka, amelyet az *Eucharisztikus Kongresszus* siettet. A közönség, amely újabban élénken érdeklődik a városrendezési kérdések iránt, nagy figyelemmel kiséri a munkálatokat és várja, hogy miképpen alakul ki, milyen hatású lesz az ünnepségek tere és miképpen befolyásolja az a fővárosnak ezt a reprezentativ részletét. Mindenesetre elsősorban hivatott a bírálatra *Kerlész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag, aki a Hősök-terén háromszorosan is érdekelve van. Mint a frontharcosok országos ügyvezető alelnöke ő a legfőbb rendezője a tér évenkint megujuló legnagyobb eseményének, az országos frontharcos találkozónak, az ő indítványára kapta nevét a tér, végül az ő gondolata volt a térnek a nagy ünneplő tömegek számára való átalakítása. Közéleti tevékenységének ezt a fejezetét éppen a minap méltatta a *Kertesz* Elemér tiszteletére rendezett ünnepi vacsorán *Király* Kálmán tanácsnok, akinek vezetése alatt az átépítési munkálatok folynak. Mindezek alapján a tér átépítésének befejezése előtt a munkálatokról és a Hősök-terének kialakuláséról megkérdeztük

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági tagot,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— Vasárnap délelőtt, a tavaszi napsütésben néztem meg utoljára a Hősök-terét, amelyen most már befejezéshez közelednek az átépítési munkák. Meg kell állapítanom, hogy *ezzel az átépítéssel Budapest olyan térhez jut, amely középeurópai viszonylatban a legimpozánsabbak egyike lesz.* Nagyban hozzájárul ehhez a környezet, amelynek szépségét valójában majd csak az átépített tér fogja kihangsúlyozni. Hogy például *a Szépművészeti Múzeum milyen nagyszerű építészeti alkotás, ezt csak ezután fogja Budapest megtudni.*

A térnek egész területe most körülbelül *11.000 négyzetméter lesz,* amelyen — ha egy emberre egy negyed négyzetméter területet számítunk — *könnyen el lehet helyezni 40.000 embert.* Ez a most kialakuló, egybefüggő, hatalmas tér ebben a formájában — megítélésem szerint — kizárólag az Eucharisztikus Kongresszus, vagy más hasonló, ritkán előadódó, óriási méretű tömegmozdulás céljára alkalmas.

Az Eucharisztikus Kongresszus lezajlása után feltétlenül bizonyos elhatárolásokat kell keresztülvinni

járdaszigetek beiktatásával, úgy artisztikus szempontból, de meg azért is, mert *a nálunk szokásos tömegmegmozdulások a teljesen egysikú téren elvesznek.* Még az évenkinti frontharcos ünnepségeknek is, amelyeken körülbelül 15—20.000 ember szokott résztvenni, ez lenne a sorsuk.

— Különben is a tér a mostani átalakítás kapcsán, a Milleneumi Emlékműtől kiindulva, nem mélységben, hanem *szélességben nagyobbodott meg,* tehát ennek szemmeltartásával kell az átépítés tervén majd változtatni. Az átalakítást úgy gondolom megoldhatónak, hogy ha a királyszobrok külső ívének mintegy folytatásaként a kocsiút és a belső tér közé merőlegesen,

díszkandelláberek beépítésével egy-egy járdaszigetet létesítenek

egészen az arénaúti kocsiút széléig. Ezzel a teret alkalmassá tennék arra, hogy a belső részen az ünnepeken felvonuló alakulatok katonás egységben elhelyezhetők legyenek, a nézőközönség pedig a járdaszigeteken és a mögöttük lévő széles úttesteken kapna helyet.

— Természetesen megértem, hogy az Eucharisztikus Kongresszussal kapcsolatban bizonyos különleges követelmények állanak fenn a tér átalakítását illetőleg, de a világünnep után feltétlenül szükséges, hogy

a teret a magyar élet rendes adottságaihoz közelebb hozzák,

amelyet a szorosan vett térnek stilszerű elhatárolásával tartok keresztülvihetőnek. Ha ez nem történhetne meg, akkor ki kell jelentenem, hogy nem az lesz a térből, amit elképzeltem.

— **Az újjáalakított Hősök terét egyébként május 8 án fogják elsőizben használni**

Magyarország legnagyobb pontszerző bajnoki autó- és motorbicikli versenye, a *Hősök Emlékversenye* alkalmából. Ennek az 1250 kilométeres körversenynek az indulási helye a *Hősök Emlékműve,* ahova 24 órán át megállás nélkül történő verseny után visszatérnek a résztvevők, hogy a Hősök Emlékkövére letegyék azokat a virágokat, amelyeket útközben kaptak.

— Most, amikor már csak rövid idő választ el az átépített tér megnyitásától, ki kell jelentenem, hogy nagyon jól esett, hogy *Szendy* Károly polgármester és *Király* Kálmán tanácsnok magukévá tették ezt a tervet és megvalósuláshoz segítették és bizom benne, hogy az Eucharisztikus Kongresszus lezajlása után a további lépések is megtörténnek a tér tökéletes kiépítésére. Ezzel egyidejüleg nem hagyom feledésbe menni *a miniatür múzeum* gondolatát sem.

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron gyártás és javítás amerikai rendszerű edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1872. ✱ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ● Telefon: 111—665.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője, Magyarország aranykoszorús mestere.

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Események

Fővárosi Hiriap
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Zsitvay Tibor felfedezte a visegrádi őrtorony erődjét. A visegrádi vár környékének rendezése alkalmával nevezetes felfedést tett dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, a magyar turisták vezére. Az esztergomi műút építése közben, a Duna közelében katakombaszerű üregre bukkant, amelyről megállapította, hogy *ez a visegrádi Salamon-őrtorony Dunára kitólt megfigyelő erődje volt.* Zsitvay Tibor közölte megállapítását dr. *Lux* Kálmánnal, a Műemlékek Országos Bizottságának kiküldöttével, akivel abban állapodtak meg, hogy *az erődöt eredeti stílusában rekonstruálják.* Az újjáépítendő *erőd kapuja át fogja ívelni a most készülő műutat,* ami új vonzóereje lesz ennek a szép vidéknek.

Szendy Károly polgármester ünneplése a Tisztviselő Kaszinóban. A *Tisztviselő Kaszinó* Esterházy-utcai helyiségének dísztermében tartotta ezévi rendes közgyűlését, amelyen *Szendy* Károly polgármester elnökölt. A közgyűlés *Martin* István ügyvezető alelnök előterjesztései alapján belső ügyeket tárgyalt, majd titkárrá választották *Heyek* Lászlót. A közgyűlés után ünnepi vacsora volt, amelyen a serlegbeszédet *Vecseklőy* József ny. kúriai bíró mondotta, azután a megjelent nagyszámú és díszes közönség lelkes ünneplésétől kísérve *Osvald* István, a Kúria ny. elnöke *Szendy* Károly polgármestert üdvözölte abból az alkalomból, hogy a kormányzó legutóbb a II. osztályú magyar érdemrenddel tüntette ki. *Szendy* polgármester megilletődött szavakal mondott köszönetet az ünneplésért.

Eljegyzés. *Pap* Ferenc nyugalmazott magyar királyi folyamőrvezérkapitány, a Vízművek vezérigazgatója és neje, *Pazuchanits* Mária leányát, *Loncyt* eljegyezte kismutniki dr. *Malonyai* László magyar királyi csendőrfőhadnagy.

Értekezlet a szabadtéri színpad sikerének biztosítására. A margitszigeti szabadtéri színpad ügyében dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármesternél szűkebbkörű értekezlet volt, amelyen résztvett a Közmunkatanács részéről: dr. *Bessenyei* Zénó titkos tanácsos, elnök, *Fodor* Sándor miniszteri osztályfőnök, *Szaplonczay* Ödön miniszteri tanácsos, *Kaffka* Péter műszaki tanácsos, továbbá *Tormay* Géza államtitkár, az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal elnöke, vitéz *Hadsz* Aladár miniszteri tanácsos, a főváros részéről: *Szendy* Károly polgármester, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok és *Szebeny* József főjegyző. Az értekezlet során beható vita után véglegesen *megállapították azokat az anyagi feltételeket, amelyek a margitszigeti szabadtéri színpad azonnali létesítését biztosítják.*

Új fővárosi bizottsági tag. A főváros törvényhatóságának igazoló választmánya *Uselty* Béla dr. elnöklésével ülést tartott. Az ülésen a *Pályi* Gyula dr. elhúnyt bizottsági tag helyének betöltésével kapcsolatos intézkedéseket tárgyalták. A bizottság úgy határozott, hogy *Pályi* Gyula dr. helyére *Brózik* Bódog ügyvéd kerül, mint a budapesti ügyvédi kamara képviselője.

Védik a pusztuló bölényeket

Négytagú európai bölény-család az állatkertben

A bölény úgy szerepel, mint az őstermészetből ittmaradt poézis. Miként a mohikánokat, a bölényeket is utolsóként szokás emlegetni és a közönség ezért megkülönböztetett, rokonszenves érdeklődéssel fordul a zordon és mélabús állatok felé, szinte aggódva, hogy egészen ki ne fogyjanak.

Az európai bölények különben, ahányan vannak, mind hivatalosan számontartott állatok. Az európai bölények nemzetközi védőtársulatának védőszárnyai alatt állanak, számszerint hetvenen, mert ennyi Európában a számuk. Ebben a védőtársulatban képviselete van a székesfővárosi Állatkertnek is, amely négy darab európai bölénnyel büszkélkedhetik.

A védőtársulat rendelkezése folytán tenyészti Lengyelország is bölényeit a bialovicsi vadászterületen. Európában, ahol valamikor rengeteg bölény tanyázott, egyedül ezen a bjelovjezsi szigeten maradtak meg bölények, amelyek száma az utolsó cár alatt még nagyon tekintélyes volt. A háborúban azután kipusztították ezeket a bölényeket az Oroszországot megszálló katonák. Maga Hindenburg és Ludendorf is vadászott bölényekre és vadásztak sokan, úgy hogy egy szálig elfogytak. A mai néhány bölény már csak telepítés útján került az egykori bölény-paradicsomba, állatkertek menedékéből vásárolták őket és odaadták nekik a régi erdőt, hogy szaporodjanak. Csak mérsékelten szaporodtak, mert ez bölényeknél lassan megy, nem úgy, mint a házinyúlnál.

Nem szabadon, hanem bekerített területen próbálta szaporítani bölény-állományát egy időben a Székesfővárosi Állatkert is. Nyolc évig tanyáztak a pesti bölények a visegrádi erdőben, míg azután Nádler Herbert állatkerti igazgató visszaterelte őket az Állatkertbe. Megállapította ugyanis, hogy az intézkedés, amelyet még az ő igazgatósága előtt tettek, nem vált be. A bölények Visegrádon nem szaporodtak, hanem fogytak: ötből háromra apadt a számuk. Mielőtt még az utolsó bölény is elfogyott volna, a maradékot hazahozatta. Ma ezekből a bölényekből csak egy darab van életben. Azóta született kettő és megszaporodott a létszám egy vásárolt bikával. Nagyon jól érzik magukat az állatkerti miliőben és minden kilátás meg van rá, hogy lassan, módjával, de szaporodni fognak. Van azonkívül az Állatkertnek egy háromtagu amerikai bölény-családja is: apa, anya és gyermek.

Amerikában nagy számban vannak bölények, de a mai létszám csak töredéke annak az óriási bölény-állománynak, amely valaha Amerikában volt. Ott is kipusztították őket az emberek. Valamikor azért lőtték le őket, hogy Newyorkot bölénynyelvvel, a gazdagok kedvenc csemegéjével lássák el. Ezt a gyalázatos pusztítást azonban megtiltotta a törvény és a bölény Amerikában is védett állat lett, amelyre vadászni nem szabad.

Megbízatások és áthelyezések a városházán és az elöljáróságoknál. *Szendy* Károly polgármester dr. *Boros* Pál főjegyzőt, a közoktatási ügyosztály helyettes vezetőjét, mint megírtuk, a XIV. kerületi elöljáróság vezetésével bízta meg. Helyébe a VII. ügyosztály vezetőjének állandó helyettesítésére vitéz dr. *Vécsey* Kálmán főjegyző kapott megbízást. A IV. ügyosztály vezetőjének állandó helyettesítésével a jogügyi ügykörben dr. *Szvoboda* K. Endre főjegyzőt, a katonai és illetőségi ügykörben pedig dr. *Sey-Slaub* Aladár tanácsjegyzőt bízta meg a polgármester. Ezenkívül *Keresztes* Miklós főjegyzőt az I. kerületi elöljárósághoz helyezte át és egyidejűleg megbízta a kerületi elöljáróság állandó helyettesítésével, továbbá megbízást kapott a XII. kerületi elöljáróság megszervezési munkálatainak folytatásával. Ugyanekkor *Jenkey* Zsigmond főjegyzőt az I. kerületi elöljáróságtól a VI. kerületi elöljárósághoz helyezte át és ott megbízta a kerületi elöljáró állandó helyettesítésével. Dr. *Morzsanyi* Károly tanácsjegyzőt a VI. kerületi elöljáróságtól a X. kerületi elöljárósághoz helyezte át és egyidejűleg megbízta a kerületi elöljáró állandó helyettesítésével.

A BSzKRT tarifareformja az üzempolitikai bizottság előtt. Az üzempolitikai bizottság az elmult hét folyamán hét ülést tartott dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos elnöklésével. Első ülésén folytatta a bizottság *a BSzKRT tarifareformjának* az előkészítésénél irányadó elvi kérdések tárgyalását. *Patz* Sándor igazgató bemutatta a bérletjegy-rendszerről, valamint az átszállójegy típusokról összeállított ismertetést. Ezzel kapcsolatban *Urbanovich* G. Zoltán és dr. *Veress* Gábor szakértői előadásában megvitatták az alapdijas és az átalánydijas bérletrendszerek előnyeit és hátrányait. A szakértők nyilatkozataira dr. *Perczel* György vezérigazgató tette meg észrevételeit. Megvizsgálták a távolsági dijszabásnak az üzemi felesleggel való összefüggéseit is. — Második ülésén a bizottság *az Elektromos Művek* és a *Gázművek* néhány műszaki, de főleg kereskedelmi tevékenységének az egyesítésére adódó lehetőségekkel foglalkozott. Több felszólalás után az érdekelt üzemek részéről *Plósz* Pál és dr. *Véssei* Ede vezérigazgatók ismertették a kérdésről kialakult felfogásukat és tették meg észrevételeiket.

A Székesfővárosi Népművelési Bizottság és a Székesfővárosi Zenekar jubileuma. A *Székesfővárosi Népművelési Bizottság* és a *Székesfővárosi Zenekar* fennállásának 15. évfordulója alkalmából ünnepi díszhangversenyt rendezett a Vigadó nagytermében. A hangversenyt *Erkel* Magyar ünnepi nyitánya vezette be, ezt követte *Ravel* zongorára és zenekarra írt Concertója Gilles *Guilbert* párisi zongoraművész közreműködésével. A hangversenyt *Beethoven* IX. szinfóniájának előadása zárta be. A hangversenyt ünnepi ülés előzte meg, melyen dr. *Schuler* Dezső alpolgármester elnökölt. Az ülés kiemelkedő eseménye dr. *Némethy* Károly előadása volt, mit a gyengélkedő tanácsnok helyett dr. *Garancsy* László főjegyző olvasott fel. Az ülésen az egyes művészi, egyetemi és irodalmi testületek képviselői üdvözölték a Népművelési Bizottságot és a Székesfővárosi Zenekart jubileumuk alkalmából.

A Saskör közgyűlése. A Saskör március 19-én, szombaton este 8 órakor tartja saját helyiségében (IV., Vámház-körút 4. I. em.) *46-ik évi rendes közgyűlését.* Határozatképtelenség esetén március hó 26-án este 8 órakor lesz a közgyűlés.

Felvétel a Vakok Intézetébe. A *Vakok József Nádor Kir. Országos Intézete* az 1938—39. tanévre felvesz vallás, nemzetiség és nemre való tekintet nélkül világtalan és csökkentlátású gyermekeket, akik negyedik életévüket betöltötték, de a vakságon kívül nem szenvednek olyan testi vagy szellemi fogyatkozásban, mely eredményes nevelés-oktatásukat meghiúsíthatná. Felveszi továbbá tizennégyéves korukig azokat a gyermekeket is, akik az iskolai oktatás folyamán veszítették el látásukat, vagy mint vakok, nyilvános iskolában, esetleg magánúton végzik tanulmányaikat. A kérvényeket a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz intézve, május 15-ig kell az intézet igazgatóságánál (XIV., Ajtósi Dürer-sor 39.) benyujtani.

Előadás az iskolaszanatóriumokról. A *Magyar Iskolaszanatórium Egyesület* március 21-én délután 6 órakor a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége hivatalos helyiségében (VIII., Mária-utca 10.) vetítettképes előadásban ismerteti a *svábhegyi* és *szentgotthárdi iskolaszanatóriumokat* és azok működését. Előadó *Szieberth* Imre kormánytanácsos lesz.

Szülők figyelmébe!
Svábhegyi és szentgotthárdi iskolaszanatóriumok.
Subalpin klímájú gyógy-, üdülő- és tanintézetek elemi- és középiskolai tanulók részére.
A legszigorúbb orvosi vizsgálat. Fertőző betegek kizárva.
Felvétel az egész év folyamán.
A Székesfővárosi Alkalmazottak Segítő Alapja 1670/937. sz. a. hozott határozata értelmében a segítőalap igényjogosultsággal bíró tagjainak iskolásgyermekeit orvosilag indokolt esetekben az iskolaszanatóriumokban elhelyezi.
Az Iskolaszanatórium Egyesület a székesfővárosi alkalmazottak gyermekeinél a fenti beutalásokon kívül méltányos esetekben kedvezményt ad.
Képes tájékoztatást küld és felvilágosítást ad a Magyar Iskolaszanatórium Egyesület központi irodája: VIII., Sándor-u. 26. Telefon: 131-583

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • IRODÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fióküzlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-562

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapítási év: 1862. Telefon: 134—654.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mázgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készítmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

József főherceg úr csász. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II. Fő-utca 8. • Tel.: 153-787.
Alapítási év 1884. Sürgönycím LOHR Budapest.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Március 17 és 20-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Fabinyi Tihamér a Hitelbank élén

A Hitelbank beolvasztja a Magyar Általános Takarékpénztárt

A győri beszéd óta eltelt hét nemcsak a magyar politikának volt rendkívül mozgalmas és szinte beláthatatlan jelentőségű eseménysorozata, hanem *a magyar közigazgatási élet is nagyszabású rekonstrukciót hajtott végre.* Ez a változás tárgyi tekintetben: a *Magyar Általános Hitelbank és a Magyar Általános Takarék* fuziója; személyi tekintetben pedig az, hogy *Fabinyi Tihamér, a kabinetből kivált pénzügyminiszter foglalta el az új intézet vezérigazgatói pozicióját.* Mind a tárgyi, mind a személyi változás a magyar közgazdaság szempontjából óriási fontossággal bír, mert hiszen a fuzió azt jelenti, hogy a *Hitelbank* világviszonylatban is hatalmas erővel gyarapodott, *Fabinyi* Tihamér meghívása a vezérigazgatói székbe pedig azt jelenti, hogy *internacionális viszonylatban is elismert finánczsenyi vette a kezébe és fogja irányitani ennek a bank-kolosszusnak tevékenységét és működését,* amelynek, előreláthatóan, jelentős szerepe lesz a *Darányi* Kálmán miniszterelnök által bejelentett ötéves program végrehajtásánál. Ez annál inkább valószinű, mert hiszen a kormányrekonstrukció estéjén maga a miniszterelnök jelentette ki sajtónyilatkozatában, hogy *egyenesen az ő felkérésére fogada el Fabinyi Tihamér azt a megbízatást,* amelynek a bankigazgatás finánctechnikai keretein messze túlmenő fontossága van.

A beolvasztás egyébként további jelentős lépés ama gondolat megvalósulása felé, amelyet *Imrédy* Béla, az új közgazdasági miniszter esztendők óta hirdetett, mint a magyar hitelszervezet megerősödésének előfeltételét. — Maga *Imrédy* Béla is megnyugvással állapította meg, hogy *a művelet a vele kapcsolatos tranzakciókkal a Hitelbank oly erőgyarapodását és fokozott felkészültségét jelenti, amely ezt a nagymultú intézetet képessé teszi a jövőben reá váró nagyszabású feladatok ellátására.*

Ezek a feladatok természetesen csak ezután fognak konkréten kialakulni, azt azonban előre meg lehet állapítani, hogy bárminő nehezek is lesznek ezek a feladatok, *Fabinyi Tihamér biztosan és könnyűszerrel fogja megoldani.* Végre is *Fabinyi* Tihamér volt az az első pénzügyminiszter a háború óta, akinek a megcsonkított országban *sikerült deficitmentessé tenni a költségvetést,* aki ennek a letargiába kábult országnak feltudta rázni az életerejét és *tisztán a belső erőkre támaszkodva, olyan gazdasági energiákat mozgósított, hogy a Népszövetség jónak látta felfüggeszteni a pénzügyi ellenőrzést. Fabinyi* Tihamér minisztersége alatt vonták vissza a külföldi hatalmak a fölöttünk való gyámkodást, *Fabinyi* Tihamér volt az, aki *működésével megszerezte Magyarországnak a gazdasági szuverénitást.* Nyilvánvaló tehát, hogy az az államférfiu, aki ezeket a szinte valószínűtlenül nehéz problémákat meg tudta oldani, megoldja most azokat a feladatokat is, *amelyek a nagy országépítőmunkával kapcsolatosan várnak reá új pozocíójában.* Nem szabad számításon kívül hagyni azt sem, hogy e nagy munkája során a magyar pénzügyi élet legkiválóbbjai lesznek segítőtársai és munkatársai, élükön a most lemondott vezérigazgatóval, *Scitovszky* Tiborral, aki tizennyolc esztendőn át vezette nagy szaktudással és kiváló képességekkel Magyarországnak ezt az egyik legnagyobb bankját és *a jövőben, mint alelnök bocsátja munkásságát az intézet rendelkezésére.*

A fuzióról egyébként a következő hivatalos jelentést adták ki:

*

A *Magyar Általános Hitelbank* igazgatóságának f. hó 9-én délután tartott ülésén dr. *Scitovszky* Tibor vezérigazgató úr bejelentette, hogy azt a feladatot, amelyet a bank kebelében maga elé tűzött, befejezettnek látván, arra az elhatározásra jutott, hogy régebbi szándékát megvalósítva, a vezérigazgatói tisztről lemond. Az igazgatóság legmélyebb sajnálattal vette tudomásul dr. *Scitovszky* Tibor úr elhatározását és köszönetének, elismerésének és hálájának adott kifejezést irányában azon kiváló és odaadó tevékenységért, amelyet tizenhat éven át, nehéz gazdasági viszonyok közepette is, a bank javára kifejtett. Az igazgatóság dr. *Scitovszky* Tibor urat alelnökévé választotta meg és nagy örömmel vette tudomásul azt a közlését, hogy *bár az intézet közvetlen vezetését ezentúl nem vállalhatja, a jövőben is kész a bank ügyeinek irányításában mint az igazgatóság tagja és alelnöke részt-venni.*

Az igazgatóság a dr. *Scitovszky* Tibor úr lemondása által megürült vezérigazgatói tisztre dr. *Fabinyi* Tihamér m. kir. titkos tanácsos urat hívta meg, mint aki az igazgatóság meggyőződése szerint *rendkívüli képességei, tudása és gazdasági tapasztalatai folytán, kiváló mértékben alkalmas a Hitelbank vezetésére és annak a kibővült üzletkörnek irányítására, amely a Hitelbankra vár.*

Az igazgatóság továbbá elhatározta, hogy az intézet részvényeseinek folyó hó 29-én tartandó közgyűlése elé javaslatot terjeszt a *Magyar Általános Takarékpénztár Rt.* beolvasztása iránt. E javaslat értelmében a beolvasztó *Magyar Általános Hitelbank* a beolvadó takarékpénztár részvényeseinek *öt darab Magyar Általános Takarékpénztár Rt. részvény ellenében egy darab saját részvényét adja cserébe.*

Az intézet igazgatóságát a fuzióra vonatkozó javaslat megtételénél az a felismerés vezette, hogy ez a művelet jelentős lépés *a hitelszervezet kereteinek egyszerűsítése felé,* amely a kormány gazdasági programmjának is integráns része és hogy a legutóbbi időben létesült tranzakciók következtében is adva vannak mindazok az előfeltételek, amelyek *a mobilitás tekintetében éppúgy, mint minden egyéb vonatkozásban biztos alapot szolgáltatnak e művelet keresztülvitelére és a Hitelbank kibővült üzletkörének ellátására.*

Ennek megfelelően a *Magyar Általános Takarékpénztár Rt.* igazgatósága 1938 március 9-én tartott ülésében ugyancsak elhatározta, hogy az intézet részvényeseinek f. hó 29-re egybehívandó rendkívüli közgyűlése elé javaslatot terjeszt az intézetnek a *Magyar Általános Hitelbankkal* való egyesülése iránt olymódon, hogy az intézet a *Magyar Általános Hitelbankba* beolvad.

Egész lélekkel vállalja a kormány gazdasági programját a gyáripar

A péntek esti miniszertanácson megkezdődtek azok a nagyfontosságú tárgyalások, amelyek célja, hogy részleteiben is megállapítsák *Darányi Kálmán miniszterelnök győri beszédében bejelentett ötéves, egymilliárdos terv megvalósításának munkatempóját.* A sikerhez kétség sem férhet, mert hiszen a terv végrehajtásával megbízott szakminiszterek egyéni kiválóságai előre garantálják a tervszerű és tökéletes lebonyolítást, emellett azonban a győri beszéd után olyan felemelő és optimista közvélemény alakult ki Magyarországon, aminőre alig volt példa. Tény azonban, hogy a magyar tragédiát követő most elmult húsz esztendőben ilyen nagyszabású beruházásokra nem volt példa és külön ki kell emelnünk minden magyar szívből fakadó örömét afelett, hogy az egymilliárdos beruházások homlokterében honvédségünk fejlesztése áll.

Örömmel kell azt is megállapítani, hogy a magyar közgazdasági élet a legnagyobb lelkesedéssel, tökéletes áldozatkészséggel és önzetlen szeretettel csatlakozott a győri programhoz. *Chorin* Ferenc dr., a GyOSz legutóbbi igazgatósági ülésén kijelentette, hogy a magyar gyáripar egységesen átérzi, hogy a nemzet életében nem lehet fontosabb feladat, mint honvédelmünk korszerű, a magyar szellemnek és magyar érdekeknek megfelelő kiépítése. Mi tehát — mondotta — *ezt a kormányzati programot egész lélekkel helyeseljük és vállaljuk az áldozatokat, amelyek e réven a gyáripari termelésre hárulnak.*

A GyOSz egyhangú lelkesedéssel csatlakozott *Chorin* Ferenc felfogásához és ezzel a deklarációval — azt lehet mondani — már meg is született az ötéves terv anyagi bázisa.

Sajnáljuk szegény Fenyves Dezsőt

Szegény *Fenyves* Dezső... Megint róla van szó, mint mostanában olyan gyakran a törvényszéken, de ezúttal nem csupán a vádlottat látjuk benne, hanem a szenvedő pesti polgárt, akit szegényt — a szegénységéért sajnálunk. Akik eddig talán irígyelték, most ajánlatos, hogy revidiálják a véleményüket róla, mert kiderült, hogy a sok kirakat mögött, amelyeket a város különböző részein *Fenyves* Dezső elhelyez, *mindössze csak 15.000 pengő vagyona rejlik.* Ebből megélni nehéz, de olyan jól megélni, ahogyan *Fenyves* Dezső teszi, igazán küzdelmes dolog lehet. Lám, a látszat így csal, vagy mondjuk: így nem stimmel. Vagyha nem a látszat, akkor itt valami más nem stimmel, holott ezek a számadatok hitelesek, vagy legalább is hiteleseknek kell lenniök, mert *Fenyves* Dezső maga mondta a bíróság előtt, amely *tisztességtelen verseny és szédelgő feldicsérélés bűncselekménye miatt elítélte.*

De vegyük sorjában: hol és mikor derültek ki a szóbanforgó turpisságok? Ime, a tényállás. A törvényszék *Schadl* Ernő dr. elnöklete alatt az elmúlt héten, kedden, folytatólagos tárgyalást tartott abban a büntető pörben, amely a *Sidol Vegyitermékek R. T. feljelentésére szédelgő feldicsérés vétsége címén indult meg a Fenyves Áruház igazgatója, Fenyves Dezső, továbbá Faragó Gyula üzletvezető és Hegedüs Pál osztályvezető ellen.*

A vád szerint a bűncselekményt azzal követték el, hogy tavaly a nyári vásár alkalmával árjegyzéket bocsátottak ki, amely szerint

10 dkg Sidolt 25 fillérért hirdettek, holott ilyen mennyiségű és csomagolási áru nem is létezett,

tehát módjukban sem állott a közönség rendelkezésére bocsájtani. A feljelentés szerint a *Fenyves Áruház* jobb tudomása ellenére hirdetett ilyen csomagolású *Sidolt,* csak azért, hogy fokozza áruinak kelendőségét.

Elsőnek *Fenyves* Dezsőt hallgatta ki *Schadl* Ernő dr. tanácselnök. Aki arra a kérdésre, hogy mennyi vagyona van, így felelt:

— *Tizenötezer pengő.*

Az elnök csodálkozva tekintett a dúsgazdagnak ismert Fenyves Áruház igazgatójára és még egyszer feltette a kérdést, amire Fenyves Dezső újból kijelentette, hogy csupán ilyen összegre tehető a vagyona. Majd bevallotta, hogy ezen felül a Fenyves Áruháztól *havi ezer pengő fizetést kap.* (Jó vicc: a részvénytársasági alapon működő, de saját tulajdonát képező áruháztól!)

Fenyves tagadta bűnösségét. Azzal a meglepő védekezéssel állott elő, hogy sajtóhiba történt, amelyért ő nem felelős, hanem alkalmazottai. *Faragó* Gyula üzletvezető szintén tagadta bűnösségét, aki legnagyobb meglepetésre kijelentette, hogy *a 600 alkalmazottal bíró Fenyves Áruház részvénytársaság mindössze 280 pengővel jutalmazza felelősségteljes munkáját.*

— *Na ez édeskevés!* — állapította meg az elnök.

A harmadik vádlott ugyanígy védekezett, ő sem ismerte el bünösségét.

A törvényszék több tanut hallgatott ki, majd a perbeszédek elhangzása után bűnösnek mondotta ki Fenyves Dezsőt és az ellenőrzés elmulasztása által elkövetett gondatlanság miatt szédelgő feldicsérés címén 250 pengő pénzbüntetésre ítélte. Faragó Gyulát ugyancsak szédelgős feldicsérés vétsége miatt 200 pengő pénzbüntetéssel sujtotta, míg Hegedüs 150 pengő pénzbüntetést kapott.

Az ítélet ellen a vádlottak fellebbezést jelentettek be.

Ezek után mindenkiben feltámad a részvétteljes kérdés: miből fogja szegény *Fenyves* Dezső a rája kirótt birságot kifizetni? A 15.000 pengős vagyonka az ilyen büntetéseket alig bírja el. Hát nem jogosan sajnáljuk szegény Fenyvest? Vagy talán az alkalmazottak, esetleg az áruház hitelezői miatt szánakozzunk? *A hitelezőket ugyan nem igen érheti meglepetés, ők talán már kalkulálnak is a 25—50 százalékos kvótával. Ez ugyanis nem éppen példanélküli eset Fenyves Dezsőnél és kitűnő hírnévnek örvendő áruházánál.*

Scitovszky Tibor titkos tanácsos. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Nagykéri Scitovszky* Tibor dr. nyugalmazott külügyminiszter, a Hitelbank vezérigazgatójának a haza szolgálatában szerzett érdemei elismeréséül a *magyar királyi titkos tanácsosi méltóságot* adományozta.

A Hangya közgyűlése. A *Hangya Szövetkezet* előreláthatóan március 29-én tartja közgyülését Budapesten, mégpedig azért ezen a napon, mert a vidéki tagszövetkezetek vezetői nagy számban lesznek jelen ekkor a mezőgazdasági kiállításon.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

Reményi-Schneller pénzügyminiszter búcsúztatása az Országos Földhitelintézetnél. *Reményi-Schneller* Lajos dr. pénzügyminisztertől szombaton délelőtt búcsúzott el az *Országos Földhitelintézet* igazgatósága, amelynek nevében *Pesthy* Pál dr. nyug. igazságügyminiszter mondott köszönetet a volt vezérigazgatónak az intézet érdekében kifejtett munkájáért. *Reményi-Schneller* Lajos dr. pénzügyminiszter meghatottan köszönte meg a meleg szavakat és biztosította az igazgatóságot, hogy az intézet további fejlődését állandóan figyelemmel fogja kísérni. A tisztviselői kar nevében *Demel* Aladár dr. vezérigazgatóhelyettes mondott búcsúbeszédet.

Új vezetője van a Kereskedelmi Bank titkárságának. A *Kereskedelmi Bank* igazgatósága a titkárság vezetésével *Gryneaus* Dezső dr. aligazgatót bízta meg, ami az igazgatóság fokozott bizalmának megnyilvánulása, tekintve, hogy az ilyen nagy bankoknál a titkárság egyik legfontosabb osztálya az adminisztrációnak.

A Belvárosi Takarékpénztár közgyűlése. A *Belvárosi Takarékpénztár rt.* március 12-én tartotta dr. *Héder* Lajos elnöklete alatt évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen elfogadták az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentését. A takarékpénztár *tiszta nyeresége 335.335 pengőt tesz ki* és ez a nyereség lehetővé tenné az osztalékfizetést. Az igazgatóság javaslatára azonban a közgyűlés mellőzte ezt, mert a gazdasági és külpolitikai helyzet bizonytalanságától eltekintve figyelemmel volt arra is, hogy a közeljövőben megvalósítandó állampénzügyi tervek az intézet részéről is fokozottabb áldozatokat igényelnek. A választmány új tagjaivá választattak: *Bárdos-Féltoronyi* Zoltán, *Fellegi* Antal, *Halász* Ármin, *Issekutz* Gyula, dr. *Miklós* Ferenc és dr. *Simonyi* Simon.

A Shell új vontatóhajói. Most tette meg jólsikerült próbaútját a *Shell Kőolaj Rt.* harmadik vontatóhajója, a *Shell Danube III.* A Rimamurányi nyersanyagából a *Ganz* hajógyára készítette közel egymillió pengős költséggel az új vontatóhajót, amely 70 méter hosszú és két darab 600 lóerős motorjával *hat uszályt tud vontatni.* A *Shell* egyébként 800.000 pengő költséggel három, egyenkint *800 tonna befogadóképességű uszályt is rendelt.* Csepeli telkén ugyancsak bővíti üzemét a *Shell:* most rendel két egyenkint *5000 tonnás tartályt a Magyar Waggon- és Gépgyártól és a Ganz és Társától.* Ezekkel a nagy megrendelésekkel a *Shell* erőteljesen hozzájárul a hazai gazdasági élet fejlesztéséhez.

Kitüntetett gyáros. A kormányzó a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter vezetésével megbízott iparügyi miniszter előterjesztésére *Hirmann* Ferencnek, a Hirmann Ferenc Fémöntöde és Rézárugyár tulajdonosának a Magyar Kereskedelmi Statisztikai Értékmegállapító Bizottságban kifejtett értékes tevékenysége elismeréséül a magyar királyi kereskedelmi főtanácsosi címet adományozta.

A Ganz Közlemények márciusi füzete, a szokott gazdag tartalommal és díszes kiállításban megjelent. A füzet érdekesen írja le a világhírű Ganz-gyárak legújabb munkáit és ezek sorában a különleges villamos motorokat, újabb typusú Diesel motoros kocsikat, csillerakó berendezéseket, a „Tisza" legújabb Duna-tengerjáró hajót és egyéb gyártmányokat.

Külföldi nagy áruházak bevásárlói a Budapesti Nemzetközi Vásáron. A *Budapesti Nemzetközi Vásár* vezetősége mindent elkövet annak érdekében, hogy a kiállítók számára minél nagyobb üzleti sikert biztosítson. Ezért körlevelet intézett *a külföldi nagy áruházakhoz,* amelyben felszólította őket, hogy *bevásárlóikat küldjék ki a vásárra,* ahol a legnagyobb választék alapján legelőnyösebben fedezhetik szükségleteiket a magyar ipar, iparművészet és népművészet jellegzetes, külföldön keresett cikkeiben.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank-Schopper J. G. Rt. igazgatósága folyó hó 8-án tartott ülésén elhatározta, hogy a folyó hó 22-én tartandó közgyűlésnek a 275.610.14 pengőt kitevő nyereségből részvényenként 2.50 pengő osztalék fizetését fogja indítványozni.

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-898.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmaszott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —✱— TELEFON: 293-631.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-302

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtékes állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

VÁLLALKOZÁS

Elkészült a csatornaépítés 6 éves programja

Rendkívüli figyelemmel fogadta a főváros törvényhatósági bizottsága és az egész közvélemény azt a hatéves útépítési programot, amelyet, mint az út- és csatornaépítési ügyosztály munkálatát, *Szendy* Károly polgármester a közgyűlés elé terjesztett. A 30 milliós útépítési programnak most megszületett a pandánja: *a főváros csatornahálózatának fejlesztéséről szóló előterjesztés,* amelynek alapelveit elsőnek még az útépítési program előterjesztése idején ismertette a *Fővárosi Hirlap.* Abból, ami aránylag rövid idő alatt még csak *Király* Kálmán tanácsnok nagyvonalú elgondolása volt, most a legapróbb részletekig kidolgozott, kész tervezet lett, amely testes kötet formájában kinyomtatva, grafikonokkal, táblázatokkal, térképekkel illusztrálva kerül a legközelebbi közgyűlés elé. A program végrehajtása ezúttal is hat évre van tervezve, a költségét pedig 24 millióban állapítja meg az előterjesztés.

A gyakran emlegetett bürokratikus lassúságra nagyszerűen rácáfolt ez a tempó, amellyel ez a hatalmas arányú és a gyors munkát semmivel el nem áruló, alapos előterjesztés elkészült, a maga érdekes történelmi részével, amely az őskortól kezdve ismerteti a csatornázást, a fővárosi csatornaintézmény multjának és jelenének ismertetésével, a jövő perspektívájának feltárásával, majd a hatéves javaslattal és a költségszámításokkal.

Az elkészült nagy munkát *Király* Kálmán tanácsnok az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője bemutatta a sajtónak, amelynek képviselői számára érdekes és tanulságos előadást tartott.

— *Szendy* Károly polgármester — mondta előadása során — nemrégen mutatta be a közgyűlésnek a fővárosi úthálózat modernizálására vonatkozó előterjesztését és jelezte, hogy legközelebb elkészül a csatornázásra vonatkozó program is. *Ezt az ígéretét most beváltotta.* Az út- és csatornaépítési ügyosztály dr. *Lamotte* Károly alpolgármester irányítása mellett a polgármester megbízásából elkészítette ezt a munkálatot.

Ezután a csatornázás jelentőségét fejtegette a tanácsnok, majd a budapesti csatornázás multját ismertette. Rátért azután a rendszeres csatornaépítés megkezdésére és eljutott a mai helyzetig, amelynek nagy eredményei mellett még nagy hiányai is vannak, így *a budai oldalon, a XIII. és a XIV. kerületben még hiányzó általános csatornázás,* valamint más, újonnan épült városrészeknek ezen a téren elhanyagolt állapota.

A csatornahálózat fejlesztésének és modernizálásának legfőbb feladatait

jelölte meg ezután a következőkben:

— *A gyűjtőcsatornák hálózatát* úgy a pesti, mint a budai oldalon fejleszteni kell. Gondoskodni kell a *hegyi és belvizek levezetéséről.* Számos *mellékcsatornát* kell építeni, ki kell egészíteni a meglévő *szivattyútelepeket és új szivattyútelepekről* kell gondoskodni.

az első három évre

várna *a budai dunaparti főgyűjtőcsatorna* és ennek *szivattyútelepe* 3,600.000 pengő költséggel, a *Szent Imre-város* hiányainak pótlása 1,900.000 pengő, a *Kőbányán* szükséges beruházás 1,200.000 pengő, a *Zuglóban* szükséges csatornaépítés 2,400.000 pengő költséggel. *A XI. és XIII. kerület szivattyútelepeinek fejlesztése* 2,300.000 pengőbe kerül. A városrendezéssel kapcsolatos útépítések miatt szükségessé váló csatornázás pedig 600.000 pengőt igényel.

A további három év programjának

végrehajtása keretében a gyűjtőcsatornák 2,080.000 pengőbe, a mellékcsatornák 1,425.000 pengőbe, árkok boltozása és szabályozása 2,491.000 pengőbe, szivattyútelepek fejlesztése 4,600.000 pengőbe, az időközi szükségletek 1,200.000 pengőbe kerülnek.

Érdekesen fejtegette az előadás azt

a harcot, amelyet a csatornaépítésnél az agresszív-talajvizekkel kell megvívni.

Ezek a talajvizek főképpen a II., XI. és XIV. kerületben jelentkeznek. A védekezés *a csatornák építési anyagának megválasztása* révén történik. Ahol nincs talajvíz, ott a csatornák *betonja* köbméterenkint 300 kilogramm *portlandcement* adagolással készül. Ahol talajvíz van, de kisebb az agresszivitása, a betoncsatornát *vászonbetétes bitumenréteggel* védik, a kisebb szelvényű csatornákat pedig *kőanyagból építik.* Nagyobb agresszivitás esetén a kisebb szelvényű csatornák *kőanyagból* vagy *aszfaltcsövekből* épülnek, a nagyobb szelvényű csatornákat pedig *bitumenes habarcsba falazott,* különleges minőségű *pillértéglákból* készítik. Végül a legnagyobb agresszivitású talajvizek elleni védekezés kisebb szelvényű csatornáknál *kőanyag- vagy aszfaltcsövek* alkalmazását, nagyobb szelvényű csatornáknál pedig *bitumenhabarcsba* falazott *kongótéglák* alkalmazását teszi szükségessé.

Nagy figyelemmel hallgatott tanulságos előadása végén, *Király* Kálmán tanácsnok megemlékezett arról, hogy az út- és csatornaépítési ügyosztály az előterjesztés kidolgozásával elismerésre méltó, hasznos munkát végzett, amelyben különösen *Zaitz* László műszaki főtanácsos és *Szabó* János műszaki tanácsos működött tevékenyen közre.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Ajánlatok az angyalföldi szivattyútelep munkálataira. Az angyalföldi csatornaszivattyútelep *felépítményének föld, vasbeton, kőműves, műkő és elhelyező munkáira* a II. ügyosztály versenytárgyalást tartott, amelyen a következő cégek adtak be ajánlatot: *Pruscha* József 150.460.50 pengős, *Kellermann* László 154.358, *Teleky* László 155.765, *Stimpl* Hugó 157.257.50, *Fejér és Dános* 158.430.20, *Tausz* Alfréd 158.471.10, *Báthory és Klenovits* 160.961.40, *Hollós* Ferenc 163.942, *Szöllősy* Elemér 164.718.10, *Hofbauer és Piazza* 165.709, *Unger* József 170.451.85, *Barta* Károly és *Bleyer* Sándor 171.568, *Prokisch* János 179.168, *Biró* Ernő 179.547.25, *Fábián, Somogyi* és *György* 187.510, *Pittel és Brausewetter* 199.322 pengős ajánlati összeggel. — A szivattyútelep *összekötő csatornájának építésére* beérkezett ajánlatok: *Klauber* és *Vajda* 128.249.90, *Grawieser* Albin 130.296.50, ifj. *Halász* Hubert 134.422, *König, Román* és *Stein* 142.518, *Hajnal* Imre 147.580, *Csengery* és *Pallay* 148.927, *Széchy* Endre 152.367, *Fejér és Dános* 153.293.70, *Pittel* és *Brausewetter* 158.427.50, *Hollós* Ferenc 161.922, *Fábián, Somogyi és György* 165.606, *Erdélyi és Vajda* 170.118 pengős ajánlati összeggel.

Új versenytárgyalási kirások

Átjárósáv létesítésére alkalmas **acélszögek szállítására** pályázni lehet március 29-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon; ugyanitt a Bimbó-utca **útrendezésére** és a **szükséges kőanyag szállítására** pályázni lehet március 22-én d. e. 10 óráig.

500.000 négyzetméter makadámút olajozására pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig (Kun-utca 8).

30.000 drb, gépierővel készült **betonjárdalap szállítására** pályázni lehet március 22-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon; ugyanitt az angyalföldi szivattyútelephez szükséges **mész-szegény pillértégla szállítására** pályázni lehet március 22-én d. e. 10 óráig; ugyanitt a Nagy Lajos király útja és a Mária királyné útja **útrendezésére** pályázni lehet március 22-én d. e. 10 óráig.

A Köztisztasági Hivatal részére szükséges **talpfák szállítására** pályázni lehet április 1-én d. e. 10 óráig (Kun-utca 8).

A BSzKRt részére szükséges **12.000 kg festék szállítására** pályázni lehet március 22-én d. e. negyed 10 óráig (Akácfa-utca 15. IV. 429).

Beérkezett ajánlatok

A Hősök terén lévő autobuszmegállónál lévő **várócsarnok készítésére** pályáztak: Jalcs Dezső 2000, May Imre 1280, Ölveczky János 2050, Korányi és Fröhlich 2080, Haas és Somogyi 3050 pengővel.

Az Izabella-utcai felsőkereskedelmi iskola tornatermének **linoleum padló munkálra** pályáztak: Kasztner Rezső 3224, Asbest 3300, Auer Albert 3311, Császár Imre 3410, Schraub István 3520, Péter József 3542 pengővel.

Ugyanitt **körszivattyú szállítására** pályáztak: Áll. Gépgyár 166.144, Ganz és Társa 283.610, Zimmer Tódor 277.899, Farkasvölgyi vill. rt. 306.520, Vedres György 48.681 pengővel.

25.000 kg. gépzsir szállítására pályáztak: Hegedüs és Társa, Schwartz Rudolf és Társa, Vacuum Oil Co., Láng és Lovass, Shell Kőolaj Rt., Good Oil, Fanto Rt., Nyirbogdányi.

50.000 kg. gépkenőolaj szállítására pályáztak: Shell Kőolaj, Hegedüs és Társa, Viker vegyipari kft., Schvartz Rudolf és Társa, Nyirbogdányi Petróleumgyár, Vacuum Oil, Steaua, Magyar Petróleumipar.

85.000 kg. motorkenőolaj szállítására pályáztak: Shell Kőolaj, Hegedüs és Társa, Fanto, Schvartz Rudolf és Társa, Vacuum Oil, Gróf Sándor.

Versenytárgyalási megbízások

A Fő-utcai Flórián-kápolna belső berendezési tárgyainak **asztalos-, stb. munkált** Gera Lajos fiai 5614, Juhász Lajos 4692 és Nyitray Károly 8608 pengőért kapták.

A sertésvágóhíd új munkásöltözőjének **burkoló munkálatait** a Neuhauser M. és Társa cég kapta 18.738 pengőért; ugyanitt **műkőmunkát** kapott Szőgyi Dezső 2835, **asztalosmunkát** Fischer András 5472, **szigetelő munkát** Goudron vállalat Sándor Arnold 9294, **mázolómunkát** Tomi Lajos 2789, **épületlakatos munkát** Kellner és Sándor 6270 és a ruhaszekrények **lakatosmunkáit** a Haas és Somogyi cég 25.653 pengőért.

A Megyeri-uti kislakásos telep **viznyomásfokozó berendezésének szerelési munkálatait** Hrauda Károly és Fia cég kapta 11.102 pengőért.

A XIII. kerület elöljárósági épületének **majolika falburkoló munkálatait** a Művészek Majolika és Agyagipar telepe kapta 6993 pengőért.

A kamaraerdei szeretetotthon új pavillonjának **villanyszerelési munkálatait** Gabriel Antal kapta 5137 pengőért.

A Hadnagy-u. 1. és Attila-krt. 51. számú épületek **bontási munkálatait** Sándor Károly kapta 25.500 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 március 23. — 12. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Akik vigyáznak ránk

A nagyvárosi élet sok szépsége és gyönyörűsége mellett az emberi élet és az emberi vagyon biztonsága azért még mindig nem tökéletes. A falu, a vidék talán olthatatlan irígységgel néz néha Budapest felé, de nem ismeri a veszedelmeket, amelyek a világvárosi embert és vagyonát lépten-nyomon fenyegetik. A futó újságolvasás legföljebb percnyi elmerülés ezekbe a veszedelmekbe, amelyeket azonban mindig káprázatos fénnyel ragyog be a nagyváros számtalan előnye. Igen, tudjuk nagyon jól, hogy a kultúra, az emberi haladás, a technika hatalmas vívmányai százszorosan jobban állanak a fővárosi ember rendelkezésére, mint a falu lakói számára. Ma már kormányprogrammá érett Magyarországon az, hogy ennek a nagyvárosi kultúrának minden áldását minél jobban és minél tökéletesebben kiterjesszük a vidék számára is, de természetes, hogy mindez nem hetek, nem évek, hanem hosszú évtizedek kérdése.

Azért nem árt néha, ha magukba mélyednek azok, akik akár az irígység, akár az elhanyagoltság hangján szokták a nagyváros életét, jólétét, boldogságát, tündöklését aposztrofálni. Jó, ha néha elmélyednek és meggondolják azokat a veszedelmeket is, amelyek bennünket, nagyvárosi embereket lépten-nyomon fenyegetnek. Mi tudjuk nagyon jól, hogy az a kis falusi házacska, amely menedéket ad egy családnak, vagy a kisvárosi egyemeletes bérházak mind ki vannak téve a tűz veszedelmének. De, akik az igazi veszedelmet érezni akarják reszkető szívükben, azok képzeljék el azt a tüzet, amelyet a mult héten a budapesti tüzoltóság ötnegyedóra alatt fékezett meg. Képzeljék el, hogy hétemelet magasságban, nyolcszáz négyzetméter területen kellett küzdeni a leggyúlékonyabb anyagok halmazában a pusztító elemmel. Nem irigylésreméltó a világvárosi ember élete, mert a technika vívmányaival együtt nőnek az életet és vagyont fenyegető veszedelmek is.

Szerencsére Budapest lakosságának, — mert hiszen magunkról beszélünk — megvan a maga külön bátor, lelkes elszánt hadserege, amely hadsereg azokból áll, akik vigyáznak ránk. Ennek a hadseregnek egyrésze az a hős tűzoltóság, amely a mult héten a Tolnai-palota hetedik emeletén küzdött a tizenöt méter magas lángokkal és elment az akrobata bravúrokig, hogy szinte negyedórák alatt visszaadja egy városrész lakosságának nyugalmát. A tűz környékén lakóknak a nyugalmát adta vissza a tűzoltóság, nekünk pedig, egymillió pesti embernek azt a hitünket, hogy vannak, akik vigyáznak ránk, akik őrködnek fölöttünk és akik megmentenek minden veszedelemtől. A belügyi államtitkár gratulált *Szendy* Károly polgármesternek Budapest tűzoltóságához, de mi nem állunk meg ennél az egy gratulációnál és nem állunk meg a mi védőhadseregünk egyik csoportjának dicséreténél. Mert a tűzoltóságon kívül életünket és vagyonunkat védi ugyanilyen elszántsággal, tökéletes lelkiismerettel, odaadással és önfeláldozással a rendőrség is, amelynek szinte minden negyedórában megvannak a maga hősei, megvannak a maga bátor, elszánt katonái.

De végig, az egész soron, ezekhez tartozik a mentő, ezekhez tartozik az egyszerű, vagy hatósági orvos, ennek a hadseregnek nagy arzenálja a kórház, ahol mindenhol Budapest lakosságát védő hadsereg tanyázik, dolgozik és hősi munkát végez. És mindezek egyformán lelkesek, egyformán értünk élők és értünk dolgozók. Mindegyiknek a hivatása, hogy ha kell, az életét áldozza föl annak az egymillió embernek a jólétéért, amelynek szolgálatába állott, hogy a rendet, a nyugalmat, az emberi életet, a vagyont megvédje minden veszedelemtől és minden gonosztettől.

Jólesett hallani a kormány képviselőjének elismerését, minden budapesti ember örömmel veszi, ha a kormányhatalom tudja, hogy ennek a városnak megvan a maga hősi, védő hadserege. De ezentúl is, minden ilyen eseménynél egymillió ember szívében ébred föl a hála érzete, amely a béke hőseit szeretettel veszi körül.

Hosszú vajudás után elkészül a kövezetvám reformja

Megegyeztek az elvi kérdésekben a főváros és az érdekeltségek képviselői — Szakértők foglalkoznak a részletek kidolgozásával — A közgyűlés még a nyári szünet előtt letárgyalja a szabályrendeletet

A *Fővárosi Hirlap* legutolsó számában *Szendy* Károly polgármester úgy nyilatkozott, hogy a *kövezetvám reformja ügyében ankétet hív össze.* Ez az ankét zárt ajtók mögött azóta *már be is fejezte tárgyalásait* és nagy vonásokban *a főváros és az érdekeltségek, valamint az összes illetékesek a kövezetvám ügyében megegyeztek.*

Hátra vannak még a részletkérdések. Az igaz, hogy a kövezetvámnál éppen a részletkérdések a legfontosabbak, mert hiszen *annak keretében döntik el, hogy az egyes árutételeket milyen adókategóriába sorolják. Több, mint tízezer tételről van szó,* amelyeknek a kategóriákba való beosztása hosszadalmas és aprólékos munkát igényel, amelyet *csak a szakemberek vitája dönthet el.* Mivel az ankét az elvi kérdésekben már megegyezett, tehát *a kövezetvám újabb szabályozását elintézettnek lehet venni,* legfeljebb még egy ülésre ül össze az ankét, amelyen a szakemberek a részletmunka befejezéséről számolnak be. A befejező tárgyalás előreláthatólag csak májusban lesz.

A *Fővárosi Hirlapnak* módjában áll

illetékes helyről

szerzett információk alapján a kövezetvám problémájának megoldását ismertetni.

— A kövezetvám kérdése végre most már nyugvópontra jut, — mondották nekünk, — feltétlenül szükséges volt ezt az ügyet most elővenni. A jelenleg érvényben lévő kövezetvám-szabályrendelet 1899-ben született meg. Azóta nagyon megváltozott a világ, Budapest maga is átalakult, olyan fejlődésen ment keresztül, hogy a város akkori és mostani kereteit összehasonlítani is bajos. De fejlődtek maguk az iparágak is, és rengeteg új iparcikk keletkezett. Olyan iparcikkekkel kell most törődni a vámhatóságoknak, amilyeneket azelőtt még csak nem is ismertek.

A legfontosabb változást a közlekedési eszközök fejlődése idézte elő. A szabályrendelet megalkotása idején még szekereken szállították az árut és a vasúti szállítás jelentéktelen volt. Ma már rengeteg sok áru érkezik vonaton és a *szekér szerepét az autó váltotta fel.* A szekér szállítóképessége korlátolt volt és ehhez alkalmazkodott a régi szabályrendelet is. A vámtételeket harminc métermázsáig maximálták, azontúl *az áruk mennyiségénél már nem volt különbség.* Ez rendjén volt a szekér korszakában, a hatalmas teherautók azonban sokkal nagyobb mennyiséget tudnak szállítani. Ennek azután az lesz a következménye, hogy

a vasút hátrányba kerül a szekérszállítással.

Az, aki vasúton szállítja az árut, a fuvarlevelek alapján az egész mennyiséget pontosan megfizeti, ellenben ha szekéren jön be az áru, úgy *30 métermázsán túl már a mennyiség nem jön figyelembe.* Ezt az igazságtalan elbánást maga az államvasút is felismerte és már régen küzdött azért, hogy az egyenlőtlenséget valahogyan kiküszöbölje.

Két esztendei harc után megállapodás

— *Szendy* Károly polgármester hivatalbalépése után azonnal kiadta az utasítást, hogy az új szabályrendeletet készítsék el. A hatalmas munka *már két esztendeje elkészült* és másfél évvel ezelőtt *Bódy* László dr. pénzügyi tanácsnok elő is terjesztette. A főváros közgyűlése nem tárgyalhatta a szabályrendeletet, mert *a tervezetet olyan nagy ellenszenvvel fogadták, hogy a polgármester kénytelen volt azt levenni a napirendről.* Az önkormányzat követelte, hogy a szabályrendelet tervezetét előbb az érdekeltségek tárgyalják le. Tízezer tételnél nagyon könnyű a barangolás és *az érdekeltségek igen ügyesen szembeállították az egyes árucikkek vámját egymással és bizonyos furcsaságokra tudtak rámutatni.* Az érdekeltségek úgy tüntették fel a dolgot, hogy *a főváros a kövezetvámot drágítani akarja, a főváros ezzel szemben hangoztatta, hogy erről szó sincs, sőt ellenkezőleg, igen sok tételnél enyhítették a kövezetvámot.* Tulajdonképpen

csak arányosítást vittek keresztül és a szabályrendeletet a megváltozott viszonyokhoz alkalmazták.

A polgármester már régen tanácskozni szeretett volna az érdekképviseletekkel, de olyan fontos dolgok jöttek közbe, hogy ezek *a megbeszélések mindig elmaradtak.* Most már tovább húzni a dolgot nem lehetett és az érdekeltségek bevonásával az ankétet a polgármesternél végre megtartották.

— A konferencián résztvett a Kereskedelmi és Iparkamara is. Az ügy fontosságára való tekintettel *Éber* Antal, a Kamara elnöke maga is megjelent. A Gyáriparosok Országos Szövetsége részéről *Fenyő* Miksa és *Lengyel* Géza tárgyaltak, az utóbbi kiváló vámszakértő. Az Államvasutakat *Udvarhelyi* igazgató képviselte, a Mezőgazdasági Kamara részéről *Szentjóbi Staub* Elemér vett részt a tanácskozásokon. A polgármester bevonta a megbeszélésekbe az autonómia képviselőit is. *12 bizottsági tag kapott meghívót és a tárgyalásokon az önkormányzat képviselői szintén megjelentek.* A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja álláspontját dr. *Deményi* Aladár képviselte.

Az érdekeltségek és a polgármester harca

— A *Kereskedelmi és Iparkamara,* valamint a GyOSz egymást támogatva, vonultak fel. Mindenekelőtt

azt követelték, hogy a főváros szüntesse meg a kövezetvámot.

Szendy polgármester azonnal válaszolt. Kimutatta, hogy a *kövezetvám megszüntetéséről szó sem lehet, mert az hétmillió pengős bevételt jelent és erről a jelenlegi viszonyok között a főváros lemondani nem tud.* A jelenvolt bizottsági tagok a polgármester mellé állottak és kifejtették, hogy *szívesen leépítenék ezt az adót, de a főváros mostani anyagi helyzete nem engedi meg ennek a jövedelmi forrásnak a mellőzését.* Az érdekeltségek végre belátták, hogy hiába minden kísérlet, *a kövezetvám megszüntetését nem tudják elérni.*

— Ekkor

az érdekeltségek arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ha már fenn kell tartani a kövezetvámot, akkor inkább a régi maradjon életben és az új tervezetet pedig ejtse el a főváros.

A polgármester szembeszállt ezzel a felfogással is. Kimutatta, hogy az új szabályrendelet-tervezetben *szociális szempontok érvényesülnek*. A közszükségleti cikkek vámját olcsóbban állapították meg, a másik oldalon ellenben a *luxuscikkek vámját felemelték*. A jelenleg érvényben lévő szabályrendelet nagyon sok intézkedése már elavult és a megváltozott viszonyoknak megfelelő

új, modern vámrendszert kell felépíteni.

A polgármester érveit az érdekeltségek képviselői elfogadták, de a szakemberek egész csomó részletkérdést ragadtak ki és a *visszásságokra mutattak rá*. Szentjóbi *Staub* Elemér a mezőgazdaság szempontjából világította meg az ügyet.

Az Államvasutak megváltást ajánlottak fel

— Nagyon érdekes volt az Államvasutak képviselőinek a felszólalása. Az Államvasutak kijelentették, hogy *ők is szívesen vennék, ha a főváros a kövezetvám szedésétől eltekintene.* Éppen ezért azt az ajánlatot tették, hogy

a Máv. hajlandó a kövezetvámot egyösszegben megváltani.

Pontos összeget nem vállaltak, de a megváltási összeg *három-három és félmillió között mozoghatott volna*. Eredetileg egyszer már tettek ilyen ajánlatot az Államvasutak, akkor *az 1934. évi eredmény alapján tették meg javaslatukat és körülbelül 2,700.000 pengőre rugott volna a kövezetvám-megváltás. Éber* Antal kijelentette, hogy *ez volna az ideális megoldás, Szendy* polgármester azonban más véleményen volt. Azt hangoztatta, hogy a kövezetvám tulajdonképpen *forgalmi adó, amelyet bajos megrögzíteni*, hiszen a forgalom állandóan változik. Az adminisztráció csökkentését a pausálé beállításával sem tudnák elérni, mert a *tengelyen történő áruszállításnál továbbra is érvényben maradna a kövezetvám*, tehát az adóbehajtási szervezet továbbra is működne. A közönség és az érdekeltségek terhei sem csökkennének, mert az *Államvasutak a tarifához csapnák hozzá a kövezetvám költségeit.* Mindettől eltekintve, maga az az összeg, amelyet az Államvasutak felajánlott, *nem pótolná teljesen a főváros várható adóbevételeit sem.*

A megegyezés

— Hosszas vita után a következő egyöntetű határozat alakult ki:

A régi, jelenleg érvényben lévő szabályrendeletet fenntartani nem lehet, az újat mostani formájában nem fogathatják el, ellenben az elvi részekhez hozzájárulhatnak, a részletek kidolgozását pedig a szakemberekre bízzák.

A szakértőkből álló bizottság sorra veszi valamennyi tételt, tehát *több mint tízezer kategoriát vizsgálnak át és minden árucikket a megfelelő helyre illesztenek be.* A szakértők tárgyalásai már meg is kezdődtek, de természetesen *ez az aprólékos munka még hosszú időt vesz igénybe.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa még aziránt érdeklődött, hogy ilyen körülmények között maga a törvényhatóság közgyűlése mikor foglalkozhat a kövezetvám reformjával. Azt a választ kaptuk, hogy amint a szakemberek a részletmunkával végeznek, azonnal az illetékes szakbizottságok elé viszik az érdekeltségek által már jóváhagyott szabályrendelet-tervezetet. Ezek a munkálatok még néhány hónapot igénybevesznek, de annyi máris bizonyos, hogy

még a nyár előtt, valószínűleg az utolsó közgyűlésen, elfogadják a kövezetvám módosításáról szóló szabályrendeletet.

Mégis kibérli a helyikikötőt az állam

— Van még egy másik probléma is, amely bizonyos mértékig kapcsolatban van ezzel az üggyel. *A Duna-kikötő kérdését szeretné az állam és a főváros szabályozni.* A főváros tulajdonában van a helyikikötő, az állam a rendes és a vámmentes kikötő felett rendelkezik. Még a kövezetvám tekintetében is hátrányban van a főváros helyikikötője, mert ez már a határon belül van és így a vámot az államvasúti elszámolások szerint kell megfizetni. Ezzel szemben úgy a vámmentes-, mint a másik állami kikötő nem esik még ilyen korlátozás alá. A főváros a kikötők problémáját nem akarta összekeverni ezzel az üggyel és így *a szabályrendeletben a kikötőkre még utalás sem történt.* A kikötők dolgában ugyanis már régen folynak a megbeszélések a kormány és a főváros illetékes szervei között.

A főváros a napokban olyan nyilatkozatot küldött el a kereskedelmi és iparügyi minisztériumnak, amelyben kötelezően készségét jelentette be abban az irányban, hogy hajlandó a helyikikötőt bérbeadni az államnak.

A bérleti szerződésről a közeli hetekben megindulnak a tárgyalások az állam és a főváros között és mivel előzetesen az elvi kérdésekben már megtörtént a megegyezés, tehát minden *valószínűség szerint semmi akadálya sem lesz annak, hogy a bérleti szerződést már most tavasszal megkössék.*

Nem lesz többé fizetéstelen rendelő-orvos a közkórházakban

Elkésett statusztrendezés, mely mindössze csak egy orvost érdekel

A főváros március 30-i közgyűlése elé polgármesteri előterjesztés kerül, amely dr. *Réthi* Aurél közkórházi *rendelőorvosnak* fizetési osztályba való besorozását javasolja, azzal, hogy — eddig illetmény nélkül eltöltött szolgálati idejének beszámításával — számára a VIII. fizetési osztály állíttassék meg, amelyből a VII. fizetési osztály első fokozatáig léphet elő. A közgyűlési napirend sok pontja között ez az előterjesztés talán nem is kelt figyelmet, holott a fővárosi közigazgatás életének nagyon érdekes esetéről van szó. Hozzátehetjük, hogy *egyedülálló* esetéről, mert több közkórházi *„rendelőorvossal"* a törvényhatósági bizottságnak nem lesz dolga. Dr. *Réthi* Aurél az *egyetlen rendelőorvos, az utolsó tagja egy intézménynek*, amelynek keretében valaha nagynevű orvosok működtek és amelyet a főváros kihalás vagy a rendelőorvosi állásból való távozás alapján *megszüntetett*. Hogy a közgyűlés most az utolsó rendelőorvost státusba veszi, amikor a rendelőorvosok soha semmiféle osztályba nem tartoztak és fizetést nem kaptak, valahogyan groteszkül hatna, ha nem tennők hozzá, hogy az előterjesztés az *Orvosi Kamara* határozata értelmében történik, amely szerint *„díjazatlan orvosi szolgálat nem tartható fenn"* és dr. *Réthi* Aurélt — ha maga nem is kérte — fizetési osztályba kell besorozni. Ahhoz nem fér vita, hogy az utolsó rendelőorvos ezt meg is érdemli, mint ahogyan megérdemelték volna ezt a méltánylást munkájukért elődei is, a főváros kórházaiban fizetés nélkül fontos szerepet betöltő rendelőorvosok.

*

A régi idők etikája nem fogta fel így ezt a kérdést és a közkórházak 1892-ben kelt *alapszabályai* így rendelkeznek a rendelőorvosokról:

Az egyes kórházi osztályok közvetlen főnökei a főpolgármester által kinevezett főorvosok. Ha a betegek sajátszerű gyógykezelése kívánta, vagy ha valamely külön kórcsoportozatnak tancélra való felhasználása indokoltnak mutatkozott, a közgyűlés előzetes engedélyével fiókosztályok alakulhattak. A fiókosztálynak a főpolgármester által kinevezett vezetője a *rendelőorvos* címet viseli és mint ilyen, *minden díjazás nélkül működik*. A rendelőorvosok vagy külön fiókosztályon, vagy a nyilvános kórházi rendelésen alkalmaztatnak.

„A rendelőorvosok intézménye — állapítják meg az alapszabályok — úgy tekintendő, mint *a hazai tudományosság iránti kötelességérzetből keletkezett intézmény*, nem pedig úgy, mint az illető rendelőorvosok vagy magántanárok szolgálatának felhasználása a kórház céljaira; ennélfogva a rendelőorvosok fiókosztályaik rendszeresítését nem követelhetik." Még hozzátesznek az alapszabályok, hogy „a rendelőorvosok fiókosztályaikon a gyógykezelésre nézve a kórházi szakosztályok határai között *önállólag rendelkeznek és a gyógykezelésért felelősek*". Nem érdektelen, hogy a rendelőorvosi intézmény analógiájára keletkeztek *a kémiai, röntgen-, physicotherapiai laboratóriumok is, amelyek vezetői előbb díjazás nélkül végezték feladatukat*, azután tiszteletdíjat kaptak.

A felelősségteljes, fontos szolgálatot végző rendelőorvosok valójában és sok esetben *a főorvosok helyettesei* voltak és az igazi ok, amiért díjtalanul dolgoztak, az volt, hogy *a rendelőorvosi megbizatás lépcsőül szolgált a főorvosi kinevezéshez*. Általában a rendelőorvosokból tényleg kórházi főorvosok lettek, de az is megtörtént, hogy a rendelőorvos hiába dolgozott, nem lett belőle főorvos.

*

A főváros törvényhatósági bizottsága 1931-ben foglalkozott a rendelőorvosok kérdésével. A közgyűlés elé került előterjesztést dr. *Salamon* Géza tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály akkori és mai vezetője készítette, az előterjesztésbe foglalt számításokat pedig *Lyachovics* Dénes főszámtanácsos végezte, akit úgy ismernek, mint a főváros közegészségügyének élő lexikonát. Ez az előterjesztés méltányolta először a rendelőorvosok szolgálatait azzal, hogy a rendelőorvosokból lett főorvosoknak szolgálati idejébe *a rendelőorvosi évek beszámítását* kívánta a méltányosság és az egyenlő elbánás alapján.

A régi rendelőorvosok közé tartoztak és ma aktív vagy nyugalmazott főorvosok: *Hültl* Hümér, *Hasenfeld* Artur, *Horváth* Mihály, *Kovács* József, *Manninger* Vilmos, *Nádory* Béla, *Ritoók* Zsigmond, *Rihmer* Béla, *Szerb* Zsigmond, *Okolicsányi-Kuthy* Dezső, *Guszman* József, *Laub* László, *Marsovszky* Pál, *Mező* Béla, *Péteri* Ignác, *Pólya* Jenő, *Torday* Árpád.

Ebben a listában sok ismert, kiváló orvos nevével találkozunk. Mintha bizonyos elégtételféle lenne számukra abban, hogy utolsó képviselőjüket most a főváros befogadja a státusba.

Budapest a parkok városa

Érdekes kertészeti munkaterv

A hatéves útépítési és csatornázási programja mellett kertészeti programja is van a II. ügyosztálynak, ez azonban csak az idei évre szól. A megszokottnál azonban gazdagabb, mert a nagy idegenforgalmi eseményeket méltó kertészeti díszben akarja fogadni a főváros.

A legnagyobb kertészeti alkotás, a *Tabán* a mult évben elkészült, de ez nem jelenti azt, hogy a szó teljes értelmében befejeztek minden munkát, mert kiültetések az idén is folynak. Folytatólagosan rendezik a *Gellérthegyet*, amelynek a déli oldala van soron. Itt készül a *Nemzeti Park*, amely majd csak esztendők munkája után fejlődik ki Budapest nevezetes díszévé.

Nagyszabású kertészeti munkával teljesen ujjáalakul a *Pálfy-tér*. Gyönyörű miliőbe kerül a Bem-szobor. Azon a területen, ahol valamikor a BSzKRT áramfejlesztőtelepe volt, park lesz.

Érdekes díszhez jut a *Hunyady-út és Csónak-utca* sarkánál alakult tér. *Sziklakertet* alakítanak egy lebontott, régi épület helyén, amelynek csak a kapuja maradt meg, mint műemlék.

Végleges befejezéséhez közeledik a *Lenke-tér* kertészeti rendezése. A XII. kerületi *Pilsudszki-utcában*, a Pilsudszky-emlékmű előtt új park létesül.

A *Horthy Miklós-híd* mindkét hídfőjénél, melyet a híd modern stílusához alkalmazkodva rendeztek, fákat, fenyőket és évelő növényeket ültetnek ki.

A *Városligetben*, az úgynevezett Eucharisztikus úton folynak rendezési munkák. A *Hősök-terén*, ahol a befejezéshez közeledik az útépítés munkája, kétoldalt a Szépművészeti Múzeum és a Műcsarnok előtt rendezik a megmaradó kis parkterületeket.

A *Szabadság-téren*, az irredenta szobrok körül és a *földmívelésügyi minisztérium* előtt végeznek restaurálási munkát.

Nagy területet rendez a kertészet a *Mester-utcában*, a közép ferencvárosi plébánia környékén. A *Szent László-térnek* parkírozzák az egyik felét, amíg a másik felén már szép park van. Egészen új parkot létesítettek a selmeciúti templom körül.

Óbuda pompás új útja, a kivezető főút is hozzájut a kertészeti díszhez. Az egész hosszú útvonalon már fák, bokrok és gyepsáv üdvözlik az idei tavaszt.

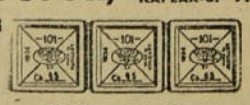
Nagy *játszóteret* rendezett be a kertészet a *Szent László-téren* és egy kisebbet a *Haller-téren*.

Mindezeken kívül folytatják a *fásítási program* végrehajtását. Az idén mintegy 20 utca kerül fásításra. Ezek sorában van a *Bibic-telep* több utcája, az *Agárdi-út*, a *Harang-*, *Toborzó-*, *Barát-*, *Czobor-* és *Káldy-utca*. A fásítás bizonyára nagy örömet kelt az érdekelt lakosság körében és a sokat emlegetett Bibic-telep, amelynek vízlefolyását, utait is rendezték, sem panaszkodhatik ezután mostoha bánásmódról.

Március 23 és 29-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú

fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

Külpolitika és idegenforgalom

Irta: Gazdy Jenő

Régi dolog, hogy államférfiak szerződései csak akkor tudnak tartósan közel hozni nemzeteket, ha ezek a szerződések a népi ösztönökben, törekvésekben és szimpátiákban gyökerezenek. Különben nagyon gyorsan papírrongyokká válnak és hatásuk egyenlő lehet a semmivel. Viszont a népi sajátságokból kifejlődő vonzerők sokszor közelhozhatnak nemzeteket akkor is, ha az államférfiak az ő sajátos, legtöbbször természetesen jóhiszeműleg indokolt törekvéseik szerint egészen más politikát folytatnak, mint a be nem avatottak érzései szerint követni kellene.

Igy van az, hogy a hivatalos szemlélet alapján folytatott külpolitika, amely sokszor a helyzetadta kényszerűségekben, vagy a szükséges megalkuvásokon alapszik, nem mindig vonul ugyanazon a síkon, ahol a nemzetek közötti idegenforgalom kifejlődhetik. Ebből viszont, — szerintem — azt lehet következtetni és a tapasztalat igazolja is ezt a feltevést, hogy a külpolitikában bekövetkezett változások nem mindig vannak olyan hatással az idegenforgalomra, amint azt sokan gondolják. Külpolitikailag talán nem kellemes változás nem mindig hat bénítólag az érdekelt nemzetek közötti idegenforgalomra és viszont külpolitikailag bármennyire is előnyösnek látszó változás sokszor nem hozhatja meg azt az idegenforgalmi fellendülést, amint ez alapon azt reméltük. Természetesen figyelmen kívül kell hagyni azt az esetet, amikor a hivatalos külpolitika erőszakos eszközökkel formálisan megakadályozza a népeik közötti érintkezést.

Hiszen tudjuk, hogy a külpolitikai adottságok csak kerékkötői vagy segítői lehetnek az idegenforgalomnak, a fő mozgató erők azonban máshonnan erednek és más irányokban dolgoznak. A népi sajátságok, a közvéleményben sokszor a helyes propaganda segítségével kifejlődő szimpátiák, a valami másra való vágyódás, mint amiben élünk, az északi népek vágyódása dél felé és fordítva, a betegeknek hajszája a gyógyulás után, az életművészek nyugtalan kutatása az élet új formái felé a gazdagok folytonos helycseréi az élet szépségei után stb. Mindolyan tényezők ezek, amelyek az egyének tömegeit mozgatják a tudásvágy, élniakarás és élvhajhászat síkján.

Ezek az erők dolgoznak a külpolitikai adottságoktól függetlenül, ha lehet vele együtt, ha nem, még ellenére is. Szomszédság, vagy távolság nem befolyásolják, vagy legalább is nem tudjuk megbénítani ezeket a tényezőket, mert egészen más hatóerők függvényei.

Érdekes például, hogyha Budapest idegenforgalmi statisztikáját az elmult 1937. évről vizsgáljuk és összehasonlítjuk a megelőző 1936. esztendővel, kitűnik, hogy úgy a megfordult idegenek, mint az éjjelezések számában a legerőteljesebb pluszt éppen a Nagy-Britanniával és az Egyesült Államokkal való forgalomban tapasztaljuk, annak ellenére, hogy a valutaleértékelések következtében ezeknek is megdrágult az itteni tartózkodás.

Ezzel szemben jelentősen csökkent a velünk szoros barátságban élő olaszok és lengyelek száma, valamint a svájciaké, akik viszont a valutaleértékelés következtében egyszeriben drágának találták Budapestet. Míg például a franciák, a sokszorosan leértékelt frank mellett is, jelentékenyen nagyobb számmal keresték fel Budapestet, mint előzőleg.

A legutóbbi politikai eseményekre való tekintettel azonban talán a legérdekesebb a Németországgal való idegenforgalmunk fejlődése. Sokan vannak, akik félnek attól, hogy Ausztria és Németország egyesítése hátrányosan fogja befolyásolni az országaink közötti idegenforgalmat. Ezt az aggodalmat nem tudom osztani, sőt azt hiszem, hogy Németországnak velünk létrejött szomszédsága csak elősegítheti a Németországgal már ezt megelőzően létrejött feltűnő arányú fejlődést.

Hiszen az említett hivatalos statisztikából megállapítható, hogy amíg az 1937. évben Ausztriából Budapestre érkezett idegenek száma és itt tartózkodásuk ideje némi csökkenést mutat, a Németországból ideérkezettek száma és tartózkodási ideje feltűnően gyarapodott. Világos, hogy a németek közül nagyon sokan jól érezték magukat nálunk. Miért kellene attól tartani, hogy ez a fejlődési folyamat megakad, mert közös határ alakult ki közöttünk. Nem látom ennek értelmét. A most már egységes nagy német nemzettel a barátsági viszony csak tovább mélyülhet. Így gondolhatjuk, hogy azok, akik a nagy német egységet megteremtették, közelebb kerülve hozzánk és jobban megértve minket, a nagy magyar egység megteremtésében segítségünkre lesznek.

Ebben a tekintetben sokat tehet a népeink között minél sűrűbben ismétlődő baráti érintkezés, kölcsönös látogatás, szóval idegenforgalom. Ezen a téren azután bizonyára sokat fog segíteni a külpolitika is, amelynek amúgy sem lehet más célja, mint a független Magyarországot a hatalmas szomszéddal a lehető legjobb baráti viszonyban tartani.

Simább és gyorsabb lesz a decentralizált közigazgatás

Kibővítik a kerületi elöljárók hatáskörét

Amint *Szendy* Károly polgármester úgyszólván hivatalbalépésének első napjától kezdve rendszeresítette a hetenkint egyszer összeülő tanácsnoki értekezletet, amelyen az ügyosztályvezetőkkel a folyamatos ügyeket beszéli meg, úgy már sokkal korábban a kerületi elöljáróságok munkájának egyöntetűvé tétele céljából életrehívták *a kerületi elöljárók értekezletét.* Ez a félhivatalos szerv az elmut évek folyamán számos esetben hozott olyan döntéseket, amelyekkel

megteremtette a kerületi igazgatás jogegységét az elvi jelentőségű ügyekben

és ezen a réven könnyebbé és gyorsabbá tette a közigazgatást.

A polgármester a jövőben *megfelelő jogszabályalkotásokkal kívánja alátámasztani a kerületi elöljárói értekezletek jelentőségét.* Arra való tekintettel, hogy a város fejlődésével szükségszerűen együtt jár az elöljárói hatáskör kiszélesítése, egyáltalán nem közömbös, hogy a közönség kiterjedt rétegeivel szoros érintkezést fenntartó elsőfokú közigazgatási hatóságok hivatali életüket *a modern élet követelményeinek megfelelő gyorsasággal és rugalmassággal tudják-e lebonyolítani.*

A polgármester felkérésére dr. *Duday* Alajos tanácsnok, a XI. kerület elöljárója, mint az elöljárói értekezlet elnöke, már meg is kezdte azt a munkát, amely arra irányul, milyen feltételek mellett lehetne *az elöljárói értekezletet a főváros rendszeres szabályalkotó szervévé tenni.* A kérdés megoldása azért nem könnyű, mert a fennálló törvényes rendelkezések csorbításáról semmiféle vonatkozásban sem lehet szó, ennélfogva az elöljáróságok jogi hatáskörének megváltoztatása sem konfliskálhatja el a törvény által a törvényhatósági bizottság feladatává tett teendőket. Különösen *szocidlpolitikai téren* mutatkozik azonban nagy szüksége annak, hogy

a kerületi elöljáróságok hajszálnyira egyformán kezeljék az eléjük kerülő ügyeket.

Duday tanácsnok készülő elaborátuma arra helyezi a fősúlyt, hogy az eddigi hatáskörmegoszlás teljes tiszteletbentartásával ugyan, de mégis úgy lehessen kijelölni az elöljárói értekezlet megvitatása alá tartozó kérdéseket, hogy ezáltal a gyors és minden vonatkozásban megbizható, a főváros közönségéhez teljesen közelálló elsőfokú közigazgatás alakuljon ki.

Az elöljárói értekezlet hatáskörének újabb bővülését jelenti az az elképzelés, hogy a külső szolgálatot teljesítő főtisztviselők évente többször is üljenek össze a központi szolgálatra beosztott tanácsnokokkal és *közös megbeszélés útján mozdítsák elő az általános közigazgatási érdekeket.*

Szorosan összefügg ezzel a tervvel az a polgármesteri rendelet is, amely az elmult csütörtökön látott napvilágot és amely *Duday* tanácsnokra ruházta az egyes kerületi elöljáróságok hivatalainak rendszeres vizsgálatát. Ezeknek

a vizsgálatoknak a vagyonkezelési tevékenységre is ki kell terjedniük,

mert a rendelkezés célja éppen az, hogy egyszersmindenkorra megszünjenek azok az anomáliák, amelyek különösen az elmult években gyakran előfordultak és alkalmasak voltak arra, hogy *a polgárságnak a kerületi igazgatás kifogástalanságába vetett hitét megingassák.*

Május elsejére elkészül és beköltözhető lesz a hétszázhúsz kislakás

A fellebbezések folytán beállott huzavonáért a kőművesvállalkozók indokolatlan kártérítési pert inditanak a főváros ellen

A főváros 720 kislakásának építkezésénél a fellebbezések miatt három hétig stagnáló munka nagy erővel indult meg és máig már annyira előrehaladt a kedvező időben, hogy

a 14 kislakásos épület a kívánt időpontban, május elsején teljesen elkészül.

Annak a tervnek tehát, hogy az *Eucharisztikus Kongresszus* vendégei május 20-tól június 10-ig igénybevehessék a 720 lakást, most már *semmi sem áll útjában.* A falak, amelyeket még az ősszel emeltek, teljesen kiszáradtak, a májusban rendelkezésre álló 20 nap pedig bőségesen elég lesz a szállodaszerű berendezkedésre.

Az építkezés, amely a kényszerű szünet után megindult, újabb konfliktussal fog szolgálni. Mint értesülünk,

azok a kőműves vállalkozók, akik a megyeri-úti házakat építik, kártérítési igénnyel lépnek fel a főváros ellen

azért, mert a mellékmunkák vállalatbaadása ellen beadott fellebbezések megakasztották az építkezést és emiatt kárt szenvedtek. A Szilasi-úton épülő házak kőműves vállalkozói ezideig nem léptek fel hasonló igénnyel.

A fővárost, amely pontosan betartotta a közszállítási szabályokat és ezenfelül mindent elkövetett arra, hogy a fellebbezések gyors tempóban elintéztessenek, nem lehet felelőssé tenni a munka elakadásáért. De egyebekben is a tizennégy ház felépíttetése körül a legideálisabban járt el a főváros, amely a munkák kiadásánál arra törekedett, hogy minél több iparos jusson munkához. Minden egyes háznál mindenfajta munkát más-más vállalkozó kapott úgy, hogy nem kevesebb, mint *150 iparos dolgozik a tizennégy kislakásos házon.*

*

A munka újból való megindulása óta elhelyezték az ajtótokokat, most az ablaktokok elhelyezésén és a belső burkolaton dolgoznak. A belső vízvezetéki és csatornaszerelési munkák hiányzanak még, továbbá a teljesen kész villanyvezetékek külső bekötése, majd az üvegesmunka és a homlokzat letisztítása. Az építkezésnek ebben az állapotában is megállapítható, hogy a szükséglakásos tervből lett

korszerű kislakások milyen higiénikusak, lakályosak és tetszetősek lesznek.

A szobák tágasak, az oldalt elhelyezett nagy ablakok módot adnak arra, hogy a teret a bútorokkal jól kihasználhassák. A fülkés konyhák, a csinos előszobák, az emeletek közbe épített fürdőszobák *modern kényelmet biztositanak az egyszerű embereknek,* akik majd a kislakásokba beköltöznek. Még arról is történt gondoskodás, hogy *rádiójukat beépített konnektorokba kapcsolják.* A tetszetős belső berendezés mellett a háromemeletes szép, modern épületek a Szilasi-úton és a Megyeri-úton egészen új életet fognak teremteni.

És mindez így van rendjén. Örömmel kell fogadni, hogy a polgármester megértésével érvényesült az a törekvés, amelynek állandó szószólója a *Fővárosi Hirlap,* hogy

a szerénycbb tehetőségű lakosság számára modern, higiénikus lakásokat kell építeni.

A példát ezekkel a kislakásokkal a főváros szolgáltatta. A luxuslakások túltermelésére tévedt magántőke feladata a hiányzó modern egy- és kétszobás, olcsóbérű lakások építése. A luxuslakások kampánya után megcsappant építkezési kedvet ebben az irányban kell minden lehető kedvezménnyel felélesztení.

NAGY JANOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *298-990.
Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

Épületveretek Hydronaliumból
Gyártja: M. Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyár
Forgalomba hozza:
GÁSPÁR VILMOS
Budapest, VII., Damjanich-u. 26/b. Tel: 149-700

Panaszkodik a megujhodó Óbuda

Alig képzelhető el fájdalmasabb fordulat, mint amikor a már gyógyuló beteg állapota az előre nem látott komplikációk miatt válságosra fordul. Avagy a műtőasztalon fekvő beteg sikeres műtét után kiszenved. Avagy a gyönyörü kilátásokkal kecsegtető termés elemi csapások következtében elpusztul. Ugyanaz áll egy városra vagy városrészre, amely hánytatott, keserves lét után végre révbe kerül, hogy megmentői felbuzdulásai közt lakóinak egzisztenciája alapjaiban megrendüljön.

Abból az alkalomból jut ez eszünkbe, hogy előttünk fekszik egy *panaszirat*, amely a hánytatott sorsú, szinte hagyományosan elhanyagolt, most újjászületni készülő *Óbuda* panaszaival foglalkozik. Most, amikor a sok megpróbáltatáson átesett III. kerület annyira kívánatos újjáalakítása végre megkezdődött, amikor *májusban megkezdik a várvavárt, törvényesen rég időktől biztosított híd építésének előmunkálatait:* Óbuda panasszal van telve!! Ez az első pillanatra csodálatosnak tetsző ellenmondás — a régi Óbuda sirámai! az újjászülető Óbuda panaszai! — a körülményeket nem ismerőt arra a következtetésekre ragadtatja: az óbudaiak maguk sem tudják, hogy mit akarnak!

Csoda-e, — kérdjük, — hogyha az elkeseredett óbudaiak a dolgok láttára elvesztik lelki egyensúlyukat? A jövő fényes perspektiváiból osztályrészükül jut a rideg invázió, amelynek keserves következményeit szenvedik el. *Itt 60, ott 30 ház tűnik el a föld színéről. Itt 160, ott 80 lakó kénytelen vándorbotot venni a kezébe.* És nincs hová menni! *A kerületből kiszorulnak.* Vidékre vagy más kerület távoleső részeibe vándorol a jobb sorsra érdemes őslakosság! A kerület mindinkább elnéptelenedik. Az ipar és kereskedelem, amely nagyobbrészt amúgy is csak tengette életét, tönkremegy. Önálló lateinerexisztencia a mindennapi megélhetésért küzdő ügyvéden és orvoson kívül már rég ismeretlen fogalom a kerületben!

Urak, városrendezési vezetők, itt valahol hiba van a kréta körül. Elfelejtettek átmenetről, átmeneti intézkedésekről gondoskodni. Pedig nem került volna különös fejtörésbe kívánatosan intézkedni, ismervén az annyi megpróbáltatáson átesett óbudai lakosság szerénységét. A sorozatos tiltó, gátló, korlátozó intézkedésekkel, amelyek a kerületben minden megmozdulást, építkezést lehetetlenné tesznek, nem lehet segíteni a bajokon, hanem

1. *a házlebontásokkal arányban induljanak meg az építkezések,*

2. *a városrendezési tervezet* állapittassék meg már egyszer végérvényesen,

3. *a 30 évi rendkivüli adómentesség* adassék meg haladéktalanul, ha nem is egyszerre az egész kerületben, de okvetlenül azokon a részeken, amelyek a városrendezés szempontjából nem esnek változás alá és amelyek a bizton várható nagy bécsi forgalom lebonyolításánál tekintetbe jöhetnek,

4. *az őslakosságnak a kerületben való maradása könnyittessék meg* azáltal, hogy a mai háztulajdonosok vehessenek vagy inkább építhessenek maguknak a kerület perifériáin egy mai ingatlanukat megközelítő házacskát, a *kertváros* megalapozásával — amelyre a kerület oly kiválóan alkalmas és amely jövő jellegét kell, hogy megadja — a szükséges *közmunkák haladéktalanul meginduljanak.*

Óbuda fekvése, a kedvező higienikus körülmények nagyszerü összetalálkozása arra predesztinálják, hogy *a főváros üdülőtelepévé* váljék, amely a főváros szívéhez való közelsége által az intellektueleknek és egyéb foglalkozásúaknak életrezevoárja lehet. Arra kell törekedni, hogy ezt a jelleget, amely a maga nemében egyedülálló a főváros többi kerületeivel szemben, megtartsa, fejlessze és így a jövő Budapest világvárosnak legsajátosabb, legirigylésreméltóbb városrésze lehet.

Azok az intézkedések, amelyek Óbudát szemétlerakodó telepnek akarják felhasználni, amelyek a gyárak terjeszkedését a város szívében lehetővé teszik, amelyek egész Buda temetkezését Óbuda felé terelik, éppen nem kedveznek, sőt veszedelmesen ártanak a kerület eme rendeltetésének.

Óbuda hivatásszerü feladatot tölthet be Budapest életében. Ezt a kivánatos feladatot nem megnehezíteni, hanem megkönnyíteni kell. Minden akciótól, amely a fontos higienikus szempontok ártalmára válhatik, el kell tekinteni. *A gyárak fokozatos kitelepítését,* nem belső terjeszkedését kell előmozditani. Az ipar és kereskedelem joggal várható fellendülésének meg lesznek — mint minden más kerületben — a maga helyzeti mozgatói, amelyek erősítéséhez nem kicsinylendő mértékben hozzájárulnak a gyáripar közelsége és a Bécs felől várható óriási forgalom megindulása, amely utóbbi először a kerületet érintve, áldásos nyomokat hagy maga után.

Ezek a nem mindennapi perspektivák minden óbudait közelről érintenek és nincs, nem lehet Óbudán józanul gondolkodó ember, aki a kerület ujjáalakulását nem óhajtaná. De épp ez a józanság az, ami gondolkodásra készteti és így nyugtalanítja is. Más szóval: nem áldozata, sem kinullázottja, hanem aktiv tényezője, részese óhajt lenni a kívánatosan átalakuló Óbudának. Ehhez legsajátosabb joga van. Megerősíti ebben apáinak emléke, akik itt éltek, haltak, az ősi földben nyugodnak és átélt szenvedései, amikben bőven része volt, amikor a rég időktől fogva mostohán kezelt Óbudán tengette életét.

Dr. Philipp Kálmán

Nagyjelentőségü javaslatokkal vesz részt a párt a közgyűlésen

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* hétfőn este dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos elnöklésével értekezletet tartott, amelyen a törvényhatósági bizottsági tagokon kívül megjelent dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, dr. *Lamotte* Károly és dr. *Schuler* Dezső alpolgármester és dr. *Bódy* László tanácsnok is.

Zsitvay Tibor elnök napirend előtt kegyeletes szavakkal emlékezett meg a párt érdemes tagjának, dr. *Pályi* Gyula törvényhatósági bizottsági tagnak korai haláláról és méltatta az elhúnytnak, mint várospolitikusnak, jogásznak és embernek kiváló érdemeit. Emlékét, az elnök indítványára, jegyzőkönyvében örökíti meg a párt. *Pályi* Gyula a Budapesti Ügyvédi Kamara képviseletében volt tagja a törvényhatósági bizottságnak és a pártnak. Utóda dr. *Brózik* Félix ügyvéd lett.

A pártértekezlet egyhangú lelkesedéssel vette tudomásul, hogy dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök a törvényhatósági bizottság elé indítványt terjeszt. hogy

a Szent István jubiláris év megünneplésére tartson a főváros ünnepi díszközgyülést.

Ezután *a március 30-iki közgyülés tárgysorozatának előkészítése* következett. A polgármester előterjesztését, amely *a székesfőváros csatornahálózatának* hatéves programját állapítja meg, *Dorner* Gyula előadása nyomán helyesléssel fogadták.

Katona János indítványára hozzájárult a párt a polgármester előterjesztéséhez., amely javasolja, hogy

a beépítésre alkalmas fővárosi telkek értékesítésére a Községi Takarékpénztár nyerjen megbízást

és a befolyó összegek *városrendezési célokat* szolgáljanak.

Kertész Elemér előadása alapján örömmel járult hozzá a párt ahhoz, hogy a Honsz székháza, a *Hősök háza* felépítésére a Zsitvay Leó-utcában 340 négyzetöles telket adományoz a főváros.

Dr. *Harrer* Ferenc terjesztette elő dr. *Vörösváry* Miklós bizottsági tagnak közgyűlési indítványát, amely szerint *a főváros utcáinak és tereinek elnevezési joga a Közmunkatanács helyett a törvényhatósági bizottságot illesse meg.* A polgármester, arra való tekintettel, hogy a legutóbb megjelent városrendezési törvény ezen a gyakorlaton nem változtatott, a közgyűlés belátására bízza a kérdés eldöntését. A pártértekezlet, az előadó indítványára kimondta, hogy az eddigi gyakorlat megváltoztatását nem tartja időszerűnek.

Katona János előadói javaslata alapján hozzájárult a párt a polgármesternek ahhoz az előterjesztéséhez, hogy *a Városok Szövetsége székházának építésére a Ráday-utcában 148 négyszögöles telket engedjen át a főváros.*

Zsitvay Tibor pártelnök tett javaslatot

a közszállítások odaítélése

ügyében hozott véghatározatok ellen igénybevehető jogorvoslatokról szóló polgármesteri előterjesztésről. Arra való tekintettel, hogy *a párt elnöksége ebben a kérdésben megoldást igérő tárgyalást folytat az illetékes kormánytényezőkkel,* azt javasolja, hogy *a párt kérje fel a polgármestert az ügynek a napirendről való újabb levételére,* addig, míg a tárgyalások be nem fejeződnek. A pártértekezlet ilyen értelemben határozott.

Deményi Aladár előadó javaslatára elfogadta a pártértekezlet az 1937-ben engedélyezett póthitelekkel és hitelruházásokkal nem fedezett kiadások költségvetési fedezetéről szóló előterjesztést.

Dongó Orbán előadása alapján a párt helyeslésével fogadja a községi iparostanonc- és kereskedőtanonc-iskolák helyi felügyeletéről szóló szabályrendelet módosítását.

Szentesi József előterjesztésére hozzájárult a pártértekezlet ahhoz, hogy a főváros

a kórházakban működő orvosok szavatossági biztosítása

céljából a mintegy *13.000 pengő biztosítási összeg fele részét vállalja* azzal, hogy a másik felét megfelelő kulcs szerint az orvosok fizessék.

Az indítványok során dr. *Juhász* Jenő előterjezete dr. *Zalay* Viktor, a párt kültagjának javaslatát *a vendéglátással foglalkozó vállalkozások szabályozása* érdekében alkotandó új szabályrendeletről, amelyet a pártértekezlet magáévá tett.

Dr. *Juhász* Jenő indítványát terjesztett elő arra nézve, hogy a főváros az idei idegenforgalmi eseményekkel kapcsolatban rendezzen

népművészeti kiállítást

a Néprajzi Múzeumban. A párt általános helyeslésel fogadta az indítványt, amelyet *Juhász* Jenő terjeszt a közgyülés elé.

Dr. *Hajnóczy* Béla előadása alapján elfogadta a párt a közlekedési szakbizottság álláspontját, amely szerint a Nyugati pályaudvar mellett létesítendő *autobuszpályaudvar* ügyével majd csak a Berlini-tér közeli rendezése alkalmával foglalkozzék a közgyülés.

Dongó Orbán a Tudományos Akadémiának a magyar nyelv tisztasága érdekében megindult mozgalma alkalmából indítványozza, hogy

a főváros vezetősége a legszigorúbban örködjék azon, hogy a főváros mindennemü kiadványaiban, a közigazgatás, az üzemek és intézmények hivatalos ténykedéseiben a nyelv tisztaságát nagyobb figyelemben részesitsék.

Dr. *Zsitvay* Tibor örömmel és lelkesedéssel fogadja az indítványt, amelynek követésére minden téren nagy szükség van. Érdekes példákat említett fel házelnöki és igazságügyminiszteri multjából, amikor *valóságos harcot folytatott a „tatik... tetik" és a magyar nyelv más eltorzítása ellen,* de minden intézkedése után *csökönyös visszaesést tapasztalt.* Javaslatára egyhangulag magáévá tette *Dongó* Orbán indítványát a pártértekezlet.

HIREK A PÁRTBÓL

A szabadság ünnepe a VI. kerületben. Nagysikerü szabadságünnepélyt rendezett a Nemzeti Egység Pártja VI. kerületi szervezete a Lehel Polgári Lövészegyesület és a VI. kerületi HONSZ a MOVE nagytermében, amelyet zsufolásig megtöltött a három egyesülethe tömörült hazafias polgárság. Megjelentek: Krompaszky Miksa országgyülési képviselő, Schara Béla kerületi elöljáró, Sárkány Ferenc törvényhatósági bizottsági tag, dr. Schoepflin Lajos postafőigazgató, vitéz Papp Gyula igazgató, Lenkei Ferenc gyáros, dr. Schilling Endre ügyvéd, Kékesy János tanulmányi felügyelő és még sokan a kerület társadalmi életének vezetői közül. Sárkány Ferenc megnyitójában márciusi új nagy összefogást hirdetett. Kálmán Tibor egyetemi hallgató nagy sikerrel előadott „Talpra magyar"-ja után a Kemény Zsigmond gimnázium kétszáz tagú énekkara dr. Szvoboda Béla tanár vezetésével ragadtatta el a közönséget magyar dalaival. Az ünnepi beszédet dr. Szvoboda Béla mondotta a közönség zajos tetszésnyilvánítása közben. Sikert arattak még: Vághy Panni színművésznő, Magyarády Jenő, Szigethy Sándor, dr. Szvoboda Ödön, Oláh Miklósné és Thegze Gerber Miklós. Az ünnepséget dr. Schoepflin Lajos lelkes szavakkal zárta be.

Az V. kerület két márciusi ünnepe. Az V. kerületi pártszervezet kispolgári és munkáscsoportja márciusi ünnepséget rendezett az Arany János-utca 19. számu helyiségben. Szécsi Pál ügyvezető megnyitó szavai után Szécsi Julia kis munkáslány kedves beszéddel és virággal üdvözölte Krompaszky Miksa országgyülési képviselőt, aki meghatottan köszönte meg a munkásság ragaszkodását. Kiss László, Darabart Tamás, Schwan József pompás szavalatai után Szombathy Kálmán ny. őrnagy, a csoport elnöke lendületes ünnepi beszédet mondott. A kerületi munkásság erőteljes nemzeti demonstrációja dr. Fábián László kerületi elnök buzdító zárószavaival és a Himnusszal ért véget. A következő napon a kerületi törzsgárda ünnepelte a magyar márciust a hold-utcai pártkörben. Dr Fodor Lajos kerületi alelnök március idusának mai jelentőségét méltatta, Kemény Tibor pedig történelmi távlatba állította be a magyar március örök varázsát, mely ma is eggyé forrasztja a nemzeti alapon álló társadalmat. Krompaszky Miksa országgyülési képviselő, De Scardelli Caesar, dr. Fábián László és Lóskay István beszédei után még sokáig maradt együtt a kerület nagyszámban megjelent törzsgárdája, mely lelkesen ünnepelte Krompaszky Miksa országgyülési képviselőt, a kerület volt elnökét.

Az I. kerület közalkalmazotti csoportja fényes keretek között tartott márciusi müsoros estet a párt déli-vasúti helységében. Nagyszámú előkelő közönség gyült össze, amelynek soraiban megjelentek a kerület bizottsági tagjai is teljes számban. Jelen volt Katona János a VIII. kerületi népszerű bizottsági tagja is. Dr. Hoór Tempis Mór müegyetemi tanár megnyitó beszéde mély benyomást keltett. Az ünnepi beszédet dr. vitéz nemes Juhász Jenő bizottsági tag mondotta, a közönséget lelkes hangulatba emelve. Béldyné dr. Vankay Etelka a női csoport nevében köszöntötte a szép est rendezőségét, dr. Buzághné dr. Kécsy Aranka a VIII. kerületi hölgyek üdvözletét hozta el és méltatta március idusának a jelenre vonatkozó jelentőségét.

„CSILLAG" törvényes védjegyü kazánkő meggátló COMPOSITUMOK, KAZÁNOK, KÖZPONTI FÚTÉSI BERENDEZÉSEK, BOYLEREK, MOTORHÚTŐK, stb. részére.
KAZÁNKÓPOR VÁLLALAT KOVÁCS I.
BUDAPEST, XIV., Amerikai-út 21. TELEFON: 296-151.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

TOLNAI FERENC
Bpest székesfőv. gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fütés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Telefon: 386-650.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

Véglegesen betiltotta a belügyminiszter a bacillussal fertőzött természetes jég forgalombahozatalát

A miniszteri döntés jóváhagyta az erélyes polgármesteri határozatot

Többször megemlékezett a *Fővárosi Hirlap* arról a küzdelemről, amelyet a természetes jeget forgalomba hozó vállalatok folytattak éveken át a hatóságok intézkedései ellen, amelyek ennek a veszedelmes jégnek árusítását korlátozták, majd be is tiltották. Legutóbb, amikor egyik vállalkozó a *Rákospatak* kiöntéséből származó, úgynevezett *Rákos-tóból* akart tiltott úton természetes jeget becsempészni, úgy, hogy a rendőrség kénytelen volt egy utat elzárni, ismertettük a bakteriológiai vizsgálat eredményét is, amely a Rákospatak vizét *nem csupán coli-bacillussal, hanem tifusz-bacillussal is fertőzöttnek minősítette.*

A természetes jéggel foglalkozó vállalatok ennek a vizsgálati eredménynek ellenére sem tudtak belenyugodni abba, hogy a fertőzött jég árusításáról le kell mondaniok, amíg most végre a *belügyminiszter véget vetett a vállalatok szívós próbálkozásának.*

A belügyminiszter elé fellebbezés folytán került a természetes jég ügye. A polgármester megbízásából dr. *Salamon* Géza tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője, *határozatot hozott, amely*

a Rákospatakból a jég kitermelését, forgalombahozatalát és felhasználását betiltotta.

A határozat ellen gróf *Andrássy* Géza örököstársai, *Lilien* Márkusz és *Ucsevny* Arturné a *belügyminiszterhez fellebbezést nyujtottak be.*

A belügyminiszter a fellebbezés elutasításával a polgármesteri határozatot indokolásánál fogva helybenhagyta

és erről most értesítette a polgármestert.

A főváros közönsége, amelynek egészségét állandóan veszélyeztette a fertőzöttt jég, csak elismeréssel fogadhatja dr. *Salamon* Géza erélyes határozatát, amely végre radikálisan megoldotta ezt az évek óta vajudó kérdést.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának

dr. Salamon Géza
tanácsnok

ebben az ügyben a következőket mondta:

— A főváros a legerélyesebben vizsgálja azokat a telephelyeket, ahonnan élelmezésre szolgáló vagy az élelmezéssel vonatkozásban lévő anyagok kitermelése történik, mert ezzel igen sok egészségügyi ártalom küszöbölhető ki. Igy fordult figyelmünk a Rákospatak természetes jegének kitermelése és forgalombahozatala felé is. Amíg csak szennyezett jéggel kellett számolnunk, megelégedhetünk korlátozó intézkedésekkel, de amikor a tudományos vizsgálat kimutatta, hogy a *Rakospatak vizében fertőzőképes tifusz-bacillus van,* erélyesen véget kellett vetni a Rákospatakból származó jég forgalombahozatalának. Ezért hoztam meg a polgármester úr megbízásából a most jóváhagyott határozatot, amelyben indokolásában ismertettem ezt az egész, régen húzódó kérdést.

— A Rákospatak vize már erősen szennyezetten, sőt fertőzötten érkezik a főváros területére. A *Székesfőváros Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézete,* a patak vizének rendszeres és folyamatos vizsgálata utján, a vizet minden esetben nagymértékben szennyezettnek találta, sőt legtöbbször kimutatta a vízben a súlyos gyomor- és bélbetegséget okozó *paratifusz B. bacillust* is.

— A közegészségügyi hatóságok, — bár a természetes jég termelése a székesfőváros egész területén beszüntettetett, — megengedték ugyan, hogy a Felsőrákosi rétek bizonyos helyein termelhetnek természetes jeget, kikötötték azonban, hogy az itt termelt *jég csak a sörgyárak részére és kizárólag csak hűtési célokra használható fel.*

— Minthogy a Székesfőváros Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézetének h. igazgatója utóbb arról tett jelentést, hogy

a Rákospatak vizéből magas életképességű és fertőzőképes tifuszbacillust sikerült kitenyészteni,

ami annyit jelent, hogy a *patak vize tifusszal fertőzött és igy ez az ipari célokra szolgáló természetes jég is súlyosan veszélyezteti a főváros közönségét,* erre való tekintettel a Rákospatakot, illetve annak vizét a főváros területére való belépésétől a Dunába való torkolásáig *fertőzöttnek nyilvánítottam és abból a jég termelését, forgalombahozatalát és felhasználását eltiltottam* és a törvény alapján elrendeltem határozatomnak, — fellebbezésre való tekintet nélkül, — *haladéktalan végrehajtását.* Egyúttal felhívtam az V., VI., X. és XIV. kerületi elöljárókat, hogy a határozat végrehajtását a legszigorúbban ellenőrizzék és a Rákospatakból való jég termelését és forgalombahozatalát minden rendelkezésre álló eszközzel akadályozzák meg.

Dr. *Salamon* Géza tanácsnoknak a határozatát ismertető nyilatkozatából megállapítható, hogy az útelzárás és más erélyes intézkedések ennek a határozatnak alapján történtek. Megnyugvást kelt, hogy a természetes jég ügyében rendet teremtő határozatot a belügyminiszter szankcionálta.

Ezen az alapon, a közegészségügyi ügyosztály javaslatára a polgármester a *320.000 pengő ajánlati összeggel pályázó kisiparosoknak ítélte oda a szállítást.*

A polgármesteri döntést a pályázatban résztvevő nagyszállítók *megfellebbezték a belügyminiszterhez.* Az azóta eltelt hosszú idő alatt, miután a szállítást nem sikerült jogérvényesen biztosítani, a Temetkezési Intézet szükségleteit szabadkézből, nagyjából *az 1936 iki árnivón szerezte be.*

A versenytárgyaláson érdekelt kisiparosság, amely most tudomást szerzett arról, hogy a felebbezés ügye az iparügyi minisztérium elé került, bizonyosra veszi, hogy a minisztérium, amely a kisipar érdekeinek amúgy is megértő támogatója, *végre hozzájuttatja a kisegzisztenciákat ehhez a jelentős szállításhoz,* amelyre a közbelépett bonyodalmak miatt olyan sokáig kellett várakozniok. Már csak azért is bíznak a reájuk nézve kedvező döntésben, mert *olcsóbb áraik révén, érdekük közös a főváros érdekével.*

Képességvizsgálót létesítenek a tanoncoknak

A külföldi nagyvárosok tulajdonában lévő nagyüzemek mintájára *Budapesten elsőizben a Beszkárt állított fel képességvizsgáló laboratóriumot.* A barossutcai villamossremíz helyiségeiben már esztendők óta közmegelégedésre működik ez az intézmény, amelynek berendezései és alkalmazott módszerei gondoskodnak arról, hogy a közúti járóművek vezetésére hivatott egyének *csak abban az esetben kerülhessenek szolgálatba, ha fizikai és szellemi képességeik egyaránt teljesen alkalmassá teszik őket erre a pályára.*

Azok a kedvező tapasztalatok, amelyeket a Beszkárt képességvizsgáló laboratóriumában tettek, most egy hasonló célú intézmény megalapozására szolgáltak indítóokul. *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok a jövő iparosképzésének szempontjából azzal a javaslattal fordult a polgármesterhez, hogy

a tanoncok számára képességvizsgáló intézetet létesítsenek

éspedig a Tutaj-utcában a közeljövőben felépítésre kerülő tanoncotthon keretében. Ennek a szervnek az lesz a feladata, hogy *a különböző szakmákban elhelyezkedni kívánó ifjak hajlamait, intelligenciáját és az egyes ipari szakmákra való alkalmasságát a modern pszichotechnika eszközeivel megvizsgálja* és ezzel útmutatást adjon arra vonatkozóan, alkalmasak-e a serdülőkorban lévő ifjak az általuk kiválasztott ipari pályára, vagy nem. Az új intézménynél gyakorlati pedagógusok fognak szolgálatot teljesíteni, akiknek a vizsgálatok megejtése után feladatuk lesz az is, hogy a tanoncok szüleivel megbeszélést folytatva,

útmutatást adjanak a gyermekeknek a megfelelő ipari ágazat ismereteinek elsajátítására vonatkozóan.

Felkay tanácsnok tervét nemcsak a hivatalos székesfőváros, hanem maguk az ipari érdekeltségek is nagy érdeklődéssel fogadták és azt remélik a terv megvalósításától, hogy ezen a réven a Budapest szempontjából olyannyira fontos iparostársadalom jövő kialakítása kedvező irányban fog fejlődni.

Lényeges költséggel nem jár a képességvizsgáló laboratórium életrehívása s ez az egyetlen körülmény is amellett szól, hogy a tervet a legsürgősebben realizálni kell.

Izgalmas harc után döntő stádiumba jutott a 320.000 pengős koporsórendelés

Az árelemzőbizottság és a belügyminiszterium után most az iparügyi miniszterium fog végérvényesen határozni — Rövidesen eldől, hogy ki pályázott irreálisan: a kisiparosság vagy a nagyipar?

A Székesfővárosi Temetkezési Intézet évi szükségletének: koporsóknak, szemfödeleknek, sírkereszteknek és felirati tábláknak biztosítására tartott versenytárgyalás, több mint egyéves, szokatlan bonyodalom után végre *a befejezéshez közeledik.* A pályázaton résztvett kisiparosok, akiknek a polgármester döntése odaítélte a szállítást, nagy izgalommal várják a régen húzódó belügyminiszteri döntést, amely — az ipari körök értesülése szerint — most *az iparügyi minisztériumot* foglalkoztatja, ahova a belügyminiszterium a fellebbezés folytán elébe került ügyet véleményezés céljából áttette.

Az 1937. év elejére meghirdetett versenytárgyaláson vegyesen pályáztak nagy szállítók és kisiparosok. Az utóbbiak ajánlati összege az 1936-iki árak körül mozgott, míg

a nagyvállalkozók 20—25 százalékkal magasabb áron pályáztak.

Első pillanatra úgy tetszett, hogy a kisiparosok a feltűnő különbséget mutató, alacsony áraikkal *irreális ajánlatokat adtak* be, aminek a tisztázását a főváros az árelemző bizottságtól kérte, ahova a 320—350.000 pengő értékű szállítás pályázati anyagát véleményezésre amúgy is áttették volna.

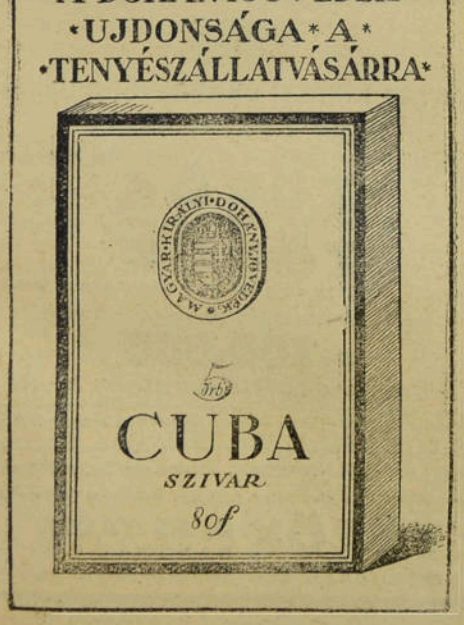
Az árelemző bizottság megejtette számítását, amely szerint

a nagyszállítók 350.000 pengőt kitevő árajánlata mutatkozott reálisnak.

A főváros erre felkérte az árelemző bizottságot, hogy közölje vele a számítást részletező adatokat. Miután a kellő felvilágosítást nem kapta meg, a polgármester a XIII. ügyosztályt bízta meg az árelemző számítások végrehajtásával.

A XIII. ügyosztály számításai szerint megállapított irányárak *22.000 pengő különbözetet mutattak, a nagyszállítók árajánlataihoz képest a főváros javára* és egyúttal azt

igazolták, hogy a kisiparosok olcsóbb árajánlatai, amelyek körülbelül megegyeztek a XIII. ügyosztály által megállapított irányárakkal nem irreálisak.

Jóssef főherceg úr cs. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II. Fő-utca 8. ● Tel.: 153-787.
Alapítási év 1884. Sürgönycím LOHR Budapest.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgács- füstfelszívó, légfűtő-berendezések. Lemezmunkák.

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszműbádogos, vízvezeték-központi fűtés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. ● Telefon: 111-591.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Események

Fővárosi Hiriap
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Schuler Dezső alpolgármester emlékbeszéde Sipőcz Jenőről. A *Piarista Diákszövetség* vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen díszes és előkelő közönség vett részt. Köztük *Ugron* Gábor ny. belügyminiszter és *Oswald* István, a Kuria volt elnöke. *Degré* Miklós, az itélőtábla ny. elnökének megnyitóbeszéde után *Schuler* Dezső alpolgármester *Sipőcz* Jenőről tartott emlékbeszédet. A főváros elhunyt főpolgármestere a Piarista Diákszövetség első elnöke volt s nagy érdemeket szerzett a szövetség megszerzése körül. A nagyhatású emlékbeszédben Schuler ismertette Sipőcz Jenő pályáját, közéleti érdemeit, majd megállapította, hogy Sipőcz soha nem volt pártember, *mindig az elvek embere volt, aki az igazságért élt. Szitár* Ferenc törvényszéki tanácselnök főtitkári jelentése után *Sebes* Ferenc piarista rendfőnök beszédével a közgyűlés véget ért.

Huszonhat pályázó a megüresedett tanácsnoki állásra. A fővárosnál megüresedett egy jogi minősítésű tanácsnoki állásra a következők pályáztak: *Michál* Jenő, dr. *Hanthy-Haidekker* János, dr. *Farkas* Lajos, *Antalfy* Géza, *Wirnhart* Ágoston, *Unger* Ferenc, dr. *Vigyázó* Géza, dr. *Gallner* Ferenc, dr. *Pertik* Béla, dr. *Czebe* Jenő, *Bärtl* Tivadar, dr. *Szvoboda* Károly, dr. *Garancsy* László, dr. *Beliczay* Imre, dr. *Boros* Pál, vitéz dr. *Vécsey* Kálmán, dr. *Homolyai* Rezső, dr. *Szentmiklósi* József, vitéz dr. *Horváth* Béla, dr. *Della Donna* Mihály, vitéz *Horváth* László, dr. *Havlin* Károly, dr. *Szebeny* József főjegyzők és dr. *Arany* István nyugalmazott főjegyző.

Távfűtésre rendezkedik be a főváros. A városligeti mélyfúrás nagyszerű eredménye, a percenként feltörő 3000 liter 76 fokos víz nagy örömet keltett a főváros vezetőségében. *Szendy* Károly polgármester a fúrás további folytatását rendelte el, mert megvan a remény arra, hogy *eléri a percenkénti 4000 litert is.* A forró víz hasznosítása körül már megindultak a tárgyalások. Egyelőre az a terv, hogy a Széchényi-fürdőn kívül a Szépművészeti Múzeumot és az Állatkert egyes pavillonjait fűtik a ligeti vízzel. A távfűtésre való berendezkedés tetemes költséget igényel, amelynek előteremtésére, mint értesülünk, *póthitel igénybevételét* fogja a törvényhatósági bizottságtól kérni a polgármester.

A Beszkárt kulturestje a Városi Színházban. A Beszkárt és az érdekkörébe tartozó közlekedési vállalatok tisztviselői és alkalmazottai körében alakult egyesületek március 26-án, szombaton este 8 órai kezdettel *bemutató előadást rendeznek a Városi Színházban.* A Beszkárt és vállalatai, amelyeknek 13.000 alkalmazottjuk van, ezzel a bemutatóval a nyilvánosság előtt tanuságot akarnak tenni az alkalmazottak szellemi továbbképzésére és testi jólétük fokozására irányuló gondoskodásukról és a kebelbeli egyesületeknek a Beszkárt áldozatkész támogatásával kifejtett szociális és kulturális munkásságáról.

Véssei Ede dr. gyásza. Az elmult héten súlyos gyász érte *Véssei* Ede dr. kormányfőtanácsost, a Gázművek vezérigazgatóját. Meghalt az édesanyja, özv. *Véssei* Edéné. Az elhúnyt nagyasszonyt a kerepesi-úti temetőben temették el.

A Sas-kör közgyűlése. Vámház-körúti helyiségeiben most tartotta évi rendes közgyűlését a *Sas-kör* a megjelenésben akadályozott *Usetty* Béla helyett *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök elnöklésével. Az ünnepi beszédet *Pőzel* István országgyűlési képviselő mondta. Méltatta a 48-as szabadságharc hőseit és párhuzamot vont a szabadságharcot követő és a mai idők eseményei között. A lelkes hangulatú közgyűlés igazolja a Sas-kör nemzetnevelő munkásságát.

Magyar Királyi Osztálysorsjáték
játéktervét előnyösen megjavították.
Az első 4 osztály főnyereményeit felemelték
30.000, 40.000, 50.000, 60.000
pengőre.
Jelentős a 32 drb 10.000 pengős,
21 drb 20.000 pengős nyeremény.
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben
700.000
Jutalom és nyeremények készpénzben:
400.000 | 70.000 | 40.000
300.000 | 60.000 | 30.000
100.000 | 50.000 | 15.000
stb. összesen közel 10 millió pengő.
Húzás április 9-én kezdődik!
Az I. osztályú sorsjegyek ára mindenütt
Nyolcad 3½ pengő | Fél . . . . . 14 pengő
Negyed . . . 7 pengő | Egész . . . 28 pengő

Az Árvizi Hajós

Pakots György könyve a pesti nagy árvízről

A pesti nagy árvíz századik évfordulójának érdekes és értékes tartalmú könyvben emléket állított Pakots György, a kitünő városházi ujságíró, Az Est-lapok munkatársa. Az Árvizi Hajós címmel jelent meg könyve, amelynek előszavában elmondja, hogy miképpen jutott munkájának becses anyagához. *Az egyik antikváriumban kutatott ritkaságok után, kezébe akadt egy elfakult, régi kézirat. A kéziratban „Pest száz év előtti pusztulásának történetét jegyezte fel bizonyos Máthé Gábor nevezetü fiatal úr és az ő jegyzeteibe pillantot be mohó szemem" — mondja Pakots György és a könyv lapjait forgatva, meglátjuk, hogy mit jelent az, ha igazi újságíró mohón pillant be öreg irásokba.*

Megállapitotta, hogy az a bizonyos, ismeretlen Máthé Gábor a legérdekesebb riportot irta a pusztulás napjairól és ezek központjában a nagy Wesselényi Miklósról. A véletlen juttatta ehhez a lehetőséghez, mert „a Duna kiöntésének úgyszólván első pillanatától kezdve, az árvíz tartama alatt mindvégig Wesselényi mellett tartózkodott. Feljegyzései tehát hitelesek, mintha egy régi ujságíró számolna be „kiküldött tudósító"-ként".

A százéves riport hangolta tehát a ma riporterét arra, hogy az avult, zökögő, idegen szavakkal teletüzdelt feljegyzésekből érdekes könyvet, élvezetes, drámai erővel ható olvasmányt formáljon, amely forrásmunkának is értékelhető. Mert bár Jókaitól kezdve sokan rajzolták meg az Árvizi hajós robusztus alakját, ez a könyv mégis csak közvetlen, hűséges és hiteles történelem.

Színpompás jellemzést olvasunk benne a zsibói vár uráról, a nagy Wesselényi atyjáról, majd az Árvizi hajós bronzba való alakja domborodik ki előttünk, azután következik az 1838-iki dráma, a nagy árvíz és az Árvizi hajós hősi munkája a várost elöntő zavaros hullámokban, a roskadozó házak között. A kép megelevenedik, az olvasó valósággal jelen van és ma, száz év mulva is azt mondja lelkében, amit az ujjongó tömeg kiáltott akkor: Vivát Wesselényi!

Hogy a hűséges riport egyúttal érdekfeszítő regény: külön ok arra, hogy Pakots György könyvét minél többen olvassák.

Senn Ottó nyugalombavonult, — utóda Láner Kornél. Az Államvasutak vezetésében fontos változás történt. *Senn* Ottó titkos tanácsos, a Máv. elnöke egészségi állapotára való hivatkozással szolgálata alól való felmentését és nyugdíjazását kérte, amit a kormány elfogadott és a miniszertanács utódjául *Láner* Kornél miniszter osztályfőnöki címmel felruházott államvasúti igazgatót, az elnök eddigi helyettesét nevezte ki, egyben *Imrédy* Kálmán kormányfőtanácsos, államvasúti igazgatót rendelte ki az elnök helyetteséül. Az Államvasutak *Senn* Ottó nyugalombavonulásával nagytudású, európai tekintélyü vezetőjétől vesz búcsút, aki a magyar vasutak történetében nevezetes korszakot jelentő működést fejtett ki. *Láner* Kornél, az új elnök okleveles gépészmérnök, aki 1905-ben került a Máv. szolgálatába. Hosszú idő óta irányította a vasút technikai részét, de emellett kiváló tarifapolitikusnak is bizonyult. Legutóbb mint Senn Ottó közvetlen munkatársa érvényesíthette tudását. *Imrédy* Kálmán, az új elnökhelyettes egészen fiatalon, mint mérnök-doktor került a vasút és hajózási főfelügyelőség szolgálatába, ahol csakhamar feltünt kiváló tehetségével. 1928-ban lépett át a Máv-hoz, mint helyettes igazgató. Csakhamar igazgató lett, most pedig megérdemelten került magas poziciójába.

Eljegyzés. *Sinay* Jenő alezredes leányát, *Czipikét* eljegyezte ifj. *Salamon* Géza dr. székesfővárosi segédfogalmazó, dr. Salamon Géza székesfővárosi tanácsnok fia.

Tízéves a Szabadság. Most érkezett el alapításának tizesztendős jubileumához a *Szabadság, Bajcsy-Zsilinszky* Endre nagy hozzáértéssel szerkesztett politikai hetilapja, amelynek felelős szerkesztője *Serényi* Gusztáv, a kiváló közgazdasági iró. A *Szabadságot* a tíz éves jubileum alkalmából rengetegen üdvözölték és az üdvözlők közt ott vannak a magyar politikai és közgazdasági világ legkitűnőbb nevei úgyszólván teljes számban.

A miniszterelnök igazolta a Székesfővárosi Statisztikai Hivatalt az orvosi kérdőlapok ügyében. Az elmúlt hónapban a *Székesfővárosi Statisztikai Hivatal* a *Budapesti Orvosi Kamara* felkérésére orvos-statisztikai felvételt tett folyamatba. Ezzel kapcsolatban a sajtóban olyan hangok hallatszottak, mintha a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal az adatszolgáltatás titkosságát veszélyeztette volna. A Budapesti Orvosi Kamara panaszára a miniszterelnök az *Országos Statisztikai Tanács* szakvéleményét kérte ki, amely az orvosi adatgyüjtéssel kapcsolatban megállapította, hogy a megbízható, pontos statisztikai adatgyüjtések alapfeltétele, hogy az összes adatszolgáltatásra kötelezettekről olyan nyilvántartás készüljön, amelynek alapján az adatok beszolgáltatását ellenőrizni és azokat felülvizsgálni lehessen. *Az adatoknak úgynevezett „személytelenítése" éppen ezért csak a feldolgozás menetére és az adatok közlésére vonatkozhatik.* A Tanács megállapította, hogy „titkos" statisztikai adatgyüjtés oly értelemben, hogy az adatszolgáltatóval a statisztikai szolgálatnak a névtelenül begyüjtött adatok tekintetében a feldolgozás megkezdéséig semmi néven nevezendő összeköttetése ne lehetne, egyáltalában nem fordulhat elő. A Tanács megállapította azt is, hogy az orvosi érdekeltségeknek mindezekről a körülményekről az 1930. évben végzett orvos-statisztikai adatgyüjtésnél követett eljárásból már *tudomással kellett bírnia* és hogy az orvosi érdekképviseletek az 1938. évi adatgyüjtésnél nem *kívántak nagyobb garanciákat a felvétel titkossága érdekében, mint 1930-ban.* A Tanács véleménye szerint a *válaszborítékok nyilvántartási számmal való ellátása* elméletileg igen alkalmas mód arra, hogy olyan felvételnél, amelynél a kérdőíveken az adatszolgáltató neve nem szerepel, *az adatgyüjtés teljessége és helyessége biztosittassék.* Megállapította mindezek alapján a Tanács, hogy a *Székesfőváros Statisztikai Hivatalának az orvos-statisztikai adatgyüjtés érdekében tett intézkedései korrektek és a módszer szempontjából helyesek voltak.* Az Országos Statisztikai Tanács szakvéleménye alapján a *miniszterelnök megállapította a Székesfővárosi Statisztikai Hivatalnak és dr. Illyefalvi I. Lajos igazgatónak teljes korrektségét és a szakvélemény alapján még a vizsgálat megindítását sem rendelte el.* Természetesen *magáévá tette a miniszterelnök álláspontját Szendy Károly polgármester is.*

Az Elektromos Művek vezetőinek előadása a közigazgatási tanfolyamon. A közigazgatási tanfolyam hallgatói előtt nagyérdekü előadást tartott *Plósz* Pál, az Elektromos Művek vezérigazgatója, aki nagyszabású tanulmány keretében ismertette az Elektromos Műveket és ezzel együtt a főváros elektromos világításának történetét. Az „őskorból" indult ki, amikor Budapesten az első villanylámpák kigyultak és a magánvállalkozások korszakán át ismertette a hatalmas fejlődést egészen a mai napig, a főváros üzemének gigantikus áramszolgáltatásáig. A nagy figyelemmel hallgatott előadás után *Szaszovszky* Ottó, az Elektromos Művek h. vezérigazgatója az üzem felszerelését és szervezetét, *Szikla* Géza igazgató pedig műszaki szempontból a kelenföldi erőműveket ismertette érdekes előadás keretében.

Forgalomba került a nikotexes Cuba-szivar Ismét kedves, ötletes meglepetéssel szolgál a *m. kir. Dohányjövedék a Tenyészállatvásár* látogatóinak. A boldog békeidők népszerű *Cuba-szivarját* hozza piacra modern, ízléses, 5-ös csomagolásban, a régi pompás aromával.

Egy jó tanács mindennél többet ér. Ne szalassza el senki az alkalmat, hogy szerencséjét kipróbálja. Majdnem minden embernek van már osztálysorsjegye, mert ezáltal reménye van váratlanul vagyont szerezni. Akinek nincs sorsjegye, az nem is nyerhet. Most ismét itt az alkalom! Április 9-én kezdődik az új 40. sorsjáték, rendeljen még ma bármelyik főárusitónál, fizetni van ideje legkésőbb a húzás előtt.

Ujitások a MFTR. személyforgalmában. A MFTR igazgatósága a közönség érdekében a folyó évi hajózás megnyitásától kezdve a következő újitásokat vezeti be. Abból a célból, hogy a közönség a hajókon kényelmesebben és egyenletesebben helyezkedhessék el, — ami hajózástechnikai szempontból is fontos követelmény — másrészt, hogy a ki- és beszállás gyorsuljon, a Budapest—Esztergom-i Dunaszakaszokon vasár- és ünnepnapon közlekedő hajókon osztálykülönbség nélküli egységes menetdijak mellett egységes hajóosztály lesz. A nagy látogatottságnak örvendő Izabellatelep—Horányi csárdához Budapestről szombaton délután és vasárnap reggel menetrendszerüleg külön nagy hajó fog közlekedni s onnan szombat és vasárnap este visszajönni. Vasár- és ünnepnap reggel 7.30-kor gyorshajó indul Esztergomba, mely lehetőséget ad arra, hogy a hajó visszaindulásáig csaknem öt órát lehet a primási városban tölteni. Ezen a hajón is egységes menetdijak lesznek. A múlt évben bevezetett és népszerűvé vált hétköznapi esti leányfalusi csavargőzös Tahitótfaluig fog közlekedni. A Szent Gellért-tér—Margitsziget és Püspökfürdő közötti helyihajók, melyeket a közönség egyrészt a Margitszigetre, az evezőstelepekre és a strandfürdőkre történő kirándulás, másrészt sétahajózás céljaira mind nagyobb mértékben vesz igénybe, még sűrűbben fognak közlekedni. Szent Gellért-tér és Pünkösdfürdő között oda-vissza minden órában indul csavargőzös. Szent Gellért-tér és a Margitszigeti Strandfürdő között pedig motoroshajó szintén minden órában; Ujpestről 7 járat lesz a Margitszigetre, melyek közül 3 a Szent Gellért-térig fog közlekedni. Vasár- és ünnepnapokon Ujpest, Aquincum, Római fürdő és Pünkösdfürdő között háromnegyedóránként lesz hajójárat. Ujitás, hogy a budapest—szentendre—esztergomi vonalon csoportban utazók 25 személytől felfelé hétköznapokon féláru jeggyel utazhatnak. A mohácsi és wieni járatok menetrendjében csak annyiban lesz változás, hogy Budapestről Wienbe hétfőn, szerdán és szombaton, Wienből Budapestre hétfőn, csütörtökön és szombaton indul hajó. A mohácsi hajó f. hó 12-től már naponkint közlekedik; az első (délutáni) esztergomi járat március 24-én, a második (reggeli) március 27-től csak vasárnaponkint, április 16-tól naponkint a vasárnapi turistahajójárat április 17-vel fog megkezdődni.

MAGYAR KIRÁLYI OSZTÁLYSORSJÁTÉK
NAGY NYEREMÉNYEK!
Vásároljon sorsjegyet a szerencséjéről közismert
TÖRÖK
BANKHÁZBAN, mert
TÖRÖK
sorsjegyeit az elért nyeremények folytán nagyon keresik.
Egy sorsjeggyel elérhető legnagyobb nyeremény
P 700.000
Minden második sorsjegy nyer!
Hivatalos I. osztályú sors egyárak: | Egész sorsjegy P 28.— | Fél sorsjegy P 14.— | Negyed sorsjegy P 7.—
Sorsjegy rendelhető levelezőlapon, levélben vagy postautalványon.
Nyereményhúzás már április hó 9-én és 12-én.
TÖRÖK A. ÉS TÁRSA BANKHÁZ R.-T.
Budapest, IV., Szervita-tér 3. sz.

Gazdasági Értesítő

Nincs jogalap az óbudai téglagyárak kitelepítésére

10-12 évig még zavartalanul folytathatják működésüket

Régóta húzódó ügye Óbudának a III. kerület hegyvidéki részein működő *téglagyárak kitelepítése.* Hatósági akciókon kívül erőteljes társadalmi mozgalmak is indultak abban az irányban, hogy a kerület e részének fejlődése érdekében

minél előbb szüntessék be a hegyoldalt alá-furkáló és így a talaj szilárdságát is veszélyeztető téglagyárak működését.

Az utóbbi időben a polgármester utasítására tárgyalásokat kezdett *a szóbanforgó ipari üzemek vezetőségével a főváros tiszti-ügyészsége.* Ezek a tárgyalások most zárultak le. Az eredmény *nem tekinthető kielégítőnek,* mert annak ellenére, hogy megállapították, hogy a téglagyárak külön telepengedély nélkül működnek,

nem lehet jogalapot találni arra, hogy a rendkívül nagy értékeket reprezentáló ipari vállalatokat működésüknek e helyen való felhagyására kötelezzék.

A hatóság csupán annyit tud megtenni, hogy a továbblerjeszkedést akadályozza meg, — kénytelen azonban tűrni a meglévő területen való iparűzést és csak abban az esetben lenne módja ennek beszüntetésére, ha magánjogi egyezség létrehozásával kártalanítani tudná a vállalatokat. Megfelelő anyagi fedezetet találni azonban erre a székesfőváros költségvetésében nem lehet, sőt az sem remélhető, hogy a városrendezés céljaira előirányozott összegek felhasználásával lehessen a helyzeten segíteni. Szakértői megállapítások szerint

a két téglagyár jelenlegi területein még olyan mennyiségű nyersanyaggal rendelkezik, amelyek kitermelése tíz-tizenkét esztendei üzemfolytatáshoz szükséges,

ennél fogva nem marad más hátra, mint ennek az időnek kivárása.

Az Egykéz

Hegedüs István könyve

A magyar gazdasági közvélemény rendkívül hasznos, figyelemreméltó művel gazdagodott: *Hegedüs* István, a kitünő közgazdasági szerkesztő írta meg az egykéz problémáját minden vonatkozásban. Ez a kifejezés, hogy *egykéz,* tudvalevően nem hangzik valami túlságosan rokonszenvesen és az egykéz mögött általában mindig valami olyan monopóliumot sejtenek, amely a többi kéznek ártalmára van, általában a szabad kereskedelmet korlátozza. Ez a korlátozás tényleg fennáll, de *Hegedüs* István könyvéből megtudjuk, hogy a legtöbb esetben maguk a kereskedők és a termelők kérték az úgynevezett egykéz bevezetését. Az egykéz egyébként természetesen nem is magyar találmány, mert hiszen éppen a nagy nyugati országok kezdték el először a tervgazdálkodást, a kötött gazdálkodást, amelynek célja az volt, hogy megszüntesse azt az anarchiát, amely termelésben és értékesítésben egyaránt lábrakapott a háború után. Minket, magyarokat tehát először a világesemények kényszerítettek bizonyos kötöttségek bevezetésére, később azonban maguk a gazdasági körök ismerték fel a kötött gazdálkodás előnyeit, úgyhogy ma már Magyarországon harmincféle ágazatban uralkodik az egykéz. Ennek a gazdasági felismerésnek történetét, a magyar viszonyokra való alkalmazását és az egésznek gazdasági jelentőségét mutatja be érdekesen, világosan és tanulságosan *Hegedüs* István most megjelent kitűnő műve.

Tisztességtelen verseny-perek

Már többizben foglalkoztatta a különböző hatóságokat a *Budai Egységár Kft.* különös ügyvitele. Most megint a bíróság foglalkozott ennek az üzletnek egy különös ügyével. Az egyik margitkörúti kereskedő feljelentette a *Budai Egységár Kft.*-t, mert negyedkilós terpentines szappant hirdetett 25 fillérért amikor azonban a vevők kérték, azt válaszolták, hogy *már kifogyot, nincs raktáron.*

A különös vevőcsábítás ügyében *Kóczán* Ödön dr. törvényszéki bíró folytatta le a bizonyítási eljárást, amelynek eredménye alapján *megállapította a tisztességtelen verseny fennforgását, attól eltiltotta és kártérítés fizetésére kötelezte.* Megállapította a bíró, hogy miután az áruházba általában úgy megy az ember, hogy többféle portékát is vásárol ott, ennél az esetnél *a hamis hirdetés kézzelfoghatóan csak a vevőfogást célozta.*

*

Ugyancsak tisztességtelen versenyben modotta ki vétkesnek a *Mihály Ottó-féle gyógyáru* céget *Szentléleky* Sándor dr. törvényszéki bíró. Ez a cég az általa forgalomba hozott kozmetikai cikkeket angol és francia szövegű cimkékkel látta el, de a cimkéken csak *egészen apró, alig olvasható betűcskék jelezték, hogy valójában magyar gyártmányról van szó.* Már pedig, mint a törvényszék ítélete megállapítja, a nők általában véve nagyobb előszeretettel vásárolnak olyan kozmetikai cikkeket, amelyekről azt hiszik, hogy francia, vagy angol gyártmányok. Ilymódon tehát nyilván *ez a megtévesztő szándék vezette a Mihály Ottó céget* és ezért kellett azt tisztességtelen versenyben elmarasztalni, valamint a 600 pengős perköltség megfizetésére kötelezni.

Drákói rendszabályok a közvetítő irodák megfékezésére

A fővárosban éppen úgy, mint a nagyobb vidéki városokban az utóbbi években *gombamódra szaporodtak el a legkülönbözőbb közvetítő irodák.* A bíróságok előtt megindult eljárások igen nagy száma bizonyítja azt, hogy

ezeknek a közvetítő irodáknak tekintélyes része egyre-másra követte el a visszaéléseket,

különösen abban a tekintetben, hogy részükre biztosított iparigazolvány határozmányain *túlmenő tevékenységet folytattak és számos kisexisztenciát tettek tönkre.*

Figyelemmel arra a körülményre, hogy a legtöbbször hirdetésekkel és felhajtókkal működő közvetítő irodák hiszékeny áldozatainak száma az utóbbi időben egyre sokasodott, a hatóságok elérkezettnek látták az időt arra, hogy

drákói rendszabályok életbeléptetésével megakadályozzák az e téren elkövethető visszaéléseket.

Így legutóbb a székesfőváros közgazdasági és ipari ügyosztálya vette kezébe a fővárosban működő különböző természetű közvetítő irodák *ellenőrzését.* Ügyszólván teljesen készen áll már az a közeljövőben kibocsátásra kerülő rendelettervezet, amely egyrészt nagyon megszigorítja az iparengedélyek kiadását, másrészt *széleskörű hatáskört biztosít az elsőfokú iparhatóságok, tehát a kerületi elöljáróságok számára,* amelyeknek kötelezően előírja azt, hogy a különböző közvetítéssel foglalkozó irodákat

szakközegeik útján rövid időközökben a legbehatóbban ellenőrizzék.

Az elöljárósági kiküldöttek természetesen gondot fognak fordítani arra is, hogy *hatósági engedély nélkül semmiféle közvetítő iroda ne működhessék.* Minden olyan esetben tehát, amikor valamely közvetítő irodáról megállapítják, hogy iparengedéllyel nem rendelkezik, nyomban *elkezdődik a törvényes megtorlási eljárás,* amelyet a kihágási büntetőbírák a kibocsátandó rendelet értelmében *soronkívül kötelesek lefolytatni.*

A polgármester bízik abban, hogy az életbeléptetendő új rendszabályok *gyökeres rendet teremtenek a rendkívül elburjánzott közvetítő irodák között,* de ezenkívül alkalmasak lesznek arra is, hogy *a hiszékeny, gyakran kétségbeesett kisexisztenciák tömegeit megvédjék a visszaélésektől.* Olyan esetekben természetesen, amikor a hatósági vizsgálatok során a büntetőtörvénykönyvvel összeütközésbe kerülő cselekmények állapíthatók meg, *a kerületi elöljáróságok hivatalból megkapják a felhatalmazást arra, hogy az ügyeket nyomban rendőri, illetve büntetőbírói útra tereljék.*

A TÉBE közgyülése. A *Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete* ezévi közgyűlését április 4-én, hétfőn délelőtt 11 órakor tartja az egyesület üléstermében. A közgyülés programján *Hegedüs* Lóránt elnöki megnyitója után a következő előadások szerepelnek: *Csikós* Andor „Szent István államszerkezete és a magyar hitelélet", *Kálmán* Henrik „Számok és igazságok a hiteléletben" és dr. *Bátor* Viktor „Valutatartozásaink rendezése".

Haggenmacher Henrik a Nemzeti Bank főtanácsosa. A *Magyar Nemzeti Bank* főtanácsa március 17-én ülést tartott, amelyen az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg a bank megválasztott alelnökének és a főtanács tagjának, dr. *Vértesy* Sándor m. kir. titkos tanácsosnak elhalálozásáról. A megüresedett főtanácsosi tisztségre a főtanács az alapszabályok 28. cikke értelmében *Haggenmacher* Henrik póttagot, a Dreher-Haggenmacher Első Magyar Részvényserfőzde helyettes vezérigazgatóját hívta be.

Újabb nagyszabású tranzakció a biztosítási szakmában. Az elmult napokban Budapesten járt a *Francona* nevü német biztosító társaság egyik igazgatója és utazásával kapcsolatban elterjedt a hír, hogy a *Francona* esetleg átveszi a *Pénzintézetek Országos Biztosító Intézetét.* Értesülésünk szerint azonban erre a kombinációra aligha kerül sor, mert legújabban az *Astra biztosító mutat hajlandóságot a POB átvételére.* A *POB* vezérigazgatója, *Halasi* Mátyás nemrégiben külföldön járt és úgylátszik azok az akciók, amelyeket a *POB* megerősítése érdekében indított, nem jártak eredménnyel. Nyilván ennek tulajdonítható, hogy a *POB most az Astrával* folytat tárgyalásokat, amelyek ha sikerre vezetnek, az *Astra* akcióképessége az eddiginél is nagyobb lendületet vesz.

A polgármester felfüggesztette a kárpitos ipartestület elnökét. *Szendy Károly* polgármester, mint felügyeleti hatóság, *Schiff* Manó, *a Budapesti Kárpitos- Díszítő-, Gombkötő-, Paszományos- és Paplanos-Ipartestület elnöke* ellen *fegyelmit megelőző vizsgálatot rendelt el és ennek tartamára az elnök működését felfüggesztette.* A felfüggesztés azért történt, mert az elnök ellen különböző vádak merültek fel a kárpitosok szabad érdekképviselete, a *Kárpitosmesterek Országos Szövetsége* részéről. A Szövetség beadványban hívta fel a polgármester figyelmét arra, hogy az ipartestület elnöke az ellene folyamatba tett és többszáz aláírást tartalmazó *bizalmatlansági indítvány aláíróinak azt igéri, hogy tagdíjaikat részben elengedi, ha bizalmatlansági nyilatkozataikat visszavonják.* A beadvány, amelynek aláírói túlnyomórészt az ipartestület elöljárósági tagjai, *szabálytalan ügykezeléssel* is megvádolja az elnököt. *Szendy* Károly polgármester a panaszok kivizsgálására vizsgáló bizottságot küldött ki, az ügyek vitelével pedig *Bodnár* János ipartestületi elnököt bízta meg.

Erdélyi Zsigmond a lisztárjegyzőbizottság elnöke. *Erdélyi* Zsigmond tőzsdetanácsos, az *Agrárindustria* elnöke, — értesülésünk szerint, — a tőzsdén elvállalta a lisztárjegyzőbizottság harmadik csoportjának *elnöki tisztségét.*

Az Angol-Magyar Bank közgyülése. Az *Angol-Magyar Bank Rt.* részvényeseinek március 16-án dr. *Schober* Béla titkos tanácsos elnöklésével tartott 47. évi rendes közgyülése jóváhagyta az 1937. üzletév mérlegét, mely *1,438.835.61 P tiszta nyereséggel zárul* (az előző évi 1,345.221.57 P-vel szemben). Az igazgatóság indítványának megfelelően a közgyülés elhatározta, hogy e nyereségből a tartalékalap gyarapítására 100.000 P, az ingatlanok értékcsökkenésére 200.000 P és a nyug- és kegydíjalapok dotálására 350.000 P fordíttassék, a fennmaradó 788.835.61 P pedig az 1938. üzletév számlájára vitessék át. A közgyülés helyesléssel járult hozzá az igazgatóság ama javaslatához, hogy bárha a fenti nyereség az osztalékfizetés újrafelvételére módot nyujtana, ez az idén még ne történjék meg. A közgyülésen felszóltak dr. *Angyal* Pál egyetemi tanár és *Török* Sándor részvényesek, akik méltatták az intézet lefolyt évi eredményes működését és a mai viszonyok között elért eredményekért a részvényesek elismerését fejezték ki az igazgatóság, az ügyvezetőség és a tisztviselői kar iránt. A közgyülés az igazgatóság új tagjaiul megválasztotta báró *Vojnits* Sándor v. b. t. tanácsos, felsőházi tagot, valamint *Rudas* Gyula kormányfőtanácsos, ügyvivő-igazgatót, aki 47 évi aktiv szolgálat után, egészségi állapotára való hivatkozással, nyugdíjazását kérte. A felügyelőbizottság új tagjaiul a közgyülés *Makláry* Károly debreceni ref. püspököt és *Suhay* Imre ny. altábornagyot választotta meg. A közgyülés után tartott igazgatósági ülés *Dallos* Rezső kormánytanácsos, h. ügyvezető-igazgatót, a sóosztály eddigi helyettes vezetőjét ügyvivő-igazgatóvá nevezte ki és őt a sóosztály vezetésével bizta meg.

Külkereskedelmi propagandamunka angol nyelven. *Hungarian Export* 1938 címmel értékes angolnyelvű külkereskedelmi propagandamunkát adott ki a *Magyar Közgazdaság.* Ez az ízléses kiállítású könyv részletesen ismerteti a magyar kivitelnek a külföld szempontjából fontos összes vonatkozásait. *Kunder* Antalnak, a Külkereskedelmi Hivatal elnökének előszava vezeti be a munkát. Utána a magyar külkereskedelem 1937. évi eredményeinek elemzése következik, minden vonatkozásban kiterjedve a közlekedésre, mezőgazdaságra, kereskedelemre, gyáriparra, kézmü- és élelmiszeriparra. A pénzintézetek szerepét külön fejezet ismerteti. A *Magyar Közgazdaság* jelentős szolgálatot tett ezzel az angolnyelvü kiadványával a magyar külkereskedelemnek.

A Magyar—Cseh Iparbank R. T. igazgatósága március 17-én tartotta mérlegmegállapító ülését. Az 1937. évi üzleteredményből az intézet 48.538.48 pengőt leírásokra fordít, ami után, mint *tiszta nyereség 70.511.36 pengő mutatkozik.* Az igazgatóság a folyó évi március hó 29-ére összehívott közgyülésnek javasolni fogja, hogy a tiszta nyereség a tartalékok alapszabályszerü dotálása mellett új számlára vitessék elő.

Az Eternit Művek Hatschek Lajos cég, VI., Andrássy-út 33. szám alatt több mint 35 év óta fennálló központi irodáját e hó 26-án *V., Berlini-tér 5. szám alá helyezte át.* Telefonszámok: *115—363, helyközi (interurban) beszélgetésekre pedig 121—202.

VÁLLALKOZÁS

Versenytárgyalási megbízások

A sertésvágóhídi munkásöltöző **föld-, kőműves-, vasbeton- és elhelyező munkálatait** Fülöp Dezső kapta 58.333 pengőért.

A Szent László-kórház részére szükséges **Zellerin-kazánok kicserélési munkálatait** Ecser József kapta 21.844 pengőért.

Beérkezett ajánlatok

A Szilasi-utcai és Megyeri-úti kislakásos bérháznak **üveges munkáira** pályáztak az **A épületen:** Ranyák György 1314, Vigh Mihály 1356, Silmann Béla 1429, Sussmann Sándor 1434, Melczer I. 1435, Braun Sándor 1450, Kalmán Mihály 1435, Farkas Gyula 1453, Weisz Zoltán 1459, Szilágyi Albert 1461, Papp Sándor 1461, Majer Gáspár 1456, Simkó A.-né 1506, Fischer Jenő 1504, Bielek Károly 1490, Droppa Sándor 1536, Kinál Ferenc 1513, Nyitray Lajos 1552, Vándor Ernő 1563, Molnár Mihály 1595, Biter István 1618, Jauernik Károly 1898 pengővel; a **B épületen:** Vigh Mihály 1034, Papp Sándor 1103, Szilágyi Albert 1103, Melczer I. 1108, Majer G. 1134, Farkas Gyula 1148, Simkó Antal 1158, Fischer Jenő 1165, Adler Miklós 1167, Silmann Béla 1181, Dropper Sándor 1186, Nyitray Lajos 1203, Braun Sándor 1212, Novák Antal 1234, Molnár Mihály 1234, Jauernik Károly 1461, Bielek Károly 1652, Minájlovits Győzőné; a **C épületen:** Vigh Mihály 1138, Melczer J. 1153, Szilágyi Albert 1154, Papp Sándor 1154, Kálmán Mihály 1184, Bielek Károly 1204, Glatz András 1220, Farkas Gyula 1230, Szalféter Ede 1230, Vándor Ernő 1247, Simkó Antal 1249, Fischer Jenő 1252, Molnár Mihály 1285, Weisz Zoltán 1270, Silmann Béla 1291, Adler Miklós 1315, Novák Gyula 1366, Jauernik Károly 1582, Székelyhidy és Horváth 1621 pengővel.

A Bürök-utca **csatornázási munkálataira** pályáztak: Gravieser Albin 39.930, Klauber és Vajda 42.294, Hajnal Imre 43.639, ifj. Halász Hubert 44.469, Liska Jenő 44.783, Erős és Simon 44.967, König, Román és Stein 46.807, Hollós Ferenc 49.852, Barta József 49.900 pengővel.

A Mária királyné útja **csatornázási munkáira** pályáztak: Ifj. Halász Hubert 26.491, Klauber és Vajda 27.030, Molnár Kálmán 27.467, Kovács Lajos 37.718 pengővel.

A Zsombolya-utca **csatornázási munkáira** pályáztak: Gravieser Albin 12.254, Halász Hubert 13.322, Dankó István 13.461, Hajnal Imre 14.877, Seif Gyula 14.982 pengővel.

A Vízművek **csatornázási munkáira** pályáztak: Szőllössy Elemér 97.445, Barta József 98.517, Barta és Bleyer 99.599, Klauber és Vajda 104.009, Biró László 105.104, Hajnal Imre 105,308, Tausz Alfréd 106.305, Fábián, Somogyi és György 106.555, Hacker Emil 107.691, Csengery és Pallay 111.023, Pittel és Brausewetter 119.957, Magyar, Wayss és Freitag Rt. 128.000 pengővel.

Az ujpesti rakpart **csatornázási munkáira** pályáztak: Ifj. Halász Hubert 24.669, Molnár Lajos 25.376, Liska Jenő 26.204, König, Román és Stein 27.229, Handl Gyula 27.326, Gravieser Albin 27.955, Klauber és Vajda 28.029, Heverdle István 32.563, Hollós Ferenc 34.955, Barta Károly 34.275 pengővel.

A balatoni út rendezésére pályáztak: Szász Albert 41.959, Helfenstein Károly 42.396, Schaffer Antal 43.004, Hollós Ferenc 47.398, Molnár Lajos 49.160, Bakács Gyula 54.966, Magyar, Wayss és Freitag 39.118, König, Román és Stein 62.138 és Ámon Antal.

A Szilasi-út kövező munkáira pályáztak: Gravieser Albin 5032, Hollós Ferenc 5781, Kimberger Géza 8671, Handl Gyula 9489, Helfenstein Károly 10.326, Wohl Lajos 10.968, Heverdle Károly 14.527 pengővel.

A Lévay-utca **útrendezési munkáira** pályáztak: Helfenstein Ferenc 17.802, Schaffer Antal 17.963, Gravieser Albin 21.751, Heverdle Károly 21.851, Czödler Frigyes 22.130, Kimberger Géza 22.939, Molnár Lajos 23.121 és Barta József 24.514 pengővel.

Az Üdülő-út **útrendezési munkáira** pályáztak: Heverdle Károly 7197, Klauber és Vajda 7386, Bakács Gyula 7803 és Just Kornél 7816 pengővel.

A Forgács-utca **kövezőmunkáira** pályáztak: Just Kornél 6388, Klauber és Vajda 6643, Bakács Gyula 6885, Proczeller Bálint 8757, Reinisch Tivadar 13.579 pengővel.

Vaskályha szállítására pályáztak a Szilasi- és Megyeri-úti kislakások számára: Paschka és Társa 21.480, Munkácsy Gyula 14.850, Herzog Sándor, Magyar Radiátorgyár 32.076, Schopper J. G. 23.198, Oetl Antal 4800, Budapesti-Salgótarjáni Gépgyár 23.198, Fuchs és Schlichter 30.190, Heinrich A. és Fia 31.862 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. **12.000 berendezés.**

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159.

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 132-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkibajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —✱— TELEFON: 293-631.

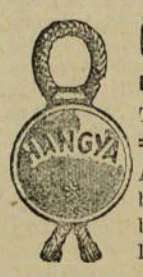
Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalós különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője, Magyarország aranykoszorús mestere.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. ● Telefon: 155-114.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Telefon: 148-268. Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a. Városi raktár: VIII., Kenány Zsigmond-u. 14-16

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114-644.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javítási üzeme
Budapest, I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ● Telefon: 111—665.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

GÓRN. ILLÉS CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyagmegtakarítás.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II., KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-u. 5. Tel.: 127-670.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyűmölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsír

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 március 30. — 13. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Megkezdődött

Ha az idegenforgalom számára külön naptárt akarnánk készíteni, akkor az új esztendőt valószínűleg a mezőgazdasági kiállítás megnyitása napjára kellene Magyarországon tenni. Ennek a várakozásteljes 1938. esztendőnek tehát eljutottunk első nagy eseményéhez, amelyről sietünk megállapítani, hogy a földmívelésügyi miniszter szerint rendkívüli sikert jelent. Egyszóval a nagy esztendő idegenforgalmi megmozdulása megkezdődött. Nagy reményekkel, de egyben figyelő szemmel is tekintünk ez elé az esztendő elé és már most megállapítjuk, hogy ez nem lehet irányadó a jövőre nézve, mert ezen a téren csak annyi eredményt várhatunk az eucharisztikus kongresszustól, hogy sok emberrel megszeretteti hazánkat és fővárosunkat és így új idegenforgalmi anyagokat termel a mi számunkra.

Az az óriási hitbuzgó tömeg, amely a magyar fővárosban és Magyarországon a nyár folyamán megjelenik, főként lelki szükségleteit elégíti ki, amikor hozzánk eljön és hitvallást tesz a katolikus egyház mellett. Idegenforgalmi szempontból azért mégis számolnunk kell a látogatókkal és mindent el kell követnünk, hogy azok, miután eleget tettek hitbeli kötelezettségeiknek, a magyar nép és a magyar föld, a magyar szépségek iránt is érdeklődni fognak. Amikor azonban erről beszélünk, őszintén meg kell mondani azt is, hogy imitt-amott a nemrég lezajlott történelmi események némi gondot keltettek. Ujságcikkeket látunk, amelyek felsorolják, hogy eddig a németek 104.000, az osztrákok pedig 84.000 éjszakát töltöttek Budapesten az elmúlt esztendőben. Ezek a — már előre is jelezzük — fölösleges aggodalmaskodók az osztrák és német, helyesebben most már csak német látogatóinkat féltik. Az az érzésünk, hogy ezek teljesen fölösleges aggodalmak, mert akik német földről eljöttek hozzánk, ezután is el fognak jönni, sőt német barátaink száma csak emelkedhetik, éppen a történelmi események révén, mert hiszen ezek az események a magyar-német barátságot még szilárdabbá tették. Ezenkívül azonban a német birodalmon túl lévő nyugat szintén több vendéget fog nekünk adni, részben a magyar élet nyugalmát keresve, részben pedig azért, mert utazásuk árából kiesik a drága osztrák vasúti út és *most már az egész német birodalmon át hatvanszázalékos turista menetjeggyel utazhatnak.*

A történelem azonban másfelé is dolgozik. És ha az idén talán még nem is, de hinnünk kell abban, hogy pár esztendőn belül a körülöttünk levő államokkal is jobb viszonyba kerülünk és innen is várhatjuk az idegenforgalom emelkedését. De vannak egyéb kihasználatlan területek is és politikai vonatkozásban erősen kell számítanunk arra, hogy a lengyel barátság fejlődésével Lengyelország részéről is csak növekedni fog idegenforgalmunk. Mindehhez megfeszített erő és hatalmas munka, vonzó nagy művészi attrakciók szükségesek. Ma még nem tudjuk, hogy ezen a téren a Szent István-esztendőben és az eucharisztikus kongresszus idején mit fogunk produkálni, de meggondolandónak találjuk azt, hogy a jövőben bizonyos koncentrációt kell megvalósítani a külföldieket vonzó eseményeink között. Igy például vannak, akik azt hiszik, hogy kár az ország munkáját és életét bemutató vásárokat elaprózni és mindegyiket más és más időben rendezni. *Lehet benne sok igazság és megfontolásra is méltó, hogy a mezőgazdasági vásár, a nemzetközi vásár, autókiállítás, lakásberendezési kiállítás, kertészeti stb. kiállítások nem volnának-e nagyobb hatással az idegenforgalomra, ha egyidőben rendeznénk valamennyit.* Nem akarjuk egyik kiállítás értékét sem kisebbíteni, de egyedül a lakberendezési, vagy egyedül az autókiállítás, vagy egyedül a kertészeti kiállítás aligha csinál nagyobb idegenforgalmat, de ha egyszerre mutatjuk be mindezt, akkor a külföldi vendégek száma bizonyára jelentékenyebb százalékban fog emelkedni.

Végeredményben pedig két dolgot kell megállapítanunk. Ezek közül az egyik az, hogy a történelmi események nem lehetnek gátjai a magyar idegenforgalom fejlődésének, a másik pedig az, hogy ez az a terület, ahol soha egy pillanatra nem szünhetik meg a munka, nem állhat meg az alkotó ész. A nagy esztendő megkezdődött, de nekünk már az utána következőkre kell készülnünk.

Kertészeti csodák a Margitszigeten

A park egyrésze télen át is virulni fog — Lebontások útján kétszerannyi területet felszabadítanak, mint amennyit beépítenek — Készül a szabadtéri színpad

Bessenyey Zénó nyilatkozik a Margitsziget újjávarázsolásáról

Bessenyey Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, az alkotások embere, energiája újra életre keltette nemcsak a hivatalt, hanem magát a munkaterületet is.

Nem beszélünk azokról a *tervekről*, amelyek a magyar főváros fejlődésének irányát évtizedekre megjelölik, hanem máris rámutathatunk *az alkotások egész sorára.* Megnyílt a Madách-út, torkolatában ott díszelegnek a hatalmas épületek. A dunaparti korzó elől kihelyezték a hajóállomásokat és modern hajókikötő épült a Ferenc József-hídnál. Már készül az új aluljáró a Lánchídnál, amely lehetővé teszi az első gyorsforgalmi út kiépítését. Nemrégiben adták át rendeltetésének a Horthy Miklós-hidat és rendezték a környékét. A Boráros-tér körül új hatalmas öt-hatemeletes épületek bújnak ki a földből. Rövidesen hozzálátnak az óbudai híd megépítéséhez és a híd mindkét oldalán új modern városrész keletkezik.

Ebben az imponáló sorozatban utolsónak hagytuk a *Margitsziget újjáteremtését*, ahol valóban tündérszigetet varázsolt *Bessenyey* Zénó fantáziája és alkotóereje. Mindennek ellenére mégis hangzanak el kritikák, amelyek a Margitsziget fejlődését nem ítélik meg tárgyilagosan. Ezek a felületes bírálatok azt állítják, hogy *a sziget elveszti régi varázsát, ha telecépítik különféle épületekkel és park helyett elrontott városrész lesz a Dunának ezen a kies területén.* A Margitszigetből kötengert csinálni tényleg könnyelműség volna, ezt azonban senki sem akarja, *legkevésbbé van szándékában Bessenyey Zénónak.* A Margitsziget problémája természetesen mindenkit érdekel és ezért a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste *Bessenyey* Zénót, hogy a Margitsziget fejlesztési terveiről információt szerezzen.

Bessenyey Zénó dr.,
a Közmunkatanács elnöke

a következőket mondotta:

— A dolgozó embert mindig érik támadások, emiatt én nem is panaszkodom, hiszen csak annak az alkotásait nem támadják, aki semmit sem alkot. Minden egyes ember tetszését kiérdemelni nem lehet. A kritikát különben is nagyon szívesen fogadom, sőt beismerem, sokszor tanulok belőle. A sajtó mindig mellettem volt és amióta a Közmunkatanács vezetését elvállaltam, igazán hizelgő támogatásban részesített. Bizonyosan ezúttal is jószándék vezette a kritikusokat, de *nem néztek eléggé a dolgok mélyére. Nem ismerik az igazi helyzetet és ezért támadják a Margitsziget átépítését.*

— Legyünk azzal tisztában, hogy Budapestnek nagyszerű természeti fekvésén kívül, két különleges idegenforgalmi attrakciója van. Egyik *a Gellért-fürdő és szálló, valamint annak a környéke*, a másik pedig a *Margitsziget.*

Ezt a szigetet nem hagyhattuk a maga ősi állapotában: olyan tündérszigetet kell belőle létesítenem, ahol úgy a budapesti ember, mint az idelátogató idegen a természeti szépségeken kívül megtalálja a modern élet minden kényelmét.

— Én is szeretem a romantikát, de az élet fejlődésének nem állhatunk az útjába. Nem akarunk a szigetből newyorki *Coney Islandot* csinálni, vagy mondjuk magyarul: *senki sem akarja a Margitszigetre a vurstlit áttelepíteni*, de a Duna közepén olyan szép parkot kell létesíteni, amely mindenki tetszését megnyeri és *nemcsak a természeti szépséget élvezhetjük, hanem a szórakozásra is lehetőséget kell nyujtani.*

Nem építik be a szigetet!

— Végezzünk először az első váddal. Azt mondják, hogy *beépítjük a szigetet.* Ez egyszerűen *nem áll.*

Legalább kétszer, háromszor annyi területet bontok le, mint amennyit beépítek.

— Talán minden rosszban van valami jó is. Bevallom őszintén, bizonyos mértékig *nem is bánom a támadásokat.* Ezek a túlzások annyiban segítségemre jönnek, hogy *visszautasíthatok minden olyan törekvést, amely ellen magam is küzdök; a támadásokra hivatkozva, nem adok területet semmiféle célra és semmiféle intézménynek.* A kritikusoknak akkor volna igazuk, ha semmit sem csinálnék a szigeten. *Fényképek lesznek a bizonyítékaim.* Megörökítettük a pusztuló Margitszigetnek minden egyes részletét. Az a tervem, hogy néhány hét mulva, amikor a tavasz már teljes pompájában kibontakozik, *sajtóbemutatót tartok, amikor majd bemutatom alkotásainkat.*

Minden egyes esetben fényképekben dokumentáljuk, hogyan nézett ki a sziget azelőtt és a lebontott épületek fotográfiái fogják bizonyítani, hogy csak a rosszat pusztítjuk el a szigetről és az elpusztuló részek helyébe kerül az, amit a modern élet megkövetel.

Budapest új nagy attrakciója: a szabadtéri színpad

— *Haragszanak az új szabadtéri színházra is.* A kultuszminisztérium és a művészi körök sürgették ennek a tervnek a megvalósítását.

Feltétlenül gondoskodni kell olyan attrakciókról, amely az idelátogató ideigeneket érdeklik és művészi igényeiket kielégíti.

Az új szabadtéri színpad helyén lebontottuk a tejcsarnok épületét és egy másik színpadot is eltüntettünk, amely a Rakovszky-parkkal szemben, a pesti oldal átellenében volt a szigeten. Nem is beszélek arról a primitívebb szabadtéri színpadról, amely a régi Fióris-cukrászdában volt. *Amint elkészül az új szabadtéri színpad, a gáncsoskodók bizonyára elmaradnak.*

Mi az igazság a klubházak körül?

— Beszéltek arról is, hogy *új klubházak építésére adtunk engedélyt.* Valóban:

két új klubház épült:

az egyik a *Földhitelintézet*, a másik pedig a *Pénzintézeti Központ* tisztviselőinek klubháza.

Mind a kettő olyan helyen van, ahol *a szigetnek azelőtt a legkiellenebb területe volt*, sőt elárulhatjuk, hogy ez a rész mocsaras is volt. Ezeket a területeket feltölteni és rendbehozni kellett. *A Margitszigetnek ezen a részén a multban senki sem sétált.* Az új terület rendbehozása, természetesen, jelentős összegeket emésztett fel. *A költségeknek nagyrészét a a klubok fedezték és ezenkívül még évi bért is fizetnek.* Tisztán csak a belépődíjakból nem tudjuk a szigetet fenntartani.

Ezzel az új területtel és az ott épült klubházakkal végeredményképpen csak nyert a sziget.

A harmadik klubház a *Lipótvárosi Kaszinó nyári helyisége.* Ez a helyiség már azelőtt is ott volt, sőt egészen az úttestig kiterjeszkedett és primitív épületeivel rontotta az összhatást, a sziget imponáló képét. Magam ragaszkodtam ahhoz, hogy *beljebb építsék a klubházat és eltünjön az eddigi, nem kívánatos látvány.* Ugyanezen a területen voltak a lóistállók. *Ugyanerről a területről még több munkásházat és más, nem túlságosan tiszta épületet távolítottam el.*

Nincs már patkány a szigeten

— Sok szó esett az Ásványüzem épületéről is. A felső Margitszigeten a régi, rozoga épületet *lebontattam. A felső szigetnek ezen a részén most szép park pompázik.* Ezt azonban nem akarják észrevenni. *Ilyen régi épületekben könnyen megbújnak a patkányok. Most ezek a patkányfészkek teljesen kipusztultak.*

— Nekem nincs semmi titkom,

rátérhetünk a patkányproblémára is.

— Bizony, nagyon sokat ártott a szigetnek, hogy a sajtóban cikkek jelentek meg, amelyek arról szóltak, hogy *a Margitszigeten sok a patkány.* Ezt a hírt átvették a külföldi lapok is és *különösen ellenségeink írtak kéjjel Budapest tündérszigetének erről a bajáról és kellemetlenségéről.* Nem tagadom, a Margitszigeten tényleg voltak patkányok, de *semmiesetre sem olyan nagy mennyiségben, mint ahogy azt a kiszínezett cikkek feltüntették.* A mult esztendőben nagyon hideg volt, befagyott a Duna és *a régi malmok épületében tanyázó patkányok a jégtáblákon átosontak a szigetre.* Komoly harcot indítottunk a patkányok kiirtására és megállapíthatom, hogy *ez a hadjáratunk sikerrel végződött.* Mostanában

a sziget 152 helyén helyeztünk el húsdarabokat és csak két esetben tapasztaltunk ezeken a kolbászokon rágási nyomokat.

A patkányok pedig szeretik a kolbászt. Méreggel azért nem dolgozhattunk a patkányok ellen, mert akkor *elpusztultak volna a szigeten a díszállatok és a szelídített vadak.* Nagyon szeretik úgy a pestiek, mint az idegenek az őzikéket, a pávákat és a többi díszmadarakat. Az a meggyőződésem, hogy *az idén még a legnagyobb rosszakarat sem beszélhet majd patkányinvázióról a Margitszigeten!*

Eltünnek a régi, csúnya épületek

— De nemcsak az ásványvízüzem tünt el, hanem

az egyik szállodaépületet is lebontattam.

Aki most ott ül a sziget legszebb vacsorázóhelyén, tekintete nem torpan meg a csúnya épületen, hanem a budai hegyek felé kalandozhat. A sziget beépítéséről terjesztett hírek még a jóhiszemű embereket is félrevezették. Igy a sziget egyik barátja, aki nagyon sokat tartózkodik ebben a szép parkban, elpanaszolta nekem, hogy *valóban fölösleges volt az új strandfürdőre még egy emeletet huzatni.* Amikor kijelentettem, hogy ilyen tervünk nincs, ragaszkodott ahhoz, hogy menjek ki vele a szigetre és személyesen nézzem meg, hogy mi történik ott. Amikor együtt voltunk kint, megmutattam, hogy

az épületen festési hibák mutatkoztak, hiszen tavaly nagyon gyorsan kellett az épületet befejezni és ezeknek kijavítására van csupán állvány az épület mellett.

Megoldódnak a kertészeti problémák

— Egy percig sem tagadom, hogy most a sziget földje nagyon fel van túrva. De ez így van rendjén. Megvádoltak azzal is, hogy olyan nagy munka folyik, hogy *e percben 1400 munkás dolgozik a parkban.* Ezt sem tagadom. De ha nem volna így, úgy azért *kellene engem felelősségre vonni.* Most olyan szép és alkalmas idő van, hogy a kertészeti munkálatokat valóban gyorsan és eredményesen elvégezhetjük. Ha a Szigeten csak 20—30 munkás dolgozik, úgy ez a mostani jó idő eltűnik és nem tudjuk idejében a szigetet rendbehozni.

— Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy

a sziget talaja nem mindenütt jó és nem mindenben felel meg a kertészet kívánalmainak. Bizony először homokot hozunk és azután helyezzük rá a termőréteget. Olyan dolgokat csinálunk, ami kertészeti csodának számít.

— Hatalmas fákat ültetünk át a szigetre és előbb a talajt megfelelő módon átdolgoztuk. Nézzék meg, hogy mi történt a romoknál. Nehéz kertészeti munkát végeztünk ott, de most ezen a vidéken is *mintaszerű a park.* A sziget nemcsak nyári attrakció, hanem télen is van ott üzem és sokan szeretnek künn lakni, valamint a téli természet szépségeit élvezni. Éppen ezért elhatároztuk, hogy

fenyőket és olyan növényeket is ültetünk, amelyek nemcsak nyáron, hanem télen is zöldelnek.

— Ezek az ültetési kísérletek is megfelelő eredménnyel végződtek és a kertészet ezen a téren is kiállta a próbát. Az az érzésem, hogy *a margitszigeti kertészet munkájára senki sem panaszkodhat.*

Ezeket mondta *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke és ebből a nyilatkozatból kiderül, hogy *a Margitsziget újjávarázsolása útban van és befejezése után a nagy alkotás mindenkit ki fog elégíteni.*

Népművészeti kiállítás a magyar Szentévben

Érdekes akció a magyar népi kultúra és alkotóerő ünnepélyes bemutatására

Vitéz dr. nemes *Juhász* Jenő törvényhatósági bizottsági tag, mint értesülünk, a március 30-iki. szerdai közgyülés elé indítványt terjeszt, abból a célból, hogy a főváros a vallás- és közoktatásügyi minisztériummal együttesen rendezzen az Eucharisztikus Kongresszus és a Szent István jubileumi év alkalmából a nemzethez és a fővároshoz méltó, nagyszabású *népművészeti kiállítást.* A szép gondolatot magáévá tette a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* is és felkérte dr. *Juhász* Jenőt, hogy az indítványt egyúttal a párt nevében terjessze a közgyülés elé. A bizonyára általános tetszéssel találkozó indítványról kérdést intéztünk

vitéz dr. nemes Juhász Jenő
törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hirlapnak* a következő, széles távlatokba néző nyilatkozatot tette:

— A német-osztrák események lezajlása után egyre gyakrabban ismerik el Európa vezető államférfiai a békeszerződések és a középeurópai helyzet revíziójának szükségét. Ezek a nyilatkozatok a beismerését jelentik annak, hogy a békeszerződések alkotói felismerték a középeurópai nemzetek államalkotó képességeit és morális értékét. Nem lehet kétséges az, hogy az újrarendezésnél nagy jelentőséget fognak nyerni nemcsak a stratégiai határok és az egyes nemzetek katonai jelentősége, hanem

azok a morális érdekek is, amelyeket az egyes nemzetek az európai kultúra szempontjából jelentenek.

Minden érdekelt népnek elsőrendű érdeke tehát az, hogy saját kulturális értékét feltárja és kihangsúlyozza a művelt világ előtt és pedig nem azokat a kulturális alkotásokat illetően, melyek legfeljebb az illető nép kulturális igényeit jelzik, hanem azokat a kulturális értékeket, amelyeket a nép önmaga teremt. A középkor pompás katedrálisai nem kifejezői a nép kulturális erejének, mert azok, bárhol épültek is, rendesen idegen művészek és mesterek alkotóképességét hirdetik. Valamely népnek tehetségét, kultúrértékét és teremtőerejét nem ezek, hanem *azoknak az alkotásoknak sokasága, forma- és szingazdagsága fejezi ki, amelyeket maga a nép teremt.*

Európában — megítélésem szerint — nincs olyan nép és nincs olyan nemzet, mely a formáknak, színeknek a magyar népművészetéhez hasonló gazdagságával dicsekedhetnék.

És alig van nép, amely olyan népművészetre, olyan *hosszú multra* tekinthetne vissza és olyan távoli időkbe tudná visszavezetni népi kultúrájának bizonyítékait, mint a magyar. A mi népművészetünk minden idegent valósággal elbüvöl végtelen gazdagságával és számos esetben láthattuk, hogy azok, akik megismerték, *nemzetünknek lelkes barátai és a magyar géniusznak mélységes tisztelői lettek.*

— Minden alkalmat meg kell ragadnunk arra, hogy ezt a távoli multban gyökerező, termő erejében soha sem fáradó népművészetet nemzeti értékünk kihangsúlyozása érdekében a művelt világ elé tárjuk. Erre alkalmasabb időpontot nem találhatunk, — mint ezt az évet,

az Eucharisztikus Kongresszus és Szent István királyunk évét és nem utolsó sorban azt az évet, amely végeredményében hosszú időre döntő lehet a középeurópai nemzetek kulturális értékelése szempontjából.

— Ha a nem valószínű esetet is számításba vesszük, hogy idegenforgalmunk méretei átmenetileg csökkenhetnek, kétségtelen az hogy az Eucharisztikus Kongresszus és a Szent István-jubileum az egész világról nagy tömegben fog idevonzani olyan idegeneket, akik saját nemzetük kulturális elitjéhez, művelt, tapasztalatokat és tudást kereső középosztályához tartoznak. Módot kell adni arra, hogy ezek magyarországi tartózkodásuk alatt ne csak azt az általános középeurópai kultúrát lássák itt, amit minden művelt középeurópai kultúrközösségben megtalálhatnak, hanem *megismerhessék azokat a népi kulturális erőket is,* amelyek a magyar nemzet messze a multba visszanyúló kultúréletéről, népi intelligenciájáról, ízléséről és teremtőerejéről tanuskodnak.

— Ezért gondoskodnunk kell arról, hogy

a magyar népművészet alkotásait az idén hozzánk ellátogató külföldiek számára retrospektív módon, átfogóan és legtökéletesebb alkotásai gondos kiválasztásával hozzáférhetővé tegyük.

A *Népművészeti Múzeum* központonkívüli fekvésénél és azért sem alkalmas erre, mert helyiségei nem teszik lehetővé a berntartandó anyag megfelelő módon, összefogóan és áttekinthetően való elhelyezését. Ezért volna kívánatos az, hogy ebben az esztendőben *az Iparművészeti Múzeum helyiségeiben rendezzük meg népművészetünknek azt a bemutatóját,* amely a nemzeti propaganda nagy jelentőségéhez méltó lehet. Meggyőződésem az, hogy ennek jelentőségét úgy az illetékes kormánytényezők, mint a főváros törvényhatósága felismerik és meg fogják találni a módot, meg fogják hozni szükség esetén az áldozatot is arra, hogy a magyar népi kultúrának, tehetségnek és alkotó erőnek ez a reprezentativ bemutatója megvalósítható legyen.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. — TELEFON: 293-631.

NAGY JANOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPITÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

STELCZER JÁNOS
Telefon: 293—785.
Vas- fém- és zápari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 81. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyü nitrocelluloze szórózománcok minden színben: minden ipari célra elsőrendü minőségben, legolcsóbb árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztitó és fényesitő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polirviz, polirpaszta, csiszoló paszta. „XYLON" körömlakk.

TAMÁSSY EMIL
ÉPITŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készit legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégitő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javitást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Elkészült az új budai vízmű

Már a jövő évben hozzálát a főváros az új elektromos centrálé megvalósításának előmunkálataihoz — A vidéki erőművek versenye és a főváros — Készül a részletes jelentés a Gázművek fejlesztéséről — Pesiszenterzsébet és Kispest vizet és áramot a fővárostól akar beszerezni

MORVAY ENDRE tanácsnok a közművek beruházó programjáról

Mostanában sok szó esik az új fővárosi beruházásokról és Budapest vezetősége tényleg készíti a nagyszabású pénzügyi és gazdasági programmot. De ugyanekkor hivatalos kommüniké jelenti, hogy *új kölcsön felvételéről nincs szó, a főváros nem vett fel és a közeljövőben nem is vesz fel semmiféle kölcsönt.* A beruházó programm összeállítása és az új kölcsön cáfolata között *eltérés nincs.* Budapest városának valóban el kell készítenie a beruházó programmját. Ezt különben a törvényhatósági bizottság követelte. Még azt sem lehet mondani, hogy a rendes beruházások elmaradnak, mert *a főváros a maga erejéből lehetőleg minden beruházást megvalósít és ebben az esztendőben legalább annyi beruházás lesz, mint tavaly volt.* Az is kétségtelen, hogy a főváros most kölcsönt nem vehet fel, hiszen *a főváros az állammal nem konkurrálhat és az állam jelenleg nagy országos célok érdekében akarja igénybevenni a közönség anyagi erejét és a hitel lehetőségeit.*

A főváros mindig szem előtt tartotta az országos érdekeket és Budapest vezetőségétől távol áll az állami érdekekkel való szembehelyezkedés.

A beruházó programm elkészítése azonban nem könnyű munka, tehát *a pénzügyi programm formábaöntését halasztani helytelen volna.* Amint az országos érdekek szempontjából már minden megtörtént, úgy a főváros igényeinek kielégítése is sorra kerül.

A beruházásoknak a régi méretek között való folytatására egyrészt a költségvetés keretében is meg lehet találni a módot, másrészt pedig átmeneti intézkedések révén az akadályokat le lehet küzdeni.

A Beszkárt beruházásairól a *Fővárosi Hirlap*-ban már nyilatkozott a polgármester, a többi üzemek terveiről eddig még nem jelent meg komoly beszámoló. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

dr. Morvay Endrét,

az üzemi osztály vezető tanácsnokát,

aki a következőket mondotta:

— Vegyük sorra az eddigi eredményeket és kísérjük figyelemmel a jövő lehetőségeit. Talán elsőnek a *Vízművek dolgait vizsgáljuk meg.* A törvényhatóság bölcsessége hozzájárult a vízdíjak felemeléséhez és így *megadta a lehetőséget arra, hogy a beruházásokra a szükséges fedezetet előteremthessük.*

1,700.000 pengő többletbevételre számíthatunk ebben az esztendőben és ezt a nagy összeget azonnal beruházzuk.

A beruházó program már régen készen van és *annak menetét megváltoztatni nem volna célszerű.* A megállapított úton haladunk előre és ennek megfelelően dolgozunk. A beruházások ebben az évben *főleg a hálózat kiterjesztésére és tökéletesítésére vonatkoznak.* Ezek a munkák hosszabb időt igényelnek. *A hálózat fejlesztése programszerűen halad előre.*

— Büszkén hivatkozhatunk arra, hogy

a szentendrei szigeten a munkálatok nagyjából befejeződtek és így az új vízmű megvalósítása a befejezéshez közeledik.

Az eddigi eredménnyel meg lehetünk elégedve. Sőt, hozzáteszem azt is, hogy

az új budai vízmű valójában már el is készült.

Ma már ott tartunk, hogy *egy-két hónapon belül az új budai vízművet üzembe helyezhetjük.* Legkésőbb júniusban már az új budai vízmű megkezdi működését. Nem volna értelme annak, hogy most forszirozzuk az új intézmény üzembehelyezését, mert *Budapesten jelenleg nincsen vízhiány és a szükségletet a mostani vízkészletek is bőven kielégítik.* Nyáron mindig nagyobb a szükséglet és amint a melegek beállanak, a budai résznek már az új budai vízmű fogja szolgáltatni a vizet.

60 ezer köbméterrel több vizet tudunk adni, mint eddig.

A szentendrei szigeten már *mind a 121 kutunk működik és ontja a vizet.*

— *Elkészült a két új kazánház is és az itt elhelyezett gépek segítségével visszük majd a városba a vizet.* Nekünk nehezebb dolgunk van, mint a bécsieknek. Ott egyszer kellett a *Hochwasser* szerkezetét elkészíteni és azóta nincsen baj. A víz *saját tömegének erejével tódul be a városba.* Nekünk viszont a vizet gépek segítségével kell beszállítani a csőhálózatba. Bécsben mások voltak a természeti viszonyok, nálunk nincsenek olyan magas hegyek, mint ott. Budapest közelében nincsenek forrásokban gazdag hegyvidékek és a vízgyűjtőhelyekről egyszerűen nem lehet beszállítani a vizet a városba. Nekünk csak a Duna vize áll rendelkezésünkre és a *megfelelő minőségű vizet elég messziről kell beszállítani a városba.* A kutak egyrésze *Szentendre városával szemben van és a vizet onnan hozzuk.*

— Már majdnem ott tartunk, hogy

annyi vizünk van, amennyire nincs is szükségünk és talán ideje volna a vízfogyasztásnak propagandát csinálni.

Elsősorban a *környék városaira gondolunk,* de azt sem szabad elfelejteni, hogy *Budapesten évről-évre emelkedik a vízfogyasztás.* Átlagosan *évente három százalék az emelkedés.* Ma már minden házban van fürdőszoba, igen sokban melegvízszolgáltatás is. *Az emberek különben is jobban tisztálkodnak, mint azelőtt és több vízre van szükségük.*

Jelentés a Gázművekről

— Mi ujság a Gázműveknél?

— Az üzempolitikai bizottság ezzel a kérdéssel az utóbbi időben éppen eleget foglalkozott. *Az üzem vitelét és berendezését apróra megvizsgálta.* A törvényhatóság képviselői előtt most már teljesen tisztán áll a Gázművek gazdálkodása és jövő fejlődésének iránya.

Az üzempolitikai bizottság munkájának összefoglalása most folyik. Olyan jelentést készítünk, mint amilyent az Elektromos Művek gazdálkodásáról foglaltunk össze.

Ebbe kapcsolódik bele a Gáz- és Elektromos Művek együttes propagandájának kérdése. A *jelentés erre is kiterjed.*

— Május elsejére az ügyosztály elkészíti jelentését, amelyet azután az üzempolitikai bizottság elé terjesztünk és annak jóváhagyása után kerül majd a közgyűlés elé.

Milyen lesz az új erőmű?

— Még mindig nem kerül sor a révészutcai elektromostelep modernizálására?

— A révészutcai telep fejlesztését *minden szakértő javasolta.* A törvényhatósági bizottság tagjai között nincs eltérés abban, hogy a fővárosnak ezt az üzemét modernizálni kell.

Tizenkétezer kilowattról 35 ezer kilowattra emeljük fel a teljesítőképességet és ezzel 1942-ig biztosítani tudjuk Budapest ellátását elektromos árammal.

Ez az idő sincsen messze és ezért *már most gondolni kell az új erőmű létesítésére.* Mi következik ebből?

Ha az új erőműtelepet meg akarjuk valósítani, már most hozzá kell látni a tervek elkészítéséhez

és jövő évben *meg kell kezdődnie az előkészületi munkálatoknak.* Először a révészutcai telep kibővítési terveivel jövünk és azután *a törvényhatóság döntése elé visszük az új telep megvalósításának előfeltételeit.* Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy *az állam egymilliárdos beruházásának nagyrésze Budapesten bonyolódik le, és ez idő alatt lényegesen nagyobb lesz az áramszükséglet.* Az sincs kizárva, hogy *utána viszont átmenetileg bizonyos csökkenés áll be.* Mindezek olyan fontos kérdések, amelyeknek megtárgyalása elől nem térhetünk ki.

Július 1-én a főváros felmondja a bánhidai centrálával kötött szerződését

— A bánhidai centrálával kötött szerződés ez év végén jár le, de *már július elsejéig nyilatkozni kell, hogy a szerződést meghosszabbítjuk-e, vagy pedig új megállapodást kívánunk kötni.* A bánhidai centrálé azt szeretné, ha a szerződést a mostani formájában egyszerűen meghosszabítanánk, mi azonban *a főváros érdekeit az új szerződésben jobban szeretnénk biztosítani.* A *Fővárosi Hirlapban* már nyilatkoztunk arról, hogy

a centrálé üzembe vételét a főváros szívesen megvalósítaná.

Annakidején a főváros kapott ilyen ajánlatot, most azonban *ezt a törekvést nem tapasztaljuk olyan mértékben, mint azelőtt.*

Az önkormányzatnak mindenesetre döntenie kell ebben a kérdésben. Ezt azonban csak akkor teheti meg, ha *minden irányban konkrét adatok állnak a rendelkezésére.* Tudnia kell, hogy az üzemei milyen áron dolgoznak és a tervezett új centrálék létesítése esetén a gazdasági helyzet hogyan alakulna. *A bánhidai centrálával már hosszabb idő óta dolgozunk és így ezekkel az adatokkal is tisztában vagyunk.* Minden valószínűség szerint

július elsején felmondja a törvényhatóság a centrálével való szerződést

és azután hat hónap áll majd rendelkezésre a tárgyalások lefolytatására.

Mi van a vidéki erőművekkel?

Megemlítettük még azt is, hogy olyan hírek vannak forgalomban, amely szerint *nemcsak a bánhidai centrálé, hanem más bányák is új erőműveket állítanak fel.* A tanácsnok úr errevonatkozólag a következő felvilágosítást adta:

— Arról nincs tudomásom, hogy a bányavállalatok új erőműveket létesítenének, az azonban kétségtelen, hogy

eddigi berendezéseiket új gépekkel szerelik fel és az erőművek eddigi kapacitását növelik.

A főváros ezekkel az erőművekkel nem kezdett semmiféle tárgyalást, ámbár nem lehetetlen, hogy *a bányák számítanak a magyar főváros növekvő energiaszükségletére és gondolnak arra, hogy esetleg a főváros az erőművek együttműködése és az energiagazdálkodás összpontosítása következtében majd tőlük is átvesz áramot.*

Kispest és Pestszenterzsébet Budapesttől szeretne vizet és áramot kapni

Morvay Endre üzemi tanácsnok nagyérdekű nyilatkozatát kiegészíthetjük még a *más oldalról szerzett* következő értesülésünkkel. A pestkörnyéki városok közönségének régi panasza az, hogy *a villanyáramot és a vizet rendkívül magas árakon kénytelen megfizetni.* Ez a körülmény már évekkel ezelőtt arra sarkalta Kispest, Ujpest és Rákospalota városának közönségét, hogy *tárgyalásokat kezdjen a székesfővárossal abból a célból, hogy kapcsolják be a közületeket a budapesti vízellátásba, illetőleg áramszolgáltatásba.* Hosszas tárgyalások folytak, minthogy azonban a székesfővárosi Elektromos Műveknek, de a Vízműveknek is kapacitása nem volt olyan nagy, hogy a budapesti polgárság biztonságának sérelme nélkül el lehetett volna látni az idegen közületeket is, a tárgyalások nem vezettek konkrét eredményre.

Most azonban úgy látszik, a közeli megvalósulás stádiumába jutott ez a kérdés is.

Kispest és Pestszenterzsébet polgármestere a napokban újból felvette a tárgyalásokat a székesfőváros vezetőségévevl és pedig nemcsak a vízhálózat kiépítése, hanem az elektromos áramszolgáltatás nyujtása tekintetében is.

Arra való tekintettel, hogy a Vízművek rekonstruálása és kibővítése révén a székesfőváros közönsége most már a csúcsszükségletet is kifogástalanul fedezni tudó ivóvízmennyiségekkel rendelkezik, nem különben azok a napirenden lévő tárgyalások, amelyek arról szólanak, hogy az Elektromos Művek üzembe veszik a bánhidai centrálót, magukban rejtik azt a lehetőséget, hogy *megfelelő megállapodás esetén a környékbeli városoknak előterjesztett óhaja teljesülhet.*

A kispestiek és a pestszenterzsébetiek, akik az elektromos áram kilowattjáért 40, illetőleg 60 fillért fizetnek, érthető okoknál fogva *rendkívül erőteljesen folytatják akciójukat és a kedvező elintézés érdekében már a belügyminisztériumot, sőt Pest vármegyét is felkérték támogatásra.*

Értesülésünk szerint *Endre* László dr. alispán kilátásba helyezte segítőkészségét, egyben pedig

rendeleti úton intézkedett, hogy a vármegye területén lakó közigazgatási tisztviselők a jövőben nem vehetik igénybe a különböző vidéki áramszolgáltató vállalatok által nekik nyujtott díjkedvezményeket.

A rendelettel az alispán azt kívánja elérni, hogy a köztisztviselők *semmiképpen se kerülhessenek erkölcsi összeférhetetlenségbe az áramszolgáltató magánvállalatokkal.*

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gőz businór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

Óbuda szabályozása után elkészült a hegyvidék városrendezése is

Nem tudták még megoldani a téglagyárak és agyagbányák problémáját

A városrendezési tervek korszakában élünk. A főváros és a Közmunkatanács egymásután készíti a városrendezési és az új beépítési módokat megállapító terveket. Ezeknek a nagy fejlődést jelentő terveknek végrehajtását akarja elősegíteni *a polgármester előterjesztése*, amely a március 30-iki közgyűlés elé kerül és amelynek értelmében a *Községi Takarékpénztár* megbízást kap a beépítésre alkalmas, *5 millió pengő értékű székesfővárosi telkek értékesítésére*, azzal, hogy a befolyó összegek *városrendezési célokra szükséges területszerzésekre és kisajátításokra* legyenek fordíthatók. Amennyiben a törvényhatósági bizottság az előterjesztést magáévá teszi, a város rohamos fejlődését biztosító szabályozási tervek nem sokáig maradnak papíroson, hanem gyors ütemben megoldásra kerülnek.

A városszabályozási tervek sorában most hagyta jóvá a *Közmunkatanács az óbudai szabályozási tervet*, amely a létesítendő *óbudai híd budai hídfőjének környékén alakít ki egészen új városképet*. Ezt követően pedig, a legutóbbi napokban

a főváros a Közmunkatanács elé terjesztette az óbudai hegyvidék városrendezési tervét,

amelyet a városrendezési és magasépítési ügyosztály készített el.

Ennek a kies fekvésű, pompás levegőjű óbudai hegyvidéknek rendezési tervét még a háború előtt elkészítették, de azóta megváltoztak a városrendezési igények, úgy, hogy új tervet kellett készíteni. Két év előtt készült el a *Mátyáshegy* egy részének és a *Remetehegynek* szabályozási terve, most pedig a Mátyáshegy további részének, a *Táborhegynek* és a *Testvérhegynek* szabályozási terve került a Közmunkatanács elé, ami azt jelenti, hogy az egész budai hegyvidéket feldolgozták.

Az óbudai hegyvidék új szabályozási terve, mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa értesült,

a most készülőben lévő építésügyi szabályzat elvei alapján került megoldásra.

A terület úthálózatának megállapításánál háromfélo utat különböztettek meg: *főforgalmi utat*, a városból a hegyoldalra, illetőleg a főforgalmi utakra vezető forgalom lebonyolítását szolgáló *összekötő utakat* és a telkeket megközelítő *utcákat*. Gondoskodás történt arról is, hogy a terület kirándulóhelyeihez: a *Hármashatárhegyhez* és a városi erdőkhöz is utak vezessenek.

Az egyik főforgalmi út a *Remetehegyi-úttól* átvezet a *Virágos nyeregbe*, innen *Hidegkút* felé, másrészt a *Hármashatárhegyen*, *Szépvölgyön* és *Guggerhegyen* át a hegyi autóútnak lesz egyik szakasza. A másik főforgalmi út a *Bécsi-útból* ágazik ki és az *Árpád emlékparkon* keresztül haladva, a jelenlegi *Farkastorki-út* vonalát éri el. Az utak belső része 20, külső szakasza 15 méter széles.

Az új építésügyi szabályzatnak megfelelően a terület 300 öles telkekből álló, 24 százalékig beépíthető villaövezet lesz, kivéve a Farkastorki-út és Tatárhegyi-út közötti részt, ahol kétemeletes házak építhetők.

Szabad, zöld felületek lesznek a tervezett *Árpád-emlékmű* körül és a régi táborhegyi temetőnél. Ezenkívül *pihenőhelyek* teszik változatossá az utakat. Általában gondosan vigyáztak a szabályozási tervnél arra, hogy a terület szépségét megőrizzék és a magaslatokról nyíló nagyszerű panorámát biztosítsák.

A teljes és végleges rendezési tervet nem lehetett elkészíteni, mert ennek útját állják a területen levő téglagyárak és anyagbányák.

A szabályozás alá kerülő területen két üzemben levő hatalmas téglagyár van. *Mind a két téglagyár ellen már a multban is panaszok hangzottak el amiatt, hogy útjában áll a városrész fejlődésének.*

Ezek a téglagyárak több mint fél évszázad előtt kezdték meg üzemeiket, amikor ezen a területen városias építkezésekről szó sem volt és a környéken szántóföldek zöldeltek. Akkor még nem akadályozták a téglagyárak a fejlődést, az idők folyamán azonban megindult az építkezés ezen a környéken és *a szomszédos ingatlantulajdonosok mind sűrűbben tiltakoztak a fejlődést megakadályozó téglagyárak működése ellen*, annál is inkább, mert

a két téglagyár egyre nagyobb területet foglalt el agyagbányáinak kiterjesztésével.

A bányák nagymérvű bővítése *telekvásárlások útján történt.*

A panaszok hatása alatt *a főváros vezetősége számos intézkedést tett, hogy a téglagyárak üzemét szabályozza és meggátolja a bányák terjeszkedését.* A városrendezési tekinteteknek megfelelően az a cél vezette a fővárost, hogy *a téglagyári és bányaüzemek ezen a területen rövid idő alatt megszünjenek* és a kietlen bányaterületek úgy rendeztessenek, hogy a terep akár beépítésre, akár parkosításra alkalmas legyen.

A téglagyári vállalatokkal már mintegy *másfél évtized előtt megindultak a tárgyalások* arra nézve, hogy a városrendezésnek ezek az akadályai eltünjenek, azonban ezek

nem vezettek kellő eredményre.

A két vállalatot *üzemterv* elkészítésére kötelezték. A beterjesztett üzemterveket, amelyek a bányászásra elfoglalható területek határait és a bányászás még hátralevő idejét állapítják meg, csak további tárgyalás alapjául fogadta el a főváros, úgy, hogy *a végleges üzemtervet majd csak ezután fogják megállapítani.* A végleges üzemterv szerint a kitermelhető agyag a téglagyárak üzemszükségletéhez arányítva, körülbelül *tizenöt évre* lesz elégséges, vagyis a téglagyárak előreláthatólag még tizenöt évig működnek az óbudai hegyvidéken.

A szabályozási terv tehát csak úgy készülhetett el, hogy

a téglagyárak és bányák területét ki kellett hagyni az építési övezetből.

Az így elkészült szabályozási terv számára is sok nehézséget jelentettek a téglagyárak. Számos összekötő utat, amelyeket egyenes irányban kellett volna, a főútvonalakhoz vezetni, szerpentines megoldással voltak kénytelenek kijelölni.

*

A téglagyárak és agyagbányák régen húzódó ügye most az óbudai hegyvidék szabályozási tervének elkészítése alkalmából nyert aktualitást. Mint a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megírta, legutóbb a főváros tiszti ügyészsége foglalkozott ezzel a kérdéssel és megállapította, hogy — bár az agyagbányák külön telepengedély nélkül terjeszkedtek — *nem lehet jogalapot találni arra, hogy a két téglagyári vállalat működését a budai hegyvidéken beszüntesse.* Igy a városrendezési tervből a téglagyárakat és bányákat, mint beépítési övezetbe nem sorolt területeket, ki kellett hagyni.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

SZAKSZERŰ
Magyaros ruhatervező
VADONNÉ, PERÉNYI IRÉN
BUDAPEST, VIII., GYULAI PÁL-UTCA 3.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapítási év: 1862. Telefon: 134-664.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készítmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1937.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. • Tel.: 2-695-59.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Nagyméretű **öntöttvas nyomócsövek**
300 mm. átmérőtől felfelé,
továbbá **tolattyuk és szelepek**
minden méretben kaphatók
Ferencvárosi gázgyár leszerelési iroda,
IX., KOPPÁNY-UTCA 2—4. Telefon: 134-054.

HÍREK A PÁRTBÓL

Krompaszky Miksa bemutatkozása a XIII. kerületben. Dr. *Krompaszky* Miksa országgyűlési képviselői minőségében bemutatkozott a XIII. kerület polgársága előtt, amely ebből az alkalomból nagy tömegben gyült össze a Mohács-utca 6. szám alatti kerületi pártkörben tartott vacsorán. Megjelent az ünnepi összejövetelen dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök, dr. *Bessenyey* Zénó titkos tanácsos, a kerület országgyűlési képviselője, dr. *Hegedüs* Bertalan törvényhatósági bizottsági tag, dr. *Pertik* Béla kerületi előljáró és sokan a kerület vezető emberei soráből. *Fülöp* Endre kerületi pártelnök üdvözölte a megjelent előkelőségeket és *Krompaszky* Miksát, az új országgyűlési képviselőt meleg és lelkes beszédben. Dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök emelkedett ezután szólásra. Nagy figyelem közben ismertette a kül- és belpolitikai helyzetet, majd az egység és összefogás szükségességét hangsúlyozta, amelynek győzelme teremtheti meg a jobb jövendőt. Ezután méltatta *Krompaszky* Miksa közéleti tevékenységét és azt a munkát, amelyet, mint az V. kerületi pártszervezet elnöke a párt szolgálatában végzett. *Krompaszky* Miksa országgyűlési képviselő meghatottan köszönte meg a pártelnök elismerését és a kerület polgárságának rokonszenvét. Kijelentette, hogy mint a cselekedetek embere, reálpolitikát fog folytatni és minden erejével a polgárság érdekeiért száll síkra.

A párt kerületközi bizottsága csütörtökön délelőtt fél 12 órakor *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, a párt főtitkára elnöklésével ülést tart.

Az ifjúság megmozdulása a Józsefvárosban. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja VIII. kerületi szervezete impozáns külsőségek között zsúfolásig megtelt párthelyiségében alakította meg ifjúsági csoportját. A kerület agilis törvényhatósági bizottsági tagja, dr. *Hajnóczy* Béla elnöki megnyitójában az ifjúság rendeltetését fejtegette a mai jobboldali politikában. A magyar ifjúságra — mondta — nagy feladat vár akkor, amikor a nemzet társadalmi és politikai életébe új lüktetést, a jobboldali keresztény magyar eszmét kell belevinni. Vitéz dr. *Tóth* András országgyűlési képviselő szólalt fel ezután. Hangsúlyozta, hogy nem kell új pártokat alakítani, mert a jobboldali politikának eszméje teljes egészében megtalálható a Nemzeti Egység Pártjában. Izzó nacionalizmust kell az ifjúság vérébe és szivébe átültetni, és nem fejbeveréssel, hanem intézményesen kell a gazdasági és politikai rendszert megjavítani. Dr. *Károlyi* Ferenc alelnök a szervezkedés módozatait ismertette, amihez nagy szakértelemmel *Dudits* Dénes szólt hozzá.

Kósa Kálmán miniszteri osztályfőnök előadása. A Nemzeti Egység Fővárosi Tanügyi Szervezetében április 6-án délután 6 órakor dr. *Kósa* Kálmán miniszteri osztályfőnök előadást tart a gyakorlati irányú középiskolákról.

Előadás a VIII. kerület női csoportjában. A VIII. kerületi pártszervezet *Katona* Jánosné vezetésével működő női csoportja múlt heti előadóülésén dr. *Buzághné*, dr. *Kócsy* Aranka *„A XX. század eszményi nője"* címmel tartott előadást. A nagyszámú közönség mindvégig feszült figyelme közben azt a kérdést fejtegette, miként tud a ma nője a XX. század által megváltozott körülményei között úgy elhelyezkedni, hogy örök női mivoltával összeütközésbe ne jusson. A tetszéssel fogadott előadást vita követte, majd *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag mondott köszönetet az előadónak. — A női csoport március 30-án este 8 órakor tartandó előadóülésén dr. *Zahár* Emil állami gimnáziumi tanár „Szent István az államalkotó" címmel tart előadást.

A magyar nyelv tisztaságáról érdekes előadást tartott a XIII. kerületi pártszervezet körhelyiségében *Szöör* László polgári iskolai tanár. A tanulságos előadásért *Fülöp* Endre kerületi elnök mondott az előadónak köszönetet.

A Józsefvárosi pártszervezet csoportgyűlésén nagy közönség jelenlétében tartott előadást vitéz dr. *Tóth* András országgyűlési képviselő a jobboldali politikáról. Dr. *Hajnóczy* Béla törvényhatósági bizottsági tagnak a munkáskérdésről szóló, nagy felkészültségről tanuskodó gazdasági és szociális tanulmánya került ezután sorra. A gyűlést dr. *Vaszary* János csoportelnök vezette és mondott köszönetet az előadóknak.

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

Sürgős megoldásra váró feladatok:

1. a közszállítások
2. a Tabán gyógyszálló felépítése
3. a nagyvasúti probléma

Vályi Lajos nyilatkozata az időszerű kérdésekről

A nagy kérdések egész sora foglalkoztatja a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártját*. Ezek sorába tartozik a *fürdőváros* és ezzel kapcsolatban a *Tabán-gyógyszálló* problémája, a városrendezés messze jövőbe kiható kérdése, a *nagyvasutak* rendezése. Ezek mellett a legközelebbi közgyűlés napirendjének előkészítése vette igénybe a pártot, amely különösen behatóan foglalkozik a *közszállítások* napirendre került ügyével. A március 30-iki közgyűlés előzetes tárgysorozatán, amely a pártok előkészítő tárgyalásainak az alapját képezte, ismét szerepelt a közszállítási véghatározatok elleni jogorvoslatok ügye, amely már az előző közgyűlés előtt és után is élénk megbeszélés középpontjába került. Miután a közgyülési napirenden ismét nem találkozunk ezzel a tárgyponttal, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának főtitkár-helyetteséhez,

dr. Vályi Lajos
törvényhatósági bizottsági taghoz

fordultunk felvilágosításért, aki tudomásunk szerint már az előző közgyüléssel kapcsolatban is foglalkozott a témával és most is résztvett azokon a tárgyalásokon, amelyek e kérdésben a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában folytak.

— Azt hiszem, — felelte, — hogy ennek a kérdésnek a lényegét nem látják jól azok, akik, politikai sérelemről beszélve, az eredeti előterjesztés sürgős elfogadását követelik. A kérdés lényege ugyanis a helyes, szerves megoldás és nem az, hogy az ügyet talán politikailag tetszetősen, de egyébként felületesen és célra nem vezetően mielőbb intézzük el. A polgármester, ismerve azokat a rendkívüli nehézségeket, amelyek a közszállítási odaítélések fellebbezési megtámadásából következhetnek, az 1929:XXX. t.-c. 48. §-ának 4. bekezdése alapján azt az álláspontot igyekezett érvényesíteni, hogy az ilyen véghatározatok ellen *csak felülvizsgálati jogorvoslatnak* van helye. A polgármesternek ugyanis az volt az álláspontja, hogy a közszállítási odaítélés az ő diszkrecionális jogkörébe tartozik. Már most, ha felülvizsgálatnak volna helye, akkor ez a jogorvoslat a végrehajtást rendszerint nem akadályozza, míg a fellebbezés, mint mi jogászok mondani szoktuk, birtokon belül történik, tehát *végrehajtásnak csak a sürgősség kimondása esetén van helye*, ami pedig nem lehet szabály, legfeljebb kivétel.

— Mindenki egyetért abban, hogy viszont a közszállítás odaítélésének megtörténte után az esetek túlnyomó nagy részében az azonnali végrehajtás az érdek és

számtalan nehézség állhat elő abból, ha esetleg csak részlethatározatok megfellebbezése miatt is, fontos és nagyértékű közmunkák hónapokig, esetleg a feltételezett kondíciók megváltozásáig húzódnak.

Miután azonban a polgármesternek ezt az álláspontját a belügyminisztérium következetesen figyelmen kívül hagyta és a jogorvoslatokat, mint *fellebbezéseket* intézte el, *a polgármester a kérdést nyiltan felvetette* és a belügyminisztertől olyan törvénymagyarázatot kért, mint amilyen az ő álláspontjának felel meg. A belügyminiszter azonban a kérdést ellenkezőleg döntötte el, azaz arra az álláspontra helyezkedett, hogy fennálló törvényeink értelmében *a közszállítások odaítélése ellen fellebbezésnek van helye* s ezen a jogállapoton neki sincs módjában változtatni. A polgármesteri előterjesztés most már a fentebbi jogi vita részletes ismertetése mellett arra irányult, hogy

a közgyűlés kérje fel a belügyminisztert a kérdés újabb megfontolására

és döntésének sürgős közlésére, hogy a törvényhatóság a garanciális panasz igénybevételét is megfontolhassa.

— Mi ezt az előterjesztést nem tehetjük magunkévá, mert feltételeznünk kellett, hogy a belügyminiszter álláspontját első izben is jól megfontolta és ugyanazoknak a jogi érveknek a másodszori előterjesztése nem fogja őt valamely más álláspont elfoglalására birni. Különben is az a meggyőződésünk, hogy a fennálló jogszabályok értelmében a belügyminiszter álláspontja a helyes és a közszállítási véghatározatok kontenciózus és nem a polgármesteri diszkrecionális jogkörbe tartoznak. Végül nem tartjuk helyesnek a garanciális panasz meglobogtatását, mert vagy van ilyen jogunk és ez esetben a közgyülés többsége azt gyakorolhatja, vagy nincs, de ennek az igénybevétele és a belügyminiszter várható határozata olyan egymástól független dolgok, hogy *a két kérdés ilyen formában való összekapcsolását nem tartottuk kívánatosnak.*

— Egészen más kérdés az, hogy

mi magunk sem tartjuk a jelenlegi jogállapotot kielégítőnek és fenntarthatónak

és olyan megoldást keresünk, amely a jövő szempontjából megnyugtató, a közszállítási ügyek gyors elintézését, a jogorvoslatokkal kapcsolatban elképzelhető visszaélések kizárását, az autonómia és a felügyeleti hatóság álláspontjának a kiegyenlítését képes biztosítani. Egész nyiltan megmondhatom, hogy pártunk lényegében osztja azokat az aggodalmakat, amelyek a jelenlegi jogállapottal szemben úgy az autonómia, mint az ügyek gyors intézése szempontjából a többi pártok részéről fennállanak. Mi azonban egy olyan propoziciót akarunk tenni, amely nem formális elintézést tartalmaz, tehát nem meddő megismétlése egy már lefolyt vitának, hanem amely

az ügy intézményes megoldását biztosítja és a jövőre nézve minden jogbizonytalanságot kizár.

A pártunk részéről felmerült érvek és propoziciók győzték meg az illetékeseket arról, hogy a mi törekvéseink nyugodt megfontolása és a kérdés alaposabb előkészítése nagyobb érdek, mint a politikai göröngtüz mellett való gyors, de célra nem vezető határozathozatal.

— Annyit mondhatok, hogy minden intézkedés megtörtént abban a tekintetben, hogy ez az ügy mielőbb közmegnyugvásra legyen elintézhető. Annyi bizonyos, hogy

helyes volt a kérdés nyílt felvetése — és ez a polgármester érdeme —, mert a mai jogállapot nem kielégítő, jogbizonytalanság fenntartására alkalmas és a közérdekű kívánalmaknak meg nem felel.

Megkérdeztük *Vályi* Lajos dr. főtitkár-helyettest, hogy értesült-e arról a felmerült hirről, miszerint a Tabán-szálló épitését elhalasztják.

— Csak annyit tudok, — volt a válasz, — hogy a legközelebbi napok valamelyikére összehívták a Tabán-bizottságot, de egy ilyen halasztó terv felmerüléséről nem tudok. Pártunknak kezdettől fogva az volt az álláspontja, hogy

a Tabán-szálló elhelyezésének a kérdése egyelőre nincs előkészítve,

igen sok előzetes kérdést láttunk tisztázandónak és így tulajdonképpen nem volnánk meglepetve, ha a kivitelnél most a tények a mi nagyon megfontolt elgondolásainknak adnának igazat. Mi is Budapest javát, szépségét akarjuk és csak örülnénk, ha a mi aggályaink lettek volna túlzottak és a gyors megoldás biztosítható lenne. Sajnos, nagyon is el tudom azonban képzelni, hogy a Tabán-szabályozás, a szerves pénzügyi és fürdőpolitikai program hiánya útjába fog állni annak a sürgős keresztülerőszakolásnak, amit egyesek elképzeltek.

Végül megkérdeztük, hogy mennyire lehet hitelesnek tekinteni azokat a híreket, amelyek a nagyvasúti probléma szerves megoldásának az elhalasztására, a Nyugati pályaudvar, a ceglédi vonal és a Déli pályaudvar fenntartására vonatkozólag kerültek forgalomba.

— Erre nézve — hangzott a felelet — semmit nem mondhatok. Nem voltam ott azon az ülésen, ahol *Harrer* Ferenc a napisajtóban ismertetett nyilatkozatot tette. Erre a kérdésre tehát sokkal inkább *Harrer* Ferenc tudna nyilatkozni. Annyit azonban mondhatok, hogy az általam képviselt XI. kerület érdekei szempontjából hallatlanul közelről érint ez a probléma, mert a hatalmas fejlődésre hivatott

Szent Imre-város életének, megerősödésének, megnövekedésének a legnagyobb akadályát látom abban, hogy a kerület az összekötőhíd, kelenföldi töltés és a Déli Vasút kelenföldi pályateste által három részre van eldarabolva.

Ha igaz az a hír, hogy ez a helyzet fennmarad, akkor annál határozottabban kell követelnünk, hogy a töltés alatt legalább 100 méterenkint aluljárók és a Délivasút kelenföldi pályatestén át ugyancsak megfelelő átjárók biztosítsák a forgalmat és a kerület egyes részei között a zavartalan összeköttetést.

Márkázzák az elsőrendü élelmiszereket és szigorúan ellenőrzik a fagylaltosokat

A székesfőváros lakosságának általános közegészségügye terén nagyjelentőségü reform áll kidolgozás alatt. A fővárosi Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet esztendők sora óta állandóan figyelemmel kíséri a budapesti fogyasztásra kerülő élelmicikkeket és tapasztalatai alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy

a közönség megvédése érdekében különösen a tömegfogyasztási cikkeknél kívánatos lenne a márkázás bevezetése.

Bármennyire szigorúan és éberen járnak is el a hatósági közegek a vásárcsarnokokban, piacokon és üzletekben árusított cikkek minőségének vizsgálatánál, bármilyen szigorúan működjék is a külön szervezett élelmiszerkihágási bíróság, *az élelmiszerhamisítók mégis számos esetben ki tudják játszani a kontrollt.* Éppen ezért *Hunkár* Béla dr., a *Vegyészeti Intézet* igazgatója javaslattal fordult a polgármesterhez, amelyben azt inditványozza, hogy

hasonlóan a vajhoz és a paprikához, egész sor más élelmezési cikkre is kérje az államtól a márkajeggyel való ellátás kötelezettségét.

Egyelőre *a sajttermékeket, a szárított tésztaneműeket kívánják márkáztatni*, ezt követően azonban *ki akarják terjeszteni az élelmiszerféleségek egész sorára a kötelező márkázást.*

A márkázás keresztülvitele

jelentéktelen kötelezettségekkel jár,

viszont teljes biztosítékot szolgáltat arra, hogy a fogyasztóközönség asztalára eljutó élelmicikkek *elsőrendű anyagokból kifogástalan eljárással készültek*, azoknak fogyasztása tehát az egészségre *semmiféle körülmények között sem lehet káros.*

Értesülésünk szerint

a földmívelésügyi minisztérium nagy megértéssel fogadta a Székesfővárosi Vegyészeti Intézet javaslatát

és rövidesen *rendeleti úton intézkedni fog az abban foglalt kérések teljesítésére vonatkozóan.*

Nagy érdeklődéssel kíséri a tervet az *Országos Közegészségügyi Intézet* is, aminek az a magyarázata, hogy az ételmérgezéseknek száma az utóbbi esztendőben a vidéken *felszökött.* A veszélyesnek nem mondható paratífuszos esetek nagy számán kívül igen sok esetben vannak *különösen a nyári időszakban baktériumos élelmiszermérgezések*, amelyek kevés kivétellel azáltal keletkeznek, hogy a különböző élelmicikkeket vagy *nem a kellő gondossággal állitották elő*, vagy *olyan anyagokat kevertek hozzájuk, amelyek az emberi szervezetre ártalmasak.*

Számszerűen a hónapról-hónapra elkészített statisztika adatai szerint a

tejtermékek vezetnek a kifogásolhatóság tekintetében,

éppen ezért teljesen megérthető, ha a *Vegyészeti Intézet* ezeket a cikkeket igyekszik legelőször alávettetni a márkázási kötelezettségnek.

A tésztaneműek különbözőféleségeinél a márkázásnak más a célja és pedig az, hogy *hatósági eszközök igénybevételével szorítsák rá a tésztakészítőket arra, hogy a megkívánt mennyiségű tápanyagok tényleg belekerüljenek gyártmányaikba.*

Különleges intézkedéseket terveznek a most következő nyári szezónban

a fagylalt és a cukrászkészítményekkel kapcsolatban.

Itt az a körülmény is ösztönzi a hatóságokat a legszigorúbb ellenőrzés keresztülvitelére, hogy

az 1938. évben várható rendkívüli méretü idegenforgalom érdekei megvédessenek.

A kerületi elöljáróságokhoz beosztott tisztiorvosok és a tisztifőorvosi hivatal a fagylaltkészítő és cukrászüzemeket *úgyszólván napról-napra ellenőrizni fogja* és minden olyan esetben, amikor a már egyszer kihágást elkövetett üzemtulajdonos újra hatóság elé kerül, *az iparigazolvány elvonása lesz a büntetés.*

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Ifj. Horthy Miklós előadása az idegenforgalomról és a gyógyszállóról. A *Magyar Szállodaigazgatók Köre* az idegenforgalomról előadássorozatot tartott, amelyet ifj. vitéz *Horthy* Miklós előadása fejezett be. A Britannia-szálló kupolatermében ebből az alkalomból nagy, előkelő közönség jelent meg, amelynek soraiban ott voltak: *Zilahy* Dezső, a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal igazgatója, *Szviezsényi* Zoltán, a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója, vitéz *Grosschmied* István, a MALERT ügyvezető igazgatója, gróf *Zichy* Nándor, *Tasnády Szücs* András ny. államtitkár, *Scholtz* Andor folyamőrkapitány és még sokan mások. *Dénes* Márton elnök üdvözölte ifj. *Horthy* Miklóst, aki a hallgatóság nagy figyelme közben tartotta meg előadását idegenforgalmi kérdésekről. Bevezetőül hangoztatta, hogy nem szakértő az idegenforgalmi kérdésekben, de ezekkel a problémákkal mindenkinek foglalkoznia kell, annál is inkább, mert az idegenforgalom külkereskedelmünk egyik jelentős tényezője. Részletesen foglalkozott az egyiptomi-magyar kapcsolatok kiépítésével. Megemlítette, hogy a kairói *Magyar-Egyiptomi Kereskedelmi Részvénytársaságnak* köszönhető, hogy 1936-ban *kétezer egyiptomi jött Magyarországba és itt közel 100.000 fontot költött el.* Ezért ezután a szállodakérdésre és hangsúlyozta, hogy *a gyógyszálló létesítése feltétlenül szükséges.* A gyógyszálló segítségével — mondta — előmozdíthatjuk idegenforgalmunknak egész évre való elosztását és újabb külföldi rétegek bevonását a magyar idegenforgalomba. A hallgatóság nagy tetszéssel fogadta az előadást, amely után vita következett. A vitában *Szviezsényi* Zoltán, *Német* Aladár és mások vettek részt.

Gömbös Gyula szobrára tízezer pengőt ad a főváros. A főváros március 30-i közgyűlésének napirendje egy ponttal bővült. A polgármester, felmerült kívánságok honorálására, előterjesztést tesz a törvényhatósági bizottságnak, hogy a főváros *tízezer pengőt adományozzon Gömbös Gyula szobrára.*

Politizáló testületeknek nem ad ingyen házhelyet a főváros. Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével pártközi konferenciát tartottak. Napirendre került *a Ferdinánd-híd átépítésének* vitás kérdése, amelyben most az állam és a főváros között megegyezés jött létre. A rozoga híd *450.000 pengőt kitevő átépítési költségét az állam és a főváros közösen viselik.* Tárgyalta pártközi konferencia azokat a kifogásokat, hogy *a főváros egyes politizáló testületeknek is ad ingyen telket házépítési célra.* A pártközi konferencia kimondta, hogy a jövőben ezt a gyakorlatot megszünteti és *a jövőben csak olyan testületeknek fog ingyentelket adni, amelyek politikával nem foglalkoznak.* Erre nézve a telekadományozások alkalmából kötendő szerződésekben az illető testületeknek kötelező nyilatkozatot kell tenniök.

A Vendégforgalmi Szövetség közgyűlése. Az *Országos Magyar Vendégforgalmi Szövetség* minap tartott közgyűlésén *Széchenyi* Károly gróf elnöki megnyitójában rámutatott arra, hogy a „fizető vendéglátó-rendszer" megteremtése révén az elmúlt esztendőben már közel 38.000 nyaralót irányítottak a magyar községekbe és *több mint hatmillió pengő jutott ezáltal a vidék gazdasági vérkeringésébe.* A kereskedelmi miniszter képviseletében *Tormay* Géza titkos tanácsos *üdvözölte a szövetséget.*

Az
ETERNIT
MŰVEK
központi irodáját
V., Berlini-tér 5
alá helyezte át!
TELEFON: *115-363
INTERURBÁN: 121-292

Továbbfejlesztik a fővárosi leányiskolák gyakorlati tantervét

Hóman Bálint két kultúrjavaslatának városházi visszhangja

A főváros esztendők hosszú sora óta tevékeny részt vesz a gazdasági irányú iskolák fejlesztése és működése érdekében. A parlamentben ép a napokban letárgyalt két kultuszjavaslat, amely a gyakorlati irányú középiskolákról szól, *aktuálissá tette, hogy a főváros kiváló hírnévnek örvendő és tömegesen látogatott ilyenfajta iskoláit a jövőben tovább fejlessze.* A különböző leányiskolák mellett több háztartási továbbképzőiskola működik,

a tanügyi ügyosztály véleménye szerint azonban kívánatos lenne ezek számának gyarapítása és oktatási körük bővítése.

Elsősorban a női munkaterületeken elhelyezkedni kívánó leányifjúság érdekében lenne szükség *a szakirányú oktatás bővítésére* és mint

beavatott helyről

értesülünk, *ebben az irányban még ebben az esztendőben elhatározó lépés történik.* A jövő tanév elejétől kezdve

szociális leányiskolát létesítenek,

amelynek oktatási körébe *a betegápolás, gyermekvédelem, szegénygondozás és általánosságban a családvédelmi tevékenység fog tartozni.* A növendékek az eddigi tervek szerint a polgári iskolák, vagy a középiskolák négy alsó osztályát elvégzett növendékei soráből fognak kikerülni és a tervbevett négy évfolyam alatt *elméletileg és gyakorlatilag is kiképzik a növendékeket ezekre a speciálisan női hivatásokra.*

Ezen az iskolatipuson kívül azonban fokozottabb szerepet kívánnak juttatni *a háztartási iskoláknak,* még pedig úgy, hogy azokban *nemcsak kézimunka- és főzésoktatás lesz,* hanem

az összes háztartási feladatok megoldására is előkészítik a leánynövendékeket.

Az újtipusú iskolától azt reméli a székesfőváros vezetősége, hogy annak révén *enyhíthet a női állástalanságon,* még pedig úgy, hogy néhány esztendő elteltével az eredeti hivatásukhoz visszaterelt nők *nem fognak olyan konkurrenciát támasztani a férfiak élethivatási területein, mint az eddig volt.*

A szociális iskolát egyelőre *kísérletnek szánják,* ha azonban fennállásának egy-két esztendeje alatt beváltja a hozzáfűzött reményeket, *gondoskodni fognak továbbfejlesztéséről, esetleg hasonló jellegű újabb intézetek felállításáról is.*

Szendy Károly polgármester körlevele az inségesek támogatásáért. *Szendy* Károly polgármester többszázezer példányban szétküldött meleghangú körlevelében arra kéri a főváros lakosságát, hogy *Horthy Miklósné kormányzóné inségenyhítő akcióját lelkesedéssel támogassa.* „A Főméltóságú Aszszony — mondja a polgármester körlevele — a nyomorgó magyar gyermekek és minden inségben szenvedő ügyét áldozatos és eredményes munkával állandóan szívén viseli. Rádiószózata is azt igazolja, hogy ennek az állandó munkának sohasem elég nagy anyagi fedezetét minden olyan alkalommal gyarapítani kívánja, amikor reménye van arra, hogy az emberek szívét meg lehet nyitni. Ilyen alkalomnak tekinti az eucharisztikus kongresszust." A polgármester arra kéri a főváros közönségét, hogy azt az összeget, amit áldozni akarnak, küldjék el minél előbb az inségakció céljaira.

A BESzKÁRT tarifareformja az üzempolitikai bizottságban. A székesfőváros üzempolitikai bizottsága *Zsitvay* Tibor, majd *Homonnay* Tivadar elnöklésével folytatta a Beszkárt tarifareformjának előkészítésével kapcsolatos kérdések tárgyalását. A viteldij-fokozatokra vonatkozóan *Urbanovich* G. Zoltán fejtette ki szakvéleményét. Az üzem vezetősége részéről *Perczel* György vezérigazgató és *Patz* Sándor forgalmi igazgató válaszoltak az elhangzott felszólalásokra. Ezután az *autobusznak* és a *trolleybusznak* a közlekedés ellátásában juttatandó szerepét vizsgálták meg. A kérdéshez az üzem vezetőin kívül *Harrer* Ferenc és *Vály* Ferenc szóltak hozzá. A Beszkárt-kérdés tárgyalását április 7-én folytatják.

Helyén marad a Kriszt-ház. A belvárosi *Kriszt-ház* sokat vitatott ügye napirendre került ismét a Közmunkatanács ülésén. Miután azt a tervet, hogy az épület műemléknek nyilvánított homlokzatát vigyék át a Hunyadi János-útra, el kellett vetni, a Közmunkatanács új megoldást keresett. Az ülésen úgy határoztak, hogy *a Kriszt-ház teljes egészében a helyén marad* és vele együtt *változatlanul megmarad a lesüllyesztett utca is,* amelyet a ház miatt nem lehet emelni. Foglalkozott a Közmunkatanács a Kriszt-ház tulajdonosának kérelmével is, hogy a házban levő lakásokat, a homlokzat épen tartása mellett, *modernizálhassa.* A kérelemhez a Közmunkatanács nem járult hozzá azzal a megokolással, hogy *műemléknek nyilvánított ház lakásait nem lehet modernizálni.*

Rendelettervezet a szállodák és penziók iparüzésl jogának szabályozására. A *Budapesti Szállodások Ipartestülete* és a *Budapesti Penziósok Egyesülete* kezdeményezésére az iparügyi minisztérium rendelettervezetet készített, amelynek célja, hogy a két év előtti rendeleten *túlmenő precizitással szabályozza az eucharisztikus esztendőre a vendéglátóipar határkérdéseit.* Eszerint szállodának csak azt a vendéglátó házat szabad nevezni, amelynek *portája, hallja, társalgója, központi fűtése, hideg-meleg folyóvize, megfelelő számú fürdőszobája és telefonja van.* Ha ezek a kellékek hiányoznak, akkor a *fogadó* elnevezést kell használni. A *nagyszálló* elnevezéshez Budapesten 150, vidéken legalább 60 szoba szükséges. Ugyanekkor a penziók létesítését öt szobán túl engedélyhez kívánják kötni, a *szobák számát pedig 20-ban kívánják maximálni.* Tekintve, hogy az érdekeltek kedve szerint való ez a rendelettervezet, *valószínű, hogy az rövidesen napvilágot is lát.*

Április 2 és 5-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

A főváros iskoláiban ezentúl csekken fizetik a tandíjat. A főváros iskoláiban a tandíjfizetés terén új rendszert óhajt életbeléptetni a közoktatási ügyosztály javaslatára a polgármester. A tandíjat eddig a tanulók közvetlenül az iskolának fizették be havonkint, tíz havi részletben. Most ez a rendszer megváltozik és helyébe *a tandíjnak csekken való befizetése lép. A* csekk a főváros *központi pénztárához* juttatja a tandíjat, ugyanoda, ahova eddig az iskolák szállították be. *Az új rendszert próbaképen már be is vezették* két különböző tipusú iskolánál: *a reáltanodautcai gimnáziumnál és a lajosutcai polgári leányiskolánál.* Ha az új rend beválik, ami alig kétséges, valamennyi iskolában csekkel fogják befizetni a tandíjat. Az új rendszer meg akarja kímélni az iskolákat a pénzkezeléstől és ezzel *megszűnik a tandíjkezelői tisztség,* amelyet a középiskolák és polgári iskolák egy-egy tanára teljesített. Az elemi iskolákban nem okoz változást az új rend, mert ott tudvalevőleg nincs tandíj. A tandíjkezelő tanár számára bizonyos százalékot biztosított a tandíj kezelése, ez azonban olyan csekély jövedelmet jelentett, hogy a tandíjkezelők bizonyára örömmel veszik a hírt, hogy ettől a meglehetősen terhes munkától mentesítik őket.

A Kéktaxisok új szövetkezetet alapítottak. *Autótaxi Fuvarozók Szövetkezete* címmel a *Kéktaxisok* szövetkezeti alapon új vállalatot alapítottak. Az új szövetkezet a Kéktaxi kezelése, karbantartása és a személyfuvarozás körüli közös üzletvezetés lebonyolítása céljából alakult. Terv szerint garázsokat, javítómühelyeket állítanak fel és nagyobbmennyiségű új gépkocsit is megrendelnek. Az igazgatóság tagjai dr. vitéz *Tóth* András, dr. *Balthazár* Zoltán és *Hammer* Géza.

Az Eternit Művek Hatschek Lajos cég VI., Andrássy-út 33. szám alatt több mint 35 év óta fennálló központi irodáját e hó 26-án V., *Berlini-tér 5. szám alá helyezte át.* Telefonszámok: *115—363, helyközi (interurbán) beszélgetésekre pedig 121—293.

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Gyárak detailárusítása az ötödik kereskedőnapon

Erélyes rendszabályok az áruházak ellen — Vidéken lassankint már nem lesz üzlet, csak fiók üzlet — A Párisi Áruház megtévesztő hirdetései

A *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter elnöklésével megtartott *ötödik kereskedői napon*, amelyen résztvett *Halla* Aurél államtitkár, *Árkay* Ferenc miniszteri osztályfőnök, a minisztérium több szakelőadója és a kereskedelmi érdekeltségek számos képviselője,

ismét napirendre került a kiskereskedelem sérelmes problémája, az áruház-kérdés.

A *Baross Szövetség*, amelynek kiküldötteit *Ilovszky* János elnök vezette és a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete*, amelynek delegáltjai élén *Tóth* Gábor elnök jelent meg,

az áruházi rendelet intencióinak erélyes érvényesítését kérték és utaltak arra, hogy újabb áruház-alapítási tervekkel foglalkoznak.

Halla Aurél államtitkár kijelentette, hogy az áruházi rendelet megjelenése óta *sem új áruház nyitására, sem meglévő áruházak terjeszkedésére senki sem kapott engedélyt*, mindössze *áruházi kirakatok terjeszkedése történt hatósági engedély alapján.*

Valentin Antal

a nagyipari vállalatok detail-árusítása ellen tiltakozott,

mire *Halla* Aurél államtitkár *konkrét esetek bejelentését kérte* és rámutatott arra, hogy *ez a probléma tulajdonképen összefügg az áruházi kérdéssel.*

Kijelentette az államtitkár, hogy ha nem lehet ezen a téren békés úton rendet teremteni, szigorú rendszabályokra van szükség.

*

A kereskedői napon panaszolt áruház-alapítási tervek alatt két esetet értettek a kiskereskedelem aggodalommal eltelt képviselői. Az egyik áruházat, mint a *Fővárosi Hirlap* már megírta, a Rákóczi-út 64. számú üres telken akarta felépíteni *Kovács, Bináth és Társa.* A VII. kerületi elöljárósághoz beadott kérvényt „*sürgős*"-nek jelezte a vállalkozás, de

csupán az érte el, hogy az elöljáróság az engedély megadását sürgősen elutasította

azon a címen, hogy a kereskedelem nem bírná el ezen, az áruházakban amúgy is túltengő vidéken az újabb áruházi versenyt.

A másik áruházat a Károly-körúti egykori Vigyázó-ház helyén, a Tudományos Akadémia épülő palotájában akarják berendezni. *A tervnek nem lehet más sorsa, mint a Rákóczi-út 64. szám alatt tervezett áruházé.*

*

Az elszaporodott *gyári detail-üzletek* kérdését *az áruházakéval kapcsolatos problémának minősítette Halla* Aurél államtitkár. Ez a kijelentés megnyugvást kelt a kereskedői körökben, azon a logikus alapon, hogy ha *az áruházak megrendszabályozására* rendelet jelent meg, akkor

azt követnie kell a gyári detail-üzletek túltengését megfékező rendeletnek is.

Szoros rokonságot tartanak szaporaságuk révén a gyári detail-üzletekkel a *tömegfiókok* is. Ezen a fronton nemcsak a kiskereskedelem ellen folyik a verseny, hanem a tömegfiókok egymás ellen is felvették a harcot. A *Meinl*-cég új versenytársa, a *Fiumei Kávébehozatali*, mint kereskedői körökben tudják, legutóbb azzal foglalkozott, hogy nem engedi át a vidéket a Meinl-fiókoknak, hanem *az ország minden részében fióküzleteket állít fel.* Hír szerint

amerikai tőke segítségével akarta ezt a nagy vidéki honfoglalást keresztülvinni,

de a terv egyelőre elakadt. Hogy valóság-e az amerikai tőke, vagy csak romantika, nem tudjuk, de igazat kell adnunk annak az elkeseredett vidéki kereskedőnek, aki szövetkezeti boltokra, magánfiókokra, gyári és uradalmi lerakatokra célozva, a kereskedői napon ezt mondta:

— Lassankint a vidéken már nem lesz üzlet, csak fióküzlet.

*

Amiközben kormányzat, hatóságok és érdekeltek napról-napra kénytelenek harcolni az áruházi anomáliák ellen, ugyanakkor ezek

az áruházak makacs szívóssággal folytatják a a közönség ellen való megtévesztő hadjáratukat.

Hétről-hétre számol be a *Fővárosi Hirlap* a diffamáló ítéletekről, amelyek *különböző tisztességtelen üzleti működésekért sujtják az egyes áruházakat.* Vannak azonban, amelyek ötletekben *kifogyhatatlanok.* Ilyen például a *Párisi Nagy Áruház*, amely legutóbb azzal vonta magára a kereskedők figyelmét, hogy a rendes forgalmi árnál *tíz-húsz fillérrel olcsóbban hirdette* — kilónkint 86 fillérjével — *a szinszappant.* De nemcsak Budapesten, hanem *elsősorban vidéken*, ahol azonban utóbb *felszámította a szállítási költséget is*, úgyhogy

ezzel együtt a vidéki megrendelő végeredményben drágábban jutott hozzá a dömpingszappanhoz, mint ha a saját kiskereskedőjénél a normális kereskedelmi forgalomnak megfelelő napi áron vásárolta volna.

Szegő József monori kereskedő indította meg ebben az ügyben *a tisztességtelen verseny-pert*, amelynek tárgyalásáról és *a megtévesztést bevalló áruházi nyilatkozat* lehangoló részleteit

nem óhajtjuk itt közölni.

A lényeg az, hogy a *Kamara választott bírósága* úgy találta, hogy ez a hirdetés *valótlan és megtévesztésre alkalmas.*

a Párisi Nagy Áruház teljes mértékben pervesztes, következésképen teljes mértékben tartozik megtéríteni a per költségeit.

*

Ezek a napról-napra megismétlődő esetek mindinkább megerősítik azt *a közgazdasági véleményt*, hogy az angol minták szerint készült és a kereskedelmi tisztesség korszakában hozott, manapság azonban — sajnos, — *elavult* gazdasági törvényeinket

a lábrakapott kóros szellemnek megfelelő irányban fel kell frissíteni.

Hangsúlyozzuk: ebben a kérdésben *tökéletesen egységes az egész magyar közvélemény, politikai és társadalmi állásra vagy pártállásra való tekintet nélkül.*

Éber Antal az ötéves terv megvalósításáról

A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* minap történt közgyűlésén *Éber* Antal elnöki megnyitójában *a győri beszéd során bejelentett egymilliárdos program megvalósításával foglalkozott.* Megállapította, hogy ez a program méreteinél fogva gazdasági életünkre súlyos terhet jelent, amely normális körülmények közt szinte elviselhetetlennek látszanék, nem szabad azonban elfelejteni, hogy

haderőnk elengedhetetlenül szükséges fejlesztését mindenáron biztosítanunk kell, de ugyanígy áldozatokat kíván a szociális nyugalom fenntartása is.

Éber Antal ezután számokban mutatta be Magyarország életét, amelynek egyik nevezetes adata az, hogy

a nemzeti tőke mult évi szaporulata mintegy 300,000.000 pengőre tehető,

következésképen, amennyiben a mult évi színvonalon fenntarthatjuk a gazdasági tevékenységet,

tíz esztendőn át lehetségesnek látszik évenkint 100 milliót kihasítani a nagy program céljaira.

Rámutatott arra, hogy *pesszimizmussal, kishitűséggel nem lehet legyőzni az elénk tornyosuló nehézségeket*, ugyanekkor azonban ennek a hatalmas termelőmunkának lebonyolítását egyedül

a stabilitás, békesség és nyugalom légkörében lehet végrehajtani.

Végül utalt arra, hogy különös tekintettel kell lenni a kisipar érdekeire. Erre egyébként *külön memorandumban is felhivja a kormányzat figyelmét.*

Éber Antal ezután bejelentette, hogy *Székács* Antal lemondott alelnöki tisztségéről, amelyre

a kereskedelmi osztály egyhangúlag vitéz Barczy Gábort választotta meg.

A választás eredményét *viharos tapssal fogadta a közgyülés. Éber* Antal kiemelte, hogy *Barczy* Gábor megválasztásának az alapja a törhetetlen bizalom volt, hogy *ő hű marad a Kamara intézményéhez és autonómiájához.*

Ezután áttértek a napirend tárgyalására, amelynek során *Vértes* Emil, *Hajdu* Miklós, *Kálmán* Andor és az elnöklő *Éber* Antal szólalt fel.

Az országgyűlés két háza tagjainak látogatása a péti ipartelepeken. *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter meghívására az országgyülés felsőházának és képviselőházának tagjai hétfőn megtekintették a péti és fűzfői ipartelepeket. A betegsége miatt távollevő miniszter nevében *Petneházy* Antal iparügyi államtitkár, *Szakváry* Emil miniszteri tanácsos és *Zsilinszky* Gábor, a péti Nitrogénművek vezérigazgatója fogadta a vendégeket, akik között ott voltak *József* Ferenc főhercegy, gróf *Széchenyi* Bertalan, gróf *Esterházy* Móric, *Pesthy* Pál, *Huszár* Aladár *Chorin* Ferenc, *Vida* Jenő, *Erney* Károly, gróf *Nemes* János felsőházi tagok, *Kelemen* Kornél, *Shvoy* Kálmán ny. altábornagy, képviselők. Másfélórás látogatás keretében nézték meg a vendégek a gyártelep modern berendezését, majd megtekintették a gyártelep határában tervezett munkásfalu területét. Délben Balatonkenesén bankett volt, amelyen *Petneházy* Antal államtitkár rövid beszédben vázolta a két ipartelep alapításának körülményeit és kijelentette, hogy *a két ipartelepen folyó munka megmutatta, hogy a magyar vezetés, a magyar munkás a világpiacon is megállja a helyét.*

Befejeződött az Unitas biztosító tranzakciója. A *Fővárosi Hirlapban* többízben számot adtunk arról a tranzakcióról, amelynek lényege az *Unitas Biztosító* átvétele. A megegyezés a közelmultban *létrejött.* A tranzakciónak megfelelően az Unitas szombaton megtartott közgyülésén a társaság elnökévé *Iklódy Szabó* Andor dr. nyugalmazott államtitkárt választották meg. Ugyanezen a közgyülésen az Unitas igazgatóságába *az Első Magyar* részéről *Lengyel* Sándor és *Muraközy* Jenő igazgatókat, a *Gazdák Biztosító Szövetkezete* részéről pedig *Marek* Lóránt és *Verpeléti* László igazgatókat választották be.

Nagyarányú külföldi részvétel a BNV-on. Rendkívül nagy nemzetközi érdeklődés nyilvánul meg az április 29. és május 9. között tartandó *Budapesti Nemzetközi Vásár* iránt. A beérkezett hirek szerint *Ausztria* a beállott új viszonyok között is hivatalos pavillonnal vesz részt a vásáron, most már mint a *Német Birodalom* egyik része. Impozáns hivatalos nemzeti pavillonnal vesz részt a vásáron *Olaszország. Franciaország és Jugoszlávia.* Érdekes nemzeti stilusban épülnek *Brit-India* és *Egyiptom* pavillonjai. Nagyarányúnak igérkezik *Brazilia* részvétele is. Ezenkívül nagyszámú külföldi kiállító vesz részt egyénenként a vásáron, a különböző szakmai csoportokban.

A Magyar-Hollandi Bank betétállománya tízmillióra emelkedett. Mint ismeretes, a mult év folyamán a *Nemzeti Hitelintézet* érdekkörébe került a *Magyar-Hollandi Bank*, amely mind fejlődés, mind pedig az egyes mérlegtételek szempontjából messzemenően túlhaladta a várakozásokat. Legszembeszökőbb a bizalomnak az a megnyilvánulása, amelyet az mutat, hogy *végeredményben a Magyar-Hollandi Bank mérlegének főösszege a mult évi 7.8 millió pengőről 10.1 millió pengőre gyarapodott.*

A Hungária Műtrágya, Kénsav és Vegyiipar Részvénytársaság igazgatósága e hónap 22-én megtartott ülésén megállapította az 1937. üzletévre szóló mérleget, mely az előző évi nyereségáthozat figyelmenkívül hagyásával és az értékcsökkenési alap megfelelő dotálása után 868.909.95 pengő üzleti nyereséggel zárul. Az igazgatóság az április 2-ára egybehivandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy a 1937. évre részvényenként 2 *pengő osztalék* fizettessék. A fenti üzleti nyereségen felül ebben a mérlegben nyer elszámolást és külön kimutatttatik azon árfolyamkülönbözetből eredő könyvszerű nyereség, amely a külföldi adósságok részbeni rendezéséből ered. Az igazgatóság javasolni fogja a közgyülésnek, hogy ezen 553.726.32 pengőt kitevő rendkívüli nyereség egy, a régi nyugdíjasok nyugdíjának biztosítását célzó „nyugdíjalap" létesítésére fordittassék.

A Kőbányai Takarék osztaléka 2 pengő. A *Kőbányai Takarékpénztár* vasárnap tartotta 44. közgyülését *Horváth* A. János elnöklete alatt. Az igazgatóság által megállapított zárszámadások és a mérleg szerint jelentékeny emelkedés mutatkozik úgy a betétállományban, mint a mérleg egyéb adatainál. Mindez azt bizonyítja, hogy a hitelt kereső közönségnek a takarékpénztár *Halter* Károly alelnök vezérigazgató vezetése mellett nagyszerűen tudott rendelkezésére állni. A közgyülés 2 pengő osztalékot állapított meg.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Vállalkozás

Kísérletezés céljából egy külföldi szemétgyüjtő-kocsit vásárolnak

A Székesfőváros Köztisztasági Hivatala, mint ismeretes, *nemzetközi pályázatot hirdetett lófogatú, portalan szemétgyüjtőkocsikra.* A beérkezett tervek közül hármat kiválasztottak azzal, hogy a modellek alapján próbakocsikat készítenek és ezeket kísérletképen üzembe helyezik, hogy a megejtendő próbák alapján döntse el azután a zsüri azt a kocsitipust, amelyet a portalan szemétgyüjtésre alkalmasnak tart.

Közben azok a vállalatok, amelyek modelljeit mint legsikerültebbeket, kiválasztották, *igényt támasztottak arra, hogy a főváros a maga költségén készittesse el a próbakocsikat.* Az igények körül megindult tárgyalások egy időre elodázták a végleges megoldást.

Ennek hatása alatt, mint értesülünk, a Köztisztasági Hivatal más megoldási módhoz fordul. A pályázók egyikének modellje a külföldön már régebben kivitelre került. A lófogatú, portalan szemétgyüjtő kocsik már üzemben is vannak és be is váltak. A kísérletezés helyett a Köztisztasági Hivatal *egy ilyen kocsit megvásárol* és azzal megkezdi a portalan szemétgyüjtést. Ha a kocsi Budapesten is beválik, akkor kerül majd sor a kocsipark fokozatos beszerzésére.

Ennek a próbakocsinak az ára *28.000 pengő.* Előnyösnek tartják, hogy ló helyett elébe kapcsolt *traktorral is vontatható.*

Gázművek kokszolóüzemének vállalatbaadása. A *Gázművek*, mint ismeretes, óbudai telepén új **kokszolómű** épitését határozta el, amihez most a kormányhatóság is hozzájárult. A kokszolómű technikai berendezésére a Gázművek *nemzetközi pályázatot* irt ki, amelyen *öt magyar cég* is részt vett. A pályázatot a Gázművek igazgatóságának javaslata alapján *most döntötte el a polgármester.* A döntés értelmében a kokszoló berendezés, az öntödei kokszszállító pálya épitését és a gépek szállitását a *Ganz és Társa Gép-, Waggon- és Hajógyár Rt.* kapta 1,243.120 pengő vállalati összegért, a kokszoszályozó berendezés épitését és az ebben felszerelendő gépek szállitását pedig a *Bányagépek és Mechanikai Szállítóberendezések Gyárának* itélte oda a döntés 649.100 pengőért. A munkálatok azonnal megkezdődnek, úgy hogy előreláthatólag *egy éven belül üzembe állítják a Gázművek új kokszolóművét.*

Uj versenytárgyalási kiirások

Az óbudai gázgyári telepen szükséges **rakodómunkákra** pályázni lehet április 5-én d. e. 10 óráig (Tisza Kálmán-tér 20).

A dunai uszodák **vendéglőbérletére** pályázni lehet március 30-án d. e. 10 óráig a szociálpolitikai ügyosztályon.

A leromlott **aszfaltutak átépitési munkálra** pályázni lehet (kocsiút- és gyalogútaszfaltozás) április 5-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán (II. em. 284. alatt); ugyanitt **makadám kocsiutak kátrányozási munkálra** és a hozzá szükséges **zúzottkőanyag szállitására** pályázni lehet április 5-én d. e. 9—10 óra között; ugyanitt pályázni lehet a főváros területén négy csoportban végzendő, mintegy 250.000 négyzetméter makadámút **kátránnyal való portalanitására** április 5-én d. e 10 óráig; a Bercsényi-utca és a Munkácsy Mihály-utca **aszfaltozási munkálatalra** pályázni lehet ugyanitt április 5-én d. e. 9—10 óra között.

Beérkezett ajánlatok

A herminamezői plébániatemplom vasbeton mennyezetén szükséges **hőszigetelési munkákra** pályáztak: Nagybátony—Ujlaki 5040, Kollarit 5132, Cséti István 6750, Parafakögyár 5630 és Bukovár Jenőné 7560 pengővel.

A Szentháromság-téren lévő budavári templom toronytestén lévő **kőszobormunkákra** pályáztak: Fischer Ferenc és Agoston 17.284, Reichenberger József 17.401, Lorenz Károly 17.556, Derzsy Gergely 18.648 és Szabó Dezső 18.872 pengővel.

Az angyalföldi nyomócsatorna épitési munkálra pályáztak: Gravieser Albin 297.280, Fábián, Somogyi és György 425.555, László és Blum 430.142, Rényi és Bottenstein 433.697, Magyar Gazdasági Kisvasút Rt. 436.200, Erdélyi és Vajda 441.170, Klauber és Vajda 450.023, Hollós Ferenc 450.460, Barta József 454.160, Hajnal Imre 457.250, Gazdaságfejlesztő és Épitőipar Rt. 464.310, Magyar, Wayss és Freitag 461.070, Skuteczky és Boray 465.220, Koncz Lajos 526.828 pengővel.

A Bimbó-utca **útrendezési munkálra** pályáztak: Helfenstein Ferenc 53.955, Reinisch Jakab 53.978, Krausz Ferenc 54.615, Helfenstein Károly 54.915, Czöder Frigyes 57.953, Hajnal Imre 59.915, Heverdle István 59.724, Borlay Károly 60.000 pengővel.

A Tétényi-út **útrendezési munkálra** pályáztak: Hollós Ferenc 33.894, Ámon Rezső 34.180, Gravieser Albin 34.534, Heverdle István 36.886 és Trugly László 37.677 pengővel.

A Szent István-tér **útrendezési munkálra** pályáztak: Biehn János 47.728, Helvey Tivadar 54.059, Neophalt 56.379, The Neuchatel 57.337, Hirsch Mihály 57.500, Épitőipar Rt. 58.764, Posnansky és Strelitz 59.351, Magyar Asphalt 60.367 és Útépitési Rt. 65.077 pengővel.

A Városmajor-utca Alma-utca és Bánffy-utca közötti szakaszának **finomaszfalt kocsiút burkolati munkálra** pályáztak: Útépitő és Aszfalt Rt. 13.330, Magyar Asphalt 14.182, Neophalt 15.810, The Neuchatel 17.050 pengővel.

A Nagy Lajos király útja **útrendezési munkálra** pályáztak: Bakács Gyula 42.131, Pulay János 55.625, Hoffer és Preisich 57.390, Bermann Miksa 57.975, Szász Albert 59.785, Krausz Ferenc 63.312, Helfenstein Károly 64.088, Kimberger Géza 65.482, Molnár Lajos 65.657 és Hollós Ferenc 67.410 pengővel.

A Bürök-utca Németvölgyi-út és Ormódy-út közötti szakaszának **útrendezési munkáira** pályáztak: Hollós Ferenc 25.893, Gravieser Albin 29.910, Schmidt Jenő 32.330 és Ámon Rezső 33.937 pengővel.

Az újpesti rakpart Révész-utca és Elektromos sporttelep között lévő szakaszának **útrendezési munkálra** és az ehhez szükséges **kőanyag szállitására** pályáztak: Handl István 28.243, Barta József 28.414, Kiss Jenő 28.959, Heverdle Károly 28.615, Hollós Ferenc 29.432, Wohl József 29.447, Trugly László 29.557, Hoffer Jakab 29.916, Schmidt Jenő 30.820, Bakács Gyula 30.143, Handl István 30.820, Burkoló és Épitő Kereskedelmi Rt. 31.805, Molnár Lajos 34.580 pengővel.

Útépítéshez szükséges **járdalap szállitására** pályáztak: Nagybátony—Ujlaki 19.200, Magyar Általános Útépitő Rt. 21.000 pengővel.

A sertésközvágóhíd vízműtelepe részére szükséges **szivattyú szállitására** pályáztak: Sommer és Fein 5760, Bendes és Társa 5915, Győző Béla és Társa 6130, Brown-Boweri 4000, Worthington 7160, Állami Gépgyár 7170 és Ganz és Társa 7530 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

KECSE NAGY SÁNDOR
Épitési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

KORODI MIHÁLY
papír-, irószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. Telefon: 134-144

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városi raktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kátgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfűtéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfűtéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • IRÓMÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fióküzlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőrés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője, Magyarország aranykoszorús mestere.

ÖZV. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kőraktár
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—502.

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stilus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

„SANITF" habarcs- és beton vizhatlanitó
Gyártja: **POSNANSKY és STRELITZ R. T.**
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: **Bpest, V., Sólyom-u. 13.**
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgács- füstfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913. és 130—86.3

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron
gyártás és javitás amerikai rendszerű edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1872. ✻ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. Telefon: 125-284.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 április 6. — 14. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Isten segítségével

Vitéz nagybányai *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója vasárnapi rádió-szózatában kétszer hivatkozott Isten segítségére. Először, amikor arról beszélt, hogy Isten segítségével eljutottunk odáig, hogy a nemzet véderejének alapját le lehetett rakni, pénzügyeit pedig rendbe lehetett hozni. Befejező szavai pedig ezek voltak:

— Bizom a magyar nép józanságában és hazaszeretetében és bizom abban, hogyha összefogunk, Isten is meg fog bennünket segíteni.

Kétszer hivatkozott Magyarország történelmi időkben való nagy kormányzója Isten segítségére. De amíg magyarok milliói hallották az étheren át hangját, úgy kellett érezniök mindnyájunknak, hogy ennek a történelmi szózatnak minden mondata Isten segítségével jött létre. Csak Isten segítsége tudja úgy megvilágosítani az emberi elmét, mint ennek a szózatnak minden gondolatát. Májusi eső volt a nemzet életében ez a rádiószózat, amelynek nyomán új életnek kell sarjadnia.

Aki világosan lát, aki érezte már a történelem szelét — pedig mi valamennyien történelmi időkben éltük le életünk nagyrészét — az nagyon jól tudja, hogy az országot, a nemzetet, a magyar életet veszedelem nem fenyegette és nem fenyegethette. A nagy idők nyugtalansága azonban kisebb-nagyobb mértékben mégis megérzett az országon és az ország fővárosán. Dolgozni, alkotni azonban csak nyugodt idegek mellett lehet. Ez a vasárnapi kormányzói szózat megnyugtatott mindenkit és aki ezekután is, akár visszavonást szít, akár hisztériát terjeszt, az nem hű fia nemzetének. Magyarországnak és Budapest székesfővárosnak vissza kellett nyernie régi, vonzó, nyugodt képét, hogy a további alkotások útjára térjen. Megint az a boldog sziget vagyunk már, a kormányzói szózat után, amelyről *Horthy* Miklós oly bölesen emlékezett meg. Hiszen beszédének kezdő szavai voltak azok: „Magyarország volt eddig a közelmult években a maga szűkreszabott határai közt a belső rend és nyugalom szigete. Így éreztük mi, akik benne élünk és ezt állapították meg mindazok az idegenek is, akik nálunk megfordultak." Hányszor, de hányszor hivatkoztunk ezeken a hasábokon is az utolsó esztendőkben arra, hogy egész Európának nincs még egy olyan boldog, nyugodt szigete, mint a kis Magyarország. Büszke volt erre minden magyar és százszor is elismételtük, ha egy-egy külföldi vendég meglepetéssel látta a mi tökéletes nyugalmunkat és békénket. A kormányzói szó, mint egy varázsütéssel, eloszlatott minden nyugtalanságot, minden zavaró kétséget és vasárnap este óta Magyarország újra a régi, boldog sziget, amelynek népe nyugodtan dolgozik tovább.

A hála és a szeretet árad ma *Horthy* Miklós kormányzó felé, akinek szive mélyéből a nemzet hangja hallatszott. Ha akadt volna valaki, aki még nem érezte volna Magyarország kormányzójáról, hogy milyen magasan áll a történelem piedesztálján, ezen a gyönyörű vasárnap estén meg kellett tudnia, hogy *Horthy* Miklós fölemelkedett az emberi nagyság legmagasabb fokára, akinek szeretetében és aki iránt való hódoló tiszteletben örökké egységes lesz ez a nemzet.

A kormányzó szózatában a nemzet minden fia számára volt intelem, volt iránymutatás és volt parancs. Budapest népe számára a kormányzó legfőbb parancsa pedig az, hogy az országépítő munkából mindenki iparkodjék a maga részét kivenni azon a helyen, ahova hivatása rendelte. Dolgozni pedig szívvel-lélekkel, szorgalommal kell és akkor a siker nem maradhat el. Ezt a parancsot örömmel fogadja meg Budapest népe annál is inkább, mert a kormányzó szózata biztosította a hozzá szükséges nyugalmat. Ebben a tisztult légkörben tovább építjük országunkat és fővárosunkat. Isten segítségével.

Budapest megtisztult lélekkel vonul fel az Eucharisztikus Kongresszusra

Mihalovics Zsigmond kanonok beszámolója a magyar főváros felkészültségéről a világ katolikusainak nagy találkozójára

Budapest május végén a világ katolikusai érdeklődésének központjába kerül. Az Eucharisztikus Kongresszustól már csak másfél hónap választ el bennünket. Minden előkészületet megtettek a kongresszus fényes külsőségeinek biztosítására, minden az előre meghatározott program szerint bonyolódik le.

Az Actio Katholica helyiségében dolgozik az Eucharisztikus Kongresszus vezérlő bizottsága. A szervezkedés minden fonala *Mihalovics Zsigmond* kanonok kezében fut össze. *Mihalovics* Zsigmond különben fővárosi bizottsági tag is, de az utóbbi időben annyira el volt foglalva, hogy nem tudott részt venni a fővárosi önkormányzat életében.

Mihalovics Zsigmond
kanonok

készséggel állott a *Fővárosi Hirlap* rendelkezésére és Budapest szerepéről az Eucharisztikus Kongresszussal kapcsolatban a következőket mondotta:

— Az első szó *csak a köszönet szava lehet Budapest köönségéhez.* Mi a legnagyobb hálával tartozunk úgy a székesfőváros vezetőségének, mint az önkormányzat minden egyes tagjának, de hálánkból kijut a főváros nagyszerű tisztviselőkarának és minden egyes alkalmazottjának is. Igazán nem panaszkodhatunk, *a mi törekvéseinket Magyarországon mindenki honorálta.* Maga az állam, annak minden egyes szerve, valamennyi hatóság és minden köz-, valamint magántestület.

Az egész világot mozgósítanunk kellett és ebben a nagy munkában igazán minden magyar ember a segítségünkre volt.

Senkiben sem csalódtunk, de *a legtöbbet talán mégis Budapestnek köszönhetjük.*

— Az állami organizációk is kitűnően működtek a kongresszus sikere érdekében. Minden minisztérium igyekezett előbbrevinni az Eucharisztikus Kongresszus ügyét. A külpolitikai szervezeteink a külföldi kapcsolatok kimélyítésénél állottak rendelkezésünkre és a kongresszus résztvevőinek toborzásánál nyujtottak felbecsülhetetlen segítséget. Csodálattal kell beszélnünk az államvasutak áldozatkészségéről; igazán minden óhajunkat teljesítették.

— *A honvédelmi minisztérium nélkül meg sem tudtunk volna mozdulni.* Nem beszélek csupán az anyagi segítségről, amellyel lehetővé tették, hogy az ideérkező nagy tömegeket a lehetőséghez képest a legjobban elhelyezzük, hanem *rendelkezésünkre bocsátották az összes szervező talentumokat.* Ilyen kiváló organizáló tehetségeket csak a katonaság termelhet ki magából. Kezdte a munkát *Kárpáthy* Kamilló, azután *Szeghő* tábornok bocsátotta rendelkezésünkre egész munkaerejét. És külön ki kell emelnem *Farkas* ezredest, aki a részletekbe is elmélyedt és *a szervezés pontos kidolgozása körül elévülhetetlen érdemei vannak.*

— Érdemes ellátogatni a Vámház-körút 2. szám alatt működő külön irodánkba, ahol az ideérkező vendégek elhelyezéséről gondoskodnak. Valóban látványosság az, amit ott találunk. Mindenkinek megvan már most a helye, minden ideérkező idegent a legmegfelelőbb helyen helyezünk el. Különböző színű „cornet"-eket kapnak az ideérkező idegenek és ebben a füzetben bent lesznek azok az utalványok, amelyeknek segítségével a vendéglátás minden nehézségét le tudjuk küzdeni.

Budapestet megszállják a világ katolikusai és ezt a beszállásolást a legnagyobb elővigyázatossággal, szeretettel és ügyességgel készíti elő Farkas ezredes.

— Amint mondottam, a legtöbbet mégis Budapestnek köszönhetünk. Az *Eucharisztikus Kongresszus előkészítő bizottságának legtöbbet a magyar főváros nyujtott.* Mindkét irányban élveztük Budapest támogatását.

Megkaptuk Budapesttől az anyagi segítséget és a lelkiekben is mellettünk állottak.

Nem is tudom, hogy melyik nagyobb értékű. A polgármester *magának tartotta fenn a legfőbb rendelkezés jogát, mert hangoztatta, hogy a kongresszus sikere Budapest sikere is.* Számüzött minden bürokráciát. Hogy minél simábban lehessen elintézni az ügyeket, felkérte *Schuler* Dezső alpolgármestert, hogy *állandó összekötő kapocs legyen a kongresszus vezetősége és a főváros között.* Az alpolgármester úr naponta itt van nálunk. A kongresszus minden egyes apró ügyét a legpontosabban ismeri. Ha bármily ügyben a város támogatására van szükségünk, személyesen beszél a polgármester úrral, percek alatt meghozzák a határozatot és kiadják az ügyosztályoknak, ahol a városi tisztviselők a legnagyobb lelkesedéssel és szeretettel hajtják végre a rendelkezéseket. *Nem úszik az akta a különböző ügyosztályok között, hanem minden hivatalban pillanatok alatt gyorsan intézkednek.*

— Ha körülnézünk a városban, máris látjuk, hogy

a magyar főváros igazán felkészült a világ katolikusainak fogadtatására.

Ünneplőbe öltöztették mindnyájunk szeretett városát. Kitisztogatták a házakat, a templomokat rendbehozták, nagyszerű utak várják az autókat és más közlekedési eszközöket. Ujabb parkok keletkeztek, a Köztisztasági Hivatal is kitesz magáért. *A külföldi csak szépet és kellemeset találhat nálunk.* Megkaptuk az iskolákat is. Folyik ezeknek az épületeknek a berendezése, *valamennyiből tömegszállások lesznek.* Ezt a munkát sem végezhettük volna el a főváros nélkül. Talán a legnehezebb probléma a *tömegétkeztetés.* Nemcsak a Községi Élelmiszerüzem gondoskodik arról, hogy megfelelő mennyiségben legyenek Budapesten élelmicikkek, hanem *a hatósági konyhák révén könnyű lesz az idelátogató idegenek tömeges étkeztetése is.*

— Beszéljünk a lelkiekről is. *Ez a város felkészült az Eucharisztikus Kongresszusra.* Valóban

megtörtént a lelkek preparálása a nagy eseményre.

Mindenekelőtt ünnepélyes díszgyűlést tartottunk az újvárosháza közgyűlési termében, ahol a hercegprímás őeminenciája nagyhatású beszédet mondott. Ott határozták el a város vezetői és a katolikus bizottsági tagok a különböző lelkigyakorlatok elvégzését. *Valóban nagy átalakuláson mentek át a magyar lelkek. Mindenki igyekezett megtisztítani a lelkét.* A főváros vezetői jártak elől jó példával. A főpolgármester, polgármester, az alpolgármesterek, tanácsnokok, az üzemek vezetői, *igazi katolikusokhoz méltó magatartást tanusítottak.* A lelkeknek ez a megtisztulása az igazi

célja az Eucharisztikus Kongresszusnak. De nemcsak a magyar főváros vezetősége, hanem

a nagyközönség is óriási nagy lelki átalakuláson ment keresztül.

Mindenki átérzi az idő nagy fontosságát: ki tudja, mikor kerülünk mégegyszer hasonló szituációba? Most, amikor annyi zavar és felfordulás van a lelkekben, a lelki dolgok felé való fordulás nagy hasznára volt nemcsak a fővárosnak, hanem az egész országnak és az egész magyar nemzetnek. A főváros vezetősége gondolt arra is, hogy *csak az a tisztviselő lehet hű sáfárja azoknak a nagy erkölcsi és anyagi értékeknek, amelyeket rábíztak, aki ráhelyezkedik az erkölcsi alapra.* Nagy fontossága van annak is, hogy mindennek ellenére *fenntartották a teljes lelki szabadságot,* vagyis senkivel szemben nem mutatkozott meg a legharányabb kényszer sem. Senkit sem tereltek be a templomokba, nem kényszerítettek egyetlen embert sem, hogy résztvegyen a különböző vallási akciókban, mindenki csak a saját lelkiismerete szerint cselekedett.

A főváros alkalmazottai közül öt-hatezer ember vett részt a lelkigyakorlatokon,

melyek három napon át tartottak és a lelkigyakorlatok után mindenki meggyónt és szentáldozásban részesült.

— Néhány üzem ünnepélyes külsőségek között tett tanuságot katolikus vallásos érzéséről. Talán elég hivatkoznom a *Beszkárt mozgalmára. Ujsetty* Béla társelnök és *Perczel* György vezérigazgató vezetésével *a Beszkárt katolikus alkalmazottai zeneszó mellett vonultak fel az utcákon és a Bazilikában résztvettek a lelkigyakorlatokon.* Nagyon imponáló volt az Elektromos-, Gáz- és Vízművek, valamint a többi kisebb üzem részvétele is. A közigazgatási tisztviselők számára maga a hercegprímás osztotta ki az áldást.

— Külön kell megemlékeznem a katolikus törvényhatósági bizottsági tagok részvételéről. A törvényhatósági bizottsági tagok résztvettek a háromnapos lelkigyakorlatokon és nagy részük meggyónt és áldozott.

Majdnem valamennyi katolikus törvényhatósági bizottsági tag követte a fővárosi vezető tisztviselők példáját és háromnapos elmélkedésre a Manrézába vonult vissza.

— Az első csoport két héttel ezelőtt, a második csoport a mult hét péntekjén vonult be a Manrézába és három napig csak lelki dolgokkal foglalkozott.

Mihalovics Zsigmond kanonok elgondolkozva nézett maga elé, azután szinte átszellemülten folytatta:

— Én, mint lelkipásztor is tanuságot tudok tenni arról, hogy

az Eucharisztikus Kongresszus nem múlik el nyomtalanul.

Budapest városának kétségen kívül haszna van abból, hogy az egész világ turisztikája figyelemre méltatta. Az is eredmény, hogy a város megtisztult, megujhodott, de *talán annak örülhetünk legjobban, hogy a mostani nehéz viszonyok között a lelki emelkedettségnek olyan magas fokára hágtunk, amilyenre eddig még alig volt példa.* Átsuhant valami a lelkeken, valami felemelte a tömegeket az Istenhez, minden alkalommal éreztük a lelkek puhaságát, amikor az emberi szívekhez szóltunk. *Az igazság szavai valóban bevésődtek a magyar lelkekbe.* Nem maradt senki sem közömbös.

— Nem tudok szabadulni annak a gyűlésnek hatása alól, amelyen legutóbb résztvettem. Székesfehérváron voltunk és történelmi levegő csapott meg bennünket. Szent István királyunk sírja s a magyar királyok temetkezési helyén férfigyűlést tartottunk. *Ilyen megértő és felemelkedett társaság régen volt együtt.* A magyar élet tisztultabb és nemesebb lett. Ugyanilyen atmoszférát találtam mindazokon az összejöveteleken, amelyeken a főváros önkormányzatának képviselői és tisztviselőkara vett részt. Valahogyan az az érzésem, hogy *ha az Eucharisztikus Kongresszusnak nem lenne más eredménye, mint ez, úgy ezzel is elértük célunkat.*

Mihalovics Zsigmond kanonok még megmutatta az *Eucharisztikus Kongresszus* szervezőmunkáját, amely valóban példaszerű. A hosszú beszélgetés alatt az előszobában már gyülekeztek azok, akikre egyes feladatok elvégzését bízták rá. *Mihalovics* Zsigmond megértő figyelemmel hallgatta a jelentéseket és kedves szelidséggel adta ki utasításait. *A budapesti Eucharisztikus Kongresszus valóban olyan nagy eseménye lesz a magyar fővárosnak, amilyen után a multban hiába kutatunk.*

Játszóterekről és sportpályákról is gondoskodnak az új városrendezéseknél

Szmrecsányi Lajos érsek adományából óvoda épül a Zita-telepen

A tavaszi napfény új életet varázsolt az ifjúsági sportpályákra és a parkok játszótereire. Bizonyára a tavaszi nap hatása alatt hangzott el a közgyűlésben az az interpelláció, amelyet a Szilágyi Erzsébet leánygimnázium játszótere érdekében intéztek a polgármesterhez, felróva a főváros vezetőségének azt, hogy a játszótér még nincs berendezve. *Szendy* Károly polgármester válaszolt az interpellációra és megadta a felvilágosítást, hogy a játszótér, amely az iskola udvarának egy szomszédos telekkel való kiegészítése útján történik, még ebben az évben készen lesz, de eddig a telken lévő épület bontási munkái, valamint a területen álló benzin-kút bérleti ügyének elintézése megakadályozták a játszótér berendezését. Mint megállapítható volt, a polgármester meglehetősen hevesen utasította vissza azt a feltevést, hogy ennek a játszótérnek a dolgát valaki is elhanyagolta volna, aminek az a magyarázata, hogy *Szendy* Károly polgármester tanügyi tanácsnoki idejétől kezdve a leglelkesebb előmozdítója annak, hogy az ifjúság minél több sportpályához és játszótérhez jusson és ezúttal is az ő eszméje volt, hogy a szép, új iskola számára szomszédos telek igénybevételével játszóteret teremtsenek.

Az ifjúságról való gondoskodást ezen a téren nagy szeretettel karolja fel

dr. Felkay Ferenc
tanácsnok,

a közoktatási ügyosztály vezetője, aki a fővárosnak erről az elsőrangúvá emelt kérdéséről a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A főváros gyermekjátszótereket tart fenn, hogy ezzel az ifjúság testi fejlődését és egészségét szolgálja. Különös fontosságuk van a játszótereknek a serdülő korban lévő mindkét nembeli ifjúságnál, amelynek

biológiai és lelki átalakulása veszéllyel járhat abban az esetben, hogy ha nem történik gondoskodás arról, hogy levezessék azokat a kedélyhullámzásokat, amelyek a serdülő korban nagyobb erővel jelentkeznek,

s amelyek nem egyszer diáktragédiákban nyilvánulnak meg. Nagyon fontos, hogy ebben a korban *a gyermek minél többet mozogjon a szabad levegőn* és hogy ezáltal eltérüljön a figyelme olyan jelenségektől, amelyek úrrá lennének a lelkén és ezáltal elháruljon az a veszedelem, amely a serdülő ifjúságot fenyegeti.

— Ezért a főváros vezetősége különös gondot fordít arra, hogy általában *az ifjúság, de főképen a serdülő ifjúság részére megfelelő számú játszóterek álljanak rendelkezésre.* Ilyen játszótér van a *Marcibányi-téren,* amely egyúttal sportpálya is, továbbá az óbudai *Hunor-utcában.* Ezt a célt szolgálja *a városmajori tenniszpálya is,* amelyet a főváros nemrégen létesített. A pesti oldalon nagy gyermektömegek befogadására alkalmas a *Millenáris sportpálya,* amelyet a főváros a Budapesti Sportegyesülettől vett át, továbbá *a népligeti új diákstadion.* Ezeken kívül a város számos részén a *parkokban* létesültek játszóterek, ahol arra hivatott pedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel. Itt töltik a szép napokon a szabadban az időt a napközi otthonok gyermekei is, akiknek szülei napi munkájuk miatt nem foglalkozhatnak gyermekeikkel.

— A főváros élénken foglalkozik azzal, hogy

a játszótereket szaporítsa és ez a törekvése összefügg a városrendezés problémájával,

úgy, hogy a városrendezési ügyosztállyal egyetértőleg történik meg azoknak a helyeknek kijelölése, amelyeket a jövőben játszótér céljaira fel lehet használni. *A modern városrendezési tervekben éppen úgy szerepet játszik ezután a játszóterek és sportpályák kijelölése, mint akár a közlekedési útvonalak megállapítása.*

A gyermekekről való gondoskodásnak, amelyet annyi áldozatkészséggel lát el a főváros, egy másik területe: az *óvoda* és a *napközi* otthon, amelynek télen ugyanaz a szerepe a kis gyermekek számára, mint nyáron a játszótérnek. Ezen a téren az új fejlődésről a következőket mondta dr. *Felkay* Ferenc tanácsnok:

— A székesfőváros, amely tudvalevőleg átvette az állami lakótelepeket, ezekkel együtt *gondjaiba fogadta a lakótelepeken lévő állami óvodákat is.* Ezek sorában átvételre kerül a *Zita-telepen* lévő állami óvoda, amelyből a legközelebbi időben *teljesen modern, mintasszerűen átépített és berendezett óvoda lesz.* A főváros a lakótelepeken átvett óvodákat maga is átépíti és tatarozza, a Zita-telep óvodája azonban ezen a téren kivételes helyzetbe került, amennyiben

Széll Józsefnének, a belügyminiszter felesége közbenjárására Szmrecsányi Lajos egri érsek nagyösszegű adománnyal tette lehetővé az óvoda modern átépítését.

Átvette a főváros a *Mária Valéria-telep* és a *Pongrác-úti lakótelep* állami óvodáit is, amelyek most majd teljesen kitatarozva, higiénikusan berendezve várják a gyermekeket. Valamennyi nemcsak az óvoda, hanem a napközi otthon hivatását is betölti.

Közös adminisztráció, külön egyéni propaganda:

az Elektromos Művek és a Gázgyár jövő működésének irányelvei

Az üzempolitikai bizottság egyik legutóbbi ülésén *Harrer* Ferenc terjesztett elő javaslatot arra vonatkozóan, miképpen szabályozzák az *Elektromos Művek* és a *Gázművek* versenyét.

A bizottság tagjai és szakértői által is helyeselt előterjesztésben megállapította, hogy mivel világszerte rendkívüli mértékben előre tört az elektromos energia felhasználása, a *Gázműveknek* meg kell elégedni azzal, hogy

a hőszolgáltatás terén fejtsék ki tevékenységüket.

Ennek az elvnek megfelelően azt a javaslatot tette, hogy *a Gázművek teljes energiával folytassák tovább hőszolgáltatási területek meghódítására vonatkozó propagandájukat,* sőt felvetette azt az eszmét is, hogy amennyiben ez a propaganda az elmult évekhez hasonlóan további eredményekkel járna, fontolják meg: *nem lenne-e kívánatos újabb gázgyár létesítése.*

Főként a háztartási melegszükséglet biztosítása jelenti a *Gázművek* számára a termékek nagyarányú értékesítését, emellett azonban *a gázgyártás melléktermékeinek kereskedelmi értékesítése is olyan szempont, amelyet a legszélesebb keretek között érvényre kell juttatni.*

Kívánatosnak tartotta *Harrer* Ferenc a műszaki vezetés, a kereskedelmi és adminisztrációs ügyvitel és anyagbeszerzés központosítását. A propagandának egységesítését *feleslegesnek tartja, sőt megengedhetetlennek is,* tekintve, hogy mind az *Elektromos Művek,* mind a *Gázművek más és más működési területen mozognak,* tehát teljesen megokolt, ha mindkét, önálló kereskedelmi vállalkozást jelentő üzem e téren *megtartja függetlenségét.*

Kiterjeszkedett *Harrer* Ferenc javaslata a tarifális vonatkozású kérdésekre is és ennél a tételnél az a meggyőződés alakult ki, hogy *a Gázműveknél is rá kell térni a növekvő fogyasztással arányosan csökkenő tarifa-rendszerre.*

Elvileg elhatározta az üzempolitikai bizottság a *Harrer*-féle javaslat figyelembevételével azt is, hogy *a két nagyüzem igazgatását mielőbb közös épületben helyezik el.*

Morvay Endre dr. tanácsnok, az üzempolitikai bizottság főelőadója, most már az általános helyeslést aratott *Harrer*-féle előterjesztés feldolgozása alapján fogja összeállítani azt a végleges javaslatot, amelyet a bizottság, amelynek, mint ismeretes, csak tanácsadó szerepe van, *az autonómia állandó szervei elé kíván terjeszteni.*

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos, Gáz és vízvezeték berendezési vállalat. Modern fémbetük készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *298-900.
Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-duguttyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLOAK!

NAGY JANOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Négyszázméteres mélységben a városháza alatt is van forróvíz

A második artézi kút sikere rairányította a figyelmet a földrétegalatti meleg forrásokra — Tanácskozások folynak a melegházi kertigazdálkodásról

A városligetben sikerült a második artézi kútfúrás. Annakidején *Becsey* Antal vetette fel a gondolatot, hogy a Széchenyi-fürdő mellett fúrjanak és melegvíz után kell kutatni, amelynek vizével fűteni lehet majd a Széchenyi-fürdőt és a strandfürdőt is felmelegíti. Amikor a kútfúrással járó nehézségek napirenden voltak, *Becsey* Antal a *Fővárosi Hirlapban* mutatott rá arra, hogy *ezek csak átmeneti kellemetlenségek, végül a fúrás mégis csak sikerrel fog járni.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa most felkereste

Becsey Antal

mérnök, örökös fővárosi bizottsági tagot,

aki az új fordulatról és a második artézi víz kihasználásának lehetőségeiről a következőket mondotta:

— Megvan végre a melegvíz! *Egy pillanatig sem kételkedtem abban, hogy a forróvizet megtalálják,* de sokan voltak, akik kishitűebbek voltam nálam. *Nem tagadom, én is felelősséget éreztem a polgármesterrel szemben,* mert hiszen annakidején én voltam az, aki javasolta a fúrás megkezdését és a szakemberek véleményére, illetve ellenőrzésére támaszkodva, a leghatározottabban állítottam, hogy *a városligetben feltétlenül találunk annyi melegvizet, amennyi elég lesz a Széchenyi-fürdő szükségletének kielégítésére.*

— Amikor a fúrások körül bajok támadtak, jelentkeztem *Szendy* polgármester úrnál és figyelmeztettem arra, hogy *az első artézikút fúrása annakidején nyolc-tíz évig tartott, többször abbahagyták, újrakezdték és végül mégis eredményre vezetett.* Most sem szabad az átmeneti nehézségektől visszariadni és *feltétlenül folytatni kell a fúrást.* Ezúttal csak 14—15 hónapig dolgoztunk és sokkal kisebb ellenállást kellett legyűrni, mint az első alkalommal.

— Az eredmények mindenben igazoltak engem.

— Sokkal értékesebb a második artézikútunk, mint ahogy eleinte gondoltuk.

A kút feltárása óta állandóan folynak a vizsgálatok és a szakértők megállapították, hogy *a forrás gazdagsága minden reményt felülmul.* Átszámítottuk azt a melegmennyiséget, amelyet az új forrásból egy esztendő alatt kaphatunk. Ez megfelel *2500 vagón barnaszénből előállított melegnek.* Gondoljuk csak meg, hogy ez mit jelent? Eddig az volt a baj, hogy a városligetben kénytelenek voltunk évente 50—60 ezer pengő értékű tüzelőanyagot felhasználni, hogy a strandfürdő vizét felmelegítsük. *Ilyen nagymennyiségű tüzelőanyag elégetése bizony bekormozta Budapest fürdőváros levegőjét.* Amíg csak a régi Széchenyi-fürdő volt üzemben, nem kellett más vizet igénybevenni, mint amit a régi források nyujtottak. A strandfürdő létesítése után vízhiány jelentkezett és erre kutakat csináltak. Ezeknek vize kitünő, de *jéghideg.* Csak forróvíz hozzáadásával lehetett a megfelelő mennyiségű vizet a medencékbe önteni.

— Figyelembe kell venni, hogy nemcsak az 50—60 ezer pengőt fogjuk megtakarítani, amellyel a jövőben kevesebb fűtőanyagot kell vásárolnunk, hanem *gondolni kell arra, hogy*

a forrás által szolgáltatott meleg értéke 700 ezer pengő.

— Ha meggondoljuk azt, hogy a fúrás költsége 400 ezer pengőbe került, úgy könnyen kiszámíthatjuk, hogy *egy esztendő alatt bőven megtakaríthatjuk a fúrások költségét.* De nemcsak ebben látom a nagy eredményt. Régen hirdetem, hogy

egész Budapestnek olyan rétegeződése van, amely valószínűvé teszi, hogy mindenütt találhatunk melegvizet.

A város egyik-másik részén csak 400—500 méternyire kell lehatolnunk és máris előtör a melegvíz. Nem ajánlom azt, hogy most már keresztül-kasul furkáljuk Budapest talaját, de *egyes helyeken nem ártana kísérletezni,* így most elsősorban azt javaslom, hogy

a városháza területén fúrjunk.

A szakértők véleménye szerint *itt már 400—450 méter mélységben kapnánk melegvizet.* Évek óta szó van arról, hogy a városházát újjáépítik. Most, hogy a Madách-sugárút megnyílt, és a Károly király-út egyik oldala gyönyörűen kiépült, sokáig nem hagyhatják a régi állapotban a mostani városházát. *Mielőtt az építkezéshez hozzálátnának, jó volna tudni, hogy mi van a föld alatt?* Egészen másképpen történne az építkezés, ha tisztában lennénk azzal, hogy *a föld alatti melegforrásokból fűt hetjük a városházát és a környéket.*

— Megemlítettem már, hogy 700 ezer pengő értéknek felel meg az a melegmennyiség, amelyet az új artézi kútból egy esztendő alatt kapunk. Ez a sok pénz még nincsen a zsebünkben, de *csak tőlünk függ, hogy minél nagyobb hasznot biztosítsunk a főváros számára.*

— A melegvíz értékesítése most a legfontosabb probléma.

— Két hónap alatt be lehet vezetni a Széchenyi-fürdőbe a melegvíz egyrészét és *már az idén nyáron megtakaríthatjuk az eddigi 50—60 ezer pengőt.* Szó esett arról, hogy a Széchenyi-fürdő mellett *reumakórház létesül.* Ennek a megvalósítása most már könnyen megoldható. *Fűthetjük az állatkertet is,* de itt a megtakarítás nem olyan nagy, mert nem sok épülete van a főváros ezen intézményének. Ugyancsak *bevezethetjük a távfűtést a Műcsarnokba, a Szépművészeti Múzeumba, valamint a környező házakba is.* Szakembereknek kell kidolgozniok azt, hogy milyen befektetésre van szükség, ha a távfűtést ezen a környéken megvalósítjuk.

— De vannak más lehetőségek is, amelyekről most még nem beszélek, csak *nagyjából szeretném a kérdést érinteni.*

— Nemcsak Budapesten, hanem az Alföldön is vannak melegforrások, amelyeknek értékét a termelésben eddig még nem tudtuk hasznositani.

— Arra gondolok, hogy *súlyos összegek mennek ki külföldre virágokért és primőr zöldségfélékért.* A most ingyen kapott melegforrással olyan *mintagazdaságot létesíthetünk,* amely a legkényesebb igényeket kielégiti. A szakemberek már foglalkoznak ezzel a kérdéssel. Ezen a héten még megbeszéléseket tartunk és utána a javaslatokkal állunk elő.

— Sokat beszéltek arról, hogy

bedugaszolták a melegforrásokat.

Erről nincsen szó, ámbár lényegében valóban ez történt. Amíg nem tudjuk, hogy a melegforrást mire használjuk fel, *gondoskodni kellett arról, hogy a víz ne ömöljön ki.* 16.20 méter magasra vittük fel a nyomócsövet. Ilyen magasra szökelne fel a víz, ha a föld szájánál kiengednénk a melegvizet. Mivel magasabbra már nem szökik a víz, tehát *a kút nyílását erre a magasságra emeltük és így egyelőre a víz nem ömlik ki.*

— Megvizsgáltattuk a víz kémiai összetételét, illetve ezek a vizsgálatok még *most is folynak.*

— Feltünő sok a vízben a szénsav, valamint jelentkezett kisebb mértékben földgáz is.

Száz köbméter gázban *nyolcvan százalék volt a szénsav.* Vizsgáljuk abból a szempontból is vizet, hogy nincs-e rádióaktivitása. Mindezek azonban nem sokat jelentenek, *az igazi haszon abban van, hogy a források melegenergiáit könnyen ki lehet használni.* A kémikusok még kísérleteznek és a megfelelő jelentéssel hamar elkészülnek.

Becsey Antal nyilatkozata után érdeklődtünk a városháza illetékes ügyosztályában is a jövő tervekről és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a *főváros valóban ki akarja használni ezt a nagy természeti kincset és ezért most dolgoznak a beruházási terveken.* Körülbelül

egymillió pengő hitelt fognak kérni a különböző beruházások végrehajtására.

Ezuttal azonban ez a beruházás nagyon hamar kifizetődik, mert a *befektetések valóban néhány év alatt megtérülnének.* Konkrét tervek még nincsenek, de *még a nyár előtt megteszi Szendy Károly polgármester javaslatait* és a közgyülés abban a helyzetben lesz, hogy a beruházásokról dönthet.

Kibővitik az iskolanővérek hatáskörét

Intenzívebb tevékenységet fog kifejteni a nevelési tanácsadó

A székesfőváros közoktatási szervezetében a jövő tanévtől kezdve *jelentékenyen nagyobb hatáskört kívánnak biztosítani az iskolanővéri intézménynek.*

Kósa Ferencné, az intézmény vezetője rendkívül értékes, alaposan átgondolt előterjesztéssel fordult a polgármesterhez, rámutatva mindazokra a lehetőségekre és szempontokra, amelyek figyelembevételével *az iskolanővéri intézmény eredeti hivatását ki lehet mélyíteni.*

A javasiat kiterjeszkedik arra, hogy *az intézménynek a legszorosabb összeköttetésben kell állania nemcsak az egyes iskolák igazgatóival, hanem az osztálytanitókkal és a napközi otthon-vezetőkkel is.* Ez sem elég azonban, hanem szükséges, hogy a fiatalkoruak bíróságával, a nevelési tanácsadóval, az árvaszékkel, a különböző menhelyekkel is meg legyen az állandó érintkezés, mert ha ez megvan, akkor

az iskolanővérnek bőségesen nyílik alkalom arra, hogy az iskolásgyermekeket a legteljesebb mértékben ellenőrizhesse.

Az intézménynek az iskola nevelői munkájában való hatékony részvételére különösen azért van szükség, mert *az eddigi tevékenység főként csak a bajmegállapitásra vonatkozott,* az erkölcsi gyógyitás azonban csak akkor következhetik el, ha mindazok a pedagógiai szervek, amelyek hivatásszerűen foglalkoznak a gyermeknevelléssel, közös egyetértéssel teszik meg a szükséges lépéseket arra, hogy *a züllésnek kitett gyermekeket a társadalom hasznos tagjaivá tudják nevelni.*

Az iskolanővéri intézmény statisztikai megállapításai szerint a nagyváros áldatlan viszonyainak következtében

lényegesen több veszedelem fenyegeti a leánygyermekeket, mint a fiúkat,

de a legfőbb baj nem is abban van, hogy az intézmény ne találná meg a segítés módjait, hanem inkább abban, hogy a szülőknek nagy hányada, — ez természetesen a legalacsonyabb sorban élő emberekre vonatkozik, — kellő hozzáértés nélkül bánik a gyermekkel és ezzel *nemcsak elidegeníti magától, hanem gyakran egyenesen a züllés felé kergeti.* Éppen ezért szélesítik a nevelési tanácsadó hatáskörét is, amel yszervnél *a gyógypedagógiai oktató kar legkiválóbb egyéniségei bírálják felül az egyéni eseteket.* A jövő tanévtől kezdve a nevelési tanácsadó sokkal intenzivebb tevékenységet fog kifejteni és pedig minden esetben az iskolanővéri intézmény bekapcsolásával.

RÉGI HIRNÉV
LEGJOBB MINŐSÉG
FELTÉTLEN MEGBIZHATÓSÁG

MERCEDES-BENZ

MERCEDES-BENZ
AUTOMOBIL R. T.

ELADÁSI KÖZPONT: VI. CSATA U. 29
VÁROSI LERAKAT: IV. MÁRIA VALÉRIA U. 10

Sok csatát vívott meg a Községi Élelmiszerüzem a drágasággal és az élelmiszerhiánnyal

Baitz József vezérigazgató előadása a közüzemekről

A jó és rossz viszonyok között mindig aktuális közélelmezés nagy missziót teljesítő faktoráról, a *Székesfőváros Községi Élelmiszerárusító Üzeméről* tarott előadást *Baitz* József kormányfőtanácsos, az üzem vezérigazgatója a közigazgatási továbbképző tanfolyam hallgatói előtt. Nagyon érdekes és nagyon tanulságos volt ez az előadás, amely sok általános és részletkérdésben adott felvilágosítást, de egyúttal bátor kiállás volt azokkal a meg nem érdemelt támadásokkal szemben, amelyekkel az Élelmiszerüzemet a multban és a jelenben illették.

Az előadásnak méltó keretet adott

a közüzemi kérdés

széles alapokra fektetett ismertetése, kiindulva a régmult időkből, amelyekben már megmutatkozott a közületeknek a gazdasági életbe való beavatkozása az egyetemes összesség érdekében. Ez a beavatkozás természetszerűleg fokozódott a háború alatt, majd a háború utáni konjunktúrák idején. És bármennyire szükségesnek mutatkozott ez a beavatkozás, melynek egyik megnyilvánulása a közüzem, mégis a szakirodalom és az érdekképviseletek elfogultsága — sohasem a közönség érdekét tekintve — hadat üzent a közüzemeknek, amelyek gazdasági szükségtelenségét hangoztatta. Holott vitán felül áll, hogy *a közüzemesítés helyes organizáció mellett*, mint a gazdaságpolitika legtevőlegesebb eszköze, a világ mai gazdasági berendezettségében úgyszólván *nélkülözhetetlen*, ha az a termelés helyes fokozása és a fogyasztók érdekeinek szolgálatába van állítva.

Különösen érvényesül ez az igazság ma, amikor az egész világon a népi poltika nyomul előtérbe.

A közületi kérdések sorában mindenkor a legfontosabb probléma a közélelmezés kérdése volt. *Népek jólétének, tömegek elégedettségének a gyomor kielégítettsége az igazi fokmérője* — állapitja meg *Baitz* József tanulmánya, amely itt rátér az 1910—11-es évekre, amikor a főváros vezetősége az élelmiszerek, különösen a húsárak drágaságának enyhítésére a kormánytól és az országgyűléstől erélyes intézkedések tételét kérte, de eredményt nem ért el. Ilyenformán a drágaság enyhítésére *a főváros saját önkormányzati hatáskörében való intézkedésre volt utalva* és erre csak úgy kínálkozott mód, ha maga is aktív részt vesz az élelmiszerkereskedelemben.

Így született meg 1911-ben a közgyülés határozatából a Községi Élelmiszerüzem,

melynek 14 üzletében az első évben 14.662 métermázsa volt az áruforgalom. A következő évben a kórházi élelmezés gazdaságosabbá tételére és a vállalkozási rendszer káros kinövéseinek megszüntetésére megbízást kapott az Élelmiszerüzem *a kórházak és egyéb intézmények élelmiszerrel való ellátására.*

A háború alatt óriási feladat hárult az Élelmiszerüzemre, amely 150 hadikórházat élelmezett.

A háború utáni forradalom alatt, óriási áldozatok árán is zavartalanul ellátta az intézményeket. Amikor pedig a gazdasági krízis válságos helyzeteket teremtett, ott állott a posztján az Élelmiszerüzem.

Ezeket az eredményeket azonban a támadók szeretik elfelejteni,

de a hajdan sorba álló közönség még emlékezik.

Később a különböző *étkeztetési akciók ellátása* is az Élelmiszerüzem feladata lett, majd a *klinikákat* is élelmeznie kellett. Az 1931-ben jelentkező *értékesítési válság enyhítésére* hathatósan közbelépett, 1932-ben pedig *a magyar-olasz kereskedelmi szerződés szerinti marhahússzállítási kötelezettségének tett eleget*, a magánvállalkozás szállítóképességének hiánya miatt.

Az elmult negyedszázad hallatlan gazdasági erőfeszítésében a példa nélkül álló áldz és kíméletlen megélhetési harcok közepette — mondja jogos önérzettel az előadás —

sok nagy csatáját vívta meg az Élelmiszerüzem a drágasággal és az élelmiszerhiánnyal.

Ha valami nem volt rendben az élelmezés terén akár plusz, akár mínusz irányban, az Élelmiszerüzemnek kellett előállani.

Ezután az *Élelmiszerüzem jelenlegi szervezeti felépítettsége, feladatköre és céljai* bontakoznak ki plasztikusan az előadásból, amely hangsúlyozza, hogy bár az üzem a főváros tulajdona, *vagyonilag a községi alaptól független, megterhelést a közület számára nem jelent*, alaptőkéje nincs és

a közpénzekből való fentartás vádja minden alapot nélkülöző, tendenciózus mese.

Kizárólag kölcsöntőkével bonyolitja le 16 milliós áruforgalmát és a 823.6000 pengős kölcsöntőkéjéért, amelynek nagyrészét a *Községi Takarékpéntártól* kapja, éppen úgy kamatot fizet, mintha a fővárossal semmi kapcsolata se lenne. Ezzel szemben *900.750 pengő értékű vagyona a főváros tulajdonává vált minden ellenérték nélkül, üzleti feleslege pedig a főváros háztartásának jut.*

Semmiféle hatósági kiváltságot nem élvez

és a magánvállalkozásokhoz hasonló módon és mértékben fizeti az adókat, közterheket, járulékokat, hatósági díjakat és illetékeket.

Szociális szempontból is jelentős tényező az Élelmiszerüzem, amely 600 alkalmazottat foglalkoztat és ezek családtagjaival együtt 2500 embernek ad kenyeret. Ezenkívül számos iparvállalat foglalkoztatása és ezeken keresztül a munkások egész légiójának munkaalkalma fűződik az Élelmiszerüzemhez. Jelenleg *52 fióküzlete* látja el a fogyasztókat. Kórházakat, szociális intézményeket élelmez és szállítója a hatósági étkeztetési akció főzőhelyeinek.

Jót és olcsón adni:

ez az alapvető üzleti irányelve. Programjában van *az áralakulás szabályozása* és az illegális törekvéseket minden időben ellensúlyozni is tudja. *Árnivelláló hivatását a szó eszmei értelmében gyakorolja*, — hangsúlyozza a tanulmány, — mert *az ellenlábas érdekképviseletek gyakorta veszik tagadásba az Élelmiszerüzem ilyen irányú szerepét.* Az eszmei árnivellálás alapja az altruisztikus és reális árkalkuláció, amely a mesterséges árkilengések figyelembevételo nélkül, a termelés, a feldolgozás, az értékesítés komponenseinek mérlegelése alapján és a minőség számításba vételével állittatik össze.

Az Élelmiszerüzem üzletpolitikájának megingathatatlan pillére *a megbizhatóság, a jó minőség.* Az állatorvosi szolgálaton és az állandó vegyészeti vizsgálaton felül, a törvényeken és rendeleteken túlmenőleg *igen nagy súly esik a higiéniára*, amely nemcsak a műhelyekre, árusítóhelyekre, hanem az alkalmazottak egész életkörülményeire kiterjed.

Mindezekért elismerést jelent a közönség bizalma, amely

az egyre növekvő áruforgalomban

nyilvánul meg. Ezt illusztrálják a számok, amelyek szerint az 1911. évi 14.600 métermázsával szemben *1937-ben az áruforgalom 164.963 métermázsa volt 15.848 pengő értékben.* És mindez reklámakció, kiárusítási alkalmak, hitelezés nélkül.

Érdekesen foglalkozik az előadás az *Élelmiszerüzemnek a kórházi szállítások biztosítására megtartott versenytárgyalásokon való részvételével.* Minden kedvezés nélkül, a legszigorúbb eljárás mellett a *szállításokat úgyszólván teljes egészében az Élelmiszerüzem nyeri el*, csupán azért, mert a *legolcsóbb* és mert *áruinak minősége a legjobb.* A döntő sikerre az a válasz, hogy

a magánérdekeltségek most azon mesterkednek, hogy a nyilvános versenytárgyalásból, amelyet éppen ők erőszakoltak ki, az Élelmiszerüzemet zárják ki.

A magánérdekeltségi támadások tisztázása szempontjából a polgármester a kórházi szállítások minden részletére kiterjedő szakértői vizsgálattal bízta meg dr. *Soós* Aladár egyetemi magántanárt, akinek szakvéleménye az áruk minősége, a kalkuláció és adminisztráció tekintetében a legteljesebb elismerésnek adott kifejezést.

Végül *egy esetleges háború esetén az Élelmiszerüzemre váró feladatokról* szól *Baitz* József vezérigazgató érdekes tanulmánya, amelyet élénk figyelemmel kísért és nagy tetszéssel fogadott a közigazgatási tanfolyam hallgatósága. Megérdemli az előadás, hogy a közönség széles rétegei és a szakkörök is tudomást vegyenek róla és a legteljesebb elismeréssel forduljanak az Élelmiszerüzem és vezetőinek missziós munkája felé.

HÍREK A PÁRTBÓL

Zsitvay Tibor Kecskeméten. Április 5-én, kedden alakult meg Kecskeméten a Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezetének helyi csoportja. A városháza közgyűlési termében volt az alakuló gyűlés, amelyen résztvett dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke, Kecskemét országgyülési képviselője, dr. *Kiss* Endre kecskeméti polgármester és a tanférfiakon kívül nagy számban Kecskemét előkelősége. Dr. *Usetty* Béla országgyűlési képviselő, országos elnök vezette az ünnepies hangulatú alakuló gyűlést. Az elnöki menyitó után dr. *Bernáth* István országos igazgató ismertette a szervezet célját és feladatait. Felszólalt dr. *Zsitvay* Tibor is, akinek megjelenését felhasználták a kecskeméti oktatók arra, hogy a Tanügyi Szervezettel szemben megalakulása óta kimutatott jóakaratú támogatásáért melegen ünnepeljék. A kecskeméti alakulást a budapesti központ részéről dr. *Bernáth* István igazgató és *Römer* Kamilló titkár szervezték meg.

Juhász Jenő interpellációja a penziókról. A legutóbbi közgyűlésen dr. vitéz nemes *Juhász* Jenő a polgármesterhez interpellációt intézett a penziókról. Arra nézve kért intézkedést a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja nevében, hogy a vendéglátó ipar gyakorlására vonatkozó szabályrendeletek, amelyek időközben elavultak és amelyek *nem terjednek ki az időközben nagy fejlődésnek indult penzió-iparra*, vagy *új szabályrendeletek alkotásával*, vagy pedig a megievő szabályrendeletek *kiegészítésével* sürgősen pótoltassanak. Az interpellációban felvetett gondolat élénken foglalkoztatja most a vendéglátó ipari érdekeltségeket, annál is inkább, mert az idei nagy idegenforgalmi események alkalmából fokozott szerep jut a penziók számára.

Országos gyülés az oktatásügyi törvényjavaslatok ismertetésére. A Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezete április 6-án, szerdán délután 6 órakor az Esterházy-utcai pártközpont márványtermében dr. *Usetty* Béla országgyülési képviselő, elnök vezetésével az oktatásügyi törvényjavaslatok ismertetésére országos gyűlést tart. Dr. *Usetty* Béla elnöki megnyitója után dr. *Bernáth* István ügyvezető igazgató terjeszti elő jelentését. Ezután dr. *Kósa* Kálmán kultuszminiszteri osztályfőnök a főiskolai tanítóképzésről és más időszerű tanügyi javaslatokról, dr. *Mitrovics* Gyula debreceni egyetemi tanár a középiskolai tanárképzés reformjáról tart előadást. A gyűlés után a Pannoniában vacsora lesz.

Boross Pál elöljáró ünneplése. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának XIV. kerületi szervezete nagyszabású vacsorán ünnepelte dr. *Boross* Pált, az új kerületi elöljárót hivatalbalépése alkalmából. Dr. *Bényi* Károly törvényhatósági bizottsági tag kegyelettel emlékezett meg az elhúnyt *Schmaderer* Oszkár elöljáróról, azután hangoztatta, hogy *Boross* Pálnak, az amerikai tempóban fejlődő kerületben igen sok teendője lesz minden vonatkozásban. Dr. *Usetty* Béla országgyűlési képviselő pohárköszöntőjében azt fejtegette, hogy a főváros adminisztrációjában a kerületi elöljáróé a legszebb feladat, *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag pedig az elöljáró és a kerület lakossága között lévő viszonyról szólva, annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy *Boross* Pál be fogja váltani a hozzá fűzött reményeket. Az új elöljáró meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésekért és igéretet tett, hogy minden idejét és tehetségét a kerület javára igyekszik felhasználni.

Tisztújítás a Tanügyi Szervezet XI. kerületi csoportjában. A Nemzeti Egység Fővárosi Tanügyi Szervezetének XI. kerületi csoportja tisztujító értekezletet tartott. Az értekezleten a XI. kerület számos pedagógusán kívül más kerületbeliek is nagy számmal voltak jelen. Az elnöklő dr. *Dávid* Antal egyetemi m. tanár, a Fővárosi Tanügyi Szervezet elnöke megnyitó beszéde után a tisztikar következő tagjait nyilvánította megválasztottaknak: alelnökök: *Tamás* Károly, *Kiss* József Imre, *Vikár* Kálmán; ügyvezető: dr. *Kokovai* Lajos; titkárok: *Jezernik* Rudolfné, dr. *Ujvári* Béla, *Kiss* Gy. János; a kulturés művészeti-bizottság elnöke: *Bethlenfalvi* Paál Ákos. A tanügyi szervezet feladatát és célját magas szinvonalú és lelkes szavakkal dr. *Dávid* Antal, vitéz *Komárnoky* Gyula, a budai tanügyi szervezetek elnöke, *Miklós* Béla központi tanügyi vezetőtitkár, *Somody* Pál központi kerületi párttitkár ismertette. A megválasztott tisztikar részéről dr. *Tamás* Károly alelnök és dr. *Kokovai* Lajos szólaltak fel, megköszönve a maguk és az egész tisztikar nevében a szervezet tagjainak belejük helyezett bizalmát. A tisztujító értekezlet vitéz *Komárnoky* Gyula zárószavaival ért véget.

GÓRN. ILLÉS
CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgács-, füstfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

„CSILLAG" törvényes védjegyű kazánkő meggátló COMPOSITUMOK, KAZÁNOK, KÖZPONTI FÜTÉSI BERENDEZÉSEK, BOYLEREK, MOTORHÜTŐK, stb. részére.
KAZÁNKÓPOR VÁLLALAT KOVÁCS I.
BUDAPEST, XIV., Amerikai-út 21. TELEFON: 296-151.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtékés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javitási üzeme
Budapest, I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

Befejezéshez közeledik a magyar szentév nagy útépítési munkája

A Hősök terének grandiozus díszítése

Azokból a munkákból, amelyek az Eucharisztikus Kongresszus alkalmából folynak, hatalmas részt vállalt az út- és csatornaépítési ügyosztály, amely az utak és terek egész sorának építését és átrendezését végzi, olyan munkálatokat, amelyek a közeli időkben egyébként is sorra kerültek volna, de amelyeket most a katolikus világ nagy találkozójáig végeznek el, hogy egyrészről biztosítsák a közlekedést, másrészről ezzel is szépítsék Budapest városképét. Ezeknek a munkálatoknak állásáról megkérdeztük

Király Kálmán
tanácsnokot,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjét, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő felvilágosítást adta:

— Az Eucharisztikus Kongresszussal kapcsolatos, sürgős útépítési munkák három csoportra oszlanak: *a főünnepség színhelyének, a felvonuló utaknak és a fő közlekedési utaknak rendezésére.* A főünnepség színhelye,

a Hősök-tere,

amelyből 40.000 négyzetméternyi egységes terület lett, közel áll a befejezéshez. A munkák már kora ősszel megkezdődtek és jelenleg az alépítménnyel teljesen elkészültünk, úgyszintén a közönség elhelyezésére szánt városligeti tó fenekének betonburkolatával is.

A tér kocsiútjának aszfaltburkolattal való ellátása április 10.-re elkészül. Legközelebb megkezdődik a belső gyalogút aszfaltozása is és elkészül

a mozaik műburkolat,

amely az Andrássy-út betorkolásától a Hősök Emlékkövéig vezet. Ez az út *30 méter széles és 120 méter hosszú lesz.* Fehér, fekete és szürke kockákból, ornamens díszítésekkel, meander szalaggal kerül kiképzésre és olyan hatású lesz, mint valami *óriási futószőnyeg.* Ezen a pompás szőnyegen történik majd mindenkor a felvonulás a Hősök Emlékkövéhez.

Az aszfaltozási munkákkal egyidejűleg történik *a díszkandelláberek felállítása.* Az óriási oltár már épül és megkezdődik majd a zászlódíszről való gondoskodás is.

A tér útmunkálatait május 1-re teljesen befejezzük.

— Ugyancsak május 1-re készül el a Bazilika előtti tér rendezése is. A rendezés révén *szép, zárt teret nyerünk,* amely a jövőben alkalmas lesz egyházi ünnepségek és felvonulások rendezésére és kedvezően emeli a városképet.

Közel áll a befejezéshez az *óbudai kivezető főút,* amelynek csatornázási munkálatai még a mult évben elkészültek, úgyszintén az útépítés nagyobb része is. Erre az évre már csak egy útszakasz maradt, úgy, hogy ez a hatalmas, szép út a nagy idegenforgalmi események idején már teljesítheti hivatását, a várható óriási autóforgalom lebonyolítását.

— Legközelebb befejezzük a *Szentendrei-út* Flórián- és Miklós-tér közötti szakaszának építési munkáját is. Ez az útvonal az eddigi zegzugos utak kiküszöbölésével a Szentendre felé való közlekedést szolgálja.

— Elkészült a Horthy Miklós-híd tengelyébe eső útnak a Lenke-út torkolatáig vezető része. Ennek az útnak, amely teljes kiépítésével a kelenföldi pályaudvarig fog vonulni, eredetileg a *Szent István-útja* nevet szánták, azonban a Lipótvárosnak Szent István városá és ezzel együtt a Lipótkörútnak Szent István-körúttá történt átkeresztelésével az eredeti elnevezési terv megváltozott és az új útvonal neve

Szent Korona-útja

lesz.

— Folyamatban van itt a *Budafoki-út* rendezése. Ez a munka a nyár folyamán elkészül.

— A kelenföldi pályaudvar előtt az egyre növekvő forgalom szükségessé tette a szűkös tér kiterjesztését. Az új tér, amelynek

Etele-tér

a neve, az Eucharisztikus Kongresszus alkalmával már alkalmas lesz a pályaudvarra érkező nagy tömegek befogadására.

*

Az idei nagy idegenforgalmi eseményekkel kapcsolatban több illemhely felállítására is szükség van. *A Hősök-terén három, a városligeti tó körül négy ideiglenes illemhelyet* állít az út- és csatornaépítési ügyosztály. Ezenkívül felállítanak az alagút budai végénél, *a Hunyadi János-uton egy állandó illemhelyet.* Ezen a helyen már állott egy zöld házikó, amelyet azonban a mult évben az *olasz király és Miklas volt osztrák köztársasági elnök látogatása alkalmával lebontottak,* mint a Várba való felvonulás útjára nem illő építményt. Most érdekes megoldással kerül felállításra ez az eltüntetett illemhely. Nem a szokásos zöld házikót építik fel ismét, hanem

az alagúthoz és a hegy szikláihoz stilizált építményt,

amely mesterséges patinával illeszkedik majd bele a várbeli stílusba. Miután a földalatti illemhelyek építése rendkívüli költséget igényel, úgylehet, hogy a stilizált illemhely iskolát csinál és a főváros különböző pontjain fogunk majd találkozni a városképhez stilizált házikókkal.

Olajportalanítás és portalan szemétgyűjtés

A benyujtott porolaj-ajánlatok a tavalyi árszinten mozognak

A *Székesfőváros Köztisztasági Hivatala* megtartotta 500.000 négyzetméter makadámútnak olajjal való portalanítására a versenytárgyalást. *Hat olajvállalat* adott be ajánlatot. A *Magyar Petróleumipar* 100.000 négyzetméter úttest olajozására pályázott 22.75 filléres egységáron. *Schwarz Rudolf és Társa* 150.000, a *Fantó Egyesült Magyar Ásványolajgyárak Rt.* 200.000, a *Nyirbogdányi Petróleumgyár* 100.000 négyzetméter terület olajozására adott be ajánlatot, mindegyik vállalat 24.125 filléres egységárral. Az egész, 500.000 négyzetméternyi terület olajozására a *Hegedüs és Társa* cég pályázott ugyancsak 24.125 fillérrel, továbbá a *Shell Kőolaj Rt.* 24.5 fillérres egységárral.

Az ajánlatok *teljesen a mult évi árnívón mozognak.* Tavaly 100.000 négyzetméter terület olajozására a *Magyar Petróleumipar Rt.* kapott megbízást 22.75 filléres egységáron. Idei ajánlata megegyezik a mult évivel. A további 400.000 négyzetméter olajozásárak vállalatbaadása, mint emlékezetes, tavaly hosszú alkudozások, az eredménytelen nyílt versenytárgyalás és a hasonlóképen eredménytelen zártkörű pályázat után, az olajozás szabad kézből való kiadása, de valójában a fővároshoz méltatlan alku alapján történt meg. A megbízást végül a *Hegedüs és Társa* cég kapta 24.125 filléres egységáron. Az idei versenytárgyaláson, a legolcsóbb *Magyar Petróleumipar* és a többinél lényegtelenül drágább *Shell* kivételével, az összes ajánlattevők a mult évi 24.125 pengős árajánlattal pályáztak.

Az idén — kivételesen — nem lesznek a vállalatbaadásnak bonyodalmai. *Előreláthatólag megosztva fogják a megbízatásokat kiadni.*

Kísérleti kocsit vásárolnak portalan szemétgyűjtés céljára

A főváros köztisztaságának napirenden levő másik kérdése *a portalan szemétgyüjtésnek lófogatú kocsikkal való megoldása.* Legutóbb megírta a *Fővárosi Hirlap,* hogy az elhúzódó nemzetközi pályázat végleges eldőlte előtt a főváros egy, a pályázaton résztvett vállalattól próbaképen olyan lófogatú portalan szemétgyüjtőkocsit vásárol, amely a külföldön már üzemben van.

Mint értesülünk, ez a vállalat a *Peter Bauer kölni gépgyár,* amelynek a portalan szemétgyüjtést szolgáló lófogatú kocsijai néhány kisebb német városban és fürdőhelyen működnek. A nagyobb német városokban autóval gyüjtik a szemetet, amit Budapesten is igen jól tudnak, azonban ezeknek az autóknak beszerzésére a fővárosnak nincs pénze. Próbaképen vásároltak ilyen autókat, amelyek kitűnően beváltak, de az áruk *45.000 pengő* volt. Azóta ez az ár legalább *60.000 pengőre emelkedett* és igy egyelőre annál indokoltabb a lófogatú kocsik használata.

A nemzetközi pályázaton a *Győri Vagongyár,* a *Pirkner Művek,* a *Faunwerk Nürnberg* és *Peter Bauer* pályaművei mutatkoztak a legjobbaknak. A főváros felszólította ezeket a vállalatokat, hogy a modellek után készítsenek próbacélra kocsikat és majd ezeknek a teljesítménye után dönt a zsűri arra nézve, hogy ki kapja a kocsik szállítására a megbízást. A győztes pályatervek közül a *Pirkner*-féle még sehol sincsen alkalmazásban, kettő működik ugyan, de autószerkezettel, csupán *Peter Bauer* pályaterve állotta ki lófogatú alkalmazásban a gyakorlati próbát.

A felszólítás után a *Faunwerke Nürnberg visszalépett a pályázattól,* a *Győri Vagongyár* és a *Pirkner Művek* azonban *vállalta a próbakocsik elkészítését.* Miután ezeknek a kocsiknak bemutatása, többszöri sürgetésre, még nem történt meg, határozta el magát a főváros arra, hogy Peter *Bauer* egy kocsiját kipróbálja. A kölni gyár *kísérleti kocsit nem volt hajlandó rendelkezésre bocsátani, hanem megvételre ajánlotta fel gyártmányait 12.000 pengős áron.*

A *Köztisztasági Hivatalnak* ebben a pillanatban csupán 28.000 pengő áll a portalan szemétgyüjtés céljára rendelkezésére. Legelőnyösebbnek mutatkozott, ha ebből az összegből egy próbakocsit vásárol és kipróbálja. Ha a kocsi beválik, az anyagi lehetőség szerint többet rendel.

Ez az elhatározás *nem zárja ki a másik két győztes pályázót a versenyből.* Ha a kölni kocsi hónapokat igénybevevő kipróbálása alatt a Köztisztasági Hivatal rendelkezésére bocsátanak egy-egy saját rendszerű kocsit, azokat is kipróbálják és csak azután döntenek a beszerzés kérdésében.

Máról-holnapra

gazdag ember lehet, ha kihúzzák a sorsjegyét egy főnyereménnyel.

Új sorsjáték — új reménység! Szombaton, 9-én kezdődik az új m. kir. osztálysorsjáték, melyen 400.000, 300.000, 100.000 pengő is nyerhető. Összesen 44.000 nyereményt sorsolnak ki, közel 10 millió pengő készpénzben. A sorsjegyek ára egy-egy osztályra: egész 28 P, fél 14 P, negyed 7 P, nyolcad 3½ P *az összes budapesti és vidéki főárusítóknál.*

Minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye, tehát egyik sorsjegyszám olyan, mint a másik, a különleges, vagy a kiválasztott szerencse-számoknak nincs semmi előnyük! Épp úgy nyerhet a 4—5 számjegyű sorsjegy, mint az 1—2, vagy 3 számból álló sorsjegy.

Fontos, hogy szerencséje legyen!

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Felkay Ferenc tanácsnok — ötven éves. Bensőséges, meleg ünneplésben volt része hétfőn dr. *Felkay* Ferenc tanácsnoknak, a közoktatási ügyosztály vezetőjének abból az alkalomból, hogy *ötvenedik születésnapjához* jutott el. A küldöttségek és üdvözlők egész sora kereste fel a népszerű tanácsnokot, akinek ezen a nevezetes napon hivatalos ügyei intézésére alig maradt ideje. Elsőnek a közoktatási ügyosztály személyzete kereste fel dr. vitéz *Vécsey* Kálmán főjegyző, ügyosztályvezető-helyettessel az élén, aki meleg szavakban fejezte ki jókívánságait és beszédében rámutatott azokra a teljesítményekre, amelyek *Felkay* Ferenc *huszonnyolc éves fővárosi pályájához fűződnek*. Az ügyosztály tisztviselői kara remek ezüst emléktárggyal és virágcsokorral kedveskedett tanácsnokának. Ezután *Erődy* Kálmán c. tankerületi főigazgató vezetésével a FANSz, *Ölveczky* Pál tanulmányi felügyelő, elnökkel élén a Budapesti Tanítók Egyesülete, dr. *Perjéssy* Kálmán szakfelügyelő vezetése alatt az iskolaorvosok, majd *Jánosy* Imre szakfelügyelővel élükön az iparostanonciskolai tanárok tisztelegtek Felkay Ferenc előtt. A számvevőség VII. osztályának jókívánságait *Révfalvy* Béla számtanácsos fejezte ki. Testületileg üdvözölte Felkay Ferencet a *Fővárosi Rovatvezetők Szindikátusa is*. A küldöttségeken kívül megjelentek az üdvözlők sorában: dr. *Bárczy* István nyugalmazott főpolgármester, *Bednárz* Róbert prelátus, *Gazdy* Jenő, dr. *Hegedüs* Bertalan törvényhatósági bizottsági tagok és dr. *Boros* Pál kerületi elöljáró, aki a legutóbbi időkig helyettese volt Felkay tanácsnoknak. Ezenkívül az üdvözlők hosszú sora fejezte ki az ünnepeltnek jókívánságait.

Jóváhagyta a belügyminiszter a főváros költségvetését

Szombaton leérkezett a városházára *Széll* József belügyminiszter leirata, amelyben *jóváhagyta a főváros 1938. évi költségvetését*. A leiratban többi közt ezeket mondja:

A törvényhatósági bizottság a főváros költségvetését az államkincstár részéről nyujtandó 3.5 millió pengő támogatás felhasználásával *kiegyensúlyozottnak állapította meg*, de az egyensúly biztosítása érdekében némileg *csökkenteni kellett a beruházási kiadásokat*. A módosított költségvetés szerint a főváros a községi alap összes kiadásainak 4.3%-t fordítja beruházásokra a tavalyi 5.3%-kal szemben, fenntartási kiadásokra pedig a kiadások 6.3%-t a tavalyi 5%-kal szemben.

A belügyminiszter nem foglalkozik a költségvetés részleteivel,

legfőbb szempontnak tekinti az egyensúly biztosítását, továbbá azt, hogy a főváros szükségletei fedezéséről adóemelés nélkül történjék gondoskodás.

Megismétli a belügyminiszter hivatali elődeinek azokat a megjegyzéseit, amelyek értelmében most már elodázhatatatlanok azok az intézkedések, amelyeket a törvényhatóság a saját hatáskörében kell, hogy végrehajtson *megtakarítások érdekében*. Külön felhívja a főváros közönségének figyelmét a gazdaérdekekre, amelyek honorálása irányában *a jelenlegi költségvetés sem mutat haladást*.

A költségvetés során nem történt gondoskodás *a légoltalmi kiadások fedezéséről*. E célra *két millió pengőre lesz szükség*, nem számítva az üzemeknek e téren felmerülő kiadásait, amelyekről *az üzemek költségvetéseiben szintén nem történt gondoskodás*. Mindenképen arra kell törekedni, hogy

ezeknek a kiadásoknak a fedezése megtakarítások révén a költségvetés keretében biztosítható legyen.

A belügyminiszter végül egyenkint foglalkozik az üzemek és az intézmények költségvetéseivel, mindenütt hangsúlyozva az előírt takarékossági elvek szigorú betartását, amit *a jövőben is állandóan ellenőrizni fog*.

Beliczay Imrét tanácsnokká választották. A szerdai közgyülésen a törvényhatósági bizottság csaknem egyhangú bizalmának megnyilvánulásával tanácsnokká választotta dr. *Beliczay* Imrét, a pénzügyi ügyosztály volt helyettes vezetőjét, akit a legutóbbi napokban állított *Szendy* Károly polgármester a VIII. kerületi elöljáróság élére. A nagytudású, kiváló képzettségű főtisztviselőt, aki nagy érdemeket szerzett a pénzügyi ügyosztályon kifejtett működésével, megválasztatása és eskütétele után nagy melegséggel üdvözölte *Szendy* Károly polgármester. Az üdvözlés után felhangzó zajos éljenzés és a törvényhatósági bizottsági tagok ovációja nemcsak a kiváló tisztviselőnek, hanem a mindig szerényen dolgozó, rokonszenves férfinek is szólott, akinek tanácsnokká történt megválasztását örömmel fogadták a legszélesebb körökben.

Két új üzemigazgatót nevezett ki a polgármester. *Szendy* Károly polgármester *Gyurkovich* Henrik keresztánypárti bizottsági tagot a *Községi Kenyérgyár* üzemvezető igazgatójává nevezte ki. *Gyurkovich* Henrik eddig a Hangya kötelékében dolgozott, mint egyik osztály vezetője. A közgazdasági életben, mint kiváló szövetkezeti szakértőt ismerik. — A *Községi Élelmiszerüzem* is új igazgatót kapott *Gartner* Károly személyében, akit a polgármerter az elhúnyt *Huch* Antal helyébe az üzem egyik igazgatójává nevezett ki.

Hat új főjegyző. *Szendy* Károly polgármester hat üresedésben lévő főjegyzői állást töltött be. Kinevezte főjegyzővé dr. vitéz *Bárány* László tanácsjegyzőt, a közegészségügyi ügyosztály helyettes vezetőjét, dr. *Sély-Staub* Aladár tanácsjegyzőt, a közjogi osztály helyettes vezetőjét, dr. *Zobor* Miklós tanácsjegyzőt, aki a pénzügyi osztályban, dr. *Horváthy* Béla tanácsjegyzőt, aki a légvédelmi ügyosztályban működik, dr. *Markovich* Aladár és dr. *Prokopp* Sándor tanácsjegyzőket, akik a kerületi elöljáróságokon dolgoznak.

A polgármester az idén is nyaraltatja a többgyermekes családokat. *Szendy* Károly polgármester szombaton rendeletet adott ki, amelyben közli, hogy a többgyermekes fővárosi alkalmazottakat ismét üdültetni fogja a nyár folyamán egészséges vidéken. Három gyermektől fölfelé már jelenkezhetnek a tisztviselők erre az akcióra. A havi és hetijegyzékes hivatalnokok már két gyermekkel is jelentkezhetnek. A tavalyi üdültetés nagyon szép eredményekkel járt. Az idén is nemcsak lakást és utazási költséget, hanem készpénzsegélyt is kapnak, két gyermek után 50 pengőt, három után 60-at, négy után 90-et, öt után 130-at, hat után 180 P-t havonta.

Házasság. *Krompaszky* Miksa országgyülési képviselő leánya, *Agota*, és dr. *Szőke* Lajos belgyógyász házasságot kötöttek.

Halla Aurél államtitkár beiktatása a Józsefvárosi társaság díszelnöki tisztébe. A *Józsefvárosi Társaság* szombaton este a FANSz dísztermében ünnepi vacsora keretében iktatta be díszelnöki tisztébe *Halla* Aurél kereskedelemügyi államtitkárt és a tb. elnöki tisztségbe *Gazdy* Jenő ny. postafőigazgatót, *Horváth* István miniszteri tanácsost, az OTI vezérigazgatóját, *Leitner* Emil táblai tanácselnököt és *Márkus* Lászlót, az Operaház igazgatóját. *Erődi-Harrach* Tihamér országgyülési képviselő, a Társaság elnöke üdvözlő szavaira *Gazdy* Jenő és *Horváth* István válaszolt. A nagyszámban összegyült előkelő társaság ezután társasvacsorán vett részt, majd műsor szórakoztatta a megjelenteket.

Óriási érdeklődés a 29-én megnyiló B. N. V. iránt. Az idei *Budapesti Nemzetközi Vásár*, amely alig három hét mulva nyílik meg, mérceiben felül fogja mulni az eddig rendezett összes Budapesti Nemzetközi Vásárokat. Természetes, hogy a vásár nagy felkészültségének megfelelően jelentkeztek már eddig is igen nagy számban a vásár látogatói. Az eddig beérkezett jelentések szerint *az Eucharisztikus Kongresszusra érkező látogatótömegek közül sokan már a Budapesti Nemzetközi Vásárra fognak megérkezni* azért, hogy a vallásos ünnepségeket megelőzően megismerhessék a magyar gazdasági élet erőviszonyait is.

A fővárosnál alkalmazott munkások fizetéses szabadsága. *Szendy* Károly polgármester rendeletet adott ki a fővárosnál alkalmazott munkások fizetéses szabadságáról. Minden munkás, aki két éve áll a főváros szolgálatában, 6 napi fizetéses szabadságot kap, négy évi szolgálat után 8 nap, hat évi után 10, nyolc évi után 12, tíz évi szolgálat után 14 nap fizetéses szabadság jár.

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 132-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

LEDNICZKY VEJE HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36 BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi cronponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Épületveretek Hydronaliumból
Gyártja: M. Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyár
Forgalomba hozza:
GÁSPÁR VILMOS
Budapest, VII., Damjanich-u. 26/b. Tel: 149-700

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Április 9 és 12-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője. Magyarország aranykoszorús mestere.

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.
TELEFON: 115—416.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —*— TELEFON: 293-631.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Miért utaztak a főváros pénzügyi vezetői Baselbe

Dr. *Lamotte* Károly alpolgármester, dr. *Bódy* László pénzügyi tanácsnok és dr. *Beliczay* Imre, az újonnan megválasztott tanácsnok társaságában *Baselbe* utazott, hogy a külföldi hitelezőkkel a különféle vitás kérdéseket elintézze. A *Fővárosi Hírlap* munkatársa közvetlenül elutazása előtt beszélt

Bódy László dr.
tanácsnokkal,

aki a tárgyalások szükségességéről a következőket mondotta:

— Budapest székesfőváros vezetősége mindig nagy súlyt helyezett arra, hogy *külföldi kötelezettségeinek mintaszerűen eleget tegyen.* A főváros külföldi hitelezői minden alkalommal elismerték, hogy *a főváros a vállalt kötelezettségeket valóban teljesítette is.* Az ostendei megállapodás óta rendesen fizetjük a tőke és kamattartozásokat, az állami intézkedések következtében azonban *a transzferalapba kellett befizetnünk a megfelelő összegeket.* Most megváltozott a külföldi pénzügyi helyzet és

lehetőség nyílik arra, hogy a külföldi hitelezőinknek közvetlenül is fizethetünk.

Az állami megállapodások a kereteket pontosan meghatározták és nekünk *most csupán a technikai megállapodásokat kell megkötnünk.* Nagyon fontosak ezek a tárgyalások, mert arról van szó, hogy *külföldi pénznemben kell megállapodásokat vállalnunk.*

Ezúttal nincsen szó arról, hogy különböző vitás problémákat oldjunk meg lehetőleg szerencsés módon, hanem

csak a technikai lebonyolítás részleteit kell megbeszélnünk.

Lehetetlenségnek mutatkozott az, hogy ilyen nagyfontosságú ügyeket levelezés útján próbáljunk megoldani és ezért fogadtuk el azt az ajánlatot, hogy *magunk menjünk ki Baselbe és ott a legapróbb részleteket is a külföldi hitelezők megbizottaival letárgyaljuk.*

A tárgyalások csak egy-két napot vesznek igénybe

és az egész kirándulás *hat-hét nap alatt lebonyolítódik.*

Fabinyi Tihamér az új honfoglalásról

Megtörtént a Hitelbank és a Magyar Általános Takarék fuziója

A minap tartotta a *Magyar Általános Hitelbank* közgyűlését, amelyen *Harkányi* János báró elnökölt. *Fabinyi* Tihamér dr. vezérigazgató napirend előtti felszólalásában hangsúlyozta, hogy nem sablónos közgyűlésről van szó, hanem olyan aktusról, amely *egyfelől korszakot zár le, másfelől pedig új korszakot nyit és fontos jelentősége van az egész ország közgazdaságára nézve.*

Fabinyi Tihamér dr. rámutatott ezután arra a körülményre, hogy a *Hitelbank* története a kiegyezés idejétől kezdve *párhuzamot mutat a magyar közgazdasági és pénzügyi élet fejlődésével.* Kereskereskedelmet és ipart kellett teremtenünk és a *Hitelbank* úgy is, mint az állam bankára, de úgy is, mint a magyar kereskedelem istápolója és főleg, mint az ipar nagy részének megteremtője, *egész erejével és nagy nemzetközi összeköttetésével beállott ennek az építőmunkának szolgálatába.* Amiközben a magángazdaság eleven inicatív erejét, ötletességét és józan kommercialitását vitte bele ebbe a munkába, ugyanakkor *soha nem tévesztette szem elől a közérdek parancsoló szempontjait.*

A háborút követő összeomlás után az intézet igen nagy mértékben vette ki részét a megcsonkított ország gazdasági újjáépítéséből, az 1931-ben bekövetkezett világkrízis után pedig nagy önmegtagadással *lecsökkentette kiadásait, gyarapította a belső erőket, és így készült fel az újabb fellendülés idejére.*

Amiként a kormányzatnak sikerült az eltelt hat-hét esztendő alatt helyreállítani az államháztartás egyensúlyát, ugyanúgy *a Hitelbank is ugyanezt a politikát követte.*

— *Az így helyrepótolt és összegyüjtött erőforrások képezik most már alapját új nagy feladatok megoldásának,* — mondotta *Fabinyi* Tihamér dr. vezérigazgató.

A győri beszédre utalva, kijelentette, hogy az intézet örömmel és teljes odaadással vesz részt a program lebonyolításában. Foglalkozott végül a fúzióval, amely mint erőkoncentráció, igen nagy mértékben hozzájárul a fejlődéshez és az új virágzáshoz.

A nagy nemzetépítő munkával kapcsolatban *Fabinyi* Tihamér dr. megjegyezte, hogy *a föld népének megsegítése valójában új honfoglalást jelent egy rendkívül érdemes népréteg számára* és ebben a munkában kell prominens részt venni az intézetnek. Az új vezérigazgató megállapításait lelkes helyesléssel fogadta a közgyűlés, amelynek lefolyásáról az alábbi hivatalos jelentést adták ki:

A Magyar Általános Hitelbank részvényesei 1938 március 29-én tartották az intézet LXX. rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen báró Harkányi János b. t. t. elnökölt, aki a hála és az elismerés szavaival emlékezett meg az intézet visszavonult vezérigazgatójának, dr. Scitovszky Tibor titkos tanácsosnak érdemeiről és meleg szavakkal üdvözölte a bank ügyvezető igazgatóságának élén dr. Fabinyi Tihamér vezérigazgatót, akinek munkássága elé várakozással tekint az egész magyar közgazdasági élet.

A napirendre áttérve, a közgyűlés jóváhagyta a bank 1937 december 31-iki mérlegét, mely 5,033.662 P 15 f tiszta nyereséggel zárul és magáévá tette az igazgatóságnak ama javaslatát, amely szerint a nehezen áttekinthető világgazdasági és világpolitikai fejlemények mellett osztalék a kedvező üzleteredmény dacára ebben az évben sem fizettetik.

A közgyűlés ezután az igazgatóság javaslatának megfelelően elhatározta, hogy 700.000 P-vel a tartalékalapok, 1,100.000 P-vel az alkalmazottak nyugdíjalapja javadalmaztassék, a fennmaradó 3,233.662 P 15 f pedig az 1938-as üzletévre vitessék elő.

Az igazgatóság javaslatának megfelelően elhatározta ezekután a közgyűlés a banknak a Magyar Általános Takarékpénztár Rt.-gal való egyesülését akként, hogy ezen intézet a bankba beolvad és részvényei 5:1 arányban hitelbanki részvényekre cseréltetnek át. A részvénycsere közelebbi módozatai a Budapesti Közlöny-ben fognak közzététetni, de már előre elhatároztatott, hogy a Magyar Általános Takarékpénztár Rt. részvényeseinek érdekében megfelelő számban ki fognak adatni egy egész Hitelrészvény ötödrészét képviselő hányadrészvények.

Az ezután megtartott választások során új tagokként beválasztottattak az igazgatóságba **Beck** Róbert ügyv. igazgató, **Beőthy** László b. t. t., a felsőház alelnöke, **Brizon** Gabriel (Páris), **Fabinyi** Tihamér dr. titkos tanácsos, vezérigazgató, **Festetics** György herceg titkos tanácsos, **Getten** Pierre (Páris), **Kállay** Rudolf ügyv. igazgató, báji **Patay** Tibor dr., a felsőház tagja, **Perényi** István dr. ügyv. igazgató, a felügyelő bizottságba pedig beválasztották, új tagokként **Fellitzsch** Berthold báró titkos tanácsost, **Fejérváry** Imre báró ny. főispánt.

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága a közgyűlést követőleg tartott ülésében elnökké ismét báró **Harkányi** János b. t. t.-t választotta meg, aki mellett az alelnöki tisztségeket dr. **Fabinyi** Tihamér titkos tanácsos vezérigazgató és dr. **Scitovszky** Tibor titkos tanácsos fogják ellátni.

Ugyancsak március 29-én tartotta rendkívüli közgyűlését a Magyar Általános Takarékpénztár Rt., amelyen az igazgatóság javaslatának megfelelően elhatároztatott, hogy az intézet a Magyar Általános Hitelbankba beolvad, még pedig olyként, hogy minden 5 darab Magyar Általános Takarékpénztár Rt. részvény 1 darab Hitel-részvényre cseréltetik be

A TÉBE közgyülése

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg vasárnap évi rendes közgyűlését a *Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete.* A közgyűlésen megjelentek *Imrédy* Béla és *Reményi-Schneller* Lajos miniszterek, *Keresztes-Fischer* Ferenc, *Posch* Gyula, *Chorin* Ferenc, *Somssich* László gróf, *Halla* Aurél államtitkár, *Fabinyi* Tihamér, *Baranyai* Lipót és a magyar gazdasági élet csaknem minden vezető egyénisége.

Hegedüs Loránt dr. elnöki megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a magyar gazdasági élet két nagyjelentőségű fordulóponthoz jutott: *visszanyertük pénzügyi függetlenségünket,* a másik fordulópont *az ötéves terv,* amelyről vasárnap Magyarország atyai ura, *Horthy Miklós kormányzó* megemlékezett és mi engedelmeskedni fogunk az ő parancsának. Ezután háláját nyilvánította *Imrédy* Bélának és *Fabinyi* Tihamérnak, hogy külföldi hitelezőinkkel keresztülvitték az egyezményt.

A nagy tapssal és éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után három értékes előadás következett: *Csikós* Andor vezérigazgató *„Szent István államszervezete és a magyar hitelélet"* címen tartotta meg előadását, utána *Kálmán* Henrik, az Angol-Magyar Bank h. vezérigazgatója *„Számok és igazságok a hiteléletben"* című előadásában a magyar hitelszervezetnek a gazdasági életben kifejtett tevékenységéről beszélt. Utána dr. *Bátor* Viktor, a Kereskedelmi Bank jogtanácsosának előadása következett: *„Valutatartozásaink rendezése"* címen.

A közgyűlés elfogadta dr. *Kresz* Károly igazgető költségvetési javaslatát és végül *Hegedüs Lorántot ezuttal huszadszor választotta meg a TÉBE elnökévé.*

A Pénzintézeti Központ közgyülése

A *Pénzintézeti Központ* szombaton tartotta dr. vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc titkos tanácsos, ny. belügyminiszter elnöklete alatt XXI. rendes évi közgyűlését.

A közgyűlésen, amelyen a pénzügyminisztert dr. *Iklódy Szabó* Andor ny. államtitkár képviselte, a budapesti és vidéki pénzintézetek kiküldöttei nagy számban jelentek meg.

Dr. *Pósch* Gyula igazgató a közgyűlés elé terjesztette az igazgatóság jelentését, mely a világgazdasági és a magyarországi helyzet beható ismertetése után a P. K. mult évi működéséről számol be. *A kormány ötéves gazdasági tervével kapcsolatban felhivja a tagintézetet, támogassák ezt a programot szívvel-lélekkel.*

A jelentést a közgyűlés tudomásul vette és megállapította az 1937. évi december 31-i mérleget, amely *1,555.650 P 91 fillér tiszta nyereséget eredményezett.* A közgyűlés a pénzintézeti üzletrészek után az alapszabályszerű maximális 6%-os osztalékot, a kincstári üzletrészek után pedig 4%-os osztalékot állapított meg.

A Pénzintézeti Központ Elismert Nyugdíjpénztára alapszabályainak módosítása után a közgyűlés az igazgatóság új tagjaivá Terszyánszky Ákos államtitkárt, postavezérigazgatót, Kovács János kincstári főtanácsost, az OKH vezérigazgatóhelyettesét és dr. Makai Ernőt, a Belvárosi Takarékpénztár vezérigazgatóját, a választmány új tagjaivá dr. Fabinyi Tihamért, dr. Halmi Miklóst, dr. Liptay Lajost, dr. Metzler Jenőt, dr. Rapoch Jenőt, Horváth Kálmánt, a Váci Egyházmegyei Takarékpénztár Rt. vezérigazgatóját, dr. Iklódy-Szabó Jánost, a Veszprémi Takarékpénztár elnökét, Kelemen Ferencet, a Nagykanizsai Takarékpénztár ügyvezetőigazgatóját és Vitéz Tar Antalt, a Békésmegyei Takarékpénztár Egyesülete Rt. Gyula, vezérigazgatóját, a felügyelőbizottságba pedig új tagokként dr. Csepy-Kaiser Károly miniszteri tanácsost, Eörssy Lajost, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aligazgatóját, Fidy Györgyöt, a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt. igazgatóját és dr. Ferenczi Lajost, a Magyar Jelzálog Hitelbank ügyvezető igazgatóját választotta meg.

A Budapestvidéki Kőszénbánya rt. új vezetősége. A *Budapestvidéki Kőszénbánya* r.-t.-nál fontos változás történt a vezetőségben. Nyugalombavonult *Engel* Ármin vezérigazgató, akinek tisztségét a belga részvényesek kívánságára két koordinált igazgató látja el špedig *Sasváry* Géza műegyetemi tanár, a *Drasche* vezérigazgatója és *Gesmay* József, az *Egercsehi Kőszénbánya* vezérigazgatója. A két igazgató kinevezése nagy megelégedést keltett gazdasági körökben, mert túl a személyi változáson, *közös vezetés alá került több rokonvállalat.*

Új vezetők kerülnek a Duna Biztosító élére. A *Duna Általános Biztosító Rt.* magyarországi igazgatója, *Mérei* Zsigmond, valamint az intézet másik igazgatója, *Kallós* Ignác — értesülésünk szerint — *megválik az intézet kötelékéből.*

A Berlini Victoria házvásárlásai. A *Berlini Victoria Biztosító,* amely csak nemrégiben vásárolt a Szent István-városban egy hatalmas bérpalotát, most újabb nagyarányú házvételt bonyolított le. A társaság tulajdonába jutott ugyanis a *Károly király-út* és *Király-utca* sarkán most felépített, mintegy 1,000.000 pengő értéket reprezentáló bérház, mely már az új városrendezési tervek alapján épült a főváros legforgalamasabb és bérbeadás szempontjából legkedvezőbb helyén. E művészi kivitelű palota a társaság életbiztosítási tartalékának fedezésére szolgál.

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszműbádogos, vízvezeték-központi fűtés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. Telefon: 111-591.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

A Providentia osztaléka változatlanul: 2 P 50 fillér. A *Providentia Biztosító rt.* az elmult esztendőben megfelelő eredménnyel bonyolította le a *Phönix* magyarországi elemi állományának átvételét. Ennek értelmében az idén is 2 pengő 50 fillér osztalékot fizet, miután a vállalat *változatlannl elérte a 70.000 pengős netto nyereséget.*

Kedvező a Magyar Acél és a Méray r. t. üzletéve. Április hó 11-én tartja a *Magyar Acélárugyár Rt.* közgyülését. A közzétett mérleg és eredményszámla a tavalyi 60.000 pengő tiszta nyereséggel szemben a *mostani esztendőben 111.556 pengő tiszta nyereséget mutat ki*, de ugyanilyen kedvezően alakult *az érdekkörébe tartozó Méray motorkerékpárgyár rt. mérlege is.*

A Hangya központ közgyülése. A Hangya-Központ legutóbb megtartott közgyülésén előterjesztett jelentés nagy dicséretére szolgál a vállalat vezetőségének, amely Wünscher Frigyes vezérigazgatóval az élén, valóban széles látókörre való eredményes üzleti tevékenységről számolhat be. A jelentés szerint a Hangya-Központ áruforgalma 80,653.756.62 pengő volt, ami az előző évihez képest több mint 15%-os emelkedésnek felel meg. Az áruforgalom csaknem minden cikkben emelkedett. Egyes cikkeknél pedig különösen nagyarányú volt. Igy a lisztforgalom 677 vagonról 857-re, a rizs 192-ről 224-re, a bor 448 vagonról 800 vagonra emelkedett. Rendkívül nagyarányú fejlődés mutatkozik a Központ ruházati forgalmában. Ami az elmúlt évben csaknem 12 millió pengőre, az előző éveknek úgyszólván a duplájára emelkedett. Elismerés illeti a Hangya-Központ igazgatóságát azokért az áldozatokért, amelyeket szociális és kulturális téren hozott. A közgyülés az igazgatóságnak azt a javaslatát, hogy az elmúlt üzletév fölöslegeiből 35.823 pengőt a tartalék növelésére és 345.758 P-t az alapítványi üzletrészek négy százalék osztalékfizetésére fordításanak, egyhangúlag elfogadta.

A „Hungária" Műtrágya, Kénsav és Vegyi Ipar Részvénytársaság folyó hó 2-án tartott közgyülésén az 1937. évre részvényenként 2 pengő osztalék fizetését határozta el. Az osztalék folyó hó 9-től kezdve a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és az Angol-Magyar Bank Rt. budapesti főintézetének pénztáránál kerül kifizetésre. A közgyülés dr. Chorin Ferenc m. kir. titkos tanácsot, felsőházi tagot, a GYOSz elnökét az igazgatóság tagjává, Rejtő Armint, a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. ügyvezető igazgatóját pedig a felügyelőbizottság tagjává választotta. Az igazgatóság a közgyülést követő ülésén dr. Chorin Ferencet alelnökévé választotta.

VÁLLALKOZÁS

Vállalatba adták az angyalföldi szivattyútelep munkálatait. Az angyalföldi csatornaszivattyútelep alépítményi munkálatai után sor került a *felépítményi munkák* vállalatba adására is. A versenytárgyalásra 16 pályázó nyujtott be ajánlatot. A II. ügyosztály *Pruscha József* vállalkozónak 150.460.50 pengős végösszegü, legolcsóbb ajánlatát javasolja elfogadásra. A szivattyútelep *összekötő csatornájának* építésére 12 pályázó jelentkezett. Az ügyosztály *Klauber és Vajda* 128.249.90 pengő végösszegü ajánlatát hozza javaslatba. Nem ez az ajánlat volt a legolcsóbb, de az ügyosztály *Fejér* Lajos 113.293.70 pengős ajánlatát irreálisnak találta és igy nem vette figyelembe, annál inkább, mert az ajánlattevő a munkára vonatkozó miniszteri feltételeket nem vállalta. — A *szivattyúberendezésre* 5 cég adott be ajánlatot. Az ügyosztály a *Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyár* 264.291.32 pengős ajánlatának, mint legolcsóbbnak elfogadását hozza javaslatba. — Az angyalföldi csatornaszivattyútelep *szennyviznyomócsövére* legközelebb kiírják a versenytárgyalást és ezzel a munkálatok vállalatba adása befejeződik.

Az épitőipar megsegitése. Az Építőmesterek Ipartestülete most tartotta meg közgyülését *Bátory* István elnöklete alatt, amelyből kifolyólag *Darányi* Kálmán miniszterelnökhöz, *Bornemisza* Géza iparügyi miniszterhez, *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszterhez táviratot intéztek, amelyben feltárták az építőipar helyzetét. A tőke tartózkodása az építőipart és ezzel kapcsolatos mintegy 40 iparágat tétlenségbe sorvasztotta. Kéri a közgyülés a kormányt, hogy siessen a gazdasági élet segítségére, adókedvezményekkel, közmunkák megindításával és egyéb eszközökkel. Az elmult évi működésről szóló jelentést, mellyel kapcsolatban *Bátory* István elnök hívta fel a kart a gazdasági kérdések együttes szolgálatára, továbbá a zárószámadásokat a közgyülés egyhangúlag tudomásul vette és a költségelőirányzatot elfogadta. *Fischer* Tibor felhívása alapján, amely a tagokat az ország válságos helyzetére való hivatkozással összefogásra hívta fel, a közgyülésen megegyezés jött létre, úgyhogy a betöltendő tisztségekre egyhangú választás volt.

Beérkezett ajánlatok

A Kollegerszky-kioszk **bontási munkálra** pályáztak: Havas Sándor 1680, Feldmann S. József 1577, Mayer Ferenc 1231, Grenyó Bertalan 1050, Helebrandt Ödön, Sándor Károly.

5000 drb útjárósáv jelzésére alkalmas **acélszögek szállítására** pályáztak: Hubert és Sigmund 12.250, Márkus Lajos 14.500, Kollerich Pál 14.500, Krolupper József 16.500, Feleki Andor 16.500, Magyar Waggon- és Gépgyár 20.500, Magyar Acélárugyár 30.000 pengővel.

Villanyszerelési anyagok szállítására pályáztak: Szalkai Béla 5287, Szalay István 2927, Farkasvölgyi Villamossági Rt. 3292, Szabó és Mátéffy 3338, Ganz és Társa 3809 pengővel.

2 drb olajkapcsoló és 2 drb működtetőkapcsoló szállítására pályáztak: Szalkai Béla 4100, Szabó és Mátéffy, Szalay István 4282, Ganz és Társa 4284, Siemens-Schuckert 6912 pengővel.

A BESZKÁRT részére szükséges **2300 tölgytalpfa és cca 54 m³ tölgyváltófa szállítására** pályáztak: Fagazdasági rt., Winter Hermann, Farkasdi György, Kun István, Una Faértékesítő rt., Kosztelitz László, Matzner Ottó, Márer Benő, Brüll Gyula.

Uj versenytárgyalási kirások

Az **andorutcai csatorna építésére** pályázni lehet április 19-én d. e. 10 óráig a csatornaépitési ügyosztályon; ugyanitt a Bimbó-utca **csatornázására** pályázni lehet április 7-én d. e. 10 óráig.

A különböző **iskolák értesítőinek nyomtatására** pályázni lehet április 21-én d. e. 10 óráig a közoktatásügyi ügyosztályon; ugyanitt az iparostanonciskolák **értesítőinek nyomtatására** pályázni lehet április 19-én d. e. 10 óráig; ugyanitt az iparostanonciskolák következő tanévében szükséges **tanszerszükségletének szállítására** pályázni lehet április 7-én d. e. 10 óráig.

Az üzemek részére szükséges **rúdvasak, lemezek stb. szállítására** pályázni lehet április 7-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BESZKÁRT részére szükséges **130.000 kg öntöttvas féktuskó szállítására** pályázni lehet április 12-én d. e. 1/10 óráig ugyanitt **20.000 kg rafflnált kőolaj szállítására** pályázni lehet április 12-én d. e. 9 óráig; ugyanitt **46.800 kg öcska fémanyagnak vörösrézre való becserélésére** pályázni lehet április 5-én d. e. 1/10 óráig; ugyanitt **autobuszalvázak és motoralkatrészek szállítására** pályázni lehet április 8-án d. e. 9 óráig. (Akácfa-utca 15. IV. em. 435.)

Versenytárgyalási megbizások

A Gázművek részére szükséges **nyomócsövek szállítását** a Friedrich-Siemens Művek kapta 332.827 pengőért; ugyanitt **peremes idomok szállítására** megbizást kaptak: Telefongyár rt. 2031, Magyar Gázizzófény rt. 1975, Ulrich B. J. 1645 pengőért; ugyanitt **esztergapad szállítására** megbizást kapott: Salgó Imre 2480 pengőért; ugyanitt **tűzhelyfelszerelési tárgyak szállítására** a Magyar Gázizzófény Rt. kapott megbizást 1122 pengő értékben.

Cégtábla és portál készítésére kaptak megbizást: Kellner és Sándor 1200, Haas és Somogyi 6382 pengőért.

Az angyalföldi csatornaszivattyútelep felépítményének **föld, kőmives, elhelyező és vasbeton munkálatait** Pruscha József kapta 150.460 pengőért; ugyanitt az **összekötőcsatornaépitést** Klauber és Vajda kapta 128.250 pengőért; ugyanitt a **szivattyúberendezés szállítására** a MÁVAG kapott megbizást 264.291 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

TOLNAI FERENC
Bpest székesfőv. gázművel igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fütés, vízvezetők és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ☎ Telefon: 386-650.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

SZONDA MIHÁLY
Stilus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

Tisztitórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztitórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 187-004.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stilus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ☎ Telefon: 111—665.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcizlós csavarok.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyagmegtakarítás.

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalós különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-066.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

FUCHS ALBERT
épület-, asztalos- és keményfakereskedő
Telefon: 1-412-37 Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 42.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépitő
BUDAPEST, II., KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. ● Telefon: 155-114.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-u. 5. Tel.: 127-670.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-867.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114—644.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépitő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépsair

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 április 13. — 15. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Szent István Évében

Irta: KARAFIÁTH JENŐ

A legmagasabb kultúrát és a legnemesebb emberi érzéseket és vele együtt az általános megelégedést és jólétet tönkretevő fegyverek kényszerű elraktározása után alig telt el két évtized a lassú kijózanodás korszakában, máris új válaszfalhoz érkezett az emberiség történelme. Embert gyilkoló fegyverek csillogása vet ma újból kísérteties fényt erre a válaszfalra, melyről a háborút még nem járt nemzedék megdöbbentő okulásul olvashatja a Wilsoni elvek furcsa diadalát.

Szent István évének első negyedében a márciusi szellő minden vihar és égzengés nélkül változtatta meg szemünk láttára Európa térképét. A kétévtizedes, sokszor idegizgatóan nyugtalan álom, mint röpke perc tünt el máris a történelem süllyesztőjében. Azok a fajtestvérek öltözködtek máról-holnapra azonos formaruhába, akiknek mesterséges elkülönítésére dinasztiákat állított szemközti sorompóba a világtörténelem szeszélye, akiknek egymástól való elhatárolására világhódító nemzetek tizenhárompróbás diplomáciája törekedett vaskövetkezetességgel évtizedeken keresztül. Mert *ezért* és csakis *ezért* erősítették, *ezért* becézték, *ezért* fejlesztették majdnem három viharos emberöltőn keresztül a védgát-monarchiát is, hogy valóban történelmi szerepet töltsön be az európai egyensúly és nyugalom kényelmes fenntartása érdekében. Szent István évében azután, minden emberi számítással szemben, vagy éppen annak megfelelően megtörtént a csoda és fegyverek zengése nélkül, úgyszólván máról-holnapra tünt el a legtermészetellenesebb védgát, amelynek összeomlása, úgy hiszszük, magával ragadja nemsokára azokat az építményeket is, amelyeket szilárd alap hijján homokra emeltek.

Mi, derülátó magyarok, igenis, bízunk és reménykedünk abban, hogy egy lépéssel közelebb jutottunk ezzel is a magyar igazság érvényesüléséhez. Mi, derülátó magyarok hisszük, hogy a közelmult eseményei az egész világ ítélőszéke előtt igazolják be, hogy a századokra készített bilincseket máris kikezdte a rozsda s ma már semmi értelme sincs az agyagfalak fenntartásának a hajózhatónak rajzolt patakok medrében.

A magyar igazság feltámadását, mint természetszerű jogkövetkezményt, érett gyümölcsként várjuk ma mindannyian és mindjobban bízunk abban, hogy hatalmas szövetségesünk ereje bőséges kárpótlást nyujt Szent István évében a Wilsoni parcellázás után eltelt kétévtizedre bekövetkezett észszerű tagosítással.

Amikor tehát az idei húsvéti harangszó a nagy feltámadás ünnepére szólítja a magyar nemzetet is, mi a nálunk sokkal boldogabb nemzetek diadalmámorát kísérő muzsikából az örökigazság kürtszavát várva hirdetjük, hogy az erőszakkal felrakott bilincsek szerepe véget ér és a tarthatatlannak bizonyult, észszerűtlen békeszerződések legutolsó foszlányait is elsodorja a termékeny esőfelhőket végre idekergető északnyugati szél.

Budapest bekapcsolódik az országos beruházási akcióba

ZSITVAY TIBOR nyilatkozik a sorsdöntő törvényjavaslatokról, az országos és a fővárosi szervezet együttműködéséről

A Ház asztalára olyan nagyfontosságú törvényjavaslatokat tett le a kormány, amelyek az egész magyar életet átformálják. Ezek a reformok természetesen erősen érintik a magyar fővárost, ahol az ország lakosságának egynyolcada lakik. Husvét után azonnal hozzálátnak a fontos törvényjavaslatok letárgyalásához és a tervezetekből törvény lesz. A megváltozott helyzetről beszélgettünk

dr. Zsitvay Tiborral,

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnökével,

aki a következőket mondotta:

— A magyar kormány benyujtotta a deficitmentes költségvetést,

a főváros után most már a magyar államnak is deficitmentes költségvetése van.

Ennek nagyjelentőségét lekicsinyelni súlyos hiba volna. A magyarság jelenének biztosítását ezzel keresztül vitték, *a többi javaslat a magyar jövőt szolgálja.*

— Az egymilliárdos beruházás a magyar nemzetet hosszú szenvedése után abba a helyzetbe hozza, hogy végre felfegyverkezhetik és a jövőben nem állunk védtelenül a Dunavölgyében.

A hatszázmilliós vagyonadó és a négyszázmilliós kölcsön kétségen kívül nagy erőpróba elé állítja Budapest gazdasági életét, de a mostani sorsdöntő időben mindenki szívesen hoz áldozatot a nemzet jövője érdekében.

A miniszterelnök azzal vezette be az úgynevezett zsidótörvényt, hogy a *kormány érzi az idők súlyát és lesz bátorsága ezekhez a kényes kérdésekhez is hozzányulni.* Amit a miniszterelnök igért, azt teljesítette is. *A javaslat természetesen az ország minden rétegét erősen érinti.*

A miniszterelnök a zsidóproblémát a tömegszenvedélyek behatása alól kívánta kimenteni.

Bármennyire súlyos átalakítását jelentik a javaslatok a gazdasági életünknek, azt senki sem tagadhatja, hogy a *méltányosságot is érvényesítették és olyan megoldást kerestek, amely a mai időknek legjobban megfelel.* Az az érzésem, hogyha sikerül ezzel a javaslattal a magyar fejlődés útjából az akadályokat elhárítani, úgy a *kormánynak ezt a lépését mindenki a legnagyobb megnyugvással fogadja.* A kormány a nyugalom érdekében még sok intézkedésre készül. Az árak megállapítására és az esetleges drágaság letörésére kormánybiztost neveztek ki.

— Olyan hírek jelentek meg egyes lapokban, hogy az országos és a fővárosi szervezet egymáshoz való viszonyában esetleg változás áll be?

— *Erről szó sincsen.* Valóban egyes sajtóorgánumok kissé kiszinezték a NEP értekezletén történt egyik felszólalást. Nem történt tulajdonképen más, mint az, hogy a NEP egyik új tagja, — aki tehát nem lehetett még teljesen tájékozva a párt belső dolgairól, — *az országos és a fővárosi szervezet egymással való viszonyáról és az együttműködés módjáról érdeklődött.* Ezt a kérdést már régen tisztázta a kormány. A miniszterelnök úr és közöttem ilyen vonatkozásban soha semmiféle nézeteltérés nem merült fel. A dolog természetéből következik, hogy

a fővárosi szervezetnek bizonyos önállóságra van szüksége, hiszen elsősorban a főváros életére kíván döntő befolyást gyakorolni. Itt olyan problémák merülnek fel, amelyek az országos kérdésektől teljesen függetlenek.

A kormányelnökkel azonban, úgy mint eddig történt, a jövőre nézve is minden egyes ügyet a legteljesebb megértéssel *elintézek.* Ezúttal sem merültek fel semmiféle differenciák, tehát *különös aktualitása nem is volt a kérdés felvetésének.* A felszólalás után a pártértekezleten azonnal megadtam a választ. Nem feleltem idegesen, mint egyes lapok írták, hanem *pontosan körvonalaztam a párt belső életét.* Másnap felkeresett a felszólaló képviselő és biztosított arról, hogy *semmiféle tárgyi vagy személyi éle felszólalásának nem volt.* Ő csak beszélni hallott róla, hogy más politikát csinálnak a földszinten, mint az emeleten, de az én felvilágosításom után most már tisztán látja a helyzetet.

A kormány részéről is biztosították a Nemzeti Egység Fővárosi Pártját arról, hogy a mostani nehéz időkben erős összetartással és együttműködéssel kell előrehaladni.

— A főváros beruházó programjának megvalósítása most természetesen halasztást szenved?

— E pillanatban az országos kérdések megoldásáról van szó. Budapest városa csak egy része az egész országnak. Éppen mi voltunk azok, akik az állam és a főváros harmonikus együttműködését biztosítottuk.

A beruházóprogramot elkészítjük, felkészülünk a nagy munkára és amint elérkezik az ideje, bekapcsolódunk az országos mozgalomba.

Arra is nagyon kell vigyázni, hogy a munka folytonosságát biztosítani lehessen. Lehetetlenség az, hogy az *egyik esztendőben túlsok közmunka legyen és esetleg még hajszát is kelljen indítani a munkáskezek után, a másik esztendőben pedig vége legyen a nagy munkaalkalomnak és tétlenül maradjanak a munkáskezek.* Az állam és a főváros beruházásait összhangba hozzuk.

— Az üzempolitikai bizottság munkaprogramja hogyan alakul?

— Annakidején a *Fővárosi Hirlapban* nyilatkoztam és annak a reményemnek adtam kifejezést, hogy az *üzempolitikai bizottság*

husvétig végez a gáz és a Beszkárt problémájával. Tulajdonképen a munka érdemi részével készen is vagyunk.

Nemcsak a Gázművek ügyeit vizsgáljuk meg, hanem ezzel kapcsolatosan a világítási üzemek egymáshoz való viszonyát is tisztáztuk és úgy a Beszkárt beruházóprogramját, mint a tarifakérdés rendezését alaposan megvizsgáltuk.

A tanácskozások eredményeinek leszűrése az üzempolitikai bizottság javaslatában lesz, amely konkrét indítványokat is tartalmaz.

Morvay Endre és báró *Babarczy* István tanácsnokok a husvéti szünetben készítik elő jelentéseiket. Ezeket még megvitatjuk és a szövegezés átvizsgálása után a bizottság azt határozatává emeli. Ezzel a munkával még ebben a hónapban végzünk. Elsietni a dolgot hiba volna, mert az *üzempolitikai bizottság csak komoly munkát végezhet.* Az üzemvezetők és tanácsnokok munkáját és idejét éppen eléggé igénybe vettük. A napi munka mellett ez a különmunka nagy erőfeszítést jelentett.

Nemcsak a mának dolgozunk, hanem az üzempolitika igaz alapjait fektetjük le,

tehát csak a legnagyobb körültekintéssel végezhetjük munkánkat.

Elkészült Gül Baba rózsakertje a budapesti hősi-temetőben

Páratlan az egész világon ez a temető, ahol 42 nemzet hősei örök nyugalomra találtak

A tavasz pompájában a temetők is kivirulnak. Ezek sorában előbbrijják a kegyelet virágai Budapest legújabb temetőjét, amelynek keresztjei és fejfái alatt *a világháború hősei* nyugosznak. Az idei tavasszal új szépsége támad a főváros hősi temetőjének, amelynek most készült el és felavatásra vár egyik legértékesebb része,

a török hősi halottak parcellája.

Az ország minden részéből ide szállították a velünk együtt vívott harcokban elesett török katonák földi maradványait, úgy, hogy most *ötszáz sír* domborul ebben a parcellában. A bejárat tágas térségre vezet, amelynek közepén *vízmedence* csillog, mögötte pedig az az *emlékoszlop* áll, amelyet *ankarai terv szerint magyar márványból faragtak*. Megkapóan szép látvány, amint az emlékoszlopot visszatükrözi a medence kristályos vize. A térségen gyepágyak, bokrok zöldelnek és artisztikusan kiképzett virágágyakban *hatszáz rózsatő* rügyezik. *Gül Baba* rózsáira emlékeztet gyöngéd figyelemmel a hatszáz rózsatő.

A török parcellát nagy ünnepiességgel fogják a közelebbi időben felavatni.

Ujabban készült el

az osztrák hősi halottak temetője,

amelyben nem látunk sírhantokat, hanem csak *egy hatalmas márványlapot*, amelyet fekete kereszt díszít. A márványlap kriptát takar, az *ossziáriumot*, amelyben *az osztrák hősi halottak csontjait gyűjtötték össze*. Legközelebb felállításra kerül a márványlap mellett az emlékmű is. Arra nézve még nincs meg a megállapodás, hogy vajjon *osztrák vagy német nemzeti jelvények fogják-e díszíteni*, arra való tekintettel, hogy Ausztria ma már egy Németországgal.

A hősök temetőjében, amelyet a legnagyobb dicsérettel halmoznak el azok az idegenek, akik budapesti látogatásuk alkalmával felkeresik, nagy munka folyik, amelyet sok szeretettel és szívós kitartással vezet *Váry* Béla ezredes, a hősök temetőjének felügyelője.

A hősi halottakat annakidején időrendben helyezték el egymásután a sírokba, figyelem nélkül arra, hogy milyen nemzetiségűek. Két év előtt megkezdődött

a halottak tömeges exhumálása és nemzetek szerinti csoportokra való elhelyezése,

amely rengeteg munkát igényelt eddig is és még vagy négy éven keresztül eltart, amíg a munka befejeződhetik.

— Nagy hálával tartozunk a székesfővárosnak, — mondja

Váry Béla ezredes,

— hogy segítségével ezt az exhumálást és átcsoportosítást elvégezhetjük. *Szendy* Károly polgármester úr és a közegészségügyi ügyosztály részéről *Salamon* Géza tanácsnok és vitéz *Bárány* László főjegyző urak *nagy megértéssel segítik elő mindenben törekvéseinket*, amelyek arra irányulnak, hogy a hősi temető méltó kifejezője legyen a magyar nemzet és a főváros kegyeletének.

Megtudjuk, hogy az idegen nemzetiségű hősök temetőjében *23.000 halott* pihen, a magyar parcellákban pedig *12.000 hősi halott*. Nagyobb hősi temető, mint például a *verduni* is, van, de olyan érdekes hősi temető, mint a budapesti, sehol sincs a világon. Itt, a magyarokon kívül, nem kevesebb, mint

42 nemzetiség hősi halottai nyugosznak.

Legnagyobb számban *oroszok* és *bosnyákok* vannak, de jutottak a budapesti hősi temetőbe *angolok, franciák, belgák, finnek, esztek, lettek, litvánok, mongolok* és egy *perzsa* halott is.

Emlékművet állítottak eddig az olasz, német, bolgár, török parcellákban és most esedékes az osztrákok emlékművének felállítása. Az a terv, hogy minden nemzet hősi halottjainak külön-külön emlékműve díszítse a temetőt.

A magyar hősi halottak

temetőjében egy *nagy, általános emlékmű* áll, amely egyben az összes elhúnyt hősök iránti kegyelet kifejezője. A magyar sírok között áll az *Eskűszobor*, az *Országos Kaszinó* által ajándékozott szobor, amely *Zala György* alkotása és az az emlékmű, amelyet kilencven olyan hősi halottnak állítottak, akiknek kilétét nem sikerült megállapítani. Nagyon szép az *1848—49-es honvédek* parcellája. A különböző temetőkből ide helyezett maradványok fölé a régi sírok emlékműveit állították fel, amelyek között sok érdekes, művészi munka van.

Váry Béla ezredes, aki annyi lelkes szeretettel beszél a hősök temetőjéről, most érdekes tervvel foglalkozik. A magyar hősi temetőben, ahol a halottak nagyobbára a világháború bizonyos területei és fejezetei szerint csoportosulnak, ezeket a csoportokat *külön-külön jellegzetes emlékművel akarja megjelölni*. A sort

az uzsoki emlékmű

nyitja meg, amely a parcellában nyugvó közel 800 hősi halott emlékét őrzi. Azután egymásután felállítják a többi harcterekre emlékeztető emlékműveket, amelyek majd a világháború összes nevezetes eseményeiről beszélnek a kő, az érc és a kegyelet nyelvén.

Isten veled, sógor...

Irta: Gazdy Jenő

Ausztriában megtörtént a népszavazás, aminek kimenetele nem volt kétséges. Evvel is igazolni akarták, hogy az osztrák nép nem az erőszaknak engedve, hanem saját akaratából csatlakozott a minden németeket magában foglalni kívánó német birodalomhoz.

Jobb sorsa lesz-e az osztrák sógornak vagy nem: — ki tudja? Mi mindenesetre őszintén kívánjuk, hogy jobb legyen és a hatalmas német birodalom kebelében dús kárpótlást találjon az elvesztett függetlenségért. Mert valljuk be őszintén, akármennyit is marakodtunk mi az osztrák sógorral, azért mégis szerettük egymást. Ott is csak az „átkos kormányok" csinálták a bajt, mint ahogy azt a régi világban nálunk is szokás volt hangoztatni.

Mi bizony szerettünk nyaranta elbolyongani a hatalmas osztrák hegyekben, gyönyörű völgyeikben, felséges tavaik partjain. Szerettünk a bájos, tiszta falvacskák kicsiny kocsmáiban elvonulni, ahol a mindig ragyogó jó kedélyű kocsmáros úgy fogadott és dédelgetett bennünket, mint ahogy csak a legjobb barátokat lehet. A jó borokhoz daloskedvű, zenekedvelő, keringős nép körében sok-sok kedves, felejthetetlen szép emlékű napot töltöttünk az úgynevezett boldog béke-időkben, amikor még tudtunk keserűség nélkül szórakozni.

Vajjon számíthatunk-e erre a jövőben is? Higyjük, hogy igen. Hiszen egy nép karakterét nem lehet olyan könnyen megváltoztatni, mint ahogy lehet egy gyenge országot az európai sakktáblán ide-oda tologatni. A sógorság ugyan végérvényesen, már amennyiben a történelemben erről szó lehet, felbomlott, a veszekedésekben és kibékülésekben szép idők emléke azonban még sokáig élni fog. Különösen azok lelkében, akik abból a valóságban is kivették részüket.

A sok közül eszembe jut, milyen rettentő felháborodás vett erőt rajtunk, amikor az osztrák kormány nyomására kötelezővé tették a német-nyelvű tiszti vizsgát, mert különben az egy év helyett kettőt kellett szolgálni. Tüntetés tüntetést követett, lovasrendőr-attakok, a katonaság kivonulása az utcákra napirenden voltak. Mi pedig — akkor még diákgyerekek — elhatároztuk, hogy csak azért is zsinoros atillában és sastollas föveggel fogunk járni az iskolába. Persze, a legtöbbnek a süvegét a gondos mamák se tudták igazi sastollal díszíteni. Mi tagadás benne, legtöbbnyire a tollsöprűből kerültek elő és így lett a szelid libatoll előléptetve dacos sastollnak. Ez nekem sehogy sem tetszett. Meg is állapodtam hamarosan a két Riffer-fiúval, akiknek az apjuk a fejérmegyei püspök teési erdőbirtokának főerdésze volt, hogy kimegyünk Teésre sas-vadászatra és valódi sastollal fogjuk magunkat feldíszíteni. No meg aztán hozunk is azoknak a fiúknak, akik megérdemlik.

A teési uradalom akkor nagyon gazdag volt nemes vadakban, mert a fejérmegyei püspök, aki József főherceg családjának benső barátja volt, gondoskodott arról, hogy a főhercegi család, különösen az akkor még fiatal József és László főhercegek dús vadászterületre találjanak. Különösen szarvas és vaddisznó rengeteg akadt, de állandóan keringtek a levegőben a mezei és erdei nyulakra vadászó hatalmas barna sasok is.

Sohse felejtem el ennek a vadászkirándulásnak nemes izgalmait, mert akkor avattak fel hivatalosan — vadásszá. Az pedig úgy történt, hogy az első nap nem volt alkalmas sasvadászatra, mert borult idő volt. Elmentünk tehát az erdőbe rókára vadászni. Amint állok és várok, egyszerre csak megzörren a haraszt. De nem róka jött ám, hanem egy hatalmas, kivert vadkan. Megdöbbentem egyrészt, mert eleven vaddisznót eddig csak állatkertben láttam, másrészt mert a puskám csak durva sörétre volt töltve. Amíg haboztam — a vadkan már el is tűnt egy kis mélyedésben. De aztán hamarosan újból feltűnt előttem, mégpedig elég közel. Hát én bizony belelőttem. Szerencsém volt. A lövés precizen a fültövét találta és azonnali halált okozott. A lövés zajára előkerült pajtások nagy diadallal azonnal a vadkan hátára fektettek és vadásszá avattak. Később a főerdészi hivataltól külön írásbeli bizonyítványt is kaptam e nagy eseményről. A bizonyítványt és a vaddisznó hatalmas agyarait ma is kegyelettel őrzöm.

Viszont igaz, hogy amikor hazajöttem, minden bizonyítvány ellenére, amely hősies magatartásomról tanuskodott, jól kikaptam azért, mert rá mertem lőni egy vaddisznóra. Mi történt volna, ha... stb.

Szóval másnap, amikor kiderült az idő, fogtuk az Uhu baglyot és felmentünk az egyik erdei magaslatra, ahol már két lombsátrat készítettek az erdészek. A lombsátrak közé helyezett állványra, persze meglancolva, ráültettük az Uhut, mi pedig a sátrakban helyezkedtünk el.

Gyönyörű egy ilyen sasvadászat a bagollyal. Alig néhány perc és rejtekhelyünkről látjuk, hogy a bagoly nyugtalankodva tekint a tiszán kék égre. Szárnyait emeli, leugrik az állványról, ismét felugrik, tollait borzolja. Szeretne menekülni, de a lánc nem engedi. Az égen pedig csak egy parányi folt látszik még. A sas és a bagoly már észrevették egymást. A folt rohamosan közeledik, a bagoly mindig nyugtalanabb lesz. Pár perc és egy hatalmas barna sas, szélesre kitárt szárnyaival, keringőzik a levegőben, hogy pontosan föléje kerülve, mint egy ködarab zuhanjon rá és agyonsujtsa. Zuhanás közben azonban megállítja a sast a vadász fegyvere és a nemes állat halálra sebezve, szétrepülő tollakkal hull le a földre.

Mondhatom, szép élmény az ilyen vadászat. És ezt az élményt is az osztrák sógornak köszönhetem, mert hát miatta kellett sastollakról gondoskodni.

Ezért is és sok más kedves élményre visszagondolva, amikor azt mondom: „Isten veled, sógor" — egyben minden jót is kívánok a jövőre és azt hiszem, velem együtt sokan mások is, a jó emlékét megőrző, a rosszat elfelejtő magyarok.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés. Gőzkazánbetalazás. Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1-120-07.

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST. VI., Országház-u. 26/b

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfűtéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfűtéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 296—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLOAK!

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

HUSVÉT

Irta: dr. Kátay Béla, a budavári koronázó főtemplom plébánosa

Ami a tavasz a természetben, az a husvét a lelkekben: az ébredő, a nyiladozó élet ünnepe. A virág, amely ősszel elhervadt, tavasszal ismét az élet illatozó pompájába öltözik; az a sok száraz inda és gyökér, amely élettelenül szunnyadt a téli avarban, lombos paradicsommá változtatja át a májusi erdőt. Sokáig tart ez a zsibbadtság, de végre mégis csak eljön az új életet zsendítő, levelet, rügyet, bimbót fakasztó ébredés ideje!

Husvét a kereszténység történetében és a keresztény világ rendületlen szent hitében feltámadást, új életet jelent; jelenti az élet győzelmét a halál felett, az erény és kegyelem diadalát a bűn felett, de jelent még ezenkívül valami édes, boldogító szent örömet is; azt az örömet, amelyet a győzelmes hadvezér érez a nagy küzdelem után: áldozatos erőfeszítéseinek a jutalmát, amely annál nagyobb, minél több elszántságot és áldozatot kívánt a küzdelem. Aki a feltámadás igézetes ragyogásába tekint, annak ezt kell észrevennie.

Igaz, sokáig tartott a lelkek sötét botorkálása is, de végre az első husvéti napfény beragyogta a hitetlenség vigasztalan éjszakáját, midőn a megalázott és meggyalázott Krisztus ragyogó fénybe öltözötten, mint győzelmes hadvezér állt a világ elé és biztató hangon ezt mondotta: „Én vagyok a feltámadás és az élet; aki bennem hisz, ha meghal is, élni fog mindörökké!"

Valami csodálatosan szép és meleg szavak voltak ezek. Soha ilyesmit még nem hallott ez a világ! Fellélekzett a legkétségbeesettebb is, megkönnyebbült a legelvetemültebb is, mert úgy érezte, hogy egészen más és egészen új légkörbe került, amely tele van nemcsak friss tavaszi fuvalommal: a sokféle virág kábító, nehéz illatával, de elsősorban a megmentett élet édes boldogságával, amelyet az Isten irgalmas szeretete biztosított azáltal, hogy Krisztus nemcsak meghalt értünk, hanem hogy elhozta számunkra a bűnbocsánat isteni ajándékát is. Ez az isteni közeledés oly nagy jelentőségű volt, hogy ehhez Krisztus a megdicsőülés káprázatos ragyogásába, a feltámadás királyi palástjába akart öltözni és így akarta a világ tudomására adni, hogy a bűnbocsánatban igazi békét, valódi szabadulást, napsugaras új tavaszt: örök életet hozott nekünk. Az első ajándékát: az Oltáriszentséget a búcsúzó szeretet szomorúságában, a bűnbocsánat szentségét azonban megváltói győzelme és a lelkek felszabadítása felett érzett örömében adja nekünk. Mind a kettőnek a születése a husvéttal kapcsolatos: az egyik bevezette, a másik megkoronázta husvéti boldogságunkat.

Éppen ezért a husvét jelszava nem is lehet más, mint amit Szent Pál kívánt a híveitől: „Tisztítsátok ki a régi kovászt!" Dobjátok ki magatokból azt a régi megavasodott, megromlott, kesernyés lelkületet, amelytől az élet únottá és kopottá válik! El minden beteges kedvetlenséggel! Kedélyt, színt, változatosságot a sok fáradtság és unalom helyébe! Igen, de honnan? Hát figyeljetek!

Amíg a természet határai között maradunk és a természetfelettiség nem érdekel bennünket, mi vagyunk az élet egyedüli kontárai, mi emberek; mert minden más teremtmény: növény, állat tud élni célszerűen, csak az ember nem; ő az egyetlen, aki élhet oktalanul, természetellenesen és boldogtalanul. A természet ránk bízza az életet, nem sokat törődik velünk. A művészettel és tudománnyal sem mehetünk sokra az élet alakítása körül, mert ezek is csak inkább bámulókat nevelnek maguknak, akik műveiket csodálják, de egyikük sem indít arra, hogy az erkölcsi értékeket nagyrabecsüljük és velük saját lelkünket is gazdagítsuk. Éppen azért mindazoknak, akik valóban erőt és biztatást keresnek, meg kell érteniök, hogy az élet igazi művészete, igazi tartalma a természet határain túl az erkölcsi világ kiépítésében áll; de ezt a kultúrát egyesegyedül csak az adja és adhatja nekünk, aki a lélek uralmát a világ és a halál felett is érvényesíteni akarja általunk. Az élet értéke, értelme, legdrágább kincse tehát a hit és az erkölcs, de ezt viszont isteni útmutatás szerint magunknak kell magunkban felépítenünk, a jóságot magunknak kell élnünk a felelősség legteljesebb tudatában.

Ez a husvét paracsszava, de egyúttal a feltámadás záloga is, mert ezen kincsek birtokában érhet bennünket tömérdek szenvedés, kínozhat a legélesebb fájdalom, sujthat a legszörnyűbb halál, — túl a földi vergődések kínjain a legtisztább öröm vár reánk: a feltámadás és az örök élet.

Mi azonban nemcsak keresztények, hanem magyarok is vagyunk, szegény sorsra jutott, árvaságra ítélt magyarok, akiktől az idei husvét még több lelkiséget, még erőteljesebb megújhodást kíván a májusi Eucharisztikus Világkongresszus miatt, amelynek nem utolsó sorban köszönhető, hogy kirakatba kerültünk és ma már a világ minden táján csodálják, hogy milyen mostoha sors osztályrészesei lettünk. Nem kell pirulnunk szegénységünk miatt, de annál bátrabban és büszkébben csillogtassuk meg lelki kincseinket: törhetetlen hitünket, hagyományos hűségünket, lángoló szeretetünket Isten és embertársaink iránt. Ebből a talajból aztán magától sarjad ki a szebb és boldogabb magyar jövendőt epekedve váró reménységünk örökzöldje.

Most még ugyan nagypénteki gyászba öltözötten járjuk megpróbáltatásunk szomorú keresztútját, de nem tagadjuk, várjuk már, ahogy még sohasem vártuk, a husvét hajnalhasadását is, amikor minden magyar templom harangja érces hangon hirdeti a husvéti allelujját, amikor minden magyar templom oltárán kigyulladnak a feltámadás örömének gyertyalángjai és amikor minden magyar szív lelkesedéséből és hálájából egyetlen egy himnusz hasogatja az eget: Te Deum laudamus! Téged Isten dicsérünk!

Megoldásra váró feladatok

Irta: dr. Schuler Dezső alpolgármester

A polgármester úr nagyvonalú beruházó programjának előkészítésén túl a revizióm alá tartozó egyes ügyosztályokat *a megoldandó igazgatási kérdések egész sora foglalkoztatja.*

Figyelemmel kíséri a főváros a Ház előtt fekvő választójogi törvény tárgyalását és valószínű, hogy a törvény a választói névjegyzék összeállításán, kiigazításán túl is feladatokat fog a polgármesterre, mint az igazolóválasztmány elnökére róni.

Gondot okoz a fővárosnak az egyes kerületek népessége eltolodásával — szaporodásával, illetve csökkenésével — kapcsolatban *egyes elemi iskolák túlterhelésének megszüntetése.* A polgármester úr a lehetőséghez képest fokozatosan oldja meg ezt a kérdést és remélhető, hogy már *a jövő tanévben csökkenteni lehet a város külső területein a zsufolt iskolák és osztályok számát.* Gondos munkával készíti elő az ügyosztály a tanügyi állások betöltésének ügyét, hogy a tanév végén a kinevezéseknek ne legyen adminisztrativ akadálya.

Nagy örömmel nézték végig a meghívottak a megnyilt Székesfővárosi Iparrajziskola kiállítását. *A fővárosnak ez az egyik legrégibb oktató intézménye reprezentativ módon mutatja be az iskola munkáját és eredményeit.*

Az adminsztráció majdnem minden ága *foglalkozik az Eucharisztikus Kongresszussal kapcsolatos ügyek előkészítésével.* A közélelmezési és közegészségügyi ügyosztályok a tisztiőorvos és a kerületi elöljárókkal együtt az Eucharisztikus Kongresszus ideje alatt a főváros megfelelő élelmiszerellátását igyekeznek biztosítani és a preventiv intézkedésekkel egyrészt az élelmiszerhamisításnak, másrészt az élelmezési cikkeknél és árdrágításnak törekednek elejét venni. Remélhető, hogy úgy az *egyes családok, mint az ide érkező külföldiek élelmezését ellátó vendéglátóipar részére megfelelő mennyiségben és áron állanak majd az élelmiszerek rendelkezésre.*

A városgazdasági ügyosztály, amelyhez az idegenforgalom kérdése is tartozik, *mindent elkövet, hogy az ideérkező idegenek elégedetten és kellemes emlékekkel térhessenek vissza hazájukba.* Az ügyosztály a Szent István-év ünnepségeinek előkészítésénél súlyt helyez arra, hogy *az ország első városában a tervbe vett ünnepségek megrendezése mélló legyen első királyunkhoz.*

A közjótékonysági ügyosztály szociális és szegénygondozó munkája keretében arra törekszik, hogy *az élet elesettjei a Szent István-év folyamán és az Eucharisztikus Kongresszus ideje alatt fokozott mértékben érezzék a főváros hatóságának és társadalmának emberbaráti szeretetet és támogatását.* Nagyban elősegíti ezt a törekvést a székesfőváros társadalmának megértő megmozdulása, mert *a népgondozás céljára befolyó adományok összege, elsősorban a Főméltóságú Asszony rádiószózatának eredményeként emelkedik.*

A közjótékonysági ügyosztály különben általános szociális és karitativ tevékenysége mellett most *különösen a nyaraltatási akció kibővítésével foglalkozik* s míg eddig elsősorban egészségügyi és szociális szempontból reászoruló iskolásgyermekek nyaraltatásával foglalkozott, ezévben működési körét *a leventék nyaraltatására és üdültetésére is kiterjeszti.*

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király útja 127. sz. ● Telefon: 297—544
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
gőerőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15 d
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouporból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, ceres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, kőolajes szíjak, varr- és kötőszíjak, gőz hajtószíjak, kormánypúk, sodrótömlők (mitselerbasen), fityolacsszíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és ár ajánlattal szolgálunk.

Épületverelék Hydronaliumból
Gyártja: M. Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyár
Forgalomba hozza:
GÁSPÁR VILMOS
Budapest VII., Damjanich-u 26/b. Tel 49-700

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók
BUDAPEST, V., SZIGET-UTCA 5/7.
Út-, csatorna-, építő- és kavicskotróvállalat
Telefon: 290-217

Vaska György
gépész-mérnök
központi fűtés, vízvezeték, csatornázás, fürdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szelőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra, Szellőző, por, forgácstűsztelszívó, légtűrő berendezések Lemezmunkák.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat. Modern fémbetűk készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: 128-990.
Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszműbádogos, vízvezeték-központ fűtés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. ● Telefon: 111-591.

Évtizedes problémák: Nemzeti Színház, Rókus és városrendezés a Józsefvárosban

Irta: Katona János
mérnök, törvényhatósági bizottsági tag

Az innen-onnan hallottakból és olvasottakból örömmel állapítjuk meg, hogy a Józsefváros városrendezési problémái közül egy-kettő több évtizedes vajúdás után *a megvalósulás eredményével kecsegtet.* Huszonötévi erdeménytelen tanácskozás és tervezgetés után talán végre el fog tűnni e városrész kétségkívül legszebb fekvésű telkéről a még kevéssé finnyás szépérzékkel rendelkezők ízlését is mélyen megbontránkoztató épületcsonk, az elhamarkodottan lerombolt régi *Nemzeti Színház* nem éppen műemlékszerű maradványa és átadja helyét a magyar nyelv pallérozására hivatott új és a mai kor igényeinek is megfelelő Nemzeti Színháznak.

Nem is képzelhető el más megoldás, mint ez a hely, az egyetlen, ahol a Nemzeti Színház nem csak gazdasági, hanem kulturális vonatkozásban is megindolkolt, nem is beszélve arról, hogy áldozatkész fiaival szemben a magyar nemzet soha sem lehet hálátlan, de főképpen nem azokkal az örökhagyókkal szemben, akiknek elhatározása révén még akkor jutott birtokába a magyar nemzet ennek a teleknek, amikor a magyar nyelv istápolásáért kiállani igen sokak szemében nem volt dícsérendő cselekedet. De joggal tarthat igényt a Nemzeti Színháznak a főváros eme legszebb telkére való elhelyezésére a *Józsefváros* is és teljes joggal követelheti annak felépítését már csak azért is, mert szemben, a Tudományos Akadémia tulajdonában lévő *Vigyázó-féle telken* mihamarabb meg fog indulni annak a pompás bérháznak az építkezése, amely városrendezési szempontból is esztétikusan fogja kialakítani a Rákóczi-út torkolatát. Tehát már erre való tekintettel sem lehet tovább várni a Rákóczi-út másik sarkának a kiépítésével sem és a józsefvárosiak remélik, hogy az illetékesek meg fogják találni az anyagi fedezetet is ennek az évtizedek óta húzódó problémának a megoldására és végre, a Nemzeti Színház alapításának századik évfordulóján fel fog épülni az új Nemzeti Színház.

A másik probléma, a Nemzeti Színház ügyénél is régebben vajúdó *Rókus-kórház átépítése.* Évtizedek óta javítgatják, toldozzák, foltozzák a lebontásra régen megérett és sem közegészségügyi, sem városrendezési, városszépészeti vagy közlekedési szempontból meg nem felelő, ódon tömegkórházat. Helyesen vagy helytelenül — nem vitatjuk, de nyilván megfontoltan kiírtottak a Rákóczi-útról minden legkisebb fácskát, eltávolítottak minden, a nagy forgalmú út áttekintését megakadályozó hirdetési alkalmatosságot, árusító bódékat. Eltávolítottunk tehát minden szálkát és otthagytuk a nagyforgalmú út gyomrában, mint rosszindulatú daganatot a Rókus-kórház szörnyeteg épületét, noha az illetékes körök jó egynéhányszor annak operálása közben ismételten megállapították, hogy *az operáció sikerült, de a beteg menthetetlen.* Állapítsuk már meg végre és talán utoljára, hogy a sok százezer pengőt kitevő toldozgatás, foltozgatás ellenére, — bár az operáció sikerült, a beteg tovább meg nem menthető.

Alig képzelhető a főváros legnagyobb forgalmú útvonalán *egészséges közlekedés kialakítása* ennek az ízléstelen épületnek lebontása nélkül. De alig elképzelhető az is, hogy ebből a kietlen alkotmányból a mérnökök és orvosok együttes erőfeszítésével és a legnagyobb áldozatok árán olyan kórház volna létesíthető, amely az öngyilkosok igényeinek is megfelel. Hallunk bizonyos egészségesnek látszó olyan megoldásról, amely szerint a kórház egy részét a főváros tulajdonában lévő *Stáhly-utcában* kívánják felépíteni, amihez az a hozzátenni valónk, hogy ne csupán egy részét, hanem *az egészet helyezzék át a Stáhly-utcába,* már csak azért is, mert a Rókus-kórháznak ily módon megmaradó és rendkívül értékes telekrésze olyan összegért értékesíthető, amely kis hozzájárulással csaknem elegendő lehet az új, modern Rókus felépítésére.

Sok minden mást is szeretnék az illetékes körök figyelmébe ajánlani, a mi véleményünk szerint ebben a vonatkozásban mostoha gyermekként kezelt Józsefváros problémáiról, de egyelőre megelégszünk azzal is, ha az említett két nagy kérdés belátható időn belül való megoldása mellett végre napirendre kerítjük a Józsefváros legszégyenteljesebb foltjának, a dísztemető mellett elterülő *Teleki-térnek rendezését.*

Sokszor elmondottam a közgyűlésen, hogy, azt hiszem, nemcsak a kerület túlnyomó többségének az óhaját tolmácsolom akkor, amikor felhívom az illetékes körök figyelmét arra, hogy nem való dísztemető mellé az ócska díványokkal és lábatlan karosszékekkel díszített zsibvásártér. Sietek kijelenteni, hogy nem akarunk mi ezzel a dísztelen ócskapiaccal egy városrészt sem megterhelni és nem is azt kérjük, hogy a zsibvásárteret más városrészbe helyezzék, csak azt kívánjuk, hogy az ócska deszkabódékból és rongyos kátránypapírból és bádogból összetákolt, rozoga alkotmányokban és az azok körül elhelyezett árusítást *megfelelően megépített csarnokba* helyezzék el, a közegészségi szempontból tűrhetetlen élelmiszerárusító bódék helyett pedig építsünk a *Garay-térihez hasonló piacteret.* Akkor ottmaradhat a Teleki-téren a zsibvásár és az élelmiszerpiac is: nem lesznek ártalmára se egymásnak, se a közegészségügynek, se a városképnek.

A FANSz tisztviselőinek és nyugdíjasainak közgyülése

A *Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének* tisztviselő osztálya április 8-án, pénteken délután az Ujvárosháza dísztermében tartotta ezévi rendes közgyűlését. A közgyűlésen megjelent *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, az akadályoztatása miatt távollevő *Szendy* Károly polgármester képviseletében *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Wossala* Sándor tanácsnok, *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök, *Széchy* Ernő dr., a tisztifőorvos helyettese, *Kiss* Lajos tüzoltófőparancsnok és még sokan mások a főváros vezető tisztviselői sorából.

A Magyar Hiszekegy elimádkozása után *Duday* Alajos tanácsnok, a szövetség ügyvezető alelnöke mondott elnöki megnyitóbeszédet. Fejtegetései során hangoztatta, hogy a főváros tisztviselőinek és alkalmazottainak működésétől egy milliós város élete függ, az egyöntetű, gyümölcsöző munkának feltétele, hogy mindenki átérezze: egy közösségbe tartozunk.

A lelkes helyesléssel fogadott elnöki megnyitóbeszéd után *Fazekas* Béla dr. árvaszéki ülnök a főtitkári jelentést terjesztette elő, beszámolt a *FANSz* multévi eredményekben gazdag működéséről s hangoztatta, hogy az elnökség minden törekvése oda irányult, hogy a fővárosi alkalmazottaknak jogait és igényeit a törvényadta jog határain belül megvédje és kielégítse. *A főtitkár végül hálás köszönetet mondott a fővárosi sajtónak, amely mindig felkarolta a szövetség méltányos és jogos kérelmeit.*

Ezután *Virágh* István számvevőségi főtanácsos előterjesztése alapján a közgyűlés letárgyalta a szövetség belső ügyeit, majd üdvözlőtáviratot küldött *Darányi* Kálmán miniszterelnöknek és *Széll* József dr. belügyminiszternek.

A közgyűlés végül egyhangú lelkesedéssel a szövetség tiszteletbeli tagjaivá választotta *Honffy* Lajos ny. adóhivatali főigazgatót és *Sebő* Béla ny. főszámvevőt.

A mindvégig lelkes hangulatú közgyűlés után a meghívott előkelőségek és a szövetség tagjai a *FANSz* Mária-utcai huelyiségében ünnepi vacsorán vettek részt. A serlegbeszédet *Felkay* Ferenc dr. tanügyi tanácsnok mondotta. Megemlékezett a száz év előtti nagy árvízről, amely rombadöntötte Pest-Budát. Ekkor vetődött fel a két város egyesítésének gondolata s ez a szörnyű katasztrófa vetette meg alapját annak, hogy Budapest a maga világvárosi nagyságában kibontakozhatott. A magyar fajnak az életrevalóságát bizonyítja az — hangoztatta általános helyesléstől kísérve az ünnepi szónok, — hogy *nagy veszedelem idején magára talál és összefog.*

— A mai lázas forrongásban — úgymond, — szilárd támaszpont a városháza, amelynek tisztviselői kara a polgármestertől kezdve végig ettől a meggyőződéstől van áthatva és küzd összetartással, alkotó munkával, becsületesen, nem lankadó kitartással a jobb magyar jövendő eléréséért.

*

A *Fővárosi Nyugdíjas Tisztviselők egyesülete,* a FANSz nyugdíjas osztálya évi közgyűlést tartott. Az elnöklő dr. *Kovács* Jenő kormányfőtanácsos, ny. árvaszéki h. elnök megnyitó beszédében a nyugdíjterhek állandó növekedésének nehéz kérdésével foglalkozott. Ha a nygdíjtörvényt és szabályrendeleteket — mondta — a szerzett jogok sérelme nélkül, észszerűen módosítják és így a nyugdíjterhek roha mos emelkedése megszűnik, úgy az államnak, mint a fővárosnak módjában lesz sokkal több fiatal munkaerőt elhelyezni. A közgyűlés *Kalix* Zsigmond és *Fodor* Gyula Zoltán indítványait, amelyek a nyugdíjasok számára kedvezményeket sürgetnek, a FANSz tanácsához tette át. A Segítőalapra vonatkozó javaslatokat *Szente* Miklósnak, az egyesület segítőalapi képviselőjének adták ki. *Pálos* Ödön igazgató köszönetét fejezte ki a vezetőségnek, majd megtartották a részleges tisztújítást. Megválasztották számvizsgálóvá 1938—40-re: *Csapláros* Ferencet, igazgatótanácsi tagok lettek 1938—39-re' B. *Axmann* Gyula, *Bikich* Imre, *Czéh* István, *Járitz* Gyula, özv. *Weigand* Istvánné, *Barton* Imre, özv. *Kárpáthy* Béláné, dr. *Szabó* Ignác, özv. *Tanos* Ferencné, *Ujhelyi* Sándor, 1938—39-re: *Füzy* István.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

Schönwald Nándor
épülethádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. a Telefon: 155-114.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Telefon: 148-268. Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a. Városi raktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

KÓRODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Özv. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kóraktár
Budapest, VI., Gról Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—502.

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javitási üzeme
Budapest, I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron gyártás és javítás amerikai rendszerű edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1872. ✱ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,
JOBBÁGY- féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

Végletek találkozása egy híd körül

Irta: Dr. VÁLYI LAJOS

Alig mult el a hídavatás lelkesedése és az új híd perspektíváinak várospolitikai és közgazdasági túlértékelése, amikor máris ellenkező végletben mozgó hangulat és kritika kerekedik felül, amely a híd építését időelőttinek, műszakilag végleg elhibázottnak és a hídépítésben kifejezésre jutó hallatlan erőfeszítést szinte kárbaveszettnek igyekszik feltüntetni. *Túlzással állunk szemben.* Mert az a körülmény, hogy a hidat a közönség nehezen szokja meg, aránylag kevés jármű használja, véleményem szerint nem alkalmas ilyen súlyos következtetések levonására és ilyen teljes elkedvetlenedés bekövetkezésére.

Amikor 1935 őszén a városrendezési fejezet költségvetési tárgyalásánál szűzbeszédemet mondtam, már akkor felhívtam a székesfőváros vezetőinek a figyelmét arra, hogy a hidat a budai oldalon pusztaság várja és éppen azok a területek, amelyek természetszerűleg vannak az új hídra utalva, el vannak hanyagolva, továbbfejlődési lehetőségük nincs megfelelőleg biztosítva. Amikor ezt mondtam, elsősorban azokra a területekre gondoltam, amelyek a budai hídfő közvetlen környékén kívül a hídfőtől délre, a Duna és a Horthy Miklós-út, valamint a Horthy Miklós-út és a Budaörsi-út között terülnek el. Mert, ha figyelembe vesszük, hogy a Nagykörút és a Verpeléti-út—Szent Imre herceg-útja körív, tehát kerülőt képvisel a rövidebb sugárszerű összekötő utakkal szemben, akkor érthetővé válik, hogy a Gellért-tér vidékét, a belső Horthy Miklós-utat, a Gellérthegy déli lejtőjének legjobban beépített részeit a Ferenc József-hídon, a Gellérthegy nyugati részét és a Hegyalja-úttól, valamint a Budaörsi-úttól nyugatra eső területeket az Erzsébet-hídon igyekszik megközelíteni a közönség és pedig annál inkább, minél kevésbé van villamosinekhez kötve, minél inkább esik a saját választása körébe a rövidebb út meghatározása.

Mielőtt a híd megépült, azt hittem, hogy a Soroksári-út vagy az Üllői-út felől a Délivasút felé haladva, az új híd időnyereséget és kényelmesebb közlekedést fog nyujtani, mint a már meglévő egyéb hidak. Az eredmény pedig az, hogyha csak nem a fentebb említett területeken van utam célja, szinte kivétel nélkül az Erzsébet- és Lánchídon keresem annak megközelítését a gyönyörű, széles Horthy Miklós-híd igénybevétele helyett. Ha ennek az okait keresem, azt a következőkben találom meg. A Boráros-téri közlekedés zürzavaros és áttekinthetetlen. A Soroksári-út és a Boráros-tér találkozásánál a villamosinek a közlekedést szerencsétlen fekvésüknél fogva a legnagyobb mértékben veszélyessé teszik. A Boráros-téri hídfő jelentékeny emelkedése még a mótoros járművektől is alapos nekirugaszkodást követel, amit viszont veszélyessé tesz a Ferenc-körútnak és a Soroksári-útnak a hídfeljáróban találkozó derékszögű keresztezése. A megterhelt lovaskocsikkal és teherautókkal a hídra való feljutás még kényelmetlenebbé válik. A Lónyay-utca és a Ráday-utca felől jövet komplikált vargabetűket vagy a forgalmas Ferenc-körúton kellemetlen fordulatokat kell végezni, hogy a hídra egyáltalában fel lehessen jutni. A Horthy Miklós-körtéren ismét teljes a közlekedési zavar. Mindenki, aki csak teheti, igyekszik ezt a teret elkerülni. Szent Imre herceg-úti vasúti átjárótól nyugatra eső területek gyorsabban és kényelmesebben közelíthetők meg az Erzsébet-hídon át. Viszont ennek ellenére is az új hidat veszik igénybe azok, akiknek *a híd természetes tápterületén* van dolguk.

Az a terület, amely a hídra közvetlen rá van utalva, támasztja alá a híd *lokális jelentőségét.* Természetesen azonban van a hídnak általános *székesfővárosi,* sőt *országos jelentősége* is.

Meg kell vallani, hogy mindaddig, amíg a Horthy Miklós-körtértől délre eső területeket meg nem rendszabályozzák, be nem kapcsolják a főváros életébe, a fejlődés feltételeit nem biztosítják, a híd helyi jelentősége aránylag kicsi. Mit keressen a közönség a Lágymányos-tó vidékének homoktengerében vagy posványaiban? Mit keressen a műegyetemtől délre fekvő részek rendezetlenségében? Az összekötő vasúti híd és a Kelenföld közötti töltés kínai falával elválasztott és visszafejlődésre ítélt lakótelepek: a Sósfürdő vidéke, a Bibic-telep, de a Lenke-út környéke is és a Horthy Miklós-út és a Délivasút vonala közé eső villaterületek sem adnak megfelelő alkalmat a hatalmas híd kellő kihasználására.

A híd általános jelentősége sem juthat a közlekedési rendszer és a kapcsolódó úthálózat megfelelő átszervezéséig kellő mértékben kifejezésre. Egészen más forgalmi gócpontot képvisel a Kossuth Lajos-utca és a Kálvin-tér, mint a Boráros-tér! A Buda déli részén kivezető, főként a Balatoni-, Dunaföldvári- és Bicskei-utakhoz nincs a hídtól közvetlen alkalmas összekötő út.

A korszerű városfejlesztési tudomány azon az alapon állt, hogy utakkal, hidakkal, közművekkel stb. kell irányítani és kikényszeríteni azt a városfejlődést, amely kívánatos. Azt hiszem, hogy ez helyes is. Különösen, ha megtörténnek mindazok az intézkedések, amelyek a kívánatos fejlődést biztosítani képesek. Meg vagyok győződve róla, hogy a *Horthy Miklós-híd is* — a pesti hídfő kedvezőtlen fekvési és közlekedési viszonyai ellenére is — *be fogja tölteni a maga városfejlesztési feladatait, ha konkréte megtörténnek azok az egyéb szükséges intézkedések is, amelyek Buda déli részének elképzelt fejlődését elősegíteni képesek.*

Mindenekelőtt gyors tempóban fel kell tölteni a lágymányosi-tó vidékét és ezen a területen parkok és tavak között meg kell építeni a *Nemzeti Stadiont* és az állandó *vásárvárost.* A Szent Korona-útjának kiépítését mielőbb be kell fejezni a Kelenföldi pályaudvarig, de aluljáróval tovább kell vinni a Kelenföldi pályaudvar alatt a Balatoni-műútig. Ez a megoldás önmagától meghatározza a *Budai Személypályaudvar* problémájának a megoldását is és pedig oly módon, hogy ebből a célból a jó közlekedéssel a város belsejéhez lényegesen közelebb hozott Kelenföldi pályaudvart kell korszerűleg átalakítani. Ez a megoldás a Budai Személypályaudvar kérdésére is hosszú időre pontot tehet. Viszont át kell építeni az Összekötőhíd—Kelenföldi pályaudvar közötti régi töltést is vagy vasbeton töltéssé, vagy pedig legalábbis úgy, hogy minden 40—50 lépésre széles aluljárók biztosítsák a normális összeköttetést a Szent Imre város belső és külső részei között. Buda legdélibb részének a Sósfürdő és Bibic-telep vidékének, az Örmezőnek út- és csatornarendezését az út- és csatornaügyi programm keretében végérvényesen rendbe kell hozni, úgy, hogy ezeken a területeken az élet és a fejlődés lehetősége ismét megindulhon. Megfelelőleg értékesíteni kell a Sósfürdőt. Át kell szervezni a Horthy Miklós-körtér közlekedését. Be kell közvetlenül kapcsolni a Szent Imre herceg-útja, Gömbös Gyula-útja, Délivasút vonalat a nagykörúti forgalomba stb. Bár el lehetünk készülve arra, hogy a Boráros-téri közlekedést és a hídfeljárót a közönség soha sem fogja megelégedéssel látni, hinni merem, hogy olyan átrendezés után, mint amilyenre vázlatosan utaltam, a Horthy Miklós-híd sem fog a felesleges erőfeszítések szimbólumává válni, ellenkezőleg, *meg fogja tudni indítani és ki fogja kényszeríteni azokat a hatalmas elgondolásoknak a valóraválását, amelyeket ehhez a hídhoz tervezői városfejlesztési szempontból fűztek.*

Meglepő, új elgondolással elkészült az új központi városháza vázlatterve

Küszöbön a tervpályázat kiírása

A központi városháza épülettömbjének kisebb vagy nagyobb részben való lebontásával, átépítésével, emeletráépítéssel való felemelésével a tervezők sokféle változatban foglalkoztak már és legutóbb a Forum-terv alkalmából került ismételten napirendre ez a nagy és nehéz probléma. Most azonban, mint a *Fővárosi Hirlap* beavatott helyen értesül, az új központi városháza kérdése, a Madách Imre-sugárút torkolatának kialakulása révén, a legkomolyabb formában foglalkoztatja a főváros vezetőségét. Elhatározott dolog, hogy a fővárosnak erre a legnagyobbszabású építkezési tervére

legközelebb kiírják a tervpályázatot.

Ennek a pályázatnak alapjául szolgáló *vázlattervek elkészítésével behatóan foglalkoznak a városházán,* ahol már több érdekes elgondolás született meg arra nézve, hogy a tervpályázat feltételeit megállapíthassák. Az egyik, a sokféle régebbi tervezgetéstől teljesen elütő, nagyon figyelemreméltó terv az, amely

a városházi épülettömb Károly-körúti fele helyén épületszárnyaktól három oldalról körülvett teret akar kialakítani.

A terv teljes épségében, minden ráépítés nélkül meghagyja a városházutcai, történelmi frontot, valamint az ehhez csatlakozó *középső épületszárnyat. A két szélső épületszárny,* amely a városházutcai fronttól a Károly-körútig nyúlik, *több emeletmagassággal megtoldva újjáépülne,* hasonlóképpen az ezekre az oldalszárnyakra merőleges, a Városház-utcával és a Károly-körúttal párhuzamos *keresztszárny is. A Károly-körúti front,* a két megmaradó oldalszárnynak Károly-körúti végződéseit kivéve, *lebontásra kerülne* és ezzel

a Károly-körútról az épülettömbbe benyuló hatalmas tér alakul,

amelyet két oldalról a két, sokemeletes oldalszárny, hátulról a felemelt keresztszárny határolna. Ez a tér, egybekapcsolódva a Madách Imre-sugárút szemben lévő torkolatával, illetve az ott kialakult térséggel, lenne az a *Forum,* amelyről egészen más megoldási formák között már sok szó esett.

Az érdekes terv gondoskodik arról is, hogy a mainál jóval magasabbra emelt épületszárnyak és a városházutcai történelmi épületrész között átmenet legyen.

Egy másik terv, amely különböző formákban felmerült már, ezzel a téralakító megoldással ellenkező úton halad. Ebben az elgondolásban

a lebontandó Károly-körúti front középső részén tizenötemeletes felhőkarcoló épülne,

amelyet hátulról a középszárny kötne össze a Városház-utcai fronttal. Ebben az esetben *a felhőkarcoló két oldalán alakulnának a Károly-körut felé nyiló térségek.*

Mind a két elgondolás érdekes. Az egyik impozáns tér kiképzésével hangsúlyozza, hogy a Forumon, a milliós város szivét jelentő városháza előtt állunk, a másik pedig a magasba nyúló, modern monumentálitással figyelmeztet erre. Hogy a tervpályázat majd ilyen alternativ megoldásnak ad-e lehetőséget, vagy a két elgondolás közül kiválasztja a megfelelőbbet, ez a legközelebbi időben kerül eldöntésre.

Miért van sikere az Igmándi-keserűvíz hirdetéseknek?

A reklámok iránt érdeklődő ujságolvasó közönség állandóan figyelemmel kiséri a Schmidthauer-féle **IGMÁND!** keserűvíz ötletes hirdetéseit. Mint az ismeretes, a vállalat ügyesen szerkesztett rövid versekben hívja fel a közönség figyelmét erre a páratlanul népszerű keserűvízre. Érdemes néhányat ideiktatni:

Ha betegség környékezi
Igmándi-víz megelőzi.

●

Ki Igmándnak vizét issza,
Életét meghosszabbítja.

●

Reggel iszik fél pohárral
Délben eszik jó étvággyal.

Ha nincsen étvágya, a nyelve sem tiszta —
Néhány korty Igmándi étvágyát meghozza.

●

Az Igmándi-vizben ősgyógyerő rejlik,
Mesterséges pótlás nem sikerült eddig.

●

Rossz gyomor, vagy szorulás,
Gyorssegély: Igmándi-forrás.

Az **IGMÁNDI** keserűvíz ezekkel és ezekhez hasonló hirdetéseivel hódította meg a közönséget. Kétségtelen, hogy nagyon eleven reklám, de az **IGMÁNDI** keserűvíz nagy elterjedtsége és népszerűsége mégsem egészen ennek tudható be, mert azt az **IGMÁNDI** keserűvíz elsősorban utánozhatatlan kiváló minőségével érte el.

Történelmi felelősséget érzünk és fontosnak tartjuk, hogy nyugalom, komoly munka és egység legyen

Vályi Lajos a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja hitvallásáról

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* csütörtöki klubvacsoráján dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnökkel az élükön, rendkívül nagy számban jelentek meg a párt tagjai. Csaknem teljes számban egybegyűltek a párt törvényhatósági bizottsági tagjai és közel kétszázan a kerületek funkcionáriusai és a kültagok. A politika nagy eseményei, amint látszik, csak fokozzák az együvétartozás érzését, amely a fővárosi párt harmonikus életében dominál.

A pártvacsora eseménye volt az a beszéd, amelylyel dr. *Vályi* Lajos törvényhatósági bizottsági tag, főtitkárhelyettes üdvözölte a párt új bizottsági tagját, dr. *Brózik* Félixet, aki az elhunyt, kiváló dr. *Pályi* Gyula ügyvédkamarai delegált örökébe lépett. Az üdvözlő beszéd, amelynek kapcsán dr. *Vályi* Lajos az aktuális politikai helyzetről és a fővárosi pártnak ezzel való kapcsolatáról tett nagy figyelmet keltő kijelentéseket, a következő volt:

— Mai pártvacsoránkon először ül közöttünk törvényhatósági bizottsági tagi minőségben dr. *Brózik Félix*. Annak, hogy felszólalásomhoz néhány perere türelmeteket kérem, célja az, hogy pártunk nevében szeretettel köszöntsem dr. *Brozik* Félixet és kifejezésre hozzam azt a kívánságunkat, hogy törvényhatósági bizottsági tagi működése áldásos és sikeres legyen. *Brózik* Félix feladata súlyos, mert a sors akaratából egy olyan helyet foglal el a pártban, amely hely nemcsak általános megbecsülésben részesült a párt minden tagja részéről, hanem nagy, megbízható értéket képviselt a párt munkájában és életében. Mi azt várjuk *Brózik* Félixtől, hogy ő e felelősségteljes örökségnek meg fogfelelni és be fogja tudni tölteni a hozzáfűzött reményeket úgy is, mint az életnek szorgalmas munkása, úgy is, mint szakember és úgy is, mint magyar hazafi. Pártunknak ezekre a kvalitásokra szüksége van, talán soha inkább, mint ma.

— Ha azt keresem, hogy mi az a legjellegzetesebb érték, amivel a mi pártunk a törvényhatósági bizottság életéhez járult, ezt *a komoly, alapos, felkészült, szakszerű munkában* találom meg. Ezt szerénytelenség nélkül megállapíthatjuk, mert köztudomású és ellenfeleink is elismerik.

A mi pártunk munkája a megfontoltságot, a tervszerűséget, a nagyvonalúságot vitte a székesfőváros életébe.

Elég, ha arra hivatkozom, hogy az *üzempolitikai bizottság Zsitvay* Tibor pártelnökünk vezetésével a székesfőváros legkényesebb kérdéseit tárgyalja évek óta programszerűleg és az egész, szinte áttekinthetetlen anyagot rendszerezve, immár a konzekvenciák levonása felé halad, abban a biztos tudatban, hogy *munkája a székesfőváros közönségének a hasznára fog válni.* De a mi pártunk vezeti *a tervszerű városrendezés és városfejlesztés munkáját.* A mi pártunkból pattant ki az *út- és csatornaügy tervszerű megoldásának a gondolata.* A mi kezdeményezésünk *a szerves pénzügyi program.* Mi harcolunk *a tervszerű iskolapolitikáért* stb. stb. Nagy és kis kérdésekben egyforma felkészültséggel és hozzáértéssel állunk ki a meggyőződésünk mellett, amelyet sohasem befolyásolnak mellékszempontok, hanem a jónak egy mindenekfölött való keresése és akarása, amely olyan szuggesztivitással sugárzik ki a pártból, hogy a többi pártokra is átterjed és ez az oka annak, hogy a közgyűlési terem a politikai izgalmak és vitatkozások helyett a legkomolyabb munka területe lett, amelyet a polgári és magángazdasági munkatermek higgadt és nyugodt atmoszférája jellemez.

— Bátran állíthatjuk, hogy az elmult három esztendőben pártunk olyan értékes és olyan alapos munkát végzett, hogy mi nyugodt lelkiismerettel állhatunk minden izgalom közepén, *nekünk nincs szükségünk idegességre és visszavonásra, mert a mi lelkiismeretünk nyugodt.*

— És politikailag is nyíltegyenesen járjuk azt az utat, amelyet pártunk megalapítója és vezére, Gömbös Gyula kijelölt.

— Gömbös Gyula programja izzó magyar program volt és *mi ebből az izzó magyar programból soha nem engedtünk egy jottányit sem.* Azzal nekünk is számolnunk kellett, amivel Gömbös Gyulának magának is számolnia kellett, hogy az ő programja egyik napról a másik napra megvlósítható nem volt, ehhez a programhoz is meg kellett érni az időknek. És mi úgy érezzük, hogy *Gömbös Gyula eredeti programjának megvalósítására az idő megérett,* az idő sokkal alkalmasabb ma, mint Gömbös Gyula életében volt.

Mi nem Gömbös Gyula programjának a revideálását, hanem ennek a programnak a maradéktalan végrehajtását akarjuk.

És ebben a tekintetben minket senki részéről sem szemrehányás nem illethet, mert *lépésről lépésre haladtunk ennek a programnak a beérlelése és megvalósítása felé!* Akik ezt kétségbe akarnák vonni, azoknak csak egyet felelhetek: *nem ismerik a mi munkánkat, nem vették maguknak azt a fáradságot, hogy a munkánk felbecsülésébe belemélyedjenek.* Ha bírálni akarnak, ám alaposan vizsgálják meg azt, hogy mit végeztünk, hogy meggyőződhessenek annak az igazságáról, amit elmondtam.

— A fővárosi politikának szövevényes és nehéz kérdéseiben azt tanultuk meg, hogy *kicsi és nagy dologban egyaránt megfontoltságra, hozzáértésre, a megtendő intézkedések hatásainak kiszámítására és mérlegelésére van szükség.* Nem lehet csodálkozni azon, ha mi ezt a tapasztalatunkat és *az ebből származott meggyőződésünket akarjuk érvényesíteni azokban a nagy politikai kérdésekben is, amelyek most már nemcsak a székesfőváros közönségének az érdekit, hanem az egész nemzetnek az életét érintik.*

Ne higyje senki azt, hogy mi, akik Gömbös Gyula programjával a nemzeti és a keresztény gondolat alapján szereztük meg a székesfőváros közönsége széles rétegeinek a bizalmát, mi nem éreznénk azt, hogy mit akar a magyar közvélemény.

És ne higyje senki, hogy mi a közvélemény követeléseit megvalósítani nem akarnánk. De az a meggyőződésünk, hogy *ennek evolúciós úton* kell történnie.

Az alkotmányosság és a természetes fejlődés keretei között építeni akarunk

és *nem akarunk rombolni, mert ma hiányoznak a* magyar gazdasági életben azok a gazdasági tartalékok, az a vérbőség, amely a lerombolt értékek újraépítését biztosítja. Mi nem tudjuk elképzelni, hogy a nemzet életét és jövőjét kockáztatni lehessen. Nemcsak, hogy az úgynevezett politikai felelősség szólamai nem adnak erre jogcímet, de még az életünk feláldozása árán se kockáztathatjuk a nemzet életét. Gyorsan is lehet alapos munkát végezni! A törvényes keretek is megadják a magyar életben a fejlődés lehetőségeit!

Történelmi felelősséget érzünk, ma jobban, mint máskor. Hallatlanul fontosnak tartjuk, hogy az országban nyugalom, komoly munka és egység legyen. Lehetnek jobboldali pártok, amelyek türelmetlenebbek nálunknál, de magyarabbak nem lehetnek mint mi.

— Mi is ugyanazt akarjuk elérni, mint minden nemzeti alapon álló jobboldali párt, de olyan úton, amelyen csak előrehaladás van és visszaesés nem lehetséges, amely kizárja azt, hogy lidércfénnyé váljék csupán az a pirkadás, amit mi a trianoni éjszaka egén végre feltünni látunk.

— És ezért az álláspontunkért az egész világgal szemben vllalnunk kell és vállaljuk is a felelősséget.

— Amint látod tehát kedves barátunk, Brózik Félix, ma kemény időkben jöttél közénk, olyankor, amikor egész férfiakra, nyugodt megfontoltságra, kötélidegekre van szükség. Mi meg vagyunk győződve róla, hogy hűséges és kitűnő katonája leszel annak az arcvonalnak, amely ime, most testvéri szeretettel magába fogad.

A beszédet, amelyet sokszor megszakított a helyeslés, lelkes éljenzéssel fogadta a pártvacsora nagyszámú résztvevője, ezzel is dokumentálva azt az együttérzést, amely az egész pártot a nemzeti célokért való küzdelemben egybeforrasztja.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

HÍREK A PÁRTBÓL

Zsitvay Tibor látogatása a kerületekben. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja új pártalkotmánya értelmében a kerületekben megtörtént az újjászervezés. Ebből az alkalomból dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök sorra meglátogatja a kerületeket. Eddig a IV., V., XIII. és XIV. kerületet kereste fel és mindenütt lelkes ünneplésben volt része. Most soron következik a II. kerület, ahol az elnöki látogatás alkalmából pártvacsorát rendeznek *Zsitvay* Tibor tiszteletére.

Husvéti szünet a pártban. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja központjában április 13-án, szerdán kezdődik a husvéti szünet, amely alatt sem hivatalos órák, sem fogadtatások nem lesznek. A munka 20-án, szerdán kezdődik meg ismét. Nagycsütörtökön a szokásos heti klubvacsora elmarad. A klubélet a 21-én tartandó csütörtöki vacsorával indul meg a szünet után.

Usetty Béla és Tóth András beszámolója Kőbányán. A X. kerületi pártszervezet 48. körzete gyűlést tartott, amelynek keretében dr. *Usetty* Béla és vitéz dr. *Tóth* András országgyűlési képviselők tartottak beszámolót. *Szieberth* Imre kormánytanácsos, kerületi alelnök üdvözlő szavai után vitéz *Tóth* András hazafiságtól izzó szavakban az Anschlussnak a magyar politikára való hatásáról beszélt. *Usetty* Béla a miniszterelnök győri beszédét taglalta. Különös nyugalomra van most szükség, mert a hisztéria csak árthat nekünk, az építő munka főfeltétele a nyugalom. Hozzunk áldozatot — mondta — az ád díszt a keresztény eszmének, a szív és lélek teszi az embert és kapcsolja nemzeti közösségbe. *Kreizler* Sándor körzeti elnök, zárószavaiban köszönetet mondott a képviselőknek megnyugtató és serkentő szavaiért. Mély hálával emlékezett meg ezután *Horthy* Miklós kormányzó szózatáról, majd *Darányi* Kálmán miniszterelnök győri bejelentéséről. A gyűlésen jelen voltak *Dongó* Orbán kerületi elnök, *Halter* Károly törvényhatósági bizottsági tagok és a kerület vezető politikusai közül sokan mások.

Élénk pártélet az V. kerületben. Az V. kerületi pártszervezetben rendkívül élénk volt a pártélet az utóbbi hetekben. Nagy erősödést mutat a taglétszámban a kispolgárok és munkások csoportja, amelyet *Szécsi* Pál ügyvezető alelnök irányít. A csoport nagyszabású márciusi ünnepélyt rendezett, amelyen melegen ünnepelték *Krompaszky* Miksa volt kerületi pártelnököt is, abból az alkalomból, hogy az országgyűlés tagja lett. A pártszervezet maga is rendezett márciusi ünnepséget, amelynek *Krompaszky* Miksa országgyűlési képviselő, dr. *Fábián* László kerületi elnök, *De Sgardelli* Caesar és *Lóskay* István voltak a szónokai. Ezt az összejövetelt is felhasználta a polgárság arra, hogy *Krompaszky* Miksát ünnepelje. Legutóbb dr. *Fábián* László elnöklésével tagértekezleten tárgyalták le a kerület közlekedési és szociális problémáit. *Dunay* Béla, *Wottitz* Pál, dr. *Takách* László, *Kovács* Bálint, *Magyar* Pál, *Dávid* József, *Szécsi* Pál, *Szombathy* Kálmán és dr. *Kossányi* Dezső kerületi alelnök tettek előterjesztéseket az értekezleten. A kerület két kaszinója, a *Lipótvárosi Társaskör* és a *Lipótvárosi Polgári Kaszinó* fényes ünnepi vacsorán ünnepelte *Krompaszky* Miksát. A kerület *női tábora* dr. *Bálint* Károlyné és *Kemény* Tibor rendezésében műsoros estét rendezett a Lipótvárosi Polgári Kaszinóban. Április 27-én tagértekezlet lesz, amelyen az általános politikai helyzetet és a kerületi problémákat beszélik meg. Dr. *Fábián* László kerületi elnök bevezetője után dr. *Kossányi* Dezső, *Szombathy* Kálmán és *Lóskay* István előadók szólalnak fel.

Vitaest a földbirtokreformról. A VIII. kerületi pártszervezet ifjusági csoportja zsufolásig megtelt párthelyiségében dr. *Károlyi* Ferenc elnökletével vitaestet tartott. *Kovács* Imre előadó „Alföld népe" cimü előadásában érdekesen fejtegette az 1848. óta történt földbirtokreformot. Kitért a hitbizományi reform végleges rendezésére, majd a gazdasági népoktatás, a munkabérszabályozás és a hitelélet szükségszerűségét fejtegette. Ezután vita következett, amelyben értékes felszólalások hangzottak el.

A terézvárosi hadirokkantak és hadiözvegyek a Vasuti és Hajózási Klubban tartották közgyűlésüket. Sárkány Ferenc törvényhatósági bizottsági tag, elnök, nagy tetszés közben tartotta meg évi beszámolóját. Schödl Ferenc, Lajtai Jenő és Székely Miklós jelentései után vitéz dr. Árvátfalvi Nagy István országos elnök foglalkozott a hadirokkantak, frontharcosok és vitézek táborában rejlő nagy erkölcsi értékkel. Szendy Károly polgármester képviseletében Horváth Vidor tanácsjegyző a székesfőváros támogatásáról biztositota a hadirokkantakat. A tisztújitás során elnök lett ismét Sárkány Ferenc törvényhatósági bizottsági tag, aki ezt a tisztséget eddig három ciklusun át viselte. Társelnökök lettek: dr. Cseh-Szombathy László országgyűlési képviselő, Herzum János, Buzárdes Ignác, alelnökök; Schödl Ferenc, Wlassics Géza táborl alesperes, dr. Kécsy Valérné, h. ügyvezető igazgató Toterer Gábor, főtitkár Lajtai Jenő, főpénztáros Kelló Pál. A közgyűlés sürgönyileg üdvözölte Horthy Miklós kormányzót, József kir. főherceget és Röder Vilmos honvédelmi minisztert. A közgyűlést disztáborozás követte, melyen vitéz dr. Árvátfalvi Nagy István országos elnök mondott pohárköszöntőt a kormányzóra.

TOLNAI FERENC
Bpest székesfőv. gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fütés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ● Telefon: 386-650.

Különös bonyodalom támadt

Ujpest városa és a szennyvíz-átemelő tervezői között

„Szellemi munkát nem lehet árlejtés útján biztosítani"

Dr. *Endre* László, Pest vármegye alispánja, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, erélyes rendelkezésekkel igyekszik megszüntetni azt a tarthatatlan helyzetet, hogy az ujpesti Népsziget melletti Dunaágat az oda beömlő szennyvizek veszélyeztessék. A Dunaágnak tudvalevőleg a Trianoni gát felépítése óta nincs lefolyása és a holt vízből a szennyvizek nem jutnak a Duna sodrába. Ezért kell ezen az állapoton segíteni.

Az alispán rendeletet intézett tizenhat ujpesti gyárhoz, hogy negyvenöt napon belül készíttesse el a *szennyvízelőtisztító* berendezés tervét, ugyanakkor utasította Ujpest polgármesterét, hogy záros határidőn belül *készíttessen tervet szennyvízátemelő telepről.* Ennek a szennyvízátemelőnek segítségével jutna majd Ujpest mélyebben fekvő városrészének csatornahálózatából a szennyvíz abba a magasabban fekvő újpesti gyüjtőcsatornába, amely — terv szerint — *kapcsolatot nyerne a székesfőváros rákosvölgyi főgyüjtőcsatornájával.*

Ujpest képviselőtestülete az alispáni rendelet értelmében elhatározta a szennyvízátemelő berendezés megtervezését és *a terv elkészítésére 5000 pengőt szavazott meg.* Az erről szóló határozatot az iparügyi miniszternek is megküldötték, aki a terv elkészítésére három szakértőt ajánlott. Ezek a szakértők: *Becsey* Antal gépészmérnök, a székesfőváros törvényhatósági bizottságának örökös tagja, *Farkas* Kálmán nyugalmazott államtitkár és *Zarka* Elemér mérnök.

Ezekután Ujpest polgármestere felhivást intézett a három szakemberhez, hogy tudassák a várossal, *milyen feltételek mellett készítik el a tervet.* Ezen a ponton váratlan bonyodalom keletkezett az ügyben. *Farkas* Kálmán, az egyik tervező jelentést tett Ujpest város felszólitásáról a *Mérnöki Kamarának,* amely erre táviratban fordult dr. *Pohl* Sándorhoz, Ujpest minap megválasztott polgármesteréhez és *tiltakozott a tervezői megbízás formája ellen.* Táviratában arra kéri a Mérnöki Kamara Ujpest polgármesterét, hogy *„a csatornázási tervek készítésére kibocsátott árajánlati felhivást vonja vissza"*, mert a belügyminiszternek három év előtt kelt véghatározata *„szellemi munkák árlejtés útján való biztosítását tiltja."*

A Mérnöki Kamara távirata meglepetést keltett az ujpesti városházán. A polgármesternek az a felfogása az ügyben, hogy nem óhajtott a terv elkészítésére árlejtést tartani, *csupán tájékozódás céljából kérdezte meg a tervezőket,* hogy munkájukért milyen díjazást igényelnek.

Tanulmányozzák a gázfogyasztási árak mérséklését

Véssei Ede, a Gázművek vezérigazgatójának javaslata az üzempolitikai bizottságban — Próbaút a fagázmótoros autóbusszal

Amióta a székesfővárosi *Elektromos Művek* életbeléptette új fogyasztási tarifáját, bebizonyosodott, hogy a díjszabásmódosítás nem csökkentette az igénybevett árammennyiségeket, hanem *még tekintélyesen emelkedett is a fogyasztás.*

Ez a körülmény az oka annak, hogy a főváros vezetősége az üzempolitikai bizottság idevonatkozó véleménye alapján a közeljövőben *modernizálni kívánja a gázfogyasztási tarifát is.* Jelenleg, mint az köztudomású, a gáz köbméteréért 20 fillért fizet a főváros közönsége, a most elkészült javaslat szerint azonban

jelentékeny ármérsékléssel lehet számolni.

Zsitvay Tibor dr. elnöklésével a legutóbb foglalkozott a gáztarifák módosítási tervével az üzempolitikai bizottság. *Véssei* Ede, a *Gázművek* vezérigazgatója terjesztette elő javaslatát, amelynek lényege az, hogy a blokktarifát terjessszék ki mindazokra a fogyasztókra, akiknek háztartásában takaréktüzhelyen kívül vízmelegítő, vagy fűtőkályha is van, mégpedig olyképpen, hogy

a tőfogyasztást továbbra is 20 fillérrel számlázzák, az ezenfelüli igénybevételnél azonban mindössze 12 fillért kelljen fizetni.

Az előzetesen megejtett számítások szerint a bevezetés átmeneti idejében sem kell attól a veszélytől tartani, hogy jelentékenyebb kiesések mutatkoznának a fogyasztásnál, mert legfeljebb másfélszázezer pengőre rúgna az az összeg, amely az átmeneti időben mint elmaradó haszon terhelné a *Gázművek* költségvetését.

Javasolta a vezérigazgató azt is, történjék döntés arra nézve, kivánatos lenne-e a termikus tarifára való áttérés, ami azt jelenti, hogy a köbméterkinti eladást megszüntetnék és *áttérnének a kilokalóriára.* Ha ez megtörténnék, akkor a mai 20 filléres tarifának egy kilokalóriára vonatkoztatva 5 fillér, a 12 filléres kedvezményes tarifának *3 fillér felelne meg.*

Európában eddig egyedül Angliában történtek ilyen irányban kezdeményezések, több nagy ország foglalkozik azonban hasonló tervek megvalósításával.

Az üzempolitikai bizottság helyesléssel fogadta a vezérigazgató javaslatát és olyan értelmű határozatot hozott, hogy *a termikus fogyasztássi tarifa előkészítésére vonatkozóan megteszi a szükséges intézkedéseket,* illetve folyamatba téteti az idevonatkozó gyakorlati irányú számításokat.

Véssei Ede előadásának következő részében kiterjeszkedett a különböző lakástípusok szokványos gázfogyasztására, megállapítva, hogy az egyszobás lakások bérlői az új lépcsőzetes tarifa bevezetése esetén semmivel sem kerülnének előnytelenebb helyzetbe a mainál, *a többszobás lakásoknál pedig határozottan előnyösebb helyzet állana a fogyasztókra nézve elő az eddiginél.*

A bizottság tagjai általában helyesléssel fogadták a vezérigazgató javaslatait, elhangzottak azonban olyan vélemények is, hogy *a blokktarifa a fogyasztás mérvére való tekintet nélkül kiterjesztendő lenne valamennyi fogyasztóra,* mert nem szabad a kedvezményes árakat ahhoz kötni, hogy a fogyasztók a gáztüzhelyen kívül lakásukban más gázüzemű berendezéseket is igénybe vegyenek. Ezt a felfogást az üzem vezérigazgatója nem osztotta, mégpedig azzal az indokkal, hogy ebben az esetben a várható bevételi kiesés körülbelül *megnyolcszorozódnék,*

viszont az egymillió pengőn felüli összegnek kigyensúlyozása a Gázművek háztartásában már rendkívüli nehézséggel járna.

Végeredményben úgy határozott az üzempolitikai bizottság, hogy *általánosságban magáévá teszi az üzem tarifamódosítási javaslatát,* a részletekre vonatkozóan azonban meghallgatja a szakértők véleményét. Különösen áll ez a termikus árszabásra való áttérés kérdésénél, aminek az a magyarázata, hogy ez a rendszer teljesen újszerű, feltétlenül kívánatos tehát, hogy a legalaposabb körültekintéssel vizsgáltassanak meg azok a feltételek, amelyek e rendszer életbeléptetése esetén befolyást tudnak gyakorolni.

Érdekes része volt az üzempolitikai bizottság tárgyalásának az, amelyben *a bérházak központi melegvízellátásának kérdéseivel foglalkoztak.* A *Gázműveknek* az a feltétlenül kívánatos érdeke, hogy a jövőben mind nagyobb mértékben vegyék igénybe fűtési és melegvízszolgáltatási célokra a gázt, ez azonban csak akkor történhetik meg, *ha propagandisztikus célok szolgálatában egészen kivételes engedményeket biztosítanak a háztulajdonosok számára.*

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a Gázművek vezetősége azt indítványozta, járuljon hozzá az üzempolitikai bizottság ahhoz, hogy a bérházak központi melegvízellátására szolgáló havi gázmennyiség ama részét, amely a bérházak szobaszámának tízszeres számértékét meghaladja, köbméterenkint 7 fillér egységárral számolhassa el. Melegvízszolgáltatási célokra a Gázművek egyelőre *évi hatmillió köbmétert tudna biztosítani,* ennél nagyobb mennyiséget csak akkor, ha az óbudai gázművet jelentékeny költséggel nagymértékben kibővítené.

A BSzKRT-tarifareform előkészítése

A székesfőváros üzempolitikai bizottsága az elmult héten, csütörtökön délután *Zsitvay* Tibor dr., majd *Harrer* Ferenc elnöklésével folytatta

a BSzKRT-tarifareform elkészítésével kapcsolatos kérdések

tárgyalását. Az ülést melőzően a bizottság tagjai és szakértői a Külső-Bécsi-úton közlekedő trolleybuszt üzemben *megtekintették és próbautat tettek a fagázmotoros autobusszal is.* A részletes elméleti és gyakorlati tájékoztatást *Paulini* Alfréd BESZKÁRT-igazgatóhelyettes adta meg. Az ülésen *Patz* Sándor igazgató előadásában tüzetesen

megvizsgálta a bizottság a villamos, az autóbusz és a trolleybusz üzemi költségeit és gazdaságos alkalmazásuk feltételeit.

Majd rátértek az autobuszközlekedésnek és a vele kapcsolatos tarifapolitikai elveknek a tárgyalására. Foglalkoztak még a HÉV viteldíjrendszerének a kérdésével is.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kútgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

STELCZER JÁNOS
Telefon: 293—725.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • IRODÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fióküzlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Asszaltkocsiút és gyalogút készítést, fedéllemez, facement, préseltkavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállít: Fedéllemezt, bőrlemezt, asszalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyitermékot, valamint gépszirt, kocsikenőcsöt és kiöntő asszaltot.
Díjmentes ajánlatok.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyagmegtakarítás.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—881

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerü nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. — * — TELEFON: 293-631.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

Kiváló minőségü
chamotte téglák
jutányosan kaphatók.
FERENCVÁROSI GÁZGYÁR ÉSZEREJÉSI IRODÁJA,
IX., KOPPÁNY-UTCA 2—4. Telefon: 134-054.

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.887.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A FŐVÁROSI HIRLAP

legközelebbi száma — a közbeeső husvéti ünnepek miatt — április 27-én jelenik meg.

Az idegenforgalom mint külpolitikai propaganda címmel figyelemreméltó előadást tartott az *Országos Nemzeti Klubban Markos* Béla dr., a főváros idegenforgalmi hivatalának aligazgatója. Megállapította, hogy a propaganda munkájába az államok egyrészt a különleges kedvezményekkel, másrészt az idegenforgalom akadályainak elhárításával kapcsolódhatnak bele. Tekintve azonban, hogy az idegenforgalom ma már nemcsak gazdasági jelenség, hanem a nemzeteket egymáshoz közelebb hozó híd, *komoly külpolitikai propagandalehetőség van benne.* A nagy tetszéssel fogdott előadásért a klub elnöke, *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester mondott köszönetet.

Rosta János tanácsnok előadása a piarista diákszövetségben. Most tartotta szokásos összejövetét a Gellért-szálló márványtermében a budapesti piarista diákszövetség. Az összejövetelen *Oswald* István, a Kuria nyugalmazott elnökének vezetésével megjelentek *Ugron* Gábor, *Lampel* Hugó, *Mutschenbacher* Emil, *Zubriczky* József, *Hültl* Hümér és Dezső, *Matta* Árpád, *Schuler* Dezső, *Szitár* Ferenc, *vitéz Adler-Rácz* József, *Hunkár* Béla, *Párdány* Emil és *Balanyi* György igazgató vezetésével a tanári kar számos tagja. Az összejövetel keretében *Rosta* János fővárosi tanácsnok tartott előadást Budapest élelmezéséről. Kimutatta, hogy a főváros lakossága évenként több mint 150 millió liter tejet, 80 millió kiló kenyeret, 65 ezer vagon burgonyát, 350 ezer hízott sertést és 42 ezer vágómarhát fogyaszt el. Az előadásért *Oswald* István mondott köszönetet.

A Közmunkatanács ülése. A *Közmunkatanács* minap tartotta ülését *Bessenyey* Zénó elnöklésével. Foglalkoztak a margitszigeti szabad színpad ügyével és elhatározták egy olyan *kft* létesítését, melyben vezető szerepe lesz az állami színházak vezetőségének. A *Nemzeti Szalon* újabb építkezéséhez, illetve bővítéséhez nem járult hozzá a tanács, mert *nem akarja, hogy az Erzsébet-tér elveszítse park-jellegét.*

Májusban Budapestre jönnek a Városok Nemzetközi Szövetségének vezetői

Május havában érdekes tanácskozások színhelye lesz Budapest. A *Városok Nemzetközi Szövetségének* brüsszeli központja arról értesítette a *Magyar Városok Országos Szövetségét*, hogy május közepén Emil *Vinck* belga szenátor, a nemzetközi szövetség főtitkárának vezetésével a magyar fővárosba érkezik Anglia, Németország, Svájc, Franciaország, Hollandia, Csehország és Svédország városszövetségének vezetősége, hogy itt konkrét megbeszéléseket folytassanak a Budapesten 1940-ben megrendezésre kerülő nemzetközi városkongresszus tárgysorozatára felveendő témákat illetően. Európai hírű nevek viselői érkeznek ez alkalommal a fővárosba, így többek között *Sellier*, a párisi községtanács elnöke, dr. Kurt *Jeserich*, a német közigazgatástudományi intézet igazgatója, a birodalmi gyülés alelnöke, *Schultheis*, a zürichi községtanács elnöke. A városszövetségek képviselői budapesti tanácskozásaik végeztével a román fővárosba utaznak, ahova a nemzetközi szövetség tanácsülést hívott egybe. Ezen a tanácsülésen már beszámolnak a budapesti tárgyalások eredményéről is.

A *Magyar Városok Országos Szövetsége*, amelynek élén *Szendy* Károly polgármester áll, nagy felkészültséggel folytatja máris a két esztendő mulva lezajló kongresszus munkálatait. *Lukács* Ödön nyugalmazott miniszteri osztályfőnök, ügyvezető alelnök az összes magyar városoktól széleskörű statisztikai adatok beküldését kérte, mert a kongresszus alkalmából külön kiadványokban részletes összefoglalást kíván nyujtani a magyar szövetség az ötvenöt magyar város jelentőségéről a külföld városvezetőinek.

József Ferenc kir. herceg elnöklésével ülésezett a Nemzetközi Fürdőszövetség. A mult év októberében Budapesten rendezett első nemzetközi fürdőügyi kongresszus egyik legfontosabb eredménye volt a *Nemzetközi Fürdőszövetség* megalakulása *Budapest központtal.* A kongresszuson határozták el, hogy a Szövetség alapszabályait az idei tavaszon *Budapesten szövegezik meg.* A határozat értelmében vitéz dr. *József Ferenc* kir. herceg meghívására most Budapestre érkeztek a nemzetközi szövetség tagjai, akik hétfőn a Szent Gellért-szállóban, a királyi herceg elnöklésével megkezdték tanácskozásaikat. Délben *József Ferenc* királyi herceg adott dejeunert a nagybizottság tagjai tiszteletére. Hétfőn délután folytatták a megbeszéléseket a Palatinus-szállóban. Hauptmann Gerhardt *Schmidt* a német kormány kiküldötte, *Nechkovitch* jugoszláv kormánymegbízott, majd dr. R. *Moncorgé*, a Francia Fürdőügyi Szövetség elnöke tettek előterjesztést az együttműködés biztosítására. Kedden délben *Szendy* Károly polgármester a Szent Gellért-szállóban ebéden látta vendégül a bizottság tagjait, este pedig dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, mint a Gyógyhelyi Bizottság elnöke adott vacsorát tiszteletükre.

A hősök napját a temetőben ünneplik meg az idén

A világháborúban elesett hősök emlékének megünneplésére törvényes rendelkezés kötelezi a városokat és községeket. Az ünnepséget, amelynek kijelölt napja május utolsó vasárnapja, a Hősök Emlékműve előtt ünnepelték meg eddig. Az idén éppen ezen a napon, *május 29-én az Eucharisztikus Kongresszus főünnepségének színhelye lesz a Hősök tere* és így vitássá vált, hogy vajjon a szokott helyen megtartható-e a hősök napja.

Az illetékes kormányhatóságok, a főváros és az Eucharisztikus Kongresszus vezetősége tanácskozásokat folytattak ebben az ügyben és felmerült az a gondolat is, hogy a hősök emlékünnepét az Eucharisztikus Kongresszus nemzetközi sokadalmának színe előtt tartsák meg. Erről a tervről azonban technikai okokból le kellett tenni és a megtartott tanácskozások során úgy döntöttek, hogy *az idén kivételesen a hősök temetőjében tartják meg a hősök napjának ünnepségét.*

A BSzKRT-, BHÉV- és Autobusz-alkalmazottak ünnepi táborozása. A tűzharcos közlekedési alkalmazottak április havi dísztáborozásán *De Sgardelli* Caesar főcsoportelnök nagyhatású elnöki megnyitója után *Gecső* Gyula vezetőtiszt ismertette a szakbizottság egyéves beszámolóját, majd *Kölmönte* Ferenc titkár jelentése és *Ujvári* Bertalan körzetvezető tájékoztató beszéde következett. *De Sgardelli* Caesar főcsoportelnök ezután a bajtársi tábor nevében díszoklevéllel, majd *Takách Tolvay* gróf az országos elnökség nevében bronz dísz-érdeméremmel tüntette ki a BSzKRT frontharcos mozgalom életrehívóit, *Gecső* Gyula, *Kölmönte* Ferenc BSzKRT tisztviselőket, valamint *Takács* István BHÉV főintézőt. *Sztudinka* Béla dr., a BSzKRT felügyelőbizottságának elnöke, szőv. törv.-hat. biz. tag ismertette, hogy a tűzharcos törvény rendelkezései az összes fővárosi közlekedési alkalmazottakra is vonatkoznak.

Próbaképen 200 dohányautomatát állítanak fel. Mint ismeretes, külföldi mintára a *Magyar Dohányjövedék* is foglalkozik a gondolattal, hogy *dohányautomatákat állítson fel az utcákon.* A trafikosok egyrésze nem szívesen veszi ezt az ötletet, mert félnek az automaták konkurenciájától. Ebben részben igazuk is van, a helyes megoldás ugyanis az lenne, *ha az automata a trafikosnak nem konkurense, hanem kiegészítője lenne,* vagyis az automata akkor működnék, amikor a trafik zárva van. Ez esetben természetszerűen az automata kezelője és haszonélvezője az illető trafikos lenne. Egyelőre a *Dohányjövedék* is kísérletként állít be 200 automatát és majd az eredmények után döntenek arról, hogy valóban behozzanak-e az országba 2000 gépet, amelyet a Theodore *Braun* bécsi cég gyárt.

Idegenforgalmi kapcsolat Budapest és a francia Riviera között. Néhány nap óta Budapesten tartózkodik Stephan *Lenke* cannesi magyar származású ujságíró, aki a cannesi idegenforgalmi bizottság megbízásából azért jött Budapestre, hogy szorosabb kapcsolatot teremtsen idegenforgalmi szempontból *Budapest és a francia Riviera között.*

Pest vármegye a középkor alkonyán: ez volt a címe *Gárdonyi* Albert dr., Budapest nyugalmazott főlevéltárosa előadásának, amelyet a *Történelmi Társulatban* tartott. A szellemes, élvezetes és mindvégig ujdonságokkal szolgáló előadást *előkelő tudós közönség hallgatta végig.*

Köz- és magánalkalmazottak figyelmébe. *Rákoszentmihályon a MÁV. állomással szemben* 190—208 négyszögöles villatelkek kedvező fizetési feltételekkel eladók. A Nyugoti pályaudvartól vonaton cca *15 perc. Olcsó utazás.* Felvilágosítás: I., Mészáros-utca 34. Telefon: 156—682.

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Április 21-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.
TELEFON: 115—416.

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmonium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

HANTOS TESTVEREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője: Magyarország ranykoszorús mestere.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata. tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-u. 5. Tel.: 127-670.

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 182-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán u. 26.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Gazdasági Értesítő

Ujabb fordulat az Elektromos művek adminisztrációjának gépesítése körül

Németországból akarják megrendelni az amerikai adminisztráló gépet, amelynek valutáris bonyodalmait még nem sikerült megoldani

Megírta a *Fővárosi Hirlap*, hogy az Elektromos Művek a racionalizálás során adminisztrációjának gépesítésével foglalkozik. A gépi berendezésre már megállapodást is kötött egy amerikai vállalattal, de a gép üzembehelyezésének és ezzel egyúttal a szerződés érvényre jutásának *váratlan valutáris bonyodalmai* merültek fel és a terv keresztülvitelének kénytelen elodázása időt és alkalmat adott arra is, hogy *a gépesítéssel szemben különböző aggodalmak jussanak kifejezésre.* A bonyodalmas kérdés fejleményeiről és jelenlegi állásáról *beavatott helyen* a következő felvilágosítást adták a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Az Elektromos Művek adminisztrációját tudvalévőleg gépesített rendszerre kívánja átszervezni és ebből a célból megfelelő gépi berendezés beszerzése mutatkozott szükségesnek. Az erre vonatkozó tárgyalások *a Hollerith-féle lyukkártya-rendszerű gép* beszerzésére vonatkozólag abba a stádiumba jutottak, hogy az amerikai cég budapesti képviseletével a gépezet bérletére vonatkozólag megállapodást kötött az Elektromos Művek. Azért állapodtak meg *bérletre* és nem megvételre vonatkozólag, mert az amerikai gyár *a gépeket nem adja el, csupán bérlet formájában bocsátja rendelkezésre.* A gyárral kötött szerződés értelmében az Elektromos Művek *évenként 120.000 pengő bért fizet*, amihez még hozzájárulnak a speciális, Magyarországon nem gyártott *papíranyag költségei.* Ezek hozzávetőlegesen évenkint *80.000 pengőt* tehetnek ki.

A szerződés szerint a gyár a gépeket Budapestre szállította, ahol ezeket a Vámházban tárolták. A gépek ott is rekedtek, mert

a Nemzeti Bank nem volt hajlandó a szükségelt devizákat rendelkezésre bocsátani.

A bér ugyanis a szerződés szerint *dollárban volt fizetendő*, azonban hosszadalmas tárgyalások után a gyár budapesti képviselete odamódosította a bérleti összegre vonatkozó megállapodást, hogy *a bér pengőértékben is fizethető.* A Nemzeti Bank azonban ebben a formában sem volt hajlandó a bérleti összeg biztosításához hozzájárulni. Erre újabb tárgyalások indultak meg, azonban

az illetékes tényezők mindmáig nem voltak hajlandók eddig elfoglalt álláspontjukból engedni.

A legutóbbi napokban a vállalat és az Elektromos Művek között új irányban indultak meg tárgyalások. Az a terv merült ugyanis fel, hogy

a gépeket, vagy azoknak egy részét az amerikai vállalat németországi gyára szállítsa.

Az a körülmény, hogy Németországgal most már szomszédságba jutottunk, nemkülönben hogy Németország exportunk legnagyobb felvevője, indokolják az új irányban megindult tárgyalásokat, amelyek oda konkludálnak, hogy ilyen formán a bérösszeg majd nem dollárban, hanem *márkában lesz fizetendő.* Hír szerint az iparügyi minisztérium is hajlik erre az elgondolásra, azonban döntést ebben az ügyben még nem hozott, úgy hogy a Hollerith-féle lyukkártya-rendszerű gépezet bérletének ügye *ismét elodázódott.*

Legutóbb, a költségvetés tárgyalása alkalmával a főváros törvényhatósági bizottsága is foglalkozott az Elektromos Művek gépesítésének kérdésével. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag szólalt fel ebben az ügyben és szociális szempontból súlyos aggodalmának adott kifejezést. Nincs ok kételkedni a főváros és az Elektromos Művek vezetősége kijelentésében, hogy *a gépesítés bevezetésének nem lesz a személyzet csökkentése a következménye*, azonban ha az üzem adminisztrációja a géprendszerre tér át, bizonyos, hogy

újabb alkalmazásokra belátható időn belül nem kerül sor.

Már pedig ismeretes az iparügyi miniszternek a túlzott racionalizálással szemben elfoglalt álláspontja, valamint a kormánynak a diplomás ifjúság elhelyezését célzó törekvése. Ezek is alátámasztják az aggodalmat, hogy szabad-e a fővárosnak a gépesített rendszerre való áttérés kedvéért évenkint óriási bérösszegeket fizetni és külföldi papíranyagot vásárolni, amikor végeredményben a gépesítés mégis csak útját állja a további munkaalkalmaknak és ennek keretében az ifjúság elhelyezkedésének.

Miközben a hosszadalmas és eddig eredményre nem vezető tárgyalások folytak, az amerikai gyár budapesti képviseletének próbagépeivel kísérleteket folytattak az Elektromos Műveknél. Ezek a kísérletek, amelyek egy körzet adminisztrációjának lebonyolítására szorítkoztak, beváltak ugyan, de azért

nem nyujtanak teljes biztonságot arra, hogy a Hollerith-féle lyukkártya-rendszerű gép alkalmazása, beleszámítva a vele járó nagy költségeket, megtakarítást jelent-e akkor, amikor 260.000 olyan fogyasztóról van szó, amely 27-féle tarifa szerint fizeti az áramot.

és ehhez képest 27 féle számolásra kell beállítani a gépet.

A kérdést nagyon megfontolandónak tartják, mert az Elektromos Műveket nemcsak a bérleti összeg terheli, hanem a gépezetnek Budapestre és visszaszállításának tetemes költsége is. Addig, ameddig a gépezet a vámházban pihen, nincs baj, mert *a szerződés csak akkor lép életbe, ha a gép üzemhelyére érkezik.*

Sikeresen befejeződtek a bázeli tárgyalások

A főváros kiküldöttei hazaérkeztek Svájcból

Dr. *Lamotte* Károly alpolgármester, dr. *Bódy* László és dr. *Beliczay* Imre tanácsnokok társaságában, mint megírtuk, a múlt hét elején Baselba utazott, hogy a főváros külföldi hitelezőivel az 1911. évi 4 százalékos francia frank-kölcsön ügyében tanácskozásokat folytasson. Hétfőn érkeztek vissza a főváros kiküldöttei svájci útjukról, amelynek eredményéről illetékes helyen a következő nyilatkozatot adták a *Fővárosi Hírlapnak:*

— A főváros részéről *Lamotte* Károly alpolgármester, *Bódy* László és *Beliczay* Imre tanácsnokok Svájcba utaztak, hogy a fővárosi 1911. évi 4%-os francia frank-kölcsön külföldi tulajdonban levő szelvényeinek fizetése, úgyszintén a főváros és a hitelezők által fizetendő francia kincstári adók és illetékek rendezése tekintetében szükségessé vált szóbeli tárgyalásokat lefolytassák. Ezeken a tárgyalásokon a hitelezőket dr. Max *Vischer* bázeli ügyvéd, a franciaországi érdekeltséget pedig kivüle még Marcell *Bardo*, a Francia Értékpapirtulajdonosok Nemzeti Szövetségének igazgatója is képviselte. *A tárgyalások sikeres befejezést nyertek.* A tárgyalások eredményének kihatása az lesz, hogy *az említett kölcsön külföldi honos szelvénytulajdonosai részére is meg fog indulni a kölcsönszolgálat és ezenkívül a francia kincstári adók és illetékek mérsékléséhez a francia kincstár valószínüleg hozzá fog járulni*, ami úgy a fővárosnak, mint a kölcsön összes hitelezőinek *lényeges anyagi előnyöket fog biztosítani.*

Ebből a közlésből azt az örvendetes tényt állapithatjuk meg, hogy *a főváros képviselői Svájcban ismét sikeres megá'lapodásokat kötöttek és ezzel fokozottabb mértékben megerősitették a főváros eddig is szilárdnak megitélt hitelét a külföldi pénzpiacokon.*

Gazdasági gócponttá kell Budapestet fejleszteni

A *Nemzetközi Vásár* vezetősége figyelemreméltó beadvánnyal fordult a vásárelnöki tisztet betöltő *Szendy* Károly polgármesterhez, akinek figyelmét felhívta arra, hogy Budapest és a főváros vásárintézményének jövő jelentősége és ezzel kapcsolatban idegenforgalmi eredménye attól függ, hogy *mennyire lehet Budapestet olyan gazdasági gócponttá kifejleszteni, amilyet földrajzi helyzeténél fogva megérdemel.*

Értesülésünk szerint *Szendy* Károly polgármester tökéletesen átérzi ezeket az intenciókat és már most érintkezésbe lépett az illetékes kormánytényezőkkel, hogy *azok támogatását is megnyerje az akcióhoz.* Megfelelő gazdasági propagandaeszközöket nyujt a vásár vezetősége mindazon forgalmi intézménynek, amelyet a kormány és a főváros ugyan ennek a célkitűzésnek érdekében létesített.

A vásár egyébként három hét mulva, április 29-én nyílik meg és a vásáriroda *máris kinn működik a Városligetben.* Az idén külön gondoskodás történt arról, hogy a kisebb anyagi erővel rendelkező kis- és középüzemek is *versenyképes keretekben vonulhassanak a nagyközönség elé.* Nagymértékben hangsúlyozza a vásár a *magyar kisipar* produktumait, amelyek számára belföldi piacot és exportlehetőséget teremt.

A vásár épületei már kezdenek kibontakozni, de tény az, hogy egyes építkezések, amelyek *új magyar anyagokból készülnek, nagy meglepetést fognak kelteni.*

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114-644

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

KH 200-as
átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

KH „Work'light"
munkahelyimegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

Erélyes rendelet készül a kontárok ellen

A kontárkérdés megoldása hosszú évek óta óhaja a főváros kisiparának. A különböző érdekképviseletek ankétot ankét után tartottak ennek az ügynek tisztázása érdekében, *mindmáig nem sikerült azonban teljesen megnyugtató módon rendet teremteni.*

Most végre örvendetes haladás mutatkozik a kontárkérdés gyakorlati irányú megoldásában. *Bornemisza* Géza, az iparügyi minisztérium vezetésével megbízott kereskedelemügyi miniszter értesülésünk szerint *rendelettervezeten* dolgozik, amely

a legszigorúbb szankciókat fogja tartalmazni a jogosulatlan iparűzők ellen.

A minisztérium máris leírt a törvényhatósághoz és leiratában azt kívánja, hogy a székesfőváros vezetősége az ipari érdekképviseletek meghallgatása útján állapítsa meg azokat *a generális kívánságokat, amelyeknek teljesítésétől a kisipar a kontárok káros működésének kiküszöbölését remélik.*

A közgazdasági és ipari ügyosztály a miniszteri leirat alapján meg is kezdte az idevonatkozó tárgyalásokat és pár héten belül *előreláthatóan megteszi felterjesztését a minisztériumhoz,* hogy ez a sokat hányódott ügy az adófizető jogosított iparosok érdekeinek megfelelő elintézést nyerhessen.

Az eddig beérkezett vélemények szerint a legális ipari érdekeltségek rendkívüli szigorúságú intézkedéseket kívánnak, így többek között azt, hogy

a rajtakapott kontárok rögtönítélő bíróság elé kerüljenek,

emellett pedig gondoskodás történjék arról, hogy *a kontármunkát azonnal beszüntessék, a kontár munkaeszközét lefoglalják,* sőt javasolják azt is, hogy azokat a megrendelőket, akik tudva kontárral dolgoztatnak, *ugyancsak vonják eljárás alá.*

Húsz pengő osztalékot fizet a MÁK. A *Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat* igazgatósága megállapította az 1937-i üzletév mérlegét és elhatározta, hogy április 26-ára egybehívja a rendes évi közgyűlést, amelynek indítványozni fogja, hogy az 1937-i üzletévre — a tartalékok és alapok dotálása után — *részvényenként húsz pengő osztalék kerüljön kifizetésre.*

Megjelent a TÉBE évkönyve. *A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete* most adta ki jelentését 1937. évi működéséről. A változatos és gazdag tartalmú bankévkönyvet *Makai* Ernő dr. szerkesztette, még pedig a legkitünőbb munkatársakkal: a magyar bankvilág vezetőivel. *Hegedüs* Lóránd az állami beavatkozásnak a hiteléletre való hatásáról írt cikket, de ugyanesak az állami beavatkozás kérdésével foglalkozik *Pályi* Menyhért dr. és *Proszvimmer* Béla dr. is. A betétképzésről *Koós* Zoltán dr. értekezik, *Rostás* László dr. pedig a konjunktúra és a betétképződés összefüggését tárgyalja. *Jöhr* Adolf dr., a *Schweizerische Creditanstalt* igazgatója a külföldi kihelyezéseknek adandó védelemről írt cikket, a *gazdaadósság* ügyét pedig *Nyulászi* János dr., *Kelemen* Ferenc, *Nótel* Rudolf dr. és *Tunyoghi-Szücs* Kálmán cikksorozata tárgyalja. *Judik* József dr., *Kemény* János dr., *Schilling* Zoltán, *Domony* Péter dr., *Weltner* Andor dr., *Keszthelyi* Nándor, *Kadosa* Pál, *Debreceni* Béla dr., *Eisen* N. György írtak még cikkeket a bankévkönyvbe, amelynek ára hat pengő.

A Kisipari Hitelintézet folyósítja a szállodák tatarozási kölcsöneit. A *Fővárosi Hirlapban* jelentettük, hogy az *Idegenforgalmi Tanács* felkérte a *TÉBÉT*, hogy az eucharisztikus évre való tekintettel folyósítson hiteleket szállodatatarozások céljaira. A bankok *visszleszámitolási hitelt* nyujtanak, mégpedig a *Budapesti Kisipari Hitelintézeten* keresztül, amelynek munkakörébe tartozik egyébként is az ilyen hitelek nyujtása.

Ujabb büfét nyit az Andrássy-úton a Párisi Nagy Áruház. Amiközben kiskereskedők, iparosok, főleg pedig a vendéglátóipar kitűnő hírnévnek örvendő üzői állandóan harcolnak az áruházak mindent elsöprő konkurrenciája ellen, *Goldbergerék* továbbfolytatják honfoglaló hadjáratukat az Andrássy-úton. Közvetlenül a *Párisi Áruház* mellett volt eddig egyik depandanszuk, amelyet *Mezőgazdasági és Élelmiszerforgalmi kft*-nak neveztek el és amelyben mindezideig *csak gyümölcsöt árusitottak.* A gyümölcs azonban, úgylátszik, nem gyümölcsözött elég jól *Goldbergeréknek*, mire most egy merész gesztussal *ennek a helyén is büffét nyitnak.* Ez tehát azt jelenti, hogy amiközben az áruházi rendelet egyenesen megtiltja az élelmiszerárusitást, ugyanakkor idegen elnevezések és cégjelzések alatt *a Goldberger-család megduplázza túlzsúfolt utcai büfféjét.* Remélhető, hogy az illetékes hatóságok az eucharisztikus kongresszus idejére nem teszik lehetővé, hogy a *finom tónusú Andrássy-úton még egy lacikonyha keletkezzék.*

VÁLLALKOZÁS

Javaslat a makadámutak olajozásának vállalatbaadására

A közegészségügyi ügyosztály a mult évi területtel azonos 500.000 négyzetméternyi makadám-út olajjal való portalanítására hirdetett versenytárgyalást, amelyre, mint megírtuk, *hat olajvállalat* adott be ajánlatot a multévivel megegyező egységáron. Hetediknek, elkésve a *Steaua Magyar Kőolaj Rt.* is pályázott. A beérkezett hat szabályszerű ajánlattevő közül a *Magyar Petróleumipar Rt.* 100.000 négyzetméter útterület olajozására 22.75 filléres egységáron pályázott, vagyis olyan ajánlati összeggel, amelyért a mult évben a munkát ugyancsak 100.000 négyzetméterre megkapta. Négy vállalat 24.125 filléres egységáron adott be ajánlatot részben az egész útterületre, részben 100—150—200.000 négyzetméterre. Ilyen egységáron adott megbízást a főváros tavaly a *Hegedüs és Társa* cégnek 400.000 négyzetméter útterület olajozására. Végül a *Shell Kőolaj Rt.* 500.000 négyzetméter olajozására 24.5 filléres egységáron tett ajánlatot.

A közegészségügyi ügyosztály arra való tekintettel, hogy az egységárak a mult évivel azonosak, *az ajánlatokat elfogadhatóknak* állapította meg és javaslatba hozta, hogy 100.000 négyzetméter útterület olajjal való portalanítására a *Magyar Petróleumipar Rt.*, mint legelőnyösebb ajánlattevő, nyerjen megbízást 22.75 filléres egységáron, összesen 22.750 pengő vállalati összeg erejéig, 100—100.000, összesen 400.000 négyzetméter útterület olajozásával pedig a *Schwarcz Rudolf és Társa* cég, a *Fantó Egyesült Magyar Ásványolajgyár*, a *Hegedüs és Tsa* cég és a *Nyirbogdányi Petróleumipar Rt.* bizassék meg 24.125 filléres egységáron, egyenkint 24.125 pengő vállalati összeg erejéig.

A javaslattal legközelebbi ülésén foglalkozik a közegészségügyi szakbizottság.

Röntgengépek beszerzése három kórház részére. A közegészségügyi ügyosztály három közkórház röntgenkészülékeinek szállítására tesz javaslatot. Az *Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézet* részére szabadkézből való beszerzés alapján egy magyar gyártmányú Siemens-rendszerű mélytherápiás ikerröntgengépnek a *Magyar Simens-Reiniger Művek Rt.*-tól 98.000 pengőért való beszerzését hozza az ügyosztály javaslatba. A *Szent István-kórház* részére szükséges röntgenkészülékek és mellékkészülékek beszerzésére zártkörű versenytárgyalást tartottak. Az ügyosztály javasolja, hogy az egyik készülék szállítására a *Metlix Röntgen Rt.* cég nyerjen 7862 pengős áron, a másik készülék szállítására, amely *Hatscher* Károly gyártmánya, a *Kisipari Munkaszerző Szövetkezet* nyerjen 6050 pengő áron megbízást. Az *Uj Szent János-kórház* röntgenlaboratóriumának felszereléséhez különféle röntgengépek és mellékkészülékek beszerzése vált szükségessé, annak biztosítására zárt versenytárgyalást tartottak. Az ügyosztály javasolja, hogy a röntgengépeket és felszereléseket 19.580 pengős ajánlati összegért a *Telefongyár Rt.* cégtől, 21.527 és külön 7772 pengőért a *Metalix Röntgen Rt.* cégtől 6050 pengőért a *Kisipari Munkaszerző Szövetkezettől (Hatscher* Károly gyártmánya) szerezze be a főváros. A javaslatokat dr. *Czunft* Vilmos kórházi főorvosnak, a székesfőváros röntgen szaktanácsadójának szakvéleménye alapján hozta meg az ügyosztály.

Uj versenytárgyalási kiírások

1100 métermázsa **gipsz szállítására** pályázni lehet április 22-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az üzemek részére szükséges **ofsetnyomópapir és csomagolópapir szállítására** pályázni lehet április 26-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Kinizsi-utca Közraktár-utca és Lónyay-utca között lévő szakaszának **aszfaltozási munkálataira** pályázni lehet április 29-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán (II. em. 284.)

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Beérkezett ajánlatok

A **sertésvágóhidi perzselő-épület különböző munkálra** pályáztak: Mihályi Lajos 3632, Bollmann Béla 5002, Gát Ödön 6262, Bajor Hugó 7265, Katona Mihály 7463, Wagner Lajos 7552, Nagy József 7845 és Ruzicska Béla 8070 pengőért.

A Gubacsi-uti sertésvágóhidi kényszervágó épület **tetőfedő munkálra** pályáztak: Garamszegi Ferenc 2440, Kovács János 2462, Urbancsek János 2554, Szuri István 2684, Holler László 2738 és Verpeléti Antal 2821 pengővel.

A Széchenyi-hegyen épitendő vendéglő és szálló **föld-, kőmüves- és elhelyező munkálra** pályáztak: Kalmár Károly 11.236, Nagy Testvérek 126.113, Bácsalmásy Mihály 82.443, Teleki László 89.466, Koncz Lajos 86.136, Csengery Árpád 88.140, Chabala és Borhidi 89.528, Fábián István 90.876, Stimpfl Hugó 91.462, Führer Miklós 89.808, Juhász István 91.815, Tömpe és Társa 94.932 és Glock Imre 101.379 pengővel; ugyanitt **ácsmunkára** pályáztak: Tolnai Elemér 6058, Kása Sándor 6161, Helmrich János 6242, Hellebrandt Ödön 6672, Heldl József 6958, Kara János 7010, Ertl József 7151, Györfy Ernő 7605, Buza János 7885, Belinszky János 8556 és Czipauer László 9295 pengővel; ugyanitt **bádogosmunkára** pályáztak: Kardos Lipót 1741, Köves Dezső 1835, Kartaly László 1884, Oláh István 2047, Fischer Gyula 2072, Petik János 2099, Keller Pál 2120, Hannauer István 2125, Paskai Ede 2101, Várnai Károly 2052, Stern József 2219, Szücs Ferenc 2268, Lakos Jenő 2334, Czikora Béla 2499, Ritzl János 2505, Csillag Márton 2533 és Lorenz Dániel 2811 pengővel; ugyanitt **tetőfedőmunkára** pályáztak: Miskolczi és Társa 3560, Schögl Alajos 3872, Somogyi Béla 4243, Németh Lajos 4466, Krisch Fekete Nándor 4479, Kepővári B. 4561, Bukovár Jenő 4536 és Tóth Lajos 4566 pengővel; ugyanitt **burkolómunkára** pályáztak: Császár Imre 8731, Nagy Imre 10.819, Sós Lajos 10.868, Tafler Oszkár 10.192, Refle Miklós 10.987, Gál Tibor 11.238, Mészáros István 11.24, Somogyi Béla 11.404, Lloyd Építőipari Szövetkezet 11.450, Piazza Antal 11.473, Strasser Géza 12.269 és Czeglédi Jenő 13.244 pengővel; ugyanitt **műkőmunkára** pályáztak: Piazza Antal 2812, Bánki Sándor 3252, Marosi F. Lajos 3288, Schmidt József 3295, Mottl és Serény 3410, Melocco Rt. 3774 és Rákos Manó 4262 pengővel.

A kislakásos telep udvarának **tereprendezési munkáira** pályáztak: Hollós Ferenc 9640, Helfenstein Károly 10.300, Handl István 10.490, Gravieser Albin 11.400, Just Kornél 9730, Amon Rezső 9800, Klauber és Vajda 9920, Proczeller Bálint 10.000 és Krausz Ferenc 10.510 pengővel.

Kátránnyal való **portalanítási munkára** pályáztak: Helvey Tivadar, Danubia Műszaki Rt., Biehn János és a Magyar Asphalt Rt.

66.800 kg különféle **öcska fémanyag vörösrézre való beceserélésére** pályáztak: Metallochemia, Nemzetközi Fém- és Vaskereskedelmi Rt., Arányi Árpád, Apor Leó és Polgár Henrik.

970 drb **golyós csapágy szállitására** pályáztak: Steyer Autó, Daimler Puch-Művek, Magyar Kereskedelmi Rt., Szilárd Béla, Vécsey Jenő, Hesz és Társa, MAVÁG, Volán Autófelszerelési Üzlet.

Villanyszerelési anyagok szállitására pályáztak: Szalkai Béla 5287, Szalay István 2927, Farkasvölgyi Villamossági Rt. 3292, Szabó és Mátéffy 3330, Ganz és Társa 3809 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Gázművek részére szükséges **különböző fémalkatrészek szállitására** megbízást kaptak: Gramsch József 6820, Nemzetközi Fém- és Vaskereskedelmi Rt. 7294, Néró Fémáruüzem 6820, Hirmann Ferenc 7745, Klopfer Izidor 5400, Ulrich B. J. 6820, Fémáru- és Szerelvénygyár 9150, Mika Tivadar 5100, Btage András 9175 pengőért.

Csatornázási öntöttvasldomok szállitására megbízást kapott Kellermann Lipót 35.945 pengőért.

Csatornázási burkolólapok szállitására kapott megbízást a Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten 3312 pengőért.

Az Izabella-utcai felsőkereskedelmi iskola tornaterme számára szükséges **linoleum-padló szállitására és fektetésére** Kasztner Rezső kapott megbízást 3234 pengőért.

A kamaraerdei szeretetotthon **központi melegvízfütés és melegvizkészitő berendezésének szállitására** Rietschel és Henneberg cég kapott megbízást 36.909 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ● Telefon: 111—665.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomásu kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyűmölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 április 27. 16—17. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A jó gazda

A költségvetés bizonyára erősen rávilágít a közületek gazdálkodására, de az igazi tükörképét a sáfárkodásnak mégis mindig a zárszámadás adja meg. Elvégre az állam, vagy a főváros életében is örökérvényű törvény, hogy ember tervez, Isten végez. Láttunk már gyönyörű reményeket keltő költségvetéseket, amelyek azonban az idők viszontagságai folytán szappanbuborékká váltak egy szomorú zárószámadás rideg légkörében. *Az igazán jó költségvetés az, amelyet a zárószámadás igazol.* Most, amikor előttünk fekszik Budapest székesfőváros 1937. évi zárószámadása, nyugodtan nevezhetjük *Szendy* Károly polgármestert a jó gazdának, aki a mult évi jó és reményt keltő költségvetést tökéletesen igazolta ezzel a zárszámadással.

A székesfőváros 156.5 millió pengős kiadása a mult esztendőben az előirányzattal szemben 2.1 millió pengős megtakarítást mutat. A bevételek 157.5 millió pengős előírása viszont 1.1 millió pengővel az előirányzat alatt maradt. A költségvetéssel szemben jelentkező végső eredményt a kiadási megtakarítások és a bevételek kisebbedésének egybevetése adja, ez pedig *kereken 1,013.000 pengővel kedvezőbb az előirányzatnál.* Ennek a zárószámadásnak legfőbb dícsérete a főváros polgármesterével és adminisztrációjával szemben az, hogy jól és eredményesen takarékoskodtak. Ez jelenti a szép megtakarítást. A bevételeknek a költségvetési előirányzattal szemben való esése sem jelenti azt, mintha a főváros vezetősége a költségvetés megalkotásakor túlságosan optimista lett volna. Tavaly ugyanis nem a főváros, hanem a kormány értékelte nagyobbra a bevételeket, mint ahogyan a főváros óvatos becsléssel azokat beállította. Kiderült, hogy az igazság a középuton volt. Tény az, hogy a gazdasági helyzet jelentősen javult és így több volt a bevétel, mint ahogyan a főváros gondolta, de viszont ez a több bevétel mégis alatta maradt az optimistább becslésnek.

A fővárosnak tehát nemcsak a költségvetése, hanem a zárószámadása is deficitmentes. A zárószámadás tükrében azonban meg lehet állapítani azt is, hogy Budapest jól dolgozott, rendbehozta pénzügyeit, a közmunkák egész sorát végeztette és nagy alkotásokkal gazdagodott. A pénzügyeknek rendbehozatala pedig nemcsak azt jelenti, hogy nincs deficit, de jelenti régi ügyek rendezését is. Ez az utóbbi kölcsönpénzek felhasználásából történt ugyan, de előre megállapított program szerint. A főváros ezekből a kölcsönpénzekből megtérítette a kórházi alap túlkiadásait és ezzel teljesen likvidálta az alapszerű kezelést, kiegyenlítette a függőkölcsön hitelezőinek dollárkövetéseit, kislakásokat és szükséglakásokat építtetett és még számos beruházást és építkezést teljesített.

Mindez pedig még mindig súlyos gazdasági viszonyok között történt, bár azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az állam pénzügyi helyzetének mindig kihatása van a főváros pénzügyi helyzetére és akkor, amikor nemzetközi vonatkozásban is sikerült a magyar államnak gazdasági hírnevét megnagyobbítania, akkor ennek jóhatással kellett lennie a főváros pénzügyeire is. Az állam segítő keze egyébként az új költségvetés megalkotásánál ismét elért a fővároshoz és így bizonyosra vehetjük, hogy a főváros gazdasági helyzete most már végleg stabilizálódik és végleg rátérhetünk arra az útra, amelyet *Szendy* Károly, a jó gazda eddig is szorgalmasan és kiváló eredménnyel egyengetett. Végül pedig nemcsak a jó gazdára van szükség, hanem áldozatkész polgárságra is, Budapest lakossága pedig ezt a kötelezettségét száz százalékig teljesítette a mult esztendőben is és reméljük, teljesíteni fogja a jövőben is. Hiszen maga a polgármester állapította meg a zárószámadás közzététele alkalmával, hogy a főváros közönsége becsületesen teljesítette kötelezettségeit, mert az előírt bevételek viselésével módot nyujtott az előre nem látott kiadásoknak és a többszükségletnek póthitellel való fedezésére. Ez a polgárság hisz a jó gazda erényeiben és a jógazda bízik továbbra is ennek a polgárságnak áldozatkészségében.

Budapest ütemes fejlődését nem hátráltatják a nemzetközi bonyodalmak

Szendy Károly polgármester nyilatkozik a Nemzetközi Vásárról, a jövő évi költségvetés előmunkálatairól, a Beszkárt beruházó programjáról és az önkormányzat egyéb időszerű kérdéséről

A városházán az idén szokatlanul hamar nyert befejezést a husvéti szünet. *Szendy* Károly polgármester néhány napra Visegrádra vonult vissza, de a pihenést csak rövid ideig élvezhette, mert nagyszombaton már megjelent hivatalában, ahol fogadta a sajtó képviselőit és bemutatta nekik a zárószámadást, amelyből *a mult év nagy pénzügyi sikere emelkedett* ki. Azért volt szükség erre az informálásra, mert a pénzügyi bizottság tagjai az ünnepekre már kézhezvették a zárószámadás bekötött példányait. Az ünnepek után azonnal megindult a munka, egy csomó szakbizottsági ülés volt és a következő hétre is több szakbizottságot hívtak össze tanácskozásra. Valamennyi ügyosztály erősen dolgozik és *előkészíti a szünet utáni első közgyűlés napirendjét.*

A közgyűlés május 11-én lesz. Előbb azért nem lehet megtartani, mert a közeli napokban a városháza falai körül jelentős események zajlanak le, amelyek kapcsolatosak a fővárossal és a város vezetőit, valamint a bizottsági tagok figyelmét lekötik. A Nemzetközi Vásár megnyitásának előkészületi munkálatai folyamatban vannak és ezekben résztvesz a polgármester is. Soron van az ország vízügyi problémáinak megvitatása és ezekről a tanácskozásokról sem hiányozhat Budapest városa, daczára annak, hogy a székesfővárosnak vízügyi bajai már nincsenek. Most készítik elő a Nemzetközi Elektromos Kongresszust is, nem is beszélve a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus nagyszabású előkészületi munkálatairól.

Amikor hétfőn felkerestük

SZENDY KÁROLY
polgármestert,

éppen a *Nemzetközi Vásár* helyszini szemléjére indult.

— A mult hét szombatján volt a Nemzetközi Vásár vezetőségi ülése és ott meghallgattam a jelentést — mondotta a polgármester, aki a BNV elnöki tisztségét is betölti. — Egyet mondhatok: *a kicsinyhitűeknek ismét nem volt igazuk.*

A külpolitikai események nem ingathatják meg a Nemzetközi Vásár sikerét.

Ugylátszik, a komoly munkát mindenütt és minden körülmények között megbecsülik. A *Nemzetközi Vásár az idén nagyobbszábású lesz, mint tavaly volt.* Nemcsak a magyar cégek vonulnak fel imponálóan, hanem szaporodott *a külföldi résztvevők* száma is. Minden vonalon csak fejlődésről számolhatunk be. Ennek az állításomnak legfényesebb bizonyítéka, hogy *a Nemzetközi Vásár vezetősége kétszáz kiállítónak már nem tudott helyet szorítani.*

A Nemzetközi Vásár területét nem bővíthettük, mert akkor a Városligeti fáinak egyrészét ki kellett volna vágni, ebbe pedig nem egyezhettem bele. *A kétszáz kiállító tehát kénytelen távolmaradni és a kiállítás megkezdése előtt jó idővel már kitettük a megtelt táblát.* Még csak azt akarom elmondani, hogy én közvetlen közelből látom és tapasztalom a kiállítók ambícióját és ezért biztos vagyok abban, hogy

a napi politika egyetlen egy magyar érzésű embert sem fog visszatartani a magyar ipar és kereskedelem nagyszerű felvonulásán való részvételtől és mindenki azon lesz, hogy még áldozatok árán is átütő erővel sikerüljön a Nemzetközi Vásár.

A látogatók érdeklődésének felkeltéseére is mindent megteszünk. Az a meggyőződésem, hogy a kiállítás olyan fejlődésről fog tanuskodni, amely minden *kishitűt leszerel és reprezentálni fogja azt az imponáló erőt, amelyet a magyar ipar és kereskedelem képvisel.* Mint Budapest város polgármestere, nem tagadhatom azt sem, hogy

a munka oroszlánrészét természetesen a magyar főváros végzi el.

Budapest iparosai és kereskedői nemzetközi viszonylatban is vezetnek.

Nincs baj az idegenforgalommal

– Az idegenforgalom nem érzi meg a külpolitikai eseményeket? — kérdeztük.

— Nem szabad elcsüggedni. *Az Eucharisztikus Kongresszus sikerét már biztosítottnak látom.* A katolikus világ olyan imponáló módon vonul fel a magyar fővárosban, amelyre eddig még alig volt példa. A Szent István-év ünnepségei iránt is nagy az érdeklődés és a magyarok második világkongresszusára augusztusban rengeteg ember érkezik a magyar fővárosba.

A nagyarányú idegenforgalmi akciók lebonyolítására az idegenforgalmi szervezeteink mindent megtettek és a magyar főváros is elment az áldozatkészség legmesszebbmenő határáig, hogy az idegenforgalom lebonyolítása akadályba ne ütközzék.

A világ minden részéből érkező jelentések azt mutatják, hogy a *világpolitikai események és a középeurópai bonyodalmak daczára, idei idegenforgalmunk megfelel majd a várakozásunknak.*

Irányelvek a jövő évi költségvetés készítésénél

A polgármester ezután a városháza aktuális kérdéseiről nyilatkozott.

— Nagyon örülök annak, hogy *a mult évi zárszámadás az egész közvélemény elismerését kivívta.* Most már elmondhatjuk, hogy nagyon nehéz esztendő van a hátunk mögött, de az *akadályokat sikerült leküzdeni és a bajokat legyőztük.*

A főváros közgyűlésén többször felmerült az a kívánság, hogy a zárszámadások kapcsán a költségvetés egész gesztióját átvizsgálhatja az önkormányzat és a költségvetés konstrukciójának problémái is sorra kerülhessenek.

Készséggel siettem ennek az elhatározásnak a megvalósítására és az önkormányzat számára *megteremtjük azt a lehetőséget, hogy minden apró részletet a kívánsághoz képest megvizsgálhassanak.* A 12-es bizottság, amelyet takarékossági bizottságnak is hívnak, abba a helyzetbe került, hogy

már megjelölheti azokat az irányelveket, amelyek az 1939-es év költségvetésének összeállításánál szerepet fognak játszani.

Most még van elég idő arra, hogy az autonomia kívánságait előterjessze és az adminisztráció ennek megfelelően dolgozza ki a jövő évi költségvetést. Nem is hangsúlyozhatom eléggé, hogy mennyire örülök annak, hogy így *méginkább elmélyül az a szoros összeköttetés, ami a főváros önkormányzata és az adminisztráció között van.*

Másfélévig tart a Beszkárt modernizálása

A Beszkárt kérdéseinek rendezéséről is érdekes dolgokat mondott el a polgármester.

— A tarifakérdés promlémája elég hosszú ideig lekötötte az illetékesek figyelmét és a *Beszkárt tényleges közlekedési problémáinak megoldása elhúzódott.* Mindig közbejöttek olyan események, amelyek a nyugodt fejlődést és a mindenkit kielégítő kibontakozást irritálták. Ennek most már vége van. Az üzempolitikai bizottság alaposan foglalkozott a tarifa problémájával és *megjelölte azokat az irányelveket, amelyeknek alapján az ideális tarifát kidolgozhatjuk.* Hónapokkal ezelőtt megígértem, hogy még a nyári szünet előtt elkészül a Beszkárt jelentése és javaslata az ezzel kapcsolatos dolgokról. *Az ígéretemet be is váltom.*

A legutóbbi tarifaemelés óta megszüntek a nyomasztó anyagi gondok és jut némi fedezet a beruházásokra is.

Most a Beszkárt vezetőségén és igazgatóságán a sor, hogy a megfelelő javaslatokat elkészítse. Azt ígértem, hogy olyan *technikai újításokat vezetünk be, amelyek révén a legmodernebb és a legkényelmesebb közlekedést teremthetjük meg a magyar fővárosban.* Megvan most már minden reményem arra, hogy ezt az ígéretemet beválthatom, de *természetesen a megoldás nem történhetik egyik napról a másikra.*

Legalább másfél esztendei munkára van szükség, amíg a technikai újításokat minden vonalon bevezetjük. Kicseréljük gyorsabb járatuakra a motorokat, a közönség könnyű le- és felszállását lehetővé tesszük a villamoskocsikban, a kocsikat úgy alakítjuk át, hogy az a mai kor igényeinek megfelelő legyen.

A közönség máris látja azt a nagy igyekezetet, amellyel a mostani nehéz időkben is javítani kívánunk a közlekedési helyzeten.

— Természetesen nagyon sok bajjal és nehézséggel kell megküzdeni. Itt van *a HÉV deficitje.* Bizony egészen másképpen gazdálkodhatnánk, ha ennek fedezetéről nem kellene gondoskodni. *Ezt a pénzt is előteremtjük anélkül, hogy a publikumot erősebben megterhelnénk.*

Nagy-Budapest kialakítása a valóságban tulajdonképpen már megtörtént és ez feltétlenül bizonyos áldozatokat ró a főváros lakosságára.

A környék közlekedésére ötmillió pengőt fizetünk rá, a kórházaknál pedig kétmillió pengő az az összeg, amely a pestkörnyéki lakosság egészségének helyreállítására szükséges. *Szívesen adjuk ezt a hét milliót, mert régi vágyunk Nagy-Budapest megvalósítása.* Annyi bizonyos, hogy a Pestkörnyéken lakók az adók nagyrészét ott fizetik, de *kicsinyes szempontok ilyen nagy problémák megoldásánál nem vezethetnek bennünket.* Nagyon sok értékes közlekedési újítási terv merült fel, amelyeknek megvalósítására kedvünk volna, de *felelős állásban lévő vezetőnek mindig számolni kell a lehetőségekkel és csak annyit valósíthatunk meg, amennyi szerény gazdasági erőnkből telik.*

*

Még aziránt is érdeklődtünk, hogy az új közgyűlés mivel fog foglalkozni, illetve a husvét utáni időszakban milyen problémákkal foglalkozik majd a törvényhatóság.

— *Karafiáth* Jenő főpolgármesterrel — folytatta a polgármester — most beszéljük át a munkaprogrammot. *Nagyon fontos problémák kerülnek a május 11-i közgyűlés elé.* Szerettük volna a közgyűlést előbb összehívni, de az *idő nem volt rá alkalmas.* Ezt a közgyűlést hamarosan *másik is fogja követni* és éppen elég ügynek az elintézével foglalkoztatjuk majd az önkormányzat tényezőit.

Készen áll a talicskás „idegenforgalom" otthona

Felépült a kubikos-szálló

Budapest most már fedél alatt látja vendégül a munkára várakozó kubikosok seregét. A nemes elhatározás, amellyel a nagyváros megbecsüli a vidék dolgos népét, valóra vált: *a Haller-téren felépült, teljesen elkészült a kubikos-szálló.*

A magasépítési ügyosztály tervezte ezt a semmiféle más szállóhoz nem hasonlító hajlékot, amely szépen bekerítve, teljesen berendezve és felszerelve várja lakóit, akik eddig télen-nyáron a Teleki-téren ácsorogtak és háltak subájuk védelme alatt.

Kétszázhúsz kubikos befogadására épült a földszintes szálló, amelynek két nagy termében pricsek állnak. A helyiségek higénikusak, jól szellőztethetők. Az épület vízvezetékkel, villanyvilágítással, fűtőberendezéssel, mosdókkal, WC-kel van felszerelve. *Az udvaron, fedél alatt tűzhelyek állanak,* amelyeken a kubikosok megfőzhetik a lebbencset és más meleg ételüket. A vendégekről való gondoskodás mellett azért is építették a tűzhelyet, nehogy a szabadban főzzenek, amiből könnyen tűz támadhat. Hosszú félszert építettek a kubikosok elengedhetetlen velejárói, a talicskák számára. Helyet talált az épületben *rendőrőrszoba* is.

A főváros telkén történt építkezés a csatornázással és minden felszereléssel együtt *38.000 pengőbe* került.

A gyermekvédelem új vára

Óvoda a Pillangó-utcában

A főváros legközelebbi közgyűlésének napirendjén, az olyan tárgyak sorában, amelyek nem támasztanak vitát, tehát nem keltenek különösebb érdeklődést, szerepelni fog a Pillangó-utcában létesítendő óvoda kérdése. A szerény napirendi pont mögött egy városrész közönségének sokat sürgetett kívánsága húzódik meg.

Kertész Elemér
törvényhatósági bizottsági tag,

aki ennek a régi közóhajnak valóra válását elősegítette, a *Fővárosi Hírlap* munkatársának a következőket mondta a tervezett óvodáról:

— Annak a zuglói közönségnek, amely a Kerepesi-út felé eső részeken lakik, régi kívánsága volt, *hogy ezen a vidéken óvodához jusson.* Nagy messzeségben kínálkozott csak óvoda, ami naponkint sok fáradtságot és vesződséget okozott az apró gyermekeknek, de meg a szülőknek is, akik a kicsinyeket az óvodába elvezették és onnan este hazavitték. Ezenkívül veszedelmes volt az óvoda megközelítése, mert a *vasúti vágányon kellett átmenni.*

— Mindjárt az első napokban, amikor a kerület bizalmából a törvényhatósági bizottságba kerültem, elhatároztam, hogy ezen a helyzeten segíteni fogok. Az anyagi nehézségek mellett nem ment könnyen a dolog. *Háromévi agitálás és szívósság kellett ahhoz, hogy az óvodát biztosítani tudjam.* Most ez végre sikerült. Amint értesültem róla, az óvoda megvalósítása a legközelebbi közgyűlés napirendjére kerül. *Az új óvoda a Pillangó-utcában épül fel* és egyúttal a *napközi otthon* hivatását is betölti, amire ezen a vidéken nagy szükség van. A munkába járó szülők most már az óvoda védőszárnyai alatt biztonságban fogják tudni gyermekeiket, akiket egész napon át kénytelenek magukra hagyni a mindennapi kenyér megszerzése miatt.

— Hálásan kell megemlékeznem ebből az alkalomból dr. *Felkay* Ferenc tanácsnok úrról, aki törekvésemben megértően támogatott. Munkásságom és talán elért eredményeim sorában megkülönböztetett örömmel és megelégedéssel gondolok erre a szerénynek látszó, de nézetem szerint nagyon sokat jelentő szociális alkotásra, melyet végre sikerült „kijárnom".

Jó világ következik huszonkétezer budapesti kutyára

Elkészült a „humánus" ebtartási szabályrendelet

A főváros, amely a szociális intézkedések terén nagyszerű eredményeket mutat fel, most szociális gondjaiba vette az ember leghűségesebb barátját, a kutyát. Talán tréfásan hangzik a kutyajólét intézményes fejlesztése, holott ez komoly dolog. *Huszonkétezer budapesti kutya* gazdáját is élénken érdekli a hír, hogy

új ebtartási szabályrendelet készült.

A közélelmezési ügyosztály, amely nemcsak a piacra kerülő, hanem az egész fővárosi állatvilág gondjait viseli, készítette el az új szabályrendeletet, amelynek üdvös intézkedéseit bizonyára nagy örömmel veszik tudomásul az állattartók.

Az új szabályrendeletet mindenekelőtt **a védőoltások szenzációsnak mondható eredményén épül fel.**

A védőoltások, amelyeket a főváros erőszakolt ki, a *veszettséget teljesen megszüntették.* Evtizedeken át állandóan olvashattuk a falakon megjelent rózsaszínű hirdetményeket, amelyek az ebzárlat meghosszabbításáról szóltak. Korszakok, világnézletek változtak, új történelem kezdődött és ehhez képest változtak az időket jellemző plakátok, csak egy maradt változatlanul békén és felforduláson keresztül állandó, az ebzárlat meghosszabbítása. Most végre a védőoltások nyomán rossz emlék lett az ebzárlatból, a főváros területén nincs többé veszett kutya.

Ezzel a körülménnyel számol az új ebtartási szabályrendelet, amely a régihez képest könnyítéseket tartalmaz. Emellett

új állatvédelmi rendelkezések

jellemzik a szabályrendeletet, amelyről a szakértők a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak.

A harmadik újítása az szabályrendeletnek

az ebadó reformja,

amely a szegényebb tehetőségű állattartóknak kedvez. Eddig az volt a helyzet, hogy a pedigrés kutyák után évi 15 pengő volt az ebadó, míg a korcsokért 35 pengő ebadót kellett fizetni. Természetesen mindenki azon igyekezett, hogy pedigrét szerezzen a kutyájának, ami egyszersmindenkorra 25 pengőbe került. Most a kutyavilágban az előkelő kaszt kiváltsága megszűnik, amennyiben *az ebadó általánosan 15 pengő lesz.* Miután pedigrés kutyákat főképen a vagyonosabb közönség tartott, az ebadóreform egyúttal szociális intézkedés.

A házőrző kutyák adója továbbra is évi 2 pengő marad. Itt azonban megszorító intézkedést tartalmaz a szabályrendelet, amennyiben normálisan csak egy kutyát fogad el házőrzőnek. Olyan esetekről is gondoskodik, amikor nagyobb területek őrzése több házőrző kutya tartását teszi indokolttá. Ezért megállapítja, hogy 1000 négyzetölenkint egy-egy házőrző eb tartható 2 pengős ebadókedvezménnyel.

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—685.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kútgyűrűk, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

ÖZV. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kőraktár
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—503.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—644.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácstűzfelszívó, légfűtő-berendezések. Lemezmunkák.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Vaska György
gépész-mérnök
központi fűtés, vízvezeték, csatornázás, úrdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

Fővárosunk méltóságteljes, nagy szerepet kapott

A Fővárosi Hirlap számára írta:
vitéz dr. JÓZSEF FERENC királyi herceg

Húsvét táján mindig visszatekintünk és talán sírba teszünk valamit, ami a multból és jelenből fáj és szeretnők, ha mint tavasz virága új erőben támadna valaminek erős virágzása.

*

Munkatársaimmal tizenhárom esztendős elszánt küzdelemre tekintek vissza. Annak minden fájdalmát, súrlódását, féltékenységét és félreértését a szeretet nevében teszem sírba.

Azért vagyunk itt, hogy egymást támogatva, egymást szeretve tovább építsünk a nagy közös célon. Az öreg Palatinus égő szeretetébe fogadta ezt a várost, mi csak alázatos, szerény követői vagyunk munkájának és azokat a köveket, amelyeket ő rakott egymásra, a mi munkánk habarcsával csak összébb kötjük és új, életerős párkányokat emelünk föléjük.

Kenyeret akarunk adni. Budapest aranyértékű forrásaiból nagyon sok kenyér lehet, több, mint azt ember elképzelhetné. A források nem beszélnek, hanem cselekvő szeretetben ömlenek és csak legyen annyi ember, aki áradásukat fel tudja fogni. Mintha a halálraseb-zett Magyarországnak nyílt sebszájaiból folyna Budapest vizeinek sokasága és szeretetté válik, cselekvő szeretetté. És az a legszebb, hogy a világ kezdi ezt megérteni.

*

Nagy öröm ért mindnyájunkat a mult év kilépő küszöbén és ez év tavaszán: Nálunk vetette meg lábát a Nemzetközi Fürdőszövetség. Mit jelent ez? Innét vezetjük magyar akarással és nemzetközi egyetértéssel a világ sok fürdőinek gondolatait, törekvéseit, egyetértésben mindazokkal, akik idejönnek. Állandó új és új megismerési lehetőségek az elfelejtett magyar nemzet részéről és mindenütt kénytelenek Budapestről beszélni, ha a nemzetközi fürdőszövetség ügyeit intézik. Egyszer végre a világ ajkára dobtuk Budapest nevét és igyekezünk, hogy az onnét egyhamar le ne kerüljön. Bécs megváltozásával a mi fővárosunk méltóságteljes, nagy szerepet kapott, csak idején és gyorsan és jól fogja fel.

Május 2-án életbelép a szociális gondoskodás új rendszere

A fizikai bajok orvoslása mellett a lelkigondozás is fontos — Alamizsna helyett munkabér — Horony-Pálfi tanácsnok nyilatkozik a nagyszabású reformról

A székesfőváros szegényellátása terén érdekes ujítások terveivel foglalkozik a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály. A törvényhatósági bizottság közgyülésein többizben elhangzottak már olyan felszólalások, amelyek azt kívánták, hogy *a munkaképes inségeseknek a szociális akcióban való részeltetése ne történjék minden ellenszolgáltatás nélkül.* Az ügyosztály most ezt a rendszert kívánja kifejteni, még pedig olymódon, hogy

a főváros költségvetésének keretein belül rendelkezésre álló hitelek felhasználásával mindazoknak az inségeseknek, akik munkaképesek, havi 64 pengő keresetet biztosit.

Körülbelül négyezerre tehető a szóbajövő inségesek száma, mert a családtagok, a munkaképtelenek természetszerűen *továbbra is minden térítés nélkül fogják kapni a különböző szociális segítséget.* Az ügyosztály elképzelése szerint a munkanélküli inségeseket *óránként 32—34 filléres bérért foglalkoztatnák,* főképpen a polgármesteri II. ügyosztály hatáskörébe tartozó munkálatok keresztülvitelénél. Igy a kertészet, az útrendezés, útépítés, csatornázás, stb. körébe vágó teendőknél használnák fel az inségesek munkaerejét és gondoskodnának arról is, hogy azok a nekik kifizetett bérek ellenében megválthassák és pedig rendkívül mérsékelt árak mellett azt a szociális támogatást, amelyet eddig minden ellenszolgáltatás nélkül nyujtott számukra a főváros. Családvédelmi szempontokra való tekintettel havonta *mintegy 64 pengőre rugó ilyen keresetek a gyermekes munkásoknál még külön családi pótlékkal egészülnének ki.* Ezt a pótlékot gyermekenként *havi 6 pengőben javasolja az ügyosztály megállapitani.*

A szociálpolitikai szakbizottság tagjai már megkapták ez előterjesztést. Annyi máris megállapítható, hogy

a szakbizottság számos tagja helyeslő érdeklődéssel kiséri a szociálpolitikai ügyosztálynak erre vonatkozó munkásságát és igy remélhető, hogy a tervezetből valóság lesz.

Az ügyosztály azt is várja tervezetétől, hogy annak elfogadása esetén jelentékenyen megkönnyebbül eddigi budgetje, mert hiszen *a 1000 főnyi tömeg térítés ellenében való élelmezése ezzel egyértelmű és igy*

a jövőben hatékonyabban lehet majd támogatni az elaggottságuk, vagy betegségük miatt munkaképtelenné vált szegényeket.

A nagyszabású reformról beszéltünk

dr. Horony-Pálfi Aurél tanácsnokkal,

a szociálpolitikai ügyosztály vezetőjével,

aki az új helyzetről a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Az egész szegényügy gyökeres rendezéséről van most már szó. Többször hozzáfogtunk ennek a nehéz problémának a megoldásához, de mindig kénytelenek voltunk a közbejött akadályok miatt az eredeti tervezgetésektől visszalépni. Most úgy érzem, hogy *a helyes megoldást tényleg megtaláltuk.* A főváros az áldozatkészség terén a multban is elment a teljesítőképesség legszélső határáig, kötelességét az élet elesettjeivel szemben a jövőben is minden tekintetben teljesíteni fogja, *nincs szó tehát arról, hogy a szociális gondoskodás terén bármiféle leépítést terveznének, hanem az a lényeg, hogy*

a szociális segélynyujtás eddigi rendszerének hátrányait most kiküszöböljük és az új rendszerrel nemcsak fizikailag segítünk azokon, akik támogatásra szorulnak, hanem lelkiekben is segítségükre leszünk és a segélyezés tényével emberi önérzetüket nem érintjük, sőt ellenkezőleg, igyekszünk a bajbajutott embereket megmenteni és az élet számára hasznos embereket nevelni.

Talán az új rendszer lényegét abban foglalhatnám össze, hogy *ellenszolgáltatás nélkül lehetőleg nem adunk semmit.* Ettől a gondolattól nem szabad visszariadnunk. A munka nemesítő hatását lebecsülni a legnagyobb hiba volna. Az emberi önérzetet a munkástársadalomban az adja meg, ha a segélyezett érzi, hogy őt megbecsülik és a munka alapján felépített társadalomnak valóban hasznos tagja. A közületnek, ebben az esetben a városnak, valóban *kötelessége az élet körülményeit mérlegelni.* Nem hunyhatjuk le a szemünket a valóság előtt: nem mindenki számára nyílik kereseti lehetőség. *Azok számára, akik az életben nem elég erősek, kötelességünk segítő kezet nyujtani.* Az volna a leghelyesebb, ha mindenki számára megfelelő munkát tudnánk adni. Ha ez az ideális megoldás nem telik az erőnkből, *legalább az elérhető legtöbbet kell nyujtanunk.*

— Nem szabad a segítéssel magát az erkölcsöt aláásni, nem szabad olyan munkakerülőket nevelni, akik munka helyett inkább belenyugszanak olyan lehetetlen állapotba, ami a nyomor és a a tengődés között van.

— Bizony szomorú és elrettentő példák vannak előttünk. *Kitenyésztődött egy embertípus, amely megélegszik azzal, hogy csak a fizikai elpusztulástól kiván menekülni és semmi egyéb követelése nincs az élettel szemben.* Ezeknek a gyermekei is a pusztulásnak vannak kitéve. Tizenhárom-tizennégyéves gyermekek tolvajbandákba tömörültek, a leányok a legszörnyűségesebb fertőbe süllyedtek és irtózatos betegségek áldozataivá lettek. *Nem emberi, hanem valóban állati sorban tengődnek ezek a szerencsétlenek.* Ezeknek az állapotoknak a fenntartásához nem szabad hozzájárulni.

— Egészen más lesz a helyzet a jövőben, amikor a hatósági segélyre szorultak tulajdonképpen

nem segélyt, hanem munkabért kapnak. Ez a munkabér ha nem is lesz magas, de a munka természetéhez képest mégis elfogadható.

— Annyi ideig foglalkoztatjuk az élet elesettjeit, hogy *megkeresnek legalább annyit, ami az élet fenntartásához szükséges.* Aki elszokott a munkától, az újra hozzászokik ahhoz, hogy az életben mégis csak a munka boldogit. *A segélyezettek nem különülnek el a társadalomtól, hanem csak addig és olyan mértékben veszik majd igénybe a közösség segítését, amilyen mértékig feltétlenül szükséges.* Nem érzik kitaszitottságukat és könnyebben kerülhetnek vissza a munkás társadalomba, amikor már hatósági támogatásra szükségük nincsen.

A jövőben még a szükséglakások bérét is meg kell fizetni, illetve a szükséglakásért is dolgozni kell.

Feltétlenül meg lesz a nevelő hatása annak, hogy a lakáshoz nem ingyen jutnak és számukra mégsem jelent az lehetetlen megterhelést. *Hatósági segélyezés cimén senki sem gondol a bajbajutottak munkaerejének kizsákmányolására, hanem az új rendszernek társadalomnevelő hatását mindenkinek éreznie kell.*

— A fővárosnak nem volt nehéz ezen az uton elindulnia, mert

a felügyeleti hatósága már régen ennek a rendszernek a bevezetését sürgette.

Amióta a főváros egyre többet és többet áldoz a gazdasági válságok nyomorának enyhitésére, minden fedezet kimutatásakor a belügyminisztériumban *a megoldásnak azt a módját ajánlották, hogy lehetőleg a munka útjára kell átmenteni a bajbajutottakat.* Meg vagyunk arról győződve, hogy egyik oldalon sem lesznek komoly kifogások az új rendszer ellen. *Nem akar a főváros ingyenmunkát, nem akar olcsó munkaerőt szerezni, nem akar ezen az akción semmit sem megspórolni, a segélyezés ellenében bizonyos ellenértéket kér, de annak hasznositása ugyancsak az élet elesettjeinek megsegítésére fog szolgálni.*

— Az új rendszer szerint a szeretetházba csak a magukkal tehetetlen és gyógyíthatatlan betegek kerülnének, — vetettük közbe, — a szegényházak strukturájának ilymódon való lebontása nem okoz majd zavarokat?

— Különbséget kell tenni a szeretetházak és a kis szeretetotthonok között. *A szeretetházakba valóban csak olyanokat akarunk beutalni, akiknek gondozása nagy körültekintéssel jár.* Egyik-másik elöregedett szegény életének ápolása a családi körben szinte lehetetlen. *A kisebb szeretetotthonokba azok kerülnek, akik bizonyos mértékig még tudnak magukon segiteni.* Ezeket az otthonokat az egyházak és a karitatív egyesületek tartják fenn és ezeknek az otthonoknak adminisztrálása nem kíván nagyobb körültekintést. A magánosokat lehetőleg *vidéken helyezzük el.* Ezek az emberek újra belekerülnek a családi életbe és öreg napjaikat aránylagos nyugalomban tölthetik el. Valóban a multban volt olyan tendencia, hogy inkább nagy szeretetotthonokat építsünk, de *a mai viszonyoknak ez az új rendszer jobban megfelel.*

— Mikor lép életbe az új rendszer?

— Nagyon gyorsan szeretnénk bevezetni. Szerdán az illetékes szakbizottság letárgyalja a tervezetet és egyelőre a javaslatot még közgyűlés elé sem visszük. Ez nem jelenti azt, hogy az önkormányzat bírálata alól ki akarnánk vonni az ügyet, sőt ellenkezőleg.

Az új rendszer május 2-án életbelép és amikor már bizonyos eredményről beszámolhatunk, az egész ügyet beszámoló formájában a közgyűlés napirendjére tűzzük.

— Ha a gyakorlat bizonyos változtatásokat kíván, azokat, természetesen, keresztülvihetjük és *olyan szegénygondozási rendszert épithetünk ki, amely a lehető legideálisabbnak mondható.*

Budapest idegenforgalma

30 millió pengővel javította meg az ország tavalyi pénzügyi mérlegét

Tanulságos és érdekes megállapítások a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának jelentésében

„Idegenforgalmunk egy esztendejének adatai világosan mutatják azt, hogy, habár az idegenforgalmunkat fenyegető nehéz körülmények az eddigi nagyszerű fejlődés tempóját némileg meglassították is, úgy a statisztikai számokban, mint a gazdasági eredményekben sikert könyvelhetünk el mégis és bizakodással nézhetünk a jövő elé."

Ez a megállapítás csúcsosodik ki a *Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának* az 1937. évről szóló jelentéséből, amelyet *Zilahy* Dezső igazgató és dr. *Markos* Béla aligazgató szerkesztettek. Az idegenforgalmat és annak gazdasági eredményeit felölelő jelentés, amelyet mindenre kiterjedő figyelemmel, a statisztika adataival alátámasztva állítottak össze, sok mindenre ad felvilágosítást és hűséges tükre ennek a nagy kérdésnek, amelynek előbbrevitele körül a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala gazdag eredményeket felmutató, nagy munkásságot fejtett ki.

A jelentés első része a hivatalos statisztika alapján sorakoztatja fel

idegenforgalmunk számszerű eredményeit,

kiegészítve azokat a magánlakások idegenforgalmának becslés szerint való adataival. A statisztika szerint *1937-ben Budapest szállóiban és penzióiban 278.094 idegen 910.015 éjszakát töltött.* Ezek az adatok az előző esztendők eredményeivel szemben *emelkedést mutatnak ugyan, de az emelkedés tempója az előző évek fejlődési arányaihoz képest gyengült.*

Egész idegenforgalmunk tempója az érkezők 7 százalékos és az éjszakák 5.1 százalékos többletével lényegesen elmaradt az előző évben mutatkozott többlettől, amely az érkezőknél 17.5 százalék, az éjszakáknál 16.7 százalék volt. Az elmult évi eredmény elbírálásánál nem szabad elfelejteni, hogy

ez a kisebbmérvű emelkedés akkor következett be, amikor a külföldi devalvációk nyomán igen sokan idegenforgalmunk katasztrofális visszaesésétől féltek.

Az érkezettek számát tekintve, *az egyes külföldi államok így következnek egymás után:* Németország 30.983 idegennel, Ausztria 29.069, Csehszlovákia 20.680, Románia 17.662, Anglia 15.815, U. S. A. 12.936, Olaszország 9139, Jugoszlávia 8135, Franciaország 7964, Hollandia 4776, Lengyelország 3515, Svájc 3463. Az eltöltött éjszakák szempontjából a sorrend ugyanez, csupán a lengyeleket a svédek váltják fel a 11-ik helyen.

Az *összes idegenforgalmat* tekintve, a hónapok között *augusztus volt a legerősebb* (az évi forgalom 14 százaléka), második helyen a május következett. A *belföldiek forgalmában május vezetett,* utána december, majd március következett, a *külföldiek forgalmában augusztus állt első helyen,* azután július, szeptember, május és június következett. A legtöbb külföldi vendég a *Szent István-hét* és a *Gyöngyös Bokréta* előadásainak idején érkezett. Az augusztusi idegenforgalmat ezek az események hét év alatt több mint kétszeresére emelték. Nagy vonzóerőt gyakorolt a *Nemzetközi Vásár* is, úgy a külföldi, mint belföldi vendégekre, akiknek 10 százaléka esik a Vásár idejére. A *Mezőgazdasági kiállítás* hatása a márciusi statisztikában mutatkozik, amelynek eredménye a belföldi forgalomban május után a második helyen következik, külföldi viszonylatban pedig a látogatottság megduplázódásával az évad kezdetét jelenti. A *Júniusi Ünnepi Hetek* a júniusi külföldi forgalmat 1934-től 1937-ig megkétszerezték, az *Őszi Lakberendezési Vásár* pedig a szeptemberi idegenforgalmat erősítette meg.

A külföldiek szemmel látható erősebb forgalma márciustól októberig végéig tartott, amely idő alatt a vendégek 85%-a érkezett.

Ez a szezónszerűség — a régebben állandó belső idegenforgalom visszaesése mellett — évről-évre komoly gondot okoz a vendéglátóiparnak.

A magánlakások forgalmáról nincs idegenforgalmi statisztika. A külföldiekre vonatkozó adatokat mégis a *Statisztikai Havifüzeteknek* rendőri bejelentésekre vonatkozó közléséből meg lehetett állapítani. Eszerint 81.125 elcsatolt területi és távolabbi külföldi vendég érkezett magánlakásokba, körülbelül 527.312 éjszakára. Becslés szerint a magánlakásokba érkezett belföldiek száma 85.812 lehetett, az eltöltött éjszakáké 557.778. Végül az egynapos vidéki felrándulók száma 200.000-re tehető.

Részletesen felsorolja a jelentés az 1937. év *idegenforgalmi eseményeit,* majd ismerteti

a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának munkásságát,

amely *az általános jellegű idegenforgalmi teendőkön* kívül különösen *az idegenforgalmi propagandára és az információs szolgálatra terjed ki,* amihez az egyes események alkalmából szükséges reprezentációs tevékenység is járul. A propagandatevékenység nem szorult kizárólag Budapest megismertetésére, hanem *az alkalmak 90 százaléka kiterjeszkedett az egész ország idegenforgalmi propagálására.* A hivatal ebben az évben is felhasználta a modern propaganda minden lehetőségét. A szűkös propagandaköltségvetés miatt a propaganda legfőbb eszköze *a prospektus* volt, amely nagy körültekintéssel került alkalmazásra. *1,900.000 prospektus, több százezer propagandabélyeg és számolócédula, 6500 plakát, a különféle nyelvű kiadványok összeszámításával 60-féle rendes és 70-féle rendkívüli prospektus, ismertetés, füzet és könyv állott rendelkezésre.* Rendkívüli munkát jelentett a Hivatalnak az *Eucharisztikus Kongresszus* előkészítése.

Az Idegenforgalmi Hivatal működését szervesen egészíti ki

a Budapesti Idegenforgalmi Iroda Bécsben,

amelynek működését a XI. ügyosztály felügyelete alatt irányítja. *A bécsi iroda tevékenysége eredményezte az osztrák látogatók számának állandó emelkedését.* Kiváló és hasznos tevékenységet fejtettek ki a bécsi iroda alkalmazottai *a salzburgi ünnepi játékok alatt.*

A jelentés végül

az idegenforgalom gazdasági hasznát

állapítja meg. Eszerint *34,661.080 pengő az az összeg, amelyet 1937-ben a belföldi és külföldi vendégek Budapestre hoztak.* A külföldiek budapesti idegenforgalma *az ország 1937. évi mérlege javára 30 millió pengőt eredményezett. A vidéki idegenforgalom* külföldi eredetű bevétele *9,353.191 pengőre* tehető. A magyar főiskolákon tanuló külföldi diákok költekezését, 450.000 pengőt is beleszámítva, *csaknem 40 milliót jelent a külföldiek idegenforgalmából származó bevétel,* vagyis állatkivitelünk és búzakivitelünk után valutaszerző erőben *a harmadik helyen áll.*

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

HÍREK A PÁRTBÓL

Ünnepi vacsora Zsitvay Tibor tiszteletére. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának Központi Köre április 28-án, csütörtökön este 8 órakor a Pannónia-szálló nagytermében dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, a párt elnökének névnapja alkalmából ünnepi vacsorát rendez.

Képviselői beszámoló a X. kerületben. Az Állami Gépgyári lakótelep golgotaúti nagytermében a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának X. kerületi szervezete képviselői beszámológyűlést tartott, amelyet *Torner* Endre, a körzet elnöke üdvözlő szavakkal nyitott meg. A gyűlésen a külföldön lévő *Bornemisza* Géza kereskedelem- és iparügyi minisztert dr. *Halla* Aurél államtitkár képviselte és megjelent az Állami Vasgyárak igazgatósága is. Dr. *Usetty* Béla országgyűlési képviselő beszédében megvilágította a mai magyar politikai helyzetet, ismertette a képviselőházban tárgyalás alatt lévő korszakalkotó törvényjavaslatokat és rámutatott arra, hogy a beruházási törvényjavaslat a munkásság életszínvonalának emelését nagy mértékben szolgálja. Figyelmeztette a jelenvolt igen nagyszámú munkásságot, hogy ne hagyja magát idegen jelszavak által a helyes útról eltántorítani. Dr. vitéz *Tóth* András országgyűlési képviselő a revízió kérdését fejtegette és főleg a honvédség fejlesztésének fontosságát hangoztatta. Dr. *Halla* Aurél államtitkár, akit a munkásság melegen ünnepelt, a magyar kormány népi politikájának jelentőségét emelte ki és arra utalt, hogy ha a munkásság ennek fontosságát megérti és követi, akkor nem a kormánynak, hanem önmagának és a nemzetnek tesz szolgálatot. A teremben összegyűlt mintegy ezer munkás nevében *Tassonyi* István mondott köszönetet.

Usetty Béla névnapja. A *Ferencvárosi Kaszinó* nagytermében bensőséges ünnepet rendezett a déli választókerület polgársága dr. *Usetty* Béla országgyűlési képviselő, törvényhatósági bizottsági tag tiszteletére születés- és névnapja alkalmából. Elsőnek *Szentesi* József törvényhatósági bizottsági tag köszöntötte Usetty Bélát, majd vitéz dr. *Tóth* András országgyűlési képviselő, mint legidősebb tanítványa üdvözölte Usetty Bélát, aki munkájával kiérdemelte vezetőpozícióját a főváros közéletében. *Dongó* Orbán, *Weilisch* Andor törvényhatósági bizottsági tagok, *Bernát* István dr. és mások köszöntötték még Usetty Bélát, aki válaszában kijelentette, hogy hálás a sorsnak azért, hogy meg tudta szerezni polgártársai bizalmát.

Dorner Gyula ünneplése. A *Szentimrevárosi Társaskör és Kultúregyesület* nagyszabású ünnepséget rendezett népszerű elnöke, *Dorner* Gyula törvényhatósági bizottsági tag tiszteletére névnapja alkalmából. A közönség soraiban megjelentek: *Becsey* Antal örökös tvhat. biz. tag és neje, *Kovács* József tábornok, *Wossala* Sándor tanácsnok, dr. *Buday* Alajos tanácsnok, előljáró, *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tag és neje, dr. *Benedek* Szabolcs előljáróhelyettes, vitéz *Gouthfalvy* (Dorner) Zoltán min. osztálytanácsos, *Stolp* Ödön gazdasági főtanácsos, *Kleés* Ferenc kormányfőtanácsos,, gyáros, *Szombathy* Kálmán igazgató, *Barna-Szögyén* Bertalan ny. min. osztálytanácsos, *Bischits* László dr. tisztiorvos, *Szőllőssy* Aurél min. osztálytanácsos, *Halácsy* Dezső főtitkár, *Szigethy* Lajos és neje, *Villányi* Nándor és neje, *Dósa* Ottó dr. és sokan mások. Az üdvözlések sorát *Szántay* István nyitotta meg nagyhatású beszéddel. Ezután *Kovács* József tábornok, *Wossala* Sándor tanácsnok, majd a Buda-Alsóváros-Sósfürdő Környéke Egyesület nevében *Szigethy* Lajos, a XI. kerületi Frontharcos Főcsoport részéről *Mayer* József vezetőtiszt üdvözölték *Dorner* Gyulát. Felszólalt még *Barna-Szögyén* Albert és a XI. ker. tanügyi szervezet nevében *Bácsváry* Rudolf. Majd *Kiss* Dezső dr. *Dorner* Gyulánét köszöntötte fel.

A VIII. kerületi pártszervezet ünnepi teája. A VIII. kerületi pártszervezet női csoportja április 23-án este tartotta nagyszámú és előkelő közönség jelenlétében a köztiszteletben és szeretetben álló vezetője *Katona* Jánosné névünnepélésének keretén belül ezidei nagy teaestjét. *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag, kerületi elnök meleg szavakkal köszöntötte Katona Jánosnét és hosszasan méltatta érdemeit, melyeket a VIII. kerületi női csoport imponálóan szép és eredményes munkássága évén évek óta kifejt. A női csoport nevében dr. *Buzághné* dr. *Kócsy* Aranka fejezte ki szerencsekívánatait, majd üdvözölte a megjelenteket és jól felépített beszédében hangoztatta, hogy a kerület női csoportja nem konkurrense, hanem segítő munkatársa akar lenni a keresztutakat járó magyar férfitársainak. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag magasan szárnyaló beszédben emlékezett meg a magyar nő európai értelemben vett kivételes és elhivatott helyzetéről, mely mindig történelmi alapon nyugvó volt. A közönség lelkesen tapsolta az est illusztris szónokait és a késő órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

Külkereskedelmünk alakulása. Nemzeti Egység Fővárosi Pártja VIII. kerületi szervezetének ifjúsági csoportja szokásos vitaestje keretében Hirmann József tartotta előadását „Külkereskedelmünk alakulása" címmel. Érdekes előadásában a külkereskedelmi szerződéseink kötésének irányával, mint nagy problémával foglalkozott. Majd fejtegette, hogy a magyar mezőgazdaság termelésének legnagyobb akadálya a külkereskedelem megkötésében a szervezetlenség. Foglalkozott továbbá az ipar és mezőgazdaság kollaborációjának fontosságával.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH 200-as
Átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

KH „Worklight"
munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Együttműködést terveznek Nagybudapest és a környék villamos-centráléi között

A kibővített révész-utcai telep meg fogja oldani a főváros energia-szükségletének ellátását

A *Fővárosi Hirlap* már többször beszámolt arról, hogy a főváros a régi révészutcai BSzKRT áramfejlesztő-telepet átalakítja és kibővíti. Olyan nagyszabású átalakításról van szó, hogy tulajdonképpen *új centrálé alakul Budapesten. Szendy* Károly polgármester szakértőkkel vizsgáltatta meg ezt a kérdést és még az üzempolitikai bizottság szakértői is amellett foglaltak állást, hogy a centrálét *rövidesen meg kell építeni.*

Az Elektromos Művek a telep kibővítésével kapcsolatos gépi berendezések szállítására *már ki is írta a versenytárgyalást* és ekkor váratlanul az a hír terjert el, hogy *magasabb helyről meg akarják akadályozni a révészutcai áramfejlesztőtelep kibővítését.* A váratlan fordulatot azzal indokolták meg, hogy a kormány annakidején két szakértőt bízott meg a főváros és a környék elektromos centráléja együttműködésének tanulmányozásával. A szakértők elkészültek jelentésükkel és ennek eredménye az lenne, hogy

a kormány állítólag ragaszkodik ahhoz, hogy Budapest ne egyedül oldja meg a villamosenergiaellátás problémáját, hanem szervesen kapcsolódjék be az országos villamosgazdálkodásba.

A szakértők előadása szerint *Nagybudapest energiaellátását nem lehet függetleníteni az ország energiaellátásától, hiszen a mult évben Nagybudapest 540 millió kilowattóra villamosenergiát használt fel, ami 53 százaléka az egész országban termelt villamosárammennyiségnek, nem számítva a magánkézben levő villamosművek energiatermelését.* Ujra felmerült az a terv, hogy

a budapesti és a környékbeli telepeket együttműködésre kell szorítani. Ezek a telepek: Kelenföld, Bánhida, Dorog és az újpesti Phöbus.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa az új fordulatról kérdést intézett

dr. Morvay Endre
üzemi tanácsnokhoz,

aki a következőket mondotta nekünk:

— Semmiféle letiltásról nem tudok. Hozzánk ebben a kérdésben a felügyeleti hatóságtól átirat *nem érkezett.*

A révész-utcai telep fejlesztését minden szakértő fórum helyesnek tartotta és ezért írtuk ki a gépiberendezések szállítására a versenytárgyalást.

Tájékoztató számításaink eddig is voltak, de a főváros önkormányzatának *joga van pontosan tudni, hogy a telep kibővítésének költségei milyen arányúak lesznek.* A versenytárgyalás után mindennel számolni tudunk és *a pontos adatok birtokában megtörténhet a döntés a centrálé fejlesztéséről.* Ha nem is teljesen új erőmű létesítéséről van szó, de a telep bővítése révén *1941—42-ig feltétlenül biztosítani tudjuk a főváros egyre növekvő energiaszükségletének fedezését.*

— Nem tudom belátni, hogy miért volna szükség a telep fejlesztésének megakadályozására, mert *a különböző telepekkel való együttműködés létesítése ennek nem szolgálhat akadályul.*

A főváros sohasem volt ellene annak, hogy a különféle centrálékkal együttműködjék, sőt ellenkezőleg, mindenféle kooperációnak örültünk, hiszen a telepek egymást kisegíthetik és így az üzembiztonság a főváros területén ideálissá válik.

Nagyon szívesen veszünk részt az energiatelepek együttműködésében, de természetesen *meg kell vizsgálnunk azt, hogy anyagilag a főváros hogyan jár jobban.*

— A hírek szerint a műszakilag helyesen felépített kooperáció keretében nem valószínű, hogy a főváros közönségére nagyobb terhek hárulnának, mint saját centrálé esetében. Legalább is a másik oldalról, ahol az együttműködést proponálják, ezt emlegetik. Mindenesetre ez a kérdés *nincs eldöntve.* Mi ki fogjuk mutatni, hogy *a révész-utcai telep milyen gazdaságosan tud termelni és ezeken az új alapára-kon lehet csak az összehasonlítást megtenni.* Éppen *a Fővárosi Hirlap*-ban mutattam ki, hogy *az eddigi telepeinknél is olcsóbban tudunk majd a révész-utcai telepen termelni.* Ettől az előnytől a főváros közönségét nem volna helyes elütni.

— Felhozzák ellenünk azt is, hogy a révész-utcai telep kibővítése esetén az egész új Szent István-várost és a Margitszigetet füsttel borítanánk be. *A technika mai állása mellett nem probléma a megfelelő füstemésztő készülékek alkalmazása.* Azok, akik a kibővítés ellen vannak, azt szeretnék elérni, hogy a révész-utcai telepet *csak a csúcsterhelések esetére állítanák be,* de nem számolnak azzal, hogy *ez nagy áldozatokat jelentene a főváros számára.* Éppen a telepek együttműködésével lehet ezeket a problémákat a legmegfelelőbben megoldani.

Morvay tanácsnok nyilatkozatából kiderül, hogy szó sincs arról, mintha meghiusult volna a révészutcai áramfejlesztőtelep kibővítésének terve. Ha a kormány ragaszkodik a fővároskörnyéki energiatelepek együttműködéséhez, úgy annak *nem lehet akadálya a révészutcai áramfejlesztő nagyszabású kiépítése,* sőt ellenkezőleg, az együttműködés így még hatályosabb lesz.

Közélelmezési problémák

Átalakítja a húsárakat a rituális vágások betiltása és az olasz állatjárvány

Politikai és egyszerűen csak gazdasági vonatkozásban sok szó esik most a rituális marhavágás beszüntetéséről, amelynek folyamányaként az állatárak esését jósolják, bár a mészárszékekben ennek a jelét még nem látjuk. Ellenben tapasztaljuk, hogy a főzelék- és zöldségárak rohamosan emelkednek. Erről a mindnyájunkat érdeklő áralakulásról megkérdeztük

Rosta János dr.
tanácsnokot,

a közélelmezési ügyosztály vezetőjét, akitől a következő érdekes felvilágosításokat kaptuk:

— Hogy *a rituális vágások* beszüntetése milyen befolyást gyakorol a budapesti húspiacra, arról ma még tapasztalatunk nem lehet. Egyelőre ugyanis az úgynevezett kóser húsból nagy készletek állanak rendelkezésre, mert

a rituális vágások beszüntetésének hírére nagy árutömegeket halmoztak fel a hűtőházakban.

Hogy ezek kimerülése után hogyan alakul a helyzet, ma még nem lehet tudni. Amennyiben az érdekelt közönség tartózkodna a marhahús vásárlásától, *kielégítheti szükségletét baromfival,* amit hatalmasan kifejlődött baromfitenyésztésünk el is bír. És ha a gazdaközönséget a marhaárak esetleges esése révén veszteség érné, kárpótlást találna a baromfiáruk nagyobb keresletében. Mindenesetre *néhány hétre van szükség, amíg ezen a téren tanulságokat lehet megállapítani.*

— Van azonban egy sokkal komolyabb körülmény, amely miatt a húsárak esésére kell számítanunk és ez

az olaszországi és csehországi száj- és körömfájás.

Különösen az olaszországi járvány érdekel minket, miután Olaszországba igen erős volt a legutóbbi időkig a kivitelünk. *A mult évben 82.000 darab marhát exportáltunk,* ami egész marhakivitelünk *77 százalékát tette.* Az 1936-ik évhez arányítva 30.000 darabbal többet exportáltunk az olasz piacoknak. A száj- és körömfájás miatt most Olaszországban óriási mérvben megszaporodtak a vágatások, úgy, hogy az ottani kormány bizonyos megszorításokat léptetett életbe, nehogy a behozatal még jobban lerontsa az amúgy is erősen csökkent árakat. Ugyanez a helyzet Csehországban, ahova azonban csak csekély volt a kivitelünk.

— Valószínű, hogy az olasz kivitel nagy leapadása a legutóbbi hetekben érezhetőbb lett volna, ha nem ellensúlyozta volna a kiviteli kereslet hiányát az a nagy vásárlás, amely a rituális vágások beszüntetését megelőzőleg az említett beraktározás céljára történt.

— Az Olaszországba irányuló kivitel a budapesti állatpiacot közvetlenül kevésbbé érinti, mert

a budapesti piac ezen a téren nagyon sokat veszített jelentőségéből,

miután a vidék közvetlenül exportál Olaszországba. Sőt, a helyzet úgy alakult, hogy a budapesti piac megcsappant felhozatalával Budapest szükségletét sem tudja ellátni. 38.000 marha lenne az évi szükséglet és ezzel szemben az elmúlt évben a budapesti forgalom csupán 17.000 darab volt. A szükséglet nagyobb felét tehát a vidéken kellett beszerezni, ami — arra való tekintettel, hogy a vásárlás bizonytalanná vált — semmi esetre sem járult hozzá a húsárak csökkenéséhez.

— A zöldség- és főzelékfélék erős áremelkedésének

egyedül a hideg időjárás az oka. A készletek kifogytak, a primőrök pedig elkésetten fognak jelentkezni. Ez minden fagykár nélkül egymagában is megdrágította a piacot.

Távoli tervek a gyorsvasúti hálózatról

A budapesti gyorsvasut kérdése már több ízben foglalkoztatta a *Harrer* Ferenc elnöklésével működő *városfejlesztési különbizottságot.* Nagyjából ki is alakultak azok a tervek, amelyek keresztülvitelével meg lehetne teremteni a modern nagyváros életében olyannyira kiemelkedő jelentőségű *gyorsközlekedési hálózatot,* végleges döntés azonban már csak azért sem történhetett, mert

a hivatalos tényezők tisztában vannak azzal, hogy a megvalósulás még hosszú idő kérdése.

Legutóbb már a *Beszkárt* igazgatósága is foglalkozott a gyorsvasut problémájával és elvileg megállapodott abban, hogy

12 gyorsvasúti vonalat fognak annakidején üzembe helyezni.

Ezek a vonalak a következők: Berlini-tér—Rákospalota, Erzsébet királyné-út—Rákospalota-Ujfalu, Budapest—Cinkota, Budapest—Kőbánya, Budapest—Kispest, Budapest—Pestszenterzsébet, Budapest—Csepel, Budapest—Budafok, Budapest—Máriaremete, Óbuda—Budakalász, Hungária-körut: a *Dunától a Dunáig* terjedő körvasuti vonal.

Ezeknek a vonalaknak létesítésénél természetesen felhasználnák a *Beszkárt,* illetőleg a *HÉV* által korábban lefektetett vonalhálózatot. Gondoskodni kívánnak azonban arról is, hogy a gyorsvasuti vonalak szempontjai abból a tekintetből is figyelembevétessenek, hogy

a pályák a lehetőség szerint minden kerülő nélkül haladjanak.

A megvalósulás sorrendje a *Közmunkatanács* határozata szerint az lesz, hogy *legelőször is a Hungária-köruti vonalat építik majd meg,* legfőképpen azért, mert

ezen a hatalmas útvonalon jelenleg jóformán egyetlen részen sincs közúti vaspálya.

Ezt a vonalat kiegészítené a Hungária-körutnak *a Dunánál lévő két betorkolási pontja közötti csatlakozó vonal,* amelynek

szerves része az épülőfélben lévő lánchídi aluljárón át vezetendő dunaparti villamos.

Az építkezést a *Beszkárt* természetszerűen csak akkor fogja megkezdeni, ha a vállalat jelenlegi pénzügyi helyzete *tekintélyes mérvben megjavul,* mert a szakértők véleménye szerint *ennek az egyetlen gyorsvasuti vonalnak kiépítése is milliós költséggel jár együtt.*

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Események

Fővárosi Hírlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Karafiáth Jenő főpolgármester a miniszterelnöknél. *Karafiáth* Jenő, titkos tanácsos, főpolgármester szombaton este megjelent *Darányi* Kálmán miniszterelnöknél, aki hosszabb megbeszélést folytatott vele.

József Ferenc királyi herceg Óbuda felvirágoztatásáért. Vitéz dr. *József Ferenc* királyi herceg családjával a III., Józsefhegyi-út 1. szám alatti palotájába költözött. Ebből az alkalomból a III. kerület küldöttségileg üdvözölte a királyi herceget. *Hanthy-Haidecker* János kerületi elöljáró, a küldöttség vezetője hangsúlyozta, hogy a III. kerületnek igen sok problémája vár megoldásra és azok megvalósításához a királyi herceg támogatását kérte. *József Ferenc* királyi herceg válaszában hangoztatta, hogy mindent elkövet a III. kerület felvirágoztatásáért, ahová gyermekéveinek legszebb emlékei fűzik.

Tanácskozás az időszerű idegenforgalmi kérdésekről. A székesfővárost közelről érdeklő időszerű idegenforgalmi kérdésekről *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével értekezlet volt az Ujvárosháza tanácstermében. A tanácskozáson, amelyen a közös cél érdekében különféle munkaterületeken működő hivatalos szervek legközelebbi teendőit és az együttműködés módozatait beszélték meg, résztvett és felszólalt *Tormay* Géza titkos tanácsos, az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal elnöke, *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly alpolgármester, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, *Imrédy* Kálmán, a MÁV elnökhelyettese, *Veress* Gábor, az IBUSz vezérigazgatója, *Szviczsényi* Zoltán ny. min. tanácsos, *Szebeny* József főjegyző, gróf *Zichy* Nándor és *Zilahy* Dezső, a Fővárosi Idegenforgalmi Hivatal igazgatója.

Újjáalakították az Országos Közlekedési Bizottságot. Az Országos Közlekedési Bizottságot, azzal a programmal, hogy a jövőben a közlekedési problémák intézésében jelentős szerepet biztosítanak számára, újjáalakították. A bizottság tagjai között szerepel dr. *Veress* Gábor, az IBUSz alelnök-vezérigazgatója is.

Május 7-én felavatják az átépített Hősök-terét

A Hősök-terének az Eucharisztikus Kongresszus miatt sürgőssé vált átépítése közel áll a befejezéshez. *Május 1-ére teljesen elkészül az út- és csatornaépítési ügyosztály a munkálatokkal*, a díszkandelláberek felállításával, a Műcsarnok és Szépművészeti Múzeum előtti kis parkrészek elrendezésével.

Az újjáalakult tér első ünnepi eseménye és ezzel felavatása *május 7-én* lesz. Ekkor indulnak el útjukra a *hősök emlékversenyében* résztvevő autók és motorkerékpárok 1250 kilométeres útjukra a téren álló Hősök emlékkövétől. Reggel 7 órakor lesz a start, a visszaérkezés pedig május 8-án délelőtt 11 óra körül történik.

Az autósok és motorkerékpárosok, amint az országot befutják, *mindenfelől virágot hoznak magukkal és visszaérkezésükkor leteszik a Hősök Emlékkövére*, mint az ország kegyeletének jelét. A verseny egész tartama alatt a téren *a frontharcosok kegyelti fáklyája fog lobogni.*

A nagyközönség és a *Frontharcos Szövetség* felvonuló alakulatai, mintha csak főpróbát tartanának az ünnepségek terén, amely nemsokára az egész világból ideseregló tömegeknek ad majd helyet az Eucharisztikus Kongresszus alkalmával.

Tóth László az Ujságírók Egyesületének elnöke. A *Magyar Ujságírók Egyesülete* rendkívüli közgyűlésén a *Márkus* Miksa lemondásával megüresedett elnöki tisztségre dr. *Tóth* Lászlót, a *Nemzeti Ujság* főszerkesztőjét választotta meg. A *Hegedüs* Gyula alelnök vezetésével lefolyt gyülésen a megjelent ujságírók túlnyomó többségének bizalma ültette az elnöki székbe *Tóth* Lászlót, akinek székfoglalóját sűrűn megujuló éljenzésekkel és zajos tapsokkal fogadta a lelkes hangulatú közgyűlés. Mély hatást keltett az uj elnök megnyilatkozása a *felelősségről*, amelyet tisztségének betöltésekor érez, majd arról a felelősségről, amelyet az ujságírói hivatás mindenkitől megkíván. *„A szabadságnak, a felelősségnek független önkormányzati testületét akarjuk látni,* — mondta beszéde során — *az ujságírói kamarában* és ugyanakkor azt az *önkormányzatot* is, amely maga tud gondoskodni a magyar ujságírótársadalom jogos szociális igényeinek érvényesítéséről, a kari érdekképviselet tökéletes kiépítéséről, de mindenekfelett *az erkölcsi védelemről.*" A nagy hatást keltő beszéd után meleg ünneplésben részesítették *Tóth* Lászlót, akit kiváló szerkesztői és publicisztikai tevékenysége, mindenkor megnyilvánult igazságérzéke és szociális gondolkozása predisztinált arra a kitüntetésre, amellyel az ujságírórend mostani díszes pozíciójába emelte.

Bessenyey Zénó nagy olasz kitüntetése. *III. Viktor Emánuel*, Olaszország királya és Etópia császára dr. *Bessenyey* Zénónak, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa elnökének *az olasz koronarend nagykeresztjét a nagyszalaggal adományozta.*

Közszállítási értekezlet a főpolgármesternél. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével az elmult hét csütörtökén értekezlet volt a főpolgármesteri hivatalban. Az új közszállítási szabályzat tervezetét tárgyalták a főváros vezetői több meghívott szaktekintély jelenlétében. Az értekezleten a belügyminisztérium *Janda* Károly miniszteri tanácsossal képviseltette magát, de résztvett azon *Makó Kléger* Sándor, vitéz *Vináry* Ervin miniszteri tanácsos, továbbá *Vladár* Gábor kúriai tanácselnök is. Az értekezleten a megjelentek élénk részvételével a legalaposabban megvitatták azokat a kívánalmakat, amelyek *a közszállításoknál a szakmai érdekeltségek és a hatóságok részéről egyaránt felmerültek.*

Igazgatók kinevezése a fővárosnál. *Szendy* Károly polgármester *Nádler* Herbertet, a Székesfővárosi Állat- és Növénykert *igazgatójává*, *Kleisz* Alajost székesfővárosi *adóhivatali igazgatóvá*, *Kemenes* Gézát és *Szenessy* Antalt pedig *pénztári aligazgatókká* nevezte ki. Az újonnan kinevezett tisztviselők *szombaton délelőtt tették le a hivatali esküt a polgármester előtt.* *Nádler* Herbert, aki már évek óta vezeti az Állatkertet, ebben a sok tudást és nagy körültekintést igénylő pozíciójában kiváló működést fejtett ki és szakértelmével a külföldi szakkörök elismerését is kiérdemelte. Őszinte megelégedést keltett *Kleisz* Alajos kinevezése is. A nyugalomba vonult, kitünő *Honfy* Lajosnak volt Kleisz Alajos helyettese és legbensőbb munkatársa és eddigi működésével teljesen kiérdemelte azt a bizalmat, amely most vezető pozícióba állította.

Eldöntötték a Szent Anna-templom freskó-pályázatát. A XIII. ügyosztály a polgármester utasítására harmadízben tartott pályázatot a Szent Anna-templom kupolájának kifestésére, mivel a zsüri a két előző pályázatot megfelelő tervek hiányában eredménytelennek nyilvánította. Az új tervpályázatra az előző pályázatok alapján *Kontuly* Béla és *Molnár* C. Pál festőművészek kaptak felszólítást. A *Wossala* Sándor tanácsnok elnöklete alatt összeült zsüri ülésén *Fridrich* Lajos műszaki főtanácsos ismertette a pályaműveket és adta elő az ügyosztály javaslatát, melyet a bizottság *Gerevich* Tibor egyetemi tanár hozzászólása után egyhangúlag elfogadott. A döntés szerint a két művész együttesen kap megbízást a nagyszabású feladatra.

Huszonöt „vezérszirénát állítanak fel. Dr. *Lamotte* Károly alpolgármester rendeletben utasította a főváros légoltalmi műszaki hivatalát, hogy a légi veszély esetére a polgárság egyidejű és gyors riasztása érdekében a fontosabb helyeken úgynevezett „vezérszirénákat" állítson fel. Egyelőre 20—25 vezérsziréna felállítására kerül sor, de később a szirénák számát szaporítják.

Kétezer méteres film a Vízművekről. A Székesfőváros Vizműveiről, mint megírtuk, film készült, amelyet szombaton mutattak be az Uránia filmszínházban, meghívott közönség előtt. Az érdekes bemutatón megjelentek: *Preszly* Elemér, Pest vármegye főispánja, dr. *Harrer* Ferenc felsőházi tag, *Farkas* Kálmán ny. államtitkár, dr. *Morvay* Endre, dr. *Felkay* Ferenc, dr. *Salamon* Géza tanácsnokok, *Pap* Ferenc, a Vízművek vezérigazgatója, *Mihalkovics* Miklós h. vezérigazgató, dr. *Perczel* György, a Beszkárt, dr. *Véssei* Ede, a Gázművek vezérigazgatója, *Szaszovszky* Ottó h. vezérigazgató, *Becsey* Antal törvényhatósági bizottsági tag, dr. *Rohringer* Sándor müegyetemi tanár, dr. *Frohner* József, a Mérnök- és Építészegylet főtitkára és még nagyon sokan a műszaki világ köréből és más érdeklődők sorából. A kétezer méteres film megismertette a Vízművek egész apparátusát, a víznyerés és vízszolgáltatás minden részletét és nagyon sok kérdésre nyujtott felvilágosítást. A tanulságos és látványosan szép film nagy érdeklődéssel és tetszéssel találkozott, amiért a megjelentek részéről bőven kijutott az elismerés *Pap* Ferencnek, a Vízművek vezérigazgatójának. A filmet hétfőn a *Tiszti Kaszinó* mutatta be tagjainak. Pénteken, az országos ivóvíz-kongresszus alkalmából a Korzó-moziban fogják lepergetni. Minden körben nagy érdeklődés nyilvánul meg a film iránt, úgy, hogy az előreláthatólag sokáig marad „műsoron".

A BSE jubileumi fényképkiállítása. A huszonötéves *Budapest Sport Egyesület* fotó-szakosztálya *május* 20-án nyitja meg évenkint szokásos fényképkiállítását, amely az eddig beküldött anyag után ítélve számszerüleg és minőség tekintetében is felülmúlja az eddigi kiállításokat. A kiállítás, amelyet a *Fővárosi Képtárban* rendeznek, egybeesik az átrendezett és átépített képtár, valamint az annak helyiségében bemutatandó *árvizi emlékkiállítás* megnyitásával. A kettős ünnepi alkalomra való tekintettel halasztották el a fotókiállítás megnyitását május 20-ra. Úgy a kiállításra, mint az annak keretében bemutatásra kerülő *balatonkenesei fényképpályázatra* május 3-ig küldhetők be felvételek.

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • ROMÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fióküzlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.
TELEFON: 115—416.

Április 28-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője. Magyarország aranykoszorús mestere.

AZ 1898 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Késsít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —✱— TELEFON: 293-651.

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Kapunyitás előtt

Világbemutató a Városligetben

Kétszer huszonnégy órán belül megnyílik a *Budapesti Nemzetközi Vásár*, népszerű és immár a világ köztudatába átment néven: a *B. N. V.*, amely a magyar életnek évről évre terebélyesedő, gyönyörű és életrevaló tavaszi hajtása. Most, amikor már a képviselőház előtt van hosszú esztendők óta az első deficitmentes költségvetés, most, amikor a milliárdos programmal szinte példátlan fellendülés előtt áll az ország, a legnagyobb elismeréssel kell zászlót hajtani a BNV holnapután kitáruló kapui előtt, amelyeken át talán először jött be a tavaszi szellő az országba a trianoni sötét vihar után.

Emlékezzünk! Szervesen és szisztematikusan kiépített külkereskedelmi kapcsolataink, főleg ipari és kereskedelmi vonatkozásban még alig voltak, amikor a BNV pazar kiállítása már megbűvölte a hozzánkjövő külföldieket. De idegenforgalmunk sem volt a szónak abban az átütőerejű gazdasági, tehát élő értelmében, amelyről ma beszélhetünk. A BNV külföldi látogatói: a kereskedők és iparosok voltak azok a bizonyos első fecskék, amelyek meghozták azt a dús érett nyarat, amelyre az idén kilátásunk van. Kereskedők és iparosok jöttek el az elmult évtizedekben Budapestre, hogy a BNV világbemutatóján megtekintsék és kipróbálják a magyar kéz és a magyar ész termését. De ugyanekkor megismerték Budapest szépségeit, megtanulták megszeretni fajtánk vonzó tulajdonságait: az úttörők, a nagyvilág néhány vándora, néhány kereskedője tudomást vett rólunk. Így terjedt el városunk jóhíre, amelyet minden propagandánál jobban és hatásosabban terjesztett a hírverésnek az a fajtája, amelyet színházi nyelven „Mundreklam"-nak szokás nevezni. Szájról-szájra ment a jóhírünk és ennek megalapozója volt a BNV, amely egykoron a Vigadó ruhatárában szerénykedett, de élniakarásával és élnitudásával lassankint elhódította a pesti Bois de Boulogne, a Városliget tekintélyes részét, de meghódította eközben az egész magyar gazdasági életet és ennek ragyogó teljesítményein keresztül az egész világot.

Ennek a hihetetlenül izgalmas, de kötelező érvényesülési versenynek esztendőnkint megújuló nagy és jelentős vizsgája a BNV. Hogy ez a vizsga eredményes szokott lenni, hogy ennek a nemzetnek élniakarása óriási eredményeket produkál és hogy a világversenyben álljuk a sarat, bizonyítéka az, hogy minden évben nagyobb és előkelőbb, tiszteletreméltóbb az a közönség, amely a vizsgát látogatja. Minden évben nagyobb a vásár területe, minden évben több a kiállítók száma, legfőkép pedig évről évre szinte ugrásszerűen emelkedik a külföldi vendégek tömege. Itt nincs helye a szentimentális szerénységnek, nyiltan kell beszélni, mert igenis, üzletről van szó. Üzletről: Magyarország nemzetközi gazdasági összeköttetéseinek kiszélesítéséről, ami legelsősorban talán azt jelenti, hogy az ilyen kiállítások súlyosan esnek a mérlegre akkor, amikor az ország gazdasági szerződéseket köt más államokkal. De üzletről van szó akkor is, amikor egy-egy ilyen vásár tényleg nemcsak a szemnek szól, hanem arra is való, hogy a magyar iparos, a magyar kereskedő külföldre adja el a portékáját.

Most különösképp nagy a feladat. Manapság nem frázis, ha azt mondjuk, hogy történelmi időket élünk és ebben a történelmi időpontban tiszta a lelkiismeretünk, mert minden megtörtént, aminek meg kellett történnie. A most megnyiló vásár méltó arra, hogy Budapest Székesfőváros polgármestere foglalja el az elnöki széket és ma már nemzetközi tekintélyével álljon oda a magyar tehetség és a magyar munka nagy világbemutatójának kapujához.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy a válságokkal küzdő Európa viharos tengerében szerencsésen megmaradtunk a béke és a nyugalom szigetének, amelynek vonzóereje és békés varázsa az utóbbi idők eseményeinek következtében egyre inkább nőtt. Belpolitikailag és ennek folyományaként külpolitikailag hetek alatt szinte hihetetlenül megnövekedett az erőnk, a súlyunk. Azt lehet mondani: szerencsés konstellációba kerültünk és éppen ezért kell örömmel üdvözölnünk a most megnyíló *Nemzetközi Vásárt*, amely ennek a rendkívül szerencsés külpolitikai és belpolitikai szituációnak ragyogó, de politikamentes előkészítője volt.

A Városliget lombos fái alatt terebélyesedett a magyar ipar és a magyar kereskedelem számos kiváló eredménye a világparitásig: a BNV pavillonjaiban ismerik meg a civilizált világrészek kereskedői és gyárosai a magyar tehetség nagyszerű produktumait.

Ilyen nagy reményekkel, a siker biztos tudatával tárulnak fel a héten az idei, nagyon gazdag nemzetközi vásár kapui. Mindenkit szeretettel fogad Budapest és mindenkivel úgy fog bánni, hogy ezek a mi külföldi vendégeink is szeretetükbe fogadják, feledhetetlen emléküknek tartsák a magyar fővárost.

Megszigorították az építésrendőri kihágásokat

A büntetések az ingatlan-érték egytizedéig terjedhetnek

Szendy Károly polgármester a napokban rendeletet adott ki, amelyben a székesfőváros kerületi elöljáróit utasította, hogy

a jövőben az építési rendészetet hatósági szervek útján a legszigorúbb ellenőrzéssel gyakorolják.

A rendelkezésnek az a magyarázata, hogy a városrendezési törvény határozmányai szerint az engedélynélküli telekfelosztások, illetve a hatóságok által előírt építkezési rendelkezések áthágása *kihágási eljárást von maga után*. Minthogy Budapesten, különösen pedig a város perifériális részein

a legutolsó 15 esztendőben lefolytatott építkezések nagy számánál rendellenességek voltag tapasztalhatók,

amelyek kedvezőtlenül befolyásolták a városkép kialakulását, emellett azonban számos esetben *magánjogi vitákat is provokáltak*, a főváros elérkezettnek látta az időt arra, hogy *most, amikor törvényes alapon is megakadályozhatóvá váltak a hasonló túlkapások, ez intézményesen megtörténjék*. Abban az esetben, ha engedély nélküli építkezésekről, vagy olyan építkezésekről van szó, amelyek kivitele a hatóságilag előírt rendszabályokkal ellentétesen történik,

hatalmas összegű pénzbírságok kirovására jogosultak már az első fokon eljáró építésrendőri hatóságok is.

Nagy szigorúság jellemzi a törvény idevágó intézkedéseit, amelyek kimondják, hogy

a büntetések az ingatlanok értékének egytized részéig terjedhetnek.

A polgármester arról is intézkedett, hogy egyrészt a magánépítési ügyosztály, másrészt a kerületi mérnöki hivatalok a *legszigorúbb ellenőrzés alatt tartsák az új építkezéseket* és minden olyan esetben, amikor az építtető a hatósági közegek figyelmeztetését nem hajlandó azonnal respektálni, *nyomban tegyék meg az építésrendőri hatósághoz a feljelentést*. Fokozottabb gondot fordítanak különösen a város belterületén, vagy olyan részein folyó építkezésekre, amelyek *az illető rész általános kiképzési alapelveivel ellentétbe kerülnek*. Bár a középítkezéseknél a legritkább esetben fordul elő az, hogy a fennálló szabályokkal ellentétes módon képzték volna ki az épületeket, a polgármesteri rendelkezés értelmében a *mérnöki szakközegek ellenőrzésük hatályát ezekre is kötelesek kiterjeszteni*.

Szakértő vélemények szerint a polgármesteri rendelkezésnek előreláthatóan meglesz az az üdvös következménye, hogy az *építésrendőri kihágások száma éppen a várható súlyos büntetésekre való tekintettel lényegesen lecsökken*.

Adóközösségbe tömörül 120 szállítmányozó. Mint ismeretes, a budapesti szállítmányozók már hosszabb ideje tárgyalnak a pénzügyminisztériummal az úgynevezett forgalmiadóközösség megteremtése ügyében, mert az adólerovás mai módja olyan bonyolult, hogy az ellenőrző hatóságoknak is sok nehézséget okoz. A speditőr-szakma mintegy 120 főre tehető érdekeltsége most azt kéri, hogy a mult forgalma alapján *állapitsák meg a közös adózási keretet*, amelynek tíz százalékát letétbe helyeznék annak biztosítására, ha valamelyik tag nem fizetne. Az ennél nagyobb kiesés esetére az adóközösség tagjai egyetemlegesen felelnének. A tárgyalások igen előrehaladott stádiumban vannak és értesülésünk szerint a tervet rokonszenvvel fogadták az illetékes pénzügyi hatóságok is.

Hardtmuthék iróngyárat alapítanak Magyarországon. A *Hardtmuth L. & C.* nemzetközileg jól ismert iróngyár jelentős magyarországi forgalmára való tekintettel iróngyárat szándékozik alapítani nálunk. A gyáralapításhoz szükséges alapfeltételeket az előzetes tárgyalások során már sikerült az érdekelteknek biztosítaniuk. Az illetékes tényezőknek ez a hozzájárulása annál inkább figyelemreméltó, mert a Hardtmuth-gyár hazai települése megszünteti azt a monopóliumot, amelyet eddig a *Schuler-gyár* élvezett. Amikor az ország minden vonatkozásban létreakarja hozni az egyenlő szociális elbírálást, semmi szükség nincs arra, hogy bárki indokolatlan nemzeti ajándék-haszon birtokosa legyen.

Már a vaskereskedelmet is megtámadta az áruházak öldöklő versenye. A *Fővárosi Hirlap*-ban állandóan regisztráljuk az öldöklő áruházi versenynek azokat a kinövéseit, amelyek már-már létalapjukban veszélyeztetik a kiskereskedelmet. A vaskereskedő-szakma orgánumai most rikító példákkal mutatják be az újabb betörést: az úgynevezett *Filléres Áruház* százezernyi példányban ontja árjegyzékét, amely szerint úgyszólván fillérekért árusít borotva-késeket, csavarhuzókat, evőeszközöket, amelyeket a szakmához természetszerűen nem értő közönség magvásárol, mert nem tudja, hogy a hirdetett „elsőrendű solingeni" áru eredeténél fogva semmiféle összefüggésben nincs a nagyhírű solingeni gyártmányokkal. Értesülésünk szerint a kereskedők az árrombolásnak ez ellen az új területe ellen is megindítják harcukat.

Megjelent az OMKE ezredik száma. Ritka jubileumot ült az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés hivatalos lapja, az OMKE. Kiváló szerkesztőinek: *Balkányi* Kálmánnak és *Horváth* Istvánnak gondos irányítása mellett most jelent meg a milleníris: az ezredik száma, mint útjelző azon a pályán, amelyet az OMKE a kereskedelmi szabadságért folytatott harcban eddig befutott. A jubiláris szám első oldalán vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó Úr fejezteti ki elismerését az OMKE dicséretes törekvéseiért. Az értékes nyilatkozatok sorából kiemelkedik *Sesztina Nagybakay* Jenő és *Magyar* Bertalan véleménye, de a politikai és a gazdasági élet valamennyi kiválósága is ott van a cikkírók sorában. *Balogh* Elemér, a Hangya elnöke érdekes cikkben köszönti az OMKE-t, mint lojális ellenfelet, végül, de elsősorban meg kell említenünk az OMKE kitünő főszerkesztőjének, dr. *Balkányi* Kálmánnak tanulmányát, amely kedves és élvezetes történelmi visszapillantást nyujt az OMKE történetére,

A Dunántúli villamossági rt. mérlege. A *Magyar Dunántúli Villamossági Rt.* üzleti bevétele a mult évben 9.460.942 pengő volt és ehhez 210.410 pengő nyereségáthozat járult. A bruttó bevétel tehát 9,671.352 pengő volt s ebből dologi kiadásokra 3,022.528 pengő, személyi kiadásokra 571.619 pengő kellett, a kölcsönszolgálat tétele 4,215.893 pengővel szerepel, leírásokra 1,425.915 pengőt fordítottak, úgyhogy a *tiszta nyereség* 435.395 pengő volt az előző évi 290.538 pengővel szemben. Az energiatermelő és egyéb beruházások 69,383.794 pengővel, az üzemanyagok és tartalékalkatrészek 772.377 pengővel szerepelnek a mérlegben, amely az irodai berendezéseket és egyéb fölszereléseket 60.620 pengőre, az értékpapirállományt 639.406 pengőre értékeli. A fontra szóló kötvénykölcsönök összege 52,178.953 pengő. A bankkövetelés 19.613.872 pengőről 22,528.392 pengőre, a hitelezők követelése 11,544.415 pengőről 15,264.503 pengőre növekedett. A rendes tartalékalap 51.361 pengő, az egyéb tartalékalapok tétele 21,039.718 pengő.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat. Modern fémbetűk készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

STELCZER JÁNOS Telefon: 293—725.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

Nagyméretü **öntöttvas nyomócsövek** 300 mm. átmérőtől felfelé,
továbbá **tolattyuk és szelepek** minden méretben kaphatók
Ferencvárosi gázgyár leszerelési iroda,
IX., KOPPÁNY-UTCA 2—4. Telefon: 134-054.

Új kormányfőtanácsosok. A kormányzó a földmívelésügyi miniszter előterjesztésére *Wehner* Kornélnak, a Futura, a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Részvénytársasága igazgatójának a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül *a magyar királyi gazdasági főtanácsosi* címet, a miniszterelnök előterjesztésére *Fadgyas* Rezső dr.-nak, a Futura Részvénytársaság igazgatójának közhasznú érdemes tevékenysége elismeréséül *a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.*

Megvizsgálják a cégtáblákat. A kereskedelemés közlekedésügyi miniszter leiratban felhívta a főváros polgármesterét, sürgősen utasítsa az elsőfokú iparhatóságokat, hogy a hatáskörük alá tartozó területen lévő valamennyi üzlethelyiséget 30 napon belül a helyszínen vizsgáljanak meg és legszigorubben ellenőrizzék, hogy a törvénynek azt a rendelkezését, amely szerint *„az iparos üzlethelyiségét annak külső részén cégtáblával köteles megjelölni", megtartják-e?* A cégtáblán fel kell tüntetni az üzlettulajdonos családi és utónevét olyképpen, hogy a felírás egyik része se legyen kevésbé szembeötlő, mint a többi.

Az „IBUSz" Idegenforgalmi, Beszerzési, Utazási és Szállítási Rt. a tavalyi üzletévét 216.441 P tiszta nyereséggel zárta, ami a részvénytőke 9 százalékos jövedelmezőségének felel meg. A hitelezők 6,291.000 pengős tételével szemben az aktivák értéke 9,632.000 pengő, amiből 960.000 pengő az ingatlanok, 865.000 pengő a berendezések, 731.000 pengő az értékpapírok, 476.000 pengő a készletek, 400.000 pengő a külföldi érdekeltségek, 5,989.000 P a künnlevőségek értéke.

A Hutter és Lever Rt. 1937. évi mérlege szerint 13,676.000 pengő vagyonnal rendelkezik, amivel szemben a tartozások összege 6,298.000 pengő. A vagyon nagyobb tételei: telek és épület 1,506.000 pengő, berendezés 3,617.000 pengő, készletek 4.326.000 pengő, adósok 1,793.000 pengő, értékpapírok 2,259.000 pengő értékben. A nyershaszon 740.000 pengő volt, amiből 318.000 pengő értékcsökkenési leírás mellett *64.741 pengő tiszta nyereség* maradt.

A „Szikra" Magyar Gyujtógyárak Rt. igazgatósága a társaság ezévi rendes közgyülését folyó év április 25-ére hívta egybe. A mérleg 357.473.80 P tiszta nyereséggel zárult, amely összegből az „A" sorozatú részvények után 11.— (tizenegy) pengő osztalék kerül kifizetésre. Ugyanaznap tartja rendes közgyülését a *Magyar Általános Gyufaipari Rt.* is. E társaság tiszta nyeresége 101.574.09 P, melyből részvényenként 9.— (kilenc) pengő osztalékot fizetnek.

A Nemzeti Takarékpénztár és Bank R.-T. igazgatósága legutóbb tartott ülésében megállapította a folyó évi április hó 26-án megtartandó közgyülés elé terjesztendő 1937. üzletévi mérleget. Egyúttal elhatározta az igazgatóság, hogy belső tartalékolások, valamint a tartalék- és nyugdíjalapnak megfelelő javadalmazása után részvényenként — úgy, mint a mult évben — 50 fillér osztalék kifizetését fogja a közgyülésen indítványozni.

VÁLLALKOZÁS

Ujabb nagy munkák az angyalföldi szivattyútelepen

Az angyalföldi csatornaszivattyútelep *alépítményének* elkészülte után, mint megírtuk, megtörtént a versenytárgyalás *a felépítményi munkára*, a *gépi berendezésre* és az *összekötő csatornára*. Az út- és csatornaépítési ügyosztály javaslatára a mellérendelt szakbizottság már határozott is a vállalatbaadásról. Az üggyel most a tiszti főügyész foglalkozik és rövidesen meghozza döntését a polgármester.

Soron következik most a szivattyútelep *vasbetoncsatornájának* vállalatbaadása. A megtartott versenytárgyalásra 14 vállalkozó adott be ajánlatot. Az út- és csatornaépítési ügyosztály *Gravieser* Albin vállalkozó cégnek 297.280 pengő végösszegű, legolcsóbb ajánlatát hozta elfogadásra javaslatba.

Ehhez a nyomócsatornához, amely a szivattyútelep és a Duna között épül, csatlakozik majd *a víz alatti nyomócső*, amely ismét érdekes műszaki munka lesz, mint legutóbb a soroksári-úti csatornaszivattyútelep nyomócsöve, amelynek caissonokból való kiképzését és különleges vízalatti építkezését annakidején részletesen ismertettük. A soroksáriuti nyomócső teljes egészében pneumatikus volt, míg az angyalföldinek csak a vízalatti része lesz ilyen, a szárazföldi része pedig a most vállalatba adott nyomócsatorna.

Elkészítette az ügyosztály *az angyalföldi szennyvíztelepülőtelep gépészeti felszereléséhez szükséges elektromos erőátviteli berendezés* tervét is. A munkálatok költsége, az előzetes számítások szerint, 210.000 pengőre tehető.

Az útolajozás az árkormánybiztos előtt. A makadámutak olajjal való portalanítását, mint megírtuk, a megtartott versenytárgyalás alapján, öt vállalat között kívánta megosztani a mult évi egységárakon a közegészségügyi ügyosztály. A kérdéssel legutóbbi ülésén foglalkozott a közegészségügyi szakbizottság, amelynek egyes tagjai *az egységárakat magasaknak tartották.* A közegészségügyi bizottság most kiegészítő eljárást indít meg ebben az ügyben. Ezt megelőzőleg azonban a *versenytárgyalás eredményét a főváros az árkormánybiztos elé terjesztette*, aki az árak tekintetében véleményt fog mondani.

Makadámutak kátrányozásának vállalatbaadása. Az út- és csatornaépítési ügyosztály a makadámkocsiutak kátrányozási munkáinak vállalatbaadására négy csoportban versenytárgyalást tartott. A munkákat az ügyosztály a következő cégeknek javasolja kiadni: 1. csoport *Danubia Műszaki Vállalat* 52.950 pengő vállalati összeggel; 2. csoport *Neophalt Iparvállalat Kft.* 55.800 pengő; 3. csoport *The Neuchatel Asphalt Co. Ltd.* 41.250 pengő; 4. csoport a munkálatokhoz szükséges trahitzúzottkő szállítás megosztva: *Szobi Kőbánya Rt.* 17.600, dr. *Frank* István kft. 23.439, *Inóci Kőbánya és Iparlelepek Rt.* 26.190, *Späth* János 16.630 pengő vállalati összeggel. — *Makadámutak kátránnyal való portalanítására* is versenytárgyalást tartott az ügyosztály. A munkálatokra a következő vállalatokat hozza javaslatba: 1. csoport, 62.000 négyzetméter *Magyar Aszfalt Rt.* 13.795 pengő; 2. csoport 65.000 négyzetméter *Biehn János Rt.* 14.950 pengő; 3. csoport 63.000 négyzetméter *dr. Helvey Tivadar* 13.230 pengő; 4. csoport *Danubia Műszaki Vállalat* 12.720 pengő vállalati összeggel.

Versenytárgyalási megbízások

Kocsiútaszfaltozási munkákat kaptak: Magyar Aszfalt Rt. 77.972, Útépítő és Aszfalt Rt. 39.192, Magyar Útépítési Rt. 27.060, The Neuchatel Asphalt Co. 27.720 pengővel.

Az ujpesti rakpart **útrendezési munkáit** Handl István kapta 28.300 pengőért; ugyanott **kőszállítást** kapott a Badacsonyi Bazaltbánya 65.175 pengőért.

A kamaraerdei szeretetotthon uj pavillonjának **vízvezetéki és csatornázási munkálatait** Bajza Sándor kapta 20.607 pengőért.

A farkasréti temető határvonaljelző **drótkerítésének szállítását** Stadler Mihály kapta 16.868 pengőért.

A Révész-utcai ingyenes Duna-uszoda **ácsmunkálatait** Erdei Lajos kapta 3171 pengőért.

A Nagyszombat-utcai ingyenes Duna-uszoda **ácsmunkálatait** Tőke György kapta 3342 pengőért.

Beérkezett ajánlatok

A Száva-utcai forgalmi telepen lévő kocsiszín **bádogosmunkára** pályáztak: Kovács Lajos 6424, Köves Dezső 6428, Tollár Lajos 6825, Kardos Lipót 6587, Várnai Károly 6825, Lorenz Dávid 7602, Péntek Gyula 7072, Hajdu József 7256, Hannauer István 7305, Török Nándor 7311, Kartaly László 7619, Petik János 7700, Stern József 7811, Szücs Ferenc 8024, Schreil János 8993, Erdősi Elek 9436, Riztl János 9449, Predmesky Géza 9745, Gál István 11.528 pengővel.

A Központi Városháza épületén végzendő **burkolómunkára** pályáztak: Porta Épületburkoló Rt. 4852, Nagy István 5201, Cristofoli Vince 5314, Mészáros István 5218, Sós Lajos 5259, Marossi F. Lajos 5297, Nagy Andor 5338 pengővel.

A Tóth Lőrinc-utca Istenhegyi-út és Orbánhegyi-út közötti szakaszán végzendő **leásási és földfuvarozási munkákra** pályáztak: Kimberger Géza 6490, Gattyán Pál 7040, Földmunkások Szövetkezete 7876, Schmidt Jenő 7920, Just Kornél 9240 pengővel.

A sertésvágóhíd részére szükséges **új vasuti fordítókorong munkálra** pályáztak: Bollmann Béla 4075, Böhm Károly 4581, Dobrovits Ferenc 4630, Pruscha Ede 4808, Horesnyi József 5588, Ehrenwald Jenő 6595, Varjas Gyula 6824 pengővel.

A BSzKRt részére szükséges **Mávag—Mercedes Benzgyártmányú autobuszalvázak és alkatrészek szállítására** pályáztak: Magyar Fogaskerék-, Autó-, Traktor- és Gépgyár Rt. 19.080, Ganz és Társa 131, Magyar Acélárugyár 16.250, Mávag 36.121, Magyar Waggon- és Gépgyár 12.996, Hubert és Sigmund 27.498, Motor és Autókellék Rt. 8029 pengővel.

Az Állategészségügyi Telep részére szükséges **desinfektor szállításra** pályáztak: Petz Testvérek 3446, Dávid és Kertész 5250, Magyar Vegyipari Gépgyár 5800, Röck István és Társa 6100, Ganz és Társa 6300, Magyar Waggon- és Gépgyár 6500 pengővel.

A Községi Kenyérgyár részére szükséges **párafejlesztő készülék szállítására** pályáztak: Márkus Lajos 6556, Kajtár Lajos 7920, Rajcsányi János 8536, Petz Testvérek 9592, Magyar Waggon- és Gépgyár 9944 pengővel.

Különféle **féktuskók szállítására** pályáztak: Siemens-Schuckert 36.127, Fémárugyár Rt. 38.220, Oetl Antal 38.220, Salgótarjáni Gépgyár 32.900, Donáth József 40.300, MÁVAG 43.333, Hofherr és Schrantz 41.171 pengővel.

A Száva-utcai forgalmi telepen lévő kocsiszín **tetőfedő munkálra** pályáztak: Grozit Rt. 13.255, Károlyi Jenő 13.970, Ösze Gyula 14.123, Biehn János 14.740, Traub Ödön 14.960, Magyar Asphalt Rt. 15.510, Posnansky és Strelitz 15.510 pengővel.

A Maglódi-uti Horthy Miklós-kórház gégeosztályán végzendő **burkolómunkára** pályáztak: Buzeditis Ignác 5715, Somogyi Béla 5787, Emptio 5987, Magyar Építőkereskedelmi Rt. 6050, Sós Lajos 6114 pengővel.

Az Andor-utcai közcsatorna és Névtelen-út közötti **útépítési munkákra** pályáztak: Hida Károly 29.998, Borlay Károly 30.231, Handl Gyula 31.307, Szász Albert 31.729, Hajnal Imre 33.614, Skuteczky és Boray 34.076, Schäffer Károly 36.807, Kusztos Imre 46.138, Kiss Jenő 58.535 pengővel.

Kőbelfektetési munkákkal kapcsolatos **járda- és úttestjavítási munkákra** pályáztak: Hirsch Mihály, Neofált, The Neuchatel, Magyar Asphalt Rt., Útépítő és Asphalt Rt., Helvey Tivadar.

Keramittéglák szállítására pályázott a Magyar Kerámiaigyár 31.700 pengővel.

1074 kg különféle méretű és minőségű **acél szállítására** pályáztak: Magyar Waggon- és Gépgyár Rt., Hubert és Sigmund, MÁVAG, Magyar Királyi Állami Vas-, Acél- és Gépgyár Rt. egyenkint 8222 pengős árakkal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfűtéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfűtéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 293—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtókás állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913. és 130—86.3

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron gyártása és javítás amerikai rendszerű edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1879. ✻ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-896.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városi raktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedőlemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest. V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. • Tel.: 2-695-59.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-ugalj
Telefon: 1-530-92. fehér-csapágyfém! GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 május 4. — 18. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A nemzeti magyar és keresztény gondolatért

Ha visszatekintünk három esztendőre, örömmel kell megállapítanunk, hogy ezekben az években a budapesti kommunális politikának erőteljes gerince fejlődött ki. Ezt a gerincet pedig a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* adja meg, amely ez alatt az idő alatt irányítójává lett Budapest Székesfőváros alkotó munkájának. Ez az irányítás pedig a magyar és keresztény gondolat jegyében történik. Amióta a kommunizmus szemetjét kisöpörték a budapesti városházáról, azóta töretlenül a keresztény és nemzeti gondolat uralkodik az ősi falak között. Az utolsó három esztendő azonban annak bizonyítéka, hogy a mai idők szellemo és bölcs irányítók odaadó munkája a keresztény és nemzeti gondolatot, amely azelőtt csak a többségi pártok irányító eszméje volt, az egész várospolitika, a székesfőváros egész lakosságának éltető levegőjévé tették. Túl az alkotások és kezdeményezések egész során a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* ez a legnagyobb érdeme. Annál inkább meglepetve és megdöbbenve kell látni azt, hogy akadnak konkolyhintők, akik ismeretlen céllal azok ellen törnek, akik ennek a fővárosnak nyugalmat, biztonságot, munkalehetőséget adtak. Az utóbbi időben ugyanis szorgalmasan kezdtek olyan híreket terjeszteni, mintha *Zsitvay* Tibor, a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke* elkedvetlenedett volna és távozni készülne. *Zsitvay* Tibor nem olyan ember, mint aki egy-két tendenciózus hírtől megriadna, vagy elkedvetlenedne. Kemény jellem és jó idegek jellemzik őt. A távozásra tehát nem is gondol, aminthogy túl a fővárosi érdekeken, országos érdek az, hogy eddigi nagyszabású munkáját tovább folytassa.

Amilyen átlátszó ennek a híresztelésnek a célzata, éppen olyan együgyű a megokolása. Ezek a híresztelések ugyanis azt mondják, hogy *Zsitvay* Tibor nem tudja biztosítani a párt politikai iránya tekintetében az egységes felfogást. *A nyugtalan szellemű pletykahordókuak tudomásul kell venniök, hogy a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja körül nem változott semmi.* Az a keresztény és magyar gondolat, az a színtiszta érzésvilág, amely eddig áthatotta minden tagját, most is, a jövőben is át fogja hatni. Nem kell ennek bizonyítására egyebet idéznünk, mint azt a pár nap előtti pártértekezletet, amelyen a párthoz tartozó felsőházi, képviselőházi és törvényhatósági bizottsági tagok csaknem teljes számban voltak jelen, lelkes egységgel állapították meg, hogy *a párt változatlanul Gömbös Gyula programja alapján áll, a magyar és keresztény gondolat alkotmányos megvalósításáért küzd.* A pártértekezlet egyhangú örömmel vette tudomásul, hogy a párt elnöke ezt a politikai irányt kívánja érvényesíteni a párt munkájában és hogy *e tekintetben a párt vezére Darányi Kálmán, a párt elnöke Zsitvay Tibor és a párt tagjai között semmiféle ellentétes felfogásról nem lehet szó.*

Ezt az egységet csak azok vonhatják kétségbe, akiknek az ellen van kifogásuk, hogy a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* alapos, tárgyilagos és szakszerű munkát végez, a jóakarat, az igazságkeresés megnyugtató és kiegyenlítő szellemét képviseli. Hogy ez így van, a konkolyhintőknek nem kell máshova fordulni, mint a főváros közgyűlési termének másik oldalához, ahol a párt politikai ellenfelei ülnek és akik maguk is lojálisan kénytelenek elismerni, hogy a párt kiegyenlítő, kezdeményező, alkotó szelleme Budapest törvényhatósági bizottságának életében korszakalkotó jelentőségű. Ezt a szellemet pedig elsősorban *Zsitvay* Tibor képviseli, akinek évtizedeken át tartó és mindenki által nagyrabecsült közéleti tevékenysége a keresztény és magyar gondolat valóságos megtestesülése. Nem volt véletlen, hogy *Gömbös* Gyula az ő kezébe adta a fővárosi párt zászlaját és az sem, hogy *Darányi* Kálmán ezt a tevékenységét nagyrabecsülve, továbbra is arra kérte, hogy fáradozzék a főváros polgársága és munkássága, de egyben a keresztény és nemzeti eszme szolgálatában is. *Zsitvay* Tibor lelkiismerete számára ez parancsot jelentett, amelyet a párt tagjainak bizalmától kísérve tovább is rendületlen hűséggel teljesíteni fog.

Új irányelvek érvényesülnek a jövőévi költségvetés összeállításánál

Irányító befolyást gyakorol az önkormányzat a büdzsé elkészítésére — Nemcsak beruházó, hanem akció-programot is kidolgoznak

Harrer Ferenc nyilatkozik az autonomia új feladatköréről

Szendy Károly polgármester a *Fővárosi Hirlap*nak adott nyilatkozatában kijelentette hogy az önkormányzat a zárszámadások kapcsán a költségvetés összes szerkezeti irányelveit átvizsgálhatja és a jövőévi költségvetés konstrukciójának problémái már most sorra kerülnek. Ez a bejelentés *új korszakot jelent a főváros életében.*

Az önkormányzat hatásköre kiszélesedik és előzetesen megjelölheti az önkormányzat azokat az irányelveket, amelyek alapján az 1939. évi költségvetést a főváros adminisztrációjának össze kell állitani.

Zsitvay Tibor, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnökének álláspontja százszázalékosan győzött tehát ebben a kérdésben. Ezentúl *a költségvetés összeállításában cselekvő része lesz az autonómiának.*

Harrer Ferenc, a NEP legutolsó pártértekezletén beszámolt arról, hogy a 12-es bizottság az 1937. évi zárszámadásokat rendbenlevőnek találta és ezt a bejelentését kiegészítette azzal, hogy *a 12-es bizottság nem tartja feladatát elintézettnek, hanem hozzálátnak a tanulságok levonásához és ezeket a jövő évi költségvetés összeállításánál már érvényesíteni fogják.* A nagyfontosságú újításról a *Fővárosi Hirlap* kérdést intézett

dr Harrer Ferenc

felsőházi tag, ny. alpolgármester, törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a következőket mondotta:

— A főváros háztartásának rendbehozatala *papíron* megtörtént azzal, hogy az ezévi költségvetést deficitmentesen állítottuk össze. Mi kezdettől fogva azon az állásponton voltunk, hogy

a háztartás végleges egyesúlyát meg kell teremteni.

Nem efemer jelentőségű sikerekre pályázunk, hanem a kapott mandátumhoz híven, *a főváros gazdálkodását állandó és megbizható alapokra akarjuk fektetni.* Az az érzésem, hogy most elindultunk azon az úton, amely végül a teljes sikerhez vezet. *Zsitvay* Tibor közgyűlési beszédében megjelölte azokat a szempontokat, amelyek szerint a főváros háztartását be kell rendezni. *Az ez évi deficitmentes költségvetés összeállításánál még nem mindenben érvényesülhetett a rendezésre irányuló törekvésünk, mert erősen kötött a határidő.* Egy rövid hónap leforgása alatt kellett a hiányt eltüntetni és az új, hiánynélküli költségvetest beterjeszteni.

A végleges rendezésre csak az 1939-es költségvetés összeállításánál nyílik meg az alkalom. Ezúttal és a jövőben mindig ténylegesen be akarunk folyni a költségvetés összeállításába.

Nem egyezünk abba bele, hogy kész anyagot kapjunk, hanem az önkormányzat a költségvetés végleges formába öntése előtt érvényesíteni kívánja a közönség érdekében azokat a szempontokat, amelyeket helyesnek tart. A költségvetés tulajdonképpen hű tükre a főváros gazdálkodásának, tehát *az a helyes, ha a költségvetés összeállítása előtt leszögezzük azokat az irányelveket, amelyek a mi politikánk érvényesülését mutatják a főváros gazdálkodásában.*

— *Szendy* polgármester méltányolta ezt az álláspontunkat és kijelentette, hogy a zárszámadás benyujtásakor lesz mód és idő arra, hogy a megoldást megtaláljuk. Ez most elkövetkezett. Közben a polgármester elkészíti a beruházási programmot, illetve bemutatja azokat a terveket, amelyeket meg kellene valósítani az előrehaladás érdekében. Az ügyosztályok erőiket megfeszítve dolgoznak ebben az irányban és már több érdekes és értékes javaslat került az önkormányzat tényezői elé.

Általánosságban mindig ötéves programról beszélnek,

amelyeket elvégre így még nem állapítottunk meg. *Zsitvay* Tibor annak a felfogásának adott kifejezést, hogy ennyi idő alatt szerinte a beruházásokat végre lehet hajtani és azóta most már *az öt esztendő mint fix időszak szerepel,* holott maga *Zsitvay* Tibor sem kötötte le magát ilyen pontosan a határidő mellett. Amikor a végleges döntésről lesz szó, természetesen *az időpont nagyságát is mérlegelni kell.*

— Nekünk az az álláspontunk, hogy nemcsak beruházási akcióról van szó, hanem

az akció-programot is eldönteni és megállapitani akarjuk.

Tudni kell azt, hogy mit akar a főváros a jövőben és milyen tevékenységet kíván kifejteni. Mérlegelni fogjuk a tennivalókat, számításba vesszük az anyagi erőket, a főváros közönségének teljesítőképességét és azután a lehetőségek latbavetésével történik meg a döntés. Ezeknek az elveknek alapján készül az 1939. évi költségvetés tervezete. *Ez az esztendő első éve lesz az ötesztendős programm végrehajtásának.* Az új költségvetést úgy állítjuk össze, hogy még a lehetősége sem merülhet fel annak, hogy esetleg deficittel kelljen számolnia a fővárosnak.

— A polgármester annyira méltányolta ezeket az elgondolásokat, hogy

a rendes határidőnél egy hónappal előbb mutatta be az önkormányzatnak a zárószámadásokat.

A zárszámadások felülvizsgálására kiküldött 12-es albizottság a zárszámadásokat már le is tárgyalta és részleteiben elfogadta. Május 10-én kerül a zárszámadás a pénzügyi bizottság elé és 11-én már a közgyűlés is megszavazza. *Egy hónappal több időnk van tehát a tanulmányozására, mint a multban volt.* Ez az idő elég is lesz és a pártok szakemberei már tanulmányozzák a zárszámadást és hamarosan abban a helyzetben lesznek, hogy *a zárszámadások mérlegelésével a költségvetés összeállítására megtehetik javaslataikat.* Most van az alkalom arra, amit már olyan sokszor kívántunk: *a főváros gazdálkodásának konzekvenciáit levonhatjuk és a jövő gazdasági politikájának összeállításában álláspontunkat érvényesíthetjük.*

Még a nyár előtt erre feltétlenül sor kerül. A nyári szünet előtt újra összeül a 12-es albizottság, még pedig olyan időben, amikor elég idő marad arra,

hogy az adminisztráció a megkapott utasítások alapján hozzáfoghat az 1939-es költségvetés összeállításához.

— Eddig a főváros költségvetéseit érdemben úgyszólván nem is tárgyalta Budapest törvényhatósága. A kész költségvetést megkapta az önkormányzat és azután elmondotta bírálatát. A költségvetési vita rendszerint nagyon hosszúra nyúlt, mindenki elmondotta véleményét, vázolta álmait, de *nem nagyon remélte, hogy azokból valami sok megvalósulhat.* A benyujtott költségvetésen a legjobb esetben *csak apró korrekciók történhettek és a nagyobbszabású elgondolások megvalósítására esetleg csak a következő év költségvetésének összeállításánál gondolhatott az adminisztráció.* Ennek a lehetetlen rendszernek most vége. Most a nyár előtt az önkormányzat pontosan körvonalazza álláspontját és ennek alapján állítja össze a jövő évi költségvetést.

Az új rendszernek az lesz a következménye, hogy a költségvetési vita sokkal rövidebb, de feltétlenül eredményesebb lesz, mint a multban volt.

A pénzügyi bizottság, valamint a közgyűlés elé már olyan költségvetés kerül, amely tartalmazni fogja az önkormányzat kívánságait. A bizottsági tagok érezni fogják, hogy nem hiába terjesztik elő javaslataikat, hanem komoly meggondolások útján terveik már a javaslat összeállításánál is érvényesülhetnek.

— Meg vagyok arról győződve, hogy az új rendszer a költségvetés összeállítását egyáltalában nem húzza el, ha a nyári szünet előtt a 12-es bizottság elkészül javaslataival, úgy

az adminisztráció a rendes időben hozzáláthat a jövő évi költségvetés összeállításához.

A nyári szünet után a 12-es bizottság a nyers tervezetet átnézheti és már *az önkormányzat cégjelzésével kerülhet a végleges közgyűlés és a fontos bizottságok tárgyalásai elé.*

Harrer Ferenc értékes nyilatkozatából kidomborodik az a rendszer, amely az önkormányzat teljes érvényesülését van hivatva megvalósítani a költségvetés összeállításánál. A bizottsági tagok a jövőben valóban befolynak a főváros gazdasági programmjának összeállításába.

A költségvetés így közös munkája lesz az önkormányzatnak és az adminisztrációnak.

Az új rendszer azt mutatja, hogy *komoly munkával el lehet mélyíteni az önkormányzat tevékenységét és ebből csak a városnak és a közönségnek lesz haszna.*

Egy év propagandája Budapest gyógyfürdőinek szolgálatában

A *Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság* most adta ki az 1937. évről szóló jelentését, amely előkelő köntösbe öltözötten, írásban és képben mutatja be a propagandamunkát, amelyet ez az intézmény idegenforgalmunk emelése érdekében folytat. „Hároméves multra tekinthetünk csupán vissza — mondja a jelentés — és így harmadik évi beszámolónkban nem annyira azt állapítjuk meg, hogy mik voltak az eredményeink, mint inkább azt, hogy milyen irányban indultunk el, mit végeztünk és hogyan kívánjuk Budapest fürdőit a világversenyben a székesfővárost joggal megillető vezérszerephez juttatni."

A Bizottságnak — a beszámoló szerint — propagandamunkásságát főképpen három pillérre építi: *az orvosokra, az utazási irodákra és a sajtóra.*

Budapest gyógyfürdőinek ismertetésére és népszerűsítésére a Bizottság megfelelő mértékben igénybe vette *a külföldi sajtó* nyilvánosságát. Ennek a feladatnak szolgálatában a Bizottságnak többször is alkalma volt az elmult év folyamán külföldi ujságírócsoportokat fogadni, ezenkívül számos külföldi ujságíróval egyénileg is felvette az érintkezést. Ennek eredménye sok száz cikk és illusztráció külföldi napilapokban, képeslapokban, szemlékben és valamennyi tele Budapest fürdőinek, természeti szépségeinek és kultúrájának dícsáretével.

Örömmel állapítja meg a jelentés, hogy *a magyar sajtó* is melegen felkarolta a gyógyfürdők ügyét és állandóan napirenden tartotta az ide vonatkozó problémákat.

Erős és közvetlen kapcsolatok létesültek *a külföldi utazási irodákkal,* melyek igen értékes tevékenységet fejtettek ki és révükön sok vendég érkezett Budapestre és az országba. Több külföldi városban a Bizottság *önálló képviseletet* is állított fel, így Bécsben, Amszterdamban, Stockholmban, Egyiptomban. Rigában, Oslóban, Kopenhágában pedig a magyar konzulok vállalták a képviseletet.

Az *orvosi propaganda* eredményeképpen a magyar orvostársadalom érdeklődése a budapesti gyógyfürdők iránt állandóan növekedőben van. Ebben élénk szerepük volt az év folyamán rendezett *tanfolyamoknak.* Volt nemzetközi tanfolyam is, amelyen nagy számban vettek részt az orvosok Európa minden részéből.

Piackutatás címmel érdekesen számol be a jelentés a különböző országok helyzetéről az idegenforgalom szempontjából, valamint a lehetőségekről, amelyeket a propagandának kell kiaknáznia.

A budapesti *nemzetközi fürdőügyi kongresszusról,* a *Nemzetközi Fürdőszövetség* megalakulásáról, az idegenforgalmi intézményekkel való *együttműködésről* szól még a beszámoló, majd a Gyógyhelyi Bizottság jövendő céljairól, így *a tudományos fürdőkutatás, a fürdőkórház* megvalósításáról, a *székesfőváros* és a *Közmunkatanács* idegenforgalmi alkotásairól és terveiről.

A beszámolókat, amely áttekinthetően csoportosítja az anyagot, érdekes illusztrációkat közöl a külföldi lapokban megjelent budapesti reklámokról. A munka, amelyet a Gyógyhelyi Bizottság elnöke, dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester intenciói szerint dr. *Szviezsényi* Zoltán, a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója és dr. *Somogyi* Gyula titkár állítottak össze; művészi kiállításával is felhívja a figyelmet.

Mária Terézia korától semmiben sem változott a pesti adózók lélektana

Polgártársaink, akik, régi, magyar szokás szerint, szívesen szidják az adót, de — mint a hivatalos statisztika mutatja — elismerésreméltóan megfizetik, most megtudhatják, hogy az adózás körüli szabályainkat jórészt annak a korszaknak köszönhetik, amelyben *Mária Terézia* uralkodott. Dr. *Homolyay* Rezső főjegyző, a főváros pénzügyi ügyosztályának helyettes vezetője állapítja ezt meg „Adókezelésünk Mária Terézia korában" című, most megjelent tanulmányában, amellyel értékes szakirodalmi munkáinak számát szaporította.

Mária Terézia 1768-ban rendelte el, hogy a királyi helytartótanács részletes adókezelési utasítást dolgozzon ki és ezzel az egyöntetű eljárást az egész országban biztosítsa. Igy született meg 1770-ben a helytartótanács latinnyelvű utasítása, amely megszabta, hogyan kell ezután az adót a vármegyékben és a szabad királyi városokban kezelni.

A tanulmány írója Székesfehérvár város levéltárában fedezte fel ezt a nevezetes rendeletet, mely a régebbi eljáráshoz képest *sok „modern" és szociális intézkedést* tartalmaz. A városok kimutatásában, amit a helytartótanácshoz évenkint felterjesztettek, először ki kellett mutatni, hogy mennyi adót vetettek ki a *házak* után. A házakat, értékük szerint, három osztályba sorozták. Azután következtek a *kereskedők* és *kisárusok,* majd a *kézműves céhek,* a következő fejezetekben a *szántóföldek, rétek, szőlők,* továbbá az *állatok* után kivetett adók, végül *a rendkívüli jövedelmek.* Az ingatlanokról a telekkönyvből vették az adatokat, a többi adóalap megállapításához a fertálymesterek gyüjtötték házról-házra járva az adatokat. Ezekről azután jelentést tettek *az adókivető bizottságnak,* amelyben a céhmesterek és a vagyoni viszonyokat legjobban ismerő iparosok is megjelentek. (Ugy, ahogy ma az autonómia képviselői foglalnak helyet az adókivető bizottságban.)

Az adómentességet a király engedélyezte. Igy mentesek voltak az adó alól a *lőszerkészítők,* a *salétromfőzők,* minthogy katonai érdeket szolgáltak. Mentesek voltak a *lótenyésztők* és három évig nem kellett adót fizetni a *méhes* után, mutatva, hogy *a gazdasági érdekekre figyelemmel voltak.* Azok, akik egyik vármegyéből a másikba költöztek, egy évig nem fizettek adót. Ezt a kedvezményt azután sokan *kijátszották* azzal, hogy *évenkint ide-oda vándoroltak,* úgy, hogy ezt az adómentességet *el kellett tiltani.* Itt megtaláljuk az analógiát a mai korral. Találkozunk *a hátralékosokkal is.* A hátralékok a rendelet megjelenése előtt nagyok és régiek voltak, de az új rendelet csak egy évi haladékot adott a befizetésre. Ezután jött a figyelmeztetés és ha a hátralékos erre sem fizetett, *nevét a tanácsteremben kifüggesztették.* Tehát az adóhátralékosok közzététele, amit nemrégiben rendelt el a pénzügyminiszter, sem új dolog. Megvolt már Mária Terézia korában is, sőt megvolt a *letiltásnak* is a primitív formája, amennyiben az adóhátralékos adósa csak a hatóság tudtával fizethetett, úgy azonban, hogy levonták tőle az adóhátralékot.

Az adókivetéstől az adócsalók elleni védekezésig sok mindennek a nyomát megtaláljuk a mai gyakorlatban is. Volt azonban a kornak egy adótörténeti szempontból érdekes szokása, amely teljesen eltünt. A jómódú polgárok *kisebb-nagyobb tőkét adtak a városoknak használatra,* aminek ellenében *adóterhüket megváltották.* A kapott tőkét azután a város saját adósságainak kifizetésére fordította. Előfordult azonban, hogy a város az adóváltságként letett tőkéket *maga is kölcsön adta kamatra.* Erre a helytartótanács a közterhek megváltásának ezt a módját *eltiltotta.* Ám ez az eljárás még sem szünt meg teljesen, mert a közterhek megváltása felsőbb engedéllyel mégis megtörténhetett. Vagyis kivételnek akkor is, mint mindig, helye volt.

Takarékossági rendeletben sem volt hiány. A helytartótanács megtiltotta, hogy a városok és vármegyék királyi engedély nélkül Bécsbe vagy Pozsonyba küldöttségeket menesszenek, mert ez napidíjakkal járt. A főispán beiktatására se volt szabad 200 forintnál többet költeni.

Nagyon érdekes adatok ezek, amelyeket Homolyay Rezső felkutatott és úgy dolgozott fel, hogy a mai kor embere számára tanulságos és élvezetes olvasmány lett belőle.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-066.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMELYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

Évek hosszú küzdelme után megvalósul a fővárosi vámreform

Szociális szempontok szerint dolgozták át a régi tervezetet — Nem fognak megcsappanni a székesfőváros bevételei — Megszűnik a kisemberek megterhelése és a tőkeerős vállalatoknak nyujtott túlzott előny

A sokat emlegetett fővárosi vámok kérdése ismét napirendre került. Elkészült a vámokról szóló szabályrendelet újabb szabályozása, amelyet a május 11-i közgyűlésen beterjeszt a polgármester. A *Fővárosi Hirlap* hetekkel ezelőtt már ismertette a javaslat elgondolását, amelyet azóta megvitattak az érdekképviseletek kiküldöttei és az önkormányzat részéről is letárgyalták a különböző megoldások lehetőségeit. Az új tervezet *kompromisszumos megoldás:* a lehetőséghez képest összeegyeztették a különböző érdekeket.

Usetty Béla országgyűlési képviselő irányította a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* részéről a tanácskozásokat és a legutolsó pártértekezleten indítványára kimondották , hogy a *párt egyhangúlag magáévá teszi a polgármester módosított előterjesztését.*

Dr Usetty Béla

országgyűlési képviselő, fővárosi bizottsági tag,

az önkormányzat munkájáról így nyilatkozott a *Fővárosi Hirlapnak:*

— Régen húzódó problémát sikerült végre megoldanunk. A kövezeti vám kérdését rendezni kellett, de *a megoldás elé igen sok akadály gördült.* A vámprobléma nagyon sok érdeket érint és a végleges rendezést úgy kívántuk keresztülvinni, hogy *lehetőleg az összes szempontokat egyeztesse össze a főváros,* de úgy, hogy a főváros anyagi érdekei háttérbe ne szoruljanak. Az a véleményünk, hogy

olyan megoldást találtunk, amely a viszonyoknak, a tényleges helyzetnek a legjobban megfelel és az átdolgozott javaslat sikeréért az igazság tudatában minden fórumon sikraszállhatunk.

— A *Fővárosi Hirlap* már hónapokkal ezelőtt ismertette a javaslatot, amely azóta az érdekeltségek és az önkormányzat retortáján keresztülment. *Nagy általánosságban a tervezeten nincs változás, ugyanazok az elvek érvényesülnek, mint a multban, a részleteknél azonban sok korrekciót érvényesítettünk.*

— Mindenekelőtt

sikerült megmenteni a főváros 6.3 millió pengőnyi bevételét,

erről az összegről a mostani viszonyok mellett Budapest városa lemondani nem tud. Ha meg volna a lehetőség, úgy mindenki szívesen belement volna abba, hogy a kövezetvám megszünjék, de *ez megrendítené a főváros pénzügyi egyensúlyát, amit minden körülmények között fenn kell tartani.* A szabályrendelet átdolgozása úgy történt, hogy

a vámok megállapításánál lehetőleg a kisembereket védtük meg, a nagyok terheit pedig nem növeltük olyan mértékben, hogy azokat elviselhetetleneknek lehetne mondani.

A legfontosabb az, hogy

a díjtételeket 231-ről 130-ra mérsékeltük.

Ez igen fontos újítás, mert az eljárás egyszerűsítése terén így nagy lépést tettünk előre.

— Az volt a baj, hogy a multban a kisemberek hátrányban voltak a nagyvállalkozókkal szemben. A kisember csak kocsin tudta áruját beszállítani, a nagyvállalkozó pedig hatalmas teherautókon hozta be áruját. Amikor a most érvényben lévő rendelkezéseket életbeléptették, még nem volt autó és 30 mázsán túl mindenki annyi árut hozhatott be, amennyit akart. Ez akkor nem volt sérelem a kisebb vállalkozók számára, mert *kocsin többet behozni igazán bajos.* Amióta a nagy teherautók szállítják az árukat, *a nagyvállalkozó tizszer, sőt még többször annyi mennyiségű árut hoz be ugyanolyan vámtételek mellett, mint a kisember.*

— Az áruk mennyiségének elbírálásánál is tettünk változtatásokat. Azelőtt 1—10-ig, 20-ig és 30 métermázsáig voltak a kategóriák, most *1—5, 5—10, 10—15 és így további kategóriákat állapítottunk meg.*

Az új beosztásnak szociális jellege minden körülmények között kidomborodik,

vagy legalább is nem sujtjuk a kisembereket a nagyvállalkozók előnyére. Lehet, hogy azok, akik érintve vannak, bizonyos kifogásokat emelnek, de senki sem tagadhatja, hogy *az rendszer méltányos és főleg igazságos.*

— **Az egyes áruk osztályozásánál is nagyobb körültekintéssel dolgoztunk.**

Tekintettel voltunk a fővárosi feldolgozó ipar érdekeire is. Ugy állítottuk össze a vámtételeket, hogy *a fővárosban a gyártás rentabilis legyen.*

— Volt olyan felfogás is, hogy a kövezetvám szedését szüntessük meg és az államtól kérjünk bizonyos kárpótlást. Az államvasutak hajlandók is voltak a vasuton érkező áruk után fizetendő vámokat pausálösszegben megváltani. Nagyon tetszetősnek látszott ez a megoldás, de mégis el kellett ettől állni, mert a *helyzeten nem javítottunk volna.* Az Államvasutak belekalkulálták volna a díjtételekbe azt az összeget, amit a fővárosnak megváltás címén fizetnek, később erről esetleg meg is feledkeztek volna. De nemcsak ez a szempont érvényesült, mert

megtörténhetik az is, hogy a dekonjunktúrát konjunktura váltja fel és ebben az esetben a fővárosnak sokkal nagyobb jövedelme mutatkozna, mint amennyit a megegyezés esetében kapnánk az Államvasuttól, illetve az államtól.

Sokkal helyesebb a mostani megoldás, amely végeredményképpen *mindig a gazdasági helyzettől teszi függővé a jövedelmek alakulását.*

képviseletekkel is tárgyalásokat folytatott a főváros. Igy az *ujpesti asztalos ipartestülettel,* amely az asztalosok sokat hangoztatott kívánságait terjesztette elő. Az asztalosok nagy megelégedésére a *bútorok vámtételét alaposan le is szállította a főváros* a most elkészült tervezetben.

Jogos érdekét megvédte a főváros, de ezen túlmenőleg nem emelte fel a vámtételeket. A Kereskedelmi és Iparkamara vádja ellenére is az a valóság, hogy *semmivel sem emelkedett a főváros vámbevétele az eddigi jövedelemnél.* Ennek figyelembevételével történt meg *a vámtételek arányosítása,* olyan formán, hogy a régi vámszabályzatnak *az évtizedek során előállott aránytalanságai kiküszöbölttessenek.* Egyes tételeket leszállítottak, másokat azonban felemeltek, mindenütt figyelemmel a változott helyzetre és figyelemmel az érdekeltek szociális viszonyaira is,

védelmet nyujtva az ipar és kereskedelem kisexisztenciáinak és a gazdaközönségnek. Védekezni kellett a vámot kijátszó „technika" haladása ellen is.

Ezért számítják súly szerint a *kézikocsikon* behozott áruk vámját is, mert türhetetlen, hogy *súlyos kocsirakományokat közvetlenül a vámhatár előtt kézikocsikra rakjanak át és a vámhatáron túl ismét teherkocsikon vagy teherautókon továbbitsák a fővárosba,* visszaélve azzal, hogy a kézikocsik vámja — tekintet nélkül a súlyra — jelenleg *40 fillér.* Most a könnyű súlyokkal terhelt kézikocsik után lehet *16 fillért* is fizetni, de nagy súlyokra éppen úgy kivetik a vámot, mintha lovas vagy motoros teherkocsik szállítanák be.

Korszerű újítása a tervezetnek, hogy *alkalmazkodik a vasúti vámtarifához* és ezért állapít meg *tizennégy vámcsoportot,* úgy, mint a vasút.

Ugyancsak korszerű intézkedés érvényesül abban, hogy *a személyszállító gépjárművek teljesen vámmentesek,* amivel a vámszabályzat az idegenforgalmat is szolgálja.

A lefolyt három év alatt tárgyalások folytak

az Államvasutak igazgatóságával is, amely átalánnyal akarta megváltani a vámbevételt.

Ez az ajánlat azonban nagyon *kedvezőtlennek mutatkozott a fővárosra nézve,* egyebek között azért is, mert a maga és üzemei számára érkező szállítmányokért, így a kőanyagokért és szénért *sokszorosan magasabb vámot kellett volna fizetnie.* A kőanyagok vámja például 0.6 fillérről 0.7 fillérre emelkedett volna. A saját szállítmányainak magasabb vámja *250.000 pengő többkiadást jelentett volna a főváros számára.* Ezért az államvasutak ajánlatát *el kellett ejteni.*

Érdekes újítások az új szabályrendeletben

A szabályrendelettervezet közgyűlési tárgyalásának elhalasztása után nagy erővel indultak meg az ankétezések a pestkörnyéki városok és az érdekképviseletek részéről, meglehetős elfogultságot árulva el a főváros tervezete ellen. A sok tanácskozásnak *Szendy* Károly polgármester azzal vetett véget, hogy az idén március 11-ére, a Kereskedelmi és Iparkamara kívánságára *értekezletet hivott össze, amelyen meghallgatta az általánosságban tartott kívánságokat.* Ezeknek értelmében azután felhívást intézett a *Kamarához,* a *GYOSz*-hoz és a *Mezőgazdasági Kamarához,* hogy *terjesszék elé konkrét kívánságukat* és küldjenek ki ezek indokolására *szakértőket.* A polgármester felhívása nem várt eredménynyel végződött.

Sem a Kereskedelmi és Iparkamara, sem a Gyosz nem fordult semmiféle konkrét előterjesztéssel a polgármesterhez és nem küldött ki szakértőket. A felhívásnak egyedül a Mezőgazdasági Kamara tett eleget.

Előterjesztette kívánságait, melyek közül többet honorált is a főváros. Igy eleget tett annak a kívánságnak, hogy a vámköteles kocsirakományoknál *a 10 és 20 métermázsás súlytétel közé vétessék fel a 15 métermázsa is.* A vegyes kocsirakományoknál a mezőgazdasági termékekre is kiterjesztette a főváros azt a kedvezményt, hogy *az egyes árufajták vám szempontjából külön-külön bíráltassanak el.*

A magáncégek egész sorával és egyes szakmai

Újra felállítják a XV. ügyosztályt

A főváros központi adminisztrációját 1934-ig tizenöt ügyosztályban bonyolították le. Ezelőtt négy esztendővel a főpolgármester a neki biztosított kivételes jogkör alkalmazásával *egy jogi ügyosztályt megszüntetett,* mire a polgármester *a közgazdasági és iparügyi ügyosztály munkakörét egyesítette a közlekedésügyi ügyosztályéval.*

Minthogy az azóta eltelt idő bebizonyította, hogy ez az annakidején takarékossági okokból történt intézkedés nem felel meg a gyakorlati követelményeknek, *Szendy* Károly polgármester most elhatározta, hogy a legközelebbi közgyűlés elé javaslatot terjeszt és ebben

az egyesített ügyosztálynak újbóli szétválasztását javasolja.

Különösen szükség van erre a munkaelkülönítésre annál az oknál fogva, mert az utóbbi időkben *nagymértékben megnövekedtek egyrészt az ipari és kereskedelmi teendők, másrészt a közlekedéspolitikai kérdések megoldásához és szükség van az önálló hivatali gépezetre.*

A polgármester elhatározását alátámasztja a kormánynak az a korábbi gesztiója is, amellyel a kereskedelemügyi minisztériumtól teljesen különálló iparügyi minisztérium felállítását határozta el.

A városházi vezető körök *nagy helyesléssel fogadták a polgármesternek ideirányuló elhatározását* és bíznak abban, hogy a törvényhatósági bizottság, amelynek számos tagja a legutóbbi költségvetési vita alkalmával már indítványozta is a jelenlegi V. ügyosztály működési körének megosztását, *minden további nélkül*

hozzájárul az előterjesztéshez.

Értesülésünk szerint az újból felállítandó *XV.* ügyosztály, amelynek a hatáskörébe utalják az ipari és kereskedelmi ügyeket, *Beliczay* Imre dr. tanácsnok vezetése alá fog kerülni. *Beliczay* Imre dr. jelenleg a VIII. kerületi elöljáróság élén áll, bizonyosra vehető azonban az, hogy *még a nyár beköszöntése előtt újra elfogalja helyét a városházán.*

A
Szent István
ünnepi év
szivarkája
a legnemesebb dohányfajtákból készült
Szent István
cigaretta
a választékos izlésü dohányos szivarkája, müvészi kivitelü dobozban
Ára 25-ös dobozban P 2.—
Nikotex minőségben P 2.25

BF-gáz → Veszélytelen féregirtó!
→ mindennemü férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbizható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.
Tekintse meg a Nemzetközi Vásár Iparcsarnok 273/74. sz. fülkét!

Rendkivül gazdag napirend kerül május 11-én a törvényhatósági bizottság elé

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja letárgyalta a közgyűlés anyagát

A május 11-iki közgyűlés napirendjét beható megbeszélések alapján tárgyalta le a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának dr. Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök vezetésével megtartott pértértekezlete, melyen megjelentek: dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, dr. *Lamotte* Károly és dr. *Schuler* Dezső alpolgármesterek, dr. *Bódy* Tivadar, dr. dorogi *Farkas* Ákos és dr. *Morvay* Endre tanácsnokok is.

Halter Károly volt

a margitszigeti szabadtéri színpad

építési költségeihez való hozzájárulásra vonatkozó polgármesteri előterjesztés előadója. Indítványozta, hogy a kultúrális és idegenforgalmi érdekekre való tekintettel *járuljon hozzá a párt ahhoz, hogy a főváros az építés költségeit tíz éven át évi 10—10.000 pengővel dotálja.*

Dr. *Bessenyey* Zénó titkos tanácsos, a Közmunkatanács elnöke ismertette azután azt az évek óta folyó mozgalmat, amely szabadtéri színpad létesítését sürgette. A Közmunkatanács, amely ennek a kérdésnek megoldására a kultuszminisztertől megbízást kapott, *a Margitszigetet találta a legmegfelelőbb helynek* a kevés választékot nyujtó területek között. A főváros, amelynek a nyári művészeti előadások évenként 30.000 pengőjébe kerültek, ezzel *megszabadult a szabadtéri színpad gondjától* és attól a veszélytől, hogy egyszer annak felépítése mégis a nyakába szakad. Ezután meggyőzően, számszerű adatokra támaszkodva, *tiltakozott a többször felmerült vád ellen, hogy a Közmunkatanács a szigetet túlságosan beépíti és kimutatta,* hogy a megtörtént bontások révén *jelenleg 830 négyzetméterrel kevesebb a beépített terület,* mint még néhány év előtt volt. A Közmunkatanács nem téveszti szem elől a Margitsziget hivatását, aminek jeléül az idén is *1500 fát ültetett és a kertészetre 80.000 pengővel többet áldoz,* mint amennyit erre a célra azelőtt fordítottak. Hogy a sajtó állandóan a beépítés ellen emel szót, mindenesetre jó arra, hogy megértesse a sok kérelmezővel, aki a Margitszigetre szeretne építeni, hogy a sziget nem arra való, hogy épületekkel zsufolják tele.

Nagy érdeklődéssel és zajos helyesléssel fogadta *Bessenyey Zénó* magyarázatát a pártértekezlet, amely a *szabadtéri színpad költségeihez való hozzájárulás mellett foglalt állást.*

Katona János kifogásolta ezután, hogy a *Széllutca sarkán létesítendő 110 kislakás építési költsége,* amely a telek értékével együtt 830.000 pengő, *túlmagas,* különösen akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy a fa kivételével az összes építési anyagok ára esett.

Dr. *Bódy* Tivadar pénzügyi tanácsnok arra utalt, hogy a költségszámításokat mindig kellő óvatossággal végzi az illetékes ügyosztály. Erre az építkezésre különben az óbudai városrendezés miatt gyors szükség van.

Dr. *Harrer* Ferenc és dr. *Vályi* Lajos hozzászólása után a pártértekezlet utasította a párt szakbizottságát, hogy *ebben a kérdésben tegyen tizennégy nap alatt jelentést.*

Dr. *Vályi* Lajos

a törvényhatósági bizottsági közgyűlés ügyrendjéről alakult szabályrendelet módosítására

vonatkozó előterjesztését referálta. Kifogásolta, hogy a kijelölő választmány megválasztásakor egy bizottsági tag kérésére is elrendelhessék a névszerinti szavazást. Javasolja, hogy *legalább tíz tag írásos kérelme alapján* legyen ez elrendelhető.

Dr. dorogi *Farkas* Ákos tanácsnok a polgármester nevében kijelentette, hogy a *javaslathoz hozzájárul.*

Dr. *Hajnóczy* Béla

az V. ügyosztálynak két ügyosztályra való szétosztását

elfogadásra ajánlja. Hosszú időn át dolgozott ebben az ügyben és hogy a szétosztás végre napirendre került, azért *Farkas* Ákos tanácsnokot illeti támogatásáért a köszönet.

Dr. *Zsitvay* Tibor elnök indítványára a pártértekezlet, a javaslat elfogadása mellett, köszönetét fejezte ki *Farkas* Ákos tanácsnoknak.

Dr. *Bényi* Károly javaslatára hozzájárult a pártértekezlet, hogy a rodostói Rákóczi-emlékek befogadására a *Bosnyák-téri plébániával kapcsolatos kápolnát építsenek.*

Dr. *Hegedüs* Bertalan javaslatára hozzájárultak a budapesti református egyház ingatlancserére vonatkozó kérelméhez, dr. *Vályi* Lajos javaslatára ahhoz, hogy a pasaréti református egyházközségnek telket adjon a főváros, *Szántay* István javaslatára pedig ahhoz, hogy a zirci, pilisi, pásztói és szentgotthárdi egyesített apátságok részére parkosítás céljából 50 százalékos áron bocsásson területet rendelkezésre a főváros. *Kertész* Elemér javaslatára az Erzsébet Otthon Egyesület katonatiszti és köztisztviselő özvegyekháza céljára szolgáló terület adományozása mellett foglalt állást a pártértekezlet. *Szentesi* József javaslatára hozzájárultak a Klára Gyermekotthonnak adandó segélyhez.

Brózik Félix dr. a *Községi Takarékpénztár* alaptőkéjének felemelése, a *Beszkárt vasúti kötvényeinek* kibocsátása, *a községi háztartás forgótőke hitelkeretének újabb megállapítása* és a *légoltalmi kiadások* átmeneti fedezése érdekében beterjesztett polgármesteri javaslatokat elfogadásra ajánlotta. A pártértekezlet ilyen értelemben határozott.

Vályi Lajos dr.

az ebtartási szabályrendelet módosításnak

tervezetét általában elfogadásra ajánlja, de kifogásolja azt az intézkedést, amely *a háztulajdonosokat arra akarja kötelezni, hogy a lakók ebeire vonatkozó bejelentések adatainak valódiságát ellenőrizzék.* A pártértekezlet ilyen értelemben járult hozzá a szabályrendelet módosításához.

Tóth Gábor a *zsibárupiacon való árusításra* vonatkozó szabályrendelet módosítását, *Szentesi* József a *Köztisztasági Hivatal* részére *pormentes lófogatú szemétgyüjtőkocsi* beszerzését ajánlotta elfogadásra. A párt az előadói javaslatok értelmében határozott.

Becsey Antal javaslatára hozzájárult a pártértekezlet

a városligeti második mélyfúrás termálvizének felhasználásához szükséges költség

engedélyezéséhez azzal, hogy ez a tervezett *250.000 pengőről 300.000 pengőre emeltessék fel.* A kérdéssel kapcsolatban Becsey Antal érdekes gondolatokat vetett fel a termálvíz hasznosításáról és egy újabb fúrás révén a *városházának termálvízzel való fűtéséről.*

Veress Gábor dr. emelkedett most szólásra és rendkívül *melegen méltatta Becsey Antalnak a termálvizek feltárása körül kifejtett hosszú munkásságát,* amelyért hála és elismerés illeti meg most, amikor a városligetben feltörő forróvíz *Becsey Antal sikerét* jelenti.

Zsitvay Tibor dr. pártelnök a párt nevében járult hozzá *Veress* Gábor elismerő szavaihoz, miközben a pártértekezlet tagjai zajosan ünnepelték *Becsey* Antalt.

Schuler Dezső dr. alpolgármester a termálvizek felhasználására vonatkozó 250.000 pengős költségre vonatkozóan kijelentette, hogy itt *csak pillanatnyi fedezeti lehetőségről van szó,* ami nem jelenti azt, hogy később, amint ennek szüksége mutatkozik, *ne fordítson erre a célra nagyobb összegeket a főváros.*

Az alpolgármester felvilágosítása után a *polgármester előterjesztésének változatlan elfogadását* határozta el a pártértekezlet.

Vályi Lajos dr. előadása alapján a Teleia Egyesület 30.000 pengős építési segélyének a napirendről való levételét kívánja a párt. A néhai *Schmidt Miksa hagyatékával* kapcsolatos megegyezés jóváhagyására és a *székesfőváros történeti múzeumának a kiscelli kastélyba való elhelyezésére* vonatkozó polgármesteri előterjesztésekhez járult ezután hozzá *Vályi* Lajos előadói javaslatára a pártértekezlet.

HÍREK A PÁRTBÓL

A közkórházi orvosok szavatossági biztosítása a május 11-iki közgyülés napirendjére kerül. A polgármester előterjesztésében javasolja, hogy a 13.000 pengőt kitevő biztosítási díj felét a főváros vállalja azzal, hogy az összeg másik felének megfizetésére a közkórházi orvosok kötelezttessenek. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja nagyon alaposan foglalkozott ezzel a kérdéssel. Dr. *Brózik* Félix előadó helyesebbnek tartja az önbiztosítást, miután a főváros orvosi mühiba miatt csak jelentékeny összeget fizetett ki alegutóbbi tíz év alatt. Nem tartja méltányosnak továbbá, hogy azok az orvosok is fizessenek biztosítási díjat, akik a szavatossági biztosítást nem tartják szükségesnek. Dr. *Hegedüs* Bertalan tudomása szerint a kórházi orvosok kívánatosnak tartják a biztosítást és ez a felfogása a közegészségügyi bizottságnak is. Dr. *Veress* Gábor is az önbiztosítás híve. A főváros nagy tételeket fizet biztosításért és ha ezt nem építheti le, legalább ne szaporítsa. *Szentesi* József az orvosok szavatossági biztosítása mellett foglalt állást, már csak azért is, mert aránylag csekély kiadásról van szó. Dr. *Schuler* Dezső alpolgármester, aki a párt tanácskozásán résztvett, felvilágosításul kijelentette, hogy a közkórházi orvosok egyhangúlag kívánják a szavatossági biztosítást. Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester a legnagyobb óvatosságot ajánlja ebben a kérdésben és annak megvizsgálását, hogy az orvosokat terhelő díjtételek nem magasak-e. Nagyon figyelemreméltónak tartja a főpolgármester dr. *Veress* Gábor javaslatát, hogy éppen úgy, mint az Államvasutaknál, *a főváros orvosi karának jogvédelmét a tiszti ügyészség lássa el.* Ebben az esetben *nem fenyegeti az orvosokat a mühibák miatt indított keresetek perköltsége.* A párt úgy ennek a gondolatnak, mint az egyéb felmerült aggodalmaknak kifejezést ad a kérdés közgyülési tárgyalásán.

Veress Gábor az idegenforgalmi szervek együttmüködéséről. *Veress* Gábor dr., az Ibusz alelnök-vezérigazgatója érdekes előadást tartott a *Baross Szövetségben.* Előadásában hangsúlyozta, hogy elengedhetetlenül szükséges a magyar idegenforgalom hivatalos és hivatásos szervei között *a legteljesebb harmónia és együttmüködés megteremtése.* A másik rendkívül fontos követelmény, amely az őszinte és nagyvonalú együttmüködés keretében megvalósítható volna, *a magyar idegenforgalom kontinuitásának elérése.* Ennek érdekében *erőteljes téli program* megvalósítására van szükség, amely alkalmas arra, hogy a magyar idegenforgalom eddig viszonylag rövid szezonja hónapokkal meghosszabbítható legyen. A harmadik fontos feladat *a belső vándorforgalom megszervezése,* amelynek kedvező előfeltételei között különösen az államvasutak filléres gyorsvonatai bizonyultak igen biztató kezdetnek.

A VIII. kerületi női csoport előadásai. A *Katona* Jánosné vezetésével működő VIII. kerületi női csoport május havában szociális előadássorozatot rendez dr. *Zahár* Emil előadásában a következő sorrendebn: május 4-én este 8 órakor „Európa lelki válsága, a történelmi erők működése és fejlődése", május 11-én 8 órakor „A nemzetiségi kérdés és a jövő", május 18-án 8 órakor „Az Alföld problémája" cimmel. Május 11-én 6 órakor tartja a női csoport az anyák és gyermekek napját, melyen a beszédet dr. *Buzághné* dr. *Kócsy* Aranka mondja. Ez alkalommal a kerület szegénysorsú gyermekeit uzsonnával vendégeli meg a női csoport és adományokat oszt ki.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcizlós csavarok.

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„GELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötány, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

LEDNICZKY VEJE **HÓDOS ANDOR** TELEFON 1-399-36
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. — ✳ — TELEFON: 293-631.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Uj és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. ● Telefon: 155-114.

Teljes az összhang

Darányi Kálmán miniszterelnök és a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja között

Zsitvay Tibor a párt magyar nemzeti és keresztény politikájának alapelveiről

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* csütörtökön pártértekezletet tartott, amelyen dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnökkel az élén csaknem teljes számban jelentek meg a párt felsőházi, képviselő és törvényhatósági bizottsági tagjai.

Zsitvay Tibor az elnöki előterjesztések során bejelentette, hogy *Dési* Géza, *Deményi* Aladár, *Orova* Zsigmond törvényhatósági bizottsági tagok és a párt szociális női szervezetének elnöke, *Kovács* Istvánné *a pártból kiléptek*, amit a párt a kilépett párttagok érdemeinek hangoztatása mellett tudomásul vett.

Ezután *Zsitvay* Tibor a párt egyhangú helyeslése mellett *utasította vissza azokat a valótlan állításokat*, amelyek egy hetilap részéről a szociális női szervezet karácsonyi akciójával kapcsolatban és különösen *Kovács* Istvánnét illetőleg elhangzottak, kijelentvén, hogy a karácsonyi akciót *a párt ellenőrzés alatt tartotta és a való tényállást a Kovács Istvánné által indított sajtóper a nyilvánosság előtt tisztázni fogja.*

Zsitvay Tibor pártelnök

most általános érdeklődés mellett jelentette be, hogy őt és a párt elnöki tanácsának képviselő tagjait a párt vezére, *Darányi* Kálmán miniszterelnök fogadta és ez alkalommal megállapította, hogy

a fővárosi párt és az ő politikája között teljes az összhang és a fővárosi párt politikájának irányával mindenben egyetért.

Kijelentette *Zsitvay* Tibor, hogy *a Nemzeti Egység Pártja a magyar és keresztény politika alapján indult el, ezen az alapon állt és fog állni a jövőben is és a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja ezt az alapelvet a leghatározottabban szándékozik minden vonatkozásban érvényesíteni. A szélsőségekkel való kacérkodást azonban se a párt vezére, Darányi Kálmán, se ő nem hajlandó tűrni, mert ezt nem tartja összeegyeztethetőnek a párthűséggel, de elsősorban nem tartja összeegyeztethetőnek a magyar nemzet érdekeivel.* Végül indítványozta, hogy a pártértekezlet tegye pártkérdéssé, hogy a *párt tagjai ne vehessenek részt más pártok összejövetelein és működésében.*

A több ízben helyesléssel kísért elnöki bejelentést *egyhangú, zajos éljenzéssel vette tudomásul a pártértekezlet.*

Ezután *Zsitvay* Tibor pártelnök bejelentette, hogy az V. kerületben az országgyűlésben helyet foglaló *Krompaszky* Miksa helyébe a kerületi elnöki tisztet dr. *Fábián* László alelnököt bízta meg. A VII. kerületben dr. *Usetty* Béla országgyűlési képviselő vezetésével megtörtént a párt szabályzata értelmében az átszervezés. Kerületi elnökül ismét *De Sgardelli* Caesart kérte fel. A bejelentéseket a pártértekezlet egyhangúan tudomásul vette.

Dr. *Bessenyey* Zénó titkos tanácsos, mint a kerület országgyűlési képviselője, *hálás köszönetét fejezte ki Usetty Bélának szervező munkásságáért*, majd dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök is *meleg elismerő szavakkal honorálta Usetty fáradhatatlan munkáját.*

Az elnök javaslatára az elhúnyt dr. *Pályi* Gyula helyébe az igazoló választmányba dr. *Vályi* Lajost, az út- és csatornaépítési szakbizottságba *Szentesi* Józsefet, a II. fellebbezési albizottságba dr. *Brózik* Félixet küldték ki.

Ezután a tabáni különbizottságba, amely egy évre alakult meg, *Becsey* Antalt, dr. *Darányi* Gyulát, dr. *Harrer* Ferencet, *Katona* Jánost és dr. *Vályi* Lajost küldte ki a pártértekezlet.

Uj iskolákat létesít, régieket bővít a főváros

A főváros iparostársadalma esztendők hosszú sora óta *rendkívüli érdeklődéssel várja az évről-évre összeállításra kerülő iskolaépítési program megjelenését.*

Felkay Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok és munkatársai most készültek el azzal a javaslattal, amely magában foglalja a különböző oktatási intézetek *létesítésére*, illetve a meglevő intézetek *kibővítésére* vonatkozó előterjesztést.

Az 1938. évi költségvetés terhére *tíz nagyobbszabású munkálatot végeztetnek el.*

Felépítik a Horthy Miklós-úti női felsőkereskedelmi iskolát 360.000 pengős költségkereten belül és ezzel olyan hiányt pótolnak, amely *kihatásaiban már eddig is nagyon kellemetlen volt.* A felsőkereskedelmi iskola jelenleg az elemi iskolával van egy épületben és

a két különcélú iskola közös elhelyezése mind a két oktató intézetre zavarólag hat.

A törvényhatósági bizottság már 1936-ban elhatározta az új női felsőkereskedelmi iskola létesítését és meg is szavazott a beruházó kölcsön terhére 200.000 pengőt, minthogy azonban közben bebizonyosodott, hogy a megfelelő méretű és kiképzésű épület ebből az összegből ki nem hozható, *ezért most 360.000 pengőt vesznek igénybe céljaira.*

A perifériák lakosságának érdekeit szolgálja a X., harmatutcai elemi iskola felállítása. Kőbánya e részén *egyáltalán nincsen elemi iskola*, úgyhogy a tanköteles gyermekek a lakóhelyüktől távoleső kadautcai, illetőleg maglódiúti elemi iskolába kénytelenek járni. Ez valahogy ment szükségből, most azonban a kadautcai iskola barakképületét ki kellett kapcsolni a használatból és így *még a váltakozó tanítást is csak a legnagyobb nehézségek árán tudják lebonyolítani.* A Harmat-utcában egyelőre

átmenetileg barakkiskolát építenek 110.000 pengős költséggel.

Azért készül baraképület, nem pedig kőiskola, mert a szóbanforgó vidék *még nem épült ki teljesen*, emellett pedig a kadautcai telken lévő és most lebontás alatt álló barakk felszerelési anyagait is fel tudják használni.

A rákosvárosi Dongó-utcában 24.500 pengős költséggel *óvoda céljaira állítják fel a Tisza Kálmán-téren lévő, de jelenleg nem használt barakképületet.* Ezen a vidéken mintegy százfőnyi óvodásgyermekkel kell számolni, akik *eddig egyáltalán nem járhattak óvodába*, főként azért, mert

az apróságoknak az úgynevezett halálsorompót kellett volna kereszteznie.

Sor kerül a Szilágyi Erzsébet leánygimnázium iskolaudvarának rendezésére is. Erre azért van szükség, mert a főváros megvásárolta az udvar nagyítása céljából az egyik szomszédos telket, amelynek szintjét megfelelően fel kell emelni. Altiszti lakást is építenek itt, *az összes költség 35.000 pengőt fog kitenni.*

A IX. kerületi Kén-utcában ugyancsak óvoda létesül, mert a nemrégiben felépült illatosúti kislakásos telepen *közel 300 óvodaköteles korban lévő gyermek él.* Régi anyagok felhasználása következtében az új óvoda *mindössze 20.000 pengő építési költséget igényel.*

Bővíteni fogják a hungáriakörúti polgári leányiskolát is, még pedig *tornateremmel és két tanteremmel.* Erre a célra az ügyosztály 18.000 pengő költség megszavazását fogja javasolni.

A bihariúti elemi iskolának jelentékeny kibővítése már *130.000 pengőt igényel*, aminek az a magyarázata, hogy ez az iskola a környékbeli lakosságnak rendkívüli mértékben való megszaporodása következtében *folytonosan növekvő tanulólétszámot fogad magába.*

A reáltanodautcai gimnázium gyökeres tatarozására is sor kerül az idei iskolaépítési program keretén belül, mert ennek a régi tanintézetnek tetőszerkezete és födémei a szakértői vizsgálat megállapításai szerint *már annyira elavultak, hogy a tatarozás nem várathat tovább magára.* Egyúttal rendbehozzák az iskola szuterénhelyiségeit is, amelyekben *a cserkész- és leventecsapatnak rendeznek be otthont.* Ezek a tatarozási munkálatok 27.000 pengőbe kerülnek.

Felkay tanácsnok javasolja azt is, hogy a hernádutcai leányiparostanoncotthont abból a célból, hogy újabb 40 férőhely álljon benne rendelkezésre, *bővítsék ki.* A kibővítés költsége *100.000 pengő.*

A ceglédiúti volt sertéshizlalótelepen már korábban megüresedett két tisztviselői lakás, most ezek felhasználásával *óvodai gyermekotthont létesítenek*, amely mellé fedett játszószín is épül. E munkálatok költsége 12.500 pengő.

Mindezeken felül számos régi fővárosi iskolában végeznek el halaszthatatlan jellegű kisebb átalakításokat, összesen 43.000 pengő hitelkereten belül.

Elkészült és ideiglenes szálló lesz az angyalföldi előljáróság

A XIII. kerületi előljáróság épülete, amelynek a Béke-térre való helyezése körül, majd később a szulfátos talajvíz túlméretezetten hangoztatott veszedelme miatt annyi akadálya támadt, végre felépült. A kívül-belül teljesen modern stílusban és berendezéssel épült előljárósági otthonban már csak egyes belső munkák folynak, úgy hogy nemsokára átadható lesz hivatásának.

Csakúgy, mint az új kislakásos bérházaknál, itt is felmerült az a terv, hogy a május 20-án kezdődő *Eucharisztikus Kongresszus idejére a hozzánk érkező vendégek számára szállodának rendezzék be az előljárósági épületet.* A kőművesmunkát még a tél beállta előtt elvégezték, így az épület teljesen száraz, a még hátralevő belső munkálatokkal pedig előreláthatólag idejére elkészülnek, tehát a tervnek nem lesz akadálya. Azok a vendégek, akik az új előljárósági épületben kapnak szállást, mintaszerűen modern és higiénikus otthonhoz jutnak budapesti tartózkodásuk alatt.

Az angyalföldi előljáróság székházának felépítése rátereli a figyelmet a *Mátyás király városnak* elnevezett XII. előljáróság otthonára is. A székház épületének terve már régebben elkészült, de az újabb számítások szerint *az építkezésre megszavazott költség nem elégséges a munkára* és így új fedezetről kell gondoskodni. Remélhetőleg ezt a kérdést még a nyár folyamán megoldják és *augusztusban megindulhat az építkezés.*

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.

SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-öntvény fehér-csapágyfém!

Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Épületveretek Hydronaliumból

Gyártja: M. Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyár

Forgalomba hozza:

GÁSPÁR VILMOS

Budapest, VII., Damjanich-u. 26/b. Tel: 149-700

Orenstein és Koppel

MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.

Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)

BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.

Telefon: *114-644.

KH 200-as átmérője 32 cm 60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás Nagyobb fény

A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel

Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH „Worklight" munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.

BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-478

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,

egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A Fővárosi Képtár vásárlásai. A Fővárosi Képtárnak a magyar festőművészet kezdeti korszakát bemutató része kiegészítésre szorul. Erre való tekintettel a közművelődési szakbizottság keretében alakult vásárlóbizottság javaslatára *Szendy* Károly polgármester megvásárolta *Brocky* Károly „Sárgaruhás nő" és „Ébredés" című, valamint *Györgyi* Alajos „Deák Szidónia" című olajfestményét 14.000 pengőért. Ezek a képek a *Turóczi* Sándor által felajánlott festménycsoportból valók. A Székesfővárosi Képtár és a Székesfővárosi Múzeumok központi igazgatóságának véleménye szerint a felajánlott festménycsoport *további tizenhat festményét is meg kell vásárolni*, mert ennek elmulasztása helyrehozhatatlan kárt jelentene. A polgármester a vásárló bizottság javaslatára most előterjesztést tesz a közgyűlésnek *a tizenhat festmény 28.000 pengőért való megvásárlására.*

A főváros Rákosi Jenő díjának nyertesei. A főváros az idén a *Rákosi Jenő* díjat a *Magyarság* munkatársának, *Katona* Jenőnek és az *Uj Magyarság* munkatársának, *Kovrig* Jánosnak adta. Dicséretet kapott ezenkívül *Márkus* Pál, a *Nemzeti Ujság* és *Pakots* György, az *Est* lapok munkatársa.

A Gázművek Önképzőkörének hangversenye. A Székesfőváros Gázművei Önképzőköre május 8-án, vasárnap este fél 9 órai kezdettel a Zeneművészeti Főiskola nagytermében hangversenyt rendez. Jegyek 1—5 pengős árban az Önképzőkör vezetőségénél (Tisza Kálmán-tér 20, telefon: 130-916) és este a pénztárnál válthatók.

A Budapest Sport Egyesület közgyűlése. A fővárosi tisztviselők és tanszemélyzet soprtegyesülete, a *Budapest Sport Egyesület* többszáz egyesületi tag jelenlétében, a központi városháza tanácstermében tartotta rendes évi közgyűlését. A dr. *Lamotte* Károly alpolgármester elnöklete alatt tartott közgyűlésen megjelentek: dr. *Schuler* Dezső alpolgármester, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, *Gátonyi* Béla főszámvevő, *Dulácska* Jenő a Segítőalap igazgatója, *Fertsek* Leó tiszti főügyész-helyettes, *Goszleth* Ernő tanácsnok elöljáró és sokan mások. Dr. *Lamotte* Károly megnyitójában örömmel állapitotta meg, hogy *Szendy* Károly polgármester megértő támogatása révén sikerült az egyesület anyagi helyzetét rendezni. Továbbiak során ismertette az egyesület jövő terveit, többek között a *többszáz csónak befogadására alkalmas csónakgarage és modern vizisporttelep* tervét, mely célra a békásmegyeri parton 5000 négyszögöl területet sikerült szerezni. A zajos helyesléssel fogadott elnöki megnyitó után *Leitgib* János főtitkár ismertette az egyesület nyomtatásban is megjelent évi jelentését. A zárszámadás, számvizsgáló-bizottsági jelentés és költségvetés letárgyalása után *Jánosy* Imre igazgató üdvözölte dr. *Lamotte* egyesületi elnököt abból az alkalomból, hogy a vizi-sporttelep és csónakház felépítése megvalósulásához jutott. Az indítványok során a közgyűlés dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármestert érdemeinek elismeréséül egyhangú lelkesedéssel tiszteletbeli elnökévé választotta meg. Ezután következett a tisztikar és a választmány megválasztása. Főtitkár lett újból *Leitgib* János, titkárok: *Hangel* László, dr. *Buzay* Árpád, jegyzők: *Sződy* Szilárd, *Koritsányszky* Lajos, vitéz dr. *Ivatson* Ferenc, *Hajós* József, dr. *Forth* Sándor, *Bartos* Géza, *Dvorzsák* Jenő, *Vértessy* József, ellenőr *Clementis* László, pénztáros *Léczfalvy* Frigyes, háznagy dr. *Hanzély* József, ügyészek: dr. *Feigler* Károly, dr. *Fertsek* Leó, orvosok: dr. *Pigler* István, dr. *Sigora* Bálint, dr. *Kecskés* Zoltán, dr. *Bihari* István, dr. *Uhl* Gyula, dr. *Oravecz* István, számvizsgálók: *Márkus* Gábor, vitéz *Rónaszéky* Ferenc, *Kazimir* Antal. A közgyülést este a FANSz Mária-utcai helyiségében népes társasvacsora követte, melynek során dr. *Lamotte* Károly alpolgármester üdvözölte a megjelenteket, majd elismerését fejezte ki *Honffy* Lajos ny. adóhivatali igazgatónak, aki őszinte lelkesedéssel, hosszu esztendőkön keresztül vezette a vívószakosztály ügyeit. Ezután *Gátonyi* Béla főszámvevőt üdvözölte abból az alkalomból, hogy sikerült őt a vívószakosztály elnöki tisztségére megnyerni. *Gátonyi* Béla főszámvevő köszönte meg az elnök üdvözlését, majd átnyujtotta *Honffy Lajos* távozó szakosztályi elnöknek az egyesület díszoklevelét és emlékplakettjét.

Eldöntötték az útolajozás vállalatbaadását

Sürgösen megkezdik a portalanítást

A közegészségügyi ügyosztály, mint megírtuk, a makadámutak olajjal való portalanításának biztosítására megtartott versenytárgyalás alapján azt javasolta, hogy az 500.000 négyzetméter útterület olajozását öt ajánlattevő cégnek 100—100.000 négyzetméternkint megosztva adják ki a mult évi egységárakkal azonos vállalati összegekért. Az ügyosztályi javaslattal foglalkozott a *közegészségügyi szakbizottság* is, amely az árakat *túlmagasaknak* minősitette. A versenytárgyalás eredménye ezután *az ügyosztályközi közszállitási bizottság* elé került, amely *az árkormánybiztos véleményét is kikérte.*

Az ügyosztályközi bizottság *teljes egészében magáévá tette a közegészségügyi ügyosztály javaslatát*, amelyet az árkormánybiztos véleménye is alátámasztott, azzal a megállapítással, hogy az olajvállalatok, amelyek a portalanító olaj nyersanyagának zömét az 1937. év második felében fennállott magasabb árakon szerezték be, csak indokolt vállalkozói nyereséget számítottak fel. Ezek alapján a polgármester *az ügyosztály javaslata értelmében eldöntötte a versenytárgyalást*, elfogadva 100.000 négyzetméter útterület olajozására a *Magyar Petroleumipar Rt.* 22.750 pengős, továbbá 100—100.000 négyzetméterre a *Schwarcz Rudolf és Társa, a Fanto Egyesült Magyar Ásványolajgyárak Rt. a Hegedüs és Társa*, valamint a *Nyirbogdányi Petroleumgyár Rt.* egyenkint 24.125 pengős ajánlatát.

Arravaló tekintettel, hogy a közeledő Eucharisztikus Kongresszus idejére a főváros makadámútjainak már portalanított állapotban kell lenniök, a munkálatok vállalatba adására vonatkozó véghatározatot a polgármester *sürgősnek minősitette és felebbezésre való tekintet nélkül végrehajtandónak rendelte el.*

Pompás műsorral megnyilt a Fényes-cirkusz. Téli pihenője után szombaton megnyitotta kapuit a *Fényes-cirkusz*. A közönséget, amely ellepte a nézőteret, nagyszerű megnyitó műsor fogadta. Sok látványosság és attrakció tarkítja ezt a műsort, amelynek ezúttal a fő jellemzője a vidámság, úgy, hogy a cirkusz látogatói nem csak a kitünő produkcióknak tapsolnak, hanem végig kacagják a háromórás előadást. A három *Goretti, Truzzi* kisasszony, a négy *Albanos*, a zenebohócok, az „intelligens" és ellenállhatatlanul mulatságos elefántok és a gazdag műsor egyéb számai gondoskodnak arról, hogy pillanatra se lankadjon az érdeklődés. *Fényes* igazgató ezzel a sikerült megnyitóval egy csapásra meghódította a közönséget.

A Rivelsek Budapesten. Ismét itt vannak Budapesten a *Rivels* familia tagjai, akik néhány nap óta a *Royal színházban* mutatják be estéről-estére azokat a mulatságos és egyben hajmeresztő mókákat, amelyek *megnevettették már az egész világot.* A történeti hűség kedvéért megállapitjuk, hogy a közludatban *két erősen rivalizáló Rivels csoport él*, a valóság azonban az, hogy a *Rivelsek:* egyetlen *nagy és békés harmóniában élő család*, amely amilyen ügyes a produkciójában, ugyanolyan szemfényvesztően ügyes *a vetélkedés megjátszásában is.* Ez azonban természetesen *semmit nem von le egyik Rivels-csoport érdeméből sem.*

Aranytollat kapott a magyar szaksajtó egyik régi tagja. Harmincöt évvel ezelőtt jelent meg elsőízben a *Magyar Sütők Lapja*, amely alkalomból az *Agrársajtó Szindikátus* elnöke, *Rázsonyi Papp* Gedeon aranytollat nyujtott át a jubiláló lap alapítójának és főszerkesztőjének, *Steiner* Gyulának. Az ünnepségen jelen voltak *De Sgardelli* Caesar, a VII. ker. *Frontharcosszövetség* elnöke, továbbá *Ruzicska* Ede vezetésével a magyar sütőipari érdekeltségek.

A veszélytelen féregirtás problémája és az új féregirtási rendelet-tervezet. A kereskedelemügyi miniszter az iparügyi és belügyminiszterrel egyetértőleg *rendelet-tervezetet készitett a féregirtásról szóló 1926. évi rendelet módositására.* A tervezetet hozzászólás céljából megküldte az érdekeltségeknek és hatósági közegeknek is. Ebből az alkalomból a *Kromofag vegyészeti gyár (Szabó és Társai)* a közérdek szem előtt tartásával *a kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztést intézett*, amely az aktuálissá lett kérdésről igen figyelemreméltó megjegyzéseket tartalmaz. Harminc éve áll fenn ez a cég, amely megszerezte Magyarország területére a *BF-gázértékesitő kft.*-től az úgynevezett *BF-gáz* szabadalmazott féregirtási eljárás kihasználási jogát, amely hivatva van *a veszélytelen féregirtás* problémáját minden vonatkozásban megoldani. Erre való hivatkozással szól most hozzá a *Kromofag* cég a rendelet-tervezethez, amelyről megjegyzi, hogy a benne lefektetett rendszabályok *nem alkalmasak a cyanozási szerencsétlenségek csökkentésére*, sőt azokat még növelhetik is, mert a cyanozást olyan területeken is megengedik, amelyeken eddig tilalom állott fenn. Ezekkel a veszedelmekkel szemben a szabadalmazott *BF-gáz eljárás az emberi szervezetre veszélytelen, tökéletesen kiirtja a férgeket* és azok petéit, *nem árt semmiféle berendezési tárgynak, nem ég, nem robban*, a vele való eljárás egészen egyszerű és előnyei mellett *nem drágább, mint a cyanozás.* A cég felterjesztését abban a reményben juttatta a miniszter elé, hogy ezzel *egy régi probléma megoldását segíti elő* és előmozdítja a higiéna és a kultúra haladását.

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

„HYPO" feßérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 132-739. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-573, 119-451.
Ügyvezetője: Magyarország aranykoszorús mestere.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

Május 5-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Ecker
Szaküzlet • VIII., Vas-u. 12.
Takarékirónjaink elsőranguak.
VIGYÁZAT! BIZALMI CIKK!

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.
TELEFON: 115—416.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Magyarország élniakarásának diadalünnepe a Budapesti Nemzetközi Vásár

„Meg vagyok győződve arról, hogy az elnökletem alatt megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásár egyik legfontosabb tényezője lesz *a magabízásáért*, a mai nehéz viszonyok közepette *új gazdasági fellendülésért, a szebb jövőért* küzdő magyar nemzetnek" — írta *Szendy* Károly polgármester, a Vásár elnöke a magyar ipar és kereskedelem seregszemléjét beharangozó egyik cikkében. És amint végigtekintünk a városligeti vásárvároson, megdobbanó szívvel, büszke önérzettel látjuk, hogy a polgármester szózatát mint valami gigantikus körkép illusztrálja a valóság, a diadalmas demonstráció, hogy megcsonkitottságunkban is ép és egész a kultúránk, a teremtő erőnk és hogy ott állunk a nemzetek első soraiban.

Ott állunk, de nem állunk meg és ismét csak megállapíthatjuk azt az évek során szinte közhellyé lett, de letagadhatatlan igazságot, hogy *a Vásár újra szebb, tartalmasabb és nagyobbarányú lett.* És megállapíthatjuk, hogy a vonzóereje nem csak változatlanul friss, hanem *egyre fokozódó.* Bizonysága ennek *az az óriási méretű érdeklődés,* amellyel úgy Budapest népe, mint az ország minden részéből és a külföldről idesereglett vendégek a vásárvárost elözönlik. A pénteki megnyitó után és az azóta eltelt napokon hatalmas tömegek rajzottak a Vásárban, amely ezúttal is sok látványossággal, újítással és ötlettel lepi meg a közönséget.

Harmincnegyedik bemutatója volt pénteken a Budapesti Nemzetközi Vásárnak, amelyet vitéz nagybányai *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója nyitott meg. A kormányzó körül egybegyült elökelő társaságban ott voltak: vitéz dr. *József Ferenc* királyi herceg, Angelo *Rotta* pápai nuncius, a kormány tagjai közül: *Kánya* Kálmán külügyminiszter, *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter, *Imrédy* Béla közgazdasági miniszter, *Mikecz* Ödön igazságügyminiszter, *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Fabinyi* Tihamér v. miniszter, *Tormay* Géza államtitkár, ezen kivül a magyar politikai és közélet vezető egyéniségei kivételesen nagy számban. Felsorakozott a vásár vezetősége: *Szendy* Károly polgármester, a vásár elnöke, *Éber* Antal és *Chorin* Ferenc, a vásár társelnökei, *Hallóssy* István kormányfőtanácsos, a vásár ügyvezető igazgatója, *Vértes* Emil, *Lengyel* Géza alelnökök és *Anker* György dr. sajtótitkár. A Kereskedelmi és Iparkamara részéről jelen voltak: *Nagy* Antal, vitéz *Barczy* Gábor és *Gyulay* Tibor, a *GyOSz* részéről: hámori *Biró* Pál, *Hegedüs* Lóránd és *Fellner* Pál.

A kormányzót a vásár elnöke, *Szendy* Károly polgármester üdvözölte, aki beszédében rámutatott arra, hogy

Szent István évében különösképp ünnepélyes keretek közt és új formák felhasználásával rendezték meg a vásárt,

amelynek 1700 kiállítója mögött *ott tömörül az egész magyar dolgozó társadalom.* A vásár egyébként tanuságot tesz arról, hogy a magyar ipar frontjain *nem csupán a jelen megélhetéséért folyik a küzdelem,* hanem állandó, szívós küzdelem folyik *a jövő érdekében is,* hogy a magyar műszaki tudás és leleményesség győzelme révén emeljék és elősegítsék *a magyar kultúra kiterebélyesedéséből hasznosítható eredményeket.*

A kormányzó ezután engedélyt adott a vásár megnyitására és a háromórás körséta után kijelentette a vásár vezetőségének:

— Igazán melegen gratulálok. Minden évben azon csodálkozom, hogyan lehet még mindig tovább fejleszteni ezt a vásárt.

A kormányzónak szavai a legmagasabb elismerését jelentették a magyar tudásnak, a magyar iparnak és kereskedelemnek, általában *a magyar munka hősi élniakarásának.* A munka és a szorgalom fényes érettségi bizonyítványa a *BNV*, amely az egész dolgozó társadalmat reprezentálja, azt a társadalmat, amely *az egymilliárdos terv érdekében nem csak agitál, hanem elő is teremti ennek az összegnek minden fillérét.*

És hogy a magyar munkának ebből a diadalmas felvonulásából a magyar jövőt jelentő ifjúság is levonhassa a tanulságot, arra alkalmat ad *Hóman* Bálint kultuszminiszter és a főváros iskolaügyének őre, *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok. A különböző tanintézetekhez felhivást intéztek, hogy az ifjúságban a gazdasági élet iránti érdeklődés felkeltésére *csoportos* vásárlátogatást rendezzenek, amelyeket a vásár vezetősége egyébként különleges kedvezményekkel támaszt alá.

A tüneményesen gazdag sorozatból érdemesnek tartjuk külön is felhívni a látogatók figyelmét a következőkre:

A főváros üzemeinek szociális kiállítása

A Nemzetközi Vásár egyik legérdekesebb látványossága, amely állandóan hatalmas érdeklődő tömegeket vonz: *a székesfőváros üzemeinek szociális kiállítása,* amelyhez a *Gázművek* és *Elektromos Művek* propaganda-csoportjai csatlakoznak. A Vásáron először jelent meg ez a szociális kiállítás, amelynek felállítását *Bornemisza* Géza iparügyi és kereskedelemügyi miniszter kérésére határozta el *Szendy* Károly polgármester, azzal a célzattal, hogy bemutassa, *mit alkotott munkás-szociális téren, miképpen viseli szivén munkásai jólétét a főváros azon felül, amire a törvény rendelkezései kötelezik.*

Már külsőségeiben is nagyszerű hatású ez a mesteri stilusban épült pavillon, maga a kiállítás pedig, amellett, hogy látványosan szép, kitünően oldja meg a kitűzött feladatát. A budapesti polgár büszkén állapíthatja meg, hogy a főváros vezetősége tökéletes érzékkel és példaadó áldozatkészséggel teljesíti szociális feladatait.

Három irányban szolgáltat erről dokumentumokat a kiállítás. Bemutatja 18.763 munkásának *szociális helyzetét,* felsorakoztatja 32 fényképben *a munkásgondozást* a felvételtől a nyugdijazásig és megjeleníti a *munkásgondozás eszközeit* és ezenkivül megmutatja a *munkahelyeket is.*

Amit így röviden és szakszerüen megállapítunk, az a kiállításban plasztikus és szines életet nyer a látványos vitrinekben, a munkásruhák, felszerelési tárgyak, a BSzKRT tehetségvizsgáló intézményének, a *Vízművek, Elektromos Művek, Gázművek,* a *BSzKÁRT* közművelődési és sportegyesületeinek bemutatásával, a modellekkel, amelyek a közművelődési, jóléti és sportintézményeket elénkbe állítják, a plakátok sokaságával, a fénykép-galériával, amely az említett 32 munkásgondozási parancsolat mellett a balesetelhárító berendezéstől kezdve *Baitz* József vezérigazgatónak az *Élelmiszerüzem* híres higiéniájáig sok mindenről ad felvilágosítást, hogy azután a vetített képek csoportjában újabb érdekességekben gyönyörködjünk.

A nagyszerű kiállítást dr. *Morvay* Endre tanácsnok intenciói szerint hatalmas munkával *Reminiczky* Lajos tanácsjegyző, a munkásügyi bizottság előadója rendezte *Gosztonyi* András, a Vízművek műszaki tanácsosának segítségével.

A pavillon két szárnyát

az üzemek kiállítása

foglalja el. Egyik oldalon a *Gázművek* csoportját látjuk, amely *Streck* Ede igazgató és *Dobó* László főmérnök rendező és szervező munkáját dícséri. A másik oldalon az *Elektromos Művek* kiállítása csatlakozik, amelyet szakszerüsége mellett nagyon artisztikusan rendezett *Füszter* Ferenc főmérnök. Mind a két kiállításnak nagy a sikere, sok a látogatója és ezzel kitünően szolgálják a propagandát. A *Gázművek* egyébként a gyakorlatban is bemutatja a gázzal való főzés előnyeit, amennyiben a Vásár nyilvános vendéglőjében gáztüzhelyen süt és főz vendégei számára.

Meglepetés a dohányzóknak

Ünnepel a világ, Magyarország ünnepében vesz részt. A világ minden tájáról idesereglenek nemsokára a zarándokok, hogy a Szent István év ünnepségein részt vegyenek. Idehaza is illik, hogy mindenki kivegye részét az ünneplésből és tehetsége legjavával szolgálja a hazáját. Ebből a szép ünnepből részt kér a *Dohányjövedék* Központi Igazgatósága is és *ünnepi szivart és cigarettát* hoz forgalomba. A cigarettázó közönség a *Szent István cigarettát* kapja, amely már a Nemzetközi Vásáron is forgalomba kerül. *Ára 25 darabos dobozban 2 pengő, darabonként 8 fillér, Nikotex minőségben pedig 9 fillér.* Azután a szivarosokról sem feledkezett meg a Dohányjövedék, mert rövidesen átadja a forgalomnak a *Rex szivart*, amely 6 darabos dobozokban 2 pengőért kerül eladásra.

Margalit Andor és Ödön okleveles mérnökök, építőmesterek és vállalkozók kiállításának immár fogalommá lett érdekessége a *Marboit* burkolólap, amelyet tömegesen néznek meg a Vásáron a belföldi látogatókon kívül a külföldi szakemberek is. Az új életre kelt, megszépült és látványosságszámba menő *alagutat* is a kiváló *Marboittal* burkolták, amely szerencsésen egyesiti magában mindazokat a kellékeket, melyeket a modern építkezés az építőanyagtól ma megkövetel. Tetszetősség, erőt kifejező tömörség, masszív megjelenés jellemzik a *Marboitot*, amely mindezekkel az előnyökkel arányban nem álló olcsóságával is hozzájárult ahhoz, hogy népszerűvé legyen. A *Marboit* úgy fallapozásra, mint homlokzatkiképzésre, tehát külső és belső konstrukcióra egyaránt ideális anyag. A cég központi irodája XI., Kelenhegyi-út 11. szám alatt van (telefon: 269—504), telepe pedig XI., Borszéki-út 1. szám alatt.

Halaman János asztalosárugyár (III., Szőlő-utca 27) kiállítása meglepő, praktikus ötletek egész sorozatával szolgál az idén is. Nagy érdeklődést kelt a *„Columbus"* buktatható és teljesen felnyitható ablak, amely tökéletes szellőzést biztosit és belülről tisztitható. Mellette a gyár szabadalmazott, speciális tolóajtói és ablakai, különböző, modern, ideális kényelmet biztositó bútordarabjai ragadják meg a figyelmet. Alkalmunk volt látni azokat a tolós ablakokat is, amelyek a Galyatetőre épült *„Otba" üdülő* éttermei és társalgói részére készültek s amelyek természetesen tartják a meleget és teljes biztonságot nyujtanak a szél ellen. Külön érdeme a gyárnak, hogy produktumai nemcsak a legmodernebbek és leghatásosabbak, hanem emellett olcsók is. A szép kollekció egyik érdekessége a Vásárnak.

A Kőbányai Cementipar Út és Építészeti Gépműhely (X., Szlávy-utca 32., telefon 148—812.), *Mayer* és *Gergely* vezetése alatt nagyon figyelemreméltó anyaggal szerepel a Vásáron. Legmodernebb és leggazdaságosabb kivitelben készültek újrendszerű hidraulikus prései szivattyúval egybeépítve, kézi- és géphajtásra. A legnagyobb elismerést érdemlik a márványmozaik és cementlapok előállítására szolgáló, újrendszerű prések, amelyek ideálisan gazdaságosak. Lapcsiszoláshoz automata adagolók, polirozógépek, betoncsőgyártáshoz való modellek, mozaik- és cementlapkeretek, oszlop-, vályú- és sirkőformák kerülnek még ki ebből a modern telepből, amely mindennemű út- és magasépítési gépeket, bitumenfőzőket is gyárt és vállalja a gépek és szerszámok javitását is. A cég kiállítása, mely külföldi műszaki férfiak érdeklődését is felkeltette, jó szolgálatot tesz a magyar ipar megbecsülésének.

A Feszmérő- és Hőmérőipar kiállítása arról tesz bizonyságot, hogy a magyar ipar a legfinomabb, legprecízebb kivitelt igénylő műszerek, gépezetek és szerszámok előállítása terén is előljár az európai versenyben. A legkülönbözőbb célokat szolgáló feszmérők és hőmérők gazdag kollekcióját állítja meg a szakértőket és a nagyközönséget egyaránt és kelti fel a külföldi vendégek érdeklődését is a kitünő gyártmányok iránt. A cég telephelye és irodája jelenleg VIII., Kőris-utca 24. szám alatt van (telefon 136—027), de augusztustól elköltözik VIII., Práter-utca 59. szám alá. A cég feszmérők és hőmérők javitását és átalakitását is vállalja.

Az „Operit" falburkoló lapok, amelyeket *Bergl Testvérek* cég (V., Pannonia-utca 24, telefon 119—558) állított ki, sok érdeklődőt vonzanak. Minden színben és minden méretben készülnek ezek a falburkolólapok, amelyek ragyogó diszt, tökéletes higiéniát biztositanak. A modern épitészetnek szinte elengedhetetlen kelléke ez a falburkolás, amelyet legtetszetősebb és legszolidabb formában old meg az *„Operit"*. Magyarországon szabadalmazva van a kitünő gyártmány, amelynek szabadalmi bejelentése az USA-ban is megtörtént.

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszműbádogos, vízvezeték-központi fűtés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. ● Telefon: 111-591.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

FUCHS ALBERT
épület-, asztalos- és keményfakereskedő
Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 42.
Telefon: 1-412-37

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *298-990. Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.*

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetűk készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácstűstelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

A Singer varrógép-gyárak kiállítási területe — budapesti igazgatóság: *Singer-ház, Rákóczi-út 16.*, fióküzletek mindenütt az országban — ismét a főcsarnokban van. Bemutatásra kerülnek a *legújabb typusok* és pedig varrógépek háztartási, valamint kézműves és gyáripari célokra, a legegyszerűbb géptől a luxuskiállításig, láb-, valamint villamosmeghajtásra. A Singer-gyárak által a varrógépszakmában elfoglalt vezetőállást kézenfoghatóan kifejezik azok a különleges munkák, amelyek az új és immár elterjedt Singer 206 osztályú kombinált háztartási varrógépen készíthetők, mely munkák a nőiszabóságban is már igen elterjedtek, mert ezzel a géppel női ruhákon, bluzokon, gallérokon, stb. az összes díszítések, továbbá a gomblyukazások, mindenfajta gombok felvarrása, ürszegélyezések, sodrott szélmunkák és még sok egyéb munka előállíthatók. Joggal nevezik ezt a gépet *„egyetemes varrógép"*-nek, mely mindent tud! A Singer kiállítás a *férfiszabóság* részére is a legeslegújabbat hozza és pedig a kombinált Singer szabóvarrógépet, amely alkalmas a pikkirozáshoz, kivarráshoz, nyakaláshoz, jelző szálvarráshoz, fűző- és vattázó munkákhoz, szegőzéshez, gomblyukazáshoz, gombok felvarrásához és egyéb a férfiszabóságban előforduló munkák elvégzésére. Szenzációs *újdonságot* jelentenek — eddig Magyarországon még nincs bevezetve — az új *Singer Kismótorok*, amelyeknél úgy a meghajtásra szolgáló erőt, valamint a világítást is *ugyanazon* áram szolgáltatja. A kézműves- és gyáripar részére szolgáló *Singer kismótorok* törvényileg védett világítási tekercselése amely a varrófény közvetlen rákapcsolására szolgál, olyan célszerű és gazdaságos, hogy ezek az új mótorok idővel mindenütt be lesznek vezetve. Ezeknél a munkaterem külön világítása nem szükséges. A *Singer*-kiállítás megtekintése minden látogató részére nemcsak érdekes, hanem hasznothajtó is.

A Kammer Testvérek Textilipar Rt. és a Richards Richard győri finomposztógyára zt. együttes kiállítását, amely felöleli a textilipar majd minden ágát, ezidén is választékos ízlés és előkelőség jellemzi. A *Kammer* gyár fehéráru-, műselyem- és selyemanyagjaival, a *Richards* gyár női-, férfiruha és kabátgyártmányaival a jóminőség és ízlés magas fokát érik el és bizonyságát adják a magyar textilipar emelkedett színvonalának világviszonylatban is. Ezek a gyárak minden évben igazolják fejlődésképességüket és készítményeik feleslegessé tesznek minden behozatalt. Cikkeik külföldön is nagyon keresettek és ezzel nemcsak nevet szereztek a magyar textiliparnak, hanem nemesvalutát is termelnek az országnak.

A MÁK közgyűlési beszámolója

Öt millió szociális célokra

A *Magyar Általános Kőszénbánya Rt.* április 26-án tartotta negyvenhatodik rendes évi közgyűlését. *Vida* Jenő felsőházi tag elnöki előterjesztései során bejelentette, hogy a tiszta nyereség felosztására tett javaslatban az igazgatóság a *Falusi Szociális Alap részére* 120.000 pengő, a *Nemzeti Önállósítási Alap részére* 100.000 pengő, *egyéb kulturális célokra* pedig 50.000 pengő adomany megszavazását javasolja, annak tanujeléül, hogy a vállalat nemcsak saját alkalmazottai irányában tanusít kellő szociális gondoskodást, hanem illően kiveszi részét a társadalomra háruló országos feladatokban is. Kiemelte, hogy a zárószámadások szerint *a MÁK 1937-ben — érdekeltségi vállalatait nem számítva — 3,798.543.26 pengőt fordított szociális célokra.* A közgyűlésen hasonló célokra megszavazott összegekkel együtt *a szociális célú kiadások összege 5,018.543.26 pengőre emelkedik.*

Fejtegetéseiben rámutatott arra, hogy a vállalatban felhalmozódott jelentékeny tőkék a bel- és külföldi részvényesek, valamint kötvényhitelezők befizetéseiből és az óvatos osztalékpolitika folytán beruházásokra fordított jövedelmekből származnak. Különösen kiemelte a társulat felkészültségét, melynek eredményekép az üzleti hozamból P 1,887.417.47 esik a társulat érdekeltségeinek osztalékára és tőkéinek kamatára.

A közgyűlés, amelyen 83.799 részvény képviseletében 48 részvényes jelent meg, egyhangulag tudomásul vette az igazgatóság jelentését az 1937. üzletévről. E jelentés szerint a vállalat üzletmenete általában kedvezően alakult; a széntermelés emelkedett, bár ez az emelkedés nem volt oly mérvü, hogy munkaszüneti napok közbeiktatása elkerülhető lett volna.

A közgyűlés újból jóváhagyta az 1934—1936. üzletévi zárószámadásokat, majd megállapította az igazgatóság által előterjesztett 1937. évi mérleget és jóváhagyta a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot, amely szerint az értékesökkenési tartaléknak 3.800.000 pengővel, az ipari üzemek értékcsökkenési tartalékának 1,800.000 pengővel történt dotálása, az igazgatóság és a tisztviselők alapszabályszerű jutalékára fordított 742.144.58 pengő levonása után, az előző évi nyereségáthozattal együtt mutatkozó 8,008.115.28 pengő tiszta nyereségből az általános tartalékra 870.000 pengő, rendkívüli tartalékalapra 900.000 pengő, az alkalmazottak nyugdíjalapjára 700.000 pengő, a munkásüdülési célokra 200.000 pengő, a Falusi Szociális Alap javára 120.000 pengő, a Nemzeti Önállósítási Alapra 100.000 pengő. Vida Jenő Segély-alapra 50.000 pengő, kulturális célokra 50.000 pengő, osztalékul részvényenkint 20 pengő fordíttassék, a fenmaradó 178.115.28 pengő pedig az 1938. év számlájára vitessék át. Az 1937. évi osztalékszelvények május 2-től kezdődően kerülnek beváltásra.

A közgyűlés az igazgatóság tagjává *Fuchs* Richárd, a felügyelőbizottság tagjaivá pedig dr. *Körmendy-Ékes* Lajos és báró *Radvánszky* Albert urakat egyhangúlag újból megválasztotta. A közgyűlést követő igazgatósági ülés újból megválasztotta elnökké *Vida* Jenő felsőházi tag, vezérigazgatót, alelnökökké pedig *Monod* Renét (Genf) és dr. *Scitovszky* Tibor titkos tanácsost.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság 1938. évi április 30-án tartotta 1937. évi rendes közgyűlését, amely az 1937. évi nyereséget 309.576.06 pengőben, az osztalékot pedig 15 pengőben állapította meg. A választmány elnökévé: *Csekonics* Iván grófot, a választmány új tagjaivá: *Andrássy* Mihály grófot és *Huszár* Dezsőt választották meg.

Rapaich Richárd tábornok lesz a Budapestvidéki Kőszénbánya elnöke. Ismeretes, hogy *Engel* Ármin, a *Budapestvidéki Kőszénbánya* elnöke nyugalomba vonul. Közgazdasági körökben elterjedt hirek szerint az elnöki székben utóda ruhmwerthi *Rapaich* Richárd lovassági tábornok lesz, aki már benyujtotta nyugdíjazása iránti kérvényét. Mellette *Sasvári* Géza dr. vezérigazgató és *Gesmay* József, az Egercsehi kőszénbánya és Portlandcementgyár Rt. vezérigazgatója működik, majd mint szakértő, illetve mint adminisztratív intéző.

A Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt. április 26-án tartotta 44. rendes évi közgyűlését Vas Zsigmond kormányfőtanácsos elnöklete alatt. Az előterjesztett igazgatósági jelentés beszámol arról, hogy az intézet a mult évben is erős üzleti tevékenységet fejtett ki, úgyhogy az összes fő üzletágak forgalma emelkedett. A teljes mobilitás megóvása mellett a takarékpénztár törekedett üzletfeleinek minden jogosult hiteligényét kielégíteni. Az év folyamán a betétállomány 8,137.450.80 pengőről 8,560.159.98 pengőre emelkedett, a váltótárca pedig 5,066.575.53 pengőről 5,210.956.96 pengőre növekedett. A közgyűlés az igazgatóság összes előterjesztéseit tudomásul vette és elhatározta, hogy a belső tartalékolások után kimutatott 51.071.25 pengő tiszta nyereségből — a tartalék- és nyugdíjalap megfelelő javadalmazása mellett — részvényenként —.50 P osztalék fizettessék. A 44. számú szelvény április 27-től kezdve az intézet pénztáránál, valamint a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál kerül beváltásra. Az igazgatóságba új tagként Neuhold Kornél kormányfőtanácsost, a Telefongyár Rt. alelnökét választották meg.

Oetl Antal Vasöntöde és Gépgyár Rt. április 29-én tartotta évi rendes közgyűlését. A vállalat múlt évi bruttó bevétele 344.520 pengő volt, amelyből a különböző költségek kiegyenlítése után az eredményszámlán keresztül 5000 pengőt az építmény értékcsökkenési tartalékának dotálására, 24.600 pengőt pedig a gépek leírása tartalékának növelésére fordítottak. Végeredményben az **Oetl Gépgyár az 1937. évet 6604 pengő nettó nyereséggel fejezte be,** azonban ezt az összeget is teljes egészében az előző övről áthozott 29.858 pengőt kitevő veszteség csökkentésére fordították.

A Beck Miksa és József Rt. legújabb mérlegét 300.000 pengő részvénytőke, 140.000 pengő tőketartalék és több, mint 50.00 pengő egyéb tartalék mellett **43.658 pengő nyereséggel zárta.** A részvénytársaság bruttó bevétele azonban meghaladja a 288.000 pengőt, amelyből a személyzeti kiadások 94.075 pengőre, a költségek és adók 109.630 pengőre rúgtak, ezeken a tételeken felül tekintélyes összeget fordítottak leírásokra is. Ki kell emelnünk azt is, hogy a mérlegben az árukészlet több mint 220.000 pengőt reprezentál. Általában a zárszámadás a részvénytársaság jó megalapozottságát tükrözi vissza és valószínű, hogy óvatos értékeléssel állították az egyes tételeket a mérlegbe.

Uj versenytárgyalási kiírások

Vegyi gyógyszerek szállítására a kórházak részére pályázni lehet május 13-án d. e. 10 óráig a Központi Gyógyszertárak igazgatóságánál (Nagydiófa-utca 14).

Papíráruk szállítására az üzemek részére pályázni lehet május 17-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

25 drb hangos **keskenyfilm vetítőgép szállítására** az iskolák részére pályázni lehet május 24-én d. e. 10 óráig a tanügyi ügyosztályon.

A Szeréna-út **útrendezési munkáira** pályázni lehet május 10-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

15.000 kg **tisztítórongy szállítására** a BSzKRt részére pályázni lehet május 13-án d. e. 9 óráig (Akácfa-utca 15. IV. 429.).

22.000 q **zuzottkő szállítására** a BSzKRt részére pályázni lehet május 13-án d. e. negyed 10 óráig (Akácfa-utca 15. IV. 436.).

Versenytárgyalási megbizások

A Mátyás-templom restaurálási munkáihoz szükséges haraszti kemény mészkő **kőanyag szállítását** és a **kőfaragómunkát** Müller Ernő kapta 41.700 pengőért.

A Szent Imre herceg-úti ciszterci rk. templom **parkettamunkálatait** Götz Aladár kapta 3000 pengőért; ugyanitt padló- és falburkolómunkát kapott Marossi F. Lajos 8425 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javítási üzeme
Budapest, I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

TOLNAI FERENC
Bpest székesfőv. gázművel igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ● Telefon: 386-650.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyag megtakarítás.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-u. 5. Tel.: 127-670.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Aszfaltkocsiút és gyalogút készítést, fedéllemez, facement, préseltkavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállít: Fedéllemezt, bőrlemezt, aszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyiterméket, valamint gépszirt, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot.
Díjmentes ajánlatok.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbszinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fútyolosztószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,
JOBBÁGY-féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, útépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépszír

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 május 11. — 19. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Az áldozatkész főváros

Darányi Kálmán miniszterelnök győri programja hatalmas problémák dobott a magyar közvéleménybe és a csonka g minden magyarja számára óriási feladatokat, áldozatkészséget föltételező cselekedeteket írt elő. Tudjuk, érezzük, hogy történelmi időket élünk, de ezt a tényt semmi sem dokumentálja olyan nyiltan és világosan, mint a győri program, amely nemcsak az országépitést, hanem a nemzetközi békét is szolgálja, amelyet csak akkor lehet fenntartani, ha erős hadsereggel rendelkezünk. Minden más kérdés, ami ma felszinen van, aminek ma a megoldásán fáradozik az ország minden jeles elméje, csak természetszerű következménye a milliárdos programnak. Kicsinyes szempontokból nézni a mai napok nagy evolucióját, ártalmas és veszélyes az egész országra. Ilyen időkben csak a legnagyobb célt szabad szolgálni, csak annak szabad szemünk előtt lebegnie.

A miniszterelnök azóta igen határozott kijelentéseket tett arról is, hogy ez a nagy célkituzés csak akkor valosulhat meg, a nagy nemzeti alkotó munka csak akkor hoz igazi eredményeket, ha az ehhez szükséges nyugalom és biztonság megvan. A fölforgató törekvések éppen olyan kárhozatosak tehát ma, mint amilyen veszedelmes a lelkeket hatalmába kerítő hisztéria. Kemény magyar elhatározasokra van szükség és örömmel kell látnia minden budapesti polgárnak, hogy ezen a téren a magyar székesfőváros ismét elöl jár.

A főváros jó példája, amellyel mindig szolgált, sohasem maradt eredménytelen. A nemzeti áldozatkészség, az alkotásvágy, a teremtő munka, amióta a keresztény és nemzeti irányzat érvényesült a városházán, mindig példaadóan jelentkezett az ország előtt. Most is ezt látjuk. Összehivták a húsvét utáni első törvényhatósági közgyülést, amelynek napirendje a legteljesebb bizonyitékát szolgáltatja annak, hogy a főváros megint elöl akar járni akkor, amikor a kormány munkája, de vele együtt a magyarság életérdeke rendkívüli erőfeszítéseket követel. Ezen a napirenden olyan súlyos problémák szerepelnek, amelyeknek mindegyike próbaköve lesz annak, hogy a főváros törvényhatósága feladatának magaslatán áll és annak, hogy méltó a történelmi időkhöz. A városi vámok ügyét hosszú évekig nem lehetett megoldani, most azonban itt fekszik előttünk a javaslat, amely hivatott lesz arra, hogy a főváros és a környék között erősitse a magyar testvériséget. A főváros pénzintézetének, a Községi Takarékpénztárnak tőkéjét kétszeresére emelik, a forgótőkét arányositják a megváltozott idők követelésével. A BSzKRT kibocsátja az első vasúti kötvényeit, a légvédelemre milliókat teremtenek elő. Mindezt a főváros saját erejéből cselekszi és örömmel cselekszi, mert tudja, hogy nagy országépitő, hatalmas nemzetmentő munkának lesz ezáltal egyik legelső munkása.

De még ezen is túlmegyünk. És ez *Lamotte* Károly alpolgármesternek a *Fővárosi Hirlap* számára adott nyilatkozatából is kitetszik. Kijelenti az alpolgármester, hogy pár héten belül elkészül a főváros nagy beruházási programja, amelyet az állammal egyetértve megvalósitanak a nagy állami beruházásokkal párhuzamosan. A nemzeti áldozatkészség kötelező megnyilvánulásából is kiveszi részét a főváros. *Lamotte* Károly alpolgármester nyilatkozatában azt is kijelenti, hogy a főváros teljesen osztja *Serédi* Jusztinián hercegprímásnak azt a felfogását, hogy éppen a közintézményeknek nem szabad kivonniok magukat a nemzeti nagy összefogásból és az ország ujjáépitését szolgáló áldozatkészségből. Igaz, hogy a Gáz-, Víz- és Elektromos Müvek mentesültek a vagyonváltságtól — ami természetes, hiszen a polgárság legelemibb életszükségleteit szolgálják —, de a főváros többi üzemei örömmel teljesitik kötelességüket.

Csak egészen futó, gyors képet adtunk itt arról, hogy a főváros miként teljesiti kötelességét a súlyos, de reményekkel telt időben. De ez a futó kép is elegendő arra, hogy minden jószándékú ember lássa, hogy a főváros ismét a legtisztább, a legnemesebb példával jár elöl.

Összes pénzügyi problémáit belső tranzakcióval rendezte a főváros

Ötletes pénzügyi átcsoportosítás, amely minden oldalon haszonnal jár — A Községi Takarékpénztár a legnagyobb magyar pénzintézetek sorába emelkedik — Néhány héten belül elkészül a beruházó program

LAMOTTE KÁROLY alpolgármester nyilatkozik a megoldás részleteiről

A nagyjelentőségű problémák egész sora kerül napirendre a mostani közgyülésen. Nagyfontosságú a *városi vámok* rendezése, amely évek hosszú során át húzódott és most végre megoldáshoz jut. Nem kisebb fontosságú az a javaslat, amely *megoldja a Községi Takarékpénztár alaptőkeemelését és felhatalmazza a Beszkárt a vasúti kötvények kibocsátására.* A főváros kezelése alatt álló alapok és alapitványok értékpapirjait kicserélik, még pedig oly módon, hogy a *Községi Takarékpénztár részvényeit kivonják és helyette 5 százalékkal kamatozó vasúti kötvényeket adna.* A tranzakció lehetővé teszi a községi háztartás forgótőkéjének felemelését is és átsegiti a város vezetőségét azon a nehézségen, hogy *a légvédelem fedezésére szükséges 2 millió pengőt minden nehézség nélkül előteremtse.* A megoldás jelentőségét emeli az a körülmény, hogy

a főváros semmiféle külső segitséget nem vett igénybe, mindent a saját erejéből teremtett elő, a nagy tranzakció tulajdonképpen a főváros egyes szervei között bonyolódik le.

Dr. *Lamotte* Károly alpolgármester készitette elő a nagyszabású pénzügyi müveletet és az érdekes megoldás a pénzügyi körök nagy elismerését vivta ki. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ebből az alkalomból

dr. Lamotte Károly
alpolgármesterhez

fordult, aki az érdekes pénzügyi müveletről a következőket mondotta:

— Vegyük sorra a megoldásra most már megérett problémákat. Az első a *Községi Takarékpénztár* alaptőkeemelése. Az intézet részvénytőkéje 10.8 millió, amely majdnem teljes egészében a főváros tulajdonában van. *A Községi Takarékpénztár olyan nagyarányú pénzügyi tranzakciót bonyolított le, hogy azokra a legnagyobb pénzintézetek is büszkék lehetnének,* mégis, arra való tekintettel, hogy alaptőkéje ilyen alacsony volt, *a másodrangú pénzintézetek sorában szerepelt.*

A főváros presztizse is megkivánja azt, hogy ezen a helyzeten változtassunk.

Az volt tehát a feladat, hogy *a részvénytőkét legalább a duplájára emeljük.* El kellett érni a 20 millió pengőt, mert ebben az esetben *a Községi Takarékpénztár mint első kategóriájú pénzintézet szerepelhet.* A mostani tranzakcióval a Községi Takarékpénztár jelenlegi részvénytőkéjét *21.6 millió pengőre* emeljük fel. Ezzel tehát

belépett az elsőrangú pénzintézetek sorába.

— Hangsúlyozni szeretném azt, hogy az alaptőke felemelésével igazán *nem volt az a célunk, hogy a Pénzintézeti Központ ellenőrzése alól kivonjuk magunkat.* Nekünk nincsenek titkaink és nagyon szivesen vesszük, ha a *pénzügyi kormány megfelelő módon ellenőrzést gyakorol.* A főváros vagyona fölött úgyis megvan a kormánynak a felügyeleti joga és ennek kapcsán a *Községi Takarékpénztár ügyeit továbbra is ellenőrizheti.* A lényeg az, hogy

a Községi Takarékpénztár valóban olyan nagyarányú pénzügyi akciókat bonyolit le, amelyek a mostani alaptőkével rendelkező pénzintézet hatáskörét meghaladják.

Van azonban egy másik szempont is. A főváros olyan gyakran és olyan nagy mértékben veszi igénybe a *Községi Takarékpénztár* segitségét, hogy *végre valamit nyujtani is kellett.* Már régen kivánja az intézet az alaptőke felemelését és most keresni kellett a lehetőséget arra, hogy megfelelő anyagi erőt bocsássunk a főváros pénzintézete részére.

— A tőkeemeléssel kapcsolatban kibocsátott új részvényeket is természetesen a főváros veszi át, mint a takarékpénztár kizárólagos tulajdonosa.

108 ezer darab, egyenkint száz pengő névértékü új részvényt bocsájtunk ki. A tőkeemelés végrehajtásához a költségekkel együtt *11.016.000 pengőre van szükség.* Természetesen, a város nem rendelkezik ennyi készpénzzel, de *magának a Takarékpénztárnak sem volt szüksége arra, hogy egyszerre ilyen hatalmas tőkét mozgósitsunk.*

— Ezért gondoltunk arra, hogy a községi háztartás tulajdonában lévő *hat bérházat engedünk át, ami több, mint nyolcmillió pengő értéknek felel meg.* Ezenkivül a *Beszkárt által kibocsátandó vasuti kötvényekből 2.6 millió pengő készpénzhez fog jutni a takarékpénztár.* Odaadhattuk volna az egész hatmillió pengőt, amely a kötvénykibocsátás után rendelkezésünkre áll, de ez nem lett volna helyes, hiszen *a mai nehéz gazdasági viszonyok között tizmillió pengőnek elhelyezése is elég gondot okozott volna.*

A főváros házai nagyon értékesek.

A leltárban ezek a házak 8,140.935 pengő értékben vannak felvéve és évi 700 ezer pengőt jövedelmeznek. A takarék tehát *a pénzét hat százalékra kamatoztatja és ez elég kedvező.*

— Még azt a problémát kellett elintézni, hogy helyes-e, ha a Községi Takarékpénztár nem tisztára pénzüzletek lebonyolításával foglalkozik, hanem *egyéb üzletágat is felvesz működési körébe.* Maga az élet ezt a kérdést nálunk már régen eldöntötte. Magyarországon a gazdasági élet a különböző tevékenységi területen annyira egybeolvadt, hogy *a pénzintézetek és a takarékpénztárak ügykörét nagyon nehéz elválasztani.* Külföldön vannak olyan bankok, amelyek csak iparvállalatok finanszirozásával foglalkoznak, mások pedig csak takaréküzletet folytatnak. A magyar pénzintézetek bizonyos mértékig megpróbálták a munkakörük szétválasztását, de amikor éles határvonalat húztak, mindig bizonyos zavarok állottak elő. Az egyik pénzintézetünk főleg iparvállalatok finanszirozásával foglalkozott és végül üzleti gesztióját rendezni kellett. A másik hatalmas intézetünk viszont teljesen távoltartotta magát ettől a munkakörtől és főleg a pénzügyek lebonyolítását vállalta. Ettől a merev üzleti politikától *el kellett távolodnia és ma már a munkakörök jobban összeolvadtak, mint a multban.*

— *A Községi Takarékpénztár* tulajdonában van a *Parkváros* és a telkek értékesitése miatt is foglalkoznia kellett az *ingatlanüzlettel.* De ettől eltekintve,

a közgyűlésen is igen sokszor sürgette a törvényhatóságnak úgyszólván minden pártja, hogy a Községi Takarékpénztár városfejlesztési célból foglalkozzon az ingatlanüzletekkel.

Ha ennek helyességét elfogadjuk, úgy csak örülni lehet, hogy *a főváros pénzintézete nyolcmillió pengő értékü házakhoz jut.* Maga a ka-

matozás nagysága biztosítja a tőke-elhelyezés rentabilitását. Ha a helyzet úgy hozza magával, hogy a házakat értékesíteni kell, esetleg valamelyik nyugdíjalap is átveheti egyik-másik bérházat. Még azt sem lehet mondani, hogy a tranzakció révén nem emelkedne a takarékpénztár mobilitása, hiszen

a Beszkárt-kötvényekből két és félmillió pengő abban a pilanatban készpénzben rendelkezésre áll, amikor arra szükség van.

Jól jártak a székesfővárosi alapok a Beszkárt-kötvényekkel

— Beszéljünk őszintén, a Beszkárt kötvényeiről is. A Beszkárt különböző beruházásokra a fővárostól hatmillió pengőt kapott. A város ezt az összeget *a kilencmilliós Mabi-kölcsönből hasította ki, de már akkor hangsúlyozta, hogy erre az összegre később szükség lesz.* Ez az idő most elérkezett.

A Beszkártnak különben is hivatása vasúti kötvényeket kibocsátani.

A Beszkárt neru jár rosszul, mert a kötvények csak 498 ezer pengő annuitással fogják megterhelni, *azaz 12 ezer pengővel kevesebbet fog fizetni, mint az eddigi kölcsönéért.* Ezek a vasúti kötvények természetesen nem kerülnek ki a forgalomba. Arra használjuk fel a kötvényeket, hogy *az üzemi alapoknál, nyugdíjalapoknál, gyártartalékalapnál és a községi háztartás kezeiben lévő alapítványoknál elhelyezett Községi Takarékpénztár részvényeket kivonják és ezekkel cseréljük ki az öt százalékot jövedelmező kötvényeket.*

— Nem szabad egy pillanatig sem azt hinni, hogy ezek az alapok akár a multban megrövidültek volna, akár a jelenben rosszul járnának, vagy bármiféle áldozatot hoznának. Sőt, ellenkezőleg. Az igaz, hogy a Községi Takarékpénztár részvényei, a gazdasági helyzet alakulása következtében, eddig osztalékot nem hoztak, de az *alapok a névértékben kapták a kötvényeket és így tulajdonképpen elegendő haszonhoz jutottak.* 3,400.000 pengő értékű Községi Takarékpénztár részvény volt az alapok és az alapítványok birtokában és annakidején éppen az alapítványok érdekében *szerettük volna elérni azt, hogy a Községi Takarékpénztár osztalékot fizethessen.* A Takarékpénztár közgyűlése hozott is ilyen határozatot, de *országos pénzügyi szempontból később módosítani kellett ezt az elhatározást.* A Községi Takarékpénztár ilyenformán nem adhatott kamatot ezeknek az alapoknak, míg most *a csere révén az alapok ezentúl hozzájutnak tőkéjük kamatjához is.*

Ezt a pénzügyi akciót csak úgy lehetett megoldani, hogy tulajdonképpen az összes intézmények és alapok a főváros kezelésében vannak, tehát tulajdonképpen egy belső átcsoportosítás történt, amely mindenki érdekét a megfelelő módon elégítette ki.

A Községi Takarékpénztár részvényei most visszakerülnek a községi háztartás birtokába. Az új részvények névértéke részben a házakkal, részben a Beszkárt-kötvényekkel fedezve van. Mindössze *258.684 pengő készpénzt kell befizetnünk a Községi Takarék pénztárába.* A főváros jól gazdálkodott, *megtakarítottunk annyit, hogy ezt a pénzt minden nehézség nélkül átengedhetjük.*

Felemelték a forgótőkét

— Nagy jelentősége van annak is, hogy *végre rendezzük a főváros forgótőkéjének kérdését.* Most, hogy a Községi Takarékpénztárt megerősítettük, a főváros pénzintézete abban a helyzetben van, hogy

a forgótőke-keretet felemelhetjük

A hitelkeret eddig 10 millió pengő volt, most *16.6 millió pengő lesz.* A főváros olyan nagy tőkéket mozgósít minden esztendőben, hogy ehhez viszonyítva ez *a hitelkeret túlságosan nagynak nem* mondható. Mindenesetre lényeges az is, hogy

ebből a forgótőke-keretből fedezni tudjuk a 2 millió pengő többletkiadást, amely a légvédelem megszervezésével kapcsolatban állott elő.

A belügyminiszter úgy intézkedett, hogy ezt az összeget az év folyamán, a költségvetés lebonyolítása után a megtakarításokból fedezzük. *A 2 millió pengőt mindenesetre már most folyósítani* kell. Ezzel a rendezéssel elérjük azt, hogy *több hónapi haladékot kapunk és ez alatt előteremtjük a légvédelmi kiadásokra szükséges pénzösszeget is.*

— Sok panasz hangzott el amiatt is, hogy a közlekedés érdekében a *Rákóczi-útról kiirtottuk a fákat.* Valóban eltünt néhány csenevész fa, de *a Rákóczi-út forgalmát most már könnyen lebonyolíthatjuk és emellett az egyenes utca sokkal imponálóbban hat, mint a multban.*

— Nézzük meg a Rókus-kápolna előtti kis teret. Ott sincsenek fák és mégis nagyon szépen hat az egész környezet. Még jobban érvényesül ez az igazság az újonnan kialakított Szent István-téren, ahol a Bazilika elől lebontottuk a kilátást akadályozó házakat. Itt sincsen fa, vagy növénydiszítés, a tér mégis artisztikus és kedvesen imponáló.

— Hamarosan rákerül a sor a Szabadság-tér rendezésére is.

Ez Budapest egyik legszebb tere és területén mégis *a legnagyobb zűrzavar uralkodik.* Egyetlen egy épületet nem lehet tisztán kivenni, a tér különböző részéről betorkoló utcák forgalma pedig valóságos kaoszt okoz. Rövid idő alatt megkapjuk az átrendezés tervét és remélhetőleg olyant *fogunk produkálni, amire az egész főváros büszke lehet.*

— Meg akarom említeni a két kivezető út kiépítésének nagy jelentőségét is. A balatoni és az óbudai kivezető út ma már teljesen készen van és mind a kettő *kitünően sikerült.*

Az óbudai kivezető utat parkirozni fogjuk.

Ez nem kerül sokba. Nem gondolunk nagyszabású parkírozásra, inkább *bokrokat fogunk elhelyezni.* A megoldásnak van még egy-két akadálya. Igy a parton két sportegyesület elavult helyiségei rontják a kilátást. Ezekkel valami megállapodást létesítünk és az *óbudai kivezető út olyan szép parkírozáshoz jut, amilyent a csodálatos Dunapart megérdemel.*

Milyen vagyonváltságot fizetnek az üzemek

Még aziránt érdeklődtünk, hogy a vagyonváltság hogyan fogja érinteni a főváros vagyonát. *Lamotte* Károly alpolgármester megnyugtató kijelentéseket tett.

— A nemzet érdekében hozandó áldozatról van szó és ezt a *főváros igen szívesen meg is teszi.* A törvény értelmében

a gáz-, víz- és elektromos üzem kiesik a vagyonváltságból, a Beszkárt és a többi üzemeg azonban hozzájárulnak a vagyonváltsághoz.

Túlságos megterhelést nem jelent, de ha még úgy volna, akkor is az a felfogásunk, hogy a *főváros intézményeinek elől kell járni az áldozathozatalban.* Legszebben fejezte ezt ki *Serédy* hercegprímás a felsőházi beszédében. Kiemelte, hogy *semmiféle védelmet nem kér az egyházi vagyonnak, sőt ellenkezőleg, példaadásképpen ő akar elsőnek fizetni.* Ez a főváros felfogása is. A magángazdálkodás számára nem volna felemelő hatással, ha néhány százezer pengő megtakarítás érdekében a főváros a maga számára bizonyos előnyöket kívánna. A pénzügyi osztály már végzett is számításokat, amelyek szerint ugyan jelentős összegeket kell majd a fővárosnak fizetnie, de

több évre elosztva a vagyonváltságot, semmiesetre sem jelent ez olyan terhet, amely az üzemek nyugodt fejlődését zavarná.

*

Lamotte Károly alpolgármester nagyértékü nyilatkozatából kidomborodik Budapest egészséges pénzügyi gazdálkodásának tiszta képe. Mindenki örülhet annak, hogy a mostani pénzügyi helyzetben okos előrelátással és tervszerüséggel a fővárost olyan útra vezették, amelyen nem voltak elháríthatatlan akadályok és nagyobb áldozatok nélkül lehetséges volt Budapest nyugodt jövőjét biztosítani.

Nagyszabású városrendezési tervek

— A nagy állami beruházások miatt nem fog halasztást szenvedni a *Zsitvay* Tibor által javasolt fővárosi beruházó programm végrehajtása? — kérdeztük.

— A főváros — volt a válasz — *mindig szem előtt tartja az országos érdekeket is és ebből a szempontból soha semmiféle zavar az állam és a főváros irányítói között nem állott elő.* Most is így lesz. A nagy állami beruházások ugyan erősen igénybeveszik a főváros közönségének fizetőképességét, de

a főváros beruházásait hosszú időre elhalasztani nem lehet.

Szendy Károly polgármester is hangsúlyozta a *Fővárosi Hirlap*-ban, hogy a Beszkárt beruházásai már halasztást nem szenvedhetnek. Az élet különben is sok olyan problémával áll elő, amelyet kihuzni, távoli időkre eltolni nem lehet. Most, hogy a zárszámadásokat beterjesztettük, a 12-es bizottság nemcsak a száraz adatokkal kiván foglalkozni, hanem *ennek alapján beruházó akcióprogrammot követel és a jövő évi költségvetést már ennek a szellemnek megfelelően kívánja elkészíttetni.* A kívánságnak minden erőnkből eleget igyekszünk tenni, úgy, hogy

a főváros beruházó programja néhány héten belül elkészül.

— *Zsitvay* felszólalása és nyilatkozatai kapcsán többen sürgették, hogy *ez a beruházó programm ötesztendős legyen.* Ilyen mereven az időt most meghatározni bajos volna. *Mindenesetre a javaslat fel fogja ölelni mindazokat a beruházásokat, amelyeknek gyors végrehajtására kell törekedni.* A javaslat lényegéről most még csak annyit mondhatok, hogy

az út- és csatornázás problémáit ettől függetlenül a költségvetés keretén belül szeretnénk elintézni.

Az út- és csatornázási programm már elkészült és a bizottságok azt letárgyalták. Ha ennek végrehajtására kölcsönt vennénk fel, úgy annak kamatai *nagyon erősen nyomnák a fővárost.* Ha például 50 millió pengőt vennénk fel, kamatra és egyéb terhekre tíz százalékot számítva, akkor az *tíz évre elosztva évi ötmillió pengőt jelentene.* Ennyi pénzt évente kihasítani elég nagy áldozat. És ha ezt már meghozzuk, úgy évenkint *az ötmillió pengővel is éppen eleget építhetünk.* Mi lehet a differencia? Csak annyi, hogy

a beruházásokat nem öt vagy hat, hanem — mondjuk — tíz év alatt végezzük el.

Ezért a pár esztendőért nagy *pénzügyi áldozatokat hozni nem volna helyes.*

— Ilyen programmnak gyors keresztülvitele különben is azt eredményezné, hogy a vállalatok egyszerre nagyon sok munkást állítanának be és amint a munkának vége van, ezek *a munkások nem kapnak kenyeret.* Sokkal helyesebb, ha *a költségvetés keretén belül állandó munkának beállítva próbáljuk ezeket a beruházásokat keresztülvinni.*

— Sokszor hallottunk olyan kijelentéseket, hogy *a budapesti utak és csatornák nincsenek megfelelő állapotban.* Én most ebből a szempontból Európa legtöbb nagyvárosának viszonyait áttanulmányoztam. Őszintén és meggyőződésből mondhatom, hogy *nincs szükségünk a védekezésre.* Igazán *meg lehetünk elégedve az eddig elért eredménnyel.* A budapesti utak és csatornák megfelelő állapotban vannak és ha a mostani helyzetet fenntartjuk és közben fokozatosan fejlesztjük hálózatunkat, úgy azzal *mindenki meg lehet elégedve.*

Készül a nagy beruházási program

Az alpolgármester azután utalt arra, hogy éppen a mult héten mutatta be a főváros vezetősége az út- és csatornaépítési bizottság tagjainak, valamint a a sajtó képviselőinek az új beruházásokat, az új tereket és az új utakat.

— Igazán büszkék lehetünk a most elvégzett munkára. *Nézzük meg a Hősök terét.* Olyan impozáns, hogy valóban akármelyik világváros büszkélkedhetnék vele. Ezzel kapcsolatban szeretnék leszámolni egy babonával. Sokszor megvádolnak bennünket azzal, hogy a *város területéről kiirtjuk a fákat.* Úgy a polgármester, mint én, a fák barátjai vagyunk, de *néha elkerülhetetlen egyes helyekről a fák eltávolítása.* Nézzük csak meg a világ nagy városait. *A nagy tereken sehol sincs fa.* Akár Páris hatalmas tereit nézzük, akár Olaszországban szemlélődünk és a középületek, valamint a templomok előtti imponáló térségeket figyeljük, erre a megállapításra jutunk. Nem lehet azt állítani, hogy a franciák és az olaszok nem szeretnék a természetet, de az ilyen stílusú terekre nem való a fa.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Nagyméretü öntöttvas nyomócsövek 300 mm. átmérőtől felfelé, továbbá tolattyuk és szelepek minden méretben kaphatók
Ferencvárosi gázgyár leszerelési iroda, IX., KOPPÁNY-UTCA 2—4. Telefon: 134-054.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ „S. 54"-es nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Ne tanuljon angolul Minden nyelven beszél: a Fényes Nagy Cirkusz megnyitó, kacagó, bravúrműsora

Uj tarifa és uj kocsik a BSzKRt programjában

Megváltoztatják a bérletjegyek jelenlegi rendszerét

Az üzempolitikai bizottság jelentékenyen előrehaladt már azzal a munkájával, amelynek célja a *Beszkárt* korszerű tarifarendszerének életrehívása. A bizottság legutóbb *Harrer* Ferenc átfogó javaslatának *részletkérdéseit* tárgyalta és *érdekes megállapodásokra jutott.* Igy többek között, a külföldi nagyvárosok példájára, elfogada azt a határozatot, hogy

az új viteldíjszabás életbelépte utáni időben azoknak az utasoknak, akiket az ellenőr a kocsikban jegy nélkül talál, a nagyvasutak mintájára büntetőjegyet kell váltaniok

Erre az intézkedésre főként azért van szükség, mert a *Beszkárt* hivatalos közegeinek megállapítása szerint rendkivül nagyszámú ember veszi igénybe a járműveket anélkül, hogy jegyet váltana, vagy pedig, ami az autobuszokon különösen divatos, *szakaszjegy birtokában a szakaszhatáron messze túl utazik.* Ennek az utóbbi visszaélésnek megakadályozása céljából

az autobuszellenőrök a jövőben főként a szakaszhatárok körzetében szállnak fel a kocsikra.

Gyökeresen megváltoztatják a bérletjegyek jelenlegi rendszerét is, még pedig *az alapdíjas tarifával való összefüggésben.* Valószínűnek látszik, hogy az arcképnélküli bérletjegyek tipusát *megszüntetik,* mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy *erre a jegytipusra ráfizet a vállalat.* Ugyancsak rendezésre kerül a tarifamódosítás idején az autobusz-villamosátszállás ügye is. Bizonyos feltételek mellett ez már most is megvan, minthogy azonban az autobuszkocsipark gyarapodása a forgalom egységesítését fokozottabb mérvben teszi lehetővé, az üzempolitikai bizottság *elérkezettnek látja az időt arra, hogy ezt a kérdést is végleges formában tisztázza.*

A *rövid relációk* rendszerének bevezetése is hosszasan foglalkoztatta a bizottságot. Az úgynevezett *teljesitmény-tarifa* bevezetése a valószínű, tehát

ha a vasut többet szolgáltat, akkor a járműveket igénybevevő közönség is többet fizet.

Különös gondot fordítanak azonban arra, hogy bizonyos szociális szempontok az új tarifarendszernél is érvényre juthassanak, így tehát nyilvánvalóan *megmaradnak a munkásjegyek, a gyermekjegyek és a tanulójegyek.*

A *Beszkárt* reorganizáló programjának keresztülvitelére csak abban az esetben kerülhet sor, ha *az új tarifa beigazolta a hozzáfűzött reményeket,* tehát a vállalat anyagi helyzete *jelentékenyen* emelkedett már.

Az új tarifa révén szorosabb kooperáció létesül a *Helyi Érdekű Vasutakkal* is. Hogy azonban ennek az együttműködésnek mik lesznek az alapelvei, arra vonatkozóan döntés ezidőszerint még *nem történt.*

A bizottság által állandóan igénybevett közlekedési szakértők annyit már megállapítottak, hogy

az új tarifarendszer bevezetése után feltétlenül szükség van egyrészt a meglévő kocsipark megfelelő átalakítására, másrészt teljesen modern, nagyméretű kocsik beszerzésére.

Az új kocsitípusoknál irányadó szempont az lesz, hogy *ne maradjanak kihasználatlan területek,* emellett azonban *a jegykezelő közegek munkájukat az utazóközönség inkommodálása nélkül gyorsan és megbizhatóan végezhessék.*

A bevételek további fokozása céljából bevezetni kívánják *a csomagszállítási tarifát is.* A csomagok után, amelyeket az utas *nem tud elhelyezni saját ülőhelye alatt,* külön jegyet kell majd váltani, amelynek ára *előreláthatóan 50 százaléka lesz a rendes jegynek.*

A folyamatos tárgyaláson kiterjeszkednek arra a kérdésre is, vajjon

nem lenne-e kívánatos a sínpályához nem kötött, nagyobb méretű trolleybusz kocsikra való áttérés.

A külföldi nagyvárosok számos példája bizonyítja, hogy ez a kocsitipus sokkal jobban alkalmazkodik az általános közlekedési szempontokhoz és nagyobb mozgékonyságánál, valamint üzemének olcsóbbságánál fogva olyan megoldásnak tekinthető, amely *teljes összhangban van az előreláthatóan további nagy fejlődés előtt álló Budapest szempontjaival.*

Igaz ugyan, hogy a trolleybuszok beszerzési ára *lényegesen magasabb a sínpályán haladó villamoskocsikénál,* minthogy azonban az előbb említett szempontok *kedvezően esnek a trolleybusz javára latba,* igen könnyen lehetséges, hogy abban az időben, amikor a *Beszkárt* kocsiparkjának nagyméretű kibővítéséről lesz szó, *vagylagosan* rendelik meg a sínhez kötött járműveket és a trolleybuszokat.

70. JÓTÉKONYCÉLU

M. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK

Főnyeremény 40.000 ar. pengő.

18.729 nyeremény, 275.000 pengő értékben.

Nagyobb nyeremények:

	20.000.—	ar. pengő
	10.000.—	ar. pengő
kétszer	5.000.—	ar. pengő
négyszer	2.500.—	ar. pengő
hatszor	2.000.—	ar. pengő
huszszor	1.000.—	ar. pengő

HUZÁS: JUNIUS 3-ÁN.

Sorsjegyárak:

EGÉSZ: 3 P FÉL: 1.50 P

Sorsjegy kapható minden főárusitónál, valamint az összes dohánytőzsdékben. — Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése esetén azonnal teljesit a Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay-utca 10.

További bonyodalmak a főváros 320.000 pengős koporsószállítása körül

A versenytárgyalás megfellebbezett döntésével a belügy- és iparügyi minisztérium után az igazságügyminisztérium foglalkozik

Beszámolt már a *Fővárosi Hirlap* azokról a bonyodalmakról, amelyek a *Székesfővárosi Temetkezési Intézet* évi szükségletének, koporsóknak, szemfödeleknek, sírkereszteknek és felirati táblóknak szállítására megtartott versenytárgyalás elintézését megakadályozták. A közel másfél év előtt meghirdetett *320—350.000 pengő értékű szállításra* vegyesen nagyvállalkozók és kisiparosok pályáztak. A kisiparosok árajánlata körülbelül az előző évi vállalati összeg körül mozgott, *a nagyvállalkozók 20—25 százalékkal magasabb összegű ajánlatot adtak be.* A közegészségügyi ügyosztály és a mellé rendelt szakbizottság javaslata alapján a polgármester *a kisiparosok olcsóbb ajánlatának elfogadása mellett döntött,* mire az érdekelt nagyvállalkozók a döntés ellen *fellebbezést adtak be a belügyminiszterhez,* azzal, hogy a kisiparosok, akiknek a polgármester a szállítást odaitélte, *irreálisan alacsony árakkal pályáztak.*

Az árelemző bizottság a fellebbezők véleményét osztotta, de miután az adatokat, melyekre szakvéleményét alapította, nem közölte a fővárossal, a közegészségügyi ügyosztály *a XIII. ügyosztály árelemző véleményét kérte ki.* Az ügyosztály megállapította, hogy a kisiparos pályázók, akiknek árajánlata

22.000 pengő különbözetet mutat ki a főváros javára,

nem nyujtottak be irreálisan olcsó ajánlatokat.

A fellebbezés ügye most már ezekkel az egymással ellentétes árelemző véleményekkel felszerelve *az iparügyi miniszter elé került, amely az árelemző bizottság megállapítását fogadta el.*

Az érdekelt kisiparosok, akik türelmetlenül várják a hosszú idő óta el nem intézett szállítást, most újabb bonyodalomról értesülnek. A belügyminisztérium illetékes osztálya nem tartja eredménytelennek a versenytárgyalást, hanem az általa reálisnak minősített

nagyvállalkozóknak kívánja a szállítást odaitélni.

Itt felmerült az az érdekes jogi kérdés, *vajjon a felügyeleti hatóságnak joga van-e két fél: a főváros és a vállalkozók ügyébe beleszólni,* vagy a joga csak odáig terjed, hogy a versenytárgyalást eredményesnek vagy eredménytelennek ítéli. A fővárosnak a tiszti ügyészség véleményére alapított álláspontja az, hogy

a felügyeleti hatóság csak jogi szempontból bírálhatja el a versenytárgyalást,

de az odaitélés dolgában nem foglalhat állást.

A belügyminisztérium ebben a tekintetben kellő alapossággal kívánja ezt a kérdést eldönteni, ezért most

a versenytárgyalás ügyét az igazságügyminiszteriumhoz tette át,

hogy az eldöntés előtt szakvéleményét kikérje. A hosszú idő óta bonyolódó közszállításnak ez a legújabb fejezete, amely a felebbezés dolgába az igazságügyminisztériumot is bevonta, *egészen újszerű.* Éppen ezért érdeklődéssel várják úgy a városházán, mint a szakkörökben a döntést, de mind türelmetlenebbül várják a pályázó kisiparosok, akik remélik, hogy a felügyeleti hatóság jóvoltából mégis csak hozzájutnak a 320.000 pengős szállításhoz, amely számukra a mai viszonyok között nagyon sokat jelent.

Jóváhagyta a Közmunkatanács a Ferencváros külső felének városrendezési tervét

Készülőben a Ferenc-körúttól a Fővámházig terjedő rész rendezése

A városrendezési és új beépítési módot előíró tervek során, amelyeket a főváros egyes részeire kifogyhatatlan munkával és buzgalommal készít a városrendezési és magánépítési ügyosztály, most a Ferencváros nagy területe, az úgynevezett „legsötétebb Ferencváros" jut az avultságból és rendezetlenségből új életlehetőséghez.

A Ferenc-körút, Üllői-út, Gróf Haller-utca, Mester-utca és Boráros-tér által határolt terület rendezési és beépítési tervét, amelyet az ügyosztály újabban elkészített, a Közmunkatanács jóváhagyta.

A rendezési terv főelve a Ferenc-körúttal párhuzamos, szűk utcáknak, amelyek ma 8—10 méter szélesek, *12—15 méterre való kiszélesítése* és hogy ezek az utcák még világosabbak és levegősebbek legyenek, egyik oldalukon *5 méteres előkert* vonul végig. A párhuzamos utcákon kívül a Ferenc-körútba torkoló, 11—12 méteres *Tüzoltó-utcát is 15 méter szélesre* szabta a terv, többek között azért is, hogy a megnövekedett forgalmú Üllői-utat tehermentesítse.

Hat nagy épülettömböt új utcákkal szel keresztül a terv, amely a modern városrendezési elvek alapján gondoskodik az épülettömbök levegőtlen sivárságát kiküszöbölő *belső terek* kiképzéséről. Ugyanezt a célt szolgálják a több épület bevonásával tervezett *csatlakozó udvarok.* Ez a beépítési mód annyira általános jellemzője ennek az egész városrésznek, hogy

szinte kivétel nélkül csatlakozó udvarok keretéül szolgálnak majd az újonnan emelendő házak.

Megszabja a terv *az épületek magasságát is,* Eszerint

a Ferenc-körúton, Üllői-uton, Ranolder-utcában és a Ferenc-téren csak ötemeletes házak építhetők.

amelyek kötelező főpárkánymagassága 22—22.50 méter. A többi utcában, azok szélessége szerint, 18.50 és 15 méter a főpárkány magassága, ami azt jelenti, hogy *négy- és háromemeletesek lesznek ott a házak.* A *Haller-utcában* és a *Soroksári-úton* nem kötelezőleg 22 méter párkánymagasságú, tehát *ötemeletes házak is építhetők.* A nagyobb csatlakozó udvarokba is emelhetők épületek, amelyek magassága 3 méteres lehet vagy pedig, ha raktárul, garázsul szolgálnak, földszintesek lehetnek.

Figyelemmel volt a rendezési terv arra is, hogy a modern, többemeletes palotákkal beépülő városrész *megőrizzen valamit mai jellegéből.* Ezt a célt szolgálják az *előkertek,* amelyek nem teszik lehetővé üzletek nyitását, míg a főforgalmi útvonalak, amelyek előkert nélkül épülnek ki, lesznek a városrész üzleti utcái továbbra is.

A kitünően sikerült, minden körülménnyel számoló rendezési tervet, értesülésünk szerint,

nyomon követi a Ferenc-város Ferenc-körút és a Fővámház közé eső részének rendezési terve,

azután majd sor kerül a *Józsefvárosra,* amelynek vezetőkörei gyakran hangoztatják, hogy az ő városrészük eddig mindenféle rendezési tervből kimaradt.

Budapest új attrakciói: a pompás utak és terek

Bemutató körúton a jól sikerült útépítési munkáknál

Király Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője a törvényhatósági bizottság tagjainak és az ujságíróknak bemutatta a legutóbb elkészült és befejezéshez közel álló nagyszabású útépítési- és kertészeti munkákat, amelyek jórészét az Eucharisztikus Kongresszus idejére végeztek avagy végeznek el, hogy a város szépségét emeljék, másrészt, hogy az ünnepségek felvonulási útját és a közlekedés akadálytalan lebonyolítását biztosítsák. Az érdekes, sok szép látnivaót nyujtó bemutatáson résztvett *Szendy* Károly polgármester és dr. *Lamotte* Károly alpolgármester is, valamint *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag, aki a tér átépítésének gondolatát felvetette.

Az első állomás az átépített

Hősök-tere

volt.

— A tér átépítésével — magyarázta *Király* Kálmán tanácsnok — figyelembe kellett venni a lehető legnagyobb terület biztosítását, folytatólagos, tagozás nélküli átmenetet a kocsiút és gyalogút között, az útfelületnek lehetőleg egységes anyaggal való burkolását, ünnepségek alkalmával a tömegek, katonai egységek felvonulási lehetőségét. A régi állapot szerinti 12.000 négyzetméteres tér helyett ilyen értelemben *35.000 négyzetméter* burkolt területrészt sikerült biztosítani.

A pompás hatású, hatalmas tér rendkívüli tetszésre talált a szemle tagjai körében. A tér ferdeségének kiküszöbölése, a homorú burkolati felület kiképzése, ami által a millenáris emlékmű hatásosabban emelkedik ki, a közlekedés elvezetésének célszerű megoldása, az új gyalogutak, a királyszobrok mögé vonuló kocsiút, az Árpád-szoborhoz vezető gyönyörű, szőnyegszerű díszút, a két parkszegély, a kandelláberek elhelyezése mind kitünően szolgálja a célt és hozzájárul ahhoz, hogy az új Hősök-tere impozáns és ünnenpi hatású legyen.

Megtekintették ezután

a városligeti tó

fenekének *55.000 négyzetméter* területén végzett betonburkolást is, amely a Hősök-teréhez csatlakozva, az Eucharisztikus Kongresszus óriási embertömege számára biztosít helyet.

A Hősök-tere kocsiútját a *The Neuchatel*, a gyalogutat az *Útépítő és Asphalt Rt.*, az előmunkákat *Obendorfer* József és *Szász* Albert, a mozaikot a *Nagybátony-Ujlaki Rt.* készítette, a betonfenék burkolást *Széchy* Ernő, *Gavora* Zsigmond és *Wohl* József végezte.

Ezután a Bazilika előtti *Szent István-tér* átépítését tekintették meg. Egy lebontott épület helyének felhasználásával és a megszüntetett parkkal itt 70 méter hosszú és 53 méter széles tér alakult kisebb ünnepségek számára. Az útépítési munkálatokat 45.028 pengő költséggel a *Bien* János cég végezte. A rendezés összköltsége 65.000 pengő volt.

A Margit-híd

pesti és budai hídfőjének pompásan sikerült *kertészeti kiképzését* szemlélték meg ezután. Innen a társaság a *Pasaréti- útra* vonult, ahol nagyobbarányú kiszélesítési és átépítési munkák folytak. Az útépítményt 63.000 pengő költséggel *Borlay* Károly mérnök-vállalkozó, a topeka-burkolatot 117.000 pengő költséggel a *Palatinus Rt.* készítette. Következett az új repülőtérhez vezető *Kőérberki-út* újonnan burkolt szakaszának megtekintése. A 147.498 pengős munkát *Friedrich* János építész-vállalkozóra bízta a főváros. Az összes költség, a kőanyag értékével együtt, 300.000 pengő. Megtekintették ezután a *Budafoki-út* Verpeléti-út és Baranya-utca közötti szakaszának topeka-burkolását, melyet a *Magyar Asphalt Rt.* végez 55.490 pengő vállalati összeggel. A munka összes költsége a kőanyaggal együtt 80.000 pengő lesz.

A Szentkorona-útja

Vitézek-tere és Budafoki-út közötti szakaszának, továbbá a *Lenke-út* Budafoki-út és Bercsényi-utca közötti szakaszának keramittal való burkolását ugyancsak bemutatta *Király* Kálmán tanecsnok. A munkát *Schäffer* Károly mérnök-vállalkozó végzi 65.756 pengő vállalati összeggel, míg az összes kiadás 70.000 pengő lesz.

A Horthy Miklós-híd két hídfőjének

a helyhez kitünően alkalmazkadó, modern parkozása volt soron, melyért éppen úgy, mint a Margit-híd hídfőinek kertészeti kiképzéséért *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgató és a fővárosi kertészet nyert dícséretet. Ezután

a Műegyetem-rakparton

a kavicsrakodó áthelyezésével kapcsolatos rakpart- és útépítés megtekintése következett. Itt egyelőre a partépítési munkák és a lépcsők kőmunkái vannak folyamatban, de rövidesen sor kerül a többi munkára is.

A műszaki kirándulás, amelynek résztvevői meleg köszönetet mondtak *Király* Kálmán tanácsnoknak, ezzel véget ért.

Elkészült Obuda két új főutvonala

Május 11-én, szerdán újabb útbemutató lesz. Elkészült Óbuda két új útvonala, amely nagyjelentőségű az egész városrész forgalmi életére. Délelőtt háromnegyed 10 órakor indul a Központi Városházától a bemutatóra meghívott társaság *Király* Kálmán tanácsnok vezetése alatt autóbuszokon Óbudára.

Az egyik új útvonal az óbudai kivezető főút, amely *Árpád fejedelem-út* nevet kapta. A Margit-rakpart folytatásaként pompásan kiépített út építése 1,500.000 pengőbe került, a támfal építése 150.000, a csatornázásé 400.000 pengőbe, a kisajátításokért pedig 100.000 pengőt kellett kifizetni. A girbe-görbe Zsigmond- és Lajos-utcák helyett ezen a nagyszerű úton bonyolódik le most a forgalom és ezen az útvonalon jutnak a főváros területére a Bécs felől jövő autós idegenek.

A másik bemutatásra kerülő út a *Szentendrei-útnak* a Flórián-tértől kifelé vezető 600 méteres szakasza, amely 160.000 pengőbe került. Az új útvonal az eddigi lehetetlen, görbe utak helyett méltóképpen bonyolítja le most majd a forgalmat Szentendre felé.

HÍREK A PÁRTBÓL

ZSITVAY TIBOR a társadalmi rend fenntartásáról, az alkotmány és a tekintély tiszteletéről

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja II. kerületi szervezetének lövőházutcai körében nagyszabású pártvacsora volt, amelyen dr. *Harrer* Ferenc felsőházi taggal és *Terbócz* Imre országgyűlési képviselővel élén impozáns számban jelent meg a kerület polgársága. Résztvett a vacsorán dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök is, akit dr. *Harrer* Ferenc kerületi elnök üdvözölt meleg szavakkal.

Dr. *Zsitvay* Tibor nagyszabású beszédben válaszolt az üdvözlésre. Utalt arra a nyugtalanságra, amely ma egész Európában uralkodik. A magyar nemzet csak 1918-ban tanusított kétségbeejtő nyugtalanságot és oktalanságot, de minden más esetben a veszély pillanatában volt a legnagyobb, mert hű maradt alkotmányához.

— Ma is változások előtt vagyunk, — mondta, — változások előtt egész Európában és olyan lehetőségek előtt, hogy a magyar újra nagy legyen, a magyarok napja újra felderüljön. Most nem szabad azt a hibát megismételni, amit 1918-ban elkövettünk. És ha ez a lényeg, akkor *nem szabad egyesek meggondolatlan törekvései előtt szemet hunyni*, akkor sem, ha azt látom, hogy nagyon szép jelszavakkal, csábító igéretekkel, vagy talán éppen a mi jelszavaink segítségével próbálnak hiveket szerezni.

— *Mi az evangéliumi értelemben vett keresztény politikát akarjuk folytatni.* És aki ezt folytatja, attól megköveteljük a keresztény életmódot, a keresztény erkölcsök érvényesülését, a tekintélyek tiszteletét és a rombolás helyett minden körülmények között az építő politikát. Vajjon ki biztosít arra nézve, hogy a rombolás után mi magunk fogunk építeni. *Itt még egy rombolás után nem a magyar fog építeni.*

— A felénk közeledő változásokban — mondta beszéde során — *biztosan hallgathatunk az elhangzott rádiószózatra.* Az első magyar ember, izigvérig alföldi származású nemes magyar úr a legszebb értelemben mondotta ki: *ne érintsük a tekintélyeket, az alkotmányos rendet, ne fogjuk meg azokat a kezeket, amelyek most végre az alkotásokat hozzák.*

— Hogy jó úton járunk, annak bizonyitéka az is, hogy *a győri beszéd országszerte, pártokra való tekintet nélkül, milyen nagy megértésre talált. A fővárosi szervezetben megalakulástól kezdve átfogó, hosszabb időre szóló beruházási programot hirdetünk.* Ez a főváros politikájában, mióta nekünk ott súlyos szavunk van, érvényesült is.

— Amikor a nemzet meghozza a nagy pénzügyi erőfeszitést, *meg kell teremteni a társadalmi önfegyelmet, a társadalmi rendnek minden áron való fenntartását*, akár áldozatokkal, ha kell, egymásnak guzsbakötése árán is. Elegendő, ha a magyar ember a lelkiismeretére és a józan eszére hallgat. Sajnos, nincs mindenkinek lelkiismerete és józan esze. Ezt nem tudom kölcsönadni, nem tudom megkövetelni. De megkövetelhetjük a magyar társadalomtól és elsősorban a Nemzeti Egység Pártja minden tagjától, hogy *a kifejtett eszméket tartsa szem előtt.*

A nagy figyelemmel hallgatott és zajos éljenzéssel fogadott, mély hatású beszédért dr. *Hievert* Dezső, a kerület ügyvezető elnöke mondott köszönetet.

Lelkes hangulat az I. kerület pártvacsoráján. Az I. kerületi pártszervezet pártvacsorát tartott, amelyen *Hoór-Tempis* Mór kerületi elnökkel élén nagy számban jelentek meg a párt tagjai. Dr. *Somogyi* Béla törvényhatósági bizottsági tag tartott beszédet, amelyben a politikai helyzetet ismertette markáns vonásokkal. Ezután üdvözölte a pártközpont részéről megjelent dr. *Vályi* Lajos törvényhatósági bizottsági tagot, aki örömmel állapította meg a lelkes hangulatból, amelyet ezen az estén előbb a II. kerületben látott, most meg itt tapasztal, hogy *a párt napja nem lemenőben, hanem felmenőben van.* És ez helyesen van így, mert a magyar közvéleménynek soha annyi szüksége nem volt az egységre, mint ma. Megállapította, hogy a magyar és keresztény jelszavak, amelyek ma közkézen forognak, eredetileg mind *Gömbös Gyula programjába tartoztak*, legfeljebb szakszerű és alkotmányos keretben mozgó megvalósulást kívánnak a párt elgondolása szerint.

Zsitvay Tibor az I. kerület vacsoráján. Az I. kerületi pártszervezet június 1-én dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök tiszteletére vacsorát rendez.

Beszámoló a XI. kerületben. A szentimrevárosi pártszervezet két népszerű bizottsági tagja, *Szántay* István és dr. *Vályi* Lajos, mint értesülünk, június első napjaiban kerületében beszámolót tart. A beszámolón megjelenik dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök is.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városi raktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—881

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kútgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Özv. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kóraktár
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—502.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ
„Optalit"
P.-bronz
könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-98.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Hősi küzdelmek a Gellért-gyógyszállóért és a fürdőkultúra megalapozásáért

Irta: BERCZEL JENÖ dr., ny. alpolgármester

Húsz esztendeje, hogy megnyílt a Gellért-fürdő és szálló, amely tulajdonképpen elindítója volt Budapest-fürdőváros nagy gondolatának. Ebből az alkalomból érdemes visszapillantást vetni a hatalmas alkotás megvalósításának körülményeire és rámutatni azokra a nehézségekre, amelyeket szívós akarással leküzdeni kellett. Erről szól Bercz el Jenő ny. alpolgármester alább közölt érdekes írása.

Budapest fürdőváros! Ma már nemcsak jelszó, hanem már részben élő valóság. Természetesen még nem hajthatjuk le nyugodtan álomra a fejünket, de mindenesetre az indulás megtörtént és ahogy mondani szokták, *egyenesben vagyunk*. Budapest ebben az irányban a közeljövőben bizonyára nagyot fog fejlődni, különösen akkor, ha az annak idején általam felvetett gondolatot, hogy *a Tabánt tegyük meg és képezzük ki a fürdőváros központjává*, szépen, jól, célravezetően, szóval nagyvonalúan fogják megoldani.

Mikor is vetődött fel először a fürdőváros gondolata? A levegőben már régen benne volt. Mindenki érezte a székesfővárosnak, mint fürdővárosnak kialakítása és fejlesztése érdekében kell tenni valamit. Amióta Pest-Buda környékén emberközösségek vannak, azóta e helyütt mindig kiváló fürdők voltak. Gondoljunk csak az óbudai ásatásokra, úgy a katonai, mint a civil város nagyon szép fürdővel rendelkezett. *Aquincum* emlékei sokat regélhetnének erről. A törökök elmélyesztették a fürdőkultúrát: a *Rudasfürdőben* kitűnő állapotban ma is megvan még a nagyszerű *Törökfürdő*, a fürdőkultúrának ez az építészeti remeke, amelynek külföldiek is a csodájára járnak. Az idősebb emberek még emlékeznek a *Sáros-fürdőre*, a *Gellért-fürdő* elődjére.

És most eljutottunk odáig, amikor *Budapestről, mint fürdővárosról komolyan beszélhetünk*. Akkor született meg a Budapest fürdőváros jelszó, amikor a *Szent Gellért-gyógyfürdőt és gyógyszállót építettük*. A *Széchenyi-fürdő* is elkészült, de ide már nem tudtuk a szállodát is felépíteni, mint a Szent Gellért-fürdővel kapcsolatosan, pedig meg voltak a kész tervek; de jött a világégés, amely a szép terv végrehajtását lehetetlenné tette.

A *Széchenyi-szállót* nem tudtuk felépíteni. Kár. Mert nemcsak egy nagyszabású modern szállóval lenne ma gazdagabb Budapest, hanem a Széchenyi-fürdő is tökéletes gyógyintézmény lenne, mely a főváros gondolatát fokozott mértékben szolgálná.

Ha visszagondolok azokra az időkre, amikor a *Szent Gellért-gyógyszálló és gyógyfürdőért* harcoltunk, amidőn azt a legborzalmasabb világégés közepette építettük, amidőn sem megfelelő munkaerő, sem anyag nem állott rendelkezésünkre, ma is alig tudom elhinni, hogy ezt a küzdelmet milyen sikerrel lehetett befejezni.

1911-ben láttunk hozzá a Szent Gellért-gyógyfürdő és szálló felépítéséhez. Nagyon szépen haladtunk, amikor kitört a világháború. Ekkor már mintegy hárommillió pengőt építettünk be a gyönyörű alkotásba. Mindenki leállította az építkezéseket. Mi folytattuk. Nekem az volt a meggyőződésem, hogy ha ábbanhagyjuk a munkát, úgy a mintegy hárommilliót már felemésztett építkezésből romhalmaz lesz a háború végéig, amelyet talán folytatni és befejezni sem tudunk többé. A háború felforgatott minden rendes gazdálkodást. Az építkezést mintegy 300 vállalkozóval végeztük, akik egymás után kénytelenek voltak a megbízatást visszaadni, mert ők is, személyzetük is bevonult, újabb szakembereket és építési anyagokat pedig nem tudtak szerezni. A legtöbb vállalkozóval kénytelenek voltunk a szerződést felbontani.

Megdermedtünk a félelemtől, hogy ezekután csak az építkezés beszüntetése következhet. Ettől írtóztam a legjobban. Amikor láttam, hogy a vállalkozókkal — saját hibájukon kívül — már nem tudunk boldogulni, saját rezsiben kezdtünk dolgozni. Felszabadíttattam szakmunkásokat, nagyon soknak érdekében magam jártam el a főhadiszálláson, építési anyagokat mentesítettem a rekvirálás alól, *kemény erőfeszítéssel a folyton felbukkanó újabb és újabb nehézségek leküzdése után az építkezést mégis csak befejeztük*. 1918-ban készültünk el és még ebben az évben a gyógyintézményt megnyitottuk.

A gyönyörű alkotást, amely ma is még világviszonylatban is elsőrangú szálloda és gyógyfürdő, még további megpróbáltatások érték. A háborút forradalmak követték. Amidőn a székesfőváros törvényes vezetősége helyéről eltávolíttatván, vezető és védő kezét nem tarthatta a régi mértékben a főváros vagyona és intézményei felett. A forradalmárokat a románok váltották fel, *a román megszálló hadsereg fővezérkara a Szent Gellért-szállodában ütötte fel tanyáját*. Erről az időről jobb nem beszélni. Amikor a *nemzeti hadsereg* 1919 november 16-án mindnyájunk boldog örömére bevonult, a fővezérségnek sem lehetett más választása, minthogy ideiglenesen a Gellért-szállóban rendezkedjék be. Később a főváros akaratának és tiltakozásának ellenére a szálloda tekintélyes részére kormányrendelet alapján *nemzetközi bizottság* helyezkedett el, úgy, hogy a szállodát a maga egészében céljának és rendeltetésének hosszabb ideig nem tudtuk átadni. A viszontagságok után a szállodát, illetve berendezését rendbe kellett hozni, s így átadni a forgalomnak. *Ekkor kezdődött meg az igazi idegenforgalom* és nagy szerencse, hogy ez a szálloda a legmodernebb igényeket is ki tudta elégíteni.

Beszéljünk egyszer a hiteltúllépésekről is. Eleget vádoltak azzal, hogy a fürdők építésénél túlkiadások merültek fel. Mondjuk már egyszer az igazságot: *túlkiadás sem a Széchenyi-fürdő, sem a Szent Gellért-gyógyfürdő építkezésénél nem volt*. Nem nagyképűsködöm, bevallom őszintén, az építkezés utolsó idejében én *magam is abban a hitben voltam, hogy túlkiadás merült fel*. Véglegesen 10.3 millió aranykoronában irányoztuk elő a Szent Gellért-fürdő és szálló építkezését és végül mintegy 19 millió korona volt a kiadás. Igen ám, de nem gondoltunk arra, hogy az *aranykorona akkor már nem volt aranykorona, és a látszólagos túlkiadás onnan származott, hogy mindinkább gyengülő koronákkal, tehát többet kellett fizetnünk a munkáért és az anyagokért*. Az építkezést pedig múlhatatlanul be kellett fejeznünk, nehogy katasztrófális kár érje a fővárost. A végső elszámolásnál azután kiderült, hogy *aranykoronában nemcsak nem léptük át a kiszabott határt, hanem még 600.000 aranykorona megtakarítás is mutatkozik*.

Talán érdekelni fogja a közönséget, *miképen született meg a hullámfürdő megépítésének gondolata. Düsseldorfban* voltam *Folkusházy* alpolgármesterrel egy kiállításon. Ott láttam egy nagyobb deszkabódét. Amikor érdeklődtem, hogy mi van abban, azt mondották nekem, hogy egy találmányt mutatnak be, egy gépezet van ott, amely mesterséges hullámokat tud verni. Aprólékosan megnéztem mindent és rögtön az volt az ideám, hogy *ilyen gépezettel hullámfürdőt kell Budapesten csinálni, amelylyel azután a Szent Gellért-fürdő jövedelmezőségét is fokozni tudjuk*. Szóltam Folkusházynak, akinek nagyon tetszett ez az idea és kijelentette, hogy minden módon támogatni fog tervem keresztülvitelében: bátran fogjak hozzá, mert a hullámfürdő nagyszerű attrakciója lesz a fővárosnak. Meg is csináltuk a hullámfürdőt. Itt volt túlkiadás, mégpedig mintegy 240.000 pengő, az egész 840.000 pengőbe került. De kérdem, mit tesz ebben az esetben a túlkiadás, amikor *az első három évi bevétel a főváros egész befektetését kifizette, és a hullámfürdő olyan páratlan látványossága Budapestnek, amely nemcsak a belföldiek, hanem a külföldiek tetszését is a legteljesebb mértékben megnyerte*. Rentabilitása pedig a legsivárabb gazdasági viszonyok közepette is állandóan a legnagyszerűbb.

Azt szokták mondani, hogy az ember tervez és az Isten végez. A *Széchenyi-strandfürdő* eredetileg versenyuszodának készült. *Senkisem gondolt arra, hogy abból valaha strandfürdő lesz*. Az első tervek szerint a városligeti-tó partján építettük volna meg. Papirpénzben 7 milliárdról, majd 15 milliárdról beszéltek, addig tervezgettünk, amíg a *Császár-fürdőben a nyitolt sportuszodát megépítették*. Közben már a Széchenyi-fürdő strandfürdőjének építkezése folyamatban volt. *Folkusházy* javaslatára úgy alakították át a terveket, hogy a *medencében épen versenyeket ne lehessen rendezni*. Nagyon fontos volt ez, mert különben nem *lett volna strandfürdő soha*. A Duna balpartján nincs egy rendes uszoda és strandfürdő, tehát a Széchenyi-fürdőnek ezt a hiányt kellett pótolnia.

Van egy nagyon kedves emlékem az építéssel kapcsolatban. Nagyon sokan kifogásolták, hogy az építkezés túlságosan díszes és drága, pedig nekünk akkor már a fejlődő idegenforgalommal is figyelemmel kellett lenni. *Bethlen* István gróf volt akkor a miniszterelnök és váratlanul maga ment ki a helyszínre, hogy megnézze az építkezéseket. Amikor mindent jól megvizsgált, azt a kijelentést tette, hogy itt oly nagyszerű építkezés folyik, hogy le kell előtte venni a kalapot: folytassák a munkát úgy, ahogy megindult, ne merjen senki a tervekhez hozzányulni, hanem az eredeti elgondolás és tervek szerint építsék tovább a strandfürdőt, mert ez lesz Budapest egyik legszebb, legnagyobbszabású látványossága.

A *Széchenyi-strandfürdő* építkezésénél felmerült sajnálatos *túlkiadásra* is érdemes néhány szóval rávilágítani. Ez két okból állott elő, egyik oka az volt, hogy a hajszolt munkában hiba történt a kubatúra kiszámításában, a másik pedig, hogy a háború és a forradalmak után ez volt az első jelentős építkezés, nem lehetett kialakult munka- és anyagárakkal kalkulálni, így az egységárakat — sajnálatos módon — túlalacsonyan irányították elő. Ebből a két okból előállott többlet adja pontosan a túlkiadás összegét.

Mostanában sokat beszélnek az *ivókurákról* is; a Margitszigeten a legújabban egész ivókúra-kültuszt vezetnek be. Annakidején a *Hungária-gyógyforrás* megfelelő hasznosításával és hygienikus gondozásával senki sem törődött. A forrás mellett ott ült két öreg asszony és azok bacsátották ki a vizet. Később tudtam meg, hogy szép vagyont, háromemeletes házat szereztek a gazdátlanul hagyott víz eladásából. A forrást átvettem a főváros kezelésébe és elhatároztam, hogy *ivócsarnokot építtetek föléje*. Az ivócsarnok felépítése nehézségekbe ütközött, mert az ottani területek még nem voltak s még ma sincsenek véglegesen rendezve. Beleegyeztem abba, hogy az ivócsarnok ideiglenes jelleggel épüljön fel, mely később a végleges rendezésnél, ha a szükség úgy kívánja, lebontandó lesz. *Az ivócsarnok megépítésével a forrást a porból és piszokból kiemeltük* és azóta abszolút hygienikus körülmények között vehetik igénybe az ivókúrázó tömegek. Az ivócsarnok jövedelmezősége kitűnő.

Régi dolgok ezek, ámbár nem is olyan nagyon régen történtek. A tegnap története ez, az alkotások megmaradnak a holnapnak is és a jövő évtizedeknek. Nekünk, akik ezt a várost igyekeztünk építeni, szépíteni, modernizálni és az idegenek részére vonzóvá tenni, megvan az az elégtételünk, hogy ha Budapest utcáin járunk, visszatudunk emlékezni arra, hogy milyen is volt az elindulás és melegség tölti el a szívünket, ha a komoly eredményeken végigszalad a tekintetünk.

Uj lökést ad az elöljáróság felépítése a XII. kerület fejlődésének

A kerületi választmányok megkezdik működésüket

A XII. kerületi elöljáróság székházának ügye, úgy látszik, az elvi elhatározások és az elkészült tervek után, végre a gyakorlati megvalósulás útjára jutott el. A bizottsági retortákon keresztül esve, *a polgármesternek az anyagi nehézségeket kiküszöbölő előterjesztése a május 11-iki közgyűlés elé kerül* és ezzel az építkezés útjából minden akadály elhárul. Ebből az alkalomból

dr. Hencz Lajos

törvényhatósági bizottsági taghoz

fordultunk, aki a Hegyvidék, ma már Mátyásváros érdekeinek lelkes szószólója és munkása és aki az elöljáróság kérdéséről a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Ugy hallom mindenfelől emlegetni, hogy a felépült XIII. kerületi elöljárósági székház most már *időszerűvé teszi* a XII. kerületi elöljáróság otthonának felépítését is.

Nagyon időszerűnek, sőt halaszthatatlannak

tartom, hogy a mi szép és rohamosan fejlődő kerületünk is hozzájusson a maga székházához, de nem azzal a szinte féltékenységet eláruló gondolattal kívánom ezt, mert a XIII. kerület ilyen irányú kívánsága már beteljesedett. Örülök, hogy a fővárosnak az a területe, amelyet *„a szegények városrészének"* szoktak nevezni, hozzájutott végre elöljárósági épületéhez és méltányolom azt a körülményt is, hogy a „szegények városrésze", éppen azért, mert ott a szociális munka olyan elsőrangú feladat, minket megelőzött ezen a téren. Tehát nem azért kívánjuk a mi elöljárósági otthonunkat mielőbb, mert a XIII. kerület már hozzájutott, hanem kívánjuk azért, mert

a mi gyönyörű Hegyvidékünk fejlődéséhez új lökést ad

és polgárságunk jogos igényeit tökéletesebben tudja ellátni a közigazgatás, ha a székhelye, amelyet minden erőnkkel sürgettünk eddig is, végre felépül.

— Hogy a halogatás az építési anyagok időközi megdrágulása miatt újabb problémát adott fel, erre számítottam, de most

megnyugvással kell fogadnunk a polgármester úr előterjesztését,

amely módot talált az 500.000 pengőn felüli, eredetileg kiszabott és közgyűlési jóváhagyást nyert építési költségek 48.000 pengővel való kiegészítésére, valamint a berendezés és felszerelés céljaira szükséges 43.000 pengő biztosítására. Remélem, hogy a közgyűlés, az eddigi bizottsági tárgyalások értelmében ezt az előterjesztést elfogadja és elnyerjük a belügyminiszteri jóváhagyást is.

— Nekünk, XII. kerületbelieknek az a feladatunk most, hogy — amint mondani szokás — *résen legyünk* és vigyázzunk arra, hogy az ügy el ne akadjon. Ha ez nem történik meg,

a nyár folyamán megkezdődhetik az építkezés,

és ha ebben az évben nem is, de *mához egy évre beköltözhetik elöljáróságunk az új székházba* és megnyitja kerületünk fejlődésének új fejezetét. Addig is dolgozunk tovább kerületi érdekeinkért, úgy, mint eddig, még *a pártkülönbségektől is eltekintve, a közérdek-politika zászlója alatt*.

A XII. kerületi elöljáróság felállításának a kerületi érdekeken kívül a főváros egész közigazgatási életére nézve nagy jelentősége van, mert lehetővé teszi

a kerületi választmányok működésének megkezdését.

Az 1930-iki fővárosi törvény elrendelte a kerületi választmányok felállítását, a törvényhatósági bizottság azonban úgy határozott, hogy ezek a választmányok akkor kezdjék meg működésüket, amikor *valamennyi kerület elöljáróságát megszervezték*. Most, *a XII. kerület elöljáróságának felállításával ez megtörténik és így megkezdhetik majd működésüket a kerületi választmányok*, amelyek missziójához olyan sok reménységet fűz az autonómia.

Lohász János
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfűtő-berendezések. Lemezmunkák.

Események

Fővárosi Hirlap
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

A Fővárosi Hirlap
szerkesztősége — kiadóhivatala
és
Dacsó Emil főszerkesztő
uj helyiségbe
VI., Andrássy-út 77.
szám alá költözött.
Telefon változatlan: 11—37—15.

Pártközi értekezlet a főpolgármesternél. Csütörtökön délben a központi városházán *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével pártközi konferencia volt. A konferencián megjelentek a főpolgármesteren kívül *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly és *Schuler* Dezső alpolgármesterek, *Bódy* László és *Morvay* Endre tanácsnokok; a különböző pártok részéről *Zsitvay* Tibor, *Párkány* Frigyes, *Terbócz* Imre, *Büchler* József, *Ripka* Ferenc, *Halmay* Zoltán, *Bánóczi* László és *Nagy* László. A pártközi konferencián a május hó 11-iki rendes közgyűlés tárgysorozatát vitatták meg, amelynek minden pontjához a városházi pártok vezetői hozzájárultak.

A Horthy Miklós-bástyasétány egy részének megnyitása. A Vár közönségének régi óhaja ment most teljesedésbe. *Szendy* Károly polgármester megnyitotta a Horthy Miklós-bástyasétánynak azt a részét, amely a Bécsikapunál levő lépcsőtől délre 120 méter hosszban a legközelebbi névtelen utcáig terjed és amely a Verbőczy-utcát köti össze a Horthy Miklós-bástyasétánnyal. Igy most már a Vár északi része is nyert egy a Dunával párhuzamos bástyasétányt, amelyről igen szép kilátás nyílik egyrészt Pestre, másrészt a budai oldal északi részére.

Illyefalvi I. Lajos betegsége. Széles körben keltett aggodalmat az a hír, hogy dr. *Illyefalvi* I. Lajos, a Székesfőváros Statisztikai Hivatalának népszerű, tudós igazgatója megbetegedett. Betegsége a mult hét közepén meglehetősen súlyosra fordult, úgy, hogy gyors műtéti beavatkozás vált szükségessé. Dr. *Ádám* Lajos egyetemi orvostanár, a hírneves operatőr avatott keze hajtotta végre pénteken a műtétet a Fasor Szanatóriumban. A kitünően sikerült műtét után a beteg megkönnyebbült és azóta napról-napra halad az örvendetes javulás útján, amit bizonyára örömmel vesz tudomásul sok barátja és tisztelője, *Illyefalvi* igazgató immár túl van minden veszélyen, de még hetekig kénytelen lesz ágyát őrizni.

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • IRÓMÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fióküzlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.
TELEFON: 115—416.

Eltévedtem Budapesten...

A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* az utóbbi időben, párhuzamosan azzal a gyors tempóval, amely Budapest világvárosi rendezését és fejlesztését előbbreviszi, az utcák új elnevezésében is rekordtevékenységet fejt ki. Ezekhez az utcakeresztelésekhez

Katona János
törvényhatósági bizottsági tag

a következő figyelemreméltó megjegyzéseket fűzi.

— A Közmunkatanács az utóbbi hónapokban az utcák egész tömegének adott új nevet, másrészről elkeresztelt olyan új, névtelen utcákat, amelyek a gyors tempóban újonnan fejlődött városrészekben alakultak. Erről a tömeges utcakeresztelőről, amely gyakran a magyar történelem nagyjainak állít emléket egy-egy utca nevével, vagy pedig elszakított magyar földünk egy-egy városát, folyóját idézi emlékünkbe, nem egyszer a közélet néhai érdemes férfiait becsüli meg az utcai névtáblával, csak elismerőleg nyilatkozhatunk. Nem mulaszthatom azonban el, hogy az új utcanevekkel kapcsolatban egy közérdekü és a készülődő nagy magyar ünnepek közeledtével idegenforgalmi kötelezettségre hívjam fel a figyelmet.

A legújabban elnevezett utcákon még nem vitték ugyan keresztül az utcák nevét jelző táblák kicserélését, de még így is nagy azoknak az utcáknak száma, amelyekre az utóbbi esztendő folyamán új névtábla került. Budapestet igazán jól ismerem, de gyakran megtörtént már velem is, hogy zavarba jöttem, ha egy-egy új nevü utcában akadt dolgom. Egyszerüen *nem találtam* meg *az utcát: eltévedtem Budapesten*, de — ami komolyan gondolkozóba ejtett — *nem találta meg a soffőr, nem tudott utbaigazítást adni a rendőr, a villamos- és az autóbusz-kalauz sem.* A rendőrnek zsebkönyve van, amely feltünteti az összes utcákat, megjelöli azok betorkolási pontjait más utcákba. Igen ám, de ezeket a zsebkönyveket a *mult év végén adták ki és az új utcanevek még nem lehetnek benne.*

— Hogy én zavarba jöttem emiatt, még kisebb hiba, de már sokkal nagyobb hiba, ha zavarba jön *a fővárosba érkező idegen, egyenesen katasztrófa azonban, ha a vendég tízezrével jön és még hozzá csak idegen, sőt nálunk teljesen ismeretlen, vagy akár exotikus nyelven beszél.* Hogyan talál meg ez az idegen egy új utcát, amelynek új nevét a közönség nagy része nem ismeri és amely után hiába kérdezősködik a rendőrtől, kalauztól vagy alkalmi rendezőtől. És mit csinál ez az idegen, mondjuk holland, délafrikai vagy polinézei embertársunk, ha társaságától elszakadva, éjnek idején a Rákóczi-út és Nagykörút kereszteződésénél egy újonnan elkeresztelt zuglói vagy kelenföldi utcába akar eljutni, ahol a szállása van. *Egyszerűen nem tud hazamenni,* sőt még másnap reggel is csak üggyel-bajjal találja meg azt a helyet, ahol ágyat vetettek számára.

— Nem akarom tovább fűzni az előállható lehetetlen helyzeteket, de — úgy vélem — ezen a dolgon segíteni kell. Célravezetőnek tartanám, ha *a rendőrök zsebkönyve az új és már érvényben levő utcanevek jegyzékével sürgősen kiegészíttetnék* és hasonlóképpen *a villamos- és autóbusz-kalauzok,* nemkülönben a valószínűleg felállítandó alkalmi *idegenvezetők is birtokában lennének ilyen teljes utcalajstromnak.*

— Ennek a rendszabálynak *azonnal való keresztülvitelére mülhatatlanul szükség van,* de a rendőröknek és más hivatalos közegeknek az újonnan elnevezett utcákról szóló pótjegyzékekkel való ellátása hasznos szüksége lesz a benszülöttek számára is. Emellett kívánatossá teszi az utcaelnevezések gyors tempója azt is, hogy *az új utcajelző táblák alatt bizonyos időre a régi utcanevet feltüntető táblákat is fennhagyják.*

Wossala Sándor a városi mérnökök elnöke. A Városi Mérnökök Országos Szövetsége elnökévé *Wossala* Sándor tanácsnokot, a főváros magasépítési ügyosztályának vezetőjét választotta meg. Alelnökök lettek: *Pap* Ferenc, a Vízművek vezérigazgatója, *Kempelen* Agoston tanácsnok és *Farkas* Imre győri műszaki tanácsos, szakosztályi elnökök: *Dörre* Endre műszaki tanácsos, *Friedrich* Lajos műszaki főtanácsos, *Schön* Győző, a Gázművek h. vezérigazgatója, *Szappanos* Jenő kecskeméti műszaki tanácsos, *Szaszovszky* Ottó, az Elektromos Művek h. vezérigazgatója és dr. *Viola* Rezső műszaki főtanácsos.

Házasság. Dr. *Horthy Haidekker* János III. kerületi előljáró és feleséges, *Fogl* Margit leányát, *Lilyt* tegnap vezette oltárhoz a Szent Margitszigeti kápolnában *Hentaller* Miklós, néhai *Hentaller* Lajos országgyűlési képviselő, történetíró és felesége, néhai *Pauli* Mariska fia. Tanuk voltak: vitéz *Kárpáthy* Kamilló ny. gyalogsági tábornak és *Szigeth* Gábor egyetemi tanár.

Május 12-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Elkészült a Tabán-szálló átdolgozott terve. A megvalósulás stádiumába jutott a tabáni gyógyszálló és gyógyfürdő építkezése. A kiküldött zsüri május elejéig adott határidőt a tervek átdolgozására és ennek megfelelően szombaton délelőtt *Petrovácz* Gyula, a zsüri elnöke bemutatta *Szendy* Károly polgármesternek és *Lamotte* Károly alpolgármesternek az átdolgozott első díjas tervet, valamint annak modelljét. *Lauber* László és ifjú *Dávid* Károly műépítészek készítették ezt a tervet. A tetszetős elgondolást ezekután felülvizsgáltatják még szakemberekkel, úgy hogy valószínüleg még ez évben megkezdik ennek a hatalmas építkezési komplekszumnak közel ötmilliós építkezését.

A Községi Élelmiszerüzem árszabályozó hivatása. Közel harminc esztendővel elelőtt, pontosan 1911-ben hívta életre Budapest székesfőváros akkori törvényhatósága a Községi Élelmiszerelárusító Üzemet, amely — nem tekintve a háborús esztendőkben felmutatott, szinte életmentő hivatását, — azóta is valósággal irányvezetője az egész budapesti élelmiszerkereskedelem árpolitikájának. A hivatása magaslatán álló üzem az elmult esztendőben közel 2000 vagon élelmiszert hozott forgalomba, ami megdönthetetlenül igazolja, hogy a milliós főváros fogyasztóközönsége szereti a Községi Élelmiszerüzemet és ragaszkodik hozzá. Sikerdús multjának és mai prosperitásának magyarázata az, hogy ipari és kereskedelmi tevékenységét sohasem tekintve kereskedelmi célzatúnak, működését kizárólag a főváros lakosságának szolgálatába állította, amiközben igyekezett az amúgy is súlyos terhekkel küzdő fogyasztóközönség élelmezését mindenkor jobbá és olcsóbbá tenni.

BESZKÁRT alkalmazottak társas kirándulása. A BESZKÁRT legújabb szociális intézkedése az, hogy az igazgatóság társas kirándulásokat rendszeresít alkalmazottai számára. Vasár- és ünnepnapokon rendezik ezeket a csoportos kirándulásokat, amelyek finanszírozására 30.000 pengőt irányoztak elő, ugyanekkor pedig tíz autóbusz áll a kiránduló társaság rendelkezésére. A 250—300 főnyi alkalmazott étkeztetéséről is gondoskodik a BESZKÁRT, amennyiben az egyik autóbuszt tábori konyhává alakítják át, ahol megfőzhetik a kirándulók ebédjét és vacsoráját. Idén a nyár folyamán tizenkét társasutazást vettek programba, értesülésünk szerint azonban a jövőben a külföldre is ki akarják terjeszteni ezeknek a víkendeknek és ünnepnapi kirándulásoknak programját.

Az őstermelői igazolványok megújítása. *Szendy* Károly polgármester a főváros közélelmezési ügyosztályának előterjesztésére elrendelte, hogy a kiadott őstermelői igazolványokat meg kell újítani. A kiadott őstermelői igazolványok érvénye június hó 30-án lejár és ezért a polgármester felhívta a közélelmezési ügyosztályt, hogy az igazolványok kicserélésére, illetve azok újabb kiadása ügyében sürgősen intézkedjék.

A Hajduszoboszlói Gyógyfürdő április hó 15-én megnyilt. Ezen európai hírű gógyfürdő ma már mindazokkal a berendezésekkel fel van szerelve, amelyek eredményes gyógykezelés szempontjából szükségesek. Fedett gyógymedencék, ivócsarnok, inhalatórium állanak a közönség rendelkezésére. Modern szállodában, penziókban és magánházaknál oly olcsó az elhelyezkedés, hogy a fürdőben való tartózkodás alig kerül többe, mint odahaza. A **Hajduszoboszlói Gyógyfürdő** páratlanul eredményes gyógyhatásáról és olcsóságáról híres, s ma már fogalom az egész országban. Visszautazásnál egész éven át 50%-os vasúti kedvezmény. Magyar- és németnyelvű prospektussal készséggel szolgál a fürdő igazgatósága.

Érdemes résztvenni az államsorsjáték június 3-iki húzásán, mert a legolcsóbb sorsjegy, egész 3.— pengő, fél 1.50 pengő és mégis a főnyereménye 40.000 P. Húzás június 3-án.

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Hajduszoboszlói Gyógyfürdő
ma már európai hirü.
Fedett medencék, ivócsarnok, inhalatórium, strandfürdő.
Páratlanul eredményes fürdő-, ivó- és belélegző kurák. — A fürdőt Hajdúszoboszló 73 és 78°-os sós, jódos, brómos, hidrocarbonatos hévvizei táplálják. — 3000 liter forróvíz percenként. — Magyar és németnyelvü ismertetővel készséggel szolgál a fürdő IGAZGATÓSÁGA.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Tizenhárommilliót fizetnek a főváros üzemei az országos beruházásokra

A városi üzemek ugyanolyan elbánásban részesítendők mint a magánvállalatok

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter expozéja kiterjeszkedett arra is, hogy *a kormány gyökeresen megváltoztatni kívánja a társulati adótörvényt.* Ez a kérdés közvetlen közelről érinti a székesfőváros háztartását, mert *a különböző közüzemek társulati adó kötelezettség alá esnek.* Ha ehhez hozzávesszük azt, hogy a beruházási hozzájárulásokat is kötelesek a közüzemek megfizetni, akkor meg kell állapítani, hogy

a székesfőváros közönségére újabb jelentékeny terhek hárulnak.

Morvay Endre dr. tanácsnok, az üzemi ügyosztály vezetője, a beruházási javaslat nyilvánosságra jutása után nyomban számításokat végeztetett arra vonatkozóan, hogy *a főváros tulajdonában levő üzemeknek milyen mértékben kellene résztvenniök a beruházási hozzájárulásban.* Kiderült, hogy *13 millió pengőre tehető az az összeg,* amelyet természetszerűen maguknak az üzemeknek kellene előteremteniök. Minthogy a főváros tulajdonában levő közüzemek politikájának főszempontja az, hogy *minimális haszonnal dolgozzanak* és ezáltal a szociális követelményeknek meg tudjanak felelni, rendkívül nehéz helyzet állott elő. Éppen ezért *Szendy* Károly polgármester elhatározta, hogy a pénzügyminisztériummal *tárgyalásokat kezd* abban az irányban, hogy

a fővárosi közüzemek a reájuk kirovandó hozzájárulásukat hosszabb időre elosztva fizethessék be,

emellett azonban intézkedjék a minisztérium, hogy *a városi vállalatokat ne terheljék meg jobban a magánvállalatoknál.* Minthogy a beruházási törvénytervezet 5. §-ának 6. pontja lehetőséget nyujt arra, hogy a magánvállalatok a hozzájárulást esetleg csak tőkéjük 70%-a után legyenek kötelesek fizetni, *a polgármester ugyanezt a kedvezményt kéri a fővárosi tulajdonú üzemekre nézve is.*

Ezenkívül kérni fogja a székesfőváros a kormányzatot arra is, hogy az új társulatiadó törvénytervezetét *hozzászólás végett idejében küldje meg a székesfővárosnak,* hogy így *alkalom nyíljék arra, hogy a méltányosság szempontjai érvényesíthetők legyenek.*

A tárgyalásokat a polgármester megbízásából *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és *Bódy* László dr. pénzügyi tanácsnok vezeti. A társulati adó nem érinti a közkórházakat, közélelmezési üzemeket (a kenyárgyárat és a lóhúsüzemet), a köztisztasági hivatalt, az elektromosműveket, a vízműveket és a gázműveket, kiterjed azonban a fürdőkre, a községi élelmiszerárusító üzemre, a hirdetővállalatra, a községi temetkezési intézetre, a Gellért-szállóra és még számos kisebb-nagyobb hatósági kézben lévő vállalkozásra.

Drákói rendszabályok az élelmiszerhamisítók ellen

A földmívelésügyi minisztérium és a székesfőváros közélelmezési ügyosztálya között huzamosabb idő óta tárgyalások folynak, amelyek arra irányulnak, hogy *a budapesti tejellátást gazdaságosabb alapon szervezzék meg.*

Ezeket a tárgyalásokat a termelőérdekeltségek kívánságára kezdték meg és bár ezideig még konkrét határozatok nem jöttek létre, a *Fővárosi Hirlap* munkatársának beavatott helyről nyert értesülése szerint *máris jelentékeny előrehaladás mutatkozik.* A minisztérium szakkörökegeinek és a székesfőváros kiküldötteinek egybehangzó véleménye ugyanis az, hogy

a kisebb tejvállalatok működésére semmi néven nevezendő szükség nincsen,

sőt fennállásuk főként közegészségügyi vonatkozásokban *sok esetben veszélyezteti a higiénikus tejellátást.* A minisztérium — értesülésünk szerint — *már a közeljövőben elrendeli azoknak a tejvállalatoknak kényszertársulását, amelyeknek napi forgalma nem éri el a 20.000 litert.* Ezen a réven az üzemköltségek *tekintélyes mértékben fognak csökkenni,* a fogyasztási tej árát le lehet szállítani, emellett azonban

a tejtermelő gazdák is előnyösebb helyzetbe kerülnek,

mert a haszonból a termelői ár megfelelő emelése folytán *a jelenleginél nagyobb mértékben részesülnek.*

Felmerült a főváros vezetősége részéről az a gondolat is, hogy a *Községi Élelmiszerüzem* keretén belül

községi tejüzemet állítanának fel,

amelynek feladata az lenne, hogy *a fővárosi közkórházak, iskolák és a szociálpolitikai akciók tejszükségletét biztosítsa.*

A földmívelésügyi minisztérium egyébként a tejellátás új rendezésével egyidejüleg *megnyugtató állapotokat kíván teremteni valamennyi tejtermék árusítása tekintetében is.* Ennek a célnak elérése érdekében kötelezően fogják kimondani, hogy

a székesfőváros területén kizárólag márkázott vaj árusítható,

de ezenkívül *a túrófeléségeknél is meg kell felelniök a forgalombahozóknak a szigorú hatósági előírásoknak,* amelyek arra vonatkoznak, hogy *az egyes túrófeléségeknek milyen zsírtartalmúnak kell lenniök.*

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

Az ellenőrzés munkáját a székesfőváros bakteriológiai intézete fogja végezni, amely *már a multban is hatékonyan működött közre a Budapest területén forgalomba kerülő élelmiszerek minőségi vizsgálatánál.* A rendeletek kijátszóit

a legszigorúbb büntetésekkel fogják sújtani

és abban az esetben, ha valamely kereskedő *másodizben* követi el egy esztendő leforgásán belül ugyanazt az élelmiszerkihágást, nyomban megvonják tőle az iparigazolványt.

Egész Európa figyelmét reánk terelte a Nemzetközi Vásár

Szendy Károly polgármester záróbeszéde

Hétfőn este hat órakor harangkondulás jelentette, hogy az idei Nemzetközi Vásár véget ért. A vásár studiójának előcsarnokában gyülekezett ebből az alkalomból a vezetőség, amely *Szendy* Károly polgármestert, a vásár elnökét várta. Ott volt: *Chorin* Ferenc társelnök, *Vértes* Emil ügyvezető alelnök, *Hallósy* István, a vásár igazgatója, *Lengyel* Géza, a vámpolitikai központ igazgatója, a térségen pedig felsorakoztak a kiállító szakmák képviselői. *Vértes* Emil üdvözölte *Szendy* Károly polgármestert, aki a mikrofon előtt elmondta nagyszabású záróbeszédét.

— Sok nehézség és a világszerte érezhető gazdasági pangás idején nyitottuk meg tizenegy nappal ezelőtt — mondotta a polgármester — ezt a Budapesti Nemzetközi Vásárt. Aki látta a vásárt, megállapította, hogy *a Szent István-jubileumi évhez mindenképpen méltó módon* jelent meg a vásár ismét az egész ország gazdasági életének képviseletében a nagy nyilvánosság előtt. Nem kell külön elmondanom, hogy milyen volt a vásár, hiszen *több mint 800.000 látogatója volt tizenegy nap alatt.* Különös jelentőséget ad ennek a sikernek, ha számbavesszük, hogy rendkívüli nehézségek tornyosultak a siker elé. Ezek a jelenségek világszerte mutatkoznak, de ezeknek hazánkban való leküzdése tekintetében *a vásár felbecsülhetetlen szolgálatot tett a magyar munkának.*

— A vásár különben nemcsak erkölcsi, hanem *üzleti és idegenforgalmi sikerekben is gazdag volt.* Építőanyag-tőzsdéjén egyetlen nap alatt *12.000 vagon építőanyag* kelt el. A vásár megmutatta, hogy bízhatunk egymásban és mindenki bízhat bennünk. Hatalmas reflektorként hívta fel ez a vásár nemcsak a nemzet, hanem a környező államok, sőt *egész Európa figyelmét* arra, hogy a Dunamedence közepén töretlen energiával él és dolgozik egy nemzet, amely *békés munkával szebb jövőt akar.*

A rádióbeszéd elhangzása után a Magyar Udvar küldöttsége borral telt kulacsot adott át a polgármesternek, majd felhangzott a Rákóczi-induló és ezzel az idei Nemzetközi Vásár kapui bezárultak.

A Triesti Általános Biztosító Társulat (Generali) 1937. évi mérlege

Május 7-én tartotta meg a *Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali)* 106-ik közgyülését, melyen beszámolt e hatalmas világintézet mult évi eredményeiről. A beszámoló ismét bizonysága annak, hogy az intézetnek immár az egész világot átfogó hatalmas szervezete mult évben tovább fejlődött és egyes biztosító intézetekben vállalt újabb érdekeltsége folytán ismét nagyobb lett az a csoport, melynek élén a Generali áll. *Jelenleg 66 társulatból áll a hatalmas arányú konszern,* melyben helyet foglaló társaságok mindegyike teljesen önállóan bár, de közös alapelvek szerint lendíti előre az illető társaságnak és együtt a Generali-konszernnek közös érdekét.

Az év folyamán az intézet által müvelt *összes ágazatokban az elért díjbevétel 825¾ millió lirát* tesz ki, vagyis 17 millió lirával meghaladja az előző üzletév eredményét. Az életbiztosítási ágazatban az 1937. üzletév folyamán az intézet 120.771 darab új kötvényt állított ki 1.819,751.100 líra összegről és *az egész életbiztosítási állomány az 1937-es év végén több mint 8 milliárd 800 millió lirát tett ki.* A társulat alapítása óta a biztosítottaknak kifizetett *kártérítések végösszege* meghaladja a 10.7 milliárd lirát. Az 1937 üzletév nyeresége 26,442.866.52 lira, melyből részvényenként 175 líra, összesen tehát 21 millió líra osztalék kerül kifizetésre, 1,683.536.57 líra új számlára vezettetik elő, míg a fennmaradó rész a tartalék további emelésére fordíttatik. *A társulat biztosítéki alapjai* 1937 december 31-én 2.645.602.402.05 lirát tettek ki és ezáltal *a tavalyi mérlegben kimutatott alapokat több mint 101 millió lirával haladták meg.*

Ezekből a számokból mindenki megállapíthatja, hogy a Generali 106 éven át, amióta meghonosította és naggyá fejlesztette a biztosítási intézményt, mindenkor megtartotta és megerősítette vezető helyét, amelyet elfoglal hazánkban éppen úgy, mint a világ minden biztosítási piacán, ahol működik.

Buday Goldberger Leó dr. ünneplése. Meleg ünneplésben részesítette a Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete dr. *Buday-Goldberger* Leót, az egyesület elnökét, hatvanadik születésnapja alkalmából. *Dischka* Győző dr. alelnök üdvözölte a jubilánst, átnyujtva neki az egyesület ezüstből vert emlékserlegét. *Buday-Goldberger* Leó dr. meghatott szavakkal elmondott köszönőbeszédében idézte néhai elnök-társának, *Szurday* Róbertnek emlékét és kijelentette, hogy a magyar textilipar, de rajta túlmenőn az egész egyesület mindig meg fogja tenni hazafias kötelességét.

Teljes vasárnapi munkaszünet. Az iparügyi minisztériumban erőteljes iramban dolgoznak azon a rendelettervezeten, amely véglegesen szabályozza *a vasárnapi és ünnepi munkaszünet kérdéseit.* A minisztérium — értesülésünk szerint — *valamennyi szakmára nézve elrendeli a teljes munkaszünetet,* amivel rendkívül nagy szociális támogatásban részesíti a kereskedelemben foglalkoztatott egyéneket. A rendelettervezet *megszünteti a tejnek, a péksütőménynek és a kenyérnek vasárnapi árusítását is és kereskedelmi téren egyetlen kivételt sem hajlandó tenni.* Az iparnál bizonyos kivételeket koncedál a tervezet, ezek száma azonban rendkívül csekély. A kivételek csak a *szerelőiparra vonatkoznak,* mert a minisztérium a közszempontoknak megfelelően módot kíván adni arra, hogy *villanyüzemzavar, gázömlés vagy vízcsőrepedés esetén azonnali segítség álljon a közönség rendelkezésére.* Ebből a célból a hatósági jogosítvánnyal rendelkező *gáz-, villany- és vízszerelő iparosokat* kerületenként *turnusokba osztják be* és ezek vasárnapokon ügyeletes szolgálatot tarthatnak, viszont alkalmazottaikat, akiket erre az ügyeletes szolgálatra beosztanak, *külön munkadíjjal kell honorálniok.* Az iparügyi minisztérium új rendelkezése *megszünteti a vasárnapi piaci árusítást is.*

Katona Béla gazdasági évkönyve. *„Magyarország közgazdasága 1937-ben"* címmel jelent meg *Katona* Béla, a kiváló publicista és közgazdász legújabb évkönyve, amely — éppen úgy, mint az előző kötetek hosszú sora — eseménye a magyar szakirodalomnak. *Katona* Béla évkönyvében nem elégszik meg azzal, hogy egy-egy esztendő gazdasági és pénzügyi életéről beszámolót adjon, hanem minden alkalommal nagyszabású, értékes tanulmánnyal is szolgál, amelyben az időszerű nagy problémákat dolgozza fel. Idei évkönyvének bevezetése *az ország átfogó gazdasági programjának metódikája,* amely önmagában is értékes munka, de most külön aktualitást ad neki a miniszterelnök milliárdos gazdasági programja. Meggyőzően mutatja ki *Katona* Béla tanulmányában, hogy az állami és magángazdaság mely területei azok, ahol a teljesítőképességet fokozni lehet és milyen hiányokat kell megfelelő módokkal és eszközökkel pótolni. Az értékes bevezetőt követő ismertető rávilágít a gazdasági és pénzügyi élet minden területére és bőséges tanulsággal szolgál mindenkinek, aki az évkönyvet forgatja. Áttekinthető beosztásával kitűnően elkalauzol mindenkit az újabb rendeletek és intézkedések labirintusában.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

A konzervgyárak exportszindikátusa. A rossz időjárás következtében az idei gyümölcstermés gyengének ígérkezik; ezzel már leszámoltak a konzervgyárak. Ugyanígy paradicsomból is már most 1200 vagónnal kevesebbre kötöttek szerződést, mint az elmult esztendőben, ennek azonban az is az oka, hogy a magyar export jelentős mennyisége Olaszországba ment, ahol az elmult esztendőben rendkívül jó paradicsomtermés volt, következéskép a tavalyi befőzés negyedrésze még ma is eladatlan. Miután tehát az idei konzerv-exportnál nehézségek mutatkoznak, a nagyobb gyárak, nevezetesen: a *Weiss Manfréd*, a *Gschwindt*, a *Platter*, a *Hatvany*, az *Ocedn*, a *Dőri* és a *Dick Fidél* konzervgyárak elhatározták, hogy exportszindikátusba tömörülnek. Ezzel nyilván elejét veszik annak, hogy akaratlanul is rontsák a magyar konzervkivitel, végeredményben tehát az egész magyar gazdasági élet esélyeit.

Barczy Gábor a Magyar Konfekcióművek ügyvezető igazgatója. A *Magyar Konfekcióművek Rt.* igazgatósága *Magyar* Bertalan elnöklete alatt elhatározta, hogy vitéz *Barczy* Gábor kamarai alelnököt, a *Kovald Péter és Fia Rt.* vezérigazgatóját ügyvezető igazgatónak hívja meg. Vitéz *Barczy* Gábort, aki a meghívást elfogadta, legközelebb az igazgatóság tagjává is megválasztják.

A Nagybátonyi 1.75 osztalékot fizet. A „Nagybátony-Ujlaki" Egyesült Iparművek R.-T. igazgatósága tegnap tartott ülésében megállapította az 1937. évre vonatkozó zárószámadásokat. Az értékcsökkenési tartalékalapnak 350 ezer pengővel való dotálása után 586.578 pengő nyereség mutatkozik. A május 23-ára összehivandó közgyűlés elé az igazgatóság azt a javaslatot terjeszti, hogy osztalékul *részvényenként 1.75 pengőt* fizessenek.

Tejeshajó a Dunán. Ezentúl *saját hajójával* szállítja a fővárosba a tejet a *Központi Tejcsarnok*. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a vállalatnak engedélyt adott arra, hogy a Dunának Budapest és Göd közötti szakaszán motorhajókkal kizárólag saját tejét és tejtermékeit szállíthassa.

Szeptember első felében lesz a őszi lakberendezési vásár. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter engedélyt adott az *Országos Iparegyesületnek* arra, hogy Budapesten a városligeti Iparcsarnok épületében, a mellette épült kiscsarnokban, valamint az azokat környékező szabadterületen szeptember 1. és szeptember 12. között *IX. őszi lakberendezési és háztartási vásár elnevezéssel országos jellegü, általános ipari vásárt rendezzen.*

VÁLLALKOZÁS

Újból megélénkült az építkezési kedv. A statisztika adatai az építkezések nagy csökkenéséről adtak az utóbbi időben számot. Az év első hónapjaiban fokozatosan lesorvadt a fővárosban a kiadott építkezési engedélyek száma, ami nagy aggodalmat keltett az építő szakmában. Mint értesülünk, az utóbbi hetekben *a helyzet javulásnak indult. Az építési engedélyek száma növekedőben van* és bíznak benne, hogy ez a felfelé haladó irányzat fokozódni fog.

Az egyenruhás alkalmazottak ruhaanyagszükségletének beszerzése. Mint az előző években, idén is idejekorán gondoskodott a főváros *az egyenruházott alkalmazottak téli ruhaanyagszükségletének beszerzéséről.* Az erre vonatkozó versenytárgyalást megtartották és a beérkezett ajánlatok alapján már döntöttek is a nagyértékű textilanyagszállítás odaítéléséről. *263.000 pengő értéket képvisel ez a közszállítás, amelynek túlnyomó részét egy cég kapja.* A 13 ajánlattevő közül ugyanis a főváros *vitéz Rohonczy Stohrer Viktornak* 173.000 pengő értékü megbizást juttatott. Ezért az összegért a *Rohonczy Stohrer cég 2270 méter köpenyposztót, 3400 máter zubbonyposztót és 4250 méter zubbonyszövetet szállit.* Nagymennyiségü rendelés mellett a *Trunkhahn Posztó- és Ruhagyár 480 méter szövet szállitására kapott megbizást 7200 pengőért.* A *Budakalászi Textilművek* 1450 méter ujjabélés szállítására 3550 pengőért, az *Uwag Magyar Szövőgyár* 6350 méter gyapjúszövet szállítására 78.500 pengőért, végül a *Magyar Ágy-, Fehér- és Ruhaneműgyár* 1000 méter barchetet szállít 1430 pengőért.

Beérkezett ajánlatok

A Széchenyi-hegyen épitendő vendéglő és szálloda különböző munkáira a következő cégek pályáztak: **padlómunkára:** Nasici rt. 10.036, Láng József 10.342, Jakab József 10.426, Fircsa Béla 10.445, Nyulasi József 10.488, Terhes Károly 10.569, Kuhár István 10.965, Götz Aladár 11.284; **gumipadlómunkára:** Hungária Gumigyár 11.343, Ruggyantaárugyár 11.817 pengővel; **fütőberendezési munkákra:** Gruber Lajos 20.706, Hajdu József 21.359, Bajza Sándor 21.384, Bátorfy János 21.476, Riemer Miksa 21.810, Török Nándor 21.969, Egri és Fia 22.139, Rietschel és Henneberg 22.180, Ilkovits Gyula 22.531, Lakos Jenő 23.218, Ballai János 23.396, György és Bruckner 23.596, Szegedy Béla Jenő 23.822, Ormándy Jenő 23.853, Ecser József 23.879, Róth Vilmos 23.953, Rohonci Gedeon 23.964, Günther és Tsa 24.236, Balázs István 24.355, Kovács Ödön 24.386, Tollár Lajos 24.522 és Szepessy Gyula 26.178 pengővel; **vízvezeték és csatornázási munkára:** Kardos Lipót 26.528, Gál és Török 16.885, Bajza József 17.113, Gruber Lajos 17.315, Laczkó István 18.215, Hajdu József 18.491, Egri és Fia 18.551, György és Bruckner 19.346, Guba József 19.552, Szegedy Béla Jenő 19.904, Ecser József 20.599, Ormándy és Lowak 20.925, Balázs István 21.606, Kovács Ödön 21.663, Róth Vilmos 21.900, Lakos Jenő 21.952, Szepessy Gyula 22.700 és Riemer Miksa 25.133 pengővel.

Az Uj Szent János-kórház pavillonjának **szigetelési munkáira** pályáztak: Helvey Tivadar 7990, Sándor Arnold 8535, Posnansky és Strelitz 8901, Gosztonyi és Tsa 9112, Schmidek Sándor 9228, Biehn János 9777, Wolff Béla 10.321, Traub Ödön 10.468 pengővel.

A Farkasréti temető főútjain szükséges **kocsút-burkolat helyreállítási és kátrányozási munkára** pályáztak: Bitumen Neophalt 8202, Magyar Asphalt 8513, Biehn János 8520, Helvey Tivadar 9974, The Neuchatel Asphalt 10.899.

A Kinizsi-utca Közraktár- és Lónyai-utcák közötti szakaszának **aszfaltozási munkáira** pályáztak: The Neuchatel 17.260, Biehn János 17.440, Magyar Asphalt 17.486, Neophalt 17.561, Útépitő és Aszfalt Rt. 18.168 pengővel.

A Szilasi-utcai és Megyeri-úti kislakásos telep részére szükséges **kályhák szállitására** pályáztak: Schopper J. G. 22.840, Heinrich A. és Fia 22.112, Oetl Antal 22.912, Munkácsy Gyula 24.625 pengővel.

Horganylemez szállitására pályáztak: Ulrich B. és J., Schopper J. G., Hasenörl Ede, Heinrich A. és fia, Magyar Cső és Vaskereskedelmi Rt.

Ruhaszekrény szállitására pályáztak: Arnheim 1300, Kollerich Pál 1470, Hutter és Schrantz 1715, Magyar Waggon és Gépgyár 1820, Hermann János 2660 és Agulár Viktor 4060 pengővel.

20.000 q különleges gázolaj szállitására pályáztak: Shell Kőolaj Rt. 696.000, Vacuum Oil Co. 696.000, Magyar Petroleumipar Rt. 256.875, Hegedüs és Tsa 139.200, Fanto 87.000, Steaua 87.000, Schvartz Rudolf és Tsa 70.000, Nyirbogdányi Petroleumgyár Rt. 69.000 pengővel.

Különböző **kalauzi jegytáskák** szállitására pályáztak: Bőr- és szőrmetermelőipar 10.800, Kolányi Testvérek 11.100, Hasz Adolf 14.375, Bukovits Gyula 7352, Magyar Szijgyártó és Nyergesiparosok Szövetkezete 5960 pengővel.

Uj versenytárgyalási kirások

Az Uj Szt. János-kórház szobafestő- és mázoló munkáira pályázni lehet május 20-án d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A hivatalok részére szükséges **papiráruk szállitására** pályázni lehet május 17-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Segitőalap székházépitésével kapcsolatos **föld, kőmives, elhelyező, vasbeton, kő- és hangszigetelő-munkákra** pályázni lehet május 20-án d. e. 10 óráig a Segitőalap iktatójában (Calvin-tér 3.)

A BSzKRT részére szükséges **műfa-anyag szállitására** pályázni lehet május 17-én d. e. negyed 10 óráig (Akácfa-utca 15. IV. 427.)

Az angyalföldi szennyvízátemelőtelep részére szükséges **villamos erőátvitell berendezés szállitására és szerelésére** pályázni lehet május 31-én d. e. 9—10 óra között. (Városház-utca 11., II. emelet 284.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPITÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője. Magyarország aranykoszorús mestere.

Vaska György
gépész-mérnök
központi fütés, vízvezeték, csatornázás, úrdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmasott „LAZIN" rendszerü nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. — TELEFON: 293-631.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállitója

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és dísznűbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat. Modern fémbetük készitése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

STELCZER JÁNOS
Telefon: 293—725.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZITMÉNYEI:
Elsőrendü hollandi crouponból készült speciálisan könnyü fajsúlyú szijak, cseres és chrom gépszijak, textilgyári szijak, különleges szijak, varró- és kötőszijak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (mitschelhosen), fátyolosztószijak stb. — Felszólitásra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

TAMÁSSY EMIL
ÉPITŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron gyártás és javitás amerikai rendszerü edzőkemence
ALAPITTATOTT: 1872. TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készit legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégitő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javitást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

„SANITF" habarcs- és beton vizhatlanitó
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Uj és használt nyomdagépek és berendezések szállitója.

KECSE NAGY SÁNDOR
Épitési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári cseksszámla 57.837.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stilus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FÜTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

irmann Ferenc
Féműntőde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Viz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvizfütéssel lakások részére, cserépkályhák melegvizszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfütéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 május 18. — 20—21. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Az erő kormánya

A győri program elhangzása óta minden magyar ember tudatában van annak, hogy ez a kis, megcsonkított ország gigantikus erőfeszítések előtt áll, óriási feladatokat kell megoldania, erkölcsi és anyagi erejét a végletekig kell fokoznia. *Darányi* Kálmán, Magyarország nehéz időkben hatalmas cselekvésképességű miniszterelnöke és kormánya úgy látta, hogy néhány, a nemzet életére messze kiható törvényjavaslatnak a győri program elmondása után való megalkotásával befejezte feladatát, elérte kitűzött céljait. Átengedte tehát helyét olyan utódnak, akire az áliamfő, a parlament és az egész közvélemény nyugodt lélekkel bízhatja az ország sorsát. Az események az elmult napokban gyors ütemben követték egymást. De ezek között az események között a legkimagaslóbb *Imrédy* Bélának, az új miniszterelnöknek a képviselőházban elmondott hatalmas, programadó bemutatkozó beszéde volt.

Imrédy Béla első beszéde után az angol sajtó elnevezte az új magyar miniszterelnököt „Magyarország új erős emberé"-nek. Találóbb nevet nem adhattak volna, mert az egész ország, mint Magyarország új erős embere felé tekint tökéletes bizalommal. Ugyanakkor *Imrédy* kormányát az erő kormányának érezzük és tudjuk. Hogy *Imrédy* Béla hatalmas műveltségét, páratlan tudását, nagy államférfiúi bölcsességét az ország rendelkezésére bocsátotta, ezt mindenki hálás szívvel veszi tudomásul; de az ő tudásában és bölcsességében erő is rejlik. Erő, amely megoldja a nagy feladatokat, beváltja a milliárdos program végrehajtásához fűzött reményeket és megteremti azt a nyugalmat, azt a biztonságos légkört, amely a nagy alkotásokhoz szükséges. Ennek az erőnek az érzése hatott át mindenkit, aki a bemutatkozó beszédet elolvasta. Mert *Imrédy* Béla szavaiból a belső meggyőződés melege sugárzott és utána a nagy tervek végrehajtásához szükséges erő és akarat villanyozta föl a lelkeket.

Nem lehet észre nem venni a magyar közéletnek azt a fölfrissülését, a magyar gazdasági életnek új életre kelését, amely szavai nyomán keletkezett. Nem szónoki machináció volt az, ami ezt az újraéledést magával hozta, hanem az, hogy világosan, nyiltan, határozottan beszélt. A mai nehéz időkben ez mindennél többet jelent. Tudjuk nagyon jól, hogy *Imrédy* Béla miniszterelnök nem mindenki számára mondott kedves, hizelgő, nyájas dolgokat, de legalább világosan, tisztán megérthette mindenki, hogy mit kíván az új rezsim. Meg kellett tudnia mindenkinek, hogy az egyéni szabadságot össze kell egyeztetnie a nemzet igényeivel, meg kellett tudnia mindenkinek, hogy a mai súlyos időkben lemondásról, áldozathozatalról van szó. Ami most következik, nem az egyénnek, hanem a közösségnek használ. Ez a rendkívül széles, mindent felölelő program eléje siet az időknek, megérti a korszellemet, de megtartja a magyart magyarnak, fenntartja a mai világrendet, megnyugvást, békét, társadalmi összehangolást hoz a nemzet számára és így megadja mindenkinek a legnagyobb emberi szabadságot, a munka szabadságát, az alkotó, a teremtő munka alapfeltételeit.

Mindezt biztosítani fogja Magyarország új erős embere és vele együtt az erő kormánya, de meg kell azt is mondani a nagy átalakulás óráiban, hogy a hatalmas programhoz erős társadalom, erős nemzet is szükséges. Nemcsak a kormánynak kell erőskezűnek és erőslelkűnek lenni, hanem minden polgárnak, az ország minden fiának is, mert a sziszifusi feladatok, amelyeknek megoldását *Imrédy* Béla vállalta, csak erős nemzet áldozatkészségével és odaadó munkájával valósítható meg.

Budapest törvényhatósága sürgeti az óbudai híd építésének megkezdését

Elsimult minden ellentét a Közmunkatanács és a főváros között a margitszigeti szabad-színpad létesítése körül — A megegyezés három pontja

Bessenyey Zénó nyilatkozik az időszerű városfejlesztési kérdésekről

A *Közmunkák Tanácsa* és a főváros adminisztrációja a legharmónikusabban együtt dolgozik és ennek a közös munkának nagyon szép eredményei vannak, hiszen mindenki látja, hogy a legutóbbi két-három esztendőben a főváros városrendezési szempontból milyen nagy fejlődést mutat. Most egy pillanatra úgy látszott, hogy a margitszigeti szabadtéri színpad szubvenciója körül támadt félreértések miatt ebben a nagyszerű összhangba disszonáns hang kerül. A főváros vezetősége kellő megértéssel fogadta a Közmunkatanács propozicióját, amelyet bizottsági tárgyalása alkalmával azonban félremagyaráztak. De csak rövid ideig tartott a félreértés, mert dr. *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke, eltüntette az aggodalmakat és hamarosan kiderült, hogy *tulajdonképpen nincs is ellentét*, — mint ahogy nem is lehet, — a főváros és a Közmunktanács között és valóban csak félreértések okozták a bonyodalmat. A közgyűlés már az eredeti előterjesztés szerint döntött és *megadta húsz éven át az évi tízezer pengő hozzájárulást a főváros új intézményéhez.* Mindenki örül annak, hogy elsimultak a látszólagos ellentétek a Közmunkatanács és a főváros között.

Ebből az alkalomból a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

dr. Bessenyey Zénó

titkos tanácsost, a Közmunkatanács elnökét,

aki úgy az új kultúrális alkotásról, a szabadtéri színpadról, valamint a városfejlesztés más aktuális kérdéseiről a következőket mondta:

— Nem is érdemes sokat foglalkozni ezzel a lezárt üggyel. Hála Istennek, minden félreértés eltünt és most már

úgy a főváros törvényhatósága, mint az adminisztráció a legnagyobb lelkesedéssel támogat bennünket a szabadszínpad létesítésében.

A városgazdasági bizottságban fordultak a *Közmunkatanács* ellen, mert azt hitték, hogy *a Közmunkatanács nem respektálta az önkormányzat jogait.* Én a legnagyobb határozottsággal és nyíltsággal jelentettem ki azután a pénzügyi bizottságban, hogy erről szó sem lehet, hiszen *maga a Közmunkatanács is az önkormányzat egyik szerve, tehát nem tételezhető fel, hogy az önkormányzat egyik szerve a másik ellen lépjen fel.* De mindentől függetlenül, *magam is mindig megmutattam, hogy az önkormányzat híve vagyok, tehát rólam feltételezni sem lehet, hogy én az önkormányzatnak jogait bármiféleképpen csorbítani akarnám.*

—Valamit külön kell hangsúlyoznom. *Nem mi akartunk létesíteni szapadtéri színpadot, a Közmunkatanácsnak ilyen ambiciói nem voltak.* Már régen szerették volna a fővárosban a szabad színpadot megvalósítani, de eddig nem sikerült, holott tagadhatatlan, hogy erre a nyári attrakcióra szükség van. Budapest valóban nyáron a legszebb. Nemcsak mi, budapestiek élvezzük a szép, meleg időben nagyszerű városunkat, hanem vendégeink is, mert hiszen ilyenkor a legnagyobb az idegenforgalom.

A nagy idegenforgalom kötelességünkké teszi, hogy gondoskodjunk a tömegek szórakoztatásáról.

Nem kielégítők a szórakozóhelyek, a strandfürdő és a nyári vidám élet, hanem *komoly művészi attrakciókra is szükség van.* De nemzeti szempontból is fontos, hogy *az idelátogató idegenekkel megismertessük a magyar dalt, a magyar zenét, a magyar színművészetet.*

— Rengeteg terv merült már fel a szabad színpad létesítésével kapcsolatban, de minden eddigi próbálkozás kudarcot vallott.

Az összes idegenforgalmi szervek, de maga a főváros is kiállt amellett a gondolat mellett, hogy végre valahol a szabadszinpadot meg kell valósítani.

Nem is én, hanem *Karafiáth* Jenő főpolgármester hívta össze annakidején azt az értekezletet, amelyen ezt a kérdést eldöntöttük. A Közmunkatanács nem is volt a kezdeményező szerv, mi *csak az akadályokat akartuk a megvalósulás útjából elhárítani.* Felajánlottuk a Margitszigetet és a régi tejcsarnok területét találtuk a szabad színpad céljaira a legalkalmasabbnak. Már akkor az volt az elgondolás, hogy a költségeket az idegenforgalmi tanács, a kultuszminiszter és a főváros együttesen viselik, még pedig egyenlő arányban. *És ha már a döntés megtörtént, nincs semmi értelme annak, hogy a megvalósulás elhuzódjék,* Ezért tettük azt az ajánlatot, hogy *mi a szabadtéri színpadot megépitjük, annak az igéretnek a fejében, hogy a költségeket és a befektetett tőkét majd a három említett szervtől visszakapjuk.*

— Mindezekről a részletekről, úgy látszik, nem informálták eléggé a városgazdasági bizottságot és ez volt az oka azután annak, hogy *félremagyarázták a Közmunkák Tanácsának szerepét és azt hitték, hogy mi önhatalmúan jártunk el.* Nem sajnáltam a fáradságot,

mindazokat a bizottsági tagokat, akik tévedésben voltak, felvilágositottam és le kell szögeznem azt, hogy mindenkinél a legnagyobb megértésre találtam.

Felmerültek még bizonyos kívánságok, amelyeket a legnagyobb örömmel teljesítettünk. Megtettük volna ezt akkor is, ha a főváros utólag jelentkezett volna a különböző kikötésekkel. *A kívánságok olyanok, amelyeket minden tétovázás nélkül teljesíteni lehet.* De ha már ezek a problémák felmerültek, úgy mégis *irásban* állapodtam meg a bizottsági tagokkal, később külön tárgyaltam a polgármester úrral és *a polgármester magáévá tette a megoldást.*

— Három kikötés történt és a kikötéseket magában foglaló megállapodásnak lényege a következő:

1. A székesfőváros díszpáholyt kap a margitszigeti szabad szintéren.

Hangsúlyozni szeretném, hogy mi nem akartuk a fővárost mellőzni és természetesen mindig szívesen láttuk volna a város vezetőségét és az önkormányzat vezető embereit. Mindenesetre sokkal jobb, ha a szerződésben ezek a megállapodások is tisztázva vannak.

2. Tíz előadást ingyen tarthat a szabadszinpadon a főváros.

Mi nem üzletnek tekintjük a szabadtéri szín-

pad létesítését, a Közmunkatanács csak a nagy idegenforgalmi érdekekre való tekintettel vállalkozott ennek az intézménynek a létesítésére. Ha a főváros előadást rendez, annak nivója feltétlenül olyan magas lesz, hogy csak *örülni tudunk majd annak, ha a főváros a szabadszínpadot igénybeveszi.* Mindenesetre most már ez a kérdés is rendezve van.

3. Kötelező igéretet tettünk arra, hogy a főváros részvételét kívánsága szerint biztosítjuk abban a kft.-ben, amely a színház hasznosítására és az üzemvezetés irányítására alakult.

Ez se nagy kedvezmény a mi részünkről, hiszen amikor a szabadtéri színpad létesítése felmerült, *azonnal ilyen ajánlatot tettünk a polgármesternek, aki azonban elzárkózott attól, hogy a színház irányításába belefolyjon.* A városnak éppen elég baja volt a Városi színházzal és más színházi vállalkozásokkal. *Nem akart újabb gondot a nyakába venni.* Mi is szívesebben vettük volna, ha komoly magánszínházi vállalkozó jelentkezett volna és a rizikót magára vállalta volna. Mivel azonban más megoldást nem lehetett találni, *kénytelenek voltunk az adott helyzetnek legjobban megfelelő megoldást választani.* A polgármester ezuttal is kijelentette, hogy a főváros a kft.-ben *a jövőre sem akar részesedni,* de mindenesetre megvan a lehetőség, *ha most nem is, de később szerepet vállal a szabadtéri színház irányításában.*

— Miután ebben a három pontban megegyeztünk, a polgármester a maga előterjesztését ezekkel a kikötésekkel kiegészítette, a közgyűlés azután elfogadta a javaslatot. Ezzel

lezárultak a margitszigeti szabadszínpad felállításának aktái a főváros számára.

Most az a fontos, hogy valóban megfeleljen a szabadszínpad a kitűzött céloknak. *Olyan előadásokat akarunk rendezni, amelyek az idelátogató idegenek számára valóban művészi értéket nyujtanak.* Bizonyára éppen azért mert a budapesti szabadtéri játékok nivója nem kétséges, Szeged polgármestere úgy látta, *hogy a budapesti szabadszínpad a szegedi játékok sikerét veszélyezteti* és tiltakozott is a város vezetőségénél a terv ellen. *Szendy Károly polgármester ezt az affért kellő tapintattal, Szegedet megnyugtatva, elintézte. Budapest nem akar Szegednek konkurrenciát csinálni és a budapesti szabadtéri előadások egészen más természetűek lesznek, mint a szegediek.*

Előtérben az óbudai híd építése — útadópótlékkal

Bessenyey Zénónál azután a Közmunkatanács legközelebbi programmjáról érdeklődtünk.

— Nagyon sok oldalról sürgetik az óbudai híd építkezésének megindítását,

— mondotta a Közmunkatanács elnöke. Mi magunk is azon vagyunk, hogy a *híd építéséhez minél előbb hozzálásson a kormány.* Az az érzésem, hogy a híd megvalósítása érdekében végre megtettük a döntő lépést. Örömmel hallottam a közgyűlésen *Kuncze* Lajos felszólalását, aki konkrét formában indítványozta, hogy *az Óbuda—Hungáriaúti Dunahíd építési munkálatait a közeljövőben megkezdjék.* Igaza volt abban, hogy a *hír úgy a budai, mint a pesti oldalon fekvő városrészek fejlődését nagyban elő fogja mozdítani.* Budapest közönségének éppen ezért kötelessége a híd megépítését, — amely elvégre mégis csak elég hosszú időt vesz igénybe, — a leghatározottabban sürgetni.

Szükség volna már csak azért is a munkálatok megindítására, mert a hídépítés komoly munkaalkalmakat jelent és nagyon sok ember jutna megfelelő foglalkozáshoz.

A polgármester magáévá tette az indítványt és most majd az *autonómia intéz a híd építésének megkezdésére a kormányhoz sürgető felterjesztést, amely csakhamar az illetékesek kezében lesz.*

— Természetesen pénz nélkül ilyen nagyarányú munkát végrehajtani nem lehet. Érezte ezt az indítványozó is, és azt a kívánságot terjesztette elő, hogy

ha nincsen elég fedezet a híd megvalósítására, úgy az útadót emeljék fel, de csak ideiglenesen,

illetve csak arra az időre, amíg a hídépítéshez szükséges összeget elő tudják teremteni. *A törvényhatóság nem szívesen szavaz meg adóemelést, még akkor sem, ha az nem nagyarányú, de viszont tudja, hogy a Közmunkatanács és a főváros valóban alkotni akar és az alkotásra szükséges anyagi lehetőséget mégis csak valahonnan elő kell teremteni.* Én már érintkezésbe léptem az illetékes tényezőkkel és

a kormány részéről is meg van a jóakarat, hogy ez a nagyarányú közmunka minél előbb megindulhjon.

A közgyűlés állásfoglalása a híd felépítése ügyében feltétlenül azt eredményezi, hogy *most már Budapest új hídjának megépítése a megvalósítás stádiumába jut.*

*

Kérdést intéztünk még *Bessenyey* Zénóhoz az iránt is, hogy

a Dobogókő fejlesztési tervei mennyiben vannak kapcsolatban a fővárossal.

A Közmunkatanács elnöke elmondotta, hogy a város vezető embereivel együtt kint volt a helyszinen és egyértelmüleg az a vélemény alakult ki, hogy a *Dobogókő egyike lesz az ország legszebb üdülőhelyeinek.* A Közmunkatanács európai szinvonalu üdülőtelepet akar létesíteni. Ennek első etapeja volna az *új nagyszálló felépítése.* Nagyon sok rendezni való kérdés van, amelynek ügyében a tárgyalások megindultak. Szó van arról is, hogy a *Fővárosi Segítőalap esetleg itt építi fel magaslati üdülőtelepét.* A tervek kidolgozása még bizonyos időt igénybe fog venni, ellenben az kétségtelen, hogy

a főváros igen sokat fog nyerni azzal, hogy közvetlen közelében, autóval rövid idő alatt elérhető helyen Magyarországnak egyik legszebb üdülőhelye valósul meg.

Aki ismeri *Bessenyey* Zénó energiáját, az tudja, hogy a nagyszabású tervek nem sokáig maradnak papíron, hanem megvalósulnak még akkor is, ha akadályokat kell az útjukból elhárítani.

Izzó napok a közgyűlési teremben

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának nagysikerű szereplése

A lezajlott közgyülésről már jóelőre megjósolták, hogy kétnapos lesz, mert olyan tartalmas a napirendje, hogy nem lehet vele egyszerre végezni, még akkor sem, ha különösebb viták nem kerekednek. Már pedig vitákra van kilátás már egymagában azért is, mert tárgyalásrakerül a zárszámadás és ez módot nyujt arra, hogy a szónok elkalandozzon és feltálalja szive fájdalmát. A jóslat pontosan bevált, éjjeli fél tizenkét óráig együtt volt a törvényhatósági bizottság és mégis ki kellett tűzni a második tanácskozási napot. Ahogyan ezt előre sejtették, éppen úgy nem számított senki arra, hogy a közgyűlés első napján olyan forró izgalommal telik meg az Ujvárosháza. *Hosszú idő óta nem volt ilyen forró levegőjü közgyülése a fővárosnak,* régen nem vert az izgalom és érdeklődés akkora hullámokat, mint ezúttal. Ám ezek a hullámok nem a közgyülési teremből gyürüztek szét, hanem *az országos politika centrumából,* ahol éppen a városi közgyülés idején forrt ki az, ami történetesen a közgyülés második napján teljesedett be: *a kormányváltozás.*

A bekövetkezett nagy esemény előjátékának a külsőségekben legfőbb jellemzője volt a kombinációk soha nem tapasztalt halmozása, amely a közgyülési nap reggelén indult meg nagy erővel és tetőpontját érte azokban az órákban, amikor a törvényhatósági bizottság tanácskozott. Percenkint jelentkeztek a hírhozók és akiknek még ez sem volt elég, maguk szereztek be „hiteles" információkat telefonon. Kavarogtak a pártok és a büfé helyiségei, mindenkinek volt egy hangos vagy súgva közlendő híre biztos beérkezőkről, akikből öt kabinetet is meg lehetett volna alakítani. De mindez csak a környező helyiségekre szoritkozott, mert benn a közgyülési teremben dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester isteni nyugalommal ült elnöki székében és — nem lehet letagadni — a bizottsági tagok is pontosan teljesitették kötelességüket, semmit sem hagytak ki abból, ami tarsolyukban volt, sőt olyan lelkiismeretesen boncolták a feltálalt ügyrendet, hogy elnöki szóval kellett őket mérsékletre bírni. Hogy azután a távszónokok dolguk végeztével kiszaladtak egy kis szendvicsért, nem változtat azon a megállapitáson, hogy *a törvényhatósági bizottság kitüntetéssel levizsgázott lelkiismeretességből, szorgalomból és nyugodt magaviseletből.*

*

A közgyülési termen kivül forrongó politikai érdeklődés főképpen a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* körül csoportosult, hiszen a nagypolitikában is a Nemzeti Egység Pártja volt az izgalmas napok aktiv részese. Kiváncsi szemek ostromolták hát a zárt ajtót, amely mögött a pártszobában *Zsitvay* Tibor elnök együtt ült az elnöki tanács tagjaival: *Harrer* Frenec felsőházi taggal, *Bessenyey* Zénó, *Terbócz* Imre, *Usetty* Béla képviselőkkel, *Vályi* Lajossal, *Bényi* Károllyal és *Szentesi* Józseffel. Ott pattannak ki most a titkok és bizonyára nyakig a politikába merülve ülnek az urak, gondolták. Pedig, ha tudták volna, hogy az elnöki tanács ebben a forró órában azzal foglalkozott, hogy *elhatározta a párt ipari szakosztályának megszervezését. Zsitvay* Tibor ezt fontosabbnak tartotta, mint a kombinációkat és igazán nem tehetett róla, hogy egy cseppet sem volt izgatott. Csakúgy, mint akkor, amikor azt kolportálták, hogy ellentétbe került a *Darányi*-kormánnyal. Nem volt vitás, hogy Zsitvay és a vele összeforrt fővárosi párt, amely olyan szilárdan áll a nemzeti egység talapzatán és teljesen nyilt sisakkal dolgozik, tökéletesen sérthetetlen, még akkor is, ha zugokból megtévesztő szelek fújnak.

Ezt ezen a változatos közgyülési napon nyomban igazolták a párt tömegeinek szószólói, *a kerületi elnökök.* Az elnöki tanács ülése után az ő értekezletükre záródott a pártszoba ajtaja és *ezúttal csakugyan a politika vonult ide be.* A párthivek lelkes ragaszkodásáról és nagy megszaporodásáról számoltak be a tizennégy kerület elnökei, bizonyságául annak, hogy egyetértenek a vezetőség politikájával, annál is inkább, mert ennek a politikának legfőbb harci eszköze *az önzetlen, céltudatos, közérdekü munka.*

*

Megmutatkozott ez ezen a két közgyülési napon is, azzal a hozzáadással, hogy a párt munkája még mindezeken felül *eredményes is. A napirend tárgyalása során lépten-nyomon sikert könyvelhet el a párt.* Mindjárt a közgyülés elején *a közgyülési ügyrendről alkotott szabályrendelet módositása* abban a formában került előterjesztésre, ahogyan ezt az előkészitő pártértekezlet során dr. *Vályi* Lajos javasolta, vagyis, hogy a kijelölő választmányok szavazás útján való megalakitásához legalább tiz bizottsági tag kérelme szükséges az eredetileg tervezett egyetlen kérelem helyett.

Az ötödik ügyosztály kettévalasztásában is jelentős szerep jutott a pártnak, amelynek nevében dr. *Hajnóczy* Béla hosszú időn át dolgozott dr. dorogi *Farkas* Ákos tanácsnokkal karöltve, amíg a gondolatból valóság lett.

Dr. *Bényi* Károly volt a pártban lelkes szószólója annak, hogy *a rodostói Rákóczi-emlékeket a zuglói plébániatemplomban helyezzék el* és *Bényi* Károly a temperamentumos *Kertész* Elemérrel együtt méltatta *zuglói kerületük számára a tüzőrséget,* amelynek felállitását a közgyülés elhatározta. A zárszámadás ügyének és más pénzügyi kérdéseknek előkészitése körül nagyon hasznos munkát végzett a pénzügyi bizottságban dr. *Harrer* Ferenc és ezek az ügyek simán keresztül is mentek a közgyülés rostáján.

Nagy és megérdemelt sikere volt *Katona* Jánosnak a *III. kerületi kislakásokkal* foglalkozó felszólalásával és azzal, hogy a tervezett *óbudai híd* óbudai hídfője körüli terület rendezésének mielőbbi vállalását sürgette, nemcsak városrendezési, hanem lakásszociális szempontból.

Hathatós támogatással járult hozzá a párt a *margitszigeti szabad szinpad támogatásának* tisztázásához is, amely mindenekelőtt dr. *Bessenyei* Zénónak, a Közmunkatanács elnökének volt személyes sikere. És nagy, egészen szokatlan sikere volt a párt érdemes tagjának, *Becsey* Antalnak is, akinek érdemeit a *városligeti mélyfúrás* révén feltárt viz használásának tárgyalása alkalmával, *Katona* János mélyen aposztrofálta és akit új kinesünk, a Becsey nevével összeforrt forró viz feltörése örömére zajosan ünnepelt a közgyülés.

Végül, túl a napirenden, az indítványok során dr. *Vályi* Lajos szerepelt egyhangúlag elfogadott *sürgős indítványával,* amelynek értelmében elhatározta a közgyülés, hogy a székesfővárosnak, az antivenereás küzdelemben való hathatósabb részvétele céljából *a székesfővárosi venereás ambulatóriumnak azonnali átszervezését* a tüdőbeteggondozók mintájára működő olyan gondozóintézetekké, amelyek a gyógyításon felül a megelőzésnek és a beteg családja megvédelmezésének a feladatát is képesek szolgálni. Az indítvány értelmében felkérték a polgármestert, hogy a szükséges intézkedések megtétele céljából a legrövidebb idő alatt tegyen a közgyülésnek előterjesztést.

A párt eredményes közgyülési szerepléséből kötöttük ezt a csokrot, amely ugyancsak igazolja azt, hogy a politikától forró levegőben is legfőbb politikai ereje a pártnak a munka.

Zöllner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONÁLÓS MESTEREK
BUDAPEST, VIII., FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585
1937 1933

KOVÁCS JÁNOS
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 33.
Telefon: 293—296 és 298—126.
Üvegcsiszolás, tükörgyártás és autóüvegezés.

SCHEILING MÁTYÁS
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
TELEFON 139-076.
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készitését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

Eucharisztikum

Irta: Gazdy Jenő

törvényhatósági bizottsági tag a Krisztus Király egyházközség világi elnöke

Sokszor beszélnek a régi, jó időkről, régi erkölcsökről. Ilyenkor fülembe cseng Szemere Miklós híres pohárköszöntője: „Nem boldog a magyar." És fülembe csengenek a lánglelkű püspöknek, Prohászka Ottokárnak szivbe és velőnkbe markoló szavai: „Vulkánok felett táncoltok és az erkölcstelenség mocsarából csak egy út vezet ki. Ez Krisztushoz visz benneteket."

Valóban így van. Abban a gigászi misztériumban, amelyet életnek neveznek, évmilliók óta felvonásról felvonásra változik a szín, változnak a szereplők és változik a cselekmény. Mindnyájan aktorok vagyunk és ha eljátszottuk kicsiny vagy nagy szerepünket, lelépünk, mint az „Ember tragédiájának" londoni jelenetében a színész: „Mulattattam, de nem mulattam".

Az életfolyam rettentő hömpölygése mindig sokkal több salakot hordoz magával, mint aranyat. Pedig az arany ott van mindnyájunk lelkében, de csillogását rendszerint csak akkor vesszük észre, amikor a jólét világossága csökken és az élet sötétsége borul ránk. Ilyenkor észrevesszük nemcsak fényét, de csodálatosan sugárzó melegét is, amely képessé tesz bennünket felemelkedni, — akkor is, ha elbukunk — az élet viharaiban. A lélek nagysága ez, amikor Krisztus felé emel bennünket.

Amikor a sülyedő „Titanic" fedélzetén estélyi ruhában didergők előtt megjelent a biztos halál képe, akkor is ott volt ez a lélek, annak a papnak személyében, aki az utolsó percig Krisztus hitében megtartotta a sülyedő hajón már-már kétségbeeső híveket. „Erős várunk nekünk az Isten" — mormolták a hidegtől kékre vált ajkak, amíg csak a hullámsír el nem nyelte őket. De hitüket megtartották, mert lelkükben ott volt Krisztus vigasztalása és világossága.

A mai élet feszültségében — vitustáncot járó emberiségnek mi is adhat felemelő erőt, ha nem a hit Krisztus igazságaiban, amely egyenlő gazdagra és szegényre egyformán és azt akarja, hogy olyan igazság uralkodjék ezen a földön, ahol az élet koronája — az ember — megtalálhatja az emberhez méltó boldogulás útját.

Az emberi lét közösségének érzete, az egymásra utaltságnak meggyőződéses tudata, a krisztusi szeretet és az ebből folyó kötelességeknek hívséges követése hozhatja csak meg a nagy feszültség levezetését. Mert különben a mindenféle kiutat keresők elkeseredett támadásai csak romlást hozhatnak erre a világra.

Az eucharisztika nagy misztikumában ímé az egyház most közöttünk hordozza meg magát Krisztust. Az egész világ részvételével itt, a mi ragyogóan szép fővárosunkban, ebben a gyönyörűséges szép magyar májusban állítunk égig érő májusi fát a krisztusi igazságoknak, a krisztusi szeretetnek.

Kell, hogy a magyar főváros olyan köntösben, olyan bensőséges rajongással fogadja az eucharisztikumban rejtőző megváltó gondolatot, amely példátlanul szép és felejthetetlen legyen mindenekre, akik eljönnek hozzánk, de azokra is, akik távolmaradtak.

Nekünk, szenvedő és meggyötört magyaroknak sokszorosan több okunk van rá, hogy reménytüzeket gyujtsunk ehhez a bevonuláshoz, mert ezeknek a fényében ott kell, hogy ragyogjon a magyar igazság, a magyar feltámadás megváltó gondolata is.

A tavaszi könyvpiac eseménye!

KŐHALMY JÓZSEF:

Nemes Murgassy János

A kiváló elbeszélőnek ez a munkája nemes művészi eszközökkel hódítja meg az olvasót. Vonzó és szellemes irásai mindvégig érdekesek, fordulatosak s a kifinomult stílművészet ritka értékeit nyujtják. Az irás fölényes eleganciája, magyar úri levegő, ízlés és kulturáltság jellemzik Kőhalmy József könyvét, amely rendivül tetszetős köntösben jelent meg.

Ára egészvászonkötésben **4.—** pengő.

Megrendelhető:

PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T.-NÁL Budapest, VI., Rózsa-utca 111. és a FŐVÁROSI HIRLAP kiadóhivatalában (VI., Andrássy-út 77.)

Százhatvan tisztviselő-családot falun nyaraltat a főváros

Jövő évben bevezetik a külföldi tanulmányi ösztöndíjakat — Megvalósul a városi alkalmazottak részére a „Kraft durch Freude" mozgalom politikamentes magyar változata

A főváros elnöki ügyosztálya, amióta dr. dorogi *Farkas* Ákos tanácsnok áll az élén, a sok tapintatot és előrelátást igénylő ügykör ellátásán kívül figyelemreméltó kezdeményezéseket is mutat az értékes ideák egész sorának felvetésével, amihez hozzá kell tennünk azt is, hogy a szép tervek jórésze, a gazdasági nehézségek ellenére is, egymásután megvalósult. Nemcsak a hatalmas fővárosi adminisztráció személyi ügyeit intézi és a bürokrácia irányítását végzi a polgármester utasításai alapján az I. ügyosztály, hanem egész sereg alkotással szolgáltat bizonyságot tevékenységéről. A kerületi előljáróságok számának szaporítása, az előljáróságok rendszerének teljes kiépítése, a státusrendezés, az új templomok egész sorának építése és a meglévők restaurálása, — miután a kegyúri teendők ellátása is az ügyosztály ügykörébe tartozik, — vonul fel előttünk az utóbbi évek eredményeinek sorozatából. De ezzel nem merült ki az ügyosztály tevékenysége. Sok folyamatban lévő megoldáson dolgozik most is és több értékes tervet készít elő a megvalósításra. Ezekről a munkákról és elgondolásokról kérdezte meg most a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

dr. dorogi Farkas Ákos
tanácsnokot,

aki a következő érdekes felvilágosítást adta:

— A májusi közgyűlés elhatározta *az ügyosztályok számának felemelését.* Ezzel régi kívánság teljesült és *lehetővé vált az adminisztráció helyesebb* beosztása. Iparunk és kereskedelmünk olyan nagy fejlődést mutat, másrészről a közlekedési ügyek önmagukban is olyan sok munkát adnak, hogy ezeknek a kérdéseknek elintézése külön-külön egész embert követel és egy tanácsnok munkabírását teljesen felemészti. A közgyűlés az ötödik ügyosztály szétválasztásának elhatározásával csak a keretet szabta meg és a polgármesternek szabad kezet biztosított. *A polgármester az ügyosztály szétválasztását a legrövidebb időn belül elrendeli,* de ezzel az egyetlen intézkedéssel még nem zárul le az átszervezés munkája.

Bizonyos munkakörök átcsoportosítására van szükség

és ennek érdekében lesznek is bizonyos változások. Egyik-másik munkakört áthelyezzük olyan ügyosztályokba, ahová azok jobban valók. A cél mindenesetre az, hogy *a közigazgatás menetét a lehető legsimábbá tegyük és az ügyosztályok eredményesen működhessenek a közönség érdekében.* Mindezeket a változásokat *még a nyár előtt keresztülvisszük.*

— Tudomásunk szerint a tisztviselők és alkalmazottak szociális kérdéseinek megoldását tűzte ki feladatul tanácsnok úr, — vetettük közbe. Történt már valami ebben az ügyben?

— A főváros mindig eleget tett szociális kötelezettségeinek, ezt senki sem vonhatja kétségbe, de *a szociális munka olyan hatalmas terület, hogy ezen a téren mindig lehet valami újat produkálni.* Tavaly vetettük fel *a tisztviselők nyaralási problémájának* megoldását. A *Segítőalap* nagyon szép üdülőt létesített Kenesén, a Balaton mellett, de *a kisebb fizetésű, családos ember számára elérhetetlen ábránd, hogy ilyen luxushelyen nyaralhasson.* Ha sok a gyerek, nem tudja a nyaralásra szükséges pénzt előteremteni, pedig éppen *a sokgyermekes családok számára kell biztosítani a nyaralás lehetőségét.* Ezért gondoltunk arra, hogy

falun helyezzük el azokat a tisztviselőket, akiknek anyagi ereje nem engedi meg a kenesei üdülőben való pihenést.

Nemcsak segélyt adunk, hanem az *utazás költségeit is kifizetjük.*

Tavaly 62 családot nyaraltattunk és az idén ez az akció még bővülni fog.

Börzsöny két faluját, *Szokolyát* és *Diósjenőt* választottuk ki erre a célra, azonkívül *Szilvásváradra* küldtük a fővárosi tisztviselőket. Ezekről a helyekről gyönyörű kirándulásokra nyílik alkalom. A kiválasztott faluk levegője nagyszerű és nyaralásra az egész környék kiválóan alkalmas.

Az idén körülbelül 160 tisztviselő családot fogunk falvakban nyaraltatni,

jövőre pedig talán *még több család számára tudunk pihenési lehetőséget nyujtani.*

— Arra is gondolunk, hogy új falvakat kapcsolunk be az akcióba. Több községgel tárgyaltunk és annyi máris bizonyos, hogy

az idén Bótára is viszünk tisztviselőket nyaralni.

Borsodmegyének ez a szépfekvésű faluja nyaralásra nagyon alkalmas. *Létesítettek a községben egy szép strandfürdőt is,* úgy, hogy a fővárosi tisztviselők ott nagyon jól fogják érezni magukat.

— Nagy figyelemmel kísértük a tavalyi nyaraltatási akció eredményeit. Nemcsak egészségügyi szempontból mutathatunk rá szép eredményekre, de *erkölcsi hatása is volt ennek az akciónak:*

közelebb hozta a várost a faluhoz.

Olyan tisztviselők mentek le falura, akik azelőtt még gazdasági udvart sem igen láttak. Érdekes összeköttetés fejlődött ki a falusi emberek és a fővárosi alkalmazottak között. Nagyon sokan leveleznek egymással, sőt *mindenféle csere alakult ki közöttük.* A fővárosból leküldtek rádiókat, könyveket, a falusiak pedig élelmiszerrel viszonozták a figyelmességet.

— Szó volt arról is, hogy a tisztviselők külföldi tanulmányi ösztöndíjakat kapnak. Hova fejlődött ez a terv? — kérdeztük.

— Már tavaly foglalkoztunk ennek a kérdésnek megoldásával. *Néhány tisztviselőt leküldtünk Olaszországba,* de csak olyan szerény összeget tudtunk a rendelkezésükre bocsátani, hogy *komoly tanulmányozásról nem lehetett szó.* Az egésznek inkább csak *nyaralási jelentősége volt.* Az idén szerettük volna ezt a mozgalmat kimélyíteni.

Fel is vettünk az idei költségvetésbe tízezer pengőt külföldi tanulmányutak céljára. A takarékossági bizottság azonban ezt az összeget törölte,

azzal az indokolással, hogy a főváros most nehéz helyzetben van és ilyen kiadásokat egyelőre nem akceptálhat. Valóban olyan volt a város helyzete, hogy a törlésbe bele kellett nyugodni, de nem csüggedünk, az idén az akciót még jobban előkészítjük és *talán jövőre megvalósíthatjuk a terveinket.* Arra gondolunk, hogy

egy-egy tisztviselő három-négy hónapra fog külföldre menni.

Ezalatt nemcsak az idegen nyelvben tökéletesítheti magát, hanem *resszortjának szakmabeli dolgait illetőleg is alaposan kiszélesítheti ismereteit és* olyan tudást szerez, amelyet később már szakkönyvek beszerzése útján tovább fejleszthet.

— Más szociális akció megindításáról nincs szó? — kérdeztük ezután.

— Tanulmányozzuk a németek *„Kraft durch Freude"* mozgalmát, amelyről a hazai lapok is sokat írtak. A jó dolgokat helyes átvenni, de a hazai viszonyokhoz kell alkalmazni. Arról nem is kell beszélnem, hogy *mi nem politikai színezetet adnánk a dolognak, hanem tisztára csak szociálpolitikát érvényesítenénk.* Most ezzel a kérdéssel foglalkozunk.

Először a fővárosi tisztviselők és alkalmazottak számára szerveznénk meg,

kirándulásokat rendeznénk, bekapcsolnánk a sportot is, de természetesen a *kulturális vonatkozásokat sem hanyagolnánk el.* Olyan hatalmas tábor a főváros alkalmazottainak serege, hogy *akár egész színházakat bérelhetünk ki, vagy komoly művészi eseményeket rendezhetünk számukra.* Aránylag olcsón meg lehet szervezni igen nagyarányú és kulturális szempontból nagyjelentőségű akciókat.

— Nemcsak a résztvevők számára volna ez az újítás jó, hanem *még a kulturális intézményeinket is támogatni tudnánk vele.* A mai nehéz viszonyok között a színházaknak sokat jelentene, ha bizonyos jövedelmet biztosítani tudnánk számukra. Ma még csak tanulmányozzuk ezt a kérdést, de én arra törekszem, hogy *hamarosan megfelelő javaslattal álljunk elő.* Az a meggyőződésem, hogy *ezt a mozgalmat mindenki örömmel fogadja és senki sem fog ebben mást látni, mint azt, amit akarunk: az alkalmazottaink számára szeretnénk kulturális és nemes szórakozást létesíteni.*

— Ha készen leszünk a tervekkel *az egész anyagot átadjuk Némethy Károly tanácsnoknak is,* aki mint a kulturális ügyek intézője már régebben is foglalkozott ezzel a mozgalommal.

Esetleg nem csak a főváros tisztviselői részesülhetnek a mozgalom áldásaiban, hanem szélesebb rétegek is hozzájutnak a nemes szórakozáshoz.

Dorogi *Farkas* Ákos tanácsnok nyilatkozatából örömmel állapíthatjuk meg, hogy *a főváros ismét olyan szociális alkotásokra készül,* amelyek nemes intencióját mindenki méltányolni fogja. Aki ismeri *Farkas* Ákos energiáját, az biztos abban, hogy *ezekből a tervekből igen hamar nagyon sok megvalósul.*

REX RAJZOLÓGÉPEK RAJZASZTALOK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ

KESZÍTI: **STAUB FERENC** MECHANIKAI ÜZEM

UJPEST, Kisfaludy-utca 19. • Telefon: 294-368

Peringer Péter és Társai

Vas- és fémöntőde, mótoralkatrész és gépgyár

Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

Teljes összhangban dolgozik a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja a magyar, keresztény és építő kormánypolitikával

A párt szilárdságát és további fejlődését állapította meg a kerületi elnökök értekezlete

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elmult három éve alatt számtalanszor hangsúlyozta, hogy a maga legfontosabb feladatának *a szakszerű és komoly munkát* tartja és hogy az úgynevezett fővárosi politikában *sokkal kevesebb jogosultsága van a politikai elem túlsúlyának, mint a tárgyilagos és alapos munka szükségszerűségének.* Hogy ezt az álláspontját a párt mennyire komolyan vette, semmi sem bizonyítja jobban, mint a párt szerepe az elmult, politikailag annyira nyugtalan utolsó két hétben. Amikor a napi- és hetilapok tele voltak a fővárosi párt bomlásáról szóló hirekkel, a párt nyugodtan dolgozott, a szokott alapossággal készítette elő a közgyülést és

egész sor érdemleges és helyeslléssel fogadott indítvánnyal járult hozzá a törvényhatósági bizottság munkájához.

A párt kezdeményezéseinek és állásfoglalásának a közgyülés során lépten-nyomon megmutatkozott eredményeiről lapunk más helyén számolunk be.

Hogy azonban a párt a politikáról sem feledkezett meg, annak bizonyítéka a 11-én *első izben összehívott kerületi elnöki értekezlet,* amely dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök vezetése alatt kifejezetten politikai kérdésekkel foglalkozott. Mint a *Fővárosi Hirlap* beavatott helyről értesült, ezen a kerületközi elnöki értekezleten minden ellenkező hiresztelléssel szemben

a párt szilárdságát és továbbfejlődését állapították meg. A legtöbb kerületben a párttagok száma lényegesen szaporodott

és a szavazó közönségnek olyan elemei is, akik rendszerint nem szoktak résztvenni a politikában, csatlakoztak most nagy számban a párthoz, kifejezvén azt a meggyőződésüket, hogy soha nem volt szükség nagyobb mértékben a nemzeti egységre, mint ma és soha sem állt a nemzetnek jobban érdekében a komoly, a természetes fejlődés vonalán mozgó és az alkotmány keretei között maradó munka, mint ma.

A kerületi elnökök értekezlete egyhangúlag megállapította, hogy

a párt eredetileg is a magyar és keresztény politika megvalósítására alakult

és ma sincs oka arra, hogy ezen a programján változtasson, viszont azonban a magyar élet kísérletezésekre nem akalmas és ennélfogva *csak olyan gazdaságpolitikai programokat fogadhat el, amelyek megvalósíthatók és nem rombolást, hanem kizárólag építést jelentenek.*

A párt éppen a magyar politikájából kifolyólag *egészséges szociálpolitikát* kiván ismét a lehetőségek és realitások útjain, amely maradandóbb eredményeket tud elérni, mint a vakmerő kockáztatások. A magyar nemzet a maga ezeresztendős alkotmányos multjával és politikai iskolázottságával nem alkalmas misztikumok követésére, hanem kritikus fejjel akarja mérlegelni a megvalósítandó feladatokat és a megvalósításra vállalkozó személyek multjában és munkájában rejlő garanciákat.

A párt politikája *nem hajlott el a Gömbös-kormány politikájától* és úgy az annak természetes továbbfejlődését képviselő *Darányi*-féle kormánypolitikától sem, mint ahogy *összhangban fog maradni minden olyan kormánypolitikával, amely magyar, keresztény és alkotmányos úton érleli be a magyar nemzet ideáljait.*

A kerületi elnökök biztositották a párt elnökét, hogy

a kerületek komoly polgársága teljesen tisztában van azzal a közérdekü, tárgyilagos és eredményes munkával, amit a párt a főváros törvényhatósági életében produkált.

Az értekezlet elhatározta, hogy nyilt sisakkal és a jó lelkiismeret biztonságával veszi fel a harcot a kerületekben minden pártbontási és rendbontási kísérlettel szemben és a teljes nyilvánosság előtt hajlandó bebizonyítani, hogy *magyarabb politika a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja politikájánál el nem képzelhető,* ha a párt gazdaság- és szociálpolitikailag óvatosabb is, mint egyes ellenzéki és éppen ezért felelőtlen szélsőségek.

A kerületi elnöki értekezlet gyakorlati megállapodásokat létesített arra nézve, hogy milyen irányú és ütemü munkát fognak a kerületek a legközelebbi hetekben kifejteni.

Törvényhatósági tagok az adófelszólamlási bizottságokban

A közgyülésen az 1938—40. évek tartamára megalakitandó tizennyolc adófelszólamlási bizottságába 90 rendes és 90 póttag helyét töltötték be. Az adófelszólamlási bizottságba beválasztották:

Az I. adókerületbe rendes tagokul: Vály Ferenc, Fenyő József, Kolling Oszkár, vitéz Mátyásfalvi Erich és Beliczay Gézát. Póttagul pedig Brózik Bódog, Tóth Gábor, Szabó Sámuel, Hunyadvári Arányi László és Badics Józsefet;

a II. adókerületbe rendes tagokul: Gidró László, Aczél Gyula, Dembitz Gyula, Pénzes Mihály és Sajóhelyi Istvánt. Póttagokul: Mandl Oszkár, Flóderer Vilmos, Ilkovits Antal, Dvoresák Antal és Witthen Bélát;

a III. adókerületbe rendes tagokul: Vörösvári Miklós, Prósz István, Halaman János, Pethő Béla és Prack Lászlót. Póttagokul: Milok Sándor, Kiss Pintér János, Hokky István, Szarvas Géza és Krén Györgyöt;

a IV. adókerületbe rendes tagokul: Kronberg József, Platsek Vilmos, Chmura László, Szentiványi János és Gaylhoffer Istvánt. Póttagokul: Nagy Ferenc, Diószeghy Viktor, Bajza Márton, Sándor Árpád és Szende Dezsőt;

az V/A. adókerületbe rendes tagokul: Nagy Andor, Laczkó Sándor, Félix Aladár, Horvát Sándor és Kaffka Dezsőt. Póttagokul: Harrling Vilmos, Herczog József, Géber Mihály és Éber Ernőt;

az V/B. adókerületbe rendes tagokul: Hüttl Károly, vitéz Lehőcz Ferenc, Novotny Frigyes, Fodor Lajos és Krause Kornélt. Póttagokul: Párkány Frigyes, Róna Zoltán, Somody Károly, Sternberg Géza és Glaser Gézát;

a VI/A. adókerületbe rendes tagokul: Szakál Antal, Árvai Henrik, Boros András, Buday Béla és Papp-Szász Tamást. Póttagokul: Sárkány Ferenc, Komlós Sándor, Katzer Attila, Bárdolai Sándor, Zsivanovits Bélát;

a VI/B. adókerületbe rendes tagokul: Tauffer Gábor, Domonkos Lajos, Haincz Géza, Várkonyi Kálmán és Polnik Zoltánt. Póttagokul: Halász Alfréd, Szabó Kálmán, Szécsényi József, Drottner Elemér és Polgár Lajost;

a VI/C. adókerületbe rendes tagokul: Szepessy Albert, Vas Imre, Barcs Kálmán, Parragh Sándor és Hencz Ferencet. Póttagokul: Hegedüs Bertalan, Töltéssy Imre, Jászi Ferenc, Soós József és Dörschug Tibort;

a VII/A. adókerületbe rendes tagokul: Lázár Emil, Messik Ödön, Spelter Henrik, Vidovich Ödön és Schöffer Pált. Póttagokul: Veres Gábor, Kátai Ernő, Mika István, Hámor Armin és Jilek Józsefet;

a VII/B. adókerületbe rendes tagokul: Lévai Sándor, Horváth Sándor, vitéz Kocsárd Ferenc, Bessenyey László és Geiger Jenőt. Póttagokul: Magyar Miklós, Müller Nándor, Szimper József, Reinhardt Sándor és Papp Gábort;

A VIII/A. adókerületbe rendes tagokul: Baján Ferenc, Fejér Lajos, Füredy Lajos, Ocskay Rezső és János Áront. Póttagokul: Vitéz Aladár, Szederjessy Tibor, Mohácsy Pál, Korányi Dezső és Czeider Istvánt;

a VIII/B. adókerületbe rendes tagokul: Müller Antal, Tomasik István, Katz Jenő, Ries István Béla és Héjj Imrét. Póttagokul: Katona János, Hauer Rezső, Csillag Pál, Uhlwurm Ödön és Csapó Lórándot;

a IX/A. adókerületbe rendes tagokul: Révész Mihály, Marschalek István, Bálint Menyhért, vitéz Mensáros Zoltán és Vantsó Gyulát. Póttagokul: Kövesligethy Miklós, Wimmer Mór, Páczer János, Csocsán László és Mérey Ernőt;

a IX/B. adókerületbe rendes tagokul: Diószeghy János, Solt Sándor, Jauernik Ferenc, Budinszky László és Rege Károlyt. Póttagokul: Aichner Albert, Bárdos-Féltoronyi Olivér, Zupka Lajos, Jalsoviczky Béla és Kepes Józsefet;

a X. adókerületbe rendes tagokul: Farkas Zoltán, Kutassy Jenő, Leimetter Ferenc, Ruszinkó Béla és Rédly Gyulát. Póttagokul: Szabó József, Pesti Géza, Eggendorfer Károly, Vargha László és Reibl Józsefet;

a XI. adókerületbe rendes tagokul: Szántay István, Halmos István, Margittai Gyula, Kabakovits József és Fabriczius Endrét. Póttagokul: Halmai Zoltán, vitéz Ács József, Markovics Endre, Bánáty Péter és ifj. Leopold Lajost;

a XIV. adókerületbe rendes tagokul: Schoditsch Lajos, Vass Kálmán, Reinisch Tivadar, Bihar Tibor és vitéz Mikolay Józsefet. Póttagokul: Pásztor Imre, Eppinger Loránd, Blaskó József, Homonnay Andor és Petrányi Györgyöt.

Teljesen átrendezik a Széna-teret

Kitelepítik a piacot és a sportpályát, rendezik a közlekedést

A Széna-téren nagyarányu rendezési munkákat készül végrehajtani a főváros. Legutóbb már napirendre került a Széna-tér közlekedésének rendezése, amely a Beszkárt vágányáthelyezési terve nyomán az út- és csatornaépítési szakbizottság napirendjére is ki volt tűzve. A lehetetlenül kanyargó villamos vágányok új elrendezését tervezték, de nem alakult ki a vélemény, hogy a körbenfutó, úgynevezett *giratoire* megoldást válasszák, vagy pedig a vágányok *keresztezésével* rendezzék a forgalmat.

A közlekedés rendezését akkor levették a napirendről, míg most *nagyarányu városrendezési terv* alakjában éledt fel a Széna-téri probléma. A főváros illetékes tényezői körében az a terv alakult ki, hogy

a Széna-térről elhelyezik a piacot és azzal a gondolattal is foglalkoznak, hogy ugyancsak elhelyezik onnan a B. B. T. E. sportpályáját,

amelyet télen korcsolyapályául használnak és az egész teret a közönség számára parkosítják.

A kis helyre összezsufolt piac, amely a legkevésbbé sem felel meg a piaci forgalom és a higiénia követelményeinek, csakugyan megérett arra, hogy más, megfelelőbb helyet jelöljenek ki számára.

A legutóbbi napokban

élénk feltünést keltett a piacon dr. Lamotte Károly alpolgármester látogatása,

amely nyilvánvalóan a piac elhelyezésével függött össze. Hogy ez a piac elkerül a Széna-térről, az elhatározott dolog, de az új piaci terület kijelölése még megoldandó probléma.

Ha ezek a városrendezési kérdések megoldódnak, akkor kerül majd ismét napirendre a közlekedés rendezésének a kérdése is, amely egészen más formában történhetik meg a piactól és sportpályától felszabadított Széna-téren, mint a jelenlegi helyzetben.

Műtanrendőri bejárás a szemétvasút vonalán

A *Fővárosi Hirlap* számolt be elsőnek a Beszkárt érdekes terveről, amely szerint*a főváros gőzüzemü szemétvasuti vágányának felhasználásával új villamosközlekedési vonalat létesít,* amely az *Üllői-uttól* kiindulva, a *kispesti határig* vonul, a fővárosi szeméttelepig és megteremti a *közvetlen összeköttetést Kispest Pestszenterzsébet városok között.*

Az új Beszkárt-vonal ügye már annyira előrehaladt, hogy *május 14-én, szombaton megtartották a műtanrendőri bejárást. Zavadovszky* kereskedelemügyi miniszteriumi miniszteri tanácsos elnöklete alatt vonult ki a helyszinre a bizottság, amelyben a főváros közigazgatási képviselői, a Köztisztasági Hivatal, a Beszkárt, az érdekelt városok és más hivatalos fórumok képviselői vettek részt.

A bejáráson a *„szemétvasút" erős alépitményét kitünőnek találták a villamos személyforgalom lebonyolítására is.* Az eredeti terv ugyanis, amely változatlanul megmaradt, az, hogy a „szemétvasút" vonalát *nappal személyszállításra, éjjel pedig szemétfuvarozásra használják.*

HIREK A PÁRTBÓL

Az elnöki tanács ülése. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* elnöki tanácsa május 11-én dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos elnöklésével értekezletet tartott, amelyen résztvettek: dr. *Bessenyey* Zénó, dr. *Bényi* Károly, dr. *Harrer* Ferenc, *Szentesi* József, *Terbócz* Imre, dr. *Usetty* Béla, dr. *Vályi* Lajos. Az elnöki tanács folyóügyekkel foglalkozott, amelyek során elhatározták a központi *ipari szakcsoport* megalakítását, amelynek elnökségével *Nagy* Antalt, az ügyvezető elnöki tiszttel pedig *Szentesi* Józsefet kívánja az elnökség megbízni.

A III. kerületi Polgári Társaskör tisztujitása. A III. kerületi Polgári Társaskör, Óbuda legjelentősebb egyesülete most tartotta rendes évi közgyülését. A közgyülésen, melyen két lista futott, a hivatalos lista fölényesen győzött. Az eredmény igazolta, hogy a tagok nagy többsége helyesli azt az irányt, melyet a Társaskör vezetősége eddig is folytatott. Elnök lett *Terbócz* Imre kormányfőtanácsos, országgyülési képviselő, főtitkár dr. *Téri* Miklós, háznagy *Franzosó* Richárd, pénztáros *Stadler* József.

Vaska György
gépész-mérnök
központi fütés, vízvezeték, csatornázás, ürdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszmübádogos, vízvezeték-központi fütés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. Telefon: 111-591.

JAKAB GYULA
MÜBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMÜVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDIJJAL KITÜNTETVE

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 80. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgács- füstfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

STELCZER JÁNOS
Telefon: 293—725.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. ez.
TELEFON: 1—120—07.

Két héten belül a BSzKRt a polgármester elé terjeszti végleges beruházó programját

Nincs eltérés az üzempolitikai bizottság elgondolásai és a BSzKRt igazgatóságának tervei között

Az üzempolitikai bizottság *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével a mult héten befejezte a Beszkárt ügyeinek felülvizsgálatát. Zsitvay éppen a *Fővárosi Hirlap*-ban jelentette ki, hogy fokozott tempóval dolgoznak és *május elejére elkészül a nagy munka.* Valóban

meg is jelent „az üzempolitikai bizottság jelentése a székesfőváros közlekedési vállalatainak viszonylatvezetési és viteldíjrendszeréről."

A bizottság tulajdonképpen magáévá tette *az ügyosztály jelentését, amelyet eddig szigorúan bizalmasan kezeltek.*

A 24 oldalra terjedő munka felöleli a Beszkárt egész ügykezelését, minden technikai kérdésre kiterjed és *a különféle viteldíjrendszereket is mérlegeli.* A jelentés keretében tulajdonképpen, a helyzet alapos ismeretére támaszkodva,

kidolgozták a Beszkárt üzemvitelének ideális megoldását és az ideális tarifa-rendszer alapelveit.

Most azután a Beszkárton a sor, hogy a konkrét javaslatokat megtegye.

A *Fővárosi Hirlap* illetékes helyen azt a felvilágosítást kapta, hogy

a Beszkárt igazgatósága most már rövidesen letárgyalja ezt a jelentést, véglegesen állást foglal a tarifakérdésben is.

Annyit máris meg lehet állapítani, hogy *az üzempolitikai bizottság megállapításai egyáltalában nem veszélyeztetik a Beszkártnak régebben elkészített beruházási programját.* Az igazgatóság annakidején ezt már letárgyalta és most csupán abból a szempontból fogja mérlegelni, hogy *az üzempolitikai bizottság szempontjai szerint nincs-e szükség néhány tétel átdolgozására.*

A Beszkártnak ezen a héten összeülő igazgatósági ülése már foglalkozik az üzempolitikai bizottság jelentésével, hogy

a beruházó javaslatot nyolc-tíz napon belül végleges formájában beterjeszthesse.

Erre azért van szükség, mert a főváros rövidesen *össze akarja állítani a végleges beruházó programot,* amelynek a gerince, — mint ahogy *Lamotte* Károly alpolgármester a *Fővárosi Hirlap*-nak adott legutolsó nyilatkozatában mondotta, — a *Beszkárt beruházása.*

A Beszkártnál nagy örömmel konstatálták azt, hogy az üzempolitikai bizottság is a rövid és kisszámú viszonylatokon alapuló rendszer mellett foglal állást,

mert ez elégíti ki legjobban az utazóközönség igényeit. Ez a rövidrelációs rendszer ugyan *az átszállások számát növeli,* de a végállomásoknak olyan kiképzéséről gondoskodik, hogy *az átszállások okozta kényelmetlenségek a legkisebb mértékre korlátozódjanak.* A rövidrelációs rendszer életbeléptetése esetén *az egymástól távoleső csomópontokat összekötő úgynevezett közvetlen relációk beiktatása nem kívánatos, mert az így kialakuló vegyes rendszer az egész reform eredményességét veszélyeztetné.*

A viteldíjrendszernél *a nyujtott teljesítményt* kell figyelembe venni. Ebből az alapelvből kiindulva

az üzempolitikai bizottság a kisszakasz-rendszert igazolta,

mert a viteldíj alapjául szolgáló távolsági lépcsőknek, mint a hivatalos jelentés mondja, *a budapesti viszonyok mellett körülbelül egy kilométer hosszúaknak kell lenniök,* miután pedig a jelenlegi kisszakasz-távolság átlagos hossza 1.15 kilométer, *ezt a kialakítandó viteldíjrendszer alapjául el kell fogadni.*

A vasútvállalat érdekében szükséges, hogy a kilométerenkénti viteldíj degresszív legyen, tehát *bizonyos utazási hosszon túl a viteldíjnak az utazási hosszal való emelkedése mellett az egy-egy kilométerre eső viteldíjhányadnak fokozatosan csökkennie kell.*

Az átszállójegyeket a megállapítások szerint nem lehet kiküszöbölni. Foglalkozik a jelentés a bérletrendszer kiépítéséről is, amiről legutóbb írt a *Fővárosi Hirlap.*

Most történt meg először, hogy az autóbusz, trolleybusz szerepét tisztázták a villamossal szemben.

Bármennyire modern közlekedési eszközök ezek, *de a villamost teljesen kiküszöbölni nem tudják.* Ennek a két közlekedési eszköznek inkább *speciális teljesítőképessége van.* Nem mindenütt lehet a villamosközlekedést lebonyolítani és ekkor lép előtérbe ezeknek a közlekedési eszközöknek szerepe.

Az üzempolitikai bizottság a viteldíjrendszernek az autobuszra és trolleybuszra való alkalmazásáról is megmondotta a véleményét. Ebben a tekintetben is igazolta a villamosvasút eddigi politikáját, mert kijelentette, hogy

az autóbusz és trolleybusz viteldíját egyrészt a nagyobb utazási sebességre és kényelemre, másrészt a magasabb üzemviteli költségekre való tekintettel úgy kell megállapítani, hogy azonos távolságoknál mindig magasabbak legyenek a villamosvasut viteldíjainál.

Követeli az üzempolitikai bizottság a villamos és autóbusz között az átszállás lehetőségének biztosítását. A villamos—autóbusz-átszállójegy mai magas árát és a használhatósága tekintetében fennálló korlátozást — a jelentés megállapítása szerint — a villamoskocsik és autobuszok arányszámának kedvezőtlen volta *egyelőre megokolttá teszi.* Ha az autobuszon kellő férőhely áll majd rendelkezésre, *a mai árat megfelelően mérsékelni kell és esetleg a korátozásokat meg kell szüntetni.*

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ „Optalit" P.-bronz
könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém !
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Épületveretek Hydronaliumból
Gyártja: M. Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyár
Forgalomba hozza:
GÁSPÁR VILMOS
Budapest, VII., Damjanich-u. 26/b. Tel: 149-700

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Elfűrészelték és visszahelyezik a Várhegyen lecsúszott házat

A Lovas-út 26. számú ház, amelyről a Várhegy déli lejtőjének csuszamlása alkalmával olyan sokat beszéltek, most új érdeklődés központjába kerül. Rendkívül érdekes műszaki munkálatokat végeznek a híressé lett házon, hogy végre minden veszedelemtől mentes és lakható legyen.

A fokozatos csuszamlás révén ez a ház, amely a többi kisebb csuszamlásnak is megindítója volt, *60 centiméterrel lesüllyedt* és mintegy *40 centiméterrel vizszintes irányban elmozdult a helyéről.* A főváros gondoskodásából a megépített támfal *általában megállította az egész lejtő csuszamlását,* az alaposan lesüppedt 26-os számú épületen azonban *azóta is történtek kisebb megmozdulások,* úgy, hogy állandóan azzal fenyegetett, hogy egyszer mégis csak összedűl. De különben is veszélyeztette az egész lejtőt.

A főváros magánépítési és városrendezési ügyosztálya elrendelte, hogy *a ház alapját hordképes sziklatalajra kell építeni, amelyet 12 méter mélységben találtak meg.* Időközben ezt az alapaláépítést elvégezték és a lejtő egész felső területét szivárgóval látták el, úgy, hogy a telekrészt *sikerült víztelenìteni.*

A csuszamlás következtében azonban a ház egy nem csekély „szépséghibához" is jutott,

annyira elferdült, hogy az egyik sarka 35 centiméterrel mélyebb lett, mint a másik.

A szobák padlója valósággal olyan ferdén áll, mintha a városligeti elvarázsolt kastély lenne, ahol ijedten kapaszkodik meg a belépő, hogy el ne vágódjon. Mindezeken felül a 60 centiméteres süppedés révén *a ház bejárata az út alá süllyedt, úgy, hogy az épületbe bejutni nem lehet.*

Most mindezeken a bajokon merész elhatározással segít a ház gazdája, *Kelbauer* László építőmester. *A lesüppedt házat felemelteti, ferde helyzetéből egyenesre billenteti és úgy állíttatja a sziklára épült alapra.* Most végzik ezt a munkát, amely tulajdonképen a mása annak a Budapesten új házemelésnek, amelyet *a Flórián-kápolnával* végeztek.

A Lovas-utcai házat az alapja felett elfűrészelték és az Államvasutaktól kölcsön vett óriási teherbírású hidraulikus emelőszerkezetekkel egyszerre felemelik az egész épületet.

Ebből a célból *vasgerenda-rácsot* helyeztek a falak alá, úgy, hogy ezen a gerendázaton szilárdan pihen az egész épület. A hidraulikus emelők lassú tempóban emelik a gerendarácsot, még pedig úgy, hogy az elferdült épület falai ismét merőlegesbe kerüljenek. A sziklára épült alap és a felemelt falak közét szükség szerint kitöltik, azután visszahelyezik rá a felemelt házat. A visszahelyezés után *tizenöt ponton fog a ház a szilárd sziklatalajra nehezedni.*

A rendkívül érdekes műszaki munka, amely a dolog természete szerint lassú tempóban folyik, végre sziklaszilárdan visszavarázsolja helyére a Várhegy „elvarázsolt kastélyát".

Felépül a kiköltöztetett óbudai őslakók új városa

Az óbudai városrendezéssel kapcsolatos munkálatok egészen új helyzetet teremtettek. A modern városrendezési tervek keresztülvitele egész utcasorokat leborotvált a föld színéről, de mindaddig, amíg az új hídfőkiképzési munkálatok meg nem indulnak, *az érdekelt területeken újabb építkezésre engedélyt nem adnak.* A hajlék nélkül maradt emberek deputációt deputáció után menesztenek egyrészt a főváros vezetőségéhez, másrészt a Közmunkák Tanácsához, ennek az állapotnak megszüntetése érdekében.

A városrendezési ügyosztályban most érdekes elgondolás merült fel, amely, abban az esetben, ha a kisajátítást szenvedett volt ingatlantulajdonosok helyeslésével találkozik, *egy csapásra meg tudná oldani a feltörő panaszokat.* Az ügyosztály elképzelése szerint

a székesfőváros, amelynek tulajdonában a III. kerület külső részein hatalmas méretű ingatlanok vannak, természetben kárpótolná megfelelő nagyságú telkekkel a kisajátítást szenvedett óbudai kispolgárokat, akik így felépíthetnék új családi otthonukat.

Megkönnyíti e tervek keresztülvitelét az a körülmény, hogy a szóbanforgó fővárosi tulajdonú ingatlanok területére *aránylag igen csekély költséggel be lehet vezetni a közműveket,* mert a vízvezetéki főcső közvetlen közelben húzódik el, úgy, hogy voltaképpen *csak a csatornázás jelentene nagyobb arányú teherviselést.*

Kempelen Ágoston tanácsnok, a városrendezési ügyosztály vezetője most végzi ügyosztálya személyzetével azokat a számításokat, amelyeknek alapján megállapítható lesz, hogy *elviselhető megterhelés árán gyökeresen rendezhető-e ezen az uton az eddigi lakóhelyéről kiköltözködni kényszerült óbudai polgárság elhelyezése.*

BF-gáz → Veszélytelen féregírtó!
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbízható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

Események

Fővárosi Hirlap
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A Fővárosi Hirlap
szerkesztősége — kiadóhivatala
és
Dacsó Emil főszerkesztő
uj helyiségbe
VI., Andrássy-út 77.
szám alá költözött.
Telefon változatlan: 11—37—15.

A sajtófőnök kormányzói kitüntetése. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére, buzgó és értékes szolgálata elismeréséül lánczi és rákóczi *Rákóczy* Imre dr. miniszteri tanácsosnak, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetőjének a *Magyar Érdemrend Középkeresztjét* adományozta. Ez a legfelsőbb kitüntetés osztatlan örömet keltett nem csupán a magyar köz- és politikai életben, hanem az újságírókörökben is, mert tudvalevő, hogy *Rákóczy* Imre nem csupán az újságírói mesterség iránt való határtalan szeretettel, hanem az újságírói mesterség lázas tempóját ismerő ember szeretetreméltó odaadásával oldotta meg gyakran nehéz feladatát. Kormányzói kitüntetése *elsősorban az újságírók megbecsülése.*

Haeffler István — miniszteri titkár. A magyar újságírás egyik kitünősége: *Haeffler* István miniszterelnökségi sajtóelőadó, a miniszterelnök előterjesztésére a kormányzótól elnyerte *a miniszteri titkári címet.* Túl az egyetemes újságírói érdeken külön házi örömmel regisztráljuk ezt a legmagasabb helyről jövő elismerést, tekintve, hogy *Haeffler* István éppen *az elmúlt esztendőkben lépett a Fővárosi Hirlap illusztris cikkiróinak sorába.*

Kinevezések a Közmunkák Tanácsánál. A miniszterelnök a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál alkalmazott dr. *Marinovich* Sándor miniszteri segédfogalmazót a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába miniszteri fogalmazóvá, dr. *Veszprémy* Lóránt okl. közgazdát a XI. fizetési osztály 3-ik fokozatával járó illetményekkel miniszteri fogalmazógyakornokká, *Huber* Géza és *Pogány* Frigyes okl. építészmérnököt, *Tóth-Kecskés* Pál okl. mérnököt, *Tattay* Pál okl. építészmérnököt és *Varga* István György okl. mérnököt a X. fizetési osztály 3-ik fokozatával járó illetményekkel miniszteri segédmérnökökké kinevezte. — A miniszterelnök a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál alkalmazott *Papp* Jenő miniszteri segédhivatali igazgatót a VII. fizetési osztály 3-ik fokozatába miniszteri segédhivatali főigazgatóvá kinevezte.

Szigorúan ellenőrzik a fagylaltüzemeket. A *Budapesti Cukrásziparteslület* a fővároshoz sürgős beadvánnyal fordult, amelyben azt kéri, hogy *vessen véget a nyári fagylaltüzletek túlkapásainak.* Utalnak arra, hogy ezeknek az alkalmi üzleteknek *nagyrésze nem tartja be a higiénia szabályait* és silány árut hoz forgalomba, amellyel *megengedhetetlen versenyt csinál a cukrásziparnak.* Mint értesülünk, *a polgármester a legszigorúbb ellenőrzésre utasította az előljáróságokat,* úgy, hogy napról-napra ellenőrzik a fagylaltüzemeket és azokat, amelyek a rendszabályokat nem tartják be, a legszigorúbban büntetik.

Nemes Murgassy János

Kőhalmy József novellás könyve

Közepes terjedelmű könyv és benne huszonhat elbeszélés. Néhány oldal jut egyre csupán és még sem mondhatjuk, hogy szellemi apróságok, krokik vagy ötletek gyüjteménye. Pontosan megkomponált elbeszélések, kis regények és kis drámák, és egészen különös tehetség kellett hozzá, hogy ilyen rövidre szabva olyan sokat mondjanak. Igen, mert Kőhalmy József már az első mondattal megragadja az érdeklődésünket, az első oldalon már belevisz a mesébe vagy a bonyodalomba, megismertet jellemekkel, emberi típusokal, akiknek sorsa úgy a szivünk ügye lesz, mintha egy fél köteten át követtük volna.

Ha szabad igy mondanunk, ez a „technika" megkülönböztetett helyet biztosit Kőhalmy Józsefnek elbeszélőink sorában. De ezen a speciálitásán túl csupa érték, ami a huszonhat elbeszélésben előttünk elvonul. Életismeret és lélekismeret az erőssége az irónak, aki meghat akkor is, amikor könnyez és kedvesen közvetlen akkor is, amikor az élet keserű felét mutatja meg, vagy a misztikumokba kalandozik.

Könyvét az első elbeszéléséről nevezte el, amelyben egy bővérű, pompás magyar alakot rajzol meg, de benne rezdül a magyar lélek a többi kis novellában is, akár a mai életet festi, akár a multba néz vissza. Eddigi irodalmi sikerei mellé írói egyéniségének jelentős dokumentumát állitotta Kőhalmy József ezzel a sokrétű és sokszínű reprezentatív gyüjteménnyel.

A munkaviszonyt ellenőrző bizottság tagjai. Az iparügyi miniszter a munkaviszony szabályozásáról szóló rendelet alapján *az alkalmazottak* (ide nem értve a tisztviselőket) *munkaviszonyának ellenőrzésére* az egész ország területén bizottságokat állitott fel. *A főváros területén az ellenőrző-bizottság tagjai* a következők: Elnök: dr. báró *Babarczy* István székesfővárosi tanácsnok. Elnökhelyettes: dr. *Kállay* Albert székesfővárosi tanácsjegyző. Munkaadó tagok: *Dán* János festéknagykereskedő, *Koch* Gyula hentesmester, *Végh* Jenő, a GyOSz titkára. Munkavállaló tagok: *Kabók* Lajos titkár, *Lillin* József főtitkár és *Mayercsik* József mérnök.

Széll Józsefné bemutatta

kétezer inséges család új lakótelepét

Széll Józsefné, a volt belügyminiszter felesége nagyarányú inségenyhitő akciót folytat, amelynek keretében kezébe vette a *nyomortelepek rendezésének* ügyét is és új lakástelepek építésével rövid idő alatt nagy eredményeket ért el. Megállapitották ezt a sajtó képviselői, akiket a kegyelmes asszony meghivott az új lakótelepek bemutatójára. Résztvett az érdekes bemutatón *Csepely* György belügyminiszteriumi miniszteri tanácsos is, aki *Széll* Józsefné nemes terveit sok szivvel és munkával valósitja meg.

Megtekintették a bemutató során a fővárosi lakótelepeket, majd azt az új, higiénikus és lakályos kislakásos mintatelepet, melyet a *Kiserdő* inségesei számára a *Vágóhid-utcában* épitettek. Megnézték a *sashalmi* nyomortelep lakói számára épült *kórházat, bölcsődét, napközi otthont és foglalkoztató műhelyeket,* a *Zita-telepen* felállított *napközi otthont.* Legközelebb a *Gubacsi-út* nyomortanyáinak lakóit egy üres kaszárnyába telepitik.

A nyomortanyák lakói közül eddig *kétezer családot* juttatott rendes lakáshoz ez az akció, amelyért a bemutató résztvevői nagy elismeréssel adóztak *Széll* Józsefnénak és *Csepely* György miniszteri tanácsosnak.

A szakbizottságok új tagjai. A közgyűlésen több bizottságban betöltötték a megürült tagsági helyeket. Megválasztották az igazoló választmányba dr. *Vályi* Lajost, a munkásügyi bizottságba ifj. *Paulheim* Ferencet, a második fellebbezési albizottságba dr. *Brózik* Bódogot, a Községi Kenyérgyár üzemi választmányába dr. *Vály* Ferencet, az út- és csatornaépítési szakbizottságba *Szántay* Istvánt és ifj. *Paulheim* Ferencet, a közoktatási szakbizottságba dr. *Brózik* Bódogot, a gyógy- és üdülőhelyi bizottságba dr. *Boros* Lászlót. dr. *Csillér*y Andrást és *Gazdy* Jenőt, az újjáalakitott Tabáni Gyógyszálló Bizottságba pedig *Becsey* Antal, dr. *Boros* László, K. *Császár* Ferenc, dr. *Cselényi* Pál, dr. *Darányi* Gyula, *Halász* Alfréd, dr. *Harrer* Ferenc, *Katona* János, *Pakányi* Ferenc, *Petrovácz* Gyula, *Peyer* Károly, dr. *Rassay* Károly, dr. *Ripka* Ferenc, dr. *Szabó* Géza és *Vályi* Lajos bizottsági tagokat.

A légoltalom bibliografiája szakok szerint. Hetekkel ezelőtt jelent meg *Förster* Rezső székesfővárosi vegyészmérnök, a légoltalmi ügyosztály gázvédelmi előadójának összeállításában a légoltalom magyar irodalmának bibliografiája. Az első füzet az elmúlt 10 év légoltalmi könyveit és ötven szakfolyóiratnak a dolgozatait ölelte fel a szerzők betűrendes sorrendjében. A most megjelent második füzet ugyanezt az anyagot szakok szerint csoportosítva dolgozza fel. A bibliografiához *Némethy* Károly dr. tanácsnok, Budapest székesfőváros légoltalmi ügyosztályának vezetője irt először. Kapható a Légoltalmi Ligánál. Ára füzetenként egy pengő.

József Ferenc királyi herceg megnyitója az Iparművészeti Társulat közgyülésén. Az *Országos Magyar Iparművészeti Társulat* május 17-én tartotta a Gellért-szállóban LIII. rendes közgyűlését, amelyen a társulat örökös elnöke, dr. vitéz *József Ferenc* királyi herceg elnökölt. A királyi herceg elnöki megnyitójában igen fontos és a magyar iparművészet, műipar és háziipar jövőjére vonatkozó bejelentéseket tett. A közgyülés után társasvacsora volt a Gellért-szálló márványtermében.

Nem összeférhetetlen Pesthy Müller Leó. *Pesthy Müller* József Leó összeférhetetlenségi ügyét tárgyalta pénteken *Usetty* Béla elnöklésével a főváros igazoló választmánya. Az volt a vád ellene, hogy mint Ibusz-vezérigazgató a fővárostól pavillonokat bárel, tehát szerződéses viszonyba került a fővárossal. A panaszt a VII. kerületi frontharcos párt megbízásából adták be. *Biber* József dr. ügyvéd képviselte *Pesthy Müller* József Leót, kihallgatták *Babarczy* István báró tanácsnokot, aki ismertette, hogy a főváros nem alku és egyezmény, hanem tarifa alapján ad bérbe területeket. Az igazoló választmány megállapította, hogy az Ibusz nem bérel, hanem hatósági díjakat fizet és igy *Pesthy Müller* Leó nem összeférhetetlen.

Az FTC tisztujító közgyülése. Az FTC pénteken este tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen ismét egyhangúan dr. *Usetty* Béla országgyülési képviselőt választották elnökké. Társelnökök lettek: dr. *Bódy* László, dr. dorogi *Farkas* Ákos, dr. *Felkay* Ferenc, *Ilovszky* János, *Mattyók* Aladár, dr. *Rosta* János, dr. *Salamon* Géza, alelnökök: dr. *Hecht* Ernő, dr. *Rétfalvy* Gyula, dr. *Springer* Ferenc, *Batthay* Imre, dr. *Darnay* László, dr. *Melly* Béla, vitéz *Sárosi* Gyula és *Szamek* Zsigmond, elnökségi tagok: dr. *Fazekas* Dezső, *Jónás* István, *Schlosser* József és *Szentesi* József., főtitkár: *Berényi* Sándor, főpénztáros: *Nádas* Adolf, ügyészek: dr. *Mensaros* Zoltán és *Oláh* Gyula.

A BSE jubiláris vívóversenye Kenesén. A *Budapest Sport Egyesület* a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapjának megbízásából június 5-án és 6-án Balatonkenesén a BSE 25 éves fennállása alkalmából jubiláris szabadtéri zárt tőr és kard összetett vívóversenyt rendez a harmadízben kiirt *Liber Endre vándordijért.* A vándordijat az a vívó nyeri meg véglegesen, aki sorrendre való tekintet nélkül háromszor kerül ki győztesen a vándordijért folyó küzdelemből. A vándordij védője 1936-ban *Rajczy-Rasztovics* Imre, 1937-ben *Tóth* Péter dr. Nevezések május 27-ig *Toperczer* László titkár címére (VI., Vilmos császár-ut 3) küldendők. A Segitőalap a versenyzők részére kedvezményes ellátást biztosit a verseny tartamára.

Ecker
Szaküzlet • VIII., Vas-u. 12.
Takarékirónjaink elsőranguak.
VIGYÁZAT! BIZALMI CIKK!

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • IRÓNÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fióküzlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerü nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 38. —*— TELEFON: 293-631.

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 133-799. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

Május 18-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Ne tanuljon angolul
minden nyelven beszél
a Fényes Nagy Cirkusz
megnyitó, kacagó, bravúrműsora

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

KÓRODI MIHÁLY
papír-, irószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. • Telefon: 134-144

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemü ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Kontárok ellen...

A városi üzemek házilag csak halaszthatatlan üzembiztonsági munkákat végezhetnek

Az iparügyi minisztériumban nemzetgazdasági szempontból *rendkívül nagyjelentőségű javaslat előkészítésén dolgoznak a szakreferensek.* Mint a *Fővárosi Hírlap* munkatársa

jól informált helyről

értesül, *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter már a közeljövőben *általános revizió tárgyává kívánja tenni az iparűzők különböző nemeit.* A kibocsátandó rendelkezés intézkedéseket fog tartalmazni arra nézve, hogy

valamennyi iparágazatot kizárólag megfelelő képesítés alapján és külön engedély alapján lehessen felvenni.

A legtöbb iparágnál már eddig is megvolt a képesítési kötelezettség, az a körülmény azonban, hogy egyes iparágak bárki által gyakorolhatók voltak, *majdnem válságos helyzetbe sodorta az iparűző társadalmat és gyakran megtépázta jó hírnevét is.*

A minisztérium elkészítés alatt álló rendelete éppen ezért igen nagy jelentőségű, mert *a szigorú halósági kontroll egyszersmindenkorra ki fogja zárni a kontárkodás lehetőségeit.* A rendelet alapján *általános felülvizsgálat alá kerül az ország valamennyi iparűzője* és a vizsgálat nemcsak arra fog kiterjeszkedni, vajjon az iparűző rendelkezik-e a szakma tökéletes ellátásához szükséges elméleti és gyakorlati képesítéssel, hanem

egyúttal beható vizsgálat tárgyává teszi az iparűzők állampolgársági viszonyait is.

Az iparügyi minisztérium a rendelettervezetet hozzászólás céljából meg fogja küldeni a különböző közhatóságokon kívül *az összes ipari érdekképviseleti szerveknek is,* főként azzal a célzattal, hogy *ezen az úton tudomására jussanak mindazok a kívánságok, amelyek a kisiparostársadalom részéről jogosnak tekinthetők.*

Intézményesen szabályozni kívánja az iparügyi miniszter azt is, hogy a hatósági kezekben lévő üzemek *milyen mértékben foglalkozhatnak a kisipar működési körébe vágó munkálatok elvégzésével.* A *felfogás az,* hogy ezeknél a köztulajdonban lévő vállalkozásoknál csak *az üzembiztonság érdekében álló, halaszthatatlan jellegű munkálatokat végeztethetik el az üzem saját közegeivel,* azonban ezekkel is csak akkor, ha az illetők különleges szakképzettségű iparosok.

Nincs drágaság:

jelenti a piackutató-intézet

Alig pár hónapja annak, hogy a törvényhatósági bizottság határozatának megfelelően *Szendy* Károly polgármester *életrehívta a székesfőváros piackutató intézetét.* Az új hatósági szerv a fővárosi statisztikai hivatal egyik osztályaként folytatja tevékenységét és rövid fennállása ellenére *máris bebizonyította különleges fontosságát.* A jelenlegi drágaság eredőinek kutatására irányult az intézet *főtevékenysége* és az e munka keretében összegyűjtött statisztikai adatok, — amelyek felhalmozása a különböző érdekképviseleti szervek bevonásával történt meg, — *igen érdekes eredményeket produkáltak.* Kétségen kívül megállapította *a piackutató intézet* azt, hogy

az elsőrendű élelmiszerek ára csak relative tekinthető magasnak,

mert az abszolut adatokat véve figyelembe, kiderül, hogy *például a húsárak ma is az 1931. évi árszínvonal alatt vannak.* Minthogy azonban a kereseti lehetőségek nemhogy nem javultak, hanem *romlottak,* a lakosságnak mind szűkebb rétegei tudják fenntartani azt az életszínvonalat, amelyet hét-nyolc évvel ezelőtt még természetesnek tartottak. A kisebb keresletnek megfelelően *a kínálat is csökkent,* a húsáruk elhelyezésére *más piacokat igyekeztek keresni a kereskedők és mivel exportlehetőségek tényleg mutatkoztak,* ez szükségszerűen

magával hozta a belföldi árak lényeges emelkedését is.

A liszt- és kenyérárak is szorgos vizsgálat alá kerültek a piackutató intézet kebelén belül. A lisztforgalmiadóváltság bizonyult annak a főoknak, amely miatt *Budapesten nem lehet olcsóbb kenyeret előállítani.* A lisztforgalmi adóváltság a székesfővárosi kenyér- és lisztfogyasztást évente közel *nyolcadfélmillió pengővel terheli* és ez a körülmény olyannak tekintendő, amelyet *megfelelő kormányintézkedés nélkül a fogyasztók javára megváltoztatni nem lehet.*

A burgonyadrágaság bekövetkezte már *más okok összetévedéséből alakult ki.* Az 1937. esztendőben köztudomás szerint *jó burgonyatermés volt országszerte,*

a felhozatal azonban mégis jelentékeny mértékben visszaesett.

A gazdasági szakkörök véleménye szerint ennek az a magyarázata, hogy mivel takarmányhiány volt, *a termelők sok esetben a fogyasztási burgonyakészletek tekintélyes részét takarmányozási célokra tartották vissza.* Ez azonban csak részben magyarázza meg a drágulást, főoknak az tekintendő, hogy

a készletek túlnyomó része eddig nem került piacra, hanem spekulatív célok szolgálatában kisebbrészben a termelő, nagyobbrészben a közvetítőkereskedelem kezében van.

Ennek a spekulációnak letörése érdekében éppen a piackutató intézet jelentései alapján gondoskodott a *Községi Élelmiszerárusító Üzem* arról, hogy a *burgonyatermelő központokból nagy szállítmányokat irányítson útba Budapest felé.* Ezen a réven sikerült is elérni már annyit, hogy a népélelmezés szempontjából rendkívül fontos burgonya *hatalmas méretű áremelkedése megállott, sőt*

a legutóbbi napokban tartós árlemorzsolódásokra került sor.

A piackutató intézet természetszerűen tovább folytatja működését és hónapról-hónapra kiadandó jelentéseiben fogja tájékoztatni a fővárosi piaci ellátásra vonatkozó észrevételeit, továbbá azokat a javaslatait, amelyekkel *az abnormálisnak látszó jelenségek kiküszöbölhetők.*

Vértes Emil tizéves jubileuma a B. N. V.-n. *Vértes* Emil tíz évvel ezelőtt került be a *Nemzetközi Vásár* kitünő vezérkarába mint ügyvezető alelnök. E tíz esztendő alatt hűséges, de egyszersmind agilis szószólója volt a magyar kereskedői érdekeknek és az a hatalmas eredmény, amelyet a *B. N. V.* elért, mutatja leginkább *Vértes* Emil munkásságának és ennek a szép jubileumnak jelentőségét.

Az autotaxi eredményes üzletéve. Május 17-én tartotta közgyülését az *Autotaxi Budapesti Automobil Közlekedési R. T.* A vállalat az értékcsökkenési tartalékalapra *8,570.462 pengő 54 fillért* fordított, az adósok *943.481 pengő 18 fillérrel* szerepelnek. A kocsipark értékét *7,844.121 pengő 39 fillérrel* szerepeltetik. Az 1936. évi veszteségáthozatal *1,134.253 P. 80 fillér,* amelyből a folyó évi *149.750 pengő 12 fillér* nyereséget levonva *984.503 pengő 62 fillér* marad veszteségül. Az autotaxi tehát ebben az esztendőben jelentős mértékben *csökkentette veszteségét.* Ez nyilván a vállalat kitünő vezetésének tulajdonitható, amely különösen az idén *az autópark korszerű felfrissítésével világvárosi nivóra emelte Budapest autotaxiforgalmát.*

Rekord-eredmények a Gazdák Biztosító Szövetkezete új mérlegében. A *Gazdák Biztosító Szövetkezete* nagy lendülettel tör fejlődésében *az él felé.* Bár a mérleg még nem készült el, a lezárt mérlegmunkálatokból máris meg lehet állapítani, hogy *a szövetkezet ezidei munkásságában erőteljesen beváltotta a hozzáfüzött reményeket.* A harmincöt éve fennálló szövetkezet *500.000* életbiztosításával, *3,500.000 pengő* brutto tüzdíjbevételével és *5,600.000 pengő* elemi ágazati bevételével *egész kivételesen nagyarányú poziciót vívott ki magának a biztosító szakmában.*

A Kőbányai Polgári Serfőző és Szent István Tápszerművek Rt. május 9-én tartotta 54. rendes közgyülését. A vállalat 297.528 pengő tiszta nyereséget ért el. A vállalat bruttó nyeresége több mint öt és félmillió pengőt tett ki, adók és egyéb szociális terhek címén 1,678.000 pengőt fizetett ki. A mérlegen belül nagy leírásokat eszközöltek és az eddigi 8.8 millió pengős értékcsökkenési tartalékalaphoz 465.215 pengőt csatoltak. A vállalat beruházott vagyona hatalmas összegeket reprezentál, a telkek és épületek 4.7 millióval, a gépek és berendezések 8.38 millióval, az árukészletek pedig 2.5 millióval szerepelnek a mérlegben.

A Tőkés Lexikonja X. évfolyamának I. kötete, amely a magyar pénzintézeteket *magyar, német és angol* nyelven ismerteti, dr. *Kósa* Miklós szerkesztésében megjelent.

A Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt. igazgatósága megállapította az 1937 november 30-ával zárult üzletév mérlegét. Az üzletév forgalma az előző évit mintegy 50 százalékkal haladta meg és a folyóüzlet körülbelül 500.000 pengő összegü tiszta nyereséget eredményezett. A folyóüzleti nyereség ellenére azonban a mérleg veszteség-egyenleget tüntet fel, mert az egyes országok gazdaadósvédelmi intézkedései miatt az 1937. üzletévben a régi künnlevőségek véglegesen rendezett részénél 637.000 pengő veszteség mutatkozott, míg a régi künnlevőségek ama része tekintetében, mely még nem nyert rendezést, 1,180.000 pengő tartalékoltatott. Fenti tételek egybevetéseképen az 1937. üzletév mérlege 1,311.355.66 pengő veszteségegyenleggel zárul. Az igazgatóság — már előző évi jelentésében közölt álláspontjának megfelelően — elhatározta, hogy ennek, valamint a korábbi évekről áthozott veszteség túlnyomó részének kiküszöbölése céljából a törzsrészvénytőkének 600.000 pengővel, a „B' sorozatú elsőbbségi részvénytőkének pedig 60 százalékal való leszállitását fogja a közgyülésnek javasolni. E tőkeleszállítás keresztülvitele után a társaságnak 9,776.000 pengő összegü alaptőkéje marad. Az 1938. üzletév kilátásai — az első félév forgalmi adatai szerint — biztatók.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetűk készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *298-990.*
Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron
gyártás és javítás amerikai rendszerű edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1872. ✳ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

AZ 1898 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője. Magyarország aranykoszorús mestere.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Uj és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

ÖZV. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kőraktár
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—502.

VÁLLALKOZÁS

Megnyitották Óbuda két új főútvonalát

A kiépített Hősök-tere és az elkészült vagy befejezés előtt álló utak egész sorának bemutatója után az út- és csatornaépítési ügyosztály ismét két nagyszabású új útvonalat mutatott be: az óbudai kivezető főutat, amelynek *Árpád fejedelem-útja* lett a neve és a *Szentendrei-utat.*

A törvényhatósági bizottság tagjaiból, szakemberekből és a sajtó képviselőiből alakult társaság vonult ki az utak megszemlélésére dr. *Lamotte* Károly alpolgármester vezetése alatt. *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjének akadályoztatása miatt dr. *Viola* Rezső műszaki főtanácsos, az útépítési alosztály vezetője üdvözölte az alpolgármestert és a szemle tagjait és tartott magyarázatot a befejezett munkálatokról. Az ügyosztály csatornaépítő alosztályát *Zaitz* László műszaki főtanácsos képviselte.

Az *Árpád fejedelem-útja* a mai keskeny és kanyargós Zsigmond- és Lajos-utcák helyett Óbudának, továbbá egyrészt *Bécs,* másrészt *Szentendre Leányfalu, Visegrád* felé irányuló forgalomnak a főváros központjával való jobb és gyorsabb összeköttetését szolgálja. A kocsiút 10 méter szélességben alapzatos makadámon fekvő háromnegyedes bazalt kockakőből, az óbudai híd felépítéséig ideiglenes szakaszán bazalt sorkőből, a gyalogút aszfaltburkolattal épült. Az útépítés 1,150.000, a térfelépítés 150.000, a csatornázás 400.000, a kisajátítás 100.000 pengőbe került. A kövezési munkákat megosztva *Schaffer* Antal, *Krausz* Ferenc, *Szegedi* Béla Jenő, *Helfenstein* Ferenc, az aszfaltozási munkát a *The Neuchatel Asphalt Co. Ltd.* végezték.

A *Szentendrei-út* új szakasza a Flórián-tértől lefelé a megszűnt szűk és kacskaringós Majláth-utca helyett épült 600 méter hosszban és vele közvetlen egyenes összeköttetés létesült a már meglévő Szentendrei-úttal. A kocsiút 10 méter széles és alapzatos makadám bazalt sorkőburkolattal épült. *A helyén tavaly még házak álltak,* amelyeket hat hónap alatt lebontottak és megcsinálták a csatornázást, a vízvezetéket, a gázvezetéket és beburkolták az úttestet. Az útépítés 160.000 pengőbe került, a csatornaépítés 40.000 pengőbe. Az útépítést *Handl* Gyula vállalkozó végezte.

A két pompás úttal, amelyet a bemutató résztvevői nagy elismeréssel szemléltek, *Buda északi részének úthálózata nagyon jelentékenyen fejlődött.*

A főváros építkezései. A főváros magasépítési és szociálpolitikai szakbizottsága *Lamotte* Károly dr. alpolgármester vezetésével a minap megtekintette a XIII. ügyosztály által *legújabban létesített alkotásokat,* így elsősorban a *Szilas*-utcában épített nyolc kislakásos bérházat, ahol 382 szoba-konyhás, kamrás, előszobás, WC-vel ellátott *kislakás készült el. Wossala* Sándor tanácsnok üdvözölte a bizottsági tagokat, majd bemutatta a pompás, levegős, *a modern higiénia minden követelményének megfelelő lakásokat.* A bizottsági tagok *a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a látottakról.* Innen a XIII. kerületi elöljárósági épülethez mentek, amely ugyancsak *elnyerte tetszésüket.* A városligeti új mélyfúrásnál örömmel állapították meg *az elért sikert,* végül — szemle során — elismerésüknek adtak kifejezést *a Megyeri-úti és Vágóhid-utcai kislakásos, illetőleg szükséglakásos építkezések sikerült megoldásának.*

Új versenytárgyalási kirások

Terpentin szállítására az üzemek részére pályázni lehet május 20-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az Új Szt. János-kórház tüdőbetegpavillonjának **szobafestő és mázoló munkálataira** pályázni lehet május 20-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A BSzKRt alkalmazottak részére szükséges **téli posztóegyenruhák készítésére** pályázni lehet május 24-én d. e. 9 óráig (Akácfa-utca 15. IV. em. 439); ugyanitt **téli bundák bélelési munkálataira** pályázni lehet május 24-én d. e. negyed 10 óráig; ugyanitt **bárányhőr bélésű egyenruhák javítására** pályázni lehet május 24-én d. e. fél 10 óráig.

A Sertésközvágóhíd nagyvágócsarnokának átalakításánál szükséges **gyorsszűróberendezés szállítására** pályázni lehet június 10-én d. e. 10 órakor a Központi Városházán (III. em. 350.)

A BSZKRT részére szükséges **200 drb tölgyhídfa** szállítására pályázni lehet május 27-én 1/10 órakor (Akácfa-u. 15. IV. em. 436.)

Szürke rongylemez és fehér falemez szállítására pályázni lehet június 1-én d. e. 10 órakor a Központi anyagszertárban (Központi Városháza III. udvar.)

Beérkezett ajánlatok

A Rókus-kórház sebészeti osztályán végzendő **kőműves- és burkolómunkára** pályáztak: Tamássy Emil 4233, Bodnár Zoltán 4709, Dittler Ferenc 5627, Wittinger Ferenc 5637, Mészáros Sándor 6508, Kalmár Károly 7514, Kapuváry Gusztáv 7890, Repold Károly 8106, Somogyi Béla 11.383, Nagy Imre 11.490, Piazza Antal 11.613, Cristofoli Vince 11.613, Balogh Gyula 11.658, Nagy Andor 11.996 pengővel.

A Szeréna-út **útrendezési munkáira** pályáztak: Gattyán Pál 37.997, Hajnal Imre 38.378, Handl Gyula 41.992, Szász Albert 43.054, Heverdle István 39.921, Szabó Sándor 44.398, Barta József 44.728, Fridrich János 46.634 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

TOLNAI FERENC
Bpest székesfőv. gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ● Telefon: 386-650.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kútgyűrük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javítási üzeme
Budapest, I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

Firmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyoloszlószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ● Telefon: 111—665.

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városi raktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/D.
Telefon: 291—381

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfűtéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfűtéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913. és 130—86.3

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114—644.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépszír.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 június 1. — 22—23. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Világszép napok

Az eucharisztikus kongresszus világra szóló gyönyörű napjai lezárultak és megkezdődtek a Szent István-év jubileális ünnepségei. Az áhítat, a magunkbaszállás, az emberi léleknek az egekig való vágyakozása töltötték meg azt a csodálatos hetet, amelynek ma még csak erkölcsi értékeit tudjuk méltányolni, de ezek aztán olyanok, hogy azok nyomán a magyar nemzet méltán zárja szívébe XI. Pius pápát, nagy pártfogónkat, mint annyi nagy elődjét. Ezek a napok nem a világváros napjai voltak, hanem a városé, amelyet az egész világ meglátogatott. Ennek a látogatásnak a körülményei pedig egyenesen csodálatraméltóak. Áhítatos és alázatos szívvel zarándokoltak ide azok a tízezrek, akik katolikus hitükről tanuságot akartak tenni. Ma még nem ismerjük mérlegét az eucharisztikus kongresszus idegenforgalmának, de tudjuk, hogy az a töméntelen ember, aki vagy itt lakik a mi szép Budapestünkön, vagy mint vendég megfordultak ezekben a napokban a város falai között, soha életében el nem felejti a megrázó jeleneteket, a káprázatos szépségeket, a fényt, a pompát, amelyben része volt. Pacelli bíboros-államtitkárnak, a pápa ünnepi követének fogadtatása, Krisztus király útja a Dunán, a kormányzó és Pacelli bíboros pohárköszöntője, a kormányzói pár estélyének ősi magyar pompája, az országgyűlés két háza elnökének fényes estje, a Szent Atya rádióbeszéde, a csodálatos ünnepségek, az áhítat páratlan megnyilatkozása és a magasabbnál magasabbrendű szónoklatok csak a keretét adják mindannak, amit ezekben a napokban láttunk, hallottunk és éreztünk.

A világsajtó máris a legteljesebb méltányolás hangján emlékszik meg a magyar főváros szerepéről és vendéglátó készségéről, a legmagasabb rangú vendégek pedig már Budapesten tartózkodásuk alatt is kinyilatkoztatták, hogy számukra feledhetetlen lesz a budapesti kongresszus. Mindez az elismerés pedig nem puszta udvariasság, mert ezúttal Budapestnek joga van a legnagyobb dicséretre. Egy hétig az egész világ szeme Budapestre irányult, de senkinek rosszalló kritikája nem lehet arról, amit a magyar főváros művelt. Vendégeink nagyon jól tudják, hogy ennek a szegény magyar népnek, ennek a szegény magyar fővárosnak csupa hétköznapja van, a ragyogás és pompa, amelyet ezekben a napokban a magyar nemzet kifejtett, csak a vendégek tiszteletére történt. De meg kell állapítani azt is, hogy a fénynél és a pompánál is többet cselekedett Budapest népe, mert páratlan szeretettel fogadta a kongresszus vendégeit. A budapestiek ezúttal, önmagukat felülmúlva, figyelmesek, kedvesek, udvariasak és jólneveltek voltak. Úgy látszik, Budapest minden polgára mélyen átérezte, hogy ezúttal az egész világ előtt vizsgázik, hogy a Szent Atya páratlan kegyességű ajándékát, a kongresszus színhelyének Budapestre való helyezését lelkes és odaadó vendéglátással akarta meghálálni. Mindezek fölött pedig a példás rend, a magyar főváros ünnepi, nyugodt arculata bebizonyította a külföldiek előtt, hogy mi idehaza, a magunk szűk határai között, amikor az egész világ idegei túlfeszültek, nyugodtan, békében élünk és ragaszkodunk ahhoz, hogy ez a kis ország továbbra is boldog sziget maradjon.

Még sokat kell majd beszélni ennek a gyönyörű hétnek az eredményeiről és tanulságairól. Most azonban újra ünnepnapok virradtak ránk. A nagy nemzetközi ünnep után most a nemzet befelé ünnepel. Ünnepli első Szent királyának emlékezetét, ünnepli a szentistváni eszmék kilencszázéves diadalát és boldogan tesz hitet amellett, hogy a szentistváni hagyományoktól soha eltántorodni nem fog. A testvéri összefogás, amely minden magyart egymáshoz vonzott a nagy vendégjárás napjaiban, maradjon örök testvériség, szeretet és egység a szentistváni eszmék jegyében.

Maradandó és üdvös hatást biztosít az Eucharisztikus Kongresszus Budapest számára

Amerikai egyházi előkelőségek nyilatkoznak a Fővárosi Hirlapnak a magyar főváros elragadó szépségéről — Cserniczky bridgeporti plébános bejelenti, hogy az idén nyáron még imponáló turistatömegek érkeznek Amerikából Budapestre

Az Eucharisztikus Kongresszus véget ért. Budapesten még ilyen nagyarányú ünnepség sohasem volt. A világ katolikusai a magyar fővárosban adtak találkozót. Nagy jelentősége van ennek a kongresszusnak Budapest szempontjából. Budapest bebizonyította, hogy Szent István országának méltó fővárosa. A katolikus lakosság elmélyült vallásában, a közönség nemcsak a nagyszabású ünnepségeket élvezte, hanem egybeforrt azok lelki tartalmával is. De nemcsak a tömegmegmozdulások voltak felejthetetlenek, hanem a rendezés is kitett magáért.

Az ünnepségek egyik fénypontja a Dunapart kivilágítása és az Oltáriszentségnek a Dunán való körmenete volt.

Kisfaludy-Stróbl Zsigmond, a kiváló szobrászművész mondotta nekünk, hogy *fényben és pompában a dunaparti ünnepségek felülmúlták még a londoni koronázási ünnepélyeket is.* A művész mind a kettőt végignézte és szerinte a budapesti ünnepségek elvitték az elsőség pálmáját.

Az Eucharisztikus Kongresszus sikerét senki sem vonhatja kétségbe. Nemcsak a föld minden részéből sereglettek ide a hívők tömegei, de Amerika is elküldötte egyházi vezetőit.

Amerika nagyon fontos Budapest számára idegenforgalmi szempontból. Idegenforgalmi érdekeinket továbbra is szívünkön kell viselni és ezért csak örülni lehet annak, hogy az *amerikai küldöttség élén megjelent Dougherti philadelphiai püspök, Aller toledói érsek és még sokan mások.* A magyar papság élén *Eördögh* Elemér pápai prelátus, toledói plébános, *Rickert* Ernő plébános Lorainból, *Tanos* Árpád plébános Clevelandból, *Szabó* János South-Bandből, *Láni* Márton *Los-Angelesből* és *Cserniczky* István Bridgeportból érkezett meg. Brazíliából *Horváth* Anselm magyar bencéspap, Argentinából *Virágh* Venánc magyar ferenciskánus jött el.

A külföldi magyarok lelki ápolói közül Belgiumból hazalátogatott *Szabó* Árpád, Franciaországból pedig *Uhl* Antal. A *külföldi magyarok vezető egyéniségei a legnagyobb készséggel állottak az Eucharisztikus Kongresszus rendezőségének rendelkezésére és az előkelő külföldiek gondozásában erősen résztvettek.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste *Cserniczky* Istvánt, a bridgeporti *Szent István* hitközség esperesét, aki különben maga is ujságíró, nemcsak a magyar lapok tudósítója, hanem egyúttal az amerikai katolikus angol lapok megbízottja. *Cserniczky* résztvett azon a villásreggelin, amelyet a külügyminisztérium adott a külföldi ujságírók tiszteletére és itt ő mondotta az ünnepi beszédet. *Az Amerikába szakadt magyarok üdvözletét tolmácsolta és örömének adott kifejezést, hogy az Eucharisztikus Kongresszus kísérő jelenségei a legnagyobb felekezeti békéről tanuskodnak.*

Cserniczky István
bridgeporti esperes

a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Az ünnepségekről csak a legnagyobb elragadtatás hangján tudok nyilatkozni. *Budapest igazán mindent megtett, hogy a világ katolikusainak találkozója fényesen sikerüljön.* Ez vonatkozik úgy a külsőségekre, mint a lelkiekre. *Budapesten úgy a hatóságok, mint a közönség összefogott a siker érdekében és ezért a diadal nem is maradhatott el.* A világ katolikusainak ünnepén

Budapesten mindenki, felekezetre való tekintet nélkül, ünnepelt.

Feldíszítették a házakat és zászlók lobogtak mindenütt. A legjobban az hatott meg, hogy *ezúttal dokumentálta legerősebben a keresztény Magyarország és a keresztény Budapest azt a tényt, hogy valóban nemcsak szavakban és szólamokban, hanem lélekben is az Isten országa.* A lelkiéletnek olyan elmélyülését *Jót országban sem tapasztaltunk.*

— Maga Daugherti philadephiai püspök beszélt erről nekem. Már több eucharisztikus kongresszuson vett részt és szerinte a budapesti sikerült a legjobban.

Felhatalmazott annak a közlésére, hogy a nevében jelentsem ki: *ilyen nagyszabású és bensőséges ünnepe a katolikus világnak eddig még nem volt.* Ő is kiemelte, hogy nemcsak a külsőségek hatották meg, hanem az a lelkierő és az az igazi hitvallás, amely az emberekből áradt.

A toledói érsek ugyancsak a legnagyobb elragadtatás hangján beszélt a magyar főváros nagyszerű ünnepségeiről.

Együtt voltam vele egy amerikai magyar művészcsalád intim társaságában és ott tette ezt a nyilatkozatot:

— Magyarországon talán nem is tudják, hogy *az Eucharisztikus Kongresszus propagandája milyen sokat jelentett ennek az országnak, de főleg Budapestnek turisztikai szempontból.*

Majdnem egy éven keresztül folyt a propaganda Budapest érdekében.

Budapest nevét ma már igazán mindenki ismeri és megjegyzi magának Amerikában. Akadhat, aki felvetheti ez ellen, hogy *a nagy propaganda ellenére kevesebben jöttek Amerikából, mint ahogy gondolták.* Ez igaz. De ennek több az oka. Az első: *az amerikai nagy gazdasági depresszió.* Hála Istennek, ez már szűnőben van. Eddig az amerikaiak nagyon meggondolták, hogy mire költenek, hiszen félni kellett attól, hogy a gazdasági életben nem tudják a megfelelő helyet biztosítani magunknak és nehéz lesz megfelelő anyagi tartalékokról gondoskodni. *Amerikában újra az optimizmus kerekedett felül* és ha később lett volna az Eucharisztikus Kongresszus, úgy *több amerikai érkezett volna.*

— A második nagy baj: *a középeurópai politikai feszültség.* Nem szívesen megy a látogató olyan helyre, amelynek a környékén zavarok vannak. Állandóan azt hirdették, hogy *Európában újra ránkszakad a világháború és senki sem akarta kitenni magát a világháború kitörésével járó felfordulásnak.*

— Nem szabad azt sem elfelejteni, hogy az *ellenséges sajtó, mint mindig, ezúttal is dolgozott Magyarország ellen.* Nagyon kiszínezték a különböző híreket. Az Eucharisztikus Kongresszuson résztvett előkelőségek visszatérnek hazájukba és *személyes tapasztalatok*

alapján világítják majd meg a helyzetet, ami Magyarország szempontjából csak jó lehet. Éppen ezen a ponton bízom abban, hogy

a kifejtett nagyarányú amerikai propagandának meglesz a haszna Budapest és az ország szempontjából.

A hajóstársaságok, az utazási irodák, minden idegen támogatás nélkül, súlyos százezreket költöttek abban a reményben, hogy nagy *utastömegeket szállítanak majd Magyarországra.* Kétségtelenül sokat vesztettek, de tudják azt, hogy *Magyarország ebben ártatlan. Az amerikai üzletember nem szeret veszteni. Folytatni fogják a propagandát és a Magyarországba irányuló amerikai idegenforgalom feltétlenül emelkedni fog.* Nemcsak távoli reményekről lehet szó, hanem

még ebben az évben is sok amerikai látogat majd el Budapestre.

Az amerikai magyarság erősen készül az augusztusban megtartandó Magyarok Világkongresszusára. Egész Amerikát felrázták azok a hírek, hogy idén most *már másodszor ülnek össze a világ magyarjainak megbizottai,* hogy a külföldre szakadt magyarság ügyeit megbeszéljék. *Augusztusban Budapest tele lesz külföldi és elsősorban amerikai magyarokkal.* De nemcsak az amerikai magyarok jönnek, hanem *velük együtt jön sok amerikai barátjuk is.* Nem kell nagy jóstehetség ahhoz, hogy előre megmondjam: *az amerikai és a magyarországi idegenforgalom nagyon el fog mélyülni.*

— De Budapest mindent meg is érdemel. Már régebben nem voltam szeretett fővárosunkban. Mennyit fejlődött azóta! Ez a város nem hagyja magát! Nyugtalanul eltünt a világháború pusztítása, a forradalmak zürzavara, hiába pusztított a gazdasági válság, a magyar főváros fejlődik és előrehalad. És hogyan tud vendégeket fogadni!

A külföldi mindig érzi itt a feléje áradó szeretetet, nem úgy, mint több más európai városban.

Jönni is fognak az idegenek, nem szabad kishitűnek lenni. Amíg én a híveimmel itt vagyok az Eucharisztikus Kongresszuson, addig helyettesem, egy ir pap, már szervezi a nagy csoportot, amely augusztusban átlátogat Magyarországba. Igy van ez másutt is Amerika nagy magyar telepein. *A nagy amerikai idegenforgalmi propaganda egyik érett gyümölcsét már most nyáron leszakíthatjuk, mert rengeteg amerikai keresi majd fel Budapestet.*

Cserniczky plébános érdekes nyilatkozatából kiderül, hogy az Eucharisztikus Kongresszus hatása nem fog nyomtalanul elmulni, mert vele a

Magyarország számára annyira fontos idegenforgalom újabb lendületet kapott

és Amerika érdeklődése *Budapest iránt olyan nagy, amilyen a multban eddig sohasem volt.*

Ismét napirendre került a Délivasut pályaudvarának áthelyezése

A főváros tárgyalásokat folytat a Máv. igazgatóságával az új pályaépítési tervekről és a halálsorompók eltávolításáról

A MÁV igazgatósága és a székesfőváros vezetősége között a mult esztendőben konkrét tárgyalások kezdődtek arra vonatkozóan, hogy az Államvasutak új budai és pesti központi pályaudvarát hol építsék meg. Elvileg meg is egyeztek a tárgyalások folyamán, a legutóbbi hetekben azonban a MÁV váratlanul arra az álláspontra helyezkedett, hogy anyagi helyzete, belátható időn belül, nem ad neki lehetőséget az új pályaudvarépítési tervek gyakorlati keresztülvitelére.

Figyelemmel azonban arra, hogy a székesfővárat[illegible] az ügyét rendkívül nagy mértékben beékelődött, régi építésű pályaudvarok,

Szendy Károly polgármester

elhatározta, hogy a korábbi tárgyalások továbbfolytatása céljából a maga részéről ezután is mindent el fog követni a sikeres befejezés érdekében.

Kétségtelen ugyan, hogy a vasúti pályaudvarok felépítése állami feladat, ettől függetlenül azonban a fővárosi érdekekre való tekintettel Budapest közönsége kívánatosnak tartja, hogy a megbeszéléseket, ha lassú ütemben is, de nyomon kövessék a gyakorlati megoldás felé vezető intézkedéek. Elsősorban

a délivasúti pályudvarnak jelenlegi helyéről való eltávolítása

az a kérdés, amely a legközvetlenebbül érinti a székesfővárost. Ennek a célnak elérése érdekében, — mint arról a *Fővárosi Hirlap* munkatársa jól informált helyről értesül, — most tárgyalások indultak abban az irányban, hogy mindaddig, amíg nem lehetséges a MÁV budgetlehetőségeinek figyelembevételével az új központi pályaudvar létesítése, legalább az történjék, hogy

a Déli-pályudvarra befutó vonatokat irányítsák a Keleti-pályaudvarra, a helyi járatú vonatokat pedig a tehervonatokkal együtt a Kelenföldi-pályaudvarról indítsák.

Információnk szerint a kereskedelemügyi minisztérium ezt a tervet megértéssel fogadja és már utasította is a MÁV vezetőségét arra nézve, hogy az ilyen irányú megbeszélések fonalát újból vegye fel.

Felmerült az a kérdés is, hogy miután a Keleti- és Nyugati-pályaudvar kihelyezésének ügye előreláthatóan évekre eltolódott, nem lenne-e kívánatos, hogy az új központi pályaudvar létesítéséig

egyes aluljárók mégis megépüljenek a főforgalmi útvonalkereszteződések forgalmának zavartalan lebonyolítás céljából.

Különösen az úgynevezett halálsorompók eltávolítására lenne minél előbb szükség, a MÁV azonban, arra való hivatkozással, hogy pályaudvarépítési programja csak eltolódott, de azt fel nem adták, a maga részéről nem hajlandó a vasúti pályatestek alatt nagy költséggel építendő aluljárók elkészíttetésére.

Értesülésünk szerint a főváros most foglalkozik azzal a gondolattal, nem lenne-e lehetőség arra, hogy

legalább a Thököly-útnál és a Salgótarjáni-útnál sajátmaga építtesse meg a két aluljárót.

A polgármester rendelkezésének megfelelően, a magasépítési ügyosztály mérnökei már meg is kezdték a kalkulációs számításokat és ha ezek nyomán az derül ki, hogy az aluljárók költségei nem túlzottan magasak, a polgármester a törvényhatósági bizottság első őszi közgyülésén elterjesztést tesz az autonómiának a két aluljáró fővárosi pénzen való megépítésére.

Június 15-én ünnepélyesen felavatják a XIII. kerület új otthonát

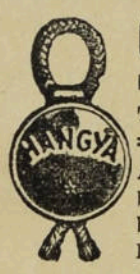
A Béke-téren ott áll már felavatását várva az angyalföldi elöljáróság új székháza, amely impozáns dísze a térnek és egyúttal szimbólikus kifejezője a városrész új fejlődési folyamatának. Az épület kivül teljesen elkészült, csupán belül folynak még kisebb munkák, ahogy mondani szokták, az utolsó ecsetvonásokat végzik.

Nem olyan egyszerü dolog volt, amig mindez eljutott idáig. Először az elöljáróság helyének megállapítása körül támadtak nézeteltérések, amíg azután győzött az az álláspont, hogy *a Béke térre kell építeni az elöljáróságot.* Azután a *talajvizek* okoztak újabb bonyodalmakat. A káros talajvizek veszedelmes voltát túlméretezték és ezzel kapcsolatban ismét erőre kapott az a törekvés, hogy ne a Béketéren épüljön fel az elöljáróság. Ezt az akadályt is sikerült leküzdeni. A talajvízek elleni védekezésül az épületet *szigetelő teknőbe* építették és hogy ennek a költségeit behozzák, kisebb lett az alapterület és magasabb a székház, amelynek a középső részét *négyemeletesre* építették.

Ez az építészeti megoldás a legkevésbbé sem vált hátrányára a székháznak, amely impozáns arányaival és mégis könnyed stílusával, lapos tetejével igen jól hat. A homlokzatot *piros mezőtúri téglával* burkolták, a magas ablakokig pedig *pilisborosjenői kemény mészkőből* készült a lábazat. A palota jellegét a hatalmas ablaksorok adják meg, amelyek *a minél több levegő és napfény jelszavával készültek.* A Béke-tér felé nyílik a főbejárat: három kétszárnyas kapu, míg a Szegedi-úti oldalon egy mellékbejárat van, amelyen keresztül *a kerületben nagyon fontos szegénygondozást bonyolítják le* a földszinten és az alagsorban elhelyezett hivatalok. Az épület belsejét nyílegyenes, széles folyosók, világos irodahelyiségek népesítik be, különös tekintettel arra, hogy *az ügyforgalom mintaszerűen legyen lebonyolítható.* A pincét *a légvédelem követelményeinek megfelelően* építették ki.

A székházat ifj. *Paulheim* Ferenc és váradi *Szabó* Lajos tervei szerint építették a magasépítési ügyosztály vezetése és ellenőrzése mellett.

A kerület polgársága örömmel készül a felavatásra, amelyet *június 15-én,* Urnapja előtti szerdán tartanak meg ünnepélyes formák között, hogy az ünnep után megkezdődjenek a XIII. kerület centrumában dr. *Pertik* Béla elöljáró vezetésével a munkás hétköznapok.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Vaska György
gépész-mérnök
központi fütés, vízvezeték, csatornázás, fürdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *298-990.* *Fütési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.*

STELCZER JÁNOS
Telefon: 293—725.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszmübádogos, vízvezeték-központi fütés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. ● Telefon: 111-591.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Uj és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Asszfaltkocsiát és gyalogút készítést, fedéllemez, facement, préseltkavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállít: Fedéllemezt bőrlemezt, asszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyiterméket, valamint gépszirt, kocsikenőcsöt és klőntő asszfaltot.
Díjmentes ajánlatok.

Özv. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kőraktár
Budapest, VI., Gról Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—502.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

BF-gáz → Veszélytelen **féregirtő!**
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbizható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Műszaki átcsoportosítást sürget a rohanó technikai kultúra

Irta KATONA JÁNOS törvényhatósági bizottsági tag

Az V. ügyosztálynak kettéosztása nagy mozgolódást keltett nemcsak a székesfővárosi közigazgatás mérnökei körében, hanem az egész mérnöki társadalomban is, még pedig azért, mert az ipari, kereskedelmi és közlekedési ügyosztály szétválasztására tett polgármesteri előterjesztés indokai teljesen ráillenek a mérnöki ügyosztályokra és a mellett az sem vonható kétségbe, hogy amig a szétválasztásra kerülő V. ügyosztály létszáma huszonhat, addig a három mammutszerű műszaki ügyosztály bármelyike is felülmulja a százas létszámot.

Nemcsak a közigazgatás mérnöki kara, hanem a mérnöktársadalom legkülönfélébb érdekképviseletei is több mint tíz esztendő óta sürgetik *a technikai kultúra hatalmas fejlődésével párhuzamosan felduzzadt műszaki ügyosztályok átrendezését* és mert a modern technikai kultúra nap-nap után az újabb és újabb feladatok egész sorát termeli ki, immár nemcsak a műszaki körök, hanem a székesfőváros anyagi érdekeit objektive szemlélők egyértelmű véleménye szerint is szükségesnek és sürgősen megoldandónak látszik a műszaki ügyosztályok rendezése, illetve megszaporítása.

Mint ahogy egészen helyesen járt el a székesfőváros vezetősége, amikor az egy ügyosztályhoz tartozó iparügyet elválasztotta a közlekedés ügyétől, éppen olyan indokoltnak, vagy talán még indokoltabbnak látszik a bár rokon és mégis más-más képzettséget és gyakorlati tapasztalatot igénylő és egy-egy ügyosztályba összezsufolt műszaki ügyosztályok szétválasztása. Alig elképzelhető ugyanis, még a legalaposabb felkészültséget és gyakorlati tapasztalatokat feltételezve, hogy egy-egy ilyen hatalmasra felduzzadt műszaki ügyosztályt mindenféle vonatkozásban egy-egy vezető alaposan és a székesfőváros anyagi érdekeinek szemszögén nézve megnyugtatóan tudna irányítani. Merem állítani, hogy a műszaki ügyosztályok jól átgondolt és a technika mai fejlődésének megfelelő szétválasztása nemcsak a székesfőváros közönségének, hanem magának a szorosabb értelemben vett fővárosnak is immár halaszthatatlan érdeke. Lehetetlen, hogy egy-egy műszaki képzettségű tanácsnok, aki egyetemi végzettségénél fogva is csak a mérnöki tudomány bizonyos ágát ismeri elméletileg, egyéb olyan ágazatoknak is irányítója legyen, amelyeknek alapos ismeretéhez szükséges elméleti tudással és gyakorlati készséggel nem rendelkezik.

Nem lehet akadálya ennek a korszerű átrendezésnek az a pár ezer pengő többköltség, amelyet esetleg a műszaki ügyosztályok szaporítása jelent, annyival is inkább, mert — szerény véleményem szerint — *ez a látszólagos többletköltség kamatos kamataival bőségesen megtérül a komoly és alapos szakképzettség által irányított műszaki munkálatoknál megtakarított kiadások révén.*

A műszaki ügyek ma szanaszét vannak osztva, csaknem azt mondhatnám, az összes műszaki ügyosztályokban kisebb-nagyobb mértékben és egy-egy műszaki ügyosztályban a legkülönfélébb műszaki képzettséget igénylő ügyek szinte tervszerűtlenül. Egy ügyosztály intézi *az út- és csatornaépítési ügyeket*, másik *a városszabályozási, városrendezési, városfelmérési, kisajátítási és magánépítési ügyeket*. A harmadik *a magasépítkezéseket* intézi, de a munkakörben a szó szorosabb értelmében vett magasépítkezéseken kívül irányítja azoknak *a gépészeti berendezéseknek* javítását, modernizálását, ujakkal való pótlását, létesítendő épületeknek ilyen gépészeti berendezésekkel való felszerelését, amelyek mind igen jelentős összeggel szerepelnek a székesfőváros vagyoni állagában. Nem beszélek arról, hogy az ugyancsak műszaki megítélést igénylő *légvédelmi feladatok* és a *tűzoltóság műszaki* vonatkozásai és egyéb műszaki ügyek szanaszét vannak osztva olyan ügyosztályokba, ahol az azokat lényegileg és alaposan ismerő mérnök csak *a másod-, vagy legjobb esetben az elsőrendű súgó* szerepét játssza és ilyen módon nem vitás, hogy *a közvetlen felelősséget kevésbé érezheti.*

Mindezeknél fogva, azt hiszem, nem a mérnöki kar hiúságát legyezgetem, amikor ebben az ügyben elmondott többrendbeli közgyűlési beszédemben foglaltak alapján is felhívom a főváros vezetőségének a figyelmét ennek az immár korát mult és felette sok érdeket sértő állapotnak olyan irányú orvoslására, amely nemcsak *az ügyek gyorsabb elintézésére, hanem a város kiadásainak lényeges csökkentésére* is vezet. Ez az a szempont, amely e kérdés ismételt felszínrehozatalában irányít és amely, bízom benne, a város vezetőségét is meg fogja végre győzni arról, hogy az V. ügyosztály megindokolt szétosztása után a még sokszorta alaposabb indokok alapján a legrövidebb idő alatt el kell hogy vezessen *a műszaki ügyek okszerű átcsoportosítására és feolsztására.*

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

Egy hónapon belül a főváros felmondja a bánhidai centrálé-val kötött szerződését

Ősszel megindulnak a tárgyalások az új szerződés megkötésére, amelyben a háramlás jogát is biztosítják

Különböző hírek keltek szárnyra arról, hogy *rendkívül kiéleződött a helyzet a főváros és a dunántúli villamos centrálé között*, sőt beszéltek arról is, hogy *a főváros meg fogja szüntetni az erőműtől való áramvásárlást.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felvilágosításért fordult

dr. Morvay Endre
közüzemi tanácsnokhoz,

aki a centrálé-probléma állásáról és várható fejleményeiről a következőket mondotta:

— Nem tudunk arról, hogy bármiféle differencia volna a főváros és a bánhidai centrálé között.

Ezek a hírek minden valószínűség szerint onnan származnak, hogy a *főváros hamarosan felmondja a centráléval való szerződést.* A felmondás elől nem térhetünk ki, mert a most érvényben lévő szerződésünk úgy szól, hogy *június 30-ig fel kell mondanunk a jelenlegi megállapodásainkat*, különben a régi szerződés továbbra is érvényben marad. *Szendy* Károly polgármesternek az a felfogása, hogy a *szerződésben biztosított jogunknál fogva fel kell mondani a megállapodást, hogy szabad kezet nyerjünk az új tárgyalások megkezdésére a Dunántúli Erőművekkel.* Úgy tervezzük, hogy

a nyár után azonnal hozzálátunk a részletek megbeszéléséhez és egy-két hónap alatt végzünk az anyaggal. Novemberben már megfelelő előterjesztéssel léphetünk a törvényhatóság elé,

amely azután dönteni fog az új szerződésről.

— Nincs arról szó, hogy a főváros átveszi a bánhidai erőműveket? — kérdeztük.

— Nemcsak most, hanem *már a multban is felmerült ez a megoldási lehetőség.* Mostanában olyan közleményeket olvastam, hogy az állam egyszer már felajánlotta nekünk a centrálé átvételét, de azután később ez a megoldási lehetőség megszűnt. *Egészen pozitív ajánlat tulajdonképpen sohasem érkezett a fővároshoz.* A tárgyalások során szóbakerült, hogy *esetleg a főváros át is vehetné a centrálét*, amikor azonban ezzel a kérdéssel komolyan foglalkozni kezdtünk, azt a választ kaptuk, hogy *a centrálé továbbra is ragaszkodik önállóságához és így a főváros azt nem szerezheti meg.*

Mindettől függetlenül

a háramlás kérdése most újra szóbakerült.

A szerződés értelmében ugyanis a főváros kikötötte, hogy *a háramlás problémáját az új szerződés esetén meg kell oldani.* Ebből természetesen az következik, hogy már csak ezért sem lehetne a régi szerződést minden további nélkül meghosszabbítani. A szerződést 1934-ben kötöttük és az egyik pont szerint *1938-ban fogunk a háramlás problémájával foglalkozni.*

Nagy általánosságban a háramlás elvi része is el van intézve.

A szerződés értelmében olyan arányban történne a háramlás, mint amilyen arányban a főváros átveszi az áramot a centrálétól. A főváros ugyanis abból az alapelvből indul ki, hogy *a bánhidai áramtermelőtelep üzemi költségeinek fedezéséhez a főváros alapárat és termelési árat fizet.* A termelési ár az elfogyasztott anyagok, munkabérek és az egyéb rezsi ellenértékét fedezik, az alapár pedig a centrálé létesítésekor felvett egymillió angol font törlesztésére szolgál.

A főváros azzal, hogy fizeti az áramot, tulajdonképpen törleszti a vállalat adósságát is és így érthető, hogy a maga részére követeli a háromlási jogot, vagyis azt, hogy a főváros a kölcsön letörlesztése után az őt megillető vagyoni részesedéshez hozzájusson.

180 millió kilowattórát termel a centrálé és ebből *a főváros 130 milliót vesz át, csupán 50 millió marad az Államvasutaknak és egyéb intézményeknek.* Ilyen körülmények között tehát *a háramlás felvetése mindenképen indokolt.*

— Hozzálátott már a főváros a Révész-utcai telep kibővítéséhez? — volt a további kérdésünk.

— A főváros törvényhatósága már elhatározta a telep kibővítését. *A közgyűlési határozat most a belügyminisztériumban van és várjuk a felterjesztés elintézését.* Nemrégiben küldtük fel a közgyűlési határozatot és *annak áttanulmányozása a felettes hatóságnál mindenesetre még bizonyos időt fog igénybe venni.*

— Érdeklődtünk aziránt is, hogy az áramfogyasztás emelkedik-e?

— Nagy általánosságban igen. Nem olyan mértékben, mint ahogy az optimisták előre bejósolták, de *mindenesetre az áramszükséglet ellátásáról idejében gondoskodni kell.* Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy

az egymilliárdos beruházó programm olyan nagy munkalehetőségeket biztosít, amelyeknek következtében az áramfogyasztás feltétlenül emelkedni fog.

A Révész-utcai telepen tulajdonképpen *csak egy nagyszabású egységet akarunk beállítani.* Ezzel 25.000 kilowattal tudnánk a teljesítőképességet növelni, amire feltétlenül szükség volna.

Sirbolt-templom épült a farkasréti temetőben

Hasonló nagyméretű templomokat létesítenek a kerepesi-úti és a rákoskeresztúri temetőkben is

A farkasréti temetőben most készült el a főbejárat jobboldalán létesített új római katolikus templom, amelyet, a külföldi nagyvárosok példáját követve, úgy építettek meg, hogy *költségeinek javarészét a sírboltban lévő temetkezési fülkék értékesítéséből teremthessék elő.*

A farkasréti példát a közeljövőben újabb hasonló építkezések fogják követni. Konkrét formában megtárgyalták már az illetékes egyházi körök a székesfővárossal azt, hogy a

jövő év tavaszán a Kerepesi-úti temetőben is létesül nagyméretű templom,

amelynek költségei ugyancsak a csontfülkék, illetve kriptarészek értékesítéséből fognak összejönni. A Kerepesi-úti temetőben lévő új templomot

szerves összefüggésbe fogják hozni a díszravatalozó-csarnokkal,

amelynek létesítését már korábban elhatározta a törvényhatósági bizottság. A templom helyét véglegesen még nem állapították ugyan meg, valószínűnek látszik azonban, hogy felállítása a temető Fiumei-úti főkapujától jobbra, a mai kertészeti telepen lesz. A nagyméretű templom-sírbolt fülkéit legkevesebb száz esztendőre bocsátják rendelkezésre, nagy számban lesznek azonban olyan kriptafülkék is, amelyeket örök áron értékesítenek.

Már a farkasréti temetőben lévő kriptatemplom építésénél is egészen különleges építőtechnikai fogásokat alkalmaztak, amelyekre főként azért volt szükség, mert

a farkasréti temető altalaja a szomszédos hegyekről leszivárgó víz behatásaként állandóan csúszik.

A farkasréti építkezés mészszegény téglákkal vitetett keresztül, ugyanekkar azonbon a legrigorózusabban gondoskodtak arról is, hogy megfelelő alapkövezéssel minden beszivárgó vizet maradéktalanul elvezessenek a templomnak még a környékéről is Jóllehet a Kerepesi-úti temető homokos talaja ilyet veszedelmeket nem rejt magában, az altemplomot amely a kripták és csontfülkék egész sorát foglalja magában, a legnagyobb szilárdsággal építik meg különös tekintettel arra, hogy ennek a temetkezési helynek zavartalan fennállását századokra kívánják biztosítani.

A Kerepesi-úti temető sírbolt-templomának felépülését

nyomon fogja követni a rákoskeresztúri központi köztemető hasonló építkezése.

A temető óriási befogadóképességére való tekintettel és figyelemmel a nagy igénybevételre, valószínűleg itt, az új köztemetőben fogják felépíteni a legnagyobb méretű sírbolt-templomot.

REX RAJZOLÓGÉPEK RAJZASZTALOK
LÁBNYOMÁSSAL ÁLLITHATÓ
KESZÍTI: **STAUB FERENC**
MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. • Telefon: 294-368

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. *Telefon: 292-909*

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntöde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

Megállapítják a Budapesten fakadó gyógyforrások gyógyító értékét

Dr. Bilkei Pap Lajos tudományos előadásainak hatása a külföldön

A budapesti gyógyfürdők örökbecsű kincseinek hasznosítására régóta folyik egyrészt a székesfőváros, másrészt a Gyógyhelyi Bizottság részéről a széleskörű propaganda. Ez a propaganda most jelentékeny előhaladáshoz jutott azáltal, hogy megalakult a *Reuma- és Fürdőkutató Intézet*, amely az ismert tudományos módszerek gyakorlati alkalmazásával szisztematikusan

meg fogja állapítani a Budapesten fakadó valamennyi gyógyforrás gyógyító értékét

és ezzel legelsősorban az orvosi körök érdeklődését igyekszik felkelteni.

Az új intézet megalapozásában oroszlánrésze van dr. *Bilkei Pap* Lajos egyetemi magántanárnak, a székesfővárosi gyógyfürdők központi igazgatófőorvosának. *Bilkei Pap* Lajos esztendők hosszú sora óta a legelismerésreméltóbb tevékenységet folytatja a reumagyógyítás gyakorlati terén éppúgy, mint a budapesti gyógyfürdők fejlesztése tekintetében és se szeri se száma azoknak a külföldön tartott tudományos előadásainak, amelyekkel nemcsak saját nevét, hanem a székesfőváros páratlan természeti kincseit is ismertté tette.

A fürdőkutató intézet megalapítása csak az első állomás a székesfővárosi gyógyfürdők gyógyvizeinek az egész világon való népszerűsítésére, mert nyomon fogja követni annak a régi tervnek megvalósítása, amely a reumakórház megalapítására vonatkozik.

Az eddig folyt komoly munkának máris mutatkoznak a gyümölcsei:

azok a gyógyfürdők, amelyek mellé európai igényeknek megfelelő szállodák csatlakoznak, tehát a Gellért-fürdő, a Rudas-fürdő, a Lukács-fürdő, a margitszigeti fürdő igénybevétele a külföldi betegek részéről állandóan emelkedő tendenciát mutat.

Különösen a Gellért-fürdő és a Lukács-fürdő az a két intézmény, amelynek ezen a téren vezető szerepe van és amelyeknek hírneve azokban az országokban, ahol a reumás megbetegedések szinte népbetegség-számba mennek, egészen páratlan.

A Reuma- és Fürdőkutató Intézet életrehívása azonban messzebbmenő célokat is szolgál, mégpedig a Budapest-fürdőváros gondolatának gyakorlati irányú megvalósítását. Ezen a téren bizonyos stagnálás mutatkozik, amelyet a legutóbbi időben csupán a tabáni gyógyszálló tervpályázata szakított meg örvendetesen, minthogy azonban ennek az új gyógyintézménynek felépítése még valószínűen hosszú időt igényel,

számolni kell azzal az eshetőséggel, hogy a Tabán helyén lévő modern park teljes terjedelmében még sokáig megmarad.

A fürdőkutató intézet felállítása azonban újabb lépés a gyakorlati kivitelhez, éppen úgy, mint azok a teljes csendben folyó vizsgálatok, amelyek azt hivatottak megállapítani, van-e szükség a Tabán területén újabb források felkutatására, illetve arra, hogy a már feltárt források a bennük rejlő gyógyhatásoknak megfelelő csoportosításban külön gyógyító intézmények keretébe vonassanak.

Egymillió pengős előirányzattal megkezdik Zugló és Angyalföld főgyüjtőcsatornájának építését

Az idei év egyik legnagyobb közmunkáját kezdi meg a főváros: *a Hungária felső-körúton és a Mexikói-úton végigvonuló főgyűjtőcsatorna építését*, amely az előzetes számítások szerint

közel egymilliő pengőbe kerül.

Az út- és csatornaépítési ügyosztály elkészítette a csatorna tervét, úgyhogy *június 7-én már megtartják a munka kiadására a versenytárgyalást.*

A főgyüjtőcsatorna, amely a *21 millió pengős beruházó kölcsön terhére épül*, az újabban *Róbert Károly-körútnak* elnevezett Hungária felső-körút, a *Kerepesi-út* és a *Nagy Lajos király-útja* által határolt terület csapadék- és szennyvizeinek levezetésére fog szolgálni. Minthogy a tervezett csatorna Angyalföld területére eső szakaszán a közterület részben nem áll ma még rendelkezésre, a csatorna vizeit az angyalföldi csatornaszivattyútelepre ideiglenesen a már megépített *figyelő-utcai gyűjtőcsatorna vezeti le.* Egyelőre tehát a Figyelő-utca és az Erzsébet királyné-útja közötti szakaszt építik meg és később kerül a sor a főgyüjtőcsatorna teljes kiépítésére, amire összesen

1,600.000 pengő

van előirányozva.

A csatornaépítéssel kapcsolatban különös figyelmet kellett *a káros talajvizekre* fordítani. Az előzetes vizsgálatok során megállapították, hogy a főgyüjtőcsatorna helyén a talaj legnagyobb részben homok, illetve kavicsos homok, helyenkint feltöltés, a Figyelő-utcától mintegy 300 méter hosszban pedig a mélyebb talajrétegek tőzeget tartalmaznak.

A csatorna egész hosszában a betonra káros talajvíz várható,

amely a MÁV ceglédi vonala és a Figyelő-utca között sok *kénsavhydridet* is tartalmaz. Erre való tekintettel a főgyüjtőcsatornát a Figyelő-utcától 610 méter hosszúságban *bitumenhabarcsba fektetett mészszegény pillértéglából*, a további 890 méter hosszban pedig, az Erzsébet királyné-útjáig *szigetelt betonból* kell építeni.

A gyorsabb menetü építkezés, valamint a munka megosztása céljából

a főgyüjtőcsatorna építése egyidejűleg három szakaszban

történik és ehhez képest az ügyosztály a versenytárgyalást külön-külön a következő három szakaszra tartja meg: *1. szakasz* a Figyelő-utcától a Szent László-utcáig 495 méter hosszban. *A várható költség 380.000 pengő*, amelyből a vállalati költség 130.000 pengő, az anyagok értéke 250.000 pengő. *2. szakasz* 115 méter hosszban a Szent László-utcától az Andrássy-út folytatásáig. Várható költség *340.000 pengő*, amelyből 210.000 pengő a vállalati költség, 130.000 pengő az anyagok értéke. *3. szakasz* 505 méter hosszban az Andrássy-út folytatásától az Erzsébet királyné-útjáig. Várható költség *260.000 pengő*, amelyből vállalati költség 200.000 pengő, az anyagok értéke 60.000 pengő. *Az összes várható költség 980.000 pengő.*

HÍREK A PÁRTBÓL

Pártvacsora Zsitvay Tibor tiszteletére. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja I. kerületi szervezete június 9-én, csütörtökön este dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök tiszteletére pártvacsorát rendez a Déli Vasut épületében lévő párthelyiségében.

Házavató ünnep az V. kerületben. Az V. kerületi pártszervezet új helyiségeibe költözött, a Vilmos-császár-út 76. szám alá. Ebből az alkalomból a kispolgári és munkáscsoport rendezésében igen sikerült házavató ünnepélyt tartottak, melyen résztvett *Krompaszky* Miksa országgyűlési képviselő és a központi pártvezetőség részéről dr. *Vályi* Lajos főtitkár. *Szécsi* Pál, a csoport vezetőjének megnyitója és a Magyar Hiszekegy elmondása után dr. *Fábián* László kerületi elnök üdvözölte a nagyszámban összegyült párthíveket s Isten áldását kérte a szervezet további működéséhez. *Szécsi* Juliska megiletődött hangon előadott Fohásza után *Szombathy* Kálmán ny. őrnagy, a kerületi szervezőbizottság és a kispolgári és munkáscsoport elnöke mondotta el nagyszabású ünnepi beszédét. *Darabont* Tamáska pompás szavalata után *Bauer* György főtitkár a csoport nevében újra hitet tett a nemzeti egység gondolata mellett. Kitünő hangulatot teremtettek azután a remekül előadott színpadi jelenetek, melyekben *Kocsis* Józsefné, *Varga* Róza, *Bodor* István, *Keszegh* Antal és Károly, *Kocsis* József és *Schwarcz* József szerepelt. *Krompaszky* Miksa országgyűlési képviselőnek, a korszakos jelentőségű *Imrédy*-féle szociális programmot ismertető záróbeszéde és a Himnusz zárta be az ünnepséget, mely újból dokumentálta a *Szombathy* Kálmán vezetésével folyó szervezkedési munka diadalát és a kerületi kispolgárság és munkásság tántorithatatlan nemzethűségét. Cigány és tánc mellett a párttagok a késői órákig maradtak együtt a kerületi szervezet barátságos, új helyiségeiben.

Kőbánya közérdekű kérdései. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja X. kerületi szervezete negyedévi pártválasztmányi ülését tartotta *Dongó* Orbán kerületi elnök, törvényhatósági bizottsági tag vezetése mellett. Az elnök megnyitójában ismertette a politikai helyzetet, majd megemlékezett *Valkony* Ferenc és *Viktor* János elhunytáról. Üdvözölte *Bunyor* Erhardnét, aki a női tábor megszervezésén fáradozik, valamint *Szabadkai* Simont, akit a polgármester a Rökk Szilárd-féle ösztöndíjjal tüntetett ki, továbbá *Fehér* Béla polgári iskolai igazgatót, aki iskolájában *nyelvvédelmi ünnepélyt* rendezett. Bejelentette, hogy körzetenként gyüléseket tartottak, az ifjúsági csoport megalakulása után az ipari csoportot is megszervezték, a hölgybizottság pedig júniusi kertünnepélyre készül. *Király* Dezső központi kerületi titkár jelentése után az elnök beszámolt a kerületet érdeklő kérdésekről. A Szent László-tér parkírozása befejezést nyert, a Rottenbiller-kert fala eltünt, a Kápolna-téri kiskápolnát tatarozzák, az Óhegyen utcákat nyitottak. A *Népliget csatornázása folyamatban van, mert ide kerülnek át a városligeti mutatványosok.* Reményünk van magyarstílü mutatványos telep létesítésére. A Ceglédi-uton óvoda létesül, a Bihari-úti és Harmat-utcai iskolák építése megkezdődik. Dr. *Komáromi* Károly tanügyi főtanácsos a sertésszállások és a halálsorompó ügyét tette szóvá, *Dausz* Gyula, a FANSz főtitkára szakszerű és lelkes történelmi visszapillantása után, magáévá tette a választmány a közalkalmazottak illetményének rendezésének sürgősségét, — amit a kereskedelem és ipar egyformán nélkülöz — és felkérte az elnökséget, hogy tegye a javaslatot magáévá és minden erejével szorgalmazza azt.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetűk készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomásu kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—881

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit“ könnyűfém-dugattyú
Telefon: 1-530-92. fehér-csapágyfém! GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Elkészült a Bszkrt beruházó programjának tervezete

Technikai újításokkal tökéletesítik a villamosforgalmat — Az új tarifa megállapításának elvi szempontjai. — A modern kocsik a Dunaparton fognak közlekedni, a Belvárosban trolleybusszal cserélik ki a villamost

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megírta, hogy *a Beszkárt sürgősen hozzálát beruházó programjának megállapításához.* Az igazgatóság még nem tárgyalta a tervezetet. Eredetileg úgy tervezték, hogy már a héten tanácskoznak, de *az Eucharisztikus Kongresszus miatt a megbeszélések halasztást szenvedtek.* Időközben különböző hírek kerültek nyilvánosságra, amelyek szerint *40 milliós program összeállításáról van szó.* Érdeklődésünkre azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a *régebbi terveket ismertették, amelyeken azonban valószínűleg nagyobb változások nem lesznek.*

Az üzempolitikai bizottság megbeszélésein

a Beszkárt vezetősége nagyon sok olyan tervvel lépett elő, amelyek feltétlenül bent lesznek a beruházó programban is.

Nemcsak az üzempolitikai bizottság szakértői, hanem maga *Perczel* György dr. vezérigazgató is felvilágosítást adott a bizottsági tagoknak és ezekből a magyarázatokból *megfelelő módon kiemelkedik a beruházási program lényege.*

Voltak éles hangok is, *különösen az ellenzék vezérszónoka úgy állította be a helyzetet, hogy a Beszkárt műszaki szempontból olyan állapotban van, ami tovább nem tartható fenn.* Véleménye szerint lehetetlenség az, hogy a Beszkárt olyan nagy összegeket legyen kénytelen befizetni a főváros pénztárába.

Perczel György vezérigazgató kifejtette, hogy *a kritika túlzott.* Soha nem tett olyan kijelentést, hogy a Beszkárt műszaki szempontból a jelenlegi állapotban nem tartható fenn, csak az a véleménye, hogy

a Beszkárt műszaki szempontból nem korszerű és nem hasonlítható össze azokkal a külföldi nagy városi üzemekkel, ahol megfelelő pénz áll rendelkezésre és ebből újításokra, új kocsikra és új járművekre hatalmas összegeket tudnak áldozni.

Az újítási alapokat is dotálják, még pedig a szanálás során a kormányhatóság által előírt mértékben négy százalékkal, az autobuszoknál pedig tíz százalékkal. A Beszkárt minden előkészületet megtett a beruházó program elkészítésére. Kidolgozta a gyorsvasút kérdését, sőt a főművek egyesítését is. *Ezeket a nagy problémákat illetőleg azonban a városfejlesztési terv végleges formájának hiányában még nem tudtak állást foglalni.* A városfejlesztési bizottság most már ezekkel az ügyekkel is alaposan foglalkozott és így *a jövő szempontjából tiszta helyzetet teremtett.*

Százmillió pengőt adott a Bszkrt a fővárosnak

A vezérigazgató nem válaszolt arra a kérdésre, hogy *eddig a Beszkárt mennyivel járult hozzá a főváros háztartásához.* Ezt a kérdést különösen a szocialisták firtatták és *Millok* Sándor saját felelősségére el is készítette az összeállítást.

Amióta a Beszkárt a fővárosé, területhasználati díj fejében 1935-ig 14 millió pengőt, rendkívüli területhasználati díj fejében 15 millió pengőt, közlekedési adó címén 58 millió pengőt, osztalék címén másfélmillió pengőt, összesen tehát 84.5 millió pengőt fizetett. Ez az összeg 1937-ig valamivel túlhaladta a százmillió pengőt.

A szocialisták azt követelik, hogy *a főváros ne kérjen ilyen sokat közlekedési vállalatától, hanem az összegeknek egy részét fordítsák üzemfejlesztési célokra.*

Az üzempolitikai bizottság részletekről még nem döntött, de az az általános felfogás, hogy

a főváros nem mondhat le azokról a jövedelmekről, amelyeket eddig a Beszkárttól kapott és továbbra is körülbelül évi hétmillió pengőt fizet

majd be a Beszkárt a főváros pénztárába.

A Beszkrt nagyszabású tervei

Perczel György vezérigazgató a legnagyobb őszinteséggel tárta fel a Beszkárt helyzetét és a jövő programját is vázolta. A Beszkárt a mai berendezésekkel valóban *nem áll a kor színvonalán.* Ez elsősorban a járműparkjára vonatkozik, amely *ósdi és nagyrészben 25—30 esztendős kocsikból áll.* Magától értetődik, hogy a forgalom azóta nagyot fejlődött és a *Beszkárt mai kocsitipusai nem felelnek meg a mostani követelményeknek.* Ezekkel a kocsikkal megfelelő gyors és korszerű forgalmat sem kisszakasszal, sem anélkül lebonyolítani nem lehet.

A reorganizálás műszaki szempontból most már elkerülhetetlen.

Ezért tett a Beszkárt javaslatot *a régi kocsiknak modernizálására.* A menetsebességet a motorok kicserélése utján és bizonyos kocsiszerelvényeken elvégzendő változásokkal kívánja fokozni és a mai követelményeknek megfelelővé tenni. Sokat kísérleteztek és sokat is tettek ebben az irányban, de be kell látni azt, hogy *olyan korszerű közlekedést, amelyet a külföldi nagyvárosokban látunk, ilyen apró átalakításokkal elérni nem lehet.* Ezért láttak hozzá a nagy beruházó program kidolgozásához.

A nagy programba beletartozik a racionalizálásnak bizonyos nagyobb befektetésekkel végrehajtandó további folytatása.

Az egészen nagy befektetéseket igénylő racionalizálási intézkedéseket, mint például *a főműhelyek egyesítését,* éppen az anyagi eszközök hiányában a *közeljövőben megvalósítandó tervek közé nem vették fel.* Egyelőre az egészen szükebb program kidolgozására szorítkoztak és ezekkel kapcsolatos a tarifareform ügye is.

A tarifát a város lakosságának kereseti viszonyaitól függetleníteni nem lehet.

Nem mellékes kérdés az, hogy a lakosság mennyit tud áldozni a közlekedésre és szerepet játszik még egy momentum: *a fizetési hajlandóság kérdése is.* Ez a Beszkárt vezetőségének határozott véleménye. Az új tarifát a régitől teljesen függetleníteni nem lehet, mert különben *a publikum a változást élénken érzi és arra erősen reagál.* Annyi kétségtelen, hogy

a tarifának a Beszkárt szükségletét fedeznie kell, illetve a tarifának az összes kiadásokra fedezetet kell nyujtani, tehát a beruházásokat úgy kell elkészíteni, hogy a tarifából lehessen a törlesztést fedezni.

Perczel vezérigazgató azután nagy általánosságban beszélt csak a beruházásokról, amelyeknek kereteit mi már ismertettük és *a részletkérdések megbeszélése csak a jövő héten történik meg.*

Hogyan és mennyire lehet fokozni az utazási sebességet?

Nagyon érdekes volt a szakértőknek az a felfogása, hogy *a kényelmes utazás alatt nem csupán azt kell érteni, hogy a kocsiban jól üljön az utas, hanem az a lényeg, hogy minél gyorsabban és minél kényelmesebben lehessen két távolságot a rendelkezésre álló közlekedési eszközzel összekapcsolni.*

Hoór-Tempis Móric szakértő a leghatározottabban kijelentette, hogy *11 és 14 kilométer óránkénti utazási sebesség akkora kiterjedésű városban, mint Budapest, nem felel meg.*

A Beszkárt részéről ezzel a kérdéssel alaposan foglalkoztak. Nem lehet a gyorsaságot túlzottan fokozni, mert különben zavarok lesznek. *Ha mellékutcákból kijönnek a villamosok, úgy erősen lassítani kell.* A másik zavaró ok a rendőri lámpák kérdése. Itt bizonyos javulást lehet majd keresztülvinni, ha egyes gócpontokon a kocsiknak indulásra való készenlétét a rendőr ellenőrizheti. Ez a rendszer eddig egyedül csak a körúton van meg. A rendőrség eléggé előzékeny ugyan, de ezt még ki kell mélyíteni.

A Beszkártnak az a felfogása, hogy a mai 14 kilométeres utazási sebességről 16—16.5 kilométeres utazási sebességig lehet eljutni.

Példák erre a német városok. Berlinben 16, egyes német városokban 16.5, különleges esetekben 17, sőt egyes helyeken 19 kilométer sebesség is tapasztalható. *Budapesten az utazási sebességnek ilyen emelkedését külső okok is akadályozzák,* így a pályafekvés, valamint a motorok és a fékek ki nem elégítő volta. Ezeken az akadályokon igyekeznek segíteni a sineknek középre való helyezésével és más technikai újításokkal.

Akadályozza a forgalmat, hogy a kisszakaszhatárokon nagy torlódások vannak. Egyetlen egy statisztikai adat élesen megvilágítja a helyzetet. *Budapesten 1100 megállóhelyet létesítettek és az utazási időből a megállóhelyeken való tartózkodásra 16 százalék esik.* 200 kisszakasz-határ van és ezeken a helyeken voltak a nagyobb torlódások, bár az utóbbi időben ezeken a pontokon *már lényegesen jobb a helyzet és így a menetsebesség önmagától is emelkedik.*

Érdekes technikai újítások

Technikai berendezésekkel már régen igyekeznek segíteni a bajokon. Majdnem minden szakértő *a milánói példát hozta fel,* ahol a közlekedést kitünően megoldották. Igaz, hogy az olaszok nagy áldozatokat hoztak. *A milánói kocsipark mintaszerű és igazán a maximumát produkálja annak, amit a közúti vasúti kocsiktól követelni lehet,* de amikor Milánó városa azt látta, hogy egyes útvonalak és terek a kocsiknak forgalombahozása tekintetében akadályként jelentkeztek, *a vonalakat egyik vonalról a másikra helyezték át, sőt egész házblokk-szakaszokat lebontottak csak azért, hogy a közlekedést megjavíthassák.* Ilyen városszabályozási újításokat mi nehezen vihetünk keresztül.

A Beszkárt már kísérletezett *új tipusú kocsik beállításával. Urbanovich* Zoltán szakértő erős kritika alá vette ezeket a kocsikat és megállapította, hogy

a középbejáratú új kocsik nem jól sikerültek.

Túlságosan súlyosak és nem oldják meg helyesen a kocsin belüli közlekedést, valamint a gyors leszállás problémáját. *Egyes vonalakon egészen új rendszerű kocsikat kellene beállítani,* ezeket a régebbi kocsikat pedig *a külterületeken lehetne használni.* A kocsik hosszüléseit teljesen kiküszöbölné és ebben az esetben *csak páholyszerű oldalülések maradnának meg.* Ezzel az újítással megszünne az a lehetetlen állapot, hogy *a kocsikban 60—70 centiméteres keskeny sáv szolgálna arra, hogy ott az utasok ki- és bejárjanak.* A kalauz és az ellenőr ilyen szük helyen nem tudja elvégezni a dolgát, mert *a kis területnek nagyrészét utasok foglalják el.*

Nagyon érdekes volt *Perczel* György vezérigazgató előadása az utazás kényelmessé tételéről. A Beszkárt, mint mondotta, új kocsitipussal kísérletezik, úgy, hogy *két régi kocsit összekapcsol.* Ezekben a kocsikban már csak keresztülések vannak. *Nürnbergben* megnézték a *Reichsparteitag* kocsikat is, amelyek nagy tömegek lebonyolítására alkalmasak. Ezekben csak egyes keresztülések vannak, nincsenek páholyok, de *sok az állóhely* és így sokkal több utas fér el a kocsikban.

A Beszkárt elejtette azt a régi tervét, hogy minden régi kocsiba új gyorsmotorokat helyez be, mert *a számítások azt mutatták, hogy ez a reform költséges volna és emellett sok fontos, megoldásra váró kérdést nem intézne el.*

Csak azokat a kocsikat szerelik fel gyorsmotorokkal, amelyeknek belső szerkezetét, így a perronokat is olyan módon lehet átalakítani,

hogy a fel- és a leszállás, vagyis az utasközönség kicserélése gyorsan megoldható legyen.

Perczel vezérigazgató tanulmányozta a *bruxellesi villamosforgalmat* is, ami azért volt fontos, mert ennek *a városnak körülbelül ugyanolyan villamos gondjai vannak, mint Budapestnek.* 270 kocsit alakítottak át a belga fővárosban oly módon, hogy *a perronokat meghosszabbitották és azokon egy ajtó helyet két ajtót alkalmaztak.* A bruxellesi kocsik mintájára *nálunk is sok kocsinál meg lehet oldani a változtatást.*

A Beszkárt vezetése körül nem volt hiba, az ok, amely miatt nincs ma Budapestnek olyan közlekedése, aminőt a polgármester szeretne, abban keresendő, hogy *a Beszkárt csupán a régi átvett kocsiparkot rekonstruálta.* A rekonstrukció nem pótolhatja az ujítást. A kocsik kifogástalanul jártak, de *a technikai haladás és a korszerű közlekedés követelményeinek már kevésbbé feleltek meg.* Mivel olyan ujítási alapot nem lehet teremteni, amelyből teljesen át lehet formálni a mai közlekedést, *eddig csak az évi költségvetés terhére lehetett gondoskodni arról, hogy a régi kocsiparkot folyamatosan korszerű, új járművekkel pótolják.* A polgármester ezt a régi megoldást nem helyesli és ezért gondolt arra, hogy *beruházó kölcsönnel siet a Beszkárt segítségére.*

Az új, modern kocsitipust először majd egy vonalon vezetik be. Arra gondolnak, hogy a Dunaparton állítják be az új kocsikat.

Tizenöt egészen modern kocsit szereznének be, amelyeken le tudnák bonyolítani ennek a vonalnak a forgalmát. Ez az útvonal volna az első próba, amelynek révén kellő tapasztalatokat gyüjtenének a menetsebesség és a kiszolgáló személyzet csökkentése tekintetében és azt is kitapasztalhatnák, hogy *az új kocsiknak milyen vonzó hatása volna a publikumra.*

A másik próba az volna, hogy

egy villamosvasúti vonalat trolleybusszal cserélnének ki. A belvárosi vonalat szemelték ki erre a célra, mert itt a sinek gátolják a közlekedést.

Ennek a kérdésnek azonban nehézségei is vannak. Ha a trolleybuszt úgy fogják fel, mint autobuszpótlékot, akkor magasabb autobusz-tarifát kell bevezetni, ha azonban a villamost pótolják a trolleybusszal, akkor *nem lehet magasabb tarifát számitani, mint a villamosnál, holott a trolleybusznak nagyobb a költsége, mint a villamos vasútnak.*

Ezek azok a szempontok, amelyek szerint a Beszkárt régi beruházási programját most kikorrigálják.

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-780

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A Fővárosi Hirlap
szerkesztősége — kiadóhivatala
és
Dacsó Emil főszerkesztő
uj helyiségbe
VI., Andrássy-út 77.
szám alá költözött.
Telefon változatlan: 11—37—15.

OLVASÓINKHOZ!

A Fővárosi Hirlap legközelebbi száma — tekintettel a pünkösdi nyomdaszünetre és a többi várospolitikai hetilapokkal történt megállapodásra — június 15-én fog megjelenni. — Ezt követőleg lapunk ismét hetenként, minden kedden este a szokott időben jelenik meg.

Fővárosi Hirlap
szerkesztősége.

Farkas Ákos tanácsnok Hajdudorog díszpolgára. Hajdudorog képviselőtestülete dr. dorogi *Farkas* Ákos tanácsnokot, a főváros elnöki ügyosztályának vezetőjét díszpolgárává választotta.

A BSzKRT 116 középiskolás és diplomás altisztje tisztviselő létszámba kerül. A BSzKRT igazgatósága *Verebély* Jenő elnöklésével tartott igazgatósági ülésén *Perczel* György vezérigazgató több szociális rendelkezésről tett előterjesztést, melyek *Szendy* Károly polgármester nemes intencióinak megfelelően kerülnek megvalósításra. Az egyik fontos intézkedés az A. és B.-kategóriák közötti státusrendezés. A B.-kategóriában, ahova kalauzok és kocsivezetők tartoznak, sok középiskolás és diplomás alkalmazott van beosztva. Ezeknek nagy részét most tisztviselőkké minősítik át, amennyiben a státusrendezés lehetővé teszi, hogy *116 alkalmazott fokozatosan átkerüljön a tisztviselői létszámba.* A másik újítás a *családvédelmi rendelkezés*, amelynek értelmében az alkalmazottak közül a háromgyermekes családapák havi 5 pengő, a négygyermekesek havi 15, az ötgyermekesek havi 25 pengő pótlékot kapnak. Mindezek az intézkedések az *Autobuszüzemre* és a *Hév-re* is vonatkoznak.

A Fényes Nagycirkusz örömmel jelenti:
Megérkezett a világhírű és utolérhetetlen
Rivels-család.
POLO, RENEÉ RIVELS
a tíz csodagyermek, elefántokkal, lovakkal, majmokkal és 120 titokzatos ládával. Fellépnek teljesen új műsorukkal egy pompás pazar cirkusz-revűben.
Rivelsék a majomszigeten
Egy bolondos család izgalmas, mulatságos, látványos társasutazása hajón 18 képben. A hajót vezeti:
Hacsek és Sajó

Ecker
Szaküzlet • VIII., Vas-u. 12.
Takarékirónjaink elsőranguak
VIGYÁZAT! BIZALMI CIKK!

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője, Magyarország aranykoszorús mestere.

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • IRÓMÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fiókház: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Kiosztották a B. S. E. nagysikerű fényképkiállításának díjait

Az Eucharisztikus Kongresszus mozgalmas napjainak egyik vonzó látványossága volt a *Budapesti Sport Egyesület fotó-szakosztályának jubiláris fényképkiállítása*, amely állandóan nagy tömegeket csábított a Károlyi-palota pompásan átépített termeibe, ahol egyidőben nyílt meg a fővárosi levéltár, könyvtár és múzeum rendezésében az *1838-as árvíz századik évfordulójának emlékkiállítása is.*

Ünnepies külsőségek között történt a megnyitás, amelyen, az előkelő, nagy közönség élén megjelent dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester, a B. S. E. elnöke is. A főváros vezetőit és a megjelent előkelőségeket *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, a B. S. E. ügyvezető elnöke üdvözölte. *Szendy* Károly polgármester válaszában meleg elismeréssel méltatta a kiállítás sikerét, valamint a főváros tisztviselőinek törekvését, amellyel azt dokumentálják, hogy fáradtságos napi munkájuk mellett léleknemesítő, művészi foglalatosságot is üznek. Dicsérettel emlékezett meg a polgármester az 1838-as árvíz emlékkiállításának gazdag anyagáról is.

A B. S. E. jubiláris fényképkiállításának sok értékét és látványosságát szaporították a *Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala* fotópályázatán díjazott fényképek és a *Segítőalap* fényképpályázatán díjat nyert pompás felvételek.

Szakemberek, a nagyközönség és az idegenek tömegei állandóan látogatják a nagyszerű kiállítást, amelynek megszervezéséért elismerés illeti meg dr. *Havlin* Károly főjegyző, ügyvezető alelnököt, a buzgó és eredményes munkát végző *Reminiczky* Lajos tanácsjegyzőt, a fotó-szakosztály főtitkárát, valamint *Simonffy* János tanárt, *Schuszter* Ferenc főmérnököt, dr. *Pénzes* József árvaszéki főjegyzőt, *Gubay* Ferenc számvevőségi tisztet, *Dulovich* Jenő tanárt és *Buicz* Béla számtisztet.

A fotokiállítás szép és gazdag anyaga nagy munkát adott a *zsürinek*, amelynek tagjai voltak: *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, elnök, dr. *Pacher* Béla tanácsjegyző és dr. *Kunszt* János, a Gellértgyógyfürdő orvosa. Nem kerültek a zsüri elbírálása alá, mint versenyen kívüli kiállítók pompás felvételeikkel: *Szendy* Károly polgármester, dr. dorogi *Farkas* Ákos, dr. *Felkay* Ferenc, dr. *Goszleth* Ernő és *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokok. A zsüri ítélete alapján

I. díjat nyertek: Bor Dezső, Buzay Béla, Dulovich Jenő, Gabnay Ferenc, dr. Hahn Sándor, dr. Havlin Károly, dr. Pénzes József, Reminiczky Lajos, Simonffy János, Schuszter Ferenc, dr. Vecseklőy József, dr. Wohl György, Zaitz László, dr. Zubriczky Sándor.

II. díjat nyertek: Bartsch Vilmos, Borsos Ferenc, Bressey L. E., dr. Csanády Gusztáv, dr. dorogi Farkas Ákosné, D. Isoz Emil, dr. Kazinczy Gábor, Kozák Lajos, Liber Endre, Makkos Hettyey Pál, Mihálka Ernő, Ray István, dr. Romszauer Richárd, dr. Seregély Emma, Simonffy Szilárd, Székelyi Ádám dr., Szentmiklósy József, Zimányi János.

III. díjat nyertek: dr. Almássy Antal, Bajmóczy Kamilló, Bulányi Szilárd, dr. Barcsay Józsefné, Dulácska Jenő, Farkas Dénes, Füleki Kovács Gyula, dr. Glötzer Lászlóné, Horváth Béla, Hoszkensz József, Kasztner Jenő, Kurucz Vilmosné, dr. Kovács Ákos, Lénárd Ernő, dr. Nyers László, dr. Rosta Jánosné, D'Ouvenou Lóránd, dr. Sima István, dr. Szávoszt Tamás, dr. Szentiványi László, dr. Szentmiklósy Józsefné, dr. Szepesheliyi István, Széll Rózsa, dr. Uhl Gyula, Wunderlich Antal, Zajtai Ferenc.

A hősi halottak emlékének ünneplése. Vasárnap délelőtt a világháborúban elesett hősök emlékének hódolt a *székesfőváros törvényhatósága és közönsége* a rákoskereszturi temető *hősi emlékműve* előtt. Megjelent az ünnepségen *József kir. herceg*, *Mikecz* igazságügyminiszter, *Radvánszky* Albert báró, a felsőház, *Putnoky* Móric, a képviselőház, vitéz nagybaczoni *Nagy* Vilmos altábornagy a honvédség, *Szendy* Károly polgármester és *Salamon* Géza tanácsnok a székesfőváros és vitéz *Barta* László ny. tábornok a Vitézi Rend képviseletében. A kormányzót vitéz *Sónyi* Hugó gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka képviselte, aki tisztiküldöttség élén jelent meg. *Salamon* tanácsnok tette le a főváros koszorúját a hősi emlékműre. Az emlékművet ezután a kormány, az országgyülés két háza, a honvédség, a HONSz, a Frontharcos Szövetség, a MANSz és a cserkészek nevében is megkoszorúzták. A kegyeletes ünnepély befejezése után a honvédzenekar a Hiszekegyet adta elő.

A BSE jubiláris nemzetközi tenniszversenye. A *Budapest Sport Egyesület* fennállásának huszonötödik évfordulóját többek között nemzetközi tenniszverseny rendezésével is megünnepli. Május 30-tól június 6-ig folyik a tennisz sok kiválóságának részvételével a jubiláris verseny, amelynek védnökei: dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester, tiszteletbeli elnökei: dr. *Lamotte* Károly alpolgármester, a BSE elnöke és dr. *Schuler* Dezső alpolgármester, a BSE tb. elnöke, *Kovácsházy* Vilmos, dr. *Farkas* Ákos, dr. *Salamon* Géza és dr. *Felkay* Ferenc tanácsnokok, a BSE társelnökei. A versenybizottság és a rendezés élén dr. *Gallner* Ferenc főjegyző, a BSE társelnöke, a tennisz-szakosztály elnöke és *Leitgib* János egyesületi főtitkár áll.

Tizennégyezer szeretetcsomagot osztottak szét a kerületi elöljárók. Magyarország nagyasszonyának, a kormányzó feleségének kezdeményezésére április 1-én indított gyüjtés során befolyt adományokból a kerületi elöljárók május 20-án és 21-én *14.000 darab élelmiszercsomagot osztottak szét* az általuk nyilvántartott inséges családok között. Minden csomagban 3 kg liszt, 1 kg cukor, 1 kg rizs és 1 kg zsir volt. 10.000 nagyobb család a csomag mellé még 1 kg kolbászt is kapott.

Idegenforgalmi fényképpályázat. Budapest Székesfőváros polgármestere 1938. évben ismét idegenforgalmi fényképpályázatot hirdet, amelyen bárki részt vehet. A felvételek tárgya Budapest forgalma, fürdőélete, müemlékei, az Eucharisztikus és Szent István évi ünnepségek és kiállítások, sportesemények, továbbá vidéki tájak, városok, népélet, népszokások, népviseletek stb. Csak teljesen új, még sehol sem közölt, vagy kiállított fényképekkel lehet pályázni. A képeknek kinyomtatásra alkalmasnak kell lenniök. Minden pályázónak legalább öt különböző felvételt kell jelige alatt beküldeni. A pályázatokat a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalához (Budapest, V., Deák Ferenc-u. 2.) kell 1938. szeptember 30-ig beküldeni. Tíz százpengős és húsz ötvenpengős pályadíj kerül kiosztásra, ezenkívül a Székesfőváros a pályadíjat nem nyert képek közül nagyobbszámú fényképet egyenként 15 pengős vételáron fog megvásárolni. A díjnyertes és megvásárolt képekből a Székesfőváros kiállítást rendez.

Halálozás. *Halász* Sámuel ny. elemi iskolai igazgató 79 éves korában Egerben meghalt. Temetése a város polgárságának nagy részvéte mellett ment végbe. Az elhúnytban *Halász* Ernő, a *Magyar Hirlap* politikai rovatvezetője édesapját gyászolja.

Június 3., 9. és 14-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Bérr Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

„IKARUS“
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. • Telefon: 134-144

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Föllner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII., FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Gazdasági Értesítő

Engedélyezte az iparügyi miniszter az Elektromos Művek gépesítését

A Hollerith-gép azonban még mindig a vámházban pihen

Az *Elektromos Művek* adminisztrációjának tervezett gépesítése elé, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, bizonyos akadályok gördültek, ezek sorában valutáris nehézségek is, amelyek miatt *a Hollerith-féle lyukkártya-rendszerű gépezet még mindig a vámházban hever* és a gép bérleti szerződése, amelynek feltétele a gép átvétele, még mindig nem lép életbe.

A gépesítés bevezetésébe beleszólt *az iparügyi miniszter is, aki az alkalmazottak szociális helyzetére vadó tekintettel a gépesítésre való áttérés ellen általában aggodalmakat táplál.* Ezen a ponton időközben előbbrejutott az Elektromos Művek racionalizálási terve, amennyiben, mint értesülünk,

az iparügyi miniszter a gépesítés bevezetését az Elektromos Műveknél engedélyezte.

A felső jóváhagyás ellenére azonban *a gépesítés még mindig késik*, aminek az oka az Elektromos Műveknél a megtartott próbák és más üzemek gépesítése körül kialakult gyakorlati tapasztalatok eredményében keresendő. Felmerült ugyanis az a jogos aggodalom, hogy

a Hollerith-féle gép esetleg nem tudja lebonyolítani azokat a komplikált és sokféleképpen variálódó számításokat, amelyeket az Elektromos Műveknél rendszeresített huszonhatféle tarifa igényel.

Ha egyszerűbb tarifális rendszer mellett meg is felel feladatának a gép, kérdéses, hogy a sokféle tarifa mellett adódó komplikációkkal meg tud-e birkózni és, ha megbirkózik is, vajjon *nem kerül-e többe a gépi munka, mint az emberi erő.*

A döntés ezért késik, mindamellett, hogy az akadályok lassan elhárulnak a Hollerith-gép bérlete elől.

Mikroszkóp alatt

Rendelet az áruházak ipari működéséről — Az áruhitelirodák megrendszabályozása — Akció az olcsó kiárusításra utaló üzletkülső ellen — Feltünő őrségváltás a Festékkereskedők egyesületében

Mint ismeretes, az ipari közigazgatás egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1936. évi VII. t.-c. 17. §-a felhatalmazást ad az iparügyi miniszternek, hogy az ipari munkának és kereskedelmi szakmának egy helyiségben folytatását eltilthatja. E felhatalmazás alapján *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter rendelet-tervezetet bocsátott ki, a divat-, valamint szövetkereskedés és szabóipar egy helyiségben való gyakorlásának eltiltása tárgyában. A tervezetet a miniszter megküldte többi közt az OMKE-nek is, amely most foglalkozik a kérdéssel és a leghatározottabban állást foglal az ellen, hogy **az áruházak mérték szerint való ruhakészítéssel is foglalkozzanak.**

*

Az utóbbi időben oly sűrűn hangzottak el panaszok a gyakran **húszszázalékos drágítással dolgozó áruhitelirodák** ellen, hogy most — értesülésünk szerint — felmerült a gondolat, hogy rendeletet bocsátanak ki és ezeket az irodákat felügyelet alá veszik. Mondani sem kell talán, hogy ez a megrendszabályozás elsősorban a tisztviselőtársadalom számára jelent előnyt, mert hiszen a fixfizetéses tisztviselőket környékezték meg elsősorban ezek az irodák.

*

A kamara zsürije minap tartott ülésén konkrét följelentésből kifolyólag kimondotta, hogy **tilos az olcsó kiárusításra utaló üzletkülső is.** Megállapította a zsüri, hogy már magában a nagyobb méretü, feltünő színösszetételü vászontáblák alkalmazása a vásárló közönségben azt a hitet keltheti, hogy a rendesnél olcsóbb alkalmi vásárlásra van kilátása. A konkrét üggyel kapcsolatban kimondotta a zsüri, hogy különösen cipőkirakatban, de más áruházakban sem szabad eltérni a szokásos kereskedelmi formáktól.

*

Most tartotta a Magyar Festékkereskedők Országos Egyesülete tisztújító közgyűlését, amelyen elnökké választották *Krayer* Gyulát, ügyvezető elnök lett *Ungár* E. Andor, társelnök pedig *Soltész* István és *Féniász* Elemér. Főtitkárrá választották *Dell Medico* Antalt, az egyesület ügyészévé pedig *Székely* Edét. Általános feltünést okozott, hogy az egyesület kibuktatta a tisztikarból eddigi elnökét: *Izsák* Józsefet. Ennek az a magyarázata, hogy Izsák József, aki az egyik legnagyobb magyar festékgyár tulajdonosa, detail-üzletekkel árasztotta el nem csupán a fővárost, de úgyszólván az ország valamennyi számottevő városát. Ily módon tehát **konkurrenciát okozott azoknak a kiskereskedőknek, akiknek forgalmából és velük való kereskedelmi összeköttetésből virágzott fel gyára.**

Baranyai Lipót a Nemzeti Bank új elnöke. Vitéz *Imrédy* Bélának miniszterelnökké történt kinevezése után a Nemzeti Bank elnöki székében *Baranyai* Lipót lett az utód. Ha tekintetbe vesszük, hogy *Imrédy* Béla egyrészt maga válogatta ki munkatársait, másrészt éppen *Baranyai* Lipót volt az új miniszterelnök első és legközvetlenebb munkatársa, akkor máris tisztában lehetünk azzal, hogy a Nemzeti Bank a személyi változás ellenére a jövőben is tovább folytatja azt a nemzeterősítő gazdasági politikát, amelyet *Imrédy* Béla indított útjára. Ennek a gazdasági politikának köszönhetjük végeredményben pénzügyi szuverénitásunkat, hosszú esztendők után az első deficitmentes költségvetést, megszaporított valutakészletünket, végül, de elsősorban azt a szilárd gazdasági alapot, amely módot nyujt arra, hogy a kormány megvalósíthassa a győri programban publikált egymilliárdos beruházást. *Baranyai* Lipót elnöki kinevezése a magyar gazdasági élet további szilárdságának egyik erős garanciája.

Álgyay-Hubert Pál és Kunder Antal államtitkári kinevezése. A kormányzó *Álgyay-Hubert* Pált és *Kunder* Antalt államtitkárrá nevezte ki. Ez a két kinevezés a magyar gazdasági élet legszélesebb köreiben keltett megnyugvást és örömet, mert hiszen a műszaki és a közgazdasági tudománynak a szó gyakorlati értelmében vett olyan két kiválósága jutott a kormányzói kinevezéssel elsőrangú vezető pozicióhoz, akik eddigi működésükkel méltán rászolgáltak a magasabb pozicióra. A *Fővárosi Hirlap* olvasóközönsége előtt nem kell külön bemutatni *Álgyay-Hubert* Pált, aki a Közmunkatanács alelnöki székében, majd a kereskedelmi minisztériumban elfoglalt állásában nagy tudással és kiváló rátermettséggel fejlesztette az ország fővárosát. Ugyanígy minden hozzáértő előtt ismert *Kunder* Antal, aki a Külkereskedelmi Hivatal elnöki székében mutatta be kiváló képességeit.

A csepeli posztógyár vezérigazgatója — Dischka Győző. A *Fővárosi Hirlap* értesülése szerint a Kereskedelmi Bank érdekköréhez tartozó *Csepeli Posztógyár* élére vezérigazgatói minőségben a legrövidebb időn belül *Dischka* Győző kerül, aki eddig, mint reszort-igazgató müködött ebben a nagy üzemben. *Dischka* Győző tudvalevően egyike a legkiválóbb textilszakembereknek, aki igen előkelő szerepet visz a Magyar Textilgyárosok Egyesületében is.

Új tőzsdetanácsosok. Minap tartott közgyülésen a Budapesti Áru- és Értéktőzsde tőzsdetanácsossá választotta *Quandt* Richárdot, a Magyar Nemzeti Bank igazgatóját, vitéz *Bornemisza* Félixet, a budapesti Szabadkikötő vezérigazgatóját, vitéz *Csepreghy* Jenő ny. huszárezredest, báró *Herczog* Andrást és *Manovil* Alfréd bankárt.

A főváros és a Magyar Aszfalt telekcseréje. A főváros nagy erővel akarja folytatni kislakásépítő tevékenységét azzal a programmal, hogy a kislakások egyrészét a perifériákon, másrészét azonban a belső területeken építi fel. Bár a fővárosnak sok ingatlana van, a belső területeken nem rendelkezik kislakások építésére alkalmas telkekkel. Erre a célra alkalmas *a Magyar Aszfalt R. T.-nak az Orczy-út 30/34. sz. alatt levő telke* és ezért felvetődött az a gondolat, hogy a főváros a telket *megvásárolja*, vagy esetleg *telekcsere* útján veszi birtokába. A főváros és a *Magyar Aszfalt Rt.* között tárgyalások kezdődtek, amelyek eredményre vezettek. A Magyar Aszfalt úgy az Orczy-úti gyártelepét, mint a Kőbányai-úton levő gyárüzemét megszünteti. A két megszünő gyártelep helyett *hatalmas aszfaltgyárat fog létesíteni a vállalat a fővárostól cserébe kapott telken*, amely a Gubacsi-út és a Mester-utca között terül el. A Magyar Aszfalt Rt. Orczy-úti 2200 négyszögöles ingatlanát *270.000 pengőre értékelték* a tárgyalások során. Ezzel szemben a főváros által cserébe adott Gubacsi-úti telekkomplexum, amely 6000 négyszögöl, csak 185.000 pengő értéket reprezentál. A 85.000 pengős értékkülönbözetet a főváros készpénzben egyenlíti ki. *Koltay* Mátyás, a Magyar Aszfalt vezérigazgatója, ezzel a telekcserével amellett, hogy a főváros érdekeit szolgálja, új fejlődési lehetőséget biztosít a Magyar Aszfalt gyártelepe számára, amely jelenlegi erős foglalkoztatása mellett mind szükebbnek bizonyul.

Anglia a magyar műipar és házlipar legfőbb piaca. Az *Országos Magyar Iparművészeti Társulat* most tette közzé az 1938. év első negyedében kifejtett működéséről szóló jelentését, amely érdekes adatokkal illusztrálja a magyar iparművészet, műipar és háziipar helyzetét. Nagy érdeklődésre tarthat számot a jelentésnek az exportra vonatkozó része, amely kimutatja, hogy *a háziipari és iparművészeti exportunk ebben a negyedévben 1,942.000 pengő volt*, ami ugyan 4.8 százalékkal kevesebb a mult év ugyanezen időszakában elért eredménynél, azonban a magyar ipari export általános, körülbelül 25 százalékot kitevő visszaesésével szemben azt mutatja, hogy *a magyar háziipari és iparművészeti export szilárd alapokra van fektetve*, amely kevésbé van kitéve a konjunktúra hullámzásainak. *A legnagyobb exportpiac Anglia maradt, amely egész kivitelünknek 40 százalékát vette fel.* Szépen fejlődött a *német, hollandi* és *svéd* export, de *visszafejlődött az amerikai export.*

A Fonciére biztosító új bérpalotát épít. A *Fonciére általános biztosító intézet* Erzsébet-tér 4. szám alatt, 240 négyszögöles telkén, új, modern, hatemeletes bérpalotát épít. Az új bérház egyik kiemelkedő épülete lesz a közmunkatanács elgondolása szerint újjáépítendő Erzsébet-térnek. Követendő példát mutat a Fonciére-biztosító azzal, hogy ma, amidőn a kormányzati program szerint is a vállalkozás és a munkaalkalmak teremtése fokozott kötelessége a tőkének, nem meglévő épületet vásárol, hanem új ház építését határozta el.

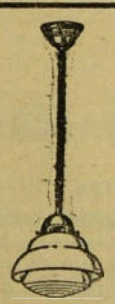
A kamarai évkönyv. A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* most hozta nyilvánosságra évi jelentését a kereskedelem és az ipar 1937. évi helyzetéről. Ez a jelentés, — mint minden esztendőben, — ezidén is általános részében rövid áttekintést nyujt azokról az alapvető tényezőkről, amelynek az ország kereskedelmi és ipari életét döntő módon szokták befolyásolni: így a konjunkturális helyzetről, természről és a mezőgazdaság vásárlóképességéről, majd pedig annak gazdaságpolitikai irányításáról. Figyelemreméltó a jelentés speciális része, amely az ipari és üzleti élet köréből nyert közvetlen és megbízható értesülések alapján vázolja az egyes termelési ágak fejlődését az elmult esztendőben. A gazdag és terjedelmes kötet 4 pengőért a Grill-féle könyvkereskedésben kapható.

Lohász János
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfiltfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

KOVÁCS JÁNOS
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 33.
Telefon: 293—996 és 298—126.
Üvegcsiszolás, tükörgyártás és autóüvegezés.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

KH 200-as
Átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH „Worklight"
munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

A Georgia közgyűlési beszámolója. A *Mezőgazdasági Ipar Rt.* közgyülése, úgy mint az elmúlt évben, *1.25 P osztalék kifizetését határozta el.* A szelvények május 31-étől kezdődőleg a társaság pénztáránál és a *Magyar Általános Hitelbank* főintézeténél kerülnek beváltásra. A közgyülés elé terjesztett igazgatósági jelentése szerint *a kaposvári és mezőhegyesi cukorgyárak tizenháromezer vagon cukorrépát dolgoztak fel.* Az érdekköréhez tartozó vállalatok, nevezetesen az *Alföldi Cukorgyár rt.*, a *Bácskai Cukorgyár rt.*, a *Csongrádmegyei Cukorgyár rt.*, a *Phylaxia Szérumtermelő rt.* és a *Stummer Károly cukorgyárak rt.* eredménye *eléggé kedvezően alakult.*

A „Nagybátony-Ujlaki" Egyesült Iparművek Rt. május 23-án tartott közgyülése jóváhagyta az 1937. évi zárszámadásokat, melyek szerint az értékcsökkenési tartalékalapnak 350.000 pengővel való javadalmazása után a tiszta nyereség 586.578.32 pengő. Ebből az összegből *részvényenként 1.75 pengő osztalékot ad, amely az Angol-Magyar Bank Rt. főpénztáránál kerül kifizetésre.* Az igazgatóság új tagjának *Radvánszky* Albert báró m. kir. titkos tanácsost, a felsőház alelnökét választotta, akit a közgyülést követő igazgatósági ülés alelnökké választott meg.

Két és fél pengő osztalékot fizet az Urikányi. *Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság* igazgatósága a folyó évi június hó 10-re összehívott közgyülésének javasolni fogja, hogy az 1936. üzletévről áthozott 604.435.16 pengő nyereségelővitel, valamint az 1937. üzletévben elért 663.926.51 pengő nyereség alapján rendelkezésre álló összesen 1,268.361.67 pengőből *részvényenként 2.50 P osztalék* kifizetését határozza el.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása. Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913. és 130—88.3

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ● Telefon: 111—665.

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-967.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Róbert Károly-körúti és a Mexikói-uti **fögyüjtőcsatorna építésére** pályázni lehet június 7-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon (II. em. 284).

A sertésközvágóhidi nagyvágócsarnok átalakításával kapcsolatosan szükséges **gyorsszuróberendezés szállítására** pályázni lehet június 10-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

Beérkezett ajánlatok

A fővárosi segítőalap **székházépitési munkáira** pályáztak: Teleki László 280.094, Barcsay Lajos 214.224, Kalmár Károly 225.901, Hollós Ferenc 225.901, Glock Imre 231.335, Radó Sándor 235.313, Wihart Ferenc 238.277, Opus Rt. 238.556, Nagy Testvérek 241.196, Zilahi Balogh Gyula 244.961, Papp József 245.084 pengővel.

A szépilonai forgalmitelepi áramátalakító **épitési munkára** pályáztak: Kalmár Károly 131.428, Quittner Jenő 133.364, Sorg Antal 134.918, Lovász Sándor 139.061, Gorondy Lajos 144.187, May Imre 146.895; a **földmunkára:** Chabala és Borhidy 57.781, Wührl Géza 3965, Rácz Ferenc 64.146, Juhász István 65.449, Fekete Gyula 70.120, Molnár István 82.096, Zumpft István 6381; a **tetőfedőmunkára:** Grozit Rt. 3133, Wittmann Lajos 4396; a **burkolómunkára:** Schuszter András 5400, Mérei Ernő 5426, Strasser Géza 5636; **a bádogos- és vizvezetéki munkára:** Hannauer István 1191 és 2021, Kardos Lipót 1328 és 1881, Oláh József 1416 és 1979, Stern József 1595 és 1903, Petik János 1658, Gruber Lajos 1688 és 2288; a **vasmunkára:** Skolkay Mátyás 33.980, Galambos Ernő 7700 pengővel.

A Knezits-u. Högyes-u. és Bakáts-tér közötti szakaszának **aszfaltozási munkájára** pályáztak: The Neuchatel 6662, Bitumen Utépítő 6645, Utépítő és Aszfalt váll. 6895, Magyar Asphalt 7240, Neophalt 7375, Helvey Tivadar 4025, Bitumen Utépítő Rt.

A Róbert Károly-körúti főgyüjtőcsatorna építéséhez szükséges **saválló téglák szállítására** pályáztak: Kerámiagyár 141.424, Drasche 141.376 pengővel; ugyanitt **mészszegény pillértéglák szállítására** pályáztak: Magyar Kerámiagyár 171.891, Nagybátony-Ujlaki 125.649, Kőszénbánya és Téglagyár 153.934 pengővel.

22.000 q zuzottkő szállítására pályáztak: Szobi kőbánya, Inóczi Kőbánya, Weinckheim József, Román János, Somoskői bazaltbánya.

15.000 kg. tisztitórongy szállítására pályáztak: Figyelmessy Lajos 10.800, Tisztitórongy kft. 14.100, Liebermann 10.500, Gross Textilhulladékfeldolgozó 4400, Bunzel és Biach 10.875, Engel 11.460 pengővel.

Versenytárgyalási megbizások

A Gázművek részére szükséges **Neon-berendezés** szállítására a Barta Károly cég kapott megbizást 4550 pengő értékben; ugyanitt gázcsövek szállítására kapott megbizást a Weiss Manfréd Művek 32.173 pengőért; ugyanitt **különböző vasanyagok szállítására** kaptak megbizást a Fémáru-, Fegyver- és Géppgyár 274.428, Krolupper József 68.698, MAVAG 1490 pengőért; ugyanitt **légoltalmi eszközök szállítását** kapták: Légoltalmi kft. 2090, IGÉVÉ Ipari és Gázvédőeszközök kft. 4805 és Schubauer Ferenc 1198 pengő értékben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

FUCHS ALBERT
épület-, asztalos- és keményfakereskedő
Telefon: 1-412-37 Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 42.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Telefon: 148-268. Budapest, X., Cserkesz-u. 23/a. Városi raktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

LEDNICZKY VEJE **HÓDOS ANDOR** TELEFON 1-399-36
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114—644.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerü nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vesérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —✱— TELEFON: 293-631.

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron gyártás és javítás amerikai rendszerü edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1872. ✱ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 188-392

Tisztitórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztitórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

TOLNAI FERENC
Bpest székesfőv. gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fütés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ● Telefon: 386-650.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ósz-u. 14
Mozaiklapok, kútgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcziziós csavarok.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészitő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
JOBBÁGY- féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyöri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK: Ontött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.

TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépitő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépszíj.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 június 15. — 24. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Hódolat

Vitéz nagybányai Horthy Miklósnak, Magyarország főmagasságú kormányzójának, hetvenedik születésnapján az egész magyar nemzet mély hódolattal fordul a legnagyobb, a legelső magyar ember felé, aki a szétzüllöttség útjáról mentette meg nemzetét és egy lerombolt országból épített új, boldog országot. Ha volt a történelem során nemzet, amelyet egyetlen személy tökéletes egységbe forrasztott, akkor az a mai Magyarország, amely mélységes hódolattal köszönti férfiasságban, bölcsességben, emberi nemességben hatalmas államfőjét, aki most érkezett el életének egyik legszebb határkövéhez, hetvenedik születésnapjához. Ezen a napon a magyar nemzet büszkén tekint túl a határokon is, ahol mindenhol mélységes tisztelettel viseltetnek népek, nemzetek, államférfiak és államfők Magyarország kormányzója iránt. Aki még emlékezik arra az esős, borús novemberi napra, amikor fehér lován, hadai élén megjelent a nemzeti hadsereg fővezére a Gellért-szálló előtt, annak emlékeznie kell arra is, hogy milyen állapotban volt akkor ez az ország. Közel két évtized alatt Horthy Miklós bölcsessége, egyéni nagysága, fejedelmi akarata új országot teremtett itt a füstölgő romokon. Ezt tudjuk mi és hálás szívvel gondolunk az országépítő munkára, de tudja az egész világ is, amely a kormányzó úr kívánságára, ha némán is, de őszinte szívvel ünnepli Horthy Miklóst.

A nemzeti hadsereg bevonulásától Horthy Miklós hetvenedik születésnapjáig történelem játszódott le a magyar földön és ennek a történelemnek hőse, legendás alakja Magyarország kormányzója. Szétzüllött ország, lelkében megrázkódott nemzet, Trianon, nyomor, egyenetlenség és gyűlölködés volt ez a föld, amikor a fővezér megjelent azoknak a csapatoknak az élén, amelyből a ma már nemzeti büszkeséggé tökéletesedett magyar honvédség fejlődött ki. Horthy Miklós teremtő keze alatt megindult a munka, épült az ország, megnyugodtak a lelkek, megnemesedtek a magyar szívek, föléledt a testvéri szeretet, jog, törvény és igazság lett újra úrrá a magyar földön és a történelem sötét felhői is mintha oszladozni kezdenének és fénysugarak szöknének be azokon a réseken, amelyeket a magyar kultúrfölény, a magyar erő és a magyar tisztesség a trianoni börtön falain ütött.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója hetvenedik születésnapját üli. Ennél a kemény férfinál, ennél a diadalmas szervezetnél, ennél a nemes életnél a hetven esztendő nem az öregség küszöbe, hanem az emberi bölcsesség, a léleknemesség tökéletességének igazi időpontja. Magyarország kormányzója, aki visszaadta ennek a nemzetnek önbizalmát, hitét, nyugalmát, hetvenedik születésnapján érezni fogja, hogy minden magyar ember szívében a hála tüze lobog, minden magyar szemben a szeretet fénye villan. Országlásának ideje alatt nem maradt el egy nap, amellyel ne fogadta volna be a nemzet mélyebben és mélyebben a szívébe és a hetvenéves Horthy Miklós úgy áll a magyar nemzet előtt, mint a bölcsesség, az országépítés, a történelmi nagyság örök szobra. Más országokon, hatalmas birodalmakon viharok száguldottak át, megrázkódtatások értek szinte minden nemzetet, a kis Magyarország azonban, amely sorsát Horthy Miklós erős kezébe tette le, minden vihart állott, minden megrázkódtatást elkerült és a ma élő emberiség kaotikus forrongásában boldog sziget maradt. Horthy Miklós boldog szigete, amely hódolattal és hálával eltelve köszönti Magyarország hetvenéves történelmi nevű kormányzóját.

Még a nyári szünet előtt minden fontos problémát megoldanak a városházán

Szendy Károly polgármester nyilatkozik az időszerű kérdésekről

A főváros vezetősége úgy tervezte, hogy a nyári szünet előtt még két közgyűlést tartanak. Az első közgyűlésen vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzót hetvenedik születésnapja alkalmából kívánták ünnepelni, a második közgyűlésen pedig a felgyülemlett anyagot akarták letárgyalni. *Karafiáth* Jenő főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester tanácskozásának az az eredménye, hogy *csak egy közgyűlést tartanak*, mégpedig június 22-én és azután megkezdődik az önkormányzat nyári szünete.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

Szendy Károly
polgármesterrel,

aki az aktuális kérdésekről a következőket mondotta:

— Most van a Kormányzó hetvenedik születésnapja. Ugy terveztük, hogy ebből az alkalomból külön ünnepi közgyűlést tartunk, amelyen az ország fővárosa lerója háláját a magyar jövő megmentője előtt. Közben megjelent a Kormányzó úr őfőméltóságának felhívása, amely az igazi nagy ember imponáló és bámulatos szerénységéről tesz tanuságot. Maga a Kormányzó kért fel mindenkit, hogy az ünneplástől a lehetőséghez képest tartózkodjanak, de különösen kikötötte azt, hogy semmiféle ünneplésnek nem lehet anyagi következménye. Inkább arra kérte azokat, akik őt ünnepelni kívánták, hogy az ünneplésre szánt költségeket jótékony célra adják. Ilyen körülmények között azt tartottuk helyesnek, hogy *külön közgyűlés megtartásától eltekintünk és a Kormányzó üdvözlése magán a rendes közgyűlésen történik meg.* Az ünnepi beszédet *Karafiáth* Jenő főpolgármester tartja, az ünnepség lezajlása után szünetet tartunk, ezzel az ünnepi aktust lezárjuk és utána hozzálátunk a hétköznapi munkához. Mindenesetre *ez lesz az utolsó nyári közgyűlés és nem marad őszre semmiféle függőben lévő tárgy, amelyben dönteni kellene.*

Szendy polgármester elmosolyodott és így folytatta:

— Igazuk volt egyes lapoknak abban, hogy a régi időben a nyári közgyűlések mindig valami meglepetéssel szolgáltak, amelyek sokszor nem voltak nagyon kellemesek. *Az én polgármesterségem alatt ilyesmi nem fordult elő* és ennek oka az, hogy a törvényhatósággal állandóan és a legszorosabban együttműködöm, tehát a nyári közgyűlésre nem gyűjtöttünk meglepetést előidéző anyagot. Azért most is akad különlegesség, de ez a közönségre nézve kellemes. *Az egyik a vigalmi adó leszállítása, a másik a gáz tarifájának mérséklése.*

Szociális gáztarifa a gazdasági elvek figyelembevételével

— Már régen akartunk rátérni arra a rendszerre, hogy *a nagyobb fogyasztóknak bizonyos kedvezményt adjunk.* Ez a helyes gazdasági elv, mert ezzel nagyobb fogyasztásra serkentjük a közönséget és mi is megtalálhatjuk a számításainkat, mert a nagyobb igénybevétel esetén a meglévő berendezéseinket jobban ki tudjuk használni. A háboru és a forradalmak után, amikor az ország romokban hevert és a főváros gazdasági életét ujra fel kellett építeni, nagyon helyes volt a szociális tarifa bevezetése. Valóban a legszegényebb néposztályt is hozzá kellett juttatni ahhoz, hogy a közművek áldásait élvezhesse. Nem állítom, hogy ma már megszünt a nyomor és a szegény emberek boldogulását nem kell ezentúl is elősegíteni, de *a helyes gazdasági elvek érvényesítése nélkül már nem igen mehetünk előre a fejlődés országútján.* Senki sem vádolhat bennünket antiszociális gondolkozással, hiszen

továbbra is megtartjuk a szociális tarifa előnyeit, de végre megvalósítjuk azt is, hogy a többfogyasztónak előnyt adunk.

A lényeg az, hogy *az új tarifa szerint sem kell többet fizetni, mint eddig. A gázszámlája senkinek sem lesz nagyobb egyenlő fogyasztás mellett, mint eddig volt.* Az a meggyőződésem, hogy

az olcsóság varázsa most is meg fog mutatkozni: a közönség több gázt fog használni, mint eddig

és így a Gázművek is megtalálják a számításukat. Mindenesetre megmarad *a húszfilléres alapár*, de bizonyos határon túl a gázt már 12 fillérért fogjuk adni. Nagy súlyt helyezünk vízmelegítő kályhák és a különféle hütésekre való gázberendezések fokozottabb igénybevételére. Megemlítem, hogy

az utolsó percben vettem fel a napirendre a gáz árának mérséklését,

a *Nemzeti Egység Pártja* értekezletén már bejelentettük az új tarifa bevezetését és *ott az olcsóbbításra való törekvésünket elismeréssel fogadták.*

Milyen a modern vigalmiadó?

— A vigalmi adó reformja is elkerülhetetlen volt. Bizonyos kedvezményeket kulturális és jóléti egyesületeknek már eddig is nyujtottunk. Ezeket a kedvezményeket most *rendszeresítjük.*

Nagyjelentőségűnek tartom azt, hogy a jövőben az amatőrsportot nem adóztatjuk meg.

Ez különben természetes is, hiszen *a sportnak nagy nemzetnevelő hatását letagadni nem lehet.* Minden nemzet nagy áldozatokat hoz azért, hogy a sportot fejlessze és ilyen körülmények között *nem jogos, hogy az amatőrsportot vigalmi adóval terheljük meg.* Nagyon helyes az, hogy a szórakozókat a nyomor enyhítésére megadóztatjuk, de

az adó beszedése nem jelenthet a közönség számára molesztálást.

A vigalmi adót 5—33 százalékról 1—10 százalékra mérsékeltük, tehát *maga a mérséklés is jelentős.* Ellenben a lényeg azon van, hogy

a nem vigalomszámba menő szórakozásokat mentesíteni kell a vigalmiadó fizetése alól.

Nem lehet kívánni a dominózóktól és a sakkozóktól, hogy vigalmiadót fizessenek. Elkerültük a túlzásokat is, mert *visszautasítottunk jogtalan kívánságokat.* Igy a kávések nem akarták fizetni a vigalmiadót a délutáni tán-

cos teáknál. Az volt az indokolásuk, hogy kávé, vagy tea mellett nem lehet vigadni. Ez igaz, de ha valaki egy pengő huszat, egy pengő ötvenet ad a táncos-tea áráért, úgy *nem történik nagy sérelem, ha abból négy fillér a nyomorgóknak jut.*

Az üzemi alkalmazottak szociális problémáinak rendezése

A polgármester azután a fővárosi tisztviselők és alkalmazottak érdekében tett szociális intézkedésekről beszélt.

— A nyári közgyűlés napirendjére felvettük még az *üzemi alkalmazottak szociális helyzetének rendezését és a nyugdíjügyek szabályozását.* Sajnos, egyelőre még a *Beszkárt problémáinak rendezésével nem foglalkozhattunk.*

Az üzemi alkalmazottaknál ez a rendezés félmillió pengőt tesz ki, a Beszkártnál több mint egymillió pengőre rugna.

A Beszkárt ügyei most még nincsenek teljesen elintézve, addig tehát ezekkel a kérdésekkel foglalkozni bajos. Magától értetődik, hogy a főváros villamos vállalatának alkalmazottait éppen úgy szeretjük, mint a többi üzemek embereit és amint a megfelelő megoldás kínálkozik, úgy *azonnal pótolni fogjuk őket ezért a mulasztásért. A főváros alkalmazottai ebből a gondoskodásból láthatják, hogy Budapest városa szívén viseli azoknak a dolgát, akik érette dolgoznak.*

Beruházóprogramm — ősszel

— A beruházóprogramm nem kerül a nyári közgyűlés elé?

— Erre nem is gondoltunk, mi csak azt vállaltuk, hogy *a beruházóprogrammot még a nyári szünet előtt elkészítjük és az önkormányzatnak benyújtjuk.* Ez meg is történt. A *Fővárosi Hirlap* már beszámolt a beruházóprogramm részleteiről. *200 milliós, illetve plusz 50 milliós programmról van szó, mert az útés a csatornaépítési programmot a beruházóprogrammon kívül a rendes költségvetés keretében próbáljuk megoldani.*

— Úgy *Zsitvay* Tibor, mint *Harrer* Ferenc és a többi komoly várospolitikusok már régebben sürgették, hogy a főváros készítse el a beruházóprogrammot, mert csak így lehet rendszeres gazdasági politikát folytatni. Most

összeállítottuk a főváros szükségletét és a bizalmas javaslatot a 12-es bizottság elé terjesztettük.

A 12-es bizottság minden valószínűség szerint *még a nyári szünet előtt letárgyalja javaslatainkat és megállapítja, hogy mit kell a tervekből sürgősen megvalósítani és esetleg milyen feladatok elvégzése szenvedhet halasztást.*

Az ősszel már a plenáris üléseken tárgyalhatjuk a beruházó programmot és megvalósulhat a törvényhatóságnak az a vágya, hogy a jövő évi költségvetésben összhangba kerül a rendes munkálatok elvégzése és a szükséges beruházások végrehajtása.

A legfontosabb a Beszkárt beruházásainak végrehajtása,

a Beszkárt kijelentette, hogy a beruházások amortizációjára, amely évi másfélmillió pengőt tesz ki, valamilyen módon fedezetet kell találni.

Tehát ezen a ponton is kell majd keresni a megfelelő megoldást. Nem vitás az, hogy az *önkormányzattal együtt feltétlenül megtaláljuk a kibontakozást.* A 12-es bizottság határozatai után, az ősszel újra megindúló törvényhatósági élet ebben a tekintetben is meg fog felelni a várakozásnak.

Egy elmaradt adóemelés története

— Az utadó felemelésének terve végleg lekerül a napirendről?

— *Igen!* A NEP értekezletén már kijelentettem, hogy az ott elhangzott felszólalások következtében *az utadó felemelésére vonatkozó javaslatomat visszavonom.* Ezt a határozatot közöltem a *Keresztény Községi Párt* vezetőségével is. Erre azért volt szükség, mert

a két jobboldali párt fordult hozzám azzal a kéréssel, hogy tegyek javaslatot az útadó felemelésére, mert ebből a többletjövedelemből meg lehet oldani a nagyszabású városrendezési terveket.

Erre a jövedelemre nem is magának a fővárosnak, hanem *a Közmunkatanácsnak van szüksége.* A Közmunkatanács elnöksége kérte azt, hogy *az 1½ százalékos utadót emeljék fel 4½ százalékra.* Én a magam részéről kötelességemnek tartottam azt, hogy ha már a főváros maga kéri az adónak a felemelését, *abból legalább valami kis részt kihasítsunk a városi kiadások fedezésére is.*

— A légvédelmi kiadások fedezésére például kétmillió pengőt kell előteremteni. Erre még *semmiféle fedezet nincs.* Ezért gondoltam úgy, hogy *a többletjövedelem fele illetné a Közmunkatanácsot, amelyből azután a városrendezési kiadásokat fedezné, a jövedelem másik fele a légvédelmi kiadások egy részének fedezetére szolgálna.*

— Ezzel kapcsolatosan érdekes dolgot mondhatok:

útadó a főváros szempontjából eddig nem is létezett.

A törvény ugyanis úgy intézkedik, hogy Budapesten *nyolcszázalékos útadót lehet szedni,* mi azonban csak másfél százalékos pótlékolást vezettünk be. A törvény kiköti azt is, hogy *az útadóból másfél százalék a Közmunkatanácsot illeti.* Mi

az egész útadót eddig átengedtük a Közmunkák Tanácsának.

A főváros törvényhatósága ilyenképen *6.5 százalékkal felemelhetné az útadót és az egész összeget a maga javára fordíthatná.* Erre nem is gondoltunk, mert *nem akartunk a közönség vállára újabb terheket rakni.*

— Ekkor vetődött fel az óbudai híd sürgős megépítésének problémája. Magát a hidat fel lehet építeni az ingatlanátruházási illeték felemelt tételeiből, de a *hidak környékének rendezése, amely városrendészeti feladat, bizony sokba kerül s erre nincsen elegendő pénz.* Mindenesetre nem jöhettem olyan ajánlattal, hogy egyedül csak a Közmunkatanács céljaira emeljük fel az útadót, hanem *bizonyos jövedelmet félre kellett volna tenni a főváros egyéb céljai számára is.*

Adóemeléssel a polgármester csak abban az esetben állhat elő, ha a törvényhatóság többsége azt indokoltnak és elkerülhetetlennek tartja.

Amint az emelés ellen hangok hallatszottak, *visszavontam a javaslatot.* Ezzel is az önkormányzat iránti tiszteletről és megértésről tettem tanuságot. A lényeg az, hogy *az útadónak a régi keretek között való megtartása nem jelentheti az óbudai és a Hungária-körúti híd építésének elodázását.* Erre a hídra feltétlenül szükség van.

Sorra kerülnek a városrendészeti kérdések

— Mi van azokkal a nagy városrendészeti kérdésekkel, amelyeket a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* értekezletén *Zsitvay* Tibor is szóvátett?

— Nagyon sokat tárgyaltunk már a Dunahidak átépítéséről, gyorsvasutak létesítéséről, a halálsorompók eltüntetéséről és a pályaudvarok rendezéséről. *Zsitvay* Tibor is említette, hogy ezeknek az ügyeknek elintézésére a Közmunkák Tanácsának *évi egymillió pengő többletjövedelemre volna szüksége.* Magából a tárgyalásból is, de egyébként is, azt állapíthatom meg, hogy

az autonómia be akar kapcsolódni ezeknek a problémáknak az elintézésébe és maga kívánja megállapítani a sürgősség sorsorrendjét.

A kereskedelmi kormány először az óbudai pályaudvar-problémát kívánta megoldani, viszont a törvényhatóság a halálsorompók eltüntetését akarta keresztülvinni. Azt hiszem, sokkal inkább előrejuthatunk, ha minden alkalommal *egy-egy konkrét esetben történik megállapodás.* Erre vallott *Halter* Károly kőbányai bizottsági tag felszólalása, aki *még az útadó felemelését is hajlandó volt megszavazni, ha ennek jövedelméből a halálsorompók megszűnnek.*

— Budapest az utóbbi időben igen sokat fejlődött, a város vezetősége állandóan együtt dolgozott a Közmunkák Tanácsával és így megvan a remény arra, hogy *egyes kérdések megoldására nemcsak a hozzájárulást lehet megkapni, hanem megfelelő fedezetről is gondoskodik majd a törvényhatóság.*

Szendy Károly polgármester nyilatkozatából meg lehet állapítani, hogy *a nyári közgyűlés valamennyi aktuális kérdésre megadja a választ és az önkormányzat restanciát nem visz át az őszi községpolitikai kompányba.*

Pogány Béla

A legszebb multú magyar ujságnak, a Budapesti Hirlap-nak új felelős szerkesztője van. Pogány Bélát, a lapnak tíz éven át vezető szerkesztőjét érte az a megtiszteltetés, amelyet nem tudunk kifejezni a szokásos megállapítással, hogy ezután ő jegyzi a lapot, mert szemünkben úgy hat a változás a régi lapon, mintha patinás ércbe, amely dacosan őrzi a magyar mult emlékeit, vésték volna be az új nevet. Pogány Béla neve csak ezen az érctáblán új, mert a magyar ujságírórendnek régóta ismert és megbecsült értéke: mély tüzeket és kvalitásokat rejtő, nemes kristály, amelynek olyan tökéletes a csiszoltsága, hogy egyszerre mindenfelé sugározza a fényét. Érezzük, hogy Pogány Béla előzetes hozzájárulásával nem írhatnók le ezt a hasonlatot, de önkényesen leírjuk, mert ezzel tudjuk kifejezni azt, ami őt legjobban jellemzi, hogy Pogány Béla az igazi ujságíró. A tanultsága, az érdeklődési köre, a művészeti és mesterségbeli készsége százfelől táplálkozik és százfelé küldi világító sugarait. A specialisták korszakában mindenki lehet specialista, csak a jó, az igazi ujságíró nem. Ezt példázza Pogány Béla, a szerkesztő, a politikus, a publicista, a szépíró, a kritikus, az emberbarát, a krónikák és riportok írója, a nyelvmívelő, a diplomata, a lírikus és gyakran saját magának, a szerkesztőnek éjjeli robotos segédszerkesztője. Mindez szép és imponáló, de legtöbbször nem hálás mesterség és ha szakmabeli elismerésre vezet is, de nem igen vezet a csúcsra. És most Pogány Bélát mégis odavezette: felelős szerkesztő lett, miután évek során át felelősséggel szerkesztett és ezzel diadalra jutott az igazi ujságíró. És így válik érthetővé az a talán sohasem tapasztalt, egyértelmű öröm, az a mestert megillető elismerés és a mindnyájunk barátjának kijáró szeretet, mellyel az egész magyar sajtó Pogány Bélát üdvözölte. Boldogok és büszkék vagyunk, hogy mi, akik a Fővárosi Hirlapot csináljuk, ebben az üdvözlő sorban külön jussal vehetünk részt. Pogány Béla gazdag ujságírói multjában immár az ezüstlakodalomig jutott el az a meleg és szoros kapcsolat, amely a Fővárosi Hirlappal egybeforrasztja. Huszonöt éve főmunkatársa a Fővárosi Hirlapnak, amelynek hasábjain ezerszámra jelentek meg cikkei és miközben értékeket termelt számunkra, önzetlenséggel, szeretettel, mindig csak a közérdekért harcolva szolgálta fővárosunk érdekeit. Ha csak évek során át névtelenül írt vezércikkeit gyüjtenénk egybe, azokból is kötetek kerekednének, amelyek lapjai Budapest életét tükröznék vissza Pogány Béla lelkéből sugárzó megvilágításban. És ez a megvilágítás mindig hűséges képre esett, mindig ösztönzött, kezdeményezett, jutalmazott vagy ítélt, mert aki írta, nemcsak szerelmese, hanem egyik legjobb ismerője a mi Budapestünknek, akár az emlékek múzeumáról, akár a mai élet üteméről van szó. Ezért kérünk mi most nagyobb darabot az örömből, amely a magyar ujságírókat eltölti és önzően ezért szereztük meg magunknak még azt a külön örömet is, hogy mindazt, ami a szívünkben van, egyszer Pogány Béláról őszintén elmondtuk.

KOVÁCS JÁNOS
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 33.
Telefon: 293—996 és 298—126.
Üvegcsiszolás, tükörgyártás és autóüvegezés.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntöde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 135-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, csores és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszállításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetűk készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-700

Ujabb 30,000 külföldit várunk augusztusban Budapestre

Az Eucharisztikus Kongresszus tanulságait felhasználják az idei Szent István hét sikere érdekében

Túl vagyunk az *Eucharisztikus Világkongresszus* hatalmasarányú ünnepségein, amelyekhez foghatók — szakértők véleménye szerint — *eddig még nem voltak Magyarországon.* Nem tekintve ennek a páratlan demonstrációnak nemzeti és vallási jelentőségét, *idegenforgalmi szempontból is egészen kivételes eredményeket értünk el,* mert hiszen *Szendy* Károly polgármester jelentette:

35 ezer külföldi és másfélszázezer vidéki vett részt a budapesti eucharisztikus kongresszuson.

Ezek olyan számok, amelyek gazdasági jelentőségét csak később fogjuk érezni.

Kétségtelen azonban, hogy már most is vannak bizonyos *statisztikai adataink,* amelyekből az idegenforgalom: *a láthatatlan export* gazdasági súlyát megítélhetjük. Emlékeztetnünk kell vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnöknek, mint kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek költségvetési beszédére, amelyben megállapította, hogy

az utóbbi 10 esztendőben az itt megfordult idegenek száma megháromszorozódott, 60 ezerről kereken 180 ezerre növekedett.

Ha számításba vesszük a szállodai árakat, az idegeneknek a különböző rendű és rangú szállókban való elhelyezkedési arányszámát, a magánlakások árait, végül a vasúti és szórakozási költséget, akkor kitűnik, hogy

az elmult esztendőben ez a 180 ezer idegen körülbelül 40 millió pengőt hagyott itt az országban,

vagyis egy olyan hatalmas valutamennyiséget, amely *a fizetési mérlegünk aktiv oldalán 6.7 százalékkal szerepel,* egyébként pedig kivitelünkben *a búzaexport, majd az állatexport után a harmadik helyen következik.*

Most jön azonban a *Szentistván-évi* ünnepségek káprázatos sorozata, ami — remélhetően — *igen nagy mértékben emelni fogja ezeket a már most is hatalmas eredményeket.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért felkereste

Kovácsházy Vilmos

tanácsnokot,

a városgazdasági ügyosztály vezetőjét, aki az idei *Szentistván*-hétről a következőket mondotta:

— Az Eucharisztikus Kongresszus rendezésével mindenki meg lehet elégedve. A külföldieket nemcsak jól elláttuk, hanem olyan egész életre való impresszióval távoztak el tőlünk, amelynek lelki hatása mindig megmarad. A július idegenforgalmi szempontból lanyhább lesz, de

augusztusra ujra nagy fellendülést várunk.

— Azt hiszem, reményeimben nem fogok csalatkozni, de a legpesszimisztikusabb számítás szerint is *augusztusban legalább 30 ezer külföldi vendégünk lesz.*

— A Szent István-heti ünnepségeket a régi keretek között tartjuk meg, de az Eucharisztikus Kongresszus tanulságait is figyelembevesszük. A multban sokat szidták a tűzijátékot és annak hatásával nem voltak megelégedve. Örömmel állapíthatom meg, hogy *az Eucharisztikus Kongresszus tűzijátéka nagy sikert aratott.* A tűzijátékot *Petrovics* tűzijáték-szakértő útmutatásai alapján rendezték. *A szakértő a mi emberünk és ő rendezi a mi augusztusi tűzijátékunkat is.*

— Az Eucharisztikus Kongresszus tízezer pengőt áldozott erre a célra és ebből *négyezer pengőt hasítottak ki egy nagy világítókereszt felállítására, amely a Gellérthegyen tündökölt.* A tűzijáték mindössze 9 percig tartott. Mi az idén

háromnegyed órás tüzijátékot nyujtunk.

— Van egy érdekes ötletünk is: nem építünk valami nagy szerkezetet, hanem drótháló feszítünk ki a Gellért-hegy tetején és azon helyezzük el a rakétákat.

Csonkamagyarország jelenik majd meg és azután kigyullad mindnyájunk álma: Nagymagyarország!

— Ez az attrakció lesz *az idei tűzijáték kimagasló fénypontja.* Mindenesetre nem kerül annyiba, mintha nagy költséggel építkeznénk és a drótháló sem okoz majd zavarokat, a szél nem döntheti ki, mert a hézagokon átrohan. Az az ambíciónk, hogy *az idei tüzijáték rendezésével úgy a szakkörök, mint a nagyközönég meg legyenek elégedve.* Különféle kísérleteket végeztünk, de végül mégis csak megmaradunk amellett, hogy a *tűzijátékot az idén is a Gellért-hegyről rendezzük.*

— Mindenesetre felmerül az a kérdés, hogy miért tetszett az idén olyan nagyon az Eucharisztikus Kongresszus tüzijátéka és miért bíráltak néhányan bennünket a régebbi tüzijátékok rendezéséért, holott a rendezők ugyanazok voltak. Talán az ellentétet úgy magyarázhatjuk meg, hogy az *Eucharisztikus Kongresszus egynapi ünnepségének befejező része volt a tüzijáték, előzően a közönség sok mindenben nyönyörködhetett, a kivilágított hajók felvonulásában és a kongresszus megtisztult légkörében könnyebb volt sikert aratni.* Nagy szó volt az is, hogy a *levegő tiszta volt és a tüzijáték számára a lehető legmegfelelőbb.* Valamennyi rakéta a száraz levegőben remekül pukkant el.

— Mi kisérleteztünk először a fényszórókkal. Tavaly Szent Istvánkor azért nem volt ezzel különösebb sikerünk, mert holdtölte volt és az aránylag világos égboltozaton nem tudott eléggé érvényesülni a fények játéka. Most megfelelő sötétség volt s így a fényesóvák komoly tapsot arattak. A mi bizottságunk eltekintett attól, hogy a fényszórókat az idén újra igénybevegyük, pedig az Eucharisztikus Kongresszus sikere mutatja, hogy ezzel az újítással nem rossz úton jártunk.

— Már tavaly arra törekedtünk, hogy a Dunapartra összegyűlt közönséget megfelelő módon tudjuk szórakoztatni. *Az egész parton felállítottuk a hangszórókat, az idén ezt tökéletesíteni fogjuk és így a közönség mulattatására meglesz a megfelelő technikai eszköz.*

— A kivilágított hajók nagyon jól hatottak a Duna habjain. Tavaly a hajóstársaságok számunkra is kivilágítottak egy hajót. Már most megindultak a tárgyalások arra nézve, hogy

több kivilágított hajó ússzon a Dunán.

— A Gyöngyösbokrétát az idén a margitszigeti szabadszínpadon mutatják be? — kérdeztük.

— A Gyöngyösbokréta előadások továbbra is a Városi Szinházban lesznek.

—Volt olyan ajánlatunk, hogy a margitszigeti új szabadtéri színpadon rendezzük, de azután kiderült, hogy *a Gyöngyösbokréta szabadszinpadon nem tudnu megfelelő módon érvényesülni.* A Gyöngyösbokréta előadásokat tökéletesítjük és *újabb csoportokat hozunk fel.* A magyar népi művészet úgy látszik kimeríthetetlen. A szigeti szabadtéri színpadon *más attrakciók lesznek* és ezek is hozzájárulnak majd a sikerhez.

— Arról is hallottunk, hogy az idei Szent István-heti ünnepléseik keretében a zenei előadások számát szaporítani fogják.

— A szabadtéri zenei eladásokat valóban tökéletesíteni fogjuk.

Sok helyen lesznek zenekarok, amelyek ingyen hangversenyt nyujtanak.

— Minden reményünk megvan arra, — fejezte be nyilatkozatát Kovácsházy tanácsnok, — hogy *az idei Szent István-heti ünnepségeknek teljes sikerük lesz.* Most kaptam éppen jelentést arról, hogy a *Magyarok Második Világkongresszusára Amerikában nagy az érdeklődés.* Nagyon sokan fognak meglátogatni bennünket és Európa különböző országaiból is élénk megmozdulásokról értesítenek minket. *A külföldi és az óhazai magyarság nagy összefogása lesz az idei Szent István-hét* és remélhetőleg egész Európából — mint eddig minden évben — sokan keresnek majd fel bennünket, hogy résztvegyenek a magyarság évről-évre megújuló ünnepségein.

Budapest csatornázásának új fejezete: a zuglói főgyűjtőcsatorna építése

A most megindulo építkezés után az angyalföldi szivattyútelepről a Kerepesi-útig épül ki az új csatorna

Budapest csatornázásának jelentős eseménye a Zuglóban legközelebb megindulo nagy csatornaépítés. Az északi irányban gyors tempóban megnőtt főváros nagy területei kapcsolódnak be ezzel tervszerűleg a csatornarendszerbe, amihez az előfeltétel az angyalföldi szivattyútelep megépítése. A most megindulo csatornaépítésről és az ebbe kapcsolódó további tervekről megkérdeztük

Király Kálmán

tanácsnokot,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjét, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő érdekes magyarázatot adta:

— Az út- és csatornaépítési szakbizottság június 13-án foglalkozott a XIII. kerületi Róbert Károly-körúti (azelőtt Hungária-körút) és mexikóiúti főgyüjtőcsatorna építéséhez szükséges tégla és egyéb anyagok vállalatbaadásával. A legközelebbi, még e hónapban tartandó ülésen a szakbizottság foglalkozni fog a főgyüjtőcsatorna építési munkájának vállalatbaadásával is, úgyhogy

a nagyszabású munka még június hónap folyamán mindul.

— A főváros külterjes fejlődőése folytán már a háborút megelőző években jelentkezett olyan városterületek csatornázásának szükségessége, amelyek a millenniumi években végrehajtott nagy csatornázási program idején még lakatlanok voltak. Ennek következtében az 1893. évben épített főgyüjtőcsatornarendszert olyan területek szenny- és csapadékvizelvel kellett kényszerűségből megterhelni, amely területek annakidején a méretezésnél nem vétettek számításba. Minthogy ez az állapot záporok alkalmával bizonyos csatornaszakaszokon túlterhelésre vezetett, a pesti *Róbert Károly-körúton (volt Hungária-körút) túl terjedő városrészek helyes csatornázásának megoldása sürgős feladattá vált.*

— Az általános csatornázási tervezetnek megfelelően a Róbert Károly-körút, Hungária-körút, Kerepesi-út, továbbá a Nagy Lajos király-útja által határolt terület csapadék- és szennyvizeinek levezetésére a Róbert Károly-körúton és a Mexikói-úton tervezett főgyüjtőcsatorna fog szolgálni. Minthogy a tervezett főgyüjtőnek a Magdolna város területére eső szakaszán a közterület részben ma még nem áll rendelkezésre, a főgyüjtőcsatorna vizeit az angyalföldi csatornaszivattyútelepre *ideiglenesen a már megépített figyelőutcai gyüjtőcsatorna vezeti le.*

— A főgyüjtőcsatornának ebben az évben a Figyelő-utca és Erzsébet királyné-útja közé eső szakasza épül meg.

A jövő évben a főgyüjtő-csatorna építése folytatódni fog a Thököly-útig, majd egészen a Kerepesi-útig

és ezáltal a Hungária-körúttól északra eső, ujonnan fejlődött városrész szenny- és csapadékvizei nem folynak többé az 1893-ban épített gyüjtőcsatornákba, vagyis zivatarok alkalmával a VI. és VII. kerületi csatornák túlterhelése megszünik.

— Az előzetes vizsgálatok adatai szerint a főgyüjtőcsatorna helyén a talaj legnagyobb részben homok, illetőleg kavicsos homok; helyenként feltöltés. A Figyelő-utcában mintegy 300 m hosszú szakaszon a mélyebb talajrétegek tőzeget tartalmaznak. A munkaárok egész hosszában a betonra káros összetételű talajvíz várható. A talajvíz SO_3 tartalma a Figyelő-utca és a MÁV ceglédi vonala között literenként 243—1200 mg, míg a további szakaszon ez az érték 163—500 mg között változik. Erre való figyelemmel a főgyüjtőcsatornát a Figyelő-utcától 610 m hosszúságban bitumenhabarcsba fektetett mészszegény pillértéglából, a további 890 m hosszú szakaszon pedig — az Erzsébet királyné-útjáig — szigetelt betonból építik.

— Az építés menetének meggyorsítása, valamint a munka megosztása céljából az összesen 1500 m hosszú főgyüjtőcsatorna építése egyidejűleg három szakaszban kerül kivitelre, még pedig: a Figyelő-utcától a Szent László-utcáig, a Szent László-utcától az Andrássy-út folytatásáig, végül innen az Erzsébet királyné-útjáig. Az összes várható költség 980.000 pengő.

— A megépítendő főgyüjtőcsatorna vizei *az angyalföldi szivattyútelepen* keresztül folynak a Dunába. A szivattyútelep építési munkáit 1936-ban kezdték meg és ezek már annyira előrőehaladtak, hogy

a folyó év végén már a szivattyúkat is felszerelik.

Az új főgyüjtőcsatorna vizeinek a Dunába szivattyúzására tehát már megfelelő gépi berendezés fog rendelkezésre állani.

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

MELCZER KÁROLY
építőmester és vállalkozó,
Budapest, IX., Ferenc-körút 14.
Telefon: 187-726.

Előkészítette a nyári szünet előtti utolsó közgyűlés gazdag napirendjét a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja

Legteljesebb bizalmának biztosításával üdvözölte a pártértekezlet Imrédy Béla miniszterelnököt

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* a június 22-iki közgyülés előkészítésére dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök vezetésével pártértekezletet tartott, amelyen résztvett dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, dr. *Lamotte* Károly és dr. *Schuler* Dezső alpolgármester és dr. *Morvay* Endre tanácsnok is.

Abból az alkalomból, hogy *Imrédy* Béla miniszterelnök kabinetalakítása óta elsőízben tartott értekezletet a párt, dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök indítványára

a pártértekezlet meleghangú táviratban üdvözölte a miniszterelnököt,

biztosítva őt a párt legteljesebb bizalmáról és odaadó hűségéről.

A közgyülési tárgysorozat előkészítése során egyhangú lelkesedéssel vette tudomásul a pártértekezlet, hogy a főváros törvényhatósági bizottsága az *Eucharisztikus Kongresszus* megszervezésével és megrendezésével kapcsolatban kifejtett felbecsülhetetlen munkásságáért

mélységes háláját és köszönetét fejezi ki dr. Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimásnak

és őt erről a határozatról *feliratban értesíti.*

Ezután dr. *Hencz* Lajos előadásában elfogadta a pártértekezlet a küldetési díjakról szóló szabályrendeletről szóló polgármesteri előterjesztést.

Dr. *Vályi* Lajos előadói javaslata nyomán megáévá tette a pártértekezlet az előterjesztést a Tabán folytatólagos kertészeti rendezésének hitelfedezetéről.

Katona János, dr. *Hegedüs* Bertalan és *Kertész* Elemér előadók javaslatára több területmegszerzési, eladási és területhasználati kérdéshez járult hozzá a pártértekezlet.

Dr. *Vályi* Lajos ezután

a közszállítások odaítélése ügyében hozott véghatározatok ellen igénybevehető jogorvoslatoknak

ismert és a közgyülési napirendről egyszer már levett nagyfontosságú kérdését referálta. A polgármester előterjesztésében javasolja, hogy a kérdéses jogorvoslatok kérdésében 1937-ben kiadott belügyminiszteri leiratnak azon rendelkezése ellen, amely szerint a belügyminiszter nem vette tudomásul azt az eljárást, hogy a polgármester az odaítélési véghatározat ellen jogorvoslatként csak felülvizsgálati kérelmet enged meg, *a közgyülés a közigazgatási bírósághoz forduljon panasszal,* azon az alapon, hogy a leirat rendelkezése a főváros törvényhatóságának, az önkormányzati közigazgatás központi hatóságának, a polgármesternek törvényes hatáskörét sérti, a törvényhatósággal szemben hatósági jogot törvényellenesen gyakorol.

A kérdés — *Vályi* Lajos szerint — formailag elsősorban *jogi kérdés,* mert a fennálló törvény értelmezéséről van szó. Ennélfogva *nem látná okát annak, hogy a párt állást foglaljon a garanciális panasz beadása ellen.* A közigazgatási bíróság ítéletétől függ azután, hogy érdemben mi lesz a teendő. Mert ha a közigazgatási bírósági határozat a főváros álláspontját igazolja, *további teendő nincs,* ha pedig ellenkező értelemben határoz, *egységesen kell követelni majd az újabb törvényes rendezést,* amely a közszállítási ügyek intézéséhez fűződő közérdekeknek és az autonómia integritásának szempontjából megnyugtató helyzetet teremt.

Harrer Ferenc és *Katona* János szólaltak még a kérdéshez.

Zsitvay Tibor dr. pártelnök összegezte a pártértekezlet álláspontját, amely szerint a párt elhatározta, hogy a *garanciális panasz beadását támogatni ugyan nem fogja, de nem is foglal ellene állást,* mert legjobbnak tartja, ha ezt a kérdést a független bíróság elé utalják.

Ezután dr. *Hajnóczy* Béla pártoló javaslata alapján elfogadta a pártértekezlet a *Kisipari Hitelintézet* alaptőkéjének felemelésére, dr. *Brózik* Félix előadó indítványára a vigalmiadóról szóló szabályrendelet módosítására, dr. *Vályi* Lajos előadása nyomán az iskolai egészségvédelemről szóló szabályrendeletre vonatkozó előterjesztést.

Dr. *Hencz* Lajos a vízszolgáltatási szabályrendelet módosításáról, *Kertész* Elemér a Wacker Sport Club bérletéről, dr. *Vályi* Lajos a XI. kerületi tűzőrség építési költségeiről, *Tóth* Gábor a *Magyar Sertéshizlaló és Húsipari Rt.* zárószámadásáról, dr. *Hegedüs* Bertalan a Raktár-utcában építendő kislakásos bérházról terjesztett elő pártoló előadói javaslatot, amit a pártértekezlet magáévá is tett.

Ezután az *Elektromos Műveknél,* a *Gázműveknél,* a *Vízműveknél* és a *Székesfővárosi Házinyomdánál* haviflzetéses állásokra és munkahelyekre alkalmazottak illetményeiről és létszámáról, majd ezeknek az alkalmazottaknak nyugellátásáról, özvegyei és árvái ellátásáról, végül ezeknek az alkalmazottaknak szolgálati viszonyáról szóló három szabályzat megállapítása került sorra.

Dr. *Morvay* Endre tanácsnok szolgált magyarázattal úgy ezekben a kérdésekben, mint

a háztartási gázárszabás módosítására

vonatkozó előterjesztésről. A magyarázatokat köszönettel vette tudomásul a pártértekezlet, mely elvileg hozzájárult az előterjesztésekhez, de a részleteket a közgyülésig még tanulmányozza *Szentesi* József előadó, aki — szükség szerint — képviseli majd a párt álláspontját.

Felavatták Magdolnaváros uj kerületi székházát, ahol szivvel fognak adminisztrálni

Pertik Béla elöljáró és Hegedüs Bertalan bizottsági tag az elöljáróság hivatásáról és a kerület jövőjéről

Szendy Károly polgármester nemzeti színnel keretezett plakátokon tudatja a közönséggel, hogy Budapest XIII. kerületének ezentúl *Magdolna-város* a neve. Ezzel az elnevezéssel is háláját akarja kifejezni a főváros közönsége vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó feleségével szemben azért az embermentő munkájáért, amellyel évek során át Budapest szegényeit szerető gondjába vette.

Az új nevet kapott XIII. került, a szegények Angyalföldje egyébként is nevezetes esemény előtt áll. *Június 15-én, szerdán déli 12 órakor avatják fel új elöljárósági székházát* és ezzel megkezdődik az újonnan alakított XIII. kerület önálló élete. A pompásan és ideális tervszerűséggel megépített, modern székház a megnyitásra, annak valósággal végső órájára készül el teljesen. Az utolsó napokon még olyan lázzal fűtött munka folt az épületben, mint ahogy ezt a kiállítási csarnokokban láttuk, ahol a szemlélő el sem tudja képzelni, hogyan lesz rend a felfordulásból, de amikor az ünneplők bevonulnak, mégis minden rendben a helyén van.

Szerelők, asztalosok, lakatosok és mindenrendű munkások közepette, mint ennek a munkának a parancsnokát, találtuk dr. *Pertik* Bélát, az új elöljárót, aki — ha nem is mondja, tudjuk — *Paulheim* Ferenc és *Szabó* Lajos műépítészek mellett valójában egyik tervezője volt az elöljárósági otthonnak. A modern, napfényes, levegős, higiénikus építkezés és berendezkedés mellett legfőbb gondja az volt, hogy *az elöljáróság ideálisan szolgálja ki a közönséget* és mindenelőtt azokat a *szegény-tömegeket,* amelyekkel ebben a kerületben a városi adminisztrációnak dolga lesz. Ezért van a szegényügyekkel foglalkozó osztálynak külön bejárata, tágas várócsarnokkal és a célnak megfelelő hivatali helyiségekkel, ezért rendezték be a kerületi orvos hivatalát és rendelőjét úgy, mintha egy kis klinika lenne, ennek a célnak szolgálatában gondoskodtak arról, hogy a kifizetések, segélyezések számára a szuterénben könnyen hozzáférhető csarnok álljon rendelkezésre. sőt a figyelem odáig is kiterjedt, hogy külön ajtón jussanak be azok, akiknek az állataikkal az állatorvosnál van dolguk. Ugyanilyen a tervszerűség az elöljáróság mindenrendű hivatalainak elhelyezésénél és berendezésénél, de *Pertik* Béla elöljáró a nagy munka közepette most csak azokat a helyiségeket mutatja be, amelyek a szegények számára épültek. Ha nincs is ideje, erre mégis ráér. És mielőtt továbbsietne, százféle dolgához, a felavatás előtti nap hangulatában ezt mondja:

— A belügyminiszter úr mély hatást keltő parlamenti beszédében azt hangsúlyozta, hogy *a közigazgatásnak a közönséghez kell simulnia. Ez az én ideálom is.* Azt akarom, hogy az elöljáróság otthonába *mindenki bizalommal és jó érzéssel lépjen be.* Azzal a tudattal, hogy a dolgát itt nemcsak lelkiismeretes pontossággal, hanem *szívvel* intézik el. És azt akarom, hogy mindenki *megnyugvással távozzék,* azzal az érzéssel, hogy az elöljáróság minden tisztviselője a lehetőség határain belül mindent megtesz, hogy a közönséget kiszolgálja és az arra szorulókat megsegítse. *Senkinek sem szabad éreznie, hogy ő kicsi, szegény vagy elhagyott, ha a főváros szerető gondozásához fordul.*

Megnyilatkozott előttünk az ünnepi esemény előestéjén dr. *Hegedüs* Bertalan törvényhatósági bizottsági tag is, aki az elöljáróság létrehozása és felépítése körül annyit fáradozott.

— Az öröm napja számomra június 15-ike, amikor ezt a szép székházat felavatják. *Bessenyey* Zénónak, a kerület képviselőjének és bizottsági tagjának hathatós támogatásával, nem tagadom, sokat dolgoztunk és most úgy érezzük, hogy nemcsak önálló életet kezd ez a kerület, hanem a *gyors fejlődés útjára is indul.* Hogy csak egyebet ne említsek, kilátásunk van rá, hogy az elöljáróság közelében *még az összel iskola épül* és integet a *kerületi kapitányság* és *adófelügyelőség* építkezése is. A meginduló folyamatot bizonyára követni fogja a *magántőke* építkezése, már csak azért is, mert *az elöljáróság tisztviselői karának lakásra van szüksége.* A fejlődéshez azonban elengedhetetlenül szükség van arra, hogy *a rendkívüli adómentességet erre a kerületre is kiterjesszék.* Ha ez meg lesz, a XIII. kerület fejlődésnek lendül, amelyet majd hatalmasra fokoz az *óbudai híd,* hiszen ennek az országútja a kerületet átszelő *Hungária-körút* lesz.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ F.-brons „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

HÍREK A PÁRTBÓL

Az V. kerületi pártszervezet havi ülést tartott. Dr. *Fábián* László kerületi elnök bevezetője után dr. *Kossányi* Dezső kerületi alelnök, az ismert szociálpolitikus előadása következett. A gyakorlati magyar szociálpolitikáról szóló korszerű, nívós és mindvégig gyakorlati síkon mozgó előadása a szociális minisztérium, illetve a *Központi Szociális Hivatal* felállításában és a *Nemzeti Szociális Alap* megteremtésében látja a magyar szociális program legbiztosabb és intézményes alapját. Az előadáshoz elsőnek dr. *Raggambi-Fluch* András miniszteri osztálytanácsos, az iparügyi minisztérium kiváló szociálpolitikai referense szól hozzá mint vendég és vázolta a kormány idevágó munkáját és legközelebbi céljait. *Szombathy* Kálmán ny. őrnagy a szakszervezetek munkadiktatúrájának sürgős felszámolását követelte. Végül dr. *Fábián* László elnök tartott összefoglaló beszédet.

A X. kerületi testnevelési vezető búcsúztatása. Abból az alkalomból, hogy a X. kerület rendkívül népszerű és közbecsülésnek örvendő testnevelési vezetőjét *Szent-Iványi* István alezredest a kerülettől elhelyezték, Kőbánya társadalma búcsúestét rendezett, melyen a hatóságok, vállalatok, intézmények, társadalmi és sportegyesületek és a társadalmi élet vezetői vettek részt. A kőbányai Kaszinó nevében *Halter* Károly kormányfőtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag, elnök méltatta Szent-Iványi érdemeit. Dr. *Vigyázó* Géza kerületi elöljáró, mint a X. kerületi testnevelési bizottság elnöke mutatott rá arra az értékes munkára, melyet a búcsúzó a kerületi levente lőtér megépítésével, különösen pedig a leventék hazafias nevelése terén elért. *Szieberth* Imre kormánytanácsos a X. kerületi levente egyesület, *Vámossy* Károly kormányfőtanácsos, Ganz-gyári igazgató a vállalatok és társadalmi egyesületek, *Possewitz* Kornél igazgató a Kőbányai Polgári Lövész Egyesület és *Ramsay* Győző vezető főoktató a levente oktatói kar nevében mondott búcsúztatót.

Kerületközi iparosülés a Belvárosban. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja belvárosi szervezete kerületi központi helyiségében (Eskü-tér 8. I.) június 17-én, pénteken este 7 órakor *Nagy* Antal felsőházi tag és *Szentesi* József h. főtitkár, ügyvezető alelnök elnöklésével *kerületközi iparos ülést* rendez, melyen napirenden szerepel a párt kebelén belül kerületenként megalakitandó iparos csoportok programjának ismertetése.

Nyári mulatság Kőbányán. A X. kerületi pártszervezet nagysikerü juniálist rendezett a kőbányai hires Régi Sörházban. A mulatságon résztvettek: vitéz dr. *Tóth* András országgyülési képviselő, *Haller* Károly és *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tagok családjukkal, *Fehér* Béla polgári iskolai igazgató, *Keisler* Sándor igazgató és neje, vitéz *Berencsy* Béla kormányfőtanácsos, *Szieberth* Imre kormánytanácsos és családja, *Bunyor* Erzsébet, *Král* Ferenc, *Halter* Béla és neje, *Adrendszky* Medárd s még sokan mások. A pompásan sikerült mulatság rendezése *Bunyor* Erhardtné, a női csoport vezetője és lelkes hölgygárdájának az érdeme.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

Zsitvay Tibor

az Imrédy-kormány politikájának összhangjáról, amellyel a magyar jövőt szolgálja

Lelkes hangulatú pártvacsora a várbeli pártszervezetben

A *Nemzeti Egység Pártja* I. kerületi szervezete csütörtökön szezonzáró pártvacsorát rendezett. Résztvett a vacsorán dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök is, akit dr. *Nyulászy* Alajos kerületi ügyvezető alelnök vezetésével bizottság fogadott. *Hoór-Tempis* Mór kerületi elnökkel az élükön megjelentek a vacsorán: dr. *Sövényházy* Ágoston és dr. *Végh* Károly ny. államtitkárok, dr. vitéz *Somogyi* Béla és *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tagok, *Balogh* Rudolf esperes, *Kátay* Béla és *Tille* Gyula plébánosok, özv. dr. *Marsovszky* Györgyné, az I. kerületi női csoport vezetője, dr. *Porcs* István kormányfőtanácsos, XII. kerületi elnök, dr. *Hivert* Dezső II. kerületi, dr. *Dajkovics* István IV. kerületi ügyvezető-alelnök, *Korányi* Márton, az Iparoskör elnöke és még sokan mások.

Az első szónok *Kelemen* Gyula központi kerületi titkár volt, aki *a kormányzóra* ürítette poharát.

Hoór-Tempis Mór kerületi elnök üdvözölte ezután *Zsitvay* Tibor pártelnököt és beszéde során a nemzeti lélekkel foglalkozott, amelynek megóvására a Nemzeti Egység Pártja szembeszáll a külföldről importált eszmékkel. A magyar kultúráról és a sokat hangoztatott agrár jelleggel szemben Magyarország ipari jelentőségéről beszélt ezután. Ennek az ipari haladásnak érdekében küzd a párt és mindenekelőtt annak elnöke, *Zsitvay* Tibor, az üzempolitikai bizottság életrehívásával és sok más közérdekű ténykedésével. Üdvözli *Zsitvayt*, a vezért, akit az Isten csodálatos gazdasági megértéssel áldott meg. Ha nem volna jogász — mondta zajos tapsok között *Hoór-Tempis* Mór, — azt kívánnám, hogy mérnök legyen. A beszéd után lelkesen ünnepelte a közönség *Zsitvay* Tibort és a szónokot.

Zsitvay Tibor dr.

emelkedett most szólásra. Mikor idejött — mondta, — három esemény tolult elő gondolatvilágába. Az egyik *Imrédy* kormányalakítása, amely *mindenkiben teljes megnyugvást keltett*. Nagy lelki felszabadulást jelentett, — mondotta, — számára, mert *azokat a követeléseket, melyeket hosszú időn át hangoztatott, mind megvalósítva látja a kormány programjában*. Az alkotmánytisztelet mindig vérében volt családjának és azért üdvözli örömmel az Imrédy-kormányt, mert *minden ténykedését az alkotmány jegyében kívánja folytatni*.

— Jobboldali politikus voltam mindig, — folytatta *Zsitvay* Tibor, — de ez *nem jelenthetett soha olyan szélsőséget, amely lemegy az országút árkába és felfordulásra vezet*. Imrédy jobboldalisága sem jelent gyülöletet, hanem a keresztény erkölcsök érvényesítését. *a gazdaságilag megalapozott keresztény politikát*. Hála Istennek, olyan miniszterelnökünk van, aki a magyar gazdasági élet minden csinjátbinját ismeri, addig, *amíg ő van a kormányon, nyugodtan alhatunk, mert tudja mit csinál*. Új utakat is mer vállalni és nem hajlandó elavult törvényeket betartani, amelyek a maguk idejében megfelelőek voltak s amelyeket az iskolákban példaként tanítanak. *Ő az ipar, mezőgazdaság és kereskedelem összhangjával fogja a magyar jövendőt szolgálni*.

— *Nincs szükségünk külföldi példákra, mi Ázsiából nagyobb kultúrát hoztunk, mint amilyet itt találunk*. Tanulhatunk a külföldtől, de nem vehetjük igénybe a példákat, mert a magunk lábán akarunk járni, nem akarunk egy embert sem türni, aki azon vitatkozik önmagával, ha nem volna magyar, mi szeretne lenni. *El fogjuk taposni azokat, akik ebben a kérdésben megalkuvásra hajlandók. A kormány tudja, hogy az őrültekre kényszerzubbony való, nem várja meg, amíg ránk húzzák a kényszerzubbonyt*.

— A másik gondolat, amit feleleveníteni akarok, — folytatta *Zsitvay* Tibor, — a most lezajlott *Eucharisztikus Kongresszus* és *Szent István-ünnepségek*. Szent István első királyunk, aki már ezer évvel ezelőtt apostolkodott, most folytatta apostoli munkáját és megbecsülést szerzett a magyar kultúrának. Ennek a nagy keresztény ünnepnek egyik tanusága az, hogy akik párhuzamosan haladnak, végül is találkoznak a végtelenségben, mint a világ keresztényei most a mennyei végtelenben találkoztak. Mi, magyarok, akik egy cél felé haladunk különböző utakon, *találkozzunk végre a magyar revizió gondolatában* és amíg a nemzet legfőbb problémáiban nem értünk el eredményt, addig egyéni áldozatok árán is összesítsük a nemzeti erőket.

— A harmadik gondolat — fejezte be beszédét *Zsitvay Tibor — a pozsonyi gyűlés*. Az Isten ítélőszékéből, úgy látszik, kiment az ítélet és nem a pozsonyi Angyalvárat fogják lebontani, mint ahogy tervezték, hanem a prágai ördögvárat. Ez Istenen kívül rajtunk áll. Fogjunk össze, hogy a siker ne legyen messze. erre a sikerre ürítem poharamat.

Sűrün zúgott az éljenzés és taps a beszéd folyamán, majd pedig, amikor *Zsitvay* Tibor befejezte szavait, a hallgatóság viharos lelkesedéssel ünnepelte a pártelnököt.

Tóth Gábor törvényhatósági bizottsági tag adott kifejezést a megjelentek meghatódottságának és hálás köszönetének. Büszkén gondol arra, hogy egyben Kecskeméten, amikor *Zsitvay* Tibor választóihoz beszélt, tanuja lehetett annak, hogy a párt elnöke már akkor hangoztatta azokat a gazdasági követeléseket, amelyeket most a kormány megvalósít. Most, amikor egymásután napirendre kerülnek ezek a kérdések, kéri Zsitvay Tibort, hogy támogassa tekintélye súlyával az ipar és kereskedelem kisegzisztenciáinak életérdekeit. Az anyagi jólét megalapozása is biztosítéka annak, hogy a szétválasztó törekvéseknek ellent tudjon állani a magyar polgárság.

Elfoglaltsága miatt vacsora közben érkezett meg dr. vitéz *Somogyi* Béla törvényhatósági bizottsági tag, akit hallani kívánt a közönség. Lelkes szavakban emlékezett meg *Gömbös* Gyula új irányt szabó politikájáról és üdvözölte a magyar és keresztény irányzat harcos vezérét, *Imrédy* Béla miniszterelnököt és *Zsitvay* Tibort, a fővárosi párt elnökét.

Hoór-Tempis Mór kerületi elnök zárta be a felszólalások sorát és indítványára a kerület üdvözlő táviratot küldött *Imrédy* Béla miniszterelnöknek.

Nagy szociális engedményekkel

művészet, sport, közművelődés támogatásával készült el

a vigalmiadók szabályrendelete

A főváros a vigalmi adóról új szabályrendeletet készített, amelyet a junius 22-iki közgyülésen terjeszt a polgármester az autonómia elé. A jelenleg érvényben lévő és időközben többször módosított szabályrendelet 1916-ban készült azzal a célzattal, hogy a főváros a szórakozó közönséget szegényügyi és népjóléti célokra megadóztatja. Adó ellen általában panaszkodni szokás, de a vigalmi adó körül különösen sok panasz hangzott el úgy az üzleti érdekeltségek, mint a közönség részéről azon a címen, hogy *a régi szabályrendelet túlságosan komplikált, nem elég szociális és nem támogatja eléggé a kulturális törekvéseket*. Most ezeken a panaszokon igyekezett segíteni a pénzügyi ügyosztály, amely mindenekelőtt *bravurosan leegyszerűsítette a szabályrendeletet, nagyon sok szociális engedményt tesz, kedvez a komoly művészetnek, az amatőr sportnak* és figyelembe veszi *a haladás követelményeit*. Mint általános alapelv vonul keresztül az új szabályrendeleten

a túlmagas adótételek leszállítása

Az új szabályrendelet azon a gondolaton épült fel, hogy helyesebb, ha a vigalmi adó mérséklése *nem átalányozás* révén, hanem *az adótételek valóságos leszállítása* utján történik.

Ki fizet vigalmi adót?

A vigalmi adó-kötelezettséget a tervezet a következő tömör egyszerűséggel állapítja meg:

Vigalmi adót tartozik fizetni, aki a székesfőváros területén hatósági engedély alá eső *bármiféle előadáson* (szini-, opera-, operett,- orfeum-, kabaré-, varieté-, mozi-, hangverseny-, balett-, cirkusz-, artista-, élőkép-, némajáték-, stb előadás), *mulatóhelyen, táncvigalomban* (bál, táncünnepély), *zenével, tánccal szórakoztató kávéházban, vendéglőben, kocsmában, bármiféle versenyen* (lóverseny, ügetőverseny stb.) *sportmérkőzésen, kiállításon* megjelenik, aki kávéházban vagy egyesületben (kaszinó, kör, klub, társulat stb.) *kártyajátékban* vesz részt.

A régitől eltérően az új szabályrendelet *nem vonta adókötelezettség alá az étkezőkben, kávémérésekben szórakozó közönséget, a biliárdot, a dominót, sakkot*.

Mentesség az adózás alól

Adómentesség alá esnek:

1. *az intézetek, egyesületek, egyházközségek és iskolák* által rendezett tudományos, közművelődési, nemzetvédelmi, vagy oktatási célokat szolgáló előadásoknak, hangversenyeknek, kiállításoknak;

2. *az amatőr sportversenyeknek és mérkőzéseknek;*

3. *az állami szintársulatok* saját helyiségeiben tartott előadásainak;

4. *a székesfőváros és intézményei* által rendezett előadásoknak, hangversenyeknek, kiállításoknak;

5. *a városligeti és népligeti mutatványos telepeknek* és

6. *a vásárterek* népies szórakozásainak látogatói.

Az 1., 2. pontokban megjelölt előadásoknál akkor, ha azok nem haszonszerzés céljából történnek.

A felsorolásban a régi szabályrendelethez képest *új adómentességek: az amatőr sportversenyek és mérkőzések. az állami szinházak, a népies szórakozások* (mutatványos telepek, vásárterek szórakozásai) mentesítése a vigalmi adó alól.

A vigalmi adó kulcsa

A vigalmi adó mértékét a következőképen állapítja meg az új szabályrendelet:

1. A vigalmi adó a *belépődíjnak* a következő százaléka:

bálokon, táncvigalmakon, önálló táncelőadásokon 10%;

bemutató filmszinházakban 400 személy befogadóképességig 5%, azon felül 6%;

másodhetes filmszinházakban 600 személy befogadóképességig 4%, azon felül 5%;

május 1-től szeptember 30-ig minden filmszinházban az adótétel fele;

ügető- és lóversenyeken 4%;

professzionisták labdarugómérkőzésén 3%;

magánszinházak előadásain 1%, idegennyelvű vagy felemelt helyáru előadásain 5%;

hangversenyeken 4%, külföldi művész felléptével 5%;

minden más helyen a vigalmi adó 5%, kivéve a *mulatókat*, ahol, tekintet nélkül a belépődíjra, személyenkint 50 fillér.

Ha belépődíj nincs, ellenben *ruhatár* vagy *műsor kötelező*, akkor ezután kell 5%-ot fizetni.

Aki belépődíjat nem fizet, az a legmagasabb belépődíj után számított vigalmi adót köteles fizetni.

2. *Ahol belépődíj nincsen*, a vigalmi adó a következő:

kávéházban, vendéglőben, kocsmában, ahol *cigány* játszik, 4 fillér, ahol bármilyen *más zene* (jazz, szimfonikus, sramml), 8 fillér, ahol a közönség táncolhat, 24 fillér,

mulatóhelyeken 50 fillér.

A *kártyajátékosok* vigalmi adója személyenkint 20 fillér.

Ebben az egyszerüsített formában megállapított

vigalmi adó kulcsát a régihez képest csaknem mindenütt mérsékeli az új szabályrendelet.

Igy a szinházak 5%-os vigalmi adója 1%-ra, a bálaké 15%-ról 10%-ra, a hangversenyeké 5%-ról 4%-ra, az ügető- és lóversenyeké 10%-ról 4%-ra, a cirkuszoké 7.5%-ról 5%-ra, a professzionisták versenyéé 10%-ról 5%-ra, a labdarugó mérkőzéseken pedig 3%-ra csökken.

A hazai művészet érdekében különbséget tesz a szabályrendelet a magyar és külföldi előadások között, de még így is a külföldi művészek hangversenyén az adó 7.5% helyett 5%, külföldiek szinielőadásán 10% helyett 5%.

A *kártyázásnál* a vigalmi adó fejenkint 20 fillér, akár szednek kártyapénzt, akár nem és ezzel eldőlt a vita, hogy *kell-e adót fizetni akkor, ha a vendég maga hozza a kártyát*.

Az adó lerovásánál a vállalkozó kérésére a vigalmi adó

egy évre rögzíthető,

ami azonban nem jelent kedvezményt, csupán adókezelési könnyítést.

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszműbádogos, vízvezeték-központi fűtés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. ● Telefon: 111-591.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfűtő-berendezések. Lemezmunkák.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása. Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Események

Fővárosi Hirlap
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Csorna Kálmán jubileuma. Nevezetes évfordulóhoz jutott dr. *Csorna* Kálmán árvaszéki elnök. *Harminc éve* van annak, hogy a főváros szolgálatába lépett és ezt az alkalmat felhasználta az árvaszék,amely magát családvédelmi testületnek tekinti, hogy családi ünnepség meleg közvetlenségével ünnepelje *Csorna* Kálmánt. Az árvaszéki teljes ülés nevében és tagjai élén dr. *Wester* Gusztáv elnökhelyettes üdvözölte, majd az ülésterembe vonultak az árvaszék összes tisztviselői, akiknek nevében dr. *Szokolay* Leó elnökhelyettes fejezte ki meleg szavakkal jókívánságait. A beszédekben méltatásra találtak az árvaszéki elnök hivatali és tudományos kvalitásai és kifejezésre jutott az a jó viszony, a családias együttérzés, amely ennek a házi ünnepségnek kedves színt és fényt adott. A letelt harminc esztendejének emlékei során felelevenedik az első négy esztendő, amikor *Csorna* Kálmán a tiszti ügyészségnél dolgozott *Kobler*, a kiváló tiszti ügyész mellett. Innen került az árvaszékhez, ahol, mint árvaszéki jegyző *Szécsi* Ignác, a nyugalomba vonult árvaszéki ülnök ügykörét vette át. Később, mint ülnök az árvaszék több nagy ügyében dolgozott, majd 1931-től mint elnökhelyettes érvényesítette kiváló tehetségét. Két év múlva *Agoston* Géza halála után elnöke lett az árvaszéknek és az elmúlt öt év alatt vezető pozíciójában nagy eredményeket ért el az árvaszék színvonalának emelése és az ügymenet fejlesztése terén. Nagy munkát végzett a gyámpénztárra is kiható gazdasági nehézségek megoldása körül. Erős szociális érzékét mutatják a válságos időkben különösen időszerű családvédelmi tényked*é*sei. A hivatalon túl is jelentős tudományos működést fejt ki *Csorna* Kálmán. Előbb a közgazdasági egyetem magántanára volt, három év előtt pedig a Pázmány-egyetem habilitálta magántanárává. Tagja a közigazgatási gyakorlati vizsga-bizottságnak, az egységes ügyvédi és bírói vizsgáló bizottságnak, elnöke az országos gyámügyi kongresszusnak és alelnöke a nemzetközi gyermekvédelmi kongresszusnak. Számos tudományos munkát írt, ezek soraiban több kötet a magyar magánjog és szociálpolitika problémáival foglalkozik.

Lamotte Károly ötven éves

Június 14-én a születésnapja volt dr. Lamotte Károly alpolgármesternek. És ez a születésnap ezúttal az évfordulók sorából kiemelkedő esemény, mert Lamotte Károly életének ötvenedik évéhez érkezett el. Sok embersorsban ez a kor a delelő, Lamotte Károly életében csak egy szép, kerek szám, amely ünnepiesen hat ugyan, de csak olyan fejezet határköve, amelyet még újabb fejezetei követnek a munkának, az alkotásoknak és az eredményeknek.

Ebből az ötven esztendőből huszonkilencet a főváros szolgálatában töltött és a sors jóakaratából tehetsége és munkája arra a korszakra esett, amikor arra a legnagyobb szükség volt. A képzettségen, munkabíráson és ügyszeretéten felül Lamotte Károly olyan értéket reprezentál, amelyet köznapi mértékkel nem lehet megmérni, akár a tudós, az államférfi, vagy a költő valórjét. Ez az érték az ő pénzügyi tehetsége, amelynek — nem akarjuk most a közismert tényeket felfedezni — a legnehezebb időkben rendkívüli hasznát látta a főváros és ezen keresztül az ország és amely nem egy esetben a pénz világpiacán is megerősítette hitelünket.

*Ne álljunk meg azonban a számoknál, — bár azok se szürkék, ha lélekkel kormányozzák — Lamotte Károly munkálkodása nyomán meleg szíveket nem nélkülöző kulturális eredmények is fakadtak és minden tényked*é*sében, a hatásköre alá rendelt tisztviselői karral, az autonómia képviselőivel és idegen hatóságokkal való érintkezésében mindig közvetlen, kellemes atmoszférát tudott teremteni.*

Ezért maradt mindmáig fiatal külsőben és lélekben és ezért csak kedves, ünnepi dátum számos barátja és tisztelője számára a félszázados kor és nem komoly évforduló.

Budó Jusztin 30 éves közszolgálati működésének ünneplése. Dr. *Budó* Jusztin, a székesfőváros főlevéltárnoka június 11-én ünnepelte a fővárosnál eltöltött közszolgálatának 30 éves jubileumát. Ebből az alkalomból a székesfővárosi levéltár tisztviselőkara dr. Budó Jusztint bensőséges ünneplésben részesítette. Az üdvözlő beszédet dr. *Kovács* Lajos levéltáros mondotta. Megemlékezett azokról az érdemekről, amelyeket *Budó* főlevéltárnok hivatala fejlesztése terén szerzett. Annál nagyobbak ezek az érdemek, mert az ünnepelt nemcsak már mint a hivatal vezetője, hanem még azt jóval megelőzőleg, a társadalmi és gazdasági krizis nehéz idejében is mindig talált módot és eszközt a levéltár helyzetének javítására. A székesfővárosi levéltár tudományos színvonalának emelkedését és személyzeti státusának kiépítését dr. *Budó* Jusztin főlevéltárnok céltudatos és fáradhatatlan munkálkodásának köszönheti. Dr. *Budó* Jusztin megköszönve az üdvözlést hangsúlyozta, hogy továbbra is szívén fogja viselni hivatala érdekeit, hogy azt minél alkalmasabbá tegye a közigazgatás munkájának előmozdítására és a tudomány szolgálatára.

Némethy tanácsnok a palermói Garibaldi-ünnepen. A *palermói* kikötőben vasárnap adták át a *Garibaldi* cirkáló zászlaját, melyet Palermó város ajánlott fel. Az ünnepélyen, amelyen megjelent báró *Villani* Frigyes kvirináli magyar követ is, Budapest képviseletében résztvett dr. *Némethy* Károly tanácsnok. *Maggiare* tartományi elnöknek Budapest képeiből álló rézkarcolatot, Palermó polgármesterének pedig a Budavár visszavételének emlékére vert érmet adott át a tanácsnok.

Pestvármegye első részvétele a Közmunkatanácsban. A városrendezési és építésügyi törvény alapján újabb hatáskörrel felruházott Közmunkatanács legutóbbi teljes ülésén vett részt legelőször Pestkörnyék, illetve Pest vármegye képviselőtestülete vitéz dr. *Endre* László alispán vezetésével. Dr. *Bessenyey* Zénó elnök a napirend előtt meleg szavakkal üdvözölte a Tanács tagjait a székesfőváros és a környék képviselőit. A magyar közélet, a magánjog és közjog, a városstudomány, városépítészet és gyakorlati közigazgatás negyvenkét kiválóságát van szerencsém itt köszönteni, akik azért jöttek össze, hogy *a metropolissá lett Budapestet a fejlődés útján tovább vezessék*, hogy a fővárost és környékét, a szegények városait, a magyar gyáripar települő helyeit, a munkásság és a kisegzisztencák kedvelt lakóhelyeit a városias kialakulás útjára, a községeket jellegüknek megfelelő fejlődés útjára tereljék, hogy *Budapest és környékének összhangját elsősorban a városrendezés és építés, de lehetőség szerint az együttélés egyéb területein is biztosítsák.* A nagy hatást keltő beszéd után vitéz dr. *Endre* László alispán hangsúlyozta, hogy már önmagában az a tény, hogy itt tárgyalások alkalmával a főváros és Pestmegye vezető emberei találkozhatnak és a közvetlen érintkezés melegével tudják szolgálni a közérdeket, érdemessé tette volna azt, hogy ez a törvény létrejöjjön. Dr. *Lamotte* Károly alpolgármester *a főváros nevében üdvözölte Budapest környékének képviselőit*, akiket szeretettel és megértéssel fogadnak és rajta lesznek, hogy nehéz problémáikat közös erővel oldhassák meg. Ezután a Tanács rátért a napirend letárgyalására.

A Rózsadomb és Vidéke Egyesület vitéz dr. *József Ferenc* kir. herceg fővédő részvételével június 23-án, csütörtökön este 7 órakor a Lukácsfürdő földszinti társalgójában *előadó-ülést* tart. Dr. *Kadič* Ottokár m. kir. főgeológus, ny. c. egyetemi rk. tanár, a Magyar Barlangkutató Társulat ügyvezető elnöke „A Rózsadomb és környéke barlangjainak ismertetése, jelentősége és feltárása" címen előadást tart, amelyet a Tarján-étteremben társasvacsora követ.

Meghalt Barczen Gyula ny. műszaki tanácsnok. Vasárnap 72 éves korában elhúnyt *Barczen* Gyula m. kir. kormányfőtanácsos, ny. székesfővárosi műszaki tanácsnok, aki évekig vezette a főváros magánépítési és városrendezési ügyosztályát. Kedden délután a kerepesi-úti temető halottasházából, a róm. kat. egyház szertartása szerint temették el. A főváros és a polgármester nevében az elhúnytat *Kempelen* Ágoston tanácsnok búcsúztatta. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot szerdán reggel 9 órakor mutatják be az Angolkisasszonyok Váci-utcai templomában.

Revü a Fényes-cirkuszban. A szórakozás ősi és mindig újszerű arénájában valami hihetetlen ötletesség folytán évezredek óta nem fogy ki a rendezők és a szerzők ötletessége, amely *hol az izgalmak lélegzetállításában, hol pedig a groteszk humor falrengető mókáiban kapják meg a nézőt és a hallgatót.* A *Fényes-cirkusz* júniusi műsorában az eddigiekhez képest is valami merőben újat hozott, amennyiben *Kellér* Dezső ötletes revübe sűrítette össze és alakította szerves egésszé *a világ cirkuszi produkcióinak legjavát.* Az érdeklődés homlokterében természetesen a világhírű Polo *Rivels*, testvérei és nyolc apróságuk *utólérhetetlenül vidám és a maga nemében tökéletes akrobata mutatványai állanak.* Mondani sem kell talán, hogy valósággal elragadó az a színdus invenció, amely a humor és a jókedv nemzetközi ékességeit, *Rivelséket* egyetlen revű keretében összehozta a mi kedves pesti *Hacsek és Sajónkkal*, mégpedig az eredeti színészkettőssel: *Herceg* Jenővel és *Komlós* Vilmossal. A pesti június vonzó és ragyogó jókedve uralkodik esténkint a Fényes-cirkuszban.

Ecker
Szaküzlet • VIII., Vas-u. 12.
Takarékirónjaink elsőranguak
VIGYÁZAT! BIZALMI CIKK!

TOLNAI FERENC
Bpest székesfőv. gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ☎ Telefon: 386-650.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —✱— TELEFON: 293-631.

REX RAJZOLÓGÉPEK RAJZASZTALOK
LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ
KESZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. • Telefon: 294-368

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és géppgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Június 18-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

1937 Föllner és Holba 1933
ARANYKOSZORÚS KORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII., FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője Magyarország aranykoszorús mestere.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

BF-gáz → Veszélytelen féregírtó!
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbízható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

Gazdasági Értesítő

Árkormánybiztosi védelmet kér a főváros az árdrágítás ellen

Néhány hónappal ezelőtt kezdte meg működését a főváros *piackutató intézete*, de máris bebizonyosodott, hogy erre az új hatósági szervre *valóban nagy szükség van*. A növekvő drágaság következtében *mind gyakrabban fordulnak elő indokolatlan ártúlkapások*. A főváros egyrészt a *Községi Élelmiszerüzem útján*, másrészt pedig piaci ellenőrző közegei bevonásával *praktikus úton igyekszik az áruzsorát megakadályozni*, önként következik azonban a dolog természetéből, hogy ezek a törekvések *csak bizonyos területeken járnak sikerrel*.

Kétségkívül megállapítható azonban, hogy

a piackutató intézet üzembehelyezése óta nem érik meglepetések a főváros közélelmezési ügyosztályát,

mert a piackutató intézet emberei és a közélelmezési szakközegek *napról-napra tájékoztatják az ügyosztályt a csarnoki és piaci árak alakulásáról*.

Minthogy azonban az utóbbi időben egyes közszükségleti cikkek ára megokolatlanul magasra szökött, a polgármester most — éppen a piackutató intézet adataira támaszkodva — felterjesztéssel fordult az árkormánybiztoshoz, arra kérve őt, hogy

a rendelkezésére álló kivételes hatalommal lépjen közbe az árdrágítás megakadályozására.

A polgármesteri előterjesztés nemcsak azokra a cikkekre terjed ki, amelyek árában a legutóbbi napokban jelentékeny eltolódás mutatkozik, hanem *vonatkozik általánosságban valamennyi elsőrendű közszükségleti cikkre*. Főként a kenyér és liszt, a zöldségfélék és a burgonya, továbbá a húsféleségek árkalkulációja tekintetében kért közbelépést az árkormánybiztostól a polgármester, rámutatva arra, hogy hivatalos megállapítások szerint

ezek azok a cikkek, amelyeknél a polgárság kereseti viszonyaival arányban nem álló áreltolódások mutatkoztak.

Értesülésünk szerint az árkormánybiztosság teljes megértéssel fogadta a székesfőváros előterjesztését és az elébe jutatott konkrét adatok alapján *nyomban megkezdte az említett cikkek kalkulációjának elemzését*.

Kitűnő eredmények és tőkeemelés a Kisiparinál

Néhány nappal ezelőtt tartotta meg *Girardi* Tibor elnöklésével közgyűlését a *Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt.*, amelynek vezetője az európaszerte *ismert* és *elismert* kiváló szakember: *Szél* Jenő dr. Most került a közgyűlés elé az intézet *huszadik esztendejéről szóló üzleti jelentés*, amely éppen úgy, mint az eddigiek: *a kistételű hitelellátás újabb fejlődési fokát jelentette*.

Mint ismeretes, ebben az esztendőben a *Kisipari Kiviteli Intézettel* kapcsolatban olyan termelési hiteleket nyujtott a *Hitelintézet*, amelyek az exportáló iparosok *forgótőkéjét* teremtették elő. Rendkívüli körültekintéssel és a modern élet tempójába való belekapcsolódással a *Kisipari Hitelintézet* nemcsupán a bankszerű kölcsönök folyósítását tette lehetővé, hanem

üzemvizsgálattal, a teljesítőképesség ellenőrzésével, a kereskedelmi összeköttetések tanulmányozásával valósággal új iparos egzisztenciákat teremtett

és ezáltal a kihelyezett kistőkékkel *egészen rendkívüli nemzetgazdasági eredményeket ért el*.

Az 1937. évi mérlegből kiderült egyébként, hogy az új kihelyezések *négymillió pengőre emelkedtek:* az összes folyósítások összege tehát *47.833.888 pengő*. Az összes váltóállomány 12,259.163 pengő. A tisztviselői létszám, amely a megindításkor három fő volt, most *63-ra emelkedett*. Az intézet jelenleg *2.5 millió pengő betétet kezel* és a tavalyi forgalom *15 millió pengő volt*.

A közgyűlésen felszólalt *Nagy* Antal és *Tarr* Béla, akik elismerő szeretettel nyilatkoztak *Szél* Jenő dr. vezérigazgatóról és *Paulovits* Géza igazgatóról, akik 20 esztendős működésükkel nemcsupán Magyarország, de

Európa egyik legracionálisabban és legszociálisabban vezetett intézetévé fejlesztették a Budapesti Kisipari Hitelintézetet.

Figyelemreméltó, hogy a főváros újabb 125.000 pengővel emeli fel a *Kisipari Hitelintézet* alaptőkéjét, mégpedig olymódon, hogy kibocsát 12.5000 darab, egyenkint 10 pengő névértékű új részvényt, amelyek árfolyamértéke *16 pengő*, ami tehát azt jelenti, *hogy a tőkeemelés végrehajtásához 200.000 pengőre van szükség*. A részvényeket természetesen a főváros veszi át.

Bókay János a Révay Rt. vezérigazgatója. Dr. *Bókay* Jánost, a kiváló írót és szerkesztőt a *Révay Testvérek Irodalmi Intézet Rt.* vezérigazgatójául hívta meg. Méltó ember méltó helyre került ezzel, mert az új vezérigazgató, aki sorozatos könyvsikerei és színpadi diadalai után jutott ebbe az előkelő pozicióba, nem csupán tehetsége a magyar irodalomnak, hanem fanatikusa a magyar irodalom előbbrevitelének, az európai nivónak és az ízlésnek, amit minden ténykedésével elárult akkor, amikor a *Budapesti Hírlap* felelős szerkesztője volt. Széleskörű műveltsége és az élettel haladó tájékozottsága is segítségére lesz abban, hogy új őrhelyén a magyar irodalom és a magyar írógárda érdekeit hathatósan szolgálhassa.

A Magyar Nemzeti Bank közgyülése. 1938 június 23-án, csütörtökön délután 5 órakor a Magyar Nemzeti Bank székházának második emeleti nagy tanácstermében rendkívüli ülést tart. A közgyűlés e rendkívüli ülésén a Magyar Nemzeti Bank alapszabályainak 12. cikke értelmében csak azok a tagok vehetnek részt, akik jogosultak voltak az 1938 február 7-én tartott rendes ülésben részt venni, vagyis azok a részvényesek, akik 25 részvénynek birtokát a banknál 1937 július 31-ig eszközölt letétel útján igazolták és azóta részvényeiket a letétből vissza nem vették, avagy, ha részvényeiket 1938 február 7-ike után vették vissza, amennyiben részvényeik nincsenek lekötve, a részvények folytonos birtoklását 1938 június 8-ig eszközlendő újabb letétel által igazolják.

Russ Hermann kitüntetése. A kormányzó *Russ* Hermann kincstári főtanácsosnak, az *Országos Földhitelintézet ügyvezető igazgatójának* értékes közgazdasági tevékenységéért a *magyar érdemrend középkeresztjét adományozta*. *Russ* Hermann a magyar pénzügyi élet egyik kiválósága, akit méltán ért a magas helyről származó kitüntetés.

Szurday utóda a Fésüsfonónál — Perényi István. A *Hazai Fésüsfonó és Szövögyár* — értesülésünk szerint — közgyülésén tölti be a *Szurday* Róbert halálával megüresedett helyet. Az új igazgatósági tag *Perényi* István dr., a *Hitelbank* ügyvezető igazgatója lesz, aki eddig is *különösen textilipari kérdésekkel foglalkozott*, ilymódon tehát *új posztján a legnagyobb rokonszenvvel fogadják az illetékesek*.

Fabinyi Tihamér a Trust alelnöke. A *Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok Számára (Trust)* június 8-án tartott közgyülése jóváhagyta az 1937. évi mérleget és elhatározta, hogy a részvények 9. sz. osztalékszelvénye 4 pengővel váltassék be a Magyar Általános Hitelbanknál. Az igazgatóságba *Fabinyi* Tihamér dr. (alelnök), *Goezt* Ágost (alelnök), *Kállay* Rudolf, *Lühr* Vilmos dr. és *Vendel* János dr., mint új tagok beválasztattak.

Új aligazgatók a Magyar általános biztositónál. *Az Első Magyar Általános Biztositó Hausner* Károlyt, *Boschán* Jenőt, dr. *Huszár* Gézát, dr. vitéz *Muraközy* Károlyt és *Seregi* Sándort aligazgatókká léptette elő.

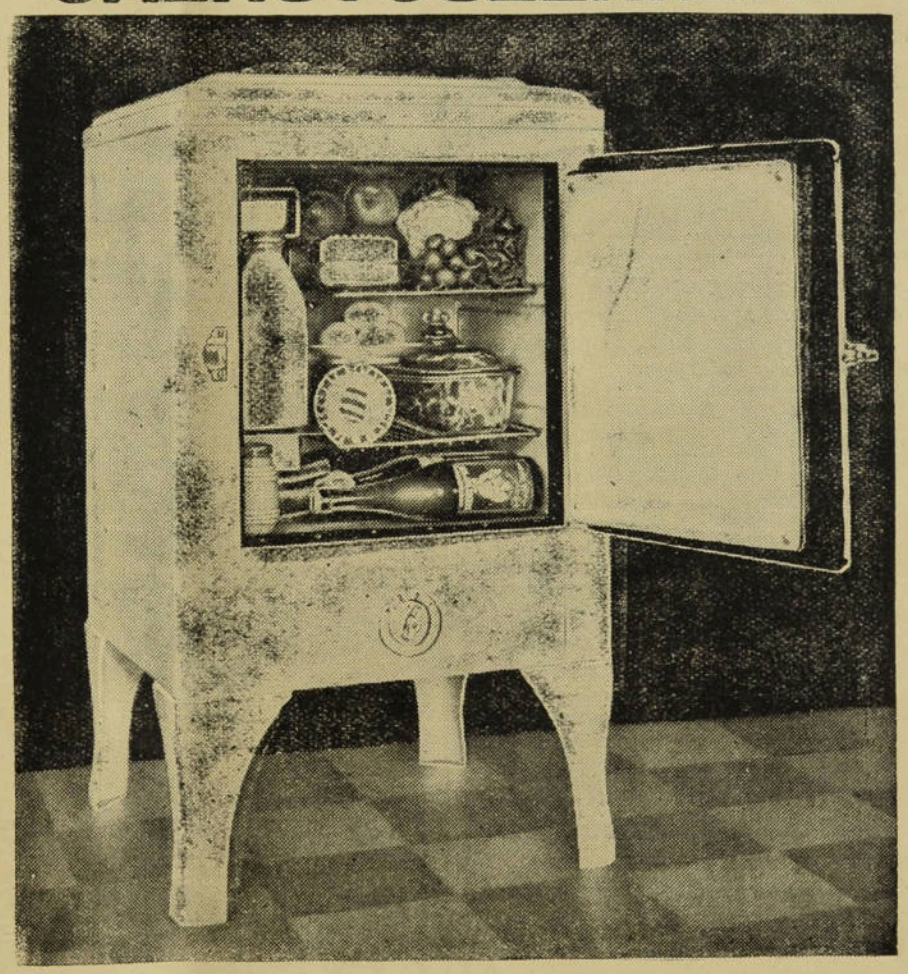
Az Urikány 2.50 százalékot fizet. Az *Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság* 1938 június 10-én tartott közgyülése az 1937. üzletévre szóló *osztalékot részvényenkint 2.50 pengőben állapította meg*. A részvények 47. számú szelvénye 1938 június 18-tól kezdve a Magyar Általános Hitelbanknál kerül beváltásra.

A Hofherr — Schrantz — Clayton — Shuttleworth magyar gépgyári müvek r.-t. forgalma az 1937. üzletévben az előző évivel szemben lényegesen emelkedett, mult évi mérlegét is terhelték azonban régi gazdakinnlevőségekkel kapcsolatos leírások. A vállalat 1937 december 31-i mérlegét — az értékesökkenési tartalékalapnak 529.181 P-vel való javadalmazása után — 387.863 veszteséggel zárta. Az igazgatóság a folyó évi június hó 13-án megtartott közgyülésen azt javasolta, hogy a veszteség az 1938. üzletév számlájára átvitessék.

A Beocsini osztaléka. A *Beocsini Cementgyári Unió R.-T.* igazgatósága kedden tartotta mérlegmegállapító igazgatósági ülését, amely elhatározta, hogy a június 24-én tartandó közgyülésnek a tavalyihoz hasonlóan, *1 pengő osztalék* kifizetését javasolja.

A Magyar Asphalt rt. május hó 31-én tartotta meg ezévi rendes közgyülését. A vállalat a lefolyt évben veszteséget mutat ki. A veszteség a nyereség áthozat betudása után 27.000 pengőt tesz ki.

GÁZHŰTŐSZEKRÉNY

72 havi részletre, havi részlet 6-50 P

Kérjen díjtalan felvilágositást, prospektust, helyszini szemlét az igazolt gázszerelő mesterektől, vagy a gázművektől.

VII. Rákóczi út 18. — I. Alagut u. 3.

VÁLLALKOZÁS

Eredménytelen az angyalföldi szivattyútelep villamos berendezésére megtartott versenytárgyalás. Az angyalföldi szivattyútelep részére szükséges villamos erőátviteli berendezés vállalatbaadására az út- és csatornaügyi ügyosztály versenytárgyalást tartott, amelyre 10 ajánlat érkezett be. A két legolcsóbb ajánlattevő: *Barta* Károly cég (185.891 pengős vállalati összeggel) és a *Kolbányi* és *Pákozdy* cég (186.386 pengős vállalati összeggel) *hiányos pályázatot nyujtot be és igy ajánlatuk nem volt figyelembe vehető.* A többi pályázó a következő ajánlatokkal vett részt a versenytárgyaláson: *Szalay* István rt. 235.458 pengő, *Magyar Brown Boveri Művek* 267.843 pengő, *Szalkai* Béla 269.522 pengő, *Ervil* 270.065 pengő, *A. E. G.* 263.883 pengő, *Szabó* és *Mátéffy* 274.527 pengő, *Ganz és Társa rt.* 270.834 pengő, *Magyar Siemens* 280.340 pengő vállalati összeggel. Az ügyosztály, arra való tekintettel, hogy ezek az ajánlatok *17—40%-kal haladják túl az ügyosztályi előirányzatot, a pályázat eredménytelenségének kimondását és új, zártkörű versenytárgyalás* tartásának elrendelését hozta javaslatba, amihez az út- és csatornaépítési bizottság hozzájárult.

A zuglói főgyüjtőcsatorna vállalatbaadása. A *Róbert Károly-körúti* főgyüjtőcsatorna építési anyagának szállítására versenytárgyalást tartott az út- és csatornaépítési ügyosztály, amely a következő vállalkozók ajánlatát javasolja elfogadásra: Mészszegény pillértégla szállításra a *Nagybátony Ujlaki Egyesült Iparművek* 125.649 pengős legolcsóbb ajánlatát, saválló klinkertégla szállítására megosztva a *Magyar Kerámiai Gyár* 68.704 pengős és a *Kőszénbánya s Téglagyár Társulat* 70.700 pengős ajánlatát, saválló bitumenhabarcs szállítására a *Posnansky és Strelitz* 3000 métermázsára tett 30.450 pengős ajánlatát, a fennmaradó 5000 métermázsa bitumenhabarcsra a *Magyar Aszfalt* 50.450 pengős ajánlatát. Az ügyosztály javaslatát az út- és csatornaépítési bizottság is magáévá tette.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *288-990.
Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. *Telefon: 292-909*

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Uj versenytárgyalási kirások

A Palatinus-utca **csatornázási munkálataira** pályázni lehet június 21-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Községi Temetkezési Intézet részére szükséges különböző **takarmánynemüek szállitására** pályázni lehet június 20-án d. e. 10 óráig a közélelmezési ügyosztályon.

Az Erzsébet szeretetotthonban szükséges **melegvízberendezés bővitési munkálataira** pályázni lehet június 21-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A hivatalok és üzemek részére szükséges **karbid szállitására** pályázni lehet június 21-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A sertésvásártéri fertőtlenítő telep **úthálózatának építésére** pályázni lehet június 17-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A nagyvásártelep vágányhálózatának karbantartásához szükséges **talpfák szállitására** pályázni lehet június 17-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az Egressy-téren épülő tűzőrségi laktanya **kőfaragó és kőburkolási munkálataira** pályázni lehet június 21-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A nagyvásártelep kocsiállásainak **keramitburkolási és útrendezési munkálataira** pályázni lehet június 17-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Gubacsi-úti sertésvágóhid és sertésvásári **utak javitására** pályázni lehet június 17-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A BSzKRt Száva-utcai forgalmi telepén létesítendő **kezelőépület és kapusfülke összes munkálataira** pályázni lehet június 20-án d. e. 10 óráig. (Akácfa-u. 15. III. em. 311. sz.)

A Palatinus-utca Józsefhegyi-utca és Szeréna-út közötti szakaszán végzendő **csatornázási munkálatra** pályázni lehet június hó 21-én d. e. 10 óráig a Központi Városházán. (II. em. 284.)

Beérkezett ajánlatok

Az Egressy-téri tűzőrségi laktanya **föld-, kőmüves- és elhelyező munkára** pályáztak Erdélyi Jenő 62.501, Krebs András 67.230, Teleki László 69.109, Bárkányi József 70.068, Belinszky János 70.201, Chabada Frigyes 70.304, Fülöp Dezső 71.734, v. Zihahi Balogh Gyula 74.204, Wihart Ferenc 76.451, Glock Imre 76.759, Unger József 78.221, Bera Károly 87.642 pengővel.

A Szinnyei Merse-utcai elemi iskola **bádogos munkára** pályáztak: Petik János 2895, Horváth József 3607, Septey Lajos 3724, Böhm József Géza 3987, Nyikulás János 4055, Predmerszky Géza 4187, Kallós József 4233, Palásti József 4577 pengővel.

A Róbert Károly-körúti **főgyüüjtőcsatorna építési munkáira** pályáztak az I. szakaszra: Hidas Károly 127.895, Liska Jenő 129.149, Fábián, Somogyi és György 138.926, Handl Gyula 140.745, Építőipar Rt. 158.790, König József 159.427, Unger József 161.564, Hajnal Imre 163.720, ifj. Halász Hubert 169.899, Erdélyi és Vajda 170.104, Schäffer Károly 176.515 pengővel; a II. szakaszra: Werschetz Márton 194.398, Liska Jenő 197.047, Hajnal Imre 202.795, Vándor Ferenc 206.676, Fábián, Somogyi és György 210.352, Hidas Károly 212.473, Handl Gyula 214.120, Erdélyi és Vajda 224.947, Schäffer Károly 227.459, Barta József 239.078, Unger József 255.413 és ifj. Halász Hubert 256.573 pengővel; a III. szakaszra: Melczer Károly 174.982, Werschetz Márton 175.379, Apor József 175.910, Teleki László 180.081, Hajnal Imre 191.629, Liska Jenő 191.768, Schäffer Károly 200.965, Handl Gyula 201.205, Hollós Ferenc 202.783, Fábián, Somogyi és György 207.141, König József 208.427, Erdélyi és Vajda 208.968, ifj. Halász Hubert 209.897, Hidas Károly 211.911, Unger József 214.633, Vándor Ferenc 217.977 és az Epitőipar Rt. 218.335 pengővel.

A Sosoksári-úti marhavágóhid **iparvágányszabályozási és kövezési munkáira** pályáztak: Benedikt Marcel 4950, Kiss Jenő 5772, Proczeller Bálint 5912, Szegedy Béla Jenő 6151, Schäffer Károly 6396, Csiszár Zoltán 6505, Obendorfer Rudolf 6587 pengővel.

Versenytárgyalási megbizások

A Szent Anna-templom belső kupolájának **figurális díszfestési munkálataira** megbízást kaptak Kontuly Béla és Molnár C. Pál 20.000 pengő értékben.

A Lóhúsüzemi bélmosó **bontási-, föld-, kőmüves- és elhelyező munkálatait** Gát Ödön kapta 4650 pengőért.

A Szőv. Vegyészeti Intézet vízlaboratóriumának **melegvizfütés berendezési munkálatait** Bátorfi János kapta 2389 pengőért.

A Szent Rókus-kórház sebészeti osztályán **burkoló munkát** kapott Somogyi Béla 11.397 pengőért.

Az új köztemető határvonalán szükséges **sodronyháló kerités szállitására** megbízást kapott Stadler Mihály Rt. 4492 pengő értékben.

Az új Szent János-kórház tüdőbeteg pavillonján szükséges **szigetelő munkát** a dr. Helvey Tivadar cég kapta 7990 pengő értékben.

A sertésvágóhidi kényszervágó épületen szükséges **tetőfedő munkálatokat** Garamszegi Ferenc kapta 2140 pengőért.

A Szent Rókus-kórház sebészeti osztályán szükséges **kőmüves munkára** megbízást kapott Tamássy Emil 4297 pengő értékben.

A Házinyomda részére szükséges **hengeröntési és szállitási munkákat** Gödinger Béla kapta; ugyanott **különféle nyomdai anyagok szállitására** kaptak megbízást: Kallina grafikai szaküzlet kft., Horváth János, özv. Steinleinné és Frank.

A Gázművek részére szükséges **tüzelőfa szállitást** a következők kapták: Csaranvölgyi Fatermelési Vállalat kft. 78.065, Hercegprimási Uradalom, Esztergom 126.257, Hercog Ede, Salgótarján 56.350, Kondor Sándor 9380, Kramer Mór 22.500, Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Rt. 469.650, Rosenberg Hugó 113.655, Schirmann M. Andor 16.309, Stropek Mátyás, Pécs 90.447, Tüzifatermelő és Értékesítő kft. 66.716, Veszprémi Püspöki Uradalom, Veszprém 145.335 pengőért.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114-644.

Versenytárgyalási hirdetmény

1. **Budapest Székesfőváros Elektromos Művei** nyilvános versenytárgyalást hirdet az I. ker. Attila-utca 61—63/a. szám alatti 30 KW-os transzformátorállomás és bérház építkezés **vízvezetéki- és csatornázási, központi melegvizfütési- és melegvízszolgáltató** munkáira.

Amennyiben vállalkozó a fent felsorolt munkacsoportokból esetleg mindkét munkacsoportra kívánna pályázni, úgy minden munkacsoportra külön ajánlat teendő. Az ajánlatok egymástól függetlenül a munkacsoport megjelölésével, külön-külön borítékba helyezendők.

Az Elektromos Művek igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson.

Az ajánlatnak a következő mellékleteket kell tartalmaznia: mindkét azonosan kitöltött költségvetési űrlapot, OTI és MABI igazolást, vagy engedményokiratot, bánatpénz letéti nyugtát, kisiparosoknál kisipari igazolványt, bejegyzett cégeknél cégkivonatot és cimpéldányt, iparigazolványt egyszerű másolatban, A8 jelű „Megrendelési feltételek"-et aláirva, referencialistát kitöltve cs aláirva.

A tervek a pályázati idő alatt a tervező építész **Györgyi** Dénes müépitész-tanár irodájában (IX., Kinizsi-utca 31. II. em. Országos M. Kir. Iparművészeti Iskola) hétköznapokon d. e. 11—1 és d. u. 5—6 óra között tekinthetők meg, ahol a szükséges műszaki felvilágosítások is megadatnak.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva az Elektromos Művek igazgatóságánál (V., Váci-út 74. I. em. 101.) **1938. július hó 1-én d. e. 9 és 10 óra között** személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok **ugyanaznap d. e. 11 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-u. 3. sz.) nyilvánosan felbontatni.**

Budapest, 1938. június 10.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén jelenleg közölt általános ajánlati feltételekre. 1938. évi augusztus hó 1-től 1939. június hó 30-ig terjedő időben a II., Margit-körút 75—77., az V., Révész-utca 19—21., a IX., Soroksári-út 68. sz. a. koksz- és a X., Ceglédi-út 1—3. sz. a **tüzelőszertelepen végzendő különféle rakodó munkálatokra nyilvános versenytárgyalást hirdet.**

Bánatpénzül P 1500.— azaz Egyezerötszáz pengőt kell az ajánlat benyujtásának időpontjáig, 1938. június hó 21-ig készpénzben (bankgarancialevél vagy takarékbetétkönyv alakjában) a Gázművek főpénztáránál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) letenni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) **1938. június 21-én délelőtt 10 óráig** kell személyesen, megbízott vagy posta útján benyujtani. **Az ajánlatok felbontása 1938 június 21-én délelőtt 11 órakor a Gázművek Igazgatóságánál** (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) fog megtörténni, mikor is az ajánlattevők, illetve azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1938. május 31.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. • Telefon: 125-284.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Ontött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépszir.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 június 22. — 25—26. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Gazdag termés

Eredményes munka, komoly, mélyreható tevékenység után a szerdai közgyüléssel befejeződik a törvényhatósági bizottságnak a mult nyár óta szakadatlan alkotásokkal telt egy esztendős tevékenysége.

A nyári szünet előtt átestünk ennek a nagy esztendőnek legnagyobb eseményén, az *eucharisztikus kongresszuson*, amely az egész világon nagyobbította a magyar név becsületét és hitelét, egyben pedig az egész világ szeme előtt mint szépségében, emelkedett szellemében, kultúrájában, gazdag szervező erejében tündöklő világváros szerepel a magyar főváros: Budapest. Ennek a nagy eseménynek lezajlása után pedig megkezdődtek a magyar nyár hatalmas eseményei, a *Szent István esztendő* pompázatos ünnepségei. Valljuk és állítjuk, hogy ezekhez a nagy eseményekhez méltó volt Budapest székesfőváros tevékenysége is, amely a világeseményekre való készülődés gigantikus arányú munkájában önmagát is megszépítette.

Ilyen nagy események lezajlása és várása közben érkezett el a törvényhatósági bizottság szünete, amely valósággal kötelez arra, hogy számot vessünk Budapest egyesztendős munkásságával. Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a hatalmas beruházások, a világeseményekre való készülődés rendkívül nagy kiadásai mellett sikerült *Szendy* Károly polgármester tökéletes gazdálkodásának elérnie, hogy *hosszú évek után végre ismét deficitmentes költségvetéssel dolgozhatik a magyar székesfőváros.* Ugyanakkor pedig ennek a Szent István Évnek eseményei közé iktathatjuk, hogy *a főváros és az állam között évek óta húzódó pénzügyi kérdések is mindenki megelégedésére végleges megoldást nyertek.* A pénzügyek terén emellett megemlítést érdemel a *külföldi adósságok rendezése* körül való eredményes tevékenység, az *új vámtarifa* és a *vigalmiadó* mérséklése.

A pénzügyi tevékenység után azonnal azt a másik nagyon eredményes munkásságot kell említeni, amelyet a *Zsitvay* Tibor elnöklése alatt működő *üzempolitikai bizottság* fejt ki és amely szakszerű, sőt tudományos mérlegelés és vizsgálat alapján a messze idő számára is irányelveket szab, lehetőségeket teremt. Ennek az üzempolitikai bizottságnak nagy reformtervei készültek el az idén, így elsősorban *a közlekedési kérdések* megoldása és vele egyszintben *a nagyüzemek modernizálásának és fejlesztésének pontosan megszabott irányvonala.*

Maguk az üzemek is óriási építő tevékenységet fejtettek ki. A *Vízművek befejezték a tizenhétmilliós rekonstrukciós munkálatot és elkészült az új budai vízmű* is. Hatalmas fejlődést mutat az *Elektromos Művek is*, amely már *útban van a Révészutcai centrálé kibővítése felé.* A *Gázművek* erőteljesen halad a rentabilitása fejlesztésének útján. Csak így volt lehetséges *a gáztarifa leszállítása.*

Maga a város építése és szépítése is óriási léptekkel haladt az idén előre. *Elkészült a 200—250 milliós hatalmas beruházási program* és ennek keretén belül *a több évtizedre szóló útépítési és csatornázási tervek.* Átadták a közforgalomnak a *Horthy Miklós-hidat* és rövidesen megindul *az óbudai híd* építése is. A Nagyvásártelep új, *modern raktárépületekel gazdagodott, elkészült a Városháza terve* és hatalmas iramban máris kialakult *a Madách-sugárút* torkolata.

A közigazgatás terén is nagy újítások vannak, *új kerületekkel gazdagodott a magyar főváros, új elöljáróságok szolgálják eddig elhagyatott városrészek népét* és megkezdte munkásságát a központi igazgatás új ügyosztálya, *a XV. kereskedelmi ügyosztály.*

A kulturális, az egyházi, az egészségügyi alkotások egész sorát kellene említenünk, de mindenekfölött hangsúlyoznunk kell azt, hogy a hatalmas beruházó tevékenység mellett *a főváros hatványozottan gondoskodott szegényeiről és a szociális tevékenységet a végsőkig fokozta.* A nagy beruházási program keretén belül *újabb háromezer kislakás építése kerül megoldásra*, a perifériák *iskolahálózatának kiterjesztésére pedig tízmillió pengőt kívánnak fordítani.*

Ha a törvényhatósági bizottság munkája szünetel is, az adminisztráció a nyári szünet alatt is buzgón munkálkodhatik és a főváros iparának, kereskedelmének, gazdasági életének, munkásságának bőségesen jut kenyere a nyári hónapokban is.

Összhangba hozzák a jövőévi költségvetést a nagy beruházó programm első esztendejével

Zsitvay Tibor még a nyári szünet előtt letárgyalja a kormánnyal a főváros pénzügyi kérdéseit

A törvényhatóság a héten befejezi munkáját és a szezonvégi közgyülés után néhány hónapra bezárulnak az új városháza kapui. Teljesítményében hatalmas munkaesztendő van a törvényhatóság mögött és az ősszel már egészen megváltozott viszonyok között ül össze a törvényhatóság .Az országos politikában olyan nagyarányú reformok kézülnek, amelyek a székesfőváros életére is messzemenő hatással lesznek, hiszen a várospolitika az országos politikától magát teljesen függetleníteni sohasem tudta. Ezekről a kérdésekről beszéltünk

dr. Zsitvay Tiborral,

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnökével,

ki az új helyzetről a következőket mondotta:

— Ennek az esztendőnek munkájával meg lehetünk elégedve. Most, hogy nyári szünetre megy a törvényhatóság, egy kissé visszapillanthatunk a mögöttünk lévő, munkával teljes hónapokra. Megcsináltuk *a deficitmentes költségvetést* és ebben az esztendőben már ennek keretén belül gazdálkodott a főváros vezetősége. Mindenki attól félt, hogy a megváltozott viszonyok következtében *a közmunkákat mérsékelni kell.* Erre, szerencsére, nem került a sor.

— Hónapról hónapra milliókra menő közmunkákat ad ki a főváros és ennek az a következménye, hogy a gazdasági élet vérkeringése állandóan erősödik.

Azok, akik attól féltek, hogy Budapest megáll a fejlődés országútján, szerencsére, csalódtak. De nemcsak a jelennek éltünk, hanem *a jövőt is megalapoztuk.* Minden programmszerűen halad előre úgy az üzempolitikai bizottságban, mint azokban az újonnan alakított szervekben, amelyeknek feladata a jövő városi politikáját megszabni, egy pillanatra sem szünetelt a munka.

Leraktuk a főváros fejlesztésének az alapjait és a jövőben könnyebben vállalkozhatunk az aktuálissá vált kérdések megoldására.

Nem elég az, hogy csak egy esztendőre állítsunk össze deficitmentes költségvetést, hanem *olyan pénzügyi és gazdasági politikát fektetünk le, amelynek az a következménye, hogy hosszú évekre hiány nélküli költségvetése lesz Budapestnek.* Már régebben sürgettem a beruházó-programm és a főváros hosszabb időre elgondolt akció-programmjának elkészítését, mert ilyen hatalmas szervezet, mint a főváros, nem elégedhetik meg azzal, hogy csak egy esztendőre rendezkedik be. A polgármester eleget tett a kérésünknek és *a beruházó-programm a kezeink között van.*

— Magát a programmot még nem tárgyalhattuk, a pénzügyi bizottság a 12-es albizottság elé utalta, amely tárgyalását a hét végén kezdi meg.

— A 12-es bizottság átvizsgálja a terveket és a pénzügyi bizottság elé megfelelő javaslattal lép. Az önkormányzat irányítása alapján a polgármester aztán végleges formába önti azokat a terveket, amelyeket úgy az adminisztráció, mint az önkormányzat a város fejlődése szempontjából helyesnek tart.

— Nagyméltóságod már áttanulmányozta a beruházó-programmot és azt megfelelőnek találja? — kérdeztük.

— A polgármester könnyen áttekinthető formában összefoglalta mindazokat a szükségleteket, amelyeket a főváros fejlődése érdekében teljesíteni kellene.

— Ez a beruházó-programm tulajdonképpen csak nyers tervezet, amely még sok átalakításon megy keresztül.

— Most már ismerjük, hogy mi az az ideális programm, amelynek végrehajtása esetén a főváros nagyszerűen fejlődhetik, de természetesen *a törvényhatóságnak sok mindennel, így elsősorban az adott gazdasági helyzettel is számolnia kell.* Lesznek olyan tételek, amelyeket elejtünk, vagy amelyeknek végrehajtását későbbre halasztjuk, hisz az élet lüktetően tovább halad és esetleg olyan problémák megoldása is felmerül, amelyeknek elintézése nem tűr hosszabb halasztást. Nagy jelentősége van annak, hogy a 12-es bizottság még a nyári szünet előtt megadja a direktívákat az adminisztrációnak a beruházó-programm végleges megállapítására, mert amikor hozzálátunk a jövő évi költségvetés összeállításához, *ezt már úgy kell megcsinálni, hogy számolhassunk a beruházó-programm végrehajtásának első esztendei tervével.*

Magának a jövő évi költségvetésnek és a beruházó-programm végrehajtásának egymással harmóniában kell lennie.

— Így a polgármester helyzete sokkal előnyösebb, mert a szükséges munkálatok egyrésze megvalósulhat a beruházó-programm keretében és az évi rendes szükségletek fedezésére könyebb lesz megoldást találni.

— Sok szó esett már arról, hogy a beruházó-programm végrehajtására kölcsönt vesz fel a főváros és ennek a kölcsönnek összhangban kell lennie a kormány pénzügyi politikájával és hitelműveleteivel.

— Ez valóban így van: *Imrédy miniszterelnök úrral tökéletes egyetértésben dolgozunk.* Egyes fővárosi kérdésekben már voltak megbeszélések és mondhatom, hogy *a miniszterelnök úr a legnagyobb szeretettel és megértéssel viseltetik a főváros ügyei iránt.* Azok a nagy pénzügyi reformok, amelyeknek megvalósításával most az országgyűlés foglalkozik, nem maradhatnak hatás nélkül a főváros életére sem.

— A miniszterelnök úr már kifejezte előttem azt az óhaját, hogy a főváros nagy pénzügyi problémáiról alapos megbeszélést kíván velem folytatni s ezekre a tárgyalásokra minden valószínüség szerint a nyári szünet előtt sor kerül.

Magától értetődik, hogy mindaddig, amíg a kormánnyal az összes részleteket nem tisztázzuk, az őszi munkaprogrammról sem nyilatkozhatok, hiszen annak összeállítása ezzel szoros kapcsolatban van.

— A Beszkárt reformjainak megvalósítása elsőnek került sorra a nagy beruházó-programm keretében? — kérdeztük.

— Az üzempolitikai bizottság a Beszkárt ügyeit letárgyalta, ebben a kérdésben több megbeszélést már nem tartunk. Az üzempolitikai bizottság nemcsak az ideális tarifarendszer alapelemeit fektette le, hanem a beruházási irányáról is megadta szakvéleményét.

— A Beszkárt vezetősége azon az álláspontón van, hogy az üzempolitikai bizottság állásfoglalása után ujra át kell dolgoznia előző beruházó-programmját.

— Ez a nyári hónapok alatt megtörténik és ősszel abban a helyzetben leszünk, hogy *a Beszkárt beruházásaival már az önkormányzat különböző szervei is foglalkozhatnak.* Már minden kérdést tisztáztunk, most még csupán a részletek megállapítására kerül a sor.

Budapest levegőjének megtisztítása céljából a városi közintézményeknél és a középületekben bevezetik a koksztüzelést

Magánépületekben kötelezővé teszik a füstemésztő készülékek felszerelését

Az iparügyi miniszterium a közelmultban rendelkezést bocsátott ki, amelyben a jövő év fűtési szezonjára vonatkozóan úgy intézkedett, hogy gazdasági érdekeinknek megfelelően a lehetőség szerint

fokozni kell a belföldi koksszal való tüzelést.

A rendeletet a miniszterium a székesfővárosnak is megküldötte és annak alapján a polgármester már a közeljövőben intézkedni fog abban az irányban, hogy *a székesfőváros tulajdonát képező valamennyi középületben az eddiginél nagyobb mértékben térjenek át a kokszfűtésre.*

A rendelet kiadását erősen alátámasztja az a megállapítás is, amelyet a főváros bakteriológiai intézete tett Budapest levegőjéről.

A magyar szén tüzelése igen erőteljes mértékben fertőzte korommal és kénsavval a város levegőjét

és különösen a tél derekán állott elő az a helyzet, hogy a város balparti részeinek levegője egyáltalán nem felelt meg a közegészségügyi szempontoknak.

Annak ellenére hogy a koksztüzelésre való rátérés a szükséges berendezések létesítése miatt jelentékenyen többköltséggel jár,

pár esztendő alatt meg fog történni valamennyi középületnek koksztüzelőberendezéssel való ellátása.

Az eddigi tervek szerint *legelsősorban a Gellért-fürdő fog áttérni a kokszfűtésre,* nyomon fogják azonban követni ezt az intézményt a közegészségügyi intézmények, közülük is elsősorban a kórházak.

Hogy a magyar szén termelésénél visszaesés ne álljon be,

a magánházakban egyelőre nem forszírozzák a koksztüzelőberendezések létesítését,

ugyancsak rendeleti úton akarják azonban kötelezni az építtetőket arra, hogy azokban a házakban, ahol *a fűtést magyar szénnel oldják meg, füstemésztő készülékeket szereljenek fel.*

Az előreláthatólag jelentékeny mértékben megnövekedő kokszfogyasztást a székesfővárosi Gázművek teljes mértékben ki tudják elégíteni, mert egyrészt a termelés jelenlegi nehézsége is alaposan meghaladja az eddigi elfogyasztott mennyiségeket, másrészt az üzem berendezkedése olyan, hogy jelenlegi produktumánál minden külön új felszerelés nélkül jelentékenyen többet is tud termelni.

A nagyobbarányú koksztermelés önként értetődően magával hozza a gáz-többtermelést is, minthogy azonban az utóbbi évek folyamán a Gázművek által vezetett propaganda eredménye gyanánt a különböző ipari vállalatok egyre nagyobb mértékben térnek át a gázfogyasztásra, itt sem kell aggódnia a miatt, hogy ha több gázt termelnek, azt nem fogják tudni eladni.

Nem lesz többé útolajozás

Az út- és csatornaépítési ügyosztály hatáskörébe utalták az utak portalanítását, amely ezentúl kátránnyal történik

A főváros makadám-útjainak portalanítása terén nagy változások történnek, amelyek az *olajjal való portalanítás végét* jelentik. Mint értesülünk,

a polgármester az utak portalanításának intézését a közegészségügyi ügyosztálytól az út- és csatornaépítési ügyosztály hatáskörébe utalta.

Már régebben is a II. ügyosztály gondozta az útolajozás kezelését és csak az utóbbi években foglalkozott az olajozás vállalatba adásával a közegészségügyi ügyosztály, míg az olajozásra szoruló útterület kijelölése továbbra is a II. ügyosztály feladata maradt.

A *Fővárosi Hirlap* értesülése szerint nemcsak a hatásköri kérdésben történik ezen a téren változás, hanem abban is, hogy

a portalanításból a jövő évtől kezdve teljesen ki lesz küszöbölve az olajozás.

Az utakat, az új elhatározás szerint, *kizárólag kátránnyal fogják portalanítani,* úgy, amint ez a makadám-utak egy részénél már eddig is — kezdetben kisérletképen — történt.

Bebizonyosodott, hogy a kátrány, amelyet a *Gázművek* állít elő, *alkalmas a por lekötésére.* Ha talán ezen a téren nem is egészen egyenrangú az olajjal, nagy előnyt jelent, hogy a *kátrány a makadám-utak felületét védőréteggel vonja be,* ami az utak tartósságát és egyenletességét kedvezően befolyásolja.

A kátrány porlekötő készségének fokozására különben *állandóan folynak a Gázműveknél a kisérletek,* úgy hogy kilátás van rá, hogy *csekély mennyiségű olaj hozzáadásával a kátrány is megfelelő mértékben leköti a port.*

Megkezdődik a városi fürdők racionalizálása

Kimélyítik a vendégforgalmi propagandát — Megszervezik a fürdők mellett működő kutatóintézetet

Az üzempolitikai bizottság, miután végzett a nagyüzemek és a Beszkárt ügyeinek vizsgálatával, rátért a *kisüzemek rentabilitásának megállapítására.*

Az elmult kedden már megtörtént a gyógyfürdők és gyógyforrások tárgyalásának az előkészítése, amivel kapcsolatban bemutatták azokat a kérdéscsoportokat, amelyeket egymásutáni sorrendben fognak megvitatni abból a célból, hogy elemezni lehessen a székesfőváros tulajdonában lévő természeti kincsek jelenlegi hozamát, illetőleg meg lehessen állapítani azokat a szabályokat, amelyek alkalmazásával a jelenlegi jövedelmezőséget a befektetett értékeknek megfelelően emelni lehet.

Az üzempolitikai bizottság már előljáróban is megállapította, hogy az a korábbi polgármesteri határozat, amely közös vezetés alá helyezte a fürdőket, *nagy mértékben hasznára vált az egyes fürdőüzemeknek és jelentékeny megtakarításokat is eredményezett.* Ezt az első lépést azonban a bizottság tagjainak véleménye szerint *követni kell a racionalizálási intézkedések egész sorának,* mert — mint az köztudomású — gyógyfürdőink jövedelmezősége nem elégíti ki a székesfőváros közönségét.

A gyógyfürdőknek és gyógyforrásoknak jövedelmezőségét csak akkor lehet megfelelő mértékben felfokozni, ha a modern berendezések beállításán kívül elmélyül a vendégforgalmi propaganda, még pedig elsősorban orvosi téren.

Az utóbbi évek erőfeszítései ezen a téren is hoztak bizonyos javulást, mert egyrészt maguk a fürdők, másrészt a *Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság* nagy súlyt fektetett arra, hogy úgy a belföldi, mint a külföldi szakorvosok előtt is meretessé tegye fürdőinket. A közeljövőben jelentékeny javulás várható ezen a téren, mert már

a legközelebbi jövőben megkezdi működését a fürdők mellett működő kutatóintézet,

amelynek az a feladata, hogy *a legrészletesebben megállapítsa a fürdőket tápláló gyógyforrások orvosi használhatóságát.*

Az üzempolitikai bizottság elhatározása szerint még a nyári szünet előtt ülést tart, a rendszeres és részletes vizsgálat azonban *kora őszre marad.* A fürdők helyzetének megvizsgálása után tér rá a bizottság a főváros tulajdonában lévő összes kisebb üzemekre is.

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

MELCZER KÁROLY
építőmester és vállalkozó,
Budapest, IX., Ferenc-körút 14.
Telefon: 187-726.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

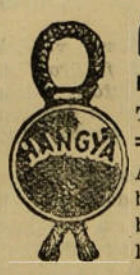
Özv. STEINLEINNÉ és FRANK
grafikai szaküzlet
litografiai kóraktár
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 6.
Telefon: 118—503.

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszműbádogos, vízvezeték-
központi fűtés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. ● Telefon: 111-591.

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-780

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

BF-gáz → Veszélytelen féregirtő!
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbízható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Kétszáztizennégymillió pengőbe kerülnek a tervbevett beruházások

Halaszthatatlan munkálatokra 38 millió pengőt kér a polgármester — Uj programját a Beszkárt összel terjeszti elő — 72 millió pengőt elosztanak a rendes évi költségvetések keretében

A pénzügyi ügyosztály elkészítette a főváros beruházó programját, amelyet egyelőre „bizalmas"-nak nyilvánítottak. A beruházó programot, amelyről eddig már több részlet került nyilvánosságra, mint *Zsitvay* Tibornak a *Fővárosi Hirlap* mai számában adott nyilatkozatából is kitűnik, *végelesnek elfogadni még nem lehet.* Az önkormányzat megkapta az adatokat és a helyzet mérlegelése után történik meg majd a döntés.

A beruházó program az őszi várospolitikai kampány legfontosabb munkaterülete lesz és ezért szükségesnek találjuk *az eddig még nyilvánosságra nem került részleteit ismertetni.*

Mi valósul meg az út- és csatornépítésből?

Az úthálózat fejlesztését a törvényhatóság általánosságban már letárgyalta. Ennek a programnak végrehajtásához *harmincmillió pengő szükséges.* A programot most kettéosztották.

A tervbevett útépítések első felének részletes munkaprogramja már elkészült,

amely szerint a 15 millió pengős beruházást így osztották fel:

Uj főutak építésére 1,010.000 pengőt fordítanak, az új települések helyi útjainak építésére pedig 2,400.000 pengőt. A 2,000.000 négyzetméter vizes makadám egyrészének kátrányozása és a kátrányos makadámok modernizálása 3,000.000 pengőt fog felemészteni. A vízzel kötött makadámutak átépítése szilárd burkolatra 1,725.000 pengőbe kerül, a leromlott kátrányos makadámutak szilárd burkolatot kapnak 675.000 pengő költséggel, a leromlott szilárd burkolatok átépítése és rendezése 3,560.000 pengőt igényel. Uj aszfalt gyalogút fektetése és a régi trachit gyalogutak megszüntetésénél kikerült kőanyag felhasználására 800.000 pengőt vettek fel a programba, a kerékpárutak építéséhez pedig negyedmillió pengőt. Az útépítéssel kapcsolatos csatornázási munkálatok és támfalépítések 1,200.000 pengőbe kerülnek.

A lényeg az, hogy

a programnak végrehajtása révén eltűnnek a vizes makadámok, a hiányzó főútvonalak megépülnek, a járdákat rendbehozzák és a főváros úthálózatát a mai kor igényeinek megfelelő állapotba helyezik.

A csatornahálózat tervbevett kiépítése *24 millió pengő* költséggel jár. Ebből megépülnek: a budai dunaparti gyüjtőcsatorna, a kelenföldi gyüjtők és a kapcsolatos mellékcsatornák, a kőbányai gyüjtőcsatornák, az esztergomiúti, róbert károly-körúti, arénaúti, valamint mexikóiúti gyüjtőcsatornák, tovább fejlesztik az Ördögárok, zugligeti és németvölgyi árok beboltozását és szabályozzák a Rákospatakot. Ezeket a beruházásokat azonban *nem beruházó program keretében hajtják végre,* hanem az előterjesztés szerint a költségeket tíz egyenlő részletre beosztva a költségvetésbe állítják be.

A Beszkárt beruházó programját átdolgozzák

A javaslat a Beszkárt beruházásaival röviden végez. Néhány sorban említi meg, hogy bizonyos problémák még eldöntésre várnak, mert *„a részletes beruházó program elkészítése előtt tisztázni kell a városfejlesztési szempontból várható kívánságokat és a beruházásokkal korszerűvé tett vasút részletes üzemviteli és üzemfejlesztési terveit".*

A beruházó szükséglet körülbelül *45 millió pengő,* de a program átdolgozása után alakul csak ki a tiszta kép.

Tíz millió új iskolákra

A főváros erős fejlődése és különösen az újabb települések folytán *új iskolákat kell építeni.* A következő iskolák építését tervezik:

X., piactéri polgári leányiskola 450.000 pengő költséggel; *XIII., béketéri elemiiskola 400.000* pengő; *X., tihanyitéri polgári fiú- és leányiskola* 750.000 pengő; *X., harmatutcai elemiiskola* 110.000 pengő költséggel; *XIV., dongóutcai óvoda* 20.000 pengő; *IX., kénutcai óvoda* 20.000 pengő költséggel; *XI., Horthy Miklós-úti Szent Gellért női felsőkereskedelmi iskola* 360.000 pengő; *X., ligetutcai polgári fiúiskola* 390.000 pengő költséggel.

Ezeknek az iskolaépítéseknek költsége 2,200.000 pengő, erre azonban fedezet van a régi beruházó kölcsönökben. Ezt a pénzt az Autobuszüzem a multban igénybevette, a kölcsönt azonban 1938—39. és 1940. években visszafizeti.

Nincsen fedezet a következő iskolák építésére: A *Tüzoltó-utcában* elemi iskolát kell építeni, mely 600.000 pengőbe kerül. A *böszörményiúti polgári leányiskola* helyébe új iskolát kell építeni, amelynek költsége 450.000 pengő. A *Karpfenstein-utca 11. számú telken önálló iparostanonc fiúiskolát akarnak építeni* 45 tanteremmel, amelynek az építési költsége 900.000 pengő.

A *violautcai óvodával* kapcsolatos *gyermekotthon* költsége 200.000 pengő.

A *vésőutcai,* az *országbíróutcai* és az *uzsokiutcai* kisdedóvodák építése 450.000 pengőbe kerül.

A *pedagógiai könyvtár* felépítése 300.000 pengőt igényel.

A *gyáliúti* elemi iskolára egy emeletet kell ráépíteni 130.000 pengő költséggel.

A *fenyvesúti* elemi iskola bővítése 180.000 pengőbe kerül.

A *diósárokúti erdei elemi iskola* részére internátust kellene építeni 100.000 pengő költséggel.

A *Mészáros-utcai reálgimnázium* átépítése 35.000 pengő költséggel jár. A *váciutcai leánygimnázium* modernizálása 20.000 pengőt igényelne. A *hungáriaközépkörúti polgári leányiskolának* új tornatermet és két tantermet építenek 18.000 pengő költséggel. A *reáltanodautcai gimnázium* átépítése 25.000 pengő költséggel jár. A *hernádutcai leányiparostanoncotthon* kibővítési költsége 10.000 pengő. *Uj gyermekotthonok felállitására* 10.000 pengőt vettek fel.

Ezeknek az iskoláknak rendbehozása és felépítése 5.635.000 P-be kerül. A polgármester ezeket az építéseket a lehető legrövidebbidőn belül szeretné keresztülvinni.

A barakkiskolaépületeket végleges jellegű iskolaépületekkel akarja a polgármester pótolni.

A *Labanc-utcai elemi iskola* és a Zárda-utcai óvoda átépítése egyenkint 80.000 pengőbe, a *Tomori-utcai elemi fiúiskola és leányiskola* egyenkint 440.000 pengőbe, a *Babér-utcai óvoda* 160.000 pengőbe, a *Vágóhid-utcai óvoda és gyermekotthon* 200.000 pengőbe, a *Ranolder-utcai óvoda* 140.000 pengőbe, a *Mester-utcai női felsőkereskedelmi iskola* 80.000 pengőbe, a *Pongrácz-uti elemi iskola* 340.000 pengőbe, a *Simor-utcai* óvoda 100.000 pengőbe, a *Pongrác-úti óvoda* ugyancsak 100.000 pengőbe, a *Ceglédi-úti óvoda* 160.000 pengőbe, az *Óhegy-utcai polgári leányiskola* 560.000 pengőbe kerül. A *Maglódiúti női háztartási iskola* 160.000 pengő, a *Tatai-utcai elemi iskola* 440.000 pengő, a *Tatai-úti gyermekotthonnal kapcsolatos óvoda* 200.000 pengő, a *Stefánia-uti óvoda* 100.000 pengő, továbbá *a Hungária-középköruti polgári leányiskola* 400.000 pengő, az *Egressy-uti polgári leányiskola* 200.000 pengő költséggel járna. Az *Egressy-úti felső mezőgazdasági és kertészképző iskolák átalakítása* 160.000 pengőt igényelne. Eszerint tehát

a barakkiskolák pótlása végleges jellegü iskolaépületekkel összesen 4,540.000 pengő költséggel járna.

A polgármester úgy gondolja, hogy a barokkiskolák átépítési költségeit már beállítaná a beruházó programba, *a többi iskolának építését azonban a folyó bevételekből fedezné.*

Átépítik a közvágóhidakat és az élelmiszerpiacokat

A *marhaközvágóhid* még 1872-ben, a *sertésvágóhid* pedig 1902-ben épült, tehát nem csoda, ha *ezek az intézmények már régen elavultak* és így szükség volna új vágóhid megépítésére és ebből a célból *27 millió pengőre* lenne szükség. Erre azonban pénz nincs, tehát *csupán átalakításra gondolnak.*

Az északi vágócsarnok húsz fülkéjét és a jelenlegi borjúhúsvásárt marha- és borjúvágócsarnokká alakítanák át. *Borjúvásár lenne a jelenlegi nagyvágócsarnokból* is, ezenkívül új hideghús-vásárt, valamint új marhavásárcsarnokot szeretnének építeni. Az útburkolatok rendbehozatala is közel egymillió pengőt emésztene fel, a kőistálló-telep és a marhavásár között pedig alagutat akarnának építeni egynegyedmillió pengő költséggel. Mindezek a beruházások *5,850.000 pengőt emésztenének fel és ezek az átalakítások tovább már nem halaszthatók.*

A *sertésvágóhid* modernizálása 4.5 millió pengőbe kerülne.

Közegészségügyi és vásárrendezési szempontok sürgetik a Kerepesi-út és Könyves Kálmán-körút sarkán, a Kolossy-téren, a Lehel-utca és a Hungária-körút sarkán, valamint a Teleki-téren levő piacok rendezését. A négy piac rendezése egyenkint 50 ezer pengőt eszmétene fel.

Uj piacokat akarnak létesíteni Zuglóban a Paskál-malom környékén, az Etele-téren, a kelenföldi vasútállomás közelében és az Erzsébet királyné-út—Nagy Lajos király-útja kereszteződésénél.

Ezeknek az új piacoknak létesítésére 60.000 pengőt szánnak.

Az Élelmiszernagyvásártelepen hűtőházat akarnak létesiteni 4.5 millió pengő költséggel.

Különösen a gyümölcsexport miatt volna szükség erre a hűtőházra.

A 3000 kislakás építését is felvették a programba

A polgármester hangsúlyozta, hogy a háromezer kislakást tulajdonképpen *magántőkének kellett volna megépítenie,* de ezek az építkezések elmaradtak. Az OTI is igérte, hogy épit ezer házból álló családi háztelepet Kőbányán az Óhegyen, de eddig még ebben az irányban sem történt semmi. *Ezért a főváros maga kénytelen olcsóbérü, higiénikus, jól felszerelt kislakásokat építeni.*

Egy-egy ilyen lakás építési költsége 4525 pengő. *A háromezer kislakás tehát 13,575.000 pengőbe kerülne.*

7.5 millió a kórházak modernizálására

A polgármester szerint kórházi téren legfontosabb tennivaló a *Szent Rókus-kórház átépítése.* Ez az átépítés ma már nem annyira kórházi, mint inkább *városszabályozási szempontból szükséges,* mivel a Rókus-kórház beleesett a Rákóczi-út szabályozási vonalába. A Rókus-kórháznak ezt a részét lebontanák és a Stáhly-utcában új szárny épülne. *Az átépítés költségei 4.5 milliót tesznek ki.*

A Szent István-kórházban a szülő- és nőbetegosztályt le kellene rombolni és új, modern kórházat építeni 1.5 millió pengő költséggel.

Ugyanesak 1.5 millió pengő költséggel rendbehoznák a *Szent László-kórházat.* Ide három új pavillont, új proszekturát, központi laboratóriumot és végül új betegfelvételi épületet, központi betegfürdővel építenének.

A beruházó program egyik legnagyobb tétele a központi városháza bővítése, az üzemi székház építése,

15 millió pengőbe kerülnének ezek a beruházások, ebből 10 millió pengő a három nagyüzem között oszlana meg arányosan, 5 millió pengő pedig a községi háztartást terhelné.

A városligeti új artézikút vizének hasznosítására félmillió pengőt vettek fel a beruházó programba.

A nagyüzemek új beruházásai 34 millióba kerülnek

Az *Elektromos-, Gáz-* és *Vízművek* nagy tételekkel szerepelnek a programban. A polgármester az elektromos áramszolgáltatás szempontjából legfontosabbnak tartja a *Révész-utcai telep fejlesztését,* amely 8.5 millió pengőbe kerülne. A termelt áramot átalakító berendezésnek létesítésére, a szükséges kábelfektetésekre és kábeláthelyezésekre 3.6 millió pengőt adnának, a *Dunántúli Villamossági Rt.* bánhidai erőművével való együttmüködést kölcsönös kisegítés érdekében szükséges berendezkedések létesítésére 1.2 millió pengőt és különféle munkálatokra ugyanannyit fordítanának. A költségeknek nagyrészét *a saját bevételeiből tudja fedezni az Elektromos Művek.*

A Gázművek új kokszoltóberendezést akar létesíteni, 7.2 millió pengő költséggel, a Vízművek beruházásai 17.540.000 pengőt igényelnek.

15 millió légvédelmi kiadásokra

A légoltalom megszervezése és kiépítése a főváros elsőrendü feladata. *A szükséges légoltalmi berendezések 15 millió pengőbe kerülnek.*

A tüzoltóság fejlesztésére 4 millió pengőt kell fordítani. Uj őrséget állítanak fel a Várban és a XI. kerületben és szó van arról is, hogy a VI. és a X. kerületben is építenek új tüzőrségi épületet.

Az összes beruházások költsége pontosan 213,972.000 pengőt tesz ki.

A polgármester az út- és csatornahálózat fejlesztésére, valamint az iskolák építésére és a légoltalmi beruházásokra szánt összegeket a költségvetés keretében akarja felvenni, úgy, hogy *a beruházóprogram költségeiből 72,430.000 pengőt lehetne így fedezni.*

A sürgős és halaszthatatlan beruházásokra 38.2 millió pengőt kér a polgármester.

Ezek lennének a barakkiskola-épületek pótlása végleges jellegű iskolaépületekkel, a közvágóhidak és a piacok korszerű átépítése, a kislakások építése, a központi városháza bővítése, a városligeti új artézikút vizének hasznosítása és a tűzoltóság fejlesztése. Egyelőre még halasztható beruházások közé sorolták a Nagyvásártelepen létesítendő hűtőházat, valamint a kórházak átalakítását. Ez a két tétel 12 millió pengőre rug.

Egészen külön szerepelteti a polgármester, — igen helyesen — *az üzemi beruházásokat,* mert hiszen ezek üzleti természetűek.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Cs ú z d a: KELENFÖLD P.-U.

Adóemelés nélkül is megoldhatók az elodázhatlan városrendezési tervek

A párt állásfoglalása az időszerű problémákról

A legutóbbi közgyülésen indítvány hangzott el, hogy a tervezett óbudai híd feljáróinak építési költségeit az utadó emelésével teremtse elő a főváros, illetve juttassa ezt a bevételi többletet az építkezés céljára a Közmunkatanácsnak. Miután az indítványt kiadták a polgármesternek, ebben az ügyben polgármesteri előterjesztés készült, amely kiterjeszkedett a hídfők építésén kívül a nagyvasúti és dunaparti rendezési problémák költségeire, valamint a légvédelmi kiadásokra is, mint amelyek az útadóból dotálást nyernének. Ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozott a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja*, amelynek értekezletén, a párt állásfoglalásával egyértelműen elhatározta *Szendy* Károly polgármester, hogy az előterjesztést nem tüzi ki a közgyülés napirendjére, hanem más módon kíván az említett költségek fedezetéről gondoskodni.

A pártnak ebben a kérdésben való állásfoglalásáról kérdést intéztünk

dr. Vályi Lajos

törvényhatósági bizottsági taghoz, a párt főtitkárhelyetteséhez,

aki a következőkben fejtette ki a pártálláspontot:

— Az útadóemelésre vonatkozó polgármesteri javaslatnak a levétele a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának a pártértekezletén történt meg, amikor

a párt mondhatni egyhangúlag foglalt állást az adóemelés ellen.

Én magam is a leghatározottabban ellene voltam az adóemelésnek, mert időszerűtlennek tartom úgy politikai, mint gazdasági szempontból és túlságosan incidentálisnak ennek a kérdésnek a felvetését. *Arról, hogy a mi pártunk bármiképen is kezdeményezte volna az adóemelést, semmit sem tudok.* Sőt az ellenkezőjét tudom ennek, azt, hogy amikor *Kuncze* bizottsági tag ismert javaslatával kapcsolatban felmerült az adóemelés megszavazása a közgyülésen, pártunk jelenlévő tagjai erre előzetes megbeszélés nélkül hajlandók nem voltak.

— A kérdés legközelebbi megtárgyalására a pártértekezlet nyujtotta az alkalmat, amely, mint mondom, egyhangúan az adóemelés ellen foglalt állást. Azok között az okok között, amelyek pártunk álláspontját vezették, a már elmondottakon kívül szerepelt az a felfogás, hogy

a felemelendő adóbevételből fedezni kívánt célok egy része nem is az útadó terhére rendezendő és hogy a kielégíteni kívánt célok fedezése csak a szerves pénzügyi program keretében találhatók meg megnyugtatólag,

amire egyébként alkalmat fog nyujtani a tizenkettes bizottság programjának a tárgyalása és a legközelebbi költségvetés. Egyébként is a tervbevett emelés távolról sem képviselt volna olyan pénzügyi eredményeket, hogy azért érdemes lett volna vállalni ennek az adóemelésnek a politikai kockázatát akkor, amikor nemcsak a mi pártunk, de minden más párt is lekötelezte magát a választásoknál atekintetben, hogy *a közönség adóterheit tovább emelni nem fogja.*

Ugyancsak részletes megvitatásra került a pártban a közszállítások körüli jogorvoslatok kérdése, amely a junius 22-iki közgyülés napirendjére van kitűzve. Az ügyben, amelyet már részletesen ismertetett a *Fővárosi Hirlap*, dr. *Vályi* Lajos a következőkben szögezte le a pártnak az ő előadói javaslata alapján elfoglalt álláspontját:

— *Ebből a kérdésből kár politikát csinálni.* Mint ahogy a polgármester úr is jól látja ezt és abból a nyilatkozatából, hogy ki akar a kérdés tárgyalásából zárni minden politikát, ez tűnik ki. Arról van szó, hogy a rendelkezésre álló jogszabályok homályosak és nem adnak kellő útbaigazítást, ez az oka a vitának és ez vezet egy olyan eredményre, amely a székesfőváros érdekeire közjogi szempontból, de gazdasági szempontból is kárt jelenthet. Egészen téves volna úgy beállítani, hogy a mi pártunk ebben a kérdésben elfoglalt álláspontja nem akarta volna kellőleg méltányolni a fővárosi autonómia közjogi és gazdasági érdekeit. Mi kizárólag arra mutatunk rá, hogy a jelenlegi törvények szerint

a belügyminiszter álláspontját megállónak tartjuk, de új szabályozást sürgetünk a kérdés megnyugtató és mindenkit kielégítő megoldására. De az ellen sem lehet semmi komoly észrevételünk, hogyha a polgármester a független bíróság elé utalja ezt a kérdést

és onnan igyekszik megfelelő magyarázatot kapni a homályos jogszabályok helyes értelmezésére. Az viszont természetes, hogy a kormány pártja *tartózkodik a garanciális panasz megszavazásától*, viszont azonban *semmi okunk sem volna arra, hogy ezt a kérdést, amelyet egyébként helyesnek tartunk, ellenezzük.*

A nagyvasúti kérdésről, amely az útadó felemelésének gondolatával kapcsolatban napirendre került, mint elsősorban XI. kerületi problémáról, valamint ennek a hatalmasan fejlődő városrésznek egyéb megoldásra váró ügyéről dr. *Vályi* Lajos a következőket mondta:

— A kerületben továbbra is a legfontosabb probléma

a nagyvasúti kérdés megoldása,

amely tudomásunk szerint *tárgyalás alatt van* és amelytől azt reméljük, hogy a mi kerületünket is fel fogja szabadítani. Tovább is kénytelenek vagyunk harcolni a *sasadi autobusz megoldásáért.* Úgy, ahogy kísérletképen a Beszkárt ezt a vonalat megvalósította, már eleve magán hordta az életképtelenséget és a sikertelenséget. Valósággal azt kell hinnünk, hogy azért tette meg ezt a kísérletet a Beszkárt akkor és úgy, ahogy tette, hogy bebizonyítsa ennek az autobuszvonalnak a hasznavehetetlenségét. Ha megfogadta volna azokat a tanácsokat és kéréseket a Beszkárt, amelyeket a helyi érdekeltség elé terjeszt, más lett volna az eredmény. *Mi nem fogunk nyugodni addig, amíg megfelelő komoly keretek között meg nem történik ennek a kérdésnek az újabb megvizsgálása és a sasadi autobuszvonal kipróbálása.*

— Nagyon sok a panasz *a lágymányosi strand ellen*, amelyet naponta 20.000 ember látogat a nyári ünnepnapokon és ennek dacára *a megközelítő utak a legelhanyagoltabb állapotban vannak*, a területnek *nincs közvilágítása, nincs ivóvize*, tehát olyan állapotok vannak, amelyek közegészségügyi és közerkölcsi szempontból a legsúlyosabb kifogás alá esnek. Véleményünk szerint a munkába belefáradt és a küzdelemben kimerült közönség érdekében az ilyen intézményeket sokkal nagyobb szeretettel kellene gondoskodásba venni. Reméljük, hogy a stranddal kapcsolatos botrányos viszonyokat az illetékesek a legsürgősebben megvizsgálják és a kifogásolt állapotokat megszüntetik.

Szabályrendelet a kiküldetési díjakról

A fővárosi alkalmazottak kiküldetési díjait *újonnan alkotott szabályrendelettel* kívánja megállapítani *Szendy* Károly polgármester. Eddig az volt a gyakorlat, hogy *külön szabályozás hiányában* a székesfővárosi alkalmazottak kiküldetése alkalmával

az állami és vármegyei tisztviselők részére megállapított kiküldetési díjakat számították fel,

ez azonban nem volt megnyugtató elintézés, az állami és fővárosi alkalmazottak besorolása között *különbségek vannak.*

Az elnöki ügyosztály most úgy állította össze az új szabályrendelet-tervezetet, hogy a vonatkozó törvényes rendelkezések figyelmbevételével

a főváros közigazgatási, közoktatási és üzemi alkalmazottai egységes elbánásban részesüljenek.

Az összeállítás alapja az állami szabályozás és az állami szabályozás eredeti szövegét be is vették a szabályrendelet-tervezetbe *minden olyan helyen, ahol az azonosság megállapítható.*

A szabályrendeletben táblázat is van, amelyben *fizetési osztályok szerint és fokonkint sorolják fel a különböző kiküldetési napidíj-átalányokat.*

Magyarország területén való kiküldetésnél

a legmagasabb napidíj, — a polgármester számára 30 pengő,

a legalacsonyabb, — az ideiglenes altisztek részére — *5 pengő.*

Külföldre való kiküldetésnél a napidíjak összege *az illető állam pénzviszonyainak megfelelően változik.* Így bulgáriai, vagy csehországi kiküldetésnél *37 pengő 50—12 pengő 50;* olaszországi, jugoszláviai kiküldetésnél *52.50—17.50;* belgiumi, svájci, franciaországi utazásnál *60—20 pengő;* németországi, lengyel- és svédországi kiküldetésnél *67.50—22.50;* angliai *útnál 105 pengő—30 pengő;* amerikainál *135—45 pengő* közötti összegben váltakozik.

A kiküldetési díjakon kívül utazási költségek és szükség szerint fuvarpénz, illetve bérkocsi-díj illeti meg a kiküldött tisztviselőt, amely *fizetési fokozatának megfelelően szintén variál.*

HÍREK A PÁRTBÓL

Jelölés a szakbizottsági és az üzemi választmányi helyekre

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* elnöki tanácsa dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök elnöklésével ülést tartott, amelyen részt vettek: dr. *Bessenyey* Zénó titkos tanácsos, dr. *Harrer* Ferenc felsőházi tag, *Terbócz* Imre országgyülési képviselő, főtitkár, dr. *Bényi* Károly, valamint dr. *Vályi* Lajos és *Szentesi* József helyettes főtitkárok.

Az elnöki tanács ülésének legfőbb tárgya a *junius 22-iki közgyülésen megejtendő választásokra a jelölések megejtése* volt. A párt részére fentartott

összes szakbizottsági, valamint az új XV. szakbizottsági, a különbizottsági, állandó bizottsági és üzemi választmányi helyekre

történtek meg a jelölések.

Az elnöki tanács jórészt ugyanazokat a bizottsági tagokat jelölte, akik a bizottságokban és választmányokban a pártot eddig is képviselték. Dr. *Deményi* Aladárnak, dr. *Dési* Gézának és dr. *Orova* Zsigmondnak a pártból való kilépése, egy-két szakbizottsági tagságról történt önkéntes lemondás és az új XV. ügyosztály mellé rendelt szakbizottság megalakítása miatt történtek főképpen a változások.

Becsey Antal ünneplése. A *Budapest-Szentimrevárosi Társaskör és Kultúregyesület* megtartotta az évad utolsó kultúrestélyét. A műsor előtt dr. *Kiss* Dezső, a kultúrbizottság elnöke köszöntötte *Becsey* Antal örökös bizottsági tagot, a társaskör elnökét, névnapja alkalmából. A kultúrestélyen *Füzy* Ernő és *Márton* Ferenc tartott előadást. A kultúrestét közvacsora követte. Száznál több kerületi és egyéb kerületekből való vendég, sok hölgy ült az asztalhoz, hogy jelenlétével is ünnepelje a Társaskör elnökét, *Becsey* Antalt. Az első felköszöntőt *Dorner* Gyula törvényhatósági bizottsági tag mondotta, éltetve *Becsey* Antalt és nejét. *Szigethy* Lajos Buda-Alsóváros nevében köszöntötte *Becsey* Antalt, aki meghatva köszönte meg az ünneplést.

Uj korszak a kislakásépítkezéseknél

Ezentúl a belterületen is épít a főváros kislakásos bérházakat

Egyrészről az utóbbi időben nagy lendülettel megindult építkezési tevékenység lecsökkenése, másrészről a mind jobban jelentkező lakáshiány nagyon időszerűvé teszi *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter akcióját: *az iparügyi minisztériumban legközelebb megtartandó ankétet,* amelyen az építkezési kedv fokozására szolgáló előfeltételek kerülnek tárgyalásra. Az ösztönzés a magántőke számára vált szükségessé, mert az építkezési kedv ellanyhulásával ellentétben *maga a főváros éppen most jár elől a legjobb példával.* Nagy arányokban folytatta és folytatja lakásépítő tevékenységét és éppen *a kislakások* — többé nem inséglakások — termelésével gondoskodik olyan lakásokról, amelyekben a legnagyobb hiány van. *Szendy* Károly polgármesternek a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* értekezletén tett kijelentéseiből örvendetesen állapítható meg, hogy a főváros kislakástermelése a közelebbi időben *új területeken, a főváros belső részein* is jelentkezni fog, ami sokféle szempontból rendkívüli jelentőségű.

Ezekről a biztató jelenségekről és az egész kislakásproblémáról

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági tag

a *Fővárosi Hírlap* munkatársa előtt a következő nagyérdekű nyilatkozatot tette:

— Úgy látszik, hogy a lakásépítés terén mutatkozó ellanyhulás végre az érdeklődés előterébe helyezte azokat az elgondolásokat, amelyeket évek során át a *Fővárosi Hírlap* hasábjain hangoztattam. Ezekben az ösztönző állásfoglalásaimban *két főszempont* vezetett. Az egyik szempont az volt, hogy

az építkezési kedvet a kispolgári, modern lakástermelés felé fordítsam.

A luxuslakások helyett, amelyek felé nagy mohósággal vetette magát a magántőke, a fővárosnak olyan *egy-, de még inkább kétszobás lakásokra van* szüksége, amelyek nem nélkülözik a *tökéletes higiéniát,* amelyek szolid értelembeen vett *modern lakások,* levegősök, világosak, lakályosak és melyeknek *bérét a kispolgár vagy a jobb munkás is meg tudja fizetni.* Az újabb statisztikai adatok, amelyek a mindjobban fenyegető lakásinségről számolnak be, azt mutatják, hogy éppen ezekben a lakásokban van a legnagyobb hiány. És azok az üres egy- és kétszobás lakások, amelyek kevés számban találhatók, tulajdonképen nem ember számára való otthonok, hanem sötét, egészségtelen oduk, amelyek legfeljebb arra jók, hogy a statisztikát megtévesszék.

A másik szempontom ezekkel a korszerű, kispolgári lakásokkal kapcsolatban a *lakástermelés területének megjelölése volt.* Fáradhatatlanul hangoztattam, hogy nem a perifériális építkezésekre gondolok, hanem arra, hogy

a polgári otthonok a főváros belső területein épüljenek,

ott, ahol elavult, korszerütlen, a higiéniának és a legelemibb kényelemnek hadat üzenő mély, sötétudvaros, levegőtlen épülettömbök éktelenkednek. Főképen a *Józsefvárosra* és a *Ferencvárosra* utaltam, itt kívántam volna már régen megbontani ezeket a vedlett épülettömböket és helyükben — ha szerényebb formában is, mint az *Uj Lipótvárosban,* — az új bérházakat látni, amelyeket a napfény és levegő jelszavával építenek, mert *erre a napfényre és levegőre sokkalta jobban rászorulnak azok az egyszerű családok, amelyek nem mehetnek soha nyaralni.* Ennél az elgondolásnál az a *szociális szempont* is vezet, hogy a belterület kispolgári és munkás lakója azzal, hogy nem kénytelen egy kis levegőért és napfényért a perifériákra vándorolni, közelebbről éri munkahelyét, nem kénytelen hajnalban kelni és késő este hazaérkezni és a hosszadalmas utazgatásokkal órákat elveszíteni a pihenés idejéből.

— Hogy mindez valóra váljon és hogy a kispolgárság és munkásság életérdeke mellett a *belső terület városképe is megváltozzék* és hogy végül az elvénhedt bérházak oduinak lebontásával a *József- és Ferencváros erkölcsi nivóját is megjavítsa* az a bizonyos napfény és levegő, az első kellék a magántőkének

a rendkívüli házadómentesség kiterjesztésével

való ösztönzése.

— Évek óta nem lanyhuló agitációmnak most *egyszerre két oldalról is eredményét látom.* A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* legutóbbi értekezletén, amelyen a közgyűlés előkészítésével foglalkoztak, *a főváros és a Magyar Asphalt Rt. telekcseréje* is napirendre került. A kérdésnek én voltam az előadója és örömmel ajánlottam elfogadásra a polgármesternek a telekcserére vonatkozó előterjesztését, már csak azért is, mert értesültem róla, hogy a Magyar Aszfalt jelenlegi telkén, mely a csere útján a főváros tulajdonába megy át, *a polgármester kislakásokat akar építtetni.* Még nagyobb örömömre szolgált azonban

Szendy Károly polgármesternek az a kijelentése, hogy a közelebbi időben ki akarja terjeszteni a modern kislakásépítő tevékenységet a Józsefváros és Ferencváros belső területeire is.

Az ösztönző lökést ezzel a főváros megadja a magántőke számára is, amely bizonyára követi a fővárosi példát, ha ehhez megfelelő adókedvezménnyel hozzásegítik.

— Erre az elngedhetetlenül fontos előfeltételre, amint látom, most reménység nyílik. És ez az a második örvendetes körülmény, amelyre előbb utaltam.

Bornemisza Géza iparügyi miniszter még ebben a hónapban ankétot hív össze,

amelynek célja az építkezések tempójának meggyorsítása. Hogy ennek az ankétnak hátterében *az építési kedvezmények kiterjesztése* húzódik meg, azt kétségtelennek tartom, mert enélkül — és ezt a miniszter is igen jól tudja — az ankétnek semmi komolyabb alapja nem lehet. Ismerve *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter céltudatosságát és gyors cselekvési módszerét, bízom benne, hogy az ankétből nemcsak akadémikus tanácskozás lesz, hanem abból a várakozásokat kielégítő *eredmény* is fakad.

Belügyminiszteri döntés a régen húzódó koporsószállításról

Részletesen foglalkoztunk már azokkal a bonyodalmakkal, amelyek a *Székesfőváros Temetkezési Intézete* koporsó-, szemfödél-, kereszt- és felirati tábla szükségletének versenytárgyalás útján való biztosítása körül merültek fel. Mintegy másfél év előtt ítélte oda a megtartott versenytárgyalás alapján a szállítást a polgármester, de a pályázaton résztvett nagyvállalkozók fellebbezése révén a szállítást mindmáig nem lehetett kiadni. A fellebbezés azon az alapon indult meg, hogy *a kisiparosok,* akiknek a szállítást odaítélték, *irreálisan alacsony árakon pályáztak.* Ezt a véleményt osztotta az árelemző bizottság is, míg a főváros saját árelemző vizsgálata azt állapította meg, hogy *a kisiparosok reális, de a nagyszállítóknál jóval alacsonyabb árakon pályáztak* és jogosan nyerték el a megbízást a szállításra.

A fellebbezés a *belügyminisztériumon* kívül foglalkoztatta az *iparügyi minisztériumot* is, sőt legutóbb — ami érdekessége az ügynek — az *igazságügyminisztériumot* is. A belügyminisztérium ugyanis intézkedni kívánt a megbízás kérdésében is, ami ellen a főváros, a tisztiügyészség véleménye alapján óvást emelt. A belügyminisztérium, nehogy a hatáskör tekintetében érdekeket sértsen, az igazságügyminisztériumhoz tette át a bonyolult ügyet. Most, mint az érdekeltségek köréből értesülünk,

a belügyminisztérium végre eldöntötte a temetkezési cikkek szállításának kérdését.

A döntés már le is érkezett a fővároshoz, ahol azonban az ügyet egyelőre bizalmasan kezelik. Értesülésünk szerint *a belügyminiszteri döntés a főváros felfogásának adott teljes mértékben igazat,* így a kisiparosok végre hozzájuthatnak a szállításnak ahhoz a részéhez, amelyet nekik a polgármesteri döntés odaítélt. A szállítási komplexumból még a vállalati összegnek mintegy felét kitevő *koporsószállítás ügye körül van bizonyos nehézség,* de az érdekelt kisiparosok bíznak benne, hogy a főváros ezen a ponton is támogatni fogja érdekeiket.

A kisiparosok, akik a hosszú várakozás után szállításhoz jutnak, a következők: *Fogarassy* István, a *Molitorisz* cég, *Horváth* Péter, *Szarkofág Faipari Vállalat, Palágyi és Társa.* A bonyodalmas versenytárgyalásban résztvett nagyobb szállítók pedig: *Bensch* József, *Marx* és *Grossmann, Czéh* Nándor és *Frisch* Zsigmond és dr. *Doktor* Guidó cég.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek
versenyképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —*— TELEFON: 293-631.

KÓRODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

TOLNAI FERENC
Bpest székesfőv. gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fütés, vízvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállalata.
Budapest, IV., Irányi-utca 1. ● Telefon: 386-650.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javítást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vlimos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendü hollandi crouponból készült speciálisan könnyü fajsúlyu szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbszinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

PAUER NÁNDOR
cserép- és palafedő-mester
Budapest, X., Csorkesz-u. 23/a.
Telefon: 148-268. Városi raktár: VIII., Kemény Zsigmond-u. 14-16

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ósz-u. 14
Mozaiklapok, kátgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

STELCZER JÁNOS
Telefon: 293—725.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

Vaska György
gépész-mérnök
központi fütés, vízvezeték, csatornázás, fürdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 165-241. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 18. Tel.: 146-036.

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő.
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

T. OLVASÓINKHOZ.

Alulírott várospolitikai hetilapok a székesfővárosi törvényhatóság nyári szünetének tartama alatt (július és augusztus hónapokban) kéthetenkint jelennek meg. E megállapodás értelmében a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma július 6-án fog megjelenni.

FŐVÁROSI HIRLAP

A VÁROS, BUDAI HIRLAP, FÜGGETLEN BUDAPEST, UJ BUDAPEST, UJ FŐVÁROS.

Karafiáth Jenő főpolgármester és Szendy Károly polgármester máltai kitüntetése. Herceg *Chigi Albani*, a szuverén Máltai Lovagrend nagymestere dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármesternek és *Szendy* Károly polgármesternek a rend magisztrális lovagi keresztjét adományozta.

Lamotte Károly alpolgármestert ünnepelték a városházi ujságirók. Most töltötte be ötvenedik életévét *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, akit a Fővárosi Rovatvezetők Testülete pénteken délben küldöttségileg keresett fel. Az alpolgármestert a testület nevében *Lázár* József szindikus üdvözölte.

Dorogi Farkas Ákos tanácsnok és Havlin Károly főjegyző pápai kitüntetése. *Serédi* Jusztinián, Magyarország bíboros hercegprímása leiratban közölte, hogy *XI. Pius* pápa őszentsége Dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnoknak, a főváros elnöki ügyosztálya vezetőjének, akinek hatáskörébe tartoznak a főváros kegyúri ügyei és aki ez ügykörében az Egyháznak rendkívül értékes szolgálatot teljesített, a *Nagy Szent Gergely rend lovagkeresztjét* adományozta. Ugyanezt a magas kitüntetést kapta *Havlin* Károly dr. főjegyző, az elnöki ügyosztály helyettes vezetője abból az alkalomból, hogy közreműködése mellett Budapesten immár a tizedik római katolikus templom építkezését fejezték be.

Pogány Bélát ünnepelte
a Fővárosi Rovatvezetők Szindikátusa

A *Fővárosi Rovatvezetők Szindikátusa* ünnepi vacsorát rendezett abból az alkalomból, hogy *Pogány* Béla, a Szindikátus régi, érdemes tagja a *Budapesti Hirlap* felelős szerkesztője lett. A városligeti Gundel-étterem külön helyiségében tartották meg a vacsorát, amelynek virágdíszes asztala körül foglaltak helyet a meleg együttérzés családias hangulatában a Szindikátus tagjai és a meghívott vendégek. Az ünnepelttel szemben *Schwet* Henrik örökös díszelnök, mellette pedig *Kelemen* Géza, *Lázár* József és dr. *Rátkai* Károly szindikusok foglaltak helyet. A Szindikátus tagjai közül résztvettek a vacsorán: *Dacsó* Emil, *Fodor* Tibor, *Gárdonyi* Jenő, *György* Endre, *Hegedüs* István, *Illés* László, dr. *Lippay* Gyula, dr. *Ormos* Ede, *Paizs* Ödön, *Pakots* György, *Papp* Jenő, *Pártos* Szilárd dr., *Pásztor* Mihály, *Szerdahelyi* Sándor, *Szigeti* Endre, *Varjas* Imre, *B. Virágh* Géza, *Wertz* Béla; a vendégek soraiban voltak: dr. *Bari* Ágoston, *Kónyi* József, *Losonczy* Zoltán, *Ludvigh* Dénes, *Pogány* György.

A vacsora ünnepi szónoka dr. *Rátkai* Károly szindikus volt, aki a Szindikátus nevében üdvözölte *Pogány* Bélát. Beszédében nagy melegséggel adott kifejezést annak az örömnek, amely az ujságírói karnak ezt a szükebbkörű testületét betölti akkor, amikor a Szindikátus kiválósága, Pogány Béla megérdemelten előkelő poziciójába jutott. Méltatta Pogány Bélában a melegszívű embert, a hűséges kollegát, a kiváló ujságírót és a közérdek önzetlen munkását. Megkapóan sorakoztatta fel azokat az értékeket, amelyek az igazi ujságíró kellékei és amelyekből az ünnepelt olyan sokat mondhat magáénak.

A szívhangokkal átszőtt, nemes tónusú beszéd után lelkesen ünnepelték a vacsora résztvevői Pogány Bélát és zajosan megtapsolták az est kitűnő szónokát is.

Ezután *Pogány* Béla mondott köszönetet megindult szavakban a Szindikátus tagjainak és *Rátkai* Károlynak, aki a testület érzelmeinek tolmácsolója volt. Ujságírói multjából felelevenítette azt a huszonöt évet, amelyben együtt dolgozott a sajtó elitjével, a városházi ujságírókkal. Ennek az együttműködésnek sok kedves, intim részletével fűszerezte beszédét, különös melegséggel emlékezve meg *Schwet* Henrikről, az ujságírói lelkiismeretesség és kötelességteljesítés példaképéről.

Meghatott hangulatban percekig éljenezték és tapsolták az ünnepeltet, majd *György* Endre, aki ezt a szépen sikerült estét rendezte, felolvasta az üdvözlő sürgönyöket és ezek sorában dr. *Doby* Andor, *Fehéri* Armand, *Radó* Richárd, *Virágh* István és *Zólyomi* Dezső jókívánságait.

Tisztviselőáthelyezések a városházán. *Szendy* Károly polgármester tisztviselői áthelyezésekről adott ki rendeletet. Több ügyosztály helyettes vezetőinek személyében történt változás a rendelkezés nyomán. A polgármesteri rendelet alapján *Garancsy* László főjegyző, a közművelődési ügyosztály eddigi helyettes vezetője, az I. kerületi elöljáróságra került mint elöljáróhelyettes, egyben megbízást kapott a felállítandó új XII. kerületi elöljáróság szervezési munkálataira. A közművelődési ügyosztály új helyettes vezetője *Della Donna* Mihály főjegyző lett. Ugyancsak változás történt a világítási és vízvezetéki ügyosztály, az út- és csatornaépítési ügyosztály és a közlekedési ügyosztály tanácsnokhelyetteseinek személyeiben. A világítási és vízvezetéki ügyosztály eddigi vezetőhelyettesét, *Szentmiklóssy* József főjegyzőt, a polgármester az út- és csatornaépítési ügyosztályba helyezte át, mint a műszaki tanácsnok jogi helyettesét. *Budai Günther* Tivadar főjegyzőt, aki ezideig ezt a pozíciót betöltötte, a polgármester ebben a rendeletben a közlekedési ügyosztályba helyezte át, mint tanácsnokhelyettest. A világítási és vízvezetéki ügyosztály új helyettes vezetője pedig *Szőnyi* László tanácsjegyző lett, aki eddig a közoktatásügyi ügyosztályban működött.

Házasság. *Schäffer* Károly okl. mérnök, útépítési vállalkozó és neje, született *Sztpjsits* Piroska leányát, *Piroskát* június 18-án délben vezette oltár elé néhai martosi *Feszty* Béla min. tanácsos és neje, született várbogyay *Csepy* Ilona fia, *István*, ógyallai földbirtokos, a budapesti jáki kápolnában. Tanuk voltak: várbogyai *Csepy* Béla kovai földbirtokos és miskei és csertői *Gajáry* György dr. szőv. tanácsjegyző. A szertartás alatt *Angyal* Kálmán dr. tabáni ny. apátplébános a fiatal párhoz magasröptű beszédet intézett nagyszámú, előkelő közönség jelenlétében. — *Ritter* Aladár hírlapíró és *Kertész* Ily, néhai *Kertész* Pál udvari szállító leánya házasságot kötöttek.

A XV. (közlekedési, ipari és kereskedelmi) ügyosztály megkezdte működését. Mint ismeretes, a törvényhatósági bizottság közgyűlése május 11-én tartott ülésében elhatározta *új polgármesteri ügyosztály felállítását*. Az új ügyosztály felállításának elhatározása után a székesfőváros polgármestere úgy intézkedett, hogy a régi V. (közlekedési, ipari és kereskedelmi) ügyosztály ügykörét kettéválasztotta. *A régi V. ügyosztályba a jövőben csupán közlekedési vonatkozású, az új XV. ügyosztályba pedig főleg ipari és kereskedelmi vonatkozású ügyek fognak tartozni.* Az új polgármesteri XV. (ipari és kereskedelmi) ügyosztály vezetésével a polgármester dr. *Beliczay* Imre tanácsnokot bizta meg, akinek állandó helyettese: dr. *Kállay* Albert főjegyző. Az új ügyosztály folyó évi június hó 20-án a Központi Városháza II. pavillonjában kezdte meg működését.

Teljes erővel folyik a budapesti nemzetközi városkongresszus előkészítése. A *Magyar Városok Országos Szövetsége* nagy erővel megindította *Szendy* Károly polgármester, elnök és *Lukács* Ödön ügyvezető alelnök vezetésével a *Budapesten 1940-ben megrendezésre kerülő nemzetközi városkongresszus előkészítő munkálatait.* Június 20-án, hétfőn kezdték meg a kongresszust előkészítő albizottságok alakuló ülését, amelyet csütörtökön fejeznek be. A programmtervezetet végső fokon június 29-én a *Bukarestben* tartandó konferencián dönti el a Nemzetközi Szövetség igazgatótanácsa. A konferenciát június 28-án budapesti megbeszélés előzi meg, amelyen *Németország, Anglia, Belgium,* az *Egyesült Államok, Franciaország, Hollandia* és *Litvánia* városszövetségeinek vezető tagjai vesznek részt. A budapesti nemzetközi városkongresszusnak két fő tárgyalási anyaga lesz: *az állam és a városok közötti adómegoszlás kérdése, továbbá a helyhatóságok szerepe az egészségvédelemben.* A pénzügyi témakör referátumát *Lukács* Ödön ügyvezető alelnök, nyugalmazott pénzügyminiszteri osztályfőnök készítette el és azt a pénzügyi albizottság *Kállay* Tibor ny. pénzügyminiszter elnöklésével nemcsak helyesléssel fogadta el, hanem ki is egészítette saját szempontjából megfelelően. Az egészségügyi témakörre vonatkozó alapelőterjesztés dr. *Johan* Béla államtitkár műve, aki a témának a kongresszuson előadója is lesz. Ez az utóbbi tárgyalási anyag fürdőkultúrája révén *rendkívül közelről érinti a székesfővárost.*

Halálozás. *Gerber* Miksát, a *Hitelbank* ny. igazgatóját súlyos gyász érte, felesége hosszas szenvedés után a napokban *elhunyt*. A jótékonyságáról ismert úriasszonyt nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • IRÓMÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 15. Telefon: 128-650.
Főkirlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-928-29, 1-282-85.

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

REX RAJZOLÓGÉPEK RAJZASZTALOK
LÁBNYOMÁSSAL ÁLLITHATÓ
KESZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. • Telefon: 294-368

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Június 23, 30-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Beér Sándor ZOMÁNCTÁBLÁI a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetők: Magyarország aranykoszorús mesterei.

DEHMAL ZONGORA pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

1937 Föllner és Holba ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK 1933
BUDAPEST, VIII., FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

Ecker
Szaküzlet • VIII., Vas-u. 12.
Takarékirónjaink elsőranguak
VIGYÁZAT! BIZALMI CIKK!

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Gazdasági Értesítő

Modern, rugalmas hiteléletet biztosít a Nemzeti Bank statutumainak megváltoztatása

A magyar gazdasági élet újabb történetének egyik legkiemelkedőbb eseménye, a *Nemzeti Bank* reformja, a legközelebbi napokban történik meg: június 23-án lesz a *Jegybank* közgyűlése, amelyen letárgyalják a statutumok módosítását és kiegészítését, de már a következő napon, junius 24-én, *a kormány a képviselőház elé terjeszti a Nemzeti Bank reformjára vonatkozó törvényjavaslatot.* Amilyen elismeréssel beszélnek a magyar gazdasági körökben erről a bátor kezdeményezésről, éppen úgy megállapítják annak *dicséretreméltó mérsékletét.* A Jegybank statutumainak megváltoztatása egyébként tökéletesen fedi azt az álláspontot, amelyet vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök már bemutatkozó beszédében bejelentett, amikor is abban jelölte meg az alapszabálymódosítás célját, hogy *a Jegybank minél tökéletesebben alkalmazkodjék az ország agrárkövetelményeihez.* Tekintve azt, hogy a *Nemzeti Bank* közlései folytán máris ismertekké váltak azok a megállapodások, amelyeket a *Jegybank* a kormánnyal létesített az alapszabálymódosításokra vonatkozóan, meg van a mód arra, hogy *a magyar gazdasági közvélemény már most méltathassa ezeket a mélyreható intézkedéseket.*

A reform következtében a *Jegybank* a jövőben szervezetileg rugalmasabbá válik, *fenntartja pénzügyi stabilitását* anélkül, hogy szükségtelenül a bank trezorjaiba befagyasztana más célokra felhasználható tartalékokat és tehermentesíti a pénzintézeteket az eddig ki nem fizetett állami tartozásoktól *anélkül, hogy inflációt idézne elő.*

Rendkívül pontosan vannak megszabva az újítások keretei és lehetőségei, amiből az következik, hogy *a bankjegyfedezet túlzott leszállítása, vagy túlzott hitelnyújtás, általában a Nemzeti Banknak a pénzpiacon való túlzott angazsálása lehetetlenné válik.* Mindebből önként következik, hogy változatlanul az marad a vezérlő elv, hogy *az egészséges és vásárlóerejében állandó, vagyis stabil pénz megtartása minden körülmények közt biztosítva legyen.*

Ugyancsak az állandóság biztosításának szolgálatában áll a főtanács előterjesztése az 1943. évi december 31-ik napján való szabadalomnak az *1963. évi december hó 31-ik napjáig leendő meghosszabbítása iránt a kormányhoz intézendő kérelem tárgyában.*

Végül, de nem utolsó sorban jelentős újítást jelent a *Nemzeti Bank* főtanácsának, illetőleg *a főtanács összetételének* megváltoztatása. Ennek célja az, hogy a gazdasági élet csúcsszerveinek és a mezőgazdaságnak *a jövőben nagyobb betekintése és beleszólása legyen a Nemzeti Bank ügyeibe.* Eddig a főtanács tagjai a pénzintézetek négy delegáltja voltak. Ezután a négy hely közül hármat a *Pénzintézeti Központ,* az *Országos Központi Hitelszövetkezet* és az *Országos Földhitelintézet* kap. A negyedik helyet a gadasági élet *valamely kiemelkedő személyiségével töltik be.*

Összefoglalva tehát a statutumok megváltoztatásának gazdasági jelentőségét, megállapíthatjuk, hogy alapszabályainak ezzel a módosításával a *Magyar Nemzeti Bank,* amely eddig is mintaszerűen működött, *a jövőben az egészen modern és legfejlettebb jegybankok sorába lép.*

Leleplezett visszaélések a Nagyvásártelepen

Kissé elkésetten, de mind nagyobb erővel indult meg a gyümölcsszezon a piacokon. A Nagyvásártelep epertől, szamócától, cseresznyétől borult piros színbe. A színorgia közepette izgalmas események is játszódtak le a Nagyvásártelepen, ahol a vásárcsarnokok és piacok igazgatósága, mélyére nézve a színes és illatos gyümölcsös ládáknak és kosaraknak, *sok visszaélést állapított meg.* A gyümölcsök nagypiacán a kereskedelem és ezen keresztül a közönség védelmére *sorozatos razziák* folytak, amelyekről

Tóth Gábor

törvényhatósági bizottsági tag,

a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének elnöke a következőket mondta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A Nagyvásártelep kereskedői a gyümölcsszezonban, de főképen az eper és cseresznye, majd később a barack felszállításának idején sokat szenvednek a termelők nehezen kiirtható betegségeitől: *a gyümölcsszállítmányok félrevezető kendőzéseitől.* Piaci nyelven *díszítésnek* nevezik azt az eljárást, amikor a termelő a gyümölcsszállító kosarat vagy ládát úgy tölti meg, hogy a tetejére kifogástalan gyümölcsöt helyez, az alsóbb sorokba, főképpen a kosár, vagy láda aljába azután *silány, elpuhult, sőt egészen hasznavehetetlen, romlott gyümölcsöt rejt el.*

— *Iványfy* Andor, a vásárcsarnokok és piacok igazgatója az idén, mindjárt a gyümölcsszezon elején, radikálisan és dicséretreméltó tempóban járt el a piaci szemfényvesztők ellen. *Napról-napra razziákat rendezett* és közegeinek segítségével belenézett a gyümölcsszállítmányok mélyébe, hogy hol rejtőzik a díszített kosárban silány, vagy romlott gyümölcs. Ahol visszaélést állapított meg, kíméletlenül kirótta a bírságot, hogy elvegye a visszaélők kedvét a további manőverektől. Néhány nap alatt vagy *száz esetben szabott ki büntetést,* amelynek megállapításánál figyelembe vette a védekezéseket is. A bűnös az a kéz, amely a gyümölcsöt megtévesztő módon csomagolta; aki megvásárolta és jóhiszeműen továbbadta, a körülményekhez képest lehet felületes, vagy lehet ártatlan is.

— Mindezek mérlegelésével történtek a bírságolások, amelyekre most már csak elvétve lesz szükség, mert az erélyes közbelépés megakadályozza a visszaéléseket. A kereskedők, akik ezzel megmenekülnek attól, hogy a díszített kosarakban rossz árut vigyenek üzleteikbe és ezzel érzékenyen károsodjanak, mindenesetre *hálás elismeréssel fogadják Iványfy Andor igazgató radikális közbelépését,* amely egyik újabb jelensége annak a lelkiismeretes munkának, amelyet igazgatói állásának elfoglalása óta a budapesti piacokon végez.

Örvendetesen emelkedett a BSzKRt-üzemek forgalma

A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság június 17-én tartotta XV. évi rendes közgyűlését *Verebély* Jenő dr., a társaság elnökének vezetésével. A közgyűlés elfogadta az igazgatóságnak az 1937. üzleti évről előterjesztett jelentését, *megállapította a mérleget és zárószámadást* s az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak *megadta a felmentést.* A közgyűlésen a székesfőváros közönségének képviseletében *Lamotte* Károly dr. alpolgármester jelent meg, aki a székesfőváros nevében *teljes elismeréssel emlékezett meg a vállalat vezetőségének az 1937. évben kifejtett tevékenységéről.* Megállapította a székesfőváros képviselője, hogy a BSzKRt igazgatósága, ügyvezetése, tisztikara és személyzete *minden tekintetben megfelelt a működéséhez fűzött várakozásoknak* és ezért a székesfővárosnak, mint a vasutak tulajdonosának nevében *őszinte köszönetét és elismerését nyilvánította az igazgatóságnak* és a felügyelőbizottságnak, *Perczel* György dr.-nak, a *BSzKRT* vezérigazgatójának, továbbá *Márkus* Jenő dr. és *Csilléry* Dezső vezérigazgatóhelyetteseknek, a szolgálati ágazatokat vezető igazgatóknak, a tisztikarnak és a személyzetnek.

Az igazgatóságnak az 1937. üzleti évről a közgyűlés elé terjesztett jelentéséből kiemeljük a következőket:

Az utasforgalomnak már 1936-ban megindult fejlődése **tovább folytatódott s 1937-ben a Beszkárt** személyszállítási **bevételei összesen 48,390.042 pengőt tettek ki,** 1,967.943 pengővel, 4.24 százalékkal többet, mint az 1936. évben. A jelentés azonban rámutat arra, hogy **a bevételek még mindig 20.5 százalékkal maradtak alatta az 1928-ban elért legkedvezőbb bevételeknek.** Ennek a magyarázata nemcsak a gazdasági viszonyok romlásában rejlik, hanem abban is, hogy **a főváros lakossága az építkezés fellendülésével mindinkább törekszik munkahelyének közelében letelepedni** s így kevesebben veszik igénybe a villamosközlekedést. Lényeges befolyást gyakorol még a közúti vasutak utasforgalmának alakulására **az autóbusz fejlődése is.**

Az autóbusznak, mint a nagyvárosi forgalomban térhódító modern közlekedési eszköznek fejlesztésére a **Beszkárt** nagy gondot fordít s e téren **igen számottevő eredményeket ért el.** Mindezeken a tényezőkön kívül, mint ez a külföldi nagyvárosokban is bekövetkezett, **Budapesten is kezd érezhetővé válni a kerékpár versenye.** Budapesten a múlt év végén több, mint 72.000 kerékpár volt forgalomban, a kerékpár használata tehát **ma már nálunk is lényeges mértékben befolyásolja a közúti vasutak igénybevételét.**

Az elmúlt évben is eredménnyel járt a vállalatnak az a törekvése, hogy **az üzemköltséget szaporító felesleges teljesítményt a közönség érdekeinek sérelme nélkül, a kocsikilométer-teljesítmény helyes elosztása útján kiküszöbölje.** Ezt mutatja a kocsikilométerenkinti bevétel **emelkedése.** 1935-ben 57 fillér, 1936-ban 59.6 fillér, **1937-ben pedig már 62.6 fillér volt az egy kocsikilométerre eső bevétel, az emelkedés két év alatt 5 százalékot tett ki.**

A **Beszkárt** tudatában van annak, hogy a kezelésre átvett régi, részben elavult berendezésekkel, így különösen a 30—40 éves járművekkel a kor színvonalán álló nagyvárosi közlekedést **a legteljesebb igyekezet mellett is alig lehet a közönségnek nyujtani. Ezért a fejlődő** igénybevételnek és a fokozódó követelményeknek megfelelő, **hosszabb időre terjedő újítási és beruházási programot készített** s annak keretében elsősorban **azokat a műszaki újításokat viszi keresztül, amelyek révén a közlekedést gyorsabbá és kényelmesebbé teheti.**

Az utazási sebesség növelése érdekében a régi elavult kocsimtorokat **nagyobb teljesítőképességű, új motorokkal cserélik ki,** a modernizálásra alkalmas régi kocsikat megfelelően átalakítják s új kocsik beszerzését is tervbe vették. A beruházási program keresztülvitele **a rendelkezésre álló pénzügyi kerettől függ.**

A Beszkárt kezelésében levő autóbuszüzem az 1937. évben 34,624.674 utast szállított, **7.299.689 utassal többet, mint az előző évben, kocsikilométer-teljesítménye pedig közel 42 százalékkal emelkedett.** Ennek a többletnek nagyobb része a **Bart**-tól átvett vonalakra esik. A járművek száma az új kocsik üzembehelyezésével **a múlt évben 187-re emelkedett.**

A **Svábhegyi Fogaskerekű Vasutnak** az elmúlt évben 874.637 utasa volt, **14.7 százalékkal több, mint 1936-ban.** A teherszállítás a nyújtott kedvezmények révén **szintén fellendült** és az előző évhez kénest **25 százalékos emelkedést mutatott.** A fogaskerekű vasút bevétele 1937-ben 282.851 pengőt tett ki s bár a kiadások még így is meghaladták a bevételeket, az üzemviteli hiányt **47.930 pengővel, közel 27 százalékkal sikerült csökkenteni.**

A **Budai Hegypálya** (Sikló) a lefolyt évben 961.937 utast szállított, bevétele 57.159 pengő volt, az emelkedés az 1936. évihez viszonyítva **7 százalék.**

A zárószámadások szerint az 1937. évi összes bevételek 60,859.306 pengőt tettek ki, míg a kiadások végösszege 60,858.327 pengőre rúgott, a bevételek és kiadások egybevetése után tehát **2.358 pengő nyereség mutatkozik,** amelynek az 1938. évi számlára való átvitelét határozta el a közgyűlés.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron
gyártás és javítás amerikai rendszerű edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1872. ✱ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.887.

A Gyosz esztergomi közgyűlése 400.000 pengőt szavazott meg a nemzeti repülőalapra. A *Gyáriparosok Országos Szövetsége* idei rendes közgyűlését, a Szent István jubileumi év alkalmából, Esztergomban tartotta. A gyülés előtt a résztvevők dr. *Chorin* Ferenc elnök vezetésével *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprímásnál tisztelegtek. *Chorin* Ferenc hódolatteljes üdvözlésére a hercegprímás meleg szavakkal válaszolt. A tisztelgés után megtartották az évi közgyűlést, melyen *Chorin* Ferenc elnök megemlékezett a kormányzó hetvenedik születésnapjáról, majd elnöki beszédében részletesen foglalkozott a gazdasági helyzettel. Ezután *Biró* Pál indítványára elhatározta a közgyülés, hogy *a nemzeti repülőalap céljaihoz négyszázezer pengővel járul hozzá. Fenyő* Miksa ügyvezető igazgató terjesztette elő évi jelentését, amelynek elfogadása után *Kállay* Tibor ny. pénzügyminiszter indítványára *egyhangulag újból elnökké választották Chorin Ferencet.* Alelnökké dr. *Ullmann* István ny. miniszteri tanácsos indítványára szintén a régiek választattak meg: *Fellner* Pál, dr. *Hirsch* Albert, *Láng* Gusztáv. Az igazgatóság megválasztására nézve Mátyás Jenő tett indítványt; megválasztották az igazgatóságba új tagokul: *Dirschka* Győzőt, *Hiller* Józsefet, *Horváth* Leót, *Nemes Preisinger* Frigyest és *Ullmann* Andort. A közgyűlés után ebéd volt, amelyen *Biró* Pál mondta az ünnepi beszédet, *Vida* Jenő *Petneházy* Antal államtitkárt és a minisztériumok és a Külkereskedelmi Hivatal jelenlevő képviselőit éltette. *Petneházy* Antal válasza után *Hegedüs* Lóránt zárta be a köszöntők sorát.

A BIOSz díszközgyülése. A *Biztosító Intézetek Országos Szövetsége* és a *Biztosítástudományi Társulat* esztergomi díszközgyülésén *Gergely* Tódor, a *BIOSz* elnöke megállapította, hogy *a biztosítás alapvető gondolata az emberi szolidaritásban, az egymás megsegítésében gyökerezik. Kutasi* Elemér igazgató indítványára *a kormányzót 70-ik születésnapja alkalmából,* majd *Bánde* György főtitkári jelentése után *Kuncz* Ödön, *Huszár* Géza és *Altenburger* Gyula egyetemi tanár tartott a szakmába vágó érdekes előadást.

A Fabank közgyülése. A *Fabank* június 25-én tartja közgyülését, amelyen bemutatják az intézet mult évi kitünő eredményeit. A tiszta nyereség *96.000 pengő.* A mérlegből megállapítható, hogy *az intézet váltótárcája emelkedett* és, hogy lényeges emelkedést mutatnak a betétkönyveken és folyószámlán elhelyezett idegen tőkék.

Másfél pengő osztalékot fizet a Magyar Vasuti Forgalmi. A *Magyar Vasuti Forgalmi R. T.* bessenyei *Beöthy* László v. b. t. t. elnöklete alatt megtartotta idei mérlegmegállapító ülését. Az igazgatóság elhatározta, hogy javasolni fogja a közgyülésnek, hogy a kimutatott nyereségből, amely a nyereségáthozattal együtt 1,091.014.12 pengőt tesz ki, értékcsökkenési leírásra 428.743.45 pengő, a személyzeti nyugdíjalap javadalmazására 50.000 pengő fordíttassék és hogy részvényenként 5% — *1.50 pengő osztalék kerüljön kifizetésre.*

Nyolc pengő osztalékot fizet a Magyar Cukoripar. A *Magyar Cukoripar Részvénytársaság* hétfőn tartott közgyülése az osztalékot *8 pengőben állapította meg* és ez június 21-től a Magyar Általános Hitelbanknál, Budapesten kerül kifizetésre. Az igazgatóságba új tagként *Fabinyi* Tihamér dr. titkos tanácsos, ny. miniszter, a Magyar Általános Hitelbank alelnök vezérigazgatóját választották meg.

A Láng L. Gépgyár osztaléka. A *Láng L. Gépgyár Rt.* most megtartott közgyülésén az 1937-es üzletévre részvényenként *2 pengő osztalék kifizetését határozták el.* A szelvények a *Magyar Általános Hitelbank* budapesti főpénztáránál kerülnek beváltásra.

A Soproni Selyemipar R. T. öt pengő osztalékot fizet. A *Soproni Selyemipar R. T.* június 24-én tartandó közgyülésén terjesztik elő a vállalat mérlegét, amely 71.954 pengő tiszta nyereséget mutat ki, amiből *öt pengő osztalékot kapnak szelvényenkint a részvényesek.* Az értékcsökkenési tartalékalapot újabb 175.000 pengővel dotálták, úgyhogy ez most *1,107.867 pengőre emelkedett.* Némileg emelkedtek az üzleti költségek, amely *emelkedő üzleti forgalomra mutat,* de ugyanezt bizonyítja *a bruttó nyereség jelentékeny emelkedése is.*

VÁLLALKOZÁS

Eldöntött kórházi pályázatok. A fővárosi kórházak *gyógyszer és egyéb anyagszükségletének* beszerzése most van folyamatban. A gyógyszerszállítási pályázat már el is dölt, a többi anyagok beszerzésére ellenben csak most írják ki a versenytárgyalásokat. A gyógyszerszállítást *hét cég között osztotta meg a főváros,* a pályázott kilenc cég közül. A legnagyobb értékü megrendelést a *Cito vegyészetigyár kapta* 34.500 pengő értékben, míg az *Országos Egészségügyi Anyagraktár* több, mint 29.000 pengő értékü gyógyszer szállítására kapott megbízást. A több öt cég aránylag kisebb összegü rendelést kapott. A *Rex-gyár-* a *Török-Labor Rt., Erdélyi és Szabó,* az *Octan Laboratórium* és a *Fanto Rt.* részesült még a szállításokban. Több gyógyszerféle beszerzése nem sikerült a versenytárgyalás alapján, ezeket *szabadkézi vásárlás útján szerzi be a főváros.*

Kiirták a pályázatokat a kórházak szállításaira. Most írták ki a pályázatokat *a fővárosi kórházak fehérnemü- és kötszer-, valamint egyéb anyagszükségletére.* Igy többek között 25.000 méter lepedővászon, 30.000 méter molino, 4000 méter barhend, 2000 méter paplanlepedő, 10.000 méter pamut köpper, 15.000 méter ingvászon, 6000 méter párnavászon, 13.000 méter csinvat, 5000 méter törülközőanyag, 1000 méter fehér köpper, 470.000 méter gaze, 6500 kg különböző minőségü vatta, *nagymennyiségü gyógyszerkülönlegesség,* 3700 tucat röntgenfilm, 300 doboz fogfilm kerül többek között beszerzésére a most kiirásra kerülő pályázatok során. Ezeknek az anyagoknak az értéke közel *650.000 pengő.*

Uj versenytárgyalási kiirások

A friss déligyümölcs árverési jog hasznosítására pályázni lehet július 11-én d. e. 10 óráig a közélelmezési ügyosztályon.

Az Uj Szent János-kórház **részleges vízvezetékberendezési és csatornakicserélési munkára** pályázni lehet június 28-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Csatárka-út **útrendezési munkára** pályázni lehet július 5-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az árvaházak, csecsemővédő intézetek és a felruházási akció részére szükséges különböző **textilanyagok, gumiáruk és lábbelik szállítására** pályázni lehet június 27-én d. e. 10 óráig az inségesek hatósági foglalkoztatója hivatalában: VIII., Dologház-utca 3.

A hivatalok és üzemek részére szükséges **indigó, viaszpapir, sokszorosító folyadék, irógépszalag szállítására** pályázni lehet július 1-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A sertésvágóhidon létesítendő **gyorsszúróberendezés szállítására** pályázni lehet július 1-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Az Elektromos Müvek Attila-utcai bérházának **vízvezeték, csatorna, központi fütés berendezési munkálataira** pályázni lehet július 1-én d. e. 10 óráig (Váci-út 74. I. em. 101).

A Szent Rókus-kórház I. sz. sebészeti osztályán szükséges **viz-, gáz- és csatornaszerelési munkára** pályázni lehet július 12-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán (III. em. 350).

Különféle **papiráruk szállítására** pályázni lehet július 5-én d. e. 10 óráig az anyagszertárban.

Beérkezett ajánlatok

A főváros tulajdonában lévő épületek **vízvezeték-csatornázás és gázberendezés szerződéses jókarbantartására** pályáztak: Nyikulás János, Horváth József, Erményi Antal, Orcsó Gyula, Lendvay Sándor, Laczkó István, özv. Löwi Mórné, Ujváry Tibor, Bóth Lajos, Fridrich Boldizsár, Frank Ödön, Vozáry Pál, Wasser István, Kósa Antal, Gubicza András, Gábriel Antal, Schmidt József, Farkas Jenő, Fekete Jenő, Holländer Sándor, Fék Miksa, Fliegl Mihály, Katz Mihály, Rozs és Tsa, Macskássy Árpád, Kilmayer Lajos, Hrauda Károly, Kőszegi István, Rolly Béla, Schreil János, Dobos Béla, Ambrus Miklós, Száva Sándor, Margittay Gyula, Helényi Sándor, Lakos Jenő, Weszely Károly, Keller Pál, Hofmann Dénes, Gerő László, Morzsányi Hermann, Fancsaly Ferenc, Klimai Pál, Fischl Zoltán, Buchta Károly, Subasitz Lajos, Tholt István, Janisch János és Fia, Balázs István, Kvila Gyula, Lammel Kálmán, Fort Oszkár és Társa, Duska Márton.

A Szent István Bazilika restaurálásával kapcsolatos **kőfaragómunkára** pályáztak: Kiss József 18.349, Mühlpercz János 19.643, Seenger Béla 23.581, Kozma András 25.020, Weisinger György 29.959 és Král Gyula 34.419 pengővel.

A sertésvásártéren lévő uj fertőtlenitőtelep **csatornázási munkálra** pályáztak: v. Rozs és Társa 3461, ifj. Halász Hubert 3529, ifj. Führer Miklós 3738, Gavora Zsigmond 4622 pengővel.

A Tóth Kálmán-u. iskola homlokzata előtt szükséges **kocsiútaszfaltozási munkáira** pályáztak: The Neuchatel 5776, Biehn János Rt. 5960, Neophalt 6000, Magyar Asphalt 6020, Aszfalt és Épitőipar 6200, Sármezey Antal 8100, „Haladás" magas- és mélyépitő szövetkezet 8300 pengővel.

A BSzKRt részére szükséges **30.000 kg. különféle fekete és horganyozott vaslemez szállítására** pályáztak: Heinrich A., Schlésinger Alajos, Ulrich B. J., Schopper J. G.

Nyersolajmotor szállítására pályáztak: Nemzetközi Gép- és Vaskereskedelmi Rt. 4254, Hubert Sigmund 4648, Schütz Testvérek 5364.

A BSzKRt részére szükséges **60.000 kg. különféle rúdvas, abroncsvas, vashuzal és huzalszegek szállítására** pályáztak: Heinrich A. és Fiai, Schlésinger Alajos, Schopper J. G., Kontinentál; ugyanitt **126 drb különféle motor, nagyfogaskerék, nyersacélöntvény szállítására** pályáztak: Magyar Waggon- és Gépgyár 19.000, Weiss Manfréd, Hofherr és Schrantz 19.717, Ganz és Társa.

A főváros hivatalai és üzemei részére szükséges **zománctáblák szállítására** pályáztak: Brenner Elek (Győr), Elkán Ferenc, Magyar Zománcáru- és Fémárugyár és vitéz Percel Béla (Bonyhád).

A BSzKRt részére szükséges **100.000 darab égetett nagyméretü falitégla szállítására pályáztak:** Magyar Kerámiai Gyár 4480, Nagybátony-Ujlaki 4480 és a Bohn Testvérek Téglagyár 4800 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Róbert Károly-körút és a Mexikói-út **főgyüjtőcsatornájának építési munkálatait** a következő cégek kapták: Hidas Károly 127.895, Liska Jenő 197.147 és Teleki László 170.081 pengőért.

A Segítőalap Madách Imre-uton építendő székházának **föld-, kőmüves-, vasbeton-, kő- és hangszigetelő-, valamint szellőzőberendezési munkálataira** megbízást kapott Teleki László 203.000 pengő értékben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

KOVÁCS JÁNOS
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 33.
Telefon: 293—986 és 295—126.
Üvegcsiszolás, tükörgyártás és autóüvegezés.

PÁLFY FERENC IPARMÜVÉSZ MÜBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—605.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntőde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Koós István Telefon: 296-822
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és dísznmbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetük készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *298-090.
Fütési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMLŐHEGY-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hütőberendezések, jéggyártógépek, hütőházak, alacsony- és magasnyomásu kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Pawlik és Társa
ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Égészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913. és 130—863

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPITÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhalpari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készitését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ F.-brons
„Optalit" könnyüfém—dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114-644.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépitő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 július 6. — 27—28. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111—141 - Postacsekk: 40.424

Nem pihenünk

Irta: Gazdy Jenő

Az ólombányák sűrű levegője nyomja lelkünket. A verejték patakokban csurog le rólunk, de még sem pihenünk, még e forró nyári napokban sem. Mert nem szabad pihennünk.

Senki, aki tárgyilagos szemlélője az eseményeknek, le nem tagadhatja, hogy az a lelkes csoport, amelyet *Zsitvay* Tibor izzó magyarsága és a főváros iránt érzett mélységes szeretete vezet a magyarságért és gyönyörű fővárosunkért folytatott küzdelemben, derekasan végezte munkáját az elmult ciklusban.

Volna tehát indokoltsága a jól végzett munka utáni pihenésnek. És mégsem szabad henyélnünk, mert igen nagy tétek forognak a kockán. A közelelő új választások szele felkavarta a politikai élet minden szennyes porát és e porhintésben ott ágálnak már a fórumon a politikai kalandorok.

Ezt a játszmát azonban nekünk nem szabad pillanatokra sem tétlenül néznünk. Nekünk a játszmába bele kell vetnünk a mi tiszta és harcos programmunk aranyát, hogy a kigyúlt szemekkel vizsgáló szemlélők felismerjék és meg tudják különböztetni a megtévesztő porhintést a hazáért és fővárosért áldozatos szívvel szolgálók valódi értékeitől. De ehhez tettek és pedig folytonos tettek kellenek, amíg csak ki nem nyitottuk mindenkinek a szemét, akit megtévesztettek vagy félrevezettek. Talán nem is olyan nagy erőfeszítéssel, amire az ilyen játékban súlyt nem is helyeznek, hanem a mindenkor jelenlevő nyomor és szenvedés kínjainak könnyelmű felkorbácsolásával.

Nekünk ez ellen munkával és pedig mindeneket meggyőző munkával kell felvenni a harcot. Azért mondom, hogy meggyőző munkával, — és erre súlyt helyezek — mert ma valóban csak az a munka imponál, aminek reális eredményeit is meg lehet csillogtatni a mindig valami másra sóvárgó tömegek szeme előtt. És itt első sorban a szociális téren való erőteljes haladásra gondolok, mert éppen itt van a legtöbb teendő és itt lehet a legtöbb lelket megfogni, lekötni az igazi nemzeti és keresztény politika javára. Ebben pedig a fővárosnak elől kell haladni, még pedig minden ereje megfeszítésével és a mai idők diktálta tempóban.

Azok a számlálatlan milliók, amiket a székesfőváros a maga tagadhatatlanul lelkes szociális munkálkodásával rendelkezésre bocsát, nem hozhatják meg a kívánt eredményt, ha csak a nyomorenyhítést szolgálják, de hiányzik a nagyvonalú tevékenység a tömegek sorsának felemelésére. Amíg az élet szépségeiből semmi, vagy édes-kevés jut a gályamunkára fogott tömegeknek, addig homokba öntjük azokat a milliókat, amiket a költségvetés jóindulatúlag és szeretettel, de a helyzet tulajdonképeni ismerete nélkül ad szociális célokra.

Pártunknak itt erősen bele kell markolni a volánba és abba az irányba kell fordítani ezt az aktust, amilyen úton a tömegek életszínvonalának emeléséhez és nem csupán nyomorenyhítéshez lehet jutni. Ezt a munkát a választópolgársággal együtt kell elvégezni, nekik erről sokat kell beszélnünk, velük együtt kell elválasztanunk a lehetetlent a lehetségestől és így egyszerre szolgálni a célt és arra felvilágosító erővel hatni. Egyben pedig pártunk egész súlyával kell ráfeküdnünk ennek a problémának valóban komoly és részletes felbontásába, mert csak így tudunk a főváros vezetésére olyan erővel hatni, amely szükséges ennek a rendkívül fontos kérdésnek sikeres megoldására. Az itt elért eredmények a legjobb eszközt jelentik a féktelen agitáció letörésére és az igazi keresztény, nemzeti politika célkitűzéseinek a valóságba átültetésére.

Pártunk programja ebben a tekintetben semmi kívánni valót sem hagy hátra, de itt van már a cselekvés és pedig sikeres cselekvés utolsó órája, ha ezt nem használjuk ki, önmagunknak ártunk vele. Ezért nem szabad pihennünk!

Hatalmas aktivitást fejtenek ki a külföldi magyarok Budapest idegenforgalmának fellendítése érdekében

Amerikában bíróság elé állították azokat, akik a magyar fővárosról hamis híreket terjesztettek — Detroit városa tüneményes magyar ünnepet rendezett — Az amerikai rádiók előadása Magyarországról és a Duna királynőjéről

Báró Perényi Zsigmond koronaőr a magyarok második világkongresszusának előkészítéséről

A Tabán-szálló építését eddig nagyon sürgették, a szálló építésére kiküldött bizottság legutolsó ülésén azonban azok, akik eddig a gyors építkezés mellett voltak, felvetették azt a gondolatot, hogy *nem volna-e helyes a tempót mérsékelni, mert a magyar idegenforgalom, rajtunk kívül álló okokból, nagy sebet kapott.* A megváltozott idegenforgalmi helyzetre való tekintettel

a bizottság amellett foglalt állást, hogy a tabáni építkezések megoldását egyelőre alaposan tanulmányozni kívánják.

Ez a határozat nem jelenti azt, hogy az idegenforgalom fejlesztéséről lemondanánk, sőt ellenkezőleg, *most nagyobb idegenforgalmi propagandára van szükség, mint amilyen a multban volt.* Kovácsházy Vilmos tanácsnok, aki a kérdésnek egyik legalaposabb ismerője, éppen a *Fővárosi Hirlapban* nyilatkozott, hangsúlyozva, hogy *augusztusra nagyarányú idegenforgalmat vár és közli, hogy az idei szezon lényegében nem fog elmaradni a tavalyitól.*

Most van a Szent István-év és az idei Szent István-ünnepségek természetszerűen nagyobbszabásúak lesznek, mint amilyenek a multban voltak.

Nagy jelentősége van annak is, hogy ugyancsak *augusztusban adtak egymásnak találkozót a világ minden részében szétszórt magyarok és Budapesten megrendezik a magyarok második világkongresszusát.* A külföldi magyarok szervezéseinek irányítása

báró Perényi Zsigmond

v. b. t. t., koronaőr, volt belügyminiszter

kezében van, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a külföldi magyarok hazalátogatásáról és az ezzel kapcsolatos idegenforgalmi propagandáról a következőket mondotta:

— A magyarok második világkongresszusát feltétlenül megrendezzük. 1929-ben volt az első kongresszus, amelyen körülbelül 500 delegátus vett részt és 21 állam küldte el megbizottait.

— A világ minden részében élnek magyarok és bárhová is veti őket a sors, mindig meleg szeretettel gondolnak szülőhazájukra és *mindegyik egy-egy idegenforgalmi ügynöke a mi szép Budapestünknek.*

— Az első kongresszuson elhatároztuk, hogy a második kongresszust lehetőleg tíz éven belül megrendezzük és ezen

megalakítjuk a magyarok világszövetségét, amely azután szervesen fogja irányitani a külföldön élő magyarok munkáját a magyarság szempontjából.

Most augusztusban feltétlenül megalakul ez az új organizáció, amelynek szálai az egész világot befonják. Az eddigi jelek szerint

legalább 700 delegátus érkezik az öt világrészből és körülbelül 30 ország képviselteti magát.

— Nem szabad lebecsülni az Eucharisztikus Kongresszus hatását. *Olyan nagyarányú propagandája Budapestnek még nem volt, mint amilyen az Eucharisztikus Kongresszussal kapcsolatban az egész világon megmutatkozott.* Magam is láttam, hogy Amerikában mennyi rengeteg plakát, brosura jelent meg, az utazási irodák elismerésre méltóan dolgoztak Budapestért és senki sem tehet arról, hogy a középeurópai világpolitikai események miatt a várt eredmény elmaradt, illetve *nem jöttek el annyian, mint amennyien meglátogattak volna bennünket, ha Európában nincsenek külpolitikai zavarok.* Most

az a kötelességünk, hogy ennek a nagyarányú propagandának legalább részleges hasznát mentsük meg Magyarország és Budapest számára.

A külföld magyarjai ebben a tekintetben már eddig is mindent megtettek. A napilapokban sok szó esett arról, hogy a külföldi világsajtóban ellenségeink riasztó és nyugtalanító híreket terjesztettek Magyarországról és Budapestről. Amerika magyarsága ezzel szemben talpra állt, de ugyanilyen jelenségeket jelentenek máshonnan is. Az amerikai magyarok praktikus emberek. Munkájukat azzal kezdték, hogy

a rágalmakat leleplezték és megsemmisítették. Azután újabb nagyarányú propagandát kezdtek, melynek az a célja, hogy a világ közvéleményébe bevigyék az igazságot: Magyarországon és Budapesten nemcsak a legnagyobb rend uralkodik, hanem a szépen fejlődő ország bámulatosat produkál az előrehaladás útján.

Bekapcsolták a külföldi napilapokat a propagandába és az ujságok hasábjain számtalan cikk jelent meg azoknak a magyaroknak tollából, akik az Eucharisztikus Kongresszusra hazalátogattak. De nemcsak a magyarok írtak lelkes cikkeket a budapesti ragyogó ünnepségekről, hanem *rávették külföldi barátaikat is, hogy impressziójukról a nyilvánosságnak beszámoljanak.* Beállították a rádiót is erre a célra. Most kaptam jelentést, hogy

a newyorki rádióban nagyszerű előadást tartottak Budapestről.

A rádió riportere egy *Márkus* nevű magyart meginterjuvolt, aki elmondotta meghatódott benyomásait. *Detroitban* Fáy-Fischer Andor utasította vissza a rágalmakat. Még ezzel sem elégedtek meg, hanem a rágalmazókat *bíróság elé állították.* Az amerikai nagy angol lapok most már nem adnak hitelt a szállingó híreknek és az a néhány per, amely a rágalmazók ellen indult, azt eredményezte, hogy *most már az ellenségeink is sokkal óvatosabbak.*

— Nagy jelentősége van annak is, hogy

az amerikai magyarok a világkongresszus megtartása előtt az amerikai magyarság egységét helyreállitani igyekeztek.

Felvették a harcot azokkal, akik széthúzást hirdettek és konkolyt hintettek. *Detroitban megalakult a százas bizottság, mely olyan programmot dolgozott ki, hogy azzal mindenki meg lehet elégedve.* Felvették a pro-

gramba, hogy lehetőleg évről-évre több és több magyar diákot küldenek haza a budapesti egyetemekre. *Az idén sokkal több nyári iskola fog működni Amerikában, mint a multban és a magyar érzést még jobban táplálják a második generációban.*

Amikor a detroiti tanácskozás volt, ebben a hatalmas nagy városban fényes magyar ünnepet rendeztek.

Michigan állam olyan előzékeny volt a magyarokkal, hogy ebből az alkalomból *az autók külön rendszámot kaptak.* Az autókat ujra sorozták és az autó rendszámán rajta volt a *„Magyar jubileum, 1938."* Egész Amerikából ilyen rendszámmal mentek a magyarok a találkozóra.

— A várost magyar szinekbe öltöztették.

A detroiti városházán három hatalmas magyar zászló lobogott.

Detroit magyar negyedében mindenütt az *Óhazára és főleg Budapestre vonatkozó emlékek díszelegtek.* Detroit egyik legnagyobb áruháza több kirakatát rendezte be a magyar propaganda számára. *Küldtünk sok Budapest-plakátot is, valamint minden magyarvonatkozású propaganda-iratot.*

— A kongresszus egyik érdekessége lesz az is, hogy

bemutatjuk a magyar közönségnek a külföldi magyarok kulturális eredményeit.

Kiállítás keretében számolunk be a külföldi magyarok nagy kulturális, gazdasági és egyéb teljesítményeiről. Éppen most kaptunk egy érdekes képet. *1878-ban a párizsi kolónián készült a fénykép, amelyen ott látjuk Zichy Mihályt és Munkácsy Mihályt.* Sok ilyen érdekes dolog is lesz ezen a kiállításon.

— Én a magam részéről inkább pesszimista, mint optimista szeretek lenni a kilátások mérlegelésénél. De, azt hiszem, nem túlzok, hogyha azt mondom, hogy

Amerikából legalább 400 delegátus érkezik majd haza.

Az Amerikai Egyesült Államokban vannak a legnagyobb telepek és így természetes, hogy elsősorban innen jönnek imponáló számban a magyarok. *A kanadai magyarság is megmozdult és Bácskay-Peyerle szerkesztő vezetésével érkezik egy kanadai küldöttség is.*

Délamerika legtöbb állama képviseleti magát.

Brazilia, Argentina és *Uruguay* magyar cserkészeket is küld haza. Nagyon imponáló a jelentkezők száma *Franciaországból.* A *németországi* magyar egyesületek is bejelentették részvételüket. Többen jönnek *Törökországból, Görögországból, Svédországból.* A *lengyel* kolónia is kitesz magáért. *Egyiptom, Algir* ugyancsak jelentkezett. A *bulgáriai* magyar kolónia is elküldi megbizottait. Nemcsak *Hollandiából,* hanem *Holland-Indiából* is lesz résztvevő. *Ausztrália* valószínüleg csak megbizottal képviselteti magát. Ugyanez vonatkozik *Japánra* is.

— Ha mindezeket figyelembe vesszük, úgy azt mondatjuk, hogy

a kongresszus sikere máris biztosítva van.

Budapestnek nemcsak az a haszna lesz meg a kongresszusból, hogy a világ magyarjai a magyar fővárosban adnak egymásnak találkozót, hanem a *külföldi utazási irodák több magyar egyesülettel karöltve máris propagandát indítottak.*

Báró *Perényi* Zsigmond koronaőr nyilatkozatát örömmel fogadják azok, akik a magyar idegenforgalmak ellanyhulásától féltek. Örvendetes az, ha *ezekben a nehéz időkben is meg tudja tartani a magyar idegenforgalom a régi lendületét és legalább a főszezonban nem lesz hanyatlás.*

Garden-party
a kenesei Karafiáth-villában

Kedves hangulatú, színes nyári ünnepség volt a balatonkenesei Karafiáth-villában, amely gyönyörü parkjának miliőjéből az egész környéken uralkodik. Dr. Karafiáth Jenő titkos tanácsos, főpolgármester és felesége garden-partyt rendezett, amelynek vendégseregében a fővárosnak egész vezetősége résztvett.

A megjelentek sorában voltak: Szendy Károly polgármester, dr. Lamotte Károly és dr. Schuler Dezső alpolgármesterek, dr. Vályi Lajos, dr. Homonnay Tivadar és dr. Cselényi Pál törvényhatósági bizottsági tagok, dr. Bódy László, dr. Beliczay Imre, dr. dorogi Farkas Ákos, dr. Felkay Ferenc, Kovácsházy Vilmos, dr. Rosta János, dr. Salamon Géza tanácsnokok, dr. Feigler Károly tiszti főügyész, Baitz József vezérigazgató és még más vendégek.

A nap hőse dr. Felkay Ferenc tanügyi tanácsnok volt, aki repülőgépen érkezett a garden-partyra. Más közlekedési eszközzel nem is juthatott volna oda, mert nem sokkal azelőtt, hogy a Balaton mellett kikötött, még a hivatalában dolgozott. A tanügyi kinevezések végleges összeállításával foglalkozott és minden áron be akarta fejezni a munkát, hogy az örömet jelentő listát kiadhassa és a sajtóval közölhesse. Bár az előjegyzési naptárában ott szerepelt a kenesei garden-party, de le kellett tenni az utazásról. Délután négy óra körül azután jelentkezett a tanácsnoknál dr. Buzay Árpád fogalmazó, a BSE repülőosztályának elnöke és azt a váratlan ajánlatot tette, hogy elviszi Felkayt Kenesére. Fél 5 órakor indultak és 43 perc mulva, 5 óra 13 perckor megérkeztek Balatonkiliti repülőterére, ahonnan gépkocsin hamarosan elérték Kenesét.

A Karafiáth-villában külön meleg fogadtatásban részesült Felkay tanácsnok, akinek különben ez volt az első utazása a levegőben. Az elragadó szépségek, melyeket a magasból látott balatoni vidékről elbeszélt, annyira felhangolták Cselényi Pált, hogy visszafelé ő vette igénybe Buzay Árpád repülőgépét.

A balatoni táj nem csak a felhők közül volt szép, hanem a magasban álló Karafiáth-villa terraszáról is, ahonnan végiglátni az egész Balatonon, Tihanyon, Füreden, Siófokon túl, egész a kék messziségből kivillanó Földvárig. A kegyelmes házigazda és háziasszony sok kedves figyelmétől körülvett társaság elragadtatva élvezte ezt a csodás kilátást, amig csak nem jelentkezett az új csoda: a mindenségre ráboruló, csillagsátoros balatoni éjszaka.

BUDAPEST A MŰVÉSZETEK VÁROSA
Csánky Dénes, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója nyilatkozik az új Fővárosi Képtárról, a Rothermere-kiállításról, az állam és a főváros összhangzatos múzeumpolitikájáról

Budapest elvitathatatlanul a művészetek városa. Még a nagy világvárosok sem tudnak annyi kiállítást felmutatni, mint amennyit Budapesten rendeznek. Az idén új múzeumot is kaptunk. Megnyílt a *Fővárosi Képtár,* amelynek hivatalos megnyitása ugyan csak ősszel lesz, de *Szendy* Károly polgármester úgy intézkedett, hogy az Eucharisztikus Kongresszus ideje alatt, valamint a nyári idegenforgalmi szezonban úgy az idegenek, mint a nagyközönség máris megtekinthetik. Most nyílt meg *Lord Rothermere nagyszerű képgyüjteményének kiállítása a Szépművészeti Múzeumban.* Lord *Rothermere* gyüjteményének kiállítását *Csánky* Dénes a Szépművészeti Múzeum főigazgatója rendezte és ugyancsak ő segített a Fővárosi Múzeum rendezésénél is.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt *Csánky* Dénes főigazgatóval, aki, mielőtt a *Szépművészeti Múzeum* irányítását kezébe vette, évek hosszú során a főváros művészeti ügyeit intézte és a főváros intézményeitől véglegesen sohasem szakadt el.

Csánky Dénes
a Szépművészeti Múzeum főigazgatója

a legújabb fővárosi művészi eseményekről így nyilatkozott:

— Boldog vagyok, hogy lord Rothermere gyüjteményét bemutathatjuk Budapesten, mert a közönség elé olyan művészi alkotásokat tárhatunk, amelynek kiállítására nagyon ritkán van alkalom. Körülbelül egy esztendeje dolgozunk azon, hogy a magyarok nagy barátja művészi kincseit egy időre átengedje nekünk. Pár héttel ezelőtt érkezett meg az utolsó küldemény és nagyon siettünk a kiállítás megnyitásával. Ugyanaz a szempont vezetett bennünket, mint ami *Szendy* Károly polgármestert a Fővárosi Képtár megnyitásánál: *a nyáron idelátogató külföldieket nem akarjuk elzárni a nagy művészi élmény élvezetétől.*

— Van valami remény arra, — kérdeztük, — hogy a magyarok nagy barátja talán valamelyik műkinccsel megajándékozza a Szépművészeti Múzeumunkat?

— Ezzel a kérdéssel *még korai volna foglalkozni és egyelőre örüljünk annak, hogy a Szépművészeti Múzeumban láthatjuk ezeket a műremekeket.* Lord Rothermere mindig nagylelkű volt a magyarsággal szemben és így most élvezzük csak azt a szép gesztust, hogy nagyszerű gyüjteményétől egy időre megvált és a magyarok rendelkezésére bocsátotta.

A Fővárosi Képtár létesítésével kapcsolatban történt valami megállapodás az állam és a főváros között a múzeumok munkaprogramja tekintetében? — kérdeztük ezután.

— Valóban

össze kell egyeztetni az állami és a fővárosi múzeumok munkaprogramját.

Ebben a tekintetben teljes is a megegyezés és a Fővárosi Képtár mostani formájában tulajdonképpen már feleletet is ad erre a kérdésre. *A Biedermeier festészetet teljes részletességgel mutatjuk be a Fővárosi Képtárban.* Szinte azt mondhatnám, hogy *tudományos feldolgozásban tárjuk elő ennek a kornak minden részletét.* A Szépművészeti Múzeum ezt a feladatot teljesen átengedte a fővárosnak. Maga a Fővárosi Képtár azért teljes egységet alkot és az egész magyar művészetet bemutatja, *de mégis hangsúlyozottabban szerepel benne az élő művészet.* Nem is járunk ebben a tekintetben teljesen töretlen utakon, mert hiszen *igy van ez a legtöbb világvárosban.* Majdnem mindenütt a városi múzeumok fektetik a nagyobb súlyt az élő művészetre.

A főváros mindig bőkezű volt az élő magyar művészettel szemben és ezt a feladatot a jövőben sem hanyagolja el.

A Szépművészeti Múzeum nagyon sok esetben nem áldozhat olyan készséggel a fiatal magyar művészetnek, mint ahogy szeretné, nekünk a feltétlen művészi beccsel bíró képeket kell megvásárolnunk, más egyéb szempontokra nem lehetünk tekintettel.

A Szépművészeti Múzeum több képet engedett át a Fővárosi Képtár számára és a főváros is letétbe helyezett nálunk olyan képeket, amelyekkel jobban kiegészíthetjük egy-egy művész igazi munkásságának bemutatását.

A magyar naturalizmus a Szépművészeti Múzeumban van képviselve. Nem szükséges, hogy ennek a kornak bemutatására különleges súlyt helyezzen a Fővárosi Képtár is, az új magyar festőművészet viszont nagyon szép alkotásokkal szerepel a Fővárosi Képtárban és a kritikusok is elismerték, hogy *a megoszlás ebben a formában megfelel a kívánalmaknak.*

UTAZÁSI CIKKEK • DIVATOS NŐITÁSKÁK • ROMÁNYTÁSKÁK
Polgár Hugó bőrárugyára V., Bálvány-u. 18. Telefon: 128-650.
Fióküzlet: HAUSVATER UTÓDA V., Tisza István-u. 20. Tel.: 180-462

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

REX RAJZOLÓGÉPEK RAJZASZTALOK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLITHATÓ
KESZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. • Telefon: 294-368

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

„SANITF" habarcs- és beton vizhatlanitó
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. • Telefon: 125-284.

Budapest a világ polgári légiforgalmának egyik legjelentősebb gócpontja

Megnyílt a Budapest—varsói légiút — Az Amsterdam—Batávia vonal egyetlen európai állomása: Budaörs

Az elmult hét idegenforgalmi szempontból rendkívüli jelentős volt Magyarországnak és Budapestnek, amennyiben a parlament delegációs termében tartotta 38. kongresszusát az *IATA: a világ polgári légiforgalmi vezérkara*, amely magában foglalja a földkerekség valamennyi nagy légiforgalmi társaságának elnökét és vezetőjét. A polgári repülő utasforgalom vezetőinek egyrésze eddig is ismerte Budapestet, másik része azonban most állapította meg személyes impressziók révén ennek a városnak kulturális és idegenforgalmi jelentőségét, éppen ezért

a Budapesten elkészített repülő-világmenetrend egyik gócpontja lett a magyar főváros.

A közvetlen gyakorlati jelentőség már a kongresszus második napján, pénteken kibontakozott, amikor is előkelő közönség jelenlétében a lengyel légiforgalmi társaság elnök-vezérigazatója:

Makowski, a világhirű óceánrepülő megnyitotta a Budapest—varsói légiutat.

Ez a repülőjárat két órára redukálta az eddigi tizenhatórás gyorsvonati utazást, de még ennél is nagyobb jelentősége van annak a körülménynek, hogy a Varsóba érkező magyar repülőgépnek közvetlen csatlakozása van a Helsinkibe, Gdyniába, általában az északi városokba vezető repülőjáratokhoz. Ez tehát azt jelenti, hogy a 70—80 órás gyorsvonati utazások lecsökkentek 6—8 órára, de a repülőutasoknak sem kell ezután Berlinen és Amsterdamon keresztül, hatalmas vargabetüvel megközelíteni az északi országokat, amelyekkel egyre inkább növekedik kölcsönös idegenforgalmunk.

Az új repülőút megnyitásának alkalmából a *Fővárosi Hirlap* munkatársa meginterjuvolta

Makowski lengyel légitársasági elnök-vezérigazgatót,

aki a következőket mondotta:

— Nem először vagyok Budapesten. Kétségtelen azonban, hogy nagy elfoglaltságom mellett csak ritkán jutok ide. De az is kétségtelen, hogyha egyszer itt vagyok, *olyan nehezen válok meg Budapesttől, mint Varsótól.*

Budapestet tartom a magam részéről a világ legszebb városának,

éppen ezért egészen *különös jelentőséget tulajdonítok a most megnyílt Budapest—varsói légiforgalmi útnak.* Az utazásnak ez a hallatlan megkönnyítése minden bizonnyal lehetővé teszi az idegenforgalom nagyarányú fellendülését, nem is beszélve a lengyel-magyar baráti kapcsolatoknak a közvetlen érintkezés útján való nagyarányú kimélyítéséről.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ez alkalommal beszélgetett

de Vries, a királyi hollandi repülőtársaság forgalmi főnökével is,

aki az új budaörsi repülőtérről és Budapestről a következőket mondotta:

— Amikor megérkeztem az Önök országába, legelőször is *elragadtatással szemléltem meg új repülőterületüket, amely Európa legmodernebb és legkiválóbb landoló terepeinek egyike.* Nekünk hollandoknak ez nem csupán baráti öröm, hanem nagyon is gyakorlati előny, mert hiszen tudvalévő, hogy a mi igazgatásunk alatt álló leghosszabb légivonal:

az Amsterdam—Batávia 29.000 kilométeres hosszúságu légiút egyetlen európai állomása a budaörsi repülőtér.

— Ebből tehát az következik, hogy óriásgépeink szempontjából igen nagy jelentősége van annak, hogy ezek a gigantius gépmadarak a lehető legbiztonságosabban és a legelőnyösebb terepviszonyok közt érjenek földet Batáviába menet és Batáviából jövet.

— De nem hagyhatom figyelmen kívül azt a körülményt sem, hogy

ennek a batáviai vonalnak utasai közt állandóan van néhány egzotikus fejedelem, keleti maharadzsa,

akik az említett menetrendi viszonyoknál fogva az Önök repülőterén éri el először Európa földjét, majd pedig visszamenet: itt mond búcsút Európának. Elképzelhető, hogy mennyire fontos, hogy ezek a távoli nagyurak ilyen kitünő impressziókkal ismerjék meg az első pillanatban Európát, mint amilyen pompás benyomásokat kelt a budaörsi repülőtér.

— Önök tisztában vannak gyönyörü városuk világszerte elismert vonzóerejével, ily módon tehát fölöslegesnek tartom, hogy nagyszerű repülőterük dicséretén túlmenően még külön kihangsúlyozzam, hogy mit jelent európai szempontból az a szinte páratlan attrakció, amelyet a repülőtértől néhány percnyire nyújt minden idegennek Budapest.

Egy ilyen repülőtér és egy ilyen világváros: együttesen a szó legjobb értelmében vett Európa.

Eddig szól a két légiforgalmi nagyvezér nyilatkozata; ha ehhez még hozzávesszük, hogy a kongresszus harmadik napján mutatták be a sajtónak Európa legnagyobb utas-szállító repülőgépét, a negyvenötszemélyes *„Der grossen Dessauer"*-t, amely a legközelebbi jövőben a hihetetlen arányban megnövekedett Budapest—berlini légiforgalmat hivatott lebonyolítani, akkor — azt hisszük — nagyjában beszámoltunk arról a hatalmas fejlődésről, amelyet a kifejezés legnagyobb szabású értelmében vett idegenforgalomunk elért épp a legutóbbi idők folyamán.

más forgalmának rendezése azért is fontos, mert innen indul egy csomó autóbusz. Ezeknek az irányítása is az állomás központjából fog történni. A Beszkárt azért gondolt arra, hogy bevezeti a közlekedésnek hangszórókon keresztül való irányítását, mert az *Eucharisztikus Kongresszus ideje alatt ezzel a modern irányítási eszközzel már megfelelő sikerrel kísérletezett.*

A nyáron még új villamospótkocsikat is rendelnek.

Nagyon szerette volna az igazgatóság azt, ha nem pótkocsikat, hanem *motoroskocsikat állíttatott volna be a forgalomba*, de egyelőre ezeknek beszerzésére *nincs elég pénz.* Ezek az új pótkocsik teljesen modernek lesznek. *A Beszkárt műszaki igazgatósága Európa valamennyi nagyvárosának kocsijait megvizsgálta és teljesen új tipusú pótkocsikat készített.* Az új kocsin dupla felszálló lesz, nagy peronnal, az ülőhelyek elhelyezése olyan lesz, mint az autóbuszban. Automatikusan csukódó ajtókat szerelnek fel és tulajdonképpen az egész kocsi egy nagy terem lesz. *Szufitavilágítást kapnak az új villamoskocsik és nagyszerű szellőzőkészülékkel látják el őket.* A legmodernebb fékrendszerrel fognak működni. Az automatikusan csukódó ajtók felszerelése elég költséges, de csak ilyen rendszer mellett lehet belső válaszfalak nélkül berendezni a villamoskocsikat.

Az automatikusan csukódó ajtók különben az autobuszokon nagyszerüen beváltak. Eddig 30 ilyen autobusz van forgalomban, most az

50 acélvázas régi autóbuszokat is felszerelik ilyen automatikusan csukódó kocsikkal és a nyáron már 80 ilyen autóbusz fog futni az utcákon.

Jövőre a favázas autobuszokat acélvázasakká szerelik át és akkor ezeken az autobuszokon is lesznek ilyen automatikusan csukódó ajtók. *Azokat a kocsikat, amelyeknek modernizálása túlnagy költségbe kerülne, a perifériákra fogják helyezni.*

Más jelentős újításokra is készül a Beszkárt. Több új városrész kap autobuszvonalakat.

Óbuda régen kért már autóbuszt, most ez a kívánság is teljesül.

Az óbudai közönség ilyenformán ezzel gyorsan bejuthat majd a város belsejébe.

A Beszkárt igazgatósága különben azon az álláspontón van, hogy *az autobuszközlekedést fejleszteni kell.* Az autobuszt mindinkább megszerette a közönség és *nem fizetnek rá az új vonalak beállítására.* Az igazgatóság több tagjának az a véleménye, hogy

még a nyáron több új autóbuszt rendeljen a főváros.

A város vezetősége részéről megvan a hajlandóság arra, hogy *ezt a kívánságot teljesítse.*

Gyorsiramú beruházó programot készített a Beszkárt

A „zöld" állomásokon hangszórók jelzik a kocsik indítását — Megrendelték a modern kocsikat — Óbuda autóbuszjáratot kap

Sokat beszéltek arról, hogy a Beszkárt beruházó programját még a nyári szünet előtt véglegesen meg kellene állapítani és hozzá kellene látni a reformok keresztülviteléhez. A beruházások körülbelül *45 millióra* rúgnak és maga *a Beszkárt nem tudja az esetleg felveendő kölcsönnek annuitásait a saját költségvetése keretében fedezni, tehát a főváros háztartásának kellene segítségére sietni.* Ezeknek a problémáknak megbeszélése ilyenformán őszre marad. A *Szendy* Károly polgármester által kiadott beruházó program csak érinti a Beszkárt beruházásait és utal arra, hogy *a végleges terveket ősszel terjeszti be.*

Vannak mégis kisebb reformok, amelyeknek keresztülvitele nem jelent nagy anyagi áldozatot. Ezeket az ujitásokat, amelyeket a rendes költségvetés keretében is meg lehet valósitani, a Beszkárt igyekszik még a nyáron keresztülvinni.

Most nyáron a közönség, különösen vasárnap, a zöld helyeket keresi fel és a kirándulók nagyon sokszor panaszkodnak amiatt, hogy *a Beszkárt a nagyforgalmat nem tudja elég símán lebonyolítani.* A Beszkártnak az az álláspontja, hogy *a zavarok egy részét a közönség nyugtalansága idézi elő és ezért külföldi mintára most*

a nagy kiránduló gócpontokat megafonnal szerelik fel.

A közönség kevésbbé fog nyugtalankodni, ha szinte percről-percre felvilágosítják a helyzetről, megnyugtatják, hogy a kocsik útban vannak, nincsen szükség tolongásra, mert azonnal érkeznek üres vagónok. Nem fog előfordulni az, hogy egyes kocsikat megrohannak és azután az utána lévőkben már nincs utas.

Az érdekes újítást *először a Rómaifürdő-megállónál vezetik be.* Itt a szentendrei villamosvonalon többféle a forgalom. Van az úgynevezett *gyorsforgalom.* Egyes villamosok a közbeeső állomásokon nem állanak meg, hanem egyenesen Békásmegyerig futnak és onnan megállás nélkül térnek vissza a fővárosba. De vannak helyivonatok, amelyek minden közbeeső állomásnál megállanak.

A Beszkárt egyes helyeken tartalék-kocsikat is fog tartani, amelyeket a szükséghez képest bevon a forgalomba.

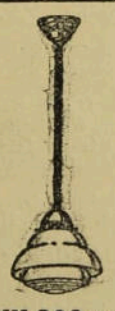
A forgalom irányítását az új rendszer mellett a közönség majd ellenőrizheti és nem lesznek olyan tumultuózus jelenetek az úgynevezett zöldmegállóhelyeken, mint eddig voltak. A római fürdői állo-

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépítési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. TELEFON: 290-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

Prőlherilés
ÁGYBETÉT és SZITÁK
legolcsóbban beszerezhetők
HICKER és TÁRSA cégnél
IV., Ferenc József-rakpart 23. Telefon: 18-26-83.

KH 200-as
átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

KH „Worklight"
munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

Búcsúzik a párt az eredményes munkaévtől

Az őszi kampány legfontosabb feladatai

Az autonómia nyári szünetével pihenőt tart a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* is, amelynek a munkaévadtól való búcsúzása a június 22-iki közgyűlés volt. A párt ezúttal is alaposan kivette részét a napirendre került ügyek gondos előkészítése nyomán a vitából. Minden jelentősebb ügynek volt szószólója és a párt minden téren érvényesíteni tudta a maga elhatározását. A párt tagjai sorozatos felszólalásukkal képviselték a párt álláspontját és különösen nagy figyelem kísérte

dr. Zsitvay Tibor

titkos tanácsos, pártelnök felszólalását az üzemi alkalmazottakra vonatkozó szabályrendeletek letárgyalásánál és mély hatást keltve, az egész közgyűlési terem lelkes tapsaitól kísérve, szőtte bele be szédébe nemeshangú megemlékezését a *keresztről, amely ezután állandó szimbolikus dísze lesz a közgyűlési teremnek.*

*

A legutóbbi napoknak jelentős eseménye volt

a XI. kerületi beszámoló,

amelyen *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tag, kerületi pártelnök és dr. *Vályi* Lajos törvényhatósági bizottsági tag, központi főtitkárhelyettes intéztek beszédet az Ammer-vendéglőben, rendkívül nagy számban egybegyűlt választókhoz.

Dr. Vályi Lajos

beszédében *a magyar gondolatot aposztrofálta.* A magyar gondolat *nem egyes pártok privilégiuma.* Húsz év előtt alakult ki és most már *kormányprogram annak teljességben való megvalósítása.* Bármennyire megosztottnak látszik is a közvélemény — mondta — a magyar gondolatban hatalmas egység bontakozik ki és ennek valóra váltása a kormány és a Nemzeti Egység Pártjának közös feladata.

A városházi politikáról szólott aztán. Nyugodtan állíthatja, mert hiszen még az ellenfelek is elismerik, hogy *a párt ezen a téren sokat végzett és*

a tervszerűséget és a nagyvonalúságot vitte be a fővárosi politikába.

Hogy a forró júniusi napon itt ennyi régi híve jött össze a pártnak és valamennyit az egyetértés harmónikus érzése töltí be, bizonysága annak, hogy *a párt politikáját a nagy, komoly tömegek ezután is rokonszenvvel nézik és teljes bizalommal vannak azok iránt, akik ennek a politikának zászlóját hordozzák.*

Az állandó helyeslésseI kísért beszéd végén dr. *Vályi* Lajost melegen ünnepelte a pártvacsora nagy közönsége.

Szántay István

emelkedett ezután szólásra és a kerület aktuális problémáit sorakoztatta fel: azokat is, amelyekben már eredményt sikerült elérni és azokat is, melyek további küzdelmet parancsolnak. A beszedet, amelybe sok derűs epizódot vegyített a népszerű bizottsági tag, zajosan és lelkesen megtapsolták.

*

A szentimrevárosi beszámoló tulajdonképpen záróakkord volt, amelyben egy kerületben az egész párt lényege megmutatkozott. Búcsúzó volt ez a két nyári hónap előtt, amely az erőgyüjtés ideje az őszi feladatokra. A párt vezetősége már meg is jelölte azokat a feladatokat, amelyek a szünet után sorra kerülnek. Ezek egyike

a nagy beruházó program,

amellyel majd a tizenkettes bizottság előkészítő munkájának befejezése után foglalkozik a párt. A másik

a költségvetés,

amelynek sok tekintetben szoros kapcsolata van a beruházó programmal. A párt jóelőre le akarja tárgyalni azokat a kérdéseket, amelyeket a költségvetés keretében érvényesíteni óhajt, és ezek során különösen a kerületi kívánságokat, mert a költségvetés közgyűlési tárgyalása ezekre már kevés alkalmat ad.

Sokszor hangoztatott kívánsága a pártnak, hogy bizonyos kérdések és egymással összefüggő kérdéscsoportok költségvetési szempontból több évre előre letárgyalhatók legyenek. A beruházó program, amely hoszabb időre szól, erre mindenesetre alkalmat nyujt.

Nyári hivatalos órák és fogadtatások a pártban

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja központjában julius 10-én kezdődik a csökkentett nyári szolgálat, amely szeptember 1-ig tart. Ezalatt a pártirodában kedden, csütörtökön és pénteken délelőtt 11-től 1-ig és délután fél 6-tól fél 8-ig van hivatalos óra.

Terbócz Imre országgyülési képviselő, főtitkár aki most naponkint a déli időben fogad, július 10-től 25-ig szabadságra megy. Nyári fogadásait visszaérkezése után állapítja meg. Dr. *Vályi* Lajos főtitkárhelyettes minden csütörtökön este. *Szentesi* József főtitkárhelyettes minden pénteken este fél 7-től fél 8-ig fogad.

A kerületi központokban kedden és pénteken délután 5—8-ig tartják meg a nyári hivatalos órát.

A tanácsnokok nyári szabadsága

A polgármester rendelete szerint *Wossala* Sándor tanácsnok június 22-től augusztus 3-áig, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok július 4-től augusztus 13-áig, *Király* Kálmán tanácsnok június 26-tól aug. 6-áig, *Felkay* Ferenc tanácsnok június 22-től augusztus 3-ig, *Salamon* Géza tanácsnok július 11-től aug. 20-áig, *Bódy* László tanácsnok június 22-től augusztus 3-áig, *Farkas* Ákos tanácsnok július 19-től aug. 30-áig, *Horony-Pálfi* Aurél tanácsnok július 1-től augusztus 12-éig, *Némethy* Károly, *Szepesváry* Pál, *Morvay* Endre, báró *Babarczy* István, *Rosta* János, *Kempelen* Ágoston és *Beliczay* Imre tanácsnokok augusztus 2-től szeptember 13-ig maradnak szabadságon. *Wossala* Sándor tanácsnok helyettese az egész időtartamra *Kempelen* Ágoston; *Kovácsházy* Vilmos helyettese augusztus 2-ig *Rosta* János, augusztus 16-ig *Felkay* Ferenc; *Némethy* Károly tanácsnok helyettese augusztus 13-ig *Felkay* Ferenc, szeptember 13-ig *Horony-Pálfi* Aurél; *Szepesváry* Pál tanácsnok helyettese az egész időtartamra *Bódy* László; *Salamon* Géza helyettese augusztus 2-ig *Rosta* János, augusztus 20-ig *Wossala* Sándor; *Bódy* László helyettese *Morvay* Endre; *Király* Kálmán tanácsnok helyettese augusztus 2-ig *Kempelen* Ágoston, augusztus 6-ig *Wossala* Sándor; *Felkay* Ferenc helyettese július 4-ig *Kovácsházy* Vilmos, augusztus 2-ig *Babarczy* István báró; *Morvay* Endre tanácsnok helyettese *Bódy* László; báró *Babarczy* István helyettese *Felkay* Ferenc; *Farkas* Ákos tanácsnok helyettese augusztus 2-ig *Némethy* Károly, augusztus 30-ig *Felkay* Ferenc; *Rosta* János helyettese augusztus 30-ig *Bódy* László, szeptember 13-ig *Farkas* Ákos; *Kempelen* Ágoston helyettese *Wossala* Sándor, *Horony-Pálfi* Aurél helyettese július 19-ig *Farkas* Ákos, augusztus 2-ig *Szepesváry* Pál, augusztus 12-ig *Wossala Sándor; Beliczay* Imre helyettese augusztus 16-ig *Felkay* Ferenc, szeptember 13-ig *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok.

Ujjáalakították a városházi bizottságokat és üzemi választmányokat

A legutóbbi közgyülésen ujjáalakították a szakbizottságokat, üzemi választmányokat és különbizottságokat. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártját* ezekben a bizottságokban és választmányokban a következő törvényhatósági bizottsági tagok képviselik:

Központi választmány: dr. Bényi Károly, dr. Brózik Bódog, Dongó Orbán, dr. Gaár Vilmos, Kertész Elemér, Nagy Ferenc, dr. Petracsek Lajos, Szentesi József, Terbócz Imre, dr. Usetty Béla, dr. Vályi Lajos;

Elektromos Művek üzemi választmánya: dr. Kövesligethy Miklós;

Gázművek üzemi választmánya: Becsey Antal;

Vízművek üzemi választmánya: dr. Hencz Lajos;

Gyógyfürdők és Gyógyforrások üzemi választmánya: dr. Kállay Tamás;

Községi Élelmiszerüzem üzemi választmánya: vitéz dr. nemes Juhász Jenő;

Községi Kenyárgyár üzemi választmánya: Szentesi József;

Községi Lóhúsüzem üzemi választmánya: dr. Hegedüs Bertalan;

Községi Temetkezési Intézet üzemi választmánya: Kertész Elemér;

Hirdetővállalat üzemi választmánya: Katona János;

Elnöki szakbizottság: vitéz Bartha László, dr. Hencz Lajos, Nagy Ferenc, Tóth Gábor;

Út- és csatonaépítési szakbizottság: dr. Bényi Károly, Dorner Gyula, Halter Károly, dr. Hegedüs Bertalan;

Városrendezési és magánépítési szakbizottság: Dorner Gyula, dr. Harrer Ferenc, Katona János, dr. Petracsek Lajos, Wellisch Andor;

Közjogi katonai és illetőségi szakbizottság: vitéz Bartha László, dr. Gerlóczy Endre, Kertész Elemér, vitéz Pesthy Müller József Leó;

Közlekedési szakbizottság: dr. Hajnóczy Béla, Kertész Elemér, dr. Kövesligethy Miklós, vitéz dr. Somogyi Béla, Szántay István;

Pénzügyi szakbizottság: dr. Bessenyey Zénó, dr. Bényi Károly, dr. Harrer Ferenc, dr. Kozma Jenő, dr. Petracsek Lajos, vitéz dr. Somogyi Béla, Terbócz Imre, dr. Zsitvay Tibor;

Közoktatási szakbizottság: dr. Brózik Bódog, Dongó Orbán, vitéz dr. Juhász Jenő, Kertész Elemér, Nagy Ferenc;

Közélelmezési szakbizottság: Sárkány Ferenc, Szentjóbi-Staub Elemér, Tóth Gábor, dr. Usetty Béla;

Közjótékonysági és szociálpolitikai szakbizottság: dr. Gaár Vilmos, dr. Hegedüs Bertalan, Sárkány Ferenc, Szentesi József, dr. Vályi Lajos;

Közegészségügyi szakbizottság: dr. Darányi Gyula, Dongó Orbán, vitéz Pesthy Müller József Leó, Szentesi József, dr. Vályi Lajos;

Városgazdasági szakbizottság: Becsey Antal, Gazdy Jenő, vitéz dr. Juhász Jenő, Lédermann Mór, vitéz Pesthy Müller József Leó;

Vízvezetéki és világítási szakbizottság: Becsey Antal, dr. Petracsek Lajos, Szentesi József, dr. Veress Gábor;

Magasépítési szakbizottság: Katona János, Nagy Antal, dr. Németh Béla, Szántay István, Wellisch Andor;

Közművelődési szakbizottság: dr. Bárczy István, dr. Gerlóczy Endre, dr. Kövesligethy Miklós, Orphanides János, Terbócz Imre;

Ipari és kereskedelmi szakbizottság: dr. Brózik Bódog, dr. Burchard-Bélaváry Rezső, dr. Hajnóczy Béla, Nagy Antal, Szentesi József;

Munkásügyi bizottság: dr. Burchard-Bélaváry Rezső, dr. Hegedüs Bertalan, Katona János, dr. Kövesligethy Miklós, Nagy Antal;

Sportügyi különbizottság: vitéz dr. Juhász Jenő, Kertész Elemér, dr. Petracsek Lajos, vitéz dr. Somogyi Béla, dr. Usetty Béla;

Városfejlesztési különbizottság: dr. Bényi Károly, Dorner Gyula, dr. Harrer Ferenc, dr. Veress Gábor, dr. Zsitvay Tibor;

Népszinházi bizottmány: dr. Bárczy István, dr. Harrer Ferenc, dr. Kozma Jenő.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntöde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *298-990. Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszműbádogos, vízvezeték-központi fűtés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. Telefon: 111-591.

FUCHS ALBERT
épület-, asztalos- és keményfakereskedő
Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 42.
Telefon: 1-412-37

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron gyártás és javítás amerikai rendszerű edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1872. ✱ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

KOVÁCS JÁNOS
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 33.
Telefon: 293—996 és 298—126.
Ovegcsiszolás, tükörgyártás és autóüvegezés.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), tátyolosztószíjak stb. — Felszerelésre szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

Schäffer Károly
okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16.
Telefon: 189—785 szám.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-780

Beszélgetés Rosta János tanácsnokkal londoni tanulmányútjáról

A budapesti közélelmezési intézmények világviszonylatban is elsőrangúak

Közélelmezési tanulmányúton járt Londonban dr. *Rosta* János tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője, dr. *Semsey* Géza állategészségügyi tanácsos és dr. *Fülöpp* Imre főállatorvos társaságában. Főképen a vágóhídi és piaci viszonyokat tanulmányozták és sok értékes megállapítással tértek haza útjukról. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ebből az alkalomból felkereste

Dr. Rosta János
tanácsnokot,

aki londoni tapasztalatairól és azoknak budapesti kapcsolatairól a következő érdekes és tanulságos beszámolót adta:

— Megigézve, de budapesti önérzetemben nem kisebbítve jöttem vissza Londonból. Az óriási város lenyűgöző ereje és ami a legjobban szembetűnik, utcai forgalmának, közlekedésének grandiózus képe kíséri az embert akkor is, ha már messze jár tőle, de azon a téren, aminek a tanulmányozása londoni útam célja volt: a piacok, csarnokok, vágóhidak, egyszóval az élelmiszerellátás legfőbb intézményei terén *nem tudott elvarázsolni London*, egyszerűen azért nem, mert — *Budapestről mentem Londonba*. Mint nemrégen, *párisi útam* alkalmával is, megállapítottam, semmi okunk sincsen az irígységre vagy a szégyenkezésre,

ezen a téren Budapest semmivel sincs hátrább, mint ezek a nagy nyugati metropolisok.

— Mindenekelőtt a *vágóhidat* tanulmányoztam és itt meglehetős csalódás ért. Mi itt Budapesten a vágóhidaink egységesítésén törjük a fejünket és mert erre nincs pénzünk, a meglévőket modernizáljuk és ugyanakkor megállapíthattam, hogy

a mi vágóhidaink modernség és higiéna szempontjából messze túlszárnyalják a londonit.

— Igaz, hogy Londonban a központi vágóhidakon kívül több kisebb vágóhíd is van, ezenfelül a vágóhídnak nincsen olyan szerepe a húsellátásban, mint nálunk, amennyiben *a fogyasztásnak csak 10—12 százalékát fedezi a vágóhíd, mert London túlnyomó részben Ausztráliából és a britt világbirodalom dominiumaiból szállított fagyasztott hússal táplálkozik.*

— A vágóhíddal ellentétben azonban

London nagyságát reprezentálja a hallatlan méretű smithfieldi húsvásár,

amely több, óriási csarnokból áll és 1930-ban épült. A Themze dockjaival, ahova hatalmas tengeri hajók hozzák a hús-szállítmányokat, *földalatti vasút köti össze a húsvásárt, amelynek óriási készletei között olyan húsminőségeket látunk, aminőkről fogalmunk sem lehet.* Csodálatos marhahúsok, háromujjnyi faggyúval környezett és mégis ehető birkahúsok sorakoznak itt, egyedül a világhíres yorkshirei sertéshúsok azonosak a mieinkkel. A berendezkedés a maga hűtőházaival, ragyogó és higiénikus felszereléseivel ideálisan szép és modern. Egyebek között feltűnik, hogy a húsok mind organtil-burokba vannak varrva. Fél marhák is láthatók ilyen védő-burkolatban, a birkákat pedig egészben varrják bele.

— Elég szépek, de

a mieinknél nem különbek a vásárcsarnokok,

amelyek egyike London világhírű operaszínháza, a *Covent Garden* közvetlen szomszédja, úgy, hogy az *operaház tulajdonképen a piacon a vásárcsarnoki épületek közé van beékelve.* Ezekben a csarnokokban kerül eladásra *a magyar gyümölcs is*, amely Londonban nagyon népszerű és zamatával, ízletességével minden versenytársát lehengereli. Miután az idén nálunk hetekkel elkésett a gyümölcsérés, magyar gyümölccsel ottlétemkor még nem találkoztam a londoni csarnokokban. Egyébként rengeteg szép gyümölcsöt láttam, közte nyár elején őszibarackot és dinnyét is és különösen sok, nagyszerű déligyümölcsöt, gyönyörű, érett banánt, aminek **mifelénk mostanában még híre sincs.** De ez nem is csodálható, hisz a britt-birodalomban mindig van gyümölcsérés. Az angol impérium az egész földkerekségre kiterjed és így valahonnan mindig lehet friss gyümölcsöt Londonba szállítani.

— Behatóan tanulmányoztuk a vágóhídon

a rituális vágást,

amelynek most nálunk aktualitása van, amióta kormányintézkedésre, állatvédelmi okokból be kellett szüntetni a rituális vágásokat. A londoni rendszer azért érdekelt, mert, hír szerint, ott a kábításnak olyan módját alkalmazzák, amely a rituális szempontoknak is megfelel és az állatot kellőképpen érzésteleníti a vágás előtt. Itt *nagy csalódás ért*, mert a londoni vágóhídon nem történik egyéb, mint hogy a levágásra szánt állatot *hengerbe terelik*, amelyből csak a feje látszik ki. Ezt a hengert azután megforgatják, úgy, hogy az állat hanyattfekvő állapotba kerül és így metszik el a nyakát. *Hiába kutattuk, hogy mi ebben a kábítás, nem tudtuk megtalálni.*

— Ha ezen a téren teljes is volt a csalódás, sok hasznos megfigyelést tettünk London közélelmezése körül. Mindenesetre felemelő hatású volt, hogy Budapest a maga vágóhídjaival, Nagyvásártelepével és csarnokaival nem áll a londoni nívó mögött.

Dr. *Rosta* János színes beszámolója a London nagyságának járó hódolat mellett egyúttal Budapest dicsérete. A magyar kultúrfölényről szól, amely ezúttal a gyomrot tápláló intézményeink kiválóságában jelentkezik és éppen úgy büszkék lehetünk reá, mint a minap arra a dicséretre, amely Londonban, *a lordok házában* hangzott el, amikor a városrendezési vita során *Samuel* lord *követendő példaként hivatkozott Budapestre és „a gyönyörű magyar főváros Dunapartjának közismert szépségére"* *alatt* a gyorsvasút számára, egyik a Margithíd mellett, a másik az Erzsébethíd szomszédságában. Mindezeknek a terveknek gyors megvalósításáról azonban nem lehet szó.

Mindenesetre

az az eredménye meg lesz a városrendészeti program végleges megállapításának, hogy a halálsorompók kekülszöbölése megtörténhetik.

A jelentés erről csak annyit árul el, hogy „a *halálsorompó tekintetében a kormány elgondolása az, hogy miután a ceglédi vonal teljes felhagyása úgy vasútüzemi, mint költség szempontjából alig hajtható végre, tehát csak a pályatest felemelése vagy lesüllyesztése kerülhet szóba. A kereskedelmi kormány ebben a kérdésben a ceglédi vonal felemelése mellett foglalt állást*". Úgy értesülünk, hogy ebben a kérdésben *az utóbbi hetekben több tárgyalás volt a városházán.* A pályatest lesüllyesztését nehezen lehetett volna megoldani, mert *egyes helyeken igen nagy nívókülönbség mutatkozott volna.*

Az Államvasutak vezetősége különben sem nagyon lelkesedik ezért az eszméért és a mostani állapot *fenntartása mellett foglalt állást.* Azzal az érdekes statisztikával állottak elő, hogy

kilenc év óta a halálsorompóknál egyetlen egy haláleset fordult elő, tehát kissé túlzás a halálsorompó elnevezés.

Nem vitatták, hogy a multban előfordultak katasztrófák, de *ennek az időszaknak már vége.*

Statisztika készült arról is, hogy

a halálsorompóknál a vonatok elrobogása nem tartja tovább fenn a forgalmat, mint amikor a közlekedési rendőr a városban a különböző utcakereszteződéseknél megakasztja a közlekedést.

A főváros szakértői feleltek az Államvasutaknak és azzal érveltek, hogy olyan nagyvárost, mint Budapest, nem lehet vasúti vonalakkal szétdarabolni, mert *a forgalom olyan nagyméretű, hogy azt percekre leállítani képtelenség.*

A NEP legutolsó értekezletén ezek a kérdések szóbakerültek,

Az érdekelt kerületek bizottsági tagjai sürgetik a halálsorompó problémájának megoldását és a főváros vezetősége is azon az állásponton van, hogy sokáig ezt az ügyet halogatni már nem lehet.

Már 1923-ban nagyobb összeget vettek fel arra a célra, hogy egyes halálsorompókat eltüntetnek, de *lehetetlenség volt a szép terveket megvalósítani.* Amikor a törvényhatóság ősszel újból összeül, a halálsorompók ügyét ismét előveszik és a *jövő évi költségvetésben már bizonyos összeget tartalékolnak ennek a fontos városrendezési kérdésnek megoldására.*

Jogerősen halálra ítélték a halálsorompókat

A városfejlesztési tervek még nincsenek véglegesen megállapítva

A városfejlesztési tervek megállapítására kiküldött különbizottság több mint egy éve foglalkozik már programjának pontos kidolgozásával. Munkáját be is fejezte és ennek alapján az ügyosztály jelentése elkészült. A bizottság legagilisebb mozgató ereje dr. *Harrer* Ferenc felsőházi tag, nyugalmazott alpolgármester, a kiváló városrendező, aki egész munkásságát ennek a nagy feladatnak megoldására szentelte. *Harrer* Ferenc most részt vett Bukarestben a városok nemzetközi kongresszusán és így a jelentést még nem tanulmányozhatta, de már előre jelezte, hogy *a maga szempontjait is kifejti és a jelentést azután végleges formában terjeszti a különbizottság elé.*

Nehéz feladat egy ilyen bizottságnak eredményes munkát kifejteni, mert a bizottságban nemcsak a főváros képviselői vesznek részt, hanem *minden érdekelt hatóság és szervezet is érvényesíti befolyását.* Tavaly azért nem tudták a végleges városrendezési terveket elkészíteni, mert a kereskedelmi minisztérium át akarta csoportosítani a vasúti pályaudvarokat és arról volt szó, hogy Budán új, nagy pályaudvart építenek, amelynek már a neve is meg volt: *Szent Imre-pályaudvar.* A kormány most belátta, hogy a pályaudvarok kihelyezése olyan nagy költséget jelentene, amelyeknek előteremtésére ezidőszerint még csak gondolni sem lehet, ezért

hozzájárult ahhoz, hogy a pályaudvarok a jelenlegi helyükön maradjanak, csupán apróbb változásokról lehet szó és arról, hogy esetleg a nyugati pályaudvart a mostani helyéről kissé hátrább helyezik el.

A főváros sürgeti a gyorsvasút létesítését is, de a bizottság ennek megvalósítását sem tartja jelenleg keresztülvihetőnek, de azért mégis elkészültek a tervek, mégpedig azzal a céllal, hogy *a jövő nagy gyorsvasútjának legalább egy-két vonalát időközben megvalósíthassák.* A HÉV-et bele akarják illeszteni a gyorsvasútkoncepcióba és az Államvasutak jobban kiépítené a környékbeli forgalmát. A nagy tervekben benne van az is, hogy *két alagút épülne a Duna*

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-körút 14. Telefon: 187-726.

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37. M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—371. Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferde szelepek. Boszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka- és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, alumínium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Újjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

BF-gáz → Veszélytelen féregirtó!
→ mindenneműfélék és petéik ellen!
→ tökéletes — megbízható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

T. OLVASÓINKHOZ.

Alulírott várospolitikai hetilapok a székesfővárosi törvényhatóság nyári szünetének tartama alatt (július és augusztus hónapokban) kéthetenkint jelennek meg. E megállapodás értelmében a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma július 20-án fog megjelenni.

FŐVÁROSI HIRLAP

A VÁROS, BUDAI HIRLAP, FÜGGETLEN BUDAPEST, UJ BUDAPEST, UJ FŐVÁROS.

A polgármester nyári szabadsága. *Szendy* Károly polgármester július 1-én kezdte meg nyári szabadságát, amelynek egyrészét külföldön fogja eltölteni. Távolléte alatt a polgármestert *Lamotte* Károly dr. első alpolgármester helyettesíti. Ugyancsak hétfőn ment szabadságra *Schuler* Dezső dr. alpolgármester is.

A fővárosi tisztviselők adománya a „Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap javára. A *Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének* tisztviselőosztálya *Bódy* László tanácsnok elnöklésével rendkívüli igazgatótanácsi ülést tartott. Az igazgatótanács elhatározta, hogy a székesfőváros közigazgatási alkalmazottai *augusztusi illetményüknek egy százalékát felajánlják a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap javára.* Ennek a határozatnak foganatosítására az igazgatótanács egyidejüleg felkérte a polgármestert és hasonló állásfoglalás végett megkereste az oktató, az üzemi és az altiszti osztályok elnökségeit.

A közönség útbaigazításának új rendje a városházán. Dr. dorogi *Farkas* Ákos tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetőjének előterjesztésére *Szendy* Károly polgármester a közönség részéről előadott vagy postán érkező és sürün előforduló, azonos természetű kérdések megválaszolására útbaigazító nyomtatványokat rendszeresített. Ezek a nyomtatványok városházi és előljárósági közigazgatási ügyekben adnak kimerítő felvilágosítást. A mintegy százhúsz kérdésre kimerítő felvilágosítást nyújtó nyomtatványokat a központi városházán, a polgármesteri központi segédhivatal (II. számú kapu, földsz. 6.) adja ki díjmentesen.

Schwet Henrik jubilál

Huszonöt éve annak, hogy *Schwet* Henrik, a *Pester Lloyd* városházi szerkesztője lapjának kötelékébe lépett. Ujságírói munkásságának ez a negyedszázados fejezete kedves alkalom arra, hogy Schwet Henriket meleg szeretettel ünnepelje az ujságírói kar, a városháza és barátainak és tiszteIőinek hatalmas gárdája. *A tehetséges, a puritán ujságirónak, de ezenfelül az ujságírói kötelességteljesítés legendás hősének* szól ez az ünneplés. A kötelességteljesítés és lelkiismeretesség szobrát lehetne megmintázni Schwet Henrikről, akinek nemcsak foglalkozása, hanem lényegéhez tartozó életfeladata, hogy a városházi hírszolgálatot és publicisztikát a közérdek szolgálatában ellássa. Már az anekdótákba átmenő történeteket tudnak a városházi ujságírók arról, hogy Schwet Henrik milyen fáradhatatlan bolygója a városházi üléseknek, hivataloknak, a fórumot jelentő városházi folyosónak, ahol ő jelenik meg legkorábban, ahonnan ő távozik utoljára, hogy nem egyszer az esti órákban is feltűnjön és megvigyázza, hol világítanak bele a sötétbe az ablakok, hol történik a késői órákban is valami, amiről be kell számolni a Lloydban. És ezek az anekdóták valójában nem mesék, mert Schwet Henrik csakugyan ott van a posztján minden lehető és minden el nem képzelt időben.

Erre a fáradhatatlan ügyszeretetre és munkára elismeréssel tekint mindenki, elsősorban a városházi ujságírók, akik szindikátusuk legrégibb, érdemes tagját *örökös díszelnöküknek* választották. De értékeli Schwet Henrik tehetségét és munkáját a városháza vezetősége és az autonómia minden tagja, aminek bizonysága most *Szendy* Károly polgármester meleghangú levele, amelyben így üdvözli a jubilánst:

> Igen tisztelt Szerkesztő Úr! Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy negyedszázados rovatvezetői jubileuma alkalmából üdvözöljem. Huszonöt éven át, mint a *Pester Lloyd* fővárosi rovatvezetője szoros kapcsolatban állott a székesfőváros közéletével. A sajtó eszközeivel szolgálta a közérdeket. *Minden időben példás kötelességtudásról és a főváros iránt érzett szeretetéről tett tanubizonyságot.* Mikor hivatását híven és becsületesen teljesítette, értékes szolgálatokat tett a közügyeknek és egyúttal a sajtó munkásainak kijáró tiszteletet és elismerést növelte. A jubileum alkalmából legmelegebb jókívánataimat nyilvánítom. Őszinte tisztelettel köszönti
>
> *Szendy Károly.*

Megemlékezett a jubileumról a *Pester Lloyd* szerkesztősége is, amely meleg méltató sorokban mutatott rá *Schwet* Henriknek, mint az ujságírói kar példaképének érdemeire és fejezte ki jókívánságait.

Kormányzói elismerés Séy-Staub tanácsjegyzőnek. A kormányzó a honvédelmi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy dr. *Séy-Staub* Aladár székesfővárosi tanácsjegyzőnek a honvédség érdekében teljesített értékes szolgálataiért *elismerését* tudtul adják.

Előléptetések a miniszterelnökségi sajtóosztályon

A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Dulin* Elek dr. miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszterelnökségi miniszter titkár-sajtóelőadót miniszteri *osztálytanácsos-sajtóelőadóvá* kinevezte.

A miniszterelnök *Bathó* László dr. miniszterelnökségi miniszteri segédtitkár-sajtóelőadót miniszteri *titkár-sajtóelőadóvá*, *Eszterhás* István dr. miniszterelnökségi sajtóelőadót pedig miniszteri *segédtitkár-sajtóelőadóvá* nevezte ki.

Most, a nyári tisztviselői kinevezések nagy sorozatában ez a három előléptetés az, amely a sajtót a legközelebbről érinti és amely a sajtó munkásai körében a legőszintébb örömet kelti. A miniszterelnökségi sajtóosztály kitünő tagjai az előléptetésre eredményes munkával, szorgalommal szolgáltak rá és azzal az ügyszeretettel és rátermettséggel, amelyet a velük való érintkezésben a sajtó emberei mindenkor tapasztaltak.

Dulin Elek dr., a sajtóosztály helyettes vezetője, a magyar sajtójog egyik kiváló ismerője, akinek nevéhez fűződik az első, alapvető sajtókamarai tervezet megszerkesztése, régen megbecsült értéke a miniszterelnöki sajtóosztálynak és támogató barátja az újságíró társadalomnak. *Bathó* László dr., a kitünő jogász és a jelentős irodalmi sikereket elért *Eszterhás* István dr. is lelkes készséggel töltik be felelősségteljes állásukat.

Múzeumavatás Tatán. Kultúrünnepet ültek Tatán. Felavatták a *Piarista Öreg Diákok Szövetségének* és kiváló elnökének, *Magyary* Zoltán egyetemi tanárnak lelkes buzgalmából létrejött tatai múzeumot. Tata kultúrális multjának emlékeit gyüjtötték össze a múzeumba, amelyet Magyary Zoltán saját gyüjteményével is gyarapított. *Magyary* Lajosné, *Magyary* Zoltánné és *Pogány* Jenő szerepelnek még az adományozók között, akik mellett a Szépmüvészeti, a Magyar Történelmi és az Iparmüvészeti Múzeum is szép anyagot adott át letétként. *Stolpa* Emil államtitkár és *Ybl* Ervin miniszteri tanácsos képviselték a kultuszminisztériumot a megnyitáson, amelynek szónokai *Stolpa* államtitkár, *Radocsay* László főispán és *Magyary* Zoltán voltak. A gyüjteményt megőrzésre *Papp* Elemér rendházfőnök, a tatai piarista gimnázium igazgatója vette át. A megnyitót követő lakomán *Biró* Imre piarista rendfőnök-tanácsos üdvözölte a vendégeket.

Házasság. *Haury* István dr., a székesfővárosi segítő-alap aligazgatója és neje, szül. *Kirner* Ilona leánya: *Kató* és *Lányi* Miklós székesfővárosi tanár, *Lányi* Árpád és néhai neje, szül. *Baranyay* Jolán fia, július 4-én, hétfőn délután ½7 órakor tartják esküvőjüket a Kálvin-téri református templomban.

A Lipótvárosi Társaskör közgyülése. A Lipótvárosi Társaskör az elmult napokban tartotta meg évi közgyülését, amelyen *Krompaszky* Miksa elnöki megnyitójában vázolta a kör társadalmi, karitatív és kulturális tevékenységét. Az idei nagysikerü előadássorozat előadói közt szerepeltek *Bársony* Oszkár, *Grosz* Emil, *Békessy* Imre, *Hegedüs* Lóránt, *Kiss* Dezső, *Makray* Lajos, *Sulyok* Dezső, *Ugron* Gábor, *Tápay-Szántó* László és *Virány* Egon. A közgyülés az évi zárszámadás elfogadása után az elnök javaslatára a Társaskör vezetőségének munkájáért köszönetét nyilvánította.

Ecker
Szaküzlet • VIII., Vas-u. 12.
Takarékirónjaink elsőranguak
VIGYÁZAT! BIZALMI CIKK!

Államférfi, politikus és katona
Koller tanár utóda
Szenes udv. fényképészhez jár
V., Harmincad-utca 4.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ☎ Telefon: 136-368.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Székesfővárosi Pavilon

WEINGRUBER
Városliget

Július 7, 12, 16, 19-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

DEHMAL ZONGORA pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Föllner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII., FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Megkezdődött AZ ARATÁS
A Fényes Nagycirkusz
új juliusi revüje
ARATJA
a legnagyobb nyári sikert.
Pompás, mulatságos, látványos a
HOPLA-HOPP
cirkuszrevü 24 ragyogó képben.
Fellépnek a világ legjobb artistái, színészek. Köztük:
Dajbukát Ilona, Bársony István, Hacsek—Sajó.
Szenzációs ezenkivül a
9 KIRÁLYTIGRIS
bámulatos produkciója.

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Biztató ütemben ismét megindult az építkezés

Amilyen bizonytalanság ülte meg a kora tavaszi hónapokban a magángazdasági életet, — aminek egyik következménye a legutóbbi két évben nekilendült magánépítkezési tevékenység nagymérvű lecsökkenése lett — éppen olyan *bizakodó kedv tapasztalható az utóbbi hónapok folyamán az építkezések terén.* Ma már nem csak a közületek — a főváros, OTI, MABI — kapcsolódnak be az építő tevékenységbe, hanem

igen élénk érdeklődést mutat a magántőke

és ezek sorában főképen a nagyvállalatok igyekeznek felesleges tőkéiket lakásépítésbe fektetni.

A depresszió hónapjai után ez a nyár folyamán feltámadt lendület

egyet jelent azzal a bizalommal, amellyel a magántőke a kormányzat iránt viseltetik

és azt mutatja, hogy az előbbi nyugtalansággal szemben — amelynek nagy mérve, nézetünk szerint, indokolatlan volt — ma már nemcsak a várakozás, hanem a cselekvő alkotások terére lépett a magánvállalkozás.

Egyes híradások ugrásszerű építési konjunktúráról beszélnek. Ez túlzás és megelégedhetünk annak megállapításával, hogy *egészséges irányban visszatért a mult év óta megszakadt építkezési kedv.* Miután ez az építkezési lendület *lakástermelést* jelent, kettős örömmel kell üdvözölnünk, mert nem csak az újból felvett építő munkáról van szó, hanem egyúttal arról is, hogy *a fenyegető lakáshiány — főképen kislakáshiány — nem jut el a lakásinségig.*

Az építkezők sorában

elöljár a székesfőváros,

amely rendkívüli szolgálatot tett az építőiparnak azzal, hogy a kedvtelenség hónapjaiban is bőségesen építkezett. Jelenleg a *Szilas-úton 120,* a *Széll-utcában 40 kislakásos bérházat épít.*

Az *OTI* folytatja a *fiumei-uti balesetkórházának* nagyarányú építkezését. Ezenkívül a Rombach-utcáig kinyitott Madách Imre-sugárút keleti sarkán *kilencemeletes bérházat épít,* amely a pandánja lesz a *MÁK* immár fennálló kilencemeletes bérházának. Ugyancsak épül a *Segítőalap hatemeletes székháza* a Madách Imre-út torkolatánál, a lebontott Ledermann-féle épülettömb helyén. Itt, a szomszédságban, *az Orczy-telektömb Király-utcai részén két bérházat* építtetnek magántőkések.

A nagyobb építkezések sorába tartozik a *Fonciére Biztosító Társaság* hatemeletes bérháza az Erzsébet-téren. Legközelebb megkezdi székházépítését a *Mérnöki Kamara* a Belső Szent István-városban, a Szalay-utcában, a főváros által adományozott telken.

Egész sereg társasházat kezdtek el építeni

a budai oldalon. Egyedül a *Verpeléti-uton* négy ilyen társasház épül. *Megindult a villaépítkezés is,* főképen a *budai hegyvidéken* és *Zuglóban.* A budai oldalon esedékes építkezések: *a XII. kerületi elöljáróság* és *a XI. kerületi tűzőrségi laktanya.* Előreláthatólag még az ősz folyamán megkezdik a *Magdolnavárosban,* az új elöljárósági székház közelében egy *új elemi iskola* építését és számít a kerület a *rendőrkapitánysági* és *adófelügyelőségi* székház építésére is.

Örvendetesen megszaporodtak a gyári építkezések

és ezek sorában nagyon jelentős bővítési és toldaléképítési munkák. A *Hungária Műtrágyagyár* az Illatos-úton és a *Telefongyár* a Hungária-úton, de ezenkívül sok más gyári vállalat építkezik nagy tőkebefektetéssel.

A megindult építkezések seregszemléje alkalmából nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a *mozdulatlanságot,* amelyet a *Józsefváros* és a *Ferencváros* elavult épülettömbjei körül látunk. A polgári kislakások építésének kellene megbontani ezt a mozdulatlanságot, amihez — mint már annyiszor hangoztattuk — *a rendkívüli adókedvezménynek kiterjesztése* adhatna ösztönzést.

Új igazgatók a MÁV-nál. A MÁV. hivatalos lapjának legutóbbi számában megjelentek a MÁV új kinevezései. *Új igazgatókká* kinevezték *Lux* Ernő, *Khudy* Tihamér és *Beöthy* Kálmán igazgatóhelyetteseket. *Tényleges igazgatóhelyettesek* lettek: *Tüske* Jenő, *Müller* Miklós, *Eötvös* Aladár, *Dörre* Jenő igazgatóhelyettesek. *Tényleges üzletigazgatók: Hamary* Géza, *Tóth* Tibor, *Koren* Emil és *Vértes* Vilmos miniszteri tanácsos, volt országgyűlési képviselő. *Igazgatóhelyettesi elnevezést és jelleget* kapott *Gebauer* Béla és *Akay* Elemér; *igazgatóhelyettes* lett továbbá: *Eszláry* István, *Szalóky* Géza és *Andrássy* Kálmán. *Üzletigazgatói elnevezést és jelleget* kapott *Vargha* László.

A Pollák-féle tatai szőnyeggyár világsikere. A magyar textilipar új sikerét jelenti a *Pollák Sándor tatai pokróc- és szőnyeggyár* új alkotása, a *Patent Turney*-szőnyeg, amelynek az a nagy előnye, hogy *mind a két oldalán egyformán használható és mind a két oldalán más színű.* Rendkívüli tetszést arattak ezek a szőnyegek úgy idehaza, mint a külföldön, úgyhogy *Hollandiában, Dániában* és újabban *Indiában* nagy tételek kerültek belőlük forgalomba. A gyakorlati és esztétikai szempontból technikailag kitűnően megoldott szőnyegtípust az egész világra szabadalmaztatta a tatai gyár, amelynek főnöke, *Pollák* Artur, most külföldre utazott, hogy *Angliában és Franciaországban* is piacot biztosítson a textilszakmában feltűnést keltő, kitűnő gyártmánynak.

Három pengő osztalékot fizet a Magyar Ruggyantaárugyár. A Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaság igazgatósága elhatározta, hogy a társaság folyó hó 19-én tartandó közgyűlésének az elmult évre *3.— P osztalék* kifizetését fogja javasolni.

A MFTR beszámolója az elmult évről. *A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Rt.* június 28-án tartotta az 1937. üzleti évre vonatkozó rendes közgyűlését *Winchkler* István dr. elnökvezérigazgató elnöklete alatt. A közgyűlés az igazgatóság évi jelentését mely kedvező üzletmenetről számol be, valamint a zárszámadásokat jóváhagyólag tudomásul vette. Az előterjesztett igazgatósági jelentés szerint a társaság üzleti forgalma kedvezően alakult. A bevételek összege az államsegéllyel együtt 13,886.483 pengő volt, az üzemi kiadások 10,053.730 pengőt, a nyugdíjkiadások 1,097.173 pengőt, a kamatteher 924.783 pengőt tettek ki, úgyhogy a társaságnak az 1937. évben 1,810.797 pengő feleslege volt, amelyet karbantartási és megújítási célra tartalékolt. A közgyűlés az igazgatóság új tagjaivá *Láner* Kornél, MÁV elnököt, *Hubay* Sándor dr.-t, a Külkereskedelmi Hivatal alelnökét és *Nánássy* János dr. min. osztálytanácsost választotta meg.

A Magyar Vasúti Forgalmi Részvénytársaság június 30-án bessenyei *Beöthy* László ny. kereskedelemügyi miniszter elnöklete alatt megtartott 41-ik rendes évi közgyűlése az 1937. évre szóló osztalékot részvényenkint 1.50 P-ben állapította meg. A közgyűlés megválasztotta az igazgatóság új tagjává dr. *Simonyi-Semadam Sándor* ny. miniszterelnököt és *Gyömörey* György ny. főispánt. A közgyűlést következő igazgatósági ülés kinevezte igazgatóvá dr. *Ney* Ákos ny. miniszteri tanácsost.

A Providentia biztosító részvénytársaság június hó 28-án tartotta ezévi közgyűlését, amelyen az 1937. üzletévben elért nyereség után *részvényenkint 2.50 pengő osztalék* fizetése határoztatott el.

A Brassói Cellulósegyár Rt. június hó 30-án tartotta ez évi közgyűlését, melyen *1.50 pengő osztalék* kifizetését határozta el. A szelvényeket a *Magyar Általános Hitelbanknál* lehet beváltani. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság elnökévé ismét dr. *Domonyi* Móricot választották meg.

A Bauxit Ipar Rt. június 28-án tartotta rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság elhatározta, hogy részvényeseinek *11 svájci frank osztalékot térít,* amennyiben a svájci frank kifizetésére a transfertilalom ellenére az engedélyt megkapja. A *Magyar Általános Hitelbank 12.80 pengőért a felajánlott szelvényeket a részvényeseknek beváltja.*

Betonkeverőgépért már nem kell külföldre vinni a magyar pengőt. A *Pénzintézeti Központ* Szabadságtéri palotájának építkezésénél a szakemberek egész sora nézi meg napról-napra az üzemben levő egyik betonkeverőgépet, amely minden várakozást felülmulva, minden eddig alkalmazásban levő hasonló gépnél kiválóbb eredményt produkál. A *Kőbányai Építkezési Gépműhely* (X., Szlávy-u. 32., telefon: 148—812.) gyártmánya ez a betonkeverőgép, amely teljesen új rendszer szerint készült és meglepő előnyöket mutat. Mindenekelőtt feltűnik, hogy a tartálya az eddigieknél nagyobb, úgy, hogy nem potyog ki belőle a keverék. Önműködő vízadagolója és vízmutatója van. Üzemközben tölthető és üríthető, aminek az az előnye, hogy lényegesen többet termel, mint a hasonló gépek. Kerekekre van szerelve és így szállítás alkalmával nem kell kocsira tenni, hanem kocsi után kötve szállítható. Amellett, hogy a gyakorlatban minden eddigit felülmul ez a betonkeverőgép *a magyar ipar új térhódítását* jelenti, vagyis *nem kell érte többé külföldre vinni a magyar pengőt.* Természetesen az alkatrészeinek utánpótlásánál sem kell külföldre menni és ezzel a legminimálisabbra csökken a gép körül esetleg beálló üzemzavar. A *Kőbányai Gépműhely* sok előnyt jelentő gyártmánya iránt az építővállalatok körében rendkívüli érdeklődés mutatkozik.

Teljes elismerés kiséri a Kisipari Hitelintézet *kiváló működését*

A Budapesti Kisipari Hitelintézet megtartotta évi közgyűlését, amelyet nagy érdeklődés kísért. Dr. *Szél* Jenő vezérigazgató az elmúlt üzletévről szóló jelentésében megállapította, hogy az intézet újabb fejlődést mutat. Eseménye volt az üzletévnek az a kapcsolat, amelyet az intézet a *Kisipari Kiviteli Intézettel* létesített *a kisiparosok export-tevékenységének* hitellel való támogatására. *Jelentősen kiépítette az intézet szervezési, racionalizálási és ellenőrzési osztályát.*

Az üzletév folyamán folyósított hitel 4.2 millió pengő volt, 1924 óta pedig 47.8 millió pengőt nyújtott az intézet a kisiparosoknak és kiskereskedőknek. Az ügyforgalom állandó, nagy emelkedését mutatja, hogy a tisztviselők létszáma az intézet húszéves fennállása óta *huszszorosra emelkedett.* A munkaalkalmak szaporítását és az egészen kistételü hitelek lebonyolítását az intézet nagyteljesítőképességü racionalizáló gépei és azok a módszerek tették lehetővé, amelyekről az a *téves felfogás* is kialakult, hogy a munkaalkalmak csökkentésére vezetnek. Ennek a rendszernek köszönhető, hogy bár az új hitelágazatok 1937-ben *117 százalékos munkaszaporulatot jelentettek, a költségek emelkedése csak 5.55 százalék volt.*

Az általános helyesléssel fogadott, tartalmas beszámoló után dr. báró *Babarczy István tanácsnok, a polgármester nevében meleg elismerését fejezte ki Szél* Jenő vezérigazgatónak és kiváló munkatársainak *az intézet működéséért és kitünő vezetéséért,* amellyel érdemet szerzett arra, hogy a kisexisztenciák érdekében folytatott munkásságában továbbra is támogassák.

A belügyminiszter jóváhagyta a Községi Takarékpénztár tőkeemelését

A főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése hozzájárult ahhoz, hogy a *Községi Takarékpénztár alaptőkéjét 10 millió 800.000 pengőről 21,600.000 pengőre, vagyis kétszeresére emelje fel.* A tőkeemelés a Községi Takarékpénztár szempontjából, azért is különösen nagy fontossággal bír, mert így a Takarékpénztár az első kúriába kerül. *A Takarékpénztár betétállománya már 91,000.000 pengőre emelkedett.* A tőkeemelés következtében ez a nagy betétállomány összhangba került az alaptőkével, ami rendkívül előnyös helyzetet teremt. Emellett a magasabb alaptőke nagyobb hitelkeretet is biztosít a Községi Takarékpénztárnak.

A tőkeemelés végrehajtása lényegesen előnyösebb helyzetbe hozza a főváros üzemi, nyugdíjalapjait és a községi háztartás kezelésében levő alapítványokat is, mert a tőkeemelés végrehajtásánál az ezeknél elhelyezett Községi Takarékpénztári részvényeket, amelyek még ez idő szerint nem hoznak osztalékot — 5 százalékkal kamatozó BSzKRT részvényekkel cserélik ki, ami a nyugdíjalapoknak és az alapítványoknak jövedelmeit fokozza. A tranzakció végrehajtása lehetővé teszi, hogy a Községi Takarékpénztár sürgősen folyósíthassa a főváros részére azt a két és fél millió pengőnyi összeget, amely a fővárosi légvédelmi intézkedések végrehajtásához sürgősen szükséges.

A tőkeemelés pénzügyi szempontból érdekes és és rendkívül előnyös megoldása *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, *Bódy* László dr. pénzügyi tanácsnok és *Liptay* Lajos vezérigazgató különleges és szerencsés elgondolásából származott.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114-644

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Uj versenytárgyalási kirások

A szeretetotthonok és árvaházak részére szükséges **tésztanemüek szállitására** pályázni lehet július 15-én d. e. 10 óráig a szociálpolitikai ügyosztályon.

30.000 kg **havanna csomagolópapir szállitására** pályázni lehet július 21-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon; ugyanitt **brokátpapir és kreppapir szállitására** pályázni lehet július 8-án d. e. 10 óráig.

A Darányi Ignác-utca **útrendezésére és a szükséges kőanyag szállitására** pályázni lehet július 8-án d. e. 10 óráig az útépitési ügyosztályon.

A Lengyel-utcának a Vezér- és Jerney-utcák közötti szakaszán végrehajtandó **csatornázási munkálatokra** pályázni lehet július 12-én d. e. 10 óráig a Központi Városházán (II. em. 284).

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

A GAZ hűtőszekrényben

Vaska György
gépész-mérnök
központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVESZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: **III., Bécsi-út 20.009.** Lakás: **III., Tavasz-u. 1.**
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-brons **„Optalit"** könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézmüves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-086.

AZ 1836 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és géppgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégitő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javitást, müszaki ellenőrsést és karbantartást. **12.000 berendezés.**

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präciziós csavarok.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPITÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

KORODI MIHÁLY
papír-, irószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. Telefon: 134-144

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készitését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Uj és használt nyomdagépek és berendezések áruházában.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott **„LAZIN"** rendszerü nehézolaj **porlasztó és gázkihajtószerkezetek** vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —*— TELEFON: 293-631.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kátgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

TAMÁSSY EMIL
ÉPITŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

STELCZER JÁNOS
Telefon: 293—795.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszivó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője: Magyarország aranykoszorús mestere.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és mülakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 127-967.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és diszmübádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat. Modern fémbetük készitése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

LEDNICZKY VEJE **HÓDOS ANDOR** LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Asszaltkocsiút és gyalogút készitést, fedéllemez, facement, préseltkavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállit: Fedéllemezt bőrlemezt, asszalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyitermékeket, valamint gépzsirt, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot.
Dijmentes ajánlatok.

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla **57.837.**

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hütőberendezések, jéggyártógépek, hütőházak, alacsony- és magasnyomásu kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Ontött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Asszalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, asszalt ragacs, utépitő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 július 20. — 29—30. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111—141 - Postacsekk: 40.424

Propaganda

Egy év előtt talán még idegenszerűen csengett volna a *propaganda* szó, ma pedig valamennyien őszintén várjuk ennek az új szervnek kialakulását és munkáját. Az idők forgása, a kor haladása, új gondolatok föllobbanása, társadalmak kisebb, vagy nagyobbmértékű átalakulása új és új szervek létesítését teszi szükségessé. Mi még emlékszünk rá, amikor szüleink a napfénytől óvtak és a legriasztóbb gondolat volt, hogy napszúrást is kaphat az ember. Kinek jut ma eszébe a napszúrás, amikor testét a nap tüzes sugaraival égetteti és a fényt az egészség forrásának tekinti. Ami tegnap még fölöslegesnek, vagy idegenszerűnek látszott, ma már szükségességgé vált. Így vagyunk a propagandahivatallal is, amelynek szükségességét valamennyien érezzük és amelynek működéséhez nagyon sok komoly, őszinte reményt fűzünk.

Milyennek kell lennie a magyar propaganda-szervnek? Nagyon könnyű erre a válasz, ha arra gondolunk, hogy mit mondott *Imrédy* Béla miniszterelnök első parlamenti beszédében. A sok zavaros elmélet és ködös gondolatok ellen egyetlen orvosságot tudott ajánlani: a világos beszédet. Az első elhangzott parlamenti beszéd óta ezt az orvosságot adja a magyar miniszterelnök minden alkalommal. De egészen bizonyos az is, hogy ez a kivételes tehetségű, munkabírású és tudású férfiú, akit a propaganda élére *Antal* István személyében a miniszterelnök kiszemelt, szintén ezzel az egyenes, nyílt és világos beszéddel kíván majd minden betegséget orvosolni és ezzel a világos, nyílt szókimondással tör útat azoknak a gondolatoknak, amelyeknek a mai nemzetet meg kell hódítaniok. Világosságot kell teremteni az izgatás és a ködös propaganda ellen, de világossággal kell gyógyítani azt a másik betegséget is, amely mostanában gyakran erőt vesz magyar lelkeken és ez a kishitűség és az oktalan ijedezés. A magyarságnak azonban ezentúl is hatalmas erőre van szüksége. Önbizalmat, kitartást kell mutatnia, szemben az egész világgal. Ezt pedig másképp, mint hogy az egész nemzet egy lélekké forr össze, nem lehet elérni. Ezért van szükség egészséges és egységes nemzeti közszellem kialakítására.

Elragadó erejű vezető nélkül pedig ezt megvalósítani nem lehet. Ilyen magával ragadó erejű, hitét, meggyőződését, örök lelkesedését harcba vivő egyén *Antal* István, akire a miniszterelnök azt a feladatot bízta, amelyet ma a legfontosabbak közé kell sorolni. *Antal* István alkotó tehetsége gyorsan és szilárdan fogja kiépíteni azt a szervezetet, amely, ha működni kezd, az ő lelkesedésének motorja fogja vinni a cél és a győzelem felé. Mert győznie kell és célt kell érnie a propagandának, amelynek feladata, hogy biztosítsa a termékeny társadalmi békét, hogy egy nevezőre hozzon minden fölfogást és minden temperamentumot, hogy egységes tempót diktáljon pártokon felül álló tekintélyével és hogy kitartást, kemény akaratot öntsön ebbe a nemzetbe, amelyet mindenkor a gyorsan múló lobbanékonyság vádjával illettek.

Ma mindenki tudja, hogy szilárd akaratra, csüggedést nem ismerő lelkes munkára, kitartásra, összefogásra, áldozatkészségre és teljes odaadásra van szükség minden vonalon. Ezek nélkül az erények nélkül szétesik ez a nemzet, de ha ez a belső tűz, amely kétségtelenül megvan minden magyarban, olyan élesztő szellemre talál, amely ezeket az erényeket a végsőkig fokozza, akkor nem kétséges, hogy a belső egység nagy lendülettel visz bennünket örök céljaink felé és a magyar nemzet számára biztosítja a világ tiszteletét és megbecsülését.

Ma nincs nagyobb feladat, mint a magyar lelkek tüzét élesztení és aki ezt hittel, szeretettel és hűséggel cselekszi, az ki fogja érdemelni a nemzet hálaját.

Nem lesznek pénzügyi nehézségek a nagy beruházó programm tervszerű végrehajtása körül

Az ország újjáépítésének hatalmas munkaprogrammjába Budapest a legteljesebb áldozatkészséggel bekapcsolódik

Lamotte Károly helyettes polgármester nyilatkozata az időszerű városházi kérdésekről

A Városházán nyári szünet van, *Szendy* Károly polgármester autótúrán vesz részt, *Schuler* Dezső alpolgármester is szabadságra ment, egyedül dr. *Lamotte* Károly helyettes polgármester van hivatalában és most ő irányítja a város dolgait. Ilyenkor, nyáron nem szoktak nagy szenzációk előfordulni, de az idén nemcsak a folyó adminisztratív ügyeket kell intézni. Nagy dolgok vannak készülőben, az országos politika is csak későn pihent el és amit előkészített: *a beruházó programm, a vagyonváltság és a kölcsön lebonyolítása erősen érinti magát a fővárost is.*

Ezekről az aktuális kérdésekről beszélgettünk

dr. Lamotte Károly
helyettes polgármesterrel,

aki a következőket mondotta:

— Arra a kérdésre, hogy a fővárost menynyiben érinti a vagyonváltság, csak megismételhetem, amit a *Fővárosi Hirlapban* már egyízben kijelentettem:

Budapest egy lépést sem tett abban az irányban, hogy különleges elbánásban részesüljön.

— Ennek az állásfoglalásnak erkölcsi ereje van. *A főváros is ki akarja venni a maga részét az ország újraépítésének nagy munkateljesítményéből.* A kormányintézkedések ugyis kivonták a közüzemeket a vagyonváltság kötelezettsége alól, *részvénytársasági formában működő üzemeinkre azonban a vagyonváltság kötelező.* Ugy a *Beszkárt*, mint a *Községi Takarékpénztár* és a *Kisipari Hitelintézet* éppen *annyira érdekelve van, mint minden más magánvállalat.* Éppen most van folyamatban annak a kiszámítása, hogy milyen összeget kell majd fizetni üzemeinknek.

Mint ahogy a magángazdaságot sem érinti erősebben az a pénzügyi művelet keresztülvitele, úgy a mi üzemeinknél sem fog semmiféle különlegesebb komplikációt előidézni.

— A beruházó program végrehajtásával kapcsolatban ellentétes hírek kerültek forgalomba. Mi az igazi tényállás? — kérdeztük.

— *A törvényhatóság azt kívánta, hogy a nagy beruházó programmot készítsük el.* Ez megtörtént. *Az önkormányzat most már tisztában lesz azzal, hogy a fővárosnak a jövő fejlődése érdekében mire volna szüksége.* A *Fővárosi Hirlap* részetesen ismertette a beruházó programmot. Nem arról van szó, hogy a 214 millió pengőt, — amit a tervezet megállapít — egyszerűen kölcsönképpen fölvesszük és ebből megindítjuk a beruházásokat, hanem a 214 millió azt jelenti, hogy *ez az az összeg, amelyből az összes beruházási munkákat végre lehet hajtani.* Az úthálózat szükséges fejlesztése érdekében nagy összegre volna szükség, de *ennek megoldása a rendes költségvetés keretein belül is lehetséges.* Ugyanez vonatkozik a *csatornahálózat* fejlesztésére is. *Egészen külön tétel a Beszkárt 45 milliós beruházása.* Az iskolák építésére felvett 10 millió, a közélelmezési intézmények fejlesztésére szükséges 10 és fél millió, a kislakások létesítésére előirányzott 13 és fél milió, kórházak modernizálására 7 és fél millió, a Városháza átépítésére szükséges 15 millió: ezek a nagyobb tételek, éppen azért

alaposan meg kell gondolni azt, hogy e területen belül milyen munkatempót diktálunk.

A beruházásokkal a mostani nehéz időkben *nagyon óvatosan kell eljárni.* Különösen akkor, ha azt másból, mint kölcsönből, fedezni nehezen lehet.

— Általánosságban nem lehet eldönteni azt, hogy melyik elv helyesebb: *a beruházásokat kölcsönből fedezni, vagy azokat beállítani a költségvetés keretei közé.* Vannak esetek, amikor valamely szükségletet feltétlenül ki kell elégíteni és erre a célra elodázhatatlan a kölcsön igénybevétele. Csak példaképpen említjük, tegyük fel, hogy nincsenek rendben a főváros útjai. Ebben az esetben nem szabad gondolkodni, hanem az utakat meg kell csinálni és a fedezetről akár kölcsön útján is azonnal gondoskodni kell. Ilyen égető kérdésünk azonban nincs. *Budapest útjai rendben vannak.* Nemcsak a belső utakról beszélek, hanem *az összes kivezető utak is jó állapotban vannak.* Az utak nemcsak a mi igényeinknek felelnek meg, hanem *világviszonylatban is kiállják az összehasonlítást.* A közutak modernizálására azonban egy nagyvárosban mindig szükség van. *Az útépítési programmot eredetileg 6 év alatt kívántuk végrehajtani, de ebben az esetben kölcsönt kellene felvenni.* Ha ugyanezt a programmot beállítjuk a rendes költségvetés keretébe, úgy *a kölcsön törlesztésének összegéből 10 esztendő alatt megépíthetjük a tervbevett útvonalakat.* Ez a négy esztendő nem számít akkor, amikor az utak általánosságban rendben vannak. Igy azután úgy határoztunk, hogy

erre a célra nem veszünk fel kölcsönt, hanem a magunk erejéből építjük meg az utakat.

— *A költségvetés keretében különben mintegy 72 és fél millió pengő értékű munkát hajtanánk végre és kölcsönből csak a többi tételeket fedeznők.* Erre a célra körülbelül *50.2 millió pengő szükséges.* De itt is beosztással élhetünk: vannak sürgős beruházó tételek, ezeknek az összege 38 millió körül mozog, a többi beruházási tétel pedig egyidőre halasztást szenvedhet. *Feltélenül ellátjuk iskolákkal a perifériákat, a piacok modernizálását megoldjuk és kislakásokat építünk.*

— Talán az 50 millió pengős szükségletből következtettek arra, hogy az *állam a nagy beruházó költségvetésből kihasít 50 millió pengőt és azt a főváros rendelkezésére bocsátja?* — volt a további kérdésünk.

— Én is hallottam ilyen hírt, *de ennek semmiféle alapja nincs*, illetve ilyen irányban nem voltak tárgyalások.

az állam nem ajánlott fel a fővárosnak 50 milliós kölcsönkeretet, de maga a város sem fordult ilyen kéréssel az államhoz.

Mindezek merő kombinációk, amelyeknek konkrét alapjuk nincs.

— Mi van az üzemi beruházásokkal?

— Ezek egész külön lapra tartoznak. Az

üzemek üzleti vállalkozások, amelyek szükségleteikről maguk tudnak gondoskodni. Üzemeink általánosságban rendben vannak, jól funkcionálnak és ha beruházásokra kölcsönt vesznek fel, úgy azoknak törlesztését saját költségvetésük keretében elintézik. Az egyetlen kivétel a *Beszkárt*. A főváros vezetősége a közlekedés modernizálását már régen tervezi és a *Beszkárt 45 milliós beruházó programmjának megvalósítása esetén ezt az igéretét be is tudná váltani.*

A Beszkárt vezetősége azonban kiszámította, hogy a törlesztés költségeit, amelyek évi 3 millió pengőt tesznek ki, saját maga nem tudja viselni.

Ezt olyan formában lehetne megoldani, hogy *a Beszkárt beruházásainak annuitásos terhét a községi háztartás magára vállalná.* Nem jelentéktelen probléma ez, mert ily módon *3 millió pengővel kell megterhelni a főváros háztartását.*

— A 3 millió tényleg mint teher jelentkezne? *A Beszkárt fejlesztése nem vonná maga után a jövedelmek növekedését?*

— Meg vagyok arról győződve, hogy

ez a teher csak papíron marad meg.

A Beszkárt álláspontját meg kell érteni. Nem terjeszthet elénk fantasztikus és reménybeli számítási táblázatokat. A mai helyzetet veszi alapul, amely szerint az *annuitás terhét valóban nem vállalhatja.* Nekünk az volt az álláspontunk, hogy ha a községi háztartás viseli a rizikót, akkor a modernizálás révén bekövetkező többletjövedelem is bennünket illet. Ez ellen természetesen a Beszkártnak sincs kifogása. *Így remény van arra, hogy a 3 millió pengő valóban csak papíron lesz meg és a valóságban el fog maradni.* Olyan megtakarításokat érünk el majd a beruházások révén, hogy ez szinte magától értetődik.

— Ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban, — mondta ezután az alpolgármester, — **meg kell említenem a költségvetés összeállításának nehézségeit.**

A jövőévi költségvetés előkészítésére minden szükséges lépést megtettünk. Az ügyosztályok dolgoznak és összel, úgy, mint eddig, majd hozzálátunk a számadások végleges összeállításához. *A költségvetés kereteinek összefoglalása az idén nagyon nehéz lesz, mert igen jelentős új tételek jelentkeznek.* Itt van például a légvédelem, valamint a Beszkárt 3 milliós tétele, továbbá az iskolaépítéssel és a kislakásépítéssel kapcsolatos tételek is komplikációkat okoznak. Az önkormányzat tényezőivel együtt azonban eddig is megtaláltuk minden nehéz helyzetben a kibontakozást, ezúttal is sikerülni fog a legjobb lehetőséget kiválasztani.

A beruházások problémájánál nem lekicsinylendő kérdés az sem, mennyiben részesüljön a főváros és mennyiben a vidék a nagyarányú reformokból.

Budapest az ország kirakata és ez nemcsak külsőségekben mutatkozik meg, mert a *magyar főváros az alkotások terén valóban nagyon előrehaladt.* Amíg egyes falvaknak nincsen ivóvizük, nincsenek olyan bekötő útjaik, amelyek révén egyes vidékeket meg lehet közelíteni, amíg a falu elektrifikálása költségeinek előteremtésén fáradozik a kormány, addig vigyázni kell arra, nehogy a beruházásokkal túlzásba menjünk és Budapesten luksz-beruházások legyenek, míg a vidéken a legszükségesebb beruházások elmaradjanak. *A főváros és a vidék fejlődésének viszonyát eddig is helyes érzékkel meg tudták az ország vezetői állapítani és minden remény megvan arra, hogy most is előre tudunk jutni a fejlődés országutján.*

Lamotte Károly alpolgármester nyilatkozatából kiderül, hogy a *főváros vezetőségét az országos problémák is erősen foglalkoztatják* és az ősszel meginduló önkormányzati életnek az lesz a legfontosabb feladata, hogy a *beruházások ügyében megtalálja a megfelelő megoldást.*

Palermo, Genf és Budapest meleg barátkozása

Kimélyített művészi kapcsolatok a magyar főváros és a külföld között — A Fővárosi Képtárt télen át bezárva tartják, de tavasszal újra megnyitják — Új szobrok a parkokban és köztereken

Dr. *Némethy* Károly kulturtanácsnok hosszabb ideig betegeskedett, betegségéből azonban most már felgyógyult és ismét a régi ambicióval vezeti a főváros kultúrális ügyeit. A tanácsnok egy ideig Olaszországban időzött, ahonnét átrándult Svájcba is. A pihenését összekötötte a hivatalos dolgok elintézésével, a külföldi kulturkapcsolatok megerősítése körül. *Szendy* Károly polgármester már régen buzgón fáradozik a külföldi városok és Budapest kapcsolatainak kimélyítésével. Ebből a szempontból nagy jelentősége volt a kultúrtanácsnok külföldi munkálkodásának.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

dr. Némethy Károly

tanácsnokot,

a közművelődési osztály vezetőjét, aki külföldi útjáról így nyilatkozott:

— Az olaszországi impresszióimról örömmel számolok be. Nem szóbeszéd, hanem valóság az, hogy *az olaszok szeretnek bennünket és az olasz-magyar barátság mélyen gyökerezik.* Még a legegyszerűbb emberek is kedves epizódokat beszélnek *Horthy* Miklós kormányzó olaszországi útjával kapcsolatban és a magyar szimpátiát mindenek fölé helyezik.

Palermó olyan meleg szeretetébe fogadta a magyarokat, amilyen Olaszországban is ritkaság.

Kedves dolgot mondhatok el ezzel kapcsolatban. Siciliát *Siculiá*-nak is hívják és egy tanár komolyan magyarázta azt, hogy *Sicul* székelyt is jelent, Székelyország is *Siculia*, tehát *valami rokonságnak kell lenni Székelyország és Szicilia között.* A szavak véletlen játékáról van csak szó, de az erős rokonszenv ezt is kihangsúlyozza.

— Palermoba azért látogattam el, mert az olasz egyetemeken tanuló magyar diákok gyüjtést indítottak, amelyből azután

Boldogfai Farkas Sándor szobrászművésszel megcsináltatták Türr István tábornok gyönyörű mellszobrát.

A magyar egyetemi hallgatóknak szerencsés ötletük volt a szobor megalkotása és amikor hozzánk fordultak segélyért, *a főváros készséggel sietett a támogatásukra.* Palermo városát nagyon meghatotta a magyarok ajándéka. A szobrot szép parkban helyeztek el, amelyet a szabadsághősök Pantheonjának is mondhatnánk. *Ebben a parkban ugyanis 10—12 szabadsághős szobra található.* Türr István szobrának igen előkelő helyet adtak és *a szobor feliratában Türr tábornok magyar vonatkozásait erőteljesen kihangsúlyozták.*

— De nemcsak ebben az esetben mutatták meg a palermóiak szeretetüket a magyarok iránt, mert megható az is, hogy

a rotoli temetőben lévő magyar hősi emléket is gondosan ápolják.

Palermoba került magyar hadifoglyok közül többen meghaltak. Ezeknek sírja fölé tizenhat esztendővel ezelőtt emlékművet állítottak. *Azóta nincsen olyan hazafias ünnepség, amelybe bele ne vonnák a magyar hősi emlék megkoszorúzását.*

— Nekünk magunknak is részünk volt abban a meleg barátságban, amely Palermóban tapasztalható. Meghívtak a *Giuseppe Garibaldi* cirkáló fényes ünnepségeire. Olaszországban az a szokás, hogy a hadihajóknak gyönyörűen hímzett lobogókat ajándékoznak, amelyeket azután a tengeri ütközetekben a hajó ormára felhúznak. *Az ilyen hadilobogókat a legfényesebb ünnepségek keretében adják át.* Erre az ünnepségre meghívták *Villani* követet, *Koltay Kaszner* Jenő egyetemi tanárt, aki a kultuszminisztériumot képviselte és aki a római egyetemen a magyar nyelv tanára. A fővárost én képviseltem. Ott volt még az ünnepségeken *Horváth* István, az olaszországi magyar egyetemi hallgatók egyesületének elnöke és meghívást kapott *Farkas* Sándor szobrászművész is. A hivatalos ünnepséget megelőzően egy nappal külön megtiszteltetésben is volt részünk. Meghívtak bennünket a hajóra és a modern cirkáló minden kis apró részletét bemutatták.

Amikor a hajóról távoztunk, a magyarok tiszteletére a hajó 21 ágyulövést adott le.

Palermóban az ünnepségek nem akartak végetérni. Maga *a város ebédet adott tiszteletünkre.* Itt a polgármester volt a házigazda, *egy másik lakomával pedig a törvényhatósági tanács elnöke tisztelt meg bennünket.* Nálunk a törvényhatóság elnöke a főpolgármester, ott azonban ezt a tisztet a törvényhatóság egyik tagja tölti be és így *ez a meghívás nagy megtiszteltetést jelentett.*

Palermónak és Budapest városának kapcsolata különben már hagyományos.

— Tavaly Budapest vendége volt *Noto Sardegne* polgármester, egy hetet töltött nálunk a családjával együtt és őszinte barátságot kötött *Szendy* Károly polgármesterrel.

— A másik hivatalos látogatás *Genfbe* szólított. Itt

Liszt Ferenc lakóházára emléktáblát helyeztünk el.

Az emléktábla Budapest főváros ajándéka, *Velics* svájci magyar követ mondotta az ünnepi beszédet és utána a magyar követ fogadást rendezett. A város vezetőinek magyaros vendégszeretetben volt részük és a *fogadóestély magyar jellege mindenben kidomborodott.* A svájciak művészi élményben is gyönyörködtek. *Böszörményi Nagy* Béla, a Zeneakadémia legfiatalabb tanára Liszt-dalokat adott elő olyan nagy sikerrel, hogy, ami Svájcban igen ritkán fordul elő, addig tapsoltak, amíg ráadást nem adott.

Genf és Budapest barátkozása annyira előrehaladt, hogy az én látogatásomat Genf város részéről már vissza is adták.

Marius *Noul* genfi kultúrtanácsnok ezen a héten Budapestre érkezett és *három napig itt tartózkodott.* Meglátogatta valamennyi kulturintézményünket és

a Fővárosi Képtárról különösen nagy elismeréssel nyilatkozott.

Nagyon fontos volt számunkra ez a látogatás és örültünk őszinte elragadtatásának, mert *Budapestre Prágából jött és a csehszlovák köztársaság fővárosa is mindent megtett, hogy Genf elismerését kiharcolja magának.*

— Az olasz eseményeknek bizonyos mértékig folytatása lesz Budapesten is.

Ugyanaz a szobrász, aki Türr István szobrát mintázta meg, szép szobrot készített Budapest részére is.

Boldogfai Farkas Sándor művészi Madonnáját a pasaréti franciskánus templom előtt állítjuk fel, abban a kis parkban, amely az autobuszmegállónál alakult ki.

Ez a szobor lesz Budapest legújabb szobra, amely a Szent István-ünnepre már állni fog.

Maga a szobormű 2.80 méter magas, talapzattal együtt pedig 5 méter magas lesz. A munka nagyon jól egyesíti *a modern művészetet az imponáló szobrászati tudással.* Talán egy kissé szokatlan, hogy *Szűz Mária arcáról bizonyos aszkétizmus sugárzik,* de a komoly művészek a legnagyobb lelkesedéssel nyilatkoztak az új felfogásról.

— Ebben az évben még egy másik szobrot is felállítunk.

Októberben lesznek a Kölcsey-ünnepségek s ebből az alkalomból a Batthány-téren felállítjuk a költő szobrát.

— Mikor lesz a *Fővárosi Képtár* megnyitása? — kérdeztük.

— Egyelőre a Fővárosi Képtárt nem nyitjuk meg, hanem *becsukjuk. Szendy* Károly polgármesternek volt az az elgondolása, hogy az Eucharisztikus Kongresszus idejére idelátogató idegeneknek feltétlenül be kell mutatni a Fővárosi Képtárt, amelyet csak úgy lehetett megnyitni, hogy *siettünk a Károlyi-palota átalakításával és bizony a frissen festett falakra akasztottuk a képeket.* A falak nedvesek és ha a képek sokáig a vizes falakon maradnak, úgy kár esik bennük. Éppen ezért úgy döntöttünk, hogy

télire leszedjük a képeket és jövő nyáron a kiszáradt falakra újra felakasztjuk.

Nagy eltérés a rendezésben nem lesz. *A Biedermeyer rész továbbra is megmarad.* A mostani rendezéssel szemben legfeljebb annyi lesz az eltérés, hogy *egyes művészeknek külön szobát adunk.* Igy szó van arról, hogy

Mednyánszky művészetét külön bemutatjuk egy teremben.

Lesznek még apróbb változások, de ezek nem lényegesek.

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépítési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 123—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrsést és karbantartást. 12.000 berendezés.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 290-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

Traeger Ernő

A magyar sajtónak és a magyar sajtó munkásainak talán még soha nem voltak olyan sorsdöntő jelentőségü napjai, mint most. Végre kell hajtani elsősorban a társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról szóló 1938. évi XV. törvénycikket, amely egyrészt megállapítja az ujságírói rendben és az egyes lapok kebelében a keresztény és zsidó munkások arányszámát, másrészt pedig meg kell teremteni az újságírói kamarát.

Nagy feladatok ezek, legfőképpen az ujságíró-kamara életrekeltése, ami a magyar ujságíró társadalomnak régi vágya és kívánsága volt. Most külön egyesületekben széttagolt, sőt részben szétszórt, törvényes szervezetben nem tömörült ujságíró társadalmat kell rendszerbe foglalni és pedig olyan módon, hogy az ujságíró kamarának erkölcsi tekintélye kifelé és befelé tökéletesen kialakuljon, hogy ezáltal egyrészt tagjai fölött gyakorolhasson magasrendü fegyelmet, másrészt pedig az ujságíró-rend hivatásos egyedeit, a kamara tagjait kifelé is méltón képviselhesse és egyben az ujságíró érdekekért eredményesen harcolhasson.

Az ujságíró társadalomnak kamarába való tömörítése hatalmas feladat. Éppen ezért örömmel kell tudomásul venni, hogy a kormány, amikor dr. Traeger Ernő miniszterelnökségi osztályfőnököt bizta meg ennek a nagy munkának a megoldásával, igen szerencsésen választott. Traeger Ernő egész egyénisége alkalmas erre a feladatra, legelsősorban azért, mert a magyar ujságíró-társadalom régi barátját tiszteli benne és így tökéletes bizalommal van iránta, hogy munkáját a teljes objektivitás, méltányosság és tárgyismeret szellemében fogja végezni. Az a kivételes szervező erő pedig, amelyet szintén örömmel lát az ujságíró-társadalom Traeger Ernőben, biztosítéka annak, hogy a kamara megalapítása gyorsan, minden fennakadás és zökkenő nélkül, a legteljesebb siker jegyében fog megtörténni.

Szoros kapcsolatot tartott Traeger Ernő a sajtóval és annak munkásaival a gyorsírástudományon keresztül, amelynek vezéregyéniségévé emelkedett. Több mint egy évtizede a gyorsírásügyek kormánybiztosa és az ő tevékenységének eredménye a magyar gyorsírástudomány magas nivóra emelése, a gyorsírórendszerek egységesítése és az ő ösztönzésére került rendszeresítésre a középiskolákban a gyorsírás oktatása. Ezen a téren is kiválóan oldotta meg feladatát, miként mindazokban a nehéz, sokszor kényes és a tudás mellett nagy diplomata készséget kivánó megbizatásokban, amelyeket reá ruháztak és amelyek nemcsak munkát, hanem kitüntetést is jelentettek. Most itt áll az új, ugyancsak nagy és kivételes látókört és tehetséget kivánó megbizatás előtt: a magyar sajtónak új korszakát kell megalapoznia úgy, hogy a jogos és tisztes érdekek érvényre jussanak, de mindenekfelett diadalmaskodjon a nemzeti keresztény gondolat.

Magához ragadja az elsőbbséget a Dunán a csepeli kikötő

Kereskedelmi kapcsolatok Angliával, Hollandiával, Svájccal — Épül a vámmentes forgalom medencéje, amely megduplázza a kikötő kapacitását

Különös figyelem fordul most a csepeli kereskedelmi kikötő felé, amelynek neve a mult esztendőben történt újjászervezés óta *Budapesti Nemzeti és Szabadkikötő* lett. A változott viszonyok következtében Bécsnek a dunai hajózásban való szerepe is megváltozik és ez az időpont sürgetővé teszi, hogy Budapest elfoglalja a Dunán azt a helyet, amely a Kelet és Nyugat kereskedelmi forgalmában megilleti. Az a körülmény, hogy az újjászervező kormányrendelet végre a csepeli kikötőt igazi hivatásához juttatta, vagyis valójában *vámmentes szabad kikötővé* tette, megadja az alapot ennek a törekvésnek elérésére. Nagy biztosíték erre nézve a kikötő vezetése, amely *Bornemisza* Félix igazgató kezében összpontosul. Kiváló hozzáértés, léptennyomon jelentkező nagy koncepció jellemzik *Bornemisza* igazgatót, aki csupa munkaerő és temperamentum és emellett, mint külföldi útjainak sikerei mutatják, sok diplomatatehetséggel is fel van ruházva. Nemrégen tért haza legutóbbi nyugateurópai útjáról

Bornemisza Félix

igazgató,

akinek szíves készségéből a *Fővárosi Hirlap* munkatársa a kikötő jelenlegi helyzetéről és jövő fejlődéséről a következő érdekes felvilágosításokat kapta:

— *Bécs, Berlin, Hamburg*, az éppen gyarmati kiállítást rendező *Bréma*. *Rotterdam, London* és *Zürich* voltak utazásomnak állomásai. Ezt az utazást jóelőre meg kellett szervezni a cél szolgálatában, hogy az illetékes kereskedelmi érdekeltségekkel a tárgyalásokat felvehessem. A cél

az átrakodási forgalom megteremtése Budapesten,

mint nagy felvevő piac középpontjában Nyugat és Kelet között. Erre nézve kell a kereskedelmi érdekeltségeket megnyerni, amelyekkel szemben nem hangzatos propagandára van szükség, hanem annak megállapítására, hogy Budapest felhasználása erre a célra számukra a legelőnyösebb. Erről igyekeztem meggyőzni az illetékeseket előadások és közvetlen tárgyalások révén, és megállapításom szerint, *megfelelő eredményeket sikerült is elérnem.* Jelentkeznek ezek azokban

az igéretekben, amelyeket angol, hollandi és svájci kereskedelmi érdekeltségektől kaptam,

amelyek képviselői a közelebbi időben *ellátogatnak Budapestre*, hogy a csepeli kikötő megtekintése után, személyes tapasztalataik révén jussanak elhatározásra a kapcsolatok megteremtését illetőleg. Különös aktualitást ad mindennek *Bécs mai megváltozott helyzete*, amely Budapest számára is új helyzetet teremt. Ennek a nyugati utazásnak szerves előzménye volt az év elején megtett keleti utam *Irakban, Iránban* és *Törökországban*, valamint a szomszédságban *Belgrádban*.

— Bízom benne, hogy

legközelebb mutatkozni fognak a tényleges eredmények is

és megindulhat a forgalom Angliából, Hollandiából, Svájcból — budapesti átrakodással — a Balkán és a Kelet felé, valamint innen nyugati irányba. Előreláthatólag az is bekövetkezik, hogy a kikötő területén *egyes terményeket kikészítő, tisztító telepeket állítanak fel* az érdekeltségek.

— A Budapesti Nemzeti és Szabad Kikötő mindenre máris fel van készülve, ezentúl nagyarányú fejlődés előtt áll. Miután most már valójában vámmentes lett a kikötő, a meglevő kereskedelmi medencéhez, mely a nemzeti forgalmat bonyolítja le,

újabb medencét építünk a punts franco céljára.

A 800 méter hosszú, 100 méter szélességü medence munkálatai javában folynak és *a jövő év folyamán el is készülnek*. Ezzel a kikötő kapacitása a mainak körülbelül kétszeresére emelkedik.

— A terjeszkedés szolgálatába szeretnők állítani a főváros tulajdonában lévő ferencvárosi helyi kikötőt is,

melyet a főváros nem tud kellőképpen kihasználni. A tárgyalások már régebben folynak a kikötő átvétele iránt, azonban *egyes pontokban, főképpen az úgynevezett városi vám kérdésében még nem sikerült a megegyezés útjából minden akadályt elhárítani.* Erre a kikötőre bizonyos belföldre érkező áruk számára volna szükségünk, hogy a mi medencéinket tehermentesítsük. Szeretném, ha végre a megállapodás létrejönne a fővárossal.

Bornemisza Félix igazgató nyilatkozata bizakodással, de reális elgondolásokkal van tele és alkalmas arra, hogy a bizalmat beleplántálja a közvéleménybe is a kikötő jövendője iránt. Nagy nemzetgazdasági érdekek fűződnek a mi tengernélküliségünkben ehhez a kikötőhöz, amely különben, amióta a *M. Kir. Duna-Tengerhajózási Rt.* hajói is járják a tengereket, az egész világgal összekötő víziútjaink kapujává lett. Mindig örömet jelent a kikötőben, amikor a *Duna, Tisza, Budapest*, vagy *Szeged* messzi tengerekről hazaérkezik az ország szívébe. Értesülésünk szerint legközelebb *egy ötödik tengerjáró hajó* szegődik társul a négytagú bolygó családhoz.

Két új várat épít az emberszeretetnek a főváros

Elkészült az új Szeretetház — Kiírják a pályázatot az Alapítványi Fiúnevelő Otthon építésére

A főváros szociális gondoskodásából az emberszeretetnek új otthona áll a Kamaraerdőben: *a Szeretetház* új pavillonja, amely teljesen felépült. Csupán az utolsó simítási és festési munkálatok vannak még hátra, azután berendezik az épületet, amelybe szeptember elsején beköltöznek a főváros gyámoltjai. Az új pavillonnal lényegesen kibővült a kamaraerdei szeretetház, amelynek földszintes épületeiben eddig 180 lakója volt, amíg az új pavillon 200 ágy részére nyujt helyet.

A kamaraerdői miliőben pompásan hat az új kétemeletes épület, amelynek a magas földszinttel együtt három emeletsora van. A faragott kőlábazatból emelkedik a sárga homlokzat, amelyre vörös eternitfedél borul. A teljesen modern, a célnak mintaszerűen épített pavillon el van látva napozó terraszokkal, minden lakószobát kiegészítő erkélyekkel, tágas nappali helyiséggel, fürdőkkel, központi fűtéssel. Ideálisan higiénikus, modernsége mellett kellemesen otthonos az épület, amely minden kényelmet megad az aggoknak, akiket a főváros gondjaiba fogad.

A külső hatásában és belső berendezésében egyformán sikerült épületet, melynek felépítését sok szeretettel gondozta *Wossala* Sándor tanácsnok, a magasépítési ügyosztály vezetője, *Merza* Dezső, az ügyosztály mérnöke tervezte, míg a részlet- és kiviteli rajzokat *Löllbach* Kálmán építész-mérnök készítette. Az építkezés 300.000 pengőbe került.

*

Ugyancsak a főváros szociális gondoskodásának dokumentuma az *Alapítványi Fiúnevelő Otthon*, amely különböző, önmagukban gyakorlatilag komoly célt nem szolgáló, régi alapítványok egységesítéséből épül a Széll-utcában, a kislakásos bérházak közelében.

Az építkezésre *600.000 pengő* áll rendelkezésre, amelyből 200 iparostanonc számára emelnek kétemeletes otthont. Az épületet *Schömmer* Ferenc építőmérnök tervezte, aki a meghirdetett tervpályázaton az első díjat nyerte.

Most készült el teljesen a terv, úgy, hogy a magasépítési ügyosztály a legközelebbi napokban kiírja erre a jelentős építési munkákra a versenytárgyalást. Az építkezést még a nyár folyamán elkezdik, hogy a jövő évi szeptember elsején, a tanév kezdetén az otthon lakói már beköltözhessenek.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134—144

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

KÁRÁSZY ISTVÁN
SPECIÁLIS AUTÓRUGÓ ÜZEME
Az összes európai és amerikai autórugók raktáron gyártás és javítás amerikai rendszerű edzőkemence
ALAPÍTTATOTT: 1879. ✱ TELEFON: 291—840.
Budapest, VI., Aréna-út 65. Autóbejárat: Angyalföldi-útról.

TÖRÖK NÁNDOR
központi fűtés, víz, gáz, csatornázásberendező, épület- és díszműbádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

Kartelen kívüli
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása közvetlenül a gyárból
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Cs ú z d a: KELENFÖLD P.-U.

Szendy Károly polgármester új tisztviselővárost épít a XIII. kerületben

Megindul a Magdolnaváros nagyvonalú fejlődése

Nemcsak új nevet kapott az *Angyalföld* most a *Magdolnaváros* elnevezéssel, mert mint a jelek mutatják, új élete is kezdődik a XIII. kerületnek. Az új elöljáróság megnyitása önmagában fejlődést diktál és dr. *Pertik* Jenő, az új elöljáró, valamint a kerület bizottsági tagjai, dr. *Bessenyey* Zénó titkos tanácsos és dr. *Hegedüs* Bertalan biztosítékot nyujtanak arra, hogy ez a várt fejlődés nem fog elmaradni. Most az elöljáróság közelebbi környékének kifejlesztése van programban. Előreláthatólag ősszel megkezdik az *új elemi iskola* építését és a közeli időben napirendre kerül *a rendőrkapitányság* és az *adófelügyelőség* felállítása. Ezek elhelyezésére bérelt házakban gondolni sem lehet, mert alkalmas épületek nem kinálkoznak, hanem feltétlenül új építkezésre van szükség.

Építkezést sürget az elöljáróság tisztviselői karának lakásigénye is.

A kerületi lakásviszonyok nem nyujtanak lehetőséget a tisztviselők elhelyezkedésére és ezért a magántőkére vár a feladat, hogy *új bérházakat építsen.* Ennek azonban főkelléke a *különleges építési adókedvezménynek a XIII. kerületre való kiterjesztése lenne.* A kerület vezetői biznak benne, hogy az építkezésnek ezt az ösztönző kellékét meg is lehet szerezni.

A fejlődést hatalmas tempóban fogja előbbrevinni

az Árpád-körút felépítése.

Ennek a hídnak *a legfőbb országútja a XIII. kerületet átszelő Hungária-körút lesz,* amely rendkívüli forgalomra számít. Jelenleg ennek a forgalomnak meglehetősen útjában áll *a Lehel-utca és Hungária-körút keresztezésénél lévő piac,* amelyet a Hungária-útról el kell tolni. Ez a legközelebbi időben meg is fog történni, mert a főváros nagy beruházó programjába, amelyben négy piac rendezésére 200.000 pengőt vettek fel,

a Hungária-körúti piac modernizálása

is fel van véve.

Amíg ezek a kérdések kiforrnak és a megvalósulás felé közelednek, *Szendy Károly polgármester nagyszabású tervvel siet a Magdolnaváros fejlődésének segítségére.* A főváros életében egészen új elgondolással

nagyarányú lakótelepet, egészen új városrészt akar a polgármester a XIV. kerületben létesíteni.

Erre a célra a Rákospatak és a főváros határa, két oldalról pedig a lehelutcai és a váciúti villamos vonalak által határolt területet, *a volt Krausz—Mayer-féle telkeket* szemelte ki, amelyek ma a főváros tulajdonában vannak.

A főváros tisztviselői és altisztjei számára épülnének itt lakóházak, kisebb költséggel megoldható

sorházak rendszere szerint.

A házak földszintesek, esetleg a földszintet kiegészítő manzardos házak lennének egy-egy család számára. *A házakat a főváros építené fel* és ammortizációs lefizetés ellenében bocsátaná a fővárosi és üzemi tisztviselők és altisztek rendelkezésére, akik így drágább hitelek és utánjárások nélkül a tulajdonukba átmenő otthonokhoz jutnának.

Most van kidolgozás alatt *Szendy* Károly polgármester nagyszabású, szép terve, amely amellett, hogy a főváros alkalmazottairól akar gondoskodni, hatalmas mértékben szolgálná a Magdolnaváros fejlődését.

2377 egyesületben másfél millió tag van Budapesten

Budapesten 2377 egyesület van. Az 1932-iki „egyesületi népszámlálás" adatai szerint 2236 egyesületben *1,377.417 tag* volt. Ezeket a számokat dr. *Buziássy* Károly „Budapest közmüvelődési viszonyai" című értékes könyve árulja el, amely most hagyta el a sajtót a dr. *Illyefalvi* I. Lajos szerkesztésében megjelenő Statisztikai Közlemények sorozatában. Az 1832-iki adatokat az egyesületeknek azóta történt szaporodásával arányba állítva, megállapíthatjuk, hogy *ma körülbelül másfél millió lehet az egyesületi tagok száma.* Persze érdekes volna tudni azt is, hogy kik azok a rekorderek, akik a legtöbb egyesületnek tagjai Budapesten, de ezt a statisztika már nem árulja el.

Az 1932-ben összeírt 2236 budapesti egyesülettel szemben a többi törvényhatósági jogú városban 1683 egyesület volt, a vármegyékben 10.446, az egész országban, Budapesttel együtt, 14.365. A budapesti egyesületek soraiban legnagyobb számmal, *585-tel szerepelnek az érdekképviseleti egyesületek,* ezután következnek *a sportegyesületek,* amelyek száma 340, az önsegélyző egyesületeké 222, a bajtársi egyesületeké 208, a jótékony egyesületeké 172, a társasköröké 147, a művészeti és irodalmi egyesületeké 140, a kultúregyesületeké 139, a tudományos egyesületeké 73, a hazafias egyesületeké 48, a vallásos egyesületeké 31.

A kimutatás 1862-ig megy vissza. Akkor *az egyesületek összes száma 90 volt Budapesten.* Hazafias és bajtársi egyesület az osztrák elnyomatás idején *egy sem volt.* 33-mal vezetett az önsegélyző egyesületek száma, a ma vezető érdekképviseleti egyesületekből mindössze 13 volt, sportegyesület és társaskör 4—4, jótékony és kultúregyesület 10—10, irodalmi 8, tudományos 3, vallásos 2. A következő kimutatás 1878-ról szól. *Hazafias egyesület abban az időben sem volt,* de bajtársi már alakult 8. Még mindig az önsegélyző egyesületek vezetnek, amelyek száma 85 volt, az érdekképviseleti egyesületek kezdenek előre nyomulni, amennyiben a számuk 69. A sportegyesületek száma még mindig csak 9, de a kultúregyesületeké már 26, az irodalmi és művészetieké 15, a tudományosoké 10, társaskör 15 van, jótékony egyesület 22, de vallásos egyesület csupán 1.

A legutóbbi négy év alatt a budapesti egyesületek száma 2236-ról 2377-re szaporodott. Alakult 306 egyesület, de megszünt 165. Érdekes, hogy ebben a négy évben *12 új tudományos egyesület alakult,* ami a jelenlegi 84-es létszámhoz képest igen jelentős, ezzel szemben mindössze 1 tudományos egyesület szünt meg.

Ujjáalakult a Gyógyhelyi bizottság

A Reumakutató Intézet megkezdte működését

A belügyminiszter legutóbb kinevezte a *Gyógyhelyi Bizottság* tagjait, akik július 12-én tartották dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével alakuló ülésüket. A napirenden fontos fürdőügyi és idegenforgalmi problémák kerültek megvitatásra.

Dr. *Karafiáth* Jenő elnök bejelentette, hogy a Gyógyhelyi Bizottság *Európa minden számottevő városában képviseleteket létesített* és lényegesen kibővítette az orvosokkal, sajtóval és utazási irodákkal való nemzetközi kapcsolatait.

Vitéz dr. *József Ferenc* kir. herceg felszólalásában *az idegenforgalomnak minél szélesebb alapokon való kiépítését* javasolta, különösen ma, amikor látjuk, hogy az idegenforgalom útjában mennyi nehézség tornyosul. Helyeselte az *idegenforgalmi szervek együttműködését.*

Nagy figyelem közben hallgatták meg dr. *Karafiáth* Jenő elnök bejelentését arról, hogy a *budapesti Reuma- és Fürdőkutató Intézet* dr. *Belák* Sándor és dr. *Herzog* Ferenc egyetemi tanárok irányítása mellett *megkezdte működését.*

Dr. *Szebeny* József főjegyző terjesztette elő ezután *a kutatóintézet szervezeti és működési szabályzatát.* Ez a közérdekü intézmény Budapest fürdőpropagandájának régen érzett hiányát pótolja. A kutatómunkát dr. bilkei *Pap* Lajos egyetemi magántanár irányítása mellett az elméleti részben dr. *Goreczky* László egyetemi tanársegéd, a klinikai részben vitéz dr. *Benárd* Miklós tanársegéd végzi négy gyakornokkal.

A Gyógyhelyi Bizottságnak a belügyminiszter által kinevezett tagjai lettek: *Pöltzel* Jenő dr. miniszteri tanácsos, *Tormay* Géza dr. titkos tanácsos, *Inántsy Pap* Elemér miniszteri osztályfőnök, *Szendy* Károly polgármester, *Kovácsházy* Vilmos fővárosi tanácsnok, *Csordás* Elemér dr. tisztifőorvos, *Darányi* Gyula dr. egyetemi ny. r. tanár, *Gidró* László dr. igazgató, *Halász* Alfréd, *Boros* László dr., *Csillér*y András dr. v. miniszter, *Gazdy* Jenő ny. postafőigazgató, *Bánlaky* Géza központi igazgató, *Zilahy* Dezső, *Benczur* Gyula dr. egy. c. rk. tanár, *Bilkei Pap* Lajos dr. egyetemi magántanár, *Eliássy* Sándor főkapitány, *Herzog* Ferenc dr. egyetemi ny. r. tanár, *Kotsis* István dr. műegyetemi ny. r. tanár, *Marenchich* Ottó kormányfőtanácsos, *Réthly* Antal dr. igazgató, *Soós* Aladár dr. egyetemi c. rk. tanár, *Scholtz* Kornél dr. titkos tanácsos, *Saxlehner* Kálmán kormányfőtanácsos, *Porzsolt* Béla kormányfőtanácsos, *Gellér* Mihály kormányfőtanácsos, *Müller* Imre dr. tartományfőnök, *Bessenyey* Zénó titkos tanácsos, *Bogsch* Aladár dr. kormányfőtanácsos, az OMIH alelnöke, *Tomcsik* József dr. miniszteri tanácsos, egy. ny. r. tan., *Gyertyánosy* János dr., *Vámossy* Zoltán dr. egy. ny. r. tanár, *Frank* Miklós dr. főorvos, *Némethy* Károly dr. v. b. t. t., *vitéz József Ferenc dr.* főherceg, *Stromszky* Dénes igazgató.

Aktuális várospolitikai kérdések a mérnöki kamara beszámolójában

A *Budapesti Mérnöki Kamara* most adta ki évi működéséről szóló jelentését, amely több ponton kapcsolódik bele a főváros közérdekü kérdéseibe. Foglalkozik a *városfelméréssel,* amelyről megemlíti, hogy a költségkeret kötöttsége miatt aggályosnak látszott a magánmérnököknek a munkáknál való kellő részvétele. A Kamara küldöttségileg kérte a polgármestert, hogy a városmérésre engedélyezett hitelkeretet emelje fel. *A polgármester javaslatára a közgyülés a hitelt 500.000 pengőre emelte fel,* ami biztosítja tovább is a magánmérnökök munkája számára a költségfedezetet. A hitelkeret felemeléséért a Kamara *köszönetet mond Szendy Károly polgármesternek,* aki lelkes hive a városmérésnek és *Lamotte* Károly alpolgármesternek, aki szintén megértő támogatója volt a mérnöki kar kérelmének és végül köszönetet mond a törvényhatósági bizottságnak, amiért az előterjesztett javaslatot magáévá tette.

Nem mulasztja el a Kamara ezúttal sem *a mérnök-alpolgármesteri* állás rendszeresítésének sürgetését. Ebben az ügyben a Kamara legutóbbi közgyülésének határozatából *feliratot intézett az iparügyi miniszterhez.*

Örömmel üdvözli a Kamara *a városrendezési és építésügyi törvényt,* amelynek végrehajtásától nemcsak az érdekelt városok fejlődése, hanem a mérnöki kar érdekei szempontjából is sokat vár, így többek között azt is, hogy az iparügyi miniszter az új törvény felhatalmazása szerint megalapozhatja *a hites mérnöki intézményt.*

A városrendezési és építésügyi törvény a tervpályázatok szabályozása terén is új helyzetet teremtett, ezért az 1908-tól érvényben lévő *tervpályázati szabályzat újjáalkotását* kívánja a Kamara.

Sürgősnek tartja a Kamara, hogy *a házak állékonyságának* megvizsgálását intézményesen rendezzék. A szakérdekeltségeknek régi kérelme ez, de az utóbbi években történt események kényszere alatt a hatóságok előtt is napirendre került ez a kérdés. Kéri a Kamara az iparügyi minisztert, hogy ebben a tárgyban minél előbb adjon ki rendeletet.

A fővárosi vonatkozásokon kivül is sok érdekessége van az évi jelentésnek, amely megállapítja, hogy *Magyarországon 10.096 mérnök van* nyilvántartva. Közülük közszolgálati alkalmazott 4982, magánalkalmazásban van 3106, önálló vállalkozó 832 mérnök.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-730

Vaska György
gépész-mérnök
központi fütés, vízvezeték, csatornázás, fürdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntöde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vesérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések műintézete.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszműbádogos, vízvezeték-központi fütés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. Telefon: 111-591.

Nincs többé a fővárosban hamisított és mérgező élelmiszer

A főváros élelmiszerellátásának nagy sikere — Szigorú vizsgálatok a nyári fagylaltosok között — Jön a baromfi szabályrendelet

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában ismertette dr. *Rosta* János tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője londoni közélelmezési tanulmányútjának eredményét és azt az örvendetes megállapítást szögezte le, hogy a vágóhidak és vásárcsarnokok tekintetében Budapest semmivel sem áll az angol főváros mögött. Budapest azonban nem hajlandó megállni a mai európai nivó mellett sem, hiszen a *beruházó programban* a közélelmezési intézmények fejlesztésére *tizenhat milliót* áldoz és ennek a hatalmas összegnek keretében *a vágóhidak modernizálását, hűtőház építését, új piacok létesítését, egyes meglévő piacok rendezését* akarja keresztülvinni, hogy ezzel Budapest közélelmezésének színtjét még magasabbra emelje. Közélelmezésünk nivójáról érdekesen nyilatkozott ebből az alkalomból

dr. Rosta János

tanácsnok.

— Budapest a közélelmezésből — mondta — kitűnően levizsgázott a legutóbbi időben, az *Eucharisztikus Kongresszus* alkalmából. *Szendy* Károly polgármester úr emlékezetes rendelete, amely a nagy idegenjárást jóval megelőzőleg jelent meg, a legszélesebb körű intézkedésekre, preventiv eljárásokra és a legszigorúbb ellenőrzésre hívott fel minden faktort, akinek a közélelmezéshez csak köze van. A rendelet értelmében fáradhatatlan és lelkiismeretes munka indult meg, amelynek arányai a várható nagy idegenforgalommal párhuzamot tartottak. És az eredmény nem maradt el, sőt minden várakozást felülmult. Megtörtént az a szinte hihetetlennek látszó eset, hogy *az Eucharisztikus Kongresszus egész folyamán sem az élelmiszerek minősége, ára, kiszolgálása, a higiénikus és egyéb szabályok betartása ellen*

egyetlen panasz sem érkezett semmiféle hatósághoz.

— A történelmi hűség kedvéért fel kell jegyezni, hogy egy panaszos jelentés mégis történt. Egy kereskedő amiatt tett feljelentést, hogy az üzletében eljáró *hivatalos közeg nem volt elég udvarias*. Ebben az ügyben is vizsgálat indult, amely kiderítette, hogy egy közbeékelődött harmadik személy miatt történt a jelentéktelen affér, az egyetlen, amely inkább kuriózumnak számít az Eucharisztikus Kongresszus hatalmas forgalmában.

— Hogy Budapest ilyen nagyszerűen kiállotta a próbát ezeken a napokon, az közélelmezési intézményeink és rendszerünk kiválósága mellett annak a nagy munkának köszönhető, amelyet a polgármester úr intencióit követve, a közélelmezési ügyosztály tisztviselői kara, a Vegyészeti Intézet és a hatáskörébe tartozó tejellenőrzőosztály, a tisztiorvosok, az állatorvosok és a piaci felügyelőség tisztikara végzett. Az ellenőrzés kiterjedt a gyártásra, a piacokra, mindenrendű üzletekre, tejcsarnokokra, vendéglőkre, kávéházakra, étkezdékre, cukrászokra, a legkisebb üzlettől a legelőkelőbb üzemig mindenre. Igy értük el ezt a százszázalékos eredményt, amelyre igazán büszke lehet a főváros.

*

Ennek az örvendetes eseménynek kapcsán érdeklődtünk a főváros *Vegyészeti Intézeténél* arról, hogy az élelmiszerárusítás terén minőségi tekintetben milyen megállapításokra jutott az utóbbi időkben az ellenőrzés.

Általában nagymérvű javulás tapasztalható ezen a téren.

A valamikor sokat emlegetett *élelmiszerhamisítások ma már csak a mult emlékei*. A hamisításnak legfeljebb arról a formájáról lehet beszélni, hogy a *teljes tejet lefölözött tejjel szaporítják meg*, de ez sem tömeges jelenség. Egy időben egyes *kifutók* higították a maguk hasznára a tejet, de most már a kifutók is a legszigorúbb ellenőrzés alatt állanak. Tökéletes ellenőrzésről azonban a dolog természete szerint itt nem lehet szó. A tejellátás terén, ahol a legszigorúbb az ellenőrzés,

a tejrendelet hatálybalépése óta általában ideálisnak mondható a helyzet.

Romlott áru is kevés kerül eladásra, bár most, a nagy melegben, egyes henteseknél találtak romlott húsárut. A védekezés itt rendszerint az, hogy ez a romlott áru nem eladásra szánva volt az üzletben. A leggyakrabban előforduló kihágás az, amikor *az árusító vagy vendéglős a köztisztasági szabályok ellen vét*, amellett, hogy az áruja tulajdonképpen nem esik kifogás alá. Ezen a téren még emelni kell a nívót.

A szigorú ellenőrzés mellett a haladásnak segítségére jött a megnehezült viszonyokkal együttjáró *nagy üzleti verseny* és sokat segített *az egyes élelmiszerek márkázása is*.

A most aktuális *fagylaltfront* felől is érdeklődtünk. A fagylaltrendelet életbelépte óta nagyon szigorú a fagylaltárusok ellenőrzése. A Vegyészeti Intézet szakadatlanul végzi a próbavizsgálatokat. Legutóbb például arra terjedt ki a vizsgálat, hogy *milyen a vasárnapi fagylaltárusítás*. A vizsgálatok bőségesen találnak kifogásolnivalót a fagylaltban. *Veszedelmes esetek, amelyek a multban sűrűn jelentkeztek, ma már nincsenek*. Mérgező, vagy betegséget terjesztő fagylaltot nem találni, de

sokan vétenek a fagylalt-rendeletnek a fagylalt tápértékére vonatkozó rendelkezései ellen.

Az utóbbi években a fagylalt tömegfogyasztási cikk lett és főképen a szerényebb és szegényebb néposztály fogyasztja nagy mértékben az olcsó fagylaltot. Ez különösen indokolttá teszi azt, hogy a fagylaltoknak meg legyen a fagylaltrendeletben előírt tápértéke, amely a fagylaltok minéműsége szerint a *tej-, tejszín-, gyümölcs-, cukor- és tojástartalomra* vonatkozik. Ezen a téren aztán *rengeteg a mulasztás*, amelyet lépten-nyomon kiderít a szigorú vizsgálat. Komoly elbírálás alá azonban ezek a mulasztások nem esnek, mert az egészséget, — ami a legelsőrangú szempont, — nem veszélyeztetik.

*

A főváros közélelmezésének egyetlen támadható és rendezetlen pontja van és ez

a vágott baromfi árusítás

terén jelentkezik. *Nem egy esetben találkozott az ellenőrzés romlott állapotban piacra került baromfival, sőt közismert, nagy cégeket is meg kellett büntetni* romlott baromfi forgalombahozataláért. Ezen a téren új rendszerre van szükség, mert a mai berendezkedés mellett a piacra és üzletekbe kerülő, levágott baromfi rendszeres ellenőrzéséről szó sem lehet. Csak feljelentés, vagy véletlen esetek révén bukkan az ellenőrzés ma romlott baromfira és arra sem tud vigyázni senki, hogy nem elhullott baromfi kerül elárusításra. A készülőben levő *baromfi-szabályrendelet* akar majd ezen a nehezen megoldható kérdésen segíteni.

Érdekes és radikális elgondolás foglalkoztatja a baromfi-ellenőrzés tekintetében a főváros illetékes köreit. A tökéletes ellenőrzésre, — az elgondolás szerint, — az nyujtana lehetőséget,

ha minden levágott baromfi a Nagyvásártelepen keresztül juthatna be a fővárosba,

ellentétben a mai helyzettel, amikor a csarnokokba, piacokra, üzletekbe szabadon szállíthat mindenki vágott baromfit, amellyel nagy mértékben folyik a házalás is. A megoldásnak egy másik módja volna az a terv, amely szerint *a pályaudvarokon és a hajállomásokon állítanának fel baromfivizsgáló szervezeteket*.

Ha minden vágott baromfi az ellenőrző helyekre érkezne, akkor ott a felállítandó állatorvosi szervezet elvégezhetné az ellenőrzés így is nagy munkáját. *Ez a megoldás azonban egészen megváltoztatná a vágott baromfi forgalmának mai rendszerét* és bizonyára ellentállásra találna különböző érdekeltségek részéről. Itt azonban olyan fontos közegészségügyi érdekről van szó, hogy a megoldásnak minél előbb be kell következnie. Ezzel Budapest mintaszerű közélelmezési rendszerének egyetlen szépséghibája is eltűnnék.

Folynak az előkészületek a városok budapesti világtalálkozójára

Lukács Ödön a VII. Nemzetközi Városkongresszus előreláthető sikeréről

A *Városok Nemzetközi Szövetségének* állandó elnöki tanácsa most tartotta *Bukarestben* ülését, amelynek legfontosabb tárgya *az 1940-ben Budapesten rendezendő nemzetközi kongresszus napirendjének végleges megállapítása volt*. A bukaresti ülésen a Magyar Városok Szövetségét dr. *Harrer* Ferenc felsőházi tag s dr. *Magyary* Zoltán egyetemi tanár képviselték.

A Nemzetközi Szövetség megállapodott abban, hogy *az 1940-iki VII. Nemzetközi Városkongresszust Budapesten június 23 és 30 között tartják meg*. A magyar javaslatnak megfelelően két napon át üléseznek, a rendelkezésre álló további öt nap alatt pedig Budapest és az ország nevezetességeit tekintik meg a világ minden részéből Budapestre érkezett várospolitikusok.

A kongresszuson tárgyalásra kerülő egyik téma a következő lesz: *„Jelentés a helyhatóságok és a pénzügyi kormány pénzügyi viszonyáról"*, a másik ügyrendi tárgy: *„A községek pénzügyi ellenőrzésének kérdése"*, a harmadik pedig: *„A hatóságok szerepe az egyén egészségkultúrája terén."* A harmadik téma megválasztásánál a nemzetközi bizottságot az a gondolat vezette, hogy

Budapestnek az egészségkultúra terén nemzetközi viszonylatban is igen érdekes bemutatni való anyaga van.

Dr. *Harrer* Ferenc javaslatára kimondta az előkészítő értekezlet, hogy *a kongresszus nem az eddigi rendszer szerint fog tárgyalni*, mert a *főelőadó jelentését előzetesen írásban adják ki, így a vita azonnal megindulhat*. Tekintettel arra, hogy ezen

a kongresszuson olyan technikai berendezések lesznek, amelyek segítségével az előadó beszédét egyszerre több nyelven is lehet hallani,

a vita lehetősége minden résztvevő számára nyitva van.

A bukaresti ülés tagjait különösen élénken foglalkoztatta az első téma. A városok pénzügyei ugyanis a világháború óta sajátos fejlődést mutatnak a világ minden államában és ezért érdekes megállapítani: vajjon ez a fejlődés helyes úton halad-e? A kérdéssel azonban politikai vonatkozásai miatt *nem foglalkoznak nyílt ülésen*. A Szövetség elnöki tanácsa úgy határozott, hogy a problémát írásbeli ankéten vitattatja meg és erre a célra

felhasználják azt a kitűnő anyagot, amelyet a kérdés tisztázása céljából dr. Lukács Ödön, a Magyar Városok Országos Szövetségnek ügyvezető alelnöke készített elő.

A Szövetség vezetősége ennek alapján kérdőíveket bocsát ki az egyes államok városszövetségeihez és az egybegyülő anyagot *Lukács* Ödön rendelkezésére bocsátja, felkérve őt, hogy az anyag tudományos feldolgozása után *a válaszokban megnyilatkozott irányelveket jelölje meg*. *Lukács* Ödön munkáját a Nemzetközi Szövetség elnöki tanácsa *kinyomatja* és a kongresszus tagjai között szétosztatja.

Nemzetközi szempontból igen érdekes és jelentős lesz *Lukács* Ödönnek nem kis fáradságot és körültekintést igénylő munkája, mert *ebből fogják megismerni a városok és az illetékes kormányok az egyes városok pénzügyeit és ezeknek az államokkal való kapcsolatait*, módot nyujtva arra, hogy a várospolitikai és pénzügyi irányelvek kitűzhetők legyenek.

Felkerestük ebből az alkalomból

dr. Lukács Ödön

miniszteri osztályfőnököt, a Magyar Városok Szövetségének ügyvezető alelnökét,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— A megtisztelő felkérés meglehetősen terhes feladatot jelent, amelyet azonban szívesen vállalok, mert ezzel

a magyar városok közigazgatásának európai nivójáról adhatok bizonyítékot,

valamint arról, hogy a vezetésem alatt álló *Magyar Városok Országos Szövetsége alkalmas ilyen nemzetközi szempontokból is nagyjelentőségű munka elvégzésére*. Számítok természetesen munkatársaim segítségére is, mert hiszen ezt a munkát technikai vonatkozásai miatt egy ember egyedül nem végezheti. A Magyar Városok Szövetségének életrevalóságát bizonyítja az, hogy 1940-ben nemzetközi városkongresszust rendez. Minden reményünk megvan arra, hogy ez a *nemzetközi találkozó meg fog felelni a hozzáfűzött reményeknek* és ezt olvasom ki nagy örömmel azokból a levelekből, amelyeket a bukaresti ülésen résztvevő várospolitikusok szövetségünkhöz írnak. A bukaresti ülés résztvevői ugyanis útjukat megszakítva Budapesten is időztek és itt szerzett tapasztalataik alapján is annak a meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy

a budapesti VII. Nemzetközi Városkongresszus sikerben felülmúlja majd az összes eddigi kongresszusokat.

Az az egy nap, amelyet Budapesten töltöttek — írják — már elég volt ahhoz, hogy minden igyekezetükkel rábírják honfitársaikat arra, hogy 1940-ben minél nagyobb számban keressék fel Budapestet. Reméljük, hogy ez a most keltett visszhang valóban meg fogja hozni eredményeit.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat **a legszolidabb árakon.**

Események

Fővárosi Hiriap
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

850.000 választói számlálólap — 50.000 idézés. A július elején megkezdett nagy munkát: az országgyűlési képviselőválasztók összeírását tíz nap alatt elvégezte a főváros. *Szendy* Károly polgármester rendelkezésére 1600 fővárosi tanerő 250 körzetben végezte az összeíró ívek kiosztását és összeszedését. *850.000 összeíró ív gyűlt össze* és ennek az óriási anyagnak feldolgozását most végzi a *Székesfőváros Statisztikai Hivatala*. Dr. *Illyefalvi* Lajos igazgató, aki nemrégen épült fel súlyos betegségéből, rendkívüli gonddal és lelkiismeretességgel őrködik a feldolgozáson, amelyet 325 esküt tett tisztviselő végez. Az átvizsgálás eddigi stádiumában megállapították, hogy *50.000 olyan összeíró ív van, amelynek kiállítója nem igazolta kellőképpen felsorolt adatait.* Ezeket most megidézik és kihallgatásukról jegyzőkönyvet vesznek fel. Az 50.000-es szám a feldolgozó munka során még szaporodni fog.

Csilléry Béla pénzügyigazgató — miniszteri osztályfőnök. A pénzügyminisztériumi kinevezések során a kormányzó dr. *Csilléry* Béla pénzügyigazgatót, a budapesti pénzügyigazatóság vezetőjét miniszteri osztályfőnökké nevezte ki. *Csilléry* Béla, aki eddig miniszteri osztályfőnöki címmel és jelleggel felruházott miniszteri tanácsos volt, tizenkét éve áll a budapesti pénzügyigazgatóság élén és ebben a minőségében tagja a főváros törvényhatósági bizottságának is, amellyel hivatali működése közben a megértés harmóniáját teremtette meg, az adózó polgársággal szemben pedig mindig a méltányosság álláspontját foglalta el. A közigazgatási bizottságban gyakran szólal fel és tartalmas beszédei nemcsak a kiváló szaktudást, hanem a főváros iránt megnyilvánuló megértő szeretetet árulják el. A magyar pénzügyi igazgatás kiválóságának megérdemelt előléptetését minden körben őszinte örömmel fogadták.

A Statisztikai Tanács tagjai. A miniszterelnök az *Országos Statisztikai Tanácsnak* az 1941. évi június 30-áig terjedő működési időszaka tartamára a tanács tagjaivá dr. *Illyefalvy* I. Lajos kormányfőtanácsost, a székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatóját, mint a hivatal képviselőjét, továbbá dr. *Nelly* József egyetemi magántanárt, székesfővárosi tisztiorvost és dr. *Thirring* Gusztáv kormányfőtanácsost, a székesfővárosi statisztikai hivatal nyugalmazott igazgatóját kinevezte. A miniszterelnök az 1943 december 31-éig terjedő időre a statisztikai vizsgabizottság tagjaivá kinevezte ugyancsak dr. *Illyefalvy* I. Lajost és dr. *Thirring* Gusztávot.

Uj városszabályozási tervek a Közmunkatanács előtt

A Székesfővárosi Közmunkák Tanácsa az elmult héten tartotta dr. *Bessenyey* Zénó titkos tanácsos elnöklésével első ülését a Madách Imre-sugárút torkolatában épült új székházában. Az ülés elején dr. *Bessenyey* Zénó elnök meleg szavakkal üdvözölte a tanács tagjait abból az alkalomból, hogy első ízben gyültek össze az új otthonban. Több fontos kérdés került az ülés napirendjére. Elhatározta a Közmunkatanács, hogy *a környéken történt parcellázások felülvizsgálására szükebbkörű bizottságot küld ki.* Hozzájárult a tanács ahhoz, hogy *Ujpesten* ezer ember befogadására alkalmas *nyári színház* épüljön. *Glock* Imre a *Dobogókőn nagyobb szálloda építésére* kért engedélyt, amihez az elvi hozzájárulást megkapta. Behatóan foglalkozott a Közmunkatanács a *főváros városfejlesztési bizottságának a forgalmi főúthálózatot megállapító tervével,* amelyhez kisebb módosításokkal *hozzájárult.* Hasonló módon fogja elkészíteni a Közmunkatanács a *főváros környékének úthálózati tervét is,* összhangban a főváros úthálózati tervével. *Nagykovácsy* Milenkó a Szép-utca 6. szám alatt lévő épületet megvásárolta, hogy a szomszédságában levő üzletházát kibővíthesse. A Közmunkatanács *nem járult hozzá a szép-utcai épület lebontásához,* mert az *Pollák* Mihály, a nagynevű építész egyik kiváló alkotása. A Közmunkatanács ezután *több belső városrész szabályozásának módosítását és új beépítési módját* állapította meg. Ebben a szabályozási tervben a *Dohány-utca és a Rákóczi-út között egy új utca nyitása is szerepel.* A *Magyar Távirati Iroda* nyugdíjpénztára az Erzsébet-körút és Dohány-utca sarkán levő épületére *két emelet ráépítésének* engedélyezését kérte, amit a Közmunkatanács megengedett. Foglalkozott az ülés *Ulrichs* Ágostonnak ismert *kilátótorony-tervével is.* A Közmunkatanács a tervezett torony elhelyezését a város belső részében, vagy a Duna partján nem tartotta megengedhetőnek, a torony más elhelyezését illetőleg majd akkor fog dönteni, ha a kilátó helyét a polgármester már kijelölte.

Az üzemi választmányok elnökei. A főváros legutóbbi közgyűlésén újjá alakították az üzemi választmányokat. A polgármester törvényes felhatalmazásánál fogva most kinevezte az üzemi választmányok elnökeit és elnökhelyetteseit. Az Elektromosművek üzemi választmányának elnöke *Kossalka* János, helyettes elnöke *Kövesligethy* Miklós, a Gázművek választmányának elnöke *Becsey* Antal, helyettese *Nagy* László, a Vízműveknél elnök *Szőke* Gyula, helyettes elnök *Hencz* Lajos, a Gyógyfürdők és Gyógyforrások választmányának elnöke *Kállay* Tamás, helyettese K. *Császár* Ferenc, az Élelmiszerárusító üzem választmányának elnöke vitéz nemes *Juhász* Jenő, helyettese *Pakányi* Ferenc, a Községi Kenyérgyárnál elnök *Vály* Ferenc, helyettese *Szentesi* József, a Községi Lóhúsüzemnél elnök *Struczky* Sándor, helyettese *Hegedüs* Bertalan, a Községi Temetkezési Intézetnél elnök *Kertész* Elemér, helyettese *Krizs* Árpád, a Hirdetővállalatnál elnök *Szakál* Antal, helyettese *Katona* János lett

A Községi Élelmiszerüzem a Balaton mellett nyaraltatja alkalmazottainak gyermekeit. *Szendy* Károly polgármester szociális elgondolásának egyikét valósította most meg a *Községi Élelmiszerüzem,* amikor bedraj *Baitz* József vezérigazgató kezdeményezésére a Balaton mellett nyaraltatja alkalmazottainak gyermekeit. Orvosi vizsgálat alapján *47 gyermek* üdül a vállalat a költségén Balatonzamárdin, a Bakonyban és Bicskén. Az Élelmiszerüzem alkalmazottainak körében nagy örömet keltett ez a gondoskodás, amelynek révén 47 gyermek a főváros kőházai közül a Balaton partjára és a Bakony rengetegébe menekülhet, hogy testben és lélekben megerősödjék. Ezért a családvédelemért őszinte elismerés illeti *Baitz* József vezérigazgatót. A Községi Élelmiszerüzem alkalmazottai nem mutatkoznak hálátlannak az ilyen gondoskodásra. *Baitz* József vezérigazgató kezdeményezésére egyhangúan elhatározták, hogy augusztusi fizetésük egy százalékát felajánlják a *Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap* javára. Igen jó hatást keltett, hogy az Élelmiszerüzem munkásai is felajánlották egy túlórájuknak a bérét erre a hazafias célra.

Házasság. *Irányossy-Knoblauch* Géza, a főpolgármester titkára és *Vértessy* Kata július 12-én tartották esküvőjüket a szent margitszigeti Szent Mihály kápolnában. Az esketési szertartást *Drechsler* Antal kanonok végezte. A tanuk tisztét dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester és *Léday* Sándor gimnáziumi igazgató töltötte be.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa átköltözött új helyiségébe. A *Fővárosi Közmunkák Tanácsának* hivatala átköltözött új székházába (VII., Madách-tér), ahol hivatalos működését már megkezdte.

Az Erzsébetvárosi Demokrata Kör jubileuma. Az *Erzsébetvárosi Demokrata Kör* és *Polgári Szabadság Párt* VII. kerületi köre együttes közgyűlést tartott, amelyen a *Demokrata Kör huszonötéves jubileumát* ünnepelték. *Magyar* Miklós törvényhatósági bizottsági tag, elnök megnyitó beszédében elmondta a kör negyedszázados fennállásának történetét. Az érdekes és sok régi pesti emléket felelevenítő visszapillantás után a mai gazdasági helyzetről szólott, hangsúlyozva, hogy *látszat csupán az, mintha a gazdasági élet üteme ellanyhulna.* Az élet munkát jelent — mondta — és a munkának előbb-utóbb diadalmaskodni kell. Beszédét azzal fejezte be, hogy a bizonytalanság érzését le kell küzdeni, majd hivatkozott *Imrédy* Béla miniszterelnök beszédére, amely szerint *a tudás, akarás és munka mindenkor eredményekre vezet.* A zajos tapsokkal fogadott, nagy hatást keltő elnöki beszéd után *Lányi* Géza a kör szociális és kulturális tevékenységéről szólt, kérve a tagokat, hogy ebben a munkában vegyenek részt.

Eljegyzés. *Reminiczky* Kató és dr. *Szepeshelyi* István székesfővárosi s. fogalmazó jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Külföldi látogatók a Községi Élelmiszerüzemben. *Rodenwaldt* és *Gerke* berlini *egyetemi* tanárok vezetésével a berlini egyetem harminc hallgatója látogatta meg a Községi Élelmiszerüzemet. A külföldi egyetemi hallgatókhoz *Heckler* egyetemi tanár vezetésvel 18 budapesti egyetemi tanuló is csatlakozott. A vendégeket *Baitz* József vezérigazgató fogadta és megmutatta nekik az üzem berendezését, felszerelését, ismertette a gyártási módokat. A külföldi vendégek a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a Községi Élelmiszerüzem modern felszereléséről.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Föllner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

REX RAJZOLÓGÉPEK RAJZASZTALOK
LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ
KESZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. ● Telefon: 294-368

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Ecker
Szaküzlet ● VIII., Vas-u. 12.
Takarékirónjaink elsőranguak
VIGYÁZATI BIZALMI CIKKI

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Július 23, 26, 30,-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER Városliget

BF-gáz → Veszélytelen féregirtó!
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbízható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Weiss Fülöp nyugalomba vonul

Utóda: Teleszky János volt pénzügyminiszter

A pénzügyi világ beavatott köreiben az egész ország, sőt a külföld gazdasági közvéleményét élénken érdeklő események híre terjedt el, mely szerint befejezett tény, hogy *Weiss* Fülöp, a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* nagynevű elnöke *nyugalomba vonul*. Az intézetnek legközelebb tartandó ülésén történik meg Weiss Fülöp lemondása, amelyet kétségen kívül sajnálkozással és meghatott érzéssel vesz tudomásul az igazgatóság, de nem lesz módja reá, hogy az elnököt tisztének megtartására bírja: *Weiss Fülöp ezúttal visszavonhatatlanul végrehajtja régebbi elhatározását és búcsút mond az intézetnek*. Az ok, amely erre készteti, egészen egyszerű és természetes: *Weiss Fülöp nyolcvanéves*. Hogy a visszavonulás mégis a meglepetés erejével hat, annak okát abban találjuk meg, hogy a magyar pénzvilágnak ez a kivételes értékű vezéralakja nem tartott átmenetet a hivatalos nyugalombavonulás és a teljes aktivitás között. Nem szünetelt és magas korát meghazudtolva teljes szellemi készséggel és munkabírással ült mindmáig elnöki székében.

A hosszú idő alatt, amelyben intézetének és a magyar gazdasági életnek szolgálatában állott, nemcsak dolgozott, hanem korszakalkotó munkát végzett, amellyel örök emléket állított magának az ország gazdaságának történetében. Nagy tehetsége már akkor messze kihatóan érvényesült, amikor még *Lánczy* Leónak, a Kereskedelmi Bank nagy elnökének első munkatársa volt. Lánczy Leó halála után folytatta és kiterebélyesítette a nagy koncepciókat, amelyek a Kereskedelmi Bankot nemcsak az ország vezető intézetévé, hanem Európa legelső pénzintézeteinek sorába emelték. A háború és a forradalmak után bravúrosan küzdött le a Kereskedelmi Bank minden nehézséget és nemcsak maga jutott a fejlődés és virágzás zökkenő nélkül felfelé haladó útjára, hanem diktálta a tempót és megszilárdította a bizalmat itthon és a külföldön akkor, amikor erre a legnagyobb szükségünk volt.

Weiss Fülöp igazán rászolgált arra, hogy nyolcvanéves korában pihenőre menjen és még sokáig élvezhesse alkotásainak továbbfejlődését szemlélve a nyugalmat. Utódja az elnöki székben *Teleszky* János volt pénzügyminiszter, a Kereskedelmi Bank első alelnöke lesz, aki jelenleg az *Első Magyar Általános Biztosító Intézet* elnöki székét foglalja el. A változással kapcsolatban a bank legfőbb intézésében nagyobb feladatok jutnak dr. *Chorin* Ferenc titkos tanácsosnak, a jelenlegi második alelnöknek, akit értesülésünk szerint, a végrehajtóbizottság elnökévé választanak meg.

Július 15-én lejegyezték a Nemzeti Beruházó Kölcsön első, 125 milliós részletét

Az állam ötéves beruházási programjának részbeni fedezésére szolgáló Nemzeti Beruházási Kölcsön első részlete, mely 125 millió pengő névértékben kerül kibocsátásra, teljes egészében lejegyeztetett. A kölcsönből a pénzintézetek 35 millió, az iparvállalatok ugyancsak 35 millió, a Postatakarékpénztár 20 millió, az Országos Társadalombiztosító Intézet és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete együttvéve 20 millió, az elismert vállalati nyugdíjpénztárak 10 millió, a biztosító intézetek pedig ötmillió pengőt jegyeztek.

*

Így szól a hivatalos jelentés a Nemzeti Beruházási Kölcsön első részének lejegyzéséről, amihez a történelmi hűség kedvéért hozzá kell tenni, hogy a 125 milliós beruházási kölcsönt julius 15-én bocsátották ki és *a kölcsön a kibocsátás percében már el is volt helyezve*. A budapesti bankok a belső kölcsön rájuk eső 35 millió pengős összegét *három részletben* fizetik be. Az első, 32%-os részlet július 15-én volt esedékes, míg a második és harmadik 34—34%-os részlet szeptember 10-én, illetve november 10-én válik esedékessé. A bankok az általuk jegyzett összegeket *a Postatakarékpénztárnál fizették be a Nemzeti Beruházási Kölcsön ott vezetett számlájára.*

A jegyzésből kétharmad rész a magángazdaságnak jutott, egyharmad részt pedig a Postatakarék és a két társadalombiztosító szervezet vett át. A kölcsön jegyzésének ez az imponáló sikere, *a kormány pénzügyi politikájába vetett feltétlen bizalmat* jelenti és bizonyítéka annak, hogy az *Imrédy*-kormány megteremtette azt a nyugalmas légkört és ebben azt a szilárd bázist, amelyen a beruházási nagy koncepciók felépülhetnek.

Simán, zökkenőmentesen megindul tehát a beruházás, megkezdődik a nagy munka, amely nemcsak új létesítményeket, hanem munkaalkalmakat is teremt és a teremtő munkán keresztül visszajuttatja a 125 milliót a gazdasági élet vérkeringésébe. Megindul a nagy körforgás, amelynek hasznát és eredményeit közvetlenül vagy közvetve mindnyájan érezni fogjuk. Ezért örömmel üdvözöltük a julius 15-ikét, a kölcsönjegyzés és befizetés napját, mint a kezdetét a magyar gazdasági élet jogos reményekkel várt új fejezetének.

Tőkeemelő közgyűlés a Községi Takaréknál

A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár r.-t.* július hó 15-én tartotta meg rendkívüli közgyűlését, mely elfogadta az igazgatóság javaslatait és elhatározta, hogy *a takarékpénztár alaptőkéjét 10,800.000.— pengőről 21,600.000.— pengőre emeli fel*. Az összes kibocsátásra kerülő új részvényekre a régi részvényesek elővételi joggal bírnak oly módon, hogy minden egy darab régi részvény alapján egy darab új részvény vehető át.

Az elővételi jog folyó évi szeptember hó 1-től szeptember hó 15-ig bezárólag a takarékpénztár központi pénztáránál lesz gyakorolható.

A rendkívüli közgyűlésen Budapest székesfőváros közönségének képviseletében dr. *Lamotte* Károly alpolgármester jelent meg, aki felszólalásában rámutatott arra, hogy a takarékpénztár épen most töltötte be fennállása 10-ik évét. Visszapillantást vetve az elmúlt és a takarékpénztár nagyarányú fejlődését igazoló tiz esztendőre, elsősorban dr. *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszterről, a takarékpénztár első vezérigazgatójáról, annak kiváló képességeiről és a takarékpénztár érdekében kifejtett, eredményekben gazdag működéséről emlékezett meg, majd meleg elismerő szavakkal dr. *Liptay* Lajos, jelenlegi vezérigazgató elévülhetetlen érdemeit méltatta. Végül legteljesebb elismerését és köszönetét fejezte ki a takarékpénztár ügyvezetőségének és tisztviselői karának s továbbra is osztatlan bizalmáról biztosította az intézet vezetőségét.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetűk készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

— **Chorin Ferencet és Budai-Goldberger Leót újabb öt évre felsőházi taggá nevezték ki.** Az 1928. évi XIII. t.-c. 2. §-a alapján a kormányzó által a Gyáriparosok Országos Szövetsége részéről kinevezett felsőházi tagok megbízatása 1938. június 29-én lejárván, a kormányzó a szövetség eddigi felsőházi tagjait: *Chorin* Ferenc dr.-t és *Budai-Goldberger* Leó dr.-t újabb öt év tartamára a felsőház tagjaivá kinevezte.

Domel Aladár vezérigazgatói megbízatása az Országos Földhitelintézetnél. Az *Országos Földhitelintézet* igazgatósága legutóbb tartott ülésén a vezérigazgató helyettesítésével és a *vezérigazgatói teendők ellátásával dr. Demel Aladár vezérigazgatóhelyettest bízta meg.*

Megnyílt a Községi Takarék Madách Imre-úti bankfiókja. A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság* most nyitotta meg üzletfelei kényelmére a Fővárosi Közmunkák Tanácsának Budapest, VII., Madách Imre-út 7—8 szám alatti új székházában „Madách Imre-úti" osztályát (Telefon 124—698), amely a banküzlet minden ágával foglalkozik.

A budapesti bankok 1937. évi összesített mérlege. A *Gazdasági Világ*, mint minden évben, az 1937. évről is elkészítette a TÉBE kötelékébe tartozó budapesti bankok és takarékpénztárak egyesített mérlegét, összehasonlítva az 1936. év adataival. A részletes, az összes budapesti pénzintézetek mérlegadatait összesítve feltüntetett kimutatás alkalmas arra, hogy az egyes intézetek mérlegadatain kívül, az egész pénzintézeti szervezet egységes képét adja. A kimutatás az összes részvénytársasági alapon álló, a Pénzintézeti Központ I., II. és III. kuriába tartozó pénzintézetek mérlegadatait foglalja magában. A kimutatás a *Gazdasági Világ* szerkesztőségében Budapest, V., Falk Miksa-utca 7. kapható.

Három pengő osztalékot fizet a Magyar Pamutipar. A *Magyar Pamutipar Rt.* igazgatósága folyó év július 11-én tartott ülésén elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja az értékcsökkenési tartalékalapnak a mult évivel azonos elvek szerint 1,065.168.34 P-vel történt javadalmazása után rendelkezésre álló 266.831.79 P nyereségből *részvényenkint 3.— pengő* osztaléknak 1938 július 25-től kezdve való kifizetését. A szelvények a *Magyar Általános Hitelbank*, Budapest, pénztáránál kerülnek beváltásra.

A Nova közgyűlése. A *Nova Közlekedési és Ipari Rt. Wolf* Jenő elnöklete mellett tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen a *Magyar* Miklós igazgató által előterjesztett összes javaslatokat egyhangúlag elfogadták és elhatározták, hogy *részvényenkint 60 fillér osztalékot fizetnek*. A felügyelőbizottság új tagjai lettek: dr. *Acsay* László és dr. *Markovics* Miklós. Az évi jelentés megilletődéssel emlékezett meg két igazgatósági tagnak: *Munk* Péternek és dr. *Glücksthal* Samunak elhunytáról.

Ötszáz tejszövetkezet képviselője az OMTK közgyűlésén. Az *Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ Schandl* Károly elnöklésével tartotta meg közgyűlését, amelyen több, mint 500 tejszövetkezet volt képviselve. A közgyűlésen a tejtermelők és a földmívelési minisztérium képviselői részéről több fölszólalás hangzott el. Vitéz *Bogár* János, a tejszövetkezeteknek a beruházási hozzájárulás alól való mentesítését kérte. A tejértékesítés helyzetéről *Düsing* Miksa gazdasági főtanácsos, vezérigazgató adott felvilágosítást. A megüresedett igazgatósági helyekre *Utassy* Béla dr. miniszteri tanácsost és *Urbán* Gáspár bárót választották meg.

Schäffer Károly okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16. Telefon: 189—785 szám.

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-kőúrt 14. Telefon: 187-726.

KOVÁCS JÁNOS
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 33.
Telefon: 293—996 és 298—126.
Üvegcsiszolás, tükörgyártás és autóüvegezés.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kátgyűrűk, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Műemlék bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

A GÁZHŰTŐSZEKRÉNY GÁZLÁNGJA MINDIG SEGÍTSÉGÉRE VAN

VÁLLALKOZÁS

Tovább folyik a közkórházak átépítése és modernizálása

A mintaszerű kórházi kultúra egyik büszkesége Budapestnek. A főváros minden lehető áldozatot meghoz ezen a téren és a közegészségügyi ügyosztály szeretö gonddal őrködik azon, hogy kórházaink nivóját emelje és az egészségügyi hálózatot minden téren évről-évre kiterjessze. Most is egész sereg átépítési és modernizálási terv van programmban, amelyet a közeli időben akarnak megvalósitani. Igy tervbevették a

Rókus-kórház

szülő- és nőbeteg-osztályának átalakítását és központi fűtéssel való ellátását.

Az Eötvös Lóránd rádium és röntgen intézet további felszerelésére és újabb rádiumanyagának beszerzése is tervbe van véve. Ki fogják cserélni az intézet szennyvizcsatornáját is.

A Szent István-kórház

főzőkonyháját átépitik úgy, hogy az eredetileg 500 személy ellátására épitett konyha ezután *2000 személy élelmezésére lesz alkalmas*. Gondolnak arra is. hogy az alkalmazottak részére *közös ebédlő* épüljön, ahol szabad idejét hasznosan és kellemesen töltheti el a kórház személyzete. Előreláthatólag *lakást építenek a kórházban az igazgató főorvos számára.*

A Szent László-kórházban

új pavillon építését tervezik, amelynek révén lebonthatók lesznek az elavult barakkok. Ugyancsak ebben a kórházban *tiszti pavillont* is akarnak épiteni és át akarják alakítani a fürdőszobákat, miután itt — járványkórház lévén — a higiéniára fokozottabb szükség van.

A Szent János-kórházban

lakást épitenek a rendi nővérek számára. A prosectura épületére *új emeletet* terveznek, ahol az új laboratóriumot helyezik el.

Nagyobb összegeket fordít ezenkívül a főváros az új kórházi osztályok felszerelésére, az orvosi berendezések felújítására, a fehérnemüállomány pótlására is.

Ezekhez a tervekhez járulnak azután azok a nagyobb koncepciók, a Rókus-kórház emeletráépítése és egyéb szép tervek, amelyekre majd a nagy beruházó programm nyujt lehetőséget.

Uj versenytárgyalási kiírások

Az intézetek részére szükséges **textiláruk szállitására** pályázni lehet augusztus 2-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az intézeti alkalmazottak részére szükséges 360 pár **cipő szállitására** pályázni lehet augusztus 1-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Községi Temetkezési Intézet részére szükséges **10.000 méter koporsóbélés-sifon szállitására** pályázni lehet augusztus 3-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Versenytárgyalási megbizások

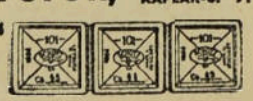
A Szilas—Megyeri-u. kislakásos telep részére szükséges **716 Ir-rendszerű kályha szállitására** megbizást kaptak: Schopper I. G. 4593, Oetl Antal 4561, Heinrich A. és Fiai 4561, Biró Béla 4561, Munkácsy Gyula 4647 pengőért.

Az Egerssy-téri tűzőrségi laktanya és műhely **föld-, kőműves-, elhelyező-, stb. munkálatait** Erdélyi Jenő kapta 62.501 pengőért.

A közoktatásügyi intézetek **üveges karbantartási munkálatait** a polgármester a következő cégeknek adta vállalatba: I. kerület: Salfeter László, II. kerület Perge Mátyás, III. kerület: Hochhauser István, IV. kerület: Szittner Ferenc, V. kerület: Jauernik Károly, VI. kerület: Szegedi Pál, VII. kerület: Bitter István, VII. kerület: Major Gáspár, VIII. kerület: Flósz Lajos, IX. kerület: Kirchknopf Gyula, IX. kerület: Pintér Pál, X. kerület: Ranyák György, XI. kerület: Végh István, XII. kerület: Braun Sándor, XIII. kerület: Novák Antal, XIV. kerület: Balatoni László, XIV. kerület: Lakatos Jánosné.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
ECHOT P.-bronz **„Optalit"** könnyűfém-dugattyú

Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK! fehér-csapágyfém!

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbsasinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszállításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője Magyarország aranykoszorús mestere.

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: 298-990.
Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-078.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhalpari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmasott **„LAZIN"** rendszerű nehézolaj **porlasztó és gázkihajtószerkezetek** vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. — TELEFON: 293-631.

STELCZER JÁNOS
Telefon: 293—725.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37.
M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—371.
Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Boszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, aluminium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

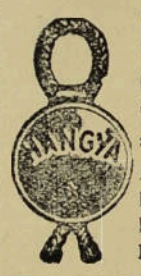
Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-086.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomásu kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla **57.887.**

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114—644.

özv. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Drótkerítés
ÁGYBETÉT és SZITÁK
legolcsóbban beszerezhetők
HICKER és TÁRSA cégnél
IV., Ferenc József-rakpart 23. Telefon: 18-26-83.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. Telefon: 125-284.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tüzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
JOBBÁGY- féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préselikavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, útépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 augusztus 3. 31—32. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111—141 - Postacsekk: 40.424

Gazdag Budapest

Most nem anyagiakról beszélünk, most nem Budapest vagyonáról van szó, amelyet a nagy világégésben is sikerült a maga teljességében megmenteni, most nem a magyar főváros pénzügyi helyzetét hozzuk szóba, amelyet sziszifuszi munkával még mindig sikerült rendben tartani. Most *a szellemiekben dús Budapest* van napirenden. Ezt a csodát, amely dacolt háborúval, forradalmakkal, zavaros időkkel: *a budapesti lélek* termelte ki, hogy hosszú évtizedek alatt gigantikus munkával világpéldává avassa mindazt, amit ez a nagyváros alkotott. A budapesti lélek szolgáltatta, a budapesti lélek termelte ki, vagy választotta ki azokat a kivételes férfiakat, akik ennek a hatalmas munkának szellemi irányítói, vezetői, kitervelői, az intézmények, a szépségek, a világhírű alkotások megvalósítói lettek. A budapesti lélek vezette az elméket, amelyek Budapest kormánykerekéhez az európai színvonal megtartását, az Európát is meglepő alkotásokat megteremtő kivételes egyéniségeket állították. A három város egyesítése óta az ilyen egyéniségek egész sora tevékenykedett, míg ma eljutottunk addig, hogy a művelt külföld Budapesten nemcsak a természet, hanem a város szépségeit is megcsodálja, hogy a főváros világhíres intézményei, a kulturális alkotások, iskolái, kórházai és más közegészségügyi intézményei, rendőrsége, tűzoltósága és legújabban városrendezési gazdag tervei és alkotásai, úthálózatának rengeteg áldozattal való kiépítése és kertészetének pompázó csodái a nemzetközi szakemberek figyelmét is megragadják. Mindez Budapest szellemi gazdagságát bizonyítja és azt, hogy a főváros élén évtizedek óta nagykultúrájú, kivételes szakemberek, zseniális városkormányzó egyéniségek állanak.

Csak így történhetett, hogy legutóbb a Lordok házában, amikor a Themze partjának rendezéséről volt szó, mintának állították oda a budapesti Dunapartot. Budapest könnyű lelkiismeretű, mindig *hazai* kritikusai bizonyára csodálkozni fognak ezen az eseményen, de Budapest polgársága bizonyára büszke lehet rá. Hasonlóképen örömünkre szolgál az a másik híradás, amely szerint néhány nap előtt az 1940-iki Budapesti Nemzetközi Városkongresszus bukaresti előkészítő ülésére utazó külföldi polgármesterek és várospolitikusok, akik rövid ideig Budapeten tartózkodtak, megállapították, hogy a Nemzetközi Városkongresszus legméltóbb helye a nagyszerűen fejlődött Budapest.

Mindez azonban csak epizód. Budapest szellemi gazdagságának ezek csak apró tükrei, a lényeg az az általános elismerés és rokonszenv, amellyel az egész művelt világ elárasztja a magyar fővárost és az a büszkeség, amely ennek a városnak sokszor cinikus, de mindig erőteljes kritikával élő budapesti lakosságban is mindinkább felébred. Természetesen ez a hatalmas fejlődés nem valósulhatott meg vezető elmék odaadó, önfeláldozó tevékenysége nélkül. Emberek, kitűnő, alkotó erőben gazdag férfiakra volt szükség. És büszkén mondhatjuk, hogy az ilyen egyéniségekben Budapest székesfőváros olyan gazdag volt, hogy a városháza tisztviselői karából nem egyszer az állam, az ország, hatalmas intézmények is kaptak vezető elméket.

Ezeket a vezető elméket felsorolni ma nem aktuális. De amikor a budapesti Dunapartot példaképen emlegetik a Lordok házában, amikor a nemzetközi elismerés soha nem látott módon árad felénk, nem szabad megfeledkezni arról a *Bárczy* Istvánról, aki megvetette a világváros alapjait, *Sipőcz* Jenőről, aki megvédte, megmentette Budapest nagy alkotásait és *Szendy* Károlyról, aki Budapest világvárost nagy koncepciójú terveinek megvalósításával, bölcs előrelátással, a nemzetközi összeköttetések megteremtésével a lehető legmagasabb fokra emelte. Ezt a haladást, ezt a tökéletesedést, amely *Szendy* Károly nagy műve, nemcsak a főváros lakossága és az ország népe, de a külföld is észrevette és rendkívüli módon értékeli. De *Szendy* Károlynak kiváló munkatársai is vannak, akik részesei munkájának és részesei az elismerésnek is, amely a polgármestert körülveszi.

Az ország most nagy szociális és gazdasági átalakuláson megy át. Kivételes tehetségekre van szükség itt is, ott is. Vezető elméket keresnek mindenfelé. Hova nyulnának hát legelsősorban, ha nem a főváros gazdag rezervoárjához közelednének. Így is történt és amilyen fájdalmas, hogy veszteségeink vannak és talán még lesznek is, épp olyan büszkeséges, hogy nagyszerű tehetségekkel látjuk el a felfrissítő, átalakuló magyar életet. Csak nemrég került a pénzügyminiszteri székbe *Reményi-Schneller* Lajos, akinek országvezető tehetsége a főváros bankjának, a *Községi Takarékpénztárnak* vezérigazgatói székében bontakozott ki és azóta egymásután aratja a sikereket. Most pedig az ország, de világviszonylatban is egyik legnagyobb gazdasági szervezete, a *Kereskedelmi Bank* hívta meg a vezérigazgatói székbe *Lamotte* Károly alpolgármestert. Lamotte Károlynak a főváros pénzügyei körül elévülhetetlen érdemei vannak, szaktudásának vizsgáját pedig nemzetközi fórumok előtt tette le, csoda-e, ha a figyelem feléje irányult?

Vajjon fenyegeti-e még újabb veszteség *Szendy* Károly nyáját? Nem tudjuk, de biztosak vagyunk benne, hogy ez a mi gazdag Budapestünk, a városháza szellemi rezervoárja, amely az országnak pénzügyminisztert, a Kereskedelmi Banknak vezérigazgatót adott, kitűnő utánpótlást is fog nyujtani. A polgármester bölcsessége, éleslátása megtalálja majd Lamotte Károly méltó utódát, a közgyűlés bizalma pedig honorálja a polgármester kívánságát.

Zsitvay Tibor

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

Lamotte Károly alpolgármester távozásáról és az evvel összefüggő egyéb városházi kérdésekről

A főváros beruházási programjáról és a személyi ügyekben csak ősszel döntenek

Zsitvay Tibor, a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* elnöke szabadságát visegrádi nyaralójában tölti. Ugyancsak Visegrádon tartózkodik *Szendy* Károly polgármester is, aki a mult héten tért vissza külföldi autótúrájáról. A polgármestert és a kormánypárt városi frakciójának vezetőjét régi barátság fűzi egymáshoz és így még *a nyári szünetben is alkalom nyílik arra, hogy a főváros felszínen szereplő kérdéseit megbeszéljék.* Erre nagy szükség is van, hiszen a nyár szenzációja: *Lamotte Károly alpolgármester kiválása a főváros kötelékéből és bevonulása az ország magángazdasági életébe,* olyan fontos szervezeti reformokat tesz szükségessé a főváros adminisztrációjában, amelyekről bizony alaposan kell tanácskozni.

Zsitvay Tibor egy-két napra megszakította szabadságát és bejött a fővárosba. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílott arra, hogy beszélgetést folytasson

dr. Zsitvay Tiborral,

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnökével,

aki az aktuális kérdésekről a következőket mondotta:

— *Lamotte* Károly karrierjének nagyon örülök és az a véleményem, hogy *kiváló képességei, vitán felül álló tehetsége és nagy szorgalma révén rászolgált a szép pozicióra.* Mi, akik nagyszerű tulajdonságait már régen ismertük, egy cseppet sem csodálkoztunk azon, hogy az ország egyik legelőkelőbb pénzintézete a mostani nehéz gazdasági viszonyok között a kormányzás nehéz feladatát az ő kezébe kívánta letenni. *Nem is fognak csalódni benne. Uj munkakörében éppen olyan sikereket fog elérni, mint amilyen értékes munkásságra tekinthet vissza a városházán.* A közel három évtizedes munkássága sokat jelentett a magyar fővárosnak. Igen gyakran éreztük, hogy képességeit mások is méltányolni tudják és *karrierje nem áll meg az alpolgármesterségnél.*

Nekem magamnak igen sokszor az volt az érzésem, hogy elviszik pénzügyminiszternek, mint ahogy erről többször komolyan szó is volt.

Az állam különben is méltányolja azoknak a képességeit, akik a főváros gazdasági és pénzügyeit intézik. Legutóbb is *Budapest városa adott pénzügyminisztert az országnak. Reményi-Schneller* Lajos ugyan az *Országos Földhitelintézet* élére került az országos pénzügyek intézéséhez, de *kiváló pénzügyminiszterünk tulajdonképen a fővárosnál bontogatta ki tehetségének szárnyait.* Mi sohasem felejtjük el, hogy tevékeny részt vett a *Községi Takarékpénztár* megalakításában és olyan remekül vezette a főváros pénzintézetének ügyeit, hogy az ma már az ország első bankjai között foglal helyet. Igaz, hogy a *siker kimunkálásában nagy segítségére volt Lamotte Károly megértő támogatása is.*

Mindazok, akik esetleg kételkednek az autonómia erejében, most láthatják, hogy az önkormányzatban megvan az a készség, hogy az igazi tehetségeket fel tudja fedezni és megadja nekik a lehetőséget a kifejlődésre.

Nem kisjelentőségе van annak sem, hogy úgy *az állam pénzügyeit, mint a gazdasági élet irányítását városházi ember vette a kezébe.* Meg vagyok arról győződve, hogy *Lamotte Károly nemcsak a közigazgatásban és a főváros organizációjában tudott nagyszerűen dolgozni, hanem új munkaterületén is olyat fog produkálni, ami nemcsak ennek a városnak, hanem az ország gazdasági életének hasznára fog válni.*

— Az utód személyére vonatkozóan voltak már tárgyalások? — kérdeztük.

— Nem szabad elfelejteni, hogy nyári *szünet van és Lamotte alpolgármester még nem távozott el a városházáról.*

A napokban alkalom nyílik majd arra, hogy Szendy Károly polgármester úrral átbeszéljük ezeket a kérdéseket.

Megvallom őszintén, *nekem meglepetés volt Lamotte gyors távozása a városházáról.* Én is hallottam, hogy megindultak a tárgyalások a *Kereskedelmi Bank* és közötte a fontos pozíció betöltéséről, de nem hittem azt, hogy ezek ilyen hamar eredményre vezetnek. Olvastam arról is, hogy *Szendy* polgármester az ősszel a város vezérkarát egészen át akarja alakítani. *Már régebben szó volt arról, hogy Schuler alpolgármester az eucharisztikus kongresszus után nyugdíjaztatja magát,* hiszen igazán hosszú idő óta hűségesen szolgálta a magyar fővárost. Meg kell mondanom, hogy

Schuler alpolgármester működésével mindenki a legteljesebben megvan elégedve, igazán nagyon jól, elismerésreméltóan intézte azokat a dolgokat, amelyeket Szendy polgármester rábízott.

Schuler alpolgármester minden tekintetben megalkotta a helyét és *munkásságát csak hálás kiserheti.* Ha elhagyja az alpolgármesteri széket, úgy valóban *átalakul a főváros vezetősége.*

Személyi kérdésekben az ősz előtt dönteni nem történhetik,

hiszen úgyszólván még minden illetékes tényező szabadságon van és így a *polgármester jelenleg nem folytathat eredményes tárgyalásokat.*

— A fővárosnak igazán nem kell félnie a jövőtől, — jelentette ki *Zsitvay* Tibor, — *Szendy Károly polgármester erősen tartja kezében a gyeplőt.* Budapest tovább fog előre haladni és imponáló fejlődése egy pillanatra sem torpan meg. A személyi kérdéseket az önkormányzat és a polgármester együttesen megfelelő módon megoldja.

Nekünk nem kell keresni, kutatni megfelelő emberek után. Abban a helyzetben vagyunk, hogy igen sok kitűnő képességű főtisztviselő közül választhatunk olyant, aki a főváros legfelsőbb vezetésében szerepet játszhat.

A tanácsnoki karral eddig is meg lehettünk elégedve és most

alkalom nyílik arra, hogy a fiatalság is jobban érvényesüljön.

Az alpolgármesteri állások betöltése után *öt tanácsnokot tudunk majd választani,* tehát megadatik az alkalom arra, hogy a főváros tisztviselői közül előléptetéssel tudjuk jutalmazni azokat, akik vezető pozícióra alkalmasak és akiknek munkássága hasznos lesz a főváros szempontjából.

Még az iránt is érdeklődtünk *Zsitvay* Tibornál, hogy a megváltozott helyzetben mi lesz a sorsa a beruházó programnak.

— Többször kifejtettem már, hogy

az állam és a főváros pénzügyeinek összhangban kell lenniök.

Most a nyár folyamán teljesen kialakul az állam nagy beruházó programjának végrehajtása és az *ősszel eldönthetjük a főváros beruházó szükségletét is.* A polgármester már elkészítette a beruházó programot, az önkormányzat azonban még nem volt abban a helyzetben, hogy a részleteket letárgyalhassa. *Ősszel mindenesetre könnyebb lesz ezekben a kérdésekben dönteni.*

A személyi kérdések elintézése mellett természetesen az lesz a legfontosabb, hogy a beruházó program kérdésében végleges állást foglaljunk.

Az 1939. évi költségvetés összeállításával kapcsolatban majd határozhatunk. Annál iskább szükség van erre, mert abban már megállapodtunk, hogy

a jövő év lesz a beruházási időszak első esztendeje,

akkor dől majd el, hogy milyen *feladatokat tudunk megoldani a költségvetés keretén belül és milyen pénzügyi szükségletek merülnek fel a beruházó program végrehajtásánál.*

Látványosan szép, újszerű, artisztikus és monumentális a Madách Imre-út betorkolása

Egész a Rombach-utcáig terjedő útszakaszra kötelezővé kell tenni az egységes homlokzatot

Erősen megoszlottak a vélemények akkor, amikor a Madách Imre-út torkolatánál elkezdték építeni azokat a hatalmas épületeket, amelyek vonalai immár egészen világosan és érthetően rajzolják ki a Madách Imre-útnak a Károly-körútra való betorkolását. Laikusok és szakemberek merőben ellentétes bírálatot mondtak még csak nemrégen is erről az elgondolásról, és hogy a vélemények ilyen szembenállóak lehettek, annak oka — sőt ma már kimondhatjuk: a mentsége — abban található meg, hogy *az úttorkolatnak kialakítása teljesen újszerű* és tagadhatatlanul merész volt és hogyha történetesen azoknak volna igazuk, akik a kiképzést elhibázottnak találták, városrendezési katasztrófával kellene számolnunk.

A komoly hozzáértés ettől azonban egy pillanatig sem tartott és ma már mindenki megállapíthatja, hogy az európai vonatkozásban is nagyvonalú elgondolást teljesen igazolta a kivitel:

a Madách Imre-út betorkolása látványosan szép, újszerűsége mellett monumentálisan komoly és artisztikus.

És ezt a hatást nemcsak az úttorkolat szerencsés megoldása, a torkolatot bevezető térség kialakítása és a hatalmas épületek arányai és kiképzése révén sikerült elérni, hanem

döntő jelentőséggel járult mindezekhez a épületek homlokzatának anyaga és színhatása,

amely nemcsak újszerű, hanem valósággal kifejezője az állékonyságnak, annak az időt álló, modern technikának, amellyel ezek a hatalmas épületek készültek. És ezek a homlokzatok nemcsak mutatják és jelképezik a szilárdságot, hanem valójában olyanok is, mint amilyeneknek mutatkoznak, mert a Klinker-tégla, amellyel ezeket a homlokzatokat burkolták, *igen hosszú időre feleslegessé tesz mindennemű renoválást.*

Szerencsés megoldás

a Közmunkatanács palotája,

amely kétemelet magas boltozatával a megnyitó kapuja a Madách Imre-útnak, a két emeleten felüli áthidalással pedig lezárja a térséget. Stílszerűen illeszkedik bele a nemes architektúrájú térbe és sikerült egyesítése a finomságnak és monumentálitásnak.

Amikor azonban eljutottunk a Közmukatanács palotájáig, amely a Madách Imre-utat bevezető térség után, a maga boltozatával a tulajdonképeni megnyitója a sugárútnak,

az eddigi elgondolásnak egy hiányára eszmélünk rá,

amely most lett nyilvánvalóvá, amikor az úttorkolat az építkezések befejeztével kialakult előttünk. A Közmunkatanács a Madách Imre-útra vonatkozó építési mód megállapítása alkalmával *csupán ennek a boltozatnak határáig írta elő az egységes homlokzatot,* ami a térnek artisztikus és monumentális hatását eredményezte. Szinte félve kell gondolnunk arra, hogy a megnyitó boltozaton túl a sugárút kezdő szakasza, amely a Rombach-utca kereszteződéséig terjed, más stílusban épülő épületsorokkal folytatódjék.

Ma még nem késő,

a Közmunkatanácsnak módjában van az egységes homlokzatot a Rombach-utcáig terjedő útszakaszra is kötelezővé tenni.

Néhány épületre vonatkoznék ez csupán és az építési költségeknek jelentéktelen emelkedéséről volna szó, amelyért bőven kárpótol a nemes burkolati anyag stabilitása. Még van rendelkezésre idő, mert a Rombach-utcáig terjedő épülettömb most kerül parcellázásra. Az épülettömböt a *Községi Takarékpénztár* szerezte meg, nyilvánvalóan azért, hogy a Madách Imre-út kezdő szakaszának beépítését minél előbb lehetővé tegye. Ezt a célt szolgálja a parcellázási terv azzal is, hogy

az útszakaszon aránylag kisebb tőkéknek is módot nyujt az építkezésre azáltal, hogy 150 négyzetöles parcellákat is bocsát eladásra.

Bizonyára nincsen semmi akadálya annak, hogy a kötelező egységes homlokzatnak a Rombach-utcáig való kterjesztésével tökéletessé tegye a Közmunkatanács a Madách Imre-út torkolatának képét és a torkolatot szervesen kiegészítő, kezdő útszakaszt is belevonja a nagyszerű harmóniába.

Megkezdik a XII. kerületi elöljáróság építését

Uj iskolát építenek az elöljáróság telkére

A *XII. kerület,* a nagyszerűen fejlődő *Hegyvidék* elöljárósági székházának építését röviddel azután határozták el, amikor végérvényes határozat lett a XIV. kerületi elöljáróság felépítésének tervéből. Azóta *Magdolnaváros* lett a XIV. kerületből, amely a keresztelővel egyidejüleg hozzá is jutott elöljárósági székházához, a XII. kerület is új nevet kapott: *Mátyásváros* lett belőle, de az elöljáróság otthonának felépítése különböző költségvetési okokból késlekedett. A terve is elkészült, de időközben emelkedtek az építési árak, úgy, hogy az eredetileg *500.000 pengős* építkezési költséget *547.000 pengőre kellett felemelni.*

Most végre a tervezésből a megvalósítás komoly stádiumába jutott a XII. kerületi elöljáróság épülete.

Kiírták az építési munkák nagyobb részére a versenytárgyalást, amelynek határidejét augusztus 9-re tűzték ki.

Egyelőre a *föld- és kőművesmunkák* vállalatba adására, valamint a *vasgerendák szállítására* szól a pályázat, míg a további munkákra megfelelő időben írják ki a versenytárgyalást.

A Böszörményi-út és Ferry Oszkár-út sarkán lévő nagy fővárosi telekre kerül az elöljáróság, amelynek tervét *Henny* Ferenc építészmérnök készítette. *Ez a terv szerepelt a XIV. kerületi elöljárósági székház tervpályázatán is.* Akkor nem Henny Ferenc kapta a megbizást, de a dicséretet nyert szép tervet most a XII. kerületi elöljáróság építésére szerezte meg a főváros.

Az új elöljáróság háromemeletes és részben négyemeletes épület lesz. A negyedik emeletet az irattár céljára építik. Miután a terület lejtős, a mélyebb részen alacsony és magasabb földszintje is lesz a székháznak. Az épület *teljesen modern megoldással,* lapos tetővel, nyerstégla homlokzatburkolattal, nagy ablakok alkalmazásával készül. Az útkereszteződésre kerül a főkapuja és külön bejárata lesz az alacsony földszintes szárnyon a szociális hivatalokat igénybevevő tömegeknek. Az egész székháznak és belső berendezésének terve a napfény, levegő, higiénia elvei alapján készült.

Az építkezéshez, a vállalatbaadás jogerőre emelkedése után nyomban hozzáfognak, úgy, hogy a szókházba

a jövő év nyarán beköltözhessen az elöljáróság,

amelynek vezetőjéül, mint megírtuk, dr. *Garáncsy* László főjegyzőt nevezte ki a polgármester.

A nagy fővárosi telken, amelyre az elöljáróság kerül, a legközelebbi időben még egy építkezés indul.

Itt építteti fel a főváros a XII. kerület új elemi iskoláját,

amelyet a Böszörményi-úton levő barakiskola helyett emelnek.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

TÖRÖK NÁNDOR
központi fűtés, víz, gáz, csatornázásberendező, épület- és díszműbádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

Schäffer Károly
okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16. Telefon: 189—785 szám.

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-780

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *298-990.*
Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcizlós csavarok.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Mozgalmas politikai nyár

Vályi Lajos a folyamatos időszerű kérdésekről

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* a mozgalmas és eredményekben gazdag munkaév után a nyári pihenőben gyűjti az erőt a szeptemberrel megkezdődő új kampányra. A pártközpont és a kerületek élete nem szünetel teljesen, mert egyes napokra korlátozva ugyan, de mindig készenlétben van az ügyeletes szolgálat. Az állandó őrködést és ügyeletet jellképezi a következő nyilatkozat is, amelyet a párttagok aktuális tennivalójáról adott

Dr. Vályi Lajos
törvényhatósági bizottsági tag, főtitkárhelyettes

a *Fővárosi Hirlapnak:*

— Az idei nyár abban különbözik az előző nyaraktól, hogy a munkairam sem a politikában, sem a magángazdaságban nem lanyhult, mindenki reggeltől késő estig hajszolva végzi sürgős feladatait, mintha a téli időszak közepén volnánk és nem mutatna 30—40 fokot a hőmérő higanyoszlopa. A statisztikák és a bevallások özönében kétségtelenül figyelmet kell fordítani *a választói névjegyzékek összeírására* is, mert az összeállítandó névjegyzék fogja minden valószínűség szerint a legközelebbi választáson az alapját képezni a polgárság legfontosabb közjogai gyakorlásának. Éppen annak a társadalmi elemnek, amely a mi Pártunk mögött áll, amely a szilárd joboldali, nemzeti és keresztény vonalon nyugodt munkára alkalmas légkört, politikai és gazdasági biztonságot és építést akar, kell a figyelmét ráterelni arra, hogy

ne bánják nemtörődömséggel, vagy könnyelműen szavazati jogával, mert döntő pillanatban minden szavazatra szükség lehet,

hogy zökkenő nélkül vihessük tovább az országot azon az úton, amely ezt a felelősséggel járó építőpolitikát reprezentálja. Pártunk a nyári szünet ellenére is felhívta tehát összes híveinek a figyelmét arra, hogy vigyázzon a választójogára és ha az ideiglenes névjegyzékből kimaradna, érvényesítse jogait. Fel fogja hívni a pártközpont a kerületeket, hogy az összes kerületi párthíveket figyelmeztesse a választói jog megszerzésének a fontosságára és a felszólamláshoz szükséges blanketták előkészítésével és kiállításával álljon rendelkezésére a párthíveknek abban a tekintetben, hogy választójogukat megvédhessék.

— A nyári szünet első hónapja letelt. Egyesek most indulnak üdülésre, mások azonban már visszajöttek a nyaralásból és hozzákezdenek a normális munkához. Ennek Pártunk bizottsági tagjai számára különösen a kerületekben van most alkalmas területe. Mert egyszeriben itt lesz az ősz és addig

összegezni kell azokat a kívánságokat, igényeket és panaszokat, amelyeknek a párt érvényt akar majd szerezni a költségvetés összeállítása alkalmával.

A sokféle, talán jelentéktelennek látszó, de a maguk összességében a kerületek boldogulását és fejlődését jelentő kerületi kívánságok — mint megállapíthattuk — a költségvetés közgyűlési vitájában nem találnak figyelemre, csupán előzetes munkával és agitációval lehet ezen a téren célt érni. Ezért sürgős, nyárvégi feladat ezeknek a megoldásra váró kerületi problémáknak megállapítása és kerületi letárgyalása, hogy azután a kiforrt kérdéseket kellő elbírálás után, még idejében tudja a párt a maga súlyával támogatva győzelemre vinni. Ha mindenben nem is, de sok jogos kerületi kívánságban sikerült ezzel a metódussal az elmult évben is jelentős eredményeket elérnünk.

Bekapcsolódik Budapest élettani problémáinak megoldásába az Egészségpolitikai Társaság

Antal Lajos főorvos a házassági kölcsönök magasztos hivatásáról

Széles körökben keltett élénk visszhangot az *Egészségpolitikai Társaság* legújabb akciója, amelynek során *Szob községben négy fiatal házasnak négyszáz-négyszáz pengős házassági kölcsönt nyujtanak.* A házassági kölcsönből minden születendő gyermek után száz pengőt elengednek, mert az EPOL-nak az a törekvése, hogy lehetőleg ne kapja vissza a kölcsönt, hanem egészséges kismagyarok szülessenek azoknál a házastársaknál, akik a Társaság révén eveztek be a házasság révébe.

Az EPOL-nak ez az akciója szoros összefüggésben van azzal a másikkal, amelyet *Szerelme* községben hajtottak végre. Ott *tizenötezer pengős pályázatot irtak ki arra az esetre, ha az egykével, egysével megtizedelt községben ismét normálisak lesznek a népszaporodási adatok,* amelyek eddig, bizony, meglehetősen szomorú képet mutattak.

Dr. *Antal* Lajos, az OTBA főorvosa, az Egészségpolitikai Társaság elnöke vezeti ezeket az akciókat, amelyek méltán érdeklik a székesfőváros közönségét is. Kérdéssel fordultunk tehát hozzá, hogy nem gondol-e az Egészségpolitikai Társaság az akciónak Budapestre való kiterjesztésére?

Dr. *Antal* Lajos főorvos,
az Egészségpolitikai Társaság elnöke

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának kérdésére a következőket válaszolta:

— A Társaság, amely fiatal, lelkes, szerény viszonyok között élő orvosok önkéntes felajánlásával, adományaival hajtotta végre ezeket az akciókat, elsősorban a magyar vidéknek, a magyar népnek problémáival, népszaporodási viszonyainak megjavításával foglalkozott eddig, mert hiszen ezen a téren volt a legtöbb tennivaló. Természetesen igen sokat foglalkoztunk az EPOL-ban *a milliós fővárosnak biológiai problémájával is,* amelyek ugyancsak nem lehetnek közömbösek a magyar társadalom és a felelős tényezők előtt.

— A közeljövőben az EPOL előterjesztéssel fordul a főváros illetékes köreihez, amelyek előtt rámutat majd azokra a járható, új utakra, amelyeken — véleményünk szerint — meg lehetne oldani Budapest élettani problémáit.

Nézetünk szerint elsősorban *biológiailag kell feldolgozni Budapestet,* ezt a milliós, lüktető életű várost. Meg kell határozni, hogy *milyen intézmények felállítására van szükség, hogy a szegénysorban lévő fiatalok házasságát megkönnyítse a főváros és ezzel előmozdítsa Budapest lakosságának népszaporodását.*

— Előterjesztésünkben rá fogunk mutatni arra, hogy a főváros hatalmas költségvetésében meg lehet és meg kell találni azokat az összegeket, amelyekkel Budapest, ez a minden jóra és szépre áldozó székesfőváros támogathatja a sokgyermekes családokat és a szegénysorban lévő házasulni akarókat hozzájuttatja ahhoz, hogy boldog, megelégedett élettársak legyenek.

— A sokgyermekes családok megsegítését olyan formában képzeljük el, hogy

a székesfőváros minden negyedik, ötödik, hatodik és további, biologiailag ép gyermek tiszteletbeli keresztapaságát vállalná

és mint ilyen, az újszülött gyermekek után *legalább tíz pengő havi segélyt folyósítana tizenhat éves korig.* Ennek a megsegítésnek, véleményem szerint, nagy morális, szociális és bológiai hatása lenne.

— Ugyancsak meg kellene honosítania a fővárosnak is

a házassági kölcsönök

rendszerét. A statisztika adatai szerint Budapesten körülbelül hétezren lépnek évente házasságra. Ezek között igen sokan vannak, akik nem szorulnak házassági kölcsönre, nem is kérik azt. Ha a főváros, úgy, mint az EPOL fiatal orvosai felajánlásukkal tették, *négyszáz pengős házassági kölcsönt* folyósítana egy-egy fiatal, érdemes, szegénysorsban lévő házastársnak, az nem róna olyan terheket Budapest költségvetésének egyensúlyára, amely megbontaná azt.

— Tervezetünk szerint ezeket a házassági kölcsönöket a házasulandók nem készpénzben, hanem úgynevezett *ipari bonokban* kapnák, hogy ezekkel a bonokkal megvásárolhassák a fészekrakáshoz szükséges holmikat. Így kettős célt szolgálna kölcsönével a főváros. *Lehetővé tenné a rosszsorsban lévő fiatalok házasságkötését,* amellett pedig *fellendítené Budapest iparos- és kereskedővilágának forgalmát,* ami ugyancsak elsőrendű kérdése a fővárosnak.

— Meggyőződésünk szerint Budapest székesfővárosnak kellene ezen az uton jó példával előljárnia az ország összes törvényhatóságai előtt. Véleményem szerint a főváros megértéssel fogadja majd ezeket az előterjesztéseket, amelyek a jövendő húszmilliós magyar nemzetének szolgálatában állanak. *A Társaság a szeremlei és a szobi példával voltaképpen csak szimbolikus jelentőségű akciókat vitt véghez,* meg akarta mutatni azt a járható utat, amelyen a kormányhatalom és a társadalom megoldhatja a magyar fajta elsőrendű élettani problémáit. A főváros vezetői, akik annyira szívükön viselik Budapest jövőjét, építését, szépítését, minden bizonnyal átveszik és tovább fejlesztik azt a gondolatot, amely a szebb, boldogabb magyar jövő kiépítését szolgálja.

*

Dr. *Antal* Lajos főorvos, amikor nyilatkozatában a főváros vezetőségének megértésére apellál, nem csalódik. A főváros vezetői és az autonómia tagjai kétségen kívül örömmel nyujtanak segítséget az olyan nemzetmentő, nagy gondolat megvalósításához, mint amelynek tervezetét Antal Lajos itt ismerteti. Az EPOL nagyvonalú terveinek részleteit különben a Társaság országgyűlési képviselőtagjai már *az őszi ülésszakban benyujtandó törvényjavaslat* kapcsán ismertetni fogják a parlament előtt. Az EPOL problémái az egész magyarság egyetemének életkérdései, amelyeket az állam, a főváros, az ország többi közületei és a társadalom megértő szeretettel fog felkarolni.

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR
AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-996
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 498-126

Zagora Zoltán
Műkönyvkötészete
Különleges naptárak, irodai ujdonságok, reklámcikkek üzeme
Budapest, VIII., Eszterházy-u. 20. ● Telefon: 136-911.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —*— TELEFON: 293-631.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autóbuszkarosszériák

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz és központi fűtés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

AGRESSZÍV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Rendezik a Teleki-teret

Közvetlen közelében építik fel a kerepesi temető díszravatalozóját

A Teleki-tér sokszor hangoztatott rendezése komoly formában került napirendre a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén, amikor dr. *Lamotte* Károly alpolgármester bejelentette, hogy *legközelebb sor kerül ennek a problémának megoldására.* A kubikosoknak a Teleki-térről a Haller-téren épült szállójukba való elhelyezése során is felmerült ez a régi kérdés, amelynek ideiglenes megoldását célozta az az elterjedt hír is, amely szerint a főváros illetékes körei állítólag azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy *a Teleki-tér zsibárus piacát kerítéssel veszik körül.* A rendezés kérdéséről megkérdeztük

Katona János

törvényhatósági bizottsági tagot,

aki evvel a problémával, úgyis mint a józsefvárosi polgárság érdekeinek szószólója, állandóan foglalkozik. Kérdésünkre a következő nyilatkozatot adta:

— Örömmel vette tudomásul a VIII. kerület polgársága, hogy a régen sürgetett *kubikos-szállót Szendy* Károly polgármester végre átadta rendeltetésének és ezzel a becsületes magyarok, akik veritékes munkájukkal az országban és a főváros területén millió köbméterekre menő földmunkát végeznek, végre emberi mivoltukhoz méltó fedelet kaptak és ugyanakkor megszűntek megtűrt, hivatlan vendégei lenni az ízléstelen telekitéri bódék ereszaljainak. Ugyanilyen örömmel fogadtuk a hírt, hogy a legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen a polgármester helyett elnöklő

Lamotte Károly alpolgármester bejelentette a Teleki-térnek a kerület kívánsága és a kor követelményei szerint való rendezését és átépítését.

— Ezt annál is inkább helyénvalónak és időszerűnek találjuk, mert a kerepesi temetőnek még ebben az évben tervpályázat útján megoldandó *díszravatalozója és kápolnája*, amely a két temetőkapu közé, a Fiumei-útra kerül, alig képzelhető el a Teleki-tér közvetlen szomszédságában. Hiszem, hogy ez a körülmény az évtizedes kívánságtól függetlenül is végleges megoldásra fogja késztetni a Teleki-tér rendezése kérdésében a főváros vezetőségét és az illetékes ügyosztályokat.

— A rendezés első fejezeteként szükségesnek véljük annak *a fásított, zöld sávnak*, amely jelenleg az OTI székháza és a városi bérházak előtt vonul el, a *Salgótarjáni-úttól az OTI most épülő balesetkórházáig való kiterjesztését.*

— A Teleki-térnek a fásításon és gyepesítésen túl megmaradó részén volna felépítendő, ha a főváros egyéb részein megfelelő hely nem kínálkoznék,

a városkép szempontjából is kifogástalan és korszerű csarnok,

amelyben a mostani rozoga vásári bódék őszeresei elhelyezhetők volnának. A Teleki-tér egy másik részén pedig

a Garay-téri piachoz hasonló megoldással fel kellene építeni az élelmiszerpiacot,

amely a mai formájában úgy közegészségügyi, mint városrendezési szempontból tovább fenn nem tartható.

— Bízzunk benne, hogy a polgármester bölcsesége és az illetékes ügyosztályok hozzáértése révén megszületik az a megoldási mód, amely a Teleki-térhez fűzött kívánalmaknak nemcsak a *városkép és közegészségügy szempontjából, hanem ez érdekelt existenciák érdekeivel is számolva,* meg fog felelni és megszűnik az a helyzet, hogy nagyjaink dísztemetője mellett rozoga diványokkal és régi matracokkal éktelenített ócskapiac álljon fenn. Az őseire mindig büszke ivadék nem nézheti tétlenül ennek a helyzetnek további megmaradását különösen akkor, ha a díszravatalozó a tér közvetlen szomszédságában felépül.

Másféléves bonyodalom után a polgármester végre eldöntötte a Temetkezési Intézet koporsószállításának pályázatát

Négy kisiparos és négy nagyvállalkozó részesül a szállításban

Másfél évig tartó, szokatlan bonyodalmak után végre megoldáshoz jutott a *Községi Temetkezési Intézet részére szükséges fakoporsók és fakeresztek vállalatba adása.* A legkülönbözőbb fórumokat megjárt ügyben, amelyben

most végre meghozhatta újabb döntését a a polgármester,

az az eredeti álláspont győzedelmeskedett, amelyet a polgármester másfél évvel ezelőtt elfoglalt és amelynek igazságos és méltányos voltát az ügy váltakozó fázisaiban a *Fővárosi Hirlap* hangoztatta. *A kisipar ütközött itt meg a nagyszállítókkal, akiknek fellebbezése indította el a lavinát,* de a polgármester mindvégig kitartott a kisiparosok érdekeinek védelme mellett és ezzel egyúttal a főváros érdekét is védte, miután a pályázatban a kisiparosok voltak az olcsóbb ajánlattevők.

A versenytárgyalást a Temetkezési Intézet fa- és érckoporsók, fakeresztek, szemfedelek és névfelirati táblák szállítására írta ki. A megfelelő előkészítés és javaslat után a polgármester odaítélte a szállítást, amelyben az árajánlatok és a megbízhatóság mérlegelése alapján nagyvállalkozók és kisiparosok részesültek. *A nagyvállalkozók az odaítélés ellen fellebbezéssel éltek, azon a címen, hogy a kisiparosok irreálisan olcsók.* Hasonló álláspontot foglalt el az *Árelemző Bizottság,* amely számításának részleteit nem közölte a fővárossal, ezért *a polgármester a XIII. ügyosztályt is felkérte árelemzésre.* Az ügyosztály azt állapította meg, hogy *az olcsóbb kisiparosok árajánlata reális.*

Ezzel a kettős árelemzéssel került a fellebbezés révén az ügy *a belügyminisztériumba,* amely az *iparügyi minisztérium* szakvéleményét is igénybevette. Hosszú időn át nem sikerült a kérdést eldönteni, úgyhogy felmerült az a terv is, hogy a szállítás egy részének eldöntését a belügyminisztérium intézi el. Ezzel a felfogással szembehelyezkedett a főváros tiszti főügyésze, a belügyminisztérium viszont gondosságból az *igazságügyminisztérium* jogi véleményét kérte ki.

Végre a belügyminiszter eldöntötte a fellebbezést és

a polgármesteri véghatározatnak azt a részét, amely a fakoporsók és fakeresztek szállításának odaítélésére vonatkozik, megsemmítette

és felszólította a polgármestert, hogy a szállításoknak erre a részére vonatkozólag hozzon *újabb határozatot.* Kikötötte a miniszteri leirat, hogy a döntésnél figyelemmel kell lenni a pályázók teljesítőképességére, megbízhatóságára, valamint *az Árelemző Bizottság megállapítására, amellyel szemben csak lényegtelen eltérésnek van helye.*

A leirat után újabb eljárások indultak meg, amelyeket a legnagyobb pontossággal intéztetett el a polgármester, nehogy a hosszan húzódó ügyben újabb fellebbezésre adjon alapot. Az *Iparfelügyelőség,* a *XIII. ügyosztály* és a *Temetkezési Intézet* képviselőiből *bizottság alakult,* mely megállapította a pályázó cégek teljesítőképességét. Arra való tekintettel pedig, hogy az *Árelemző Bizottság* irányáraitól csak lényegtelen eltérésnek van helye, a főváros a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarához* fordult arra nézve, hogy milyen eltérés minősíthető lényegtelennek. A Kamara *5 százalékot* állapított meg és hasonló véleménye volt a *XIII. ügyosztálynak* is. Mindezen felül kiterjedt a figyelem a kisipari és gyári pályázók arányos részesítésére és az ajánlattevők jelenlegi foglalkoztatottságára is.

Ilyen körültekintő munka után, a Temetkezési Intézet előterjesztésére és a közegészségügyi ügyosztály, valamint az ügyosztályközi közszállítási bizottság javaslata alapján *hozta meg most a polgármester újabb határozatát,* amely — és ez a másféléves ügynek az érdekessége, — az összes újabb óvatossági és egyéb eljárások lefolytatása után, alapelveiben igazolja a főváros eredeti elhatározását.

Az ügy elvi szempontjai révén nagyérdekességű polgármesteri döntés szerint négy kisiparos és négy gyári vállalkozó kapja meg a fakoporsók és fakeresztek szállítását.

A 345.339 pengő végösszegű szállításban részesednek:

a *kisiparosok* közül: *Fogarassi* István 40.000 pengő, *May* József 15.000 pengő, *Palágyi és Társa* 8000 pengő, *Sarcophag* faipari cég 15.000 pengő;

a *nagyvállalkozók* közül: *Benisch* József 30.000 pengő, *Czéh* Nándor 110.000 pengő, *Frisch* és dr. *Doktor* 50.000 pengő, *Marx* és *Grossmann* 45.000 pengő értékű szállítással.

Ezzel még nem záródtak le a koporsószállítás aktái, mert *ezt a határozatot is meg lehet fellebbezni.* Mint értesülünk,

nem készül fellebbezés a döntés ellen.

A kisiparosok örömmel fogadják a régen várt munkát és a nagyvállalkozók sem óhajtják ezt a munkalehetőséget eltolni. Megakadályozni úgy sem lehetne, mert a polgármesteri határozat az összes fórumok helyeslésével találkozott.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT. BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZÁM.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK Budapest, VIII., Kender-utca 32. TELEFON: 138-392

LOHÁSZ JÁNOS Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354. Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfűtő-berendezések. Lemezmunkák.

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-körút 14. Telefon: 187-726.

SCHEILING MÁTYÁS GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6. TELEFON 139-076. Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

STELCZER JÁNOS Telefon: 293—725. Vas- fém- és záripari üzeme BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

Hirmann Ferenc Fémöntöde és rézárugyár Budapest, VII., Csányi-utca 7—9. Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám. Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Aranykoszorús mester WEISZ FÜLÖP rézműves Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-086.

Barcs Kálmán arany- és ezüstkoszorús mester kötélgyártó és hálókötő ipartelepe Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

KERNER NÁNDOR épület- és műlakatos Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

Peringer Péter és Társai Vas- és fémöntöde, mótoralkatrész és gépgyár Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

FUCHS ALBERT épület-, asztalos- és keményfakereskedő Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 42. Telefon: 1-412-37

HEFFER ÁRPÁD épület- és díszműbádogos, vízvezeték- központi fűtés szerelési vállalata Budapest, V., Visegrádi-utca 8. Telefon: 111-591.

Vaska György gépész-mérnök központi fűtés, vízvezeték, csatornázás, fürdő-szivattyú berendezések vállalata Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen **BÉRKOMPRESSORT** **LISKA JENŐ** okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály EZELŐTT: SZVETICS EMIL Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratóriuma BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 290-788. SZ. M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

RÉVÉSZ JÁNOS Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14 Mozaiklapok, kátgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok Telefon: 294-198

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat. Modern fémbetűk készítése. Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

Jóváhagyta a Közmunkatanács az óbudai hegyvidék szabályozási tervét

Nagy költséggel tataroztatja a főváros az örökségbe kapott Schmidt-kastélyt

A főváros városrendezési és magasépítési ügyosztálya, mint a *Fővárosi Hírlap* részletes ismertetésében megírta, elkészítette *az óbudai hegyvidék szabályozására és új beépítési módjára vonatkozó tervét.*

A Közmunkatanács a tervet jóváhagyta és néhány lényegtelen változtatással visszaküldte a fővároshoz.

A terv mindenben számol a terület szép fekvésével, megvédi a kilátást, az egész Hegyvidéknek megóvja nyaralóhely jellegét és nemcsak a közlekedés, hanem a kirándulók számára is gondoskodik megfelelő utakról. A szabályozási terv elkészítését komplikálták *a régi téglagyárak és az azokhoz tartozó bányák,* amelyek a legkevésbbé sem illeszkednek bele a kies miliőbe, de amelyekkel gazdasági okokból mégis számolni kellett. A városrendezési ügyosztály, a jogi és méltányossági okokat is mérlegelve, *a szabályozási területből egyelőre kikapcsolta ezeket a téglagyári területeket azzal, hogy azokon az üzem még tizenöt éven át folytatható legyen.* Ezt a felfogást méltányolta a Közmunkatanács is, amely

a téglagyárakra vonatkozó kíméleti időt is helybenhagyta.

A szabályozási terv jóváhagyása mindenekelőtt azért örvendetes, mert módot ad az óbudai hegyvidéken az építkezésre azoknak a nagyobbára szerényebb tehetségű háztulajdonosoknak, akik az óbudai *Árpád-híddal* kapcsolatos szabályozási terv révén régi otthonukból kiszorultak.

A budai hegyvidéknek sok természeti szépsége mellett egyik nevezetessége a *Schmidt* Miksa hagyatékából a főváros tulajdonába átment

kiscelli kastély.

A gyönyörű parkterületen álló nagyarányú, ódon épület *falai a szó teljes értelmében lemáltak,* nincsen rajtuk tenyérnyi ép felület sem. A romantikának nem válik ez kárára, de ez a romantika árnyakkal van teli, úgyhogy alkonyatkor az ember szinte várja hozzá a bagolyhuhogást. Ez is stílus, azonban nem lehet stílusa a főváros középületének, amelyből múzeum alakul. Emellett veszedelmes is ez a rozzantság, amely különösen a korhadozó tetőzet körül fenyeget. Mindezekkel számolva, a főváros most arra törekszik, hogy

konzerválja az örökségbe kapott kastélyt.

Kijavíttatja a tetőzetet és tataroztatja a vedlett homlokzatot, amelyen csak az apró üvegtáblás, fehérkeretes ablakok és az ablaktokok épek, de annál rosszabb állapotban vannak a zsalugáter-sorok. *Közel százezer pengőt kell fordítani a részleges renoválásra.*

A misztikusan sötét *parkra,* amely az ódon kastély mögött elterül, is rá lehet mondani, hogy így szép, ahogy elhanyagolt állapotában van. De bizonyos, *hogyha a fővárosi kertészet egy kis rendet csinálna benne, a jelenlegi sötét tónus megtartásával is nagyszerű hatásokat lehetne elérni.* Előbbutóbb ehhez is hozzá kell nyúlnia a fővárosnak és akkor Budapest egy új látványossághoz jut. De kinek, amikor az óbudai szerelmespárokon kívül nem igen jár azon a környéken senki? Ma még nem. De a hegyvidék szabályozása, az ennek nyomán feltámadó fejlődés és nem kevésbbé az óbudai hegyvidéknek és csodálatos panorámákat feltáró kilátóinak csak ezután bekövetkező felfedezése majd életet visz abba a nagy csendbe, amelyet most komoran őriznek a kastély kapuja előtt az életunttá lett mitológiai kőalakok.

Nyári gond: a hatalmas őszi munkaprogram előkészítése

Ennek keretében fontos szerephez jutnak az esedékes és megoldásra váró kerületi problémák

A főváros autonómiájának nyári szünete után nyomban a legmozgalmasabb életet jelentő *költségvetés előkészítése* következik a bizottságokban és a pártokban, amihez az idén még egy nagyarányú feladat járul: *a nagy beruházó program* megállapítása. Ennek tervezete már elkészült és a költségvetés fejezetei is többé-kevésbbé közelednek a befejezéshez az ügyosztályokban. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* még a munkaév befejezése előtt, különösen a folyó évi költségvetésnek későre maradt módosítása során több olyan problémájával foglalkozott, amely részint az 1938-as költségvetés, részint a beruházó program tárgyalása során lesz majd időszerű. *A kerületekben is sok kívánság forrott ki,* hogy nyári szünet után azonnal konkrét formában öltsön testet. Ez annál is inkább kívánatos, mert a párt vezetőségének az az álláspontja, hogy a kerületi kívánságoknak minél előbb meg kell nyilvánulniok, ezzel lehetővé téve azt, hogy a párt idejekorán, még a költségvetési tárgyalás eseményekben túlzsúfolt napjai előtt érvényt tudjon szerezni a kerületi igényeknek.

Hogy milyen igényekkel és panaszokkal várják a kerületek az új költségvetés tárgyalását, arról jóelőre be akar számolni a *Fővárosi Hírlap,* amelynek munkatársa megnyitóul az *I. kerületet* képviselő

Tóth Gábor

törvényhatósági bizottsági taghoz

fordult, akitől a következő, sok új elgondolást is magában foglaló, érdekes nyilatkozatot kapta:

— A mi kerületünkben úgynevezett égetően súlyos, vigasztalan problémák nincsenek, teljesítést váró, jogos igényeink és haladást jelentő terveink azonban annál inkább vannak. Ha nem is elszomorító, de mindenesetre sürgős intézkedésre váró kérdés,

az új elöljáróság ügyének rendezése

Elöljáróságunk fenn a Várban, a Szent Háromságtéren a török időből maradt barlangok felett áll, vagyis olyan helyen, amelynek megközelítése a kerület túlnyomó részéből a legnehezebb. Ugyanez áll a szomszédos Fortuna-utcában levő *adófelügyelőségre* is. Miután most már az utolsónak maradt XI. kerület is hozzájut a maga elöljáróságához, igazán *elérkezett az ideje annak, hogy az I. kerület előljárósága az inkább hivatalokkal benépesített hegytetőről sűrűn lakott forgalmi centrumba kerüljön.* A helyre nézve több megoldás is kínálkoznék, de a legalkalmasabbnak tartom, ha

az elöljáróság és az adófelügyelőség számára megfelelően kiépítenék a krisztinavárosi vásárcsarnok épületét.

A középső bejárat a csarnokba vezetne, egyik oldalon pedig az emeletekre kerülő elöljárósághoz, a másik szárnyon az adófelügyelőséghez vezetne kapu. Ezzel új élethez jutna a haldoklás stádiumában levő vásárcsarnok is.

— Kerületünk, de az egész budai rész nagy problémája az aréna helyett

az állandó színház

felépítése. Ezt a társadalom óhajtja megoldani és a nagy cél érdekében erőteljes mozgalom indult. Az első kerület közönségének ebben a kérdésben az a legfőbb kívánsága, hogy *az új színház a tradicionális régi helyre, vagy annak közelébe, a Horváth-kertbe kerüljön,* ahonnan el kell helyezni a kilátást rontó tornacsarnokot.

— A gyógyszálló,

bár a kerületbe tervezik, az egész főváros nagy kérdése, amelyre nem óhajtok most bővebben kitérni, de nem hallgatom el a figyelmeztetést, hogy nemcsak a hely megválasztásával, hanem általában az egész tervvel szemben nagyon óvatosan kell eljárni.

— A Tabánról lévén szó, az illetékesek figyelmébe kell ajánlanom a *tabáni róm. kat. templom környékének rendezését,* mert a vedlett, régi házak, az omladozó falak ugyancsak rontják az újjáéledt Tabán panorámáját.

— Hosszú idő óta foglalkoztatja a városrendezési fórumokat

a Délivasút kérdése

Hogy elhelyezik-e vagy sem, az a fővároson kívül álló fórumoktól függ. Sokféle tekintet jön itt számításba és a nézetek megoszlanak, azonban arra nézve, hogy a *Déli Vasut teherpályaudvara, az éktelen fatelepekkel mai területéről kihelyeztessék,* egyező kívánsága a kerület minden polgárának. Tarthatatlan az a helyzet, hogy a Krisztina-térről a Balatoni-útra irányuló forgalom a fatelepek melletti keskeny úton vezessen. Nemcsak a siralmas kép, hanem *a közlekedés veszedelmes volta* is sürgeti a rendezést.

— Ezzel szemben általános örömet kelt az a terv, amelynek keresztülvitelére már a legközelebbi időben számíthatunk:

a Halászbástya meghosszabbítása a Bécsi kapu-térig.

A Várhegynek ez az építészeti ékessége, amely minden szépsége mellett is sután hat, sokat nyer a tervezett, mintegy 300 méteres kiépítéssel a Verbőczi-utca házai és történelmi emlékei vonalán.

— Nem tartozik az úgynevezett égető kérdések sorába, de szépészeti szempontból nagyon kívánatos lenne

a Vérmező szegélyének kertészeti rendezése.

— Az előkelő környezetben nagyon kedvezőtlenül hat ez a stilustalanság, amelyen a főváros maga nem tud segíteni, miután *nemcsak a Vérmező, hanem a járdaszegély is a katonai kincstár tulajdona.* Valamilyen formában meg kellene egyeznie a fővárosnak a katonai kincstárral, hogy itt változás történjen és többek között elkerüljön helyéről az a primitív bódé is, amelyben a Vérmező őre tanyázik baromfiaival együtt.

— Siettetni kell azt a tervet is, amely a *Mészáros-utcai Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumot* a szomszédos telek hozzácsatolásával a mainál *nagyobb játszótérhez* juttassa. A játszótér növelésére már csak azért is szükség van, mert a szépen megépített, modern iskolának nagyon szerencsétlen a helye a rendkívül forgalmas Mészáros-utcában. Akkora itt a szünet nélküli zaj, hogy a tantermek ablakait a meleg időben is zárva kell tartani. Éppen ezért szükséges, hogy az iskola növendékei legalább az óraközi szünetekben jussanak a játszótéren levegőhöz.

— Hasonló zaj rontja a *Bellevue-szálló* vendégeinek nyugalmát a szálló alatti *autó-garázs* miatt, amelyet idegenforgalmi érdekekből *sürgősen el kell távolítani onnan.*

— A forgalom tekintetében nem egy kívánni valója van a kerület lakosságának.

— Az *Orvos-lépcsőt,* amely a Szent János-térről a Gellérthegy-utcáig vezet, *meg kell hosszabbítani a Naphegy-térig.* Jelenleg nagy kerülővel a Krisztina-térig kell lejönni a Naphegy-tér környékéről annak, aki közlekedési eszközt keres, míg a meghosszabbítás révén rövid út vezetne a Szent János-téri megállóhoz.

— Nagy hiánya a forgalomnak, hogy *a Ferenc József-híddal, illetve a Lágymányossal nincsen meg Budának a közvetlen összeköttetése.* Semmi szükség sincsen arra, hogy a 14-es autóbusz az alagúton át haladjon; amikor abban az irányban többféle összeköttetés kínálkozik, hanem ehelyett az *Uj Szent János-kórház környékéről* az *Attila-utcára, Attila-körúton, az Erzsébet- és Ferenc József-híd* budai hídfőjének érintésével kell megteremteni *Lágymányos felé a közvetlen összeköttetést.*

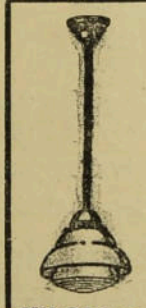
— Az I. kerületnek, de egész Budának régi követelése *az 51-es villamos vonal visszaállítása,* vagy pedig az a megoldás, hogy a *49-es villamos* járata ne végződjék a Déli Vasút indulási oldalán levő huroknál, hanem *közlekedjék egészen Kelenföldig* és ezzel megteremtődnék a pesti oldalról a Ferenc József-hídon át a kelenföldi pályaudvarig járó *49-es körforgalma.*

Fémáru és szerelvénygyár

MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37. M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—871. Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Borszivattyúk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, alumínium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

Protherítés

ÁGYBETÉT és SZITÁK legolcsóbban beszerezhetők HICKER és TÁRSA cégnél IV., Ferenc József-rakpart 23. Telefon: 18-26-83.

Nagy árammegtakarítás Nagyobb fény

A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel

Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH 200-as átmérője 32 cm 60—200 W-ig.

KH „Worklight" munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.

BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Bókay János kormányfőtanácsos

A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. Bókay János címzetes miniszteri osztálytanácsos, írónak, a magyar hírlapírás és szépirodalom terén szerzett érdemei elismeréséül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta. Így szól a hivatalos hiradás, amely a politika, a gazdasági élet, a pénzvilág előkelőségei és hatalmasságai mellett, akik rendszerint a kitüntetésekben részesülnek, a betű hatalmát és egy írói lélek előkelőségét ismeri el. Bókay Jánosnak — aránylag fiatalon — nagy és kivételesen tartalmas írói múltja van. A regényíró, műfordító és esztétikus a szép és nemes alkotások hosszú sora után, a miniszterelnökségi sajtóosztály előadója, majd a Budapesti Hirlap felelős szerkesztője, publicistája és szellemes szépírója volt és amikor sokoldalúságát ennyi téren megragyogtatta, a színpadokon és a filmen aratta a legutóbbi évek legnagyobb sikereit. Az irás minden területének meghódítása után, amellett, hogy művészetével és tudásával további alkotások útján halad felfelé, beállt a magyar irók mesterének és támogatójának, amikor elvállalta a Révay könyvkiadó vállalat igazgatói állását. Kvalitásban, a termelés bőségében és sokrétűségében egyformán imponáló értéket jutalmazott a legfelsőbb elismerés, amelyet Bókay János sok híve, barátja és olvasója vesz örömmel tudomásul.

Karafiáth Jenő főpolgármester a főváros balatoni levente-táboraiban. Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, dr. *Némethy* Károly tanácsnok és dr. *Barla-Szabó* József igazgató-főorvos társaságában meglátogatta és felülvizsgálta a székesfővárosi leventék balatonaligai, siófoki és fonyódi táborhelyeit. Megtekintette a *székesfővárosi alkalmazottak balatonvilágosi nyaralóhelyét* is, továbbá az OTI és a MABI balatonlellei *Horthy Miklós-üdülőtelepét*. Találkozott a főpolgármester a Berlinbe szakadt magyaroknak a Balaton mellett táborozó levente fiaival is. Az előzetes bejelentés nélkül megtartott szemle során a főpolgármester *mindent a legteljesebb rendben talált és elismeréssel emlékezett meg a székesfővárosi testnevelési bizottság munkásságáról*, a leventeképzés terén és az üdültetési akciókkal kapcsolatban elért kiváló eredményekről, amelyekkel a főváros áldozatkészségét honorálják.

Áldozzanak a főváros vállalkozói és szállítói a Nemzeti Repülőalapra

Boghen György okl. mérnök és építőmester a következő hazafias érzésről tanuskodó nemeshangú felhívást intézi a *Fővárosi Hirlap* útján a főváros vállalkozóihoz és szállítóihoz:

A *Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapra* az ország minden rétege adakozik. Napról-napra olvassuk, hogy alkalmazottak, kisemberek megtakarított filléreit ajánlják fel a nagyfontosságú célra. De bármilyen tiszteletreméltóak ezek az áldozatok, meg kell állapítanunk, hogy a komoly összegeket igénylő légi erőnk számára még nagyobb áldozatokra, a legszélesebb rétegek támogatására van szükség.

A főváros *vállalkozói* és *szállítói* sem vonhatják ki magukat a nemes versenyből. Meg kell érteni minden mérnöknek, építőmesternek, iparosnak, szállítónak, hogy az ország biztonsága minden termelő munka előfeltétele, és hogy addig, amíg határaink biztonsága nem nyugszik szilárdabb alapokon, minden erőfeszítés egy jobb jövő megteremtésére hiábavaló. Meg is vagyunk győződve arról, hogy a vállalkozói kar a polgármester első felszólítására lelkesedéssel segítségére siet a Nemzeti Repülőalapnak.

Talán *legcélszerűbb lenne, ha a főváros a vállalkozók és szállítók adakozó nyilatkozatát már a munkák és szállítások vállalásakor kérné* és iratná alá az érdekeltekkel. Nem kétlem, hogy minden igaz magyar beleegyezik abba, hogy *végszámlájának egy ezreléke járandóságából levonassák és a Repülőalap javára fordittassék.*

Kétségtelen, hogy *Boghen* György mérnök felhívása megértő fogadtatásra talál a főváros vállalkozói és szállítói körében. Az áldozat, amelyet a felhivás kér, esetenkint aránylag nem nagy, de összességében alkalmas arra, hogy jelentős összeggel növelje a Repülő-alapot. Maga *Boghen* György jó példával jár elől. Javaslata értelmében az első gyakorlati lépést már megtette, amennyiben *az általa épített Hős-utcai szükséglakások végszámlájának egy ezrelékét a Nemzeti Repülőalap céljára felajánlotta a polgármesternek.*

A hercegprimás köszönőlevele Felkay tanácsnokhoz. *Serédi* Jusztinián, Magyarország hercegprimása a sikerekben gazdag Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus után most a következő levelet intézte dr. *Felkay* Ferenc székesfővárosi tanácsnokhoz, a tanügyi ügyosztály vezetőjéhez: „Méltóságos Uram! A Gondviseléstől különösen megáldott kongresszus után, mely *országunk jó hírnevét a külföld felé nagyban öregbítette* és külföldiek s belföldiek előtt egyformán igazolta *az egész magyar nemzet keresztény lelkületét*, hálával gondolok mindazokra, akik a nagyszabású ünnepségek fényét és sikerét jóindulatú pártfogásukkal és buzgó közreműködésükkel elősegíteni szívesek voltak. Örömmel használom föl az alkalmat, hogy *Méltóságodnak hálámat és köszönetemet fejezzem ki azért a szíves és igen becses támogatásáért*, mellyel a kongresszus teljes sikerét előmozdítani szíveskedett. Fogadja Méltóságod tiszteletem őszinte nyilvánítását. *Serédi* Jusztinián bíbornok, érsek, Magyarország hercegprímása."

Mosch Béla igazgató kitüntetése. A kormányzó *Mosch* Bélának, a Községi Lóhusüzem igazgatójának, a Magyar Kereskedelmi Statisztikai Értékmegállapító Bizottság tagjának a *kereskedelmi* főtanácsosi címet adományozta. A bizottságban kifejtett értékes tevékenysége elismeréséül kapta a kitüntetést Mosch Béla, aki egy éve áll a Lóhusüzem élén s ebben a pozíciójában is rátermettségéről tett tanuságot.

Házasság. *Báthy* Anna, az Operaház magánénekesnője és *Szaszovszky* Ottó, Budapest Székesfőváros Elektromos Müveinek helyettes vezérigazgatója július 26-án házasságot kötöttek.

A budapesti Szent István-hét kalauza. *Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala* kiadásában megjelent az idén is a Szent István-hét tájékoztató füzete, amely ebben az esztendőben a Szent István jubileumi esztendőnek a megszokottnál gazdagabb programmját adja. *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője és *Zilahy* Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója nagy gonddal állították össze ezt a tájékoztató füzetet, amely az ünnepségeknek augusztus 14-től 25-ig terjedő hosszú sorozatát ismerteti. A programmon kívül tájékoztatást nyujt a füzet a Budapestre érkező ünneplő közönség számára a fővárosban való elhelyezkedésről, közlekedésről, a középületekről, múzeumokról, valamint a látványosságok megtekintése szempontjából szükséges tudnivalókról. A művészi címlappal ellátot, gazdagon illusztrált füzet pompás kiállításával a *Székesfőváros Házinyomdája* járult hozzá a nagy ünnepségek előkészítő munkájához.

Sztrókay István halála. Nemescsói *Sztrókay* István, a BSZKRT nyugalmazott vezérigazgatóhelyettese elhunyt. A magyar műszaki világ nagy részvéttel fogadta a gyászhírt, mert *Sztrókay* István a közlekedési kérdéseknek európai tekintélye volt. A fővárosi villamosközlekedés fejlesztésének terén annakidején igen értékes munkát végzett. Ő dolgozta ki a BSZKRT számára a földalatti villamos hálózatának tervét, amelynek megvalósítására azonban eddig még nem került sor. Sztrókay sokoldalú műszaki tehetség volt, aki a közlekedésügy számos ágában volt otthon és fejtett ki kiváló működést. Nagy részvét mellett temették el a kerepesi úti temető halottasházából. A BSZKRT, elhunyta alkalmából, igazgatósági ülést tartott, amelyen dr. *Verebély* Jenő, a BSZKRT elnöke emlékezett meg kegyeletes szavakkal Sztrókay István érdemeiről.

Mátyás király szobrát szeptember végén adja át Breslaunak a főváros. A külügyminiszter a főváros polgármesteréhez leiratot intézett, amelyben értesíti, hogy Mátyás király szobrának a főváros által Breslau városának történt felajánlásához a maga részéről hozzájárult és az ezzel kapcsolatos intézkedéseket megtette. A szobor felajánlásának gondolata akkor vetődött fel, amikor dr. *Némethy* Károly tanácsnok a főváros képviseletében Breslauban járt. Mátyás királyra, egykori védelmező patronusára ma is kegyelettel emlékezik Breslau városa, amely nagy örömmel fogadta a felajánlott szobrot. Az átadási ünnepség előreláthatólag szeptember 15 és 20-a között lesz.

Felkay Ferenc tanácsnok a berlini szakoktatási kongresszuson. *Szendy* Károly polgármester dr. *Felkay* Ferenc tanácsnokot bízta meg, hogy a kézműiparos kiállítás befejeztével július 25-én megnyiló szakoktatási kongresszuson a fővárost képviselje. A főváros tanügyi tanácsnoka a világ valamennyi állama kiküldöttei előtt *ismerteti a főváros iskoláinak fejlett szakoktatását*. A kongresszuson az iparügyi miniszter is képviseltetni magát.

Megjelent a Fővárosi Évkönyv. Most hagyta el a sajtót a *Fővárosi Évkönyv* 1938-iki évfolyama. A közhasznú és praktikus beosztásánál fogva könnyen kezelhető fővárosi kalauz bevezetőül ismerteti a főváros 1937-ik évének eseményeit, majd áttekinthető rendszerbe foglalva közli a törvényhatósági bizottsági tagok és póttagok névjegyzékét, a bizottságokat és választmányokat, a polgármesteri ügyosztályok és kerületi előljáróságok vezetőinek és helyetteseiknek jegyzékét, majd részletesen *a főváros hivatalos címtárát*. Dr. *Havlin* Károly főjegyző szerkesztette dr. *Kánya István* és dr. *Oszlay* Kálmán tanácsjegyzők közreműködésével az Évkönyvet, amelynek szép kiállítása és áttekinthető technikai kivitele a *Székesfőváros Házinyomdáját* dicsérik.

Az amerikai filmekről jól ismert és világhirű
RIMAC REVŰ
Ciro Rimac 14 tagu énekes táncos rumbazenekara és a csodálatosan szép kubai primadonna
JUANITA
teljes kubai társulatával lép fel augusztus 1-től
A Fényes Nagycirkusz
parádés műsorában, amelynek fő attrakciói még
A BENGÁLI TIGRISEK
5 amerikai táncosnő és légtornásznő, a világhirű törpe zsonglőr és a világ legjobb artistái.
Naponta 2 előadás. 4 és 8 órakor.
hétköznap délután félhelyárak.
Fényes Nagycirkusz
Jegyrendelés telefon 113-374 és 113-364.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

1937 Zöllner és Holba 1935
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

KORODI MIHÁLY
papír-, irószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

Augusztus 9, 11-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

DEHMAL ZONGORA pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrük, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

BF-gáz → Veszélytelen **féregirtó!**
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbizható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

Gazdasági Értesítő

Megoldja a főváros a ferencvárosi helyi kikötő bonyolult kérdését

Napirendre kerül a közraktárak koncessziója

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában nagyérdekű nyilatkozatot közölt *Bornemisza* Félixtől, a Budapesti Nemzeti és Szabad Kikötő igazgatójától, aki a csepeli kikötő fejlesztési tervének ismertetésével kapcsolatban rátért a főváros tulajdonában lévő ferencvárosi *Helyi Kikötőre* is, amelyet nem tud kellőképen hasznosítani a főváros, viszont a kikötő átvételére nézve az állammal folytatott tárgyalások még nem vezettek eredményre. Ezeket a tárgyalásokat a közélelmezési ügyosztály folytatta, amelynek hatáskörébe tartozott a Helyi Kikötő, míg újabban a polgármester az ipari és kereskedelmi ügyosztály ügykörébe utalta.

A régi problémát megoldáshoz szeretné juttatni az ujonnan megalakított ügyosztály vezetője,

dr. Beliczay Imre
tanácsnok,

aki a Helyi Kikötő kérdéséről a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A Helyi Kikötő ügye nagyon bonyolult. Annakidején helyes alapon indultak el Bárczyék, mert *olyan helyi kikötőt akartak építeni, ahová a hajó közvetlenül beállhat, úgyhogy az árut nem is kell vagonokba rakni, hanem kocsin be lehet szállítani a csarnokokba, sőt közvetlenül a fogyasztóhoz lehet juttatni.* Azóta megépítették a Nagyvásártelepet. A nagycsarnok előtt van az ötmillió pengő költséggel kiépített gyönyörű kikötő, nagyszerű támfalakkal, pompás utakkal, jó vasúti hálózattal, elsőrangú raktárházakkal és a legmodernebb emelődarúkkal. Vérzik az ember szíve ha arra gondol, hogy *ezt a nagy értéket nem tudjuk kellő módon kihasználni.* Ennek főoka az, hogy

a kikötőbe csupán zsilipen keresztül juthatnak be a hajók, a zsilip pedig olyan szük, hogy tizenhét méternél szélesebb hajók nem mehetnek át rajta.

A nagyhajók tehát közvetlenül nem állhatnak be a kikötőbe, csupán a sleppeket vontatják be, mégpedig úgy, hogy pilótahajókkal húzzák be azokat. A nagy hajók kénytelenek a kikötőn kívül megállni és így csak nagy kerülővel lehet az árut a rendeltetési helyére juttatni.

— Többször felmerült már az az ötlet, hogy *az állam vegye át a Helyi Kikötőt, hiszen a zsilipet már úgyis az állam kezeli.* Most tanulmányozom ezt a kérdést, mert a megfelelő megoldást meg kell találni. Meg kell vizsgálni azt is, *vajjon a mostani zsiliprendszer átépítése technikailag lehetséges-e?* Ha úgy lehet átalakítani a zsilipet, hogy a nagyobb hajók is bejuthatnak a kikötőbe, akkor a megfelelő megoldást megtalálhatjuk. *Néhány heti tanulmányozás után ezt a problémát végleg el kell dönteni.* Semmiesetre sem helyes gazdálkodás az, hogy *ötmilliós befektetés mellett a jövedelmünk mindössze évi 56.000 pengő legyen.* De nemcsak a pénz a fontos ebben az ügyben, hanem *a lakosság élelmiszerellátása érdekében kell a megfelelő döntést meghoznunk.*

— Kint jártam az elevátornál és a közraktáraknál is. Most éppen nincs szezon, tehát nagy forgalmat nem tapasztalhattam. A közraktárakat a *Leszámítolóbank* bérli, amelynek szerződése 1942-ben jár le. Addig kell eldönteni, hogy

a főváros a mostani helyén megszünteti-e a közraktárakat és az elevátort, vagy pedig a koncessziót meghosszabbítja-e.

Az állam nemrégen rendezett be közraktárt és elevátort Csepelen. Az a felfogása, hogy *nincs értelme a város és az állam versengésének.* Az érdekeket össze kell egyeztetni és *úgy a fővárosnak, mint az államnak ezekben az ügyekben egyöntetüen kell eljárni.*

Rendezik az ipari szakmák elmérgesedett vitás kérdéseit

Beliczay Imre tanácsnok ezután ügyosztályának más aktuális kérdéseiről nyilatkozott. Ezek sorában különösen sok beavatkozást igényel *az egyes ipari szakmák egészségtelen versengése.*

— Az ipar és kereskedelem, — mondotta a tanácsnok, — erős küzdelmet folytat, mint ahogy általánosságban is nehéz a megélhetés. Ilyen viszonyok között mindenki a darab kenyérért harcol és — valljuk be őszintén, — igen elkeseredett eszközökkel küzdenek az emberek egymás ellen. Ez az oka annak, hogy

egyes ipari szakmák egymás ellen vonulnak fel és háborúskodásukban a hatóságoktól kérik a döntő szó kimondását.

Egymást kölcsönösen *kontársággal* vádolják és azt kívánják, hogy az *egyes foglalkozási ágak között a határvonalat a hatóságok huzzák meg.*

— A legélesebb háboru az építőmesterek és a kőművesmesterek között dúl.

A kőművesmester a most fennálló szabályok és törvényes intézkedések értelmében *csak földszintes házat építhet, az átalakításoknál és a modernizálásoknál is csak addig mehet el, amíg szerkezeti dolgokhoz nem kell nyulni.* A határvonalat tehát elég bajos meghatározni, illetve ezekben a kérdésekben nagyon könnyen lehet vitát provokálni.

— A kőművesmesterek elvállalják a kínálkozó munkát és el is végzik, de akkor jelentkeznek az építőmesterek és azt állítják, hogy a *kőművesmesterek már a szerkezeti részhez is hozzányultak, holott ehhez nem volt joguk.* Jogtalanul vállalták tehát a munkát és így *kontárságban vétkesek.*

— A sűrűn történő feljelentések során egyes kihágási fórumok több esetben *egymástól eltérő módon döntöttek a felmerült vitákban. Ezeket a vitás problémákat végre rendezni kell és a jövőben ezeket a kérdéseket csak egyöntetűen lehet kezelni.* Máris érintkezésbe léptem az összes illetékes hatóságokkal. Most folynak a tanácskozások, amelyek végre *ezt a régen húzódó vitát eldöntik.*

— Ugyanígy küzdenek egymás ellen a kocsmárosok, vendéglősök és a kifőzések tulajdonosai.

Ebben az esetben nemcsak a szakmák érdekeiről van szó, nemcsak a foglalkozási ágak vitáját kell eldönteni, hanem *a fogyasztók érdekeit is meg kell védeniök a hatóságoknak,* annál is inkább, mert nagyon nehezek a megélhetési viszonyok. Egy szegény nyugdíjas, vagy egy kisfizetésű nőtlen tisztviselő nem mehet a vendéglőbe étkezni, mert *a magas árakat lapos pénztárcája nem igen bírja el.* Megpróbáltuk megállapítani, hogy Budapesten mennyibe kerül a menű.

A legolcsóbb vendéglői menü borravalóval együtt 142 fillér,

ami egyeseknek *megfizethetetlenül drága.* A kifőzésben jóval olcsóbban étezhetnek. Aki nem tudja a menüt megfizetni, az fogyaszthat levest és főzeléket, így *a szegény emberek 40—50—60 fillérből is megebédelhetnek.*

— A vendéglősök ezt a versenyt nem akarják türni. Először azzal állottak elő, hogy a *kifőzők túllépték a hatáskörüket,* ezért a régi keretek közé kell szorítani őket, vagyis *közvetlenül nem szolgálhathatnak ki ételt, hanem az ételeket házhoz kell szállítaniok.* Hosszas vita indult meg a vendéglősök és a kifőzők között, végül azután

kompromisszumos megállapodást kötöttek.

Abban állapodtak meg, hogy a kifőzdékben csak *háromfajta húsból válogatott menüt szolgálthathatnak ki.* Ezt a megállapodást nem tarthatták be a kifőzések tulajdonosai, mert igen *sok kisember nem tudja az egész menü árát megfizetni és csak egyes ételeket kér.* Amint a vendéglősök megtudták, hogy ezek a kifőzdék a menün kívül mást is adnak, azonnal *semmisnek jelentették ki a megállapodást és a hatóságoknál üldözik ezeket a kisegzisztenciákat.*

— A harcba beleszóltak a fogyasztók is. A kifőzdék látogatóikkal nyilatkozatokat íratnak alá, amelyben elmondják, hogy *ragaszkodnak a kifőzésekhez és kérik, hogy a kormány a mostani rendszeren ne változtasson, mert különben rengeteg ember éhezni kénytelen.* Ebben az ügyben is megkezdtük a tárgyalásokat az állammal és erősen bizom abban, hogy *hamarosan olyan megállapodást tudunk kötni, amely minden fél érdekét kielégíti.*

Örségváltás a Kereskedelmi Banknál

A nagyjelentőségű személyi változások a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* vezetésében,, amelyeket a sajtóban elsőnek a *Fővárosi Hirlap* jelentett be, megtörténtek. *Weiss* Fülöp lemondott elnöki tisztéről és nyugalomba vonult, díszes és a magyar gazdasági életre irányító súlyú pozicióját dr. *Teleszky* János nyugalmazott pénzügyminiszter foglalta el, aki helyett az *első* alelnöki székbe dr. *Chorin* Ferenc másod-alelnök került. Az így megüresedett alelnöki állásra dr. *Bíró* Pált, az igazgatóság tagját, a végrehajtóbizottság új tagjaivá pedig dr. *Fellner* Pált, *Haggenmacher* Oszkárt, dr. *Hegedüs* Lorántot és vitéz *Purgly* Emilt választotta meg az igazgatóság. A végrehajtó-bizottság elnöke az erről a tisztéről lemondott *Teleszky* János helyett az igazgatóság bizalmából *Chorin* Ferenc lett.

Ezzel még nem fejeződött be a magyar gazdasági élet és a külföldi pénzvilágot egyaránt érdeklő őrségváltás. Annak második fejezete a vezérigazgatói székben történt változás. *Weiss* Fülöppel együtt nyugalomba vonult dr. *Stein* Emil vezérigazgató is, akinek helyére az intézet elnöksége az igazgatóságtól nyert felhatalmazás alapján dr. *Lamotte* Károlyt, Budapest székesfőváros alpolgármesterét hívta meg. Dr. *Lamotte* Károly a felkérésnek eleget tett és állását a főváros törvényhatósági bizottságának a nyugdíjazást kimondó határozata után, szeptember hó folyamán foglalja el.

Új kereskedelmi főtanácsos. A kormányzó *Quittner* Lórándnak, a Magyar Pamutipar R.-T. ügyvezető igazgatójának, a Magyar Kereskedelmi Statisztikai Értékmegállapító Bizottság szakosztályelnökének, a bizottságban kifejtett értékes tevékenysége elismeréséül a *kereskedelmi főtanácsosi* címet adományozta.

A budapesti iparfelügyelői kerület új vezetője. Az iparügyi miniszter a budapesti iparfelügyelői kerület vezetésével *Fanta* Károly kir. műszaki főtanácsost bízta meg.

A Goldberger Sám. F. és Fiai Rt. a napokban tartotta rendes évi közgyülését *Buday-Goldberger* Leó dr. elnöklete mellett. A közgyülés *3 pengő osztalék* fizetését határozta el, amely a *vállalat,* vagy a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* pénztáránál kerül kifizetésre. A közgyülés dr. *Buday-Goldberger* Leónét az igazgatóság tagjává választotta.

A Ganz Közlemények júliusi füzete is a szokott magas nívójú tartalommal és előkelő kiállításban jelent meg. A hegyi vasutak motorizásáról, az újabb tipusú Diesel-motoros kocsikról közöl a szemle érdekes, gazdagon illusztrált cikkeket és megemlékezik *Horthy* Miklós kormányzónak *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter kíséretében a budapest-ercsi-i vonalon rendezett próbameneten való részvételéről is.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 111-611.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Kartelen kívüli
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása közvetlenül a gyárból
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszálításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,
JOBBÁGY- féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

VÁLLALKOZÁS

Ujabb munkák vállalatbaadása az angyalföldi szivattyútelepen

Az angyalfödi csatornaszivattyúteleppel kapcsolatban vasbeton nyomócsatorna épül, amelynek szárazföldi részét most adja vállalatba a főváros. Majd később kerül a sor a nyomócsatornának a Dunába kerülő részére, amely — miként a mult évben a soroksári-úti nyomócsőé, — nagyon érdekes vízalatti építkezés lesz.

Ennek a szárazföldi nyomócsatornának építésére meghirdetett zártkörü versenytárgyaláson 14 vállalkozó nyujtott be ajánlatot. Az út- és csatornaépítési ügyosztály *Kiss* Jenő vállalkozónak 323.032 pengő végösszegü, legolcsóbb ajánlatát hozta javaslatba.

Az angyalföldi szivattyútelep részére szükséges villamos erőátviteli berendezés vállalatbaadására megtartott versenytárgyalást a *polgármester eredménytelennek nyilvánította.* Most újabb, zártkörü versenytárgyalást tartottak, amelyre kilenc ajánlat érkezett. A II. ügyosztály elfogadásra javaslatba hozta a *Szalay István Rt.* 224.402 pengő végösszegü, legolcsóbb ajánlatot. Az ügyosztályi előirányzatnál 6.9%-kal magasabb összegü ez az ajánlat, ami a nyersanyagárak időközi emelkedésének tudható be.

Bontják a Közmunkatanács volt székházát. A Közmunkatanácsnak Döbrentei-tér 4. sz. székháza telekcsere útján a főváros tulajdonába ment át. Most, hogy a Közmunkatanács a Madách Imre-út torkolatában épült új székházába költözött, a döbrentei-téri épületet a főváros lebontatja és a felszabadított telket a Tabán parkjához csatolja. A volt közmunkatanácsi székház lebontására versenytárgyalást tartottak azzal a feltétellel, hogy a pályázók a bontási munkát díjmentesen végzik el és a kikerülő anyagot megvásárolják a fővárostól. *Tizennyolc cég tett ajánlatot,* nagyon váltakozó árak mellett. Akadt olyan ajánlattevő is, aki az épület anyagáért *mindössze 3000 pengőt kínált,* míg a legelőnyösebb ajánlattevő *40.500 pengőt* ajánlott fel. A főváros ennek a pályázónak adta át a bontási munkát és az épület anyagát azzal a feltétellel, hogy a bontást legkésőbben augusztus 10-ig tartozik megkezdeni és 120 napon belül köteles befejezni. A vállalkozó a terminust be sem várva, máris hozzákezdett az épület lebontásához. A Közmunkatanács volt házán kívül még a Hadnagy-utca 4—6. számú volt tabáni róm.-kat. plébánia épületet is ez a vállalkozó bontja le. Ez a kisebb munka és épületanyag bennfoglaltatik a 40.500 pengős megegyezésben.

Versenytárgyalási hirdetmény

1. Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet az I. ker. Attila-utca 61—63/a. szám alatti 30 kV-os transzformátorállomás és bérházépítkezés **villamosberendezési** és **felvonó** munkáira.

Az ajánlatot a rendelkezésre bocsátandó ajánlati űrlapnak és mellékleteinek felhasználásával a jelen hirdetményben, valamint az azt kiegészítő és fentebb említett többi feltételekben foglaltak értelmében olyképen kell szövegezni, hogy az ajánlat és mellékletei a szerződés minden adatát és feltételét tartalmazzák.

Az ajánlatnak a következő mellékleteket kell tartalmaznia: mindkét azonosan kitöltött költségvetési űrlapot (a villamosmunkáknál a költségvetés mellékleteivel), OTI és MABI igazolást, vagy engedményokiratot, bánatpénz letéti nyugtát, kisiparosoknál kisipari igazolványt, bejegyzett cégeknél cégkivonatot és cimpéldányt, iparigazolványt egyszerü másolatban, A8-jelü „Megrendelési feltételek"-et aláírva, referencialistát kitöltve és aláírva.

A tervek a pályázati idő alatt a tervező építész Györgyi Dénes müépitész-tanár irodájában (IX., Kinizsi-utca 31. II. em. Országos M. Kir. Iparművészeti Iskola) hétköznapokon d. e. 11—1 és d. u. 5—6 óra között tekinthetők meg, ahol a szükséges műszaki felvilágosítások is megadatnak.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva az Elektromos Művek igazgatóságánál (V., Váci-út 74. I. em. 101.) **1938 augusztus 17-én d. e. 9 és 10 óra közötti időben** személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani. **A benyujtott ajánlatok ugyanaznap d. e. 11 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-utca 3. sz.) nyilvánosan felbontatni.**

Azt az ajánlatot, amelyet ajánlattevő nem a kijelölt helyen és a kijelölt időben nyujt be, vagy pedig nem a megállapított feltételek és előirások értelmében készit el, a Közszállitási Szabályzat idevonatkozó rendelkezései szerint figyelembe venni nem lehet.

Budapest, 1938 julius 28.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei.

Uj versenytárgyalási kirások

A Darányi Ignác-utca **csatornázási munkálataira** pályázni lehet augusztus 12-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon; a Béla király-út, a Laura-út és a Mátyás király-út **csatornázási munkálataira** pályázni lehet augusztus 12-én d. e. 10 óráig ugyanott.

A XII. kerületi új elöljárósági székház épitésével kapcsolatos **föld-, kőműves-, elhelyező-, vasbeton-, vasgerenda- és tereprendezési munkálatokra** pályázni lehet augusztus 9-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon; ugyanitt a Kiscelli-kastély átalakításával kapcsolatos **föld-, kőműves- és elhelyező munkálatokra** pályázni lehet augusztus 9-én d. e. 10 óráig; ugyanitt a sertésközvágóhidon szükséges **húspárolóberendezés szállitására** pályázni lehet augusztus 12-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

Az üzemek részére szükséges **10.000 kg hutaólom szállitására** pályázni lehet augusztus 8-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon; ugyanitt **25.000 kg géptörlőrongy szállitására** pályázni lehet augusztus 10-én d. e. 10 óráig; ugyanitt **csomagoló- és nyomdapapir szállitására** pályázni lehet augusztus 18-án d. e. 10 óráig.

A sertésközvágóhidon végzendő **iparvágányszabályozási, felszedési és kövezési munkálatokra** pályázni lehet augusztus 5-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán (Városház-u. 9. II. em. 284.).

Az Ecseri-úton és a Nagykőrösi-úton vezetendő **BSZKRT-vonal épitésére és a meglevő vágányok átalakitására** pályázni lehet augusztus 29-én d. e. 10 órakor (Akácfa-u. 15. III. 311).

Beérkezett ajánlatok

1220 kg különféle minőségü és méretü szerszámacél **szállitására pályáztak:** MAVAG, Magyar Waggon- és Gépgyár, Magyar Acélárugyár, Hubert és Sigmund.

A Bürökárok és Ormódi-út kereszteződésénél létesitendő **hordalékfogó épitési munkákra** pályáztak: Klauber és Vajda 2340, Hanusz László 2970, Gravieser Albin 2996, Gavora Zsigmond 3865, Skuteczky és Boray 4074 pengővel.

Az Üllői-uti kislakások homlokzat tatarozásaival kapcsolatos **kőművesmunkára pályáztak:** Liebhardt Béla 1803, Sajgó Alfréd 2318, Hudetz Béla 2324, Cristofoli Vince 2425, Wittmann Ferenc 3165, Varjas Gyula 3790, Váczi István 3810, Hoffer Gyula 3920 pengővel.

30.000 kg **havanna csomagolopapir szállitására** pályáztak: Neményi Testvérek, Roschin Ferenc.

Versenytárgyalási megbizások

A Gázművek részére szükséges **nyersvas szállitására** a Magyar Vastermék és Vashulladék Kereskedelmi Rt. kapott megbizást 2000 pengőért; a **tüzházi kesztyük szállitására** Hauschild Albert 1860, a **gázégő szállitására** Hubert és Társa cég 1150, a **pénztárgépek javitására** a National Regisztráló Pénztárgépek kft 28.415, a **hőérzőszerv, füstgázesappantyú,** stb. szállitására Mérőszerüzem Stern Richárd cég 9870, **vasuti tartánykocsi szállitására** a Ganz és Társa 21.900, **gázcső szállitására** a Weiss Manfréd Rt. 10.733, **gázlámpa alkatrészek szállitására,** a Fémárú-, Fegyver- és Gépgyár Rt. 3368, **acélidom szállitására** a Dávid és Kertész Rt. 1660, **egyengető ajtókeret leöntésére** Petz Testvérek Vasöntöde Rt. 1060, **pénzvisszaadó automata gázmérő szállitására** a Mérő és Számlálókészülékek Gyára 48.850 pengőért.

A Müegyetem rakpart burkolásához szükséges **kőanyag szállitására** megbizást kaptak: Spáth János 3055, Rózsa Ernő 9762, Kollmann Árpád 18.680 és a Badacsonyi Bazaltbánya 78.102 pengő értékben.

A Csatárka-út **útrendezési munkálatait** a The Nauchatel Asphalt Co kapta 92.792 pengőért.

A Müegyetem rakpart **kiskocakő és partburkolási munkálatait** Csiszár Zoltán kapta 108.420 peengőért.

A Gázművek ceglédi-úti telepén szükséges **iparvágányjavitási munkálatokat** Wohl Dezső kapta 3293 pengőért; ugyanitt a tüzelőszertelepen végzendő **útburkolási munkálatokra** Obendorfer Rudolf kapott megbizást 2476 pengőért.

A Gázművek révész-utcai koksztelepén szükséges **útfenntartási munkálatokra** Magyar Árpád kapott megbizást 1690 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. Telefon: 494-368.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóversony-tér mellett

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-967.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, épitőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Cs u z d a: KELENFÖLD P.-U.

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemü munkálatokat a legszelidabb árakon.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai: Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomásu kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készit legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégitő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javitást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

LEDNICZKY VEJE HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

özv. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépitési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője Magyarország aranykoszorús mestere.

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Aszfaltkocsut és gyalogut készitést, fedéllemez, facement, préselt kavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállit: Fedéllemezt bőrlemezt, asszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyitermeket, valamint gépszirt, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot.
Dijmentes ajánlatok.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Ontött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.
TETŐFEDÉS: facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépitő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépszir.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 augusztus 17. 33—34. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111—141 - Postacsekk: 40.424

NEMZETI NAGYHETÜNK

Irta: dr. Schuler Dezső
Budapest székesfőváros alpolgármestere

A székesfőváros idegenforgalmának két legkiemelkedőbb eseménye a Nemzetközi Vásár és a Szent István-hét. Amíg a Nemzetközi Vásár belföldi és elszakított területről származó idegenforgalmunk csúcspontját jelenti, addig a Szent István-héten a távolabbi külföldről származó idegenforgalmunk éri el maximumát. A Szent István-hét idegenforgalma évek óta állandóan fokozatosan emelkedett és a legutóbbi évek tapasztalatai szerint ezeken a napokon elérjük a teljes idegenforgalmi telítettséget. Budapest vendéglátó intézményei az idei ünnepi hétre is úgy megteltek, hogy a bejelentetlenül, előzetes szobafoglalás nélkül érkező külföldi vendégeket csak üggyel-bajjal, sokszor igényeiknek és kívánságaiknak meg nem felelő módon lehet csak elhelyezni.

A székesfővárosnak a Szent István-hét propagandájára és rendezésére fordított kiadásai így az ünnepi hét idegenforgalmának a kifejlődésében hozták meg gyümölcsüket. A Szent István-heti idegenforgalom mennyiségi fejlődése terén elértük azt a határt, amelyen túl az idegenek elhelyezésére alkalmas férőhelyek szaporítása nélkül nem juthatunk.

Ezt már az utóbbi évek folyamán belátttuk, mégis nem hagytuk abba a propagandát, mint nélkülözhetetlen eszközt a Szent István-hét idegenforgalmi jelentőségének és eddigi eredményeinek további fenntartására. És ugyancsak szükségesnek tartjuk a székesfőváros Szent István-heti rendezéseinek a fejlesztését is, hogy ezáltal az ünnepi hétre Budapestre érkező külföldiek számára az eddigieknél különb, változatosabb programmal szolgáljunk és ezzel budapesti tartózkodásukat szebbé, gazdagabbá és emlékezetesebbé tegyük. Áll ez különösen az idei Szent István-hétre, amikor a jubileumi Szent István-évet ünnepeljük és az egész világ előtt a szentistváni gondolat kidomborítására törekszünk.

A székesfővárosnak már a multban jól bevált rendezései közül változatlanul színre kerül a jubiláris Szent István-héten is a magyar népviseletek, táncok és népszokások bemutatója, a Gyöngyös Bokréta, amely, mint az elmult évek tanulságaként megállapítható, a külföldiek számára páratlan értékű vonzóerőnek mutatkozott. Augusztus 14-től 25-ig naponta egy, összesen tehát tizenkét előadás lesz. Minthogy azonban az előadásokon egymást váltogatva öt csoport vesz részt, tulajdonképpen öt, egymástól teljesen különböző összeállítású Gyöngyös Bokréta előadás játszódik le a tizenkét nap alatt. Az idén a népcsoportok mintegy hatvan helységből érkeztek, a játékokban körülbelül 1400 személy vesz részt. Bizvást remélhetjük, hogy az a siker, amely a Gyöngyös Bokréta előadásait már néhány esztendeje kíséri, az idén sem marad el.

A tűzijáték már hagyományos tartozéka lett a Szent István-ünnepnek. Nem maradt ki az idei programból sem. Ugyancsak közlekedni fognak a Dunán a kivilágított sétahajók és az ünnepi esték fényét csodálatos pompájával teszi felejthetetlenné vendégeink előtt a díszkivilágítás.

Azt a nagy szerepet, amelyhez a mult évben juttattuk először a Szent István-ünnepségek sorában, a magyar zene az idén is megtartja. A komoly zenei produkciók mellett a Szent István-hét tartama alatt a város különböző helyein mindennap lesznek könnyebb stílusú szórakoztató hangversenyek és térzenék, Szent István-napján pedig nem kevesebb, mint tizenöt hangverseny hirdeti a magyar muzsika varázsos nyelvén kultúránkat.

Az ünnepi hét minden napjára kijutó események számát szaporítják a különböző sportegyesületek is, ameyek a versenyek egész sorával, köztük nemzetközi mérkőzésekkel, lépnek sorompóba. A Duna virágoskertje, a Margitsziget pedig, ezúttal először, szabadtéri színpadával nyujt nagyszerű miliőben művészi élvezetet vendégeinknek.

A Szent István-hét legfontosabb idegenforgalmi eseménye természetesen továbbra is a hagyományos Szent Jobb-körmenet marad. A magyar katolicizmusnak első szent királyunk emlékére rendezett hódító díszfelvonulása jelentőségében idegenforgalmi szempontból is középpontja, a gerince maradt az ünnepi hétnek. A székesfőváros rendezései az ünnepi körmenetnek csak keretéül szolgálnak, a katolikus magyarságnak a szentistváni gondolat és a királyság ősi intézménye mellett évről-évre ismétlődő páratlan megnyilatkozását, mint a maga nemében egyedülálló idegenforgalmi eseményt, a magyarság értékeinek a bemutatásával és Budapest vendégeinek a szórakoztatásával ünnepi hétté tudtuk szélesíteni. Ez önmagában is nagyon jelentős esemény idegenforgalmi mérlegünkben.

Azonban a székesfővárosnak az a célkitűzése, hogy a Szent István-hétre hozzánk érkező külföldiek minél többet és minél szebbet lássanak, minél kellemesebb emlékekkel, maradandó benyomásokkal távozzanak Budapestről, nemcsak az ünnepi hét fokozott idegenforgalmának a fenntartására irányul. El akarjuk érni ezzel azt is, hogy a Szent István-heti vendégeink a külföldön önkéntes munkatársai legyenek propagandánknak akkor, amikor emlékeiket, útibenyomásaikat ismerőseik, barátaik körében felelevenítik. A Szent István-hét propagandája és rendezése így illeszkedik bele a székesfőváros általános idegenforgalmi propagandájába.

A jubileumi évben fokozott jelentőségű Szent István-ünnepségekbe kapcsolódik az idén a Magyarok Második Világkongresszusa, amely a világ minden részébe szakadt véreinket hozza el az óhaza szívébe, Budapestre, hogy megalakítsák a Magyarok Világszövetségét. A Vármegyei Tisztviselők Irodalmi és Művészeti Gyöngyösi István Társaságának Országos Kölcsey Ferenc Himnusz-ünnepsége, amelynek keretében a kormányzó úr őfőméltósága leleplezi a Himnusz dicsőségére állított emléktáblát, az Ereklyés Országzászlónál az első Országzászló felavatásának tizedik évfordulója alkalmából rendezendő hazai föld-ünnep, a Szent István-hét keretéből ezúttal sem hiányzó Magyar Anyák ünnepe és a Bokréta Szövetségnek a Nemzeti Szalonban rendezett nagysikerű kiállítása járulnak még hozzá a reánk következő napok fényének emeléséhez. A főváros határain túl Székesfehérvárott, az ősi koronázóvárosban és Esztergomban, Szent István születése helyén ülik még meg a jubileumi esztendő nagy ünnepségeit, amelyekben a régi magyar dicsőség emlékei elevenednek meg és olvadnak harmónikus egységbe a mai magyar élet lüktető szívének, Budapestnek ünnepnapjaival.

Budapest képét teljesen átalakítja az új építési szabályrendelet

Csak a körutakon épülnek magas házak, a város belső területén három emeletig engedélyeznek épületeket — Felhőkarcolók építéséhez külön engedély szükséges — Számítani lehet a telekárak csökkenésére

Harrer Ferenc nyilatkozata az új építési szabályrendelet előadói tervezetéről

Néhány nappal ezelőtt megjelent a hivatalos lapban a Fővárosi Közmunkák Tanácsának hirdetménye, amely a Budapest székesfőváros területére érvényes építésügyi szabályzat 528. és 529. §-ait hatályon kívül helyezte és ezek helyett 528. §-ként új rendelkezést vett fel a szabályzatba. Ezzel, természetesen, a nagyszabású probléma csak átmenetileg oldódott meg, mert a jelenlegi építési szabályzat már elavult és azt folytonos toldozás-foltozásokkal modernizálni nem lehet. De nem is szükséges, mert *az új építési szabályzat előadói tervezete elkészült és azt a Közmunkatanács egyik legközelebbi ülésén már tárgyalni is fogják.* Nagyjelentőségű probléma oldódik meg ezzel; hogy pedig olvasóinkat kellően tájékoztassuk, felkerestük

dr. Harrer Ferenc
felsőházi tagot, volt alpolgármestert,

a kiváló városépítészeti szakértőt, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának az új építési szabályzat előadói tervezetéről a következő értékes nyilatkozatot adta:

— Előttem fekszik az előadói tervezet, amely valóban *imponáló, hatalmas munka.* Vaskos kötet,

félezernél több paragrafust tartalmaz és megoldja mindazokat a városrendészeti és építési problémákat, amelyek az utóbbi időben felmerültek és a magyar építészetet modern alapokra fekteti.

Az óriási anyag áttanulmányozása komoly feladat. Futólag már elolvastam és mondhatom, hogy *az illetékes tényezők valóban nagyon érdemleges és minden dicséretet megérdemlő munkát végeztek.* A Közmunkatanács feldolgozta az egész rendelkezésre álló anyagot. Most már kész a javaslat, csak *el kell azt fogadtatni és szerintem ez nem lesz nehéz.* Igéretet kaptunk arra, hogy *a Közmunkatanács első őszi ülésén hozzáláthatunk a tárgyaláshoz* és véleményem szerint

a tervezetet simán elfogadja a plenáris ülés.

A törvény értelmében ebben a kérdésben a fővárost is meg kell hallgatni, *a polgármester hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy a szabályzat törvényerőre emelkedhessen.* Mindez azonban most már csak formalitás lesz, mert a Közmunkatanács azt a helyes rendszert valósította meg, hogy *az illetékes tényezőket az előkészítés munkálataiba bevonta és már a részletek megbeszélésénél megtörténtek a döntések.* A mű elkészítésénél úgy a polgármester.

mint az illetékes ügyosztályok állandó kapcsolatban voltak a Közmunkatanáccsal és ugyanezt mondhatjuk el a felettes hatóságokról is.

— Még egy szempontból remélhetjük a síma elintézést.

Minden határozatot egyhangúlag hoztunk meg a Közmunkák Tanácsa albizottságában. Különvélemény egyetlen egy kérdésben sincs.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy egyes szakkérdésekben mindenki azonnal egy véleményen volt, sőt ellenkezőleg, *igen heves viták zajlottak le, de végül az egymás meggyőzése diadalmaskodott és minden illetékes tényező hozzájárult a megfelelő megoldáshoz.*

Az év végéig minden fórumon keresztülmehet a tervezet és január elsején pedig, — ha előre nem látott akadályok fel nem merülnek, — a rendelet életbe is léphet.

— A városfejlesztési különbizottság annakidején kidolgozta a városfejlesztési programot. Ennek már érvényt szereztek az új építési szabályrendeletben? — kérdeztük.

— Az volt a sorrend, hogy *először a városfejlesztési különbizottság tárgyalt és különösen két kérdésnek a megoldására fektetett súlyt.* Az egyik a *városlelepítési* probléma. A multban egészen rendszertelenül építettek, a főváros eljutott a fejlődésnek arra a fokára, amely *megkívánja nemcsak a város belső területén, hanem a kültelkeken is a rendszerességet.* A telepítési programot alaposan kidolgoztuk és átküldtük a Közmunkák Tanácsához.

— A második fontos kérdés

a lakóház jövő építkezési rendszerének kialakítása volt.

Ezek a javaslatok ugyancsak átkerültek a Közmunkák Tanácsához. A mi felfogásunkat magáévá tette a Közmunkák Tanácsa is, vagyis *a legmesszebbmenő módon érvényesültek azok az elgondolások, amelyeket az autonómia helyesnek talált a városrendezés szempontjából.* A Közmunkák Tanácsa figyelembe vette a modern városrendezési kívánalmakat és ennek köszönhető, hogy mintaszerű előterjesztéssel állott elő.

— Mi a mai helyzettel szemben a *változás* az új építési szabályrendeletben?

— Erre a kérdésre egyetlen mondattal felelhetek:

a racionális telepítés és a gazdaságos építkezés bevezetése.

Megállapítottuk az építési övezetet és azt, hogy ezeken belül hogyan lehet, illetve hogyan kell építeni. Döntöttünk a házak magasságáról és a telkek beépítési módját is szabályoztuk. Irányelvül annyit mondhatok, hogy

úgy az alapterületen, mint a levegőben a jövőben nem lehet annyit beépíteni, mint eddig.

A telkek tehát nem lesznek olyan zsúfoltan beépítve, mint a mostani rendszer mellett és a házak magassága korlátozott lesz. Ennek a rendszernek az a következménye, hogy

a város belső területei sokkal gyorsabb tempóban fognak átépülni, mint ahogy a mostani rendszer mellett ez lehetséges volt.

A város nem fog külterjesen tovább fejlődni és sokkal egészségesebbek lesznek az építési viszonyok, mint eddig voltak.

— Nem lesznek tehát felhőkarcolók Budapesten?

— Ezt ilyen határozott formában nem mondhatom.

A felhőkarcoló kifejezést ugyan nem ismeri az új szabályzat, hanem a „magasház" elnevezést használja az előadói tervezet.

A javaslat azt mondja, hogy *lehetséges magasházakat is emelni, de csak ott, ahol az a város fejlődésének megfelel.* Nem jelölünk meg tehát bizonyos övezetet, ahol felhőkarcolók keletkezhetnek, de ha a városkép kialakulásánál ennek szükségessége felmerül, a *Közmunkatanács saját hatáskörében a felhőkarcolók építéséről is dönthet.* Elvi lehetőség tehát megvan a felhőkarcolók létesítésére is, de ha *nem indokolt a különlegesen magas házak építése, úgy a Közmunkatanács az ilyen terveket támogatni nem fogja.*

— Nem fogja az új építési rendelet nagyon megdrágítani a házak építését?

— Ezzel a megoldással, — amely elismerem, eléggé radikális, — *meg kell barátkozni.* Annyi bizonyos, hogy

az új rendszer a telekárakat le fogja szállítani.

Sem a lakóknak, sem az építeni szándékozóknak, sőt az építészeknek sem érdeke a magas telekár. A telekspekulánsok bizonyosan *fel fogják emelni szavukat,* de a lényeg az, hogy

az új rendelet nem az egyesek magánérdekeit támogatja, hanem a közérdeket mozdítja elő.

— Mégis milyenek lesznek az új építési szabályzat szerint épített házak?

— Erre igen könnyen válaszolhatok, illetve: *tessék kiszállni a Vízivárosba, ahol az új rendszer szerint épített házakat már készen lehet látni.* A Görgey Arthur-, a Jurányi-utcában, a Horváth-utcában és annak környékén már ilyen rendszer szerint épültek a házak, de hasonló házak vannak a Batthyány-utcában is.

A körutakon és a nagy átvonuló utakon megmaradnak a magasházak, a belső területeken azonban legfeljebb csak háromemeletes házak épülhetnek.

— A városkép kialakítását ez nagyon előnyösen fogja befolyásolni. Megkönnyítette a mi munkánkat a pénzügyminisztérium is, amely *az utóbbi időben már csak úgy adott adómentességi kedvezményt, ha az építkezéseknél a mi elgondolásaink érvényesültek.* Ez az átmenet kitűnő volt, mert az emberek hozzászoktak az új építési rendszerhez, kaptak bizonyos pénzbeli előnyöket és így nem szóltak ellene, ha az új építési elveket érvényesíteni kellett.

Ha most már bárki felhozza azt az érvet, hogy ilyen rendszer mellett nem fizetődik ki az építkezés, hivatkozhatunk az új házakra, amelyek már a mai rendszer mellett épültek és a gazdasági viszonyoknak mindenféleképpen megfelelnek.

— Az építtetők a jövőben mindenesetre *több telket fognak igénybevenni,* mint eddig és így a város átépítése majd könnyebben megy. Ha egy tömbön, mondjuk, nyolc telek van és oda hatemeletes házakat kellett építeni, úgy nehezebb volt vállalkozót találni. Most azonban pénzügyileg könnyebben megoldható, ha ott háromemeletes házakat építenek. *A telektulajdonosok nem kérhetnek majd annyit a telekért, mint eddig,* mert az alacsonyabbra épített házak telkei, természetesen, nem egyezhetnek a magas házak telekáraival.

Harrer Ferenc még elmondotta, hogy *az előadói tervezet 560 paragrafusa minden részletre kiterjed és az alapos munka a szakértők legnagyobb elismerését vívta ki.* A változások a különböző fórumokon legfeljebb *stilárisak lesznek* és magát az előadói javaslatot előreláthatóan valamennyi illetékes fórum magáévá teszi.

Nem lesznek tömeges nyugdíjazások a városházán

Túlzottak azok a hírek, amely szerint sok városi főtisztviselő a magángazdaságban helyezkedik el

Lamotte Károly alpolgármester távozása a főváros közigazgatásából és elhelyezkedése a magángazdaságban, sok találgatásra nyujt tápot. A városházán arról suttogtak, hogy *a kitünő alpolgármester példáját többen követni fogják,* sőt *Lázár* Ferenc a közigazgatási bizottságban szóvá is tette ezt a kérdést. Arról beszélt, hogy az elterjedt hírek szerint az alpolgármestert új működésének területén *egy tanácsnok és több főtisztviselő is követni fogja.* A bizottsági tag erélyes intézkedést kért a kiválások megelőzésére, mert hiszen a *magángazdaság csak a legkitűnőbb munkaerőket akarja igénybevenni és a főváros eddig nagy anyagi áldozatokkal nevelte fel azt a nagyszerű tisztviselői gárdát, amelynek munkaerejét most már a magángazdaság is elsőrangúnak ismeri el.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa *illetékes helyen* érdeklődött ezekről a hiresztelésekről és azt a felvilágosítást kapta, hogy

az aggodalmak túlzottak.

Lamotte alpolgármester mindössze az *egyik gépírónőjét viszi át a Kereskedelmi Bankba* és maga az a tanácsnok, akit Lázár Ferenc felszólamlásában aposztrofált, kijelentette, hogy *nincsen szándékában elhagyni a fővárost.* Hivatkozott arra, hogy *Szendy* Károly polgármester olyan kitüntető módon mutatta ki elismerését és bizalmát vele szemben, hogy ezek után *nem volna lojális, ha most távozna a főváros kötelékéből.*

De mindettől függetlenül

a város különben is ellenintézkedésekre gondol.

Lamotte Károly alpolgármester kijelentette egyik nyilatkozatában, hogy nyugdíjaztatja magát és *nyugdíjának összegét jótékonycélra adományozza.* Lamotte nobilis elhatározását mindenütt elismeréssel fogadták, de illetékes helyen hivatkoznak arra, hogy

a tisztviselők rendszeres eltávozása már csak azért sem lehetséges, mert nyugdíjszabályok vannak és ezek nem teszik lehetővé minden komoly ok nélkül a város kötelékéből való kilépést.

Senki sem állhat útjába annak, hogy a tisztviselők saját képességeik értékesítését ne próbálják más utakon elérni, de ebben az esetben a *nyugdíj nem illetheti meg őket.*

Érdekes példákra hivatkoznak ezzel kapcsolatban.

A multban egyszer már előfordult az, hogy egyik tanácsnok a magángazdaságban próbált érvényesülni.

Nem olyan nagy bank élére került, mint *Lamotte* Károly, hanem *egy magánintézet kívánta szaktudását érvényesíteni.* A tanácsnok leköszönt állásáról, de *nyugdíjat a közgyülés nem szavazott meg neki.* A békebeli közgyűlésnek olyan volt az összeállítottsága, hogy az *illető tanácsnok különböző összeköttetései révén eléggé tudta befolyását érvényesíteni, de ennek ellenére nem lehetett szó arról, hogy a várostól nyugdíjat kapjon és emellett mint magánember, az üzleti életben érvényesülhessen.* Később megfordult a kocka és a volt tanácsnok üzleti számításaiban csalatkozott. Arról már nem lehetett szó, hogy a főváros visszavegye és újra a közigazgatás szervezetébe beállítsa, ellenben az *egyik üzemnél alkalmazták és azóta is mint annak egyik vezetője, nagyszerűen működik és a főváros érdekeit legalábbis úgy szolgálja, mint bármelyik közigazgatási tisztviselő.*

Ha tehát nem lehetett a békében ilyen kérdéseket megoldani, úgy az lehetetlenség most is.

Lázár Ferenc felszólalásában határozottan kijelentette, hogy nem kér felvilágosítást és magyarázatot ezekről a kényes kérdésekről, ellenben hozzátette, hogy a *polgármester, véleménye szerint, majd megtalálja ennek az ügynek tapintatos és helyes elintézési formáját.* Szendy Károly polgármester hazaérkezése után fog foglalkozni ezekkel a kérdésekkel, de annyi máris eldöntöttnek látszik, hogy

tömeges nyugdíjaztatások nem lesznek.

Az a vezető tisztviselő, aki a magángazdaságban vállal szerepet, eltávozhatik ugyan a fővárostól, de *nyugdíjigényéről le kell mondania.* Ezt többen meg fogják gondolni és így *azok a hiresztelések, amelyek az utóbbi időben a hivatali szobákat betöltötték, elmaradnak és nem fog naponta újabb és újabb kiválásról szóló pletyka keletkezni.*

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője Magyarország aranykosszorús mestere.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

Kartelen kívüli
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása közvetlenül a gyárból
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37.
M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—371.
Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátorszelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Borszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, aluminium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

BF-gáz → Veszélytelen féregirtó!
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbízható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

Küzdelem és önfeláldozás

A magyar sajtónak gyászos hete volt az elmult hét, amelynek közepén megdöbbentő katasztrófa érte a magyar ujságíró társadalmat és a végén viraggal elhalmozva hat koporsót kisértek a Kerepesi-uti temető díszsírjába. A katasztrófára örökké fogunk emlékezni, amíg csak élni fog magyar sajtó és a magyar sajtó történetének gyászos lapján fénylő betükkel fog ragyogni a polgári kötelességteljesítés hat halottjának: Benke Tibornak, Molnár Bélának,, Peller Györgynek, Ruszanyák Ivánnak, Simor Miklósnak és Szilvássy Józsefnek neve. Ezek a magyar ujságírók utolsó lehelletükig önfeláldozóan végezték munkájukat, — mint az ujságíró testületek gyászjelentése mondja, — pusztulásuk igazi ujságíróhalál volt: harc közben, munka közben, forró szívvel, lüktető halántékkal, a végső percig nyitott szemmel hullottak alá az élet napfényes szabadságából az enyészet mélységébe.

Az egész magyar társadalom mély részvéttel kisérte utolsó útjára a hat magyar ujságírót, a kötelességteljesítés mártírjait, akik más és más szempontból nézték a magyar életet, talán csatáztak egymással a toll és a nyomtatott betű örök harcában, de most megbékélve, az ujságíró testvériség örök mintájaképpen, együtt tértek meg Teremtőjükhöz. Vagy, ahogy Antal István államtitkár megrázó búcsúzó beszédében mondta: megbékültek a halál legigazibb egyenlőségében és kiegyeztek az örök némaság legteljesebb békességében. Mélységes fájdalom marcangolta ezekben a szörnyű és emlékezetes napokban minden magyar ujságíró szivét és jóleső érzés volt, hogy az ujságírók nagy barátja, Antal István vigasztaló szóval lépett a hat koporsó lábához. Ezek a vigasztaló szavak örök parancsai a magyar ujságírásnak, meg kellett értenünk, hogy küzdelem az életünk és önfeláldozás a halálunk. És meg kellett értenünk, hogy érdemes eszmékért, elvekért és a közért harcolni.

A harcot a magyar ujságíró sohasem magáért a harcért szerette, hanem azért, mert tudta, érezte, hogy csak a küzdelmek tüzéből, az acéltoll szikrázásából származhatik jó a közre, a magyar nemzet nagy érdekeire. A hat ujságíró koporsója előtt éreznünk kellett valamennyiünknek, hogy a magunk egyéni élete és sorsa nemcsak a magunké, hanem a nemzeté, vagy tágabb értelemben az egész emberiségé. Azért esküdtünk a toll katonáivá, hogyha kell, életünket is veszitsük. És meg kellett tanulnunk a búcsúztató beszédből, hogy ezekért a nagy és szent célokért érdemes küzdeni, érdemes áldozatokat hozni, sőt több, mindez kötelességünk. Kötelességünk, mert a köz java csak küzdelemmel és önfeláldozással vihető előre: küzdelemmel az életben és önfeláldozással a halálban.

Igenis, — ahogy Antal István mondta, — a magyar sors tele van tragikus zuhanásokkal, amelyek mögött azonban mindig ott van a remény csillaga, a fölemelkedés, a talpraállás reménysége. A magyar ujságíró vigasztalása, miközben a föld méhében eltünt a hat koporsó, csak az lehet, hogy ennek a mi hat drága, fiatal életű, kedves kollegánknak tragikus zuhanása is csak előre való fizetés volt a sorsnak egy reményteljes szép, magyar fellendülésért.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 238-197.
Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépítési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Elkészült a főváros jövő évi költségvetésének nyers tervezete

Ujjáalakítják a 12-es bizottságot, amely tanulmányozza és megállapítja a nagy beruházó programot — Bódy László tanácsnok az új költségvetés összeállításáról

Bódy László dr. pénzügyi tanácsnok, aki már visszatért nyári szabadságáról, most *Szendy* Károly polgármester intézkedésének megfelelően legnagyobbrészt a jövőévi költségvetés összeállításával foglalkozik. Az egész pénzügyi ügyosztály megfeszített erővel dolgozik, hogy az idén is idejében elkészüljön az új költségvetés, amely az egész városházi gazdálkodás gerince. A *Fővárosi Hirlap* felkereste

Bódy László dr.
pénzügyi tanácsnokot,

aki az 1939. évi költségvetés munkálatairól a következőket mondotta:

— A főváros jövőévi költségvetésének **nyers tervezete már készen van.**

A részletekről természetesen még nem lehet beszélni, hiszen *Szendy* Károly polgármester a nyári szabadságát tölti és így döntés még semmi irányban sem történt.

A tervezetben deficit, mint mindig, ezúttal is jelentkezik, de ezt komolyan még számításba sem szabad venni.

Az egyes ügyosztályok ugyanis előterjesztették költségvetésüket, feltárták a szükségleteket és a jövő fejlődése érdekében javaslatokkal állottak elő. Ebben *a tervezetben nem kis mértékben „vágyálmok" is szerepelnek, de végeredményben majd*

a polgármester fogja elbírálni, hogy milyen feladatok megoldását tartja szükségesnek és a mai gazdasági helyzetben milyen alkotások megvalósítására vállalkozik.

Amint a polgármester újra átveszi hivatalának vezetését, átnézi a nyers tervezetet és *a reális költségvetés összeállítása tulajdonképpen csak akkor kezdődhetik meg.*

Megemlítettük a pénzügyi tanácsnoknak, hogy az utóbbi időben több alkalommal adóemelésről is beszéltek.

— Mielőtt a polgármester úr nyilatkozna a jövőévi költségvetésről, részleteket én nem mondhatok. De azt kijelenthetem, hogy

a közigazgatási bizottságban felhozott lakásadó tervével senki sem foglalkozott és ilyen ötlet egyáltalában nem merült fel.

A polgármester eddig nem adott ki semmiféle olyan utasítást, hogy akár adóemelés, akár új adó behozatala révén a főváros jövedelmeit emelni próbáljuk.

Az 1939. évi költségvetés a maihoz viszonyítva tágulni fog, vagy pedig megszorításokra van szükség? — kérdeztük.

— Ez már részletkérdés, — hangzott a válasz, — annyit azonban mondhatok, hogy *a gazdasági helyzet nagyjából nem változott, a bevételek tekintetében ugyanolyan reményeink vannak, mint amilyenek a legutóbbi költségvetés összeállításakor elénk tárultak.* Ez a körülmény bizonyos mértékig meghatározza a költségvetés kereteit, hiszen

a bevételekhez kell irányítani a kiadásokat és azok szerint bírálhatja el a polgármester a felmerülő problémák megoldását.

Mivel a bevételek nagyjából nem változnak, ebből önként következik, hogy *az új költségvetés összeállításánál csak bizonyos határig mehetünk el.*

— Sok szó esett róla, hogy az 1939-es esztendő lesz a főváros új beruházó programjának első esztendeje. Történt ebben az irányban valami intézkedés?

— Úgy a polgármester, mint az adminisztráció minden tagja a legnagyobb tiszteletben tartja az önkormányzat kívánságait. Az önkormányzat kívánsága volt a beruházó program összeállítása. Ez megtörtént. *Egy hónappal előbb kézbesítettük ki, mint ahogy a határidő lejárt.* A programot a 12-es bizottság tárgyalni fogja és meghatározza azokat a feladatokat, amelyeknek megvalósítását most szükségesnek találja.

A 12-es bizottság mandátuma azonban lejárt, tehát újat kell választani. Az első őszi közgyülésen megtesszük errevonatkozó javaslatainkat.

A bizottság azonnal összeülhet és döntése alapján

az új költségvetést már úgy állíthatjuk össze, hogy az szervesen belekapcsolódjék a beruházó program végrehajtásába.

Az 1939. évi költségvetés az önkormányzat irányítása alapján készül el és *mindazok a kívánságok teljesítése benne lesz, amelyeket az autonómia felállít.*

Megemlítettük még azt is, hogy a tanácsnok a *Városi Szemlében* tanulmányt írt a székesfőváros háztartásáról és ez kiegészíti *Szendy* Károly tanulmányát, amely „A Székesfőváros közigazgatási praktikuma" címmel jelent meg.

— Azt hiszem, világosan feltártam tanulmányomban a főváros helyzetét, — magyarázta Bódy tanácsnok. — *Szendy* polgármester mindig hangsúlyozta, hogy a fővárosnak nincs titka. A tanulmányom kiterjed a székesfőváros háztartásának minden egyes vonatkozására, a költségvetés összeállításának minden apró részletét előadtam benne és *külön foglalkoztam a főváros pénzügyi önkormányzatának nagy fontosságával.* Itt jegyeztem meg:

„vitathatatlan, hogy a főváros egyik leglényegesebb önkormányzati joga az évi költségvetés megállapítása, mert amikor az évi költségvetésben az önkormányzati és közigazgatási költségekről gondoskodik, közöttük olyan szükségletekről is, amelyek törvényes feladatkörét meghaladják, ugyanakkor kiadásainak fedezése végett a lakosság pénzügyi szolgáltatásait is igénybe veszi. Amikor pedig a költségvetés megállapításával kapcsolatban az üzemek tarifáit is megállapítja, akkor pénzügyi politikáját is kifejezésre juttatja, mert *az üzemi tarifák alakulására nem közömbös, hogy a főváros az egyes üzemektől milyen hozzájárulást kíván a községi háztartás javára.* A költségvetés-jog minden korlátozás ellenére igen *lényeges önkormányzati joga a főváros törvényhatóságának.* Az a törvényes lehetőség tehát, hogy a székesfőváros maga állapítja meg szükségleteit és a szükségletek fedezéséhez a bevételeit, sőt e célból önálló adókat is rendszeresíthet, azt jelenti, hogy *a székesfővárosnak pénzügyi önkormányzata van.*"

— Ezek az érvelések is bizonyítják, hogy **az önkormányzat erejét mindenkinek el kell ismerni.**

Mindenesetre örülök annak is, hogy tanulmányom végén

néhány adattal sikerült megvilágítanom a főváros háztartásának jelentőségét az ország gazdasági életében és rámutathattam Budapest imponáló fejlődésére.

Pest, Buda és Óbuda egyesítésének idején a lakosság száma 296.867 volt, ma pedig meghaladja az egymilliót. Az egyesített főváros első költségvetése 24,771.164 pengőt tüntet fel, az 1938. évi költségvetés pedig 372,420.429 pengőt, amiből a községi háztartás szükségleteire 166,239.605 pengő esik.

Amíg tehát a lakosság lélekszáma három és félszeresére emelkedett, a költségvetés 15-szörösére ugrott fel,

ebben megnyilvánul a főváros lakosságának az az áldozatkészsége, amely *Budapestet hat és fél évtized alatt világvárossá tette.* Az is érdekes, hogy az állam költségvetése 1267 millió pengő, *amíg tehát a főváros lakossága az ország lakosságának körülbelül egytizede, addig költségvetése az állami költségvetésnek majdnem egyharmada.* Ez az egy adat *nagyon sokat árul el a főváros gazdasági erejéről.*

Kiss Jenő okl. mérnök, építési vállalkozó
Budapest, V., Zoltán-u. 10
Telefon: 114-835

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—605.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

ALBANIT MŰKŐIPAR
PAULUS PÁL EDE és Tsa
Budapest, V., Nádor-u. 19. Tel.: 112-007
Gyár: Gömb-utca 20. szám
«Albanit» padló- és falburkoló lapok a legjobb és legizlésesebb kivitelben.
Márványmozaik lapok a legkülönbözőbb mintákban és színváltozatokban.
Kérjen mintát és árajánlatot.

FRICKER A. KÁROLY
Jelvény és díszműárú üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám és idegenforgalmi cikkek, láncskardbojtok.

Nagy kérdések várnak megoldásra az ország legnépesebb választókerületében: az Erzsébetvárosban

Már integet az ősz. Két hét mulva, szeptemberrel véget ér az autonómia nyári szünete és sürgős tempóban napirendre kerülnek a problémák, melyeket a költségvetés tárgyalására elő kell készíteni. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja*, mint legutóbb is leszögeztük, mindenekelőtt a kerületektől várja a megoldandó kérdéseket, amelyek minden kerületben bőséggel akadnak. Ezeket a közérdekű, hosszabb-rövidebb idő óta napirenden lévő problémákat készítik most elő a *VII. kerületben* is, amelyet meglátogattunk. A főváros legnépesebb kerületének, az Erzsébetvárosnak pártcentrumában figyelmünket mindenekelőtt az az élénk munkatempó keltette fel, amely a legkevésbbé sem vall az úgynevezett nyári álomra.

Erről a zakatoló munkáról és az itt előkészítés alatt álló ügyekről kérdést intéztünk

De Sgardelli Caesar

kerületi elnökhöz, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő, nagyértékű felvilágosításokat adta:

— Nem csoda, hogy a kánikulában is ilyen élénk itt az élet, mert az a felfogásom, hogy a pártszervezet nem korcsolyapálya, amely télen zenekar hangjai mellett látja vendégeit, nyáron pedig bezárja kapuit. Ez a felfogása pártunk központjának is, amikor a nyári hónapokban sem szünetelnek hivatalos órái. A párttagoknak nyáron is éppen úgy megvannak ügyes-bajos dolgaik és a pártszervezetnek az a kötelessége, hogy tagjainak nyáron át is rendelkezésükre álljon. Én ugyan már három év óta, amióta a kerület élén állok, nem voltam szabadságon, ez azonban nem jelenti azt, hogy munkatársaim felváltva ne élvezzék a szabadságot. Erre most már annál is inkább mód van, mert szervezetünket teljesen kiépítettük.

— Éppen így változatlanul működnek és élénk pártéletet élnek az egyes érdekképviseleti osztályaink és csoportjaink, amelyekben felkérésemre *most írják össze azokat a komoly, általános és közérdekű kívánságokat, amelyekkel a pártközpont plénuma elé óhajtunk lépni.* Természetesen itt nem személyi kérdésekre gondolok, hanem kimondottan a kerület közérdekű ügyeiről van szó, mert az az elvünk, hogy első a közérdek és a párt életében minden személyi kérdést csak tizedrangúnak tekintünk.

— A csoportelnökökkel folytatott megbeszélések folyamán máris értesültem nagy vonásokban azokról a kérdésekről, amelyeket a pártközpont elé kívánunk terjeszteni, hogy azután a pártnak módjában legyen a költségvetés őszi tárgyalása folyamán közérdekű kívánságainknak érvényt szerezni.

— Így meg akarjuk sürgetni

a Sportcsarnok felépítését.

A Sportcsarnok ugyan nem a VII. kerületben épül, de közvetlenül a határán és kisugárzó hatását elsősorban a VII. kerület kereskedőtársadalma fogja megérezni. Talán felesleges is rámutatnom arra, hogy a *Thököly-út és Rákóczi-út kereskedői számára mit jelent az az egy éven át milliós emberáradat*, amely ezeken a főútvonalakon majd a sportcentrumba hömpölyög és onnan visszatér a város különböző részeibe.

— Nagy örömére szolgálna kerületünknek, ha

a Madách Imre sugárút torkolatában megkezdődött építkezések folytatódnának,

mert a legfőbb ideje, hogy az elavult épülettömbök patkányfészkei mielőbb eltünjenek a kerületből. Az eddigi nagyszabású és építőművészeti szempontból is remekül sikerült építkezések biztosítékot nyujtanak arra, hogy ilyen stílusban fognak tovább folytatódni a következő építkezések is és akkor ez a régidőtől fogva elhanyagolt városrész *a fővárosnak egyik legszebb része és legvirágzóbb kereskedelmi gócpontja lesz.*

— Még mindig sajnálatosan látjuk, hogy

a VII. kerületi elöljáróságnak nincs önálló székháza,

A jelenlegi épület se berendezésénél, se terjedelménél fogva nem méltó a főváros legnagyobb kerületéhez. Az elöljáróság épületében napról-napra kétségbeejtő jelenetek játszódnak le, amikor a szűk, avult helyiségekben a polgárok százai szoronganak és rendőri fedezet mellett intézik el jogos kívánságaikat. Ugyanez a helyzet a *VII. kerületi kapitányságon is*, amely elavult, piszkos épületben szorong. Az elöljárósággal szemben vigasztaló jelenségként épül a *m. kir. posta Erzsébet-telefonközpontja.* A pompás új palota majd még jobban érzékelteti az elavult elöljáróság kietlenségét. Reméljük, hogy a posta építkezése a fővárost és a belügyminisztériumot arra fogja ösztönözni, hogy az elöljáróság, illetve rendőrkapitányság méltó és korszerű elhelyezéséről gondoskodjék.

— A VII. kerületi polgárság régi óhaja, hogy a *Garay-téri piacnál,*

a Thököly-út és Murányi-utca sarkán autóbuszmegálló létesüljön.

A piac, a Murányi-utcai elemi iskola, a közelben lévő nagy áruházak és általában az itt erősen lüktető forgalom parancsolólag követeli, hogy a *7-es számú autóbusz, amely a Bethlen-utcától a Lóverseny-térig nem áll meg, ezen a ponton megállóhelyhez jusson.* A párhuzamos autóbuszvonal, amely az István-úton halad végig, a megfelelő ponton megáll, holott ennek a vonalnak korántsincs akkora forgalma, mint a Thököly-útnak.

— A kerület legnagyobb és 32 éve fennálló sportegyesülete, a *Nemzeti Sport Club* mostoha sorsa felé igyekezzük terelni a figyelmet.

Az ország legnagyobb kerületének sportklubja ma is otthon nélkül áll.

Ha a Ferencváros kedvencét, a *Fradit* dédelgetik, azt nem irígyeljük, de nem indokolt, hogy az Erzsébetváros sportklubja, az *NSC.* mostohagyermek maradjon. *Az egész kerületben egyébként nincsen egyetlen sportpálya sem.* Azok a polgárok, akik hívei a sportnak, messzi kültelki pályákra kénytelenek vándorolni, ha sportolni óhajtanak.

— A tanüggyel kapcsolatban is van megjegyezni valónk. Pedagógiai csoportunk a nemsokára kezdődő iskolai oktatással kapcsolatban memorandumot készít elő, amelyben *az elemi iskolák túlzsúfoltságára* és egészségtelen berendezkedésére mutat rá.

— Örömmel kell konstatálnom azokat a *nagyszerű eredményeket, amelyeket a légoltalom terén értünk el.* Ezért pártunk egyik lelkes tagját, nemes *Roósz* Péter ny. százados, a katonai Mária Terézia Rend lovagját illeti dícséret, aki önzetlen, fáradságot nem ismerő munkásságával tökéletesen kiépítette a légoltalmi szervezetet.

— Egyelőre csak ezekre a főmomentumokra akartam rámutatni. Az egyes szakbizottságok és csoportok jelentései után majd alkalom lesz a részletkérdéseket illetően is megnyilatkozni. Ezek a problémák nem mind újak, vannak köztük olyanok, amelyek évtizedek óta sajgó sebeket tárnak fel, de annál inkább rászorulnak a segítésre. Gyakran hallom azt a panaszt, hogy az *Erzsébetváros mostohagyermeke a fővárosnak.* Ezt a panaszt magam részéről egészében nem tartom indokoltnak és megállapíthatom, hogy főképpen azok hangoztatják, akik nem vesznek intenzívebben részt a polgárság életében és nem látják közvetlenül azt, hogy

mennyi jó is sugárzik ki a városház tornya alól a VII. kerületi polgárság felé.

Magam részéről csak azt mondhatom, hogy soha *seholsem találtam zárt ajtókra, amikor jogos közérdekű kérelmekkel kopogtattam be.*

Szent István hetében Bécsből–Budapestre jönnek a köztisztasági kongresszus angol és amerikai tagjai

Bécsben lesz az idén a köztisztasági kongresszus, mely minden évben ülésezik és szép, közhasznú témákkal foglalkozik: tisztára akarja seperni az egész kerek világot. Tavaly *Düsseldorfban* volt a kongresszus színhelye, ahol az egyik főprobléma a szemét eltüntetése volt. A szemét lerakása, elégetése és trágyának való felhasználása mellett, mint új lehetőség merült fel a *szemétolvasztás.* Acheni kísérletek alapján foglalkoztak ezzel a gondolattal és ezidén már újabb eredményekről számolnak be. A szemétolvasztás nagyon érdekes vívmánya a technikának, mert nemcsak megszabadít a szeméttől, hanem építőanyaggá változtatja. *A szemétből olvasztás útján a bazaltkővel egyenértékű anyag lesz.* Amint a föld gyomrának tűze végtelen idők alatt kiolvasztotta a bazaltkövet, úgy csinálja meg az acheni eljárás a szemétből a mesterséges bazaltot napok alatt. És ez a kővévált szemét mindjárt kockára formázva kerül ki az olvasztóból és *a legkitűnőbb útburkoló anyag* ott, ahol a legkeményebb burkolatra van szükség.

A fővárost *Baló* Alfréd, a *Köztisztasági Hivatal* igazgatója képviseli az augusztus 22-én kezdődő bécsi kongresszuson, amelynek a mi számunkra külön érdekessége, hogy nem csupán Bécsben fog „lezajlani", hanem *részben Budapesten is.* Sőt az igazi „zajlás" tulajdonképen itt lesz. Már a mult évi düsseldorfi kongresszuson rendkívüli érdeklődést mutattak az angol és amerikai résztvevők Budapest iránt, az idén pedig felhasználják fővárosunk közelségét arra, hogy idelátogassanak.

A londoni közegészségügyi és köztisztasági hivataltól most a fővároshoz levél érkezett, amelyben bejelentik, hogy *a kongresszus mintegy 40—50 angol és 10—15 amerikai résztvevője, megszakítva a bécsi tartózkodást, augusztus 27-én, szombaton Budapestre érkezik és itt marad hétfő reggelig,* azután *visszamegy Bécsbe a kongresszusra.* A látogatás célja Budapest nevezetességeinek megtekintése.

Vagyis, — amint a barátságos levél sorai közül kiolvasható — a köztisztaság szakemberei és tudósai Bécsben tanácskoznak, de amikor szünetel a tárgyalás, Bécsből átrándulnak hozzánk, mert szabad napjukat Budapesten akarják eltölteni. Megérdemlik, hogy kitűnő fogadtatásban legyen részük.

TÖRÖK NÁNDOR
központi fűtés, víz, gáz, csatornázásberendező, épület- és díszműbádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

Schäffer Károly
okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16.
Telefon: 189—785 szám.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 18. Tel.: 146-086.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz és központi fűtés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ósz-u. 14
Mozaiklapok, kátgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: 298-990.
Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntöde, motoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

HEFFER ÁRPÁD
épület- és díszműbádogos, vízvezeték-központi fűtés szerelési vállalata
Budapest, V., Visegrádi-utca 8. • Telefon: 111-591.

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

Budapest élelmiszerellátásának zavartalanságát biztosítani fogja a Nagyvásártelepre tervezett hűtőház

A ferencvárosi kikötőben kirakodóhelyet kapnak az élelmiszerszállító hajók

Budapestnek a közélelmezést szolgáló mintaszerű intézményei, amelyek már mai állapotukban is állják a külföldi világvárosok berendezkedésével a versenyt, új fejlődési folyamat előtt állanak. A *Fővárosi Hirlap* már hónapokkal ezelőtt, elsőnek emlékezett meg a vágóhidak modernizálási tervéről, a Nagyvásártelepen létesítendő hűtőház gondolatáról, valamint több piac átépítéséről. Ezek a tervek most, részint a költségvetés terhére, részint a nagy beruházó program keretében konkrét formát öltöttek és legújabban a ferencvárosi kikötő hasznosításának egészen új elgondolása járul hozzájuk.

Mindezekről a nagyszabású tervekről a *Fővárosi Hirlap* munkatársa *beavatott helyen* a következő értesüléseket szerezte.

— A vágóhidak egyesítéséről a hatalmas költség miatt le kellett tenni, de meg fog felelni az igényeknek *a két vágóhíd korszerű átépítése* is. Egyéb tekintetek mellett erre főképen *az export-szempontok* miatt van szükség, már csak azért is, mert Budapestnek ezen a téren erős versenytársai támadtak a vidéki városokban egymásután felépült modern vágóhidakban.

— A kiviteli követelményeket szolgálja *a Nagyvásártelepen tervezett hűtőház* is, amelyet a közvetlen szükséglet mellett elengedhetetlenné tesznek a vidéki kiviteli centrumokban újabban létesített hűtőházak.

A nagyvásártelepi hűtőház felépítése immár elhatározott dolog és elkészült az előzetes terve is,

amely szerint a *350 vagon befogadóképességű* hűtőház *négy és félmillió pengőbe* kerül és a Nagyvásártelep gyümölcs, főzelék, baromfi, tejtermék és tojás áruinak hűtőraktározására szolgál.

— *A hűtőház helyét* illetőleg a Nagyvásártelep két területe jöhet számításba. Az egyik *a telep déli oldalán a fedett rakodó közelében* kínálkozik, a másik pedig — és ez talán még célszerűbb — a *Nagyvásártelep mellett elhúzódó ferencvárosi Helyi Kikötő területén*. Közismert az a terv, hogy az államkincstár át akarja venni a fővárostól a jelenleg kellőképen ki nem használt Helyi Kikötőt a csepeli kikötő belföldi forgalmának tehermentesítésére. Ha ilyen megállapodás jönne létre, *a főváros a kikötő területének egy részét megtartaná* és így a hűtőház elhelyezése ezen a területen lehetséges volna.

— Az állammal folytatott, hosszan elnyúlt tárgyalások azonban, a legújabb tervek szerint, aligha vezetnek a régebben óhajtott eredményre. Az idők folyamán a főváros vezetőségében az a meggyőződés alakult ki, hogy

a Helyi Kikötőről nem szabad lemondani, mert a Nagyvásártelep terjeszkedésének egyedül a Helyi Kikötő területe felé nyílik lehetősége.

Mutatja ezt az a terv is, amely szerint a hűtőház számára a kikötő területét kell igénybevenni.

— Az új elgondolás az, hogy a Helyi Kikötőt Budapest élelmiszerellátásának szolgálatába kell beállítani. Így

a ferencvárosi kikötőt többek között az élelmiszerszállító hajók számára akarják felhasználni.

Ezek a hajók jelenleg az összekötő vasúti híd déli oldalán kötnek ki. Mintegy *másfél kilométernyire van a Nagyvásártelepről* ez a hely és így az érkező árutömegeket ezen az aránylag hosszú úton kell a Nagyvásártelepre szállítani. Ha ezt a kikötőt áttelepítik a ferencvárosi kikötőbe, akkor a rakodás a Nagyvásártelep közvetlen közelében történik.

— Amennyiben a Helyi Kikötő hasznosítása egyelőre nem is volna rentábilis, a Nagyvásártelep terjeszkedési lehetőségének megóvása és az élelmiszerszállító hajók közvetlen kirakodása amellett szólnak, hogy a ferencvárosi kikötőre Budapest élelmiszerellátásának fejlődése érdekében szükség van.

A közélelmezést szolgáló nagy tervek mellett a közelebbi időben esedékes néhány piacnak a modernizálása. A *Martinovich-tér, a Hungária-körút és Lehel-utca sarkán* levő piacok átépítése, a *Ferdinánd-téren* átépített piac teljes modernizálása mellett a *Teleki-tér* zsibárus piacának rendezéséről és az élelmiszerpiacnak a Garay-téri piachoz hasonló modernizálásáról van szó, abban az értelemben, ahogyan azt a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag kifejtette.

Nagy mértékben kiterjesztik az élelmiszerek márkázását

Legközelebb megjelenik a tejkódex

Több alkalommal megemlékeztünk arról a nagy haladásról, amelyet a főváros közélelmezési intézményei mutatnak és különösen utaltunk a közélelmezés higiéniájának fejlődésére. A legnagyobb változás a tej- és tejtermékek forgalma körül történt. Ehez a lehetőséget a tejrendelet adta meg, a nagy eredmények pedig a főváros szigorú ellenőrzésének köszönhetők. Új irányban még tökéletesebbé fogja tenni az ellenőrzést a tejrendeletet kiegészítő

minőségi tejrendelet, amely, mint értesülünk, a földmüvelésügyi és belügyminisztérium együttes munkájaként közel áll a befejezéshez.

A készülő tejrendeletet *tejkodexnek* keresztelték el, amely a közelebbi időben meg fog jelenni.

Az élelmiszerek jó minőségének biztosítására fokozatosan terjesztik ki

az élelmiszerek márkázását.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a márkázott élelmiszerek szinte abszolut biztonságot nyujtanak a hamisítások ellen, de kizárják a silányabb minőségű élelmiszerek forgalombahozatalát is. A márkázásra túlnyomó részben nem a belföldi forgalom, hanem *a kivitel miatt, a kiváló magyar élelmicikkek védelme céljából* van szükség.

A legelső márkázott élelmicikk a *paprika* volt. A paprikával a multban sokféle hamisítás és keveréssel előálló manipuláció történt. Ezekkel a világszerte híres magyar paprika nevének a külföldön sokat ártottak. Amióta a paprikát — nemcsak az export-, hanem a belföldi forgalomban is — márkázni kell, ezek a visszaélések sorra megszüntek.

Nem esik ugyan márkázási kötelezettség alá, de azért szigorúbb ellenőrzés alatt áll minden *őrölt fűszer*, amelynek bizonyos mennyiséget tartalmazó csomagjain fel kell tüntetni a minőséget és a forgalomba hozó nevét.

Márkázott cikk a *pótkávé* is, amelynek az új, életbelépő rendelkezés értelmében *fel kell tüntetni az összetételét is.*

A külföldre szállított *zsírt* és *vajat* is márkázni kell. Most van kialakulóban a *sajtok* márkázása is. Kiterjed a márkázás kötelezettsége az exportra kerülő *borokra* és más szeszes italokra is. Legrégibb idők óta márkázott élelmiszer a *liszt*.

Vannak egyes élelmicikkek, amelyek készítői bevezették az *önkéntes márkázást*. Ilyenek: a *szalámi*, több *kolbászféle* és más hentesáru, továbbá egyes *tarhonya-* és más *tésztakészítmények*.

Most ennek a kitűnően bevált

márkázásnak a lehetőségig való kiterjesztésén és rendszerezésén

dolgoznak a földmívelésügyi minisztériumban, nemkülönben a *Székesfőváros Vegyészeti Intézeténél*, amelyre ezen a téren is az ország legnagyobb élelmiszerpiacának, Budapestnek ellenőrzése háramlik.

Nagy sikere van a Gyöngyösbokréta-kiállításnak

A Szent István-hétnek egyik legérdekesebb és legvonzóbb látványossága a *Magyar Bokréta Szövetség* kiállítása, amelyet a *Nemzeti Szalon* helyiségeiben rendeztek be a magyar falu remekeiből: háziipari és népművészeti tárgyakból. *Paulini* Béla, a Bokréta Szövetség elnöke szervezte meg a kiállítást, amelyet pénteken nyitottak meg ünnepélyes külsőségek között.

A megnyitón megjelentek: a kultuszminisztérium részéről *Zsindely* Ferenc államtitkár, vitéz *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök, *Tihamér* Lajos miniszteri tanácsos, a polgármester képviseletében *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, a székesfőváros idegenforgalmi hivatala megbízásából *Zilahy* Dezső és *Markos* Béla igazgatók, az országos magyar idegenforgalmi hivatal képviseletében *Komárnoky Koller* Ferenc főtanácsos, a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület részéről *Farkas* Zoltán és még sokan mások. A vendégeket a Bokréta Szövetség megbízásából a kiállítás rendezője, *Paulini* Béla elnök fogadta.

A polgármester megbízásából *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok üdvözölte az előkelőségeket. A kiállítást *Zsindely* Ferenc kultuszállamtitkár nyitotta meg, méltatva a főváros áldozatkészségét, amely lehetővé tette a Gyöngyösbokréta-mozgalom kifejlődését és a most megnyíló népművészeti kiállítást. Az államtitkár kiemelte *Kovácsházy* Vilmos tanácsnoknak és *Paulini* Bélának érdemeit a világhírű Gyöngyösbokréta-előadások megszervezése körül. A megnyitóbeszéd elhangzása után a megjelentek *Paulini* Béla vezetésével megtekintették az értékes kiállított anyagot.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-288-29, 1-282-85.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések állandó raktára.

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR
AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-996
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 498-126

Zagora Zoltán
Műkönyvkötészete
Különleges naptárak, irodai ujdonságok, reklámcikkek üzeme
Budapest, VIII., Eszterházy-u. 20. ● Telefon: 136-911.

MELCZER KÁROLY
építőmester és vállalkozó,
Budapest, IX., Ferenc-kőút 14.
Telefon: 187-726.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 290-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

Vaska György
gépész-mérnök
központi fütés, vízvezeték, csatornázás, fürdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-780

SCHEILING MÁTYÁS
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
TELEFON 139-076.
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

STELCZER JÁNOS
Telefon: 298—725.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

Események

Fővárosi Hírlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Hlatky Endre kormányfőtanácsos. A kormányzó dr. *Hlatky* Endrének, a Telefonhirmondó és a Rádió igazgatójának a magyar rádióközvetítés fejlesztése által szerzett érdemei elismeréséül a kormányfőtanácsosi címet adományozta. Hlatky Endre, aki a miniszterelnöki sajtóosztály éléről került a rádió igazgatói állásába, előkelő képzettségével, ízlésével és lelkes ügyszeretetével magas színvonalra emelte a rádió teljesítményét. A prózai és zenei műsor gazdagítása mellett a helyszíni közvetítések, rádióriportok és külföldi csereközvetítések az ő vezetése alatt honosodtak meg és külön érdeme, hogy a műsor nivója mellett mindig figyelemmel volt a tehetségek és ezek sorában az új tehetségek érvényesülésére.

Vitéz Szakmáry Emil kitüntetése. A kormányzó vitéz *Szakmáry* Emil iparügyi minisztériumi miniszteri tanácsost kiváló érdemei elismeréséül a *Signum Laudis*-szal tüntette ki. Vitéz *Szakmáry* Emil az iparügyi minisztériumban végzett munkájával nemcsak az illetékes hivatalos tényezők elismerését érdemelte ki, hanem a gazdasági körökben is már régóta elismeréssel tekintenek érdemes tevékenysége felé.

Felkay Ferenc tanácsnok a Nemzeti Liga elnöke. A magyar sportélet előkelő fóruma, a *Nemzeti Liga* életében változás állott be. *Aschner* Lipót lemondott a Liga elnökségéről és utódja dr. *Felkay* Ferenc tanácsnok lesz, akit általános bizalom és népszerűség ültet az elnöki székbe.

Király Kálmán kormányfőtanácsos

A kormányzó *Király* Kálmán tanácsnoknak, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjének sok éven át kifejtett eredményes közhivatali működése elismeréséül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Ez a sok év, amelyre a legfelsőbb kitüntetés hivatkozik, a földmívelésügyi minisztériumban eltöltött rövid mérnöki működés után a székesfőváros szolgálatában telt el. A kormányzó most ezt a harmincharom évi munkát jutalmazta, amelynek látható eredménye Budapest úthálózatának világvárosi nívóra való emelése és az a „nem látható" kultúrmunka, amely szerényen a föld alatt meghuzódva, a városfejlődés legelső kelléke: a csatornahálózat kifejlesztése. Különös érdemeket szerzett Király Kálmán azzal, hogy a kivezető főútvonalak végleges útburkolathoz jutottak, amivel az idegenforgalom emeléséhez nagy mértékben járult hozzá.

Most van készülőben ügyosztályának legújabb alkotása, az angyalföldi csatornaszivattyútelep. Úgy ezzel, valamint a balatoni és óbudai kivezető főutakkal és a Tabán kertészeti rendezésével záródik le működésének első periódusa, amelyet a hatéves út- és csatornaépítési program végrehajtása, mint új, nevezetes fejezet követ. Ezért a nagyszabású, kettős programért egyhangú elismerésben részesítette az autonómia Király Kálmánt, akinek szakértelmét egymásután igénybevették az utak rendezése terén a vidéki városok és Belgrád is, amely az ő útmutatása alapján építette új úthálózatát. Gazdag szakirodalmi munkásság, a különböző mérnöki testületekben, az útügyi és közlekedési bizottságokban biztosított vezető tisztségek beszélnek arról, hogy Király Kálmán tehetségét az egész mérnöktársadalom és a külföldi műszaki világ is elismeri.

Hogy kitüntetése milyen általános örömet keltett, annak jele az a sok-sok üdvözlő távirat, levél és személyes tisztelgés, amellyel most tisztelői és barátai elhalmozzák.

Frontharcos hitvallás. Az Országos Frontharcos Szövetség kiadásában ezzel a címmel jelent meg vitéz *Martsekényi* Imre szózata, amelyet a magyar frontharcosokhoz intéz. Azért szól frontharcos bajtársaihoz, — mondja füzetének bevezető soraiban, — mert úgy gondolja, hogy *„a világháború tűz- és véresójében megedződött és megkomolyodott tűzharcos tábor a magyar nemzet legértékesebb rétege,* amelynek leginkább fekszik szívén, hogy *ez az ország a béke munkáját is becsülettel végezze,* mint ahogy azzal végezte a háborúét is... A tűzharcos tábort tartom annak a széles és mély nemzeti rétegnek, amelynek talajában a legbiztosabban kicsiráznak és nagyra nevelődnek azok az örökkön élő magyar eszmék, böles gondolatok és igazságos, új törekvések, amelyek a meggondolatlanság és egyéni érvényesülés szalmalángjának pernyéje és hamuja sokszor egészen bekormoz és eltemet." Ezekre a nagy gondolatokra, a békés építőmunkára nevel vitéz *Martsekényi* Imre füzete, amely megmagyarázza a magyar életcélt, a frontharcos felfogást a jobboldali frontban és keresztény irányzatban, majd az állampítő programot ismerteti. A lelkes hangú füzethez vitéz gróf *Takách-Tolvay* József ny. altábornagy, az Országos Frontharcos Szövetség elnöke írt előszót, nemeshangú méltató cikket pedig *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag, a Szövetség ügyvezető alelnöke, dr. *Hajnóczy* Béla törvényhatósági bizottsági tag és dr. vitéz *Tóth* András országgyűlési képviselő.

Száz angol diák Budapesten. A Londoni Nyári Egyetem száz hallgatója két csoportban Budapestre érkezett egy-egy heti tartózkodásra. *Furmston, Lockie* és *Mathews* tanárok és Hans *Häisler*, a bécsi külföldi diákok elnökének vezetésével érkeztek Budapestre az angol diákok, akiket a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről dr. *Paikert* Géza miniszteri titkár és dr. *Budai* Dezső miniszteri segédtitkár, egyetemi magántanár üdvözöltek. A főváros polgármestere nevében dr. *Schuler* Dezső alpolgármester fogadta és angol nyelven üdvözölte a vendégeket. Bemutatták a diákoknak a *Hungária* filmet, amelynek előadása előtt báró *Diószeghy* Erzsébet tanárnő tartott előadást a magyar történetről és kultúráról. Budapest nevezetességeinek megtekintése után a diákok vidékre rándultak ki.

Eljegyzés. *Paulovits* Gizellát, *Paulovits* Géza, a Budapesti Kisipari Hitelintézet r. t. igazgatójának leányát, eljegyezte *Takácsy* Elek m. kir. hadnagy (Rákosliget).

Olcsóbb a taxi. A Géperejű Bérkocsi Ipartársulat rendkívüli közgyűlést tartott, Vörös József elnök bejelentette, hogy dr. *Laky* Dezső, az Árellenőrző Országos Kormánybiztosság elnöke megvizsgálta a taxivállalatok ügyvitelét, valamint a tarifaárakat és a taxitarifa leszállítása iránt intézkedett. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a szürketaxi vállalat az intézkedés értelmében a taxik kezdőtarifáját *75 fillérről 70 fillérre szállította le.* Ezekután a kéktaxisok közgyűlése hasonló határozatot hozott. Az új tarifa augusztus 15-én, hétfőn lépett életbe.

Halálozás. Özv. *Piperkovics* Péterné, *Piperkovics* Bátor ny. székesfővárosi alpolgármester édesanyja augusztus 12-én elhunyt. Szentendrén helyezték örök nyugalomra. — Özv. *Árvátfalvi Nagy* Lajosné, szül. *Szenkovits* Vilma 69 éves korában meghalt. Az elhunytban vitéz *Árvátfalvi Nagy* István dr. országgyűlési képviselő, a HONSz országos elnöke, édesanyját gyászolja.

Augusztus 25, 30-án délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

1937 Föllner és Holba 1933
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST. VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. Telefon: 134-144

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei
BEMUTATÓ HELYISÉGEIBEN
V., Honvéd-utca 22. sz. II., Margit-körút 15. sz. VIII., Baross-tér 2. sz.
készséggel szolgálnak tanáccsal:
villamos készülékek vásárlása ügyében, építkezéseknél, átalakításoknál a villamos vezetékek szereltetésére vonatkozólag,
világítási berendezések készítésére, javítására
Felvilágosítást adnak a villamos készülékek fogyasztásáról, használatáról
Villamos tűzhelyek,
kettős főzőlapok,
forróvíztárolók,
háztartási hűtőszekrények
részletfizetésre vásárolhatók!
Bemutatók nyitva: télen d. e. 8-tól 2 óráig, nyáron d. e. 8-tól 3 óráig és d. u. 4-től 6 ig.
V., Honvéd-utca 22. szám alatt ismertető előadások
a villamos főzésről,
a villamos készülékekről,
a jó világításról.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. Telefon: 136-368.

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmasott „LAZIN" rendszerű nehézolaj porlasztó és gázkihajtószerkezetek vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 38. — TELEFON: 293-631.

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

YELLOW szivarsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32.
T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Szent István hétre

Gazdasági Értesítő

Dr. Laky Dezső az árkormánybiztosság sikeres munkájáról

Pénzünk vásárló erejének csorbítatlan fentartása

Pénteken délelőtt a kereskedelem- és közlekedési minisztérium miniszteri tanácskozó termében sajtóankét volt, amelyen *Laky* Dezső dr. müegyetemi nyilvános rendes tanár, a négy hónappal ezelőtt kinevezett árkormánybiztos ismertette azt a munkásságot, amellyel sikerült Magyarországon stabilizálni az árszínvonalat. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa, aki jelen volt ezen az ankéten, a következőkben számol be annak — a magyar gazdasági élet szempontjából — rendkívül fontos megállapításairól és eredményeiről.

Az árkormánybiztos mindenekelőtt megvonta az éles határvonalat az egykori árellenőrző bizottság és kormánybiztosság cselekvési lehetősége között.

— Az árelemző bizottság, — mondotta *Laky* Dezső dr., — valójában csak véleményező szerv volt, ezzel szemben mint árkormánybiztos, egészen rendkívüli hatáskört jelölt ki számomra a kormányzat. *Az árkormánybiztos pontos kalkulációkat kérhet az egyes vállalatoktól, jogában van ezeket a kalkulációkat a helyszínen ellenőrizni, majd pedig az adatok egybevetése után az árkormánybiztos konkrét előterjesztéseket tehet*

— Ennek az új szervnek felállításával *az volt a kormány célja, hogy pénzünk belső vásárlóereje csorbitatlanul fenntartassék.* Örömmel és megelégedéssel jelenthetem, hogy ezt a legfőbb célt sikerült is elérnünk. Mondani sem kell talán, hogy a kezdet meglehetősen nehezen indult, mert hiszen tavasszal, a hirtelen megváltozott európai légkör feszültségében kellett hozzáfogni a munkához. Ugyanekkor azonban a legfontosabb nemzeti és állami érdek volt, hogy a nagy beruházási program megindulása és lebonyolítása során a pengő vásárlóereje, vagyis az árszínvonal stabil maradjon.

Tekintve, hogy a beruházási kölcsön első trancheát már elhelyezte a kormány, azonkívül megtette azokat az intézkedéseket, amelyek az egyenletesebb jövedelemelosztást biztosítják, ezekkel a tényekkel eldőlt az, hogy belátható időn belül *a magyar pengő vásárlóerejét nem fenyegeti semmiféle veszedelem.* Ismételten emlékeztetek a kezdet nehézségeire, mert hiszen a többi közt rendkívül higgadtan kellett bánnom azokkal a — magyar gazdasági életben eddig szinte ismeretlen — eszközökkel, amelyekkel a kormány engem felruházott, mert hiszen a gazdasági élet organizmusa tudvalevően rendkívül érzékeny.

A kormánybiztos ezután elismeréssel adózott a Nemzeti Banknak és a kereskedelmi minisztériumnak, amelyek támogatása lehetővé tette, hogy megszervezze azt a kiváló tisztviselői gárdát, amely ma a kormánybiztosságon hivatása magaslatán végzi munkáját.

A kartelekkel kapcsolatban megemlítette, hogy miután a kartelált árak felemeléséhez a kormánybiztosság hozájárulása szükséges, *a kartelek nem is próbálkoztak áremelési kísérletekkel.* Tény az, hogy szórványosan előfordult néhány árdrágítási kísérlet, a kormánybiztosság ébersége folytán azonban ezek kudarcba fulladtak.

— A dolgok kezdetén, — folytatta *Laky* professzor, — *egyik fontos teendőnk volt kiválasztani azt a néhány cikket, amelyek árhullámzása közvetve, vagy közvetlenül befolyásolja a többi cikk árát is.* Ezzel lehetett elérni azt, hogy a kormánybiztosság ne legyen kénytelen minden egyes cikkel különkülön foglalkozni, de a közönség megnyugtatása szempontjából is helyesebb volt, ha azt láthatta, hogy hatósági beavatkozás nélkül is, automatikusan stabilizálódnak az árak.

A kenyér ára

Most érkezett el a kormánybiztos a főváros közönségét leginkább érdeklő problémához: a kenyér árának alakulásához. Elöljáróban megállapította, hogy az úgynevezett drágaság kérdésével szívesen foglalkoznak állandóan mindazok, akiknek módjuk van valami módon közvetlen közelről érintkezhetni a tömegekkel. A fixfizetésüek ugyanis bizonyos áreltolódásokra rendkívül érzékenyen reagálnak és pszichológiai okokból gyakran megtörténik, hogy igen nagy izgalom támad és drágaságról beszél mindenki, miközben az átlagos árnívó nem mozdult meg. Ilyen cikk elsősorban *a kenyér, amelynek a legkisebb áremelkedése aránytalanul nagy izgalmakat vált ki.*

— Éppen ezért, — magyarázta hangsúlyozottan *Laky* professzor, — az árkormánybiztosságnak fontos célja volt, hogy a tisztviselővel és a munkással megértesse, hogy a beruházási program végrehajtása idején nemcsak, hogy nem lesz rosszabb helyzete, mint eddig volt, hanem előreláthatóan javulni fog a helyzete. Ezért tehát *a kenyér árának stabilizálása, sőt bizonyos mértékben való leszállítása volt a legelsőbbrangú feladat.* Ez azonban ugyancsak kivételes nehézségbe ütközött, mert hiszen a búzaárak és ezzel párhuzamban a lisztárak emelkedése, valamint a tavaszi túlzott termésbecslések olyan helyzetet teremtettek, hogy *a kisebb pékeket a malmok áldozatkészségével, kénytelenek voltunk 90 vagon olcsó liszttel ellátni.*

— De egyébként is *rendkívül kényes kérdés hozzányúlni a kenyér árához.* Gondoljuk csak meg, hogy a fővárosban és környékén naponta negyedmillió kilogram kenyeret fogyasztanak az emberek. Ez azt jelenti, hogy *ha mindössze két fillérrel csökkentjük a kenyér kilogrammonkénti árát, akkor is ez már évi 1,800.000 pengős eltolódást jelent.* Ennyivel kevesebbet ad ki a fogyasztó, de ne felejtsük el, hogy ennyivel kevesebb pénzhez jut hozzá a termelő. Már pedig az árkormánybiztosságnak az a feladata, hogy a fogyasztói és termelői érdekek teljesen objektív szem előtt tartásával igyekezzék biztosítani az élet folytonosságát.

A beruházási program végrehajtásának ellenőrzése

Laky Dezső dr. árkormánybiztos végül közölte, hogy az eddigi eredményekkel még korántsem zárult le a sora azoknak a kormányzati intézkedéseknek, amelyekkel az árszínvonal stabilitását kívánják biztosítani és fenntartani.

A jövendő tervekben igen nagy szerepet játszik az a körülmény, hogy *a kormány az árkormánybiztosságra bízta a beruházási program végrehajtásának kontrollját is.* Ebből tehát az következik, hogy a hatalmas munkaterv megvalósítása nem fog alkalmat adni illegitim hasznok elérésére és *a természetes konjunktúra nem egyesek búsás jövedelmét fogja gyarapítani, hanem a tömegek életszínvonalának emeléséhez járul hozzá,* a megmozgatott óriási tőkéknek megfelelő arányban.

*

A sajtóankéten *Laky* Dezső dr. árkormánybiztosnak igen nagy sikere volt, mert hiszen a közgazdaság tudományának egyik legkiválóbb magyar tudósa szólt azokhoz a politikailag és gazdaságilag képzett ujságírókhoz, akik megértve és átértve tudós, egyben nemzeti intencióit, a legnagyobb készséggel interpretálták azokat a sajtó nyilvánosságán keresztül a nagyközönség számára, amely megnyugvással és megelégedéssel várhatja *Laky* Dezső dr. zárómondatának megvalósulását, azt tudniillik, hogy általában lényegesen olcsóbb és könnyebb lesz a megélhetés az egész vonalon.

Megalakult a miniszterelnökség gazdasági tanulmányi osztálya. A magyar gazdasági élet őszinte örömmel fogadja azt a hírt, hogy a miniszterelnökségen gazdasági tanulmányi osztály alakult, amelynek célja a gazdasági élet változásainak figyelemmel kisérése és a gazdasági élet körében felmerülő javaslatoknak és gondolatoknak elbrálása. Amilyen megértéssel fogadták az új osztály felálltását, éppen olyan örömet és megelégedést kelt az osztály vezető személyiségeinek megválasztása. Az új miniszterelnökségi osztály vezetőjévé *Judik* József dr. egyetemi magántanárt, a Nemzeti Bank igazgatóját, helyetteséül pedig *Surányi-Unger* Tivadar dr. egyetemi magántanárt nevezték ki, aki eddig *Laky* Dezső dr. árkormánybiztos vezető munkatársa volt. Az osztály adminisztrativ vezetője *Ferry* Tibor dr. miniszteri osztálytanácsos lett. *Judik* József a Nemzeti Bank tanulmányi osztályát vezette és az itt nyert bőséges tapasztalatai is kvalifikálják új pozíciójának betöltésére. *Surányi-Unger* Tivadar dr. egyike a legkiválóbb gazdasági szakembereknek, aki szerencsésen össze tudja egyeztetni az elméletet a gazdaságpolitika gyakorlati követelményeivel. *Ferry* Tibor osztálytanácsosnak a miniszterelnökség gazdaságpolitikai munkájával kapcsolatban az utóbbi években komoly szerepe és sikere volt.

Augusztus 18-án: bankszünnap. A *Takarékpénztarak és Bankok Egyesületében* tömörült pénzintézetek *augusztus hó 18-án, csütörtökön, az országgyűlés által a Szent István Emlékév alkalmából Székesfehérvárott tartott ünnepélyes ülés napján bankszünnapot tartanak.*

Gundhart Gusztáv miniszteri tanácsos. A kormányzó dr. *Gundhart* Gusztáv pénzügyi főtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget adományozta. Dr. *Gundhart* Gusztáv évek óta intézi a *M. Kir. Dohányjövedék* propaganda ügyeit és ezen a téren sok figyelmet keltő ötletet valósított meg. Nemcsak kitünő szakférfiu, hanem megnyerő modoru előzékeny ember is, aki rátermettségével jelentős szolgálatokat tett a Dohányjövedéknek.

Előléptetések a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél. A *Gazdák Biztosító Szövetkezete* igazgatósága *Elek* Jánost vezérképviselőségi aligazgatóvá, *Kálnay* Vilmost mezőgazdasági tanácsossá, *Marosszéki* Miklóst, *Kóh* József és *Báthory* György mérnököket müszaki tanácsosokká, *Perjés* Dénes mérnököt müszaki előadóvá, *Peuser* Rudolfot osztályfőnökké, *Gemzitzky* Bélát és *Kusztos* Bélát osztályfőnökhelyettesekké nevezte ki.

Az Amerikába utazó Goldberger Leó ünneplése. A *Textilgyárosok Országos Egyesülete* elnöki ülésén meleg ünneplésben részesítették dr *Buday Goldberger* Leót abból az alkalomból, hogy tanulmányútra indul az Egyesült Államokba. Mint értesülünk, a Textilgyárosok Országos Egyesülete *szeptember végén tartja meg közgyűlését.*

A Kereskedelmi Bank új exportvállalata. A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* 150 ezer pengő alaptőkével részvénytársaságot alapított, azzal a céllal, hogy magyar iparcikkeket, főképpen kézmü- és népipari készítményeket exportáljon a nyugati országokba, elsősorban Angliába és Amerikába. *Magyar Purrshing R. T.* a neve az új exportvállalatnak, amelynek működéséhez nagy reményeket fűznek. Az új exportvállalat igazgatójául *Ferenczi* Izsót, a kereskedelemügyi minisztérium most nyugalomba vonult államtitkárát kérték fel.

A Wiener Bankverein magyarországi fióktelepének új igazgatója. *Fischl* Ignác m. kir. kormányfőtanácsost, az *Österreichische Creditanstalt-Wiener Bankverein* magyarországi fióktelepe eddigi igazgatóját, a korhatár elérése következtében, a bankszakmában eltöltött 50 éves érdemdús munkálkodása után nyugalomba helyezték. Tevékenységéért a wieni igazgatóság köszönetét fejezte ki. Utódaként dr. *Bokor* Ervin vette át a magyarországi fióktelep vezetését. Dr. *Bokor* Ervin, akinek a bank szakmában és a gazdasági életben közismert, jó neve van, régebben a *Magyar Általános Hitelbanknál* működött és legutóbb a *Hangya Szövetkezet* igazgatója volt.

Fejleszti üzemét a NOVALIT. A *NOVA* érdekeltségéhez tartozó *Novalit Műanyaggyár* újabb termelési ágazatokra tért át. *Textilkészítő és bőrcserzőanyagok* gyártására is berendezkedik a *Novalit,* amelynek rövid fennállása alatt is sikerült exportösszeköttetéseket szereznie. Piacot teremtett *Jugoszláviában* és most folytat tárgyalásokat *Romániával* műanyagainak exportálása céljából.

A Foncière 3 pengő osztalékot fizet. A *Foncière biztosító* augusztus 17-én tartja közgyülését. A mérlegeredményekből megállapítható, hogy a *Magyar-Francia* üzletállományának és szervezetének átvétele a várakozásoknak teljes mértékben megfelelő eredményt hozott. Megmutatkozik ez a díjbevételek összegében is. Az elmult esztendőben a vállalat összes biztositási ágazatának *díjbevétele* 8,893.000 pengő volt és ez a mostani mérlegben már *15,850.000 pengővel szerepel.* A biztonsági alapok hasonló, sőt még nagyobb méretü fejlődést mutatnak. Az összes *biztonsági alapok* tétele legutóbb 10,150.000 pengő volt. Ez a tétel a mostani mérlegben *23,230.000 pengővel szerepel.* Bőséges tartalékolások és leírások után a Foncière eredményszámlája *151.000 pengő tiszta nyereséget tüntet fel.* Ebből a nyereségből — miként tavaly — ezidén is *részvényenkint 3 pengőt,* azaz 6 százalékos osztalékot fizet a vállalat részvényeseinek.

A Kispesti Textil közgyülése. A *Kispesti Textilgyár R.-T.* augusztus 10-én tartotta 30-ik évi közgyülését. A 7.6 millió P saját tőkével dolgozó vállalat legutóbbi üzletévét 275.276 P nyereséggel zárta, azonban a multévi nyereségáthozattal együtt *összesen 296 ezer 534 pengő nyereség mutatkozik.* A közgyülés a mérleget elfogadta és a felmentvényt megadta. A különböző jóléti alapokat az idén is nagy összegekkel dotálták és elhatározták, hogy a gyár modernül felszerelt *csecsemő- és gyermekotthont* létesít. Erre a célra az idén 100.000 pengőt fordítanak és a szükséges építkezéseket nemsokára befejezik. Úgy a vállalat hatalmas fejlődése, mint annak szociális intézkedései elsősorban *Agoston* Manó vezérigazgató érdemeit dicsérik. A közgyülés új igazgatósági tagoknak megválasztotta: gróf *Teleky* István dr.-t és Marx von *Gelderen* hollandi textilgyárost.

Már nálunk is gyártanak gyorsbetonkeverőgépeket. Az *Orenstein és Koppel Magyar R.-T.* újabban meghonosította Magyarországon külföldi gyártási engedély alapján a gyorsbetonkeverőgépek gyártását. Eddig ezeket a speciális keverőgépeket külföldről kellett importálni és most úgy a maga, mint az útépítőszakma rokonszenvvel fogadja a vállalat elhatározását.

Az Első Magyar Gyapjúmosó és Finomposztógyár Rt. megtartotta 1937. évi közgyülését. A közgyülés elfogadta az igazgatóság javaslatait és a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak megadta.

REX RAJZOLÓGÉPEK
LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ
RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC
MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. ● Telefon: 494-368.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és dísműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetük készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

VÁLLALKOZÁS

Ujabb bonyodalom a koporsószállítás körül

Heten megfellebbezték a döntést

Úgy látszott, a fellebbezési bonyodalmakkal teli, másféléves huzavona után befejezéshez jut a Székesfőváros Temetkezési Intézetének koporsószállítási ügye. A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában közölte a polgármester második határozatát, amelyet a belügyminisztériumnak az első döntést megsemmisítő leirata után hozott. Részletesen ismertettük azt a *minden részletre kiterjedő gondosságot*, amely figyelemmel volt az egységárakra, a pályázók megbízhatóságának megállapítására és amelynek alapján, a Temetkezési Intézet előterjesztésére, a közegészségügyi ügyosztály és szakbizottság, valamint az ügyosztályközi bizottság egyértelmű javaslatára a polgármester *négy nagyvállalkozónak és négy kisiparosnak* ítélte oda a fakoporsók és fakeresztek szállítását. Az érdkeltségekkel és érdekképviseletekkel történt többszörös tárgyalások után, a felügyelő hatóságokkal és annak szakértő fórumaival összhangban történt a polgármesteri döntés, amelyet szinte lehetetlenül aprólékos előmunkálatok előztek meg, csak azért, hogy ez a kellemetlenné vált ügy végre nyugvóponthoz jusson.

Éppen ezért nagy meglepetést kelt a városházán, hogy

az újabb polgármesteri határozatot is megfellebbezték, még pedig heten a nyolc vállalkozó közül, akinek a döntés a szállítást juttatta.

A fellebbező cégek névszerint a következők: *Benisch* József, *Czéh* Nándor, *Frisch* és dr. *Doktor, Marx* és *Grossmann* nagyvállalkozók, *May* József, *Palágyi* és *Társa, Sarcophag* faipari cég kisiparosok. A nyolc érdekelt közül csupán *Fogarassi* István nem adott be fellebbezést.

Akadt azonban egy nyolcadik fellebbező is:

Horváth Péter és *Társa* cég, amely a pályázók között volt, de nem kapott szállítást.

A fellebbezők közül heten főképen *a szállítás megosztását kifogásolják*, a nyolcadik pedig azért fellebbez, mert nem kapott szállítást.

Miután a döntést a leglelkiismeretesebben, a nagyvállalkozók kapacitásának mérlegelésével és a kisiparosok érdekének védelmét szem előtt tartva, hozta meg a polgármester, a fellebbezések nem csak meglepetésszerűleg, hanem nagyon kellemetlenül hatottak a városházán. A szállítás lebonyolítását újból késleltetik a fellebbezők, *de arra semmi kilátásuk nincsen, hogy a felügyelő hatóság ezt az újabb döntést megsemmisítse.*

Két és félmilliós út és csatornaépítési munkák. A főváros minden részében nagy erővel folynak az út- és csatornaépítési, valamint a kertészeti munkálatok. 2,582.905 pengő értékű munka van folyamatban. Ebből útépítésre 578.702 pengő, kertészeti munkákra 100.000 pengő esik. Csatornázási és vízépítési munkákra 1,904.203 pengőt fordítanak, amelyből egymillió pengővel nagyobb összeg jut az angyalföldi szivattyútelepre. A munkálatoknál 4861 munkást foglalkoztat a főváros.

Uj versenytárgyalási kiirások

A kórházak részére szükséges különböző **textilanyagok szállítására** pályázni lehet augusztus 24-én d. e. 10 óráig (Nagydiófa-utca 14).

A Házinyomda részére szükséges **festővédőréteg-permetező készülék szállítására** pályázni lehet augusztus 29-én d. e. 10 óráig a Házinyomda igazgatóságánál.

A Köztisztasági Hivatal részére szükséges **takarmányneműek szállítására** pályázni lehet augusztus 26-án d. e. 10 óráig a közélelmezési ügyosztályon.

A hivatalok, intézmények, iskolák és üzemek részére szükséges **gumibélyegzők szállítására** pályázni lehet augusztus 22-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az angyalföldi csatornaszivattyútelepen létesítendő gépház felépítményéhez szükséges **lakatosmunkák** szállítására pályázni lehet augusztus 19-én d. e. 9—10 óra között a központi városházán (Városház-utca 11., II. emelet 284).

A Székesfővárosi közkórházak, népjóléti intézmények, valamint a hatósági étkeztetés részére 1938. október 1-től 1939. szeptember 30-áig **élelmiszerek szállítására** pályázni lehet augusztus 31-én d. e. 10 óráig a polgármesteri VIII. ügyosztályban (Központi Városháza, II. em. 218. ajtó).

Beérkezett ajánlatok

A Böszörményi-út és Fery Oszkár-út sarkán az elöljárósági épület építésével kapcsolatos különböző munkákra pályáztak: a **föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbetonmunkákra:** Stimpf H. 185.954, Morbitzer Nándor 186.263, Wagner Gyula 191.547, Sajgó Alfréd 193.277, Prinner Ede 193.540, Kalmár Károly 195.183, Gavora Zsigmond 195.869, Gerendy István 197.007, Glock Imre 197.409, Varsa János 197.843, Papp József 198.707, Fábián István 199.534, Barcsay Lajos 202.471, Bogben György 211.703, Palinay Győző 251.128; a **szigetelési munkákra:** Biehn János 4817, Helvey Tivadar 4856, Posnansky és Strelitz 5168, Parafakőgyár 5206, Gruber János 5323, Schmidek Sándor 5458, Plazzeriano Tamás 5477, Goudron Váll. 5771; a **vasgerendák szállítására:** Vasgerendákat Árusító rt. 12.158; a **tereprendezéssel kapcsolatos földmunkákra:** Kepőváry és Tsa 17.860, Kabza Erzsébet 45.600; a **kőfaragó munkálatokra:** Budai Béla 2520, Tihanyi Jakab 2880, Fabró Ferenc 3120, Klimm Károly 3520 pengővel.

A főváros üzemei részére szükséges **tömítő, hutaólom szállítására** pályáztak: Schmutz Ernő, Comissio kft., Apor Leó, Ulrich B. J., Ankerművek, Metallochemia.

A BSzKRT részére szükséges 10 darab **szerszámgép szállítására** pályáztak: Heisler Vilmos 44.183, Salgó Imre 175.000, Magyar Szerszám- és Gépkereskedelmi Vállalat 45.000, Huszár György 23.480, Barcza Lajos 72.500, Farkas és Erős 79.350, Gamma 65.124, Petz Testvérek 14.600, Budapest—Salgótarjáni Gépgyár 46.020, Fémáru-, Fegyver- és Gépgyár Rt. 57.577 pengővel.

A BSzKRt részére szükséges 6720 tonna **szén szállítására** pályáztak: MÁK, Komlói Kőszénbánya, Kisgyóni Kőszénbánya, Nagybátony—Ujlaki, Salgótarjáni Kőszénbánya, Mátravidéki Kőszénbánya, Budapestvidéki Kőszénbánya, Pécsi Kőszén- és Kokszkereskedelmi Rt., Rimamurány—Salgótarjáni Rt.

Versenytárgyalási megbizások

A Rudasfürdő **kőművesmunkálatait** Makovszky László kapta 6026 pengőért.

A marhavágóhidi fertőzött **vizsőhálózat feltárási munkálatait** özv. Szendrő Zsigmondné kapta 14.998 pengőért.

A Községi Kenyérgyár részére szükséges **kéttonnás teherautó szállítására** a M. kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyár kapott megbízást 14.094 pengőért.

A gr. Andrássy-laktanya emeletráépítésénél szükséges **lakatosmunkát** Kajtár Lajos kapta 5515 pengőért; ugyanitt **mázolómunkát** kapott Kovács András Pál 2144, **burkolómunkát** Horesnyi József 6228, **tetőfedőmunkát** Morvay Gyula 6597, **bádogosmunkát** Moharos János 2934, **bontás-, tetőemelés-, föld- és kőműves-, vasbeton- és elhelyező munkát** Pruscha József 72.745 pengőért.

A Csalogány—Görgey—Jurányi-u. elemi iskola **homlokzat-tatarozási munkálatait** Rácz Márton kapta 3242 pengőért.

A Szinyei Merse-utcai elemi iskola **bádogosmunkálatait** Petik János kapta 2896 pengőért.

A Szent Rókus-kórház **viz-, gáz- és csatornaszerelési munkálatait** özv. Lorenz Dánielné kapta 9627 pengőért.

A Szent Margit-kórházban szükséges **automata-telefon alközpont és hálózat szállítására** a Dial Telefonkereskedelmi Rt. kapott megbízást 10.800 pengőért.

A Szent László-kórház **Zellerin-kazánjának kieserélésére** Hajdu József kapott megbízást 5132 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

BOSNYÁK JENŐ
PRECIZIÓS ÜZEME
Budapest, VII., Csengery-utca 7.
BICIKLI TRICIKLI
Készítés, javítás, autógénhegesztés
GYORSAN, PONTOSAN, JÓL, OLCSÓN

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ☎ Telefon: 125-284.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-brons
„Optalit"
könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Drótkerítés
ÁGYBETÉT és SZITÁK
legolcsóbban beszerezhetők
HICKER és TÁRSA cégnél
IV., Ferenc József-rakpart 23. Telefon: 18-26-83.

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Aszfaltkocsiát és gyalogút készítést, fedőllemez, facement, préseltkavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállít: Fedőllemezt bőrlemezt, aszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyitermékeket, valamint gépszirt, kocsikenőcsöt és klöntő aszfaltot.
Díjmentes ajánlatok.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szijak, cseres és chrom gépszijak, textilgyári szijak, különleges szijak, varró- és kötőszijak, gömbsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószijak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114-644.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 augusztus 31. 35—36. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111—141 - Postacsekk: 40.424

Jobb félni, mint megijedni

Irta GAZDY JENŐ

A páni félelem — tudjuk — roppant károkat szokott előidézni, ezért okos dolog, ha megszívleljük a közmondást: jobb félni, mint megijedni. Ha félünk is attól, aminek bekövetkezése nincs kizárva, mindig jobb pereventív intézkedésekkel megelőzni vagy csökkenteni a bajt, mint megijedni, amikor az jelentkezik és elkésett félelmünk után futásban keresni menedéket.

Mit tagadjuk. Azok, akik *az idegenforgalom* problémáival szeretettel foglalkozunk és az idegenforgalomnak sok szempontból fontos szerepével tisztában vagyunk, mindig féltünk attól, hogy a feltűnő gyorsasággal fejlődő idegenforgalmunkban könnyen visszaesés állhat be. És éppen mert féltünk, nem ijedtünk meg, amikor az év elejétől fogva érezhetőleg csökkent az idegenforgalom és még a nyár elején sem tért vissza a régi színvonalra. Az ijedősek már az idegenforgalom csődjéről beszéltek a fórumon, keresve azokat, akik kötelességmulasztásból, vagy egyéb okokból felelősek.

Pedig hát kézenfekvő volt a változás oka: amit főleg az Ausztriában történt politikai eredményekben találhatunk meg. Csakhogy azok előtt, akik ezekkel a problémákkal behatóan foglalkoznak, ez az eshetőség előrelátott volt. Féltünk tőle, hogy az idegenforgalom terén ez a változás be fog következni, de nem ijedtünk meg. Ezért kellett megkezdeni azt az akciót, amelynek során lassan sikerült idegenforgalmunkat Ausztriától részben függetleníteni.

Amíg azelőtt főleg csak arra törekedtek, hogy az Ausztriába érkező idegeneket a Magyarországba való kirándulásra is rábírják, a magyarországi út és tartózkodás csak alárendelt jelentőségű volt. Evvel ellentétben az újabb időkben már sikerült a Magyarországra való utazást és az itt tartózkodást végcélnak és az út egyik fő attrakciójának felértékelni.

Ebben — a *Székesfőváros idegenforgalmi Hivatalán* kívül — kétségtelenül igen jelentékeny érdemei vannak a *Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottságnak*. Ez a bizottság, amikor az ő propaganda munkásságát főként három pillérre: *az orvosokra, az utazási irodákra és a sajtóra építette fel*, igen gyakorlati módon fogta meg a problémát és rövid négy év alatt elért eredményei igazolják értékes munkálkodásának az idegenforgalom fejlesztésére történt, elismerésre méltóan számottevő kihatását.

Ennek a felszerelésnek birtokában és ezzel a szervezettséggel semmiesetre sem volt okunk megijedni akkor, amikor idegenforgalmunkban az első komoly visszaesést tapasztaltuk. Arányaiban mindenesetre számottevőbbet, mint amilyen a különböző külföldi valuták leértékelése idején ért bennünket. Pedig akkor is voltak megijedt emberek, köztük olyanok is, akik szakértőként szerepeltek. Azok a preventiv intézkedések, amiket erre az eshetőségre előkészítettünk, valóban rövid idő alatt éreztették hatásukat, úgy hogy a Szent István-hét elejére máris megtört a hanyatlás vonala és ismét a felfelé ívelés erejét érezzük úgy az idegenek számában, mint az ittartózkodás idejében.

A tanulságot azonban le kell vonnunk. Szakítanunk kell teljesen azzal a kényelmes rendszerrel, amely főleg Bécsben fogta meg az idegeneket. A magyar idegenforgalom problémáit teljesen függetlenül minden mástól, a maga lábára kell állítani és azokat a külföldi szervezeteket, amelyek erre alkalmasak, a lehető leggyorsabban ki kell építenünk. És itt nem csak a fővárosokra, de azokra a milliós városokra is gondolok, ahonnan, mintegy óriási reservoirból, állandóan lehet meríteni a magyar idegenforgalom céljaira. Nagyon meg kell azonban válogatni azokat az embereket, akiket ezekre a posztokra állítunk, mert nem bürokratákra van szükségünk, hanem olyan gyakorlati emberekre, akiket a siker kell, hogy igazoljon.

De erősítenünk kell a belső frontot is. Szoros összefogásra van szükség az idegenforgalmi problémákkal foglalkozó különböző szervek között. Nem aprólékos dolgokkal foglalkozni, hanem a kérdések mélyére kell nézni és itt is csak azt propagálni, aminek gyakorlati értéke van. Helyesen mondta *Johan* Béla államtitkár a reuma- és fürdőkutató intézet kérdésében tartott értekezleten: „A mai tárgyalásnak nagy nehézségét abban látom, hogy a problémák nem alakultak még ki. Eddig hallottunk gyönyörűen felépített szervezetről, főorvosokról, segédorvosokról és asszisztensekről, de nem hallottunk a problémákról". Már pedig az idegenforgalmi lehetőségek fokozásáról csak akkor lehet tartós eredményekkel szó, ha Budapestnek mint gyógyfürdőnek, Budapest-fürdővárosnak a problémáit sikeresen tudjuk megoldani. Remélem, hogy a Berlinben szeptember végén tartandó nemzetközi fürdőügyi kongresszuson akadnak majd szakemberek, akik nemcsak a problémákra mutatnak rá, de azok megoldási módjairól is fognak gyakorlati utmutatással szolgálni.

Mert félnünk, igenis, lehet attól, hogy idegenforgalmunk fejlődésében még fognak zökkenők beállani, de megijednünk nem szabad, hanem úgy a belföldi, mint külföldi szervezeteinket minden eshetőségre készen, — a gyakorlati élet követelményeinek megfelelően — erőssé és ellenállóvá kell tennünk.

Szendy polgármester:

„Minden reményem megvan arra, hogy a kormány segítségével és az önkormányzat hathatós támogatásával sikerül újra deficitmentes költségvetést összeállítani"

Az óbudai híd építése ősszel megkezdődik — A halálsorompók halálos ítéletét végrehajtják — A tabáni szállót felépítik

Szendy Károly polgármester hivatalosan egész augusztus hónapban szabadságon volt, de igen gyakran jelent meg a városházán és fáradhatatlanul dolgozott. Nem szünetelhetett a polgármester, mert *a főváros nagyon erős őszi szezon előtt áll*. Nemcsak a jövő évi költségvetést kell előterjeszteni, hanem *Lamotte* Károly távozásával az alpolgármesteri széket is be kell tölteni és a főváros jövő pénzügyi irányításának megszervezése nem kis gondot okoz.

A küszöbön álló nagy munkaszezon előtt a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Szendy Károly
polgármestert,

aki a főváros őszi programjáról a következőket mondotta:

— Hivatalosan még mindig szabadságon vagyok, de tulajdonképpen csak *két-három heti nyári szünidőt engedhettem meg magamnak*. Olyan nagy ünnepi események játszódtak le a fővárosban és az országban a Szent István-évvel kapcsolatban, hogy a reprezentálás alól Budapest polgármestere nem vonhatta ki magát. A szabadság legfeljebb csak arra szorítkozott, hogy *nem kellett naponta annyi embert fogadni, mint máskor, hanem zárt ajtók mögött, közvetlen munkatársaimmal dolgozhattam*. Ez a kis nyugalom igen fontos volt, mert az új költségvetés összeállítása meglehetős nehéz feladat. Büszke vagyok arra, hogy

úgy a költségvetést, mint a zárszámadást az én polgármesterségem alatt mindig idejében előterjesztettük, így lesz ebben az évben is.

Munkatársaimmal most nézzük át az elkészített anyagot. Természetesen figyelembe kell venni az összes gazdasági körülményeket, a *milliós város fejlődésével természetszerűen jelentkező kívánságokat és vágyálmokat*. Az ügyosztályok állították először össze költségvetéseiket — ahogy ez minden évben történni szokott — és most az *összeegyeztetés folyik*.

— Nagy általánosságban azt mondhatom, hogy

a bevételek körülbelül ugyanolyan keretek között mozognak, mint a legutóbbi költségvetésben, az adók befolynak, van bizonyos emelkedés, de ez nem olyan nagyarányú, hogy fedezné az időközben jelentkezett újabb igényeket.

Az ilyen nagyváros, mint Budapest, sohasem állhat meg a fejlődés útján és természetes, hogy *a különleges szükségletek teljesítése elől elzárkózni sohasem lehet*. Hogy mindenkit megnyugtassak, sietek kijelenteni:

minden reményem megvan arra, hogy a kormány segítségével, az önkormányzat hathatós támogatásával sikerül újra deficitmentes költségvetést összeállítani, mégpedig minden adóemelés vagy a közönség bármilyen másfajta megterhelése nélkül.

Ma még a részletekről nem beszélhetek, határozott választ nem adhatok, de felelősségem tudatában kijelenthetem, hogy *ezt a reményt alapos indokokra építhetem fel*.

— Mindenesetre nagyon nehéz feladat előtt állunk, mert *olyan igények teljesítésére kell gondolnunk, amelyeknek megvalósítása elől elzárkózni nem lehet*. Itt van mindjárt a *légvédelem*, amelynek megvalósítására a szükséges milliókat feltétlenül elő kell teremteni. *A Beszkárt rekonstrukciós költségei* 45 millióra rúgnak, de a közlekedés fejlesztését és teljes reformját tovább halasztani már nem akarjuk. Nagyon kényelmes állapot volna az, hogy az üzemi beruházásokat válasszuk el a községi háztartás problémájától, hiszen ezek üzleti vállalkozások és saját erejükből tudnak fejlesztésükről gondoskodni. Ez nincs egészen így: *az üzemek hozzájárulása a községi háztartás költségeihez egyik legkényesebb probléma*. A hozzájárulás erős felfokozása a multban is minden komolyan gondolkozó szakértőt tartózkodásra kényszerített,

nem szabad a követelésekkel elmenni olyan messzire, hogy mindent kipréseljünk a főváros üzemeiből, mert akkor ezek a részben üzleti vállalkozások nem tudnak majd önmagukról gondoskodni.

— De jelentkeznek az új szükségletek a *városrendezés kapcsán is*. Aki nyitott szemmel jár a fővárosban és objektív kritikát gyakorol, nem tagadhatja, hogy *Budapest az utolsó három és fél év alatt nagyon sokat fejlődött*. Most újabb problémák megoldását kell keresztülvinni. Itt van az *aluljárók* kérdése.

A halálsorompók eltüntetését végre már keresztül kell vinni.

Nem elég csak beszélni róla, hanem *meg is kell valósítani*. *Az óbudai híd feljárójának* ügyét is el kell intézni. Ez nem részletkérdés, hanem *velejárója az óbudai híd megoldásának*.

Az ősszel feltétlenül hozzálátnak az új híd építéséhez és gondoskodni kell arról, hogy úgy a hídfeljárók ügyét

megoldjuk, mint a szükséges kisajátításokat végrehajtjuk.

— Még valamit hangsúlyoznom kell. Minden magyar ember tisztában van azzal, hogy a *legelső az állam ügyeinek rendezése. Imrédy* miniszterelnök olyan nagyszabású országépítő feladatok megoldására vállalkozott, amelyeket *mindenkinek, de elsősorban a székesfővárosnak a legmesszebbmenő módon támogatnia kell.* A főváros vezetősége érzi is azt, hogy

elsősorban az állami nagy beruházóprogram nyugodt lebonyolítását kell biztositani, mert ezen épül fel a magyar jövő.

A kormány a legnagyobb jóindulattal kezeli Budapest ügyeit és így *megvan minden remény arra, hogy a főváros fejlődését okos és körültekintő pénzügyi politikával előre tudjuk vinni.*

— Olyan hírek jelentek meg, — mondjuk ezután, — hogy *a Kereskedelmi Bank tabáni kölcsönét a főváros más célokra fogja felhasználni* és ezzel kapcsolatban oldódnak meg a légvédelem fedezési kérdései is.

— Erről szó sem volt.

A Kereskedelmi Banktól a tabáni szálló építésére kapott kölcsönt eredeti céljának megfelelően szeretnénk felhasználni.

A tabáni nagy park olyan sok pénzébe került a fővárosnak, hogy a *tabáni kérdés további rendezése elől elzárkózni nem szabad.* A közönségnek is tetszik, hogy a mostani nehéz gazdasági viszonyok között sikerült Budapestet egy ilyen gyönyörű parkkal gazdagítani és a főváros szépségét még jobban emelni. *Az új városházi szezónban feltétlenül foglalkozni fogunk a tabáni ügy megoldásával.*

— Az idegenforgalom fejlődése a középeurópai események és külpolitikai nyugtalanságok miatt bizonyos mértékig megtorpant,

augusztusban azonban már újra nagyon szép volt az idegenforgalomi eredmény.

Nem szabad kicsinyhitűnek lenni és az első kedvezőtlen jelenségtől hiba volna nagyon visszariadni. *Az idei Szent István-hét igazán kitűnően sikerült,* a beérkezett jelentésekből megállapíthatom, hogy az *idegenforgalmunk kielégítő volt.* Az idegenek a régi mértékben kerestek fel bennünket, a *Szent István-hét programmja kielégítette őket és megelégedéssel hagyták el a fővárost.*

Ha továbbra is a mostani keretek között és a régi lelkesedéssel ápoljuk az idegenforgalmunkat, úgy meggyőződésem szerint sikerülni fog az eddigi nívót továbbra is fenntartani.

A tabáni gyógyszálló felépítésére tehát most éppen úgy szükség van, mint volt hónapokkal ezelőtt. Az a meggyőződésem, hogy a *törvényhatóságnak is ez lesz a felfogása és meg fogja adni a lehetőséget Budapest új atrakciójának a megalkotására.*

— Mikor kezdődik a törvényhatóság őszi szezonja? — kérdeztük ezután.

— *Szeptember 15-e körül tartjuk meg a törvényhatóság első őszi közgyűlését* és utána fokozott tempóban dolgozunk. Nemcsak új alpolgármestert kell választanunk, hanem *november 15-ig le kell tárgyalni a költségvetést.* A pártok tagjai szeptember közepére feltétlenül itthon lesznek, a legtöbb pártvezérrel már beszéltünk is az őszi szezonról és mindenki tisztában van azzal, hogy *a főváros érdekében az idén fokozott munkásságra van szükség.*

Szendy Károly polgármester érdekes nyilatkozata tulajdonképpen *nyitánya a küszöbön álló őszi szezonnak.* A gazdasági helyzet jellemzésére megjegyezte azt is, hogy

a Községi Takarékpénztár betétállománya is állandóan emelkedik, tehát gazdasági pangástól félni egyáltalában nem kell.

Budapest az utóbbi időben olyan tempót diktál a fejlődés tekintetében, hogy *magát ezt a nívót fenntartani is komoly feladat.* Nagy országépítő tevékenység folyik és ebben a keretben *Budapest tovább fog fejlődni és a nagy feladatok teljesítéséből kiveszi a maga részét.*

Kartelen kívüli
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása **közvetlenül a gyárból**
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

ALBANIT MŰKŐIPAR
PAULUS PÁL EDE és Tsa
Budapest, V., Nádor-u. 19. Tel.: 112-007
Gyár: Gömb-utca 20. szám
«Albanit» padló- és falburkoló lapok a legjobb és legizlésesebb kivitelben.
Márványmozaik lapok a legkülönbözőbb mintákban és színváltozatokban.
Kérjen mintát és árajánlatot.

Lidérc-fények a százéves sír körül

Töméntelen beszéd hangzott el, a cikkek garmadája látott napvilágot Kölcsey Ferenc halálának százéves évfordulóján. Még egy cikk? Csak akkor lenne értelme, ha ehhez a nagyon nagy magyarhoz méltó toll írná. De a szellemi lidércfények nem hunynak ki a százéves sír körül. Ezekből fogunk el egyet-kettőt, csak úgy találomra. Néha az ilyen lidércfények jobban világítanak, mint az elektromos ívlámpák. Ime:

Száz esztendő árnyai suhannak. Száz esztendő előtti kor vetíti ránk szomorú képét. *Kölcsey* Ferenc halálának századik fordulóját üljük és feladatunk, hogy megkíséreljük megérteni a kort, amelyben a *Himnusz* született és még erősebb feladatunk, hogy levonjuk a következtetéseket a mára a száz esztendő előtti tanulságokból.

...A reformkorszak küszöbén állunk, amikor *Széchenyi* (1819) így ír: *„Egy virágzó és gyümölcsöt termő országban az élet és polgári tevékenység csupa gyönyör és boldogság, mert minden munka, minden áldozat kész jutalomra talál. Nekem ily haza nem jutott osztályrészül. Kicsi és szűk ez s kívülről alig látja meg valaki. Honfitársaim nem is sejditik, mily gyengék, tudatlanok és rosszak is. Ezeket a dicsőség útján vezérelni, az lehetetlenség; ám örvendjenek a maguk szűk körében legalább kissé nagyobb anyagi jólétnek, — mint aminőben eddig részesülhettek."*

Mindenki vár valamit, *Kölcsey* talán legjobban, mint a *Himnusz* utolsó versszakában mondja:

Szánd meg Isten a magyart,
Kit vészek hányának,
Nyujts feléje védő kart
Tengerén kínjának.

Hogy mit vár mindenki, *Grünwald* Béla mondja meg legvilágosabban:

„Történelmünk következő korszakának fénye s e korszak kiváló alakjainak egy Széchenyinek, Deáknak, Eötvösnek s végre Kossuthnak történelmi nagysága nem is érthető a nemzet e mély süllyedése nélkül. Nem válhatott naggyá, aki belenyugodott Magyarország akkori intézményeibe; a nagyság feltétele a nemzet világnézetével a jogrendjével való meghasonlás volt. Ha ők is küzdelem nélkül belenyugodtak volna s nem keltett volna lelkükben mély undort s szánalmat a nemzet akkori állapota, ők is törpék maradtak volna, mint e korszak nemzedékei. Nagyságuk alapja az, hogy küzdöttek a fennálló jogrend ellen s hogy valóban meg is döntötték."

*

Széchenyi István gróf naplóiban többször találkozunk *Kölcsey* Ferenc nevével.

Ime két feljegyzés róla:

(1833 május 20.) *20ten Sitzung in der Früh wegen Thierschau* (az Állattenyésztő Társaság nyári közgyülése Keglevich László gróf elnöklésével). — *Wettrennen. Nachmittag... Gelehrte Gesellschaft.* (Kaziczy felett mondott emlékbeszédére vonatkozik. Ennek a társasági Évkönyvekben kellett megjelennie, Az Évkönyvek I. kötetének kiadása 1833-ra maradván, Kölcsey emlékbeszédét *Szemere* Pál előbb közölni akarta Muzarion-jában. A heti ülés ez ellen tiltakozván, felkérte Széchenyit, értesítse e határozatról Szemerét. Széchenyi ezt magára vállalta.) *Ich muss gegen Muzarion des Költsey und Szemere auftreten... Villeicht mit Schärfe.*

A másik:

(1835 február 9.) *9ten In Wolfs Thal* (Alsóausztriai község) *mit Walterskirchen. Miserable. Esse bei Tini Grasalkovich. Abschieds Souper bei der Sonne gegenüber durch die Ablegaten der Opposition... für Költsei und Eötvös Mihál.* (Kölcsey Ferenc és Eötvös Mihály szatmármegyei követek távoztak az országgyülésről, mert oly utasitást kaptak, mely felfogásukkal ellenkezett.) *Reden, nicht exorbitantes, vehementes...*

*

A *Nyelvében él a nemzet* szállóigét *Tóth* Béla *Kölcsey* Ferenctől származtatja. Ő írta a *Magyar Játékszín*-ben (1827): *„Nemzeti életet nemzeti nyelv nélkül gondolni nem lehet".*

De szállóige *Tóth* Béla szerint a *Himnusz első strófája is.* Közös sorsa van — írja *Tóth* Béla — legismertebb hazafias verseinkkel: csakis az első szakát tudja mindenki, *a többi hét úgyszólván ismeretlen* és csak a hatodik versszak 3. és 4. sora szállóige:

Szerte nézett, s nem lelé
Honját a hazában.

Pedig milyen tökéletes költői alkotás az egész Himnusz. *Illyés* Gyula írja: „A nagy művek néha, ahelyett, hogy felemelnék, eltakarják alkotójukat. A Himnusz nélkül Kölcseyt jobban ismernénk, jobban számon tartanánk egyéb érdemét. Ez a vers azáltal, hogy szerzője nevét örökre ragyogásba borította, *sokat elvont abból a fényből, amely a személynek járt volna ki.* De a ragyogás, a hír sokat elfedett, — mert szinte vakított — magának, a versnek értékéből is, Magunkon tapasztalhatjuk. E vers minden sorát hatéves korunk óta betéve tudjuk. Tudtam, mielőtt értettem, akár a gyónási imádságot, akár a kisorsoló gyermekverseket. Mielőtt erős hevéből egy szikrányit átadott volna, én bizalommal előre szívem minden hevét beleöntöttem, valahányszor első betűjét kimondtam, villanyosütést éreztem, tekintetemet rögtön a mennyezetre emeltem, úgy énekeltem dagadó nyakkal."

De a *Himnusz* nemcsak költőjét nem emeli föl, hanem inkább eltakarja, de az első versszak imádsággá való emelkedése *sötét felhőt borit a többi, gyönyörűbbnél gyönyörűbb strófára is.* Minden versszaka között talán mégis legszebb a harmadik:

Értünk Kúnság mezején
Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlő vesszején
Nektárt csepegtettél,
Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sáncára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Tóth Béla is elpanaszolja, hogy a franciák Marseillaiset elejétől végig tudják és a legtöbb alkalommal összes strófáit énekli a nép is. „Nálunk úgy a Kölcsey *Himnusz*-ának, mint Vörösmarty *Szózat*-ának ép csak az első, illetőleg két első szakasza közismeretű, s ha többször éneklik ez énekeket, szüntelenül ismétlik ezeket a verssorokat. Nem egyszer voltunk tanui, hogy amikor kottából éneklő karok rázendítettek a *Himnusz* második szakára: *Őseinket fölhozád Kárpát szent bércére,* vagy a *Szózat* második szakát: *Ez a föld melyen annyiszor apáid vére folyt* — az addig lelkesen együtt éneklő közönség egyszerre elhallgatott, nem tudván a textust."

Kétségtelen, hogy ma is csak egészen művelt emberek ismerik a *Himnusz* egész szövegét, amelyet 1823 január 22-én írt Csekén egy mindössze harminckét éves flatalember.

*

Szállóigék közé tartozik *A Rákos nimphájához* című versének (írta Pécelen 1814-ben) két sora:

De néked élni kell, óh hon
S örökre, mint tavasz, virulni.

Vagy a *Vanitatum vanitas* (1823) két első sora:

Itt az írás, forgassátok
Érett ésszel, józanon.

A *„magasra vivó szenvedelem" Zrinyi dalá*-ból való (1830), de a legnépszerűbb szállóigéinek egyike *Huszt* című epigrammjának (Cseke, 1831) utolsó sora:

Hass, alkoss, gyarapíts:
S a haza fényre derül.

Az övé: *„A haza minden előtt"* is, amely a következő distichonból (Pozsony, 1833) való:

Négy szócskát üzenek, vésd jól kebeledbe s fiadnak
Hagyd örökül, ha kihunysz: A haza minden előtt.

És végül szállóige az is, hogy „Az ifjú én valék". Ez *Kölcseynek Berzsenyi* Dánielről a Magyar Tudós Társaságnak 1836 szeptember 11-i ülésén tartott emlékbeszédéből való:

— Az ifjú, tek. Társaság, az ifjú, aki a nemzet nagy énekesét megitélni merész volt s aki e merészséget oly felette drágán, — Berzsenyi elhülésével fizette meg, — *ez az ifjú én valék.*

*

Anekdóta talán csak egyetlen egy maradt *Kölcsey* Ferencről. *A korszellem* címmel *Hajnik* Károly után *Tóth* Béla jegyezte föl:

Kölcsey Ferencet az 1832-i országgyülésen, mint szatmármegyei követet tiszántúli kerületi jegyzőnek választották s mint ilyen, számos üzenetet és feliratot fogalmazott. Ujító nyelvét azonban nem igen vették be a régi deákos beszédű emberek. Mikor első üzenetát az úgynevezett „diktatúrán" lemásolták, a tollbamondó deák egyszerre azt mondja:

— Urajm, itt egy furcsa szó van. Olvasni ugyan tisztán lehet, de értelme nincs: *Korszellem.*

Az ifjak vitatkozni kezdtek, hogy mi lehet az? Az egyik *kórszellem*-ről beszélt, a másik azt mondotta, hogy bizonyosan *porszellem* lesz. A másoló íródeákok többsége tényleg *porszellemet* írt.

Másnap a kerületi ülésben a neológia egy ellenség fel is szólalt a *porszellem* ellen. *Kölcsey* ugyan kiderítette a másolók hibáját és megmagyarázta, hogy a *korszellem* azonos a német *Zeitgeist*-tal, de a táblabíráknak nem kellett ez a szó és *az üzenetből ki is hagyták.*

*

Mit mond a legeslegújabb magyar irodalomtörténelem Kölcseyről? — Erre a kérdésre pár érdekes idézettel felelünk *Benedek Marcellnek,* a *Singer és Wolfnerék kiadásában* megjelent könyvnapi irodalomtörténetéből:

„Félénk és fájdalmas magány, elhúzódás az emberektől, szenvedés a világ nyers valóságai miatt — és harcos kiállás irással, szóval, tettel minden igazságért: ez a látszólagos ellentét Kölcsey Ferenc rövid jellemrajza."

Vagy:

„Ennek a félig koránjött, félig elkésett embernek költészetéről nem lehet egységes képet festeni. Nemcsak legnagyobb költője az úgynevezett német-görög klasszicizmusnak, de legjobb verseiben abszolut mértékkel is nagy költő."

Csak néhány táncoló, villogó lidércfény a százéves sír mellől.

Pogány Béla

Még a tél beállta előtt lebontják a ferencvárosi Kiserdő nyomortanyáit

Gondoskodás a hajléktalanok elhelyezéséről — A főváros által átvett állami barakképületekben tíz korcsmáros helyiségét felmondták — A kislakásos épületeket a város belterületén helyezik el

A háboru utáni nyomoruság sok sebet ejtett Budapest testén. Ennek a korszaknak szégyenletes szülöttei voltak *a nyomortelepek* is. Egyre-másra alakultak a szörnyű telepek a város külső területein és évek hosszu sora óta fárad a főváros, hogy megszüntesse ezeket a szégyenfoltokat és emberhez méltó környezethez juttassa a szerencsétleneket, akik eddig földbe ásott lyukakban, összehányt bódékban és olyan ólakban tengették az életüket, ahová még az állatokat sem szívesen bocsátanák be. A főváros szociálpolitikai munkájának nagy eredménye lesz az, hogy *még a tél beállta előtt megszűnik a ferencvárosi kiserdői nyomortanya és ezzel végleg a mult emléke lesz a földbeásott gunyhók korszaka.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

dr. Horony-Pálffy Aurél tanácsnokot,

a szociálpolitikai ügyosztály vezetőjét,

aki erről a szociális eseményről a következőképpen nyilatkozott:

— Az elmult héten ebben a kérdésben tárgyalások folytak a belügyminisztériummal is és

Schuler Dezső alpolgármester úrtól megkaptam az utasítást, hogy a kiserdői nyomortanya megszüntetésére egy héten belül tegyem meg a javaslatot.

Mondanom sem kell, hogy azonnal hozzáláttunk a munkához és *a javaslat el is készült.*

— Most, hogy a Kiserdőt végleg felszámoljuk, átnéztem ennek a nyomortanyának történetét. A főváros intenciója annak idején nagyon szép és nemes volt. Azon a kerületen *kis családi kertbérleteket kivánt létesiteni*, kis parcellákat adott oda egyes családoknak, nem is kért értük bért, *ugyszólván filléreket fizettek a földért a szegény emberek.* Akkoriban az élelmezés ellátása körül zavarok voltak és mindenki úgy okoskodott, hogy *ezeken a kis területeken a szegény emberek annyit fognak termelni, hogy a maguk és családjuk ellátásáról gondoskodni tudnak.*

— Eleinte a ferencvárosi kiserdőben nem voltak házak. *Később nyári lakásokat épitettek*, amelyek nem is voltak komoly épületek, hanem inkább *lugasok*, majd azután vályogépületeket emeltek, vagy egyszerüen sárból csináltak gunyhókat. *Soha semmiféle épitési engedélyt nem kértek.* Egy időben a főváros ezeket a primitív épületeket le kezdte bontatni, de azután olyan erős ellenállással találkozott, hogy a szegény emberek helyzetét nem kívánta megnehezíteni.

1931 nyarán már 700 bódé volt a Kiserdőben.

Akadtak ezek között olyan lakások, amelyek *minden emberi képzeletet felülmúlóan visszataszítóak voltak és ezeket szívesen lebontattuk volna, de rendkivül nagy volt a lakáshiány a fővárosban, a nyomorúság is súlyos méreteket öltött, igy nem tudtuk ezeket a házakat elhordatni.* Közben újabb és újabb települők foglaltak maguknak helyet és mind teljesebb lett az anarchia. Végül a főváros úgy döntött, hogy 1931 július 31-én *mint szükséglakás-telepet vette kezelésbe a kiserdei nyomortanyát*, amelyhez állandó telepgondnokot és felügyelőt nevezett ki. Már akkor az volt a törekvésünk, hogy a *nyomortelepet fokozatosan megszüntetjük.* Az első intézkedés az volt, hogy

megtiltottuk a bódéknak mások számára való átadását és nagyon ügyeltünk arra, hogy új bódékat ne építsenek. Ennek az intézkedésnek következtében az emberhez nem méltó lakások száma folyton csökkent.

1934 január elsején már csak 590 ilyen rozoga épület állott. Egy évre rá csupán 451, majd 1936-ban pedig 407 és a mult év január elsején pedig 382. Ebben a pillanatban az a helyzet, hogy *alig 200 a bódék száma.* Nagy eredmény volt az, hogy sikerült a Kiserdő mellett *az új kislakásos telepet felépíteni* és a Kiserdőben nyomorgó szerencsétlenek egyrészét ide át tudtuk telepíteni.

— Miután a döntés megtörtént és a kiserdői nyomortelepet megszüntetjük,

gondoskodni kell az ott élő emberek elhelyezéséről.

Többféle terv merült fel. Az egyedül élőket a hajléktalanok menhelyén helyezzük el. Egyes családoknak szükséglakást biztositunk. Sajnos, nem mindenkinek tudunk lakást adni és igy felmerült az az ötlet is, hogy *egyes családokat a szükséglakásokban összeköltöztetünk.* Ennek a rendszernek a város vezetőségében nincs hive — természetesen magam is a legélesebben ellene vagyok —, mert hiszen a mult tapasztalatai ezen a téren nagyon kedvezőtlenek. Az összeköltöztetett családok állandó ellenségeskedésben állanak egymással, de más szempontokból is egészségtelen a különböző családok együttélése. A szükség azonban törvényt bont és *lehet, hogy átmenetileg ilyen kényszerintézkedést kell életbeléptetni.*

— Ezzel kapcsolatban egy másik megoldásra is gondolunk. A főváros átvette az állami barakképületeket és

tiz korcsmának felmondott.

A korcsmárosok ki is vonulnak, csupán egyikük elhelyezéséről kell gondoskodni, mert ennek az állammal olyan szerződése volt, hogy nem tehetjük ki simán a helyiségből. Az elhagyott korcsmákat most majd inséglakásoknak rendezzük be. Az Auguszta-telepen van egy épület, amelynek kulturház a neve, de erre a célra nem alkalmas. Ezenkívül vannak még más helyiségek is, amelyeket most birtokba vehetünk. Igy körülbelül *tiz épület fog rendelkezésre állni.* Ezekben az épületekben bizonyos átalakításokkal

átmeneti szükséglakásokat fogunk létesiteni.

— Négyszer-négy méter nagyságú területeket hasítunk ki és rabitzfalakkal felosztjuk a nagy helyiségeket. *Körülbelül száz új szükséglakást kapunk ilyen módon.* Meg kell jegyeznem, hogy ezek a lakások még a szükséglakások fogalmát sem merítik ki. Nem gondolunk arra, hogy a jövőben is megtartsuk ezeket, hanem *kényszerüségből végezzük az átalakitást, mert a tél beállta előtt a nyomorgókat legalább tető alá kell juttatni.* Mindenesetre ezeknek a lakásoknak egyrészét is fel lehet majd használni a Kiserdő nyomorgóinak elhelyezésére. *Nincs már Bibic, Jeruzsálem és mindenféle más nyomortelep és végre el fog tűnni az utolsó, a kiserdői nyomortanya is.*

— Valamit kell csinálnunk a Zita-, a Mária Valéria- és az Auguszta-telepekkel is.

A kőépületeket meghagyjuk, de a fabarakkokat feltétlenül le fogjuk bontani.

— Természetesen erre a leépítésre egyszerre nem kerülhet a sor, hanem *fokozatosan alakitjuk át ezeket a szükséglakás-telepeket.*

Több ízben hire terjedt annak, hogy a főváros a lakásinség leküzdésére *a belterületeken is kislakásokat fog épiteni* — vetettük közbe. Van remény arra, hogy ez a terv gyorsan megvalósul?

— Valóban nagy a lakáshiány Budapesten és *különösen a kislakások iránt élénk az érdeklődés.* Eredetileg a főváros 13 millió pengőt szánt háromezer kislakás épitésére, de annakidején az volt a terv, hogy *ezek a kislakások a perifériákon épüljenek fel.* Azóta megváltozott a helyzet.

Az a belátás kerekedett felül, hogy inkább a belső városrészek épüljenek át és mivel nem szükséglakás, hanem kislakás-épitkezésekről van szó, a főváros is a belterületen kíván épitkezni.

Ilyenformán a költségek *hárommillió pengővel megnövekedtek és 16 millió pengőt kell majd a kislakásépitési akciókra előteremteni.* A főváros néhány magántelket vásárol meg és azokon épit. Először az *Orczy-úton szeretnénk épiteni.* A *Magyar Aszfalt* egyik telkét szereztük ott meg, amelyen felépithetjük az első belterületi kislakásos házat. *A Mester-utca 69. számú telken* épülne a második kislakásos ház. A többi épitésekre megvannak ugyan a tervek, de végleges döntésről még nem számolhatok be.

A szegénygondozás terén a főváros új rendszert vezetett be és most már csak *ellenszolgáltatás mellett gondoskodik az inségesekről.* Az új rend első tapasztalatairól kérdeztük meg a tanácsnokot.

— Az eddigi tapasztalataink — volt a válasz — nagyon kielégitőek.

Különösen a XIV. és XI. kerületben tudunk szép eredményekre rámutatni.

E pillanatban *1600 ember dolgozik.* Egyik csoportot a kertészet alkalmazta, ezek az inségmunkások gallyakat szednek, a parkokban padokat állitanak fel, a fanyesésnél segitenek, és más munkákat végeznek. *Kisebb útépítések előkészítésében is résztvettek, sőt vízelvezető csatornákat is készitettek.* Mindazok, akik eddig hatósági ellátásban részesültek, egy hónapban tizenkét napig naponta nyolc órát dolgoznak. Mindegyikük 32 pengő 64 fillért keres és családtagonként külön 6 pengő pótlékot kap. Aki *inséglakásban lakik, az még további hat napot dolgozik.*

— A XIV. kerületben az Alsórákosi réteken ezek az inségmunkások nagyon szép utakat, a XI. kerületben pedig mintaszerű vízelvezető csatornát csináltak. Éppen most tárgyaltam *Király* Kálmán tanácsnok urral, aki megigérte, hogy

egy héten belül két nagyobbszabású munka tervét dolgozza ki és ennek a megvalósításához az inségmunkások munkaerejét vesszük igénybe.

Sokan attól féltek, hogy az inségesek majd nem szívesen dolgoznak, de éppen az ellenkező eredményt látjuk. *Általában nagy buzgalommal fognak hozzá a munkához.* Természetesen vigyázunk arra, hogy komolyabb, illetve nehezebb munkát csak teljes munkabirású embernek adjunk, a *csökkent munkaképességű inségeseket olyan könnyű munkára fogjuk, hogy számukra az részben szórakozás is.*

Ennyit mondott *Horony-Pálffy* tanácsnok az inségesek elhelyezéséről és foglalkoztatásáról. Több nagyobbszabású szociálpolitikai reform előkészitésén dolgozik, de ezekhez még nem kapta meg a város vezetőségének hozzájárulását, igy tehát idő előtti volna róluk megemlékezni.

Megszabadul a Duna a gyári szennyvizektől

Endre László alispán intézkedésére elkészült az újpesti szennyvízátemelő terve

A fővárost is élénken érdeklő, régen vajudó terv jut végre Ujpesten megoldáshoz. Amióta a *Trianoni gát* megépült és a nagyhajók közlekedését szolgáló Dunaág megduzzasztásával egyidejüleg a Kis-Dunaág teljesen eliszaposodott és állóvízzé lett, sok panasz hangzott el amiatt, hogy az ujpesti Váci-út környékén üzemben levő *gyárak szennye megfertőzi a lefolyást nélkülöző vizet és a partokat.* Számos per is indult emiatt Ujpest városa ellen, de a bíróságok minden esetben kimondták, hogy Ujpestet nem terheli felelősség. *Az állandó fertőzés komoly veszedelmet jelent az Ujpestet vízzel ellátó Ister kútjai számára*, amelyek a fertőzött Dunaággal határolt ujpesti szigeten a közvetlen közelben vannak, de *nem közömbös a fővárosra nézve sem, amelynek ezen a környéken van egyik viznyerő területe.*

Évek óta foglalkoztatta Ujpest vezetőségét ez a probléma, amelyen úgy óhajtottak segiteni, hogy Ujpest kisebbik csatornahálózatának szennyvizét, amely a Kis-Dunába ömlik, átemelik a magasabban fekvő, másik csatornahálózatba, amelynek vizét a Váci-utat átszelő budapesti főgyüjtőcsatornán vezetnék le.

A régen húzódó kérdést most erélyes rendelkezésekkel igyekszik megoldani *Endre* László, Pest vármegye alispánja. Mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, az alispán az ujpesti gyárakat arra kötelezte, hogy *szennyvíztisztítóberendezést építsenek*, Ujpest polgármesterét pedig arra utasította, hogy záros határidő alatt *készittesse el a szennyvízátemelő tervét.*

Az iparügyi miniszter három kiváló szakembert ajánlott a terv elkészítésére: *Becsey* Antal fővárosi törvényhatósági bizottsági tagot, *Farkas* Kálmán ny. államtitkárt és *Zarka* Elemér mérnököt. Ujpest közgyülése a tervező számára 5000 pengőt szavazott meg és a terv elkészítésére *Zarka* Elemért kérte fel.

Most készítette el Zarka Elemér mérnök a szennyvízátemelő tervezetét, amely szerint az ujpesti Garami-utcában épülne az átemelőcsatorna. Építési költsége *96.500 pengő* lenne, üzemi költsége pedig évenkint 8500 pengő.

Dr. *Pohl* Sándor Ujpest polgármestere a tervet most *Endre* László alispán elé terjeszti. Ujpesten bíznak benne, hogy a szennyvízkérdés rövid idő alatt megoldáshoz jut.

Miklós Lajos Telefon: 149—093.
Autokarosseria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javítása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTORUGÓ SPECIALISTA

Viltesek Jenő
Autóalkatrészek Magomobil, Magosix és Magotax autókhoz
Tel.: 141-436. Budapest, VIII., Futó-u. 55.

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz és központi fütés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

Ünnepi találkozóra gyűlnek a magyar városok Esztergomban és Székesfehérvárott

Lukács Ödön az idei városszövetségi közgyűlés jelentőségéről

A Városok Szövetsége alapszabályának 11. szakasza úgy intézkedik, hogy az egyes városok megismerése és intézményeinek tanulmányozása, vagy a városok egyetemét érdeklő gazdasági, pénzügyi és szociális kérdések megvitatása céljából a vidéki városokban rendkívüli közgyűlés legyen tartható. Most a városok vezetői szeptember 6-án *Esztergomban* és 7-én *Székesfehérváron* jönnek össze rendkívüli közgyűlésre, amelynek ünnepélyes jelleget ad az, hogy a városok vezetői gyűléseiken *Szent István emlékének kívánnak hódolni*. Nemzeti érzületük diktálja, hogy ünnepeljék a nagy király emlékét, mint aki a magyar közművelődés, a magyar kultura és a városias fejlődés megindítója volt.

A rendkívüli díszközgyülésre való összejövetel alkalmat fog nyujtani a városok vezetőinek arra, hogy a két ősi város intézményeit, kulturális, szociális és gazdasági munkáját megismerjék és tanulmányozhassák. Az egyetemes városi érdeket érintő kérdéseket a gyűlést megelőzőleg a Szövetség választmánya fogja tárgyalni, amelynek programja széles körben öleli fel a városokat érdeklő aktuális témákat.

A magyar városi kultúrának nevezetes, ünnepi eseményei előtt a *Fővárosi Hírlap* munkatársa felkereste

dr. Lukács Ödön

ny. miniszteri osztályfőnököt, a Magyar Városok Országos Szövetségének ügyvezető alelnökét,

aki az esztergom-székesfehérvári közgyűlések programjáról és jelentőségéről a következőket mondta:

— Az esztergomi díszülés fénypontja Serédi Jusztinián bíboros hercegprimás ünnepi beszéde

lesz, aki Szent István és a kereszténység városalapító munkájáról fog szólni. Eddig még nem történt meg az, hogy olyan magas közjogi személyiség, mint az ország hercegprimása beszélt volna a Városok Szövetsége közgyűlésén. Az a tény, hogy a hercegprimás az esztergomi díszülés szónokául vállalkozott, nagy öröm a magyar városvezetők számára, mert látják, hogy a városi gondolat milyen méltánylással találkozik.

— A Városok Szövetsége Serédi Őeminenciáját beszéde elmondására küldöttségileg kérte fel, amelynek vezetője *Szendy* Károly polgármester volt. A Szövetség vezetősége a hercegprimás elhatározását azzal kívánta honorálni, hogy a díszülésen más szónoklat nem is lesz. *Szendy* Károly polgármester úr, a Szövetség elnöke nyitja meg a díszülést és kéri a hercegprimást beszéde elmondására. Ezután *Glatz* Gyula, Esztergom polgármestere üdvözli a megjelenteket.

A díszülés után a polgármesterek megtekintik az esztergomi ásatásokat, az újonnan felavatott királyi palotát és Esztergom egyéb érdekességeit. A város díszebédet ad a megjelentek tiszteletére, majd a délutáni órákban átrándul az ünnepi ülés egész társasága

Székesfehérvárra, ahol a folytatólagos díszközgyűlés lesz.

Az ősi koronázó város is gazdag programmot készített elő. Tudvalévő, hogy Fehérvár milyen jelentős mértékben fejlődött az utóbbi években és így *Csitáry* G. Emil polgármester büszkélkedhetik majd polgármester társai előtt. Elsősorban bemutatja a város modern díszvilágítási rendszerét, az átépítése alatt álló Vörösmarty-színházat, amelynek most lesz a felavatása Vörösmarty Csongor és Tündéjének centenáris előadásával. Bemutatásra kerülnek a város egyházi és történeti érdekességei, majd a *folytatólagos díszközgyűlést* a városháza gyönyörüen restaurált nagytermében tartják meg. Itt

az ünnepi beszédet Hóman Bálint ny. miniszter, Fehérvár országgyűlési képviselője fogja mondani.

A beszéd elé ugyancsak nagy érdeklődéssel néznek a városok vezetői, mert Hóman, a történettudós, bizonyára sok érdekességet fog elmondani Szent István városalapítási törekvéseiről és ezzel a magyar városi múlt legrégibb időit világítja meg.

— Mint az előző napon Esztergom, ugy Székesfehérvár városa is ebéden látja vendégül a megjelenteket. Ebéd után kerül sor a városias berendezések bemutatására, amikor is a polgármesterek megtekintik a város új jéggyárát, vágóhíd berendezéseit, vízműtelepét és a körülötte egészen újszerűen létesített gyümölcsöst. Megtekintik a Prohászka emléktemplomot, a város villamos erőmű telepét és köztisztasági üzemét, valamint a kultúra érdekében hozott létesítményeket.

— Elég bőséges program ez, amely az ünneplés és visszaemlékezés mellett a vidéki modern városfejlődsről is érdekes tapasztalatokra nyújt alkalmat. *Szendy* Károly polgármester úr is nagy érdeklődéssel és meleg szeretettel készül ezekre az ünnepségekre és a két város kulturális bemutatójára. Számára sem érdektelen, hogy a nagy Budapest mellett milyen jelentős munkát végeznek a többi magyar városok is, a maguk kisebb méretei, de jelentős kulturaszeretetük és áldozatkészségük mellett.

Az ünnepies eseményeket megelőző szeptember 5-iki választmányi ülés gazdag napirendjéről a következőket mondta *Lukács* Ödön ügyvezető alelnök:

— A tárgysorozat elég bőséges, amelynek keretében

fontos kérdések kerülnek a választmány elé.

Több beszámoló fog elhangzani *a Városok Szövetségének nemzetközi munkájáról* és ennek kapcsán jelentjük a választmánynak *a júniusi budapesti értekezlet* eredményeit is. De beszámolunk a városok vezetőinek azokról a tárgyalásokról, amelyeket *a városi függőhitelek megszerzésének megkönnyítése* érdekében végeztek. Különösen előrehaladtak a tárgyalások *a városi tisztviselőknek a Pénzintézeti Központtól felveendő kölcsöne* ügyében. Jelentést teszünk a *városok filmjének* tárgyalásairól, valamint a *készülő új anyakönyvi rendelet* ügyében a belügyminiszterhez intézett felterjesztéséről.

Mint ez a tartalmas nyilatkozat is elárulja, a Városok Szövetsége a maga sokágu tevékenységével és számos kezdeményezésével, nemkülönben a külföld felé irányuló tevékenységével, amelyet majd a budapesti városkongresszus koronáz meg, teljesen átvette elnökétől, *Szendy* Károlytól azt a munkatempót, amelyet a budapesti városháza életében tapasztalhatunk.

Megindultak az előkészületek a jövő évi költségvetés tárgyalására

Zuglóban halaszthatatlan problémák várnak megoldásra

Méltattuk már a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* azt a törekvését, mely szerint még a nyár végén meg akarja állapitani a kerületek közérdekü kívánságait, hogy ezeket jóelőre érvényesíteni tudja a költségvetés megállapításánál. A gyors fejlődés különösen sok sürgető problémát vetett fel a *XIV. kerületben*, amelynek bizottsági tagjai fáradhatatlan munkájukkal több kérdést megoldáshoz juttattak már, de azért megállásra nem gondolnak és az idei költségvetési kampányban is erőteljesen sorompóba lépnek a zuglói lakosság érdekében.

A kerületnek ezekről a megoldásra váró problémáiról megkérdeztük most

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági tagot,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A XIV. kerületnek nagyon sok sürgősen megoldandó, égető kérdése van, aminek legfőbb oka tulajdonképpen egy örvendetes jelenségben található meg. Kerületünk hallatlanul gyors tempóban fejlődött. Teljesen lakatlan területeken szinte varázslatos gyorsasággal épültek új utcasorok, villákkal, szép, kertes családi otthonokkal, egészen új városrészek keletkeztek, amelyek fejlődési vonalát és jellegét megszabta a városrendezési térkép, azonban városias életet közművekben, közlekedési eszközökben és más kulturális berendezkedésben nem tudta még biztosítani a főváros. Pedig itt jórészt nem szétszórt településről van szó, mint például a budapesti hegyvidékeken, hanem teljesen kialakult, sokszor végesvégig beépített új utcák egész tömegéről, amelyek rohamos kiépülésével nem tudott párhuzamot tartani a városi gondoskodás.

A sok megoldásra váró probléma sorában, megítélésem szerint, legsürgősebb *a közlekedési és iskolai kérdések rendezése*. Egy egész nagy vidék lakosságának sürgető kívánsága

a 68-as villamos vonalnak Rákosfalváig való meghosszabbítása,

amely egyúttal megoldaná a közbeeső, amerikai tempóban kifejlődött *kertvárosnak teljesen hiányzó közúti közlekedését is*. Addig, amíg a 68-as villamos folytatása kiépülhet, amit a most folyó szintezési munkálatok befejezésének kell meglőznie, kisegítő megoldás lehetne

egy új autóbusz-vonal beállítása a rákosfalvai templomtértől a kerület központjáig.

— Egészen könnyen, minden áldozat nélkül elintézhető kívánság a Rákóczi-út felől a Tököli-úti sorompóig közlekedő

7-es autóbuszvonal végállomásának az Erzsébet királyné-útjáig való kihelyezése.

— Néhány száz méternyi távolságról van csupán szó és ezzel megteremtődhetnék *az összeköttetés a 20-as és 21-es autobusz-vonalakkal* az Erzsébet királynő-útjától egészen Pestujhelyig, másrészről Ujpestre és Rákospalotára, befelé pedig a Hősökterére, illetve az Andrássy-úton keresztül a város szívébe. Ehhez az új közlekedési hálózathoz kapcsolódna aztán az előbb említett rákosfalvai autobuszvonal, amely egy hatalmas területen megteremtené *a tranzverzális forgalmat*.

— Régen sürgetjük a 68-as villamos mentén *várócsarnokok építését* és ezek közül különösen azt, hogy a nem éppen sűrűn közlekedő vonal kitérőjénél nyujtson védelmet a közönség számára egy várócsarnok.

— A mulhatatlanul megoldandó kérdések sorába tartozik

az iskola-kérdés rendezése.

Örömmel üdvözöltük az intézkedést, hogy több évi sürgetés után a *Dongó-utcában* felépül az annyira szükséges *óvoda*. A szülők most türelmetlenül várják, hogy az óvoda minél előbb elkészüljön és rendeltetésének átadható legyen.

— Feltétlenül szükség van

polgári és középiskolára is,

mert *Zugló egész területén egyetlen ilyen tanintézet nincsen*. A tanulók mind jobban növekvő seregének, közöttük a polgári iskolás és a középiskolák alsóbb osztályaiba járó diákoknak és diáklánykáknak nagy távolságokra eső iskolákba kell bejárniok, ami a zuglói rossz közlekedési viszonyok miatt súlyos nehézségeket okoz és állandó aggodalomban tartja a szülőket.

— *A vitézi telep* és az erősen fejlődő *kertváros* szükségessé teszik

a meglévő elemi iskolák kibővítését és legalább még egy új elemi iskola építését.

— A vitézi telepen, ahol éppen a sokgyermekes vitézek kaptak hajlékot, *máris kétszáz iskolaköteles gyermek van* és ez a létszám erősen meg fog gyarapodni a vitézi telep legközelebb várható növekedésével, miután minden új otthon négy-öt gyermeket jelent.

— A közlekedési és iskolai problémák mellett elintézésre várnak még *városrendezési, út- és csatornaépítési, fásítási feladatok is*, amelyek megoldása jelenti majd Zuglónak városi rangra való emelését, amely egyelőre csak a nevében jut kifejezésre. Bízom benne, hogy ez, ha fokozatosan is, meg fog történni. Hiszen a közelmultban alakult *új előljáróság* legutóbb az önnálló *rendőrkapitányság* felállítása, a készülő *tűzőrség* és nem kis mértékben az épülő *főgyüjtőcsatorna*, amely megszabadítja a záporok alkalmával eddig elöntött területeket a víztől, sártól, reményt nyujtanak arra, hogy a felsőbb gondoskodás nyomon követi a fejlődést.

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *298-990.
Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

Kiss Jenő okl. mérnök, építési vállalkozó
Budapest, V., Zoltán-u. 10
Telefon: 114-835

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37.
M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—371.
Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Borszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, aluminium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

Drótkerítés
ÁGYBETÉT és SZITÁK
legolcsóbban beszerezhetők
HICKER és TÁRSA cégnél
IV., Ferenc József-rakpart 23. Telefon: 18-26-88.

Megkezdték a főváros idei legnagyobb közmmunkáját: az új főgyüjtőcsatorna épitését

Most kezdték meg a Magdolnavárosban és Zuglóban az idei év legnagyobb fővárosi közmunkájának, a Róbert Károly-körúti és Mexikói-úti főgyűjtőcsatorna építését, amely *közel egymillió pengőbe* kerül. Az út- és csatornaépítési ügyosztály gyors tempóban készítette el a nagyszabású tervet, amelyet kitűnően oldott meg azáltal, hogy az új főgyüjtőcsatornának az angyalföldi szivattyútelephez való kapcsolatára a már meglévő Lehel-utcai főgyüjtőcsatornát és a Lehel-utcai mellékgyüjtőcsatornát használta fel, addig az ideig, amíg majd a most készülő főgyüjtőcsatorna egészen a szivattyútelepig kiépülhet. Mindez úgy vált lehetővé, hogy a Lehel-utca mellékgyüjtőcsatornáját három év előtt előrelátásból olyan nagy szelvénnyel építették, hogy ideiglenesen a főgyüjtőcsatorna szerepét is be tudja tölteni.

Erről a most megindult nagy munkáról kérdést intéztünk

Király Kálmán
tanácsnokhoz,

az út- és csatonaépítési ügyosztály vezetőjéhez, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő felvilágosítást adta:

— A főváros külterjes fejlődésének következtében a csatornázás szükségessége már régebben mutatkozott olyan városrészekben, amelyek a milléniumi években végrehajtott nagy csatornázási program idején még lakatlanok voltak. A megfelelő gyüjtőcsatorna hiánya miatt a meglévő főgyüjtőcsatornarendszert olyan területek szenny- és csapadékvizeivel kellett kényszerűségből megterhelni, amely területek annak idején a méretezésnél nem vétettek számításba. Minthogy ez a körülmény záporok alkalmával bizonyos csatornaszakaszokon túlterhelésre vezetett — aminek következtében a mélyebb területek elöntése mind gyakoribbá vált —

a XIII. kerületi Róbert Károly-körúton és a XIV. kerületi Mexikói-úton túl terjedő városrészek helyes csatornázásának megoldása sürgős feladattá vált.

— Még 1927-ben megkezdte a főváros a *rákosvölgyi főgyüjtőcsatorna* építését, melyet 1931-ben fejezett be és most az *Angyalföldi szivattyútelep* megfelelő bővítése után, mely jelenleg folyamatban van, megkezdődött a *rákosvölgyi főgyüjtőcsatornarendszerhez dél felől csatlakozó Róbert Károly körúti és Mexikói-úti főgyüjtőcsatorna építése*, mely a Róbert Károly-körút, Mexikói-út, Kerepesi-út, Nagy Lajos király-útja és az Országbíró-utca által határolt terület víztelenítésére szolgál. Minthogy a főgyüjtőnek a Magdolnaváros területére eső szakaszán a közterület részben még nem áll rendelkezésre, a főgyüjtőcsatorna 1500 méter hosszúságban, egyelőre a Lehel-utca és az Erzsébet királyné-útja között épül meg. Ennek a szakasznak a vizeit az Angyalföldi szivattyútelepre ideiglenesen a Lehel-utcai (volt Figyelő-utca) gyüjtőcsatorna vezeti.

A tervezés során végzett talajfúrások eredménye szerint a munkaárok egész hosszában *a betonra káros talajvíz* várható. Ez a talajvíz a Lehel-utca és a MÁV ceglédi vonala között egyes helyeken literenként 1.200 mg. kénsavhydridet tartalmaz, míg a további szakaszon ez az érték 300—500 mg. között változik. Erre való figyelemmel a főváros a főgyüjtőcsatornát a Lehel-utcától 610 méter hosszúságban 240/225, illetőleg 225/210 centiméter belmérettel bitumenhabarcsba fektetett mészszegény pillértéglából, a további 890 méter hosszú szakaszon pedig 225/210 centiméter belmérettel szigetelt portlandcementbetonból építi.

— A munkálatok várható költsége összesen 980.000 pengő.

Ebből vállalati költség 500.000 pengő, a külön beszerzett anyagok értéke és a MÁV vonalak keresztezésénél szükségessé váló biztosítási munkálatok költsége pedig 480.000 pengő. A főváros az építési költséget a 21 milliós beruházási kölcsönből fedezi.

— A munkát az építés menetének meggyorsítása és a munkamegosztás céljából a főváros három közel egyenlő hosszúságú szakaszban adta vállalatba. A Lehel-utca és a Szent László-út között lévő szakaszt *Hidas* Károly, a Szent László-út és az Andrássy-út folytatása között lévő szakaszt *Liska* Jenő és innen az Erzsébet királyné-útjáig terjedő szakaszt pedig *Teleki* László vállalkozó cég építi.

— A munkálatoknál beépítésre kerül fából mintegy 400 köbméter szádfal, 1 és fél millió darab tégla, 120 vagón cement, 5000 köbméter dunakavics, 100 vagón bitumenhabarcs, 10 vagón szigetelőanyag és 10.000 négyzetméter jutavászon, kereken 45.000 köbméter földmozgósítással.

— A három szakaszon megindult munkálatoknál jelenleg mintegy 250 munkás dolgozik. Később

a munkáslétszám 4—500-ra fog emelkedni,

mert az a terv, hogy *a főgyüjtőcsatorna még ebben az évben* elkészüljön. A csatorna megépítése után a Zuglóban záporok alkalmával jelentkező elöntések a jövőben megszűnnek.

amit a költségvetés tételeiből már ismerünk, részben folyamatban vannak, részben most indultak meg az előkészítő munkálatok. *Főképen a külterkeken építkezünk*, amennyiben a külterkeknek, — más világvárosokhoz hasonlóan, — nálunk is megtörtént nagyszerű benépesedése az elő a feladat elé állítja az iskolafentartó fővárost, hogy az óvoda- és iskolaköteles korban lévő gyermekek oktatásáról és neveléséről azok lakhelyének közelében gondoskodjék.

— A külterki iskoláknak a lakosság kifelé törekvése miatt olyan túlzsúfoltsága állott elő,

hogy a rendelkezésre álló tantermek egyáltalában nem elegendők és bár sok iskolában délelőtt-délutáni váltakozó tanítás folyik, ezzel az egészségügyi szempontoknak meg nem felelő kényszermegoldással sem tudjuk a tanulók elhelyezését kellőképen biztosítani. Hogy ezt a nagyfontosságú kérdést a maga teljességében megoldjuk, ahhoz, — anyagi viszonyaink között, — hosszabb időre van szükség és ezért *az idei iskolaépítések és kibővítések csak a legégetőbb hiányokon segítenek.*

Ezt a feltétlen sürgősséget szem előtt tartva, építtetjük fel a *Horthy Miklós-úti női felsőkereskedelmi iskolát*, mert az intézet eddig elemi iskolával van összezsúfolva. Az új épületben való elhelyezés nemcsak az elemi iskola fejlődését teszi lehetővé, hanem ezzel a *váli-úti elemi és polgári fiú- és leányiskolát is tehermentesíti.* Egy iskolát nélkülöző nagy környéket juttat tanintézethez a *Harmat-utcai iskola.* Ugyanilyen értelemben segít a zuglóiakon a *Dongó-utcában* felállítandó óvoda. Az uj óvodaépület illatos-úti kislakásos telep 300 óvodaköteles gyermekének készül a ferencvárosi *Kén-utcában* az új kisdedóvó és Kőbányán, a ceglédi-uton épült szükséglakásokkal és kislakásokkal megszaporodott gyermeksereg számára létesül *az új óvodai gyermekotthon a Ceglédi-úton.*

— Halaszthatatlan szükségesség parancsára bővítjük ki *a Hungária-középkörút túlzsúfolt polgári leányiskoláját* és a Mária Valéria régi és új baraktelep és az annak közelében lévő székesfővárosi szükséglakásos és kislakásos telepek nagy mértékben megnövekedett tanulói létszáma miatt a *Bihari-úti elemi iskolát.* Ezekhez a munkálatokhoz csatlakozik még *a reáltanodai-utcai gimnázium* felújítása és helyreállítása, a *Hernád-utcai leányiparostanonc-otthon* kibővítése és a *Mészáros-utcai leánygimnázium* kibővített udvarának rendezése.

Mindezekre a munkálatokra *790.000 pengőt* fordít a főváros, számolva azzal, hogy a most folyamatban lévő építkezésekkel csak a legsürgősebb feladatokat oldotta meg.

Épülő új iskolákkal, sok átépítéssel és modernizálással fogadja a főváros az új tanévet

Befejezték a többszázezer pengős nyári tatarozásokat

Néhány nap mulva megnyilnak a főváros iskoláinak kapui. Megkezdődik az új tanév. Ez a Veni Sanctéval, első csengetyűszóval, nemeshangú igazgatói beszédekkel egybekötött évnyitás poétikusan hangzik, holott nagy gond, rengeteg munka, hatalmas áldozat rejtőzik mögötte, amelyből a legnagyobb rész a székesfővárosnak jut. Nem kevesebb, mint 108 elemi, 52 polgári iskola, 6 gimnázium, 10 felső kereskedelmi, 21 iparostanonc iskola, 5 női ipariskola, továbbá iparrajziskola, felső mezőgazdasági, kertészképző iskola és 86 óvoda gondja terheli a fővárost és a város fejlődésével, a külterületek benépesedésével ez a gond egyre növekszik. Hogy csak a legégetőbb szükségleteken segítsen, nagy összegeket költ a főváros az építkezésekre, melyek tekintélyes része van most folyamatban és százezreket emésztenek fel csupán a tatarozások, amelyek most készültek el, hogy az iskolák rendben, tisztán fogadják a betódulo gyermeksereget.

Ezekről a munkálatokról, most, a tanév elején megkérdeztük

dr. Felkay Ferenc
tanácsnokot,

a közoktatási ügyosztály vezetőjét, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő felvilágosításokat adta:

— Az iskolák nyári szünetét, mint minden évben, az idén is felhasználtuk az iskolák tatarozására, amelyek időre el is készültek.

Ezek a tatarozások a maguk összességében nagyon jelentős munkák,

amennyiben a rendes tatarozási költségvetés keretében *óvodákra 72.000 pengőt, elemi iskolákra 313.000 pengőt, polgári iskolákra 143.000 pengőt, gimnáziumokra 32.000 pengőt, felső kereskedelmi iskolákra 35.000 pengőt költöttünk.* Ezenkívül *200.000 pengőt* fordítottunk *az elavult iskolaépületek átépítésére és modernizálására.* Ezt az ujjáalakítást évről-évre fokozatosan kiterjesztjük az átépítésre szoruló iskolákra.

— Az idei tatarozásoknál külön figyelemmel kellett lennünk arra is, hogy az *Eucharisztikus Kongresszus* hatalmas idegen tömegei számára

az iskolák szállókká alakultak át.

Ezen a réven *komoly rongálások nem történtek*, de azért a vendégjárás nyomokat hagyott és ezenfelül fokozottabb gonddal hajttattuk végre a higiénikus szempontból szükséges meszeléseket.

— Az új iskolák építése,

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-780

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és dísznűbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetétek készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

Vaska György
gépész-mérnök
központi fűtés, vízvezeték, csatornázás, fürdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 162-849.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szuglói-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

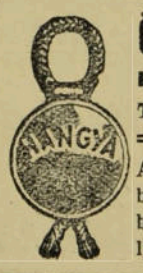
ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntőde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszálításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Események

Fővárosi Hirlap
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

József Ferenc kir. herceg elnököl a berlini fürdőügyi kongresszuson. A Budapesten megalakult *Nemzetközi Fürdőügyi Szövetség* szeptember 22-én és 23-án Berlinben közgyűlést tart. A közgyülésen vitéz dr. *József* Ferenc királyi herceg és *Esser* Hermann volt miniszter, a német idegenforgalom vezetője elnököl. A berlini közgyűlés után *Nauheimban* folytatják a konferenciát. Ugyancsak Nauheimban gyógyfürdőtechnikai és propagandaanyag kiállítás is lesz.

Király Kálmán ünneplése. Az út- és csatornaépítési bizottság dr. *Schuler* Dezső alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelynek napirendje előtt *K. Császár* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag meleg szavakkal üdvözölte *Király* Kálmán tanásnokot, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjét abból az alkalomból, hogy a kormányzó kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki. *Király* Kálmánnak kitüntetése alkalmából a legszélesebb körökből eredő meleg óvációkban volt része. Valósággal elhalmozták táviratokkal és levelekkel.

Katona János képviseli a fővárost a lipcsei vásáron. A most megnyíló lipcsei őszi vásárra meghivót kapott a székesfőváros is. *Szendy* Károly polgármester a főváros képviseletére *Katona* János mérnök, törvényhatósági bizottsági tagot kérte fel. *Katona* János vasárnap utazott el Lipcsébe, ahonnan csütörtökön tér vissza.

Bécsben tanácskoztak és Budapesten szórakoztak a köztisztasági kongresszus angol tagjai

Hatvan angol úr és hölgy volt másfél napon át vendége Budapestnek. Az angolok, közöttük öt amerikai, Bécsből rándultak át hozzánk a nemzetközi köztisztasági kongresszusról. Nem véletlen elhatározásból jöttek, hanem tervszerűleg, mert már odahaza elhatározták, hogy amint a hivatalos munkával végeznek, Budapestre jönnek szórakozni. Elhatározásukról előre értesítették a fővárost, amely meleg vendégszeretettel fogadta az angol vendégeket.

A nemzetközi kongresszust, amelyen Budapestet dr. Salamon Géza tanácsnok és Balló Alfréd, a Köztisztasági Hivatal igazgatója képviselték, szombaton fejezték be és az angolok, legtöbben feleségükkel, este már Budapesten voltak. A Gellért-szállóban a főváros vacsorát adott tiszteletükre, amelyen dr. Schuler Dezső alpolgármester, a távollevő dr. Salamon Géza tanácsnok helyett dr. Bárány László főjegyző és meghivott magyar urak és hölgyek vettek részt. Schuler alpolgármester angol üdvözlő beszédet tartott, melyre Mr. Dawes, az angol közegészségügyi minisztérium osztályfőnöke válaszolt. A vendégek, akik között volt Mr. Day, a londoni köztisztasági igazgató is, a hideg angol temperamentumot megcáfolva, pompás, vidám hangulatban töltötték az estet. Cigányoztak, nótáztak és nagyon tetszett nekik, hogy a cigánybanda egymásután húzta nekik az angol dalokat, köztük a népszerű Tiperaryt. Megtanították a cigányt egy angol nótára is, amely úgy kezdődik, hogy „A mi barátunk kitűnő ember. . .“ Schuler alpolgármestert és Bárány főjegyzőt értették a kitűnő ember alatt. A végén aztán táncoltak, valamennyien jól járták a csárdást is.

Vasárnap megtekintették a budapesti nevezetességeket, a Jánoshegyen vacsoráztak, ahonnan elragadtatással nézték Budapest éjjeli panorámáját. Mikor jöttek, még kimért angolok voltak, a másfél nap alatt azonban úgy felolvasztotta őket a budapesti miliő és a magyar vendégszeretet, hogy hétfőn reggel meleg ölelkezések közben búcsúztak vendéglátóiktól. Igy végződött a bécsi kongresszus, amelynek az áldomását Budapesten itták meg.

Kétszázötvenezer pengővel járul hozzá a főváros a Nemzeti Repülőalaphoz. Szeptember közepén tartja a főváros első őszi közgyűlését, melyen a polgármester előterjesztést tesz arra nézve, hogy a törvényhatósági bizottság szavazzon meg *250.000 P hozzájárulást a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapra. Szendy* Károly polgármester az előterjesztést kísérő indokolásában hangsúlyozza, hogy „a székesfővárosnak az ügy nemzeti jelentőségét mindenkor méltányoló hagyományai indokolttá teszik, hogy a m. kir. kormánynak rendkívüli jelentőségű, az egész magyar társadalom részéről a legnagyobb lelkesedéssel fogadott felhívására a nemzeti repülő-alap megteremtésére megindult mozgalomban a székesfőváros is a mindenkor tanusított áldozatkészségével részt vegyen.

Budapestre jön a cannesi polgármester. *Szendy* Károly polgármester, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, a mult évben *Cannesban* időzött, ahová Pierre *Nouveau*, a város polgármestere hívta meg. A cannesi polgármester akkor igéretet tett, hogy a látogatást visszaadja. Most beváltja igéretét: Pierre *Nouveau* polgármester és felesége, *Lenkey* István, magyar származású titkára és a cannesi idegenforgalmi hivatal vezetője, *Pous* igazgató kíséretében szeptember 16-án Budapestre érkezik. egy hétig maradnak Magyarországon, meglátogatják a Hortobágyot és Lillafüredet is. A látogatás folyamán a magyar-francia idegenforgalmi kapcsolatok kimélyítéséről fog *Szendy* Károly polgármesterrel és az illetékes fórumokkal tárgyalni.

Londoni tankerületi főigazgató Budapesten. Roda *Bastable* londoni tankerületi királyi főigazgató Budapestre érkezett, hogy tanulmányozza a főváros közoktatási intézményeit. *Felkay* Ferenc dr. közoktatási tanácsnok pénteken hivatalában fogadta Roda Bastable főigazgatót, akit tájékoztatott a magyar főváros közoktatásának berendezkedéséről.

Magyar Nemzet címmel Budapesten új napilap indult meg, amelynek főszerkesztője *Pethő* Sándor, az előkelő tollú, neves publicista, felelős szerkesztője pedig *Hegedüs* Gyula, a régi, kiváló ujságíró, a magyar ujságírórend intézményeinek egyik kipróbált vezetője. Az új lap, amely a régi magyar tradicionálon épült modern szellemet képviseli, kitünő szerkesztőségi gárdát toborzott és már első számával meghódította a közönséget.

Kuzsinszky Bálint meghalt. *Kuzsinszky* Bálint n. y. egyetemi tanár, az *Aquincumi* és *Fővárosi Muzeum* volt igazgatója 74 éves korában meghalt. Egészen fiatalon lépett a Nemzeti Muzeum szolgálatába és csakhamar átvette az aquincumi ásatások vezetését. *Az ő nevéhez fűződik az Aquincumi Muzeum megteremtése és ő volt a megszervezője a Fővárosi Múzeumnak is.* Élénk és elismert tudományos működést fejtett ki. Az egyetemen az ókori egyetemes történelem, majd az érem- és régiségtan tanára volt. Tagja volt a Tudományos Akadémiának, elnöke a Régészeti Társulatnak. Számos tudományos munkát irt.

DEHMAL ZONGORA pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—655.

Föllner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST. VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

„IKARUS“
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR
AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-996
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 498-126

FRICKER A. KÁROLY
Jelvény és díszműárú üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám és idegenforgalmi cikkek, láncskardbojtok.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 290-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Szeptember 1, 6-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Zagora Zoltán
Műkönyvkötészete
Különleges naptárak, irodai ujdonságok, reklámcikkek üzeme
Budapest, VIII., Eszterházy-u. 20. ● Telefon: 136-911.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó ipartüzem
Budapest, VI., Hern Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Egyetlen Magyarország aranykoszorús mestere.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER“ Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

KÓRODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Uj és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

REX RAJZOLÓGÉPEK
LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ
RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC
MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. ● Telefon: 494-368.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

BF-gáz → Veszélytelen **féregirtó!**
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbizható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

Gazdasági Értesítő

Magyarország az elektromosság terén egész magas színvonalon áll, — állapították meg budapesti tanulmányútjukon a bécsi Világenergia Kongresszus tagjai

Vitéz Verebély László műegyetemi tanár, a kongresszus magyar nemzeti bizottságának elnöke a nemzetközi tanácskozás tudományos és gyakorlati jelentőségéről

Napok óta tartja üléseit Bécsben a Világenergia Kongresszus, amelynek mintegy 200 előkelő tudós résztvevője az elmult héten Magyarországon tett látogatást, ahol is megismertették velük a hazai ipar helyzetét és fejlettségi fokát. A külföldi vendégek látogatásának megnyitása a Műegyetemen volt, ahol a díszteremben három bevezető előadás hangzott el: ezek mindegyike az említett tanulmányút érdekében, annak megvilágítására szolgált. *Az első beszédet, a megnyitót, a Világenergia Kongresszus magyar nemzeti bizottságának elnöke, vitéz Verebély László műegyetemi tanár mondotta,* ezután általános érdeklődés közepette *Bornemisza* Géza miniszter emelkedett szólásra, aki a magyarországi ipari viszonyokról nyujtott áttekintést. Végül *Heidegger* Ernő, a Villamosművek Országos Szövetségének igazgatója tartott előadást.

A bevezető előadás után autókon megtekintették Budapestet, amelynek szépségei ép úgy megkapták a tudósokat, mint általában a Budapesten először járt külföldieket. A következő napokon kezdődött a látogatás gyakorlati részleteinek a lebonyolítása: délelőtt meglátogatták a *Ganz-gyárat* és az *Egyesült Izzó* ujpesti telepét, mindkét helyen nagy tetszéssel állapították meg, hogy Magyarország az elektromosság terén egészen magas színvonalon áll. Délután *a főváros kelenföldi elektromos telepét és az óbudai gázgyárat* tekintették meg. Közüzemeinknek ez a két reprezentativ telepe láthatólag mély benyomást gyakorolt a jelenlévőkre.

A bécsi kongresszus megnyitását megelőző napon, — a magyarországi látogatás utolsó napján, — külföldi vendégeink Kandó-mozdonnyal vontatott különvonaton *Tatabányára utaztak,* ahol tanulmányozták az ottani bányaberendezéseken kívül elsősorban a modern cementgyárat. A különvonat innen átvitte a tudósokat a *bánhidai centrálába,* amelyet a legnagyobb érdeklődéssel tekintettek meg, annál is inkább, mert hiszen a közel másfél évtizeddel ezelőtt megalakult Világenergia Kongresszusnak ez volt az első kézzel fogható és szemmel látható hatalmas alkotása, amely egyébként az ezeresztendős Magyarországnak eddigi legnagyobb ipari építkezése is.

Mint emlékezetes 1924-ben, Londonban tartották meg az első Világenergia Kongresszust, amelyen a magyar kormányt *Verebély* László képviselte. *Verebély* professzor a londoni kongresszuson két előadást tartott Magyarország földalatti kincseiről és azok felhasználhatási lehetőségeiről és ennek a két előadásnak olyan figyelemreméltó sikere volt, hogy már a következő napon felkereste őt szállóbeli lakásán az angol pénzcsoport képviselője, aki azután szinte hihetetlenül rövid idő alatt megkötötte a magyar állammal a pénzügyi szerződést, amelynek értelmében *igen előnyös feltételek között kaptuk meg azt a hatalmas, 100 milliós kölcsönt, amelyből egyrészt felépítettük a bánhidai centrálét, másrészt sikerült villamositani a budapest—hegyeshalomi vasútvonalat.*

Külföldi vendégeinket a háromnapos magyarországi tartózkodás alatt vitéz *Verebély* László műegyetemi tanár kalauzolta. Éppen ezért a *Fővárosi Hirlap* munkatársa hozzáfordult azzal a kéréssel, hogy világítsa meg a Világenergia Kongresszus jelentőségét és ismertesse az eddig elért eredményeket.

Vitéz Verebély László
műegyetemi tanár

erre vonatkozóan a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A Világenergia Kongresszus hatévenként tartja általános üléseit. Az első 1924-ben volt Londonban, utána legközelebb Berlinben jöttek össze a kongresszus tagjai, majd 1936-ban Washingtonban ült össze a kongreszus. *A Világenergia Kongresszus az energia fölhasználásának tudományos problémáit vitatja meg a lenagyobb részletességgel,* még pedig éppen olyan fontosságot szentelve a teoretikus résznek, mint annak a nagyon is gyakorlati ténynek, hogy a meglévő energiaforrásokat hogyan lehet a legökonomikusabban kihasználni, a meglévő tüzelőanyagokat miként lehet nemesíteni, hogyan lehet energiához juttatni az ipart és a háztartásokat, végül, de elsősorban hol és hogyan kínálkoznak új energianyerési lehetőségek.

— E nagy és átfogó problémákon kívül azonban vannak olyan részletkérdések, amelyek rövidebb időközökben kerülnek megvitatásra és részletkérdésekről lévén szó, nem foglalhatják le a plénum hatévenkénti ismétlődő tárgyalási idejét. Éppen ezért *a 48 tagállam nemzeti bizottságai közül egy-egy időnként mindig elvállalja úgynevezett részkongresszusok rendezését.* Ilyen részkongresszust tartanak most Bécsben, ahol elsősorban a mezőgazdaságnak és a magánháztartásoknak villamosenergiával való ellátásáról tárgyalnak és e tárgykörben is főleg a tarifakérdésekről. Természetesen itt is rátértek a vasútvillamosításra, amely ma már minden civilizált ország érdeklődésének központjában áll.

*

A Világenergia Kongresszus magyar vendégei a legjobb impressziókkal távoztak el Magyarországból és ebben nem csekély része volt annak a fényes és pazar bankettnek, amelyet a székesfőváros adott tiszteletükre a margitszigeti Piccadilly-étteremben. A fővárost *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, a világítási ügyosztályt pedig a szabadságon levő *Morvay* Endre tanácsnok helyett dr. *Szőnyi* László tanácsjegyző képviselte. A jól sikerült és emelkedett hangulatban elköltött vacsora után a vendégek hajóra ültek, amely levitte őket az új Horthy Miklós-hídig. Útközben őszinte elragadtatással nyilatkoztak a kivilágított Budapestről és a legnagyobb tetszésüknek adtak kifejezést, amikor megpillantották a Horthy Miklós-híd mellett levő világítótorony feltünő és eltünő fényesóváit, tekintve, hogy ez a világítótorony a legdíszesebb ékességeink egyike, mert hiszen tudvalevően a fiumei tengeri világítótorony pontos mása. Három, ragyogó élményekkel dús nap szép és felejthetetlen emlékeivel utaztak vissza vendégeink az elektromos különvonaton Bécsbe.

Félévi bankmérlegek. Augusztus 20-án, Szent István napján közölte a hivatalos lap, ezúttal immár tizedszer, a *Takarékpénztárak és Bankok Egyesületének kötelékébe tartozó budapesti pénzintézetek egyesített félévi mérlegét.* A mérlegekből kitünik, hogy az előző évhez képest *lényegesebb eltolódás nincs.* A változás csupán az, hogy *hiányoznak a kimutatásból a Magyar Általános Takarékpénztárra vonatkozó tételek,* viszont a *Magyar Általános Hitelbank* mérlegadatai most először foglalják magukban a Takarék beolvasztása folytán egyes vonatkozásban megnövekedett számadatokat. Hiányoznak a kimutatásból a *Magyar Általános Ingatlanbank* mérlegadatai is, melyeket csak a napokban tartandó közgyülésen fognak megállapítani. Az összesített mérlegekből azt látni, hogy a pénzintézetek egyes tételeinél az eltolódások lényegtelenek. A takarékbetétek összege 2.4%-kal csökkent, a folyószámlabetéteké 6.7 százalékkal emelkedett. Előbbi a félév végén 552.3 millióra, az utóbbi 712.8 millió pengőre rugott.

Előléptetések a Foncièrenél. A *Foncière Általános Biztosító Intézet* igazgatósága a közgyűlést követő ülésén *Wilcsek* Andrást *igazgatóvá, Révész* Sándort, *Obetko* Kálmánt és *Várgedő* Józsefet *aligazgatókká, Horváth* Károlyt, a titkárság kiváló vezető főtisztviselőjét, továbbá dr. *Hegyi* Dénest, *Jakobi* Sándort, dr. *Papp* Árpádot és *Tapsonyi* Imrét *cégvezetőkké* nevezte ki. A jól megérdemelt előléptetésben csupa érdemes, kiváló főtisztviselő részesült.

A Foncière közgyülése. A *Foncière Általános Biztosító Intézet* a napokban tartotta közgyülését, amelyen *Kun* Károly vezérigazgató előterjesztette a mérleget, amely szerint az *elemi biztosítási* ágazatokban 10.6 milliót, az *életbiztosítási* ágazatban pedig 5.25 millió pengőt tett ki a díjbevétel. *A tavalyi díjbevétel tehát összesen 15.8 millió pengő.* A mérleg vagyonoldalának főösszege 38.9 millió pengő. Az intézet nemcsak kész házak vételével gyarapította ingatlan birtokát, hanem csaknem évente megismétlődő építkezési tevékenységével munkaalkalmakat is nyujtott. Jelenleg az Erzsébet-téri bérház építési munkái vannak folyamatban. *A mérleg 1937 végén 23.25 millió pengő biztonsági alapot tüntet fel.* Osztalék fejében bőséges tartalékolások után *6 százalékot fizet* az intézet. Az igazgatóság tagjait újból megválasztották *Éber* Antalt, *Enyedy* Bénit, báró *Fejérváry* Imrét, dr. *Frigessi di Rattalma* Arnoldot, *Erdős* Aladárt, dr. *Grecsák* Antalt, vitéz gróf *Takács-Tolvay* Józsefet, dr. *Rakovszky* Ivánt, dr. *Ribáry* Ernőt és dr. *Ugron* Gábort. A felügyelőbizottság elnöke dr. *Mikecz* Károly lett.

Az Astra mérlegülése. Az *Astra Biztosító* szeptember elején tartja mérlegmegállapító ülését, amelyre Budapestre érkeznek az intézet külföldi igazgatósági tagjai. A közgyűlést szeptember végén fogják megtartani. Az *Astra* mérlege, mint értesülünk, nagy fejlődési folyamatot mutat. Az intézet bevételei, amelyek erősen emelkedtek, megközelítik az egymillió pengőt. A kárarány igen kedvező, miután az intézet csak elsőrangú anyaggal rendelkezik.

AZ 1898 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—979.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javítást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Viz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézmüves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-086.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-brons „Optalit" könnyüfém—dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventillátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszivó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, épitőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FÜTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépitési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

KERNER NÁNDOR
épület- és mülakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

SCHÜTZ EDE
épület- és mülakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

STELCZER JÁNOS
Telefon: 293—725.
Vas- fém- és záripari üzeme
BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-U. 32.

SCHEILING MÁTYÁS
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
TELEFON 139-076.
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és planinórészek készitését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

Továbbra is megmarad a Nemzetközi Vásár eddigi szervezete és vezetősége. A Budapesti Nemzetközi Vásár megrendezésére a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* és a *GYOSz* között három esztendővel ezelőtt megállapodás jött létre. Ez a szerződés most szeptember 1-én lejár. A Kamara és a GYOSz, értesülésünk szerint, elhatározta, hogy *a szerződést további egy esztendőre meghosszabbítja.* Bizonyára megelégedéssel veszik tudomásul a gazdasági szakkörök, valamint az egész közvélemény, hogy továbbra is fennmarad ez a szövetkezés, mely az utóbbi évek nehéz viszonyai között is egyre fokozottabb sikerre vitte a Vásárt. Az eddigi munka változatlan folytatását jelentő új megállapodás nem okoz változást a Vásár kitűnő vezetőségében sem. Továbbra is a helyén marad a Vásár elnöke, *Szendy* Károly polgármester, társelnöke, *Chorin* Ferenc és *Éber* Antal, valamint *Hallóssy* István, a kiváló ügyvezető igazgató.

Girardi Tibor a Szövetkezeti Bolt cégjegyzője. *Girardi* Tibor, a régi Belváros hírneves divatházának volt tulajdonosa, a Budapesti Iparbank volt elnöke, a mult évben belépett a *Szövetkezeti Bolt* kötelékébe. A szövetkezet most bejegyezte *Girardi* cégjegyzési jogosultságát.

Pestvármegye új bizottsági tagja. *Szegő* Jenőt, a Wolfner Gyula és Társa bőrgyár rt. igazgatóját Pest megye alispánja a vármegye törvényhatósági bizottságába rendes tagjául behívta.

Előléptetések a Hutter-Lever konszernnél. A *Hutter és Lever Rt.* jelentősen kibővíti üzemét, aminek következtében rákospalotai gyártelepén *nagyarányú építkezések* folynak. A gyertya- és zsírsavüzem részére hatemeletes gyári épületet emelnek, ezenkívül különböző munkásjóléti intézményeket létesítenek, amelyek különösen a munkások higiéniáját szolgálják. A *Hutter-Lever* konszernnél most előléptetés is történt. *Stein* János, az eladási osztály volt vezetője, aki eddig diszponensi minőségben dolgozott, cégvezető lett. Ezzel az előléptetéssel közel három évtizedes kiváló munkásságát honorálta a vállalat. Ugyancsak cégvezetővé lépett elő *Földes* Imre eddigi diszponens, a beszerzési osztály volt vezetője. A kitűnő főtisztviselő szintén hosszú, érdemes munkával érdemelte ki az előléptetést.

VÁLLALKOZÁS

Új utak bemutatója. *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője szeptember 2-án, pénteken bemutatja a törvényhatósági bizottság tagjainak és a sajtónak a legutóbbi időben elkészült utakat és a folyamatban levő útépítési munkálatokat. Az érdekes műszaki kirándulásra délelőtt kilenc órakor indulnak az autók a városháza 2. számú kapujától.

A Hamzsabégi-út rendezése. Az út- és csatornaépítési ügyosztály versenytárgyalást tartott a XI. kerületi Hamzsabégi-útnak a Horthy Miklós-út és Máv. átjáró közötti szakaszán végrehajtandó útrendezési munkák vállalatbaadására. 12 pályázó közül az ügyosztály *Gravieser* Albin 51.933 pengős, legolcsóbb ajánlattevő megbízását hozta javaslatba. Az út- és csatornaépítési szakbizottság a javaslatot magáévá tette.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Szt. László-kórházban szükséges **elektromos földkábelszerelési munkákra** pályázni lehet szeptember 6-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Széchenyi-fürdő uszodájához tartozó öltözőhelyiségekben szükséges **termálvízfűtőberendezési munkálataira** pályázni lehet szeptember 2-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Nyomdai **papírárú szállítására** pályázni lehet szeptember 2-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BSZKRT részére szükséges **90.000 kg. téli különleges motorkenőolaj szállítására** pályázni lehet szeptember 16-án d. e. negyed 10 órakor; ugyanitt pályázni lehet **40.000 kg. ötös viscositású raffinált fagyálló gépolaj szállítására** szeptember 16-án d. e. 9 órakor (Akácfa-utca 15. IV. emelet 429).

Beérkezett ajánlatok

A Teleki-téri zsibvásárpiacon a ruhaárus fülkék **elektromos fővezetékének átalakítására** pályáztak: Fuszt László 8758, Abay Nándor 9051, Thermolux 9328, v. Kalocsay Kálmán 9362, özv. Jankovits Győzőné 10.293, Turcsák János 10.954 pengővel.

A Darányi Ignác-utca **csatornázási munkára** pályáztak: Unger József 13.995, Handl Gyula 14.390, Apor József 14.636, Schaffer Antal 15.258, Krausz Ferenc 15.389 pengővel.

A Béla király-út **csatornázási munkára** pályáztak: Ámon Rezső 19.795, Vándor Ferenc 23.604, Melczer Károly 24.045, ifj. Halász Hubert 24.222 pengővel.

A Kiscelli-kastély **tetőfedő munkára** pályáztak: Sporik Ferenc 4800, Holler László 5600, Tósay Mihály 5820, Tromm István 6900, özv. Biberál Józsefné 7120, Ösze Gyula 7800, Bukovár Jenőné 7960, Krisch Fekete Nándor 9060, Krisch Fekete János 9626 pengővel.

A székesfővárosi képtár **melegvízfűtési munkára** pályáztak: Csépay Jenő 8106, Fancsaly Ferenc 8216, Halász Ernő és Társa 8692, Buchta Károly 8737, Juhász József 8821, Predmerszky Géza 8861, Ballay Mihály 9165, Macskássy Árpád 9819, Tóth Imre és Társa 10.652 pengővel.

A Rókus-kórház sebészeti osztályának **műtő-berendezésére** pályáztak: Magyar Radiátorgyár 10.500, Erdély és Szabó 9826, Mone 9090, Marx és Mérey 3418, Weszely István 8218, Markó József 8350 pengővel.

Az Attila-utcai transzformátorállomás **villamosberendezési- és felvonó-munkálra** pályáztak: Szommer Miklós 12.194, Erőátviteli és Világítási Rt. 13.045, Holitscher Zsigmond és Társa 13.598, Buzás Gyula 14.011, Novák Pál 14.375, Barta Károly 13.641, Baráth György 14.686, Gál István 14.871, Csuri István 14.903 pengővel; a **felvonómunkára:** Freissler Antal 32.100, Wertheimer F. és Társa 37.910, Rotor Felvonó- és Gépgyár 38.735, Haverland Antal 41.650, Posselt Gyula 44.880, Eső és Társai 14.844 pengővel.

Az Andrássy-tüzérségi laktanya legénységi épületének **emeletráépítési munkálataira** pályázott a Vasgerendákat Árusító Rt. 14.790 pengővel.

A nagyvásártelep részére szükséges **munkásruhaszerények szállítására** pályáztak: Kollerich Pál és Fiai 3541, Jalcs Dezső 3592, Hutter és Schrantz 3635, Haas és Somogyi 3822, Haidekker Rt. 3893, Magyar Vegyipari Gépgyár 3944, Kajtár Lajos 4024 pengővel.

A sertésvágóhidon szükséges **húspárolóberendezés szállítására** pályázott a Magyar Radiátorgyár Rt. 18.000 pengővel.

Az angyalföldi csatornaszivattyútelep **gépházfelépítményi munkálra** pályáztak: Márkus Miksa 14.588, Haas és Somogyi 15.225, Stieber-féle ipari Rt. 16.636, Almási József 19.488 pengővel.

A Gyáli-úti **Szent László-kórház föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbetonmunkára** pályáztak: Wihart Ferenc 85.747, Németh Béla 89.898, Biró Ernő 91.151, Horvatics Gyula 91.467, Sajgó Alfréd 91.647, Hollay János 93.467, Chabada Frigyes 93.753, vitéz Kapuváry Gusztáv 93.915, Szeitz Richárd 94.232, Kárász Géza 94.813, Unger József 95.840, Glock Imre 96.695, Führer Miklós 97.751, Csengery Árpád 98.713, Méhn Antal 99.227, Bodnár Zoltán 99.774, Szőllőssy Elemér 100.493, Fábián István 101.465, Poros István 106.788, Keszy-Harmath Jenő 109.224 pengővel.

A Zólyomi-köz Zólyomi-út Budaörsi-út közötti útszakaszának **csatornázási munkára** pályáztak: Ámon Rezső 8539, Demény Lajos 9656, Wihart Ferenc 9712, Obendorfer Rudolf 9994 pengővel.

Az Elektromos Művek kelenföldi erőműtelepén a forróvíztartányok tartószerkezetének megerősítési munkálataira pályáztak: Röck István Gépgyár 6795, Roessemann és Kühnemann 7595, Magyar Waggon és Gépgyár 7940 és MAVAG 8385 pengővel.

A sertésvágóhíd víztoronyköpárkányának kicserélésével kapcsolatos **kőfaragómunkákra** pályáztak: Král Gyula 6428, Kiss József 7196, Weisinger György 9571, Seenger Béla 10.734, ifj. Mühlpercz János 11.436, ifj. Fabró Ferenc 15.228 pengővel.

A BSZKRT részére szükséges **kályhák és tűzhelyek szállítására** pályáztak: Budapest Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő, Shopper I. G. Rt., Kispesti Lakatosüzem, Imrey Mihály, Lőrincz Pál és Vince, Oetl Antal, Heinrich A. és Fiai Rt., Paschka és Társa, Gyártmány és Nyersanyagkereskedelmi és Ipari kft., Magyar Radiátorgyár.

Versenytárgyalási megbízások

Az Andrássy-laktanya emeletráépítésnél szükséges **villanyszerelési munkálatokat** Kainráth Antal kapta 1869 pengőért; ugyanitt **ácsmunkát** kapott Kara János 10.756 és **asztalos munkát** Gera Lajos fiai 8118 pengőért.

Az Uj Szent János-kórház Wodianer pavillonjának **bádogos munkálatait** Margittay Gyula kapta 4067 pengőért.

Az alsóerdősori Erzsébet-szeretetotthon **melegvízberendezésének bővítési munkálatait** Vasas János Lajos kapta 11.007 pengőért.

A gyáli úti kislakásos bérház homlokzattatarozásánál szükséges **kőműves munkát** Wersetz Márton kapta 7240 pengőért.

Az Üllői-út 119. kislakásos bérház homlokzattatarozásánál szükséges **kőműves munkát** ifj. Wittmann Ferenc kapta 3165 pengőért.

A Szent István Bazilika északitornya restaurálásához szükséges **pyrogránit szállítására** Zsolnay Vilmos (Pécs) kapott megbízást 4800 pengőért.

A Haller-utcai kislakásos bérház **mázoló munkálatait** Rácz Márton kapta 3189 pengőért.

A XIV. ker. tűzőrségi laktanya **vízvezeték és csatorna munkálatait** Szegedy Béla Jenő kapta 12.273 pengőért.

A Klauzál-téri csarnok **kőműves munkálatait** Hudetz Béla kapta 2425 pengőért.

A Mária Terézia-téri elemi iskola **szigetelő munkálatait** Gruber János kapta 3390 pengőért.

A Knézits-utcai polgári iskola és a Bakáts-téri elemi iskola **bádogos munkálatait** Szekér Gyula kapta 4800 pengőért.

A hamzsabégi-út **útrendezési munkálatait** Gravieser Albin kapta 51.933 pengőért.

Az Elektromosművek Attila-utaci transzformátor házának **központi fűtésberendezési munkálatait** az Egri és Fia cég kapta 44.896 pengőért; ugyanitt a **vízvezeték és csatornaberendezési munkát** Orcsó Gyula kapta 24.591 pengőért.

A HÉV cinkotai állomása **vízhálózatának átépítésére** Sztojka Béla kapott megbízást 11.865 pengő értékben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Rakonczai József
lószerszámveroték, csat- és lánkészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-967.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

Schäffer Károly okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16.
Telefon: 189—785 szám.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ósz-u. 14
Mozaiklapok, kátyúrúk, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-kőúrt 14.
Telefon: 187-726.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114—644.

POLOSKÁT IRT ELEKTROMOS GÉPPEL GARANCIÁVAL OLCSÓN. KÖZBEN LAKHATÓ! ELEKTRO-TOX ERZSÉBET-KRT. 42. T. 142-149

BOSNYÁK JENŐ
PRECIZIÓS ÜZEME
Budapest, VII., Csengery-utca 7.
BICIKLI TRICIKLI
Készítés, javítás, autógénhegesztés
GYORSAN, PONTOSAN, JÓL, OLCSÓN

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-86.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

TÖRÖK NÁNDOR
központi fűtés, víz, gáz, csatornázásberendező, épület- és díszműbádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS: facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Asztalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, asztalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 szeptember 14. 37. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111–141 - Postacsekk: 40.424

A nagy magyar tűz

A nagy magyar tüzet vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök idézte föl hatalmas kaposvári szózatában, amely az uj magyar élet, a nagy magyar átalakulás beköszöntője volt. A nagy magyar tüzet idézte, amely a nap melegéből árad a földre, érleli a termést, olvasztja az ércet, összeforrasztja a családot. „Hogy ez a tüz magasan lobogjon, — mondotta a miniszterelnök — szeretném összegyüjteni mindazokat, akik égni tudnak ezért a magyar hazáért." A korszakalkotó hatalmas program megvalósítása útban van és hamarosan be fog bizonyosodni, hogy az egész magyar nemzet tud égni és azok a tüzek, amelyek szerte az országban lobognak, eggyé lesznek a hatalmas feladatban, mert átérzi mindenki azt, hogy „a mai generáció élete a küzdés, kenyere az áldozat."

Ebben a nagy magyar tüzben ég mindenki, aki érzi, hogy fölöttünk a történelem szele suhog és aki tudatában van annak, hogy a nagy időkben a legkisebb embernek is nagy lélekkel kell rendelkeznie. A történelmi idők mélyében Róma „szent tavaszt" mondott ki, ha nagy idők köszöntöttek rá. A szent tavasz azt jelentette, hogy az év egész termését, gabonáját, állatját, emberét Mars istennek kellett áldozni. Mi érezzük, hogy nem szent tavaszban, de szent esztendőben élünk és mindenünket áldoznunk kell nem Marsnak, hanem annak a kettős gondolatnak, amellyel a hivatalos Magyarország a népek felé fordul: *az igazságnak és a békének.* Mert igazságot akarunk idehaza és odakint, békét szeretnénk az ország határain belül és kivül. Mindehhez azonban szükség van arra, amit a miniszterelnök már kormányra lépésének első napja óta hirdet: *a népi egységre és a szociális igazságra.* Ma egyetlen magyarnak sincs joga ahhoz, hogy Petőfi jóllakott emberével tartson és azon gondolkozzék, ki volt a feltalálója az áldott pamlagnak? Ma minden magyarnak csak szakadatlan munkával, soha nem szünő helytállással, áldozatkészséggel kell a mai generáció tüskés útját járni. Ma mindnyájunknak tudnunk kell, amit a kormányelnök Kaposváron mondott, hogy mérhetetlen szociális feladatok előtt állunk, de tudomásul kell vennünk azt is, hogy *Imrédy* Bélának a mérhetetlen feladatok leküzdésére gigantikus tervei is vannak. Ezeket a mérhetetlen feladatokat leküzdeni, a gigantikus terveket megvalósítani, az ország szociális békéjét tökéletesen megóvni, a legcsekélyebb kirobbanást is elkerülni csak azzal a módszerrel lehet, amelyet Szent István király alkalmazott és amelyet *Imrédy* Béla kilátásba helyezett: hogy meg fog születni, mert meg kell születnie *a huszadik század nagy magyar csodájának.*

A csodálatos forradalom, amely vér nélkül, kirobbanás nélkül, csak a munka zajában, szinte észrevétlenül kell, hogy megszülessék, azt követeli, hogy valamennyien meghozzuk áldozatunkat, mert a most elkövetkezendő időnek *a nagy nemzeti erőgyüjtés jegyében* kell beteljesednie. Ennek a nagy nemzeti erőgyüjtésnek pedig ott vannak az eszközei a miniszterelnök kaposvári programjában. Ott van az igazság és a béke külpolitikája, ott van az eljövendő új honvédelmi törvény, az elesett néprétegek megsegítése és fölemelése, ott van az új koreszméknek magyar módon való megvalósítása. A mérhetetlen szociális feladatok megvalósítását pedig szolgálják a szociális és családvédelmi alap, a családi munkabér, a szabadidő intézmény, az örökösödési és adózási reform, a hétszázezer holdnyi kisbérlet, a negyvenötezer házhely és általában a gondoskodás „a meg nem született, de a nemzetnek hiányzó gyermek"-ről.

A magyar társadalomnak, amely megérti azt, hogy a csodálatos forradalomhoz áldozatkészség szükséges, szakadatlan munkát kell kifejtenie *a nemzeti erők megsokszorozása érdekében,* mert — mint *Antal* István államtitkár mondotta rádióbeszédében — a nagy és gyors cselekedetek korát éljük, a közvéleményen van tehát a sor, hogy erővel, fegyelemmel, helytállással, áldozatkészséggel, főként pedig a mai idők rohanó tempójához méltó fokozott kötelességgel álljon helyén.

Hiszünk abban, hogy a magyar társadalomban meg lesz ez az erő, ez az akarat, ez az önfegyelem és ez az áldozatkészség s akkor megszületik az a tiszta légkör, amelytől a miniszterelnök azt várja, hogy abban a pártok korlátai fölött össze fognak fonódni a magyar kezek.

Budapest városrendezési törekvései bekerültek a kormány munkaprogramjába

Bessenyey Zenó, a Közmunkák Tanácsának elnöke nyilatkozik az összes nagyfontosságú városrendezési tervekről

A városrendezési kérdések előtérbe kerültek. Vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök kaposvári beszédében kijelentette, hogy *az óbudai híd felépítéséhez hozzálátnak, a hídfeljáró kérdését megoldják, a gyorsforgalmi út első szakaszát megépítik és eltüntetik a halálsorompókat.* E biztató kijelentések mellett nagy jelentősége van *az új építési szabályrendeletnek is,* amelyet első izben a *Fővárosi Hirlap* ismertetett. *Szendy* Károly polgármester lapunkban megjelent nyilatkozata alapján pedig már előre jeleztük, hogy az óbudai híd felépítéséhez hamarosan hozzákezdenek. Ugyancsak ismertettük *a polgármester állásfoglalását a tabáni szálló megvalósítása mellett* és megcáfoltuk azokat a hireszteléseket, amelyek arról szóltak, hogy az idegenforgalom átmeneti csökkenése miatt a gyógyszálló felépítésétől elállottak.

Mindezeknek a problémáknak megvalósítása hatalmas lökést ad az amúgy is nagy erővel és tervszerüséggel folyó városrendezésnek. Amióta dr. *Bessenyey* Zénó a Közmunkatanács elnöke, a város vezetőivel együtt eleven tempót diktál Budapest szépítése és fejlesztése tekintetében. A Közmunkatanács, amely valaha kissé passziv testület volt, most már *az eleven élet mozgékony szerve lett.*

A városrendezés küszöbön álló nagy eseményei alkalmából a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

dr Bessenyey Zénó

titkos tanácsost, a Közmunkák Tanácsának elnökét,

aki az aktuális városrendezési kérdésekről a következőket mondotta nekünk:

— Ami vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök úr bejelentését illeti, arról csak azt mondhatom, hogy *a legnagyobb örömmel értesültem régi vágyaink teljesítéséről.* A minisztertanács ezeket az ügyeket már letárgyalta és a miniszterelnök úr kijelentette, hogy *a kereskedelmi minisztérium gondoskodni fog arról, hogy a részletkérdéseket is megismerhesse a magyar közvélemény.* Igy tehát nem volna ildomos a kereskedelmi minisztérium nyilatkozata előtt nekem ezekről a nagyszabású reformokról nyilatkozni. Én csak nagy örömömnek adhatok kifejezést, de ebben az örömben osztoznik mindenki, aki a magyar fővárost szereti és minden budapesti polgár boldogan veszi tudomásul, hogy *ezek a városrendészeti kérdések ma már a kormányprogramban is szerepelnek és megvan minden reményünk arra, hogy a lehető legrövidebb időn belül sok kívánságunk teljesül.*

Október elején a Közmunkatanács kijelöli a tabáni gyógyszálló végleges helyét

Mindenekelőtt a tabáni szálló sorsa iránt érdeklődtünk.

— Erről sokat beszéltek az utóbbi időben. A pesszimisták úgy állították be a helyzetet, hogy *a szálló felépítésére egyelőre gondolni sem lehet.* Okul hozták fel az idegenforgalom csökkenését. Az kétségtelen, hogy *a magyar idegenforgalom imponáló karrierje átmenetileg megtorpant.* Mi is figyelemmel kísérhettük ezt a jelenséget a Margitszigeten. Nyáron éppen a margitszigeti szállodák vannak a legjobban igénybevéve. *Az idei nyár elején bizony volt elég üres szobánk, amire az elmult esztendőkben nem volt példa.* Az augusztus azonban már nagyon jónak mutatkozott. A Szent István-hét, a magyarok világkongresszusa és más idegenforgalmi akciók megtették a hatásukat és *augusztusban a legtöbb szálloda kitehette a „megtelt" táblát.*

Budapest idegenforgalma nem muló divat, mert ezt a várost igazán megszerették az idegenek.

Nemcsak egy-két napra látogatnak el, hanem hosszú időt töltenek nálunk. Azelőtt elképzelhetetlen volt az, hogy *egy olyan előkelő vendég, mint az egyiptomi anyakirálynő, húsz szobát foglaljon le magának és heteken át a Margitszigeten lakjék.* Nehéz is volt a húsz egymásba nyíló szobát előteremteni, de a nehézségeket sikerült leküzdeni. Nagyon sok angol, francia és egyéb külföldi vendéget kellett átköltöztetni, de ezt olyan tapintatosan csinálták, hogy *mindössze csak egy hollandus reklamált.*

— Az előkelő külföldiek egyre több és több időt töltenek nálunk és így

megvan a komoly alap arra, hogy a gyógyszálló létesítéséhez ragaszkodjunk.

— *Szendy* Károly polgármester a *Fővárosi Hirlap* legutolsó számában már kijelentette, hogy *a tabáni szállókölcsönt az eredeti célra kívánja felhasználni.* De nemcsak a polgármester, hanem

a kormány is ragaszkodik a tabáni szálló megvalósításához.

Nem is vitás, hogy a *gyógyszállót felépítjük.* Mindenekelőtt tehát *a szálloda helyét kell megállapítani.* E körül több szempontból volt vita. Az egyik vélemény szerint *először magát a Tabánt kellene rendezni, a másik vélemény pedig azt sürgette, hogy mindenekelőtt jelöljük ki a szálloda helyét és a Tabán rendezését azután ahhoz igazíthatjuk.*

— Mert a Tabánt most már valóban rendezni kell. Lehetetlenség az, hogy nagy *területet tartsunk függőben és ezekre a helyekre ne adjunk ki építési engedélyeket. Szendy* Károly polgármester nagy áldozatkészséggel és gondos előrelátással megszerezte mindazokat a telkeket és házakat, amelyek a tabáni probléma megoldásához szükségesek, tehát *a rendezésnek minden előfeltétele megvan.* Most már csak egyetlen egy ház van idegen kézben, ez a ház is közvetlenül a híd feljárójánál van és magát a végleges rendezést egyáltalában nem zavarja.

— A legsürgősebb feladat ilyenformán a szálló helyének kijelölése.

A város most már felállította a póznákat és megjelölte, hogy hol gondolná a szállót megvalósítani. A mi szempontunkból az a fontos, hogy *az új szálló a kilátást ne rontsa és a kilátás éppen a szállóból nagyszerűen érvényesüljön.* Október 3-án ül össze a Közmunkák Tanácsa és minden reményem megvan arra, hogy *a fővárossal egyetértve a végleges helyet most már visszavonhatatlanul eldöntjük.* Mivel a pénz is rendelkezésünkre áll, *nincsen semmi akadálya annak, hogy az építkezés megindulhasson.*

Még ebben az évben jogerőssé válik az új építési szabályrendelet

— Mikor lép életbe az új építési szabályrendelet?

— Itt van előttem a kész szabályrendelet. Egy-két módosításra még gondoltunk, de aztán elállottunk ettől, mert az a célunk, hogy a *szabályrendeletet minél előbb életbeléptessük. A tervezetet az összes illetékes tényezők átvizsgálták és a velük való közös megegyezés alapján készült el az előadói tervezet.*

— Nagy jelentősége van ennek a reformnak, amelynek az a feladata, hogy Budapest jövő fejlődését irányítsa.

A szabályrendelet nagyon komoly szakemberek hosszú hónapok, sőt éveken át tartó munkájának az eredménye. Meg kell emlékeznem *Harrer* Ferencről, aki alapos tudással és nagyszerű áldozatkészséggel volt a segítségünkre. *Warga* László kiváló városrendező ugyancsak egész tudását rendelkezésünkre bocsátotta. Nagyon sokat köszönhetünk még *Vladár* Gábornak és *Némethy* miniszteri tanácsosnak. A Közmunkatanács egész műszaki személyzete *Fodor* Sándor vezetésével fáradhatatlanul dolgozott. Külön meg kell emlékeznem *Zubriczky* Józsefről, a Közmunkatanács nyugdíjazott címzetes alelnökéről, aki európahírű szakértője ennek a kérdésnek és egész tudását nekünk ajándékozta, hogy megfelelő modern építési szabályzatot állíthassunk össze. *A kiváló szakértők valóban olyat produkáltak, hogy azzal mindenki meg lehet elégedve.*

— Hosszú időre elintéztünk ezzel minden építési problémát.

Minden szempontot alaposan mérlegeltünk és ennek alapján hoztuk meg egyes részletkérdésekben a döntést. Október 4-én visszük a Közmunkatanács plenáris ülésébe az építési szabályrendeletet és mivel a plénumban ugyanazok a hangadók, akik az albizottságban a szabályzatot elkészítették, meg vagyok arról győződve, hogy *egy vagy két ülésnap alatt azt le is tárgyaljuk.* A szabályrendelet ezután átmegy a különböző retortákon, de mivel előre minden illetékes tényező hozzájárulását már biztosítottuk, alapos a feltevés, hogy *a legrövidebb időn belül az építési szabályrendelet életbe is léphet.* Az a meggyőződésem, hogy *január elsejétől kezdve már ennek alapján építenek Budapesten.*

A lánchidi aluljáró és annak kihatása

— A lánchidi aluljáró építését fokozott mértékben folytatják. Mikor lesz kész az aluljáró?

— Régi kívánság az, hogy a Dunapartról, a korzó elől eltünjék a villamos. Ezt most *meg tudjuk valósítani.*

A Duna alsó partján megépülhet a gyorsforgalmi út,

ennek a régi tervnek valóraváltásához az első lépés a lánchidi aluljáró létesítése. Erősen dolgozunk rajta és *a munkálatokat még ebben az évben befejezzük.* Azt még nem tudjuk, hogy a villamos áthelyezése hogyan fog megtörténni. *Ha megvalósul a Beszkárt nagy beruházási akciója, úgy ez a kérdés ennek kapcsán könnyen megoldható,* de, természetesen, a részletkérdésekről még tárgyalások lesznek. *Az aluljáró mindenesetre készen lesz és így nem nehéz majd a sínáthelyezés ügyét is megvalósítani.*

— Nagyon fontos volt a lánchidi aluljárót megépíteni, mert ezzel tulajdonképpen már *meg is valósult a gyorsforgalmi út első szakasza.* Ez a szakasz az Eskü-tértől a Géza-utcáig terjed. A gyorsforgalmi út ezen a szakaszon egyenesen halad. Minden elénk tornyosulyó akadályt legyőztünk. Egyelőre nem mehetünk tovább, mert *a parlament előtti Dunapart rendezését még meg kell oldani.* Nagy jelentősége van az aluljárónak már csak azért is, mert ezzel

egycsapásra megoldottuk a Ferenc József-tér közlekedési problémáját is,

amellyel eddig nagyon sokat bíbelődtünk. A forgalom legnagyobb része az alsó Dunaparton, az aluljáró alatt fog lebonyolódni, tehát *átterelődik az alsó rakpartra és így a tér közlekedését nem zavarja.* A tér egyéb közlekedési ügyeit már nem lesz olyan nehéz helyesen elintézni.

Megszünik a berlinitéri hurokvágány

— Egyáltalában

foglalkoznunk kell Budapest három nagy terének rendezésével.

A *Ferenc József-téren* kívül még komoly bajok vannak a *Berlini-tér és a Kálvin-tér forgalmával.* Ez a három tér rendezés tekintetében a legnagyobb gondot okozza nekünk.

A Berlini térről el fog tünni a hurokvágány.

Ez a budapestiek régi kívánsága és tegyük hozzá, hogy az elhangzott panaszoknak sok tekintetben igazuk volt.

— Nagyon sok zavart okozott az a körülmény, hogy a Budára irányúló forgalom egy részét ezen a forgalmas téren megállították és megfordították. Mi most a megoldást

összekapcsoltuk a Széna-tér rendezésével.

A Beszkárt arra kért engedélyt, hogy a Széna-téren hurokvágányt építhessen és mi a javaslataikhoz csak úgy járultunk hozzá, hogy *a széna-téri hurokvágány létesítésével kapcsolatban a berlini-téri hurkot fokozatosan meg kell szüntetnie.* A Beszkárt ebbe bele is egyezett és *a jövőben a Széna-téren fogja megfordítani a Budára szaladó villamosok nagyrészét.* A Széna-téren van elég hely és *ott a hurok a közlekedést nem fogja veszélyeztetni.*

— Ma még nincsenek meg a pontos tervek a berlini-téri hurokvágány megszüntetéséről, de *a megoldáshoz hamarosan hozzájátunk és amint ezt a kényes kérdést meg tudjuk oldani, úgy a Berlini-tér forgalmának rendezése már könnyen fog menni.* A berlini-téri új építésekkel kapcsolatban máris gondoskodtunk megfelelő szabad területekről, melyek a Berlini-tér rendezését vannak hivatva megoldani és amelyek függetlenek a hurokvágány-problémától.

Földalatti vasúti központi állomás a Kálvin-téren

— Még nehezebb a Kálvin-tér rendezése. Ezt össze akarjuk kapcsolni *a földalatti vasút kiépítésével.* Már sokszor szó volt arról, hogy a földalatti villamosunkat a Vigadó-téren át bekapcsoljuk a gyorsforgalmi útba. Önként kínálkozik a megoldás, hogy

a Deák-térről szárnyvonalat vezessünk a Kálvin-térre.

A Kálvin-téren volna az állomás és ide *a Dunapartról ugyancsak föld alatt kellene bevezetni a gyorsforgalmi vasutat.* Mindez nem olyan lehetetlenül nagy költség, hogy ennek a kérdésnek megoldásával ne foglalkozhatnánk komolyan. Ebben az esetben

a villamost teljesen ki tudnánk szorítani a Belvárosból,

a belvárosi szűk utcákon bukdácsol át a villamos és igazán csak Isten csodája, hogy nem történik ott rengeteg sok baleset. A zegzugos utcákban ma már lehetetlenség villamoskocsikat járatni.

Városrendezési beruházások Pestkörnyéken

— A Közmunkák Tanácsa hatáskörébe utalták Pestkörnyéket is. Pestkörnyék fejlesztése érdekében is történnek bizonyos lépések?

— Nagyon örülök, hogy ezt a kérdést is felvetette. Már befejeződött Pestkörnyék adatgyűjtése és a Közmunkatanácsnak már minden adat a rendelkezésére áll.

A jövő esztendőben olyan beruházásokat tehetünk, amelyek Pestkörnyék fejlesztését feltétlenül előre lendítik.

A pestkörnyéki városok vezetői, de maga a lakosság is látni fogja, hogy *a Közmunkatanács hatáskörének kiterjesztése a környék fejlődése tekintetében csak előnyt jelentett Budapest közvetlen körzetének.* A főváros és Pestkörnyék városrendezését egységes szempontok szerint kívánjuk irányítani.

A Közmunkatanács ez évi munkarendje

— Annyi nehéz probléma merült fel, hogy ezeknek megoldása feltétlenül hosszú időt vesz igénybe. Ezek közül mi kerül először sorra, *mi lesz a Közmunktanács legközelebbi őszi programja?*

— Ilyen formában nehéz választ adni, hanem talán inkább arra mutathatnék rá, hogy

körülbelül már kialakult a Közmunkatanács munkaprogramjának menetrendje.

A következő munkálatok elvégzését tűztük ki magunk elé:

1. Mindenekelőtt hozzálátunk **a Fórum-terv végleges kialakításához.** Nagyjából már készen van az egész városrendezés, még csak az Erzsébet-tér problémájának megoldását kell keresztülvinni.

2. **A Ferencváros szabályozása** egyik legfontosabb feladatunk. A Dunapart rendezését kell megoldani a Horthy Miklós-híd és a Ferenc József-híd között. Természetesen ezzel kapcsolatosan a Dunapart mögött húzódó városrész városrendezési ügyeinek elintézésére is sor kerül.

3. **A Tabán végleges rendezését** be kell fejezni.

4. **A Nemzeti Színház új helyét** ki kell jelölni.

5. A Madách-út első szakasza nagyon szépen kiépül. Most gondoskodni kell a **Madách-út további szakaszainak megvalósításáról.**

6. **Óbuda rendezését** keresztül kell vinni az óbudai híd építésével kapcsolatban és rendezzük a hídfeljárók ügyét.

7. **A halálsorompók mind eltünnek.** A ceglédi vonalat felemeljük és *kilenc halálsorompó a mult emléke lesz.*

8. **A lágymányosi problémával** is komolyan foglalkozni kell. Elkészült a híd és el kell dönteni, hogy *a Lágymányoson milyen célra tartunk fenn területeket.*

9. Nem tisztára fővárosi, de feltétlenül ezzel kapcsolatos kérdés **a Dobogókő rendezése.** Budapestnek is érdeke, hogy közvetlen közelében gyönyörű magaslati üdülőhely legyen.

10. **A pestkörnyéki problémák** első legfontosabb részének megoldása is feladatunk lesz.

11. Nem elég az, hogy elkészült az építési szabályrendelet. **Az építési szabályrendelet végrehajtása** kapcsán nagyon sok részletkérdés merült fel, amelyekkel ugyancsak foglalkozni kell.

*

Ezeket mondotta dr. *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke. Valóban nagyon gazdag program, amelyre minden város büszke lehetne. *Bessenyey* Zénó már bebizonyította, hogy nem szalad megvalósíthatatlan álmok után, hanem *mindig számol a lehetőségekkel.* És ezen a reális úton haladva a Közmunkatanács *nagyon sokat tesz a főváros fejlődése érdekében.*

A városfejlődés kérdéseinek egész sorára rávilágító, nagyérdekű nyilatkozathoz hozzáfűzhetjük még, hogy *a halálsorompók eltüntetésével,* melyet *Imrédy* Béla miniszterelnök Kaposváron bejelentett, behatóan foglalkozott a MÁV és elkészítette az errevonatkozó terveket. *A ceglédi vonalat összesen négy és fél kilométer hosszban emelik fel* és ezen a felemelt pályán az átjáró fölött mintegy 15—20 méteres vasúti hidat építenek. A híd alatt a mai szintjében változatlanul megmarad a közúti átjáró és felette, a hídon fog áthaladni a vasút. A munkálatok költsége egymillió pengő kilométerenként, tehát *az egész munka négy és félmillió pengőbe kerül.* A részletes terveket a MÁV pályaudvari felügyelősége készítette el és az építkezés körülbelül másfél évet vesz igénybe.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Kiss Jenő okl. mérnök, építési vállalkozó
Budapest, V., Zoltán-u. 10
Telefon: 114-835

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

KÖSZÉNBÁNYA-'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
V., KLOTILD-UTCA 3/a. TELEFON: 114-644
Paris 1937
GRAND PRIX

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszúlításra szaktanáccsal és Árajánlattal szolgálunk.

Nagy feladatok torlódásával kezdődik a főváros új munkaéve

Vályi Lajos a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja őszi munkaprogramjáról

A fővárosi autonómia új munkaévének küszöbén a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* legközelebbi programjáról és a párt irányelveiről kérdést intéztünk

dr. Vályi Lajos

törvényhatósági bizottsági tag, főtitkárhelyetteshez, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A várospolitikai életben lassan indul meg a nyári szünetet követő új munkaév, ami az idei későn kezdődött nyár hatásának tudható be. Az elindulás után azonban egyszerre gyors ütemet vesz a munka, amit egyrészről a nyári szünetelést nem tartó, nagy politikai események diktálnak, másrészről pedig a napirendre kerülő nagyfontosságú kérdések elintézése tesz szükségessé.

— Az autonómia számára a szeptember 21-re kitűzött közgyűlés jelenti a szünetelés és pihenés végét. A közgyűlést megelőzőleg sorompóba lép a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* is, hogy a szokásos gondos előkészítéssel vegyen részt az autonómia évadnyitó munkásságában. Ezt az őszi nyitányt azután nyomban követi a küszöbön álló nagy feladat,

a jövő évi költségvetés tárgyalásának előkészítése.

Mint az előző évek folyamán, pártunk ezúttal is a leglelkiismeretesebben készül fel erre a vitára, amelyen a törvényhatósági bizottság a főváros életének egy újabb esztendőre szóló keretét rakja le. A nagyfontosságú problémák mellett nem feledkezünk meg

a kerületek kérdéseiről

sem, amelyek, ha sok esetben kisebb jelentőségűek is, a maguk egészében túlnőnek talán a nagy problémákon is és gyakran a legközvetlenebbül, a legérzékenyebben érintik egy-egy terület polgárságának, összességükben a főváros egész közönségének életérdekeit. Pártunk bizottsági tagjai előtt már nem kell külön hangsúlyoznunk, hogy a kerületi igények és panaszok számbavételével jóelőre készüljenek el, mert csak így tudja biztosítani a párt azt, hogy ezek az igények és panaszok a költségvetés keretében érvényesüljenek. Az elmult évek példái igazolják, hogy ez a munkasorrend bevált és ha nem is volt lehetséges minden igényt kielégíteni, sok kerületi kérdést juttatott előbbre a párt. És ezekben a nem hangos, lokális sikerekben éppen úgy megtaláltuk munkánk jutalmát, mint azokban az eredményekben, amelyeket az alapvető nagy városi problémák eldöntésénél értünk el. Ezt a munkát mindig a céltudatosság és szakszerűség, a realitások keresése jellemezte és az a nyugodt hangú tárgyilagosság, amely pártunkkal együtt vonult be a közgyűlési terembe.

— Ezen az úton fogunk járni a most megkezdődő munkaévben is, amely a költségvetés összeállítása mellett

a nagy beruházó program megállapítását

is feladatává teszi az autonómiának. A beruházó program egyik láncszeme annak a tervszerű munkának, amely pártunk egész működését jellemzi. Hiszen

maga a szerves pénzügyi program gondolata is a mi pártunkban merült fel

az üzempolitikai bizottság és az út- és csatornaügyi program stb. párhuzamában.

— Természetesnek tartom, hogy *a beruházó program elvei már érvényesülni fognak a jövő évi költségvetés összeállításánál is,* ami azt jelenti, hogy ezen az őszön kettős feladatot kell megoldani: *a költségvetést ugyanis összhangba kell hozni a szerves pénzügyi program kívánalmaival,* vagyis nagy és odaadó munkára van szükség. Pártunk eddigi munkaszeretetével és önzetlenségével vállalja ezt a munkát is.

— Választóink bizalma mellett megkönnyíti munkánk elvégzését az a szuggesztív erő, amely a kormány és annak élén a Nemzeti Egység Pártjának vezére, *Imrédy* Béla miniszterelnök politikájából árad felénk.

A mi fővárosi pártunkat megszületése pillanatától ugyanez a jobboldali politika jellemezte

és *Gömbös* Gyula zászlóbontásától kezdve ezen az úton megyünk előre. Ez a politika adta meg az erkölcsi alapunkat és ez vezetett eddigi eredményeinkhez is, amikor *az egység harmóniájában mindig a realitások felé fordultunk.* Az egységnek, a jobboldali politikának és egyben a realitásoknak megtestesülését látjuk *Imrédy* Bélában, akinek céltudatossága és súlya, hisszük, el fogja tüntetni azokat a látszólagos ellentéteket, amelyek az alkotmányos alapon álló jobboldaliságban árnyalatilag mutatkoznak.

Mert *semmiféle jobboldaliság célja nem lehet más, mint a magyar egység.* Hisszük, hogy pártunk eredeti célkitűzései természetes keretet adnak az egységes jobboldali munkához.

Külföldi példák felhasználásával a Bszkrt elkészítette a viteldíjreformot

A főváros hivatalos álláspontja a tervezetről

A BSZKRT viteldíjreformját *december 31-ig a kereskedelmi miniszter rendeletére fel kell terjeszteni.* Amióta *Zsitvay* Tibor az üzempolitikai bizottságot életrehívta, az önkormányzat nemcsak az előterjesztett terveket vizsgálja felül, hanem *maga is cselekvőleg résztvesz a problémák megoldásában.* Az üzempolitikai bizottság már lefektette az ideális tarifa alapelveit és ennek alapján *a BSzKRT most érdekes elaborátumot dolgozott ki.*

Úgy lehet legjobban jellemezni ezt a nagy munkát, hogy *kidolgozta a külföldi példák alapján valamennyi vitelrendszer hazai megoldását és lehetőséget nyujtott az önkormányzatnak arra, hogy a viteldíjreform ügyében végleges állást foglalhasson.*

A főelv az, hogy *az új rendszerek a legmesszebbmenő mértékig a teljesítményre fektetik a súlyt,* tehát, aki minél tovább veszi igénybe a villamost, annál többet fizet.

Az egyik rendszer a párisi minta budapesti átdolgozása. Eszerint az utas a kocsiba való felszálláskor 9 fillér belépési díjat fizet és minden kisszakasztávolságért 3 fillért. De nem akarnak drágítani, a *kisszakasz továbbra is megmaradna, vagyis az első kisszakasztávolság beutazása nem 9+3, azaz 12 fillérbe kerülne, hanem az utas továbbra is 8 fillért fizetne.* A rendszer gyakorlati megvalósítása a *jegyblokkok kibocsátával válna lehetővé.*

A másik rendszer: a *körzetbeosztás.* Úgy osztanák be Budapest területét kilenc körzetre, hogy a város minden pontját legfeljebb három körzet érintésével el lehetne érni. Ezzel a rendszerrel igazságosan lehetne szabályozni az utazásért járó ellenszolgálatást.

Van még sok újítási terv. *Az alapdíjas bérletjegyrendszer bevezetésére is gondolnak,* amelynél bizonyos összeg lefizetése után mindenféle típusú jegyet 33%-os kedvezménnyel vásárolhat az utazó. A *vonatbérletrendszer* kidolgozása is érdekes lehetőségeket nyújt. A hét napos hetikártyák helyett hat napos hetikártyák rendszerét vezetnék be, de azért a vasárnapi utazóközönség is kapna kedvezményt.

Érdekes ötlet az is, hogy *az autóbuszon bevezetnék a 10 filléres kisszakaszt* és a távolsági forgalmat ehhez irányítanák. A pestkörnyéki autóbuszvonalakon sok helyen megrövidítenék a szakaszokat és a jegyek árát az új szakaszbeosztáshoz alakítanák. Egyik terv szerint *az autóbuszokon is bevezetnék a bérletjegyrendszert,* sőt a villamoshoz hasonló alapdíjas bérletjegyrendszert is kiépítenék.

A bliccelők ellen is terveznek megtorló intézkedéseket. Aki nem vált jegyet és úgy próbál utazni, az *két pengős büntetőjegyet köteles vásárolni.*

Most majd újra az üzempolitikai bizottságnak lesz a tervekkel dolga, de előbb még a *BSzKRT igazgatósága választja ki a sok javaslatból a közönség számára a legmegfelelőbb megoldást.*

Vannak sokan, akik *félnek a reformtól* és az a véleményük, hogy a *mostani tarifarendszer megmaradhatna, legfeljebb apróbb korrekciókra volna szükség.*

Erről a kérdésről legutóbb érdekesen nyilatkozott *Szendy* Károly polgármester a *Fővárosi Hirlap*ban és megvilágította a problémának minden vonatkozását. A BSzKRT vezetősége mindenesetre szép munkát végzett, amikor az önkormányzat elé tárta a tarifareform mindenféle lehetőségeit és így most mód nyílik a legjobb megoldás kiválasztására.

A fent ismertetett híradásokkal szemben *Szendy* Károly polgármester megállapítja, hogy a *tarifareform tekintetében még semmiféle javaslat nem készült.* A vállalat ügyvezetése egyelőre csak a viteldíjak reformjára vonatkozóan *különböző oldalról felvetett elgondolásokat állította össze* s azoknak esetleges forgalmi és pénzügyi kihatásait dolgozta ki. *Ez a munkálat kizárólag az igazgatóság tájékoztatására szolgál, anélkül, hogy a tarifa kérdésében bármilyen elhatározás, vagy javaslattétel történt volna.*

Nagyon sajnálatos, hogy az előkészítésnek ebben a szakában, — hangsúlyozza a polgármesteri nyilatkozat — amikor a reform még teljesen kiforratlan állapotban van, *indiszkréció folytán* a közönséget ki nem alakult javaslatok híreivel fölösleges izgalomba hozzák.

Nem lesz háboru,

családi perpatvar, ha kidobatja lakásából elavult, ócska kályháit és meglepi feleségét a tetszetős kivitelű, kitűnő szerkezetű Gyöngy-kályhával. A Gyöngy-kályha egyenletes meleget szolgáltat és az abban eltüzelhető olcsó gyöngyszén leggazdaságosabb kihasználását teszi lehetővé. Nagy megtakarítás érhető el! Cserépkályhájába is beépíthető a hasonló rendszerű Gyöngy-előtét.

Megtekinthető a Magyar Radiátorgyár rt. VI., Andrássy-út 13. szám alatti bemutató helyiségében és a vaskereskedőknél.

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Lohász János
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Rxhanstorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

TÖRÖK NÁNDOR
központi fütés, viz, gáz, csatornázásberendező, épület- és diszmübádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és mülakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Kendoff Antal Telefon: 298—036.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

Morbitzer Nándor
Épitészmérnök és épitőmester m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemü munkálatokat a legszolidabb árakon.

Városaink szerepe a magyar szellemi élet kialakulásában

Serédi hercegprímás, Hóman Bálint és Szendy Károly beszédei a Városok Szövetsége díszközgyűlésén

Magyar Városok Országos Szövetsége a Szent István-emlékév alkalmából évi közgyűlését *Esztergomban*, majd folytatólag *Székesfehérváron* tartotta meg. Esztergomban az egykori királyi székhelyen 51 város kiküldöttei gyültek össze és megjelent az ülésen *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprímás és a kormány képviseletében dr. *Csatáry* Béla államtitkár és dr. *Inántsy Pap* Elemér miniszteri osztályfőnök.

Az esztergomi turista dalárda Hiszekegye után *Szendy* Károly, a székesfőváros polgármestere, a Szövetség elnöke nyitotta meg a közgyűlést, majd dr. *Csatáry* Béla államtitkár tolmácsolta a miniszterelnök és a kormány üdvözletét.

Szendy Károly elnök emelkedett szólásra ezután és fejtegetéseiben *a szentistváni államszervezés alapgondolatát* hangsúlyozta, kiemelve *az összefogás nagy szükségességét*. Utána dr. *Glatz* Gyula polgármester üdvözölte a közgyűlést a vendéglátó Esztergom nevében.

Dr. *Serédi* Jusztinián hercegprímás tartott ezután ünnepi beszédet. Szent Istvánt mint városalapítót méltatta, majd a városok fontosságáról beszélt. *Megköszönte a főváros és a vidéki városok vezetőinek, hogy nagy gondot fordítanak a polgárság szellemi nevelésére* az iskolákon keresztül és hogy a templomok és lelkészségek felállításával *lehetővé tették az intenzív lelkipásztori munkát.*

Szendy Károly elnök köszönte meg a hercegprímás ünnepi beszédét. Ezután a vendégek megtekintették az ásatásokat, délben Esztergom város díszebédjére gyűltek össze, délután pedig Székesfehérvárra utaztak.

Másnap Székesfehérváron folytatta a Szövetség közgyűlését *Szendy* Károly polgármester elnöklésével. Az elnöki emelvényen foglaltak helyet *Schvoy* Lajos püspök, dr. *Hóman* Bálint ny. miniszter, Székesfehérvár országgyűlési képviselője, a kormány képviselői, gróf *Széchenyi* Viktor főispán és dr. *Lukács* Ödön ny. miniszteri osztályfőnök, a Szövetség ügyvezető alelnöke, aki a közgyűlést nagy munkával készítette elő.

Szendy Károly polgármester mélyhatású elnöki megnyitó beszédet tartott.

— A lázas eszméktől terhes korszakban, — mondotta beszéde során — amikor egész társadalmak és nemzetek jövője forog kockán, *a városokon keresztül vezet a történelem utja*. Elsősorban tehát a városokra hárul a feladat, hogy a nemzeti erők kifejlődését, megizmosodását szolgálják, az ősi autonómia talaján megmaradva, *a békés evolúció, a gazdaságtörténelmi szükségszerűség útját követve.*

Ezután dr. *Csitáry* G. Emil, Székesfehérvár polgármestere üdvözölte a megjelenteket.

Hóman Bálint ny. miniszter tartotta meg most nagyszabású ünnepi beszédét. Szent István király emlékét idézte. Szent István, — úgymond — újra köztünk van, itt él, buzdít, tanít, példát ad, ösztönöz. Megkapóan utalt arra, hogy Szent István alkotásainak és koncepcióinak alapja és egyszersmind legnagyobb műve *a magyarság lelki szintézisének megteremtése, a keresztény magyar művelődés alapjának megvetése volt.* Ő formálta a politikai egységbe foglalt népet öntudatos nemzetté. Ezután a nagy munkában résztvevő egyház, a szerzetesrendek és a városok szerepét aposztrofálta és megállapította, hogy *ma is a főváros és a nagyobb vidéki városok műveltsége fejezi ki a nemzet lelkiségét. A városokból kell kiindulni annak a tisztító folyamatnak*, amely a magyar nép lelkét, elméjét és életét megszabadítja a beléje oltott mérgező anyagoktól.

A hallgatóság hosszasan ünnepelte *Hóman* Bálintot, majd *Szendy* Károly elnök zárószavaival ért véget a díszgyűlés.

Délben ünnepi ebéd volt, amelyen gróf *Széchenyi* Viktor főispán a kormányzót köszöntötte. *Kaltenecker* Viktor felsőházi tag a városok kulturális jelentőségét méltatta, *Szendy* Károly polgármester megköszönte *Hóman* Bálint előadását, majd *Hóman* Bálint tartott nagy hatást keltő beszédet.

Legújabb út- és csatornaépítési munkák a fővárosban

Nagyarányú út- és csatornaépítési munkákat fejeztek be legutóbb a fővárosban és több ilyen építkezés van jelenleg folyamatban. Ezeket az elkészült és készülő munkákat *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője, bemutatta a törvényhatósági bizottság tagjainak és a sajtó képviselőinek. Az érdekes bemutatón résztvett dr. *Schuler* Dezső alpolgármester is.

Legelőször *az angyalföldi szivattyútelepet* tekintették meg, amelynek 3.5 millió pengős munkálataiból több rész 1.35 millió pengős értékben elkészült vagy folyamatban van. Készen van az alépítmény, amelyet *Zsigmondy rt., Pittel és Bransewetter rt.* vállalkozó cégek közösen végeztek 739.000 pengő vállalati összegért. Folyamatban van a gépház felépítménye. Egyelőre a föld-, kőműves-, vasbeton-, kő-, műkő- és elhelyező munkákat végzi 150.000 pengő vállalati összegért *Pruschka* József építőmester. Most folyik az összekötő csatorna építése is, amelyet *Klauber és Vajda* cég nyert el 130.000 pengő vállalati összeggel.

Ezután a *Róbert Károly-körúton* és a *Mexikói-úton* épülő *főgyűjtőcsatorna* munkálatait nézték meg, amelyet legutóbbi számában részletesen ismertetett a *Fővárosi Hirlap*. A munkák összköltsége 980.000 pengő. A három szakaszban vállalatba adott csatornaépítést *Hidas* Károly, *Liska* Jenő és *Telcki* László vállalkozók végzik.

Végigvonult a társaság az impozánssá nőtt *Hősök-terén*, amelynek 300.000 pengős költséggel történt rendezése is az idei év jelentős útépítési eseményei sorába tartozik. A kőbányai *Külső Jászberényi-út* régebben kiépített szakaszától a határig elkészített betonburkolat megtekintése következett ezután. A 49.568 pengős munkát a *Magyar, Wayss és Freytag rt.* cég végezte.

Az egyre fejlődő *Népliget* megszemlélése után a tanulságos szemle a *Fiumei-uton* fejeződött be, ahol a kocsiutat négy év alatt részletekben lényegesen kiszélesítették. Az idén a Magdolna-utcától az Orczy-térig terjedő részt burkolták makadám-alapra helyezett kockával 70.000 pengő költséggel.

Hetven éves a Népliget

Park lett az akácoserdőből

Budapest legnagyobb parkja, a Városligetnél jóval nagyobb, 200 katasztrális holdas Népliget, anélkül, hogy zöld pompája elöregedett volna, tisztes kort jelző évfordulóhoz jutott el. 1868-ban, tehát *hetven évvel ezelőtt* illencfalvi *Sárkány* József képviselő indítványára ültették az első fáit az Üllői-út és a Simor-utca között elterülő részen, amelynek ma *Régi Népliget* a neve. Akácos erdő és faiskola alakult itt, amelynek létesítését a Népligetben még ma is fennálló emlékkő őrzi. Húsz év telt el, amikor *félszázad előtt* — és ez a Népligetnek másik jelentős dátuma — *megkezdődött a terület parkosítása.*

Ettől az időtől kezdve állandóan folyt a Népligetnek mind nagyobbszabású parkká való átalakítása. A háború előtt néhány évvel készült el az úgynevezett *Uj Népliget*, amely a Simor-utca és a Kismartoni-út között terül el. Ez a Népliget legszebb része, amelynek *rendkívül sok növénykülönlegessége van.*

A régi akácerdő jellege még ma is megvan a Népliget egy részén. Itt a közönség a füves területeken is tartózkodhatik. A liget legnagyobb része angol stilusú tájkertészeti kiképzést nyert, míg az Üllői-út, Simor-utca és Könyves Kálmán-körút mentén mértani vonalozású, francia stilusú a parkozás. Nagyon szép kertészeti megoldást mutat ebben a stilusban az Elnök-utca torkolatával szemben elterülő Dísz-tér, továbbá a Simor-utca és Könyves Kálmán-körút keresztezéséről átlós irányban kiinduló tengely körül elrendezett, széptávlatú parkrészlet. Ez néhány év óta a *Lengyel-sétány* nevet viseli. Itt áll ugyanis a lengyelek világháborús légionáriusainak hősi emlékműve.

A legutóbbi években a sport nevezetes világeseményeinek színhelye volt a Népliget. Kiterjedt kocsi és gyalogúthálózatából a kitünő karba helyezett 8-as alakú makadám kocsiúttesten zajlott le 1936-ban az első magyar automobil *Grand Prix*, 1937-ben pedig *a nemzetközi motorkerékpárverseny.*

De nemcsak ilyen alkalmi helye a Népliget a sportnak, mert területén több sporttelep van. Két sporttelepet rendezett be teniszpályákkal a *BSE.* A mult évben nyilt meg itt a főváros *iskolai sporttelepe* modern stadionjával és tribünjével. Ugyancsak a mult évben nyitották meg a Népliget Kőbányai-út felőli oldalán a X. kerületi *levente- és polgári lőteret.*

A közönség szórakoztatását szolgálja *a mutatványostelep*, amely sokkal kisebb és primitivebb a városligetinél, de — úgy lehet — valamikor ennek szerepét fogja betölteni. Mint ismeretes, állandóan felmerül az a terv, hogy a városligeti mutatványostelepet a Népligetbe telepítsék.

A Népliget a II. ügyosztály és az ennek kebelébe tartozó fővárosi kertészet gondoskodása révén egyre fejlődik. A legutóbbi három év alatt is 250.000 pengőt fordított a főváros a fejlesztésére. A közönség előtt mind jobban népszerűvé válik ez a többféle változatot mutató, hatalmas park, azonban egyelőre még nem fedezte fel szépségét a közönség olyan mértékben, amint azt a hetven éves Népliget megérdemelné.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 165-141. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaőrsi-út 17.

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fütés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat. Modern fémbetük készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—940.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-780

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

Schäffer Károly okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16. Telefon: 189—785 szám.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-878.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FÜTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-302

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

BF-gáz → Veszélytelen **féregirtó!**
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbizható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

YELLOW szívacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Simán megoldhatja a főváros a kislakás-kérdést az építkezés új rendszerével

A lakásépítés erős csökkenésével zárul az idei esztendő

A kislakásépítés kérdése mindjobban előtérbe lép. A statisztikai kimutatások egyre rosszabb helyzetképet tárnak fel az üres kislakásokról, persze azt nem mutatják ki, hogy a jelenleg üresen álló, kevésszámú kislakás nagyobbára elavult, egészségtelen odú, amely emberi otthon számára nem való. Ugyanezzel a kérdéssel egyidejűleg az építkezések csökkenését kell megállapítani, ami az utóbbi évek nagy építkezési konjunktúrájával szemben különösen visszatetsző. A kétféle megállapítás csakis arra a harmadikra vezethet, hogy a kislakásépítést kell mindenáron elősegíteni és ezen a vonalon az építkezési kedvet fellendíteni.

Az építkezési tevékenység megszakitása és ezzel együtt a kislakástermelés a legaktuálisabb gazdasági és egyben szociális kérdés, amelynek megoldására igen figyelemreméltó útmutatást ad

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági tag,

akit a *Fővárosi Hirlap* munkatársa erről a problémáról megkérdezett.

— Örömmel állapitom meg, — mondta kérdésünkre — hogy *Schuler* Dezső, a szociális érzéséről közismert alpolgármester is magáévá tette azt a gondolatot, amelyet nemcsak a közgyülés termében, hanem a *Fővárosi Hirlap* hasábjain is évek óta hangoztatok és sürgetek: magáévá tette *a kislakások építésének szükségességét*. Annál is inkább örülök ennek, mert a kislakásprobléma megoldása már nagyon sürgős. Nap-nap után fokozódik a kislakások terén mutatkozó hiány és félő, hogy katasztrofális lakásinség áll elő. Hogy ezen a helyzeten segíteni kell, azt most már vallja a polgármester és alpolgármester, akik mögött áll ebben az egész közvélemény.

— A szükségesség nem vitás, de előtolul a kérdés, hogy a problémát *miképpen oldják meg, anélkül, hogy a főváros költségvetési egyensúlyát felbillentse*, vagy talán még helyesebben, ne rójjanak a főváros közönségére el nem viselhető terheket. Mert hiszen néhány száz vagy akár ezer kislakásnak a megépitése csak irányt mutató lehet e problémát illetőleg, de nem jelentheti ennek a szociális, közegészségügyi és gazdasági szempontból nagyfontosságú problémának megoldását. *Igen komoly összeg kell ahhoz, hogy a lakásépítés terén mutatkozó, ma már le nem tagadható visszaesés kellőképpen ellensúlyoztassék* és ezt a nagy összeget a főváros költségvetésébe felvenni nem csak célszerütlen megoldás, de súlyos hiba is volna.

A székesfőváros legyen a kislakásprobléma megoldásának irányitója, de ne legyen a finanszirozója.

— El tudom képzelni a polgármester úrnak megnyilvánult igen egészséges gondolata alapján a kislakásépítésnek komoly pénzösszegek feláldozása nélkül való megoldását, amely szerint a polgármester nem bérlakások építésére, hanem olyan kispolgári és munkáslakások építésére határozza el magát, amelyek bizonyos évi lakbér lefizetése után *a bérlő vagy utódai birtokába kerülnek örök tulajdonul*. És ebben az esetben a főváros által erre a célra felveendő hitelösszegek bizonyos számú év mulva viszatérülnek, anélkül hogy ebből kifolyólag a főváros közönségének terhe akár csak egy fillérrel is emelkednék. Ugyanekkor pedig boldoggá tehetne sok ezer olyan családot, amely előtt csak mint el nem érhető óhaj lebeg a saját otthon felépítése. Az ilyen módon a tulajdonjog elérésével kecsegtetett lakók pontosabban fizetnék a lakbért és egyben, csak időlegesen bérlakásnak tekintett otthonukat sokkal féltőbb gonddal ápolnák, mint ahogy azt a mai, örökös javításban lévő fővárosi lakásoknál nem tapasztaljuk. De nem utolsó eredmény lenne, hogy kitermelnénk egy olyan kispolgárságot és munkásságot, amely már nem légüres térben járna, hanem volna anyagi javakat érő értéke, ami őket gyönyörü fővárosunkhoz köti.

— Miként igen sokszor elmondottam,

a lakásépítés nem közületi feladat.

— Jelenlegi viszonyaink között azonban alig remélhető, hogy a magántőke főképen kislakások építésében keresse az elhelyezkedését és ilyen módon a letagadhatatlan szociális érzékkel rendelkező *városi vezetőségnek bele kell végre nyúlnia — de csak ebben a formában — ebbe a problémába*. Ha helyesen akar eljárni, nem mint építtető, hanem mint a gyengébb építeni szándékozók irányitója és kezese vegye át a szerepet és egészen bizonyos, hogy ez a mai viszonyok adottsága mellett az igen nehéznek látszó probléma leghelyesebb megoldására vezet.

— Hisszük, hogy a polgármester ilyen értelmü elhatározása *az épitőipari érdekeltség részéről is a legmesszebbmenő támogatásban fog részesülni*, annál is inkább, mert egyéb megállapitásokkal szemben leszögezhető, hogy

a lakásépítés az elmúlt esztendőkéhez képest nagyon jelentékeny mértékben visszaesett,

korszerü, de azért egyszerü és olcsó kislakásokat magukba foglaló épületek pedig — kevésszámú családi lakóháztól eltekintve — egyáltalában nem épültek.

Tanulságok a bécsi nemzetközi kongresszuson a portalan szemétgyüjtésről

Köztisztaság terén Budapest a nyugateurópai kultúrnivón áll

A *Fővárosi Hirlap* megemlékezett a Bécsben lefolyt nemzetközi kongresszusról, amelyen a köztisztasági szolgálatnak a világ minden részéből összegyült képviselői tanácskoztak és amelynek angol és amerikai résztvevői Budapestet is meglátogatták. A kongresszusra a székesfőváros is elküldte képviselőit: dr. *Salamon* Géza tanácsnokot és *Balló* Alfrédet, a Köztisztasági Hivatal igazgatóját, akik megállapithatták, hogy a köztisztaság terén is tartjuk a nyugateurópai kultúrnivót. Mint megoldandó feladat a *portalan háziszemétgyüjtés* bevezetése van még hátra, amely most másfelé is a legaktuálisabb kérdés. Ezt mutatták a kongresszus tárgyalásai, melyek során élénken foglalkoztak a portalan szemétgyüjtéssel.

A kongresszus befejezése után tett tanulmányútjáról most érkezett haza

dr. Salamon Géza

tanácsnok,

a közegészségügyi ügyosztály vezetője, aki a bécsi tanácskozásokról a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Harmadszor ült össze a nemzetközi köztisztasági kongresszus, amelynek színhelye ezúttal Bécs volt. Rendkívüli érdeklődés nyilvánult meg a kongresszus iránt, amelyen

negyven nemzet megbizottai vettek részt.

— A székesfővárost rajtam kívül *Balló* Alfréd, a *Köztisztasági Hivatal* igazgatója képviselte.

— A kongresszus gazdag programjában úgyszólván minden köztisztasági probléma napirendre került és alapos előkészités után elhangzott előadások nyomán minden egyes kérdésben beható vita folyt. Minket

a pormentes szemétgyüjtés

kérdése érdekelt különösképen, mert ennek bevezetését most tervezzük és *a háziszemét pormentes gyüjtésére vonatkozó előmunkálatok már folyamatban is vannak*. A kongresszuson szerzett tapasztalatok ennek a kérdésnek a helyes megoldásánál igen jól felhasználhatók lesznek.

— Igen érdekes volt a kongresszussal kapcsolatban rendezett *szakkiállitás*, amelyen a legnagyobb világcégek bemutatták mindazokat az újításokat, amelyek a köztisztaság terén az utóbbi időben kipróbálásra kerültek és ennek szolgálatában be is váltak. A kiállításon szerzett tapasztalataink arról győztek meg bennünket, hogy

a pormentes szemétgyüjtés bevezetése esetén beállitandó kocsitipus megválasztásánál is helyes úton járunk.

— A nemzetközi kongresszuson való részvételünk, eltekintve a tanulságoktól, már csak azért is igen értékes volt, mert itt megismerkedtünk a köztisztasági szolgálat terén működő legkiválóbb szakemberekkel, akikkel az érintkezést ezután is fenn fogom tartani. Gondolatainkat a jövőben ki fogjuk cserélni egymással és ez megint csak köztisztasági szolgálatunk helyes kiépítésének érdekét fogja szolgálni.

Vágtató iramban bontják le a ferencvárosi Kiserdő viskóit

November 15-én eltünnek az utolsó nyomortanyák

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megírtuk, hogy még a tél beállta előtt lebontják a ferencvárosi Kiserdő nyomortanyáit. Jelentettük azt is, hogy dr. *Schuler* Dezső alpolgármester kiadta az utasítást dr. *Horony-Pálffy* Aurél tanácsnoknak, a szociálpolitikai ügyosztály vezetőjének, hogy a Kiserdő nyomortanyáinak eltüntetésére *egy hét alatt tegye meg jelentését*.

A tanácsnok a *Fővárosi Hirlapban* már ismertette a nyomortelep megszüntetésére irányuló akció alapelveit és azóta a javaslatait is megtette, amelyek *Szendy* Károly polgármester tetszését megnyerték és ennek alapján a *szükséges intézkedéseket elrendelték*.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa most ismét felkereste

dr. Horony-Pálffy Aurél

tanácsnokot,

aki újabb munkájáról így nyilatkozott:

— Előterjesztésemet a *polgármester úr elfogadta* és ennek alapján a *szükséges intézkedéseket megtehettük*. Magam is kint jártam a helyszinen és megállapitottam, hogy

a Kiserdőben még 202 nyomortanya van.

Első dolgunk volt az ittlakó szerencsétleneknek az elhelyezése. Néhányan akadtak olyanok, akik hajlandók voltak kislakásokba átmenni és ezeknek a lakásoknak a bérét fizetni is tudják. Másokat azután szükséglakásokban helyeztünk el. Akadtak olyanok is, akik egyedül élnek, ezeket a hajléktalanok menhelyén tudjuk fedél alá juttatni. Igy azután lehetővé vált az, hogy

november 15-ig mindenkit el tudunk helyezni, tehát a ferencvárosi Kiserdő nyomortanyáit azonnal le lehet bontani.

— Valóban *expressz tempóban* történik meg a Kiserdő likvidálása és az a meggyőződésem, hogy a közönség csak helyeselni fogja, hogy a fővárosnak ez a szégyenfoltja csak a mult emléke lesz.

Miklós Lajos Telefon: 149—098.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javitása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTORUGÓ SPECIALISTA

MELCZER KÁROLY épitőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-körút 14. Telefon: 187-726.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-593-98.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 156—086.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kátgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készit legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégitő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javitást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépitési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPITÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—088.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

Kartelen kivüli
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása **közvetlenül a gyárból**
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Az első őszi közgyűlés. A székesfőváros törvényhatósági bizottsága szeptember 21-én tartja a nyári szünet után első közgyűlését. Ezúttal nem régi, megszokott helyén, az Újvárosházán fog a közgyűlés lefolyni, hanem a *Vigadóban*, miután a nyáron megtartott műszaki vizsgálat nyomán az Újvárosháza gyűléstermének és lépcsőházának megrepedezett mennyezetét javítják. A közgyűlés legkiemelkedőbb tárgya a Kereskedelmi Bank vezérigazgatói székébe került dr. *Lamotte* Károly alpolgármester nyugdíjazási ügye lesz, melylyel kapcsolatban *Szendy* Károly polgármester *a nyugdíjszabályrendelet módosítására* terjeszt elő javaslatot. Ezenkívül főképpen gazdasági természetű kérdéseket tárgyal a évadnyitó közgyűlés, amelyet nemsokára nyomon követ, majd *a költségvetési kampány.— A pénzügyi bizottság* 14-én, szerdán ülést tart, amelynek egyetlen tárgya *a tizenkettes albizottság újjáalakítása.*

Külföldi kitüntetések. A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter és dr. *Mikecz* Ödön igazságügyminiszter a német Sasrend nagykeresztjét, dr. *Fabinyi* Tihamér ny. pénzügyminiszter a bolgár Polgári Érdemrend nagykeresztjét, dr. *Bessenyey* Zenó, a közmnkatanács elnöke az olasz Koronarend nagykeresztjét, dr. *Johan* Béla államtitkár az olasz Koronarend nagy tisztikeresztjét, *Láhner* Kornél miniszteri osztályfőnök, az Államvasutak igazgatóságának elnöke a máltai lovagrend magisztrális keresztjét, dr. *Veress* Gábor, az IBUSz alelnök-vezérigazgatója és dr. *Éliássy* Sándor főkapitány az olasz Koronarend nagy tiszti keresztjét, fáji *Fáy* István, Pest vármegye főispánja az észt II. osztályú Fehér Csillag Érdemrendet, dr. *Boros* Pál székesfővárosi elöljáró az osztrák Érdemrend I. osztályú lovagkeresztjét elfogadja és viselje. Újabban dr. *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter és dr. *Fabinyi* Tihamér ny. pénzügyminiszter részesült magas külföldi kitüntetésben. Az észt köztársaság elnöke mindkettőjüket a Fehéroscillagrend nagykeresztjével tüntette ki az észt-magyar kapcsolatok elmélyítése körül kifejtett érdemeikért.

Szendy polgármester titkára Amerikában. Gróf *Lázár* Imre dr., Budapest fővárosának tanácsjegyzője, *Szendy* Károly polgármester titkára hivatalos kiküldetésben Newyorkba megérkezett. *Lázár* Imrét *Szendy* Károly polgármester azért küldötte Amerikába, hogy az 1940-ben Budapesten rendezendő nemzetközi városkongresszus előkészítése érdekében az arra illetékesekkel tárgyaljon.

Rózsás Pál főtanácsos jubileuma. *Rózsás* Pál műszaki főtanácsost meleg ovációban részesítették abból az alkalomból, hogy huszonöt éve áll a főváros szolgálatában. A városrendezési és magánépítési ügyosztály mérnökei és tisztviselői élén *Palásthy* Jenő főmérnök és *Telepi* Miklós műszaki főfelügyelő fejezték ki jókívánságukat a kitünő és rokonszenves főtanácsos előtt.

Dr. vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály a miniszterelnökségi sajtóosztály új vezetője

A miniszterelnök dr. *Rákóczy* Imre miniszteri tanácsost, a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetőjét e megbizatása alól felmentette és neki más fontos, bizalmi beosztást adott. Egyidejüleg *Dr. vitéz Kolosváry-Borcsa* Mihályt, a Függetlenség főszerkesztőjét a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetésével megbízta.

A díszes és felelősségteljes állásban, amelynek viselőjét az ujságíró társadalom *sajtófőnöknek* nevezi, személyi változás állott be, amely eseménye a politikai életnek és eseménye a magyar sajtó világának. Amikor hírt adunk róla, nem tudunk egészen tárgyilagos krónikások lenni, felülkerekedik bennünk a líra és nem tehetünk róla, feltolakodik bennünk az az érzés, hogy itt a mi ügyünkről van szó. Beleszól a hivatalos aktusba az érzelmi megítélésünk, mely szerint akkor választott jól a miniszterelnöki bizalom, ha a sajtófőnök egyben a mi kiválasztottunk is.

Dr. vitéz *Kolosváry-Borcsa* Mihályt, amikor a miniszterelnök kinevezte, az egész magyar sajtó ilyen értelemben szeretettel, bizalommal és a kivételes egyéniségeknek járó tisztelettel installálja. A kolozsvári kollégiumból elindult államtudományi doktor, aki végigharcolta a nagyháborút, szolgált a honmentő Nemzeti Hadseregben, emléklapos százados, vitéz, nemzeti mozgalmak irányítója, ifjúsági vezér, ujságalapító, majd Debrecenben lapszerkesztő, a református metropolis társadalmi életének megtisztítója, aki érdemes arra, hogy Gömbös Gyula közvetlen barátai közé fogadja, a férfias erő és a forró magyar szív imponáló alakjává nőtt szemünkben. A kard után a tollnak vitézét láttuk benne és örültünk a sikerének, amikor a Függetlenség főszerkesztői állásában immár az ország szívéből szólhatott a magyar közvéleményhez. Mikor pedig az ujságírók kamarai csoportjában állott tekintélyével az ujságírói érdekek mellé, láttuk, hogy a politikus és harcos publicistát meleg kollégialitás és mély szociális érzés tölti el.

Kiváló tehetsége és nemes tulajdonságai számára most széles területet biztosít a miniszterelnök bizalma, amely mögött ott áll a magyar közvélemény és a magyar sajtó, amely egyéb erényei mellett a hivatásos a vérbeli ujságírót ünnepli *Kolosváry-Borcsa* Mihályban.

Új pozíciójában dr. *Rákóczy* Imre miniszteri tanácsost váltotta fel, aki közel két évtizeden át töltött be jelentős posztokat a miniszterelnökség sajtóosztályában, amelynek 1937 február elsejétől vezetője lett. Őszinte rokonszenvvel és bizalommal üdvözölte mindenki vezető állásában és a hozzáfűzött várakozásnak Rákóczy Imre teljességgel meg is felelt. Kiváló tehetséggel töltötte be állását és melegszívű barátja volt az ujságíróknak. A sajtóosztály éléről való távozása hivatali működésének új irányát jelenti csupán, amennyiben más fontos ügykört lát el ezentúl: a nemzetvédelem fejlesztésével összefüggő kérdésekkel fog foglalkozni, miután ezen a téren már eddig is eredményes munkát fejtett ki.

Dr. *Rákóczy* Imre hétfőn délben bucsuzott el a sajtóosztály tisztviselőitől. Dr. *Dulin* Elek miniszteri osztálytanácsos bucsuztatta meleg szavakkal a távozó sajtófőnököt, aki válaszában köszönetet mondott munkatársainak támogatásukért.

Dr. vitéz *Kolosváry-Borcsa* Mihály kedden vette át hivatala vezetését. Előbb dr. vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök fogadta hosszabb kihallgatáson, majd délben a sajtóosztály tisztviselői kara nevében dr. *Dulin* Elek miniszteri osztálytanácsos köszöntötte az osztály új főnökét. Szerdán délben a politikai ujságírók testülete üdvözli.

Kiss Lajos tűzoltófőparancsnok új megbizatása. A polgármester dr. vitéz *Kiss* Lajos tüzoltóparancsnokot a légoltalmi ügyosztály helyettes vezetésével s a légoltalmi alosztály vezetésével bizta meg. Hirek szerint tüzoltóparancsnokká *Teasdale* Ottó helyettes főparancsnokot nevezik ki.

A Harmadik Károly

A *Budapesti Hirlap* írja: *A harmadik Károly, e néven a legifjabb, csak vasárnapra virradóra töltötte be életének huszonnegyedik — óráját. Fia ifjabb Szendy Károly mérnöknek, akinek felesége szombaton hajnalban örvendeztette meg ezzel az egészséges fiúgyermekkel férjét, de talán még inkább — mert hiszen a nagyszülők a szülőknél jobban imádják a gyermeket — a nagyapát (ma már) a legidősebb Szendy Károlyt, Budapest népszerű polgármesterét. A boldog nagyapának ez az első unokája. A városházán természetesen elárasztották a polgármestert a gratulálók, akik szerencsekívánatukkal ezután a boldog szülők felé fordultak. A kis unoka a keresztségben atyja és nagyatyja keresztnevét kapta s így ő a családban a harmadik Károly. Az újszülött keresztneve a főváros történetében már igen nagy szerepet játszott, mert hiszen a főváros megszületésekor, 1873-ban, a három város, Buda, Pest és Óbuda egyesítése után Budapestet három Károly kormányozta: Ráth Károly főpolgármester, Kammermayer Károly polgármester és Gerlóczy Károly alpolgármester. A három Károly most egyedül a polgármester családjában szerepel. Kettő eddig is a főváros szolgálatában állott, a harmadik valószínüleg (hiszen ez immár tradició) csak akkor kerül oda, ha Károlykából — Károllyá növekszik.*

Elefánt-sztár, óriás kenguruk és más új nevezetességek az Állatkertben. A hamburgi *Hagenbecktől* és a hannoveri *Ruhe* állatkereskedőktől egy sereg állatérdekesség érkezett a budapesti Állatkertbe. Részint vásárlás, részint a szokásos csereakció révén szaporodott az állatállomány. A társaság sztárja a *tízéves elefánt-tehén*, amely két héttel ezelőtt érkezett Indiából Hannoverbe és reményt nyujt arra, hogy nemsokára *elefánt-csecsemője* lesz az Állatkertnek. Az öt év előtt járványos betegségben kipusztult kenguruk hiányát *három szürke óriás kenguru* pótolja. Három fehérfarkú gnu, egy taránd-szarvasbika, három indiai kecske, egy-egy sörényes kos, jávor-antilop, zebrakanca és tízennyolc különféle majom érkezett még. Közülük két csimpánzt az Állatkert kedvencei, *Maxi* és *Mici* társaságába osztanak be, természetesen megfelelő bemutatás és összeszoktatási művelet után. Mert a csimpánzok mókáznak ugyan, de gyakran nem ismerik a tréfát.

Szeptember 15, 20-án délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

A berlini nagy aranyérmes Fehér Ferenc kiállítása az Őszi Vásáron. Az *Őszi Lakberendezési Vásár* egyik legkiválóbb érdekessége *Fehér* Ferenc budapesti műszerész-mester, a műszerész ipartestületi szék elnökének kiállított kollekciója. *Fehér* Ferenc ezzel az anyaggal vett részt az idei berlini nemzetközi kézművesipari kiállításon, ahol *olajviszkoziméterével* a Németbirodalom tiszteletdíját jelentő *nagy aranyéremmel* tüntették ki. Ezzel ő is egyik részesévé vált annak a világsikernek, amely a magyar kézművesipart a nemzetek nagy versenyében, a németek után, a második helyre juttatta. *Fehér* Ferenc Berlinben azt demonstrálta, hogy a külföldi viszonyokhoz mérten nagyon szerény keretek között működő magyar műszerészipar milyen tehetséges és sokoldalú. A berlini kiállításon szereplő és most az őszi vásáron is kiállított olajviszkoziméter olajok- és bitumenanyagok abszolut viszkozitás értékének meghatározására szolgál. Ugy ez, mint egyéb kiállított műszerei nem sablonszerű gyártmányok, hanem az elvégzendő mérés természetéhez igazodnak és éppen ezért minden darabjukat külön készítik. *Fehér* Ferenc számos belföldi kitüntetés után jutott el ehhez a magyar dicsőséget jelentő nemzetközi elismeréshez. Nagy tanultsága, számos kiváló munkája — ezek sorában a *postai bélyeggyártógépek*, az *értékpapír számozó gépek* — már régen közismertté tették nevét a magyar ipar világában, ahol számos vezető pozicióban előkelő közéleti tevékenységet fejt ki és üzemének szociális berendezésével is példát mutat.

Halálozás. Sulyos gyász érte *Oser* Jakabot, a *Magyar Vegykészítményü Papirgyár* tulajdonosát, akinek bátyja, *Oser* Albert elhunyt. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. Telefon: 494-368.

Viltcsek Jenő
Autóalkatrészek Magomobil, Magosix és Magotax autókhoz
Tel.: 141-436. Budapest, VIII., Futó-u. 55.

Nincs jobb, mint az
UNIÓ
amerikai rendszerű folytonégőkályha
OETL ANTAL R. T.
kályhaosztály
Budapest, VI., Andrássy-út 9.
Telefonszám: 117—030.

DEHMAL ZONGORA pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

1937 Föllner és Holba 1933
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-583

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője: Magyarország aranykoszorús mestere.

Gazdasági Értesítő

Ujabb fejlődés a kisiparosság hiteléletében

Irta: Dr. SZÉL JENŐ
a Budapesti Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója

A kisiparosság legszélesebb rétegeiben rendkívül nagy örömet, megelégedést és bizakodást váltott ki a kormánynak az a megértő és áldozatkész elhatározása, hogy a kisiparosság jobb boldogulása érdekében a Nemzeti Bank által rendelkezésre bocsátott tízmillió pengős veszteségi tartalékból megfelelő rész a kisipari hitelellátás megkönnyítését és fokozását fogja a *Budapesti Kisipari Hitelintézet* és az *IOKSz* útján már a közeljövőben szolgálhatni.

A kormánynak ez az újabb segítsége azért bír különösen nagy jelentőséggel, mert lehetővé teszi a kisiparosság számára oly hiteleknek az eddiginél lényegesen nagyobb mértékben való igénybevételét, amely hitelek a megrendelések teljesítéséhez szükséges anyagok és munkabérek céljaira szolgálnak és amely hiteleket a folyósító pénzintézet egyedül a megrendelés teljesítéséből eredő járandóság engedményezése ellenében folyósíthat.

A termelési hitel tulajdonképen nem új hiteltípus, mert hiszen minden egészséges hitelnyujtásnak a termelés céljait kell szolgálnia és úgy a *Budapesti Kisipari Hitelintézetnél*, mint az IOKSznél a termelési célok szolgálata volt mindig egyik alapvető fontosságú szempont. A kölcsönök odaítélésénél eddig azonban általában mégis az lehetett csak a döntő, *vajjon rendelkezik-e a kölcsönre szoruló kisiparos bankszerű fedezetekkel.*

Tekintettel arra, hogy a két altruisztikus kisipari hitelintézmény által kezelt közpénzek esetleges elvesztése a kisipari hitelellátás állandóságát veszélyeztette volna, megfelelő céltartalékok hiányában *a bankszerű fedezetek megkivánása nemcsak a közérdeket, hanem főképpen a kisiparosság érdekeit is szolgálta.*

A bankszerű fedezetek melletti hitelellátás is már igen nagy segitséget jelentett a kisiparosság részére, szemben azzal a régebbi — 20 évvel ezelőtti — helyzettel, amikor a *Budapesti Kisipari Hitelintézet* és az *IOKSz* alapítása előtt a kisiparosság kistételű hiteligényei a legteljesebb bankszerű fedezetek mellett sem nyerhettek intézményesen kielégitést.

Ezt azért kell itt megemlíteni, mert felszólalásokban, előadásokban és a kisipari hitelellátásra vonatkozó cikkekben és értekezésekben *sokszor ismétlődik az a téves beállítás, mintha a kisipari hitelellátást azért kellett volna altruisztikus alapon megszervezni, mert a kisiparosság nem rendelkezett és nem rendelkezik bankszerű fedezetekkel.*

Ez a beállitás azért téves, mert *a való tény az, hogy legteljesebb bankszerű fedezetekkel rendelkező kisiparosok sem kaphattak hitelt* — eltekintve egészen szórványos és kivételes esetektől —, egyszerűen azért, mert *hiteligényeik aránylag kistételűek* és így az azokkal való foglalkozás a *magángazdasági pénzintézetek számára nem mutatkozott rentabilisnak.*

A *Budapesti Kisipari Hitelintézet* és az *IOKSz* részéről végzett kisipari hitelellátásnál tehát *már abban is jelentkezik altruizmus, hogy a bankszerű fedezetekkel rendelkező igénylőket részesítik hitelben.* További igen jelentékeny támogatás jelentkezik abban, hogy ezt a hitelellátást a magángazdasági pénzintézetek által alkalmazott kamatlábnál is *lényegesen olcsóbban* végzi a két intézmény.

A két altruisztikus kisipari hitelintézet kezdettől fogva tisztában volt azzal, hogy a kisipari hitelellátás célját tökéletesebben érné el, ha oly eszközök állnának rendelkezésükre, amelyekre támaszkodva *nem a bankszerű fedezet, hanem a kisiparos teljesítőképessége lehetne a kisipari hitelellátásnál döntő fontosságú tényező.* Nem rendelkeztek azonban az ily hitelellátáshoz szükséges eszközökkel.

Ezért nagy megértéssel fogadták *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter úrnak már miniszitersége első napjaiban kifejtett azt az óhaját, hogy *találtassék mód reá, hogy olyan esetben, amelyben a kisiparosnak a kapott megrendelés teljesítésére, anyagra és munkabérre van szüksége, megfelelő hitelt kaphasson.*

Szendy Károly polgármester úr is támogatta az erre vonatkozó törekvéseket, amelyeknek a székesfőváros közgyűlésein és bizottságaiban úgy *Müller* Antal képviselő, th. bizottsági tag és *Nagy* Antal felsőházi és th. bizotsági tag ismételten kifejezést adtak. A mindketőjük részéről erre a célra javasolt külön veszteségi tartalék előteremtésére azonban a főváros pénzügyi helyzetére való tekintettel nem adódott mód.

Az olyan hiteligénylésekre vonatkozóan, amelyek egész kis tételűek, az iparkamarákon keresztül megindított, úgynevezett nem bankszerűen fedezett hitelakció kedvező eredményekkel járt, amennyiben az 1936 óta kihelyezett 1,140.000 pengőből visszafolyt a kihelyezések 73 százaléka Ez az egészen kistételű hitelellátás igen megbecsülendő, nagy segitséget jelent az egészen kis egzisztenciák számára. A kedvező visszafizetési arány alapján *Bornemisza Géza iparügyi miniszter úr a debreceni iparos kongresszuson már ki is jelentette, hogy a kormány ennek az akciónak újabb egy millió pengőt bocsát rendelkezésére.* Megjegyzem, hogy a főváros ehhez a hitelakcióhoz eddig már 125.000 pengővel járult hozzá és hogy ennek az akciónak kezelése intézetünkre rendkívül nagy terhet ró, miután itt 40-től legfeljebb 300 pengőig terjedő tételekről van szó.

Az iparügyi miniszter úr és a főváros vezetőségének óhaja, hogy a kisiparosság a nagyobb összegű megrendelés teljesítésére bankszerű fedezetek nélkül is képesíthető legyen, a két altruisztikus intézetet arra indította, hogy a rendelkezésre álló eszközökhöz mérten *megkezdje a megbízható és teljesítőképes kisiparosok számára a bankszerűleg nem fedezett, de a végzett munkából eredő követelés engedélyezésével biztosított termelési hitelek folyósítását.*

Az *elmult esztendőben már igen sok esetben nyujtattak termelési hitelek* a külön erre a célra képzett és megfelelő szaktudással rendelkező műszaki és adminisztratív tisztviselők üzemvizsgálata alapján. Ugyanis mérhetetlenül fontos érdeke fűződik a kisiparosságnak ahhoz, hogy a *hitelnyujtó pénzintézet gondos vizsgálat tárgyává tegye a nyujtott hitel fedezetét.* Ez azonban hangsúlyozottan ismételve nem jelenti azt, hogy csak az úgynevezett bankszerű fedezetek jöhetnek tekintetb észszerűen a termelési hitelnyujtásnál, mert gyakorlati tapasztalatok igazolják, hogy az olyan iparos, aki megbízhatóságát, tisztességét beigazolta, aki jóminőségű készítményeket tud előállítani és aki reálisan tud kalkulálni és általában megfelelő gondossággal tudja üzemét vezetni, az éppen oylan, sőt megbízhatóbb adós, mint az olyan kisiparos, aki bankszerű fedezetekkel rendelkezik ugyan, de gyenge szaktudású, megrendelőit kielégíteni nem tudja és nem jól kalkulál.

A termelési hitel döntő fontosságú alapfeltétele tehát a megbízható adatokra támaszkodó helyes *kalkuláció.* Éppen ezért a most lefolyt debreceni iparos kongresszuson határozati javaslatot terjesztettem elő, amelynek értelmében a kongresszus kimondta, hogy *rendkívül fontosnak tartja, hogy az iparosoktatásban különös gond fordittassék a számvitelre és a kalkulációra.*

Ugyancsak több határozati javaslatot tartottam szükségesnek előterjeszteni az engedményezéssel kapcsolatban ezidőszerint fennálló *többféle akadály elhárítására,* ami a *közszállitási szabályzat megfelelő kiegészitését* teszi szükségessé.

Javaslataimat elfogadták, átérezve azt, hogy a termelési hitel nyujtásának lehetőségei a kormány által nyujtott veszteségi tartalék alapján és a javasolt könnyítések mellett *igen jelentős segítséget fognak hozni a kisiparosság számára.* Bele fognak kapcsalódni ennek alapján a nemzeti termelés munkájába azok a kisiparosok is, akiknek megrendelésük van, de más fedezetük, mint szakképzettségük, szorgalmuk, lelkiismeretességük és a végzendő munkából eredető követelésük nincsen.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE
Alapítva: 1899.

Altruisztikus szövetkezeti alapon működő színmagyar biztosító intézet. Magyarország legnagyobb biztosító szövetkezete. Igen előnyös feltételekkel köt tűzkár, jégkár és betöréses-lopás ellen, szavatossági, harang-, gépjármü, baleset-, szállítmány- és üvegbiztosításokat, élet- és takarékbiztosítást, temetkezési, gyermek-ösztöndíj- és kiházasítási biztosításokat. Vezérképviselőségek, fő- és helyiképviseletek minden városban és községben.

Központi igazgatóság:
IX., Üllői-út 1. Telefon: 187—870.

Jakabb Oszkár a Pénzintézeti Központ elnöke

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére *Jakabb* Oszkár dr. magyar királyi titkos tanácsos, államtitkárt, ezen állásától saját kérelmére felmentette és megengedte, hogy végleges nyugalomba helyeztessék, továbbá, hogy nevezettnek majdnem három évtizedes példaszerű önfeláldozó, igen buzgó és értékes szolgálataiért teljes elismerését tudtul adják.

*

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére *Jakabb* Oszkár dr. magyar királyi titkos tanácsos, nyugalmazott államtitkárt a *Pénzintézeti Központ* elnökévé az alapszabályszerű időtartamra kinevezte.

A Tébe ünnepi nagygyűlése Székesfehérváron. A Szent István-év alkalmából a *Takarékpénztárak* és *Bankok Egyesülete* Székesfehérváron tartotta nagygyűlését, amely az ősi város miliőjében ünnepies keretek között folyt le. A nagygyűlésen a pénzügyminiszter képviseletében megjelent *Csepy-Keiser* Károly miniszteri tanácsos, míg az előkelőségek soraiban helyet foglalt *Hóman* Bálint volt miniszter, Székesfehérvár országgyülési képviselője, *Széchenyi* Viktor gróf főispán, *Csitáry* Emil polgármester és sokan mások. *Csikós* Andor kormányfőtanácsos üdvözlő szavai után *Hegedüs* Lóránt ny. pénzügyminiszter, elnök ünnepi beszédet mondott és kiemelte, hogy a Tébe a Szent István-év alkalmából Székesfehérváron nagyszabású építkezést akar végrehajtani és ezért *elhelyezik most a Tébe nyugdijintézete új bérpalotájának alapkövét.* Ugyancsak ebben az évben kezdte meg a Tébe *Balmazujvároson* ötezerholdas birtokon a kisgazdabérleti telepítéseket. *Milos* György, a *Pesti Hazai Első Takarékpénztár* helyettes vezérigazgatója előadást tartott a fővárosi és vidéki pénzintézetek együttműködéséről. Előadásokat tartottak még: *Kozma* Ferenc és *Versényi* Tibor vezérigazgatók, majd *Hantos* Elemér záróbeszéde után a résztvevők felavatták a Tébe nyugdíjintézete bérpalotájának alapkövét.

Vitéz Bornemisza Félix kormányfőtanácsos. A kormányzó vitéz *Bornemisza* Félixet, a Budapesti Nemzeti és Szabad Kikötő igazgatóját *közhasznú és érdemes tevékenysége elismeréséül* kormányfőtanácsossá nevezte ki. A magyar közgazdasági életnek megérdemelten gyors karriert megfutott kiválóságát érte a legfelsőbb kitüntetés. Kora ifjuságától a hajózás és a vizi kereskedelem volt vitéz *Bornemisza* Félix eleme. A fiumei haditengerészeti akadémia elvégzése után a folyamőrségnél teljesített szolgálatot, ahonnan mint folyamőrtörzsfőhadnagy lépett át a Külkereskedelmi Hivatal hajózási osztályának élére. Értékes szolgálatai után a saját, elfogadásra talált terve szerint szervezte azt a *csepeli szabad kikötőt,* amelynek igazgatója lett. A *Fővárosi Hirlapnak* egyik legutóbbi számában, *Bornemisza* Félix nyilatkozata kapcsán volt alkalma méltatni a kikötő fejlesztése körüli tevékenységét, amellyel kapcsolatban az ő nevéhez fűződik a *folyam-tengerhajózás megvalósítása* is. A nagykoncepciójú és egyéniségében is mindenki előtt rokonszenves igazgató kitüntetése a magyar gazdasági és társadalmi életben általános örömet kelt.

Baráth Zoltán és Bilek Ferenc kormányfőtanácsos. A kormányzó az *Országos Földhitelintézet* két vezető tisztviselőjének: *Baráth* Zoltánnak és *Bilek* Ferencnek a kormányfőtanácsosi címet adományozta. Közhasznú és érdemes tevékenységük elismeréséül kapták a legfelsőbb kitüntetést, amelyre *Baráth* Zoltán és *Bilek* Ferenc az Országos Földhitelintézetnél elfoglalt fontos pozíciójában szolgált rá. Intézetük a kormány földbirtokpolitikájába kapcsolódik bele kisbirtokok kialakításával és finanszírozásával és a két új kormányfőtanácsos különösen ezen a területen végzett elismerésreméltó, eredményes munkát.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

Vaska György
gépész-mérnök
központi fütés, vízvezeték, csatornázás, fürdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntöde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

A Textilgyárosok Egyesületének új tanácstagjai. A *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete* október első hetében tartja meg évi közgyűlését. Az idén azért tűzték ki a közgyűlést a szokottnál későbbi időpontra, mert az egyesület elnöke, dr. *Buday-Goldberger Leó* Amerikában időzik, ahonnan szeptember második felében érkezik haza. Az egyesület elnöki tanácsát, mint értesülünk, *három új meghívott taggal* egészítik ki. Meghívásukkal a magyar textilipar kiválóságai vesznek részt majd az egyesület irányító munkájában. Az új tanácstagok egyike *Kneppo* Sándor ny. fővámigazgató, aki hivatali működése közben lett a textilipar kiváló szakértője, úgy, hogy a *Kender-, Juta- és Textilipar Rt.* vezérigazgatójának hívta meg. Az elnöki tanács másik új tagja *Lengyel* Ferenc, a *Filtex* igazgatója, a magyar textilipar régi, kitűnő szakembere. Résztvesz továbbá az elnöki tanácsban dr. *Márkus* Andor, az *Albertfalvai Textilgyár* vezérigazgatója, aki az egyesületben a középtextilgyárak jelentős csoportját képviseli.

Új vállalat az energiapropaganda fejlesztésére. *Energiapropaganda Kft.* cimen, 10.000 pengő törzstőkével és dr. *Báthory-Hüttner* János, a Stádium nyomdavállalat vezérigazgatójának vezetése alatt új vállalat alakult. Üzletköre: *villamosság, gáz és egyéb energiaforrások fokozott kihasználását propagáló nyomtatványok, folyóiratok, könyvek stb. megszerkesztése és forgalombahozatala Magyarországon és bárhol magyar nyelven.*

A Fémáru-, Fegyver- és Gépgyár Rt. közli, hogy igazgatósága megállapította a vállalat 1937. üzletévi mérlegét, amely az értékcsökkenési tartalékalapnak 588.000 P-vel való javadalmazása után 2,205.408.47 P veszteséggel zárul. Az igazgatóság a folyó évi szeptember 16-ra egybehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy ez a veszteség az 1938. üzletév számlájára elővezettessék.

A Ganz-gyár alaptőkéjének leszállítása. A *Ganz-gyár* igazgatósága megállapította az 1937. üzleti évre szóló mérleget, mely 302.516 P 20 f veszteséggel zárul, szemben a megelőző esztendei 1,502.316 P 36 f-rel. *Az eredmény javulása főként a forgalom tekintélyes emelkedésének tudható be,* amely forgalomnak azonban még 1937-ben is több, mint fele külföldi rendelésekre esik. Az 1937. évi veszteséget is beleértve, a 17,150.000 P alaptőkével szemben az előző évekből származó és áthozott 5,903.944.98 pengőt kitevő veszteséggel együtt a mérlegben *összveszteségként 6,206.461 P 18 f. szerepel.* A társaság szeptember 9-én tartotta közgyűlését, amelyen az igazgatóság előterjesztését, hogy a fenti *veszteség a mérlegen belül a részvények névértékének 50 pengőről 25 pengőre való csökkentése útján, kiegyenlíttessék és így a részvénytőke a felére leszállíttassék,* a közgyűlés egyhangúlag elfogadta. Az ilykép a társaság rendelkezésére kerülő 8,575.000 P összegből elsősorban a fenti veszteség lesz fedezendő, *míg a maradék a kivetendő beruházási hozzájárulásnak a törvénynek megfelelő időpontban való megfizetésére,* illetve tartaléktőke képzésére lesz fordítható.

A Nasici beszámolója. A *Nasici Tanningyár és Gőzfűrész rt.* mérlegében a vállalat telkei és épületei 1,014.652.59 pengős értékkel szerepelnek, az erdők értéke 460,301.70 pengővel van felvéve az aktívák közé, az anyagkészletek 1,127.756.97 pengőt, a fakészletek pedig 157.334.37 pengőt reprezentálnak. A Nasici magyar vállalata az 1937 október 31-én lezárt elmult üzletévben 908.542.88 pengő bruttó üzemi bevételt ért el.

Filtex mérlege. A *Filtex Egyesült Magyar Filatorigát—Pestszentlőrinci Textilművek és Tessuto Rt.* 1937 szeptember 30-án lezárt mérlege szerint 4 millió pengő alaptőke mellett *214.377 pengő tiszta nyereséget* ért el. Leírás az értékcsökkenési tartalékra 650 ezer pengő. A vállalat bruttó nyeresége 9.25 millió pengő.

VÁLLALKOZÁS

Vezető gépgyáraink sokmilliós ajánlata a Révészutcai centrálé gépberendezésére. Az Elektromos Művek igazgatósága a közgyűlés által elfogadott munkaprogram alapján pályázatot írt ki a Révészutcai áramtermelő központ újjáépítésére és nagyteljesítményű gépeknek szállítására. A sokmilliós pályázat iránt úgy a belföldi, mint a külföldi gyárak körében nagy érdeklődés nyilvánult meg, úgyhogy magyar és külföldi cég együttes ajánlata is érkezett a versenytárgyalásra. A pályázók közül a *Ganz és Társa* cég ajánlata *a centrálé egész modernizálására és gépi berendezésére vonatkozik.* A Ganz két pályázata közül az egyik 11,003.340 pengő, a másik 11,533.615 pengő összegű. Amennyiben a cég megkapná a teljes megrendelést, bizonyos százalékú árengedményt nyujtana. A *Láng Gépgyár* szintén két alternatív ajánlatot nyujtott be, melyek közül az egyik 8,073.864 pengőről, a másik 10,537.188 pengőről szól. A *Röck István gépgyár* háromféle ajánlatot tett, az első 7,253.757, a második 7,528.477, a harmadik 8,667.428 pengőt tesz ki. A *Magyar Siemens-Schuckert Művek* részajánlata 2,143.094 pengőt tesz ki. Az *A. E. G. Unio* ugyancsak részajánlattal pályázott a gépek szállítására több alternatív összeállításban 1,025.000—1,953.000 pengőig terjedően. A *Continental Vaskereskedelem Rt.* a *Wittkowitzer Bergbau Gesellschaft* ajánlatával együtt pályázott 21 millió csehkoronás költségvetéssel. *Bulicsek és Társa* három alternatív ajánlatot nyujtott be. Az első 3,829.200, a második 4,835.000, a harmadik 5,355.000 pengőről szól. Kisebb értékű szállításokra és részmunkákra pályázott még a *Bányagépek és Mechanikai Szállítóberendezések Gyára,* a *Roessemann és Kühnemann cég, Örményessy, Hirsch Emil, Marx és Mérey.* Három alternatív ajánlattal szerepel még a *Magyar Brown-Boveri Művek,* melynek ajánlatai 2,300.000 pengőtől 2,900.000 pengőig terjednek.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága ajánlattételre hívja fel mindazokat, akik az eladásra kerülő kiselejtezett anyagokat megvenni kívánják.

A pályázat benyujtásának helye: **Budapest Székesfőváros Elektromos Művei,** Budapest, V., Váci-út 74. IV., 405. Anyagbeszerzési osztály.

A pályázat benyujtásának határideje: 1938 szeptember 30. d. e. 10 óra.

a) Az eladásra kerülő anyagok részletezése: kb. 39.600 kg vaslemez- és forgácshulladék, kb. 42.600 kg kovácsolt vashulladék, kb. 300 kg égett öntöttvas hulladék, kb. 4800 kg acélöntvény hulladék, kb. 400 kg sárgaréz lemez hulladék, kb. 700 kg sárgaréz forgács hulladék, kb. 2700 kg sárgaréz hulladék.

b) A pályázók kötelesek az Elektromos Művek főpénztáránál az ajánlatok benyujtásával egyidejüleg az ajánlati végösszeg 5%-át bánatpénzül letenni.

Ezen összeg szolgál annak biztosítására, hogy az ajánlattevők a benyujtástól számított 6 (hat) hétig ajánlataikkal szóban maradnak.

c) Az eladásra kerülő anyagok a tárolóhelyeken fognak átadatni a vevőknek.

d) Az eladásra kerülő anyagok telepeinken bármely hétköznap megtekinthetők.

e) A vevő tartozik ajánlatának elfogadása esetén a megvett anyagok értékét 10 (tiz) napon belül kifizetni és azokat elszállíttatni. Ajánlatot lehet tenni barmely tételre külön-külön.

f) Az Elektromos Művek igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhasson, amennyiben pedig a beérkezett ajánlatokat kielégítőnek nem találja, a szóbanforgó anyagok eladásától eltekinthessen.

Budapest, 1938 szeptember hó 1.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

Beérkezett ajánlatok

A Farkasréti-temető több útvonalán végzendő **topeka koesút burkolási munkáira** pályáztak: Blehn János 25.555, Útépítő Rt. 26.585, The Neuchatel 26.647, Murt 29.280, Hirsch Mihály 29.315, Hajnal Imre 33.785 pengővel.

A fővárosi Házinyomda részére szükséges villamoshajtásra berendezett, mótornélküli **nyomdai festékvédőgép szállítására** pályáztak: König János 3800, Offenberger Miksa 5400 pengővel.

A városligeti Széchenyi-fürdő uszodájához tartozó öltözőhelyiségekben szükséges **thermálvízfütő berendezési munkálatokra** pályáztak: Kovács A. Ödön 17.085, Janisch János és Fia 18.426, Szentgyörgyi és Társa 18.586, Török Nándor 18.595, Lakos Jenő 18.693, Bajza Sándor 19.280, Wolff Ödön 20.863, Egri és Fia 19.951, Hajdu József 20.880, Hrauda Károly 20.895, Ballai János 21.715 pengővel.

Új versenytárgyalási kirások

A Székesfővárosi útmengerelők telepe részére szükséges egy darab 10 tonna üzemsúlyú nyersolajmotoros útmengerelőgép és tartozékainak szállítására pályázni lehet szeptember 27-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán (II. em. 284.)

A Németvölgyi-ároknak a Sirály-utca és Böszörményi-út közötti szakaszán szükséges **beboltozási munkálatokra** pályázni lehet szeptember 27-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán. (II. em. 274.)

A Széchenyi-fürdőben szükséges **vizvezeték és csatornaszerelési munkálatokra** pályázni lehet szeptember 16-án d. e. 9—10 óra között a magasépítési ügyosztályon (III. em. 350.)

A közkórházakban szükséges különböző **tölgyfabutorok szállítására** pályázni lehet szeptember 20-án d. e. 10 óráig (Nagydiófa-utca 14.)

A különböző intézmények részére szükséges **180 vaságy és 180 vas éjjeliszekrény szállítására** pályázni lehet szeptember 21-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon; ugyanitt **80.000 kg kristályszóda szállítására** pályázni lehet szeptember 28-án d. e. 10 óráig; ugyanitt **3000 kg codini cocusolaj, 2500 kg marókáli, 5000 kg francia gyanta és 1000 kg chromnátron szállítására** pályázni lehet szeptember 21-én d. e. 10 óráig.

A Damjanich-utcai villamosremiz helyén létesülő autóbuszgarázs **villamosfűtési munkálataira** pályázni lehet szeptember 16-án d. e. 10 óráig. (Akácfa-utca 15. III. em. 311.)

Különböző **zománctáblák szállítására** pályázni lehet szeptember 26-án d. e. 10 óráig az anyagszertárban. (Városház, III. udvar.)

Versenytárgyalási megbízások

A Szent László-kórház **bádogos munkálatait** Erményi Antal kapta 2424; a **tetőfedő munkát** Kuszenda János 762 pengőért.

A Kiscelli kastély **bádogos munkálatait** Moharos János kapta 5541 pengőért.

A XII. ker. elöljáróság **kőfaragó munkálatait** vitéz Tihanyi Jakab kapta 2880 pengőért.

Az Uj városháza közgyülési termének **díszítő-, festőmunkálatait** Hauswirt Ödön kapta 3320 pengőért.

A Kollegerszky-kioszk **lebontásával kapcsolatos munkálatokat** Havas Sándor kapta 1400 pengőért.

A Székesfővárosi Képtár **közp. melegvizfütő berendezésére** Csépay Jenő kapott megbizást 8106 pengőért.

A Vámház-körúti csarnok **teherfelvonójának átalakítási munkálatait** az „Elevátor" Felvonó- és Gépgyár kapta 4774 pengőért.

A Székesfőváros iskoláiban a filmoktatáshoz szükséges **kenkenyfilm-vetítőgépek szállítására** a Telefongyár Rt. kapott megbizást 8300 pengőért.

A Szent István Bazilika **kőanyagszállítási, kövezési, elhelyező, kőfaragó munkálatait** Seenger Béla kapta 23.441 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-348.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 290-766. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 59632. sz.

Zagora Zoltán
Műkönyvkötészete
Különleges naptárak, irodai ujdonságok, reklámcikkek üzeme
Budapest, VIII., Eszterházy-u. 20. ● Telefon: 136-911.

FRICKER A. KÁROLY
jelvény és díszműáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, lánckardbojtok.

KÓRODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR
AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-996
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 498-126

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 8.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, mérőszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

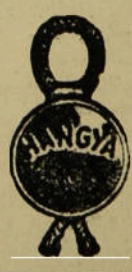
PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ● Telefon: 111—665.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

ALBANIT MŰKŐIPAR
PAULUS PÁL EDE és Tsa
Budapest, V., Nádor-u. 19. Tel.: 112-007
Gyár: Gümb-utca 20. szám
«Albanit» padló- és falburkoló lapok a legjobb és legizlésesebb kivitelben.
Márványmozaik lapok a legkülönbözőbb mintákban és szinváltozatokban.
Kérjen mintát és árajánlatot.

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37. M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—871. Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Borszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, alumínium stb. modell vagy raja után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 szeptember 21. 38. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111–141 - Postacsekk: 40.424

Megindul a munka

Az egész világ szinte példátlan izgalomban éli le ezeket a napokat, amelyek valóban egész Európa sorsa fölött hivatottak dönteni. Ebből az óriási feszültségből természetesen kijut a magyar földnek, a magyar nemzetnek, a magyar népnek is, de talán soha nem látjuk a magyar önbizalomnak olyan jeleit, mint ezekben a sorsdöntő órákban. Nyugalom, a hit biztonsága, a reménység lelkesítő tüze ég a magyar szívekben. Ez az oka annak, hogy bár egy új világ születése vajudik, a magyar főváros polgársága és az egész ország példás nyugalmat tud fölmutatni. De bármilyen nagy napokat élünk, tudjuk, hogy ennek az országnak, ennek a nemzetnek van jövője, talán szebb és nagyobb és boldogabb, mint a közeli évtizedekben volt. Ezt a jövendőt munkálni, ennek útjait egyengetni, alapjait megvetni, a leglázasabb világizgalmak közepette is kötelességünk.

Ezt érzi minden nagyar lélek és ezt érezzük mi, budapestiek is, akiknek a most őszbe hajló nagy esztendő tanulságai és biztató jele után kétszeres kötelességünk városunkat még jobban szeretni, még jobban istápolni, még jobban fejleszteni. Éppen ezért Budapest lakosságával együtt a főváros önkormányzatának is legelső kötelessége, hogy fokozott hétköznapi munkát produkáljon még akkor is, ha a világ izgalmainak rezdülései bennünket is érnek. Nincs és nem lehet megállás Budapest munkájában, amelynek most, az ősz kezdetén a legnagyobb erővel, a legnagyobb odaadással kell megindulnia. Nincs is okunk panaszra, de dicsekedni sem akarunk, mert aki most munkához lát, az csak kötelességét teljesíti. Teljesíti a székesfőváros adminisztrációja és önkormányzata és ennek kebelén belül legelsősorban a törvényhatóság vezető pártja, a Nemzeti Egység Pártja. Ebben a pártban már megkezdődött a tevékenység, amely az első órák tanulságai szerint is nagyon gazdagnak ígérkezik. Hétfőn már megtartották az első pártértekezletet ,amely bőséges napirendet tárgyalt le, előkészítve ezzel a törvényhatóság megindúló munkáját. Ugyancsak megkezdte működését a tizenkettes takarékossági bizottság, összehívták a pénzügyi bizottságot, a központi választmány letárgyalta az új választói névjegyzéket és kitűzték az első közgyűlés mindenkor fontos és jelentős napját. *Terbócz* Imre, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának főtitkára a *Fővárosi Hirlap* jelen számában nyilatkozik és elmondja, hogy a törvényhatóság úgyszólván megszakítás nélkül dolgozik november végéig.

Mindez azt bizonyítja, hogy a főváros önkormányzata tudatában van annak, hogy az eucharisztikus világkongresszus és a Szent István Év nagy munka-elánjának egy pillanatra sem szabad ellanyhulnia és azt a Budapestet, amelynek hírét a szélrózsa irányában most bizonyára szerte vitték, nagy szeretettel kell tovább fejleszteni.

Ugynakkor azonban tudatában van a főváros törvényhatósága és adminisztrációja annak is, hogy a város fejlesztése mellett önmagunkkal, a magunk népével szemben is, immár óriásivá fokozódott kötelességei vannak. Magyarország kormányának feje, *Imrédy* Béla miniszterelnök a nemzet egységének szüksége mellett legelsősorban a szociális igazságot hirdeti. Az ország kormánya óriási feladatokat vállalt, rendkívüli terveket tűzött maga elé, mérhetetlen áldozatokat követelt önmagától és az országtól, de történelmet akart csinálni, meg akarja valósítani a huszadik század legnagyobb csodáját, Magyarország népének olyan szociális megelégedést akar biztosítani, amely példaadó lehet minden ország számára. Ennek a munkának, ennek a célkitűzésnek legelső követője Budapest székesfőváros kell, hogy legyen. Az őszi munkának tehát az Imrédy-kormány szociális politikájának jegyében kell megindulnia a városházán is. Budapest mindig át volt hatva a szociális érzéstől és nem fog ennek a lakosságnak nehezére esni, ha most fokozott szeretettel, fokozott önfeláldozással kell mindent, de mindent megtennie a szegényekért és a kisemberekért.

József Ferenc királyi herceg

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

külföldi propaganda-útjáról

Négy északi államban hat előadást tart Budapest gyógyfürdőiről

A magyar idegenforgalmi mozgalomnak nagy eseménye van. *Dr. vitéz József Ferenc kir. herceg az északi államokba indul és úgy a magyar, mint a budapesti idegenforgalom érdekében nagyarányú propagandaakciót indít.* A középeurópai politikai viszonyok miatt a magyar idegenforgalom fejlődésének imponáló irama meglassubbodott, egyes területekről kisebb számban jönnek hozzánk az idegenek, mint eddig. Az északi országokból azonban, ahonnan már évek óta egyre többen és többen keresnek fel bennünket, az idegenforgalom még a megváltozott viszonyok között sem csökkent. Nagy jelentősége van tehát annak a nagyszerű vállalkozásnak, amely szerint *József Ferenc kir. herceg az északi országokban erőteljes idegenforgalmi propagandát szervez,* mert a magyar idegenforgalom ezekből az országokból még nagyon sok vendégre számíthat.

Az északi államokban igen erős a magyar szimpátia és ezt a hangulatot a magyar idegenforgalmi propaganda még nem használta ki kellő módon Budapest és Magyarország számára.

József Ferenc kir. herceg hat előadást fog tartani az északi államok fővárosaiban és nagyobb városaiban.

Az előadásokat Budapestről és Magyarországról készített *hangosfilm kíséri.*

A királyi herceg előadása iránt máris nagy az érdeklődés, melyben résztvesz az északi államok társadalmának minden rétege, sőt *az uralkodó dinasztiák udvarainál is megvan a legnagyobb fokú érdeklődés.*

József Ferenc kir. herceg különben még egy másik akció során is rátereli a világ érdeklődését a magyar fürdőkre. Szeptember végén lesz Németországban a nemzetközi fürdőügyi kongresszus, amelynek *úgy a megnyitó-, mint a záróbeszédét a királyi herceg tartja, mint a nemzetközi fürdőszövetség elnöke.* A nagyjelentőségű akciót a *Gyógyhelyi Bizotság* mult héten tartott ülésén dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, a bizottság elnöke jelentette be és örömmel állapította meg, hogy

a fürdővendégforgalom legutóbb, főként az északi államokból, ismét emelkedett és a kir. herceg nagyjelentőségű látogatása az eddigi idegenforgalmi kapcsolatokat bizonyára még jobban ki fogja mélyíteni.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ebből az alkalomból felkereste

dr. vitéz József Ferenc királyi herceget,

aki munkatársunknak nagyjelentőségű útjáról a következőket mondta:

— Mint a *Budapest Fürdőváros Egyesület* elnöke, őszinte örömmel állapítom meg, hogy *amióta a Gyógyhelyi Bizottság működését megkezdte, a fürdőpropaganda gyakorlati kimélyítésével a fürdőváros gondolatának kiépítése élő valósággá vált.* Magam is tagja vagyok a Gyógyhelyi Bizottságnak és alkalmam volt *Karafiáth* Jenő főpolgármester úrral, a bizottság elnökével többízben beszélni azokról a tervekről, amelyeket Budapest fürdőpropagandájának kiépítése érdekében meg kellene indítani. *A főpolgármester úr a mostani viszonyoknak megfelelően az északi államokban szeretné a fürdőpropagandát kifejleszteni, mert ezekben az államokban nagyon sok a reumás beteg és egyik államban sincs termális fürdő.* Ezekhez az országokhoz régi baráti kapcsolatok fűznekminket és így *önmagától is adva van a lehetősége a nagyobb arányú és hasznos propagandának.* Éppen ezért egy korábbi meghívásnak szívesen teszek eleget és ennek kapcsán *a magyar propagandát szeretném kiterjeszteni.* A Svéd—Magyar Társaságtól már régen kaptam meghívást előadás megtartására és régen terveztem, hogy ennek kapcsán Stokholmba utazom. Most, hogy a főpolgármester úrral az északi államokban megindítandó propagandáról beszéltünk, **megérlelődött bennem az a gondolat, hogy nemcsak a régi tervemet váltom be, hanem kiszélesítem az eredeti programot és a többi északi állam fővárosában is előadást tartok Budapest kultúrális jelentőségéről és gyógyfürdőiről.** A főpolgármester úr maga is jónak találta ezt az elgondolást és mint a Gyógyhelyi Bizottság elnöke, készséggel hozzájárult ahhoz, hogy dr. *Szviezsényi* Zoltán, a Gyógyhelyi Bizottság ügyvezető igazgatója elkísérjen utamon. Ezt a körutat az előadások megtartása mellett fel fogom használni arra is, hogy **érintkezést keressek az orvosi körökkel és a külföldi orvostársadalom figyelmét felhívjam a Budapesten legújabban létesített fürdőkutató intézetre,** nemkülönben azokra a lehetőségekre, amelyek *a reumakutatás terén a magyar fővárosban kétségtelenül fennállanak.* A mult évben Budapesten rendezték a nemzetközi fürdőügyi kongresszust és ezen *Budapestet jelölték ki a nemzetközi fürdőügyi szövetség székhelyéül és engem választottak meg a szövetség elnökéül.* Ebben a minőségemben is hasznos nemzetközi kapcsolatokat tudok teremteni a fürdőknek tudományos nemzetközi együttműködése terén. **Nagyon szeretném, ha a Nemzetközi Fürdőügyi Szövetség segítségével Budapestet lehetne megtenni a fürdőkutatás nemzetközi központjává.** Erre Budapest kiválóan alkalmas vizeinek különböző típusa, változatos gyógyhatása és egyetemeinek magas tudományos felkészültsége miatt.

A fenséges úr azután megmutatta a nemzetközi fürdőügyi kongresszus meghívóját, amely először német nyelven invitálja a szakembereket, azután

a királyi hercegre való tekintettel, a meghívó szövegét magyarul is közlik

és csak később olvashatjuk a francia, olasz és angol szöveget.

Mint összehívó egyrészről dr. vitéz *József Ferenc* királyi herceg, másrészről pedig Hermann *Esser* volt miniszter, a német idegenforgalom vezetője szerepel.

A Nemzetközi Fürdőügyi Szövetség közgyűlése és tanácsülése szeptember 22-én és 23-án lesz *Berlinben,* a nemzetközi fürdőügyi kongresszust pedig a Német Idegenforgalmi Szövetség gyülésével kapcsolatban 24. és 27-ike között rendezik a hesseni állami gyógyfürdőben, *Nauheimben.* Utána a kongresszus tagjai a különböző német gyógyfürdőket tekintik meg.

A kongresszusra eddig harminckét állam szakemberei jelentették be részvételüket és tizenhat állam hivatalos képviselőt küld a megbeszélésekre,

köztük *Franciaország, Anglia* és *Olaszország* is. A magyar állam hivatalos képviselője dr. *Johan* Béla államtitkár, de a magyar idegenforgalmi testületek is szép számmal vesznek részt a tanácskozásokon, sőt

magyar részről több előadást is tartanak.

Dr. *Grosch* Károly miniszteri osztályfőnök, mint a Gyógyhelyi Bizottság másodelnöke, képviseli a magyar fürdőket, dr. *Vámossy* Zoltán, mint a Balneológiai Egyesület elnöke szerepel a kongresszuson és a fürdők közegészségügyi berendezéseiről tart előadást, amelynek keretében a magyar fürdőkről is megemlékezik. Dr. *Bilkey Papp* Lajos, a budapesti reumakurákat ismerteti és dr. *Szviczsényi* Zoltán a jogi szakosztály ülésén „A fürdőközigazgatás Európában" címmel értekezik.

Nagy érdeklődéssel várják *Jendrassik* mérnök előadását is, aki az agresszív vizek ártóhatásának megfékezéséről fog beszélni. Ezek a vizek, mint ismeretes, igen gyakran elpusztítják a csővezetéket és különösen a fémcsöveket támadják meg. E miatt a vizek fürdőszerkezetekbe való vezetése nagyon komplikált. Jendrassik mérnök a Széchenyi-fürdő melegvízkutjánál új rendszerét használtatta és most az agressziv vizek ellen való védekezés legújabb metódusait ismertetni fogja a világ szakértői előtt.

Sós Aladár a diétikus konyhák rendszerét fogja bemutatni, tehát *a magyar szakemberek jelentősen kiveszik részüket a munkából.*

A fürdőügyi kongresszus különben öt szakosztályban dolgozik és valamennyi tanácskozása közelről érinti a magyar fürdőket is. A nemzetközi kongresszust nagyobb beszéddel nyitja meg *József Ferenc* királyi herceg és *beszédében szó lesz a magyar fürdők jelentőségéről is.* Ugyancsak a királyi herceg tartja a záróbeszédet is.

A kongresszus befejezése után indul el a királyi herceg az északi államokban tervezett körútjára.

Első előadását október 2-án tartja *Koppenhágában.* A Dán—Magyar Egyesület rendezi az estélyt és *a dán udvar máris bejelentette részvételét.*

Október 5-én *Malmőben* lesz a második előadás, ugyancsak az ottani magyar egyesület rendezésében.

Nagy várakozás előzi meg a *stockholmi* előadást, amelynek dátuma október 6.

A svéd király már személyesen érdeklődött az előadás iránt és az udvar megjelenésének az lesz a következménye, hogy a svéd társadalom minden rétege tudomást szerez a budapesti fürdőkről.

Három nap mulva, október 9-én már *Oslóban* lesz a királyi herceg és a norvég közönség előtt tart előadást. Ezt az estét a Norvég—Magyar Egyesület rendezi és ezzel is kidomborítja a magyar jelleget.

Két nappal később a királyi herceg *Göteborgban* tart előadást.

Innen azután Hollandiába megy és egy héttel később, *október 17-én lesz a záróelőadás Hágában.*

A királyi herceg előadásában először Magyarország szerepét ismerteti a Dunamedencében, azután Budapest kulturális jelentőségét tárja fel. A magyar művészet és a magyar kultúra minden ágát ismertetni fogja.

Előadásában nagy szerep jut Budapest fürdőinek és gyógytényezőinek.

A *Magyar Filmiroda* az útra érdekes hangosfilm kísérő műsort állított össze, amelyet a királyi herceg és *Karafiáth* főpolgármester előtt külön előadásban mutattak be. A film nemcsak *Budapestnek,* hanem *az egész országnak nevezetességeit tárja fel.*

József Ferenc királyi herceg propagandaútja közel egy hónapot vesz igénybe

és a szakemberek véleménye szerint a magyar idegenforgalomnak még kevés ilyen nagyhatású propagandaalkalma kínálkozott.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, caeres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschellosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszólításra szaktanácsosi és árajánlattal szolgálunk.

Kimélyülnek a francia-magyar idegenforgalom kapcsolatai

Beszélgetés Marcel Roland francia államtitkárral magyarországi útjának tapasztalatairól — Uj idegenforgalmi kirendeltségek — A téli vendéglátás megszervezése

Az elmult héten érdekes vendége volt Magyarországnak: itt járt Budapesten és meglátogatta az idegenforgalmi szempontból jelentős valamenyi fővárosi és néhány vidéki intézményünket *Marcel Roland,* a francia idegenforgalmi ügyek legfőbb irányítója. *Marcel Roland* államtitkár, a francia kabinet tagja, az elmult esztendőben a világkiállítás alkalmával vendékül látta *Tormay* Géza titkos tanácsost, az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal elnökét.* Ezt

a látogatást viszonozta most Marcel Roland,

akit néhány napos magyarországi tartózkodása idején *Zichy* Nándor gróf, az *OMIH* igazgatója kisért látogató útjain. A francia államtitkár elsősorban Budapest nevezetességeit tekintette meg: látogatást tett a *Mezőgazdasági Múzeumban,* a *Szépművészeti Múzeumban,*

ellátogatott a főváros világhirű gyógyfürdőibe, elsősorban a Gellértbe,

majd elutazott Pannonhalmára, végül megtekintette a bábolnai és a kisbéri állami méntelepet.

Mind e látogatásai során érdeklődéssel tanulmányozta a magyar idegenforgalmi szervek működését, vagyis inkább azt, hogy *az általa is ismert propaganda miképen kapcsolja be ezeket az attrakciókat a magyar idegenforgalomba.*

Elutazása előtt *Marcel* Roland államtitkárt fogadta vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök is, aki úgyis, mint kereskedelemügyi miniszter, tehát mint a magyar idegenforgalmi ügyek legfőbb irányítója, hosszasabban beszélgetett *Marcel Roland* államtitkárral, a francia idegenforgalom vezetőjével. Ezután *Maugras* budapesti francia követ adott dezsönét a távozó államtitkár tiszteletére, végül a dezsöné és az elutazás közti rövid időben sajtófogadás volt a Dunapalota halljában; ezt a fogadást nagy tapintattal és hozzáértéssel *Kibédy* Albert, az *OMIH* sajtóelőadója rendezte meg. A sajtófogadásra

meghivást kapott a Fővárosi Hirlap munkatársa is,

aki megkérte a francia államtitkárt, hogy mondja el magyarországi benyomásait és azt, hogy miben látja a francia—magyar idegenforgalmi kapcsolatok kimélyítésének lehetőségeit.

Marcel Roland

a következő nyilatkozatot adta:

— Mindenekelőtt elragadtatással kell szólnom az Önök nagyszerű miniszterelnökének személyi varázsáról, de ugyanígy *csak szuperlativusokban beszélhetek az Önök csodás országáról és a magyarok veleszületett szeretetreméltóságáról.* Hangsúlyozni kívánom, hogy mindezt nem puszta udvariasságból mondom, hanem legmélyebb meggyőződésből, főleg abból a szent meggyőződésemből, hogy

a látottak és tapasztaltak alapján bizton látom a francia—magyar kölcsönös idegenforgalmi kapcsolatok kimélyítésének számos lehetőségét.

— Mielőtt azonban a részletekre térnék ki, — folytatta *Marcel Roland* államtitkár — hangsúlyozni kívánom azt a modern idegenforgalmi principiumot, amely szerint az idegenforgalom irányítóinak az idegenforgalmat nem csupán úgy kell felfogni, mint kívánesi és utazni, szórakozni vágyó emberek magánügyét, amelyet lehetőleg kellemessé kell tenni, hanem igenis

az idegenforgalmat, mint a külkereskedelmi mérleg egyik legjelentősebb kiegyenlítési, fizetési eszközét kell tekinteni.

Közelebbről ez azt jelenti, hogy ha például franciák jönnek ide, akkor lehetővé kell tenni számukra, hogy olyan emberekkel jöjjenek össze, akiknek *foglalkozása, érdeklődése és hivatása körülbelül azonos az övékével.* Itt Magyarországon, a ménestelepeken rendkívül vonzó lovasbemutatót volt alkalmam látni és meg vagyok róla győződve, hogy

ez a legószintébb érdeklődést váltotta volna ki minden — agrikulturával foglalkozó — franciából.

— Budapestről talán felesleges elismernem, hogy *az valóban a Duna királynője és hogy a Margitsziget valóban a Duna gyöngye.* A természeti szépségeknek, a természetes kincseknek és az ember alkotta kultúrának és civilizációnak olyan meseszerű ensembleje Budapest, hogy

a francia idegenforgalom feltétlenül megtalálja a maga útját Budapest felé.

— Ennek annál inkább megvan a lehetősége, mert

a kereskedelmi minisztériumban folytatott tárgyalásaink mind a két országra nézve előnyös körülmények közt folytak le

és remélem, *nemsokára belekapcsolhatjuk ezeknek eredményeit az egyébként fennálló francia-magyar kereskedelmi egyezmény keretébe.*

Marcel Roland francia államtitkár végül néhány érdekes és figyelemreméltó gondolatot vetett fel arra nézve, hogy az idegenforgalom és a kereskedelmi forgalom összeegyeztetése *miként emelhetné kölcsönösen mind a két irányban a két ország külkereskedelmi aktivitását.*

Az OMIH uj irodái külföldön

A *Fővárosi Hirlapban* annakidején jelentettük, hogy Európa számos országában, de Amerikában is akciókat kezdett az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal.* Mostanában érkezett haza Dániában töltött szabadságáról *Bogsch* Aladár dr. kormányfőtanácsos, az *OMIH* alelnöke, aki *Tormay* Géza elnökkel és *Zichy* Nándor gróf igazgatóval máris több megbeszélést folytatott. Ezek eredményeként elhatározták, hogy

Svájcban, Lausanneben Haller Eugénia grófnő vezetésével új kirendeltséget szervezneknek, de Nizzában ugyanesak irodát nyitnak, amelyet Lukács Mária fog vezetni.

A Gyógyhelyi Bizottság ülése

A *Gyógyhelyi Bizottság* minap tartotta *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével teljes ülését, amelyen részletesen foglalkoztak *Szviczsényi* Zoltán ügyvezető igazgató jelentésével kapcsolatban

a téli vendégforgalom kérdésével,

amelyet a *MAV,* a budapesti szállodák és a gyógyfürdők *újabb kedvezmények nyújtásával mozditanak elő. Csilléry* András indítványára a debreceni egyetem jubileumi ünnepségeire a holland miniszterelnök vezetésével ideérkező delegációval *felvették a kapcsolatot,* végül *újjáalakitották a bizottság orvosi, fürdőigazgatósági és propaganda szakosztályát.*

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ☎ Telefon: 125-284.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
JOBBÁGY- féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím:
BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH 200-as átmérője 32 cm 60—200 W-ig.

KH „Worklight" munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Megszakítás nélkül dolgozik az önkormányzat a költségvetés összeállításán

Terbócz Imre országgyűlési képviselő nyilatkozik az új munkaévről és külföldi tanulmányútjáról

A városházán végetért a nyári szünet és az őszi szezón megkezdődött. Ennek első jeleként a *12-es pénzügyi albizottság összeül és megkezdte a költségvetés tárgyalását.* Ezzel párhuzamosan a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* is megkezdte az új munkaévet. Hétfős elnöki tanácsülés volt, majd megtartották az első pártértekezletet és most már erős tempóban indul meg a munka minden vonalon.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ebből az alkalomból felkereste

Terbócz Imre

országgyűlési képviselőt, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja főtitkárát,

aki a megindúló munkáról a következőket mondotta:

— A nyári szünetnek vége és a városházi élet most már teljes erővel megindult. Összeült a 12-es bizottság, de egyelőre csak formális ülés volt, ezen a héten azonban hozzálátnak a komoly munkához. Takarékossági bizottságnak is nevezik ezt a 12-es pénzügyi albizottságot és ez a bizottság erre a címre a multban valóban rá is szolgált. *A főváros költségvetésében a takarékosságot az önkormányzat a legmesszebbmenő mértékben érvényesítette.* Eppen a mi pártunk volt az, amelyik folyton sürgette ennek a bizottságnak intenziv munkáját. De most már

nemcsak a takarékosságról van szó, mert ennek az albizottságnak működése révén a főváros önkormányzata cselekvően beavatkozhatik a költségvetés összeállításába, ami az alkotmányos szempontoknak minden tekintetben megfelel.

Ezzel a rendszerrel lehetővé tesszük azt, hogy mielőtt az önkormányzat szervei a költségvetéssel foglalkoznának, az *önkormányzat a maga szempontjait már előre érvényesíti annak összeállításánál és így a költségvetés letárgyalása sokkal simábban megy, mint a multban volt.*

— Annyira vége van a nyári vakációnak, hogy

most már a törvényhatóság úgyszólván permanensen együttmarad és szünet nélkül dolgozik.

A pénzügyi bizottság tárgyalásai után összeül a közgyűlés és *november 15-ig megszakítás nélkül tárgyalunk, hogy a kitűzött határidőre a költségvetés feltétlenül készen legyen.*

Deficitmentes költségvetést állítunk össze

és nem lesz könnyű feladat, mert *nagyon sok olyan szükséglet jelentkezett, amelynek kielégítésére gondolnunk kell.*

— Most a részletekről még korai volna beszélni, hiszen a tárgyalások során a mostani nyers költségtervezeten rengeteg változás történik. Bizonyos, hogy *az önkormányzat a polgármesterrel együtt meg fogja találni a megfelelő kibontakozást és igyekezni fog a város érdekeit érvényesíteni, de természetesen számol a meglevő eshetőségekkel is.*

Ezután a napirenden lévő gyógyszálló-probléma megoldása iránt érdeklődtünk. A párt továbbra is ragaszkodik a tabáni szálló felépítéséhez? — kérdeztük.

— A legteljesebb mértékben. Az idegenforgalom az európai helyzet alakulása következtében az év elején bizonyos mértékig ellanyhult és az a nagy fejlődés, amely a magyar idegenforgalmat az utóbbi években jellemezte, átmeneti időre megtorpant. *Az augusztusi idegenforgalom azonban már imponáló volt, ami azt bizonyítja, hogy*

abban a pillanatban, amikor bizonyos nyugalom helyreáll, a magyar idegenforgalomnak semmi komoly veszélytől tartania nem kell.

— A nyáron sok országot beutaztam, igen sok jelentős egyéniséggel beszéltem. Az idegenforgalmunk kilátásairól állandóan érdeklődtem és mondhatom, hogy *Budapest iránt az érdeklődés külföldön egyáltalában nem csappant meg.* Nekünk csak egy kis nyugalomra van szükségünk és akkor *újra elárasztanak benünket az idegenek.* Ilyen körülmények között

nincs semmi értelme annak, hogy elejtsük a tabáni gyógyszálló építésének a tervét.

A pénzt megszereztük rá, tehát valósítsuk *meg ezt a gyönyörű gyógyszállót, amely feltétlenül egyik dísze és ékessége lesz az új, modern Budapestnek.*

Terbócz Imre, országgyűlési képviselő ezután a nyári tanulmányútjáról közölt sok érdekes részletet.

— Sok országot bejártam, — mondta, — *Németországban* egy csomó várost tekintettem meg, majd *Párisba* utaztam és több francia várost tanulmányoztam. Később résztvettem az *interparlamentáris konferencia hollandiai és lengyelországi tanácskozásain is.* Ezekről a tárgyalásokról már megjelentek a hivatalos tudósítások és a fogadtatások fényes körülményeiről is fölösleges volna beszélni, de mint várospolitikus, felhasználtam az alkalmat, arra, hogy a *városok fejlődésével kapcsolatos problémákat alaposan tanulmányozzam.*

— A német és a francia városokat a magyar közönség elég jól ismeri. Hollandiába is elkerülnek a világotjáró magyar turisták, de talán az ottani viszonyok a közönség szélesebb rétegei előtt mégis ismeretlenek.

— Sok érdekes dolgot tudtam meg *Harlemben,* amelynek polgármestere meghívott bennünket. Hollandiában nem választják a polgármestereket, hanem kinevezik őket. A polgármesterek előbb kisebb városokban működnek, azután pedig egyre nagyobb és nagyobb városokba kerülnek. Harlem polgármestere nagy szeretettel fogadott bennünket és a beszélgetés során elmondotta, hogy *négyszázezer munkanélküliről kellett gondoskodni.* Hollandiának és *160 millió hollandi forintot szavazott meg közmunkákra kimondottan azzal a céllal, hogy ezzel a munkanélküliséget enyhíteni fogják.* Eddig

elköltöttek 80 millió holland forintot, többet azonban nem tudnak, mert mindenük megvan és új közmunkákat nehéz kitalálni.

Valóban gyönyörűek az utak. Szinte kivétel nélkül valamennyi kőburkolattal van ellátva. *Nemcsak a városokban, hanem még a legkisebb falvakban is minden ház vízvezetékkel, villannyal van felszerelve.* A 80 millió forint most ott hever tétlenül.

— Megnéztük a tulipánmezőket, a szőllő- és barackkultúrát, a sajtgyártást, de engem *elsősorban a városrendezési problémák érdekeltek.* Amsterdam városának új városrészét mutatták be. Boldog voltam, hogy *Bessenyey* Zénóval együtt nézhettük meg ezt a modern csodát. A közmunkatanács elnöke Budapest szépítése érdekében már eddig is nagyon sokat tett, de most együtt olyant láttunk, amelyből bőségesen tanulhattunk. Az új városrész valóban imponáló. Pár év alatt a földből nőttek ki a gyönyörű házak. Mindenütt napfény és fák. Széles utak, csodálatosan ötletesen rendezett parkok. *A polgármesternek javasolni fogom, hogy városi szakembereket küldjön ki ezeknek a városrendezési ötleteknek tanulmányozására.* Tisztában vagyok azzal, hogy nekünk nem állanak rendelkezésünkre olyan nagy összegek, mint a holland városoknak, de mégis *nagyon is ha a legmodernebb városrendezési megoldásokat ismerjük.*

A híres amsterdami Stadion környékén van az új városrész, amelyről elragadtatásunkban csak egyet tudtunk mondani: minden igazán csodálatos.

— A hágai polgármester Seveningenben adott ebédet a tiszteletünkre. Nagyszerű a kertészetük, erről is csak a legnagyobb elismerés hangján beszélhetünk, igaz, hogy sokkal könnyebben dolgozhatnak, mint mi, a párás levegőben a növények sokkal szebben fejlődnek, mint nálunk. Az évelőnövényzettel bámulatos megoldásokat visznek keresztül. A sok szépség láttára a budapesti kertészetre gondoltam és hozzátehetem, hogy *nem kell szégyenkeznünk: a budapesti kertészet is nagyon szépet produkál,* arról pedig nem tehet, hogy drágább a termelési költsége, mert ez a különleges viszonyoknak tudható be.

— Sokszor vádolnak meg bennünket azzal, hogy a közüzemi díjak nagyon magasak. Éppen ezért ezt a problémát is megvizsgáltam.

A villamos mindenütt drágább, mint nálunk, a főváros többi közszolgáltatásának ára ellen sem lehet a külföldi összehasonlításban komoly panasz.

Kétségtelen, hogy a *budapesti közművek világviszonylatban is mindenben megállják helyüket.*

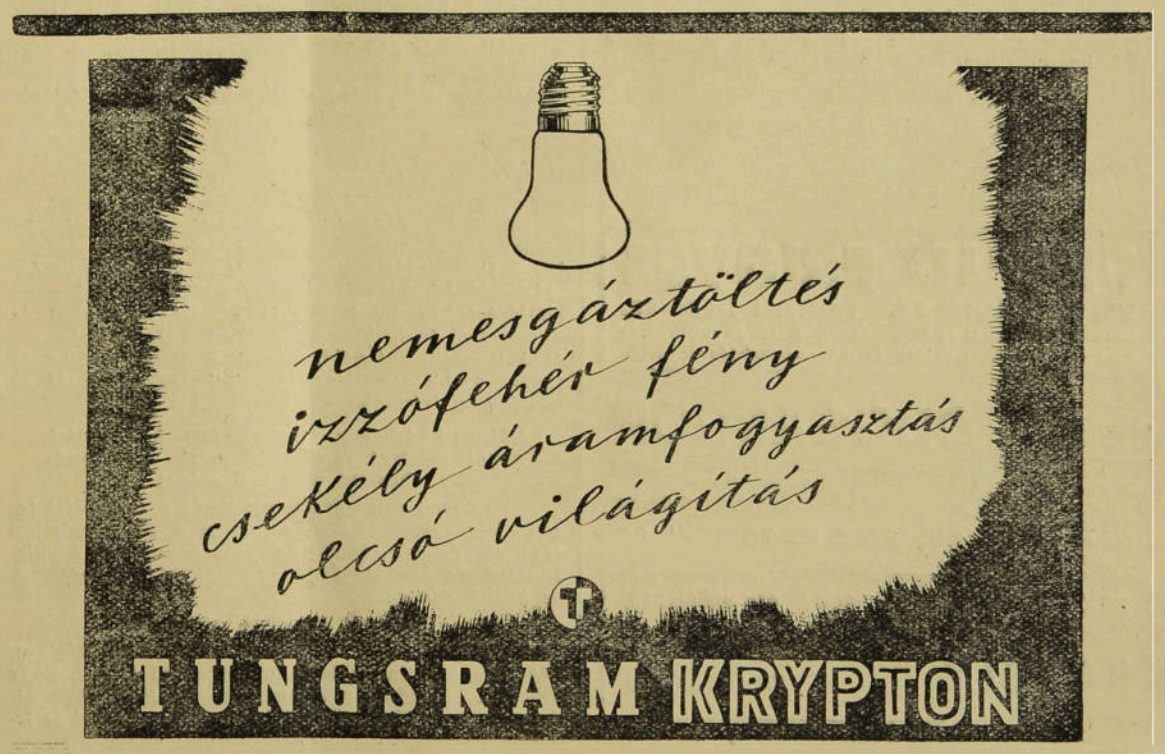
— *Lengyelországban* főleg két várost, *Krakkót* és *Varsót* néztem meg. Krakkó régi patinás város, amelynek hagyományos szépségei mindenkit elragadnak. Varsóban új városrész épült, amely látványosan szép. Érdekes, hogy Varsóban még mindig *1500 egyfogatú bérkocsi van.* A bérkocsik nagyon szépek, tiszták és kellemesek, mindegyiknek gumikereke van, de természetesen ez a közlekedés nagyon lassu. A lengyelek azonban nem sietnek. Mintha a régi orosz világ hangulata terjengne még mindig itt. Nagy városrendészeti akciókat hajtottak keresztül, háztömböket borotváltak le és gyönyörű tereket alakítottak ki. *Nagyon szépen csinálták meg a Hősök terét.* Varsó példája is mutatja, hogy *régi városban is sokat lehet alkotni, ha arra megvan a kedv, tehetség és az anyagi eszközöket is elő tudják teremteni.*

Lengyelországban szintén lényegesen drágább a víz, gáz és a villany, mint nálunk.

Terbócz Imre még sokat mondott el érdekes megfigyeléseiből. A külföldi városok tanulmányozásából szerzett tapasztalatait érvényesíteni fogja az új várospolitikai kampányban.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Nagy feladatok elintézése vár az új munkaévben a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjára

Zsitvay Tibor megnyitója az első őszi pártértekezleten — A párt letárgyalta a szeptember 28-iki közgyűlés napirendjét

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* a nyári szünet után hétfőn este tartotta első pártértekezletét, amelyen dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnökkel élükön nagyszámban jelentek meg a párt törvényhatósági bizottsági tagjai. Résztvettek a pártértekezleten: dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, dr. *Schuler* Dezső alpolgármester, dr. dorogi *Farkas* Ákos, *Kovácsházy* Vilmos és *Kempelen* Agoston tanácsnokok, dr. *Keil* Tibor és dr. *Szebeny* József főjegyzők.

Dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök nyitotta meg a pártértekezletet és melegen üdvözölte a párt, valamint a főváros vezetőségének megjelent tagjait. Hangsúlyozta, hogy *a párt ezután is az eddigi harmóniában és munkaszeretettel fog dolgozni, amire most, a küszöbön álló nagy feladatok elvégzésére különösen szükség van.* Kegyeletes szavakkal parentálta el ezután almási *Balogh* Elemért, a Hangya elhúnyt vezérét, aki a párt XI. kerületi szervezetének elnöke volt. Az elnöki bejelentések során közölte, hogy *Ledermann* Mór és *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tagok *kiléptek a párt kötelékéből.*

Az értekezlet tagjainak egyhangú lelkesedése közben hangoztatta, hogy

a párt dr. vitéz Imrédy Béla miniszterelnök kaposvári beszédében kifejezett elvek alapján áll, úgy a keresztény és nemzeti szempontok, mint a tárgyi szempontok tekintetében

és az a remény tölti el, hogy a miniszterelnök programját kifejleszti és a nemzet javára teljes egészében megvalósítja. Indítványozta, hogy hűségének, bizalmának és ragaszkodásának *a miniszterelnökhöz intézendő sürgönyben* adjon kifejezést a párt.

Egyhangú, lelkes éljenzéssel fogadta a pártértekezlet az elnök bejelentését és tette magáévá indítványát.

Ezután a napirendre, *a szeptember 28-iki közgyűlés ügyeinek előkészítésére* tért át a pártértekezlet.

Dr. *Bényi* Károly előadásában került tárgyalásra a polgármester előterjesztése

dr. Lamotte Károly alpolgármesternek a szolgálat alól való felmentéséről és igényeinek fenntartásáról.

Az előadó nagy melegséggel méltatta dr. *Lamotte* Károly harminc éves szolgálatát és kiváló érdemeit, hangsúlyozva azokat a pénzügyi sikereket, amelyeket a főváros érdekében az utóbbi évek folyamán elért. Mindezekre való tekintettel indítványozta, hogy *a párt tegye magáévá a polgármester előterjesztését, amely szerint Lamotte Károly nyugdíjellátási igényeinek fenntartását az állami alkalmazottakra érvényes nyugdíjtörvény rendelkezései értelmében kívánja biztosítani.*

Dr. *Harrer* Ferenc felsőházi tag hasonló értelemben szólott hozzá a polgármesteri előterjesztéshez, teljes elismeréssel adózva *Lamotte* Károlynak a főváros érdekében kifejtett kiváló munkásságáért.

A pártértekezlet ezután *egyhangulag elfogadta az előadó javaslatát.*

Dr. *Zsitvay* Tibor, akit fontos teendői elszólítottak a pártértekezletről, az elnöklést most dr. *Harrer* Ferencnek adta át.

Dr. *Hegedüs* Bertalan a külső váciúti róm. kat. plébánialak építési költségeihez való hozzájárulásra, továbbá a külső váci-úti Szent Mihály róm. kat. egyházközség plébániája és kultúrháza részére telek használatbaadására vonatkozó polgármesteri előterjesztés elfogadását ajánlotta, amihez a pártértekezlet hozzájárult.

Dorner Gyula előadó javaslatára csatornaépítésekre, vízlevezető árkokra és földcsuszamlások elleni védekezésre szükséges 60.000 pengő póthitel engedélyezéséhez járultak hozzá.

Katona János előadó elfogadásra ajánlott egy a Kökény-utca mentén fekvő ingatlannak megszerzésére vonatkozó előterjesztést, azzal a megjegyzéssel, hogy a vételárat csupán azért tartja elfogadhatónak, mert erre az ingatlanra a Tabán rendezési tervének végrehajtása miatt feltétlenül szükség van. Az értekezlet az előadó javaslatát elfogadta.

Dr. *Harrer* Ferenc előadói javaslatára hozzájárult a párt ahhoz, hogy a székesfővárosi telkek eladásából a költségvetésben előirányzott bevételeken felül befolyó összegek terhére póthitel engedélyeztessék városrendezési célokra.

Dr. *Vályi* Lajos előadásában került napirendre a polgármester előterjesztése

a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapnak 250.000 pengővel való támogatásáról.

Az előadó nagy melegséggel ajánlotta elfogadásra az előterjesztést és indítványozta, hogy ezért a párt mondjon köszönetet a polgármesternek. Hazafias kötelességet teljesít a főváros azzal, hogy támogatja a repülőalapot, amelynek megteremtését *éppen a mai viszonyok igazolják.*

Dr. vitéz nemes *Juhász* Jenő javaslatára hozzájárult a párt ahhoz, hogy a kislakásos telepeknél a költségvetésben előirányzott bérbevételeken felül befolyó bérek terhére póthitelt engedélyezzen a közgyűlés építkezési célokra.

Dr. *Kövesligethy* Miklós előadói javaslatára magáévá tette a pártértekezlet *a törvényhatósági testnevelési alap* részére szükséges 75.000 pengő póthitel engedélyezésére vonatkozó polgármesteri előterjesztést.

A közgyűlési napirend letárgyalása után dr. *Juhász* Jenő köszönetet mondott a fővárosi kertészetnek azért, hogy a kezdeményezésére létesítendő *tabáni nemzeti park* tervezetét elkészítette. Ezután aggályát fejezte ki a polgármester tervével szemben, amely szerint

a volt Krausz-Mayer-féle telkeken lakótelepet akar létesíteni,

mert ez a pesti oldali erdősítés annyira szükséges klimatikus sávját szakítaná meg. Inkább az erdőövezeten belül építsenek, még ha többe is kerül a telek.

Dr. *Hegedüs* Bertalan örömmel üdvözli a lakótelep építését, mert az *a XIII. kerületben célszerű, szükséges és minél gyorsabban megoldandó feladat.*

Szendy Károly polgármester megnyugtatta dr. *Juhász* Jenőt, hogy *a lakótelep építése csak jelentéktelen részt foglal el az erdősávból.* Az erdőövezet létesítését ő kezdeményezte és annak fenntartását ma is szükségesnek tartja.

Megkezdődött a hegyvidéki elöljáróság építkezése

A közlekedési problémák egész sorának megoldását sürgeti a XII. kerület

A különböző akadályozó körülmények után megkezdődött a XII. kerületi elöljáróság székházának építése is és ezzel valamennyi újonnan alakított kerület hozzájut az önállóságot jelentő centrumához. Ebből az alkalomból a kerület fejlődését biztosító problémákról kérdést intéztünk a Hegyvidék fejlesztésének legfáradhatatlan harcosához,

dr. Hencz Lajos

törvényhatósági bizottsági taghoz,

annál is inkább, mert a jövő évi költségvetés közeledő tárgyalása időszerűvé teszi a kerületi kérdéseket. Érdeklődésünkre a megoldásra váró problémák egész sorát felölelő következő választ kaptuk:

— Kerületünk nagyjelentőségű eseménye, hogy a Ferry Oszkár-utca és Böszörményi-út sarkán

az elöljárósági székház építését végre megkezdték.

Egyelőre földmunkákat végeznek, de ezt majd követi most már a folytatás. Tudomásom szerint az a terv, hogy a *jövő év májusában az épület elkészüljön.* Az új elöljáróságok sorában legutoljára maradt a mienk, de most már ne panaszkodjunk ezen, hanem örüljünk, hogy megkezdődik kerületünk új, önálló élete és újabb fejlődése. Nem kell a közönségnek egyik hegyről lejönni és a másik hegyre, a Várba felmenni, ha az elöljáróságon dolga van. Most már kívánatos, hogy *külön adóhivatalunk is legyen,* mert a sűrűn előforduló adóügyekben is a Várba kell kapaszkodnunk.

— Az új elöljáróság lökést ad

a villamosforgalom fejlesztése

érdekében megindított mozgalmunknak. Két villamosvonal érinti az elöljáróságot: a Keleti pályaudvartól közlekedő 75-ös, amelynek itt van a végállomása és az 59-es, amely a Déli Vasúttól a farkasréti temetőig halad a Déli Vasúttól az elöljárósági székházig azonban mindkettő ugyanazon a vonalon fut. A kerület hüvösvölgy—zugligeti része felé a 44-es, a 81-es, 83-as és a 4-es villamos jár. Ezek közül a 81-es és a 83-as Széll Kálmán-térig, a 4-es a Margithíd felé, a 44-es a Déli Vasúttól az Erzsébethídon át a Tököly-út felé, a Városligetig közlekedik. Vagyis a zugliget—hüvölvölgyi irányból a Déli Vasútig csupán a 44-es jár, ahonnan átszállással lehet az 59-es vagy a 75-ös vonalon az elöljáróságho jutni. Tehát a Hüvösvölgyből és Zugligetből le kell menni a Széll Kálmán-térig, ott át kell szállni, tovább utazni a Déli Vasútig és innen, újabb átszállás után, juthatunk csak el az elöljáróság irányába az 59-es vagy a 75-ös vonalon.

Hiányzik tehát a tranzverzális közlekedési vonal, amelyet vagy villamossal, vagy autóbusszal meg kell oldani

— Nagyon rossz az összeköttetés a farkasréti temető környékére is, mely ugyan a XI. kerülethez tartozik, de *egy földrajzi egység a mi XII. kerületünkkel és hozzá kellene csatolni közigazgatásilag és közlekedésileg is.*

— Az utak, csatornák, közművek

tekintetében *sok tennivaló van még a kerületben,* bár tagadhatatlan a haladás. Örömmel látjuk, hogy többfelé, különösen a *Németvölgyi-út környékén út- és csatornaépítések történtek és a gázcsöveket is lefektették.* Sok helyen beboltoztak nyílt árkokat is. Mindezekben sokszor hangoztatott kívánságaink honorálását látjuk. Köszönettel fogadjuk a gondoskodást, de *tovább folytatjuk mozgalmunkat,* mert nem illő gyönyörű Hegyvidékünkhöz, hogy még mindig bőven vannak rendezetlen utak, csatornázatlan területek és sok helyen nemcsak a gázt, de a villanyvilágítást és a vízvezeték áldását is nélkülözi a közönség. Kívánságainkkal a költségvetés idei tárgyalása alkalmával is jelentkezni fogunk.

— Régi vágyunk, hogy

a kerület strandfürdőhöz jusson.

Erről *részjegyzési alapon* próbáltunk gondoskodni, annál is inkább, mert a Hüvölvölgyben pompás helyek kínálkoznak erre a célra. Az érdekeltek kellő anyagi hozzájárulása azonban még hiányzik és ezért a mozgalom egyelőre még nem vezetett sikerre.

— Az idén se mulasztjuk el az iskolakérdés rendezését. A Hegyvidék folyton szaporodó lakossága

erősen nélkülözi a középiskolákat

és a tanuló ifjúságnak nagy távolságokat kell beutazni, amíg iskolához jut, ami a rossz közlekedési viszonyok, a többszörös átszállások miatt különösen a téli hónapokban aggodalommal tölti el a szülőket.

— Mint általános budai problémát napirenden tartjuk a Horváth-kert lebontott arénája helyett

a budai állandó színház

építését. Felfogásunk szerint *a régi helyén vagy annak közelében kell felépíteni a színházat,* amelynek az alapjára már jelentős összeg gyűlt össze. Reméljük, hogy a kitartó mozgalom, amelyben mi is résztveszünk, sikerre vezet és Buda hozzájut a kultúrának ehhez az erősségéhez.

— Amikor kerületünk fejlesztési problémáival foglalkozom, minden alkalommal figyelmébe ajánlom a sportok híveinek a Hegyvidéket. Természeti szépségei, pompás, tiszta levegője és az egész miliőnek a forró nyárban is felfrissítő üdessége valósággal arra kínálkozik, hogy *sporttelepek létesüljenek itt.* Szinte érthetetlen, hogy akkor, amikor a kirándulók mind nagyobb tömegekben özönlik el ezt a nagyszerű vidéket, a sportok hívei még mindig nem fedezték fel. Azt hiszem, ha a kezdeten túl leszünk, ezen a téren is divatba kerül a Hegyvidék, úgy, ahogyan azt megérdemli.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcizlós csavarok.

LEDNICZKY VEJE HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36 BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-körút 14. Telefon: 187-726.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntőde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Aszfaltkocsiút és gyalogút készítést, fedéllemez, facement, préselt kavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállít: Fedéllemez, bőrlemez, aszfalt szigetelő lemez, kátrányt, bitument és más vegyitermékeket, valamint gépszirt, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot.
Díjmentes ajánlatok.

Nem utasította el a kormány a révészutcai erőmű fejlesztését

A centrálé kibővítését kapcsolatba hozták a többi energiateleppel való kooperációval — A gázkedvezmények további kiterjesztése — Ismét időszerűvé vált az üzemi székház építése

Az utóbbi időben várospolitikai körökben sokat beszéltek arról, hogy az állam nem engedélyezte a révészutcai erőműtelep kibővítését és a Dunántúli Erőművekkel való szerződés ügyét a közigazgatási bizottságban is szóvátették. Ezek az egymással szoros kapcsolatban lévő kérdések mindenkit érdekelnek, aki tisztában van azzal, hogy Budapest villamosenergiával való ellátását biztositani kell, mert látszat szerint *az utóbbi időben valami bizonytalanság van ezen a téren.*

A *Fővárosi Hirlap* munktársa éppen ezért felkereste

dr. Morvay Endre tanácsnokot,
az üzemi osztály vezetőjét,

aki kérdéseinkre a következőket válaszolta:

— A révészutcai erőműtelep kibővítése már régen aktuális. A főváros vezetőségének gondoskodnia kell arról, hogy Budapest áramszükségletének kielégítése ne ütközzék akadályokba. Nem várhatunk az utolsó percig, hanem figyeljük a főváros egyre fokozódó áramszükségletét, hogy idejében előterjesztést tegyünk az erőművek létesítéséről és kibővítéséről. Ha a mostani mértékben tovább fokozódik Budapest áramszükséglete, úgy 1940—41-ben már nehezen tudjuk a jelenleg rendelkezésünkre álló felkészültséggel a megfelelő mennyiségü áramot előteremteni. Ezért fordultunk a főváros törvényhatóságához és a *közgyülés a révész-utcai telep kibővítését el is határozta.*

— Téves volt az a hír, hogy a kormány elutasította a révészutcai erőmű kibővítéről szóló közgyűlési határozatot.

A félreértés abból támadt, mert nem vették figyelembe, hogy a kormány csak „*egyelőre*“ nem járult hozzá az előterjesztéshez. A kormánnyal való tárgyalásoknál kiderült, hogy

az energiaellátás körül még igen sok kérdés tisztázásra szorul.

Mindenekelőtt el kell határozni azt, hogy *mi lesz a bánhidai centráléval?* Az év végén lejár a szerződésünk és mi idejében és szabályszerüen felmondottuk a megállapodást. Tehét *megnyilt a lehetőség arra, hogy a Bánhidai Erőművekkel most új szerződést kössünk.* Több év tapasztalata van mögöttünk és a helyzet is úgy alakult, hogy a szerződést a szerint változtatjuk meg, hogy a főváros közönségének az új alapokra fektetett kapcsolatból előnyei származzanak.

— De ha már meg is állapodtunk volna a bánhidai centráléval, még mindig hátra van egy nagy kérdés eldöntése, *a többi centrálékkal való kooperáció ügye, amelynek helyes alapon való rendezését kívánja a kormány.* Ebben a vonatkozásban nemcsak a budapesti, hanem *az országos szempontoknak is érvényesülniök kell.* Nem könnyü kérdések ezek és kétségtelen, hogy végeredményképpen összefüggésben vannak a révész-utcai centrálé kibővítésével is. Ennek a telepnek a fejlesztése olyan nagyarányú lesz, hogy annak megvalósítása után a főváros más helyzetbe kerül, mert saját maga sokkal nagyobb mennyiségü áramot tud produkálni, mint eddig.

— Ezek a körülmények játszottak közre abban, hogy *a kormány technikai okokból egyelőre nem hagyta jóvá a centrálé fejlesztési terveit, de a leiratban is kifejezésre jutott az, hogy tisztára csak halasztásról van szó.*

— Most majd

megindulnak a főváros és a kormány között a tárgyalások.

mégpedig két irányban: 1. *a Dunántuli Erőművekkel való szerződés új alapokra helyezését kell elhatározni; 2. az ország különböző erőműveivel való együttműködés módozatait kell megállapítani.* Az utóbbihoz igazodik majd *az Elektromos Művek nagy beruházó programjának végrehajtása,* amelynek keretében megoldjuk a révészutcai centrálé kibővítését is.

— A főváros villanyárammal való zavartalan ellátása érdekében a közeljövőben szükséges beruházások céljaira *14.4 millió pengős beruházó programot készítettünk el,* amelynek részleteit a kormánnyal szintén le kell tárgyalni.

— Valamit már most, a tárgyalások kezdetén, ki kell emelnem:

az állam részéről a fővárossal szemben mindig a legnagyobb előzékenység és a főváros speciális érdekeinek elismerése mutatkozott meg, úgyhogy meg vagyok győződve arról, hogy ezúttal is száz százalékig érvényesíteni tudjuk a főváros közönségének érdekeit.

A révészutcai telep fejlesztésével kapcsolatban sok problémát kell megvitatni. Az áramtermelés, valamint a kooperáció leggazdaságosabban úgy vihető keresztül, ha *a főváros áramellátásában résztvevő valamennyi erőmű az Elektromos Művek rendelkezése alá kerülne és így az üzemvitel egy kézbe futna össze.*

— Még egy bizonyítékot tudok felvonultatni arra, hogy a révészutcai telep építése nem került le a napirendről.

A belügyminiszteri leirat leérkezése után kiirtuk a versenytárgyalást a révészutcai centrálé újjáépítése ügyében.

Ez az intézkedés valójában nem áll szemben a leírattal, mert hiszen a miniszter sem akarja az építést elodázni. A versenytárgyalást lefolytathatjuk annak ellenére, hogy a jóváhagyás még nem érkezett meg, a munkát azonban csak a kormánnyal való tárgyalások lefolytatása után végeztetjük el. A pályázat magának a telepnek az ujjáépítésére és a szükséges nagyteljesítményü gépegységek szállítására vonatkozik, és nem csupán a hazai, hanem külföldi cégek is tettek ajánlatot. A pályázatnak már abban is komoly haszna mutatkozik, hogy

a versenytárgyalás révén pontos adatokat kapunk magáról az építési költségekről és a berendezések végrehajtásáról.

Az üzemköltség kiszámításánál tehát már ezekkel az adatokkal fogunk rendelkezni és ezeket az adatokat a kormány rendelkezésére is bocsáthatjuk. *A többi centrálékkal való együttműködés problémáját így megbízhatóbban oldhatjuk meg.*

A most jóváhagyott új gáztarifa életbeléptetése iránt érdeklődtünk azután.

— Már meg is tettük a szükséges intézkedéseket és

az október 16-iki leolvasástól kezdve életbelép az új gáztarifa.

— Az új tarifa csupán a fogyasztók egyes rétegeit érinti. *Azok jutnak ugyanis olcsó gázhoz, akik legalább két készüléket vesznek igénybe.* Vagy tüzhelyük és vizmelegitőjük, vagy tüzhelyük és jégszekrényük van és igy tovább.

Az új tarifától a gázfogyasztás emelkedését várjuk.

Ha számításainkban nem csalódunk és a bevételekben nem lesz nagyobb kiesés, sőt esetleg még a többfogyasztás révén némi emelkedést is tapasztalhatunk, úgy *a mostani kedvezményeket tovább kiépítjük.* A főváros törvényhatóságának az a kifejezett óhajtása, hogy a szociális szempontokat érvényesítsük és így elsősorban arra gondolunk, hogy

a mostani megkötöttséget elejtjük és a fogyasztás növekedésének arányában mindenki olcsóbban fogja kapni a gázt.

A mostani ár megmarad bizonyos mértékig, azon túl azonban *nem husz, hanem 15 fillér egységárat fizet majd a közönség.* A mostani átmeneti állapotot körülbelül fél esztendeig, de legfeljebb egy évig tartjuk fenn és *azután gondoskodunk az olcsóbb gáztarifa további kiterjesztéséről.*

— A Gázműveknél különben nagy beruházások történnek.

Az óbudai telepen nagyban folyik az új koksz-osztályozó és kokszoltó berendezés építése. *Ez a 2.2 milliós közmunka most már körülbelül a végefelé jár.* Két-három hónap alatt feltétlenül elkészülünk vele, úgyhogy az új berendezés a jövő év elején már megkezdheti működését. Az új berendezés egyrészt lehetővé teszi a kokszfajták precizebb elosztását, másrészt pedig a jobb oltási rendszer következtében nem lesz a kokszban annyi víztartalma, mint amennyi most van, és ez a közönség szempontjából nagyon előnyös.

— Van még egy másik probléma is — folytatta *Morvay* tanácsnok —, amelyet nem szeretnék levenni többé a napirendről.

Az üzemi székházat meg kell építeni az új városháza megvalósításával kapcsolatban.

Két körülmény sürget bennünkte. Az egyik az, hogy nem lehetnek olyan szerteszórtan a különböző üzemek egyes részei. Elsősorban a Gázművekre gondolok. *A Gázművek irodai helyiségei három részre vannak szétosztva,* ami az üzem vitelében kétségen kívül nehézséget okoz. Az Elektromos Műveknél nincs már ilyen komoly baj, azonban a Váci-út nagyon kívül esik a város központjából, ezért sokkal helyesebb volna, ha az üzemi székházat a város belsejében állítanánk fel. Az a reményem, hogy ezt a tervünket sikerül rövidesen megvalósítani.

Dr. Bessenyey Zénó a szabadtéri szinpad első évének mérlegéről és a szegedi vádakról

A Margitszigeten, a Közmunkatanács szükebb birodalmában felállított szabadtéri szinpad első szezonjával szemben nem mutatott túlságos kegyet az ég. Sok esős nap zavarta meg az előadásokat és a szezont is túlkorán kellett befejezni a kedvezőtlen időjárás miatt. Mindez nem von le semmit abból, hogy *a Szent István-év egyik legvonzóbb attrakciója volt a szabadtéri szinház* és hogy a kedvezőtlen időjárás ellenére is betöltött minden hozzáfüzött várakozást a Közmunkatanács vállalkozása, *a szabadtéri szinpad döntő sikerét bizonyítja.* Ezt állapítja meg az adatok tárgyilagos mérlegelése alapján

dr. Bessenyey Zénó
titkos tanácsos, a Közmunkatanács elnöke

is, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a szinpad első évének mérlegéről a következőket mondta:

— A margitszigeti szabadszinpad első esztendejét *befejeztük.* A végleges számadatok még nem állnak rendelkezésre, de a kép nagyjából már kialakult.

Bizonyos deficit mutatkozik, de erre el voltunk készülve.

Azt feltétlenül hangsúlyozhatom, hogy *számításainkban nem csalódtunk.* A deficit egy része azért keletkezett, mert olyan elkerülhetetlen beruházásokra volt szükség, amelyek ilyen intézmény megindításánál az első évben feltétlenül jelentkeznek, később azonban természetszerűen elmaradnak. *A jegyszedőszemélyzetet megfelelő ruházattal kellett ellátni, bizonyos általános kulisszafelszerelésről kellett gondoskodni és így tovább.*

— Az idő sem volt valami kedvező. *A mérlegünk sokkal jobb lett volna, ha néhány szép nappal többel ajándékozott volna meg az ég.* Az árakat sem szabtuk magasra, hiszen 80 fillérért már nagyszerű előadást lehetett látni.

— Nem igaz az, hogy rengeteg pénz állott rendelkezésünkre. Az üzem megindításához a Közmunkák Tanácsa húszezer pengőt adott. Ugyancsak ennyivel járult hozzá *Kaffka* Péter mérnökünk és négyezer pengőt adott *Németh* Antal, a Nemzeti Színház igazgatója és *Oláh* Gusztáv.

A Közmunka Tanács pénze semmiesetre sem fog elveszni és ez a befektetés a főváros szempontjából is hasznosnak bizonyult

— Ebből a csekély pénzből gazdálkodtunk és ha mindezt figyelembe vesszük, úgy nem tagadhatjuk, hogy *a fényes erkölcsi eredménynyel nagyon meg lehetünk elégedve és az anyagi eredmény is kielégítheti a várakozásokat.*

Kérdést intéztünk ezután a Közmunkatanács elnökéhez a szabadtéri játékokat kezdeményező Szeged ismételt kifogásairól és panaszairól, amelyekkel a margitszigeti vállalkozás ellen fordult. A szegedi panaszokról *Bessenyey* Zénó a következő nyilatkozatot tette:

— Én is olvastam a támadást és csak annyit mondhatok, hogy *a panasznak nincsen komoly alapja.* Mi igazán megtartottuk a megegyezést Szeged városával és az az érzésem, hogy *Budapest a legnagyobb vidéki várossal szemben nagyon lojális volt.* Nem szabad összehasonlítani a mindenesetre gyönyörü vidéki egyetemi várost a fővárossal, amelynek az idegenek szempontjából természetesen nem az egyetlen attrakciója a margitszigeti szabadtéri játék. Szeged azzal is vádolt bennünket, hogy „*a pénzzel bőségesen rendelkező Közmunkatanács a legkülönfélébb hivatalos körök támogatásával mohón kezdte másolni és utánozni a szegedi szabadtéri játékokat*“. Arra már feleltem, hogy olyan bőségesen nem állott pénz a rendelkezésünkre, de

azt se lehet állitani, hogy mi Szegedet másoltuk volna.

Annyira lojálisak voltunk Szegeddel szemben, hogy előre kijelentettük: *nem hozunk színre semmi olyan játékot, amely Szegednek ugyanabban az időben konkurrenciát jelentene.* Ezt meg is tartottuk. *A János vitézzel éppen ezért sokkal később jöttünk ki, mint ahogy üzleti szempontból helyes lett volna.* Szegednek kétségen kívül komoly sikerei voltak az ünnepi játékaival és ennek mi örültünk a legjobban, de *azt nem kívánhatja, hogy a magyar főváros szabadtéri szinpad nélkül maradjon, csak azért, mert Szeged ilyet már előbb létesített.*

Az éles szegedi hangokra adott megértő és lojális válasz mindenesetre alkalmas arra, hogy Szegedet is hasonló objektivitásra és megértésre hangolja.

Események

Fővárosi Hírlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

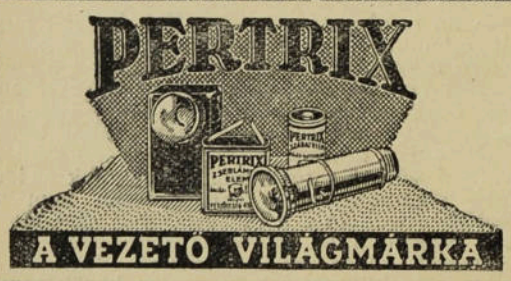
József Ferenc királyi herceg kislányának keresztelője. Dr. vitéz *József Ferenc* királyi herceg és *Anna* királyi hercegnő hatodik gyermekét, az augusztus 27-én született *Mária Kinga Beatrix* királyi hercegnőt vasárnap részítesítette a keresztelés szentségében dr. *Kelemen* Krizosztom pannonhalmi főapát. A szertartás délelőtt fél tizenkettőkor kezdődött a királyi fenségeknek *Palatinus*-utcai új palotájában. A távollévő keresztanyát, *Frigyes Vilmos* hohenzollerni fejedelem feleségét, született *Margareta Karola* szász királyi hercegnőt *Erzsébet* királyi hercegnő helyettesítette. A keresztelési szertartás és az azt követő villásreggeli a legszűkebb családi körben folyt le és azon résztvettek: *József* királyi herceg tábornagy, *Auguszta* királyi hercegnő, *József Ferenc* királyi herceg, *Anna* királyi hercegnő, *József Árpád* és *István Domokos* királyi hercegek, *Margit, Ilka* és *Annada* királyi hercegnők, dr. *Kelemen* Krizosztom pannonhalmi főapát, dr. vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök és felesége, *Szendy* Károly polgármester és felesége, özvegy *Schorsch* Ferencné, született *Almásy* grófnő udvarhölgy, *Tobik* Éva nevelőnő, *Gecsér* Endre udvari káplán és *Szirmay* József szkv. huszárszázados, kamarai és udvari titkár.

Farkas Ákos hajdudorog díszpolgára. Dr. dorogi *Farkas* Ákos tanácsnokot az elnöki ügyosztály kiváló vezetőjét szülővárosa, *Hajdudorog díszpolgárává választotta.* A diszpolgárságról szóló okmányt most nyujtotta át ünnepies formák között Hajdudorog küldöttsége, amelynek élén *Papp* János görögkatolikus kanonok üdvözölte a tanácsnokot. A hajdudorogi küldöttség tagjai szeretettel vették körül *Farkas Ákost*, aki, amint a díszpolgárrá választás mutatja, nemcsak a budapesti városházán, hanem saját szűkebb hazájában is népszerű.

MEGTAKARIT cukrot, kávét
ha édes **MOLO**-val készít tejeskávét

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. *Telefon: 292-909*

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmóni u m
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalat a
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cé

1937 Föllner és Holba 1935
ARANYKOSZORÚS BÖRÖNDÖS MESTEREK
BUDAPEST, VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON 140-585

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Motorizálják a városfelmérést

Autó szállítja a mérnököket a távoli munkahelyekre

Budapest városfelmérése, amelyet az új építésügyi és városrendezési törvény külön is aktuálissá tett, a városrendezési és magasépítési ügyosztály kebelében, külön erre a célra szerződtetett mérnökök segítségével, az anyagi lehetőségekhez képest élénk tempóban folyik. Az 1937. évi költségvetésben erre a célra eredetileg 335.000 pengőt irányoztak elő, ezt az összeget azonban a polgármester előterjesztésére 500.000 pengőre emelték fel a munkának, különösen az útrendezések bonyolult kérdéseinek meggyorsítása céljából. A városfelmérés ebben a meggyorsított tempóban is még éveken át jut csak befejezéshez.

Most ismét a közgyülés elé kerül a városfelmérés ügye. *Szendy* Károly polgármester *Kempelen* Ágoston tanácsnok, a városrendezési ügyosztály vezetőjének javaslatára előterjesztést tesz a szeptember 28-iki közgyülésnek, hogy

a városfelmérés szolgálatába állítsanak be autót.

A szükséges műszaki eljárások számának szaporítása és a városfelmérés munkájának meggyorsítása az előterjesztés szerint csak akkor érhető el, hogyha a megfelelő gyors közlekedési eszköz rendelkezésre áll olyan helyeken is, amelyeknek megközelítése villamossal lehetetlen. Erre a célra *személygépkocsira van szükség*, amelynek beszerzése, üzembeállítása és fenntartása *26.000 pengőbe kerül.* Ennek az összegnek fedezésére póthitel igénybevételének engedélyezését kéri a polgármester.

Az autó megfelelő menetrendi beosztás mellett naponta egész sereg mérnököt szállíthat távoli munkahelyekre és így a mai kor uralkodó technikai stílusához illeszkedő *motorizált városfelmérés* lényegesen hozzájárul a tempó meggyorsításához.

Rákóczy Imre miniszteri osztályfőnök. Kolosváry-Borcsa Mihály miniszteri tanácsos. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. lánczi és rákóczi *Rákóczy* Imre miniszteri tanácsosnak, a miniszterelnöki sajtóosztály volt főnökének a *miniszteri osztályfőnöki* címet, dr. vitéz *Kolosváry-Borcsa* Mihály c. miniszteri osztálytanácsosnak, a miniszterelnökségi sajtóosztály új vezetőjének a *miniszteri tanácsosi* címet adományozta. Egyidejüleg a kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére megengedte, hogy dr. *Komjáthy* Aladár és dr. vitéz *Bodroghközi Zoltán* miniszteri osztálytanácsosi címmel felruházott sajtóelőadóknak *buzgó és értékes szolgálataikért elismerését tudtul adják.* Őszinte örömmel fogadja a közvélemény és az ujságíró-társadalom dr. *Rákóczy* Imre értékes munkásságának megérdemelt elismerését, valamint azt is, hogy dr. vitéz *Kolosváry-Borcsa* Mihály felelősségteljes új pozicióját miniszteri tanácsosi minőségben tölti be. Általános rokonszenvet kelt dr. *Komjáthy* Aladárnak és dr. vitéz *Bodroghközy* Zoltánnak legfelsőbb helyről jött kitüntetése, amely nemcsak értékes hivatali tevékenységet, hanem kiváló irodalmi érdemeket is jutalmaz.

Matolay Géza a Függetlenség szerkesztője. Dr. vitéz *Kolosváry-Borcsa* Mihálynak, a *Függetlenség* főszerkesztőjének sajtófőnökké történi kinevezésével kapcsolatban a *Függetlenség* szerkesztése körül változás állott be. A lap szerkesztői állását dr. *Matolay* Géza, a kiváló tehetségü ujságíró foglalta el, aki előkelő napilapoknál eltöltött működése után, két esztendő óta fejtett ki érdemes munkásságot a Függetlenségnél, amelynek helyettes szerkesztője lett. Mostani vezetői pozíciójában alkalma nyílik arra, hogy széleskörü képzettségét és az igazi ujságírót jellemző kvalitásait teljes mértékben érvényre juttassa. A mai viszonyok között különös megtiszteltetést és bizalmat jelent az a megbízatás, amely a közhangulatra erős befolyást gyakorló, elterjedt Függetlenség élére állította dr. *Matolay* Gézát. Sikerét őszinte örömmel fogadja az egész ujságírói társadalom, amely az új szerkesztőben nemcsak a kitűnő ujságírót, hanem a melegszívü kollégát is becsüli. A *Függetlenség* szerkesztéséért ezután dr. *Báthory-Hüttner János*, a Stádium-nyomdavállalat vezérigazgatója felel.

A belügyminiszter jóváhagyta az új gáztarifát. A *Fővárosi Hírlap* részletesen ismertette az új gáztarifát, amely a közgyülésből a belügyminiszter elé került. Most érkezett le a fővároshoz a belügyminiszter leirata, amely *teljes egészében jóváhagyta a gáztarifát* és ezzel az október 16-iki leolvasástól kezdve *életbelép az úgynevezett tőfogyasztási rendszer.* Az új gáztarifa lényeges megtakarítást jelent majd a többfogyasztó közönségnek, tekintettel arra, hogy a többfogyasztást ezentúl 12 filléres egységáron számlázzák a tőfogyasztási mennyiség 20 filléres egységárával szemben. A belügyminiszter leiratában még azt is közölte, hogy a *Gázművek* által tervezett *melegegység (kalória) számításra történő áttérés ügyében később határoz.*

Újjáalakították a tizenkettes bizottságot. A főváros pénzügyi szakbizottsága dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen újjáalakították a főváros pénzügyi helyzetének állandó ellenőrzésre hivatott tizenkettes albizottságot. Az albizottság tagjai választás útján a következők lettek: dr. *Bényi* Károly, dr. *Cselényi Pál*, dr. *Csilléry* András, dr. *Harrer* Ferenc, dr. *Láng* Lajos, dr. *Peyer* Károly, dr. *Párkány* Frigyes, *Terbócz* Imre, *Révész* Mihály, *Müller* Antal dr.

A Sgardelli-asztaltársaság csütörtöki összejövetelei. A *De Sgardelli* Caesarról, a Nemzeti Egység Pártja VII. kerületi szervezetének elnökéről elnevezett asztaltársaság, amely nyáron a *Royal-szállóban* tartotta csütörtöki összejöveteleit, az őszi szezón beálltával a *Newyork-kávéház márványtermébe* tette át székhelyét. Dr. *Kőhegyi* Andor ny. ezredes-hadbíró, elnök és dr.. *Rendek* Károly vármegyei tb. tiszti főügyész, társelnök közlik, hogy a társadalmi együttműködést ápoló *Sgardelli-asztaltársaság* minden csütörtökön este tartja heti találkozóját.

A jövő évi költségvetés tárgyalásának rendje. *Szendy* Károly polgármester megállapította a jövő évi költségvetés tárgyalási rendjét. E szerint a *pénzügyi bizottság október 12-től 21-ig* hét napon át, *a törvényhatósági bizottság pedig október 25-től november 15-ig* tizenkét napon át tárgyalja a költségvetést. Az előkészítő tárgyalásokat *a 12-es bizottság* már megkezdte.

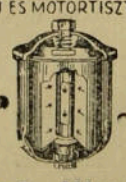
96.757 tanuló iratkozott be a főváros iskoláiba. *Felkay* Ferenc tanácsnok, a főváros tanügyi ügyosztályának vezetője, a hozzá beérkezett jelentések alapján most állította össze a főváros által fenntartott iskolákba beiratkozott tanulóifjuság számadatait. E szerint *az új tanévben 96.757 tanulóval kezdték meg az iskolák müködésüket.* A tanulólétszám az új tanévben mindössze 35-tel haladja meg az előző tanév létszámát. Az *elemi iskolákban* 45.694, *polgári fiúiskolákban* 9876, *polgári leányiskolákban* 10.307, *gimnáziumokban* 2868, *felsőkereskedelmi iskolákban* 4176, *női kereskedelmi tanfolyamokra* 373, *kereskedőtanonciskolákban* 1355, *droguista továbbképző tanfolyamokra* 23, *középiskolát végzettek keresk. tanf.* 102, *iparostanonc fiúiskolákban* 11.739, *iparostanonc leányiskolákban* 3929, *női ipariskolákban* 422, *iparajziskolákban* 409, *ismétlőiskolákban* 4559, *női gazdasági iskolákban* 72, *háztartási továbbképző tanfolyamra* 95, *kertészképző iskolában* 72, *felső mezőgazdasági iskolában* 383, *a felsőbb zeneiskolában* pedig 803 tanuló iratkozott be.

Usetty Béla a főváros új költségvetéséről. A *Gazdasági Világ*, *Kármán* Aladár kitünő közgazdasági szemléje nagyérdekü cikket közöl dr. *Usetty* Béla országgyülési képviselő tollából a főváros új költségvetéséről és azzal kapcsolatban a gazdasági problémák megoldásáról. A költségvetés eddig nyilvánosságra hozott adataiból azt állapítja meg, hogy *alig kerülhető el a deficit.* Ennek főoka *a szociális problémák előtérbenyomulása*, ami minden ország nagyvárosainak elsőrendü problémájává lett. A többletkiadások előteremtése csakis *megfelelő összegü kölcsön* útján bonyolítható le, amit *a nagy beruházási tervek* is szükségessé tesznek. „Nem lehet kétséges, — mondja — hogy megfelelő időben a szükséges kölcsönt meg tudja szerezni a főváros. A beruházások már csak azért is szükségesek, mert *a főváros polgárságának munkaalkalmat kell teremteni*, különösen azért, mert a gazdasági téren a magántevékenység mostanában nehezen indul meg. *Ezt az építkezések mutatják a legjobban. A polgármester, nagyon helyesen, a kislakásos építést tovább folytatja* és erre a célra megfelelő összeget állított be a jövő évi költségvetésbe. Lényegesen segítene a főváros helyzetén, ha ezek a többletkiadások, amelyek állami intézkedések folytán merültek fel, az állam részéről kellőleg értékeltetnek, mert *bizonyos mérvü állami hozzájáruláshoz a fővárosnak feltétlenül joga van.*"

Szeptember 22, 27-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Nincs jobb, mint az
Unió
amerikai rendszerü folytonégőkályha
OETL ANTAL R. T.
kályhaosztály
Budapest, VI., Andrássy-út 9.
Telefonszám: 117—030.

FRAM
OLAJ ÉS MOTORTISZTITÓ

Nagy olajmegtakarítás
Motorja állandóan tiszta olajban fut
Gyártja: **DÉNES ÉS FRIEDMANN R. T.**
Budapest., VI., Dessewffy-utca 29. Telefon: 128-986.

Gazdasági Értesítő

Automatikus kapcsolóval gyujtják és oltják a világító házszámtáblákat

Az Elektromos Müvek racionalizálási terve öt körzetre osztva szolgálja ki a főváros közönségét

Az *Elektromos Művek* lépésről-lépésre valósítja meg a körzeti irodák felállítását, amellyel racionalizálási tervét és a közönség kényelmét szolgálja. A budai *Margit-körút és Zárda-utca sarkán* létesített körzeti iroda után nemrégen nyílt meg a második nagy fénnyel és gonddal berendezett iroda és kiállítási helyiség *a Baross-téren*. A következő irodákat a *Váci-úton*, az Elektromos Müvek székházában, a *Ferenc-körúton* és a *Belvárosban* rendezik be. Közvetlenül a Boráros-tér előtt, *a Ferenc-körút és Mester-utca sarkán* álló székesfővárosi épületben nyílik meg az egyik új iroda, amely a sarkot elfoglaló *Községi Takarékpénztár* helyiségeit öleli körül, úgy, hogy a körút és a Mester-utca felé is frontja lesz és a két utcai szárny a bankhelyiségek mögött, az udvar felhasználásával, kapcsolódik össze. A belvárosi iroda bérletére most folynak a tárgyalások.

Az öt irodával együtt

öt körzetre osztja fel az Elektromos Müvek a főváros területét.

A már fennálló budai iroda körzete az *I., II., III. és XII. kerületre* terjed ki. A Baross-téri iroda körzetéhez tartozik a Baross-utca páros oldala, a József-körút páros oldala, az *Erzsébet-körút* páratlan oldala és a *Király-utca* páratlan oldala által határolt rész, továbbá a *Magdolnaváros* egy része, az egész *Zugló* és *Kőbánya*. A Ferenc-körúti Iroda körzete: a *Baross-utca* páratlan oldala, a *József-körútnak* a Baross-utcától az Üllői-útig terjedő páros és a *Ferenc-körút* páratlan oldala által határolt rész, egészen a Baross-téri iroda körzetének határáig, valamint *a budai XI. kerület*. A váciúti iroda körzete: a *Király-utca* páros oldala, a *Teréz-körút* páratlan oldala, a *Szent István-körút* páros oldala és a *Duna* által határolt terület. A belvárosi körzethez tartozik az egész *Belváros*, valamint a *Szent István-körút* páratlan, a *Teréz-körút* páros, az *Erzsébet-körút* páros, a *József-körút* Baross-utcáig terjedő részének páratlan és a *Baross-utca* páros oldala által határolt terület.

A *Honvéd-utcában* kísérletképpen felállított és kitűnően bevált körzeti iroda, mely jelenleg a belső Szent István-várost látja el, *megszünik* és ezzel egyidejüleg *megszüntetik az Elektromos Művek propaganda kiállítását* is, amely a *„Villanyos Házat"* ma elfoglalja.

A körzeti próba-iroda a közönség ellátásán kívül egy új akciót is folytatott, a körzetében lévő

házak villanyos világítási berendezéseinek és vezetékeinek felvételét.

Ezt a műveletet most *az egész fővárosra kiterjeszti az Elektromos Művek* és fokozatosan hajtja végre a körzeti irodák felállításával.

Az adminisztráció racionalizálásra, mint már a *Fővárosi Hirlap* megirta, az Elektromos Müvek központja bevezeti *a gépesítést*. Ezt *lyukkártyarendszerű amerikai gép* bérletével óhajtja megoldani. Különböző valutáris és egyéb akadályok tornyosultak a bérlet elé, amelyhez az alkalmazottak munkalehetőségének védelme érdekében *a munkaügyi miniszter hozzájárulására* is szükség volt. Ezt a hozzájárulást az Elektromos Müvek elnyerte és *ezzel a bérleti megállapodás az amerikai vállalattal megtörtént*. A gépezet elhelyezésére most *az Elektromos Müvek több helyiségének átépítésére* van szükség, melyek megtörténte után

a gépesítés megtörténik.

Ugy az üzemi ügyosztály, mint az Elektromos Müvek biztosítja, hogy a gépesítés csak az üzem számára jelent könnyítéseket, melynek révén gazdaságosabb üzemvezetés és a közönség jobb kiszolgálása érhető el, de *az alkalmazottak számának csökkentése nem fog bekövetkezni.*

Még egy ujítás foglalkoztatja az Elektromos Müveket *a világító házszámtáblákkal* kapcsolatban. A villanyos áramot ezekhez a táblákhoz egyelőre ingyen adja a főváros, de viszont szigorú rendelkezéseket irt elő a háztulajdonosok számára a házszámtáblákat világító lámpák felgyujtásának és eloltásának időpontját illetőleg. Ennek *a a felgyujtási és eloltási műveletnek egész naptára van*, mely a nap nyugtához és a felkeltéhez igazodik. A házfelügyelők ezt a világítási naptárt *gyakran nem tartják be*, ami felesleges áramfogyasztást jelent, vagy pedig azt idézi elő, hogy a házszámtáblák az est beállta után is sötétben maradnak. Ezért most az Elektromos Müvek azzal a tervvel foglalkozik, hogy

a világító házszámtáblákat önműködő be- és kikapcsolással látja el.

Ez a kérdés bizonyára érdekli a *Közmunkatanácsot* is, amely a világító házszámtáblákat bevezette, de mindenesetre örömteljes fogadtatásra talál a házmesteri körökben.

Korszerü reformokkal támogatja Budapest üzleti életét a Hirdető Vállalat

Egy külföldi tanulmányút érdekes tanulságai

A *Székesfőváros Hirdető Vállalatát*, — mint a *Fővárosi Hirlap* hónapokkal ezelőtt megírta, — az a sors éri, ami a közhasznú és hivatásképes, de elavult épületeket: *modernizálják*. A régi helyett tervezett *új szabályzat*, amely az intézményt új alapokra fekteti és amelynek elkészítését jeleztük, most *már el is készült és legközelebb a közgyülés elé kerül*. Ezzel a munkával párhuzamosan a Hirdető Vállalat széleskörü tanulmányokat folytat *új reklámeszközök megteremtésére*. Ezt a célt szolgálta az a lipcsei tanulmányút, amelyre a polgármester *Katona* János törvényhatósági bizottsági tagot, a Hirdető Vállalat üzemi választmánya alelnökét kérte fel. Katona János dr. *Kablay* Dezső, a Hirdető Vállalat tisztviselőjének kíséretében utazott el Lipcsébe, ahol az őszi vásár alkalmából nagyszabású reklám-kiállitás nyilt meg. Értékes tapasztalatokkal érkezett vissza Lipcséből *Katona* János bizottsági tag, aki a Hirdető Vállalat szervezetének újjáalakításáról és lipcsei tapasztalatairól a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következőkben nyilatkozott:

— A Hirdető Vállalat régi szabályzatát meg kellett újítani, mert az idő túlhaladt felette. *A mai városrendezési, közlekedési, nemkülönben a rendészeti és gazdasági követelményeknek nem tud megfelelni* és elmaradt attól a rohanó tempótól, amelyet *a reklám szolgálatába állított technika mutat*. Mindezekkel a korszerü követelményekkel számol az új szabályzat, amely a városkép a közlekedés és más érdekek védelme mellett megvédi a reklámot használó hirdető felek érdekeit is és bizonyos vonatkozásban

korlátozza azokat a lehetőségeket, hogy bárki a város bármely helyén, engedély nélkül, a saját elhatározásából reklámokat létesithessen.

Ez a rendelkezés csak azokra a hirdető alkalmatosságokra vonatkozik, amelyek közterületekről érzékelhetők és nem vonatkozik arra, hogy valamely üzlet azon a házon, amelyben van, a saját minemüségét reklámszerü eszközökkel megjelölhesse. A jogos érdekek védelmére a főváros *meghallgatja az összes illetékes gazdasági érdekképviseleteket is.*

— A reklámélet új rendjének megalapozása mellett a Hirdető Vállalat *gondoskodni kíván a maga részéről is a reklámtechnika fejlesztéséről*. Ezt a célt szolgálta lipcsei kiküldetésem is, amely bőséges tanulságokkal járt. Mindenekelőtt megállapítottam, hogy

Lipcse, a világváros, a reklámok, főképpen a fényreklámok tekintetében messze Budapest mögött van.

A mi kereskedőink, iparosaink és közüzemeink összehasonlithatatlanul szebbet, ötletesebbet, hatásosabbat produkálnak, mint a lipcseiek. Ezen a téren tehát, amint örömmel állapítottam meg, nem tanulhattunk semmit.

— Annál tanulságosabb volt azonban a reklámtechnika káprázatosan nagyszerű felvonulásával a lipcsei vásár. A sok érdekesség között különösen megragadta figyelmünket

egy megkapóan ötletes találmány,

egy egészen egyszerű eszközökkel megkonstruált forgó szerkezet, amely *a közepére állitott tárgyat, amelynek reklámozását szolgálja, a szivárvány minden színében játszó fényözönnel önti körül.* Káprázatos látványt nyujt ez a szerkezet, amely nagyszerüen szolgálja a célját, elragadtatva állítja meg a közönséget. Emellett *egészen jelentéktelen összegbe kerül*, csak egy hányadába annak, amit egy világító házszámtábláért kell fizetni. Mellette egy redönyszerüleg egymásra fekvő, mozgó üveglapokból álló reklámalkalmatosság lepett még meg különösebben és annál inkább érdekelt, mert ez is olcsó szerkezet. Előterjesztésemre *a Hirdető Vállalat minikettőből rendel egy-egy* mintát, amelyet az utcai világító oszlopokra helyezve próbál ki. A kétségtelen siker után bizonyára a Hirdető Vállalaton kívül széltében használni fogják kereskedőink és iparosaink is.

*

A főváros hirdetésügyi szabályrendelet-tervezetével foglalkozott a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* által összehivott érdekképviseletközi értekezlet, melyen vitéz *Barczy* Gábor felsőházi tag, kamarai alelnök elnökölt. Az értekezlet résztvevői kifogást emeltek a tervezet több rendelkezése ellen. Sérelmesnek tartják azt a pontot, amely szerint *a „közterületről bármi módon érzékelhető" hirdetés és közlés engedély- és dijköteles*, minthogy ez — az értekezlet szerint — a hirdetés fogalmát túlságosan kiszélesíti és főként a kisembereket fosztaná meg a gyárak által rendelkezésre bocsátott kirakatdíszek, üzleti portálok és a bejárat mellett elhelyezett táblák vonzóerejétől. Sérelmesnek tartják az érdekeltségek a rendelettervezetnek azt az intézkedését is, hogy az alakjuknál vagy felszerelésüknél fogva *reklámjellegű járművek engedély- és dijkötelesek*, továbbá azt a rendelkezést is, hogy a teher- és személyszállító járműveken kizárólag a cég neve és címe, valamint a fuvarozott áruknak gyüjtőnevekben való megjelölése helyezhető el. Az érdekeltek felkérték a kamarát, hogy a kifogásokat terjessze a polgármester elé.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRHAGY-UTCA 4. SZÁM.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője, Magyarország aranykoszorús mestere.

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. Telefon: 111—665.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. TELEFON: 280-788. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52682. sz.

REX RAJZOLÓGÉPEK
LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. Telefon: 494-368.

HIDAS KÁROLY
MÉLYÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.: 110-998

Nem lesz háboru,

családi perpatvar, ha kidobatja lakásából elavult, ócska kályháit és meglepi felesége a tetszetős kivitelű, kitűnő szerkezetű Gyöngy-kályhával. A Gyöngy-kályha egyenletes meleget szolgáltat és az abban eltüzelhető olcsó gyöngyszén leggazdaságosabb kihasználását teszi lehetővé. Nagy megtakarítás érhető el! Cserépkályhájába is beépíthető a hasonló rendszerű Gyöngy-előtét.

Megtekinthető a Magyar Radiátorgyár rt. VI., Andrássy-út 13. szám alatti bemutató helyiségében és a vaskereskedőknél.

Az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. szeptember 15-én tartotta rendes évi közgyűlését a Kereskedelmi Bank közgyűlési termében. A közgyűlésen az 1938. évi április hó 30-án lezárt mérleg felett döntöttek és kiegészítették az igazgatóságot. A vállalat 1.8 millió pengő leírása után 303 ezer pengő nyereségáthozattal együtt, *1 millió 944.000 pengő tiszta nyereséget* mutatott ki. Különféle adókra 3 millió pengőn felüli összeget fordított a vállalat. *Az osztalék 5 százalékos,* azaz 5 pengő.

Az Unio Textilművek új igazgatósági tagjai. Az *Unio Textilművek Rt.* szeptember 21-én közgyűlést tart, amelyen az igazgatóságot két taggal egészítik ki. Új tagja lesz a vállalat igazgatóságának dr. *Hamvassy* István ny. székesfővárosi tanácsnok és *az arisztokrata világ egyik ismert tagja.* A vállalat mérlege egyébként kisebb veszteséggel zárult. A tartalékok változatlanul maradtak. A brutto forgalom közel egymillió pengő. Leírásokra 17 ezer pengőt fordítottak.

A Shell Kőolaj Rt. tiszta nyeresége az 5,000.000 pengő részvénytőke után 33.806 pengő volt. Mivel az előző esztendőről 2,445.167 pengő veszteséget áthoztak, a vállalat mérlege még mindig veszteséggel záródott és ez a deficit az 1937. évre 2,411.361 pengő volt. A mérleg a beruházásokat 16,324.740 pengőre értékeli. Az áru- és anyagkészlet 6,467.640 pengővel, a kezesség a vagyonoldalon 11,237.367 pengővel, a teheroldalon 11,286.259 pengővel szerepel. Az értékcsökkenési alap 2,219.272 pengő.

A magyar olajtermelés különösen aktuálissá teszi a FRAM olajszűrő nagy előnyeit. Most, amikor közismertté válik hogy újabb fúrások nyomán a hazai olajtermelés legközelebb már a teljes amikor közismertté vált, hogy újabb fúrások nyoegy olyan olajszűrőkészüléknek, amely az olajat nemcsak mechanikusan, hanem vegyileg is tisztítja és ezzel hozzájárul ahhoz, hogy az automobiloknál és egyéb mótoroknál használt olaj élettartama meghosszabbíttassék. Amerikában mindjobban elterjed a *FRAM* olajtisztítókészülék használata olyannyira, hogy az előállító gyár üzemét megnagyobbítva napi 2000 darab készülék gyártására rendezkedett be. *Magyarországon az amerikai FRAM olajszűrőt licensben gyártják* és így ez a kiváló készülék nálunk is rendelkezésre áll. Minthogy a FRAM olajtisztítókészülék az olajat vegyileg tisztítja, annak felszerelésével a mótor állandóan tiszta, mintha állandóan új olajjal látnák el. Ennek természetes következménye, hogy a készülék felszerelése után olajcserére jóformán nincsen szükség. Ennek nagy gazdasági előnyén kívül még az a megbecsülhetetlen eredmény is figyelembe veendő, hogy a teljesen tiszta, káros anyagoktól mentes olaj folytán a mótor kopásai jelentékenyen csökkennek. A készülékben lévő tisztítópatront idővel ki kell ugyan cserélni, azonban ennek ára egyáltalában nincsen arányban a megtakarított olajéval, amennyiben mindössze körülbelül egy gallon olaj árának felel meg. A FRAM olajtisztítókészüléket a *Dénes és Friedmann Rt.* (Budapest, VI., Dessewffy-u. 29.) gyártja, amely leírással, ismertetéssel készséggel áll az érdeklődők szolgálatára.

Miklós Lajos Telefon: 149—093.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javítása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTÓRUGÓ SPECIALISTA

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat. Modern fémbetűk készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Schäffer Károly okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16. Telefon: 189—785 szám.

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhalipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autóbuszkarosszériák

VÁLLALKOZÁS

Fél év alatt 46.8 millió pengő értékű munkát adott ki a főváros. *Szendy* Károly polgármester félévi jelentésében beszámol azokról a közmunkákról, amelyet a főváros ügyosztályai és a hatáskörébe tartozó intézmények az 1938. év első felében adtak ki. A jelentés szerint a II. ügyosztály 2.8 millió, a IV. ügyosztály 44.000, a VII. ügyosztály 60.000 és a VIII. ügyosztály 9.2 millió, a X. ügyosztály 2.5 millió, a XI. ügyosztály 3.8 millió, a XIII. ügyosztály 5.4 millió, a Vízművek 2 millió, a Gázművek 5.6 millió, az Elektromos Művek 9.1 millió, a Beszkárt 3.5 millió, az Autobuszüzem 1.4 millió, a budapesti HÉV pedig 1.2 millió pengő értékű munkát és szállítást adott vállalatba. A főváros tehát az első félévben összesen 46.8 millió pengő értékű munkát juttatott az iparnak és a kereskedelemnek.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet a X. ker. Simor- és Villám-utcák sarkán levő 30 kV-os transzformátorállomás bővítésének **föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbeton, vasszerkezeti, talajvízszigetelő és hengerelt kavicstető, kőfaragó, bádogos és szerelő, lakatos, mázoló, szobafestő, üveges, burkoló, villámhárító és olajlevezető csővezeték** munkáira.

Amennyiben vállalkozó a fent felsorolt munkacsoportokból esetleg több, vagy az összes munkacsoportra kívánna pályázni, úgy minden munkacsoportra külön ajánlat teendő.

A tervek a pályázati idő alatt a tervező építész, dr. Bierbauer Virgil okl. építész irodájában (II., Zárda-utca 57. II.) kedd, csütörtök és szombati napokon d. e. 10—1 óra között tekinthetők meg ahol a szükséges műszaki felvilágosítások is megadatnak.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva az Elektromos Művek igazgatóságánál (V., Váci-út 74. I. em. 101.) **1938. október hó 7-én d. e. 10 óráig** személyesen, vagy megbízott útján kell benyújtani, vagy oly módon és időben postára adni, hogy az ajánlat a jelzett határidőig beérkezzék. A benyújtott ajánlatok ugyanaznap d. e. 11 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-utca 3.) nyilvánosan felbontatni.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei.

Uj versenytárgyalási kirások

A Városligetben épülő kertészeti-, gyümölcskiállítási és ruhabemutató csarnok **föld-, kőműves-, elhelyezőmunkálataira** pályázni lehet szeptember 27-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Szél-utcában létesítendő alapítványi fiúotthon **föld-, kőműves-, elhelyező-, vasbeton-, szigetelő-, ács-, bádogos-, tetőfedő-, vasgerenda szállítási munkálataira** pályázni lehet szeptember 27-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon; ugyanitt pályázni lehet az **asztalos-, lakatos-, mázoló-, szobafestő- és üvegesmunkákra** szeptember 28-án d. e. 10 óráig.

A Németvölgyi árok **beboltozási munkálra** pályázni lehet szeptember 27-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Szél-utcai alapítványi fiúotthon **műkő-, gumipadló-, kőfaragó-, padozati-, burkoló- és vászonredőny munkálra** pályázni lehet szeptember 29-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A hivatalok és intézmények részére szükséges **zománctáblák szállítására** pályázni lehet szeptember 26-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BSzKRt-nál kiselejtezett cca 42.600 kg különféle **ócska fémanyagnak** eredeti egész tömbökben (wirebars) lévő új, elektrolytikus **vörösrézre való beceserélésére** pályázni lehet szeptember 30-án d. e. 9 órakor. (VII., Akácfa-u. 15. IV. em. 423.)

A **székesfőváros** üzemei részére szükséges különféle **nyomdai papíráruk szállítására** pályázni lehet október 4-én d. e. 10 óráig az anyagszertárban. (Központi Városháza, III. udvar.)

A székesfővárosi csatornafenntartási kirendeltség részére szükséges egy darab traktorvontatású pótkocsira szerelt két egységből álló **szennyvíz-szivattyúberendezés** szállítására pályázni lehet október 4-én d. e. 10 óráig. (IV., Városház-utca 11., II. emelet 284.)

Beérkezett ajánlatok

A kamaraerdei szeretetotthon gazdasági épületének építésével kapcsolatos **kőműves- és ácsmunkálatokra** a következők pályáztak: a **kőművesmunkára:** Foerk Ernő 8021, Hudetz Béla 9369, Báthory és Klenovits 9989, Németh Emil 10.003, Hoffer Gyula 10.072, vitéz Zilahi-Balogh Gyula 10.426 és Tomán János 10.788 pengővel; az **ácsmunkára:** Marcsik Ferenc 4360, Schiller Ferenc 4412, Szabó István 4576, Dombi Gyula 4706, id. Ertl József 4769, Kozma Pál, Molnár Géza 4939, Erdei Lajos 5455 és Szabó Imre 5465 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

POLOSKÁT IRT ELEKTROMOS GÉPPEL GARANCIÁVAL OLCSÓN. KÖZBEN LAKHATÓ! ELEKTRO-TOX ERZSÉBET-KRT. 42. T. 142-149

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

FRICKER A. KÁROLY
jelvény és díszműáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, lánckardbojtok.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Daimady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

MORBITZER NÁNDOR
Építészmérnök és építőmester m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. 1. 4. Telefon: 131-090

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fűtés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

Kendoff Antal Telefon: 298—036.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

Aranykoszorús mester
WEISZ FŰLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Bókay János-utca 13. Tel.: 146-086.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

FUCHS ALBERT
épület-, asztalos- és keményfakereskedő
Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 42.
Telefon: 1-412-37

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfűtő-berendezések. Lemezmunkák.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém—dugattyú
Telefon: 1-530-93. fehér-csapágyfém! GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 szeptember 28. 39. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111–141 - Postacsekk: 40.424

Történelmi napok

Ezek a napok, amelyek most hol borongósan, hol enyhülő hangulatban, hol az izgalomtól feszülően, hol meg derülő reménnyel gyors egymásutánban szállnak el fölöttünk, a történelem napjai. Az egész világ érzi, tudja, hogy ami most forr és kavarog az idők mélyén, nem lehet más, mint az emberiség olthatatlan vágya az igazság után. Igazság után vágyik mindenki, mert tisztában vagyunk vele hogy igazság nélkül nincs béke, nincs munka, nincs élet. Ha az emberiség élni és békésen dolgozni akar, akkor az igazságra olyan szüksége van, mint a tiszta levegőre. Hatalmas elmék, kivételes egyéniségek lelkiismeretes, őszinte és tiszteletreméltó fáradozásait látjuk. Meg akarják menteni az igazságot, hogy megmenthessék a békét.

A történelmi idők a magyar nemzetet is a hatalmas viaskodás, küzdelem egyik szereplőjévé tették. Természetes ez, hiszen az igazságtalanság, amely még ma is uralkodik a világ egy részén, bennünket sújtott legjobban. Mi küzdünk a magunk igazságáért és ez a küzdelem sorstársává tett bennünket azoknak a nemzeteknek, amelyek épúgy, mint mi, nem tudják az igazságtalanságokat tovább viselni. A mostani napok légkörét az nehezíti meg legfőként, hogy nem tudják milyen uton tudunk eljutni a magyarság jogos követeléseinek megvalósításához. De el fogunk jutni, mert el kell jutni. Lehet, hogy az út hosszú és nehéz lesz, de a magyar lélek nemcsak ezeréves történelmének jó és balsorsa közben edződött meg, de kemény és elszánt lett a húszesztendős megaláztatás ideje alatt is. Az egész világ tisztában van vele, hogy sem kalandorpolitikát nem folytatunk, sem a gyávaság sikátoraiban nem bujkálunk. Szilárdan kitartunk a követelés mellett, hogy minden csehszlovákiai nemzetiségnek egyszerre és egyformán meg kell kapnia az önrendelkezési jogot.

Szilárd kitartás, kemény békeakarat, de elszántság és megrendíthetetlen nemzeti összefogás az a kötelesség, amelyet ma minden magyarnak vállalnia kell, de ezen a téren *vezetőszerepet kell vállalnia Budapest egymillió lakosának.* Pártok és osztályok ma pillanatig sem állhatnak szemben egymással, hanem mindnyájunk számára szól a parancs, amelyet a berchtesgadeni repülőútjáról visszatért *Imrédy* Béla miniszterelnök adott ki a budaörsi repülőtéren: *egység és fegyelem.*

Az egység és fegyelem mellett azonban Budapest népe számára még egy parancsa van a saját erkölcsi felfogásának: *a zavartalan, nyugodt építőmunka,* amelynek egy pillanatra sem szabad megállnia. Még nagyobb akarattal, szeretettel és odaadással kell mindnyájunknak munkáját végezni, mint a szürke, nyugodt, izgalommentes időkben. Napjainkon megérzik a történelem lendülete, de ennek a lendületnek a békés munkát is emelnie, újraépíteni kell. A történelmi napokhoz azzal teszszük magunkat méltóvá, ha legyőzzük magunkban az új időket szülő természetes izgalmakat és fáradhatatlan odaadással igyekszünk a nemzet és a város nyugodt tevékenységét, a lelkek egységét és fegyelmét szolgálni.

A legjobb példával Budapest székesfőváros törvényhatóságának és adminisztrációjának kell elöljárnia. Az adminisztráció lelkesen és nyugodtan dolgozik ma is és készül az új költségvetési esztendő hatalmas munkájára, amivel új alkotói terület nyilik meg számára. A költségvetési tárgyalások során Budapest népe várja a példát, hogyan valósítják meg bizalma letéteményesei a miniszterelnök parancsát, *az egységet és fegyelmet.* Budapest lakossága mindenkor vágyott ez után, nem lesz tehát nehéz engedelmeskedni. Ha akadt is a multban politikai és társadalmi ellentét, az sohasem ennek a nyugodt, munkára vágyó népnek volt a vágya, vagy elhatározása. Most azonban a történelmi napok izzó levegőjében senkinek sem szabad a tűzzel játszani. Most a kicsinyes érdekek fölött hatalmas, mindent eltörpítő parancsok uralkodnak. Ezeknek és csak ezeknek szabad engedelmeskedni. **Hűséggel, odaadással, lelkes egységgel és kemény fegyelemmel.**

Együttes erővel készíti el a költségvetést az adminisztráció és az önkormányzat

Szendy Károly polgármester nyilatkozik a büdzsé összeállításának új rendszeréről — Az 1939. év költségvetése a hét végére elkészül

A külpolitikai események minden magyar ember szivét összeszorítják. Bizakodó és reménykedő érzéssel nézünk az elkövetkezendő történelmi fordulatok elé. Ilyen szorongó hangulatban dolgoznak a város vezetői és az önkormányzat képviselői az új költségvetés végleges formába öntésén.

Szendy Károly polgármester megjelent vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök repülőtéri fogadtatásán, amikor németországi útjáról visszatért és azután újra az íróasztalához ült, illetve a tárgyalóasztal mellett igyekezett a számok rengetegébe szorítani Budapest világváros egy esztendei életműködését. Nagy munkája közben néhány pillanatra időt szakított magának arra, hogy a tárgyalások eredményéről a nyilvánosságot is tájékoztassa.

Szendy Károly
polgármester

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a készülő új költségvetésről a következőt mondta:

— A munka még a mostani feszült történelmi időben sem pihent meg egy pillanatra sem. Éppen

erre a belső nyugalomra van szükségünk, amelyet csak a lelki emelkedettség és az öntudatos erő alapozhat meg, az a lényeg, hogy mindenki önfegyelmezetten végezze a maga dolgát.

Budapest 1939. évi költségvetése e pillanatban a 12-es bizottság előtt van. A költségvetés részleteiről nem nyilatkozhatom, mert egyrészt én magam kértem a 12-es bizottság minden egyes tagját a legszigorúbb diszkrécióra és így nem volna lojális, ha a titoktartást most maga a polgármester szegné meg, másrészt pedig éppen a dolog természetében rejlik, hogy

az elkészült költségvetéstervezet a 12-es bizottság tanácskozásainak következtében még számos változáson mehet keresztül.

Tehát amit e pillanatban mondanék, az a következő nap esetleg megdöntnek tekinthető. A 12-es bizottság ugyanis a legkomolyabban és a legalaposabban vizsgálja át a költségvetés minden egyes tételét s ezzel *irányítóan szól bele a főváros egész gazdasági rendszerének kialakításába.* Nem kell külön hangsúlyoznom, hogy én mindig az önkormányzat híve voltam, ezt nemcsak szavakban hirdettem, de az önkormányzat gondolatát mindig a valóságba igyekeztem átvinni. Előttem tehát *csak kedves és szimpatikus az autonómiának ez a nagy munkakészsége, másrészről pedig*

nagyon nagy jelentőségűnek tartom a dolgok vitele tekintetében a felelősség megosztását.

Nem szabad lekicsinyelni annak a jelentőségét, hogy amint az autonómia még a költségvetés nyilvánossága hozatala előtt átvizsgálja a tervezetet, *annak tartalmát nagy vonásaiban és részleteiben tulajdonképpen már magáévá is tette.*

— A 12-es bizottság valójában ugyanazt a munkát végzi el, amit az üzempolitikai bizottság másirányban már megvalósított.

Az üzempolitikai bizottság az önkormányzat egyik legfontosabb szerve, amely már évek óta dolgozik és egyrészről megadja azokat az irányelveket, amelynek alapján a főváros üzemeinek dolgozniok kell, másrészről pedig a hozzájárulást szerzi meg az elvek gyakorlati alkalmazásához. Amióta ez a bizottság működik,

az önkormányzat sokszor a népszerűtlen intézkedések szükségessége mellett is síkraszállt és az üzemek érdekében szükséges javaslatok elfogadását lehetővé tette az önkormányzat részére.

Minden bizottsági tagnak megszerezte azt a megnyugvást, hogy a legfontosabb szakkérdésekben a legkiválóbb szakemberek véleményének meghallgatása után a bizottsági tagok tisztán láthatták a helyzetet és kritikájukat a legkomolyabb alapra fektethették.

— Az adminisztráció a multban sem akart mást, mint most, nem volt más törekvése, mint szolgálni a közönség érdekeit, ami feltétlenül egyezik a város vezetésének érdekeivel is. A lényeg az, hogy

a különböző megoldási módok között mindig igyekezzünk a legjobbat megtalálni és ennek a helyes álláspontnak mindenki által való elfogadtatása a helyes kormányzás legfőbb feladata.

A 12-es bizottság ugyanilyen elvek alapján dolgozik. Magam részéről kiadtam az utasítást, hogy az *adminisztráció mindent a legnagyobb nyiltsággal tárjon fel a bizottsági tagok előtt.* Ez különben magától értetődik, hisz a főváros vezetőségének *soha sem volt titka az önkormányzat képviselői előtt.* Polgármesterségem ideje alatt ilyen irányban még csak félreértés sem merült fel, mert a bizottsági tagok mindig a legnagyobb nyiltságot és őszinteséget tapasztalták részemről. Ha tehát a 12-es bizottság munkájának igazi értékét kellene mérlegelni, úgy azt mondhatnám, hogy ilyen rendszer mellett

az adminisztráció és az önkormányzat közös költségvetése jön létre, amelynek elfogadása azután már úgy a pénzügyi bizottságban, mint a közgyűlésen könnyen keresztülvihető.

A pénzügyi bizottság maga küldötte ki a saját kebeléből a 12-es albizottságot, annak munkáját bizalommal fogadja és javaslatait elfogadja. Nyugodtan teheti, mert a kiküldött albizottságban a pénzügyi bizottság legkiválóbb képviselői és a pártok vezető egyéniségei foglalnak helyet. A költségvetés sorsa rendszerint a pénzügyi bizottságban dől el, hiszen az önkormányzat szakemberei ott tömörülnek. A közgyűlésen történhetnek a részletkérdésekben bizonyos változtatások, de már a multban is az volt a szokás, hogy a *pénzügyi bizottságban teljesen kialakult a költségvetés képe.* Ezzel a mostani rendszerrel elérjük azt is, amit az önkormányzat már régen sürgetett:

az autonomia most már a költségvetés összeállítása kapcsán cselekvően befolyást gyakorol a főváros egész életére.

Megkérdeztük a polgármestert, hogy deficitmentes lesz-e a jövő évi költségvetés?

— Erről sem beszélhetek. Mindnyájunknak az a közös igyekezete, hogy a *főváros háztartásának egyensulyát továbbra is fenntarthas-*

suk és a jövő szempontjából azt biztosíthassuk.

Megvan minden remény arra, hogy az adminisztráció és az önkormányzat összefogásának meg lesz a kívánt eredménye.

Azt már a legutóbbi nyilatkozatomban is hangoztattam, hogy a költségvetés bevételi tételei *nem emelkednek*, illetve nagyobb arányú emelkedésre számítani nem lehet, ellenben *olyan új szükségletek jelentkeztek, amelyeknek fedezéséről feltétlenül gondoskodni kell.* Ezeknek az ügyeknek elintézése most folyamatban van és az önkormányzat tényezői elé olyan javaslatokkal tudok lépni, amelyek a megfelelő kibontakozást megkozzák.

— Mikor kerül nyilvánosságra a költségvetés? — kérdeztük.

— Ez a 12-es bizottság munkájának menetétől függ. Ahogy én látom a helyzetet, a hét végére a költségvetés teljesen készen lesz és nem lesz semmi akadálya annak, hogy előbb a sajtó képviselői előtt ismertessük és azután a kinyomatott példányt a törvényhatósági bizottság minden egyes tagjának megküldjük. Úgy gondolom, hogy

a költségvetést csütörtökön vagy pénteken nyilvánosságra hozhatjuk.

Igy azután marad még elég időnk a letárgyalásra.

A polgármester nyilatkozatából kitűnik, hogy a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* régi kívánsága most már teljes mértékben teljesült:

az önkormányzat nem a számok tömkelegét kapja kézhez, hanem az autonomia a költségvetés összeállításában is cselekvően résztvesz.

Ennek nagy jelentőségét lebecsülni nem lehet és valóban csak *ilyen rendszerrel lehetséges az, hogy Budapest még a mai súlyos időkben is tovább fejlődik és együttes erővel sikerül a székesfőváros jövőjének nyugodt menetét biztosítani.*

Ismét Budapest füstjéről

Irta Magyar Miklós

Ennek a lapnak hasábjain sokszor írtunk már Budapestnek füsttől terhelt levegőjéről. Valahányszor a Bakteriológiai Intézet megfigyeléseiről kiadja hivatalos jelentését, mindig az elszörnyülködés vihara zúg végig a fővároson. A felzúdulás azonban pár nap után elcsendesedik s marad minden a régiben. Mi azonban és mindazok, akik Budapestnek szerelmesei vagyunk, akik a tiszta levegőt a székesfőváros egész jövő fejlődése szempontjából szoktuk értékelni, a *füsttől elszennyesedett levegő tényе felett nem tudunk napirendre térni.*

Nem közömbös a főváros levegőjének tisztasága egyfelől azért, mert a milliós Budapesten az ország népességének kilencedrésze él, másfelől azért, mert a főváros idegenforgalma úgyszólván az egész ország idegenforgalmát jelenti s nem közömbös különösen azért, mert *a tisztátalan levegő teljes mértékben lerombolja azokat az értékeket, amelyeket Budapest számára a fürdők természeti kincsei képviselnek.*

A felsorolt fővárosi és egyben nemzeti érdekeket érintő szempontok parancsolják, hogy Budapest levegője tisztaságának biztosítása érdekében minden lehetőt elkövessünk.

A Bakteriológiai Intézet legutolsó jelentéséből azt olvassuk, hogy a *legutolsó három év alatt nemcsak hogy nem csökkent a levegő tisztátalansága, de még erősbödött az elszennyeződés.* A jelentésnek az a része, amely kiemeli, hogy mind a belső, mind a külső városrészeknek nagyobb a fertőzött volta, mint az angol és német városoké, annak dacára, hogy ott a nagy ipartelepek miatt sokkal inkább lenne várható a levegő magas füsttartalma, egyenesen megdöbbentő.

Waldbauer dr., a bakteriológiai jelentés szerkesztője, nagyon helyesen mutat rá arra, hogy ennek a tarthatatlan állapotnak a *helytelen fűtési rendszer az oka.* Ha ezt az okot nem ismernők, ha száz szakértő kétségbevonhatatlanul meg nem állapította volna már azt, akkor érthető lenne, hogy nem tudunk ellene semmit tenni, így azonban *teljesen megfoghatatlan, hogy tíz esztendő óta hiába küzdünk ellene.*

Mindenki előtt ismeretes, hogy a főváros elsősorban a külföldi magas kalóriájú köszenek tüzelésére van berendezkedve, de nemzetgazdasági okokból egyik napról a másik napra át *kellett térnie a hazai barnaszenek használatára.* Mikor azonban a kormányintézkedés megtörtént ebben az irányban, *nem történt meg a rendelkezés arra vonatkozóan, hogy a fűtési berendezéseket alkalmas kazánokkal és füstemésztő készülékkel lássák el.* A kormány részéről ebben az irányban csak figyelmeztetések történtek. Még a közüzemeknél is megelégedett a kormány a barnaszén elégetésére szükséges kazánok beszerzésével, a füstemésztő készülékekről azonban egyáltalán nem esett szó.

A füstkérdés tárgyában megtartott ankétokon bebizonyosodott, hogy *vannak igen jó füstemésztő készülékek, amelyek a füst kártékony anyagainak 98 százalékát el tudják tüntetni.* Igaz, hogy az ilyen berendezések költségesek, de az is igaz, hogy *ezek a költségtételek említésre sem méltók azokhoz az óriási károkhoz képest, amelyeket a levegő tisztátalansága okoz.* A barnaszén magában véve is sok kormot ad, mert súlyának nagy százaléka éghetetlen anyag. Még súlyosabbá teszi a szennyező hatást a barna szénnek brikett formában való feldolgozása, mert a barnaszén porkötő anyagául a kátrányt, ezt a kifejezetten füstképző terméket használják fel.

A nehéz gazdasági viszonyok és bizonyos gazdaságpolitikai szempontok *Franciaországot is arra kényszerítették, hogy az alacsony kalóriájú szenek fokozott felhasználását rendelje el.* Ott azonban egyidejűleg a füstemésztő berendezések alkalmazását is kötelezővé tették.

Amíg a magyar kormány és a főváros is rá nem lép erre az útra, a probléma nem juthat nyugvópontra. Természeti erőktől, aminő például a szél áramlása, nem várhatjuk ennek a kérdésnek megoldását.

A távfűtés gondolatára is szokott utalás történni. Ez annyiban függ össze a problémával, hogy a füstemésztő berendezések beszerzése az ilyen vállalatok részére kevesebb gondot okoz s már a szén jobb elégetése céljából is előnyös.

Alig volt még kormány Magyarországon, amelynek a kifejezetten politikai célkitűzések mellett annyi gazdasági és közegészségügyi programja lett volna, mint a mostaninak. Teljes joggal elvárhatjuk tehát, hogy a főváros vezetőségével karöltve, amely a város közegészségügyének fejlesztése érdekében minden áldozatot kész meghozni, *megtegye azokat az intézkedéseket, amelyek nélkül Budapesten tovább pusztul az emberi egészség, tovább pusztul a növényzet, tovább pusztulnak még a természetből faragott szobrok, vagy a természkővel burkolt monumentális épületek is,* mert a levegőbe jutó füst, korom kénsavtartalmának semmi sem tud ellentállani.

Népszámlálást rendeztek a budapesti fák és bokrok birodalmában

Rendkívül érdekes, hatalmas méretű munkát készített el *Király* Kálmán tanácsnok rendeletére a fővárosi kertészet. *Összeírta Budapest valamennyi fáját, bokrát, díszcserjéjét a ligetekben, parkokban és az összes közterületeken.* Nagyrészt fajtánként történt ez az összeírás, amely a főváros növényvilágának valóságos népszámlálása, a *Tabán parkjáról* azonban egy még részletezőbb munka készült: olyan térkép és ezzel együtt olyan jegyzék, amelyben *minden egyes fa, díszcserje, rózsaló és évelő növény neve és helye pontosan meg van határozva.*

Ebben a nagyterjedelmű „katalógusban"

37.000 fa- és díszcserje, ezenkívül hatalmas számú évelő növény

van feltüntetve. 2500 a fák száma a 1500 a fenyőké, 4000 a rózsatőké. A fák között vezet 280 tölgy, 270—270 akác és több fajtájú nyirfa, 189 hárs. Kolorado- vagy ezüstfenyőből 500, fekete fenyőből 350, kék fenyőből 140, tiszafából 120, borókafélékből 70 díszíti a parkot. Ezek mellett bükk, nyárfa, gyertyán, juharfélék, kőrisfa, bálványfa, vadgesztenye, szilfa, platán, mogyoró, eperfélék, japán akác, szivarfa, ostorfa, olajfűz, gledicsia, amerikai dió, vasfa, papirszeder díszalma és sok másféle fa sorakozik a jegyzékben.

A cserjék között 4500 darabbal van képviselve több válfajban az orgona, a romantikus *tabáni orgonák* emlékeztetőjéül. Rózsatőből 4000 darabot ültettek. A rekordot 6000 spirea tartja. Ezenkívül borbolya, berkenye, fagyal, kökény, magnóliák, labdarózsa, bodza és a díszcserjék egész sorozata váltakozik a tabáni parkban.

A tabáni park területéhez tartozik a Gellérthegy egész északi oldala mintaszerű kertészeti rendezettségével, de ezzel szemben másféle érdekességeket mutat a téli oldal. Itt nőtt a félte őrzött *Peganum Harmala, a török pirosító,* amelyet a törökuralom hagyott itt. A megállapítások szerint a török idők emlékei a déli oldal *fügefái és őszibarackjai is.* Több más növényérdekesség is található ezen a területen, köztük olyanok, amelyek nem szeretik a kertészeti gondozást. Az öntözést, a „jómódot" nem bírják el, hanem vadon tenyésznek. Itt indult meg

az elszakított magyar országrészek jellegzetes növényeinek telepítése

is, azzal a gondolattal, hogy ebből a gyűjteményből *Nemzeti Park alakuljon.* A feladat nem könnyű, mert a leggondosabb telepítés után sem marad meg minden növény a budapesti égöv alatt. Vagy pedig átalakul, mint például a *havasi gyopár,* amelynek gyöngéd hófehér színe zöldesszürkésre változott.

A tabáni növényzet „katalógusa" legutóbb a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának pártértekezlete* előtt is szerepelt. Dr. vitéz nemes *Juhász* Jenő törvényhatósági bizottsági tag, a Nemzeti Park gondolatának propagálója szólott meleg elismeréssel arról a szép munkáról, amelyet térképpel és összeírással a fővárosi kertészet végzett.

Piperkovics Bátor és Stankovics Szilárd halála

Két érdemes közéleti férfiú halt meg a héten, akik mind a ketten előkelő, magasrangú főtisztviselői voltak Budapest székesfővárosnak és 1920-ban mentek mind a ketten nyugalomba.

Az egyik Piperkovics Bátor ny. helyettes alpolgármester, a másik pedig Stankovics Szilárd nyugalmazott tanácsnok.

Piperkovics Bátor hosszú évtizedeket töltött a főváros szolgálatában és 1901 májusában Bárczy Istvánnal egy napon választották meg tanácsnokká, amikor is ő és Bárczy, Szabó Károly, illetve Kullmann Lajos elhunyt tanácsnokok örökébe kerültek. Piperkovics mintaképe volt a kötelességtudó és kötelességteljesítő főtisztviselőnek, aki különösen közigazgatási ismereteivel szolgálta kiváló eredménnyel a fővárost. Mint tanácsnok, hosszú ideig, 1908-ig a tanügyi ügyosztályt vezette, majd a katonai ügyosztályt, később a középítési ügyosztályt, majd a közjogi és anyakönyvi ügyosztály vezetője lett, végül a közjótékonysági ügyek élére került 1915-ben, amikor ennek az ügyosztálynak a háborus években rendkívüli feladatköre, óriási felelősségteljes munkája volt. 1919-ben a kommün után a fővárosi tanácsnokok ugyanazoknak az ügyosztályoknak a vezetését vették át, amelyeknek élén a proletárdiktatura kitörését megelőző napon állottak. Bódy Tivadar polgármester az első tanácsülésen a harmadik alpolgármester helyettesítésével Piperkovics tanácsnokot bízta meg, aki egyben a közjótékonysági ügyosztály élén is megmaradt.

Stankovics Szilárd városi pályafutásának egyik legkiemelkedőbb pontja volt az, hogy hosszú éveken át Budapest nagy polgármesterének, Bárczy Istvánnak legbizalmasabb munkatársa, titkára volt. Tudásával, szorgalmával, szeretetméltó modorával nagy megbecsülést és sok barátot szerzett ebben az állásában. A háborus esztendők alatt mint főjegyző Folkusházy Lajos közélelmezési tanácsnok mellett folytatott rendkívül terhes és eredményes munkát. A kommün után a közjogi és anyakönyvi ügyosztály vezetését vette át, majd a pénzügyi ügyosztály élére került, ahol a háború és forradalmak által földúlt pénzügyi helyzet rendbehozásán nagy igyekezettel fáradozott. Stankovics Szilárd fővárosi munkáján kívül mindig élénk társadalmi életet élt és különösen mint sportember és mint sportvezér tett szert rendkívüli népszerűségre. Egyik igen nagy érdeme, hogy fővárosi tisztviselő korában a magyar sport számára nagymértékben meghódította a főváros hajlandóságait és ezen a téren nagyon sok hálával tartozik neki és emlékének a magyar sportélet.

Piperkovics Bátor és Stankovics Szilárd egyszerre mentek nyugalomba, amikor 1920. októberében Sipőcz Jenő lett a polgármester és a tisztújítás is megtörtént. Piperkovics Bátor még pályázott az alpolgármesteri állásra, közben azonban visszavonta pályázatát és nyugalomba vonult. Stankovits Szilárd mellett állást foglalt a Keresztény Községi Párt, de egy sajnálatos szervezési hiba folytán mégis kibuktatták. Vele együtt kibukott a Keresztény Községi Párt két jelöltje, Berczel Jenő és Mahrer Aladár is. Mindenki érezte, hogy jóvátételre van szükség, ez azonban csak Berczel Jenő esetében sikerült, míg Stankovits Szilárd a Beszkárt-hoz került igazgatói állásba.

Piperkovics Bátort és Stankovics Szilárdot óriási részvét mellett temették el.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kátgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

Kendoff Antal
Telefon: 298—036.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-996
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 498-126

Vaska György
gépész-mérnök
központi fűtés, vízvezeték, csatornázás, fürdő-szivattyú berendezések vállalata
Budapest, II., Batthyány-utca 19. Telefon: 152-849.

Hat millióba kerül a ceglédi vasútvonal felemelése és a halálsorompók eltüntetése

Négy és fél százalék lesz az útadó — Kempelen tanácsnok az új városrendezési tervekről

Fővárosi Hirlap-ban már hónapokkal ezelőtt bejelentettük, hogy a halálsorompók megszüntetésének ügyét az idei őszi kampányban nemcsak napirendre tűzik, de *ezúttal ezt a régen húzódó kérdést végre meg is oldják.* Azóta sok minden történt. Maga a minisztertanács foglalkozott ezzel a városrendezési kérdéssel, sőt vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök kaposvári programbeszédében be is jelentette a halálsorompók megszüntetését. A fővárosnak régi kívánsága teljesül ezzel a megoldással, amelynek részleteiről megkérdeztük

Kempelen Ágoston
tanácsnokot,

a városrendezési ügyosztály vezetőjét,

aki a halálsorompó-kérdésről és az őszi városrendezési munkaprogramról ezeket mondotta:

— Szabadságomról egy hét előtt érkeztem haza, de ügyosztályommal azóta már átvettem az egész városrendezési anyagot.

Az idén is azzal a fokozott munkatempóval dolgozunk, amely az utóbbi évek tevékenységét jellemzi.

Szendy Károly polgármester rendkívül sokat tett a város fejlesztése érdekében. Kedvenc munkakörének tekinti a városrendezést és a polgármester úr állandó érdeklődésének a hatása természetszerűen erőteljesen mutatkozik. Az ügyosztály az idén

tovább folytatja a már bejelentett tervek realizálását.

Elsősorban *a Lágymányos fejlesztésére* gondolunk, ami a Horthy Miklós-híd létesítése kapcsán szinte természetes szükséglet. A hídnak budai hídfőjét már rendeztük, de a megkezdett munkát tovább kell folytatni. Hasonló elgondolások vezetnek minket *Óbuda rendezésével* kapcsolatban is.

— Nem elég a városrendezési terveket elkészíteni,

a részleteknek megoldása is éppen elég energiát igényel.

A város egyes részeinek részletes szabályozási terve már elkészült. *Egyes épülettömbökre aprólékosan kidolgoztuk az építési szabályokat.* Ezek a részletes rendezési tervek nagyon sok munkát és teljes odaadást kívánnak, de csak így lehet előrejutni.

— A Közmunkatanáccsal a legnagyobb egyetértésben dolgozunk

A kezdeményező lépéseket legtöbbnyire mi tesszük meg, a Közmunkatanács pedig hozzásegít bennünket a végleges megoldáshoz. Ha a Közmunkatanács részéről merül fel megvalósítható terv, úgy a város adminisztrációja a legnagyobb igyekezettel végzi el a szükséges előmunkálatokat. Hat esztendő óta vagyok az ügyosztály élén és együttes munkával ez alatt *nagyon sok városrendezési és fejlesztési terv valósult meg.*

— Nagyon örülünk az új építési szabályzatnak is,

amelyet hamarosan letárgyal a Közmunkatanács plénuma is. *Az építkezések szabályozásában a modern idők kívánalmait a legkomolyabban igyekeztünk teljesíteni és Budapest fejlődésének újabb lehetőségét tártuk fel.* Most már csak azt kell keresztülvinni, hogy *a szabályzat minél előbb érvénybe is lépjen.*

— Ami *Imrédy* miniszterelnök úr nagyjelentőségű bejelentését illeti,

a halálsorompók eltüntetése a városházán nagy örömet keltett.

Ennek a kérdésnek rendezése már *legalább három évtizede „égető" probléma.* Emlékszem arra, mikor annakidején a ceglédi vasútvonal felemelése szóbakerült, azzal a megállapítással, hogy csak így lehet a vasútközlekedés zavartalanságát biztosítani és aluljárók útján a kocsi- és személyforgalom folytonosságát megoldani. *Rényi* Dezső volt akkor a közlekedési tanácsnok, aki örömmel jelentette ki előttem, hogy *hosszú harcok után végre teljesül a régi kívánság és a halálsorompók megszűnnek.* Azóta *húsz esztendő elmult,* de, sajnos, olyan események jöttek közbe, amelyek a megvalósítást mindig eltolták. Volt olyan idő is, amikor *a földmunkálatokhoz hozzáláttunk, de azután a munka végrehajtása abbamaradt.* Nagy jelentősége van annak, hogy most kormányprogrammá vált a halálsorompók eltörlése és mindnyájan ismerjük *Algyay Hubert* Pál kereskedelemügyi államtitkár energiáját és *Bessenyey* Zénónak, a Közmunkák Tanácsa elnökének szívósságát, tehát

nyugodtak lehetünk abban, hogy a tervek ezúttal meg is valósulnak.

A munkálatokban nagy szerep jut a második ügyosztálynak, mert a pályatest felemelésével nagyarányú közműáthelyezések is szükségessé válnak, valamint újabb utakat is kell építeni.

A városrendezési kérdéseket a ceglédi vasútvonal felemelésével kapcsolatban mi már régen elintéztük és meghatároztuk az aluljárók megoldási módjait is.

Kempelen tanácsnok ezután hosszasabban ismertette a technikai megoldásokat. *Az Aréna-út és a Kerepesi-út közötti vonalon emelik fel a vasuti pályatestet és ezzel az eddigi veszélyes átjárók megszünnek.*

Tizenhárom aluljáró építéséről van szó

és ennek kapcsán megoldják az *Aréna-uti aluljáró* ügyét is, mert ez az aluljáró nagyon alacsony és nem minden közlekedési eszköz tud áthaladni rajta.

A MÁV, a főváros és a többi érdekeltségek tanácskozása után úgy döntöttek, hogy *az Aréna-útnál 17 méter széles átjáró és külön gyalogjárda készül.* A *Hermina-útnál* a megoldást most tanulmányozzák. A *Róbert Károly-útnál* negyven, az *Andrássy-út folytatásánál* ötven, az *Erzsébet királyné-útnál* harminc, az *Ajtósy Dürer-sornál* harminc, a Thököly-útnál negyvenöt, az *Egresy-útnál* harminc, a *Mogyoródi-útnál harmincöt, a Kerepesi-útnál* negyvenöt méter széles átjárók lesznek. A *Semsey Andor-utcánál,* valamint a *Tábornok-útnál* csak a gyalogjárók számára biztosítanak átkelést, a *Pongrác-útnál* a szintbeli keresztezés marad meg.

Igen fontos az aluljárók magassága is.

A Kerepesi-utnál a helyiérdekű villamos miatt *öt méter magasra építik az aluljárót, a többi aluljáró négy és fél méter magas lesz.*

Egész külön kérdés még *az anyagi megoldás.* Erről is elsőnek a *Fővárosi Hirlap* írt.

A tervbe vett munkálatok elvégzésére körülbelül hatmillió pengő szükséges.

Ezenkívül igen költséges *az óbudai új híd feljáróinak rendezése.*

Még a nyári szünet előtt jelentettük, hogy

a másfélszázalékos útadót három százalékkal 4½ százalékra emelnék fel.

A főváros közgyülésén már el is hangzott egy ilyen indítvány, sőt mivel akkor, késő este lévén, nagyon kevesen voltak a közgyülési teremben, az indítványt el is fogadták. Amikor azonban *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke realizálni akarta az indítványt, *a törvényhatósági bizottság többsége az útadó felemelése ellen foglalt állást.* Most, hogy ezek a városrendezési problémák bekerültek a kormányprogramba, nem is vitás, hogy

maga a kormány gondoskodik majd az útadó felemeléséről.

Az útadó többletjövedelme a Közmunkatanács pénztárába kerül és a Közmunkatanács fogja megvalósítani a MÁV-val egyetértően ezt a hatalmas munkát. A hídfők rendezését már a multban is, így a Horthy Miklós-hídnál is, a Közmunkatanács vállalta és most ugyanilyen rendszer szerint történik meg az óbudai híd feljáróinak megoldása is.

Kunder Antal

a magyar kereskedelem és közlekedés élén

Kunder Antal államtitkár, akinek neve a magyar kereskedelempolitikai életben már régen fogalom, *kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter lett.* Kabinetjének megalakítása óta vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök maga vitte ennek a tárcának ügyeit, mig *Kunder* Antal, a Külkereskedelmi Hivatal egykori elnöke volt a minisztérium államtitkára. Most, amikor a kormány vezetése *Imrédy* Béla egész tevékenységét lefoglalja, a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium gondját másra kellett bíznia. Nem keltett meglepetést, hogy a bizalom *Kunder* Antal államtitkár felé fordult, aki már eddig is legbensőbb munkatársa volt a miniszterelnöknek és aki gazdag eredményeket felmutató, sokágú ténykedésével az egész magyar gazdasági és politikai élet bizalmát már régen kiérdemelte. Pályáján mint katona indult el és mindmáig megőrizte a katonai erényeket: a biztos fellépést, a kemény céltudatosságot, amelyet széleskörű gazdasági és műszaki tudásával és szervező erejével párosított.

A *Ludovika Akadémiából* lépett *Kunder* Antal az életbe. Mint főhadnagyot a müegyetemre vezényelték, ahol megszerezte a mérnöki oklevelet, majd századosi rangban a mérnökkarhoz osztották be. Kiváló tehetségét *Gömbös* Gyula néhai miniszterelnök ismerte fel, aki a *Külkereskedelmi Hivatalhoz* rendelte ki összekötő tisztnek. Ebben a minőségében annyi kiválóságot árult el, hogy kormánybiztosa lett az intézménynek, később pedig, *Winchkler* István távozásával, az elnöki pozicióba került.

A Külkereskedelmi Hivatal élén nagy eredményeket ért el a magyar külkereskedelem fejlesztése terén. A szervezeti reformok mellett *nagy része volt azokban a sikerekben, amelyeket az utóbbi esztendők alatt külkereskedelmünk terén kivitelünk fejlesztése, új piacok szerzése, a behozatal és kivitel közötti harmónia megteremtése révén elértünk.* Eredményes munkáját a bürokratikus nehézkességtől mentes, gyors elhatározás és gyors cselekvés jellemezte és elhatározásainak helyessége szankcionálta. A tudás és a szervező erő mellett modern életfelfogás tükröződik ténykedéseiben, aminek jeleként ő honosította meg a *Külkereskedelmi Hivatal korszerű propagandáját* és a magyar márkás cikkek népszerűsítésére a *gazdasági kulturfilmet.*

Ezeket az erőket és erényeket hozta magával a kereskedelemügyi minisztériumba, ahol *Imrédy* Béla miniszterelnöknek nagy koncepcióiban segítőtársa lett. Most a kormányzó bizalmából az ő erős kezébe került kereskedelmi életünk legfőbb kormányzása, amit úgy a politikai, mint a gazdasági világ minden rétege megkülönböztetett örömmel és megnyugvással fogad.

Nem lesz háboru,

családi perpatvar, ha kidobatja lakásából elavult, ócska kályháit és meglepi feleségét a tetszetős kivitelű, kitűnő szerkezetű Gyöngy-kályhával. A Gyöngy-kályha egyenletes meleget szolgáltat és az abban eltüzelhető olcsó gyöngyszén leggazdaságosabb kihasználását teszi lehetővé. Nagy megtakarítás érhető el! Cserépkályhájába is beépíthető a hasonló rendszerű Gyöngy-előtét.

Megtekinthető a Magyar Radiátorgyár rt. VI., Andrássy-út 13. szám alatti bemutató helyiségében és a vaskereskedőknél.

Tóth és Társa
hajlítottszékgyár
Kispest, Klapka-u. 29. szám. Telefon: 149-230.

Magyar Királyi Osztálysorsjáték
88.000 sorsjegy 44.000 nyeremény
Minden második sorsjegy nyer!
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben
700.000
Jutalom és nyeremények készpénzben

400 000	70.000	2×40.000
300.000	60.000	30.000
100.000	2×50.000	15.000

21×20.000 pengő, **32×10.000** pengő stb. összesen közel **10 millió pengő**
Húzás október 15-én kezdődik!
Az I. osztályú sorsjegyek hivatalos ára:
Nyolcad.. **3½** pengő | Fél..... **14** pengő
Negyed... **7** pengő | Egész.... **28** pengő
Sorsjegyek az összes főárusítóknál!

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vlimos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyoloszlószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

IDŐSZERŰ

I.

Az építkezés előmozdítása a főútvonalakon

A tervszerű városfejlesztésnek közismerten leghatályosabb eszköze a hosszú időre terjedő házadómentesség, mert csak ezzel lehet egyes elmaradt városrészek vagy útvonalak gyorsabb ütemű modern beépítését és megfelelő városkép kifejlesztését tevékenyen elősegíteni.

Az a legutóbbi pénzügyminiszteri rendelet, amely 1937 április 7-én 55.000/937. VIII/a. szám alatt Budapest székesfőváros rendkívüli ideiglenes házadómentessége tárgyában intézkedett, igen helyes elgondolással igyekszik olyan városrészek fejlődésének lendületet adni, amelyek már valóban nem illenek egy milliós világváros modern arculatához. És ha örömmel lehet is megállapítanunk, hogy e rendelet hatása sok helyt megnyilvánult az azóta ujonnan emelt díszes építmények létesítésében, mégis azt kell látnunk, hogy az egyes városrészekre és utcákra, amelyek a fejlődésben már régen megrekedtek, csak kevés vagy úgyszólván semmi hatást nem gyakorolt.

Igaz, hogy a rendelet megjelenése óta még alig telt el másfél év, amely idő alatt nem is volt lehetséges az összes kedvezményezett területek nagymérvű átépítése, de viszont 1939 december 31-ig, vagyis a rendelet érvényességének lejártáig már másfél év sincs hátra. Ezért már most van itt az ideje annak, hogy a jövő tervei mérlegelésre kerüljenek.

Egyik-másik útvonal fölött, amely a fejlesztésre erősen rászorul, a rendelet legjobb szándékai ellenére is, mintha megállt volna az idő. Ezeken az utakon és utcákon építési szempontból szinte semmi sem mozdul. Gondoljunk csak az olyan útvonalakra, mint az Üllői-út, a Ráday-utca, vagy pedig gondoljunk a Margit-, a Krisztina- és Attila-körutaknak még mindig igen számos földszintes házára. Ezek és más főútvonalak még mindig messze vannak attól, hogy azokat világvárosiasan kiépülteknek mondhatnánk. Valósággal visszatetszően hatnak itt ezek az ósdi és a szabályozási útvonalnál sokszor jelentékenyen kijebb vagy beljebb álló földszintes kalyibák vagy egyemeletes házak. Idegennek, külföldinek hiába magyaráznánk, hogy miért maradtak meg a XX. század közepéig, az idegen csak a szomorú tényt látja és fővárosunkat eszerint ítéli meg.

És ha az 55.000. számú P. M. rendelet sem tudott helyükbe eddig modern épületeket létesíteni, akkor ennek a körülménynek bizonyára mélyebben fekvő gazdasági okai vannak. Ezek pedig abban keresendők, hogy a szerény kis házak ma is meghozzák a maguk jövedelmét, avagy ezek az ingatlanok igen gyenge kezekben vannak, esetleg tulajdonosaik túlontúl kitartják az árukat. Úgy látszik tehát, hogy bizonyos esetekben még a magas adókedvezmények sem elegendőek ahhoz, hogy a helyzet mozdulatlanságát megváltoztassák.

Önként adódik tehát az a meggondolás, hogy még további, illetőleg egyéb eszközöket is alkalmazzanak ennek a nem kívánatos helyzetnek mielőbbi megszüntetésére. És itt irányadónak kell lennie a szempontnak, hogy a nagy közcél, vagyis a város kialakítása előbbre való a kicsinyes, sokszor csak spekulációs magánérdekeknél.

Felvetődik tehát az a kérdés, hogy nem volna-e helyes abból a célból, hogy a főközlekedési útvonalakról a földszintes és egyemeletes, régi házak mielőbb eltünjenek, — még inkább, ha azok nem állanak a szabályozási vonalon — ezekre *külön városszépítési adópótlékot kivetni*, amely a községi adónak és a házbérfillérnek egy bizonyos százalékos emelésében jutna kifejezésre. Ez lehetne 20 százalék a földszintes és 10 százalék az egyemeletes épületeknél. Igaz, hogy az adóemelés sohasem rokonszenves dolog, de vajjon helyeselhető-e az, hogy közönyösségből vagy spekulációs okokból ezek a rút viskók továbbra is elcsúfítsák gyönyürű fővárosunk főútvonalainak képét?

Azt látjuk, hogy sokkal nehezebben épülnek új házak olyan telkeken, amelyeken már van épület, még ha még oly régi is az. Tehát az ilyen ingatlanok tulajdonosait erősebb eszközökkel kell serkenteni a tespedés megszüntetésére azáltal, hogy a régi viskók és egyemeletes házak jövedelmezőségét a minimumra szállítsák le. Igy aztán a tulajdonosoknak sem lesz érdekük a mai, sokszor siralmasan csúnya állapot fenntartása.

Egészen bizonyos ugyan, hogy az érdekeltek élénken fognak ellenezni minden ilyen tervet, de végtére városunk szépítésének közérdeke mégis csak előbbre való, mint az ő magánérdekük. Az új adópótlék kizárólag városszépítési célokra volna fordítandó.

Dr. Vitéz Horváth Béla
székesfővárosi főjegyző.

II.

Budapest utcáin rendezni kell az autóparkolást

A főváros autóközlekedése az utóbbi években nagymértékben nőtt. A városrendészet igyekszik lépést tartani a változó viszonyokkal, ez azonban nem minden téren sikerült. Igy különösen az autók parkolásának problémája teljességben rendezetlen. Vannak utcák, különösen a Belvárosban, ahol a kocsi rendeltetési helyén való leállítása egyenesen szerencse kérdése. Az autóvezetőnek többnyire párszáz métert kell továbbhaladnia, azután vissza kell gyalogolnia, ügye elvégzésével pedig ismét kocsijához kell visszamennie. Mindez sok bosszusággal és időveszteséggel jár.

A most lezajlott lipcsei vásár alkalmából módomban volt tanulmányozni a lipcsei közlekedési viszonyokat is. Az autók parkolására vonatkozó tapasztalataimat az alábbiakban foglalom össze, szembeállítva ezekkel a budapesti hiányokat.

Nálunk a parkolásra voltaképen csak két módot alkalmaznak: a járda melletti *menetirányú* és a *járdára merőleges* parkolást. Ez utóbbi csak ott nyer alkalmazást, ahol sok hely áll rendelkezésre. (Országház előtt, Akadémia előtt). Elvétve a *halszálka-rendszerű* parkolás is használatos, mely parkolás fél menetirányban történik (Vörösmarty-téren, Apponyi-téren. Ez a fél menetirányú parkolás külföldön sokkal elterjedtebb, mint nálunk.

Lipcsében a terek, amelyek pár év előtt még kertészetileg voltak kiképezve, ma kivétel nélkül autóparkoknak vannak fenntartva. Ahol a térségen szobor áll, ott a szobor körüli legközelebbi környék füvesítve van, a tér javarésze azonban autópark formájában hasznos célt szolgál.

Legnehezebb jó megoldást találni a város szük utcáiban, különösen ott, ahol középület van és nagy az autóforgalom, mint nálunk például a *Városház utcában*, vagy a *Szalay-utcában*. Ilyen helyen a németek szellemes, olcsó és éppen ezért azonnal megvalósítható megoldáshoz folyamodtak. A középület előtti járdára ugyanis szükség nincs. Nem lévén üzleti forgalom és kirakat, a keskeny gyalogjáró is megfelel. *A járdát itt betonozott lejtő által az úttesttel hozzák össze*, miáltal az úttest az egyik járda szélességével bővül. A kocsik így a járdára tolathatnak vissza és fél menetirányában parkolhatnak, aminek a következő leőnyei vannak: 1. A kocsi fele hossza még a járdán fér el és így az úttestből csak keveset vesz igénybe. 2. A kocsi fél menetirányból minden tolatás nélkül indulhat, tehát nem okoz közlekedési zavart. 3. A kocsi lejtőből indul, ami különösen télen megkönnyíti a gyors indulást. 4. Az autópark rövidebb, mintha a járdával párhuzamosan parkolnának a kocsik és így a kocsik egyenként közelebb kerülnek a középület, színház, stb. bejáratához.

Meg kell még említenem egy szükségmegoldást, amely a város belterületén nagy előnyt jelenthet. Szűk belvárosi utcákban, ahol a parkolásra elég hely nincs, Lipcsében *nagyobb udvarokat és különösen átjáró udvarokat parkolás céljaira foglaltak le.*

Az alábbiakban felsorolok egy pár budapesti teret és utcát, melyeken a parkolás *sürgős* rendezésre szorul.

A Vörösmarty-téren csak a szobor legközvetlenebb környéke maradhatnak kertészetileg kiképezve. A tér javarésze, mint fontos forgalmi központ, az autóparkolásnak lenne fenntartandó. *A Vigadó-téren* a Hangli-kioszk kertjének szárnyai az autóparkolás céljaira lennének átépítendők. *A Ferenc József-téren* csakis a szobrok körüli területek maradhatnak füvesítve, a tér többi részén a parkolást kellene engedélyezni. *A Blaha Lujza-téren* a kertesített szigetekre semmi szükség nincs, annál nagyobb szükség van autóparkolásra alkalmas területre a *Nemzeti Színház* előtt. *A Városház-utcában* a városháza előtti egész járdát autóparkolás céljaira kellene lefoglalni. A kocsik a városháza előtti betonfelhajtóval kiegyenlített járdára tolathatnak vissza és itt sorakozhatnak fel fél menetirányában. A másik járda mentén természetszerüleg parkolni nem lehetne. Kívánatos volna, ha a városháza kihasználatlan udvarai legalább részben az autóparkolás célját szolgálnák. *A Kerepesi-temetőben* több autóparkhely létesítendő, mert nagyobb temetések alkalmából itt teljes a zür-zavar. *Az OTI előtt a Fiumei-úton* az épület egész homlokzata előtti térség autók parkolására képezendő ki, míg a kerékpár parkhely a *Dologház-utcában létesítendő. A Gróf Klebelsberg (Hold)-utcában* (Postatakarékpénztár), *a Lánchíd-utcában* (minisztériumok) *a Markó-utcában* (bíróságok) és *a Szalay-utcában* (Pénzügyigazgatóság) az autók ugyanúgy parkolandók, mint a Városház-utcában. Színházak és mozgószínházak előtt minden körülmények között autóparkhelyről gondoskodni kell és úgy gondolom, hogy a jövőben ennek hiányában mozigengedély ki nem adható, mert nemcsak a tűz veszélyes, hanem veszélyes a torlódás is.

Boghen György
mérnök, építőmester.

Épül az ipari nevelés új otthona

Áramlás az ipari pályákra

A főváros legújabb szociális és egyben az ipari kulturát szolgáló alkotása az *Ipari Fiúnevelő Otthon*, amelyet a Szél-utcában építenek fel. Különböző, az idők folyamán tárgytalanná lett alapítványok összegének egységesítéséből alakult az az összeg, amelyből az otthont létesítik. Hogy a választás iparos ifjak otthonának alapítására esett, az is egyik

bizonysága annak a céltudatos munkának, amelyet a főváros az iparosképzés terén végez

különböző tanonciskolákban, árvaházakban és tanoncotthonokban.

Hogy milyen jó célt szolgál ezzel a főváros, mutatja a most megkezdődött iskolai év beiratási eredménye is, amely szerint a különböző iskolák tanulói létszámában mutatkozó kisebb csökkentéssel szemben

az iparostanonciskolákban jóval több növendék iratkozott be az idén, mint az elmult iskolai évben.

Az iparos nevelést szolgáló új otthon építését *még ebben az évben megkezdik*. Az építkezésre *600.000 pengőt* irányoztak elő, amelyből nagyarányú, kétemeletes épületet emelnek, egyszerűsége mellett is teljes modern, higiénikus berendezkedéssel. Az építkezésre kiírt versenytárgyalást három napon, *szeptember 27., 28. és 29-én* tartja meg a magasépítési ügyosztály. A nagyszabású munka iránt az építőiparosság körében nagy érdeklődés mutatkozik.

Kiss Jenő okl. mérnök, építési vállalkozó
Budapest, V., Zoltán-u. 10
Telefon: 114-835

MORBITZER NÁNDOR
Építészmérnök és építőmester, m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

AZ 1886 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: **STAUB FERENC** MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. ● Telefon: 494-368.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS. VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 186-392

Zagora Zoltán
Műkönyvkötészete
Különleges naptárak, irodai ujdonságok, reklámcikkek üzeme
Budapest, VIII., Esterházy-u. 20. ● Telefon: 136-911.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Címzés: KELENFÖLD P.-U.

irmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

Megkezdődnek a sertésvágóhidon a modernizálási építkezések

Módosítják az állategészségügyi törvényt a baromfivizsgálat szigorú végrehajtása miatt

Most készítette el dr. *Rosta* János tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője, az idei év elmult nyolc hónapjának közélelmezési helyzetéről szóló jelentését, amely mindenre kiterjedő, gazdag tartalmánál fogva országos figyelmet érdemel, annál is inkább, mert a fővároson keresztül rávilágít mindazokra a körülményekre, amelyek a termelés, a kereskedelem, az export, az élelmiszeripar és fogyasztás, a hatósági tevékenység jelenségeit és összefüggéseit nemcsak felsorolják, hanem meg is magyarázzák, következtetéseket vonnak le és intézkedéseket sürgetnek a jövőre. Ebből az alkalomból felkerestük

dr. Rosta János

tanácsnokot,

akitől a főváros élelmiszerellátását biztosító intézmények fejlődése és a jövő tervek iránt érdeklődtünk. Kérdésünkre a következő felvilágosításokat kaptuk:

— A nagy beruházási programban és a most aktuális költségvetésben, mondanom sem kell, ügyosztályom is igyekszik kivenni a maga részét, egyelőre azonban ezek a tervezetek még az előkészítő tárgyalások retortáján mennek keresztül. Mint új létesítményről számolhatunk be

a sertésvágóhid ötszáz személyes öltözőjéről,

amely a szó legteljesebb értelmében szolgálja a higiéniát. Nemcsak a fűtéséről gondoskodtunk, hanem *még a ruhákat is melegítjük*, hogy az alkalmazottak munkaelőtti és munkautáni fürdésekor meleg öltözéket vehessenek magukra. A sertésvágóhidon jóval több munkás dolgozik, mint a marhavágóhidon, ezért itt egyelőre még a régi öltözőket használják. *Amint azonban anyagi lehetőség nyílik rá, a marhavágóhíd is modern öltözőhöz jut.*

— A sertésvágóhíd modernizálási programja

egyik részleteként legközelebb *kibővítésre kerül a nagy szúrócsarnok*, amelyet *modern gyorsszúró és koppasztó gépekkel* szerelünk fel. *A 460.000 pengős munka kiadásában most intézkedik a XIII. ügyosztály.*

— A sertésvágóhíd modernizálást nem csak a korszerű követelmények diktálják, hanem

a vágóhídi üzem fokozatos fejlődése is, amihez lényegesen hozzájárul az export.

A kivitel szolgálatában helyet adtunk a sertésvágóhidon a *Poels* hollandi cégnek, amely a világ minden részébe exportálja húskészítményeit, valamint az *Exporko* magyar cégnek, amely nemcsak húskonzerveket szállít a külföldre, hanem szárított főzelékeket és más konzerveket is. *A magyar főzelékkonzerveknek rendkívüli térhódításuk van a külföldön.* Megállapítható, hogy *semmiféle expedíció nem indul magyar főzelékkonzervek nélkül.*

— Élelmiszerpiacunk érezhető hiánya a *Nagyvásártelepen létesítendő hűtőház.* A minap tárgyaltam éppen egy *gazdaérdekeltséggel*, mely

a felhozatalok nagy hullámzásának ellenszeréül a hűtőház létesítését tartja szükségesnek.

A felhozatal hullámzásának rendszeres mederbe szorítása egyformán érdeke a termelőnek, kereskedőnek és fogyasztónak. Éppen azért, de meg *Budapest kiviteli pozíciójának emelése* érdekében is állandóan napirenden tartjuk a Nagyvásártelepen építendő hűtőházat és amint fedezetet nyerünk reá, meg is valósítjuk.

— Az élelmiszerpiacnak legközelebbi ujítása lesz

a baromfivizsgálat új alapokra fektetése.

100.000 métermázsa baromfi kerül évenkint Budapesten forgalomba és ezt a rengeteg mennyiséget a mai rendszer és a mai állatorvosi személyzet révén ellenőrizni lehetetlen. Az új rendhez

az állategészségügyi törvény módosítására

van szükség, mert az 1928. évi XIX. t.-c. végrehajtását biztosító 1932. évi 100.000 számú rendelet még nem írja elő a baromfivizsgálatot. Legközelebb elkészül a módosítás és akkor a fővárosnak módja lesz a baromfivizsgálatot a legszigorúbb formában végrehajtani. Legalkalmasabb módnak kínálkozik a vizsgáló állomásoknak a pályaudvarok és hajóállomások mellett való felállítása.

Nyolc—tíz baromfivizsgáló állomás lesz, melynek ellátására az állatorvosi létszám jelentős szaprítására van szükség.

— Akkor a baromfivizsgálat terén is elérjük azt a nivót, amelyre az élelmiszerellenőrzés körül immár büszkén hivatkozhatunk. Drákói szigorúságú intézkedéseket léptettünk életbe és ennek eredményeként elmondhatjuk, hogy *az élelmiszerhamisítás és a valaha különösen sokat szerepelt tejhamisítás a főváros területén szinte teljességgel megszűnt.* A mult rossz emléke csupán, de az ellenőrzést a legszigorúbb formában fenn kell azért tartani, mert a rossz emlékek könnyen visszakísértenek.

Uj árvíz-szabályrendeletet tárgyal a közgyűlés

a pesti nagyárvíz századik évfordulóján

Most, amikor *a pesti nagyárvíz századik évfordulójára* emlékezünk, *a törvényhatósági bizottság legközelebb új árvízvédelmi szabályrendeletet tárgyal.* A jelenleg érvényben lévő szabályrendeletet 1897-ben alkották, immár sokféle szempontból elavult, ezért *Király* Kálmán tanácsnok, az árvízvédelmi szolgálatot is ellátó út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője, a változott viszonyokhoz alkalmazkodó, korszerű szabályrendeletet terjeszt a törvényhatósági bizottság elé, amely bizonyára elismeréssel fogadja a főváros védelmét szolgáló munkát.

A szabályrendelet-tervezet közgyűlési tárgyalása előtt

Király Kálmán

tanácsnok

erről az új alkotásról a következőket mondta:

— Az 1897-ben készült árvízvédelmi szabályrendelet az időközben életbelépett törvények és rendeletek következtében elavult. A meghozatala óta eltelt négy évtizedet meghaladó idő alatt megváltozott az árvízvédelem szervezete, a megelőzési szolgálat kibővült, az árvízveszedelem bekövetkezésekor szükséges rendészeti intézkedések joga pedig másképen oszlik meg.

— A budapesti védőművek, kevés kivétellel, az 1938-iki jégtorlódásos árvíznek megfelelően *plusz 9 méterre épültek ki és így az eddig előfordult legnagyobb jégnélküli vizekkel szemben 1.5 méter biztonsággal védenek.* Ezenkívül azóta új védővonalak és belvizi átemelőállomások is létesültek, úgy hogy

Óbuda külső területén, egy kis résztől eltekintve, a főváros egész területe árvízvédelmi szempontból megfelelően védettnek tekinthető.

— Ennek ellenére számolni kell *előre nem látható körülményekkel*, amelyek minden részletre kiterjedő rendelkezések, megfelelően képzett és begyakorlott személyzet, azonnal rendelkezésre álló anyagok és eszközök nélkül kiszámíthatatlan károkat okozhatnak. Ezért van szükség a jogszabályokra.

— Az új szabályrendelettervezet az újabb jogalkotásoknak megfelelően kívánja az árvízvédelmet ellátó szervezetet és ennek az az árvízvédelemmel kapcsolatos költségeit megállapítani, valamint a megelőzési szolgálatot részletesebben és célszerűbben szabályozni.

A vízjogról szóló 1885. évi törvény tartalmazza azokat a rendelkezéseket, amelyek a polgármester és a kerületi előljáró teendőit körvonalozzák. Ezeket a későbbi rendelkezések értelmében ki kellett egészíteni és a szabályrendeletbe fel kellett venni. *A védőművekre való felügyeletet az eddigi gyakorlattól eltérően egy közegre, a szakaszmérnökre kellett bízni* és kötelességeit ki kellett domborítani.

— Intézményesíteni kellett a védőművek évenkinti vizsgálatával kapcsolatban a védővonalak szakaszbeosztását, a műszaki személyzet számának megállapítását, a szakaszmérnökök kirendelését, a zsilipek részletes kezelését, a védőanyagok mennyiségét, a szivattyúk számának megállapítását és a védővonalak nyilvántartását. Az árvízveszély esetén teendő rendészeti intézkedések más csoportosításba kerültek, részben újakkal kiegészültek.

— *A tervezetet a földmüvelésügyi miniszter úgy jogi, mint műszaki szempontból átvizsgálta és kellyesnek találta.*

*

A szabályrendelet, amelyet *Király* Kálmán tanácsnok ezekben méltat, tizenhat szakaszból áll. Az árvíz megelőzését szolgáló rendelkezések előírják, hogy az árvízvédelem ügyelt intéző ügyosztály a folyammérnöki hivatal kiküldöttjével a védőműveket *minden év novemberében megvizsgálja.* A vizsgálat eredményéhez képest intézkedik a polgármester a megfelelő személyzet kirendelése, a zsilipek kezelése, védőanyagok és védőszerek készenlétben tartása iránt. Az árvízvédelmi vonal egyes szakaszaira a polgármester által kirendelt *szakaszmérnökök* ügyelnek fel. Az árvízvédelmi vonalakról az ügyosztály átnézeti térképet készít.

A szabályok *három árvízvédelmi fokozatot* állapítanak meg. A tulajdonképeni védelem akkor kezdődik, amikor a Duna eléri *a plusz 6 méter magasságot.* Ha plusz *7 méterre* emelkedik, akkor éjjelnappal ügyeletes szolgálatot kell tartani és a töltésen legalább minden száz méterre őrt állítani. Ha a víz *8 méternél magasabbra* emelkedik, pánzáldozatra való tekintet nélkül a legnagyobb erőllyel, szükség esetén a honvédség műszaki csapatainak igénybevételével kell folytatni a védekezést.

Ha a védőművek átszakadnak, vagyis *beáll az árvíz, a polgármester az érdekeltek meghallgatása nélkül, saját felelősségére és a viszonyok által parancsolt irányban, legjobb belátása szerint intézkedik és határozatait azonnal végrehajtja.*

HIDAS KÁROLY
MÉLYÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.:110-998

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37. M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—871. Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Borszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszőzdel szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, alumínium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépítési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntöde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-672.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

KÖSZÉNBÁNYA-I TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
V., KLOTILD-UTCA 3/a. TELEFON: 114-644
Paris 1937
GRAND PRIX

Nincs jobb, mint az
Unió
amerikai rendszerű folytonégőkályha
OETL ANTAL R. T.
kályhaosztály
Budapest, VI., Andrássy-út 9.
Telefonszám: 117—030.

TÖRÖK NÁNDOR
központi fűtés, víz, gáz, csatornázásberendező, épület- és díszműbádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 78.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üvegez szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Október 12-én lesz a főváros első őszi közgyűlése, amelyet előreláthatóan már az *Újvárosházán* fognak megtartani, ahol addigra elvégzik az ülésteremben folyó tatarozási munkákat. Az október 12-iki, szerdai napra eső évadnyitó közgyűlésen a szeptember 28-ra tervbe vett tárgysorozaton kívül *újabb ügyeket* is tárgyal a törvényhatósági bizottság. A közgyűlés összehívása iránt már intézkedett a főpolgármester.

József Ferenc királyi herceg elnöklésével megnyílt a berlini nemzetközi fürdőügyi kongresszus. Berlinben fényes ünnepi külsőségek között nyitották meg a volt porosz felsőház dísztermében József Ferenc főherceg elnöklésével a II. nemzetközi fürdőügyi kongresszust. Az ünnepi ülésen megjelent a Berlinben akkreditált diplomáciai testület teljes számban, köztük *Sztójay* Döme magyar követ is. József Ferenc főherceg megnyitó beszéde után *Essen* miniszter, a német idegenforgalom legfőbb irányítója beszélt a fürdők nemzetközi együttműködéséről. Ezután megválasztották a szövetség elnökségét. Elnök ismét *József Ferenc* királyi herceg lett, alelnökök *Schmidt* (Németország), *Moncorgé* (Franciaország), *Rebucci* (Olaszország), *Diethelm* (Svájc), *De Maeyer* (Belgium), *Karlowski* (Lengyelország) és *Neskovics* (Délszlávia). A kongresszus ünnepélyes megnyitása után József Ferenc királyi herceg a szövetség, *Grosch* Károly miniszteri osztályfőnök, a magyar kormány hivatalos kiküldöttje pedig a magyar delegáció nevében koszorut helyezett el a berlini hősök emlékkövén. A német kormány a kongresszus alkalmából díszelőadást rendezett a berlini operában, ahol a „Tánc a világ körül" című nemzetközi táncsorozatot mutatták be. Általános feltűnést keltett a *Kodály* Zoltán zenéjére komponált magyar népies balett.

A cannesi polgármester látogatása Budapesten. A *Fővárosi Hirlap* megemlékezett arról a baráti kapcsolatról, amely még a mult esztendőben szövődött *Szendy* Károly polgármester és Pierre *Nouveau*, a francia Riviera *Cannes* városának polgármestere között az idegenforgalmi kapcsolatok megteremtése céljából. A két polgármester kölcsönösen meghivta egymást és a francia polgármester a feleségével, Fernand *Pons*, a cannesi idegenforgalmi hivatal igazgatója és *Lenke* István, franciaországban élő magyar ujságiró társaságában most Budapestre érkezett. A főváros a vendégek számára a Gellért-szállóban pompás lakosztályt bocsátott rendelkezésre, amelynek szalónját elhalmozták virággal. Pierre *Nouveau* és kísérete megnézték Budapest nevezetességeit, megfordultak többek között a *Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumban* is, ahol a francia polgármester meglepetéssel vette tudomásul, hogy a növendékek milyen járatosak a francia irodalomban és hogy milyen kitünő kiejtéssel beszélik a francia nyelvet. Pierre *Nouveau* polgármester és az idegenforgalmi igazgató *beható tárgyalásokat folytattak Budapest és Cannes kölcsönös idegenforgalmáról*, majd a vikendet *Debrecenben* és a *Hortobágyon* töltötték a vendégek. A látottaktól és a magyar vendégszeretettől elragadtatva hétfőn este utaztak haza a vendégek.

A polgármester rendelete az egyesületek ellenőrzéséről. *Szendy* Károly polgármester az egyesületi vizsgálatok ügyében rendeletet adott ki, amely szerint a kerületi előljárók a belügyminiszteri rendelet, valamint a kormány rendelkezései alapján tartoznak elvégezni a hatóságok területén működő egyesületek szokásos ellenőrző vizsgálatát. A kerületi előljárókat felmentette a hatóságuk területén működő mindazoknak az egyesületeknek ellenőrzése alól, amelyekben az előljárók bármilyen tisztséget töltenek be. Ezeket az egyesületeket a polgármester a saját hatáskörébe vonta. Ezt az elsőfokú közigazgatási hatáskörét a polgármester a jövőben a közjogi és a közjótékonysági, valamint a szociálpolitikai ügyosztályok útján fogja gyakorolni. A kifejezetten közjótékonysági működésű egyesületek ellenőrzését dr. *Horony-Pálfy* Aurél tanácsnok, az egyéb célú — társadalmi, kulturális stb. — egyesületek ellenőrzését pedig dr. *Szepesváry* Pál tanácsnok végzi el. Hangsúlyozza a polgármesteri rendelet, hogy a polgármesternek nincs kifogása az ellen, ha az előljárók közjótékonysági, társadalmi és egyéb, a közhivatali állás betöltésével nem összeférhetetlen irányú egyesületnek vezetésében tisztségeket vállalnak, de kötelesek azonnal bejelenteni, ha valamelyik egyesületben vezetőszerepet vállaltak.

Áthelyezések a fővárosnál. A polgármester *Balás* Kornél dr. s.-fogalmazót a XI. ügyosztályhoz, *Krompaszky* Attila dr. s.-fogalmazót a XV. ügyosztályhoz, *Kaszab-Teichler* István s.-mérnököt a XIII. ügyosztályhoz, *Helfy* István adószedő főtisztet a IV. kerületi adószámviteli osztályhoz, *Kun* László adóhivatali főtisztet a VIII/a fogyasztási adókirendeltséghez, *Huszár* László dr. fogalmazót a IV. ügyosztálytól, vitéz *Barcsay* András dr. s.-fogalmazót a főpolgármesteri hivatalhoz, *Nagy* Iván dr. fogalmazási gyakornokot a II. kerületi előljárótól, a Magyar Városok Országos Szövetségéhez történt kirendelésének hatályon kívül helyezése mellett, *Fodor* Ilona kezelőnőt a tiszti ügyészségtől a XIV. ügyosztály légoltalmi alosztályához; *Hermann* Gábor dr. fogalmazót a főpolgármesteri hivatalhoz, *Kántor* Pál dr. s.-fogalmazót a III. kerületi anyakönyvi vezetőséghez, *Sándor* Tibor dr. fogalmazót a VI. kerületi elöljárósághoz, *Nyékhegyi* István dr. fogalmazót a XIII. kerületi elöljárósághoz, *Gottl* Ervin dr. fogalmazót a VI. kerületi elöljárósághoz, *Debreceni* József dr. s. fogalmazót a II. kerületi anyakönyvi hivatalhoz, *Lippner* Károly mérnököt a légoltalmi műszaki hivatalhoz, *Hegedüs* Elemér segédhivatali igazgatót az árvaszékhez, innen *Schramek* Andor irodafőtisztet a fertőtlenítő intézethez, *Hullay* József irodafőtisztet a II. kerületi előljárósághoz és *Winkler* Károly kezelőt szintén a II. ker. előljárósághoz áthelyezte.

Kinevezések a Közmunkatanácsnál. A miniszterelnök a Fővárosi Közmunkák Tanácsához *Bajzát* Imre, a közmunkák tanácsánál alkalmazott miniszteri mérnököt a VIII. fizetési osztályba miniszteri főmérnökké, *Richter* Béla, a Közmunkák tanácsánál alkalmazott miniszteri segédmérnököt a IX. fizetési osztályba miniszteri mérnökké és Kislégi *Nagy* István szerződéses műszaki alkalmazottat a X. fizetési osztályba miniszteri segédmérnökké nevezte ki.

Kitüntetett a kormányzó három tüzoltófőtisztet. A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére megengedte, hgy a székesfőváros tüzoltóságánál szolgálatot teljesítő *Ausch* Rezső tüzoltófőparancsnok-helyettesnek, *Erlesbek* György parancsnoknak és *Szilvay* Kornél alparancsnoknak, évek hosszú során át kifejtett példás munkásságukért *elismerését tudtul adják.*

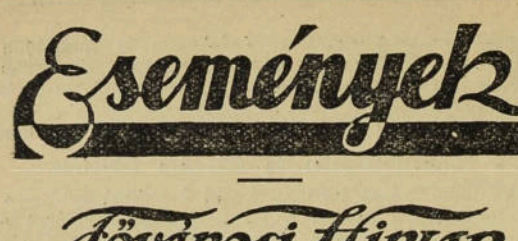
Felavatták a VIII. kerületi frontharcos otthont. A VIII kerületi frontharcos főcsoport vasárnap avatta fel új otthonát. Előbb szentmisét hallgattak a polgári és egyenruhás alakulatok a Jézus Szent Szive templomban, majd a Népszinház-utca 19. szám alatt levő új otthonban *Füredy* Lajos főcsoport-elnök mondott beszédet a frontharcos szolidaritásról és kötelességről. Vitéz *Hajnal* András dominikánus atya beszentelte az új helyiségeket, majd vitéz gróf *Takách-Tolvay* József országos elnök beszélt. Elmondta, hogy az Országos Frontharcos Szövetség az elmúlt héten táviratilag fordult a külföldi frontharcos bajtársakhoz és az igazság melletti kiállásra szólította fel őket.

Október elején elkészül a Baross Szövetség új székháza. A *Baross Szövetség* megvásárolta a Múzeum-utca 7. számú Károlyi-palotát, amelyet székházává alakíttat át. Októberre készül el az átalakítás, amelynek munkálatait az iparosok egész sora díjmentesen vállalta el. A székházat, amely *Ilovszky* János elnökségének egyik kiváló eredménye, október első napjaiban avatják fel ünnepies keretek között.

Az idegenforgalmi fényképpályázat határidejének meghosszabbítása. *Szendy* Károly, Budapest székesfőváros polgármestere tudvalevően ebben az esztendőben is meghirdette szokásos idegenforgalmi fényképpályázatát, amelynek határideje 1938. évi szeptember 30-án járt volna le. Tekintettel az elmúlt hetek kedvezőtlen időjárására, amelyek a pályázat résztvevőinek tevékenységét a fényképezés terén jelentősen megnehezítették, a polgármester a székesfőváros idegenforgalmi fényképpályázatának határidejét *1938. évi október 31-ig* meghosszabbította.

Előadás az öltözködésről. Az *Esti Ujság* Magyaros ruha divatrovat vezetője, *Vadonné Perényi* Irén tanár a Székesfővárosi Népmüvelési Bizottság előadássorozata keretében VI., Bajza-utca 49. szám alatt *„Az öltözködés csinja-binja"* címmel tíz előadást tart október 11-től kezdődően. Az előadó a ruházkodás célszerű és olcsó ötleteinek ismertetésére, a ruhaszínek fontosságára tér ki. Ismertetni fogja továbbá a *magyaros ruhamozgalom* rendkivüli jelentőségét. Az előadásokat vetített képek kísérik.

Kétségtelen, hogy az élet tele van küzdelemmel, panaszkodni valója mindenkinek van, de azért a szerencsés alkalmat, a véletlen esélyét, a váratlan meggazdagodás lehetőségét nem szabad elszalasztania. Egy kis összeggel — még áldozatok árán is — ajánlatos szerencséjét az osztálysorsjátékon megkísérelni. Az új 41. sorsjáték október 15-én kezdődik, tehát Próba-szerencsével Rendeljen még ma bármelyik főárusitónál, mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye.

PERTRIX

A VEZETŐ VILÁGMÁRKA

„IKARUS"
Görfüggönytartók
Gyár: BUDAPEST, VI., Országbíró-u. 26/b

1937 Föllner és Holba 1938
ARANYKOSZORUS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII., FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZÁM.

BOSNYÁK JENŐ
PRECIZIÓS ÜZEME
Budapest, VII., Csengery-utca 7.
BICIKLI TRICIKLI
Készítés, javítás, autógénhegesztés
GYORSAN, PONTOSAN, JÓL, OLCSÓN

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Szeptember 29-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Hrauda Károly és fia
okl. gépészmérnök BUDAPEST, VI., Forgách-u. 20.
Telefon: *298-990.*
Fűtési, szellőztetési és egészségügyi berendezési vállalata.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányu präcizios csavarok.

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

KORODI MIHÁLY
papír-, irószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 184-144

YELLOW szivacshehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32.
T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Uj korszakot nyitnak meg

a kisipar számára a miniszterelnök, az iparügyi miniszter és a polgármester intézkedései

A nehéz helyzetben lévő kisiparosság megsegítése a legnagyobb és legégetőbb problémák egyike, amelynek megoldásán fáradhatatlanul dolgozik *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter. Intézkedéseinek egész sora tanuskodik erről, amihez legutóbb a kisipari hitelnyujtás megkönnyítésére vonatkozó kijelentése kapcsolódik. Ennek a nagy problémának megértő felkarolása tükröződik abban az intézkedésben is, amelyben *Szendy* Károly polgármester, a fővárosnak, a nagy munkaadónak megtestesítője részesítette az egyik ipartestület beadványát, de amely *nemcsak ahhoz az egy ipartestülethez, hanem a főváros egész iparostársadalmához szól.*

A beadványt a *Budapesti Villanyszerelők, Műszerészek és Látszerészek Ipartestülete* intézte a polgármesterhez, akit arra kért, hogy *az ipartestületnek minél több tagját részeltesse fővárosi munkában. Szendy* Károly polgármester néhány nappal ezelőtt a következő válasszal felelt a beadványra:

A Budapesti Villamfelszerelők, Műszerészek és Látszerészek Ipartestülete beadvánnyal fordult hozzám, hogy a polgármesteri XIII. ügyosztályban vezetett vállalkozói nyilvántartást az ipartestület összes tagjával egészíttessem ki.

Kérte továbbá az ipartestület, hogy a villamfelszerelő ipar körébe tartozó közmunkák vállalatba adásánál úgy a nyilvános versenytárgyalásoknál, mint a zártkörű felhívásoknál intézkedjem oly irányban, hogy az ipartestületnek minél több villamfelszerelő kisiparos tagja juthasson munkához.

Beadványára értesítem az ipartestületet, hogy azt a kérelmet, miszerint a vállalkozói nyilvántartásba az ipartestület összes tagjai vétessenek fel, nem találtam teljesíthetőnek, mert az ipartestületnek számos olyan tagja lehet, akik nem óhajtanak, vagy nem tudnak (OTI, MABI adótartozás, stb. miatt) közmunkát elvállalni, így ilyeneknek ajánlattételre való felhívása céltalan lenne. Nincs akadálya azonban annak, hogy amennyiben valamelyik a nyilvántartásban nem szereplő ipartestületi tag a magasépítési ügyosztály vállalkozói nyilvántartásában való felvételét óhajtja, úgy ily irányú és hozzám intézett beadványa alapján a szükséges feltételeknek megfelelő igazolása után a nyilvántartásba felvétessék.

Ami az ipartestületnek azt a kérését illeti, hogy a munkaelosztás elve alapján minél több kisiparos juthasson munkához, erre nézve értesítem az ipartestületet, hogy

úgy az ajánlati felhívások kibocsátásánál, mint a munkák vállalatba adásánál erre a szempontra nemcsak a villamfelszerelőiparnál, de a többi iparágaknál is a legnagyobb gondot fordítom és különös súlyt helyezek arra, hogy ez a szempont a nyilvános versenytárgyalás útján kiadásra kerülő munkáknál is érvényre jusson.

Szendy Károly polgármester levelét nagy örömmel fogadta az ipartestület. Hogy megnyilatkozásának túlmenőleg ezen az egy ipartestületen a főváros egész kisiparosságára milyen hatása van, arról az alábbiakban nyilatkozik a közszállítási kérdésnek egyik kiváló szakértője, *Kosztandy* István, a *Kisipari Munkátvállalók Termelő és Értékesítő Szövetkezetének* ügyvezető igazgatója, aki főtitkára a *Közszállító Kisiparosok Országos Szövetségének* és mint a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* egyik kerületi vezető férfia meggyőzően képviselte a kisiparosság érdekeit a *Zsitvay* Tibor pártelnök által összehívott közszállítási ankéten.

Kosztandy István
igazgató

a következőképen méltatta *Szendy* Károly polgármester megnyilatkozását:

— A polgármester úrnak az a megállapítása, hogy az ipartestületeknek *minél több kisiparos tagja jusson munkához,*

rendkívül örvendetes haladást jelent a kisipari munkák kiadása terén.

A polgármester úr ilyen irányú nagyjelentőségű intézkedése lehetővé teszi, hogy a jól képzett kisiparosok tömegei is juttatást nyerjenek a közmunkákból, amelyekben eddig a szerencsésebb helyzetben lévő vállalkozók részesültek.

— Hisszük, hogy a polgármester úrnak ez az elhatározása *a gyakorlatban is érvényre jut,* ami a nehéz helyzetben küzködő, gyakran pusztulásra kárhoztatott *kisiparosokat a legnagyobb hálával tölti el.* Nagyon üdvös volna, ha a szerencsés helyzetben lévő és *a fővárosnál kartotékra került iparosok névjegyzéke felülvizsgáltatnék* és mód adódna arra, hogy akik esetleg aránytalanul jutottak megrendeléshez, a jövőben adjanak helyet a munkák teljesítésére alkalmas és képes kisiparos rétegeknek is.

— Az országnak mintegy 300.000 kisiparosa a legnagyobb megpróbáltatások között éli a maga gazdasági életét és nem egyszer hallatja kérő szavát a megsegítésért. Ezen az iparostársadalmon keresztül *az ország lakosságának mintegy nyolcadrésze van érdekelve,* amelynek a sorsa nem lehet közömbös, annál is inkább, mert ennek a társadalmi rétegnek pusztulása általános nemzeti szempontból is súlyos következményeket vonhat maga után. Hiszen nem vitás, hogy a kisiparosság a nemzettel szemben tanusítandó kötelességtudás terén mindig az elsők közé tartozott.

— Bornemisza Géza iparügyi miniszter úr ennek az értékes társadalmi rétegnek megmentésére siet,

de hogy ez a jóakarat hatékony is legyen, szükség van arra, hogy *a közszállítások terén a munkát szerző vállalkozások üzleti szerepe kikapcsoltassék,* mert az ilyen körülmények között elnyert vállalkozások összegének *igen tekintélyes részét elvonják a kisiparostól.* Igy a kisiparos termel ugyan, de nem juthat ahhoz az ellenértékhez, amelyet részére a munkát adó hatóságok megállapítottak. El kell tehát következni annak az időnek, amikor a kisiparos a sorsát maga veheti kezébe.

— Nagyon örvendetes Imrédy Béla miniszterelnök úrnak az a kijelentése, amely szerint ki akarja zárni a magángazdaság életéből azokat a nem-iparos egyéneket, akik az államtól vagy más közülettől olyan nyugdíjat kapnak, amely megélhetésüket biztosítja.

Ezzel megszünne a keresethalmozásnak egy olyan fajtája, amely a gazdasági élet terén igen káros hatást gyakorol.

— E jótékony intézkedések mellett sürgős szükség volna *a közszállítások megreformálására, a közszállítási tanács* felállítására abban az értelemben, amint ez *Zsitvay* Tibor elgondolása nyomán a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában* kijegecesedett.

— *Sok a tennivaló ezen a téren.* Egyelőre *azonban a miniszterelnök, az iparügyi miniszter és a polgármester kijelentései és intézkedései reménységgel töltik el az iparosságot,* hogy a rendelkezések gyakorlati keresztülvitele révén a mainál sokkal előnyösebb helyzetbe jut és egy olyan *új korszak nyílik meg,* amely ezt az érdemes társadalmi réteget megsegíti, sőt sok esetben megmenti attól a pusztulástól, amelyet egyes kiveső ipari szakmák mutatnak.

Horthy Miklós kormányzót ünnepelte a Kereskedelmi Kamara. A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* közgyülésén *Éber* Antal elnöki megnyitó beszédében felhívta a kereskedők és iparosok társadalmát, hogy mindnyájan fegyelmezett egységben álljunk a kormányzó és az ország hivatott vezetői mögött. A közgyülés tagjai percekig éltették a magyar államfőt. *Kemény* Dezső dr. ügyvezető titkár jelentette, hogy a Kamara tárgyalásainak eredményeként olyan esetekben, amikor a gyermek a szülő üzletét átvenni és folytatni kívánja, a szükséges iparigazolvány iránti kérelmet a minisztérium méltányosan fogja elbírálni. A kisipari hitel kérdését *Kozmutza* Pál dr. ismertette. A Nemzeti Bank által rendelkezésre bocsátott tízmillió pengőből a kormány egymillió pengőt a kamarai fedezetlen kisipari hitelakció céljaira kíván juttatni, amely összegnek fele a budapesti Kamarára esnék. *Kiss* Illés Antal a vidéki férfiszabóiparosság sérelmét tette szóvá. *Kaffka* Károly pedig elpanaszolta, hogy egy üzletház rádiószakosztályt rendez be, amellyel eddig az áruházak nem foglalkoztak. A gyárszerűség megállapítása körül a kézművesipar szükséges védelmének kérdését *Moór* Jenő titkár ismertette, majd *Bányász* István dr. fogalmazó terjesztette elő referátumát a főváros hirdetésügyi szabályrendeletéről. Éber Antal zárószavai után a közgyülés véget ért.

Kállay Tibor a Kereskedelmi Bank új exportvállalatának elnöke. A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* a nagy nyugateurópai és amerikai áruházak részére bevásárló részvénytársaságot alapít. *Magyar Exportkereskedelmi és Árubeszerző Rt.* cég alatt működik az új vállalat a Ferenc József-téren a bank félemeleti helyiségeiben. 150.000 pengő az alaptőkéje az exportvállalatnak, amelynek elnöke *Kállay* Tibor ny. pénzügyminiszter, ügyvezető alelnöke pedig *Ferenczy* Izsó, a nemrég nyugalomba vonult pénzügyi államtitkár. A vállalat igazgatóságában a Kereskedelmi Bankot többek között dr. *Bátor* Viktor jogtanácsos és dr. *Milos* Endre képviseli. Részt vesz még az igazgatóságban a Párisban élő, amerikai származású *Candler Cobb* és a *Charles Roditi* ismert londoni cég főnöke és kívülük tagja lesz még az igazgatóságnak a magyar gazdasági élet néhány kiválósága.

Halla Aurél a Mobilitas új elnöke. A *Mobilitas Hitelszövetkezet,* mint az OKH tagja, most tartott közgyülésén új igazgatóságot és felügyelőbizottságot választott. A szövetkezet elnöke dr. *Bud* János ny. miniszter helyett, aki sokirányú elfoglaltsága miatt lemondott, dr. *Halla* Aurél ny. államtitkár lett. A pénzügyminisztériumot báró *Dirsztay* Béla, az OKH-t *Borsody* Sándor képviseli az igazgatóságban. A közgyülésen a választás után *Halla* Aurél vette át az elnöklést. Az elmúlt év gazdasági eseményeit dr. *Sárkány* Lajos kormányfőtanácsos, az igazgatóság tagja ismertette. *Halla* Aurél méltatta a szövetkezetnek azt a misszióját, amelyet az immobil tőkék mozgósításával betölt. Az évi jelentés előterjesztése után 5 százalék osztalékot állapított meg a közgyülés.

A textilipar 180—200 millióval javítja meg a külkereskedelmi mérleget. A *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesületének* október 3-ra kitüzött rendes közgyülése elé terjesztendő évi jelentés érdekesen számol be a magyar textilipar helyzetéről és fejlődéséről. A jelentés szerint textilgazdálkodásunk révén *az ország külkereskedelmi mérlege mintegy 180—200 millió pengővel javult meg,* amiért 1937-ben a belföldi textilfogyasztás fedezésére nem készárút, hanem nyersanyagokat importálunk. Textiliparunk nyersanyag behozatalát 1937-ben *már 52 százalék erejéig saját gyártmányainak kivitelével kompenzálta. A behozatal* 1936. évvel szemben nyersanyagokban és félgyártmányokban 5—5 százalékkal csökkent, a textilipari készárukban pedig azonos színvonalon maradt. A *kivitel* 32 millió pengőt tett ki, ebből 8.2 millió pengő értékű áru kötött devizájú államokba, 23.8 millió értékű pedig szabad devizájú államokba jutott. Egész textilkivitelünknek tehát 74 százaléka irányult úgynevezett nemes devizájú országokba. A magyar textilipar az 1937. év végén körülbelül *72—75.000 munkást és mintegy 550 tisztviselőt foglalkoztatott.*

A **Vasművek Egyesületének új ügyvezető igazgatója.** *Kende* Tódor kormányfőtanácsos, a *Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének* ügyvezető igazgatója egészségi állapota miatt nyugalomba vonult. Több mint két évtizeden át volt az egyesület ügyvezető igazgatója Kende Tódor, akit távozása alkalmából az igazgatóság melegen búcsúztatott és kiváló érdemeit jegyzőkönyvben örökítette meg. Helyébe az igazgatóság *Stromfeld* Ferenc kereskedelmi főtanácsost, az egyesület eddigi igazgatóját nevezte ki ügyvezető igazgatóvá.

Viltesek Jenő
Autóalkatrészek Magomobil, Magosix és Magotax autókhoz
Tel.: 141-436. Budapest, VIII., Futó-u. 55.

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

COHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstelszívó, légfűtő-berendezések. Lemezmunkák.

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-kőúrt 14. Telefon: 187-726.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-967.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 156—086.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú

Telefon: 1-530-92. fehér-csapágyfém! GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

BF-gáz → Veszélytelen féregirtó!
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbízható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

VÁLLALKOZÁS

1,700.000 pengő értékű élelmiszerszállításra hozta meg javaslatát a közélelmezési ügyosztály

A közélelmezési ügyosztály a székesfővárosi közkórházak, népjóléti intézmények, valamint a hatósági étkeztetés részére 1938 október 1-től 1939 szeptember 30-ig terjedő időre szükséges élelmiszerek szállítására nyilvános versenytárgyalást tartott. *Tizenhat ajánlattevő* jelentkezett, akik közül *az élelmicikkek túlnyomó részére egyedül a Községi Élelmiszerüzem pályázott*, mint ez az elmult években is történt.

Az ajánlatokat a IX. és X. ügyosztályok kiküldöttei bírálták felül és ennek eredményeképen tesz most javaslatot a szállítások kiadására a közélelmezési ügyosztály.

Összesen *91 tétel* szállítására hirdették meg a versenytárgyalást. 1,700.000 pengő értékben. *Kevés kivétellel a Községi Élelmiszerüzemnek a szállítással való megbízását hozza az ügyosztály javaslatba, mint legolcsóbb ajánlattevőt.* Megismétlődött az idén is az az eset, hogy *az Élelmiszerüzem olcsóbban ajánlott egyes cikkeket, mint maguk a kérdéses cikkeket gyártó vagy termelő cégek.*

A legnagyobb tétel a *burgonyaszállítás*. Rózsaburgonyából 500.000 kg. és külön 166.000 kg. szállítására vitéz dr. *Városi* Jenő, 500.000 kg.-ra a *Községi Élelmiszerüzem*, 300.000 kg. Krüger-burgonya szállítására vitéz dr. *Városi* Jenő, 500.000 kg. Ellaburgonya szállítására a Községi Élelmiszerüzem megbizatását javasolja az ügyosztály.

Az Élelmiszerüzem mellett pályázó cégek sorából 12.000 kg sózott tök, 70.000 kg. ecetes spárgatök, 195.000 kg. savanyúkáposzta szállítására *Fabriczky* Lipót, ecetes uborkából 2500 kg. üvegáru szállítására *Reinisch* Nándor, 17.500 kg. hordóáru szállítására, 60.000 kg. lecsó, 1000 kg. barack finomíz, paradicsomkonzerv szállítására az 5 kg.-os dobozoknál *Fabriczky* Lipót, 7000 kg. cukrozott kávépótlék szállítására a *Franck Henrik Fiai Rt.*, 8000 drb. töltött kalács szállítására megosztva özv. dr. *Schreiner* Rezsőné és özv. *Nits* Mártonné ajánlatát hozza javaslatba az ügyosztály.

Egyedül 1300 kg. dió karácsonyi szállítására nem jelentkezett ajánlat. Ezt a cikket szabadkézből szerzik be a *Községi Élelmiszerüzemtől.*

Az ajánlattevők közül *Putsay Tetvérek* ajálatát a Közszállítási Szabályzatba ütköző formahiba miatt nem vették figyelembe.

A kórházak és a BSZKRT textilszállítása. A fővárosi kórházak részére most ismét nagyobb mennyiségű textilanyag kerül beszerzésre. A kórházi anyagraktár már ki is írta a versenytárgyalást a következő textilanyagok szállítására: 28.000 méter különböző minőségű 78 cm széles lenvászon, 20.000 méter 145 cm széles fehér lenvászon, 5000 méter 112 cm széles fehér lenvászon, 10.000 méter kórházi kékcsíkos sávoly, 1000 méter lensávoly, 2000 méter finomabb lensávoly, 3000 méter törülközőanyag, 440.000 méter különböző szélességű feltérített gaze, 20.000 méter nyers molinó, 8000 méter finomabb molinó, 10.000 méter vastagabb molinó, 13.000 méter különböző minőségű pamut, köpper. Egyidejűleg különböző kórházi berendezési tárgyak szállítására is pályázatot írtak ki. Igy többek között 180 darab háromrészes matrac, több szoba berendezéséhez szükséges szekrény, könyvszekrény, íróasztal, recamier, fiókosállvány, asztal, pad, karosszék rendes szék és öt készlet teljes orvosi szobaberendezés, 180 vaságy és ugyanannyi vas éjjeliszekrény kerül beszerzésre.

A *BSzKRt* szintén meghirdette a pályázatot, *október 7-iki* lejárattal, alkalmazottai ruhaanyagszükségletére és egyéb különféle textilanyagok szállítására.

Uj versenytárgyalási kirások

A Külső Jászberényi-uti városszéli telep IV. részének **építéséhez szükséges ács-, föld-, kőműves-, elhelyező-, betonmunkákra** pályázni lehet október 4-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A csatornafenntartási kirendeltség részére szükséges **szennyvíz-szivattyúberendezés szállítására** pályázni lehet október 4-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Szél-utcai kislakásos telepen szükséges **föld-, kőműves-, szigetelő-, elhelyező-, beton- és vasbetonmunkálatokra** pályázni lehet szeptember 30-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon; ugyanitt a Hunor-utcában lévő **barakiskola egy részének lebontására és az Egressy-uti mezőgazdasági iskola területére történő átszállítására és újbóli felállítási munkálataira** pályázni lehet október 4-én d. e. 10 óráig.

50.000 kg kedvezményes kincstári illetékű **gázolaj szállítására** pályázni lehet október 7-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon; ugyanitt **nyomdai papiráruk szállítására** pályázni lehet október 4-én d. e. 10 óráig.

A BSzKRt alkalmazottai részére szükséges **téli ruházati anyagok szállítására** pályázni lehet október 14-én d. e 9 óráig; ugyanitt **gép- és szerszámacél szállítására** pályázni lehet október 4-én d. e. 9 óráig. (Akácfa-utca 15. IV. em. 425.)

Az Elektromos Művek Simor-utcai transzformátorállomásának bővítésével kapcsolatos **föld-, kőműves-, elhelyező-, vasbeton-, vasszerkezeti-, szigetelő-, kőfaragó-, bádogos-, szerelő-, lakatos-, mázoló-, szobafestő-, üveges-, burkoló-, villámhárító- és olajvezetéki munkálatokra** pályázni lehet október 7-én d. e. 10 óráig. (Váci-út 74. I. em. 101.)

Beérkezett ajánlatok

A **Marcibányi-téri polgári iskola központi fűtési munkálra** pályáztak: Fancsaly Ferenc 8135, Ballai János 8318, György és Bruckner 8371, Fekete Ödön 8485, Duska és Riedelmayer 8575, Buchta Károly 8618, Szongoth János 8981, Novák Ernő 9453 pengővel.

A Szent István ártézi fúrás vizének a Széchenyi-fürdőben történő elosztásával kapcsolatos **víz- és csatornaszerelési munkára** pályáztak: Kalocsai András 29.773, Laczkó István 32.001, Guba András 32.423, Hajdu József 35.133, Wolff Ödön 35.147, Bátorfi János 37.870, Csépai Jenő 38.225, Lakos Jenő 40.963 pengővel.

A Damjanich-utcai forgalmitelepen létesítendő autobuszgarázs **villamosfűtési berendezési munkálra** pályáztak: Erőátviteli és Villamossági Rt. 22.979, Macskássy Árpád 23.772, Schubauer Ferenc 25.515, Thermolux 26.529, Elekthermax 27.408 pengővel.

A főváros intézetei részére szükséges **vasbútor szállítására** pályáztak: Hutter és Schrantz, Vanczák Béla, Buchwald Sándor, Szálkai János, Hikker Gyula, Stadler Mihály, Haidekker Sándor, Kollerich Pál.

Tölgyfabútorok szállítására pályáztak: Rázsó Jenő 10.818, Sterbinszky László 11.344, Kovács Béla 11.993, Bezák Tibor 12.281, Molnár Imre 13.190, Jelinek Imre 13.321, Szilágyi Vilmos 13.551, Berczmann József 13.006, Hegedüs József 13.829, Radványi Nándor 13.870, Dékány Gyula 14.233, Universal 14.500, Szuromi József 14.633, Schneider József 14.699, Tóth József 11.963, Gera József 15.685, Műbútorasztalosok Szövetkezete 15.957, Asztalos Ipartestület 15.879, Fodor József 16.994, Eglmayer Ede 17.437, Csurgai István 17.523, Rihancsek Mihályné 5579, Rigó Mihály 9599, Hufnagel Imre 9892, Kovácsics Károly 9923, Gombos András 14.873 pengővel.

3000 kg. olaj szállítására pályáztak: Práger Sándor, Mautner Ödön, Sittenberg S., Hacker Testvérek.

40.000 kg fagyalló gépolaj szállítására pályáztak: Shell Kőolaj, Hegedüs és Társa, Nyirbogdányi, Vicker kft., Magyar Petróleumipar.

90.000 kg autobusz motorkenőolaj szállítására pályáztak: Shell Rt., Hegedüs és Társa, Schvartz Rudolf és Társa, Nyirbogdányi, Vicker kft., Vacuum Oil, Pertol, Székely Gyula, Fanto Rt.

Versenytárgyalási megbízások

A Szent László-kórház új pavillonjának **ácsmunkálatait** Takács József kapta 3060 pengőért; ugyanitt a **föld-, kőműves-, vasbeton- és elhelyező munkálatokat** Horvatics Gyula kapta 39.369 pengőért.

Az Egressy-úti tűzőrségi laktanya **közp. melegvízfűtő és melegvízkészítő berendezésének szállítására** Janisch János és Fia kapott megbizást 21.995 pengőért; ugyanitt a **burkoló munkálatokat** ifj. Cristofoli Vince kapta 4386 pengőért.

A sertésközvágóhíd részére szükséges **húspároló szállítására** a Magyar Radiátorgyár Rt. kapott megbizást 12.000 pengőért.

A BSZKRT részére szükséges **gumikábelek és dynamóhuzalok szállítását** a Kábelgyár Rt. kapta 7745, **reduktor és reduktor biztosító szállítását** Szalay István kapta 3165, **izzólámpák szállítását** a Magyar Wolfram Gyár 15.991, **ólomkábel és dynamóhuzal szállítását** a Felten és Guilleaume 15.300 és a Siemens-Schuckert Művek 15.252 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

PÁLFY FERENC IPARMŰVÉSZ MŰBUTORÜZEME
Muzeális bútorok másolása. Stílus és modern teljes lakásberendezések tervezése és kivitelezése.
Budapest, V., Rudolf-tér 6. sz. ● Telefon: 111—665.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. ● Telefon: 155-114.

ALBANIT MŰKŐIPAR
PAULUS PÁL EDE és Tsa
Budapest, V., Nádor-u. 19. Tel.: 112-007
Gyár: Gömb-utca 20. szám
«Albanit» padló- és falburkoló lapok a legjobb és legizlésesebb kivitelben.
Márványmozaik lapok a legkülönbözőbb mintákban és szinváltozatokban.
Kérjen mintát és árajánlatot.

POLOSKÁT IRT ELEKTROMOS GÉPPEL GARANCIÁVAL OLCSÓN. KÖZBEN LAKHATÓ! ELEKTRO-TOX ERZSÉBET-KRT. 42. T. 142-149

Miklós Lajos
Telefon: 149—093.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javítása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTÓRUGÓ SPECIALISTA

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszmûbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetük készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—840.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 280-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 59632. sz.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

Kartelen kívül
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása közvetlenül a gyárból
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fűtés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKACSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője: Magyarország aranykoszorús mestere.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Bsugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-780

Schäffer Károly okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16.
Telefon: 189—785 szám.

FRICKER A. KÁROLY
jelvény és díszmüáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, lánckardbojtok.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Huszonhetedik évfolyam **Budapest, 1938 október 12.** **40—41. szám**

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111-141 - Postacsekk: 40.424

Komárom és Budapest

A sorrend ma így helyes: első helyen áll Komárom, második helyen Budapest. Komárom az az ősrégi magyar város, amelyre most nemcsak minden magyar szeme, hanem úgyszólván az egész világ szeme érdeklődéssel és várakozással tekint. Komáromban tanácskozik a magyar kormány bizottsága a cseh kormány kiküldötteivel, hogy megállapodjék a müncheni négyhatalmi értekezlet intézkedéseinek végrehajtásában, a nemzetek önrendelkezési jogának érvényesítése értelmében.

Amikor a pozsonyi rádióállomás útján megszólaltak a felvidéki magyar pártok vezetői, arra kérték nemcsak párthíveiket, hanem az egész magyar népet, hogyha talán a mostani várakozás percei hosszabbaknak tűnnének fel, mint máskor a hónapok, mégis ezekben az utolsó napokban senki ne feledkezzék meg arról, hogy *most öntudatosan, önérzetesen, fegyelmezetten kell viselkednie.* Ugyanezeket mondotta Komárom város polgármesterének a magyar delegáció vezetője, *Kánya* Kálmán külügyminiszter. Hangsúlyozta, hogy teljesen egyetért a felvidéki magyar pártok deklarációjával és a párt elnökének azzal az intelmével, hogy ma öntudatosan, fegyelmezetten, nyugodtan kell viselkednünk mindnyájunknak, nem szabad elveszíteni idegeinket. Ez természetes is. Olyan nagy események, a magyar életre annyira fontos tanácskozások folynak Rév-Komárom városában, hogy valóban mindnyájunkat terhel a felelősség az ilyen nagy pillanatokban szükséges fegyelmezettségért és nyugalomért. Tudnunk kell mindnyájunknak, hogy a fegyelmezetlenség, az egyébként érthető türelmetlenség csak nehezíti azoknak a tárgyalásoknak nyugodt szellemben való lefolytatását, amelyeknek eredményességét mindkét tárgyaló fél hiszi és reméli.

Budapestnek, mint az ország fővárosának külön is — ha szabad így mondani — nagy az érdekeltsége. Komoly és súlyos érdeke, hogy a komáromi tárgyalások minél eredményesebben végződjenek és hogy az eredményesség érdekében minél nyugodtabb légkörben folyjanak le. Minél nagyobb lesz az ország területe, annál inkább növekedik Budapest főváros gazdasági és kulturális actióradiusa. Minél nagyobb az ország területe, annál inkább növekedik fővárosának tekintélye, forgalma, gazdasági ereje. Minél nagyobb az ország területe, annál fontosabb gócpontja lesz Budapest az egész dunai kereskedelemnek és az egész Duna-vonalnak. Az egyetemes magyar nemzeti érdekeken kívül tehát Budapestnek szűkebb egyéni érdekei is azt követelik, hogy fegyelmezetten, önérzetesen és öntudatosan kísérje figyelemmel a Komáromban folyó tárgyalásokat.

Budapesten futnak össze az egész ország idegszálai, ennek következtében Budapest az, amely a centrifugális erő segítségével a maga idegéletének tüneteit a perifériák felé kisugározza. Ha Budapest lakossága kellő megértéssel, hazafias kötelességteljesítéssel nyugodtan és fegyelmezetten viselkedik, akkor ennek hatása kétségkívül az ország többi részein is jótékonyan érvényesül.

Budapest fővárosnak ezekben a történelmi pillanatokban az a kötelessége, hogy a gazdasági és kulturális élet minden területén úgy dolgozzék tovább, mint ahogyan a hétköznapi munka szürke napjaiban dolgoznia és tevékenykednie kell. Örömmel kell látnunk, hogy a székesfőváros polgársága ezt a kötelességét ismeri és teljesíti is. A főváros gazdasági életében a nagy események semmiféle fennakadást, zavart nem okoztak. Folyik az értéktermelő munka, mindenki a helyén van és mindenki, akit a felelősségnek bármi csekély súlya is terhel, azzal a nyugodt várakozással tekint a komáromi tárgyalások elé, amelyre ezekben a napokban kötelezve is van.

Komárom és Budapest ma úgy viszonylanak egymáshoz, mint a magyar jelennek két gócpontja. Komáromban a magyar jövendő kohója ég és készülnek azok a láncszemek, amelyek a szeretet jegyében fűzik össze a visszatérő magyarságot az ittmaradottakkal, Budapesten viszont a nagy nemzeti várakozás tüze lángol és ennek fénye mellett nyugodtan, fegyelmezetten készül a főváros népe illően fogadni azokat a húsz esztendőn át szenvedett magyar testvéreket, akiknek milliósfőnyi tömegével az ország területileg, erkölcsileg és anyagilag gazdagodni fog.

Budapest polgárainak látóköre eléggé széles annak az igazságnak felismerésére, hogy azok a tárgyalások, melyek ma Komáromban folynak, diplomáciai tárgyalások. Lehetséges, hogy csak most kezdődött meg Komáromban az a diplomáciai küzdelem, amelyre a miniszterelnök a közelmúltban utalt, mikor azt mondotta, hogy diplomáciai harcot kell megvívnunk szívós kitartással, törhetetlen akarattal és élniakarással. Az ilyen diplomáciai tárgyalások a dolog természete szerint sohasem szoktak máról-holnapra befejeződni. Bismarck mondotta hogy minden hasonló diplomáciai tárgyalás ősidőktől fogva óvatosan, lépésről-lépésre halad előre. Nemcsak azoknak van tehát szükségük fegyelmezett nyugalomra, akik tárgyalnak, hanem azoknak is, akiket a tárgyalások eredménye igen közelről érint.

Közel tízmillió ingyen ebédet oszt ki a főváros

Budapest felkészült a téli nyomor leküzdésére — Nincs munkakerülő az inségesek között — Megszünt három nyomortelep — Uj szociálpolitikai intézmények

A pesti utcán még az őszi napsugár játszik, de a nap már nem nyujt tikkasztó meleget. Közeledik a tél és vele együtt előreveti magát a nyomor árnyéka is.

Budapestnek, mint minden esztendőben, az idén is fel kell készülnie a téli nyomor leküzdésére.

A magyar főváros már bebizonyította, hogy melegen dobog a szíve és az emberi nyomorúságok ellen eredményesen tudja felvenni az irtó harcot. *A háború óta a szociálpolitikai költségvetés egyre duzzadt és a székesfőváros talán még erején felül is áldoz a nyomor leküzdésére.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa most a téli szezónra való előkészületek idején felvilágosításért

dr. Schuler Dezső
alpolgármesterhez

fordult, aki a téli szociálpolitikai akciókról a következőt mondotta:

— A főváros ellen eddig sem lehetett semmi panasz szociális téren. Mindent megtettünk a nagy városokban természetszerűen jelentkező nyomor enyhítésére. Ha valaki átlapozza a szociálpolitikai költségvetésünket és visszagondol arra, hogy a háború előtt a főváros gondoskodása milyen szerény méreteket öltött, *az összehasonlítás után igazán meg lehet elégedve.* Budapest az idén is teljesíti kötelességét. Nagyjából azt mondhatom, hogy

az eddigi keretek között maradunk, és ugyanolyan áldozatokat hozunk a téli nyomor leküzdésére, mint eddig.

A költségvetés számadatai is ezt bizonyítják. Ebben az évben 14,292.673 pengő volt a szociálpolitikai költségvetés, az 1939. évi költségvetésbe pedig 13,854.711 pengőt vettünk fel. Az eltérés 437.962 pengő, de ebből nem szabad azt a következtetést levonni, mintha a főváros most kevesebbet áldozna, mint eddig, csupán bizonyos *rendkívüli tételek maradtak el, de a nyomorgókon éppen úgy segítünk, mint az előző években.* Egy-két számadatot hozok fel ennek az igazolására. A jövő évben

9,670.000 adag ebédet osztunk ki, illetve ennyinek a költsége szerepel az uj költségvetésünkben.

A terhes- és szoptatóanyák, valamint az apró gyermekek támogatása tovább folyik és az 1—3 éves kisgyerekek tejellátásáról is gondoskodunk. Erre a célra *388.000 pengőt fordítunk.* A felnőttek és gyermekek felruházására, cipővel való ellátására és a cipőknek megjavítására 270.000 pengőt adunk. A költségvetés többi adatait talán fölösleges is felsorolni, mert *lényeges változás úgyszólván nincs.* A főváros elmegy az áldozatkészség legszélső határáig és igyekszik a nyomorgókon a lehetőséghez képest segíteni.

— Nagyon régi törekvés az, hogy *csak a magukkal tehetetlen és dolgozni nem tudó embereknek adjunk alamizsnaszerű segítséget.* Az ideális állapot az volna, ha *minden munkaképes embert munkával tudnánk ellátni.* Ebben az esztendőben már nagy lépéssel mentünk előre a kijelölt ideális úton. *Bevezettük a fizikai szükségmunkát és*

a munkaképes nyomorgóknak csak akkor adtunk segítséget, ha ezért bizonyos munkát elvégeztek. A jövő évi költségvetésbe 1,574.000 pengőt vettünk fel erre a célra.

Lesznek útépítések és más szükségmunkák, amelyeknél nem az anyag megszerzése a jelentős költség, hanem *a munkabérekben fizetjük ki a rendelkezésünkre álló összeget.* Voltak aggodalmaskodók, akik azt hitték, hogy az inségesek közül sokan majd vonakodnak munkát vállalni. A példa azonban azt mutatja, hogy *az emberek szeretnének dolgozni és szivesen végzik el a szükségmunkát, még örülnek is annak, hogy nem alamizsnát kapnak, hanem a nekik nyujtott segítségért valami ellenértéket nyujtanak.*

— Éppen most kaptam meg a legutolsó kimutatást, amely szerint

szeptemberben 3923 szükségmunkás dolgozott,

különböző útrendezési munkákat végzett el és kertészeti munkálatokkal foglalkozott. Hogy mennyire szivesen dolgoznak az emberek, arra is van nagyon meggyőző érvem.

4163 hatósági ellátott személyt szólítottunk fel fizikai szükségmunkára és csak 240-en nem jelentkeztek,

de ezek közül is *többen olyan helyzetben voltak, hogy nem vállalhattak munkát, tehát a munkától való vonakodás úgyszólván teljesen megszűnt.* Nagyon megnyugtató érzés az, hogy az emberek nem irtóznak a munkától, hanem mindegyik arra törekszik, hogy a lehetőséghez képest maga keresse meg családja számára a kenyeret.

— Érdekes újítás az is, hogy *a munkaképtelen inségeseket vidéken helyeztük el.* Vidéken olcsóbb az élet és ezek a munkaképtelen öreg emberek könnyen beilleszkednek az uj környezetbe és hamarosan családtagokká válnak.

305 ilyen kihelyezés történt, mégpedig az öregeket Egerbe és Őrhalomba vittük, majd Hugyagon, Jászberényben és Gyöngyösön helyeztük el őket.

A szociálpolitikai ügyosztály részéről már meglátogatták ezeket a gondozottakat és a jelentések szerint *valamennyien meg vannak elégedve új helyzetükkel és örülnek az újításnak.* Nem beszélve arról, hogy ez a rendszer anyagilag is olcsóbb, mint az eddigi megoldások, az az érzésem, hogy *az ellátottak számára is kedvezőbb helyzetet tudtunk teremteni.*

— Nemrégen egy amerikai képeslap került a kezembe. Az előtérben egy rozoga viskó állott, amelyben nem emberhez méltó módon lakott egy család, a háttérben pedig az amerikai parlament kupolája látszott. *Roosevelt elnök felesége áll az élén annak a mozgalomnak, amely az amerikai városok nyomortelepeit ki akarja irtani.* Ez a szervezet publikálta a fényképet és az aláírásból azt olvashattuk, hogy *Amerika tovább nem tűrheti ezt a szégyent.* Ha a gazdag Amerikának ilyen gondjai vannak, úgy érthető, hogy nálunk is felmerülhetnek ilyen jelenségek.

Budapest mindent megtett a nyomortelepek kiirtására.

Ebben az esztendőben eddig már két *nyomortelepet szüntettünk meg. Eltünt a lenke-úti fabarak,* ahol már életveszélyes volt a tartózkodás és elérkezett az ideje annak, hogy ezt a telepet megszüntessük. A Lenke-út környéke az utóbbi időben nagyon fejlődött és visszataszítóan hatott az előkelő villák között a tűrhetetlen nyomortelep. *A gubacsi-úti fabarak ma már szintén a multé.* Mind a kettő különben kincstári területen állott és a kormány is sürgette ezeknek a nyomortelepeknek megszüntetését.

Az igazi nagy eredmény azonban a ferencvárosi kiserdei nyomortelep megszüntetése.

Még ebben az évben ezt is megérjük. *November 15-ig valamennyi földbevájt viskó, vályoggunyhó és fabódé eltűnik.* Lassú tempóval és tapintatosan láttunk hozzá a munkához. Előbb a nagy családokat telepítettük ki. Ezeknek szükséglakásokat szereztünk és nagyjából már majdnem valamennyi elhelyeződött. *Az egyedülállókkal több baj van.* Ezeket szeretetotthonokban, vagy menhelyeken próbáltuk elhelyezni, de sokan a részükre felkínált megoldást nem fogadták el. *Most az Augusztatelepen van egy üres barak, itt helyezünk el tíz-tizenkét öregasszonyt és minden egyes ember elhelyezéséről gondoskodunk.*

Három ilyen nyomortelepet egy esztendőben eltüntetni a föld felszínéről, mindenesetre olyan eredmény, amelylyel mindenki meg lehet elégedve.

Még csak azt szeretném hozzátenni, hogy a kiserdői inségtanya kiirtásával tulajdonképpen az utolsó *nyomortelep is megszűnik.* A Zita-, Mária Valéria-telepen és az államtól átvett más telepeken vannak még fabarakok, amelyeket szintén el akarunk tüntetni, de ezeknek a megreformálásához egyrészt pénz, másrészt még idő is kell.

— A most meginduló új szezónban több szociálpolitikai újítást szeretnénk megvalósítani. Talán

a legfontosabb a háromezer kislakás felépítése.

Ebben az ügyben a tárgyalások állandóan folynak és olyan megoldás látszik, amely *mindenkinek az igényét kielégíti.*

A Kamaraerdőben 180 személyre berendezett új pavillon épül.

A Szeretetotthonnak ez a fejlesztése kétségenkívül nagy jelentőségű.

A jövő évben felépül az alapítványi fiúotthon és ipari nevelő otthon.

A Szél-utcában építjük meg a különböző alapítványok összevonásából az új intézményt. A fiúotthonba 14-ik életévüket még be nem töltött gyermekek kerülnek és ezek közül a talált gyermekek előnyben részesülnek. Az ipari otthonban kizárólag katolikus vallású elhagyott és talált fiúgyermekek kapnak menedéket. Erre a megkülönböztetésre azért van szükség, mert a *Szathmáry-* és *Vécsey*-alapítvány, amely a legerősebb volt az alapítványok között, határozottan kimondja, hogy *csak katolikus gyermekeket kíván támogatni.* Az új intézmény az ősszel remélhetőleg megnyílik.

— Csupán néhány akciót emeltem ki a főváros szociálpolitikai tevékenységéből, de ezek is világosan mutatják, hogy *a főváros mindent megtesz a nyomor leküzdésére.*

Dr. Schuler Dezső alpolgármester nyilatkozata fényes bizonyíték arra, hogy a magyar főváros erősen felkészült a téli nyomor leküzdésére és nemcsak a régi keretek között gondoskodik a szegények istápolásáról, hanem még *új intézmények létesítésével és fejlesztésével is kibővíti szociálpolitikai tevékenységét.*

Szeretettel gondoskodik a főváros az óvodás gyermekekről

Ötvenegyre emelkedett a gyermekotthonok száma

Az új iskolai év alkalmából a *Fővárosi Hirlap* részletesen beszámolt a főváros iskoláiban történt beiratkozások eredményéről és leszűrte a tanulságot azokból a számokból, amelyek az ifjúságnak a különböző tipusú tanintézetekbe való törekvését mutatják. Most készültek el a kimutatások a székesfőváros óvodásainak és napközi otthonainak az ősszel kezdődő új esztendejéről. Érdekes képet mutatnak itt is az adatok, amelyekhez

dr. Felkay Ferenc
tanácsnok

a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő magyarázatokat fűzte:

— A főváros óvodáiba, illetve gyermekotthonaiba eddig

8237 gyermekot

vettünk fel. Ez a szám azonban még növekedni fog, úgy hogy előreláthatólag *9000 körül lesz az óvodás gyermekek száma.* A mult évihez képest *lényeges szaporulat* mutatkozik és ennek megfelelően szaporodnak és fejlődnek óvodáink és gyermekotthonaink, amelyekre különösen a perifériákon és ott főképen az egyre gyarapodó kislakásos telepek környékén van nagy szükség, ott, ahol mindennapi munkával elfoglalt szülők gyermekeinek gondját reggeltől estig a főváros kisdedóvó intézményei viselik.

— Az óvodák, nagyon kevés számú belterületi óvoda kivételével, *ma már mind napközi otthonok is.* Ezen a téren új és egyre fokozódó fejlődést jelent az óvodákkal kapcsolatos gyermekotthonok létesítése, amelyekben a gyermekek teljes napi ellátást, reggelit, ebédet, vacsorát kapnak. Erre a célra egymásután létesültek az óvodai gyermekotthonokat ellátó saját konyhák. Eddig 86 óvodánk közül 40 volt az ilyen konyhával ellátott óvoda. Ezek közül vagy egy-egy óvodát, vagy 2—3—4 óvodából álló csoportot lát el a konyha. Ezen a téren jelentős haladást jelent, hogy

az idén már 51 óvodát látnak el megszaporodott konyhálnk,

vagyis 51 óvoda fejlődött gyermekotthonná. Ezt a gondoskodást fokozatosan a többi óvodára is kiterjesztjük.

— A legújabb, közös konyhával ellátott óvodák, illetve gyermekotthonok a *Dob-utcai, Szív-utcai, Kmetty-utcai* és *Szondy-utcai* óvodák, amelyeknek konyhája a Dob-utcai óvodában van. A másik ilyen gyermekotthon-csoportba a *Bihari-uti* és két *Ceglédi-uti* óvoda tartozik. A harmadik csoport a *Kén-utcai* II. számú óvoda konyhája körül csoportosul.

— Fennálló 86 óvodánkból az idén beszüntettünk hármat, de átvettünk az állami lakótelepekkel együtt három óvodát: az *Auguszta-telepen* az I. és II. számú óvodát és a *Mária Valéria-telepen* a II. számú óvodát. Még a mult évben került átvételre a *Mária Valéria-telep* I. számú óvodája és a *Zita-telep* óvodája. A volt állami barakktelepek óvodáit renováltattuk és a modern és higiénikus követelményeknek megfelelően rendeztük be.

— Óvodáink száma néggyel megszaporodik,

amennyiben a *Ceglédi-uton,* a *Gubacsi-uton,* az *Érdi-uton* és a *Dongó-utcában* létesül új óvoda.

Rendezésre kerülnek a pesti oldal belterületei

A városrendezési program új feladatai

A városrendezési és magánépítési ügyosztály a legutóbbi időben több nagy városfejlesztési és városrendezési kérdést oldott meg. Elkészítette *a főváros főforgalmi úthálózatának* tervét az országos, környéki és helyi forgalom számára szükséges főforgalmi útvonalak feltüntetésével. A jelenlegi közlekedési érdekeken kívül figyelembe vették itt a városfejlesztési program megállapítására kiküldött bizottság által kidolgozott települési program alapelveit is.

Elkészült a *Várhegy keleti lejtőjének,* valamint *Óbuda belterületének* szabályozása és beépítésére, a *Mátyáshegy* és *Táborhegy* szabályozására és a *Gellérthegy* nyugati lejtőjének szabályozására vonatkozó terv és ezenkívül több kisebb tervezet.

A legújabban kitűzött feladat

a pesti oldal belső területe korszerű beépítési módjának megállapítása.

A külső Ferencváros rendezési és beépítési terve elkészült, de vannak már javaslatok *egyéb belső területek rendezésére is.* Ezt a munkát mindaddig folytatja az ügyosztály, amíg *a pesti oldal egész belterületére megállapítják a mai igényeknek megfelelő beépítési módokat.*

Előkészítés alatt áll a nagyobb szabályozási tervek sorában a tabáni gyógyszálló elhelyezésével kapcsolatban a *Tabán egy részének szabályozási terve,* valamint *az óbudai híd pesti hídfőjének és környékének szabályozási és beépítési terve.* Ennek folytatásaként bizonyos rendezésen megy majd keresztül a *Hungária-körútnak a Magdolna-várost átszelő szakasza* és annak környéke, mert a Hungária-körút, amelybe a tervezett híd belenyúlik, lesz a Duna új átkelési pontjának az országútja.

Részben városrendezési célokra, részben időszerűvé vált építkezések miatt *sok kisajátítás, telekvásárlás és telekcsere történt* az elmult esztendőben. Ezt a tevékenységet a főváros a jövő évben is folytatja.

Legújabban a következő telkek beépítését jelölte ki a főváros:

A *Magdolnavárosban* 5327 négyszögöl kiterjedésü területet, a kőbányai *Fehérúti-dűlőben* 4610 négyszögöl kiterjedésü területet *kislakások építésére,* az óbudai *Szél-utcában* 1480 négyszögölet *kislakásos bérház* építésére. Az óbudai *Vihar-utcában* 600 négyzetöl kiterjedésü telket *tűzőrség* létesítésére, az I. kerületi *Szendi-árok* és *Németvölgyi-árok* közötti parkterület egy részét a felső-krisztinavárosi róm. kat. egyházközség részére *paplak építésére,* a zuglói *Csömöri-út* mentén 2500 négyszögölet a bosnyák-téri róm. kat. *plébániatemplom* és *plébániahivatal* részére.

A m. kir. osztálysorsjáték

eszköz és mód arra, hogy bárki jólétet és gondtalanságot szerezzen magának.

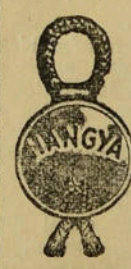
Egy kis szerencsével egész vagyont nyerhet az új osztálysorsjátékon. Nem kidobott pénz a sorsjegyért havonta fizetendő 3½, 7, 14, 28 pengő, mert már a **remény** és a szebb, jobb jövő iránti önbizalom is éltető és serkentő hatással van mindenkire. Sorsjegyek rendelhetők az új, **október 15-én** kezdődő osztálysorsjátékra az összes főárusítóknál.

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
28 pengő	14 pengő	7 pengő	3½ pengő

Fizetni van idő a húzás előtt.

Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma nyerési esélye van.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
Telefon: 1-530-92.
fehér-csapágyfém!
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

Szendy Károly polgármester expozéja a jövő évi költségvetésről

Előterjesztette a pénzügyi bizottság kedd délutáni ülésén

Kedden délután ötórakor tartotta a székesfőváros pénzügyi szakbizottsága dr. *Karafiáth* Jenő tiszt. tanácsos, főpolgármester elnöklésével első költségvetési ülését. Általános figyelem között emelkedett szólásra *Szendy* Károly polgármester, hogy elmondja az 1939. évi költségvetésre vonatkozó pénzügyi expozéját.

Szendy Károly nagyszabású előadását a következő szavakkal vezette be:

— A főváros költségelőirányzatának összeállítása mindig igen nehéz feladat volt. A legutóbbi évtizedekben, különösen pedig a legutóbbi években, *ezek a nehézségek állandóan fokozódtak*, egyrészt mert a kiadások, a megoldásra váró feladatok kiszélesedése következtében állandóan emelkedtek, másrészt, mert

az autonómia nem kívánt az adózó polgárság vállaira újabb terhet tenni.

bár az állam — talán éppen ezért — a régi adók fokozásával és új adók bevezetésével a polgárok adózó készségét csaknem kimerítette.

— Mégis el kell ismernem, hogy mindez *elsőrendű államérdekből, az állami költségvetés egyensúlya érdekében* történt, ami végeredményként minden állampolgárnak eminens érdeke.

A polgármester ezután rámutatott arra, hogy *sok olyan közmunkát, dologi kiadást kellett mellőznie, melyek egyrészt a meglévő értékállagok kívánatos fenntartását, másrészt a fejlődő Budapest szociális kötelességeit és kultúráját szolgálták volna.* Választania kellett tehát fontos közmunkák, közszükségletek elhagyása, vagy *a községi adók emelése* között. Ezt a nehéz választást megkönnyítette a polgármesternek a tizenkettes albizottságnak az az állásfoglalása, hogy *legalább egyelőre a főváros polgárságát újabb terhekkel nem szabad sujtani.*

— Ez a költségvetési tervezet — folytatta a polgármester —

a községi adók vagy üzemi tarifák emelése nélkül is egyensúlyban van.

Ezt megelőzően az *idei költségvetés volt évek óta az első, amit maga az önkormányzat deficitmentesen állapított meg.*

— A jövőévi költségvetés tehát egyensúlyban van, de ezt az egyensúlyt nagyon nehéz volt megtalálni. Igaz, hogy ez így van minden fejlődő nagyvárosban, mert nagy pénzügyi megkötöttségüknél fogva nem nagyon tudnak újabb bevételi forrásokat teremteni. A bevételeket csak a *községi adók, vagy az üzemi tarifák emelésével* lehetne növelni. Ez azonban olyan lépés, amitől a *főváros önkormányzata, figyelemmel a főváros lakosságának amúgyis nagy adóterheire, ezideig mindig tartózkodott.*

— A jövő évi költségvetésünkben az a helyzet, hogy

a bevételi oldal nem emelkedik.

Pedig, ha az egyes nagyobb bevételi tételeket tekintjük, akkor tulajdonképpen elég kedvező képet kapunk. A bevételek a gazdasági viszonyok hatása alatt nagyon sokhelyütt emelkednek. Így emelkedik elsősorban az adóbevétel. *Az adóbevétel háromnegyedmillió pengővel meghaladja az 1938. évi előirányzatot.* Különösen az községi pótadó és az általános kereseti adó emelkedik nagyobb mértékben. Emelkedik még *a közlekedési adó is a Beszkárt nagyobb forgalma folytán.* Ezzel szemben *csökken az ingatlanvagyonátruházási illeték*, mert az ingatlanforgalom viszont visszaesett. De végösszegben az adóbevételek mégis emelkednek.

— Nagyobb üzemi bevétel mellett azonban kevesebb lett az üzemek üzleti feleslege,

éspedig azért, mert a felújításra szolgáló tartalékok dotálását emelni kellett. Így az *Elektromos Művek* tartalékalapjának dotálását 1.5 millióval, a *Gázművek* költségvetésében pedig a beszerzések és beruházások előirányzatát 1.2 millió pengővel magasabb összeggel kellett előirányozni.

— A költségvetés egyensúlya érdekében azért

a legmesszebbmenő, szigorú takarékosságot kellett alkalmazni.

Ez azonban nem volt könnyű feladat, mert a főváros költségvetésében megtakarításokra már nem sok lehetőség kínálkozik. Az utóbi évek során ugyanis már ismételten végigszántottuk a költségvetés egyes tételeit és ennek eredménye az lett, hogy *amíg 1930-ban 208.7 millió pengő volt a költségvetés előirányzata, addig most*

a kiadások végösszege 165.8 millió pengőre csökkent.

Meg kell azonban állapítani azt, hogy *a főváros ezzel elment a takarékosság végső határáig.*

A csökkentett előirányzat mellett is azonban igyekezett a polgármester a legsürgősebb szükségletekről gondoskodni.

Szendy polgármester itt részletesen felsorolta a különböző célokra előirányzott összegeket, majd megemlékezett azokról a munkálatokról is, amelyeket bár el kell végezni de amelyeknek ezidőszerint fedezetük még nincs, de ilyen fedezetről más úton fognak gondoskodni.

— Jól tudom — folytatta a polgármester — hogy még távolról sincs kielégítve a főváros beruházó szükséglete. S éppen ezért a költségvetésben előirányzott beruházásokkal a beruházásokat nem tekintem elintézettnek.

Az általános programból a viszonyok kellő mérlegelésével 4—5 esztendő alatt bizonyos sorrendben meg fognak valósítani olyan szükségleteket, amelyeket a tizenkettes albizottság is szükségesnek fog tartani.

— Az elmondottak szerint *a jövő évi költségvetés az ideinél is szűkebb keretek között mozog*, így nagyobbszabású tervek megvalósítására nem nyujt lehetőséget. *A fejlődő főváros legsürgősebb mindennapi igényeit azonban ez a költségvetés is kielégíti.*

A polgármester ezután rövidesen ismertette a költségvetésen felépülő jövő évi munkaprogramot.

Felemlítette az épülő *XII. kerületi elöljáróságot*, a *kegyuri templomok restaurálását*, az *úthálózat további fejlesztését*, a *városrendezés* feladatait, a *közlekedés fejlesztését* és itt megemlítette, hogy a Beszkárt legközelebb átfogó javaslatot fog kidolgozni a *tarifakérdésben.* Tájékoztatást adott az expozé *a közélelmezési és szociális programról* és ennek keretében *a kislakásépítés folytatásáról.* Tovább folyik *a kórházak modernizálása is.*

— Az üzemek fejlesztéséről is megfelelően gondoskodik a főváros.

Az *Elektromosműveknél* szükséges műszaki fejlesztésre a közgyülés a polgármester előterjesztésére 14 millió pengőt engedélyezett. A *Vízművek* évek óta folyamatban volt beruházási munkálatai már befejezést nyertek. Az üzemi alkalmazottak helyzetét érintő intézkedések is megtörténtek.

— A költségvetés megitélésénél — folytatta a polgármester általános érdeklődés közepette — mindig fontos szempont volt, hogy *mit nyujt a főváros a magángazdaság részére.* Ebből a szempontból elsősorban a beruházások jöhetnek számításba. Beruházásokra a költségvetésben a kölcsönpénzekből 14 millió, a költségvetés egyéb tételeiben pedig 26.9 millió pengő, vagyis összesen 40.9 millió pengő áll rendelkezésre. Ezek szigorúan vett beruházások. Ezeken kívül a költségvetés rendes kiadásai között még 106.8 millió pengő van előirányozva, úgy, hogy végösszegben

147.7 millió pengő az az összeg, ami a fővárostól közvetlenül visszafolyik a gazdasági élet vérkeringésébe, s amivel a főváros az ipart és kereskedelmet alimentálja.

A költségvetés végösszege az üzemek költségvetéseivel együtt 382.8 millió pengőt tesz ki. Ebből 165.8 millió a községi háztartás költségvetése, 217 millió pedig az üzemek költségvetése. Ebből a 382.8 millióból 147.7 millió pengő jut tehát közvetlenül vissza az iparhoz és kereskedelemhez.

Szendy Károly polgármester mindenre kiterjedő, hatalmas költségvetési expozéját a következő szavakkal fejezte be:

— Bizonyos, hogy *a jövő évi gazdálkodás nem lesz könnyű feladat*, minthogy a szükségleteket, ahol csak lehetett, mindenütt nagyon megszorítottam, de ezúttal is a budget politikai alapelve vezetett: *az őszinteség és a realitás.*

Kimaradtak a halálsorompók rendezési tervéből a kőbányai és a budai átjárók

Vályi Lajos indítványa a közgyűlés előtt

Értesülésünk szerint dr. *Vályi* Lajos törvényhatósági bizottsági tag a közgyűlés elé indítványt nyujt be annak érdekében, hogy *a székesfőváros foglaljon erélyesen állást a nagyvasúti kérdés rendezésének olyan megoldása mellett, amely mindenütt megfelelő átjárókat biztosit, ahol a főváros fejlődése szempontjából erre szükség van.* Különösen arra utal dr. *Vályi* Lajos, hogy a XI. kerületben az összekötő vasúti híd és a Horthy Miklós-út közötti töltésszakaszon kell megfelelő számú átjárót biztosítani és a Horthy Miklós-úti átjárót kell megfelelő módon kiszélesíteni.

A szóban levő indítványról felvilágositást kértünk

dr. Vályi Lajos

törvényhatósági bizottsági tagtól,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának indítványáról a következőket mondotta:

— A legnagyobb örömmel értesültünk arról, hogy a halálsorompók tengerkígyóügye befejeződéshez közeledik. Azonban aggodalmat váltott ki, hogy ugyanakkor, amikor a fedezetet az egész székesfővárosi közönséggel szemben óhajtják biztosítani, akkor a rendezés csak egyes kerületekre terjed ki, ahol természetesen ennek a rendezésnek végtelenül nagy fontossága is van, de viszont semmivel sem maradnak jelentőségben el azok a kérdések, amelyeket a rendezési terv, úgy látszik, egyelőre mellőzni akar. Előljáróban utalok például arra a lehetetlenségre, hogy az ujságközlések szerint

a rendezés nem kíván kiterjeszkedni a kőbányai-úti átjáróra,

holott kétségtelenül erre a legnagyobb mértékben szükség van, sőt erre a célra már korábban fedezetet is biztosított a főváros.

— De ott van *a Szent Imre-város ügye is.* Már igen sokszor utaltam közgyülésen és irásban egyaránt arra a szerencsétlen helyzetre, amelyben a Szent Imreváros van azáltal, hogy részben a kelenföldi pályaudvar és az alagút, részben az összekötő vasúti híd és a kelenföldi pályaudvar közötti vasúti vonalak, illetve vasúti töltések a kerületet szétdarabolják, elválasztják a kerület egyes részei között a közlekedést, kerülőkhöz kötik és megnehezítik és ezáltal az egész kerület fejlődését gátolják, holott a Horthy Miklós-híd éppen ennek ellenkezőjét indikálná. Ha Buda közönsége épp úgy hozzá fog járulni a nagyvasúti kérdés rendezésének a fedezéséhez, mint Pest, akkor ez a sürübben lakott, sok adót fizető kerület joggal elvárhatja, hogy *segítsenek a Szent Imre-városnak ezen a szétdaraboltságán legalább olyan mértékben, amilyen mértékben az elképzelhető és lehetséges.*

— A legsürgősebb rendezést követeli a Horthy Miklós-úti átjáró ügye.

Aki életében akár villamoson, akár autóval ezen a szük és az útvonalra ferdén, majdnem azt mondhatni, hogy az útvonal irányára merőleges átjárón már az életében átkelt, az tudja, hogy *ez az átjáró mennyire szük és mennyire életveszélyes.* Nem is annyira a járművek szempontjából tartom szükségesnek a kiszélesítését, hanem a gyalogjáró közönség szempontjából. A gyalogjáró közönségnek ugyanis olyan szük helye van az átkelésre, hogy télen az iskolába, a hivatalba és munkába járás idején szinte sorba kell állni, hogy a villamossinek mellett libasorban át lehessen surranni, ami még veszélyesebbé válik olyankor, amikor az út síkos és minden pillanatban elcsúszástól lehet tartani. Ezt a kérdést régen meg kellett volna oldani, annál is inkább, mert a *Fehérvári-út és a Horthy Miklós-út között más átjáró egyáltalában nincs is.* Nem lehet akceptálni, hogy ennek az aluljárónak a kibővítésére és átépítésére megfelelő összeg rendelkezésre ne állhatna.

— De sokszor mutattam rá arra a lehetetlen helyzetre is, ami a Fehérvári-út és Horthy Miklós-út közötti, a Sóskúton környékén elterülő régi tisztviselőtelepítésekkel kapcsolatban áll fenn azáltal, hogy

a Horthy Miklós-út és a Fehérvári-út között a vasúti töltésen semmiféle átjáró biztositva nincs.

és így 4—500 métert kell kerülnie annak, aki a lakásától a kerület belsejébe akar jutni. Természetesen ennek a lehetetlen helyzetnek az a következménye, hogy különösen a gyerekek, de még a felnőttek is *a töltésen nyilt pályán kelnek át* és hogy ez milyen veszedelmeket jelent, azt indokolnom sem kell. Azt sem tudom tehát elfogadni, hogy *2—3 ilyen átjárónak a felépítése* olyan túlzott költséget jelentene, hogy annak a fedezetét egy ilyen nagy vállalkozás keretében megoldani ne lehetne. Legrosszabb esetben, ha már 12 évre megterhelik a közönséget a munkálatok fedezetével, *terheljék meg még két évig*, ha 12 évig elbirjuk, akkor 14 évig is el fogjuk bírni, de viszont ne hagyjanak ilyen fejetetejére fordított képtelen állapotokat akkor, ha már a kérdéshez hozzányúlnak.

— Indítványomnak az a célja, hogy felhívjam a figyelmet a nagyvasúti kérdés rendezésének ezekre az elhanyagolt részeire és alkalmat adjak a székesfővárosnak arra, hogy a közönségnek itt vázolt jogos és méltányos érdekeit a miniszterium előtt szemben ilyen értelemben is képviselje. Felmerülhet az a gondolat, hogy a mostani izgalmas időkben talán nem időszerű ennek az indítványnak felvetése. Ezzel szemben csak azt mondhatom, hogy az élet nem áll meg, sőt a sajtó hiradásából azt látom, hogy a *nagyvasúti kérdés megoldására a sorozatos tárgyalások már megindultak.* Ha nem az a célom, hogy mindenáron csak indítványt tegyek, hanem azt akarom, hogy indítványommal valamit szolgáljak is, akkor — úgy vélem — mégis csak a tárgyalások folyamán és nem a tárgyalások után kell megtennem.

Gazdag eredménnyel zárta le az autonómia munkaévét a NEP Fővárosi Pártja

A polgármester az indítványok és javaslatok egész sorát valósította meg

Az autonómia munkájában az indítványok hosszú sorával vett részt a legutóbbi munkaévben is a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja.* Hogy ezek az indítványok mennyire szolgálják a közérdeket és hogy milyen mértékben mozognak a realitások terén, arról bizonyságot tesz az itt következő kimutatásunk, amelyben az ügyosztályok sorrendjében felsoroljuk mindazokat az indítványokat, melyeket a párt tagjai terjesztettek elő és amelyeket *Szendy Károly polgármester részben megvalósított, részben pedig a megvalósítás útjára terelt.*

Dr. Vályi Lajos indítványt terjesztett elő a kerékpárutak kiépítésére, mert a kerékpárosok rendszertelen közlekedése zűrzavart teremt és veszedelmet jelent a forgalomban. A polgármester az indítvány értelmében tervbevette a kerékpárutak mielőbbi kiépítését és egyes fontosabb bevezető útvonalakon a munkálatokat már meg is kezdte.

Szántay Istvánnak a 17-es autobusz útvonalának rendezését sürgető indítványára a Gergely-utca és Szlávy-utca hézagmenetes burkolása még ebben az évben megtörténik.

Dr. Bényi Károly az útburkolási szabályrendelet módosítását kívánta az ingatlantulajdonosok érdekében. A polgármester az indítvány értelmében a burkolási szabályrendelet korszerű átdolgozását határozta el, szem előtt tartva az ingatlantulajdonosok teherviselőképességét és a főváros érdekeit.

Dr. Harrer Ferenc a Hamzsabégi-út rendezésére tett indítványt. A rendezési munkák még ebben az évben megtörténnek.

Szentesi József az Autobuszüzem szolgálati és illetményszabályzata ügyében terjesztett elő indítványt. A belügyminiszter a közgyűlés által elfogadott autobuszüzemi szolgálati és illetményszabályzat egyes részeinek módosítását kívánta. Erre való tekintettel a polgármester utasította a BSzKRt-ot, hogy a szabályzatot a miniszteri leiratban foglaltaknak figyelembevételével dolgozza át. Az illetményszabályzat elkészítése folyamatban van és a közeljövőben tárgyalás alá kerül.

Dr. Vályi Lajos a közlekedéssel kapcsolatban az indítványok egész sorát nyujtotta be. Így a BSzKRt kelenföldi pályaudvarán tusozók berendezését és a végállomásokon és pályaudvarokon higiénikus felszerelést kívánt. A polgármester ilyen irányban intézkedett és a kelenföldi tusozók építését felvette az 1938. évi beruházási programba. Indítványára intézkedés történt a BSzKRt vágóhídi állomásán arranézve, hogy az alkalmazottak hálóhelyhez jussanak. Dr. Vályi Lajosnak a gépjárművezetői vizsga rendszerének megváltoztatására, a közlekedési múzeumban állandó kiállítás rendezésére, a helyes közlekedés szabályainak megállapítására, a kerékpárosok kötelező közlekedési vizsgájára, az irányjelző karok felszerelésére, a főútvonalakon a felesleges túlkölés eltiltására vonatkozó indítványai értelmében a polgármester az illetékes felettes és társhatóságokhoz feliratot, illetve átiratot intézett. A Retek-utca, Olaszfasor és Széll Kálmán-tér találkozási pontján jelzőberendezés létesítésére vonatkozó indítványának a Széll Kálmán-tér végleges rendezése alkalmával tesz eleget a polgármester.

Halter Károly, Kertész Elemér, Szentesi József és **dr. Vályi Lajos** különböző villamos- és autobuszvonalak meghosszabbítására és forgalmának sűrítésére, városcsarnokok építésére terjesztettek elő indítványt. Ezek részben már meg is valósultak, illetőleg megvalósításuk folyamatban van, részben pedig a közlekedési vállalatok újabb beruházó programjának végrehajtása, illetve a menetrendek újabb megállapítása során nyerhetnek elintézést.

Gazdy Jenő és **Dongó Orbán** indítványára a legsürgősebb iskolaépítsekre program készült. Ebből a több évre terjedő programból 790.000 pengő értékben teljesítendő építkezésekhez a közgyűlés már hozzájárult és a munkálatok megindultak.

Dongó Orbán a tanári és ifjúsági könyvtárak fejlesztésére tett indítványt. A könyvtárak gyarapítására a folyó évre előirányzott összegek teljes egészükben felhasználtattak. A beszerzések tervszerűsítésére alapfelszerelési jegyzékek készültek.

Szentjóby-Staub Elemérnek a nagyvásártelepen újabb raktárházak, valamint hűtőház építésére tett indítványára közli a polgármester, hogy 960 négyzetméter alagsori területen 20 raktárhelyiséget alakítottak. A nemrég épített négy raktárházon kívül újabb raktárházak építését, valamint modern hűtőház építését a beruházó programba veszi fel a polgármester.

Dr. Vályi Lajos indítványára a budapesti munkanélküliek érdekeinek fokozottabb védelme érdekében az egészségtelen vidéki beáramlás megakadályozására felterjesztés ment a belügyminiszterhez.

Dr. Hajnóczy Béla indítványa értelmében megállapította a polgármester, hogy az inségesek mai segélyezési rendszerének átszervezése szükséges. Az első lépés megtörtént, amikor a polgármester a munkára képes inségeseknek bérrel díjazott munkával való támogatását rendelte el. Ennek a kísérletnek alapján történnek a további lépések.

Dr. Zsitvay Tibor indítványához képest a Népművelési Bizottság Budapest lakosságát a szabad természetben való helyes viselkedésre is neveli kirándulásokon és tanulmányokon. Dr. Vályi Lajos indítványára a sétákon szakszerű előadásokat tartanak a helyes közlekedés szabályairól.

Dr. Hajnóczy Béla indítványára megtörtént a közlekedési, ipari és kereskedelmi ügyosztály kettéválasztása és ezzel az ügyosztályok száma 15-re emelkedett.

Katona János a Teleki-tér zsibárú piacának megfelelő csarnokban való elhelyezését indtíványozta. Az itt felmerülő különféle érdekek összeegyeztetésére a tárgyalások folyamatban vannak, hogy az indítvány megvalósulhasson.

Dr. Hegedüs Bertalan indítványára a családos munkások karácsonyi segélyt kapnak.

Letárgyalta a párt a szerdai közgyűlés napirendjét

A csütörtöki szezonnyitó pártvacsorán felavatják a kormányzó arcképét

Az október 12-én tartandó közgyűlés folytatólagosan kiadott napirendjének letárgyalására dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök elnöklésével pénteken pártértekezletet tartott a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja.* A pártértekezleten résztvett dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester és megjelentek: dr. *Schuler* Dezső alpolgármester, dr. *Bódy* Tivadar, dr. *Farkas* Ákos, *Király* Kálmán, *Kempelen* Ágoston tanácsnokok, dr. *Zobor* Miklós és dr. *Szebeny* József főjegyzők *és Demeter* Ödön műszaki főtanácsos is.

Dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök bejelentette, hogy dr. vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök köszönetet mondott a pártnak miniszterelnökké történt kinevezése alkalmából hozzá intézett üdvözléséért. Bejelentette az elnök, hogy a párt vezetősége

megfestette Horthy Miklós kormányzó arcképét,

melynek felavatása az október 13-iki szezonnyitó pártvacsora keretében történik meg.

Gazdy Jenő napirend előtt arra nézve terjesztett elő javaslatot, hogy a párt tagjainak pénzügyi vonatkozású indítványai a költségvetést előkészítő pénzügyi bizottsági tárgyalásokon érvényesüljenek.

Dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök felvilágosításait úgy Gazdy Jenő, mint a párértekezlet tudomásul vette.

A közgyűlést előkészítő napirend

során *Gazdy* Jenő kimerítő megokolás keretében elfogadásra ajánlotta a polgármester előterjesztését a székesfőváros *kis üzemei havifizetéses alkalmazottainak a Segítő-alap kedvezményeiben való részesítése* érdekében. A párt az előadó javaslata értelmében határozott.

Dr. *Veress* Gábor javaslatára a pártértekezlet magáévá tette a *Budapesti Mérnöki Kamara* részére *terület átengedéséről,* továbbá a *Teve-utca* mentén fekvő *tűzőrség kibővítésével* kapcsolatban szükséges ingatlan résznek csere útján való megszerzéséről szóló polgármesteri előterjesztést.

Dr. *Brózik* Bódog javaslata értelmében elfogadták *a fogyasztási adókról szóló szabályrendelet módosításának* tervét.

Dr. *Harrer* Ferenc *az OTI-tól 4.2 millió pengős törlesztéses kölcsön* felvételéről szóló, valamint *a kórházak élelmezési kiadásainak fedezésére 430.000 pengő póthitel* engedélyezését kérő polgármesteri előterjesztéseket ajánlotta elfogadásra. A párt ilyen értelemben határozott.

Dr. *Kövesligethy* Miklós javaslatára magáévá tette a párt *a főváros légoltalmának kiépítéséhez szükséges 3,000.000 pengő* póthitel engedélyezéséről, valamint *a hazai irodalom támogatása és könyvek beszerzése* részére póthitel engedélyezéséről szóló előterjesztést.

A közgyűlés tárgysorozatának két pótpontja

került még napirendre.

Dr. *Bódy* László tanácsnok ismertette ezeket az új pontokat. Az egyik *az új árvízvédelmi szabályrendelet* tervezete volna, másik pedig *a városligeti II. számú mélyfúrás* hővizének a Széchenyi-fürdőben való további felhasználásával kapcsolatos program megállapításáról és a 265.000 pengő költség engedélyezéséről szóló polgármesteri előterjesztés volt. A pártértekezlet mind a két előterjesztéshez hozzájárult.

Nagyfakarítás az élelmiszeruzsorások dzsungeljében

Az elmúlt héten, amikor tele volt a város kósza hírekkel, nyomban megfigyelhettünk néhány olyan felháborító jelenséget, amelynek elítélésére és megítélésére a törvény teljes szigorát kell alkalmazni, de ezen túlmenően magának a társadalomnak is erkölcsi ítélettel kell sujtani e jelenségek okozóit, sőt azt mondhatnák: kórokozóit. Nem csekélyebb dolog történt az elmúlt héten, minthogy hirtelen *itt teremtek szemünk előtt az árdrágítók, az árurejtők és lánckereskedők,* akiknek a nagyháborúbeli viselt dolgait még egyáltalán nem felejtette el ez a generáció.

Az árkormánybiztosság idejében közbelépett, a bíróság már alaposan el is verte rajtuk a port, főleg azonban elsöpörtek őket a szerencsés események. Ilymódon tehát a zsírdrágítások és az eldugdosott cukorkészletek nem okoztak komolyabb zavarokat a közélelmezésben. Az élet vámszedőinek ez a szemérmetlenül gyors jelentkezése azonban világosan bizonyítja, hogy ezeknek a kíméletre nem számithatunk. Lehet a nemzet bármilyen sorsdöntő és hatalmas feladat előtt, ezek a piócák nyomban jelentkeznek, előbukkannak a zavarosból és kegyetlen szívóssággal rátapadnak és belefúrják magukat a nemzet testébe, hogy életünk vérén zsirosodjék meg feneketlen bendőjük és telhetetlen pénzeszsákjuk.

Budapest közönsége mindenesetre nagy örömmel és elégtétellel állapította meg, hogy az alig féléve működő árkormánybiztosság hivatása magaslatán van és a drágító hentesek és kereskedők egész tömegére rácsapva rögtön az első pillanatban, ezzel a legkitünőbben kiállta a tüzkeresztséget. *Laky* Dezső és *Surányi—Unger* Tivadar, az árkormánybiztosság vezetői, ezek a kiváló és nagytudományú nemzet- és világgazdaságtani professzorok egészen közel állnak az élethez: aminthogy katedráikon a gyakorlatilag leginkább az élettel összekapcsolt tudományt hirdetik, éppen úgy vigyáznak arra, nehogy az árkormánybiztosság egy valamilyen hermetikusan elefántcsonttoronyba zárt és elméleti jelentőségü intézménnyé váljék. Ez az új hivatal közvetlen kontaktusban van az egyetemes magyar gazdasági élettel és ez a rendkivüli közvetlen kapcsolat a magyarázata annak, hogy bár csak egészen szórványosan mutatkoztak is, mégis azon nyomban fülön csipték az élelmiszeruzsorásokat. Reméljük, hogy az elrettentő ítéletek, az árkormánybiztosságnak hallatlan gyorsasága és erélye, végül, de elsősorban a megváltozott események mindenkit észhez térítenek, akinek egyvelejében az árdrágításnak akár csak a gondolata is felmerül.

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. Telefon: 494-368.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhalpari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37. M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—871. Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Borszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, aluminium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-kőrút 14. Telefon: 187-726.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Bókay János-utca 13. Tel.: 146-036.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője. Magyarország aranykoszorús mestere.

„Itt jár a telepen a főpolgármester úr!...“

Karafiáth Jenő főpolgármester váratlan látogatása a közélelmezési intézményekben — Elég élelmiszer és kifogástalan rend van a piacokon

A legutóbbi hetekben nagyon aktuális volt a közélelmezési probléma. Nem mintha Budapestnek közélelmezési nehézségei támadtak volna, hanem a külpolitikai események miatt bizonyos idegeskedés mutatkozott és a közönség nemcsak a napi szükségletét vásárolta be, hanem hosszabb időre tartalékokat is gyüjtött. A főváros vezetősége idejében intézkedett és gondoskodott arról, hogy *megfelelő mennyiségű készletek álljanak rendelkezésre. Hiány tehát semmiben sem mutatkozott.*

Ezeknek a napoknak történetéhez tartozik, hogy dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester minden előzetes bejelentés nélkül a főpolgármesteri hivatal vezetőinek társaságában a hajnali és kora reggeli órákban megjelent a piacokon és az összes közélelmezési üzemeket is meglátogatta. A nevezetes látogatásról szóló híradások szerint

a főpolgármester mindent a legnagyobb rendben talált, és a főváros közélelmezésének irányítóit ért főpolgármesteri elismerés általános örömet keltett.

A főpolgármester hangsúlyozta, hogy látogatását *a főváros közönségének az elsőrendű közélelmezési cikkek iránt a legutóbbi időben mutatkozó nagy kereslete, valamint az ennek nyomán bár csak szórványosan jelentkező, de máris letört árdrágítási kísérletek tették időszerűvé.*

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* pénteki értekezletén, amelyen dr. *Karafiáth* Jenő is megjelent, sokat beszéltek a főpolgármester meglepetésszerű szemléjéről. Általános helyesléssel állapították meg az autonómia képviselői, hogy a főpolgármester ilyen bensőségesen érdeklődik a főváros elsőrendű problémái iránt és hogy ezekről a helyszínen személyesen szerez meggyőződést.

Krompaszky Miksa országgyülési képviselő megjegyezte, hogy *a párt tagjai közül ő volt az egyetlen, aki tudott a főpolgármester piaci látogatásáról.* Nem mintha a főpolgármester árulta volna el a tervét, hanem egészen véletlenül kapta meg az információt. Azon a napon, amikor a főpolgármester időszerűnek találta a piacok meglátogatását, a külpolitikai eseményekről ellentétes hírek keletkeztek. *Krompaszky* képviselő autentikus információt kívánt szerezni és elment a képviselőházba, ahol, úgy gondolta, *néhány képviselőtársával találkozik.* Betért a borbélyhoz is, aki *nagy titokzatosan a fülébe súgta, hogy a főpolgármester piaci razziát tart.* A borbély nem akarta elárulni, hogy ezt a titkot hogyan leste el.

Dr. *Szebeny* József főjegyző, *Karafiáth* főpolgármester hűséges titkára és bizalmasa, aki maga is résztvett a piaci szemlén, nevetve adta meg a magyarázatot:

— A titkot könnyen megfejthetem, — mondotta. — A képviselőházi borbély naponta borotválja a kegyelmes urat. A piaci látogatás alkalmával kivételesen más időben kellett megjelennie, mert a főpolgármester úr már félötkor felkelt, hiszen félhat felé már kint is voltunk a csarnokban. A borbély azért borbély, hogy kiváncsi legyen és így értesült a tervekről.

A derüs epizód után a bizottsági tagok érdeklődéssel tárgyalták a főpolgármester szemleútjának részleteit. Először, még hat óra előtt, *a nagyvásártelepen* jelent meg a főpolgármester.

Nemhogy kevés áru lett volna, hanem éppen ellenkezőleg rengeteg felhalmozott árut talált.

Ennek az volt az oka, hogy az utolsó napokban a közönség érdeklődése az élelmiszerek felé fordult, a kereskedők tehát intézkedtek, hogy *lehetőleg minél több áru jöjjön fel a fővárosba.* Az országban hatalmas készletek vannak és az áru áramlása megkezdődött Budapest felé. *Tele vannak a raktárak és a készletet alig tudják elhelyezni.*

A főpolgármester természetesen nem maradhatott inkognitóban, az árusok azonnal felismerték, köréje seregleltek, elmondták megfigyeléseiket és — tegyük hozzá gyorsan, — *alaposan kipanaszolták magukat.* Azonnal

kérték a különféle hatósági díjak leszállítását,

és sok különféle kívánságot is előterjesztettek.

A főpolgármester ezután *a marha- és a sertés közvágóhidat tekintette meg.* Kifejezte azt az óhaját, hogy *a vágásokat is meg szeretné nézni.* Ez semmiesetre se üdítő látvány. A marhavágóhidon az állatot hatalmas ütéssel elkábítják, úgyhogy az állat összerogyik. Az elkábított állattal a mészárosok azután már könnyen végeznek.

Még humánusabb az eljárás a sertésvágóhidon. Villaalakú szerkezetet helyeznek el a sertés fejére és a következő pillanatban vilanyárramot bocsátanak rajta keresztül. A sertés azonnal elkábul és nem érzi, amikor késsel leszúrják.

A vágóhidak minden egyes üzemét megnézte a főpolgármester. A sertésvágóhídon a zsírolvasztóüzem még nem elég modern, de *a főváros vezetői már kidolgozták a megfelelő beruházási programot, amelynek végrehajtása után ez az intézmény is belekapcsolódhatik a főváros mintaszerű létesítményei közé.*

A szemle különben hajnali fél hattól reggeli kilenc óráig tartott.

A *Községi Élelmiszerüzemben* is látogatást tett a főpolgármester főjegyzője társaságában. Mintaszerű rend, pedáns tisztaság fogadta itt az összes osztályokon és feldolgozóüzemekben, amelyeket a főpolgármester sorra felkeresett. *Baltz József*, az Élelmiszerüzem vezérigazgatója éppen a hetivásáron volt, amelyet a főpolgármester ugyanecsak megtekintett. Érdeklődött az iránt is, hogy milyen módon érkezik az állatszállítmány Budapestre és így a felhajtástól az állatok levágásáig és az élelmiszerek feldolgozásáig mindenről közvetlen tapasztalatot szerzett.

*

Amikor *Krompaszky* Miksa képviselő végighallgatta az érdekes beszámolót, megjegyezte, hogy a *főpolgármester nem most először jelent meg váratlanul szemleúton, mert*

annakidején mint kultuszminiszter is szívesen tartott előre be nem jelentett vizsgálatokat.

— Egy-két napos kultuszminiszter volt *Karafiáth* Jenő, amikor ez az eset történt, — mesélte *Krompaszky.* — Mint gimnáziumi igazgató különösen örültem Karafiáth kinevezésének, mert kultuszminiszteremmel hajdan az egyetemi mozgalmakban együtt szerepeltünk, sőt az egyik egyetemi szervezetnek elnökei is voltunk. Fel akartam keresni új gazdámat, de megbetegedtem és betegágyamban kaptam meg az üzenetet, amely szerint *a kultuszminiszter meglátogatta iskolámat.* Nagyon sajnálta, hogy éppen beteg voltam, de megnyugtatásomra sietett kijelenteni, hogy mindent a legnagyobb rendben talált.

— Először azt hittem, hogy valaki tréfát üzött velem, de azután meggyőződtem arról, hogy valóban *Karafiáth* Jenő kultuszminiszter látogatott meg bennünket. Éppen szünet volt, amikor átlépte az iskola küszöbét, a gyerekek akkor rohantak ki a folyosóra. A portás nem akarta tovább engedni, de szeliden félretolta azzal, hogy az egyik tanárt kívánja meglátogatni. A portásnak természetesen fogalma sem volt arról, hogy a miniszter érkezett meg, nem ismerte fel, mert az iskola még nem szerezte be a kultuszminisztere fényképét.

Karafiáth Jenő mindent apróra megvizsgált, majd bement a könyvtárszobába, ahol egyetlen egy tanár ült és elmerült egy könyvben.

— *Ismer ön engem?* — kérdezte.

A fiatal tanár a fejét rázta. Csak akkor állt el a lélekzete, amikor a kultuszminiszter megnevezte magát.

Karafiáth Jenő azután hosszasan elbeszélgetett a szorgalmas tanárral, az iskola egész életére nézve felvilágosításokat kért, majd kezetfogott a fiatal tanárral és nekem üzenetet hagyva hátra, eltávozott.

Ehez a most időszerűvé lett visszaemlékezéshez hozzá kell tennünk, hogy

Karafiáth Jenő főpolgármester már több fővárosi intézményt látogatott meg minden bejelentés nélkül.

A pártértekezleten résztvett bizottsági tagok megállapították, hogy csak köszönet jár a főpolgármesternek fáradozásáért. A közönség körében is jó hatással van az, ha látja, hogy a hatóságok vezetői nagy és kis dolgaikkal milyen alaposan és lelkiismeretesen foglalkoznak.

*

A pártértekezlet után a *Fővárosi Hirlap* munkatársa kérdést intézett dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármesterhez, arra nézve, hogy milyen megállapítást tett szemléje alkalmával.

— Közélelmezési intézményeinkkel szemben teljes elismerésemet fejezhetem ki, mert minden vonatkozásban

a legteljesebb rendet találtam, tökéletes higiéniát, szakszerűséget és modern berendezkedést

állapítottam meg, úgy, hogy ezen a téren semmivel sem maradtunk a nyugati nagyvárosok hasonló intézményei mögött. Természetesen minden érdekelt, de különösen felkeltette figyelmemet az *a mintaszerű tisztaság és lelkiismeretes gondosság, amelyet az exportra kerülő áruk kezelése körül tapasztaltam.*

— A főváros közönsége nyugodtan megbízhatik közélelmezési intézményeinkben és azok vezetőiben, akik — amint meggyőződtem róla, —

a helyzet magaslatán állanak akkor is, amikor a nehéz viszonyok fokozottabb munkát és lelkiismeretességet kívánnak meg.

*

Igy nyilatkozott dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármester közélelmezési szemleútjáról, amelynek külön súlyt ad, hogy teljesen váratlan volt. Hogy menynyire nem tudtak róla az egyes üzemek érdekelt vezetői, legjobban bizonyítja az a derüs és jellemző epizód, amely a nagyvásártelepi látogatást fűszerezte.

Teljes órán át szemlélődött a telepen a főpolgármester, amikor, távozása előtt, udvariasságból benyitott az igazgatói irodába is. Néhány percig tárgyalt *Iványi* Andor igazgatóval tapasztalatairól, amikor egyszerre kivágódott az ajtó és lelkendezve jelent meg egy altiszt a küszöbön:

— Igazgató úrnak jelentem alásan, a felügyelő úr azt üzeni, hogy *itt jár a telepen a főpolgármester úr!*

A point nagyszerűen csattant is. Legjobban maga a főpolgármester mulatott rajta.

József Ferenc királyi herceg értékes missziós útja az északi államokban

A *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozatában jelentette be dr. vitéz *József Ferenc* királyi herceg propagandaútját, amelynek során a magyar fürdők érdekében felkeresi az északi államokat. A *Berlinben* és *Nauheimban* megtartott fürdőügyi értekezlet befejezése után a királyi herceg dr. *Szviezvényi* Zoltán miniszteri tanácsos, a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója kíséretében megkezdte a magyar idegenforgalom és fürdőkultúra számára rendkívüli jelentőségű propagandaútját. Első állomása *Kopenhága* volt, ahol a Moltke-teremben nagy és előkelő hallgatóság előtt előadást tartott Magyarország kultúrértékeiről, valamint Budapest és az ország gyógyfürdőiről. *Malhiasen* főkonzul hívta meg az előadás megtartására a királyi herceget, akinek *Teist* főállamügyész, a dán-magyar egyesület elnöke mondott köszönetet. Az előadás alkalmából bemutatták a *Magyar Filmiroda* Szent István-filmjét is. Lelkes ünneplés központja volt a királyi herceg az előadást követő kétszázötven terítékes díszvacsorán. *József Ferenc királyi herceget magánkihallgatáson fogadta X. Keresztély dán király*, aki melegen érdeklődött a magyarországi viszonyok iránt.

A dán fővárosból a királyi herceg a svédországi *Malmöbe* utazott és ott is rendkívüli érdeklődés kísérte előadását, amelyen megjelent *Matuska* Péter stockholmi magyar követtel élén az egész magyar követség. Előadásában *József Ferenc* királyi herceg kifejtette, hogy *Magyarország békés eszközökkel törekszik céljainak elérésére* és miként a multban, úgy most is őrt áll Kelet és Nyugat választóvonalán, az európai egyensúly fenntartására, az európai civilizáció védelmében. Az előadásért báró *Beck-Friis* rendkívüli követ, a Stockholmi Svéd-Magyar Társaság elnöke mondott köszönetet. Az előadást követő díszebéden *a svéd királyt és Magyarország kormányzóját éltették*, majd *Matuska* követ mondott beszédet. A közönség meleg rokonszenvvel tüntetett Magyarország és a királyi herceg mellett.

Nevezetes eseménye volt a svédországi látogatásnak, hogy *a svéd király a királyi herceget magánkihallgatáson fogadta.* A királyi herceg villásreggelin *a svéd trónörökös pár vendége volt.* A villásreggeli után a svéd tudományos körök és idegenforgalmi érdekeltségek képviselői előtt *ismertette a királyi herceg a budapesti gyógyfürdőket.* Este a Grand Hotelban előadást tartott a királyi herceg *Magyarország célkitüzéseiről. Almquist* volt közoktatásügyi miniszter, a stockholmi Svéd-Magyar Társaság elnöke szólalt fel az előadás után. *Matuska* követ másnap a királyi herceg tiszteletére villásreggelit adott, amelyen jelen volt a *trónörökös pár* is. Este *Petterson* főkonzul látta vendégül a királyi herceget. *A svéd sajtó a királyi herceg látogatása alkalmából számos cikkben nagy megbecsüléssel ír Magyarországról és annak becsületes törekvéseiről.*

József Ferenc királyi herceg hétfőn *Oslóba* utazott, ahol ugyanaznap este az egyetem dísztermében „Az új Magyarország céljai“ cimen nagysikerű előadást tartott. A norvég lapok közlik a királyi herceg nyilatkozatát, amelyben azt a véleményét fejezte ki, hogy *az 1939. évi Nobel-békedíjat Chamberlain angol miniszterelnöknek kellene odaítélni.*

BF-gáz → Veszélytelen féregirtó!
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbízható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Adókedvezmények a légoltalmi helyek létesítésére. A légoltalmi óvóhelyek sürgős fölépítéséhez fűződő nagy közérdekre való tekintettel a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* fölterjesztést intézett az iparügyi és a pénzügyminiszterekhez, kérvén az állandó jellegű légoltalmi óvóhelyek létesítéséhez az eddigi 50 százalék helyett *75 százalék engedélyezését*, a kedvezményeknek a házadóból öt év helyett három év alatt való levonhatását és olyan háznál való engedélyezését is, amelyek egyébként már tíz éven belül adókedvezményben részesültek. Kéri a Kamara azt is, hogy a tatarozási kölcsönöknél, ha légoltalmi célokra kérik, biztosítékul a másodhelyi bekebelezést vagy egyéb komoly biztosítékot is fogadjanak el.

Délutáni és éjszakai inspekció a városházán. *Szendy* Károly polgármester elrendelte, hogy a főváros valamennyi hivatalában *délután* és amennyiben szükségesnek látszik, az *éjszakai órákban is ügyeletes szolgálatot kell tartani.* A polgármester rendeletét azzal indokolja meg, hogy a rendkívüli viszonyok közepette előállhatnak olyan esetek, amelyek a hatóságok azonnali intézkedését teszik szükségessé. Egy másik rendeletében úgy intézkedett a polgármester, hogy *a fővárosi alkalmazottak évi rendes és rendkívüli szabadságukat további intézkedésig lakóhelyükön kötelesek eltölteni.* Kivételes esetekben az alkalmazottak csak előzetes polgármesteri engedéllyel távozhatnak el Budapestről.

Krompaszky Miksa fogadóórája. *Krompaszky* Miksa, mint az északi választókerület országgyűlési képviselője, minden hétfőn és csütörtökön délelőtt 11 és 12 óra között tartja fogadóóráját a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja V. kerületi szervezetének V., Vilmos császár-út 76. sz. alatti párthelyiségében.

Házasság. Vitéz *Horváth* Béla dr. székesfővárosi főjegyző és *Telek* Vilma leányát: Évát eljegyezte *Szegő* Béla dr. MFTR-igazgató és *Rybár* Marietta fia: *Szegő* Lóránt dr. orvos.

Új államtitkárok

A kormányzó a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter előterjesztésére *Törley* Bálint országgyűlési képviselőt államtitkárrá nevezte ki. A politikai és gazdasági életnek egyik kiválósága került *Törley* Bálinttal a kereskedelem- és közlekedésügyi államtitkári székbe. A dunavecsei kerület képviselője kiválóan képzett kereskedelmi és mezőgazdasági szakember, aki, mint több gazdasági képviseletnek vezető tagja, élénk és eredményes tevékenységet fejtett ki. Kiváló képességeinek elismerése mellett kinevezésével a kormányzat azt a szándékát domborítja ki, hogy Törley Bálint személyén keresztül fokozottabban érvényesüljenek az agrárszempontok a kereskedelempolitikában. Ennek a törekvésnek érvényesítésére a legszerencsésebb választás volt az elméletben és gyakorlatban egyaránt kiváló Törley Bálint kinevezése.

A pénzügyminisztériumba is két új államtitkárt nevezett ki a kormányzó: dr. *Dorner* Aurél miniszteri osztályfőnököt és dr. *Csizik* Béla miniszteri tanácsost. A közélet örömmel vett tudomást a kinevezésekről, mert két széles látókörű, kiváló képzettsége mellett egyúttal a gyakorlati élettel szoros kapcsolatot tartott férfiú került a pénzügyminisztérium vezető helyeire.

Dorner Aurél pályája az egykori közélelmezési minisztériumból indult ki, majd a kereskedelemügyi minisztériumba került, ahol tíz éven át négy miniszternek volt bizalmasa. Fáradhatatlan munkássága, tehetsége és kiváló egyénisége mind előbbre vitte pályáján és a legfelsőbb helyről számos elismerést szerzett neki. Néhány év előtt került a pénzügyminisztériumba, ahol az enlléki osztály vezetését vette át és most kvalitásai az államtitkári pozícióba emelték.

A pénzügyminisztérium másik új államtitkárával, dr. *Csizik* Bélával az ifjabb nemzedék egyik legnagyobb készültségű tehetsége jutott kvalitásait megillető munkakörhöz. Úgy hivatali működésével, mint tudományos munkásságával, valamint a genfi tárgyalásokon, ahol miniszterének pénzügyi tanácsadója volt, elárulta nagyrahivatottságát, amelyet most a legfelsőbb kinevezés is elismert.

Hauser Károly kitüntetése. A kormányzó *Hauser* Károlynak, a *Nemzetközi Hálókocsi* főtisztviselőjének közhasznú és érdemes tevékenysége elismeréséül a magyar királyi *kormánytanácsosi* címet adományozta. *Hauser* Károly a Waggon Lits régi, kipróbált érdemes főtisztviselője, ki nagy érdemeket szerzett a vállalat fejlesztése körül, amellett mindenkor a magyar szempontokat képviselte. Kitüntetése számos barátja és ismerőse körében osztatlan örömet váltott ki.

A Textilgyárosok Egyesülete 10.000 zászlót ajánlott fel a Felvidéknek. A *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesületében* tömörült gyárak 10.000 zászlót ajánlottak fel a felszabaduló Felvidék lakossága számára. A magyar textilgyárak nemes akciója általános elismeréssel találkozik.

A Fővárosi Könyvtár Évkönyve. Mindig eseményszámba megy a *Fővárosi Könyvtár* évről-évre megjelenő Évkönyve, amelyből egyrészt az intézmény működését, másrészt pedig a magyar könyvkultúra és szellemi élet keresztmetszetét ismerjük meg. *Enyvvári* Jenő, a könyvtár igazgatója bevezetőjében a könyvtár jelentőségének tudatában az előző évekhez hasonló nyomatékkal hangsulyozza, hogy a jelenlegi kis dotáció mellett mily óriási feladat a könyvtár szintjét fenntartani. És míg a tudományos központi könyvtár fejlesztése bizonyos fokig biztosítottnak tekinthető, addig az állandó használat folytán gyorsan tönkremenő fiókkönyvtári könyvanyag mennyiségének és minőségének fejlesztése csak akkor lesz lehetséges, ha a könyvbeszerzési dotációt legalább is a hét év előtti színvonalra, a mainak körülbelül a duplájára emelik fel. A könyvtár forgalma 1937-ben az előző évhez viszonyítva 23.197 kötettel emelkedett és az egész forgalom az 1,271.435 kötetet érte el. A kölcsönzők száma 16.698-ról 20.478-ra szökött fel. A könyvállomány 1937-ben 19.177 kötettel gyarapodott. Ebből a központi könyvtárra 2747, a fiókkönyvtárakra pedig 11.370 kötet esett. A Fővárosi Könyvtárban elhelyezett kötetek száma ezzel 485.027 kötetre emelkedett. A könyvtár egész működéséről: adminisztrációjáról, személyzeti és pénzügyi helyzetéről, nemkülönben beszerzéseiről és forgalmáról gondos statisztikai táblázatokkal felszerelt kimutatásokkal szolgál. Az évi jelentésen kívül az Évkönyv tartalmát a könyvtár tisztviselőinek tanulmányai és bibliografiai munkálatai is gazdagitják. Ezek között első helyen áll *Hamvas* Béla könyvtártisztnek a *világválságról* készített bevezető tanulmánnyal ellátott magyarázatos bibliografiája. *Witzmann* Gyula főkönytáros a *dokumentáció* problémájával foglalkozik az 1937. évi párisi dokumentációs világkongresszus alkalmából. *Lamatsch* Sándor segédkönyvtáros Kempelen Farkasnak, a nagy magyar polihisztornak két ismeretlen, a Fővárosi Könyvtár birtokában lévő kéziratkötetét ismerteti. *Forst* Sándor könyvtári főtiszt a népkönyvtár nevelő munkásságát boncolja nőolvasói körében.

Az idegenforgalom állami irányítása. Dr. *Markos* Béla, a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal h. igazgatója az *Országos Nemzeti Klubban* „Az idegenforgalom állami irányítása" címmel nagy érdeklődéssel fogadott előadást tartott, amely most a klub kiadványai sorában füzetalakban is megjelent. Ismerteti értékes tanulmányában az idegenforgalom fejlődését és az egyes államok részvételét az idegenforgalom irányításában, majd foglalkozik az idegenforgalomnak a gazdasági téren túlmenő feladatával, amely a nemzetek harmóniáját szolgálja. *„Nekünk magyaroknak különösen fontosak lehetnek ezek a nemzetközi tanulságok* — mondja, — amelyek az idegenforgalom fejlesztésében, szervezésében és politikai irányban való felhasználásában világszerte mutatkoznak és különösen aktuálisak ma, amikor a szomszédban történt események folytán különös gonddal és felkészültséggel kell idegenforgalmi helyzetünk változásai elé tekintenünk." Utal arra, hogy a világ nagy idegenforgalmi országai öntudatos következetességgel szervezték meg idegenforgalmukat nagy nemzeti céljaik szolgálatában és az idegenforgalom állami irányítására és az idegenforgalmi eredmények politikai értékelésére olyan példát adtak, amiből mi, magyarok sok tanulságot meríthetünk. Dr. *Markos* Béla tanulmánya nagy figyelmet és sok helyes útmutatása megszívlelést érdemel.

Miért szaporodnak a m. kir. osztálysorsjáték vevői? Mert mindenki tudja, hogy sokan nyertek nagy összegeket és lettek ezáltal gazdagok. Az is köztudomású, hogy e közkedvelt intézmény állandó állami felügyelet és ellenőrzés alatt áll, tehát feltétlenül megbízható és mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye! Hivatalos árak: egész 28, fél 14, negyed 7, nyolcad 3.50 pengő mindenütt az országban. Az új 41. sorsjáték október 15-én kezdődik.

Viltcsek Jenő
Autóalkatrészek Magomobil, Magosix és Magotax autókhoz
Tel.: 141-436. Budapest, VIII., Futó-u. 55.

Föllner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR
AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-996
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 498-126

FEHÉR FERENC
Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 290-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 59632. sz.

KÓRODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntőde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

Nagy Sándor
festék, pipere és festőművészeti cikkek üzlete
Budapest, VIII., József-körút 77. ● Telefon: 136-368.

ALAPÍTVA: 1889.
LORENCZ DÁNIEL
Cégtulajdonos: özv. LORENCZ DÁNIELNÉ
Épület- és díszműbádogozási, víz-, gőz- és légszeszvezeték szerelési és egészségügyi, közp. fűtés berendezési vállalat.
Iroda és műhely: II., MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 152-268

Október 13 és 18-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

FRICKER A. KÁROLY
jelvény és díszműáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, lánckardbojtok.

ALBANIT MŰKŐIPAR
PAULUS PÁL EDE és Tsa
Budapest, V., Nádor-u. 19. Tel.: 112-007
Gyár: Gömb-utca 20. szám
«Albanit» padló- és falburkoló lapok a legjobb és legizlésesebb kivitelben.
Márványmozaik lapok a legkülönbözőbb mintákban és szinváltozatokban.
Kérjen mintát és árajánlatot.

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyiltott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

Kendoff Antal
Telefon: 298—036.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

TÖRÖK NÁNDOR
központi fűtés, víz, gáz, csatornázásberendező, épület- és díszműbádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

Tóth és Társa
hajlitottszékgyár
Kispest, Klapka-u. 29. szám. Telefon: 149-230.

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Okszerű takarékosságon épült fel a főváros deficitmentes költségvetése

Beruházások, amelyek helyet kaptak a költségvetésben és tervek, amelyek a nagy beruházó programban valósulnak meg

A nagy munka, amely a jövő évre a főváros háztartásának menetét biztosítja és fejlődésének kereteit megszabja: az 1939. évi költségvetés tervezete elkészült. *Szendy* Károly polgármester a tervezet főtételeit már megismertette a sajtó képviselőivel és közölte azokat az irányelveket, amelyek a költségvetés összeállításánál vezették.

A költségvetés egyensúlyát sikerült biztosítani: a 165,804.835 pengő kiadással szemben ugyanannyi a bevétel.

ami egyúttal azt is jelenti, hogy a költségelőirányzat az 1938. évi költségvetés keretei között mozog.

Nem kis feladat volt ezt az egyensúlyt megtalálni, aminek legfőbb oka az a szinte törvényszerű jelenség, hogy a fejlődő nagyvárosok háztartásában a kiadások évről-évre automatikusan emelkednek, míg a bevételek, még kedvező gazdasági viszonyok között sem tudnak ugyanolyan mértékben növekedni. A bevételek fejlesztéséről ugyanis a főváros — csakúgy, mint a többi városok — nagy pénzügyi megkötöttsége miatt, önmaga nem igen tud gondoskodni. A bevételeket csak a községi adók, vagy az üzemi tarifák emelésével lehetne növelni. *Ez azonban olyan lépés, amitől a főváros önkormányzata mindig tartózkodott és amellyel a mostani költségvetésnél sem akar élni.*

A költségvetés egyensúlya érdekében ezért

a legmesszebbmenő takarékosságot

kellett alkalmazni. A kiadások előirányzatát a legtöbb helyen csökkentették, mert csak így lehetett a szükségszerűen emelkedő vagy új kiadások fedezetét biztosítani. Természetesen a rendkívüli kiadások szorultak ki elsősorban a költségvetésből, ami városfejlődési, kulturális és gazdasági szempontból hátrányt jelent, mert ezek a rendkívüli kiadások nagyobbára beruházásokat jelentenek. A körültekintő munkának *sikerült a rendkívüli kiadások terén a jórészt a mult évi szintet* megtartani és mindössze egymillióval kellett csökkenteni a rendkívüli kiadásokat.

A költségvetésbe felvett

rendkívüli beruházó kiadások soraiban a legnagyobb tételek:

a Duna-hidak építése kétmilliós előirányzattal, ezt megközelíti a kisajátításokra előirányzott 1,800.000 pengő. Utak építésére 678.000, csatornák építésére 523.000, parkokra 256,000, lakásépítésre 400.000, templomok építésére és restaurálására 530.000, iskolaépületek tatarozására 200.000, bérházak tatarozására 150.000, a XI. kerületi tűzőrségi laktanya építésére 250.000, kórházépítésre 175.000, a Széchenyi gyógyfürdő vizének hasznosítására 150.000 pengőt vettek fel, a Kisipari Hitelintézet alaptőkéjének felemelésére pedig 200.000 pengőt. Ezenkívül számos 100.000 pengőn aluli beruházás szerepel a rendkívüli kiadások között.

A költségvetés egyensúlya érdekében

a költségvetésből kiszorult rendkívüli beruházó kiadások

legnagyobb tételei: kórházi beruházásokra 1,200.000 pengő, vágóhidak és vásárcsarnokok tatarozására 670.000, iskolaépítésekre és átalakításokra 600.000, hivatali épületek tatarozására 500.000, a Rudas-fürdő fejlesztésére 360.000, kegyúri templomok restaurálására 255.000, köztisztasági beruházásokra 260.000, köztemetői beruházásokra 243.000, menhelyek, szeretetotthonok, árvaházak tatarozására 150.000, parkokra, a közlekedést irányító berendezésekre, a tűzoltóság rádióberendezésére 100—100.000 pengő.

Ezek a beruházó szükségletek azért nem maradnak el, mert

a készülő beruházó programba kerülnek.

Ezt a programmot, amelynek csak egy részét teszik a költségvetésből kiszorult tételek, a költségvetés letárgyalása után tűzi ki napirendjére a 12-es bizottság.

Nem foglalnak helyet a költségvetésben a légoltalmi kiadások, amelyeket a polgármester külön problémának tekint. Ez a szükséglet, beleértve az üzemek 1 milliós szükségletét, az 1939. évben *4 millió pengőre* tehető. A polgármester azt javasolja, hogy *ennek a kiadásnak fedezését kérje a kormánytól a főváros.*

A rendes bevételek

legjelentősebb tételei: adók és inségjárulék 91.1 millió pengő, házbérek, haszonbérek és kisebb javadalmak 17.8, kórházi ápolási díjak 11.9, üzemek hozzájárulása 29.8, a Beszkárt területhasználata 1, egyéb bevételek 14 millió pengő. A csökkenés az 1938. évihez képest 424.601 pengő, mert az üzemek feleslege kevesebb. *Rendkívüli bevétel* ingatlanok értékesítéséből 1,200.000 pengő.

A rendes kiadások

legnagyobb tételei: közoktatási alkalmazottak 23.4, ezek nyugdíja 5.7, közigazgatási alkalmazottak 17.5, ezek nyugdíja 8.4, kölcsönök törlesztése és kamata 21.6, közkórházak 12.9, közjótékonyság 5.4, inségesek támogatása 8.4, köztisztasági szolgálat 7.8, vágóhidak és csarnokok 4.5, utak építése és karbantartása 5.2, csatornák 3.3, közvilágítás 3.1, közművelődés 2.6, parkok, fasorok 2—2, államrendőrségi hozzájárulás 2, Dunahidak, bérházak, kislakások 1.9, kisajátítások 1.8, kegyuraság 1.4, hivatali épületek 2.4 millió pengő. A kiadások az 1938. évi költségvetéshez képest 434.770 pengővel csökkennek. A *rendkívüli kiadások* összege 8,212.550 pengő.

A költségvetés mérlege

így alakul:

Rendes kiadások . . .	157,592.285 pengő
Rendkívüli kiadások . .	8.212.550 „
Összesen . . .	165,804.835 pengő
Rendes bevételek . . .	164,554.835 pengő
Rendkívüli bevételek . .	1,250.000 „
Összesen . . .	165,804.835 pengő

Felesleg a rendes tételeknél 6,962.550 pengő
Hiány a rendkívüli tételeknél 6,962.550 pengő

A községi háztartás keretében kezelt intézmények 10,215.314 pengő, az önálló vagyonkezelésű intézmények 134,722.057, a részvénytársaságok 72,094.015 pengő, a Segítőalap 3,957.036 pengő kiadással és bevétellel, a Gyámtartalékalap 39.405 pengő kiadással és 94.425 pengő bevétellel szerepel a költségvetésben.

A községi pótadó kulcsa marad 50%, a kereseti adó kulcsa változatlanul 5%, a szemétfuvarozási illeték továbbra is 1.5% és ugyancsak változatlan a víz, villany és gáz ára.

ROMANELLI
a Magyar-Olasz Bank elnöke

Ünnepi külsőségek között választotta meg a *Magyar-Olasz Bank* rendkívüli közgyűlése *Éber* Antal utódjául, az intézet elnökéül Guido *Romanelli* olasz ezredest. Éber lemondóleveléből kitűnik az a megmásíthatatlan elhatározása, hogy leteszi az elnöki tisztet és lemond igazgatósági tagságáról is. *Eber* neve szorosan összeforrott a *Magyar-Olasz Bank* történetével, mert hiszen annak megalapításában és felvirágoztatásában egészen eminens érdemei vannak, de munkásságával nagyban hozzájárult a magyar-olasz barátság megteremtéséhez is. Ugyancsak melegen búcsúztatta Ébert Gr. Uffo Giuseppe *Zuccoli*, a Banca Commerciale Italiana központi igazgatója, aki hozzájárult az igazgatóság amaz indítványához, hogy Éber működésének emlékére két alapítványt létesítsenek. Ezek közül az egyik *50.000 pengős lesz és a bank tisztviselőinek jóléti alapját fogja szolgálni, a másik 25.000 pengő adománnyal a Magyar Közgazdasági Társaságot támogatja.* Ezután *a közgyűlés az igazgatóság új tagjaivá Gr. Uff. Guido Romanelli olasz királyi ezredest és Cav. Silvio Rubertit, a felügyelő-bizottság tagjává pedig Comm. Dott. Mario Luporinit megválasztotta.*

A közgyűlést követő igazgatósági ülésen választották meg egyhangú és viharos lelkesedéssel Romanelli ezredest az intézet elnökévé.

Madarassy-Beck Gyula üdvözlő beszédében külön kiemelte *Romanellinek* a kommun alatt szerzett nagy érdemeit, mire *Romanelli* köszönő beszédében meleg szavakkal emlékezett meg Magyarország iránti szeretetéről.

Jakabffy Károly a Póstatakarék vezérigazgatója. A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére dr. *Jakabffy* Károly miniszteri osztályfőnöki címmel felruházott számvevőségi igazgatót, miniszteri osztályfőnöki címének épségben tartása mellett a Póstatakarékpénztár vezérigazgatójává a IV. fizetési osztályba kinevezte. Ugyanakkor a pénzügyminiszter előterjesztésére megengedte a kormányzó, hogy *Tormay* Bélának, a Póstatakarékpénztár nyugalmazott vezérigazgatójának ebben az állásában egy évtizedet meghaladó időn át teljesített értékes és eredményes szolgálatáért elismerését tudtul adják.

A Külkereskedelmi Hivatal új elnöke: Splényi István báró. A minisztertanács *Kunder* Antalt magyar királyi kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterré történt kinevezése folytán a Külkereskedelmi Hivatal elnöki teendőinek ellátása alól felmentette. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a minisztertanács felhatalmazása alapján *Splényi* István m. kir. kormányfőtanácsost, a Külkereskedelmi Hivatal alelnökét, a Hivatal elnökévé kinevezte.

Ifj. dr. Metzler Jenő az OFA ügyvezető igazgatója. Széles körben kelt örömet a hir, hogy az OFA igazgatósága dr. *Metzler* Jenőt ügyvezető-igazgatónak hívta meg. Ifj. *Metzler* Jenő, aki *Metzler* Jenőnek, a MOKTÁR elnök-vezérigazgatójának fia, éveken át a *Szent Lukács-fürdő* igazgatója volt. Kiváló képességeit most új pozíciójában fokozottabban érvényesítheti.

Kiss Jenő okl. mérnök, építési vállalkozó
Budapest, V., Zoltán-u. 10
Telefon: 114-835

HIDAS KÁROLY
MÉLYÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.: 110-998

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fűtés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

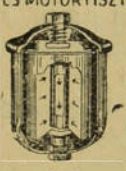
Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

KŐSZÉNBÁNYA- ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
V., KLOTILD-UTCA 3/a. TELEFON: 114-644
Paris 1937
GRAND PRIX

Hydronálium épületveretek
Fémkülönlegességek Kereskedelmi és Ipari Kft.
Budapest VII., Damjanich-u. 26/b. Tel. 149-700, 145-718

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

FRAM
OLAJ ÉS MOTORTISZTITÓ

Nagy olajmegtakarítás
Motorja állandóan tiszta olajban fut
Gyártja DÉNES ÉS FRIEDMANN R. T.
Budapest VI. Gessewity-utca 29 Telefon: 128-986

A Kisipari Hitelintézet alaptőkeemelése. Ismeretes a székesfőváros közgyűlésének határozata, hogy *200.000 pengővel felemeli a Budapesti Kisipari Hitelintézet alaptőkéjét.* A tőkeemelő közgyűlés megtartására most kerül sor. Az intézet igazgatósága október 18-ára tűzte ki a rendkívüli közgyűlést, amelyen a részvénytőkét 12.500 darab, egyenként 10 P névértékű, *A)*-sorozatú új részvény kibocsátásával 1,725.000 pengőre emelik. Ezzel kapcsolatban megfelelően módosítják az intézet alapszabályainak azt a fejezetét, amely a társaság alaptőkéjéről intézkedik.

A Baross-Szövetség bucsuülése régi székházában. A *Baross-Szövetség Ilovszky* János országos elnök elnöklésével az elmult héten tartotta utolsó ülését a szövetség régi, Bástya-utca 5. szám alatti székházában. Az elnök hangoztatta, hogy a keresztény iparosságnak és kereskedelemnek ebből a régi várából indultak ki a kisiparosságot és kereskedelmet érintő, de mindenkor a nemzeti érdekeket szolgáló javaslatok. Ebből a székházból indult diadalmas útjára a Baross-eszme, amelynek azonban szűkekké váltak a régi keretek és a szövetség nagyobb, tágasabb székházba kénytelen költözni a közeli napokban. A szövetség új korszaka kezdődik a Múzeum-utca 17. szám alatti Baross-székházban. A gyűlés nagyszámú közönsége lelkes ünneplés közepette köszönetet szavazott *Ilovszky* Jánosnak az új székház megszerzéséért és azoknak, akik áldozatkészségükkel lehetővé tették a keresztény ipar és kereskedelem új fellegvárának megteremtését.

Harminc éves a Honi Ipar. Alapításának harmincadik évfordulójához érkezett el a *Honi Ipar, Sugár* Ottó kiváló, tekintélyes közgazdasági folyóirata. Három évtizeden át a lap a magyar iparpártolás egyik leglelkesebb organuma volt, amely sok jó ügyért szállt sikra. Az iparpolitika mellett friss krónikása volt a *Honi Ipar* a magyar gazdasági élet minden megmozdulásának és most a jelentős évforduló alkalmával önérzetesen állapíthatja meg, hogy missziót teljesített. Jubileumát albummal felérő számával ünnepli meg a *Honi Ipar*, amelynek ünnepéhez csatlakoznak mindazok a kiválóságok, akik a jubileumi lapba írtak és akik a három évtized alatt ki nem fáradt *Sugár* Ottó szerkesztőt most szerencsekívánataikkal keresik fel.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-700

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfűtő-berendezések. Lemezmunkák.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszúlításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

Nincs jobb, mint az
UNIÓ
amerikai rendszerű folytonégőkályha
OETL ANTAL R. T.
kályhaosztály
Budapest, VI., Andrássy-út 9.
Telefonszám: 117—030.

VÁLLALKOZÁS

Uj versenytárgyalási kirások

A Köztisztasági Hivatal részére, három vállalati éven át, évenkint szükséges **67.000 darab kézi nyirfaseprő készítésére és szállítására** pályázni lehet. November 11-én d. e. 9—10 óra között. (Kun-u. 8. I. em.)

A székesfőváros üzemei részére szükséges **különféle papíráruk szállítására** pályázni lehet október 25-én az anyagszertárban. (Központi városháza, III. udvar).

Beérkezett ajánlatok

A Szél-utcai kislakásos épület **különböző munkára** pályáztak: Biró Ernő 223.900, Bárkányi József 232.617, Koncz Lajos 240.997, Fábián István 243.109, Marton Ferenc 244.990, Kapuváry Gusztáv 245.357, Kálmán Károly 245.399, Hollay János 246.275, Katona Mihály 252.132, Wührl Géza 257.994 és Fratricsevics Ernő 281.282 pengővel.

Lenvászon szállítására pályáztak: Magyar Kender,- Len- és Jutaipar rt. 101.970, Wein és Tsa 9060, Ganz György 7100, Salzmann 61.100, Minerva 97.590, Linum Taussig 13.140; **géz szállítására:** Győri Textil 7575, Grábféle textil 5100; **molinó szállítására:** Kispesti textill 49.030, Magyar Pamutipar 50.170, Goldberger 31.175, Unió Textilművek 7360, Frieder Károly 8990, Szombathelyi Pamut 23.245; **törölköző szállítására** pályáztak: Budakalászi Textilművek 77.660, Magyar Kender, Len- és Jutaipar 111.530, Wein és Tsa 23.450, Linum Taussig 25.540, Ganz György 28.330 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

Az iparrajziskola **kőművesmunkált** Pruscha Ede kapta 5585 pengőért.

A VI. ker. előljáróság **kőművesmunkált** Kochenburger Károly kapta 5167 pengőért; ugyanitt **szobafestő és mázoló munkát** kapott Balczó Sándor 5409 pengőért.

A sertésvágóhídi víztorony **kőfaragó munkált** Król Gyula kapta 6248 pengőért; ugyanitt **kőműves és vasbeton munkát** kapott Bollmann Béla 9200 pengőért.

A gróf Andrássy-laktanya **vasgerendaszállítását** a Vasgerendákat árusító rt. kapta 14.790 pengőért.

Az ujvárosházi közgyűlési terem **csillárjainak javítását** a Kissling Rudolf és Fia cég kapta 4890 pengőért.

A Szt. László-kórház **villanykábeli szigetelési munkált** Szabó László kapta 11.995 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Családi perpatvar

származhat abból, ha kedves férje meglátja valahol a legújabb típusú Gyöngy-kályhát és fel fog eszmélni arra, hogy Ön, kedves Nagyságos Asszony, még mindig ócska, multszázadbeli kályhákkal fűt lakásában. Higyje el, elsősorban az Ön érdeke, hogy lakásában a legújabb típusú Gyöngykályhát felállítsa, mert ilymódon — az olcsó gyöngyszén használata mellett — igen jelentős megtakarításhoz juthat. A sok kifogás, panasz elmarad, a szeszélyes téli időjárásban egyenletes meleget áraszt a Gyöngykályha, kezelése kényelmes, egyszerű. Cserépkályhájába is beépíthető a hasonló rendszerű Gyöngy előtét. Megtekinthető: a Magyar Radiátorgyár r.-t. VI., Andrássy-út 13. szám alatti bemutatóhelyiségében és a vaskereskedőknél.

POLOSKÁT IRT ELEKTROMOS GÉPPEL GARANCIÁVAL OLCSÓN. KÖZBEN LAKHATÓ! ELEKTRO-TOX ERZSÉBET-KRT. 42. T. 142-149

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

Schäffer Károly
okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16.
Telefon: 189—785 szám.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetűk készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

MORBITZER NÁNDOR
Építészmérnök és építőmester, m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépítési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

Kartelen kívüli
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása közvetlenül a gyárból
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. e Telefon: 155-114.

Miklós Lajos Telefon: 149—093.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javítása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTÓRUGÓ SPECIALISTA

Rakonczai József
lószerszámveretek, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-967.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kútgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 188-392

BIE HN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préselt kavics-, fedőlemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedőlemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, portkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépszíj.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 október 19. 42. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111–141 - Postacsekk: 40.424

Magyar a magyarért

A magyar nemzet fiai a zászlók alá sietnek és a magyar nemzet lázas tevékenységgel dolgozik ezekben a történelmi napokban. Úgy érezzük, mintha a történelem felhőkárpitja kettéhasadt volna és derengeni kezdene a megalázott magyar nemzet fölött a reménységes jövendő napja. Aki fiaink közül ma oldalára köti a tiszti kardot, vagy vállára veti a szuronyos fegyvert, boldog örömmel teszi, mert az erőnket színtiszta magyar célok érdekében kell megmutatnunk. És a mi diplomatáink, akiknek kezében az elmult hetekben az igazság fegyvere fényeskedett, szintiszta, elcsavarhatatlan logikával bizonyítják a magyar igazságot, amelyet az erőszak húsz esztendővel ezelőtt a föl nem támadás hitében zárt sírba.

És amíg a magyar erő és a magyar ész elvégzi munkáját, addig nem szabad egy pillanatra sem másra gondolnunk, mint azokra a magyar testvéreinkre, akik most végre hazatérőben vannak. Szemünk előtt vonul el a húsz esztendős szenvedés, amelyben az idegen uralom alatt görnyedtek. Szemünk előtt vonul el a terror utolsó hulláma, amelylyel most a felszabadulás napjaiban sujtják őket. A puskatus és a gumibot, meg a lelki szenvedések, amelyek húsz éven át uralkodtak ezeken a tőlünk erőszakkal elszakított magyarokon, de sohasem olyan keserű dühvel és a nemtelen bosszúállásnak olyan erejével, mint ezekben a napokban, amikor a rabtartók kezéből kiszabadulóban vannak. Ezeknek a testvéreinknek a fogadtatására kell készülnünk, hogy végre, húsz év után, közös asztalhoz ülhessenek velünk. *„Magyar a magyarért" jelszóval Horthy Miklósné, a főmagasságú kormányzó nemeslelkű hitvese és Imrédy Béláné, a miniszterelnök felesége, azért fordultak felhívással a magyar nemzethez, hogy felkészüljünk a felvidék magyarjainak fogadására, sebeik gyógyítására, nyomorúságuk enyhítésére.* Mert tudni kell, hogy ezek a magyarok húsz éven át száraz kenyeret ettek, hogy az élet ridegen, kegyetlenül megállt a fejük fölött és tudnunk kell, hogyha hazajönnek, dédelgető szeretettel kell fogadnunk őket.

Milyen magyarok ezek a magyarok? Ők nem felelnek rá. Nekik nincs jajszavuk. Hallgatva szenvednek. Nem mintha félnének a cseh önkény brutalitásától, mert ahhoz hozzászoktak. De előttünk, magyar testvérek előtt nem akarnak panaszkodni. Mert, ha már az ő szivük szenvedett, ne fájjon a mienk is. Milyen magyarok ezek a magyarok? Önérzetes, kemény gerincű emberek, akiknek vezére csak a napokban üzente át a határon, hogy a felvidéki magyarság a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy őket alku tárgyává tegyék és hogy újra megismétlődjék az, hogy magyarokat, mint sakkfigurákat tologatnak ide, vagy oda. Milyen magyarok ezek a magyarok? Olyanok, hogy nekünk kell példát venni tőlük. Nem vigasztalást kérnek tőlünk, hanem ők mondják meg, hogy mit kell nekünk cselekedni. Mutassa meg — üzenik — Csonkamagyarország magyar népe, hogy ezekben a sorsdöntő magyar órákban egy emberként tud fellépni, teljesítse, amit kérünk: támogassa belső békével, teljes bizalommal és férfias nyugalommal a magyar kormányt. Hűvös fővel, de meleg szívvel álljon mögéje, hogy valamennyi magyar érdekében minél jobb eredményt érhessen el.

Ezek a magyarok nem sírnak odaát, túl a trianoni határon, ezek nem kérnek mást, csak hogy vegyünk példát tőlük, legyen közöttünk is olyan egység és olyan férfiasság, mint amilyenre ők tökéletes példát mutatnak. Belső békével, teljes bizalommal és férfias nyugalommal álljunk oda a kormány mögé, amely becsületes munkával dolgozik a hazatérők érdekében.

De ha ők nem kívánnak is egyebet, nekünk, igenis, adnunk kell mást is. Nekünk gondolnunk kell arra, hogyha majd megnyílnak a határok, ne legyen a hazatérő magyarok között egyetlen éhes gyomor, egyetlen hajléktalan és egyetlen ruhátlan sem. Teljesítsük azt a kötelességünket, amit a felvidéki magyarok írtak elő nekünk, de teljesítsük azt a másik kötelességünket is, amelyet a kormányzó hitvese és a miniszterelnök felesége írt elénk:

— Aki magyar, az jöjjön a magyarért, a magyar szív induljon meg a magyar szívért.

ZSITVAY TIBOR:

A történelmi idők eseményei feltétlenül befolyásolni fogják a székesfőváros életét és ezekre a fordulatokra fel kell készülnünk

A jövő évi költségvetés gondoskodik Budapest további fejlődéséről

A városházán megkezdődött az őszi szezon. Úgy volt, hogy a pénzügyi bizottság és utána a közgyűlés szinte megszakítás nélkül permanens üléseken november 15-ig tárgyalja le a költségvetést. A terminus még messze van, de a pénzügyi bizottság váratlanul gyorsabban végzett Budapest jövő évi budgetjének letárgyalásával. Ennek nem az az oka, hogy az érdeklődés a főváros ügyei iránt csökkent volna, hanem *nagyfontosságú külpolitikai események izgalmában élünk, amelyek az egész nemzetre messzemenő kihatással vannak és ilyen körülmények között nincs meg az a lelki nyugodtság, amellyel apró-cseprő gondjainkat és bajainkat gondtalanul intézhetnők.*

A főváros vezetősége a helyén van ezekben a kritikus időkben is. Megadja a fővárosnak a lehetőséget a nyugodt fejlődésre, de azt nem lehet csodálni, hogy *Budapest szíve együtt dobban minden magyar ember szívével és a Felvidék sorsa minden más problémát szükségszerűen háttérbe szorít.*

A *Nemzeti Egység fővárosi Pártja* ünnepi ülésen avatta fel *Horthy Miklós* arcképét és *Zsitvay* Tibor pártelnök nagyhatású beszédben adott kifejezést a főváros minden egyes polgára érzelmének a felvidéki eseményekkel kapcsolatban. Ebből az alkalomból a *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

dr. Zsitvay Tibor

titkos tanácsossal,

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnökével, aki a következőket mondotta:

— A főváros jövő évi költségvetése még a mostani izgalmas és válságos történelmi időkben is idejére elkészült. Az adminisztráció megfelelő időben benyujtotta az összeállított budget-tervezetet, az autonómia különböző szervei azt letárgyalták, úgy, hogy a *törvényes határidőn belül a budget a város felettes hatósága, a belügyminiszter kezei között lesz.*

Nemcsak a napi problémákat intéztük el, hanem megadtuk a lehetőséget a főváros további fejlődésére is.

Ezekben a komoly napokban is *nemcsak a mának és a reményeknek élünk, hanem a közvetlen jövőről sem feledkeztünk meg.*

— A pénzügyi bizottság gyors tempóban letárgyalta a tervezetet. Ezt a mostani helyzet így követelte. *A jelenlegi történelmi időkben nem lett volna időszerű nagy szónoklatokat tartani, azért minden felszólaló csak röviden mondotta el az észrevételeit.* A pártok vezetői a tárgyalások megkezdése előtt megbeszélték a követendő rendszert. Az volt a felfogás, hogy *lehetőleg gyorsan végezzenek a költségvetéssel.* Nem tettek ugyan kötelező ígéretet, de *minden pártnak egyöntetű volt a felfogása. Minden párt betartotta az irányelveket és ennek a következménye volt a költségvetés gyors elfogadása a pénzügyi bizottságban.*

— Minden valószínűség szerint

ugyanez az álláspont fog érvényesülni a közgyűlési tárgyalásokon is.

Lehetőleg egy-egy pártból minden fejezethez csak egy szónok szól hozzá. *Ez ugyan nem megmásíthatatlan elhatározás, de a vitarendezőknek ezt az irányelvet állítottuk fel.* Ha valakinek különleges mondanivalója van és bizonyos szempontokat kíván érvényesíteni, úgy nincs akadálya a felszólalásnak. A most kialakult gyakorlat valószínűleg azt fogja eredményezni, hogy a közgyűlés is hamar végez a költségvetéssel.

— Semmiféle hátrány nem származik a gyorsaságból, hiszen

a 12-es bizottság letárgyalta a költségvetés egész anyagát.

Mi már régen kívántuk, hogy mielőtt a költségvetést végleges formájába öntik, előbb ismertessék meg azt az önkormányzat képviselőivel, mert *még a végleges összeállítás előtt az önkormányzat érvényesíteni kívánja befolyását. Szendy* Károly polgármester ezt a kívánságot teljesítette és a *jövő évi költségvetés már ilyen rendszer mellett valósult meg.*

— De ez még nem elég, hanem a megkezdett úton tovább kell mennünk.

A 12-es bizottság tovább dolgozik és a költségvetéstől függetlenül is figyelemmel kíséri a városi gazdálkodás minden fázisát.

A 12-es bizottság munkája többirányú. Mindenekelőtt a mai időknek megfelelően igyekszik

a takarékossági szempontokat érvényesíteni

és azt megfelelő módon a gyakorlatba átvinni. A viszonyok is állandóan változnak, tehát folyton *újabb és újabb helyzetek alakulnak.* De

figyelemmel kell lenni a beruházó programmra is.

Igaz, hogy a mostani idők nem alkalmasak a számokban való elmélyedésre, de a *12-es bizottság mégis letárgyalhatja a programmot és ebből az anyagból kiválaszthatja azokat a részleteket, amelyek gyorsan megvalósíthatók lesznek.*

E szerint tehát dönteni lehet elvileg is a beruházásokról és azután a változó körülményekhez formálni a megvalósítás tempóját.

Az ilyen kisebb bizottság inkább tud nyugodtan határozni, mert a nagyobb testület jobban ki van téve a tömeghangulat változásainak.

— A 12-es bizottságban bent ülnek a pénzügyi bizottság legkitűnőbb szakemberei. Valamennyien részesei nemcsak a pénzügyi bizottság, hanem az egész közgyülés bizalmának és *a főváros törvényhatósága könnyebben fogadja el azt a költségvetést, amely a bizottság retortáján már keresztülment.*

A történelmi idők eseményei feltétlenül hatással lesznek Budapest életkörülményeire is és ezekre az új fordulatokra szintén fel kell készülni.

Mindnyájan figyeljük a nemzet szivének dobogását, de a főváros vezetősége és az önkormányzat a felelősségtől áthatva nyugodtan irányítja a magyar főváros élete folyását.

Zsitvay Tibor azután a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja ünnepi üléséről emlékezett meg.

— Méltóságteljesen és meghatódottan folyt le pártunk ünnepi ülése, amelyen felavattuk *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzójának arcképét. Nem kívánom azt a kifejezést

használni, hogy *lelepleztük* a portrét, hanem sokkal helyesebb erre a *felavatás* megjelölés.

Magyarország legelső Nagyura és a nemzeti gondolat mellett egységesen vonult fel a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja.

— Amikor megláttam *Hoffmann* Géza gyönyörű művészi alkotását, az a gondolatom támadt, hogy szép gesztus volna tőlünk, ha ezt *a gyönyörű művészi festményt Pozsonynak, a régi koronázó magyar városnak ajánlanánk fel.* Hogy mikor kerülhet Horthy Miklós portréja a régi magyar város közgyűlési termébe, az a szebb jövőbe vetett reménység kérdése. Ennek a nemes gesztusnak időszerűsége azonban elérkezett, amikor a Felvidékért forrón lüktet minden magyar ember szíve.

— Nagyon kedves jelenetem játszódott le a művésszel. Amikor közöltem vele tervemet, meghatódottan mondta, hogy *boldogan és ingyen is megfesti mégegyszer a képet Pozsony számára, hiszen ő maga is ebből a városból való.* Én ezt előbb nem tudtam és örültem, hogy a véletlen még így is a segítségemre sietett.

Az életvidám, örökön derüs arc most elborul és távolba látó tekintetével *Zsitvay* elmerengve mondja:

— Érzelmileg különben nagyon közel állok ehhez a történelmi multú városhoz, magam is *pozsonyi* születésű vagyok, de eltekintve ettől, a családom szintén felsőmagyarországi származású. *Zsitva* község Verebély fölött van. Azt a magyar néprajzi határt, amelyet a térképészek és a statisztikusok meghúztak, ennél a kis helységnél találjuk meg. *Zsitva község azonban feljebb esik.*

De Zsitva községben mindenki magyarnak érzi magát, itt ezer éven keresztül mindig magyarok éltek.

Zsitvát már a tatárok is feldúlták és ott magyarokat pusztítottak el.

Közbevetettük, hogy most majd átmehet a határon, mert, tudomásunk szerint, fogadalmat tett, hogy addig nem lépi át a határt, amíg a tulsó oldalon a csehek uralkodnak.

— Egyszer voltam a cseh megszállott területen, *különleges körülmények között,* — felelte *Zsitvay,* — de valóban

mindig hirdettem, hogy csak a magyar Felvidékre megyek.

Az idén, Szent István évében mi, magyar turisták, megcsináltuk a nagy barangolást. *Az úgynevezett kék jelzésen haladtunk és az ország egyik végétől a másikig mentünk.* Csonkamagyarország határát jártuk be és amikor utunk végére érkeztünk, azt mondottam, hogy *hamarosan ugyanezt az utat viszájára is bejárjuk.*

Már akkor élt a remény a lelkemben, hogy a kék jelzést majd magasabbra toljuk, olyan területekre is elmegyünk, amelyeket eddig nem járhattunk be.

A mi lelkünkben is kell élni annak a lelkesedésnek, amely a kis *Hornyák* Évának szivét duzzasztotta. *Ez a kislány olyan meleg szeretettel köszöntötte Ipolyságon a mi véreinket, a magyar katonákat, hogy példát vehetünk tőle.* Magyarnak született idegen uralom alatt és a magyarságát megőrizte. Ezért tartottam helyesnek, hogy *elküldjük neki Kisfaludy-Ströbl Zsigmond gyönyörű, herendi porcellánból készült Kossuth-szobrának másolatát.* Érezzék a felvidéki magyarok, hogy a magyar főváros lelke velük lelkesedik.

Zsitvay Tibor nyilatkozatából világosan látszik, hogy *Budapest ezekben a nehéz, történelmi napokban levizsgázott magyarságából, önuralmából és imponáló nyugalmáról.* Mindenki szivét a reménység tölti el, de *a munka Budapest határain belül egy pillanatra sem lankadt el. Országépítést csak ilyen szilárd elhatározással lehet folytatni.*

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fütés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Új és használt nyomdagépek és berendezések szállítója.

HIDAS KÁROLY
MÉLYÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.: 110-998

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Elkészült a török emlékmű, az osztrák csontkamra és a szabadságharc díszparcellája

A Hősök Temetőjében érdekes terveket valósít meg a temető felügyelősége

A virágos boltok kirakataiban mind jobban elhódítja a teret az őszirózsa és a krizantémum, hogy teljesen átvegye uralmát a virágtársadalomban, amikor a kegyelet ünnepéhez. Halottak napjához érünk. Most nevelik a sírok virágait és Budapest világhíres sírkertjének, a Hősök Temetőjének kertészetében *85.000 krizantémum tő* várja a kiültetést. Ez a szám fogalmat ad arról, hogy mekkora üzemmé növekedett ez a kertészet, amely *a világ egyedülállóan nevezetes hősi temetőjének* díszéről gondoskodik.

A verduni és egyik-másik hősi temető lehet sokkalta nagyobb, mint a budapesti, de a mi temetőnknek, amely itt, a „Hadak útja" mellett fekszik, páratlan nevezetessége, hogy *ötven nemzetiség halottai nyugszanak benne.* A parcelláknak a nemzetiségek szerinti felállítása közben, amely három éve folyik, jutottak ehhez a megállapításhoz. A világháború kezdetétől a hősi halottak eltemetése rendjében sorakoztak a sírok és mondani sem kell, milyen kemény munkát jelentett és jelent még legalább másfél évig a halottak nemzetiségének megállapítása után az exhumálás és *a nemzetek szerinti csoportosítás, külön-külön parcellákban.* De csak így alakulhat ki ideális formájában a temető és válik lehetővé, hogy az egyes nemzetek kegyelettel forduljanak a maguk halottai felé. Így történhetett meg az egyes nemzetek parcelláiban az eddigi emlékművek felállítása is.

Ebben az esztendőben is nagy fejlődés tette szebbé és jellegzetesebbé a Hősök Temetőjét.

Teljesen befejezték a török hősi halottak exhumálását és a török parcellában való elhelyezését és elkészült a török emlékmű,

a felső részén törött, hatalmas *emlékoszlop* török és magyar felírással és előtte a *bazin,* amely pompásan tükrözi vissza az emlékművet. *1200 rózsát* ültettek el a török parcellában, a rózsák apja, *Gül Baba* emlékének is hódolva ezzel. Itt nemcsak a Budapesten eltemetett török hősök nyugszanak, hanem az ország egész területéről ebbe a temetőbe hozták a törökök hősi halottait. Különlegessége a török temetőnek, hogy a katonákon kívül *a török diplomáciának Budapesten elhunyt tagjai, — köztük egy bégnek a leánya is, — itt nyugszanak.* Az emlékmű felavatása a jövő évben fog a török hősök emléknapján, augusztusban megtörténni.

Elkészült az osztrák hősi halottak ossariuma is.

A volt osztrák kormány rendelkezése szerint az osztrák hősi halottakat *nem külön-külön sírokba, hanem közös csontkamrába* helyezték el, amelyet fekete keresztttel díszített fehér márványlappal zártak el. A német és magyar felírással ellátott márványlap mögött fal húzódik, mely előtt *egy osztrák császárvadász bronzalakja fog állani.* A szobor mintegy pandánja lesz a német parcella elé emelt bronzszobornak, amely *mai német harcost* ábrázol, jellegzetes őrállásban, szétvetett lábakkal, vállhoz támasztott puskával. Az emlék azt szimbolizálja, hogy *a mai német katona őrködik a világháborúban elesett német hősök örök álma felett.*

Még ebben az évben befejezésre kerül

az 1848—49-es szabadságharc pesti oldalon eltemetett hőseinek parcellája,

miután a budai oldal halottai a budai temetőkben nyugszanak. Ennek a temetői főút mellett létesített díszparcellának érdekessége, hogy a szabadságharc hőseinek *a különböző temetőkben felállított emlékoszlopait helyezték a sírok fölé.* Ezek között a bronz- és kőemlékművek között sok szép, művészi alkotás van.

A már teljesen kész *olasz, német, osztrák, török, bolgár, francia, angol, belga, montenegrói és albán* parcellák közül az olasz, a német, a török, bolgár hősi halottaknak van emlékműve és legközelebb felállításra kerül az osztrákoké. A *főemlékmű* mellett, amely az összes hősi halottaknak járó kegyelet kifejezője, az egyik magyar parcellát az *Eskü-szobor* díszíti, az *Országos Kaszinó* hősi halottainak emlékét pedig a Kaszinó által ajándékozott szobor örökíti meg.

Külön emlékműve van *kilencven ismeretlen katonának,* akiknek nemzetiségét megállapítani nem lehet. Azok a gyászolók, akik idegenben nyugvó halottaikra emlékeznek, ennél az emlékműnél szokták kegyeletüket leróni és ide helyezik el koszorúikat. Erre a kegyeletes megnyilatkozásra való tekintettel

legközelebb új emlékmű kerül a Hősök Temetőjébe — az idegenben nyugvó hősök emlékoszlopa.

Vitéz *Váry* Béla ezredes, a Hősök Temetőjének felügyelője aki három év óta nagy szeretettel, nem kevesebb munkával és tervszerűséggel viseli gondját ennek a nagyszerűen kifejlődött temetőnek, még egy szép terv megvalósítására készül. A magyar hősi sírok közé emlékműveket akar állítani, amelyek *a világháború olyan nevezetes eseményeit örökítik meg, amelyeknek tömegesen nyugszanak elesett hősei itt, a temetőben.* Így például az *uzsoki csatának mintegy 1000 hősi halottja* iránti kegyeletről fog beszélni majd az uzsoki emlékoszlop.

Kilátás van arra, hogy egyes nemzetek itt nyugvó hőseinek parcelláira eredeti, jellegzetes diszítményeket küldenek. Így például a bolgárok emlékoszlopának követ Szófiából szállították ide. Olaszország pedig azzal a tervvel foglalkozik, hogy az olasz parcella bejáratához eredeti antik kapuoszlopokat fog felállítani.

A jövő évben a most összeírás alatt álló *lengyel, orosz, litván, eszt, lett* és *finn* hősi halottak exhumálása és külön parcellákba való elhelyezése lesz soron és az azután következő év folyamán *befejeződik a nagy rendezési munka;* teljes szépségében rendszerességében kialakul a budapesti hősi temető 22.000 halottjával, akiken kívül külön gondoznak a budai temetőkben és a kerepesi temetőben nyugvó 4000 hősi halottat.

Uj tanítási rend a fővárosi népiskolákban

Az állami tanterv helyes alkalmazásának biztosítására a főváros vezetősége elhatározta, hogy

a fővárosi tanítóság részére új tananyagbeosztást és útmutatást készíttet,

amely *Budapest különleges művelődési értékeinek figyelembevételével* éri el az állami tanterv és utasítás célját.

A közoktatásügyi ügyosztály ennek a munkának elvégzésére a *Pedagógiai Szeminárium* gyakorló iskolája tantestületének adott megbízást. A tantestület ezt a munkát a szakfelügyelői kar közreműködésével el is végezte. A tervezet a kir. tanfelügyelő elé került, aki azt *jóváhagyta,* úgyhogy *a végrehajtása rövidesen megtörténik.*

Az elkészült munka az elemi iskolák I—VI. osztályainak anyagát foglalja magában. Az elemi iskolák VII. és VIII. osztályai részére a mult évben kiadott állami tanterv és utasítás figyelembevételével megindultak a munkálatok a népiskolák VII. és VIII. népiskolai osztályok anyagának feldolgozására is.

A Pedagógiai Szeminárium munkássága utóbb több új irányba terjedt ki. Az elmúlt év folyamán nyitotta meg *a pályaválasztási tanácsadót,* amellyel az életbelépő ifjúságot támogatja.

Elsőízben rendezett a Pedagógiai Szeminárium

iskolavezetői tanfolyamot,

amely a pedagógiai irányítás és az iskolavezetéssel járó adminisztrációs munkák minden ágazatát felöleli. Az oktatószemélyzet továbbképzését szolgálja az általános irányú *rajztanfolyam,* amelyet a tanonciskolai tanítók számára a községi iparrajziskolában rendeztek.

A jövő évre érdekes tervet tartogat a közoktatásügyi ügyosztály.

Közismereti tanfolyamot

rendez a tanítók számára.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 290-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

LEDNICZKY VEJE HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36 BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Schäffer Károly okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16. Telefon: 189—785 szám.

Időszerűvé vált az új Nemzeti Színház helyének megállapítása

November 1-én megkezdik a Vigyázó-telken az Akadémia bérpalotájának építését

A rohamosan kiépülő Károly-körúton november első napján monumentális palota építését kezdik meg. A főváros egyik legforgalmasabb, legexponáltabb pontján, a Károly-körút és Rákóczi-út sarkán *építteti fel a Magyar Tudományos Akadémia* az örökségül *tulajdonába átment Vigyázó-féle épülettömb helyén bérpalotáját.* Az *Akadémia* és a *Közmunkatanács* között az építkezést megelőzőleg hosszas tárgyalások folytak, miután a Közmunkatanács a fővárosnak ezen a reprezentatív keresztútján térszerű teret óhajt kiképezni és erre a célra a bérpalotát úgy a Károly-körúton, mint a Rákóczi-úton az utat mai vonalánál lényegesen beljebb kell megépíteni.

Az 550 négyszögöles Vigyázó-féle telekből ilyenformán 187 négyszögölet közterület számára kellett átadnia az Akadémiának.

Miután a tárgyalások eredményesen befejeződtek, az Akadémia most már hozzá kezd ehhez a nagyszabású építkezéshez.

A bérpalota dr. *Hültl* Dezső müegyetemi tanár, műépítész terve szerint épül.

Ha emeletes lesz, a lekerekített sarkon a párkánymagasságból egy emelettel kiemelkedő oromzattal.

A szomszédos Rákóczi-úti *Georgia-palotának* az Akadémia épülő új palotájához csatlakozó szárnya már alkalmazkodik a Közmunkatanácsnak ahhoz a tervéhez, hogy ezen a ponton tér alakuljon és ehhez képest a Rákóczi-út vonalánál már beljebb épült. Az Akadémia új palotája ezt a vonalat követi a Rákóczi-úti frontján és a Károly-körúti frontján is egészen a Károly-körúti szélső szárnyig, ahol több méterrel kiugrik és úgy csatlakozik a Károly-körút 3. számú bérpalotához.

Az Akadémia épülő palotája időszerűvé teszi, hogy *a Nemzeti Színház régi helyén, a Rákóczi-út és a Múzeum-körút sarkán ideiglenesen épült földszintes üzletház sorsa felett határozzanak.* A Közmunkatanács terve szerint bármilyen épület is kerül erre a sarokra, annak is az útvonaltól beljebb kell épülnie, mert csak így alakul ki a tervezett térség. A tér kialakítására vonatkozó terv már végleges, nincs eldöntve azonban a nagy probléma, hogy *az Akadémia palotájának pandánja a régi helyén felépülő új Nemzeti Színház lesz-e, vagy pedig más épület.* Értesülésünk szerint

ebben a kérdésben rövidesen döntés történik.

Ehhez a döntéshez szava van a *vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak, a közmunkatanácsnak és székesfővárosnak.*

Ez a Nemzeti Színház-probléma legutóljára az érvényben levő fővárosi költségvetés múlt évi tárgyalása alkalmával került napirendre, amikor is *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottság tag *indítványt nyújtott be a közgyűléshez annak érdekében, hogy az új Nemzeti Színház a régi helyén épüljön fel.* Az indítványt, amelyet *Gazdy* Jenő, a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* nevében nyújtott be, a *közgyűlés magáévá is tette.*

Most, hogy az Akadémia építkezésével a Nemzeti Színház problémája aktuális lett, kérdést intéztünk ebben az ügyben

Gazdy Jenő

törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

Egy éve, a költségvetés tárgyalásakor, a XIV. fejezetnél az éjjeli órákban került felszólalásomra a sor. Akkor fejtettem ki, hogy

a Nemzeti Színháznak a régi helyén kell maradnia.

Nemcsak az a körülmény követeli ezt, hogy — köztudomás szerint — a telket kifejezetten a Nemzeti Színház céljaira adományozta a *Grassalkovich-család,* de *így kívánják a nemes tradiciók is,* amelyek ehhez a helyhez fűződnek. Hiszen itt bontotta ki szárnyait a magyar színjátszás az ország fővárosában és tudjuk jól, hogy úgyszólván az egész ország hordta össze az itt épült Nemzeti Színház épületét, minden rendű és rangú polgárának egy-egy téglájával, amellyel a Magyar Géniusz hajlékához sietett hozzájárulni.

— Annál is inkább kívánatos ez a megoldás, mert erre a régi helyre szabva olyan terv áll rendelkezésre — a *Tőry-* és *Pogány*-féle tervre gondolok —, amelyet annakidején megboldogult gróf *Klebelsberg* Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter is magáévá tett és

amely tervet azóta a tervező építőművészek a változott viszonyoknak megfelelően úgy alakították át, hogy az minden kívánalmat a legnagyobb mértékben kielégít.

Ezzel nem akarok reklámot csinálni az építészeknek, azonban hivatkoznom kell arra, hogy ezt a tervet a *legkiválóbb szakértők is tökéletes megoldásnak találták,* még pedig az *összes tér- és közlekedési viszonyok figyelembevételével.*

— Nézetem szerint — amint ezt mult évi felszólalásomban kifejtettem — a Nemzeti Színháznak nem csak azért kell eredeti helyén felépülnie, mert ahoz a nemes tradiciók fűződnek (amit ugyan sokszor elhanyagoltunk, ellentétben nagy nemzetekkel, amelyek féltékenyen őrzik kultúrális emlékeiket), de azért is, mert

az újabban felmerült elhelyezési tervek közül sem az Erzsébet-tér, sem a Vilmos császár-úti úgynevezett fórum-elgondolás szerinti terv nem látszik alkalmasnak a megoldásra.

Egyéb okok mellett a legjelentősebb érv az első terv ellen, hogy az *Erzsébet-teret a parkszegény fővárosban feláldozni nem szabad,* a Nemzeti Színháznak a Vilmos császár-útra való helyezése pedig *közlekedési szempontból nem volna keresztülvihető.*

Mindezek mellett nyomósan szól a színháznak régi helyén való felépítéséhez az is, hogy annakidején *a nemzetközi zsüri is ezt a helyet tartotta a legalkalmasabbnak.* Megengedem, hogy a *Grassalkovich-telek se a legideálisabb hely színház céljára, de az összes felmerült terv között mégis ez a legmegfelelőbb.*

— A mai viszonyok között végül még az sem eshetik figyelmen kívül, hogy

pénzügyi szempontból is legalkalmasabb ez a megoldás,

miután itt a telek már rendelkezésre áll. Míg ezzel szemben *a Fórum-megoldás csak az Erzsébet-tér és Vilmos császár-út közötti terület rendezésével volna megoldható,* ami vitéz *Irsy* Lászlónak, a Közmunkatanács alelnökének nemrégen tett nyilatkozata szerint *tekintélyes összeget emésztene fel a szükséges kisajátások miatt.*

— Úgy érzem, mindezek az okok elég nyomatékosak arra, hogy a Nemzeti Színház a régi helyén épüljön fel. Ezt a gondolatot nagy súllyal támasztja alá a székesfőváros közgyülésének említett indítványom elfogadásával hozott határozata, amelyben *„felhívja a polgármestert, hogy a Nemzeti Színház helyének megállapítására vonatkozó tárgyalásoknál a régi helyen való mielőbbi felépítés mellett foglaljon állást."*

Napfényre kerültek az aquincumi ásatásoknál az ókor legnagyobb katonai színházának romjai

Két muzeum megnyitása — Elhelyezik az új szobrokat — Elkészült a székesfőváros kulturális programja

Budapestnek sokszor terhére írták, hogy minden kulturális erőt a fővárosban egyesít és ezért már nem egyszer próbálkoztak a decentralizáció gondolatával. A fővárost illető megállapítás nem egészen helytálló, mert *Budapest nemcsak az ország szive, hanem az ország kirakata is: minden nemzeti és kulturális élet itt lobog legerősebben.* Kiviláglik ez a nagy kultúrerő abból a beszélgetésből is, amelyet a *Fővárosi Hirlap* munkatársa folytatott

dr. Némethy Károly

tanácsnokkal,

a közművelésügyi ügyosztály vezetőjével, aki a főváros legközelebbi kulturális porgramjáról a következőket mondotta:

— A mostani nehéz idők nem nagyon alkalmasok kulturális intézmények fejlesztésére, de

a főváros igazi erejét talán azzal dokumentálja legjobban, hogy még most is fejleszteni tudja kulturális intézményeinket, sőt újakat is tudunk felállítani.

Éppen ezért örömmel jelenthetem, hogy *a székesfőváros közművelődési ügyosztálya a napokban elrendelte a kiscelli kastély átalakítási és karbahelyezési munkálatainak megkezdését.* Komoly jelentősége van ennek a rendelkezésnek, mert ezzel

egy új múzeum alapjait vetjük meg.

Ebben az átalakított és stilusosan berendezett kastélyban helyezzük el *a megnagyobbított székesfővárosi történelmi múzeum anyagát.* Minden nagy városnak megvan a maga történelmi múzeuma, amelyikbe nemcsak a lokalpatrioták járnak hangulatért, hanem *amely a külföld érdeklődését is felkelti.* Nekünk is volt történelmi múzeumunk, de már évek óta a helyiség alkalmatlansága miatt nem igen lehetett a kitünő történelmi anyaghoz hozzáférni. A történelmi múzeumban, amely egyelőre még a Városligetben van, rövidesen hozzákezdenek az átköltözés előkészítéséhez és *a jövő esztendőnek kétségkívül nagy eseménye lesz az új székesfővárosi történelmi múzeum megnyitása.* A múzeum nemcsak új helyiségbe költözik, hanem *megfelelőbb környezetben ki tudjuk állítani azt a nagyszerű anyagot, amelyet évtizedek fáradhatatlan munkájával szedtünk össze.*

— Budapest multjának emlékei a föld alatt vannak,

az ásatásokat tovább folytatjuk és az eddigi eredmények nagyon biztatóak.

Olyan sikeresen dolgoztunk, hogy *most már különleges eredményekről számolhatunk be.* A katonai amfiteatrum romjainak feltárása tovább folyik és

a Nagyszombat-utcában rövidesen Európa egyik legnagyobb római katonai színháza tárul majd az érdeklődők szeme elé.

Idegenforgalmi szempontból is nagy jelentősége lesz annak, hogy ezeket a romokat elő tudtuk tárni.

— A *Székesfővárosi Képtár* az idei nyáron már a közönség elé került, de még csak nagyon kevesen ismerhették meg, mert csupán néhány hónapig volt nyitva, amikor az Eucharisztikus Kongresszus külföldi vendégei és a Szent István évre ideérkező külföldiek, valamint a világ minden részéből idezarándokolt külföldi magyarok a magyar szobrokban és festményekben gyönyörködhettek. Az átmenetileg megnyitott képtárt bezártuk és *hozzáláttunk a központi fűtőberendezés elkészítéséhez.* Ezzel

lehetővé vált, hogy a főváros szívében, az Egyetem-utcában lévő képtár teljes intenzitással kapcsolódjék be a város kulturális életébe.

A múzeum a nyáron bemutatott formájában csekély változtatással hamarosan újra megnyílik.

— Valaki egyszer gúnyosan jegyezte meg, hogy Budapesten a háború óta sokkal több *érc- és márványmagyar* született, mint ezer év alatt. Annyi bizonyos, hogy Budapest fejlesztése és szépítése érdekében az utóbbi időben nagyon sok történt és a közterületeken igen sok új szobor talált elhelyezést. A közműleődési ügyosztály

most dolgozza ki a főváros szoborállítási programját,

amely még több fórum előtt kerül megvitatásra, de annyit megállapíthatunk már is, hogy *a művészi programnak előre meghatározott, céltudatos irányba való beállításával előnyösen tudjuk befolyásolni a városkép kialakítását.*

— Még egy érdekes művészi akcióról számolhatok be.

A székesfőváros által kiírt rézkarc-pályázatról

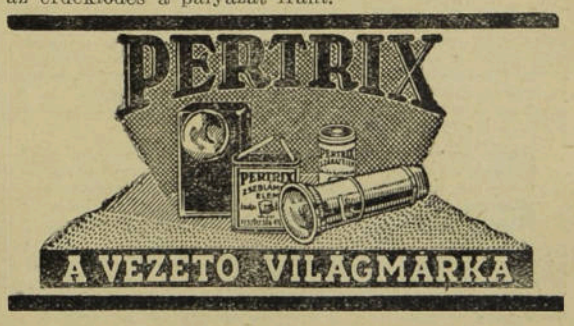
van szó, amelynek a közművelődési ügyosztály nagy fontosságot tulajdonít. Olyan kiváló magyar rajzolók vannak, hogy világviszonylatban is megállják a helyüket és ezektől az elsőrendű művészektől szép eredményeket várhatunk. Minden város igyekszik kedveskedni a vendégeinek és mi ezt a célt a rézkarcokkal is szolgálni akarjuk. Az ügyosztály *a főváros vendégeként Budapesten tartózkodó előkelőségeknek alkalomadtán egy-egy budapesti tárgyú rézkarcot óhajt ajándékozni.* Ezzel nemcsak az idelátogató idegent tiszteljük meg, hanem az ügyosztály elgondolása szerint *a művészi rézkarcok a főváros részére propagandacélokra is igen alkalmasak és maradandó értékűek lesznek.*

— A magyar művészeknek már eddig is jó hirük van külföldön. Ezek a rézkarcok elkerülnek a világ minden részébe és *a magyar művészek kiválóságát fogják hirdetni.* Ezért írta ki az ügyosztály a rézkarcpályázatot, amellyel egyúttal a kiváló művészek figyelmét a budapesti témákra akarja terelni. Budapest festői témákban igen gazdag és a magyar képzőművészetnek méltán szerepelhet modellul.

— Tovább folytatjuk tudományos tevékenységünket is.

Hamarosan megjelenik a *„Tanulmányok Budapest multjáról"* című hatalmas munka hatodik kötete. Budapest multjának minden fontosabb mozzanatát igyekszünk kikutatni és a tudományos körök figyelmét a magyar fővárosra irányítani.

— Beszámolómat talán azzal fejezhetem be, hogy *hamarosan lejár a Ferenc József festészeti és szépirodalmi pályázat,* amelynek odaitélése azután rövidesen megtörténik. Képzőművészeti és irodalmi körökben, — mint minden évben, — ezúttal is nagy az érdeklődés a pályázat iránt.

Horthy Miklós arcképének felavatása a NEP Fővárosi Pártjában

Zsitvay Tibor hatalmas ünnepi beszéde

Lélekben és külsőségekben egyaránt ünnepies volt a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* szezónnyitó esütörtöki összejövetele. A pártvarasora előtt lelkes hangulatban avatta fel a párt vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó képmását és a felavatással kapcsolatban, dr. *Zsitvay* Tibor pártelnök ünnepi beszéde nyomán emlékezett meg az egybegyűltek ünneplő serege a magyar nemzet történelmi napjairól és az elszakított felvidéki magyarságról.

A párt Esterházy-utcai termeiben megtartott ünnepi összejövetelén megjelentek: dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, dr. *Schuler* Dezső alpolgármester, dr. *Bódy* László, dr. *Farkas* Ákos, dr. *Horony-Pálfi* Aurél tanácsnokok, dr. *Feigler* Károly tiszti főügyész, *Baitz* József vezérigazgató, dr. *Antalfy* Géza, dr. *Gosleth* Ernő, dr. *Honthy-Haidecker* János, dr. *Vigyázó* Géza kerületi elöljárók, dr. *Homolyay* Rezső és dr. *Szebeny* József főjegyzők.

A párt felsőházi és országgyűlési képviselő tagjai közül megjelentek: dr. *Bessenyey* Zénó, dr. *Gaár* Vilmos, dr. *Harrer* Ferenc, *Nagy* Antal, *Terbócz* Imre, dr. *Usetty* Béla, dr. *Pőzel* István, *Krompaszky* Miksa, dr. *Árvátfalvy Nagy* István, továbbá a törvényhatósági bizottsági tagok és kerületi elnökök teljes számban, valamint sokan a központi pártkör tagjai közül.

A pártkör fényben ragyogó kék termének falán fogadta az ünneplőket *Horthy* Miklós kormányzó kitűnően sikerült, olajfestésű képmása, amely *Hoffmann* Géza festőművész alkotása. Meghatott hangulatban imádkozták el az egybegyűltek a Nemzeti Hiszekegyet, amely után

dr. Zsitvay Tibor

titkos tanácsos, pártelnök tartotta meg a kormányzó képe előtt a mai történelmi időkhöz méltó, nagyszabású és mély hatást keltő ünnepi beszédét.

Tizenkilenc év előtt úgy lépett Budapest határai közé Horthy Miklós fővezér, mint a megváltás, a lélekben üszkös falak közé, ahol a jövő reménysége nagyon kis lángon égett, ahol a multak kötelessége szanaszéjjel törve hevert. Amikor bejött, úgy éreztük, mintha tisztító vihar söpörte volna végig a város utcáit és a lelkek megmenekültek. Éreztük, hogy eljött a megnyugvás és tudtuk, hogy elhangzott a megváltás igéje, amely a magyar gondolatban, a keresztény nemzeti eszményben, tisztességben, a hazáért mindent áldozni tudó önzetlenségben keresse a kibontakozás útját a magyar földön.

Sokat csalódott már a magyar a történelem folyamán, de most, amikor Horthy Miklós felé fordul az egész világ, éppen most azt éreztük, hogy nem pillanatnyi hangulat, nem mesterkélt előkészítés, hanem isteni rendelés küldötte őt közénk, hogy a porba hullott nemzetet újból felemelje.

Horthy Miklós bevonulásával megindult itt a fővárosban a keresztény megnyugvás korszaka, amely korszak a változó pártokkal, változó vezetőkkel mindenkor a Horthy Miklós által kitűzött célokért dolgozott. Az ő egyénisége messze felülkerekedett minden fölé, ami a magyart a magyartól elválasztotta. Felemelt lélekkel messzire előre nézett és meglátta mindazt, amit magyar fajtánk elnyomorodott legkisebb emberei óhajtanak azért, hogy az emberi sorsot büszkén viselhessék és meglátta mindazt a veszélyt, amely a mi fajtánk vérmérséklete folytán örök veszedelem. Az ő szeméből mindig biztatást merítettünk, az ő szavaiból mindig felbátorítva emeltük fel fejünket, amikor olyan idők jártak, hogy a magyar fejek lekonyultak, mint az érett kalászok. Az ő hite járta át városainkat és az egész országot, az ő akarata kovácsolt össze bennünket és megéreztük, hogy olyan korszakát járjuk nemzetünknek, amelyben egy ezredév alatt alig volt sorsunk,

egy olyan korszakát a nemzetnek, amely nehezebb volt Rákóczi és Kossuth korszakánál.

Veszedelmes dolog történelmi korszakok összehasonlítása, de ha már kimondtam ezt a nehéz szót, meg is kell magyaráznom ezt az állításomat és helyt kell érte állanom.

Rákóczi futótűzként az országon végigszárnyaló lelkével máról holnapra pórt és főurat egy táborba gyűjtött. Hivő lélekkel felvette a kétségbeesésig menő harcot, de harcot vett fel, fegyveres harcot, amely a magyarságnak a vérében van.

Kossuth, amikor végigjárta a megesalattatás, megpróbáltatás, félrevezetés és megcsúfoltatás nehéz kálváriáját, a 48-as országgyűléssel együtt ő is fegyverhez folyamodott és a fegyvereivel mutatta meg, hogy a magyar nemzet az egész világgal szembeszáll.

Horthy Miklósnak, aki fővezérként lépte át az ország fővárosát, nehezebb szerep jutott. Ő csak szavával, lelkünkbe átsugárzott hitével és minden illetékes tényezőbe belepréselt akaratával mutatta meg, hogy mi magyarok vagyunk és magyarok akarunk maradni, de a fegyvert, mely kezünkből kihullott, nem adhatta vissza két évtizeden át.

Lábhoz tett fegyverrel voltunk kénytelenek nézni az idők megpróbáltatásainak elmúlását fejünk felett. Nem volt más fegyverünk az Istenbe vetett hitnél, az igazságba vetett hitnél és Horthy Miklósba vetett hitnél, ezért volt nehezebb az ő korszaka minden más korszaknál. Mert a magyar hamar kiáll a gátra, nem mérlegel, számvetést nem csinál, hanem odadobja életét könnyen a hazáért, hisz odadobták már százezrek és milliók. A magyar a megszégyenítés és a megkorbácsolás korszakát bírja a legnehezebben.

Hogy ezen korszakon átvészeltünk és eljutottunk a hajnalpirkadáshoz, azt Istenen kívül annak a remek márványba faragott és mégis élő, annak a magyar földből gyökeredző halhatatlan férfinek köszönhetjük, akit Horthy Miklósnak nevezünk.

Ő a húsz esztendő alatt nem változott. Pártok születtek, pártok elmultak, kormányt emeltek, kormányt temettek. Ő hívta őket életre, ő cserélte ki őket. Ahogy fogja keresni a jövőben is mindig azokat, akik ennek az országnak a sorsát az ő hite és meggyőződése szerint a legjobban tudják igazgatni. Ő felül volt mindezeken s azért volt húsz esztendőn keresztül kivétel nélkül mindnyájunkhoz olyan közelálló, mert nem érezhet a legkisebb magyar sem semmiféle gátlást, amikor Horthy Miklósnak tiszta szívből kívánjuk, Isten áldja reményeit, álmait és céltudatos akaratának beteljesedését.

Ezekben a napokban és még inkább ezekben az órákban, nem azért jöttünk össze, hogy történelem-filozófiai tanulmányokat folytassunk és végig értékeljük mindazt, amit Horthy Miklósnak köszönhetünk. Hanem azért, hogy mikor magyar vágyak szárnyai bontogatják a reményeket, nekünk is régen táplált óhajunk vár májusra. Régi óhajunk volt, hogy a Nemzeti Egység jegyében összegyülekezett fővárosi férfiak mindennapi otthonában ott legyen művészi kéz által megfestett és megörökített Kormányzó nagy urunk képe. Művészkéz festette ezt a remeket. Úgy érezzük, hogy ő otthont talált itt ezek között a falak között, ahol nem hangzott el soha egy mondat sem, nem nyilakozott meg a lelkekben és azoknak a mélyén semmi, amely nem lett volna százszázalékos odaadó követője a Horthy Miklósi eszméknek. De azt hiszem, amikor köszöntjük itt falaink között művészi képmását és

hódolatunkat, törhetetlen ragaszkodásunkat, minden áldozatra kész engedelmességünket jelentem a budai várba,

akkor hisszük és reméljük, hogy az ő alakját meg fogja egyszer mindennél tökéletesebben formálni a magyar történelem. Nem éremből és nem márványból, nem fából és mulandó anyagból, hanem abból a gránitból, amely a legerősebb anyag, amely valamikor a vajudó föld legbelső rétegeiből a tűz magjából gyűlt fel és amely ott áll a Magastátra képében az északi magyar-lengyel határon.

A visszavárt és nekünk visszajáró ősi juss égbenyúló szirtjein ott fog állani az ő remekbeformált, tökéletes képmása és érezzük, hogy amit évek előtt csak úgy suttogva gondoltunk, amit csak mint a reménység álmát rebesgetünk, azt a Horthy-dalt ma mint a megváltás igéjét, a megváltás szavát halljuk.

Zsitvay Tibor itt elmondta Horthy Miklósról irott költeményét, amelynek hallatára a lelkesedés forró hullámai töltötték be a termet, majd így folytatta:

A vágyak beteljesedésének hajnalán Horthy Miklós ígéreteinek valóraváltásának napjain,

lelkünk minden vágyakozása, szívünk minden dobbanása odairányul, odamutat az Ipolyon túlra.

Fel, arra a történelmi magyar vidékre, ahol olyan repesve várják a felszabadulást. Várják a magyarok és várják ezeréves testvéreink a rutének. Pozsonyra gondolok, Kassára, Komáromra, Érsekujvárra, Nyitrára, Késmárkra, ahonnan most még mindig hideg szél fúj felénk, Ungvárra, Beregszászra, Munkácsra. Hiszen nem mondhatom el százával és ezrével a helyek egész névsorát, Mi odagondolunk az istenadta ősi magyar határra.

És amikor odagondolunk, úgy érezzük a történelmi idők történelmi kötelességeket rónak is ránk. Nekünk azoktól, akik húsz évet szenvedtek idegen rabságban, amely súlyosabb volt talán, mint a százötven esztendős török megszállás alatt élő magyarok sorsa, nekünk ettől a húsz évig szenvedett magyarságtól sok tanulnivalónk van. Adja Isten mielőbb eljöjjenek és elmondhassák a tanulságot és adja Isten, hogy a nehezen tanuló magyar a tanulságot szívére is vegye. Én csak arra mutatok rá, hogy milyen egyszerre, milyen varázsütésre tudott táborba tömörülni a Felvidéknek a Szent István koronához visszavágyó minden pártja és népe, amikor meghallották a történelem órájának hangos, intő jelét. Ez az első tanulság, hogy

mi is tudjunk történelmi pillanatokban pártok, felekezetek és minden elválasztó szempont fölé emelkedni

és hinni abban, hogyha Isten adott vezért nekünk, más kötelességünk történelmi időkben nem lehet, mint oda menni, ahová ő küld bennünket és ott úgy szolgálni a magyar megújhodást, ahogyan az eljövendő magyar élet és ahogyan ő parancsolja. Fegyelmezetten és mellékgondolatok nélkül. Nem pártokat bontani és újakat alakítani, hanem pártkülönbségeket eloszlatni, ez most az idő szava. Ma nem bírálni, de engedelmeskedni kell. A történelem szava szól, minden kritika, minden bírálat ma nevetséges, gyerekes, oktalan. A történelem szava hív mindnyájunkat, a történelem megadta nekünk azt a gyönyörűséget, hogy olyan vezér után mehessünk, aki után igazán lelkesedve, majdnem azt mondhatnám, meggondolás nélkül, teljes odaadással sorakozhatunk, mert ha nehéz volt húsz esztendeig lábhoz tett fegyverrel, sőt fegyver nélkül, most, amikor megadatott a jel és talán a magyar virtus ideje is elkövetkezik, most adja Isten, hogy méltók tudjunk lenni a magyarság történelmi elhivatásához és őseinkhez, akik ezt az országot nem egyszer, de számtalanszor megszerezték a későbbi nemzedékek számára.

Én úgy látom Horthy Miklós alakját ezekben az időkben, mint egy

harmadikat a honalapitók között.

A megszervezett magyar állam első alapítója Szent István volt, akihez annyi könyörgés száll ebben az esztendőben, akinek áldott csonka kezét végighordták csonkaországunkban és az a kéz mennyi könnyet törölt el, mennyi hitet lobogtatott újra lángra. Másik honalapító IV. Béla, aki a tatárjárással tönkretett és elpusztított országot újra megalapozta és felépítette. Ez a két nagy honalapító kezet fog a harmadikkal, a Horthy Miklóssal. Az új tatárjárás után, amely ma nemcsak földre, vagyonra és az emberek testére vitt pusztítást, hanem a lelkek pusztításával akarta folytatni a maga gyalázatos hatalmát, Horthy Miklós keresztényi tiszta gondolatvilága az, amely megújhodás felé biztosan vezet és ezért köszöntjük mint harmadik honalapítót Szent István és IV. Béla után.

De megszerezte egy másik trlászban is méltó helyét Horthy Miklós, Rákóczi és Kossuth mellett is.

Hogy a felszabaduló magyar testvéreinknek van mondanivalójuk, azt könnyes szemekkel hallottuk Ipolyságból. Salkovszky Jenő, akit az Isten áldjon, olyan szavakat talált a magyar honvédek bevonulásakor érzéseinek kifejezésére, melyet el kellett fogadni minden magyarországi magyarnak. Ha azt mondom, hogy ha nincs más program, mint csak az, amit ő mondott, akkor meg lesz hitem szerint az egyetemes magyar tábor. És annak a kislánynak szavai, Hornyák Évának, aki megszállás alatt született már és akiről a pesti suttogók, lélekmételyezők azt mondották, hogy ezek a fiatalok elvesztek számunkra, még különbet jelentettek számunkra. Olyan beszédet mondott, hogy azzal szemben térdre kell ereszkedni a magyar reménynek és azt kell mondanom, hogy egy ország, amelynek nevében egy kisleány így tud beszélni, az nevel majd olyan nemzedéket, amely nem is tudja elképzelni, hogy a csonkaországban felburjánzó, de ezidőszerint szójjeltaposott szörnygondolatok özönével is lehet élni az országban. És odaszáll a lelkünk a felvidéki magyarság vezéreihez, Jaros Andorhoz és gróf Eszterházy Jánoshoz is.

Úgy érezzük, hogy egész férfiak beszéltek, szavuk, ami a pillanatnyilag magyarrá lett pozsonyi rádión keresztül hangzott, az egész Felvidék szava volt.

Amíg ők itt nincsenek, ne történjék semmi ebben az országban az ő hozzájárulásuk nélkül.

Az ő szavuk nyomatékosabb, döntőbb, mint azoknak a szava, akik a békét sok mindenre használták, de nem a magyarság erősítésére. Mi becsüljük őket és hiszünk az ő valódi mártirumi hazafiasságuk igazságában. Ezzel a hitünkkel köszöntjük őket, de köszöntjük, azt hiszem, mindnyájatok szíve és óhaja szerint Eszterházy Jánost ebben a táviratban olyan gesztussal, hogy ne csak szavak, hanem tettek is mutassák örömünket:

Gróf Eszterházy János Úrnak, Komárom. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja ünnepi összejöveteléről, melyen Kormányzó Urunk előtt hódolva az Ő magasztos személyét megörökítő művészi festményt avatjuk, magyar mivoltunk minden vérceppjét felpezsdítő, lelkünk minden vágyát betöltő, akaratunkat győzhetetlen erővé kovácsoló, szent érzésekkel fordulunk Felétek, a világ által nagysokára elismert, győzelmes szenvedéstekkel megszentelt ősi jogon Szent István koronájához Isten és a Ti akaratotokból visszatérő Magyar testvérek. Fogadjátok veletek való lelki egységünk és Értetek minden áldozatrakészségünk beszédes jeleként Kormányzó Urunk ma avatott és szívünknek annyira drága képét, hogy mielőbb a pozsonyi városháza ősi termében övezze örökös hála és hódolat. Testvérek, az isteni Gondviselés áldó keze vezessen haza. Zsitvay Tibor elnök.

Testvéreim! Felhatalmazást kérek, hogy Salkovszky Jenőt is köszöntsük és külön felhatalmazást kérek arra, hogy a mi nagy meghatottságunk és elragadtatásunk jelét fejezzük ki Hornyák Éva előtt és küldjük ezt a remekbeszabott magyar katonaszobrot azzal, hogy ilyen katonákat neveljenek a felvidék leányai a magyar hazának, akik mindig azt nézik, nem csorbult-e ki az ősi magyar kard.

Most arra kérlek benneteket, mondjuk el az esküt, magyar imádságot abban a tudatban, hogy ez milyen jól esett azoknak, akik ezt csak most tudják elrebegni újra a szabaddá váló magyar földön.

Éljenzéstől, tapsorkántól zúgott a terem, amikor *Zsitvay* Tibor beszédét befejezte. Percekig tartott az ováció, amellyel a szónokot lenyügöző hatású beszédéért üdvözölték, amellyel odatalált a magyar szívek közepébe. Ebben a hangulatban énekelték el az ünneplők Zsitvay Tibor felhívására a Himnuszt.

HÍREK A PÁRTBÓL

Pártértekezlet a költségvetési vita előkészítésére. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* október 20-án, csütörtökön este fél 6 órai kezdettel pártértekezletet tart. A pártértekezlet tárgya a kölségvetés közgyülési vitájának előkészítése, a párt szónokainak kijelölése, a közgyülés elé terjesztendő indítványok szövegének megállapítása.

A NEP VI. kerületi szervezete népes pártértekezletet tartott, amelyen a folyó hivatalos ügyeket és szervezési problémákat vitatták meg. Ezt követőleg dr. *Schoepflin* Lajos kerületi elnök tartott előadást „Ausztriai tapasztalataim" címen. A mindvégig érdekes és tanulságos előadást gyakran szakították meg a megjelentek tapsai. Az előadás után *Krompaszky* Miksa, az északi választókerület országgyülési képviselője a külpolitikai helyzetről tájékoztatta a megjelenteket. Az értékes és magas színvonalú előadásokat a kerületi szervezet nevében vitéz *Papp* Gyula ü. v. elnök köszönte meg. Október 4-én volt a VI. kerületi szervezet pártnapja, amelyen megjelentek: *Krompaszky* Miksa országgyülési képviselő, dr. *Veress* Gábor törvényhatósági bizottsági tag, az IBUSz alelnök-vezérigazgatója és a tisztikar. Az értekezletet dr. *Schoepflin* Lajos kerületi elnök nyitotta meg. Ezután dr. *Veress* Gábor mondott külés belpolitikai tájékoztatót. A nagyszámú közönség a tartalmas és igen nívós előadást nagy érdeklődéssel hallgatta végig. A közönség nevében dr. *Schoepflin* Lajos elnök mondott köszönetet az előadásért.

A NEP V. kerületi központi névnapi társasvacsorán 194 pengőt gyüjtött a Felvidék inségeseinek segélyezésére. A kerületi törzsgárda és a hozzácsatlakozott Háztulajdonosi Csoport az északi választókerület országgyülési képviselőjének *Krompaszky* Miksának tiszteletére október 11-én igen jól sikerült ünnepi társasvacsorát rendezett a Vilmos császár-úti új helyiségben. A társasvacsorán megjelentek a központi pártvezetőség, a törvényhatósági bizottság képviselete, a társkerületek elnökségei, ai kerületi elöljáróság, a háztulajdonosi egyesületek és a Berzsenyi Dániel gimnázium tanári kara. Dr. *Fábián* László üdvözlő beszéde után *Szombathy* Kálmán ny. őrnagy a háztulajdonosi csoport nevében, dr. *Hegedüs* Bertalan a központi pártvezetőség és a törvényhatósági bizottság képviseletében, dr. *Schöpflin* Lajos a társkerületek vezetőségei, *Jankovich* Oszkár ny. ezredes a háztulajdonosok országos szövetsége, dr. *Varga* Sándor pedig a gimnázium nevében köszöntötte a népszerű képviselőt, aki meghatottan mondott köszönetet a névnapi jókívánságokért. Percekig tartó ováció követte *Krompaszky* Miksa felszólalását, majd *Wottitz* Pál, a külkereskedelmi hivatal osztályvezetője indítványára a női csoport a Felvidék inséges magyarjai javára gyüjtést rendezett, amelynek eredményét, 194 pengőt a kerületi pártvezetőség rendeltetési helyére juttatta.

Nyolc hónap alatt három millió bevételi többlete volt a Bszkrtnak

A nyolcfilléres kisszakasz óta a villamoson fogyott, az autóbuszon emelkedett az utasok száma

Amióta a kisszakaszjegyeket behozták, azóta a Beszkárt személyforgalmát pontosan megállapítani nem lehet, mert *a felhasznált kisszakaszjegyek száma rendesen több az utasok számánál.* Azt pedig, hogy egy utas hány kisszakaszjegyet fogyaszt egy-egy utazása alkalmával, csak kombinálni lehet. A Beszkárt kénytelen ahhoz folyamodni, hogy a kisszakaszjegyek számát, amelyek a perselyekbe befolynak, bizonyos kulcs szerint leszállítja. Ez az osztószám addig, míg a kisszakaszjegy ára 6 fillér volt, 1.8, mióta pedig a kisszakaszjegy 8 fillérre drágult, 1.5-ben van megállapítva, ami azt jelenti, hogy feltételezi a Beszkárt, hogy *egy-egy utas régebben átlag 1.8, újabban pedig 1.5 kisszakaszjegyet használt egy-egy utazása alkalmával.*

Ilyen számítással jelennek meg a villamostársaságnak havi személyforgalmi jelentései, amelyeket rendszeresen a székesfőváros dr. *Illyefalvi* I. Lajos igazgató szerkesztésében megjelenő *Statisztikai Havifüzetei* közölnek kitűnő összeállításban. A most megjelent füzet szerint *a villamos vasutak augusztusban 25,160.000 utast szállítottak. Tavaly augusztusban az utasok száma 28,376.000 volt.* Ha pedig az egész eddig elmúlt nyolc hónapot vesszük számításba,

a tavalyi 221,528.000 utassal szemben, az idén nyolc hónap alatt csak 204,509.000 utas használta a villamost.

Tényleg bekövetkezett tehát az, amit előre lehetett látni, hogy a kisszakaszjegyek árának megdrágítása *a forgalom csökkenését* fogja előidézni.

Igaz, hogy a kisszakaszjegyes utasok számának csökkenésével egyidejűleg

növekedett a távolsági jeggyel utazók száma, de nem olyan mértékben, hogy pótolhatta volna a kisszakaszjegyesek számának kiesését.

Augusztusban például a tavalyi augusztushoz képest a kisszakaszjeggyel utazók száma 17,347.000-ről 12.735.000-re, tehát 4,702.000-rel csökkent, a távolsági jeggyel utazóké pedig 10,376.000-ről csupán 11.931.000-re növekedett, vagyis mindössze 1,555.000-rel szaporodott. A kisszakaszjegyek forgalma még ennél is jóval nagyobb csökkenést mutat, mert a tényleg felhasznált kisszakasz-érmék száma *tavaly augusztusban még 31,387.000 volt, az idén augusztusban már csak 19.103.000, a csökkenés tehát 12,284.000.*

A kisszakaszjegyek árának megdrágítása tehát azt eredményezte, hogy az elmaradt utasoknak csak *mintegy harmadrésze ment át a távolsági utasok részére fenntartott szakaszba,* a többi egyszerűen inkább nem szállt a villamosra, hanem gyalog tette meg útját. Azok pedig, akiknek jobban telt a közlekedési eszközre,

az autóbuszt vették igénybe, amelynek a forgalma tényleg erősen megnövekedett.

Tavaly augusztusban 2,647.000 utasa volt az autóbuszoknak, az idén már 3,312.000. A növekvés tehát 665.000, ami majdnem 25%-nak fele meg. Minthogy azonban a villamosnál a kiesés 3,216.000 egyetlen hónap alatt, megállapítható, hogy az autobusz forgalmának növekedése csak *valamivel több, mint 20%-át pótolja a villamos elmaradt forgalmának.*

Mindazonáltal a Beszkárt meg lehet elégedve a pénzügyi eredménnyel, mert a megcsappant személyforgalom ellenére

62 ezer pengővel nagyobb volt a villamos bevétele az idén augusztusban, mint tavaly.

Az egész eddig elmúlt 8 hónap alatt pedig majdnem *másfélmillió bevételi többletre* tett szert a villamosnál. A jelek azonban azt mutatják, hogy ez a bevételi többlet lassankint meg fog szűnni, ha a személyforgalom csökkenése ilyen nagy mértékben tovább tart. Maga az a körülmény, hogy augusztusban már csak 62.000 pengővel haladta meg a bevétel a tavalyi augusztusit, intő jel, mert folyó évben az eddigi havi átlag több mint kétszázezer pengő többletet eredményezett, augusztusban pedig már ez a többlet leszállt 62.000-re.

Az autobusz bevételi többlete egyideig mindenesetre pótolni fogja a villamos bevételében mutatkozó csökkenést. Magában augusztusban 212.000 pengővel több volt az autobusz bevétele, mint tavaly augusztusban. Az elmúlt nyolc hónap alatt pedig az autobuszok utasai 1,362.000 pengővel nagyobb összeggel adóztak a Beszkártnak, mint tavaly a megfelelő időszakban. A Beszkárt tehát egyelőre elégedetten nézheti bevételi eredményét.

Az eddig elmúlt nyolc hónap alatt a villamos és autóbusz bevételi többlete tavalyhoz képest 2,701.000 pengő.

A többi szállítási eszközön *nagyobb volt a forgalom, mint tavaly augusztusban. A svábhegyi fogaskerekű* vasut a tavalyi augusztusi 128 ezer emberrel szemben az idén 132 ezret szállított, a *budai sikló* 126 ezerrel szemben 139 ezret, *csupán a trolleybusz forgalma csökkent* 59.300-ról 51.200-ra és még inkább a *motorhajóké* 8500-ról 3200-ra. Ellenben úgylátszik

a csavargőzösöknek új korszaka virrad fel.

Ha az eddigi nyolc hónapot vesszük tekintetbe, két évvel ezelőtt még csak 267 ezer, tavaly már 364 ezer, *az idén pedig 434 ezer utas használta a csavargőzösöket.* Valószínüleg a felső Dunán levő *uj strandfürdők (Aquincum, Pünkösdfürdő, stb.) növelték meg a csavargőzösök forgalmát.* Érdekes, hogy a kisszakaszjegy drágítása *a budai sikló forgalmát is mennyire megviselte,* tekintettel arra, hogy itt a forgalomban csak a kisszakaszjegyek használatosak. A folyó év elején, amikor a kisszakaszjegy drágítása életbelépett, *egyszerre megcsökkent a forgalom és csak újabban kezd ismét emelkedni,* mert a várbajutás még mindig olcsóbb a siklón, mint az autóbuszon.

Tizenkét nap helyett négy-öt ülésen letárgyalja a közgyűlés a költségvetést

Pártközi értekezletet tartottak a vitarendezők

Október 25-én kezdi meg a közgyülés a költségvetés tárgyalását. A pénzügyi bizottság a tervezeten, a beható tárgyalások ellenére is, *kevés módosítást kívánt,* úgy, hogy a tervezet szinte egészében kerül a közgyülés elé, jeléül annak, hogy a nagy gonddal készült deficitmentes költségvetésben *Szendy* Károly polgármester és vezérkara sikeresen megküzdött a feltornyosuló nehézségekkel.

A költségvetés idei közgyülési tárgyalása, tekintettel az ország minden figyelmét lekötő nagy külpolitikai eseményekre, *sokkal gyorsabb tempóban fog megtörténni, mint más években.* A törvény 12 közgyülési napot enged a költségvetés letárgyalására azzal, hogy november 15-ig a vitát be kell fejezni. Az elmult években igénybe is vette a törvényhatósági bizottság a rendelkezésre álló időt, az idén azonban, mint a *Fővárosi Hirlap* illetékes helyen értesül, a mértékadó körökben az a felfogás alakult ki, hogy

a közgyülés 4—5 nap alatt letárgyalja a költségvetést.

A tárgyalási technika megállapítása céljából *a pártok részéről megbizott vitarendezők értekezletet tartottak,* amelyen a polgármestert dr. *Homolyay* Rezső főjegyző, a pénzügyi ügyosztály helyettes vezetője képviselte. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* részéről dr. *Vályi* Lajos törvényhatósági bizottsági tag, az elmult költségvetési viták alkalmával már kitünően bevált vitarendező vett részt ezen a pártközi értekezleten.

Értesülésünk szerint a pártok vitarendezői között egyöntetű megállapodás jött létre abban az irányban, hogy *az idei költségvetési vita a szokottnál sokkal gyorsabb tempóban* történjék meg a közérdek sérelme nélkül. Ez úgy lehetséges, hogy a kérdések egységesítve kerülnek tárgyalásra,

a részletek pedig irásbeli indítványok formájában jutnak a közgyülés elé.

A költségvetési vita előkészítésével a legközelebbi napokban tartandó pártértekezetén foglalkozik

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja,

amely kijelöli a szónokokat, akik az általános és a részletes vitánál a pártot képviselik és megállapodik a párt nevében előterjesztendő indítványokra nézve is.

*

Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester most küldte szét *közgyülési meghívóját,* amely közli, hogy a főváros 1939. évi költségvetését az október 25-én, kedden délután öt órakor kezdődő sorozatos közgyülésen kezdik tárgyalni. A költségvetés általános vitáját október 26-án, szerdán, 27-én, csütörtökön és 28-án, pénteken, mindennap délután öt órakor az Ujvárosháza nagytermében folytatják, majd november 4-én, pénteken, 7-én, hétfőn, 8-án, kedden, 9-én, szerdán, 10-én, csütörtökön, 11-én, pénteken, 14-én, hétfőn és 15-én, kedden lesz a költségvetés részletes vitája.

A főpolgármester a törvény által megengedett *tizenkét napra* tűzte ki a költségvetési vitát. A törvény a tárgyalási napok maximumát írja elő, de amennyiben a viták nem veszik igénybe a tizenkét közgyülési napot, a költségvetés letárgyalásával természetesen *rövidebb idő alatt* is végezhet a törvényhatósági bizottság.

Sorsdöntő idők visszhangja a főváros fórumán

Lamotte Károly alpolgármester búcsúztatása

A törvényhatósági bizottságnak a nyári szünet utáni első közgyülését ünnepies esemény vezette be. Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elnöki megnyitójában magasan szárnyaló beszéddel emlékezett meg a magyar nemzet sorsdöntő napjairól.

— Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága őszi közgyülésének megnyitásakor, — kezdte beszédét a főpolgármester, — a törvényhatósági bizottság tagjaival közös szent érzelemben összeforrva gondolok vissza a közelmult történelmi idők napjaira. Első kötelességemnek tartom hálát adni a nemzetek életét irányító Mindenhatónak, hogy a sorsdöntő nagy kérdések útvesztőjében biztonsággal örködött nemzetünk jövendője felett. Hittünk eddig is a Mindenhatóban, hittünk eddig is ebben az ezeréves szent hazában és hittünk eddig is az örök igazságban és a magyar jövendő feltámadásában, de most lelkünk legmélyén érezzük, hogy *Szent István esztendejében a Mindenható, megelégelve a hosszas bénaságot, hivatásukat hűen teljesítő férfiakat küldött a fájdalmak orvoslására és keserves szenvedéseinkre gyógyírt is adott.* A sorstól számunkra kijelölt történelmi vártán *ma minden áldozatra készen vágyakozunk a megujhodásra.*

— Az igazság messze sugárzó diadalában pillanatig sem kételkedve, a hála őszinte érzetével nyitom meg tehát mai közgyülésünket, tántoríthatatlan meggyőződéssel hirdetve erről a helyről, hogy a székesfőváros törvényhatósága egyetemét képviselő törvényhatósági bizottság közgyülése hazafias érzésben teljesen egybeforrva, *egy szívvel, egy lélekkel áll rajongással szeretett államfőnk mögött.* (A közgyülés tagjai felállnak, óriási lelkesedéssel éltetik Horthy Miklós kormányzót.) *Egy szívvel, egy lélekkel támogatja a történelmi felelősség súlyát viselő magyar királyi kormány legszentebb törekvéseit,* soha el nem múló hálával gondol a magyar igazság érvényesülését bátor és nyilt színvallással támogató nagy államférfiakra.

A főpolgármester beszéde végén a törvényhatósági bizottság tagjai a közgyülési terem minden oldalán viharos éljenzésben és tapsban törnek ki.

A polgármesteri előterjesztések tárgyalása következett. Az első pontnál, *a hazatérő felvidéki véreink megsegítése* ügyében tett polgármesteri előterjesztésnél *Szendy* Károly polgármester szólalt fel. Hangoztatta, hogy Budapest, az ország szive meleg szeretettel akarja kivenni részét az inséget szenvedett, felszabadult magyarok talpraállításából, a sinylődők gyámolításából. Ezért azt javasolja, hogy a főváros közönsége a támogatásra rászorult *és hazánkhoz visszatérő véreink segélyezésére megindítandó akció javára szavazzon meg 250.000 pengőt.*

A polgármester előterjesztését a közgyülés egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

Dr. *Farkas* Ákos tanácsnok ismertette a polgármesteri előterjesztést dr. *Lamotte* Károly alpolgármesternek a szolgálat alól való felmentése és ellátási igényének fenntartása tárgyában.

Szendy Károly polgármester szólalt most fel és a következőket mondotta:

— Mikor első munkatársam, *Lamotte* Károly alpolgármester a főváros kötelékéből eltávozik, méltóztassanak megengedni, hogy megállapítsam: *az eltávozó alpolgármester mindenkor legteljesebb tudását és képességét állitotta a főváros szolgálatába.* Nem volt olyan ügy, olyan kérdés, melyet nem a legnagyobb, legteljesebb szakértelemmel, odaadással, a legbecsületesebben ne látott volna el. (Úgy van! Ügy van!) Amikor ezt megállapitom, méltóztassanak egyben megengedni azt is, hogy *hosszú időn át első munkatársamnak legteljesebb köszönetemet és hálámat fejezzem ki.*

Általános helyeslés és zajos taps fogadta a polgármester szavait, majd a pártok képviselői a legteljesebb elismeréssel és meleg szeretettel emlékeztek meg a távozó alpolgármester kiváló egyéniségéről és hervadhatatlan érdemeiről.

PISCHOFF REZSŐ
Tűz-zománctáblakészítő iparos
Budapest, IX., Páva ucca 25.
Telefon: 344-678.

Események

Fővárosi Hirlap
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Horthy Miklós

Irta Zsitvay Tibor

Emeld fel a fejed pajtás,
Nincsen okod búra,
Kivirul a magyar hősök
Hervadt koszorúja.

Rózsa nyílik az orcákon,
Lángra gyúl a lélek,
Horthy Miklós kardja nyomán
Kél Istenítélet,
Boldog magyar élet.

Aki tépett, aki hántott,
Édes magyar fajtám,
Eltapossuk az útunkból
A nagy rajta-rajtán.

Bételik az igazságért
Szomjuhozók vágya,
Egybeforr az egész ország,
Horthy Miklóst áldja,
Mindörökre áldja.

Farkas Ákos tanácsnok ünneplése Hajdudorogon. Hajdudorog a magyar görögkatolikus székesegyház külső megújító munkáinak befejezésével kapcsolatosan lelkes ünnepséget rendezett a város szülöttjének, dorogi *Farkas* Ákos dr. székesfővárosi tanácsnoknak tiszteletére. A községi képviselőtestület diszgyűlést tartott, amelyen megkapó keretek közt *diszpolgári oklevelet* nyujtottak át az ünnepeltnek. *Papp* János tb. kanonok hatásos beszédben emlékezett meg Farkas Ákos közéleti érdemeiről. Délben társasebéd volt, amelyen *Gedevári* László főjegyző, *Balogh* Bálint budai esperes-lelkész, *Papp* János tb. kanonok, *Villy* János polgári iskolai igazgató és még sokan mások mondottak pohárköszöntőket. Valamennyi szónok kiemelte azokat az érdemeket, melyek vallásos, hazafias és szociális téren jellemezték *Farkas* Ákos tevékenységét. Az ünnepelt szünni nem akaró tetszéssel kísért beszédben mondott köszönetet az üdvözlésekért.

Október 16-tól életbelépett a kedvezményes gáztarifa

A Gázművek új, kedvezményes árszabást léptetett életbe a háztartások számára. A kedvezmény azokra a gázfogyasztókra vonatkozik, akiknél a gáztüzhelyen — amely alatt a főzőt és sütőt kell érteni — még legalább egy gáztüzelésű készülék működik. Ez lehet vízmelegítő, gázkályha, vagy gázhűtőszekrény.

Azokban a háztartásokban, ahol ilyen berendezkedés van, életbelép a kedvezményes tarifa, de csak bizonyos fogyasztáson felül. Ezt a feltételül szabott fogyasztást, amelyen túl az olcsóbb tarifa szerint számolják el az elfogyasztott gázt, a Gázművek *tőfogyasztásnak* nevezi. A tőfogyasztás határáig a gáz ára marad az eddigi köbméterenkinti *20 fillér*, míg a tőfogyasztást meghaladó többletfogyasztásnál *a kedvezményes tarifa szerint köbméterenkint 12 fillér a gáz ára.*

A tőfogyasztást szociálisan, a lakások nagysága szerint állapította meg a Gázművek, úgy hogy a növekvő szobaszámok szerint nagyobb a megállapított tőfogyasztás, vagyis a nagyobb lakások tulajdonosainak több gázt kell a 20 filléres tarifáért elfogyasztaniok, hogy a 12 filléres kedvezményhez jussanak.

Ennek az elvnek értelmében a Gázművek így állapította meg a háztartások havi tőfogyasztását: 1 szobás lakásé 20 köbméter, 2 szobásé 40, 3 szobásé 60, 4 szobásé 80, 5 szobásé 100, 6 szobásé 120, 7 és többszobásé 140 köbméter. A fogyasztók javára szól, hogy *a konyha, előszoba, hall és cselédszoba nem számit a tőfogyasztás megállapításánál.* Külön elbirálás alá esik — és ugyancsak a fogyasztó javára szolgál, hogy olyan lakásoknál, ahol *orvosi rendelő* vagy *iroda* van, 3 szobából 1 szobát, 4-ből 2 szobát, 5-ből és ennél többszobás lakásból 3 szobát *nem számitanak bele* a tőfogyasztást szabályozó szobaszámba.

A fogyasztóknak az árkedvezményt illető igényüket a Gázműveknél be kell jelenteni az erre a célra szolgáló bejelentési lapokon. *Az új árszabás a gázmérőknek az október 16-án kezdődött leolvasásával megállapított gázfogyasztásra nézve már érvényes.*

József Ferenc királyi herceg propagandaútja. Megemlékeztünk arról a rendkívüli sikerről, amely vitéz dr. *József Ferenc* királyi hercegnek az északi államokban tett idegenforgalmi propagandautját kiséri. A királyi herceg tiszteletére *Göteborgban* a Svéd-Magyar Társaság banketet adott. A díszlakoma ünnepi szónoka *Jakobsson Malte* kormányelnök volt. Nagy érdeklődés közepette tartotta meg a királyi herceg előadását, amely után a svéd sajó képviselőit fogadta, majd tájékoztatta az utazási irodák vezetőit Magyarország idegenforgalmi törekvéseiről. A királyi herceg következő állomása *Amszterdam* volt. A pályaudvaron *Magyary* Antal hágai magyar követ, *Becht* André amszterdami magyar követ, báró *Vredenburgh*, a Holland-Magyar Egyesület elnöke és a Hungária Klub képviseletében *Balázs* Pál fogadták. Szombaton *Hágában* a Holland-Magyar Egyesület vacsorát adott a királyi herceg tiszteletére. Vasárnap a királyi herceget *Vilma* hollandi királynő látta vendégül. Az ebédre hivatalos volt *Magyary* Antal magyar követ és dr. *Szviezsényi* Zoltán miniszteri tanácsos, a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója is, aki tudvalevőleg egész útján elkisérte a királyi herceget. Hétfőn este a királyi herceg Hágában előadást tartott, amely után *Magyary* Antal követnél fogadás volt. Erre hivatalos volt az udvar és a diplomáciai testület is. A hollandi sajtó a királyi herceg látogatása alkalmából *Magyarországról meleghangú ismertető cikkeket közöl.*

A Sas Kör hódoló távirata a kormányzónak. Az egyik legtekintélyesebb budapesti társadalmi egyesület, a Sas Kör, dr. *Usetty* Béla országgyűlési képviselő elnöklésével összejövetelt tartott, amelyen lelkesen tüntettek a Felvidék visszacsatolása mellett. A Sas Kör ebből az alkalomból hódoló táviratot küldött vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzónak.

Megkezdik a Margitsziget meghosszabbitását. Az óbudai *Árpád-híd* épitését, az eddigi tervek szerint, tavasszal megkezdik. A hídépítés megindulása előtt, mint ezt a *Fővárosi Hirlap* már jelentette, *a Margitsziget északi csücsát felöltik és 130 méterrel meghosszabitják.* Mintegy *30.000 köbméter föld-, kavics- és homokanyagra* van a feltöltéshez szükség. Ennek az anyagnak beszerzésére több pestkörnyéki községgel indultak meg tárgyalások, de felmerült az a terv is, hogy a feltöltéshez szükséges anyagot a *Budapesti Nemzeti és Szabad Kikötőtől* szerzik be, miután a kikötőben folyó építkezéseknél nagy mennyiségű földanyag áll rendelkezésre. A híd építésének előkészítésére *kisérletet végeznek* a MÁVAG fatelepén az Állami Gépgyár kőbányai-úti telepén készült hídalkatrészekkel. *Svájcból egy rezgésvizsgáló készülék is érkezett*, amellyel hasonlóképpen kísérletek folynak. Az előzetes vizsgálatokkal az év végéig végeznek és akkor megkezdik a legmegfelelőbb típus gyártását. Addig a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium dunahídépítési szakosztálya építészeti szempontból *megállapitja a híd külső képét.*

Uj zsiráfnövendékek az Állatkertben. A legszelidebb „vadállatok" két szép példánya, két fiatal zsiráf érkezett az Állatkertbe. *Ruhe* aalfeldi állatkereskedő szállította a zsiráfokat, amelyek megérkezésük után nyomban olyan otthonosan viselkedtek, mintha már születésüktől fogva megszerezték volna a budapesti illetőséget. Több napig utaztak és amikor a kifutójukba terelték őket, azt csinálták, amit minden rendes utas a hosszu út után: nagyot nyujtózkodtak. Ha a zsiráf nyujtózkodik, hosszméretben kifejezve jelentős esemény, nem úgy, mintha például egy teknősbéke nyujtózkodnék. Amikor a nyujtózkodást elvégezték, azonnal nekiláttak az ebédnek és jóízűen fogyasztották el menüjüket, az illatos takarmányt. A két zsiráf-ifjuval megszaporodtak az Állatkert látnivalói, még pedig észrevehetően, mert a zsiráfok, minden jámbor szerénységük mellett is magukra vonják a figyelmet, akár a felkiáltójelek.

Föllner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Október 22 és 25-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

MEGTAKARIT cukrot, kávét
ha édes MOLO-val készit tejeskávét

REX RAJZOLÓGÉPEK
LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. Telefon: 494-368.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszúlításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást
KH 200-as
Átmérője 32 cm
60—200 W-ig.
KH „Worklight"
munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Gazdasági Értesítő

Zökkenőmentes teljesítményével a hatósági élelmiszerüzem kiérdemelte Budapest népének osztatlan elismerését

Mint elmult rossz álomra kell gondolnunk arra a zsír-pánikra, amely a mult hó második felében a közönséget elfogta és amelynek hatása alatt a háztartások és spekulánsok addigi készleteik sokszorosát halmozták fel, ezzel az oktalan kereslettel felhajtva a zsír és szalonna árát. *Ezeken a napokon rendkivüli szolgálatot tett Budapest népének a főváros közélelmezési ügyosztálya és a Községi Élelmiszer Üzem,* amely okos politikával letörte a zsírdrágaságot és meggyőzte a közönséget arról, hogy semmi oka sincsen az ijedelemre. Kitünően teljesítette ezt a nem könnyü feladatot az Élemiszer Üzem, amely ezzel az egy ténykedésével is bebizonyította, hogy nemcsak a közönségnek kifogástalan és olcsó áruval való eltartásával tölti be hivatását, hanem a milliós főváros közélelmezésének hivatása magaslatán álló faktora, amely *előrelátó készletgyüjtésével és árnivelláló közbelépésével mindenki háláját kiérdemli* és reméljük végleg elhallgattatja azokat a hangokat, melyek időnként ellene támadnak.

A *Fővárosi Hirlapnak* módjában volt bepillantani abban a munkába, amelyet az Élelmiszer Üzem ezekben az oknélküli kritikus napokban végzett és a főváros kiváló intézményének „pánik-elhárító" szerepét, amelyet az intézmény *Baitz* József vezérigazgatóval az élén végzett, a következőkben ismerteti:

— Az indokolatlan zsírpánik, egyelőre mérsékeltebb formában, szeptember 13-án kezdődött. Vele együtt tartott a közönség oktalan kereslete a cukor, valamint a liszt és kisebb mértékben a rizs és más élelmiszerek után. A zsír, szalonna, háj, általában a fehéráru iránti kereslet napról-napra növekedett és csakhamar

a normális vásárlás huszszorosát érte el.

— A *Fővárosi Élelmiszer Üzem* ezt az attakot nyugodtan fogadta. *Bőven el volt látva készletekkel* és minden gondja csak arra irányult, hogy *a közönséget meggyőzze arról, hogy Budapesten bőséges zsírkészletek vannak és nem kell zsírhiánytól tartani.* Ennek a célnak szolgálatára a főváros vezetőségétől azt az utasítást kaptuk, hogy

minden jelentkező igényt ki kell elégiteni.

Ezt meg is tettük és *igyekeztünk tartani a normális árakat, amelyektől még a zsírattak tetőpontján is csak kevéssel emelkedtünk felül.*

A bő készletek mellett is, a biztonság okáért, folytatta vásárlásait az Élelmiszer Üzem. A napi vásárlásunk normális viszonyok között *napi 140 darab* sertés volt és ebből mintegy *25 darab nehéz uradalmi zsírsertés.* Szeptember közepétől

naponta már 300 nehéz zsírsertést volt kénytelen az Élelmiszer Üzem vásárolni.

Ez a szám a zsír súlyára átszámítva a silányabb minőségü sertés kétszeresét jelentette.

Üzletpolitikai szempontból meglehetősen nehéz helyzetbe került az Élelmiszer Üzem, amely vásárlásaival hozzájárulhatott a sertésárak felhajtásához. Ugynevezett „falmelletti politikához" fordult tehát és *a legkörültekintőbb stratégával folytatta vásárlásait.*

Kritikus helyzet mutatkozott szeptember 28-án. Ekkor volt a legnagyobb kereslet a fehéráru iránt és ezen a napon volt a legkisebb felhajtás a piacra. Az Élelmiszer Üzem úgy oldotta meg a kérdést, hogy

egyetlen darab sertést sem vásárolt,

viszont *bőségesen dobta ki olcsó árujat.* Ezzel két irányban vette fel a küzdelmet és mind a két irányban érezhető hatást gyakorolt.

Ekkor történt *15.000 darab sertés lekötése a Nagytétényi sertéshizlalótól.* Ez a hatalmas mennyiség hosszú időre biztonságot nyujtott volna, de nem volt rá szükség. A lekötött mennyiségből csak kis részletet vett igénybe az Élelmiszer Üzem.

Hogy az üzleti stratégiában és a vásárlásokon kivül milyen munkát kellett a községi Élelmiszer Üzemnek végeznie, azt legjobban a számok bizonyítják. *Normális időben az 52 fiók naponta 35—40 mázsa zsírt hoz forgalomba.* Ezt a mennyiséget a kritikus napokon

350—400 métermázsára emelték.

Ezenkivül napi kétszeri szállítással *naponta 200 métermázsa szalonna és háj* ment a fióküzletekbe. **Éjjel-nappal** dolgoztak ezeken a napokon az Élelmiszer Üzemben, segédmunkások légióját állították be és fennakadás nem történt.

A vásárlók rendelkezésére álló korlátlan mennyiséget azután mégis *leszállította az Élelmiszer Üzem,* mert

jelentkeztek a spekulánsok,

akik meg nem engedhető üzleti célokra vásárolták össze a zsírt és a szalonnát. Amikor ezeket a visszaéléseket megállapították, *egy-egy vásárlónak öt kilogrammos mennyiségnél nem adott többet az Élelmiszer Üzem.* Csakis így lehetett megküzdeni azokkal az üzérekkel, akik a közönség bőrére spekuláltak. Mint csakhamar kiderült, rosszul számítottak, mert a zsír-roham elült, az árak visszafelé csúsztak, ahelyett, hogy a spekulánsok által kívánt magaslatra emelkedtek volna.

Az árhullámzást és ebben

az Élelmiszer Üzem felbecsülhetetlen értékü mentő szerepét

a következő számok illusztrálják.

Szeptember 13-ig az élősertés ára kilogrammonként 110—111 fillér volt, a zsír ára a magánkereskedelemben 184 fillér, az Élemiszer Üzemben 172 fillér, a további napokon pedig: szeptember 20-án élősertés 115—116, a zsír a magánkereskedelemben 188, az Élelmiszer Üzemben 176. Szeptember 23-án a magánkereskedelmi ára 2 pengőre szökött fel, az Élelmiszer Üzemben pedig 180 fillérért adtuk a zsírt. Szeptemben 28-án 126—128 fillérre emelkedett az élősertés ára, amikor *a magánkereskedelemben 216 fillérért, az Élelmiszer Üzemben 184 fillérért vásárolták a zsírt.* Szeptember 29-én a zsír ára a magánkereskedelemben *220 fillérre emelkedett* és ekkor a hivatalos ármegállapítás a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezeténél és a Hangyánál *190 fillérben* állapította meg a zsír árát. Ehhez az árhoz alkalmazkodott az Élelmiszer Üzem is. Ettől kezdve az árak fokozatos esése következett be.

A kormányzó és a miniszterelnök ünneplése a textilgyárosok egyesületének közgyülésén. A *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete Buday-Goldberger* Leó dr. elnökletével tartott 44-ik évi rendes közgyülésén *egyhangú lelkesedéssel ünnepelték Horthy Miklós kormányzót, majd táviratilag üdvözölték Imrédy Béla miniszterelnököt, akik a mai történelmi időkben emberfeletti önfeláldozással kormányozzák az ország hajóját.* A közgyülés ezután az alapszabályszerü tárgysorozatot tárgyalta le.

Lamotte Károly a tőzsdén. Dr. *Lamotte* Károly nyugalmazott alpolgármester, a Kereskedelmi Bank vezérigazgatója tőzsdetagságért folyamodott. Ajánlói: a *Kereskedelmi Bank,* dr. *Stein* Emil és *Hernádi* Antal.

Kárpáthy Kamilló a Magyar Általános Útépítő igazgatóságában. A *Magyar Általános Hitelbank* érdekköréhez tartozó *Magyar Általános Útépítő Rt.* igazgatósági ülésén beválasztották az igazgatóságba vitéz *Kárpáthy* Mamilló tábornokot. A cégbejegyzést most rendelte el a budapesti kir. törvényszék, mint cégbíróság.

Új vezetőség a Telefongyár élén. A *Telefongyár Rt.* igazgatósága október 11-én tartott ülésén sajnálattal vette tudomásul dr. *Székely* Imre vezérigazgatónak ama bejelentését, hogy a vállalat igazgatóságából kilép és a vezérigazgatói állásról lemond. Az igazgatóság a vállalat ügyeinek vezetésével *Blazejovszky* Rezső, *Liebhardt* Gyula és *Rittchen* Gyula igazgatókat bizta meg.

A Futura közgyülése: október 20. A *Futura, Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Rt.* 1937/38. üzletévi mérlegét 8 millió pengő alaptőke mellett 328.651 pengő tiszta nyereséggel zárta. A közgyülés október 20-án lesz.

Családi perpatvar

származhat abból, ha kedves férje meglátja valahol a legújabb típusú Gyöngy-kályhát és fel fog eszmélni arra, hogy Ön, kedves Nagyságos Asszony, még mindig ócska, multszázadbeli kályhákkal fűt lakásában. Higyje el, elsősorban az Ön érdeke, hogy lakásában a legújabb típusú Gyöngykályhát felállítsa, mert ilymódon — az olcsó gyöngyszén használata mellett — igen jelentős megtakarításhoz juthat. A sok kifogás, panasz elmarad, a szeszélyes téli időjárásban egyenletes meleget áraszt a Gyöngykályha, kezelése kényelmes, egyszerű. Cserépkályhájába is beépíthető a hasonló rendszerű Gyöngy előtét. Megtekinthető: a Magyar Radiátorgyár r.-t. VI., Andrássy-út 13. szám alatti bemutatóhelyiségében és a vaskereskedőknél.

TRAUB ÖDÖN CÉG

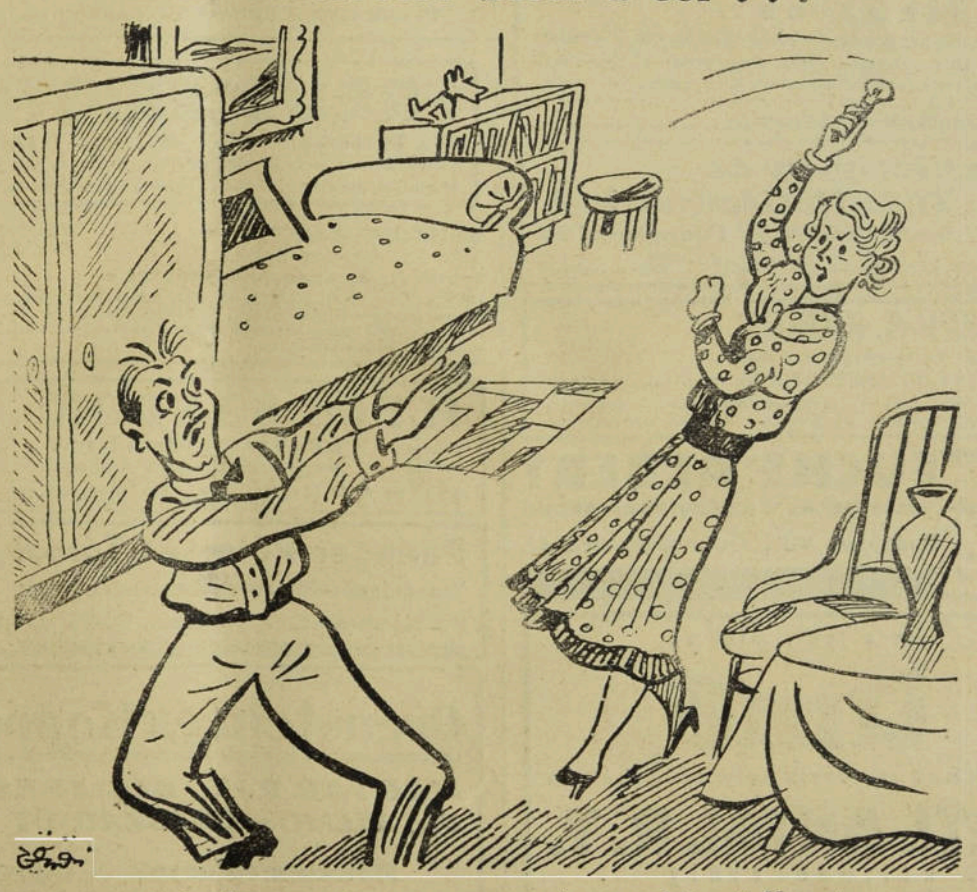
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.

Vállal: Aszfaltkocsiút és gyalogút készítést, fedéllemez, facement, préseltkavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.

Szállít: Fedéllemezt bőrlemezt, asszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyiterméket, valamint gépszirt, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot.

Díjmentes ajánlatok.

Mielőtt törésre kerül a sor . . .

— **Az Istenért, hozzám ne vágd azt a kiégett Krypton lámpát! Hisz visszavásárolják az üzletben a benne levő nemesgázért!**

VÁLLALKOZÁS

Nincs szükség külföldi útépítő gépekre

Ankét az iparügyi minisztériumban

A magyar gépgyárak és az útépítő vállalatok régóta ellenzik a külföldi gépeknek az útépítéseknél való használatát. Ebben a kérdésben az iparügyi minisztériumban értekezlet volt, amelyen az iparügyi minisztérium képviselőin kívül megjelentek a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium útépítési osztályának kiküldöttei, továbbá az érdekelt vállalatoknak, a *Magyar Radiatorgyárnak*, a *Bányagépek és Mechanikai Szállítóberendezések Gyárának*, a *Ganz és Társának*, a *Röck-gyárnak*, a *Magyar Vegyipari Gépgyárnak*, az *Orenstein* és *Koppelnek*, a *Magyar Wayss és Freytagnak* és a *Magyar Általános Útépítőnek*, továbbá a *Magyar Vas- és Gépművek Országos Egyesületének* megbízottai. A kereskedelmi minisztérium egyik előadója szerint nem lehet elzárkózni az elől, hogy a magyar útépítő vállalatok ne a legmodernebb vibrációs finisherekkel dolgozzanak. Helytelen, hogy a magyar gépgyárak a fejlődés útjába állanak. A gépgyári egyesület kiküldöttje arra utalt, hogy a közmunkáknál elsősorban magyar gyártmányú gépek alkalmazása kötelező. A hazai gépgyárak nem akarnak a fejlődés utjába állni, sőt bejelentette, hogy *a vibrációs finisherek belföldi gyártása befejezett tény*. Az értekezlet megállapította, hogy *a magyar ipar hajlandó mind a léces, mind a vibrációs finisherekből egy-egy példányt állandóan raktáron tartani*, több darabos szükséglet esetén pedig nyolctíz hét alatt gyártani és szállítani és igy *nincs szükség külföldi finisherek behozatalára*. Az értekezlet foglalkozott a *betonkeverő gépek* ügyével is és megállapította, hogy a magyar gépipar mindenfajta betonkeverőre vonatkozó igényt kielégithet és igy *ilyen gépek importjára egyáltalán nincs szükség*. Ugyanezt állapitották meg *az aszfaltfőző és keverő*, továbbá *kihordó kocsikkal* kapcsolatban is. A gépgyári egyesület képviselője előterjesztette a gépiparnak azt a kivánságát is, hogy a kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium útépitési szakosztálya *egyenlő feltételek mellett részesitse előnyben a magyar gépekkel dolgozó vállalatokat.*

Uj versenytárgyalási kirások

A Gázművek részére szükséges **2000 kg. gumitömlő szállítására** pályázni lehet november 8-án d. e. 10 órakor a Központi városházán (II. em. 235.).

A fővárosi altisztek mákszürke nyári egyenruhájához szükséges **40.000 folyóméter, 78 cm. széles ruhaanyag készítésére és szállítására** pályázni lehet októben 21-én d. e. 10 órakor a városgazdasági ügyosztályon.

Beérkezett ajánlatok

A Tisza Kálmán-téren lévő barakóvoda épületének **lebontására** pályáztak: Perge Sándor 12.500, Kovács Nándor 13.251, Wusinszky Lajos 14.172, Szabó Imre 14.494, Ertl József 21.436 pengővel.

Az Elektromos Művek transzformátor állomásának **föld, kőműves elhelyező és vasbeton munkáira** pályáztak: Lindwurm György 54.487, Gavora Zsigmond 57.820, Katona Mihály 64.982, Hofbauer és Piazza 65.605, Deutsch Herman 65.754, Csengery Árpád 68.200, Böhm Károly 76.645 pengővel; ugyanitt a **vasszerkezeti munkára** pályáztak: Kőbányai vasszerkezeti gyár 51.337, Ganz és Tsa 54.244, Márkus Lajos 55.835, Állami Vas-, Acél- és Gépgyár 57.950, Magyar Waggon és Gépgyár 58.719 pengővel; a **talajszigetelő munkára:** Kollarit rt. 2392, Magyar Asphalt 2498, Posnansky és Strelitz 2633, Helvey Tivadar 2812, Grozit rt. 2853 pengővel; a **kőfaragó munkára:** Kiss József 1112, Král Gyula 1269 pengővel; a **bádogos munkára:** Keller Pál 2909, Köves Dezső 3030, Kardos Lipót 3068, Kartaly László 3552, Orcsó Gyula 3596, Egri és Fia 4905 pengővel; a **műlakatos munkára** Galambos Jenő 14.990 pengővel; a **mázoló munkára:** Horváth Mátyás 1017, Zsárta József 1040, Kronperger András 1041, Szokán József 1133, Kovács Testvérek 1205, Zoller Ferenc 1271, Kanyó és Kuszmann 1291, Tóth Ferenc 1340, Papp Béla 1349, Aracs J. János 1382, Szabó Ferenc 1389, Tolani Béla 1513, Török és Juhász 1681, Streda Károly 1716, Hantos Testvérek 1896, Czimmermann János 1957 pengővel; a **szobafestő munkára:** Béky Lajos 800, Takács Sándor 937, Horváth Mátyás 975, Török és Juhász 1075, Kanyó és Kuszmann 1175, Kromperger András 1335, Hantos Testvérek 1350, Szokán József 1450, Kovács Testvérek 1490, Zoller Ferenc 1890, Fleith Antal 1910, Szatmáry István 2520, Papp Béla 2775 pengővel; az **üveges munkára:** Bielek Károly 2139, Jauernik Károly 2883, Kinál Ferenc 3068, Székelyhidy és Horváth 3750 pengővel; a **burkoló munkára:** Mészáros István 1686, Nagy Imre 1810, Cristofoli Vince 1986, Salgó Andor 2286 pengővel; az **olajlevezető csővezetéki munkára:** Orcsó Béla 1074, Kratzmayer Gyula 1184, Kardos Lipót 1142, Kratzmayer Gyula 1186, Egri és Fia 1257 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A BSZKRT részére szükséges **talpfa szállítását** Márer Benő és Társa cég üapta 20.176 pengőért.

A sertésvágóhidon szükséges **gyorsszűróberendezés szállítását** az Állami Vas- és Gépgyár kapta 64.900 pengőért.

Föld, kőmives, vasbeton és elhelyező munkát kaptak a Szél-utcai kislakásoknál Bárkányi József 233.617; a Szél-utcai fiúotthonnál vitéz Márton Ferenc 211.834; a városligeti kertészeti kiállítási csarnoknál Fülöp Dezső 86.112 pengőért.

A Közs. Temetkezési Intézet telepén szükséges **kőműves stb. munkát** Bajor Hugó kapta 4744 pengőért.

A Nagymező-utcai polg. isk. **bádogos munkálatait** Petik János kapta 3673 pengőért.

Az Uj Szent János-kórház tüdőbeteg pavillonjának **vizvezeték szerelési munkálatait** Bátorfi János kapta 3371 pengőért.

A Széchenyi-fürdő uszoda öltözőhelyiségeinek **thermalviz fűtőberendezési munkálatait** a Janisch János és Fia cég kapta 18.426 pengőért.

Az Aréna-úti Népszálló **csatornázási munkálatait** Wasser István kapta 4159 pengőért.

A Nagyvásártelepen a hordármunkások pihenő helyiségében szükséges **munkás ruhaszekrény szállítását** Jeles Dezső kapta 3592 pengőért.

A Marcibányi-téri elemi iskola **uj központi fűtési kazánja beszerelési és átalakitási munkálatait** Balla János kapta 8393 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPITÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

FRICKER A. KÁROLY
jelvény és díszmüáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, láncskardbojtok.

FUCHS ALBERT
épület-, asztalos- és keményfakereskedő
Telefon: 1-412-37 Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 42.

Nincs jobb, mint az
Unió
amerikai rendszerű folytonégőkályha
OETL ANTAL R. T.
kályhaosztály
Budapest, VI., Andrássy-út 9.
Telefonszám: 117—030.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből. Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcizios csavarok.

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készitését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntőde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VIDMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autóbuszkarosszériák

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZÁM.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó,
Budapest, IX., Ferenc-körút 14.
Telefon: 187-726.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

Kendaff Antal Telefon: 298—036.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

Miklós Lajos Telefon: 149—093.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javitása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTÓRUGÓ SPECIALISTA

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője Magyarország aranykoszorús mestere.

MORBITZER NÁNDOR
Építészmérnök és építőmester, m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. Telefon: 125-284.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
JOBBÁGY-féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyöri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcim: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 október 26. 43. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111-141 - Postacsekk: 40.424

A magyar társadalomhoz!

Mint minden ősszel, az idén is kérő üzenettel fordulok a magyar társadalomhoz, hogy segítsen mindenki, amennyire csak módja és tehetsége engedi, szükséget szenvedő testvéreinken.

A mai rendkívüli idők ezen a téren is fokozott kötelességeket rónak a társadalomra. Az igazság közeledő remélhető győzelmével kapcsolatban a napokban megindult külön gyüjtés keretében a Felvidék nyomorának enyhítésére is igénybe kell vennünk a magyar szívek áldozatkészségét. De nem hagyhatjuk gyámolítás nélkül szenvedni másutt sem azokat a magyar véreinket, akiket segítő kézzel eddig is minden évben felkaroltunk.

Hálával és büszkeséggel állapítom meg, hogy a segélyakcióm iránt egyre szélesebb körben megnyilvánuló bizalom és áldozatkészség évenként csak a fővárosban közel 100.000 nélkülöző támogatását tette lehetővé.

Tudom, hogy azok a nemes szívek, amelyek már eddig is évről-évre oly megható hűséggel ajánlották fel áldozatkész segítségüket, ma is meghallják hívó szavamat. Meggyőződésem, hogy az adakozók nemcsak az emberszeretetnek és irgalmasságnak a nyomor és inség elleni nemes küzdelmére áldoznak, hanem a belső rend és nyugalom, valamint a társadalmi osztályok közötti béke és jó egyetértés biztosításában is közreműködnek s ezzel hazánk boldogulását és jobb jövőjét is előmozdítják.

Teljes bizalommal indulok a nélkülözők és elesettek érdekében folytatott újabb küzdelemre s Isten áldását kérem munkánkra és mindazokra, akik ebben segítőtársaim lesznek.

Segélyakcióm során — miként a multban is — pénzadományokat, továbbá ruha-, lábbeli-, tüzelő- és élelmiszeradományokat gyüjtünk.

A pénzadományok beküldhetők:

1. Csekklapon: a 19. számú postatakarékpénztári csekkszámlára. Csekklap bármelyik postahivatalban vagy dohánytőzsdében vásárolható.

2. Postautalványon: Horthy Miklósné segélyakcióját, Budapest, királyi vár címére.

3. Nyugta ellenében: 9 órától 2 óráig, személyesen történő befizetéssel, a királyi várpalotában. (Szárnysegédi hivatal.)

A természetben való adományok kisebb tételekben a királyi várpalotába, vagóntételek az előzetes írásbeli, vagy telefonértesítésre megadandó címre küldendők. A felajánlani szándékolt természetbeni adományokat kérem lehetőleg december 1-ig beküldeni, hogy azok még karácsony előtt kioszthatók legyenek.

Horthy Miklósné

Előbb a gazdaságpolitika alapjait kell lefektetni, hogy intézményesen biztosíttassék Budapest hiánymentes költségvetése

A beruházó programot megelőzi a munkaprogram kidolgozása — Nagy-Budapest a megvalósulás útján — A városfejlesztési különbizottság megállapította a városrendezés irányát

Harrer Ferenc a városi gazdálkodás jövő rendszeréről

A jövő évi költségvetés vitája az új városháza közgyűlési termében már megkezdődött. A pénzügyi bizottság néhány ülésen végzett az anyaggal és előreláthatóan a plénum költségvetési vitája sem fog elhúzódni. Ilyen történelmi időkben nehéz aprólékos részletkérdésekkel foglalkozni, ellenben mindenki örül annak, hogy sikerült Budapestnek újra deficitmentes költségvetést összeállítani. A főváros ebben a tudatban a legnagyobb nyugalommal továbbdolgozik és idegeit megőrzi ezekben a kritikus hetekben is.

Senki sem tudja, hogy mit hoz a jövő, de annyi kétségtelen, hogy *a megnagyobbodott ország fővárosára is új és nagy feladatok várnak.* Tehát nyugodt önuralommal meg kell várni azt az időt, amikor a körülményekhez már tisztán lehet igazodni. Ennek az álláspontnak adott hangot *Zsitvay* Tibor legutóbb beszédében és *Szendy* Károly polgármester ugyanilyen szellemben mondotta el expozéját.

A pénzügyi bizottságban a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* dr. *Harrer* Ferenc volt a vezérszónoka, aki értékes beszédében kifejtette a párt jelenlegi fővárosi politikájának körvonalait. *Harrer* nagyvonalú várospolitikus és sohasem az apró részletkérdéseket nézi, hanem a nagy egységet látja maga előtt. Így történt ez most is.

Dr. Harrer Ferenc

örökös törvényhatósági bizottsági tag,

akit a budget-vita előestéjén megkérdeztünk, a költségvetésről és a főváros jövő gazdasági politikájáról a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Még a nagy történelmi időkben sem szabad a napi eseményeket elmellőzni. Mi, várospolitikusok, nem mélyedhetünk el a külpolitika és az országos politika dolgaiban, csak féltő szeretettel és reményteljes aggódással figyeljük azt az országmentő fáradozást, amellyel az ország vezetői a mostani nagy időkben el vannak foglalva. *Nekünk az a kötelességünk, hogy a főváros dolgait rendben tartsuk és a Nemzeti Egység Pártja ebben a szellemben dolgozik tovább.*

— A be nem avatottak előtt talán kissé furcsának tűnik fel, hogy a pénzügyi bizottság néhány ülésben letárgyalta a költségvetést és előre elhatározott tervek szerint a törvényhatóság közgyűlésén is csak korlátolt számban történnek majd felszólalások, *bár maga a párt alaposan megvitatta a költségvetést és ennek megfelelően állította be szónokait.* Abból a tényből, hogy az idén a költségvetés tárgyalása nem vesz olyan hosszú időt igénybe, mint máskor, nem lehet azt a következtetést levonni, hogy az érdeklődés csökkent volna a főváros ügyei iránt, sőt ellenkezőleg, az az igazság, hogy

az önkormányzat mindjobban belenyul Budapest életének irányításába.

— Annak, hogy az idei anyaggal ezúttal gyorsan végzünk, két oka van. *Az egyik* nyilvánvaló. *Olyan nagy történelmi események játszódnak le, amelyek mindenki érdeklődését lefoglalják, az egész nemzet és az ország életére kihatnak, tehát nem csoda, ha az irányító körök elsősorban ezekre a problémákra koncentrálják figyelmüket. A másik ok* már várospolitikai természetű. *A főváros egész gazdasági politikája irányításának megállapítása mindinkább a kiküldött 12-es, úgynevezett takarékossági bizottsághoz csúszik át,* mint ahogy annakidején azt a mi pártunk követelte. Nem akartunk kész helyzet elé kerülni, ezért kívántuk, hogy az *önkormányzat már a költségvetés előkészítésére is döntő befolyást gyakorolhasson.*

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának kezdettől fogva az volt az álláspontja, hogy nem elég csak egy évi programmot előterjeszteni a költségvetés keretében, hanem a fővárosnak komoly munkaprogrammot kell kidolgozni.

— Ha a költségvetést csupán a minden évben rendelkezésünkre álló adatok alapján állítjuk össze, úgy a törvényhatóságnak mindig csak az állandóan jelentkező és folyton felmerülő újabb szükségletek kielégítése miatt mutatkozó kiadások fedezésével kell bibelődnie.

Nem elég csak egy évre terjedő deficitmentes költségvetést kitermelni, hanem olyan gazdaságpolitikának kell az alapjait lefektetni, amelyikben szervesen megmutatkozik a koncepció és intézményesen magától értetődővé válik a hiánymentes költségvetés.

— A polgármestert régen kértük, hogy ilyen irányban dolgozzon és *Szendy* Károly megértette kívánságainkat. *Megcsinálta a beruházó programmot, amelyet a nyári szünet előtt nyujtott át.* Ezzel természetesen foglalkozni fog a 12-es bizottság, de tulajdonképpen *még ez sem teljesen az, amit mi kivántunk.*

Mi először a rendszert akarjuk megcsinálni, a pénzügyi politikánk irányának alapvető kérdéseit akarjuk kidolgozni és ennek természetes folyománya lehet maga a beruházó programm.

— Amióta *Zsitvay* Tibor vezeti a Nemzeti Egység Fővárosi Pártját, senki sem vetheti a szemünkre, hogy bármily irányban titkolództunk volna. Állandóan követeltük, hogy meg kell állapítani, milyen feladatok várnak ránk, mi a város lakosságának természetes szükséglete és milyen lehetőségek állnak a rendelkezésünkre anyagiak terén a problémák megoldására. Itt erősen belekapcsolódik *az állam szerepe,* hiszen az adó és egyéb jövedelmek megoszlása terén a kormánynak irányító és döntő szerepe van. *Ha tudjuk, hogy mi a jövedelem, akkor azzal is hamarosan tisztában lehetünk, hogy ebből a rendelkezésünkre álló anyagi erőnk következtében mit valósíthatunk meg.*

— Azzal is mindenki tisztában van, hogy a költségvetésből már sokat lefaragni nem

lehet, de nem is az a cél, hogy kétszáz-háromszáz pengős beszerzéseknél egy pár fillért megtakaritsunk, ezt belső revizióval könnyen meg lehet valósítani.

Organikus reformokra van szükség. Mindenekelőtt tisztázni kell a feladatköröket.

— Ezt a munkát akartuk mi ebben az évben elvégezni és az volt a tervünk, hogy *az 1939-es esztendő már az új munkaprogramm alapján induljon el.* Ez az év, amelyből most lábalunk ki, nem nevezhető túlságosan nyugodtnak. Az Eucharisztikus Világkongresszus, a Szent István-évi ünnepségek és most a világtörténelmi események nem tették lehetővé, hogy a részletekben túlságosan el lehessen mélyedni. Ilyen körülmények között

arra a nagy reformokra, amire gondolunk, tulajdonképpen csak az 1940. évi költségvetésben kerülhet a sor.

illetve álláspontunkat teljes egészében már csak akkor érvényesíthetjük. Nem lehet mindig csak egy-egy kérdést felkapni, amelyet a napi események robbantanak ki és ahhoz igazítani a főváros gazdasági politikáját. *A napi események izgalmaitól kell mentesíteni a költségvetést, ami csak úgy lehetséges, ha az organikus reformokat életbeléptetjük.*

— Mindenesetre már az is nagy eredmény, hogy

amióta Zsitvay Tibor irányítja a Nemzeti Egység fővárosi pártjának a politikáját, azóta ebben az irányban egyenesen haladunk előre.

— Már tavaly megcsináltuk azt, amit lehetett, tisztáztuk az állam és a főváros egymásközötti adósságát. Pozitív eredmény az az *évi három és félmillió pengő,* amellyel az állam a főváros anyagi egyensúlyának rendbehozására segítségünkre jött. *Az idén kellett volna erőteljesebb lépésekkel előremenni.* Végleg megállapíthattuk volna a feladatköröket. De az idő most nem volt alkalmas erre. A mostani költségvetésben tehát még nem lehetett érvényesíteni teljes egészében felfogásunkat, nincs tehát célja annak, hogy most hosszú viták legyenek, hiszen mindazt, ami az új költségvetésben benne van, azt tulajdonképpen már nagyon sokszor és nagyon alaposan megvitattuk.

— Mi lesz a technikai lebonyolítása az új munkaprogramm kidolgozásának? — kérdeztük.

— A 12-es bizottság munkához lát és azután előterjesztéseit megteszi a pénzügyi bizottságnak, majd a közgyülésnek. A beruházóprogrammot letárgyaljuk, azt hiszem, nem érti félre senki, ha azt mondom, nem *ez az a programm, amit végeredményképpen vártunk* s amelynek megoldásával foglalkoznunk kell. A végleges megoldásnak az az útja, hogy

magának az önkormányzatnak kell elővenni az egyes ügyosztályokat. Minden ügyosztálynak meg kell tenni a maga javaslatait, mi azután megvizsgáljuk, hogy mi van a javaslatokban, azok mennyiben felelnek meg a város lakossága érdekeinek.

— Ha ez az átvizsgálás megtörtént, úgy azt kell eldöntenünk, hogy *mi az, ami feltétlenül azonnal megvalósítandó és meg kell állapitani azt is, hogy van-e erre fedezet.* Külön kell választani, hogy *mi az állandó szükséglet* és mik azok az igények, amelyek egyszer jelentkeznek és ezekről beruházás útján kell gondoskodni. Természetesen a beruházás csak hitelművelet útján történhetik, ellenben *itt is alaposan meg kell gondolni, hogy meddig mehetünk el a kölcsönfelvételek terén,* mert a további eladósodás veszélyeivel is számolnunk kell.

Az egész igazgatás átnézése és a pénzügyi helyzet megvizsgálása után dönthetünk arról, hogy a jelentkező szükségletekből mi az, amit a mai viszonyok között vállalni lehet és milyen irányban vihetjük tovább Budapest fejlődését.

Megvan minden remény arra, hogy az *1940-es költségvetést már ezen az alapon csinálhatjuk meg.*

— A mostani költségvetés — a dolog természetéből folyik — teljesen olyan, mint az eddigiek voltak. A polgármester tárgyalt a munkatársaival és a meglévő bevételekhez igyekezett a kiadásokat igazítani, hogy a deficitmentes költségvetés valóra váljék. Ilyen körülmények között *nagyszabású tervek nem is lehetnek benne,* tisztára a momentán-szükséglet kielégítésére szorítkozik. Ezt a munkát becsületesen elvégezte az adminisztráció, amiért elismerés illeti meg, de a *nagyszabású munkaprogramm részletes kidolgozása és életbeléptetése még a jövő feladata.*

— A Közmunkatanács nem avatkozhat bele minden apró-cseprő dologba, de *azt a rabló-parcellázási rendszert kellett megakadályozni, amely eddig volt.* Az építkezési rendszertelenségbe most már rendszert kellett bevinni. A különféle útproblémákat a kereskedelmi miniszterium az állami befolyás következtében amugyis megoldja, tehát *nem lett volna megokolt a városias alakulásra nem szánt területeknek a Közmunkatanács hatáskörébe való bevonása.*

— *Nagy-Budapest* kialakítására a törvény mindenféleképpen lehetőséget nyujt. Az iparügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértően közérdekből a várost a rendezési terv megváltoztatására kötelezheti, a közművek tervének bemutatására szoríthatja, általános rendezési tervpályázat meghirdetését rendelheti el és még sok tekintetben beleszólhat a kérdések rendezésébe.

A városrendezési különbizottság megoldotta a nagy városépítési terveket

Megemlítettük azt is, hogy *Harrer* Ferenc vezetésével már hosszú idő óta dolgozik a városrendezési különbizottság és aziránybán érdeklődtünk, hogy munkája még milyen irányban folytatódik.

— A városrendészeti különbizottság munkájának legnagyobb részét *már elvégezte.* Mindenekelőtt megállapitottuk a telepítési politika irányelveit, utána pedig a lakásépítésre vonatkozó szabályokat foglaltuk össze. Nagy munka volt a forgalmi kérdések megoldása, az úthálózatok és közlekedési vonalak, a vízi- és vasúti útak meghatározása.

— *Munkánk elején foglalkoztunk a fürdőpolitika alapjainak lefektetésével is.* Ez a munka elkészült, de bizonyos tekintetben *revizióra szorul,* mert annakidején a Rácz-fürdő még nem volt a főváros birtokában és ennek megfelelően bizonyos koncessziókat kellett tenni.

— *Kijelöltük a sport-területeket is,* de ezen a téren szintén még akad tennivaló, bizonyos változtatásokra feltétlenül szükség lesz.

— *Megállapítottuk a müemlékeket* és azoknak védelméről gondoskodtunk.

— Nagy általánosságban tehát ez a különbizottság már müködését befejezte.

Lesznek még bizonyos korrekciók, amelyeket azonban szintén hamar be lehet fejezni. Azt hiszem, hogy június végéig a munkánkat befejezzük és akkor jelentésünket teljes egészében a nyilvánosságra hozzuk.

— A *Nagybudapestre* vonatkozó terveink az új városrendezési és építési törvényben *megoldódtak.* Az új építési szabályrendelet is igen sok javaslatunkat és előterjesztésünket magáévá tette, úgy, hogy *ez a bizottság nagyon derekas munkát végzett és munkánk eredményét nemcsak a mai generáció fogja élvezni, hanem Budapest fejlődésének irányát nagyjából a mostani adatok felhasználásával sikerült megállapitani.*

Harrer Ferenc nagyértékű nyilatkozata nemcsak a napi várospolitikába világit be, hanem *megmutatja azt az egyenes irányt, amelyet a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja Budapest fejlődése érdekében meghatározott.*

Hogyan valósul meg Nagy-Budapest

Mostanában sokat beszélnek a nagy feladatok megoldásáról és Nagy-Budapest kialakítása is szóbakerült. *Harrer* Ferencnek éppen most jelent meg nagyszabású tanulmánya a városrendezési és építési törvényről, amely lehetőséget nyujt a régi tervnek: *Nagy-Budapestnek kialakítására.* Erről beszélgettünk *Harrer* Ferenccel, aki a következőket mondotta:

— 1929-ben *Sevillában* volt a Nemzetközi Városkongresszus, ahol a városrendezés jogszabályainak összeállításával foglalkoztak. Összeszedték az egész világon előforduló joggyakorlatokat és megállapították, hogy *nagyjelentősége van Gyöngyös város újjáépítéséről és rendezéséről szóló 1918. évi 23. t.-c.-nek,* amely ugyan egyedül egy város számára készült, de elvileg belevitte a törvénytárba a korszerű városrendezés követelte összes jogi és pénzügyi eszközöket a leggyakorlatibb elgondolásban. Nemcsak a külföld volt elismeréssel ezen törvény iránt, hanem *a régi törvénynek elgondolásai nagyon megkönnyítették az általános városrendezési törvény megalkotását.* Ami húsz évvel ezelőtt egy városra vonatkozott, azt most már a magyar törvényhozás általánosította. A külföldi újabb jogalkotások is ebben az eszmekörben mozognak, de büszkén állithatjuk, hogy *ezek a most alkotott törvényünk színvonalát még nem érték el.*

Harrer Ferenc nem említette meg, hogy annakidején *Gyöngyös* újjáépítése, — kormánybiztosi megbizatásánál fogva — éppen az ő nevéhez fűződött és a törvény megalkotása körül a kitűnő várospolitikusnak döntő szerepe volt.

Harrer Ferenc ezután elmondotta, hogy az új törvény, amely február elsején már életbelépett, a *magyar városokra nézve az eddig érvényesült véletlen és ötletszerűség és magánérdek irányította spekulációk helyébe a műszaki tudományokkal haladó és gazdaságosságot szem előtt tartó, a szépítési követelések megvalósítására törekvő tervszerűséget viszi a városfejlesztésbe.*

Nagy-Budapest megalkotását harminc évvel ezelőtt *Bárczy* István polgármester egy tanulmányával vetette fel. A probléma tovább élt, *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter 1932-ben vette újra elő a terveket. Elő is készítettek egy előadói tervezetet, de azután ez is elaludt. Amikor a városrendezési törvényt meghozták, *nem lehetett többé Nagy-Budapest problémája elől kitérni.* A Fővárosi Közmunkák Tanácsa hatáskörébe utalták a pestkörnyéki városok rendezését és így *valóságban már meg is történt Nagy-Budapest határainak megvonása.*

— Budapestnek egészen különleges a helyzete, — folytatta *Harrer* Ferenc — aránytalanul nagy a területe.

Budapestnek olyan hatalmas a kiterjedése, hogy ezen a területen akár ötmillió embert lehetne elhelyezni.

Épp ennek a szempontnak felismerése alapján döntöttünk úgy, hogy *redukáljuk az új építkezéseknél a területbeépítést és az új építési szabályrendelet is már ezen az alapon készült el.*

Nagy-Budapest kialakításánál elsősorban arra kellett gondolnunk, hogy lezárjuk a terjeszkedés határát.

Egyesek kifogásolták, hogy Páris körül 35 kilométeres sugárral megállapított védőövet létesitettek és nálunk a Közmunkák Tanácsának hatásköre nem terjed ilyen messzire és túlnyomóan olyan területeket foglal magában, amelyek már, ha nem is megfelelő módon, de be vannak épitve. *A védőöv gondolata a budapestkörnyéki problémában már a párisi példa előtt felvetődött,* főleg azért, mert a Budapest és a már vele többé-kevésbbé összeépült környék még nagy települési lehetőségeket ad. Ezért gondoltunk arra, hogy *a távolabbi környéknek a városias alakulásból való kizárása lényeges.*

A terjeszkedés nem mehet a végletekig. Általános szempont az volt, hogy olyan körzetet állapitsunk meg, ahonnan a különféle közlekedési eszközökkel könnyen be lehet a főváros központjába jutni.

Viltesek Jenő
Autóalkatrészek Magomobil, Magosix és Magotax autókhoz
Tel.: 141-436. Budapest, VIII., Futó-u. 55.

érőműszer üzem
Stern Richárd és társa
Budapest, VI., Lehel-utca 10/a. Tel.: 292-135.
Saját gyártmányú műszerek. — Preciz mechanika. — Bérmunkák: eszterga-, maró-, gyalu és fürészgépekre

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállit vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI. Dessewffy-u. 16. Tel.: 127-670.

Kórházak, intézetek
burgonya - zöldség - gyümölcs
ellátása
Dr. vitéz VÁROSY JENŐ
Budapest, XIII., Jász-utca 53. sz. Telefon: 290-741.

Hydronálium épületveretek
Fémkülönlegességek Kereskedelmi és Ipari Kft.
Budapest VII., Damjanich-u. 26/b. Tel. 149-700, 145-718

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37. M. Kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—371. Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, toriók, és ferdeszelepek. Borszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, alumínium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

FRAM
OLAJ ÉS MOTORTISZTITÓ

Nagy olajmegtakarítás
Motor a állandóan tiszta olajban fut
Gyártja DÉNES ÉS FRIEDMANN R. T.
Budapest VI Dessewffy-utca 29 Telefon 128-986

Döntő események a műszaki vezetés átszervezése körül

Nagyjelentőségű felszólalások a közgyűlésen — Ankét a városházán a mérnöki testületek bevonásával

A főváros műszaki ügyosztályainak átrendezése és megszaporítása és ezzel kapcsolatban alpolgármesteri hatáskörrel legfőbb műszaki vezetés megszervezése régi és számos ízben felmerült probléma, amelynek ébrentartásáról az utóbbi években különösen a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* gondoskodott. Most ebben a kérdésben, mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, *igen jelentős események várhatók.*

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági tag,

aki ennek a nagyjelentőségű ügynek évek óta leglelkesebb propagálója volt pártjában és a közgyűlésben elhangzott felszólalásaival és indítványaival, nemkülönben a *Fővárosi Hirlap*-ban megjelent cikkeivel, érdekesen utal azokra a várható eseményekre itt következő nyilatkozatában:

— Végre, több mint tíz évi sürgetés után, úgy látszik, *a megvalósulás felé közeledik a rendkívül népes műszaki ügyosztályoknak olyan értelmű megszaporítása,* amely lehetővé teszi egyfelől a nagyfontosságú műszaki problémáknak az ügyosztályvezetők részéről való alaposabb áttekintését, másfelől egyes különleges képzettségű mérnököknek vezető pozicióba való jutását.

— A mérnöktársadalom feszült érdeklődéssel figyeli majd

a költségvetési vitában Zsitvay Tibor pártelnöknek ide vonatkozó felszólalását,

amelynek elvitathatatlanul nagy súlya lesz a kérdés további sorsát illetőleg. Hiszem, hogy amikor a probléma megoldásának sürgősségét már nem csak a közgyűlés mérnöktagjai, hanem a kérdéssel évek óta behatóan foglalkozó párt vezére is szorgalmazza, miután már a műszaki adminisztráció ügykörének legalaposabb ismerője, *Harrer* Ferenc, a költségvetés tárgyalását előkészítő pénzügyi bizottságban állást foglalt *a műszaki ügyosztályok szétválasztása* mellett, akkor az immár tengeri kígyóvá nyúlt kérdés végre a megvalósulás útjára fog jutni. És remélem azt is, hogy

a megvalósítás nemcsak a mammut műszaki ügyosztályok szétválasztására fog kiterjedni, hanem arra is, hogy az így megszaporodott számú mérnöki ügyosztályok egységes vezetőhöz fognak jutni

olyan mérnök személyében, aki a felmerülő problémákat műszaki vonatkozásban is a székesfőváros anyagi érdekeinek legmegfelelőbben tudja irányítani és megoldani.

— Ezt az ügyet kívánom magam is szolgálni akkor, amikor a költségvetési vita során idevonatkozó régebbi indítványaimat óhajtom feleleveníteni, másrészről *Harrer* Ferencnek a pénzügyi bizottságban történt állásfoglalásával, valamint a költségvetési vitában pártunk vezérszónokának, *Zsitvay* Tibornak általánosságban tartandó felszólalásával egyértelműleg, ennek a régi problémának megoldására

konkrét indítványt teszek,

amelyet pártom a kebelében történt régebbi sürgetései alkalmával és most, az új költségvetés alkalmával ujólag magáévá tett.

— Indítványomban azt kérem, hogy

a polgármester úr sürgősen tegyen javaslatot a műszaki ügyosztályok és más ügyosztályok hatáskörébe tartozó műszaki ügyek átrendezéséről

olyan értelemben, ami a mai kor igényeit és a főváros gazdasági érdekeit a lehető legjobban szolgálja, *szaporítsa olyan mértékben a műszaki ügyosztályok számát,* hogy ezek az említett követelményeknek minden tekintetben megfeleljenek és az ily módon megszaporodott

műszaki ügyosztályok élére állítson műszaki képzettséggel rendelkező és alpolgármesteri hatáskörrel felruházott vezetőt.

*

Katona János nyilatkozatában arra utal, hogy ez a probléma a megoldás útjára jut. Ezt a kijelentést alátámaszthatjuk azzal az értesülésünkkel, hogy

a polgármester ennek a kérdésnek eldöntésére ankét összehívásával foglalkozik.

Még ebben az évben összeülne az ankét, amelyen résztvennének *a törvényhatósági bizottságnak azok a tagjai,* akik ezzel a kérdéssel már régebben foglalkoznak, meghívást kapnának *a mérnöki testületek,* amelyek állandóan napirenden tartják az ügyet, valamint *a főváros adminisztrációjának vezető állásban lévő mérnöktagjai.*

Még ebben az évben kétszáz új végleges állást szerveznek

December 1-ig befejezik a főváros státusrendezését — A végleges és ideiglenes tisztviselők arányszáma 70—30 lesz

A *Fővárosi Hirlap* nagyjelentőségű eseményről értesült: *a státusrendezést még ebben az évben befejezik és ezzel a fővárosi adminiszträció újjászervezése is megvalósult.* Néhány évvel ezelőtt kezdődött ez a nagy munka és az eredeti terveknek megfelelően még az idén a rendezés utolsó részletét is befejezik. *Karafiáth* Jenő főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester már a részletekben is megállapodott, tehát a *státusrendezés tető alá hozásának nincs semmi akadálya.*

A *Fővárosi Hirlap* megbízható helyről kapta az információit és ennek alapján közölhetjük, hogy *semmi különös eltérés az eredeti tervektől nincs,* minden az évekkel ezelőtt lefektetett elvek alapján nyer megoldást és *az előre meghatározott iránytól még a mostani nehéz időkben sem tértek el.*

A multban nagyon sok baj volt a tisztviselői és munkásstátussal, de most már mindezeknek a bonyodalmaknak vége. Dr. dorogi *Farkas* Ákos tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője, a legnagyobb körültekintéssel és tapintattal irányította ezt a nagyszabású munkát. A rendezés évekig tartott, de megvan az a megnyugvás, hogy most *kitűnő eredménnyel befejezik.*

A státusrendezést 1936-ban kezdték meg. Annakidején az idegenesen alkalmazottak aránya a véglegesen alkalmazott tisztviselőkhöz viszonyítva *46.2 százalék volt.* Most, hogy a rendezést teljesen végrehajtották,

a végleges és az ideiglenesen alkalmazottak arányszáma 70—30 százalék lesz, tehát 16.2 százalékkal esett az ideiglenes alkalmazottak száma.

ami kétségen kívül nagy eredmény. Még nagyobbnak látszik a siker, ha a pontos adatokat is figyelembe vesszük. A státusrendezés során

több, mint hatszáz tisztviselő kapott ideiglenes megbízás helyett végleges alkalmazást

és így nyugodt exisztenciához jutott.

Azoknak a száma pedig, akik a rendezés kapcsán előléptetésben részesültek, körülbelül kétezerre tehető.

Szendy Károly polgármester tehát rendkívül sokat tett a tisztviselők helyzetének megjavítására. *Kétezer embernek előléptetése, valamint hatszáznak nyugodt exisztenciához való juttatása, csak a legnagyobb elismerést érdemli.*

A státusrendezés utolsó részletének megvalósítására most kerül a sor.

December elesejéig az új kinevezések feltétlenül megtörténnek.

A *Fővárosi Hirlap* érdeklődött aziránt, hogy pontosan hány új állás létesítéséről van szó. Azt a felvilágosítást kapta, hogy egyelőre még pontos adatokat mondani nem lehet, mert az állások összeírása most folyik, de nagyjából már kész a statisztika. Mintegy

200—210 új állás szervezése történt meg

és ezzel azután a státus véglegessé válik. Ebben az évben tehát több, mint kétszáz új végleges tisztviselője lesz Budapestnek.

Egy másirányú szervezési munka is megindul:

a XII. kerületi elöljáróság szervezéséhez is hamarosan hozzálátnak.

Az előkészületi munkálatokat már nagyjából befejezték és úgy tervezik, hogy *a jövő év folyamán, június—július hónapban az új elöljáróság megkezdi működését.* Ezzel az elöljárósággal befejeződik az új kerületek létesítése és *Budapestnek a régi tíz kerület helyett tizennégy kerülete lesz.*

Családi perpatvar

származhat abból, ha kedves férje meglátja valahol a legújabb típusú Gyöngy-kályhát és fel fog eszmélni arra, hogy Ön, kedves Nagyságos Asszony, még mindig ócska, multszázadbeli kályhákkal fűt lakásában. Higyje el, elsősorban az Ön érdeke, hogy lakásában a legújabb típusú Gyöngykályhát felállítsa, mert ilymódon — az olcsó gyöngyszén használata mellett — igen jelentős megtakarításhoz juthat. A sok kifogás, panasz elmarad, a szeszélyes téli időjárásban egyenletes meleget áraszt a Gyöngykályha, kezelése kényelmes, egyszerű. Cserépkályhájába is beépíthető a hasonló rendszerű Gyöngy előtét. Megtekinthető: a Magyar Radiátorgyár r.-t. VI., Andrássy-út 13. szám alatti bemutatóhelyiségében és a vaskereskedőknél.

Közérdekü, tudományos munkára serkenti a polgármester az üzemi alkalmazottakat

Érdekes rendeletet kapott a három nagyüzem

Szendy Károly polgármester érdekes tartalmú rendeletet intézett a *Vízművek, Gázművek és Elektromos Művek* igazgatóságához az alkalmazottak tanulmányútjáról és az ezzel kapcsolatos szakirodalmi munkásságáról.

Az üzemvitel fejlesztését szolgálja, — mondja rendeletében a polgármester — hogy a székesfőváros az üzemi alkalmazottaknak bel- és külföldi tanulmányutakon, nemzetközi szaktanácskozásokon, bemutató kiállításokon való részvételét a szükséges anyagi eszközöknek a rendelkezésre bocsátásával mind szélesebb arányokban teszi lehetővé. Az erre fordított tetemes anyagi áldozatok csak abban az esetben felelhetnek meg kitűzött céljuknak és hozhatják meg a várt eredményt, ha a hivatalos küldetéseknél szerzett, az üzemek működésében hasznosítható tapasztalatok, okulások, kritikai megállapítások, elgondolások megismerését *az érdekelt üzem alkalmazottai részére a legtágabb körben lehetővé tesszük.*

Ezidőszerint azonban a kiküldetésekről készült beszámoló jelentésekkel kapcsolatban még nem alakult ki olyan általános, egységes gyakorlat, amely — az érdekelt összes alkalmazottaknak egységes körét tekintve — a kitűzött cél megvalósítása szempontjából kielégítő lenne. A mai gyakorlattal: a beszámoló jelentéseknek az üzemvezető, illetve az illetékes ügyosztály útján való bemutatásával nincs biztosítva a cél, hogy a tanulmányi eredmények megismerése az alkalmazottak szélesebb rétegeiben is kifejthesse oktató, termékenyítő hatását. Ebből a közérdekü szempontból *célravezető, rendszeres megoldásról kell gondoskodni.*

A *Gázműveknél* és *Vízműveknél* ebben az irányban már megtalálható a helyes kezdeményezés. Ezeknél az üzemeknél a beszámoló jelentések — rendszerint azonban csak kivonatosan — helyet találnak az időközönkint sokszorosításban kézreadott lapszemlékben. Ezt a gyakorlatot azonban *alkalmas módon továbbfejleszteni, általánosítani és rendszeresíteni kell,* hogy a beszámoló jelentések ismeretanyagának a kívánt mértékben való elterjesztését intézményesen biztosítsa.

A polgármester felhívja az *Elektromos Műveket,* hogy hasonló rendszerű lapszemle megindításáról gondoskodjék, azután a következőket rendeli el:

A beszámoló jelentéseket a tanulmányutak befejezésétől számított *legrövidebb határidő alatt,* legkésőbb azonban a beküldetés ügyében intézkedő határozatban megjelölt időpontig *el kell készíteni.*

A jelentésben a kérdéseknek szakszempontból való tárgyalása mellett *ki kell terjeszkedni a kérdések jelentőségének általános üzemgazdasági, üzemi és ügyviteli, szervezeti szempontból való megvilágítására.*

A fontosabb kérdéseket tárgyaló jelentéseket — ha terjedelmük megengedi — minden rövidítés nélkül fel kell venni a lapszemlébe, a túlnagy terjedelmüek megrövidítve közölhetők, de ezeket egész terjedelmükben önállóan is sokszorosítani kell.

Ezeket a tanulmányokat az érdekelt üzemek minden olyan alkalmazottjához el kell juttatni, akiket a kérdés érdekelhet, de meg kell küldeni a társüzemeknek és a XIII. ügyosztálynak is.

Végül helyénvalónak tartja a rendelet, hogy *az alkalmazottaknak üzemi kérdésekről készített tanulmányai is hasonló módon közzététessenek.*

Több fontos javaslattal

és az összes fejezetekre kiterjedő indítványokkal vesz részt a költségvetési vitában

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* az 1939. évi költségvetés közgyülési vitájának előkészítésére dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök elnöklésével pártértekezletet tartott, amelyen a megjelent bizottsági tagok nagy érdeklődés mellett tárgyalták le a költségvetési tételeket és terjesztették elő indítványaikat, amelyek sorában számos nagyjelentőségü elgondolás is van.

Zsitvay Tibor pártelnök az elnöki bejelentések után utalt arra, hogy a mai magyar idők a nemzet életbevágó külpolitikai érdekei felé irányítják a figyelmet, éppen ezért a pártelnökség arra törekszik, hogy a költségvetés vitája komoly, rövid, a mai időkhöz méltó legyen.

Vályi Lajos főtitkárhelyettes bejelenti, hogy a pártközi vitarendező bizottságban is ez volt a törekvés s remény van rá, hogy úgy általánosságban, mint minden egyes fejezetnél egy-egy párt részéről csak legfeljebb egy szónok fog felszólalni.

A pártértekezlet egyhangúan helyeselte az elnökségnek a vita megrövidítésére irányuló törekvését.

A költségvetés I. fejezeténél

Zsitvay Tibor ismertette, hogy a pénzügyi bizottságban Harrer Ferenc a műszaki igazgatás ujjászervezésére. Kozma Jenő a hitfelekezeti segélyek fenntartására és a kisegítő köztisztasági alkalmazottak véglegesítésére, továbbá Harrer Ferenc a betegszállítási segély 60.000 pengőre való felemelésére tett javaslatot, amelyeket a pénzügyi bizottság el is fogadott.

Harrer Ferenc megemlíti, hogy ő a műszaki közigazgatás átszervezésére vonatkozó javaslat előterjesztését 1939 április 1-ig kívánta, a pénzügyi bizottság azonban a polgármester indítványára ezt a határidőt mellőzte.

Katona János a műszaki közigazgatás ujjászervezését fontosnak és sürgősnek tartja és éppen ezért azt kívánja, hogy az I. fejezet szónoka sürgesse Harrer Ferenc indítványának a végrehajtását.

A pártértekezlet így határozott.

Bényi Károly a rákosfalvai Almos-téren lévő kápolna templommá bővítését, a XIV. kerületi Paska-malom környékén kápolna épitését sürgeti.

Hencz Lajos a székesfővárosnál évek óta alkalmazott ideiglenes, bármikor elbocsátható alkalmazottak bizonytalan jogi helyzetének szabályozását indítványozza. Egyébként az előző években tett indítványait kívánná megismételni a status egyszerűsítésére és az egységes rangjelzések érdekében.

Vályi Lajos az adóhivatali havidíjas hivatalnokok ügyét kívánja szóvátenni. 10—14 évi szolgálat után is teljes bizonytalanságban vannak, évente iratnak velük alá új szerződéseket, hogy szolgálati idejük ne növekedhessen. A fizetésük csak a legutóbb nyert valamennyire egységes szabályozást, betegségi ellátásuk nincs szabályozva, mert bár a MABI-járulékokat fizetésükből levonják, a MABI közalkalmazottaknak tekinti őket, a Segítőalapnak pedig nem tagjai. Szóvá teszi továbbá az örmény katolikus egyház évi segélyezésének az ügyét, amit az egyenlő és arányos elbánás elve alapján jogosnak tart.

Harrer Ferenc kifogásolta, hogy a XIII. fejezet nem részesül költségvetési bírálatban, holott erre szükség volna.

Wellisch Andor és **Katona János** magukévá teszik Harrer Ferenc észrevételét és annak a kieszközlését kívánják, hogy a XV. fejezet vitájában külön szónok tehesse bírálat tárgyává a XIII. ügyosztály működését.

A II. fejezetnél

Dorner Gyula az út- és csatornaügyi költségvetés szükmarkúságát kifogásolja. Meggyőző szavakkal bizonyitja korábbi indítványa: az út- és csatorna beruházási program végrehajtásának a szükségességét. Az az álláspontja, hogy mindenekelőtt a külső városrészek út- és csatorna-állapotainak a javítása szükséges.

Szántay István az utcák és terek fásítása és a Buda alsóváros és a Kelenföld utcáinak rendezése és csatornázásának a szükségessége mellett szólal fel.

Vltéz Juhász Jenő a forgalmi központok, így a svábhegyi fogaskerekű állomás melletti tér rendezésének sürgősségét hangoztatja.

Dongó Orbán a népligeti mutatványos telep útügyi rendezése mellett emel szót. A népligeti ifjúsági sporttelep és a vasuti töltés között jegenye-sort óhajtana látni, hogy az a kormot és a zajt felfogja. A kőbányai MAV felsőpályaudvar és az óhegyutcai ú. n. Lengyeltemplom előtti tér gyepesítését kéri.

Bényi Károly azt követeli, hogy ne adjanak épitési engedélyt olyan területre, ahol nincsenek utak és csatornák. Az út- és csatornajárulékok előzetes befizetésével lehetne gyors eredményeket elérni.

Vályi Lajos szerint a Községi Takarékpénztárnak volna hivatása, hogy Bényi Károly gondolatát pénz- és hitelügyileg megszervezze.

Halter Károly megjegyzi, hogy a Községi Takarékpénztár ezt annál inkább megtehetné, mert az út- és csatornaügyi járulékok törvényes elsőbbséget élveznek s így ezek alapján a hitelezés kockázattal nem járna.

Harrer Ferenc az út- és a csatornázási járulékokról szóló szabályrendelet korszerű revizióját sürgeti. A forgalmi úthálózat kiépítése bir elsőrendű fontossággal. Szét kell választani azokat az útépítési járulékokat, amelyek közérdekűek s amelyek a szomszédos háztulajdonosok helyi érdekét szolgálják. A költségvetési vitában főképen a kritikai szempontok érvényesítésére helyezi a súlyt.

Dongó Orbán a X., Apaffy-utca, **Hencz Lajos** a Kútvölgyi-út, **Vályi Lajos** a Brassói-út—Cenkhegy-utca—Törcsvár-utca csatornájának, a Rákó-utca, Süveg-utca, Tömös-utca, Zayzon-utca, Érdi-úti iskolatér, Dayka Gábor-utca, Törcsvár-utca járdájának.

Szántay István az Etele-út és csatlakozó utcák csatornáinak, az Etele-tér, Hamzsabégi-út, Kalotaszegi-út, Komondor-utca, Tétényi-út, Major-utca, Bikszádi-út, Bendeguz-utca, Somogyi-út, Kelenföldi-út, Németvölgyi-út,

Bényi Károly a Róna-utca, Öv-utca, Fürész-utca, Istvánffy-út, Miskolczi-út, Egressy-út, Kövér Lajos-utca, Istvánmezei-útnak csatorna- és útügyi kiépítését, karbahelyezését és fásítását javasolják.

Bényi Károly ezenfelül a Rákospatak ú. n. iparmedrét szeretné közegészségügyi szempontból mielőbb megszüntetni és az Egressy-út és Pósa Lajos-utca közötti tér feltöltését és parkirozását sürgeti.

A III. fejezetnél

Szántay István az Örsöd, Örmező—Kelenföldi pályaudvar—Sashegy—Sasadi-dülő—Gazdarét által határolt terület szabályozási tervét sürgeti.

Dongó Orbán a Kápolna-tér rendezését, a Mádi-utca megnyitását és a korponai-úti MÁV. alúljáró gyalogosok és járművek részére való kibővitését kívánja. Erélyesen felszólal a kőbányai-úti szorompó eltüntetése érdekében.

Hencz Lajos a forgalmat akadályozó Áldássy-féle telkek parcellázását indítványozza.

Bényi Károly a belterjes városfejlesztés mellett és az Egressy-út meghosszabbítása, a Fogarasi-út, valamint a Mexikói-út, a Bácskai-utca, Vezér-utca megnyitása érdekében emel szót és szükségesnek tartja, hogy az Erzsébet királyné-út és a Komáromi-utca között a Miskolci-út meghosszabbításában új utca nyittassék.

Vályi Lajos a nagyvasuti átjárók egységes és egyidejű rendezését kívánja a főváros egész területén. A fedezetet úgy szervezzék meg, hogy a budai sérelmek is kiküszöböltessenek. Különösen sürgeti a Horthy Miklós-úti aluljáró kiszélesítését és a Fehérvári-út és Horthy Miklós-út között legalább két további aluljáró épitését. A Sashegyen emlékművet, a Citadellában történelmi kiállítást, fürdő- és sportmúzeumot akar elhelyezni s ide helyezné a néprajzi múzeumot is.

Dorner Gyula a városfelmérés fontosságát hangsulyozza és szükségesnek tartaná, hogy a kisajátitási hitel terhére állitsák vissza a felmérési költségek tavalyi előirányzatát.

Bényi Károly a városrendezési törvény végrehajtását, az utcák megnyitását és kiszélesítését követeli.

Németh Béla a Vérmezőt Attila-parkra akarja átkeresztelni s a Vérmező feltöltése után az itt létesitendő parkba helyezné el a budai állandó színházat.

Bényi Károly és **Vályi Lajos** a Vérmező elkeresztelését ellenzik.

A pártértekezlet nem fogadta el *Németh* Béla indítványát.

Gazdy Jenő a Józsefváros regenerálása érdekében megfelelő adómentességi intézkedések kieszközlését kívánta.

A IV. fejezetnél

Szántay István annak érdekében emelt szót, hogy a magyar honvédség mellett tüntető szavakat szeretne hallani a párt szónokától.

Dongó Orbán a Kada-utca környékére rendelőszobát kér.

Bényi Károly a XIV. kerület területén a rendőrőrszobák és rendőrőrszemek szaporitását kívánja.

Vályi Lajos a laktanyák adómentessége mellett szólal fel.

A VI. fejezetnél

Vályi Lajos szóváteszi, hogy bár a főváros a járművek útvámját már megszüntette, ez az őskori intézmény a többi városokban még mindig a forgalmunk szégyenköve. Sürgesse a főváros a kormánynál ennek az ügynek a végleges és országos rendezését.

A VII. fejezetnél

Dongó Orbán a költségvetés tárgyi fedezetét kevesli. Panaszolja, hogy az 1938. évi iskolaépitési program végrehajtásával is elkéstek. A XIII. ügyosztályt kívánja ezért felelősségre vonni. Tíz-tizenkétmillió beruházási kölcsönt sürget a szerves iskolaépitési program megvalósitására. Sürgeti továbbá, hogy állami mintára, az állandó helyettes tanszemélyzet szünidei fizetését vezessék be, a három vagy több családi pótlékos ideiglenes és helyettes tanerők nagyobb lakbért kapjanak, az iskolai adminisztráció egyszerűsittessék, a Rákos-barakk iskolacélokra építtessék át, a maglódiúti iskolát mezőgazdasági női gyakorlati középiskolává szervezzék át. Végül nyelvvédelmi intézkedéseket kiván az egész vonalon.

Gazdy Jenő a Józsefváros régi indítványainak a végrehajtását sürgeti.

Zsitvay Tibor a tanügyi szervezet kívánságainak a figyelembevételét óhajtja.

Bényi Károly a távollevő Kertész Elemér képviseletében a rákosfalvi iskola túlzsufoltságát kívánja szóvá tenni.

Vályi Lajos az iskolaegészségügyi szabályrendelettel kapcsolatos híresztelésekkel foglalkozik. Az az aggálya, hogy a régi, tapasztalt iskolaorvosok jogos anyagi érdekei nincsenek kellőleg biztositva, a belügyminiszterium állitólagos intézkedései folytán.

Vltéz Juhász Jenő szerint be kell várni, amíg a miniszteri álláspont nyilvánosságra kerül. Egyébként helyesli, hogy egy személy csak egy közpénztárból húzhasson fizetést.

Szántay István a legrövidebb időn belül kisdedóvót és napközi otthont követel az érdiúti elemi iskolába.

Vályi Lajos bejelenti, hogy a tanügyi szervezet a székesfőváros kerületeiben működő törzskönyvvezetői hivatalok végleges és olyan megszervezését kívánja, hogy azok vezetői mint elemi iskolai igazgatók, az iskolanővéri intézménnyel szoros kapcsolatban a VII. ügyosztály felügyelete alá és kebelébe tartozzanak.

A VIII. fejezetnél

Vltéz Juhász Jenő utal arra, hogy a válságos időkben ismét bebizonyosodott a Községi Élelmiszerüzem fontos hivatása és az is, hogy ez az intézmény újra megállta a helyét. A fővárosi piacokat úgy kell megerősiteni, hogy a felszabaduló városok igényeinek is megfelelni tudjon.

A IX. fejezetnél

Dongó Orbán kislakásos bérház épitését kéri a Maglódi-úton, az ú. n. Homokszőlő-telepen.

A X. fejezetnél

Vályi Lajos a venereás ambulatóriumok gondozóintézetté való átszervezését sürgeti, annál is inkább, mert a tavasz folyamán a párt nevében tett ilyen értelmű indítványát a polgármester ezt a jövő évi költségvetési keretben, a közgyülés előtt kilátásba helyezte.

Bejelenti, hogy a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület segélye felemelését kérte.

Harrer Ferenc megjegyzi, hogy az utóbbi kérelmet az ő indítványára a pénzügyi bizottság már kedvezően elintézte.

A XI. fejezetnél

Gazdy Jenő a gyógyfürdőkkel, azok kereskedelmileg helyesebb vezetésével, a reumakutató intézettel, a Tabánszálloval és az idegenforgalom visszaesésével kivánna foglalkozni.

Vitéz Juhász Jenő a székesfővárosi erdészet eredményeit dicséri és az erdészet megfelelő költségvetési dotálását tartja szükségesnek. A székesfőváros csak azokat a vendéglőit és kioszkjait tartsa meg, amelyekre reprezentativ városrendezési vagy idegenforgalmi szempontból van szükség. A többi ilyen objektum eladási árából ezeket hozza kifogástalan állapotba. A Gellérthegyi Kioszkot egészen át kell épiteni, a jelenlegi állapotok nem méltóak a fővároshoz.

Dongó Orbán a népligeti mutatványostelep végleges és korszerű rendezését kívánja. Ide kell helyezni a városligeti mutatványosokat is, akiknek éves szerződéseket kell adni.

A XIV. fejezetnél

Bényi Károly a névtelen hős anyák és feleségek emlékművének megalkotását indítványozza.

Gazdy Jenő szerint ismét állást kell foglalni amellett, hogy a Nemzeti Színházat régi telkén épitsék sürgősen fel.

Vltéz Juhász Jenő a főváros képvásárlásaival foglalkozva, kifogásolja, hogy azok túlságosan egyoldalúlag az új irányt képviselik. A szobrok felállításánál óvatosságot ajánl. Jubileumi Szent István-díjat kiván létesiteni a képzőművészetek pártfogolása céljából.

A XV. fejezetnél

Vályi Lajos az ácsiparosok érdekében szólal fel.

A községi háztartás keretében kezelt intézmények költségvetési keretének tárgyalásánál

Vályi Lajos azt a teljesen korszerűtlenné vált rendszert teszi szóvá, hogy a Házinyomda csak szakszervezeti tagokat alkalmazhat. Követeli, hogy a székesfőváros ezzel a rendszerrel sürgősen szakitson és adjon helyet a nemzeti alapon szervezett munkásságnak.

Az üzemek

költségvetésének tárgyalása során az Elektromos Műveknél

Bényi Károly jobb világitást kér a XIV. kerületi ceglédi vasútvonal és körvasút közötti részére. De kifogásolja az Erzsébet királyné-út hiányos világitását is.

A Vízművek tételénél

Vályi Lajos vízvezetéket kér a Törcsvári-út felső szakaszára.

A Beszkárt költségvetésénél

Vályi Lajos a HÉV-alkalmazottak státusrendezését sürgeti.

Hencz Lajos átszállójegyet kér a 19. autobusz-viszonylatra. Indítványozza a 12-es autobusz végállomásának a Déli Vasúthoz helyezését és a Hieronymi-úton keresztül autobuszösszeköttetést tart szükségesnek az Istenhegyi-út felé.

Dongó Orbán a kőbányai autobuszt sürgeti, valamint indítványozza a simorutcai villamosvonal meghosszabbitását a népligeti Kisok-pályáig.

Szántay István azt kívánja, hogy a BSzKRt forgalmi személyzetének nyolc órán túli szolgálati idejét pénzben és ne pótszabadsággal fizessék ki. Az esti 15—30 perces leszámolási idő beszámitandó a szolgálatba. A háromévi szolgálatot el nem ért alkalmazott családtagja részére, ha az a családfőnek élelmet szállit, díjmentes utazást engedélyezzen. Végül százszázalékig egészitse ki a BESzKART az OTI táppénzt és emberségesen oldja meg a BESzKART nyugdijasok betegsegélyezési kérdését.

A pártértekezlet a javaslatokat mind magáévá tette.

A költségvetés közgyülési tárgyalásának menetrendje

Elérkezett az 1939. évi költségvetés közgyülési tárgyalása, amelynek időtartamáról különböző kombinációk keltek szárnyra. Mint a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megirta, az illetékes fórumok előtt az a vélemény alakult ki, hogy — a történelmi eseményekre való tekintettel — *a szokottnál gyorsabb tempóban kell letárgyalni a költségvetést*, amelynek vitájára a törvény tudvalevőleg tizenkét gyülésnapot engedélyez.

A vita megrövidítése mellett foglalt állást a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja is*, olyan értelemben, hogy a közérdek azért ne szenvedjen kárt és az összes indítványok, ha mindjárt szónoki bevezetés nélkül is, benyujthatók legyenek. Ilyen értelemben határozott *a vitarendezőknek hétfőn másodizben összeült pártközi értekezlete* is, amely megállapodott abban, hogy az általános vitánál a pártok egy-egy vezérszónoka szólal fel, a részletes vitánál pedig minden pártnak csak egy-egy képviselője szól hozzá az egyes fejezetekhez és beterjeszti a párt nevében a vonatkozó irásbeli indítványokat. Ehez képest a megszükített költségvetési vita tizenkét nap helyett *nyolc napig* fog tartani.

Október 25-én és 26-án lesz az általános vita, amelynek első szónoka dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke. Az általános vitát 26-án este 9 órakor befejezik. Szavazásra a vacsoraszünet után kerül sor.

A részletes vita a következő időrendben folyik le:

október 27-én I—III. fejezet,

október 28-án IV—VIII. fejezet,

november 8-án IX. és X. fejezet,

november 9-én XI. és XIII—XV. fejezet (a XII. fejezetnek külön költségvetése nincs),

november 10-én kebelbeli intézmények, nagy- és kisüzemek,

november 11-én a részvényársaságok és végül a Beszkárt.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Bókay János-utca 13. Tel.: 146-036.

ALAPÍTVA: 1889.
LORENCZ DÁNIEL
Cégtulajdonos: özv. LORENCZ DÁNIELNÉ
Épület- és díszműbádogozási, víz-, gőz- és légszeszvezeték szerelési és egészségügyi, közp. fütés berendezési vállalat.
Iroda és műhely: II., MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 152-268

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

Nemcsak Budapest, hanem Ujpest szennyvizének levezetésére épül az angyalföldi szivattyútelep

November 4-én hivatalosan üzembehelyezik az iszapelgázositó berendezést a központi szivattyútelepen

Az út- és csatornaépítési ügyosztály alkotó tevékenységének új fejezetét nyitja meg a hatéves útépítési és csatornaépítési program, mely előljáróban elkészült része a jövő évi költségvetés letárgyalása után napirendre kerülő nagy beruházó programmnak. Az ügyosztály munkájának legutóbbi ciklusát a kivezető utak építése, az angyalföldi szivattyútelep és a hungária-úti főgyűjtőcsatorna, a kertészeti téren pedig a tabáni parkosítás zárja le.

Ezeknek a nagy munkáknak sorában az angyalföldi csatornaszivattyú telep és a zugló-angyalföldi főgyüjtőcsatorna építése még folyamatban van. A nagy építkezések jelenlegi állásáról és a további munkálatokról megkérdeztük

Király Kálmán

tanácsnokot,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjét, aki a *Fővárosi Hírlap* munkatársának a következő felvilágositásokat adta:

— Az út- és csatornaépítési ügyosztály folyamatban lévő munkálatai között *a legnagyobb az angyalföldi végleges szivattyútelep építése.* Ennek a rendeltetése tudvalevőleg az, hogy a főváros pesti oldalának északi részéről a szenny- és csapadékvizet a Dunába juttassa. Magas dunai vízállás alkalmával ugyanis nem elegendő a szabad kitorkolás, hanem a vizet át kell emelni. Ehhez járul még az, hogy közegészségügyi okokból a szennyvizet a Duna sodrába kell torkoltatni, nehogy a Duna vizét megfertőzze. Sőt, továbbmenve, a szennyvizet a Dunába való bevezetés előtt, amennyire lehet, tisztítani kell. A főváros rohamos külterjes fejlődése miatt a város északi részén lévő ideiglenes angyalföldi szivattyútelep ma már az igényeket nem tudja kielégíteni és ezért vált szükségessé a végleges telepről való gondoskodás.

— A csatornaszivattyútelep *gépházának*, valamint *iszapfogó és transzformátor épületének mélyépítési munkálatai* már *befejeződtek.*

Jelenleg a gépház és transzformátorház építése folyik, másrészről a Dunával való összeköttetést szolgáló csatorna is készül.

— Az előbbi munkát, amely 150.000 pengőbe kerül, a *Pruscha* J. cég végzi, a csatornaépítésre pedig 323.000 pengő vállalati összeggel *Kiss* Jenő kapott megbízást. A szivattyúház és a régebben elkészült főgyűjtőcsatorna között az összeköttetést szolgáló csatorna munkálatait 128.0000 pengő költséggel a *Klauber* és *Vajda* cég végezte.

— A most folyó építési munkákkal egyidejűleg készül

a telep gépi berendezése

hét centrifugálszivattyú, az ezeket meghajtó elektromotorok, a villamos erőátviteli berendezés, a zsilipberendezések, daruk és szürőrácsok, amely munkák túlnyomó részére az *Állami Gépgyár* kapott megbízást.

— Mindezek az építési és berendezési munkálatok

a jövő évben elkészülnek.

Utolsónak marad a szivattyútelepet a Dunával összekötő csatorna *viz alatti része,* amely a Duna sodrába fog torkolni.

— Az angyalföldi csatornaszivattyú-telepen eddig befejezett munkák értéke 1,375.000 pengő, a jelenleg folyamatban levő munkáké 1,620.000 pengő. Az ide csatlakozó Hungária-körúti főgyüjtőcsatornából elkészült 316.000 pengő értékű szakasz, a még folyamatban levő munkák értéke 854.000 pengő.

— Az Angyalföldön épülő csatornaszivattyútelepnek

nemcsak Budapest, hanem Ujpest szempontjából is nagy jelentősége van.

A meder-utcai kitorkolás helyett ide fogják bevezetni az ujpestiek szennyvizüket, amivel Ujpestnek egy régi, nehéz problémája oldódik meg. *Az angyalföldi szivattyútelep már olyan terv szerint épül, hogy az ujpesti szennyviz levezetését is meg tudja oldani.*

*

Amíg az Angyalföldön ez a hatalmas méretű munka folyik, érdekes műszaki eseményt készített elő a II. ügyosztály a soroksári-úti központi csatornaszivattyútelepen. Itt nemrégen adták át hivatásának a Duna alatti *pneumatikus nyomócsövet,* amely, mint úttörő technikai alkotás, a külföldi szakkörök érdeklődését is magára vonta, most pedig a telepnek egy nevezetes, új berendezkedése kerül a nyilvánosság előtt bemutatóra:

a rácsiszap elgázositására szolgáló berendezés.

Már régebben foglalkozott a főváros a szennyvíz iszapjának elgázositásával, de a terv a felsőbb fórumok hozzájárulásán elakadt, míg végre a berendezést mégis megépitették és kísérleti célokra üzembe is helyezték. Értesüléseink szerint *a próba kitünően sikerült* és

a csatornaszennyvíz elgázositásának problémája megoldottnak tekinthető.

A sikerült kísérleteknek rendkívül jelentőségük van, amennyiben egy új energia-forrás perspektiváját nyitják meg.

A kísérleteket csendben végeztette a II. ügyosztály és most már elérkezettnek látta az időt, hogy az *eddigi eredményeket bemutassa és az iszapelgázositó berendezést hivatalosan is üzembehelyezze.* Az érdekes esemény *november 4-én* fogja a központi szivattyútelepre vonzani a meghívott szakembereket és a sajtó képviselőit.

Úgy értesülünk, hogy *a rácsiszap elgázositására szolgáló berendezéssel fel fogják szerelni az épülő angyalföldi csatornaszivattyútelepet is.*

Szobrot kap az ismeretlen hős magyar asszony a fővárosban

A jövő évi költségvetést letárgyaló közgyülés elé, mint értesülünk, nagy figyelemre méltó, nemes célzatú indítványt terjeszt dr. *Bényi* Károly törvényhatósági bizottsági tag. *Az ismeretlen hős magyar asszonynak szobrot kíván állíttatni az indítvány,* amelyet előreláthatólag lelkes egyhangúsággal tesz magáévá a törvényhatósági bizottság, mint ahogy a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* már magáévá is tette.

Felkerestük ebből az alkalomból

dr. Bényi Károly

törvényhatósági bizottsági tagot,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának indítványáról a következőket mondta:

— A világháború hőseinek megérdemelten sok emlékművet állítottak már az országban, de

sehol se emeltek még szobrot a hősök szenvedő társának, az ismeretlen hős anyának vagy feleségnek.

— A háború, a nagy világégés idején nemcsak a harctereken folyt, az anyák és feleségek számára idehaza is háború volt: a rettegés, a gond, sokszor az inség, a szenvedés háborúja. Amíg az asszonyok lelkét a férj, az apa, a testvér féltésének kínzó érzése töltötte be, helyt kellet állania a családi otthonért, az itthonmaradt családért. A családfenartás, a gyereknevelés minden gondja a női vállakra szakadt, gondozniok kellett a kétségekkel küzdő lelkeket, nevelni a gyermekeket, gondoskodni az élet menetéről, vállalni szokatlan, nehéz munkát, előteremteni a mindennapi kenyeret, betölteni hivatásokat, amelyeket eddig férfiak végeztek.

— *Ebben a küzdelemben a magyar asszony hősiesen állta meg a helyét,* méltó társa lett a hősnek, aki a harctéren szerzett koszorút a magyar névnek és később, a véres zivatar elmultával is folytatta a hősi küzdelmet, ha férj vagy az apa nem jött többé vissza.

Ez a hősiesség éppen olyan méltó a megörökitésre, mint az ismeretlen katonáé,

aki nemcsak az övéi, hanem hazája és egész nemzete érdekében legdrágább kincsét, az életét adta oda.

— Hogy a magyar asszonynak ezt a dicsőségét megörökítsük, azért indítványozom, hogy emeljen a főváros közönsége méltó szobrot az ismeretlen, hős magyar asszonynak. Indítványom elfogadása esetén kérje fel a közgyülés a polgármester urat, hogy

a szobor tervének elkészítésére hirdessen pályázatot.

— Úgy vélem, hogy ez a szobor-terv *nagyon érdekes és nem könnyü feladat elé állitja művészeinket,* ha érczben és kőben kifejezésre akarják juttatni a magyar asszony hősiességét és a nemzet hódolatát a hős magyar asszonnyal szemben. Monumentálitás, hősi erő, gyöngéd szeretet, hűség a hazához, a távolban küzdő hőshöz és az itthon maradt családhoz azok a momentumok, amelyekről ennek a szobornak az utódok számára beszélnie kell.

— Szeretném, ha az emlékművet a már várossá fejlődött, de szobrot még nélkülöző *XIV. kerületben,* talán a reprezentatív térnek készülő és a városrész szivében fekvő *Bosnyák-téren állítanák fel.*

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Rakonczai József
lószerszámveretek, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-967.

ALBANIT MŰKŐIPAR
PAULUS PÁL EDE és Tsa
Budapest, V., Nádor-u. 19. Tel.: 112-007
Gyár: Gömb-utca 20. szám
«Albanit» padló- és falburkoló lapok a legjobb és legizlésesebb kivitelben.
Márványmozaik lapok a legkülönbözőbb mintákban és szinváltozatokban.
Kérjen mintát és árajánlatot.

KÖSZÉNBÁNYA-'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
V., KLOTILD-UTCA 3/a. TELEFON: 114-644
Paris 1937
GRAND PRIX

JAKAB GYULA
MÚBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Nincs jobb, mint az
Unió
amerikai rendszerű folytonégőkályha
OETL ANTAL R. T.
kályhaosztály
Budapest, VI., Andrássy-út 9.
Telefonszám: 117—030.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZITMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbszinór, karmantyúk, sodrótömlök (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

BF-gáz → Veszélytelen féregirtó!
→ mindennemű férgek és petéik ellen!
→ tökéletes — megbizható!
KROMOFAG Vegyészeti Gyár, Budapest, VI., Reitter Ferenc-u. 13.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

A beteg polgármester helyett Schuler alpolgármester olvasta fel a polgármesteri expozét. *Szendy* Károly polgármester hétfőn nem jelent meg hivatalában, amelyben — szokása szerint — kora reggeltől, rövid déli megszakítással, késő estig dolgozik. A polgármester vártalanul megbetegedett és, bár betegsége könnyebb természetű, napokon át kénytelen ágyban maradni. Betegsége miatt nem jelenhetett meg a költségvetés közgyűlési targyalásának keddi megnyitóján, ahol költségvetési expozéját dr. *Schuler* Dezső alpolgármester olvasta fel. A törvényhatósági bizottság tagjai abban a reményben vettek tudomást *Szendy* Károly betegségéről, hogy még a költségvetési vita során a polgármesteri székben üdvözölhetik.

A kormányzó vállalta az iparművészeti tárlat védnökségét. A magyar iparművészek lázasan készülnek az *Első Magyar Országos Iparművészeti Tárlatra*, amely a magyar iparművészek nagyszabású megmozdulása lesz. *A tárlat fővédnökségét Horthy Miklós kormányzó vállalta.* A védnöki tisztség elvállalására gróf *Teleki* Pál kultuszminisztert, *Bornemisza* Géza iparügyi minisztert, *Ugron* Gábor ny. minisztert, *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármestert és *Szendy* Károly polgármestert kérik fel. A Tárlaton, amelynek főrendezője ifj. *Richter* Aladár, a közismert grafikus, iparművész, a következő ágak fognak szerepelni: építő-iparművészet, grafika, könyvművészet, kerámia, ötvösség, porcellánművészet, üvegművészet, dekoratív szobrászat és éremművészet, textilművészet és divat, fényképezőművészet, fémművesség és kovácsolt vasmunka, díszítő-festészet.

Szendy polgármester ebédje a Schweizerische Bankverin elnökének tiszteletére. Max *Fischer*, a Schweizerische Bankverein elnöke, aki a fővárosnak az ostendei egyezményben foglalt hiteleziőit, mint állandó megbizott képviseli, az elmult napokban Budapesten járt. Látogatását *a bázeli egyezményben foglalt megállapodások jelentéktelen módosítása* tette szükségessé. *Szendy* Károly polgármester a svájci bankvezér tiszteletére szűkebbkörű hivatalos ebédet adott.

Törs Tibor kormányfőtanácsos

A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Törs* Tibor országgyűlési képviselő, hírlapírónak, az *Esti Ujság* főszerkesztőjének a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül *a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet* adományozta.

A politikai, társadalmi és kulturális élet igaz örömmel fogadja a legfelsőbb kitüntetést, amely *Törs* Tibor sokágú közéleti tevékenységét jutalmazza, de külön ünnepi eseménye ez a magyar sajtónak, amely nemcsak egyik vezéralakját tiszteli *Törs* Tiborban, hanem a melegszívű bajtársat is, akit őszinte szeretettel övez.

Törs Tibor eredményekben gazdag közéleti munkássággal érdemelte ki a legfelsőbb elismerést. Mint ujságíró és szerkesztő már régen feltűnt széleskörű tudásával, kulturaszeretetével és publicisztikai tehetségével, amelyet most fontos és felelősségteljes pozicióban, mint az *Esti Ujság* főszerkesztője fejt ki. A politika terén is elsősorban a kultura harcosa volt, amit a kultusztárca költségvetési vitájában elhangzott, feltűnést keltő felszólalásaival is igazolt. Eredményes munkát végzett az amerikai magyarok megszervezése és a filmművészet reorganizálása körül. Mindig szeretettel foglalkozott az ujságíró intézmények kifejlesztésén, amivel az ujságíró gárda háláját érdemelte ki. Számos társadalmi és kulturális mozgalomban vett tevékeny részt és mindig és mindenben megnyilatkozott lelki előkelősége és megnyerő egyénisége.

Azok sorában, akik most örömmel üdvözlik *Törs* Tibort kitüntetése alkalmából, helyet kér a *Fővárosi Hirlap* is, amely azzal büszkélkedhetik, hogy a kiváló publicista több alkalommal tisztelte meg értékes írásaival.

Kiosztotta a főpolgármester a tűzoltók kitüntetéseit. Szerdán a tűzoltóparancsnokság Kun-utcai épületének udvarán bensőséges házi ünnepség keretében osztotta ki *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester a tűzoltótisztek és legénység kitüntetéseit. A főpolgármestert *Németh* Károly dr. tanácsnok és vitez *Kiss* Lajos tüzoltóparancsnok üdvözölték. *Karafiáth* főpolgármester hangsúlyozta, hogy a kormányzói kitüntetések az egész fővárosi tüzoltóság megbecsülését jelentik. A beszéd után átnyujtotta a koronás bronzérmet *Ausch* Rezső főparancsnokhelyettesnek, *Erlesbeck* György parancsnoknak és *Szilvay* Kornél alparancsnoknak, a királyi díszérmet *Lázár* József őrmesternek, *Benke* László szakaszvezetőnek, *Krebsz* József, *Nagy* Imre, *Holzberger* István, *Kovács* Péter és *Szabó* Flórián csővezetőknek.

A polgármester rendelete az új központi városháza tervének előkészítésére. Az új központi városháza felépítésére vonatkozó tervek, amelyekről már sokszor megemlékeztünk, pozitívebb formát kezdenek ölteni. Mint értesülünk, *Szendy* Károly polgármester rendeletet adott ki, amelyben felszólította az ügyosztályok vezetőit, hogy *október 25-iki lejárattal közöljék a magasépítési ügyosztállyal, mennyi és milyen terjedelmű hivatali helyiségekre van szükségük.* A rendelet azt célozza, hogy az ügyosztályok kívánságai érvényesülhessenek az építési tervek elkészítésénél. Külön felszólítást kapott a *Vízművek, Elektromosművek* és *Gázművek* igazgatósága, hogy az üzemi hivataloknak az új városháza épületében leendő elhelyezése tekintetében nyilatkozzanak. A még ki nem alakult tervek között továbbra is előtérben van a *felhőkarcoló-megoldás*, amely szerint az új városháza a Károly-körúti frontján *tíz-tizenöt emelet magas lenne.*

Beliczay tanácsnok, a Magánalkalmazottak Nemzeti Szövetsége ellenőrző bizottságának elnöke. A *Magánalkalmazottak Nemzeti Szövetsége* elnöki tanácsa *Szablya* János kormányfőtanácsos, országos elnök vezetésével megtartott ülésén örömmel állapította meg, hogy a szövetség óhaja az ellenőrzőbizottság elnökének kinevezése tekintetében teljes sikerrel járt. A napokban jelent meg dr. *Beliczay* Imre tanácsnoknak ellenőrzőbizottsági elnökké való kinevezése. Az új elnök vezetésével már ülésezett is az ellenőrzőbizottság, amelyen előterjesztésre kerültek a szövetséghez beérkezett panaszok, amelyek a magánalkalmazotti törvénynek és végrehajtási utasításának be nem tartásával kapcsolatosak. Az elnöki tanácsülés a napirend további során annak a reményének adott kifejezést, hogy az iparügyi miniszter rövidesen jóváhagyja és életbelépteti a munkabérmegállapító bizottság előterjesztését.

Megsemmisített törvényhatósági bizottsági mandátum. A mult évben összeférhetetlenségi bejelentést tettek vitéz *Pesthy Müller* Leó törvényhatósági bizottsági tag ellen. A bejelentők az összeférhetetlenséget azzal indokolták, hogy vitéz Pesthy Müller József Leó bizottsági tag az IBUSz ügyvezető igazgatója, ez a vállalat pedig szerződéses viszonyban áll a fővárossal, amelytől árusítópavillonjai részére közterületet bérel és ezért kizárási ok forog fenn. *A közigazgatási bíróság megállapította a kizárási ok fennforgását*, miután a főváros és az IBUSz között tényleg szerződéses viszony van. *Ennek következtében vitéz Pesthy Müller József Leó a fővárosi törvényhatósági bizottsági mandátumát elvesztette.* A közigazgatási bíróság határozatáról értesítette a főváros igazolóválasztmányát. Vitéz Pesthy Müller József Leó utóda a törvényhatósági bizottságban *Körmendi* Elemér vállalati igazgató lesz.

A Közmunkatanács új szakbizottsági beosztása. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa most adta ki új szakbizottsági beosztását. A városrendezési szakbizottság tagjai a budapesti ügyekre Algyay Hubert Pál, Bárczyházi Bárczy István, Forster Gyula, Hültl Dezső, Kertész K. Róbert, Wälder Gyula, Minnich Aladár, K. Császár Ferenc, Harrer Ferenc, Lamotte Károly, Petrovácz Gyula, Zsitvay Tibor, a budapestkörnyéki ügyekre a fentieken kívül Bolváry Emszt Antal, Karay-Krakker Kálmán, vitéz Endre László, Koncz János, Szigethy Gyula, Zsidy Béla. A közlekedési szakbizottság tagjai budapesti ügyekre: Algyay Hubert Pál, Forster Gyula, Münnich Aladár, K. Császár Ferenc, Lamotte Károly, Zsitvay Tibor, a budapestkörnyéki ügyekre fentieken kívül: Bolváry Emszt Antal, Hankovszky Zoltán, Karay-Krakker Kálmán. A fellebbviteli bizottság tagjai budapesti ügyekre: Forster Gyula, Hültl Dezső, Wälder Gyula, Vladár Gábor, K. Császár Ferenc, Harrer Ferenc, Petrovácz Gyula, Peyer Károly, a budapestkörnyéki ügyekre fentieken kívül: Hankovszky Zoltán, Fehér János, Szigethy Gyula, Zsidy Béla. A jogügyi bizottság tagjai budapesti ügyekre: Bárczyházi Bárczy István, Blaha Sándor, Vladár Gábor, Bocsári Spur Kálmán, Kozma Jenő, Zsitvay Tibor, a budapestkörnyéki ügyekre fentieken kívül: Hankovszky Zoltán, Karay-Krakker Kálmán, Weis István. A pénzügyi bizottság tagjai budapesti ügyekre: Bárczyházi Bárczy István, Blaha Sándor, Forster Gyula, Bocsári Spur Kálmán, Nagy Andor, Peyer Károly, a budapestkörnyéki ügyekre fentieken kívül: Hankovszky Zoltán, Karay-Krakker Kálmán, Weis István. Az utcaelnevező szakbizottság tagjai csak Budapest székesfővárosra: Bárczyházi Bárczy István, Blaha Sándor, Kertész K. Róbert, Wälder Gyula, Bocsári Spur Kálmán, Petrovácz Gyula, Peyer Károly, Zsitvay Tibor. A kisajátítási szakbizottság tagjai csak Budapest székesfővárosra: Algyay Hubert Pál, Hültl Dezső, Münnich Aladár, Wälder Gyula, Harrer Ferenc, Kozma Jenő, Nagy Andor, Peyer Károly. A margitszigeti szakbizottság tagjai: Bárczyházi Bárczy István, Kertész K. Róbert, Wälder Gyula, Vladár Gábor, Bocsári Spur Kálmán, K. Császár Ferenc, Nagy Andor, Zsitvay Tibor.

A Shell-autótérkép új kiadása. A magyar autósforgalom, különösen pedig az autós idegenforgalom előmozdítása végett a Shell Kőolaj Rt. a mult év őszén rend kívül ötletes hajtogatási módszerrel készített autótérképet hozott forgalomba. A térképnek, amelyet Széll Sándor dr. szerkesztett, rendkívül nagy sikere volt. Az első kiadás már tavasszal teljesen elfogyott. Most megjelent a második, bővített kiadás is, amely a Shell-kutaknál kapható. A térképnek igen nagy előnye, hogy az összes útszámozások fel vannak tüntetve rajta, ami a közlekedést igen megkönnyíti, amióta az országban az utakat számokkal jelzik. Azonkívül egyik nagy előnye, hogy a rövid kilométer-távolságok is jelezve vannak a térképen. A megszállott területek helységnevei magyarul vannak feltüntetve és azok alatt kis betűkkel az új nevek. A térképen megtaláljuk a Csallóközt, valamint azoknak a területeknek nagy részét, amelyekről diplomáciai tárgyalások folynak.

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. Telefon: 494-368.

Zöllner és Holba ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII. FECSKE-UTCA 9. TELEFON: 140-585

KORODI MIHÁLY
papír-, irószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. Telefon: 134-144

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője, Magyarország aranykoszorús mestere.

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Október 29-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

FRICKER A. KÁROLY
Jelvény és díszmüáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpáralkatrészek és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, lánckarikák.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

DEHMAL ZONGORA pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépítési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

Tóth és Társa
hajlítottszékgyár
Kispest, Klapka-u. 29. szám. Telefon: 149-230.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Gazdasági Értesítő

Iparosok és kereskedők ezreinek akar munkát és kenyeret biztosítani a főváros

A kormány segítségét kéri a termelési hitel rendszerének a hiteléletbe való beiktatására

Bornemisza Géza iparügyi miniszter a nyárvégi debreceni iparoskongresszuson jelentette be, hogy a kormány 10 millió pengőt bocsátott az ipari és kereskedői kisegzisztenciák részére nyujtandó hitelek céljára. Ugyanezen az ülésen a kisipari és kiskereskedői hitel reformja érdekében dr. *Szél* Jenő, a Budapesti Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója nagy figyelmet keltő javaslatokat tett, majd a *Fővárosi Hirlap* számára irott cikkében világította meg ezt a kérdést, meggyőzően domborítva ki az eddigi kisipari és kiskereskedői hitelrendszer mellett *a termelési* hitel bevezetésének szükségességét.

Ez a probléma, jeléül annak, hogy *Szendy* Károly polgármester a kisipar és kiskereskedelem támogatását, illetve akcióképességének növelését úgy szociális, mint nemzetgazdasági szempontból átérzi és méltányolja, most már a székesfőváros napirendjére került. Az ipari és kereskedelemügyi bizottság tervezetet dolgozott ki, amelynek értelmében a polgármester az iránt tesz előterjesztést, hogy a termelési hitel megszervezése érdekében írjon fel a főváros az iparügyi miniszterhez úgy a termelési hitelek engedélyezésének lehetővé tétele érdekében szükséges jogszabályok megváltoztatása, mint a szükséges hitelösszegek rendelkezésre bocsátása érdekében. A nagy körültekintéssel és célját kitünően szolgáló felterjesztés már az ipari és kereskedelmi szakbizottságot is foglalkoztatta, úgy hogy minden remény megvan arra, hogy a kivánt kormányintézkedés — ismerve *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter gyors munkatempóját — mihamarabb eldönti ezt a problémát.

A székesfőváros nagyfontosságú akciójáról a *Fővárosi Hirlap* munkatársa megkérdezte

dr. Beliczay Imre

tanácsnokot,

az ipari és kereskedelmi ügyosztály vezetőjét, aki a kérdésről a következő magyarázatot adta:

— A kisiparosok és kiskereskedők hiteligényeinek kielégítése olyan kérdés, amellyel az érdekeltek sürgető kérelmére, úgy az ország altruisztikus hitelszervei, mint a hatóságok, elsősorban a kormányhatóság és a főváros hosszabb idő óta behatóan foglalkoznak. Ha az eddigi eredményeket nézzük, úgy kétségtelenül meg kell állapítani, hogy ezt a kédést mindenki a legnagyobb szeretettel tárgyalta és ennek köszönhető nagyrészben, hogy — bár a rendelkezésre álló eszközök szerények voltak és jelenleg is azok, mégis *a ktsipari és kiskereskedelmi hitelellátás hatósági támogatása szép eredményeket mutat fel*

— A kisiparosok és kiskereskedők hitelellátása érdekében folytatott tevékenységből a főváros törvényhatósága is kivette részét Immár két évtizede annak, hogy megalapította a *Budapesti Kisipari Hitelintézetet*, amely saját erejére támaszkodva áll a hiteligénylők rendelkezésére A magángazdasági hitelintézeteknél olcsóbb kamatláb mellett nyujt kölcsönöket és olyan kisebb összegü hitelek adásával is foglalkozik, amelyekkel a magángazdasági hitelintézetek nem foglalkozhatnak. *Talán nem is pénzügyi, hanem inkább szociális jelentőségük* van az utóbb említett hitelezéseknek, amelyek *lehetővé teszik egészen vagyontalan iparosok és kereskedők részére azt a szerény életkeretet, amelynek egyedüli biztosítéka a hitelt kérő becsületes szándéka, munka képessége, szorgalma és tudása*

— A kisipari hitelezési tevékenységből főleg kétirányú hitelnyujtást tartok különösen kiemelendőnek. Egyik *a bankszerű fedezet* mellett nyujtott olyan összegü hitelek, amelyekkel *a hitelezendő összeg alacsony volta miatt a magánhitelszervek nem foglalkozhatnak*, a másik pedig *a bankszerű fedezettel nem bíró, kistételü hitelek nyujtása.*

— A *Kisipari Hitelintézet* húsz évi munkássága alatt elérte azt, hogy *valóban altruisztikus hitelszolgálata* által a kisiparosság és kiskereskedők között *nemcsak teljes elismerésre, hanem olyan bizalomra tett szert*, hogy az érdekeltek hiteligényeiket az intézet útján kívánják kielégíteni. Ez a tény arra késztette az intézet igazgatóságát, hogy nem csak a kérvény alakjában elébe kerülő igényekkel, de általában a kisiparosság és kiskereskedők hiteligényeivel is foglalkozott és foglalkozik azokkal a lehetőségekkel, amelyek még mint gazdaságosak és kellő alappal bírók jelentkezhetnének abban az esetben, ha a szükséges tőkék rendelkezésre állanának.

— Ezek a törekvések *meleg elismerésre, sőt biztatásra találtak úgy a kormányhatóságnál, mint a fővárosnál is.* Ennek eredménye volt elsősorban az, hogy *a főváros a Kisipari Hitelintézet alaptőkéjét évről-évre felemelni igyekezett.* A kormányhatóság legutóbb *10 millió pengőt* bocsátott rendelkezésre az ország kisegzisztenciái részére nyujtandó hitelek céljából, mint veszteségi tartalékalapot, amelyből *500.000 pengő fog jutni a Kisipari Hitelintézet részére.* Részben a budapesti kisiparosok hitelellátását szolgálja az IOKSz is és még sok rendelkezés.

— Mindezek az intézkedések azonban a kisipar és kiskereskedelem hiteligényeit a maga egészében nem oldják meg, és még abban az esetben sem fogják megoldani, ha a rendelkezésre álló tőkék összegét emelik is.

A hitelezési jogszabályok, szokások és a hitelnyujtás egyéb feltételei a multhoz képest alig változtak, míg *az iparos és kereskedő társadalmi és gazdasági helyzete gyökeres változáson ment át.* Igy régebben az iparos és kereskedő vagyont gyüjthetett, amely a körülményekhez képest forgótőke gyanánt vagy más esetben bankszerű fedezetül szolgált. Ma az iparosnak és kereskedőnek, legjobb esetben jól felszerelt műhelye, raktára van és szaktudása, szorgalma és munkaképessége, amelyek azonban csak akkor jelentenek értéket, ha van megrendelő, aki szintén fizetőképes, de ez is csak akkor, ha a nyersanyagok árát és a munkabéreket az iparos és kereskedő előlegezni tudja Ez pedig bankszerű fedezet hiánya miatt sokszor alig lehetséges és ezáltal *az iparos és kereskedő a megrendelést felvenni nem tudja, ami végeredményben nemzeti termelésünket csökkenti.*

— Ezek a megfontolások arra kell, hogy vezessenek, miszerint *hitelszervezetünket olyként egészítsük ki*, hogy az előbb említett tevékenység zavartalan működését biztosítsuk, illetve

egy új hitelformát, amelyet termelési hitelnek nevezünk, hitelszervezetünkbe beiktassunk.

— Hitelszerveztünk olyan irányba leendő fejlesztése *jelenleg akadályokba ütközik.* Ezek az akadályok *jogiak* és *pénzügyiek*..

— Szükségesnek mutatkozik a jogi helyzet tisztázása és annak kimondása, hogy ha valaki megrendelési vagy szállítási megbízás alapján valamely közelebbről megjelölt követelést harmadik személyre engedélyez és erről okiratot állít ki és annak tartalmát a megbízó tudomásul veszi, úgy *a követelés csak ennek az engedményesnek, illetve több engedményes esetén a tudomásulvétel sorrendje szerintinek fizetendő ki.* Ilyen engedményezés megelőzi még az általános engedményezést is.

— *Közszállítás esetében* még azt is el kellene rendelni, hogy a megrendelő hatóság által kiállított és az engedményezés tudomásulvételét tartalmazó határozatban *az illető hatóság jelentse ki azt is, hogy az engedményezett követelésre szerzett-e harmadik személy jogot*, akár engedményes, akár bírói vagy közigazgatási úton, mert csak ezeknek az adatoknak birtokában nyilatkozhat a hitelező arra, hogy a hitelt tényleg engedélyezheti-e?

— Egy másik jogi akadályt jelent az a körülmény, hogy *a közszállításokból kifolyólag kiutalt részfizetést (keresetkimutatás) engedményezni nem lehet*, mert ilyen részlet bíróilag le nem tiltható. Ezért

szükség volna ilyen részfizetések engedményezését kimondani arra a pénzintézetre, amely a közszállítás teljesíthetése céljából hitelt nyujtott.

— A jogi akadályok elhárítása és a hitelezők biztonsága következtében a nyujtandó *hitel fedezetét az engedményezett követelés képezné*, amely utólagos esélyeknek alávetve nincs. Ebben az esetben pedig minden hitelt nyujtó szerv könnyebben fog rendelkezésre állani.

— A jogi akadályok mellett beszélni kell **a pénzügyi akadályokról**

is. A hitelnyujtáshoz szükséges tőkék jelenleg igen *szerény keretek között állanak rendelkezésre.* Bár abban az esetben, ha a kormányhatóság az említett 10 millió pengős hitelkeretet *csupán kezdetnek tekinti és a jövőben nagyobb összegeket tervszerüen bocsát rendelkezésre, a helyzet javulni fog*, azonban a jogi nehézségek rendezése nélkül a gyökeres javulás mégis elképzelhetetlen. Ha feltételezzük, hogy a kormányhatóság az engedményezések szabályozásával a jogi akadályokat elhárítja, úgy a fedezeti nehézségek egy része magától elesik, mert helyes, egyszerű és világos szabályozás esetén nemcsak a hitelszervek állanak majd könnyebben rendelkezésre, hanem *esetleg magánosok is be fognak kapcsolódni.* A ma fennálló pénzügyi nehézség ezzel mindenesetre enyhülni fog. Az ügyfelek számának szaporodása pedig önmagában is megsokszorozza a gazdasági tevékenységet, amely így a megizmosodás felé fog haladni.

— Ha azonban ezek a következmények nem állanának be és a termelési hitelek ismertetett nyujtása kizárólag a hatósági támogatásra támaszkodhatnék, *még ebben az esetben is eredmény várható*, mert a hatóságok rendszeres, állandó és a hiteligényeknek megfelelő támogatása az új hitelforma kifejlődését eredményezi, amely hosszabb idő mulva

az iparosok és kereskedők ezreinek fog munkát és kenyeret biztosítani.

*

Ez a világos okfejtés magyarázza meg égető időszerüségét és fontosságát az iparügyi miniszterhez intézendő felterjesztésnek, amelyben azt kéri a polgármester, hogy „általában az ipar és kereskedelem, de különösen a kisipar és kiskereskedelem hitelellátással és a termelési hitelek engedélyezésének lehetővé tétele érdekében tegye meg a szükséges intézkedéseket oly irányban, hogy *az engedményezések megfelelő szabályozása által a hitelező az engedményezett követelésre feltétlenü jogigényt szerezhessen, a közszállításokból kifolyólag járó készfizetések (keresetkimutatások) engedményezhetők legyenek*, hogy a kisiparosok és kiskereskedők részére termelési hitelek nyujtása céljából *szükséges hitel rendelkezésre álljon*".

Vitéz Móricz István

a Generali magyarországi igazgatósága élén

A *Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali)* magyarországi igazgatóságánál nagyjelentőségü személyi változás készül. Negyvenöt éve működik az intézetnél *Lugos* János kormányfőtanácsos, a magyarországi igazgatóság vezetőigazgatója, aki érdemekben gazdag működése után, mint ezzel az intézet vezetőségénél számolnak, tényleges szolgálati viszonyát befejezi.

Az intézet a magyarországi igazgatóság vezető igazgatójává vitéz técsői *Móricz* Istvánt, a *Magyar Általános Hitelbank* igazgatóját nevezi ki. Vitéz *Móricz* István évek óta előkelő szerepet tölt be a magyar közgazdasági életben: különösen ismertté tette nevét a magyar biztosítási és pénzügyi világban, mint a Magyar Általános Hitelbank igazgatója és mint az állam és a *Pénzintézeti Központ* megbizottja azokban a különböző ügyekben, amelyeknek szabályozása az utóbbi években foglalkoztatta a magyar biztosítási piacot. Széleskörü tudása és rátermettsége teszi *Móricz* Istvánt méltóvá ennek a poziciónak elfoglalására, mint ezt az a magyar gazdasági életben osztatlanul elismerik. Kiváló képességeiről legutóbb is bizonyságot tett, amikor a *Phönix* biztosító rendkívül bonyodalmas ügyeit elintézte a hivatalos körök és az egész biztosítási szakma teljes megelégedésére. Legutóbb pedig a *Rokkantbiztosító* ügyeinek szanálását bízták rá, amit kormánybiztosi minőségben végez.

Érdemes elődnek székét tölti be az új vezető igazgató. *Lugos* János régi, kitűnő szakembere a biztosítási ügyeknek, negyvenöt évi munkásságával pedig sok érdemet szerzett intézeténél. A jól megérdemelt nyugalomba vonulásba kartársainak és barátainak jókívánságai kísérik el.

A vezetésben történő őrségváltáson kívül, mint értesülünk, a *Generali magyar igazgatóságánál a közeljövőben változás nem készül.* A régi és kipróbált tisztviselőgárda változatlanul folytatja ezután is működését.

SCHULTZ KÁROLY bádogos és szerelő
Épület és díszműbádogos. Gáz és vízvezeték berendezési vállalat.
Modern fémbetűk készítése.
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 4. Telefonszám: 145—340.

Zagora Zoltán
Műkönyvkötészete
Különleges naptárak, irodai ujdonságok, reklámcikkek üzeme
Budapest, VIII., Esterházy-u. 20. ● Telefon: 136-911.

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhalipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntöde, motoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

Darányi Béla a Futura alelnöke. A *Futura* dr. *Térfi* Béla ny. miniszter elnöklésével megtartott közgyülésén dr. *Darányi* Béla miniszteri tanácsosvezérigazgatót a vállalat erőteljes fejlesztése körül szerzett kiváló érdemei elismeréseül a Futura *alelnökévé* választották. A *Balogh* Elemér titkos tanácsos elhunytával megüresedett igazgatósági tagsági helyet pedig dr. *Nickl* Alfréd rendkivüli követ és meghatalmazott miniszterrel töltötték be.

Kunder Antal kereskedelmi miniszter látogatása a Baross Szövetség új székházában. *Kunder* Antal kereskedelemügyi miniszter látogatást tett a Baross-Szövetség Múzeum-utca 17. szám alatt lévő, felavatás előtt álló székházában. *Ilovszky* János elnök fogadta a minisztert, aki nagy érdeklődéssel tekintette meg a szövetség új otthonát. Az új székház ünnepies felavatása *október 30-án* lesz. Az avatáson megjelenik és beszédet mond vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök, jelen lesz *Sztranyavszky* Sándor földmivelésügyi miniszter és *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, aki meg fogja nyitni a Baross Szövetség állandó ipari bemutató tárlatát.

Előléptetések a Kereskedelmi Bankban. A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* igazgatósága dr. *Teleszky* János v. b. t. t. elnöklete alatt megtartott ülésében dr. *Lamotte* Károly vezérigazgató előterjesztésére kinevezte *igazgatókká* dr. *Grynaeus* Dezső, *Kovácsy* Dénes, dr. *Lányi* József, dr. *Podovszky* József és dr. *Simontsis* Elemér aligazgatókat, továbbá *aligazgatókká Mikuska* Géza, dr. *Rais* György és báró dr. *Roszner* Ervin cégjegyzőket, *cégjegyzőkké* báró *Hazai* Miklós és dr. *Siklóssy* György titkárokat, végül fiókigazgatóvá *Hudi* Józsefet.

Nagyarányú fejlődés a kisipari termelési kölcsönök nyujtása körül. A *Budapesti Kisipari Hitelintézetnek Girardi* Tibor elnöklete mellett most tartott közgyülésén *Szél* Jenő dr., az intézet vezérigazgatója bejelentette, hogy Budapest székesfőváros vezetősége, a közgyülés határozata alapján a Kisipari Hitelintézet *alaptőkéjét 125.000 pengővel 1,725.000 pengőre emelte.* A pénzügyi kormányzat viszont a napokban félmillió pengő termelési hitel céljait szolgáló veszteségi tartalékot bocsátott a Kisipari Hitelintézet rendelkezésére. A 700.000 pengő tőke azonban visszleszámitolási hitelek igénybevételével *2, esetleg 3 millió pengő összegű újabb kisipari kölcsön kihelyezését teszi lehetővé,* aminek fokozott jelentősége van éppen a mai nehéz hitelviszonyok között. A kisipari hitelintézmények 1925. év óta kereken 60 millió pengővel járultak a hitelre szoruló kisiparosok támogatására. *A Budapesti Kisipari Hitelintézet még fokozta is ezirányú tevékenységét, amennyiben a mult évi 3,300.000 pengős kölcsönkihelyezéssel szemben az idei év kilenc hónapjában már közel 4 és félmillió pengővel támasztotta alá a kézmüvesipar termelési lehetőségeit.* Az 1936. év óta kihelyezett úgynevezett fedezetnélküli, az iparosok becsületességére alapozott kölcsönök 73 százaléka folyt vissza, igy tehát indokolt a kisipari kölcsönök minden irányú hitelkeretének további állandó bővítése.

A Nasici osztaléka: 2.50 svájci frak. Az *Union des Usines et des Exploitations Forestiéres de Nasic,* S. A. folyó hó 20-án Genfben megtartott igazgatósági ülésén elhatározta, hogy a folyó hó 31-én megtartandó közgyülésen *részvényenkint 2.50* svájci frank osztalék kifizetését fogja javasolni.

Az Astra Biztositó Intézet Rt. most tartotta *Pignatelli de Montecalvo* herceg elnöklésével évi rendes közgyülését, amely ülés az igazgatóság összes előterjesztéseit egyhangúlag elfogadta. A közgyülés *Rihmer* László vezérigazgatót eddigi munkásságának elismeréséül az igazgatóság tagjává választotta, méltányolván az intézet fejlesztése körül szerzett nagy érdemeit.

VÁLLALKOZÁS

Uj versenytárgyalási kirások

A BSzKRT részére szükséges **40.000 tölgytalpfa, 730 m³ tölgy váltófa és 47 m³ tölgy hidfa szállitására** pályázni lehet november 4-én d. e. 9 órakor (Akácfa-u. 15. IV. em. 436).

A Kórházi Központi Műszer- és Anyagraktár részére szükséges **500 kg. szemészeti vatta, 3000 kg. I. rendü és 3000 kg. II. rendü vatta szállitására** pályázni lehet november 8-án d. e. 10 órakor (Nagydiófa-u. 14. I. em. 8).

Beérkezett ajánlatok

6000 kg. repceolaj szállitására pályáztak: Justus és fia 5880, Magyar Meteor 6465 pengővel.

30.000 kg. ásványolaj szállitására pályáztak: Shell Kőolaj Rt. 24.300, Steaua 24.300, Vacuum Oil 24.300, Schwarcz Rudolf 25.800, Fanto 8400 pengővel.

Különböző minőségü **bélsposztó szállitására** pályáztak: Első Magyar Gyapjúmosó 77.900, Richard Richards 52.160, Fezgyár 67.146, Magyar Posztógyár 130.640, Kelenföldi posztógyár 15.560, Rohonczi Viktor 92.380, Magyar Szövőgyár 58.488, Trunkhan posztógyár 66.243 pengővel.

Versenytárgyalási megbizások

A BSzKRt részére szükséges különböző **fémáruk és fémanyagok szállitására** megbizást kaptak: Nemzetközi Fémkereskedelmi és Faárugyár 3880, Magyar Waggon- és Gépgyár 4636, Hubert és Sigmund 1450, Vasgerendákat Árusitó Rt. 2516, Rimamurány—Salgótarjáni Vasművek 7960, Friedrich—Siemens Művek 5700, Magyar Wolframgyár 1169, Szalay István 2386, Felten és Guilleaume 12.004, Magyar Siemens Művek 12.004, Kábelgyár 6379, Telefongyár 1290 pengő értékben.

A Gázművek részére szükséges különböző **fémanyagok és alkatrészek szállitására** megbizást kaptak: Állami Gépgyár 14.470, Röck István és Első Brünni Gépgyár 1320, Friedrich—Siemens Művek 3654, Weiss Manfréd 7764, Brenner Elek 2680, Magyar Gázizzófény 2680 pengő értékben; ugyanitt **öntöttvascsövek szállitására** kapott megbizást: Friedrich—Siemens Művek 87.500 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

HIDAS KÁROLY
MÉLYÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.: 110-998

TÖRÖK NÁNDOR
központi fütés, viz, gáz, csatornázásberendező, épület- és diszmübádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR
AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-996
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 498-126

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009. Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépitkezési munkákat.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vizvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

Miklós Lajos Telefon: 149—093.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javitása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTORUGÓ SPECIALISTA

Kendoff Antal Telefon: 298—036.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

Kiss Jenő okl. mérnök, épitési vállalkozó
Budapest, V., Zoltán-u. 10
Telefon: 114-335

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kátgyürük, betoncsövek, padló- és talburkolatok
Telefon: 294-198

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 188-392

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-körút 14. Telefon: 187-726.

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. száma.
Viz-, gőz-, gázszerelvények Vasúti szerelvények

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFÚRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, épitőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

MORBITZER NÁNDOR
Épitészmérnök és épitőmester, m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

Schäffer Károly okl. mérnök, út-, vasút-, betonépitési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16.
Telefon: 189—785 szám.

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra Szellőző, por, forgácsfüstfelszivó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

Offenberger Miksa
grafikai szaküzlet
Budapest, IV., Dalmady Győző-u. 7. Tel.: 185-398.
MONOTYPE szedőgépek magyarországi vezérképviselete.
Uj és használt nyomdagépek és berendezések szállitója.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készit legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégitő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javitást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

Kartelen kivüli
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása közvetlenül a gyárból
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. • TELEFON: 290-788. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fütés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKACSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

Schutz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHUTZ P.-bronz
„Optalit" könnyüfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépitő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin kocsikenőcs, zsirsir

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 november 2. 44. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111–141 - Postacsekk: 40.424

ZSITVAY TIBOR
költségvetési beszéde
a nagy történelmi idők légkörében

Talán még soha ilyen gyorsan, de mégis alaposan le nem tárgyalta a székesfőváros törvényhatósági bizottsága a költségvetést, mint a mostani nagy napokban. A közgyűlés méltónak bizonyult azokhoz a gigantikus időkhöz, amelyekről joggal mondhatta *Zsitvay* Tibor, ennek a közgyűlésnek valóságos *ünnepi* szónoka, hogy nem akar ma pártvillongásokat, pártszempontokat látni, csak egy ügyet: *a magyar kérdést és a magyar kérdésre egyenes feleletet.* Ennek a gondolatnak ünnepi hangulata töltötte meg és vitte szárnyalóan a nemes vitát, ez az ünnepi hangulat nyilatkozott meg *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester tárgyalásvezetésében és ennek az ünnepi hangulatnak jegyében született meg *Szendy* Károly nagyvonalú, szakértelemmel, tárgyszeretettel ékes expozéja, melyet a beteg polgármester helyett *Schuler* Dezső alpolgármester olvasott fel.

Az ünnep hangulatán túl azonban nagyon szép, tárgyilagos, ötletekben, felvetett tervekben gazdag vita volt a költségvetés ezidei tárgyalása. Vezetett ezen a téren a *Nemzeti Egység Pártja*, amely pompás jeleit adta munkakészségének, termékenységének és aktivitásának. Legkiemelkedőbb pontja azonban a vitának *Zsitvay* Tibornak, a párt elnökének, hatalmas, mindent felölelő beszéde, amelynek klasszikus értékeit a nagyközönség előtt feltárandó a *Fővárosi Hirlap* az alábbiakban szószerint való szövegében közöl. Beszédében mindenekelőtt a főváros gazdálkodását vette komoly, jóindulatú termékeny kritika alá, és megállapította, hogy nem tekintve néhány kisebb momentumot, mindjobban közeledünk a városi gazdálkodás jólátgondolt, minden ötletszerűséget kizáró tervszerűsége felé. Megállapította, hogy *ezzel a költségvetéssel szemben is szükséa lesz korrekcióra*, amelyet a tizenkettes bizottság harmonikus együttműködéssel fog keresztülvinni. Igen értékes, objektivitásával kiváló *Zsitvay* Tibor beszédének az a része, amely a főváros és az állam viszonyával foglalkozik. Itt a rendkívüli aktualitásokról való megemlékezés után annak a reményének adott kifejezést, hogy „végre mégis eljön az a nyugalmasabb idő, amikor az állam és a főváros szerves adóreformot készíthet elő".

Beszéde azután részletesen foglalkozott a főváros életét érintő minden fontos kérdéssel. Átfogó, nagy ismertetése volt ez a történteknek és a történendőknek. Higgadtság, nyugalom a dolgok megítélésében, új és meglepő meglátások, a kritikában mély szociális érzék. Budapest és a magyar kultura mélységes szeretete jellemezték *Zsitvay* Tibor nagy beszédét. Többször lendült azután *Zsitvay* Tibor gondolatmenete tiszta, fénylő költői zónákba. Különösen akkor, mikor a hazatérő magyarokról szólott, akiket nemcsak tárt karokkal, de *lelkünkben felkészülve* is kell várnunk. És kimondta a nagy gondolatot, amelyet mindnyájunknak szívünkbe kell vésnünk:

— *Az itt bent levő állapotokon, célkitűzéseken, általában a lelkek nyugalmán semmit sem szabad változtatni azok nélkül, akiknek szavuk lehet az ország jövendőjének kialakításában.*

Zsitvay Tibor nagy beszéde itt következik:

A nagy beszéd

— Az elismerés szavával kezdem felszólalásomat, *a polgármester úr iránt*, akit, sajnos, betegsége ma távol tart körünktől, és *az adminisztráció iránt*, amely becsületes munkával dolgozta át ezt az esztendőt és becsületes törekvésekkel és jó szándékokkal terjesztette elénk ezt a költségvetést.

A kölségvetés tárgyalása a törvényhatóság legmozgalmasabb időszaka szokott lenni, amelyben összpontosul minden követelése, minden ereje, minden vágya és mindaz a szempont, amely Budapestet, úgy is, mint az ország szívét, úgy is, mint saját lakosainak képviselőjét fűti és hajtja. Az hiszem azonban, *olyan körülmények között még sohasem tárgyaltak Budapesten költségvetést, mint amilyen körülmények között most Budapest népe él.* Budapest népe, akárcsak az ország népe, mert ezzel *egy* érzésben, gondolkozásban, törekvésben és célkitűzésben, nem azok iránt a számok iránt érdeklődik elsősorban, amelyek a költségvetésben szerepelnek és nem azokat a határokat mérlegeli, amelyek a teherviselőképességnek, a fedezetnek és a kiadási tételeknek a határait jelentik. *Mi más számok felé fordulunk és más határok felé tekintünk.*

Amikor történelmi időket él a magyar, akkor is kötelessége a maga hétköznapi munkáját elvégezni, sőt akkor még fokozottabban kötelessége, mert nem lehet mindenki az első sorban azok között, akik át is lépik a határokat és *nem lépheti át senki sikerrel a határokat akkor, ha az országban a legutolsó munkahelyen csak egy ember is elhanyagolja a maga hétköznapi kötelességeit.* Ezért foglalkozom ennek a költségvetésnek tárgyalásával annak ellenére, hogy a lelkem nincs itt, annak ellenére, hogy a lelkem felvidéki testvéreink sorában kalandozik azok között, akiknek mindegyike, legyen bár a felvidéken valaki származására nézve magyar, tót, rutén, vagy szepesi szász, az ezeréves szentistváni nemzetegység alkotmányhű és a szabadságért vérét áldozó történelmi közösséget alkotja velünk és azok a számok, amelyek az ő visszatérésük számarányait fogják jelenteni és *azok a határok, amelyek átmenetileg tovább fognak csúszni az ezeréves határok felé, a mi érdeklődésünknek ma legszentebb tárgyai.*

Rendkívüli helyzet . . .

A rendkívüli helyzet következményeit le kell vonnunk, nemcsak abban a tekintetben, hogy ne legyünk kicsinyesek és ne legyünk részletezők, hanem le kell vonnunk a költségvetés tárgyalásának módjára nézve is. Meg vagyok győződve arról, hogy ninesen senki ebben a közgyűlési teremben, aki idegeinket hosszadalmas vitával akarná próbára tenni. Ám nem is ez a legfontosabb szempont. *A főszempont az, hogy helytelen lenne, ha valaki most hosszadalmas vitával akarná elvonni az adminisztrációt az ő megnövekedett, megsokasodott és megújhodott kötelességeinek a teljesítése elől.* Mi ma az adminisztrációtól nemcsak a hétköznapi munkát kívánjuk meg, hanem hogy a fegyvergyakorlatra bevonultakkal, azok családjával és a rendkívüli helyzet adta új problémákkal szemben is teljesítse kötelességét. Kívánjuk, hogy teljesítse mindazt a kötelességét, amelyet ma a haza az adminisztráció bármely pontján lévő tisztviselőtől, alkalmazottól, munkástól vagy általában minden polgártól megkövetel.

A mai rendkívüli viszonyok között nem lehet ebben a teremben senki, aki akadályozni akarná ennek a költségvetésnek, mint a mindennapi munkához nélkülözhetetlenül szükséges eszköznek a minél előbb tető alá hozatalát. És nem lehet senki, aki a tárgyalást ide nem való, egymás között ellentéteket szító anyag behozatalával nyujtani, rontani akarná. *Nem lehet senki, aki azt az egyetemes nemzeti érzést, amely a történelmi magaslaton, a történelmi időkben, a történelmi elhivatottságú népeket jellemezni szokta, ebben a teremben meghazudtolná.*

Végül még egy következménye van annak, hogy a rendkívüli viszonyok között nem fogjuk talán olyan részletezően tárgyalni a költségvetést, mint ahogyan máskor szoktuk. Az a következménye, hogy ismét foglalkoztatnunk kell — *ahogyan a polgármester úr előterjesztése is céloz erre — a 12-es albizottságot, amely a maga szorgos, hangya munkájával pótolni fogja, amit a rendkívüli viszonyok között a közgyűlés el nem végezhetett.*

Tervszerű a gazdálkodás

Annak, hogy a vitákat önként keretek közé szorítjuk, hogy a részletezést túlságosan meg nem engedjük, nemcsak lelki és politikai okai vannak, de, hála Istennek, meg vannak a tárgyi lehetőségei is. Ezeket pedig abban látom, hogy *a polgármester úr a maga adminisztrációjával olyan költségvelést készíttetett, amely, a körülményekhez képest, elég jól sikerült.* Sikerült pedig azért, mert *nagyrészt figyelembe vette az autonómia részéről kifejezésre juttatott legfőbb szempontokat*, hogy t. i. a költségvetést *a terhek újabb emelése nélkül*, tehát *az adók és a tarifák emelése nélkül*, állítsák össze, továbbá, hogy ennek dacára is, *deficitmentes* legyen a költségvetés és harmadszor, hogy mai expozéjában rövidesen előterjeszteni igérte *az öt évre szóló rendszeres beruházási munkaprogrammot*, amely nélkül végérvényesen nem lehet szó a fővárosban a tervszerű gazdálkodásról.

De, hála Istennek, megállapíthatjuk, hogy eltekintve ettől és néhány egyéb momentumtól, *mindjobban közeledünk a városi gazdálkodás jól átgondolt, minden ötletszerűséget kizáró tervszerűsége felé.* Ez a tervszerűség volt az, amit úgy én, mint mások — rendszerint mindazok, akik igyekeztek belemélyedni a fővárosi költségvetések, a fővárosi adminisztráció és különösen a pénzügyi gazdálkodás titkaiba és ott rendszer helyett a személyek és a pártbefolyások változásai miatt bizony inkább rendszertelenséget találtunk, — szóval mindazok, aki ezekre a tapasztalatokra jutottunk, azt követeltük és kértük, hogy *a főváros térjen át a minden részletében rendszeres és céltudatos gazdálkodásra* és így rakja le hosszabb időre a deficitmentesség állandó alapját. Ez a korszak, meggyőződésünk szerint, akkor köszönt reánk, amikor *minden vonalon kizárjuk az ötletszerűséget*, amikor sem a várost, sem pedig a polgárságot új terhek és ötletek tekintetében meglepetések nem érhetik, vagyis, amikor hosszabb időn át érvényesülni fog a szakszerűségen, a hozzáértésen, a szociális megértésen és gondolkodáson, az arányosan igénybevett teherviselő képességen felépülő, minden tekintetben tervszerű, céltudatos és következetes pénzügyi gazdálkodás. *Ennek a tervszerűségnek a szerveiként hoztuk erről az oldalról javaslatba az autonómia részéről az új, azóta bevált szerveket*, amelyeket bizony eleinte nem fogadott mindenki túlságos nagy megértéssel. Én nem panaszolni akarok, hanem jelenségeket állapítok meg. Viszont örömmel látom, hogy ez a kezdő ellenérzés, az autonomia belterjesebb közreműködésével szemben való ellenkezés *fokozatosan mulóban van.* Azok az új szervek, amelyek a tervszerű városgazdálkodásnak a kiépítésére az adminisztráció segítségéül jelentkeztek az autonómia részéről voltak: *a városfejlesztési különbizottság, az üzempolitikai bizottság* és most legutóbb *a pénzügyi szakbizottság 12-es albizottsága.*

Érzem a polgármesterben és az adminisztrációban a jószándékot...

Az a munka, amit ez a három bizottság végzett, részükre *lépésről-lépésre megkönnyítette a megértést.* Ma már megállapíthatjuk, hogy ez a három bizottság — noha a 12-es albizottság tekintetében még lesznek részletes észrevételeim és panaszaim is — *valóban az a szerv, amely lehetővé fogja tenni, hogy a közeljövőben zökkenő nélkül haladjunk a gazdálkodás kitaposott ösvényén.* A 12-es albizottság az, amelynek a polgármester úr megértésén kívül döntő része volt a legutóbbi költségvetés egyensúlyba hozatalában. Mégis, mint az előbb említettem, sajnos még mindig találkozik ez a bizottság bizonyos nehézségekkel. Ha nevén akarom nevezni a jelenséget, talán hatásköri féltékenység és indokolatlan zárkózottság a találó kifejezés, amelyek csökevényeibe ütközik még most is nem egyszer a legjobb szándék.

Azt tartom ugyanis, helyesebb, ha ezt elmondom, mintha arra gondolok ugyan, de helyette dicséretet mondok. Az én dicséretem az, hogy *érzem és tudom a polgármester úrban és az adminisztrációban a jószándékot.* Azzal dicsérem őket legjobban, hogy őszinte vagyok velük szemben, mert például *a polgármester urat képesnek tartom arra, hogy az őszinteséget megértéssel fogja viszonozni.*

Ezek miatt az említett jelenségek miatt nem végezheti el ez a 12-es albizottság a jelenlegi költségvetés előtt azt a munkát, amelyre vállalkozott és amelyet tőle vártunk.

Miért küldték ki a javaslatomra a mult év végén a 12-es albizottságot? Azért, mert akkor előttünk feküdt egy *deficites költségvetés,* amelynek különleges fedezeti módszeréhez tartozott az, hogy az *állammal még el nem intézett leszámolásból várható reménységet állította be készpénzként fedezetül.* A 12-es albizottságnak volt a feladata, hogy az állammal folytatott tárgyalások legbensőbb részleteibe is betekintve, *tiszta és végleges helyzetet teremtsen.* Feladata volt, hogy az őszinteség parancsszavával szüntesse meg az alakoskodó szembenállást a főváros és az állam között, amelyek közül egyikhez sem volt méltó, hogy önmagát is áltatva, hurcoljon olyan követeléseket állandó tételként számadásaiban, amelyeknek tarthatatlan voltáról a számtételek feljegyzői is tisztában voltak.

A második feladata volt a 12-es bizottságnak, hogy *a költségvetés revizióját annak ismeretében hajtsa végre, hogy mit eredményezett az államml folytatott tárgyalás és hogy megteremtse a deficitmentességet.* Mikor mindezt sikerrel elintézte, végül *az állammal kötött megegyezésből folyó kötelességek teljesítésének az előkészítése* is a 12-es bizottság feladatkörébe került. Az állammal az volt a megegyezés, hogy *a forgalmi adóból nagyobb részesedést ad,* mint azelőtt, viszont ennek ellenében azt kívánta, hogy *deficitmentes legyen a költségvetés anélkül, hogy az adót emelnők* és hogy a főváros biztosítékot nyujtson hosszabb időre szóló *céltudatos munkaprogramm* felállítása tekintetében.

Beruházó program és költségvetés

Ahhoz, hogy a feladatát a 12-es bizottság minden vonalon végrehajthassa, arra lett volna szükség, hogy tavaly a tél folyamán előterjesztett és a költségvetés revizióját tartalmazó javaslatok után *nyomban összeüljön és megkezdje részleteiben is a következő, tehát a most tárgyalt költségvetésnek az előkészítését és együttal hozzáfogjon a beruházási programmnak, a munkaprogrammnak is a tárgyalásához.*

Az előttünk lévő költségvetés előkészítésének a tárgyalására azonban *a 12-es bizottságot idejében nem hivták össze, csak most szeptemberben!* A beruházási programm előkészítése tekintetében közvetlenül a nyári szünet előtt összehívták ugyan a nagyrészt már távol és nyaraláson lévő tagokat és előterjesztettek egy rendkívül érdekes anyagot, amely — hogy úgy mondjam — korlát nélkül felsorolta mindazt az elképzelhető munkálatot, amely a főváros életében előfordulhat. *Tervszerű és munkaprogrammnak nevezhető előterjesztés előttünk nem feküdt és a mai napig sincs.* Én nem teszek szemrehányást ezért senkinek. Teljes mértékben értem és tudom, hogy tervszerű munkaprogramm előkészítésére hosszabb időre van szükség. *Örömmel hallom a polgármesteri előterjesztésből, hogy ezt most végre a költségvetés letárgyalása után a 12-es bizottság meg fogja kapni.* Meg akarom azonban állapítani, hogy ilyen körülmények között ez a költségvetés mégsem lehet olyan, mint amilyet az ember várt és hogy ezzel a költségvetéssel szemben is *szükség lesz korrekcióra,* mint amilyeneket keresztülvittünk tavaly az akkori deficites költségvetéssel szemben. A 12-es bizottság vállalni fogja ezt a feladatot most is és el is fogja végezni. Meggyőződésem szerint végeredményben azzal a *harmonikus együttműködéssel* fog célhoz jutni, amit tavaly a szokásos kezdeti nehézségek leküzdése után tapasztaltunk a 12-es bizottság igen nehéz munkálataj során a polgármester úr és az egész adminisztráció részéről.

Mindenesetre meglepő volt az is, hogy egyrészt nem *idejében kaptuk meg a 12-es bizottságban az anyagot,* másrészt az ősz folyamán hireket hallottunk, sőt előterjesztéseket is láttunk oly *költségvetési tervezetekről, amelyek még nem voltak véglegesek* és nem feleltek meg azoknak a szempontoknak, amelyek szerint a költségvetést a 12-es bizottság felfogása és az állammal kötött megegyezés szellemében elkészíteni kellett volna.

Az első költségvetés tervezete, amely kiszivárgott és a lapokban is pertraktáltatott, *10 millió deficitről beszélt.* Azután jött egy további változata az előkészített költségvetési anyagnak, amely *adóemelést és tarifaemelést tartalmazott.* Sőt egy későbbi fázisban, amikor már igyekeztek ezeket az eredetileg kizárt módszereket nélkülözni, jöttek azzal a régebbi, sokszor kifogásolt és pénzügyi megoldásnak sohasem tekinthető módozattal, hogy *tíz százalékos zárolással* keresik meg a fedezetét azoknak a tételeknek, amelyeknek a rendes költségvetési fedezetéről nem tudtak gondoskodni.

Az állam feladata

Meg kell állapítanom, hogy mindezeken a fázisokon keresztülhaladva, eljutottunk a mai költségvetéshez, amely *az adminisztrációnak már majdnem teljes megértését tartalmazza a 12-es bizottság programjával, célkitűzéseivel és iránytmutatásaival szemben, mert eltünt a deficit, nincsen adó- és tarifaemelés, nincsen tíz százalékos zárolás,* hanem helyette — igen helyesen — *az egyes tételek lefaragásával* érték el ugyanazt az eredményt. Maradt még egy tétel, amely ezzel a költségvetéssel kapcsolatban különösen vita tárgya lehet és pedig: *a légoltalmi kiadások,* ezeknek fedezete és annak a kérdésnek a felvetése, vajjon mennyire fordulhatunk mi most újból az államhoz, amikor csak tavaly tárgyaltunk és egyeztünk meg? Le kell szegeznem magamnak is, aki ezeken a tárgyalásokon résztvettem, hogy az állammal való ezek a tárgyalások véglegesek voltak abban a keretben, amely akkor előttünk volt. De a tárgyalók, különösen a város részéről sohasem hagytak kétséget az iránt, hogy *a főváros ebben a keretben új feladatokat nem vállalhat magára* és hogy jogosnak és méltányosnak tartja, — az állam képviselői sem tették azt vitássá, — hogy amennyiben *az állam részéről új terheket hárítanak a fővárosra, akkor az állam feladata a fedezetre lehetőséget adni, sőt a fedezetet a maga bevételeiből rendelkezésre bocsátani.* Sem az államnak, sem a fővárosnak nem az volt ugyanis a célja, hogy leülvén, egy esztendőre csináljon rendet, hanem az, hogy *az állam és a főváros között való huza-vonának egyszersmindenkorra véget szakitson* és ha az állam a maga szükségleteinek kielégítése során könytelen az önkormányzatokra terheket áthárítani és pedig olyanokat, amelyek a költségvetési egyensúlyt meglepetésszerűleg máról holnapra felborítják, akkor *kötelessége a fedezetet is kijelölni és biztositani,* hogy az ő közreműködésével helyreállított költségvetési egyensúlyt állami intézkedés nem borítja fel.

Éppen ezért a magam részéről, ha nem is szeretek olyan fedezetkijelölést, ahogy a jelen esetben megint egy remény, egy várható valaminek a megérkezése van bállítva, mégis *elfogadom abban a feltevésben, hogy érvényesülni fog az az elvi megállapodás,* amelyre utaltam és hogy a 12-es albizottság is elvégzi a maga feladatát éspedig épp oly sikerrel, mint tavaly tette.

Ezúttal azonban *rendkívüli momentumok is érintik és nehezitik a főváros pénzügyi helyzetét.* Az egyik ilyen momentum: *a beruházási hozzájárulás,* amely különösen az *üzemeken át* érinti a főváros anyagi helyzetét. A másik momentum, amely új áldozatokat kíván, az, hogy *a fővárosnak új kötelességei vannak a fegyvergyakorlatra bevonultak családtagjait és a hozzánk visszatérő kifosztott, kirabolt lakosságot illetőleg.* Szükség van a 12-es albizottság mielőbbi működésére azért is, nehogy ezeknek a momentumoknak már most bekövetkező érvényesülése szinte meghaladottá tegye ezt a költségvetést már abban a pillanatban, amikor életbelép és végrehajtása megkezdődik.

Továbbmenőleg — inkább a részleteket érintve, — megemlítem, hogy *nagy megnyugvással és elismeréssel látom, hogy a költségvetés nem fokozza erőszakoltan az üzemek feleslegét és a községi háztartáshoz való hozzájárulásukat.* Az üzemek feleslegének, a hozzájárulásainak a fokozása, az üzemek anyagi helyzetét, a karbantartás lehetőségét, a felujítási alapoknak törvényben is előírt, de a köteles józan gondossággal vezetett vállalatok elvei szerint is megkívánt kezelését lehetetlenné tette és az összeomlás felé vezette volna azokat az üzemeket, amelyekkel szemben rendszerint nem is annyira az itteni adminisztrációnak, még kevésbbé az önkormányzatnak a kívánságára, mint inkább felső bürokratikus nyomásra történtek túlságos igénybevételek. Azt hiszem, hogy ebben a tekintetben *igen erős bástyája volt a polgármester úrnak mindaz az anyag, amelyet az üzempolitikai bizottság bocsátott rendelkezésére.*

Nem teszek le arról a reményről, hogy végre *egyszer mégis eljön az a nyugalmasabb idő, különösen, ha a határokat átlépve, idebent is sok minden átlendül a holtpontokon, amikor az állam és a főváros szerves adóreformot készíthet elő.* A teherviselés egyenlőtlenségének, a feladatok egymásközt labdázó kinálgatásának felelősségét ugyanis lelkiismeretes ember nem viselheti. A gyökeres adóreform tekintetében ebben a közgyülésben évekre visszamenőleg minden alkalommal minden párt tett javaslatokat. Magam is tettem részletekbe menő észrevételeket e tárgyban a tavalyi költségvetés tárgyalása során. Meggyőződésem szerint igen hamar, *igen értékes előterjesztést tudnánk rendszerbe foglalva, feliratban felterjeszteni.* Ámde ezt a korszerű reformot nem ilyen lelkiállapotban, nem ebben a pillanatban, hanem akkor kell majd megoldanunk, *ha részt vehetnek ebben a munkában a Szent István koronájához visszatérő testvéreink is.* Mert szerény nézetem szerint az *itt bent lévő állapotokon, célkitüzéseken, általában a lelkek nyugalmán semmit sem szabad változtatni azok nélkül, akiknek szavuk, még pedig nyomós szavuk lehet az ország jövendőjének kialakításában.*

Nem lehet ma megengedni, hogy belpolitikai részletkérdésekkel bárki is megossza az egyetlen nagy történelmi nemzeti cél felé összpontosított közvéleményt és közfigyelmet, a pártokon felül emelkedő, átütő erejű magyar egységet, amely a lelkekben igenis kialakult. Ezeket az erőtényezőket nem szabad szükségtelen teherpróbának kitenni, akár közjogi, akár közgazdasági vagy szociális vitatkozással. A nemcsak területében, de erkölcsi teherbirásában is gyarapodó Magyarország ősi alkotmányunknak a józan haladás szükségleteihez mindig rugalmas korszerűséggel alkalmazkodó, de soha ki nem kerülhető és öngyilkosság nélkül szét nem repeszthető keretei között meg fogja tudni valósítani a szociális igazság korszerű követelményeit.

Köszönet a polgármesternek

Bármilyen nagy kérdések foglalkoztatnak itt most bennünket, mégis legyen szabad a hétköznapi munkával járó kötelezettségek terén is néhány szót szólnom. Köszönetet akarok mondani a polgármester úrnak azért, hogy az első költségvetési tervezetektől eltérőleg, felvette a költségvetésbe *a Kisipari Hitelintézet alaptőkéjének felemelését.* Olyan intézményről, olyan szükségletekről van szó, amelyekhez bővebb kommentár nem szükséges. Örömmel üdvözlöm a polgármester úrnak az év során tett ama intézkedését, amelyekkel *a szégyenletes útvámokat eltörölte* és most már azt óhajtom, hogy *ez a példa országszerte érvényesüljön* és megszünjék az az állapot, hogy egyes városokban középkori módra még most is megállitják az utasokat. Elismerést kell mondanom a polgármester úrnak és az egész adminisztrációnak azért *a nagyszerű felkészültségért, amelyről az Eucharisztius Kongresszus és a Szent Istváni ünnepségek alatt tanubizonyságot tett.* Külön elismerésemet nyilvánítom a polgármester úrnak azért az előrelátásáért, hogy *a fegyvergyakorlatokra bevonultak családi segélyét illetőleg kezdeményezően lépett fel* s ennek a kérdésnek gyors elintézésére a kormánynak és az országnak egyaránt példát adott. Köszönettel vagyok a polgármester urnak azért — méltoztatnak látni, hogy a részleteket csak távirati stilusban intézem el —, hogy *elfogadta pártomnak a pénzügyi bizottságban előterjesztett indítványait,* nevezetesen *Harrer* Ferenc t. barátomnak két indítványát; egyik *a műszaki igazgatás reformjáról,* végleges, korszerű és nagystílü reformjáról szólt, a másik *a betegszállítási segélyeknek,* tehát a mentők segélyének a felemelését indítványozta; *Kozma* Jenő bizottsági tagtársamnak két indítványát, *a hitfelekezeti segélyek fenntartásáról és a kisegitő köztisztasági alkalmazottak véglegesítéséről.* De köszönetem nemesak a polgármester urat, hanem a pénzügyi bizottságot is illeti, mert hiszen ezekhez az előterjesztésekhez a pénzügyi bizottság is hozzájárult és ezek az előterjesztések most, mint a pénzügyi bizottság javaslatai fekszenek előttünk. Örömmel láttam, hogy *a m. kir. kormány jóváhagyta az üzemi szabályzatokat* és a nagyüzemek alkalmazottai így, január elsejétől kezdve élvezhetik azokat az előnyöket, amelyeket az üzempolitikai bizottságban tárgyalt és elfogadott üzemi szabályzat nyujt nekik. Sürgetnem kell azonban a kormányt: ne fektesse el azokat az évről-évre megismétlődő felterjesztéseket, amelyek *a laktanyák adómentességére* vonatkoznak. Ne mellőzze tovább hallgatással, hanem intézze el, éspedig kedvezően intézze el. Kedvezően nemcsak a mi javunkra, hanem a vidéki városok és a most felszabaduló városok javára is. Meg kell ugyanis szünnie annak a képtelen helyzetnek, hogy még most is adót fizetnek a laktanyatulajdonos városok a laktanyák után.

József királyi herceg útja

Nem mehetünk el közgyűlésünkön az elismerés és köszönet hangoztatása nélkül *ama külföldi propaganda út és ama valóban dicséretre méltó előadás sorozat mellett, amelyet vitéz József Ferenc királyi herceg Őfenségének köszönhetünk.* Számos országot járva, a fővárosért és általában a magyar ügyért hasznos szolgálatot vállalt, mint aki valóban közülünk való, aki érzi bajainkat és vágyainkat és fokozottan is vállalja a közért való kötelességeink tel-

Folytatás a 4-ik oldalon

ELASTICUM VITÉZ TÓTH ÉS LENGYEL
LEGJOBBAN FELSZERELT KÖRVULKANIZÁLÓ ÉS GUMIJAVÍTÓ ÜZEM
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 55. TELEFON: 140-723

ALBANIT MŰKŐIPAR
PAULUS PÁL EDE és Tsa
Budapest, V., Hádor-u. 19. Tel.: 112-007
Gyár: Gümb-utca 20. szám
«Albanit» padló- és falburkoló lapok a legjobb és legizlésesebb kivitelben.
Márványmozaik lapok a legkülönbözőbb mintákban és szinváltozatokban.
Kérjen mintát és árajánlatot.

„Amint a nagy, országos problémák elintézést nyernek, újra a régi tempóban folytatódik a várospolitika munkája“

Terbócz Imre országgyűlési képviselő Zsitvay Tibor közgyűlési beszédének hatásáról, a városgazdálkodás, az üzempolitika és a városrendezés legközelebbi feladatairól

A főváros közgyűlése három nap alatt letárgyalta az 1939. évi költségvetést. *Ilyen rövid idő alatt még a budget-vita sohasem ért véget.* Már a közgyűlésen hangsúlyozták, hogy nem *az érdeklődés hiánya miatt végeztek olyan gyorsan a költségvetéssel, hanem azért, mert a nagy történelmi időkben nem lehet apró részletkérdésekkel foglalkozni.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa erről a kivételes formák között letárgyalt költségvetésről beszélt

Terbócz Imre

országgyűlési képviselővel, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja főtitkárával,

aki a következőket mondotta:

— Budapest ezekben a történelmi időkben méltóságteljesen és történelmi hagyományaihoz híven viselkedett. *Megőrizte nyugalmát és félő szeretettel várta a Felvidékről érkező híreket.* Mindnyájunk lelke a magyar Felvidéken bolyongott és bár senki sem türelmetlenkedik, mégis mindenki az ősi földet várja vissza. Maga az élet azonban nem akadhat meg. A költségvetést le kellett tárgyalni s kellő időben fel kell terjeszteni a belügyminisztériumba. *A terminusokat ezúttal sem tolhattuk ki, a főváros életének nyugodt menetében nem lehetnek zavarok.*

— *Zsitvay* Tibor éppen a *Fővárosi Hirlapban* még a költségvetés tárgyalásának megkezdése előtt nyilatkozott, hogy *ezúttal nem lesz széles mederben hömpölygő vita, hanem mi is, mint a többi pártok szónokai, csak a legszükségesebbeket mondjuk el. Harrer* Ferenc a pénzügyi bizottságban úgyis kifejtette a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* álláspontját.

— Minden elfogultság nélkül mondhatom,

az egész közgyűlés Zsitvay Tibor nagykoncepciójú és mély benyomást keltő közgyűlési beszédének hatása alatt állott.

Nem volt szükség arra, hogy pártunk a fejezetek tárgyalásánál is szónokokat állítson. A párt a közgyűlés előtti pártértekezleten tárgyalta le a költségvetést, átvizsgálta annak minden részletét és benyujtotta indítványait is. Legfeljebb annyi történt, hogy az *egyes indítványok alapos megindokolása nyugodalmasabb időkre maradt.*

— Amióta a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja résztvesz az atutonómia munkájában, azóta

nagyvonalú városi politikát épített fel.

Nem ötletszerűen foglalkozunk egyes problémákkal, hanem *szervesen kiépítjük a párt politikáját.* Mindenesetre részünk van abban, hogy *az önkormányzat soha olyan intenzíven nem foglalkozott a város belső életével, mint mostanában.*

— A párt indítványára alakították meg az üzempolitikai bizottságot, a városrendezési különbizottságot és a 12-es úgynevezett takarékossági bizottságot. Az üzempolitikai bizottságban magának *Zsitvay* Tibornak elnöklésével az üzemi kérdéseket a legalaposabban megvitatják és ezzel olyan üzempolitikát teremtenek, amely nemcsak a mának szól, hanem *ezt a nehéz és kényes kérdést végre nyugvópontra hozza.* Az üzempolitikai bizottság a nagyüzemekkel már végzett, most kerül sor a többi üzemi kérdések megoldására.

— A városfejlesztési különbizottság, *Harrer* Ferenc elnöklésével — mint ő maga a *Fővárosi Hirlap*-ban legutóbb kijelentette — körülbelül befejezte működését és meg vagyok arról győződve, hogy *a jövő év közepén megjelenő beszámolója mindenkit arra a belátásra fog bírni, hogy sikerült a városrendezési és ezzel kapcsolatos kérdésekben a jövő irányvonalát megszabni.*

— A 12-es pénzügyi bizottság a legalaposabban megvitatta a költségvetést és ennek alapján lehetett a főváros jövő évi pénzügyi gazdálkodása kereteit ilyen nyugodtan megállapítani.

A 12-es bizottság munkája egy percre sem szünetel. Most *hozzálát a beruházási kérdések megvitatásához.*

— Talán még utalhatnék arra is, hogy a

státusrendezés is befejeződik ebben az évben,

tehát az adminisztráció ügyeit is sikerült a viszonyokhoz képest a legjobban megoldani.

— A főváros mindenesetre olyan helyzetben van, hogy

ezekben a nehéz időkben is nyugodtan meg tudja állni a maga helyét.

Esetleg egyes kérdések, amelyek nyugodalmas időkben sürgősek lettek volna, most *halasztást szenvednek, de emiatt maga a város élete semmit sem fog szenvedni.* Amint a történelmi problémák megoldódnak és ezzel a nemzet életére olyan fontos események lezáródnak, *újra a régi tempóban folytatódik a várospolitika munkája.*

Hogyan érvényesült a költségvetés gyorsütemű tárgyalásánál a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja

A három nap alatt letárgyalt költségvetés különálló eseménye a budget-viták történetének. A gyors tempó intencióival mindenki egyetért, mégis felmerülhet az aggály, hogy *a közérdek nem szenvedett-e kárt emiatt és érvényre juthattak-e azok az indítványok, amelyeket a pártmunka előkészített.* Ezzel a kérdéssel fordultunk

dr. Vályi Lajos

törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki úgyis mint a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* helyettes főtitkára és a költségvetésnek a pártban főelőadója, úgyis, mint a vitarendező bizottság tagja illetékes ennek a kérdésnek elbírálására. Kérdésünkre a következő választ kaptuk:

— Egyáltalában nem vagyok meglepetve, hogy a költségvetési tárgyalás váratlanul gyorsan, három nap alatt fejeződött be. Már a legutóbbi pártértekezleten is kifejezésre jutott pártomnak az az álláspontja, hogy a mostani időkben a költségvetés nem számíthat olyan részletekig ható érdeklődésre, mint máskor. És most utólag azt is megmondhatom, hogy a vitarendező bizottságban pártom megbízásából éppen én képviseltem azt az álláspontot, hogy

az általános vitára egy napot, a részletes vitára pedig a lehető legrövidebb időt szánjuk,

mert meg voltam győződve róla, hogy ma mindenkit az érdekel, hogy mikor lesz a mienk *Kassa*, hogy visszakapjuk-e *Pozsonyt*, meg fogjuk-e tudni teremteni a *lengyel-magyar határt*, stb. stb. Ha ezekről a kérdésekről lehetett volna beszélni, akkor zsúfolt közgyűlési teremben akármeddig elvitatkoztunk és ellelkesedtünk volna.

— A jegyzékváltások napjaiban, az ország sorsát érintő döntő órákban nem lehetett arra számítani, hogy olyan részletkérdések iránt érdeklődjék a közgyűlés, amely *részletkérdések konkréten úgysem képezhették a jövő évi költségvetés tárgyát, hanem legfeljebb, mint irányító kívánságok szolgálhattak a jövőre.* Köztudomású ugyanis, hogy a költségvetés előkészítése során már a székesfőváros vezetősége nagyon meggondolta, hogy mit vehet fel a jövő évi előirányzatba és egy nagy fáradsággal, utolsó fillérig kiegyensúlyozott költségvetéssel álltunk szemben, amelynek

az egyensúlyi helyzetét utólag már részletkérdésekkel megbontani alig lehetett.

— Igy szokott ez lenni máskor is, de még inkább így volt az idén, amikor olyan nagy küzdelembe került a költségvetési egyensúly megteremtése. Hiszen köztudomásúlag eleinte *tízmilliós deficitről* szivárogtak ki hírek s a fedezetet illetőleg a *közadók felemelésének* a gondolata is nyugtalanította a közönséget.

— Az autonómiának meg volt az alkalma arra, hogy a pénzügyi bizottságban és az általános vitában érvényesüljön. *A pénzügyi bizottságban bizonyos módosításokat keresztül is vittek.* És az általános vitának a során elhangzott indítványok egyike, másika máris a megvalósulás stádiumában van. Arról van tehát szó, hogy a részletindítványokat nem indokolták meg félórás és tizenötperces beszédekben, hanem azokat egyszerűen benyujtották. Őszintén szólva, az a meggyőződésem, hogy

kivételes esetektől eltekintve, a részletindítványokat nem is kell félórákon át indokolni.

Ezek a részletindítványok rendszerint a közönség olyan maguktól értetődő kívánságait tartalmazzák, amelyeket az adminisztráció nemcsak, hogy azonnal megért, hanem rendszerint már évek óta ismer is. Őszintén megvallva, amikor a hosszadalmas költségvetési részletvitákra gondolok, amelyeknek a rendszerét nem tartom helyesnek és nem tartom az autonómia tekintélyével és méltóságával összeegyeztethetőnek, az az érzésem támad, hogy a *részletvitának egy, ha nem is ennyire lecsökkentett, de mindenesetre csökkentett és tömören összefoglalt rendszere általában sokkal helyesebb volna, mint a maguktól értetődő részleteknek a végnélküli elmondása és agyonindokolása*, amely végeredményben rendszerint csak külső hatásokat keres, mert a belső hatást, amely közérdekű, maga a rövidre szabott, írásbafoglalt indítvány szabja meg.

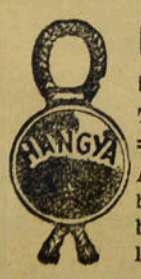
— Egyáltalában nincs aggodalmam atekintetben, hogy a jövő évi költségvetés érdemben bármiféle sérelmet szenvedett volna a rövid vita következtében,

mert véleményem szerint, minden szó, amire szükség volt, elhangzott és elhangozhatott, a kritikát és irányítást tartalmazó indítványok pártunk részéről be vannak nyujtva és akinek komoly mondanivalója volt, az még inkább elmondhatta ezeket a komoly mondanivalókat most, mint máskor.

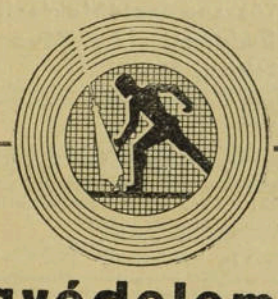
DENK KONRÁD kádármester
Budapest, VI., Üteg-u. 27. Telefon: 493-186.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi cronponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbzsinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), tátyolosztószíjak stb. — Felszólításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

KÖSZÉNBÁNYA- ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
V., KLOTILD-UTCA 3/a. TELEFON: 114-644
Paris 1937
GRAND PRIX

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

Légvédelemnél
gyár- és ipartelepeken
MINIMAX
tűzoltókészülék nélkülözhetetlen.
Gyors! Üzembiztos! Megbízható!
Magyar Minimax Rt.
Budapest, VI., Rózsa-utca 85. szám.
Telefon: 123-731

A 2-ik oldal folytatása

jesítését. Nem szoktam hizelegni, ellenkezőleg: azt hiszem, hogy polgári kötelességet teljesítettem, amikor innen a jó polgár jól végzett munkájáért köszönetet mondtam.

Üzemeink vezetésében egyre figyelemre méltóbb a tervszerű céltudatosság, aminek kialakulásában bizonyára szerepe volt *az üzempolitikai bizottságnak,* de szerepük van elsősorban azoknak a kiváló vezetőknek, akiket mi az üzempolitikai bizottságban valóban kiválóknak ismertünk meg. Részletekbe menően idevonatkozóan pártom egyes tagjai fognak felszólalni.

A Közmunkatanács hatalmas munkája

A főváros nem ellensége a környéknek...

Örömmel látom azt a nagy és eredményes munkát, amit *Bessenyey* Zénó t. barátom vezetésével a *Közmunkák Tanácsa végez. Azok a törvényhozási intézkedések, amelyek a Közmunkatanács hatáskörét bővítik, szintén hozzájárulnak ahhoz, hogy eredeti feladatát tökéletesebben megoldhassa.* Örömmel látom, az ott kialakuló *békés megértő összhangot a főváros és a közvetlenül környező vidék között* és ettől remélem, hogy sok félreértés, sok egymásra való barátságtalan pillantás fog megszűnni akkor, ha végre egyszer törvényes hatáskörben egy asztal mellé leültetett társaság a mindennapi problémák megoldásában fog arra rájönni, hogy *a főváros nem ellensége a közvetlen környéknek és hogy a közvetlen környék nem lehet ellensége az őt tápláló fővárosnak.*

Örömmel látom, hogy komoly megoldás stádiumába jutott *a Közmunkatanács előtt fekvő nagy kérdések fedezetének ügye.* Ebben a kérdésben meglehetős huza-vona mutatkozott a főváros és Közmunkatanács között. Talán itten is volt bizonyos féltékenykedés, itten is volt bizonyos jogos óvatosság. Én azonban azt tartom, hogyha a feladatok sürgetőek, mint ahogyan *a Közmunkatanácsnak a hídfeljáró és a nagyvasúti problémák megoldása tekintetében halaszthatatlanul sürgős feladatai vannak, akkor a fedezetről is gondoskodni kell* és ahogyan én tavaly rámutattam, hogy akár a terhek emelésével is, de *biztosítani kell a kérdések megoldását.* Ezért én a magam részéről nem ellenzem azt a megoldást, amely most tervbe van véve, de megértem a fővárosnak is bizonyos mértékig aggodalmaskodását. En a megoldást a két álláspont között roppantul egyszerűnek találom. Nem azt mondom, hogy a főváros egyszersmindenkorra engedjen át akár egy őt illető bevételt, vagy pedig akár az őt illető valamilyen bevétel felemeléséből származó többletbevételt, hanem én azt tartom, hogy *meg kell állapítani a munkaprogrammot, amely halaszthatatlan nemcsak a Közmunkatanács, hanem a főváros megítélése szempontjából is, azután a megállapított munkaprogramhoz szükséges fedezet hitelösszegét meg kell állapítani* és annak letörlesztéséig, tehát meghatározott munkatartamra, munkaszükségletre és meghatározott időtartamra igen is *át kell engedni azt a bevételt,* amely fedezetül alkalmas a Közmunkatanács sürgős és halaszthatatlan teendőinek végrehajtásához. De nem fogadhatom el kielégítőnek azt a programot, amely ma fekszik a nyilvánosság előtt és amely a *nagyvasúti probléma megoldása tekintetében részletmegoldással jön.* Mert az nem elégít ki engem és azt hiszem, a közgyűlést sem elégíti ki. Azt akarjuk, hogy *végleges munkát végezzünk* és ne csak az *Erzsébet királyné-útnál,* hanem igen is a *Kőbányai-úton* és a *budai korlátozottságok területein is* oldassék meg a mai kor nívójához és a nagyváros igényeihez képest ez a kérdés. Ezért *magasabb összeget kell beállítani és a mai tervezetnél hosszabb időtartamra elosztott fedezetet kell bocsátani,* mert félúton nem szabad bátortalanul megállnunk!

Az ideiglenes alkalmazottak mostoha sorsa

Tisztelt Közgyülés! Meg kell említenem *az ideiglenes alkalmazottak, szellemi szükségmunkások, törvényellenes szolgálat-megszakításának ügyét.* Ezt a kérdést évről-évre minden párt felhozza. Úgy látszik ez a kérdés *elvész a részletes vita sokaságában.* Én idehozom most az általános vita elejére, és hangsúlyozom, hogy *ez az abuzus nem születhetett sem jogász, sem jó adminisztrátor fejében.* Ez egy teljesen elfogult és a hivatása magaslatán nem lévő egyoldalú fináncember fejében született meg, mert *maga az intézkedés képmutatás, hiszen nyugdíj helyett kegydíjat mégis adnak és jogellenes, tehát erkölcstelen, mert a törvény kijátszását jelenti. Kérem a polgármester urat, álljon a sarkára és mentse meg a főváros közigazgatását ebben a vonatkozásban is és a képmutatás, az erkölcstelen intézkedések vádjától.* Meg vagyok győződve, hogy ez a rossz szokás nem innen indult ki, hanem más intézményekből sugárzott ide át. *Legyen olyan bátor a főváros, hogy a törvény alapjára helyezkedik és a törvények kijátszása terén a rossz példát nem követi.*

Fel kell említenem azt a fetlnűő jelenséget, amit már tavaly a 12-es bizottságban is meghánytunk-vetettünk, hogy *az útburkolási és csatornázási járulékok behajtása terén nagy késedelem, magas hátralék mutatkozik.* El kell ismernem, hogy ezen a téren *nagy nehézségek vannak.* Az adósok nem olyan könnyen tudják teljesiteni ezeket a terheket és azért én két gondolatot ajánlok figyelemre. Az egyik az, hogy *meg kell különböztetnünk a közérdekű útforgalmi hálózatot a tisztán helyi vonatkozású utaktól* és ezek teherviselése tekintetében *más metódusokat és más áthárítási kulcsokat* kell alkalmaznunk. E gondolat kimunkálása a teherviselés méltányosabb és így eredményesebb végrehajtására vezethet. A másik gondolatom pedig abból indul ki, hogy *az útburkolási és csatornázási járulékoknak törvényes elsőbbsége van az ingatlanok terhei között,* tehát szerény véleményem szerint mód és lehetőség kínálkozik megfelelő kompozicióban arra, hogy *itt hitelművelet alakjában a kérdés megoldását a Községi Takrékpénztár segítse elő.* Nem lehet feladatom, hogy most részletekbe bocsátkozzam, csupán ezt a két gondolatot ajánlom figyelembe, mert kétségtelen, hogy nekünk ezen a holtpontotn is át kell jutnunk. Az élet nem tűri a holtpontokat és lehetnek gondolatok, amelyek lendítőkerékként a problémákat átjuttatják a holtpontokon. Örülnék, ha valaki jobb lendítőkerékkel szolgálna.

Dicséret a szociális és közélelmezési programért

Örömmel láttam az egész esztendőben — és a költségvetésből is kicsendül —, hogy *a polgármester úrnak és az egész adminisztrációnak szeretetteljes gondoskodása tárgyát képezi a főváros szociális programmjának végrehajtása.* Különösen nagy érdeklődés mutatkozik *a kislakásépítések* iránt, de a *polgármester úr meg lehet győződve, hogy ha valahol, úgy a szociálpolitika egész területén mindig mellette lesznek a törvényhatóság pártjai* és amennyire ellenzem és ellene vagyok — mert a költségvetési egyensúly híve vagyok — a póthitelnek ezen a területen elkerülhetetlen szükség esetén még nem talált egy „nem" szavazatra sem az igen tisztelt polgármester úr!

Nagy elismeréssel nyilatkozom és emlékezem meg *a közélelmezés intézéséről.* Nagy és nehéz feladatok hárultak ebben a tekintetben váratlanul a fővárosra és ezeket derekasan *és kitűnően oldotta meg a főváros.* Ugyancsak elismeréssel kell megemlékeznünk *Községi Élelmiszerüzemünkről* is. Itt figyelmeztetek arra, hogy a közeljövőben Isten segítségével és a történelmi igazságszolgáltatás kérlelhetetlen érvényesülésével *megnyílnak azok a határok, amelyek bizonyos, régen a fővárost szolgáló termelő területeink között voltak húsz esztendőn át.* Remélem és hiszem, hogy *a főváros ugyanolyan szeretettel és felkészültséggel várja sokáig tőlünk elirányított terményeinket, mint amilyen szeretettel várjuk magukat a termelőket.*

De nekünk nemcsak egy rendezett háztartású fővárossal, nemcsak egy nyilt piaccal, ahova a termelvényeket várjuk, kell fogadnunk a közeljövőben visszatérő testvéreinket. Nekünk a tártkarokon kívül, amelyekkel elébük sietünk, segítségükre, üdvözlésükre sietünk, *lelkünkben is felkészülve kell őket várnunk.* Lelkünkben pedig csak akkor vagyunk felkészülve, ha itt **a szentistváni gondolatban, eszemkörben eggyéforrott nemzet áll, nemzet, amely a szociális gondoskodás terén minden áldozatra kész, amely a multnak egymásközötti vitatkozásait megveti és amely örömmel kész áldozatot hozni a testvérekért, de amelyik nem tűr soraiban hírgyártókat, hírferdítőket, lélekmérgezőket, lelket nyugtalanítókat, amelyik nem akar ma pártvillongásokat, pártkérdéseket és pártszempontokat látni, csak egy ügyet: a magyar kérdést és a magyar kérdésre egyenes feleletet.**

Hiszem, hogy lelkileg erre is fel van készülve a főváros népe és *így méltó fővárosaként fogadhatja majd a megnagyobbodó Magyarországot a szentistváni gondolat eszmék és célok diadalmas beteljesedése jegyében.* Ebben a reményben *fogadom el a költségvetést.*

Zsitvay Tibor porcellán-vitéze és az ipolysági magyar lány

Élénken emlékezetünkben él még az a forró hangulatú magyar ünnep, amelynek keretében a *Nemzeti Egység Pártja* felavatta *Horthy* Miklós kormányzónak a párt körhelyiségét díszítő képmását. Dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, pártelnök mondta a lelkeket felemelő avató beszédet, amelynek során megemlékezett *Ipolyság* történelmi napjáról is. Indítványára a párt meleghangú táviratban üdvözölte gróf *Eszterházy* Jánost, a felvidéki magyarság vezérét, *Sallkovszky* Jenőt, a Felvidéki Nemzeti Tanács ipolysági képviselőjét és lelkes örömmel fogadta az elnök bejelentését arról, hogy az Ipolyságra bevonult magyar honvédeket üdvözlő kisleánynak, *Hornyák* Ágnesnek a párt nevében emlékül szimbólikus magyar porcellánszobrot küldött. Az ajándékot *Zsitvay* Tibor a következő meghatott hangú, kedves levél kíséretében küldte el:

Kedves Ágnes!

Drága lelkes kis Honleány!

Mindnyájan, akik a rádión át fültanui lehettünk a felszabadító m. kir. honvédség felejthetetlenül megrázó és felemelő ipolysági fogadtatásának, mélységes meghatottsággal hallgattuk a magyar szívet és értelmet egyaránt meghódító, remekbe szabott üdvözlő beszédet, amellyel a megszállás alatt született és mégis lelkes „vadmagyarrá" nemesült ifjúság nevében köszöntötte a Szent István koronájához való visszatérés boldog pillanatát.

A Nemzeti Egység fővárosi híveinek mai ünnepi összejövetelén, amikor Főméltóságú Kormányzó Urunk művészi képmását avattuk, hazafias lelkesedéssel emlékeztünk meg az ipolysági örömnapról és míg testvéri ölelésre tártuk ki karjainkat válaszul és üdvözlésül Salkovszky Jenő, a Felvidéki Magyar Nemzeti Tanács ottani méltó képviselője és rajta keresztül az összes felszabadult, hűséges honfitársaink felé. Magának, tüzesszavú, bátorlelkű, kedves kis honleány és a nagy reményekre jogosító ipolysági ifjúságnak magyar lelkünk legbensőségesebb érzéseivel küldjük boldogan könnyes köszöntésünket!

A felejthetetlen és gyönyörűséges élményért, amit szavaival a magyar szívekbe és elmékbe vésett, fogadja tőlünk szívesen maradandó emlékül Kisfaludy-Strobl Zsigmond herendi porcellánból készült „Magyar Vitéz" szobrát, amelynek eredetije a budai várban figyeli örökkön-örökké, hogy éles-e még a magyar kard, nincs-e rajta csorba?! Amíg ilyen honleányaink lesznek, ez a kérdés sohasem lesz — kérdés!

Az Isten áldja meg drága magyar szíve legszentebb álmainak boldog teljesülésével!

Fogadja szívünk-lelkünk hálás és áldó köszöntését!

*

Az emlékszobrot és az üdvözletet *Hornyák* Ágnes ezzel a megragadóan szép levéllel köszönte meg:

Kegyelmes Uram!

Végtelen boldogsággal olvastam Kegyelmes Uramnak hozzám intézett megtisztelő levelét. Leírni nem is tudom azt az érzést, amely még most is eltölt, azt a kimondhatatlan boldogságot, hogy hosszú keserves megaláztatások után elérhettük azt, amiért áldott szüleim imádkozni tanítottak, a „szent felszabadulást".

Szivem csordultig tele van hálával a Magyarok Nagyasszonya iránt, amiért megengedte, hogy a már annyit sanyargatott felvidékiek, — ha egyelőre még nem is mindnyájan — visszakerültünk az édes Anyaországhoz. Ha elgondolom, hogy most már szabadon imádkozhatom a legszebb imádságom, nem kell elrejtve hordanom a magyar hitvallás szineit, Máriás lobogónk büszkén loboghat Ipolyság főterén, úgy érzem, nem is érdemlem meg ezt a mérhetetlen boldog megnyugvást.

Örömöm csak egy valami szomorítja el; végtelenül szeretett felvidéki testvéreim kegyetlen sorsa. En érzem teljes fájdalommal, mi a cseh rabság kenyere, mi az, mikor lépten-nyomon meg kell alázkodni, én érzem, mi az titokban imádkozni a magyar „Hiszekegy"-et, megbélyegezetten járni, csak azért, mert szeretem a népem, a hazám, mert szabad szeretnék lenni. Szeretném, ha elmehetnék felvidéki rab testvéreimhez, az erdélyiekhez, az első szeretnék lenni, aki megszorítja a rabságtól meggyötört édesanya kezét.

En hiszem, mérhetetlen hittel és bizalommal Isten iránt, hogy megengedi nekünk a Szent Koronához való visszatérést, minden igaz magyarnak.

Engedje meg, Kegyelmes Uram, hogy megköszönjem Önnek és a Nemzeti Egység Fővárosi Hiveinek azt a gyönyörű emléket, melyet nekem küldöttek. Sohasem mertem remélni, hogy ilyen kedves emlékem legyen Önöktől. Isten áldja meg Önöket a figyelmességükért.

Egy jelszavam van: „Szeretni, küzdeni, mindent feláldozni, még az életemet is, a szebb, a boldogabb, a tisztább Nagymagyarországért." Hiszem, hogy Isten megsegít és erőt ad küzdenem a teljes feltámadásért.

Mégegyszer végtelenül Köszönöm, Kegyelmes Uramnak a gyönyörű levelet és a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának a legszebb emléket.

Isten adjon erőt, hitet, szeretetet, bizalmat minden igaz magyarnak, hogy egy akarat, egy szent céllal küzdjünk régi dicsőségünkért.

PISCHOFF REZSŐ
Tűz-zománctáblakészítő iparos
Budapest, IX., Páva ucca 25.
Telefon: 344-678.

Kartelen kívüli
Angol levelezőcsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása közvetlenül a gyárból
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37. M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—871. Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Borszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, alumínium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Bókay János-utca 13. Tel.: 146-036.

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, II., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

Budapest meghódította az északi államokat

József Ferenc királyi herceg nyilatkozik a Fővárosi Hírlapnak nagysikerű propaganda-útjáról — Szviezsényi Zoltán és Mendlik Oszkár festőművész a nagyfontosságú idegenforgalmi akció sikeréről

A Budapesti központi gyógy- és üdülőhelyi bizottság dr. Karafiáth Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével ülést tartott és ezen megjelent vitéz dr. *József Ferenc* királyi herceg, aki részletesen tájékoztatta a bizottságot az északi államokban végzett propaganda körútjáról.

Mint ismeretes, annakidején *József Ferenc* királyi herceg a *Fővárosi Hirlapban* jelentette be a magyar idegenforgalom szempontjából olyan nagyfontosságú akcióját, amely azóta befejezést nyert, még pedig a *legteljesebb sikerrel.*

Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, a bizottság nevében meleg szavakkal mondott köszönetet a királyi hercegnek nagyjelentőségű propagandaútjáért. Dr. *Schuler* Dezső alpolgármester a székesfőváros köszönetét tolmácsolta. A város részéről még felszólaltak *dr. Csilléry* András volt miniszter, a *Keresztény Községi Párt* elnöke, dr. *Boros* László, a Magyar Ujságírók Egyesületének alelnöke, dr. *Gidró* László és *Gazdy* Jenő bizottsági tagok. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal köszönetét *Tormay* Géza államtitkár tolmácsolta. Dr. *Vámossy* Zoltán egyetemi tanár, az Országos Magyar Balneológiai Egyesület elnöke, a szakemberek nevében beszélt.

A nagyjelentőségű beszámoló után

József Ferenc királyi herceg

fogadta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát a rózsadombi kastélyában és szíves volt impresszióiról beszámolni. A királyi herceg nyilatkozata a következő:

— Európaszerte, de természetesen az északi országokban is rendkívüli érdeklődés mutatkozik hazánk iránt, így aztán

mindenütt nagy figyelemmel hallgatták meg Magyarország új célkitűzéseiről szóló hét előadásomat, amelyeknek merituma az volt, hogy Budapest és az Alföld a Dunamedence központja, következésképp ide kell gravitálnia a körülöttünk levő országok politikai és gazdasági életének.

Azt mondhatnám, bizonyos tekintetben könnyű volt a helyzetem, mert ezek az északi népek boldogok, gazdagok, kulturáltak, tehát elfogulatlanok, amiből viszont az következik, hogy *észokokkal és logikai alátámasztással mindent meg lehet velük értetni.* Hangsúlyozni kívánom, hogy az ottani kiváló magyar egyesületek meglehetősen el vannak hanyagolva, nem kapnak hazulról elegendő könyvet és nem áll rendelkezésükre kellő sajtópropaganda, holott erre igen nagy szükségünk lenne. *A berlini előadásomon kívül hat előadást tartottam a skandináv országokban és Dániában, valamint Hollandiában és elfogultság nélkül megállapíthatom, hogy előadásaim mindenütt nagy sikert arattak.*

Majdnem mindenütt megjelentek az illető országok kormányai csaknem teljes számban, minden esetben megjelent a diplomáciai testület is és több izben az illető ország királyi családjának néhány tagja.

— Az első eredmény az volt, hogy *nyomban e felvilágosító előadások után az ottani utazási irodák egészen különleges magyar programot dolgoztak ki,* ami is azt jelenti, hogy kilátásunk van az északi népek felénk irányuló idegenforgalmának igen nagy fellendülésére. Ne felejtsük el ugyanis, hogy ezekben az országokban jómódú és civilizált emberek laknak, akik azonban az ottani éghajlati viszonyok folytán meglehetősen nagy számban szenvedik a reuma-betegség gyötrelmeit. Kézenfekvő tehát a gondolat, hogy ezek a reumások idejöjjenek Budapestre, amely a reuma-betegek egyedüli számbajöhető, valóban biztos hatású gyógyítóhelye. Az is fontos körülmény, hogy Budapesten a betegek ezt a gyógyulást világvárosi környezetben, sőt a világ egyik legszebb metropolisának kellős közepén nyerhetik el.

— A svédeknél ezzel egyébként már annál is inkább tisztában vannak, mert hiszen *éppen maga a svéd trónörökösnő a leglelkesebb barátunk,* aki itt nyaralt és a Gellértben kigyógyult reumájából. *Bilkey Papp* Lajos professzor úr nekem is nagy melegséggel beszélt a svéd trónörökösnő sikeres kúrájáról.

— De ugyanígy *csupa szeretet szólt Gusztáv Adolf svéd király beszédéből is, aki viszont a magyarokat a mi tüneményes teniszvilágbajnokunkon, Kehrling Bélán keresztül ismerte megbecsülni, akivel sokszor teniszezett.* A négy királyi család, amellyel érintkezhettem, egytől-egyig nagy melegséggel csatlakozott a magyar ügyhöz. Nagyon könnyű volt a helyzetem Hollandiában, amelyhez az ő gyermekszeretet-akciójuk révén fűz bennünket kölcsönösen nagy és elszakíthatatlan rokonszenv.

Ha nem jön váratlan esemény közbe, Vilma holland királynő nálunk, Budapesten tölti a nyarat.

— A szép és megható élményeknek nincs se szeri, se száma. Itt van például egy kiragadott apróság. *Norvégia fővárosában, Oslóban az egyetem aulájában tartottam előadásomat, amelyen megjelent a király és trónörökös is.* Ebben a békés északi országban nagyon kevés a rendőr, következésképp egész komoly probléma volt megoldani a kinnrekedt tömeg elhelyezését. Mindez azonban sikerült és amikor befejeztem előadásomat, meghatottan álltam fel, mert

a norvég egyetemi hallgatók kiváló énekkara kifogástalan magyar nyelven énekelni kezdte a nemzeti Hiszekegyet.

— Ha össze akarnám foglalni ennek a felejthetetlenül sikeres és tanulságos utazásnak meritumát, arra a megállapításra kell jutnom, hogy

fokozni és fokozni kell a magyar propagandát.

Erre nagyon kitűnőnek gondolnám reprezentáns sportembereink kiküldetését, valamint zeneművészeinknek, főleg zongora- és hegedűművészeinknek, azonkívül táncos balettcsoportoknak minél nagyobb számban való szerepeltetését. Ezekkel az eszközökkel — meggyőződésem és mostani tapasztalataim szerint — nagyon nagy eredményeket érhetünk el. A helyzet ugyanis az, hogy a magyar kultúra, a magyar művészet és a magyar igazság teljes egyetemlegességében és külön-külön is határtalanul rokonszenves az északi országok lakossága előtt. De számításba kell venni azt is, hogy ezeknek a nem túl könnyen lobbanó kedélyű északi népeknek olyan egységes közvéleménye van, hogy ez a lehető legkomolyabb és legnagyobb szuggesztiót gyakorolja a nagy nyugati államok közvéleményére is. Ilyen módon az északi országokban szereplő magyar művészek sikere a skandináv, dán és holland lapokon, ezeken a nagyon komoly és mindenütt számottevő hírforrásokon keresztül könnyűszerrel eljuthatna a művelt világ köztudatába.

*

Beszéltünk még dr. *Szviezsényi* Zoltán ügyvezető igazgatóval is, aki a királyi herceget nagyjelentőségű útján elkísérte.

Dr. Szviezsényi Zoltán

elmondotta a *Fővárosi Hirlapnak,* hogy a magyar de különösen a budapesti idegenforgalom szempontjából *igazán nagy jelentősége van annak, hogy végre sikerült az északi államokhoz közelférkőzni* és munkába lehet venni túrisztikai szempontból ezeket az országokat.

— Mi nem vagyunk gazdag ország, — mondotta *Szviezsényi* Zoltán — nem áldozhatunk nagy összegeket propagandára, inkább *a személyes kapcsolatok kimélyítése révén érhetünk el eredményt. József* Ferenc királyi herceg, mikor Berlinbe utazott, hogy elnöki minőségében résztvegyen a *Nemzetközi fürdőkongresszuson,* felvetődött az az eszme, hogy az *eszaki államokban előadásokat tartson abból a célból, hogy a magyar fürdőügyi és idegenforgalmi propagandának komoly alapjait megvesse ezekben az országokban.*

— A svéd-magyar társaság megválasztotta a királyi herceget tiszteletbeli tagjának és a királyi herceg már régen megígérte a társaságnak, hogy előadást fog tartani. Ez *a program egészült azután ki a nagy északi propaganda-körúttá.*

Nekünk

nagy érdekünk fűződik ahhoz, hogy az északi államokat be tudjuk kapcsolni a magyarországi, speciálisan a budapesti idegenforgalomba, főleg pedig arra kell törekednünk, hogy az északi államok polgárait megnyerjük magunknak fürdővendégeknek.

Több szempontból érdemes foglalkozni ezzel a kérdéssel. Mindenekelőtt ezekben az országokban nincsenek *termális fürdők* és minthogy az északi országokban *sok a reuma-beteg,* azoknak gyógykezelésére teljes sikerrel vállalkozhatunk.

— Az északi államokban szép eredménnyel működnek a magyar egyesületek, de ezeket *könyvekkel, propaganda-anyaggal kell segíteni, hogy hatásosan működhessenek.* Nem fizetnénk rá erre az akcióra, már csak idegenforgalmi szempontból sem, mert

az északi államokból főleg kvalitásos idegeneket kaphatunk.

Azelőtt mindössze néhány száz vendégünk volt erről a földről, az utolsó évben azonban ezeknek a száma már *18 ezerre szaporodott.* Mindez a kezdeti propagandának köszönhető és most, hogy ez a propaganda ki fog mélyülni, meg vagyok arról győződve, hogy *nagyon sok új vendégre fogunk szert tenni, mihelyt egy kissé nyugodalmasabb idők következnek.*

— *József Ferenc* királyi herceg propagandakörútja valóban a legnagyobb sikerrel járt. *Nagy társadalmi esemény volt megjelenése, amely már magában is felhívta országunkra és Budapestre a figyelmet.*

Négy uralkodót látogatott meg,

a dán, svéd és norvég királyt, valamint a holland királynőt. A holland királynő olyan nagy súlyt helyezett látogatására, hogy a *hagyományok ellenére vasárnap fogadta,* amikor ott semmiféle fogadtatás nincs szokásban. A királynő nagy barátunknak mutatkozott.

A királyi herceg elmondotta már a *Fővárosi Hirlapnak* benyomásait. Ha visszagondolok a fényes fogadtatásokra, talán *legerősebben az a kép fogott meg, ami Göteborgban tárult elénk, amikor Svédország legnagyobb luxushajójára voltunk hivatalosak.* A kikötő magyar színekkel volt feldíszítve. Olyan magyar ünnepélyt rendeztek, amilyennek eddig még aligha volt párja. Egy kis apróság, de mindenesetre jellemző, hogy *Amsterdamban már eddig is nagy sikere van a Hungária-éttermnek, amely a város egyik legelőkelőbb vendéglője.* Ennek az éttermnek

közvetlen közelében van a Savoy-szálló, Amsterdam egyik legfinomabb hotelja. Ezt a szállót november elsejétől kezdve „Budapest"-nek hívják

és délutánonként, valamint este magyar zenészek fognak játszani benne.

— Oslóban oly nagy volt az érdeklődés, hogy a királyi herceg előadását *ezernyolcszáz ember hallgatta végig és még rengetegen kiszorultak az egyetem épületéből.*

— Nehéz volna elmondani azt a sok impressziót, amely felgyülemlett bennünk, annyi azonban kétségtelen, hogy

ebből a látogatásból Magyarországnak és Budapestnek számottevő haszna lesz.

Ezeknek az országoknak a sajtója oldalas tudósításokat szentelt Magyarországnak és Budapest városának. Most gyüjtjük össze az anyagot, amelyet aztán bemutatunk az illetékes köröknek.

*

Egész véletlenül éppen most érkezett Budapestre *Mendlik* Oszkár, a tengerek világhírű festőművésze, aki 37 év óta él Holalndiában. A kiváló művész a legnagyobb elragadtatással beszélt a királyi herceg missziójáról.

— Én mint egyszerű jelenvolt hallgató, mondhatom el benyomásaimat. *Ott voltam József Ferenc királyi herceg hollandiai előadásán,* amelyben lenyügözően tudta a figyelmet Magyarországra, Budapestre és a magyar problémákra felhívni. Hollandiában amúgyis nagy magyar szimpátia van, de azért hangsúlyozni kell, hogy ez *a látogatás nagyon sokat használt az országnak.* Nem akadt olyan ember, — akivel beszéltem — ki ne a legnagyobb elragadtatás hangján beszélt volna a királyi herceg előadásáról és

tavasszal feltétlenül nagyon sok hollandus fog útrakelni, hogy Magyarországba, főleg Budapestre látogasson.

Amikor elmondottam barátaimnak, hogy Budapestre megyek, *mindenki irigyelt az utamért.* Nagyon sokan voltak már Budapesten és a páratlan Dunapartról még ma is álmodoznak. Meg kell jegyeznem azt is, hogy *a királyi herceg még a politikai kérdéseket is nagyon ügyesen beállította.* Beszélt a Szentkorona jelentőségéről olyan formában, amelyet a külföldiek is meg tudtak érteni. A királyi hercegnek csak hálás lehet Budapest és az ország ezért a felvilágosító útjáért.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI. Dessewffy-u. 16. Tel.: 127-670.

Tóth és Társa
hajlítottszékgyár
Kispest, Klapka-u. 29. szám. Telefon: 149-230.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Báró Vay László miniszterelnökségi államtitkár. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére báró vajai *Vay* László földmívelésügyi miniszteriumi államtitkárt *miniszterelnökségi államtitkárrá nevezte ki.* Ez a kinevezés azt jelenti, hogy báró *Vay* László ezután közvetlenül bekapcsolódik a politikai életbe, amelyben mint debreceni főispán jelentős szerepet játszott. Még főispánsága előtt egyik vezéralakja volt a gazdasági és vármegyei politikának. Tagja volt Bihar vármegye törvényhatósági bizottságának, majd a felsőház megalakulásakor az örökösjogú családok választása révén a felsőházba került. Főképen mezőgazdasági problémákkal foglalkozott és tevékenységének eredményeképpen a *Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara* elnökévé választotta. 1930-ban Bihar vármegye, majd Debrecen város és Hajdu vármegye főispánja lett. Ebben a minőségében Debrecenben kemény harcot folytatott és győzelmet aratott a keresztény, nemzeti politika érvényrejutásáért. Báró *Vay* László állott az élén a *„búzagyűléseknek"* és *a búza értékesítése, valamint a gazdaadósságok rendezése körül elévülhetetlen érdemeket szerzett.* Emellett áldásos tevékenységet fejtett ki *a református egyház* szolgálatában, aminek elismeréséül 1923-ban a tiszántúli református egyházkerület főgondnoki székébe emelte. A munka és az alkotások embere volt mindig báró *Vay* László, akinek új pozíciójában való működése elé nagy várakozással tekint az egész magyar poltikai élet.

Korvig Béla új hivatalában. A miniszterelnökség propagandahivatalában történt átszervezéssel kapcsolatban új ügyosztályt létesítettek, amely elsősorban szociális problémákkal foglalkozik. Az új ügyosztáy vezetését dr. *Kovrig* Béla miniszteri tanácsosra bízták, aki propaganda hivatal keretében eddig is fontos munkakört töltött be. A legideálisabbnak tartják ezt a választást, mert *Kovrig* Béla, aki előbb az OTI-nál, mint főosztályvezető, később pedig a miniszterelnökségen bizonyságot tett arról, hogy nagyfontosságú problémák megoldására hivatott és hogy fáradhatatlan lelkesedéssel és hozzáértéssel foglalkozik szociálpolitikai kérdésekkel. Ezen a téren nagy figyelmet keltő irodalmi munkásságot is fejtett ki.

Uj képsorozattal frissítették fel az Ujvárosháza galériáját

Nagy munkák folytak az ősz elején az Újvárosházán. Tatarozták a lépcsőház és a közgyűlési terem megrepedezett mennyezetét. Látható nyoma nincs ennek a munkának: a közgyűlési terem és a lépcsőház éppen olyan impozáns és dekoratív hatású, mint a tatarozás előtt volt, semmivel sem szebb, de azért a meglehetősen nagy és gondos munkára szükség volt, hogy a további vakolatomlásoknak elejét vegyék és a pompás díszű mennyezeteket a freskókkal együtt épségben megőrizzék.

Annál inkább látványosságszámba megy azonban a közgyűlési teremből nyíló pipázónak, társalgónak és büféhelyiségeknek felfrissített galériája. *Két volt főpolgármester és öt egykori alpolgármester képmásával egészítették ki a falakat díszítő képsorozatot.* A volt főpolgármesterek közül *Ripka* Ferencet *Csók* István, *Huszár* Aladárt *Glatz* Oszkár mesteri ecsetje örökítette meg. Az alpolgármesteri galériában *Folkusházy* Lajost *Kövesdy* festőművész, *Buzáth* Ferencet *Kukán* Géza, *Rényi* Dezsőt *Korboly* Béla, *Déri* Ferencet *Kandó* László, *Berczel* Jenőt *Gábor* Móric festette meg.

Egytől-egyig pompásan sikerültek az olajképmások, amelyek ezenfelül az eddigi galériába a modern stílust hozták be. A kitűnő művészek munkája csupa frissesség, sőt vannak egészen modern iskolát reprezentáló képek is. Úgy frissitették fel ezek az új képek az Ujvárosháza patinás termeit, mintha ablakot nyitottak volna ki és ezen át beengedték volna az életet jelentő tavaszi szellőt.

Zilahy Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója nyugalomba vonult. *Zilahy* Dezső, a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal igazgatója, aki teljes szolgálati idejét betöltötte és 65 éves elmult, nyugalomba vonult. Ezúttal igazán nem frázis, hogy megérdemli a nyugalmat, mert hosszú időn át nemcsak fáradhatatlanul és lelkesen dolgozott, hanem nagy eredményeket is ért el Budapest idegenforgalmának megalapozása és fejlesztése terén. *Bárczy* István bízta meg polgármestersége idején az Idegenforgalmi Hivatal megszervezésével és vezetésével és ezt a feladatot *Zilahy* Dezső példásan oldotta meg. Nem kell felfedezni azt a céltudatos, nagy munkát, amelyet végzett, de szeretettel kell gondolni arra a melegségre, előzékenységre, amellyel hozzáértése és nagy műveltsége párosul és amellyel mindenkit megnyert a maga és a közérdek számára. *Zilahy* Dezső nyugalomba vonulása alkalmából búcsúlátogatást tett a városházán dr. *Schuler* Dezső alpolgármesternél, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnoknál és több főtisztviselőnél. A betegen fekvő *Szendy* Károly polgármestertől majd felgyógyulása alkalmával vesz búcsút. *Zilahy* Dezső utóda, illetékes helyen nyert értesülés szerint, dr. *Markos* Béla, az Idegenforgalmi Hivatal helyettes igazgatója, a kiváló és népszerű idegenforgalmi szakember lesz.

Budapest és Newyork meleg barátkozása

Gróf Lázár Imre polgármesteri titkár newyorki tárgyalásai a budapesti nemzetközi városkongresszusról

Hosszabb idő óta folynak az előkészületei a Budapesten megtartandó 1940. évi nemzetközi városkongresszusnak. Ennek az előzetes munkának legújabb érdekes eseményeiről *Schwet* Henrik, a Pester Lloyd fővárosi rovatának szerkesztője a következőket írja:

Dr. *Lukács* Ödön, a Magyar Városok Szövetségének ügyvezető alelnöke beható megbeszéléseket folytatott a Városok Nemzetközi Szövetsége Brüsszelben székelő főtitkárával, akivel a budapesti kongresszussal összefüggő kérdésekre vonatkozóan megállapodások történtek. Másrészről legutóbb *Newyork* is érdekes tárgyalások színhelye volt. Gróf *Lázár* Imre, *Szendy* Károly polgármester agilis és népszerű titkára, aki több napon át Newyorkban időzött, érintkezésbe lépett Newyork polgármesterével, akit *Szendy* Károly polgármester megbízásából *meghívott a budapesti kongresszusra.*

— Newyork város vezetői — mondta hazaérkezése után gróf *Lázár* Imre — meleg szeretettel fogadtak. Átadtam nekik a polgármester úr meghívását és informáltam őket a kongresszus előkészületeiről. A városi tanács ebédre hívott meg, amelyen beszéddel köszöntöttek. A beszédben *a magyar fővárosról a legmelegebb hangon emlékeztek meg.* Ez annál is inkább jól esett nekem, mert azokban a napokban a háborús hírek Newyorkot is erősen izgalomban tartották. Válaszomban az 1940-ben megtartandó kongresszusról és különösen a mai modern Budapestről beszéltem. Az ebéden megjelent főtisztviselők számos kérdést intéztek hozzám Magyarországra és Budapestre vonatkozólag.

— Newyork városát érdeklő kérdések között ma leginkább a *világkiállítás* van előtérben. A kiállítás elnöke szíves volt engem fogadni és bemutatta az előkészítő munkálatokat. *La Gardia* newyorki polgármester *Szendy* Károly polgármester úrhoz *meleghangú levelet intézett,* amelyben az 1940-es kongresszushoz sikereket kíván *és egyúttal meghívja, mint a város vendégét a newyorki világkiállításra.*

A Magyar Ujságírók Egyesülete köszönete az állampolgársági bizonyítványok elintézéséért. A *Magyar Ujságírók Egyesülete* elnökségének az elmúlt napokban dr. *Bálint* Artur, az Egyesület ügyésze jelentést tett arról, hogy az újságírók állampolgársági bizonyítványainak megszerzésével kapcsolatban a *székesfőváros IV. ügyosztálya milyen hatalmas munkát végzett* és hogy az újságírók ügyét milyen *előzékenységgel intézte el.* Az elnökség ezért az ügyosztály vezetőjének, dr. *Szepesváry* Pál tanácsnoknak, valamint dr. *Séy* Aladár főjegyzőnek és dr. *Belső* Károly s. fogalmazónak, az ügyek előadójának köszönetét fejezte ki. Ugyancsak meleg köszönetet mondott az elnökség *a belügyminisztérium illetékes ügyosztályának* és annak vezetőjének, dr. *Csupor* István miniszteri osztályfőnöknek és dr. *Beszterczey-Jacobi* Roland miniszteri tanácsosnak.

Megjelent a székesfőváros 1938. évi „Üzemi Évkönyve". Szendy Károly polgármester néhány év előtt — figyelemmel arra, hogy a közüzemek különböző kérdései az utóbbi időben mindjobban előtérbe kerülnek — elhatározta, hogy kiadatja a székesfőváros üzemeinek évkönyvét. Most jelent meg a fővárosi „Üzemi Évkönyv" legújabb, 1938. évi kiadása, amely az Elektromos Művek, a Gázművek, a Vízművek, a Gyógyfürdők és Gyógyforrások, az Élelmiszerüzem, a Kenyérgyár, a Lóhúsüzem, a Hirdetővállalat, a Temetkezési Intézet, a BSzKRt, a Községi Takarékpénztár Rt., a Kisipari Hitelintézet Rt., a Magyar Sertéshizlaló és Húsipari Rt. leírását, szervezeti megoszlását, mérleg- és eredményszámláit tartalmazza. A közölt adatokból a hatóságok, a törvényhatósági bizottság tagjai és mindazok, akik az üzemek ügyei iránt közelebbről érdeklődnek, minden tekintetben kimerítő, pontos felvilágosítást nyerhetnek. Külön fejezetet szentel a könyv azoknak a tudnivalóknak, amelyek az üzemek szolgáltatásait igénybevevő nagyközönséget érdeklik és útbaigazítást tartalmaz minden kérdésében. Közli ezenkívül a Vízművek, a Gázművek és az Elektromos Művek most életbeléptetett üzemi szabályzatainak a hiteles szövegét, valamint ezeknek az üzemeknek, továbbá a BSzKRt, a HÉV és az Autobuszüzem alkalmazottainak az illetményszabályzatait is. Végül különösen a kereskedelem körében tarthat érdeklődésre számot az összes üzemi alkalmazottak pontos név- és címjegyzéke. A könyvet — miként az eddigi kiadásokat is — dr. Szentmiklósi József főjegyző, Reminiczky Lajos és dr. Korenchy László tanácsjegyzők szerkesztették nagy gonddal, körültekintéssel és áttekinthető beosztásban.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. Telefon: 494-368.

Hydronálium épületveretek
Fémkülönlegességek Kereskedelmi és Ipari Kft.
Budapest VII., Damjanich-u. 26/b. Tel. 149-700, 145-718

Nincs jobb, mint az
UNIÓ
amerikai rendszerű folytonégőkályha
OETL ANTAL R. T.
kályhaosztály
Budapest, VI., Andrássy-út 9.
Telefonszám: 117—030.

November 3., 5. és 8-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

KÖLTÖZTET
felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban
Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.
Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

DEHMAL ZONGORA pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 116-523, 119-451.
Ügyvezetője. Magyarország aranykoszorús mestere.

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

Föllner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST. VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134—144

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Eldöntötte a belügyminiszter közel két esztendei fellebbezési harc után a fővárosi koporsószállítást

Több izben elsőnek ismertette a *Fővárosi Hirlap* a különböző fázisait annak a pályázatnak, amelyet a *Székesfőváros Temetkezési Vállalata* írt ki szükségleteinek biztosítására és amelynek a fakoporsók és fakeresztek szállítására vonatkozó része *majd két éven át elhúzódott* a különböző döntések és újabb eljárások révén hozott határozatok ellen beadott *fellebbezések miatt*. A kérdés több izben foglalkoztatta a Temetkezési Intézetet, a közegészségügyi ügyosztályt, a közegészségügyi és az ügyosztályközi bizottságot, a polgármestert, az árelemző bizottságot, a belügyminisztériumot, az árelemzésre igénybevett XIII. ügyosztályt, az iparügyi minisztériumot, a főváros tisztiügyészségét, a Kereskedelmi és Iparkamarát. A hosszadalmas és megújuló eljárás abból indult ki, hogy *a pályázaton résztvevő nagyvállalkozók fellebbezést adtak be a legelső polgármesteri döntés ellen azon a címen, hogy a megbízást kapott kisebb vállalkozók irreálisan olcsó ajánlatot nyujtottak be.* A székesfőváros által el nem ismert irrealitás megállapítása körül folytak az eljárások a különböző fórumok előtt, míg végre a polgármester — minden fórum meghallgatása után — újabb döntést hozott, kikérve a Kamara szakvéleményét is arra nézve, hogy hány százalékot minősít „csekély áreltérésnek", amely a lényegen nem változtat. A Kamara öt százalékon aluli eltérést jelölt meg.

A polgármester utolsó döntése alkalmával az volt a felfogás, hogy most már vége szakadt a fellebbezési harcnak. De nem így történt. Nagy meglepetésre *megfellebbezték a döntést az összes nagyvállalkozók és túlnyomórészben a kisiparosok is.* A pályázat ügye tehát ismét a belügyminiszter elé került, aki — mint az érdekeltségek köréből értesülünk, —

most meghozta végérvényes döntését,

amely a szállítási végösszegek tekintetében megváltoztatja a polgármester határozatát.

Ezek szerint *Czeh* Nándor 133.000 pengő értékű szállításra kapott megbízást (a polgármesteri döntés 115.000 pengője helyett), *Frisch* Zsigmond és dr. *Doctor* Guidó 55.000 (52.000 helyett), *Benisch* József 44.000 (29.000 helyett), *May* József 39.000 (18.00 helyett), a Sarcophag cég 36.000 (15.000 helyett), *Marx és Grossmann* 12.000 (45.000 helyett), *Palágyi és Társa* 12.000 (8000 helyett), *Fogarasy* István 1000 pengő értékű szállításra (41.000 helyett).

Nagy építkezéseket indított meg a főváros

Előkészületek a közel jövő grandiózus terveire

A főváros magasépítési ügyosztálya most készült el egy nagyszabású építkezéssel és ezzel egyidejüleg két nagy építkezés indult meg a legutóbbi napokban. Most készült el

a kamaraerdei szeretetotthon,

a pompás, modern stílusú és lakályos, hétemeletes épület, amely 200 gondozott befogadására épült 540 ezer pengő költséggel. Az ügyosztály terve nyomán a részletes tervet *Löllbach* Kálmán mérnök készítette.

A most megindult két építkezés színhelye a Szél-utca. Itt kezdték meg

az alapítványi ipari és fiúnevelő otthon

építését 600.000 pengő költséggel. A kétemeletes, 70 méter hosszú épület *Schöder* Ferenc mérnök tervei szerint készül. 180 fiú befogadására épül az otthon, teljesn korszerű berendezéssel és kápolnával.

Ugyanesak most kezdődött meg a Szél-utcában

a kislakásos bérház

építése. A Szilas-úton és Megyeri-úton emelt kislakásos bérház mintájára készül a háromemeletes épület, amelyben 150 lakás lesz, valamennyi egyszoba-konyhás, előszobával, WC-vel, nyolc lakásonkint fürdőszobával. Az építési kötlség 580.000 pengő.

Megindult

a XII. kerületi elöljáróság

építkezése is, amelynél egyelőre a földmunkák folynak.

Most döntik el

a XI. kerületi tűzoltólaktanya

építési tervét. A főváros szükebbkörü tervpályázatot írt ki, amelyre ifj. *Árkay* Bertalan, *Gerlóczy* Gedeon, *Gerstenberger* Ágoston, *Jánky* István, *Kollár* Gyula, *Medgyaszay* István és *Sennyey* József építészeket kérték fel. A beérkezett tervpályázatok sorsáról dr. *Schuler* Dezső alpolgármester elnöklete alatt álló zsüri dönt.

Két hatalmas probléma foglalkoztatja mindezeken felül a magsépítési ügyosztályt. Az egyik

az új központi városháza

terve. A sokféle terv egyesítésével az ügyosztály a jövő év elejére készíti el az előzetes tervet, amelynek alapján azután kiírják a tervpályázatot, amely a tervező építészeket a fővárosi építkezések történetének egyik legnagyobb és legérdekesebb feladata elé állítja.

A másik nagy probléma

a háromezer kislakás

építése. Ez a grandiózus terv a főváros különböző pontjain mintegy *harminc kislakásos bérház* felépítését jelenti.

Modernizálják az autobusz-üzem javítóműhelyét

Nincs szó új üzemágak bevezetéséről

Közgazdasági körökben sokat beszéltek arról, hogy a *Beszkárt autobuszüzeme jelentős üzembővítési tervekkel foglalkozik.* Az üzleti körök azért voltak nyugtalanok, mert a MÁV egyik alvállalata, a *Mavaut*, már előzően nagyarányú szerelőüzem létesítését vette tervbe és így egyesek attól féltek, hogy *a hatósági üzemek olyan területre térnek át, ahol eddig nem müködtek.* A beavatottak tudni vélték, hogy az *Autobuszüzem tovább folytatja önellátási üzleti politikáját és ennek keretében bevezeti a csavar- és fogaskerékgyártást, valamint a hengercsiszolást.* A Beszkárt eddig nagy munkalehetőséget nyujtott a magániparnak és így az érdekelt ipari vállalatok attól tartanak, hogy elesnek ettől a kereseti lehetőségtől.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

városházi illetékes helyre

fordult felvilágosításért és az elterjedt hírekkel szemben a következő információt kapta:

— Mi magunk is csak a szaksajtóból értesültünk arról, hogy a Beszkárt állítólag különféle üzemfejlesztési tervekkel foglalkozik. Azonnal a Beszkárt igazgatóságához fordultunk és azt a választ kaptuk, hogy *ilyesmiről nincsen szó, a szakma egészen indokolatlanul nyugtalankodik.* A Beszkártnak eddig is volt javítóműhelye, amelynek leépítésére gondolni sem lehet, mert az üzem zavartalan menetéhez ennek a javítóműhelynek munkássága hozzátartozik.

A javítóműhelyben egyes gépek elromlottak, mások elavultak s a javítóműhely vezetőségének kötelessége volt intézkedni, hogy a rossz gépeket kicseréljék és helyükbe új, modern gépek kerüljenek.

A gépeknek nagyrészét külföldről kell behozni és ezért az ipari minisztériumhoz fordultunk, hogy a gépek behozatalát engedélyezzék. *Hazai gépek beszerzéséről nem lehetett szó, mert a magyar gépipar eddig a szóbanforgó gépek gyártására még nem rendezkedett be.*

A minisztériumból még nem kaptunk választ, de minden remény megvan arra, hogy az engedély hamarosan megérkezik.

Nagyon szeretnénk a szakmát megnyugtatni: a *Beszkárt nem gondol semmiféle különleges előtörésre, nem akarja senki szájából kivenni a kenyeret, csupán arra törekszik, hogy összes műhelyei modernül legyenek berendezve.* Meg vagyunk arról győződve, hogy ilyen felvilágosítás után *a szakmai körök nem nyugtalankodnak tovább és a Beszkárt megteremtheti előfeltételeit annak, hogy üzemei zavartalanságáról gondoskodhatik.*

Péchy Tibor — államtitkár. A kormányzó a földmívelésügyi miniszter előterjesztésére dr. *Péchy* Tibor államtitkári címmel felruházott miniszteri osztályfőnököt *államtitkárrá* nevezte ki. *Péchy* Tibor egyik legrégibb és legértékesebb munkása és vezetőtisztviselője a földmívelésügyi minisztériumnak. Szakképzettsége és munkabírása közismert azok előtt, akik a mezőgazdasági közigazgatás problémáival foglalkoznak. Tényleges államtitkárrá történt kinevezése a magyar agrárközönség és a társadalom széles rétegeiben őszinte örömet keltett.

Az *Ofa* új igazgatója: dr. Greguss Andor. Mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, az *Ofa* magyar érdekeltsége dr. *Greguss* Andort igazgatóvá nevezte ki. Az új igazgató müködését már megkezdte.

A **Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt. és a Nitrokémia Ipartelepek Rt.** közgyülését október 28-án tartotta meg. Az igazgatóság által előterjesztett 1937/38. évi mérleg- és eredményszámlákat a közgyülés jóváhagyólag elfogadta. *A Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt. nyeresége 868.755.97 pengő, a Nitrokémia Ipartelepek Rt. nyeresége pedig 28.745.98 P.* Az igazgatóság nagy megelégedéssel állapította meg a belföldi műtrágyaforgalom emelkedését, amely mellett az exportüzletek is változatlanok maradtak.

A **Gabonakereskedelmi Rt. mérlege.** A *Magyar Gabonakereskedelmi Rt.*, amely tudvalevőleg a Hitelbank és Leszámitolóbank gabonaosztályainak fúziójából alakult, november 7-re hívta össze rendes közgyülését. A június 30-ával lezárt mérlegben *12.168 pengő nyereséget mutat ki folyó évre*, de a mult évről 25.881 pengő nyereségelőhozat is szerepel a mérlegben.

Kórházak, intézetek
burgonya - zöldség - főzeléktz - gyümölcs
ellátása
Dr. vitéz VÁROSY JENŐ
Budapest, XIII., Jász-utca 53. sz. Telefon: 290-741.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépítési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

Érőműszer üzem
Stern Richárd és társa
Budapest, VI., Lehel-utca 10/a. Tel.: 292-135.
Saját gyártmányú műszerek. — Preciz mechanika. — Bérmunkák: eszterga-, maró-, gyalu és fűrészgépekre

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

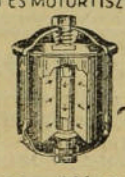
ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

Kiss Jenő okl. mérnök, építési vállalkozó
Budapest, V., Zoltán-u. 10
Telefon: 114-835

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

HIDAS KÁROLY
MÉLYÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.: 110-998

FRAM
OLAJ ÉS MOTORTISZTITÓ

Nagy olajmegtakarítás
Motorja állandóan tiszta olajban fut
Gyártja DÉNES ÉS FRIEDMANN R. T.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 29 Telefon: 128-986

VÁLLALKOZÁS

Új versenytárgyalási kirások

A Szél-utcai kislakásépítkezés **palafedő- és bádogosmunkálataira** pályázni lehet november 4-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A városligeti kertészeti kiállítási csarnok **melegvízfűtő-, vízvezeték- és csatornaberendezési munkálataira** pályázni lehet november 4-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Az iskolák, hivatalok és üzemek részére szükséges **vonalas papírok, iratgyüjtők, jegyzőtömb, stb. papíráruk szállítására** pályázni lehet november 23-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Gázművek részére szükséges **2000 kg. gumitömlő szállítására** pályázni lehet november 8-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BSzKRt részére szükséges **8000 kg. terpentin szállítására** pályázni lehet november 11-én d. e. 3/10 óráig (Akácaf-utca 15. IV. 429.); ugyanitt **40.000 kg. raffinált kőolaj szállítására** pályázni lehet november 11-én d. e. 10 óráig; ugyanitt **10.000 kg. lenolajkence szállítására** pályázni lehet november 11-én d. e. 1/10 óráig; ugyanitt **160.000 méter nyers lenvászonszalag szállítására** pályázni lehet november 11-én d. e. 1/10 óráig; ugyanitt **30.000 kg. színes tisztítórongy szállítására** pályázni lehet november 11-én d. e. 9 óráig.

A Köztisztasági Hivatal részére szükséges **550 drb plassava seprőhenger szállítására** pályázni lehet november 25-én d. e. 10 óráig (Kun-utca 8).

A **BSzKRt részére szükséges 3010 méter kékesszürke fésüs-szövet szállítására** pályázni lehet november 11-én d. e. 1/11 óráig (Akácfa-utca 15. IV. 439); ugyanitt a HÉV részére szükséges **77.000 kg. nyers öntöttvas féktuskó szállítására** pályázni lehet november 8-án d. e. 9 óráig (Akácfa-utca 15. IV. 435); ugyanitt a BSzKRt Miskolci-utcai autobuszfőműhelyén létesítendő **üzelőanyagraktár munkálataira** pályázni lehet november 12-én d. e. 10 óráig (Akácfa-utca 15. III. 311).

A sertésvágóhidi **magaspálya és rénvasszerkezet átalakítására, forrázókádak szállítására, gőzvezeték, vízvezeték, belső csatornázási és bélmosó szerelési munkákra** pályázni lehet december 2-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A hivatalok részére szükséges **papíráruk szállítására** pályázni lehet november 16-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Beérkezett ajánlatok

A XII. ker. előljárósági épület **tereprendezési munkáira** pályáztak: Román János 26.560, Földmunkaiparosok Vállalkozó Szövetkezete 35.690, Székely Kálmán 41.500, Pulay János 46.750 pengővel.

A sertésvágóhidi szúrócsarnok bővítési munkáira a következő cégek pályáztak: **föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbeton munkára:** Koncz Lajos 57.987, Fratricsevics Ernő 65.558, Bollmann Béla 67.646, Liber Gyula 69.505, Prokisch János 69.624, Chabada Frigyes 69.713, Goda László 72.050, vitéz Nagypál Imre 75.299, Rück József 76.014, Gát Ödön 77.879, Wihart Ferenc 78.655, Varjas Gyula 78.787 pengővel; a **padló- és hőszigetelő munkára:** Kollarit rt. 8768, Goudron Váll. 9322, Schmidek Sándor 9326, Grozit Rt. 9557, Helvey Tivadar 10.013, Posnansy és Strelitz 10.345, Károlyi Jenő 10.525 pengővel; a **lakatos munkára:** Papentsák Lajos 14.978, Ablonczy Pál 17.977, Kajtár Lajos 18.273, Nagy Gyula 10.815, Polencz Károly 20.791, Hutter és Schrantz 21.609, Pick Ede utódai 28.104 pengővel; a **vasszerelési munkára:** Magyar Waggon- és Gépgyár 17.981, Kajtár Lajos 18.389, Magyar Radiatorgyár rt. 19.894, Pick Ede utódai 23.226 pengővel; a **burkoló munkára:** Mészáros István 22.646, Keresztény burkoló iparosok 23.148, Porta burkoló szöv. 23.564, Salgó Andor 23.997, Refle Miklós 24.315, Schuster András 24.413, Krasznner György 26.916 pengővel; **vasgerenda szállítására** pedig a Vasgerendákat Árusító Rt. 16.211 pengővel.

Az Andrássy-laktanya **emeletráépítési munkáira** pályáztak: Gergely Imre 3280, Posnansky és Strelitz 6950, Kovald Péter 7503 pengővel.

A Szél-utcai kislakásos épület építéséhez szükséges **vasgerendák szállítására** pályázott a Vasgerendákat Árusító Rt. 28.417 pengővel.

A fővárosi csatornafenntartási kirendeltség részére szükséges **csatornavizsgáló gépkocsi szerelvény szállítására** pályáztak: Magyar Waggon és Gépgyár 14.860, Mercedes Benz Automobil rt. 16.310 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Damjanich-utcai BSzKRt-telep **vasbetonmunkálatait** Stimpfl Hugó kapta 32.163 pengőért.

A Gázművek részére szükséges **légoltalmi acélsisakok szállítását** az Állami Vasgyárak Keresk. képviselete kapta 10.000 pengő értékben; ugyanott **öntöttvas nyomócsövek és idomok szállítására** kaptak megbízást: Friedrich—Siemens Művek 238.240, Weise Manfréd Művek 98.476, Dávid és Kertész 2997 pengő értékben.

A Községi Kenyérgyár **párafejlesztő berendezésének szállítására** Kajtár Lajos kapott megbízást 6556 pengő értékben.

A Községi Élelmiszerárusító Üzem **föld-, kőműves-munkálatait** Wihart Ferenc kapta 10.116 pengőért.

A Széchenyi-fürdő II. ártézi forrásának elosztó **vízvezetéki és csatornamunkálatait** Wasser János kapta 34.598 pengőért.

A Szent László-kórház főzőkonyhájában szükséges **központi gőzfűtő- és ködtelenítő berendezés szállítását** Farkas Jenő kapta 12.262 pengőért.

A Szél-u. kislakásos épület **föld-, kőműves-, elhelyező-, beton-, stb. munkálatokat** Bárkányi József kapta 233.617 pengőért.

A Váci-utcai Új Városháza **díszítő-, festőmunkálatait** Hauswirth Ödön kapta 5950 pengőért.

A Tisza Kálmán-téri polg. leányiskola megfolyósodott **Körting-kazánjának újra való kicserélésére** Balázs István kapott megbízást 4152 pengő értékben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

SEGYŐ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fűtés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

ALAPÍTVA: 1889.
LORENCZ DÁNIEL
Cégtulajdonos: özv. LORENCZ DÁNIELNÉ
Épület- és díszműbádogozási, víz-, gőz- és légszeszvezeték szerelési és egészségügyi, közp. fűtés berendezési vállalat.
Iroda és műhely: II., MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 152-268

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ósz-u. 14
Mozaiklapok, kútgyürük, betoncsövek, padló- és talburkolatok
Telefon: 294-198

LOHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest, X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfütő-berendezések. Lemezmunkák.

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR
AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-996
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 498-126

MORBITZER NÁNDOR
Építészmérnök és építőmester, m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

Viltcsek Jenő
Autóalkatrészek Magomobil, Magosix és Magotax autókhoz
Tel.: 141-436. Budapest, VIII., Futó-u. 55.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. ● Telefon: 155-114.

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 290-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 127-967.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

TÖRÖK NÁNDOR
központi fűtés, víz, gáz, csatornázásberendező, épület- és díszműbádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

Kendoff Antal Telefon: 298—036.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

FRICKER A. KÁROLY
jelvény és díszműáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, láncakardbojtok.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntőde, motoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

Schäffer Károly
okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16.
Telefon: 189—785 szám.

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-976.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS. VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

Miklós Lajos Telefon: 149—093.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javítása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTÓRUGÓ SPECIALISTA

Zagora Zoltán
Műkönyvkötészete
Különleges naptárak, irodai ujdonságok, reklámcikkek üzeme
Budapest, VIII., Eszterházy-u. 20. ● Telefon: 136-911.

MELCZER KÁROLY
építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-körút 14.
Telefon: 187-726.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsír.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 november 9. 45. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111-141 - Postacsekk: 40.424

A megnagyobbodott ország szive

„A látomás beteljesült, a Hadúr belovagolt fehér lován az ősi földre" — mondta vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök a komáromi Klapka-téren abban a történelmi pillanatban, amely húsz esztendő szomorúságát elfeledtette velünk, magyarokkal, akik a nehéz húsz év alatt megbűnhődtük a multat és jövendőt. *„Nehéz szavakba foglalni ezt az érzést, amely eltölt"* — voltak első szavai Hadurunknak és a napok alatt, amelyek azóta elteltek, mi még mindig keressük a szavakat szívünkben, amely a boldogság ütemére dobog. A gyönyörű ipolysági nyitány után Komárom volt az első felvonás abban a történelmi színjátékban, amelynek újabb és újabb fejezeteit a honvédek jelölik meg, amikor egymásután rálépnek a tőlünk elvett felvidéki magyar földre, amely most varázsszóra visszatér hozzánk.

Hogy ennek a varázsszónak csakugyan megvan a beteljesítő ereje és nem csak az ábránd-álmok világában hangzik el, azt nagy, nehéz küzdelem előzte meg, amely az igazságba vetett hittel húsz esztendeig folyt és amely kitartó erejével és a belső lobogás felett is imponáló nyugalmával az egész világ közvéleményét átitatta, de megelőzte a politikai művészetnek azzal a mesterművével is, amely ismét egy új téren mutatta meg a világnak a magyar fölényt: a diplomáciában. A szívünk, a kezünk mindig erős volt, a kardunk harcrakész, de a diplomáciát hosszú időn át kivették a kezünkből a hajdani monarchia idején.

Egy büszke magaslaton: fővárosunk falai között állva állapitjuk meg ezt és boldogan érezzük, hogy ez a mi nagy ékességünk, nagy Budapestünk jogosult arra, hogy örüljön az örvendezőkkel és az egybeforrt magyar erőt példázza, mint a magyar boldogulás feltételét. Az erő, a munka, a harmónia tette naggyá ezt a várost és méltóvá arra, hogy a megnagyobbodott országnak is székesfővárosa legyen. Nem kell restelkednünk hozzánk visszatérő testvéreink előtt, ha számonkérik, hogy mit tettünk a husz esztendő alatt, amelyben ők minden szenvedéseken át megőrizték magyar lelküket. Az ő sorsukhoz mérten mi a boldogság völgyében éltünk, habár ez a völgy nem volt csupa virággal kirakva és sok-sok tövis sebezett meg minket is Trianon óta. Küzködtünk az egész világra ránehezedő válság terhe alatt, szenvedtünk megcsonkítottságunk tudatában, de dolgoztunk. Büszkén és boldogan mondhatjuk el most ezt a visszatérőknek és megmutathatjuk az eredményeket, amelyeket szociális téren, embernevelésben, tudományokban, művészetekben, technikában elértünk és mutathatunk olyan alkotásokat, amelyekkel túlszárnyaltuk a hajdani béke éveit is. Dolgoztunk azok helyett is, akiket megbénítottak az új határok és a megcsonkított ország szivéből világvárost csináltunk.

A kormányzat, az autonómia, a főváros vezetősége érezték ezt a nagy kötelességet és hiánytalanul teljesítették is. Nem csak a mi elfogultságunk mondatja ezt velünk, hanem elismeri az egész világ, amely Budapestet csodálni idevándorol. Kedvesen fogadtunk minden vendéget, de mi ez ahhoz a felujjongó szeretethez képest, mellyel visszatért Felvidékünk népéhez fordulunk, amikor feléjük kiáltunk: — immár nem a fekete határon keresztül — jertek hozzánk, karunk ölelésre készen vár!

Nem bürokratikus intézmény a Közmunkák Tanácsa, hanem gyors és tényleges segítéssel mozdítja elő Budapest és a környék fejlesztését

Bessenyey Zenó nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak a Közmunkák Tanácsa hatáskörébe tartozó időszerű kérdésekről

A fővárosban néhány percre megállt a munka, mindenki hálatelt szívvel fohászkodott a Magyarok Istenéhez és áhitattal hallgatta a harangok örvendező ünnepi szavát: *a magyar Felvidék visszatért az őshazához, Budapest már a megnagyobbodott Magyarország fővárosa.* Mindenkit boldogság tölt el, hogy végre ütött a magyar igazság órája. A történelmi eseményről megemlékezett a főváros vezetősége is tanácsnoki értekezletén és megünnepelte a nagy napot a Közmunkatanács is: két fórum, amely immár a megnagyobbodott ország fővárosának gondját viseli. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezekben az ünnepi órákban

dr. Bessenyey Zénó

titkos tanácsoshoz, a Közmunkatanács elnökéhez,

a modern Budapest rajongójához és lelkes építőjéhez fordult, aki a következőket mondotta:

— Eppen most volt a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* ünnepi ülése. Összehívtam ezt a nagymultú testületet és az ünnepi ülésen megemlékeztem a történelmi időkről, az egész magyarság boldog ünnepnapjáról. *A mi életünkben nem volt még ilyen örvendetes pillanat, mint az a perc, amikor megérkezett Budapestre a döntőbíróság ítélete: visszaadta Magyarországnak tizenegy városát, több mint egymillió lelket és a Felvidék újra a miénk!* Ugy ereztem, hogy ebben az ünnepi hangulatban kötelességünk nagy barátainkra gondolni: *Németország és Olaszország iránt nem lehetünk háládatlanok és szeretettel kell fordulni a nagy testvérnemzet, Lengyelország felé is.*

— Hitler és Mussolini, a két baráti nagyhatalom hatalmas vezéreinek segitsége nélkül nem juthattunk volna el idáig. Velük szemben Budapestnek is kötelessége megmutatni a háláját.

Ezért mindjárt meg is tettem a javaslatot, — amelynek lényege különben már vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök egy nappal előbb tett nyilatkozata alapján napvilágra került, — hogy

a Köröndöt nevezzük el Hitler Adolf-térnek.

Budapestnek ez a gyönyörű tere több szempontból kiválóan alkalmas arra, hogy a német vezér nevét viselje. Nem messze van a volt Oktogon, amely most a *Mussolini-tér* nevet viseli, az Andrássy-út pedig, amelynek szerves része a két tér, a felvonulási útvonal, amely betorkollik a *Hősök terébe*, amelyet az Eucharisztikus Kongresszus alkalmából úgy alakítottunk át, hogy az ezentúl *a nagy nemzeti ünnepek szintere lehet.* Ilyen körülmények között tehát

bizonyos szimbólum is van abban, hogy a nagy felvonulási útvonal egyik tere Hitler, a másik tere pedig Mussolini nevét viseli.

— Javaslatomat kiegészítettem azzal, hogy a nagy történelmi nap: *november 2-ika* emlékének megörökítésére *úgy a Mussolini, mint a Hitler-téren emléktáblát helyezzünk el.* Szép, művészi emléktábláról van szó, amelynek kivitelezésére hamar sor kerül. Felkértük *Szendy* Károly polgármester urat, hogy javaslatainkat tegye magáévá és meg vagyunk arról győződve, hogy az emlékmű hamarosan a helyén lesz és hirdeti fogja nemcsak Budapest, hanem az egész nemzet hálaját.

— Budapestet természetesen erősen érintik a felvidéki események. Budapest eddig a Csonkaország fővárosa volt, most, hála Istennek, az ország már egy nyolcadával megnagyobbodott és a *magyar főváros teljesen méltó arra, hogy Nagymagyarország fővárosa legyen.* Olyan tizenegy város gravitál ezentúl erre, — nem is beszélve azokról a hatalmas területekről, amelyek most visszakerülnek, — amely eddig kénytelen volt Prága, vagy Bécs felől vizsgálni a nap fölkeltét.

Budapest természetes vezetője minden magyar városnak és igy a most visszakerült felvidéki magyar városoknak is.

Azt sem szabad elfelejteni, hogy a most kiürítésre és visszacsatolásra kerülő területről legalább *kétszázezer cseh távozik el.* Mi nem üldözünk el senkit, de a körülmények alakulása következtében nem találják majd a helyüket. Beszéljünk nyiltan. *A cseheknek Felsőmagyarország eddig tulajdonképen előnyt kináló gyarmat volt,* a felszabadult Felvidék azonban továbbra nem marad a cseh ambició érvényesülési területe. *Az a cseh fűszeres, boltos vagy kereskedő, aki jónak látta még a legkisebb magyar faluban is megtelepedni, most visszahúzódik saját országába.* Meg sem kell említenünk azokat a cseh tisztviselőket, közigazgatási, tanügyi és egyéb alkalmazottakat, akiket maga az állam gépezete mozgósított húsz esztendő alatt a felvidék elcsehesítése érdekében. Ezek a csehek részéről *megkapták a parancsot, hogy vonuljanak vissza.* Uj állami, városi, közigazgatási és másfajta berendezkedésre van szükség. Az csak természetes, hogy *elsősorban az ottani törzsökös lakosság elhelyezésére gondol a magyar állam vezetősége, de ezenfelül nagy elhelyezési lehetőség nyilik a mi fiaink számára is.*

— A közigazgatási területen kívül ott van még a gazdasági berendezkedés is. A csehek elsorvasztották a Felvidék iparát, hogy a cseh áruk számára teremtsenek piacot. Most *ez a terület a magyar ipar rendelkezésére áll.*

A magyar, speciálisan a budapesti idegenforgalom számára is sokat jelent a változás.

Az úgynevezett belső forgalmunk fellendül, ami az idegenforgalomnak igazi alapja. Egy idegenforgalmi szakértő egyszer azt mondotta, hogy a belső idegenforgalom a szállodások és az idegenforgalmi ipar számára a mindennapi kenyér, a külső idegenforgalom pedig a kalácshoz a mazsola. *Már régen panaszkodtunk amiatt, hogy belső idegenforgalmunk nem volt erős, most ez is egyszerre megváltozik.*

A budapesti iparosok és kereskedők is új vevőréteget találnak, vagyis minden vonalon erősebben felpezsdül a magyar élet.

Arra büszkék lehetünk, hogy a most idelátogató felvidéki véreink *más Budapestet ta-*

lálnak, mint régen. Ez a város nem maradt el, hanem erősen fejlődött.

Húsz év alatt Budapest nem volt alvó csipkerózsa, hanem a város szépsége erőteljesen kivirágzott.

Budapest a világvárosok sorában ma már előkelő helyet foglal el. Nemcsak az öreg Európa ismerte el szépségét, hanem vonzóerejét Amerika is értékeli, sőt az egész világon olyan hírünk van, hogy *Budapest a világ egyik legszebb városa.* A húsz év alatt megszépült Budapest szeretettel várja a Felvidéket.

Jövő évben teljesen elkészül a Madách Imre-tér

Bessenyey Zénó mindezeket nemes izléssel berendezett dolgozószobájában mondotta el. Íróasztala fölött ott van az idősebb *Andrássy* Gyula arcképe, aki annakidején Ausztria és Magyarország kibékítésén fáradozott és Budapestet oda merte állítani a hatalmas császárváros mellé. *Bessenyey* lenézett az imponáló kialakuló *Madách* Imre-térre, amely egyike lesz az új Budapest legszebb ékességeinek. Az egyik oldalon már teljesen készen van a front, csak egy üres telek vár még beépítésre, a másik oldalon magasra kúsznak a falak. Itt épül a Segítőalap háza és már hozzáláttak az OTI új házának építéséhez is.

— Örül a lelkem, ha elnézem ezt a fejlődést, — mondja Bessenyey, — *ma már mindenki látja a Madách Imre-tér körvonalait és ez a szép tér a jövő évben már teljes pompájában elkészül.* Természetesen

szerettem volna a teret nagyobbra szabni, de ha igazságosak akarunk lenni, nem is olyan kicsi, mint ahogyan egyes kifogásolók hangoztatják.

Eredetileg ötven méter szélesre tervezték. Ha az árkádokat is beszámítjuk, — amelyek elvégre mégis csak kiegészítő részei a szabad térnek, — *akkor a tér negyvenhét méter széles.* A most épülő két új ház egy éven belül okvetlenül elkészül és minden valószínűség szerint *a MABI is felépíti szemben a házát, tehát a tér lezárul.* A bejáratnál *az építkezés tartamára* engedélyeztünk egy munkásházat, amely azonban hamarosan eltűnik. Éppen úgy, mint az az üzletház, amely most még elfogja a kilátást az új házak frontja elől. Az üzletház is jobbára már üres, alig két üzlet van még benne. Ezek is kiköltöznek és tavaszra az ideiglenes épületet lebontjuk. Felkértem *Király* Kálmán tanácsnok barátomat, hogy építse meg a térre vezető utat. Ez a munka már megkezdődött és a jövő héten befejeződik.

— A téren már nagyjából rend van, de *a környék még erősen fel van túrva. Mindenütt építkeznek, jeléül annak, hogy a városnak ez a része most teljesen átalakul.*

A Madách-szobor elhelyezése

— Van egy kedvenc ideám, amelyet szeretnék a *Fővárosi Hirlapban* megpendíteni. Most döntöttek a Madács-szoborpályázat ügyében. *Kisfaludy-Stróbl* Zsigmond kapta a megbízást a szobor elkészítésére. Az a terv, hogy *a szobrot a Döbrentei-téren helyezik el.* Ez rendjén volt addig, amíg nem volt Madách-tér. Most azonban, hogy ezt megvalósítottuk, az a meggyőződésem, hogy

a Madách-szobor csak a Madách-térre kerülhet.

Már ki is néztem a helyet az új szobor számára. Az út tengelyében lenne, az első házak közepének vonalában.

Gyönyörűen érvényesülne itt a kiváló művész elgondolása. A szobor fölött távlatban a kapu íve szárnyalna és olyan képet adna, amelynél szebbet nehéz elképzelni. A háttér igazán imponáló volna a műremek részére.

— A szobor a közlekedést sem akadályozná, sőt ellenkezőleg, *ketté osztaná a teret.* Bízom abban, hogy a most megpendített tervem mindenki tetszését megnyeri.

Szendy Károly polgármester a Közmunkatanácsban

— Nagyon nehéz idők vannak mögöttünk. A várakozás gondterhes hetei. *Tele voltunk bizakodással, de félelemmel is.* Ilyen feszült hangulatban nehéz dolgozni. Ennek ellenére az volt az álláspontom, hogy

a munka egy percig sem akadhat meg. Kiadtam az utasítást, hogy mindenki zavartalanul végezze a dolgát.

Ennek a nagy erőfeszítésnek köszönhető, hogy *programmunkban, amelyet legutóbb a Fővárosi Hirlap ismertetett, semmi fennakadás nem történt.*

— A Közmunkatanács szervezete különben most bizonyos átváltozáson megy keresztül. Nagy örömünkre szolgál, hogy

bevonul hozzánk Szendy Károly polgármester, aki eddigi rendkívül értékes működésével bebizonyította, hogy a városrendezés problémáit nemcsak szívén viseli, hanem a szép álmokat valóra is tudja váltani.

A Közmunkatanács és a főváros eddig is szorosan együttműködött és sem a tervek tekintetében, sem a megvalósítás terén még csak komoly felfogáskülönbségek sem merültek fel. Most, hogy *Szendy* Károly polgármester körünkben helyet foglal, *a főváros és a Közmunkatanács harmonikus együttműködése, — ha ez egyáltalában lehetséges, — még jobban elmélyül.*

— *Lamotte* Károly nyugalomba vonult alpolgármester képviselte eddig a főváros legfőbb vezetőségét a Közmunkák Tanácsában, — vetettük közbe. — *Szendy Károly polgármester most Lamotte helyét foglalja el?*

— Ezt még nem tudom, — volt a válasz. — Abban az irányban még nem történt döntés, vajjon *Lamotte* Károly nyugalomba vonult alpolgármester eltávozik-e körünkből, de ettől függetlenül, *jogunk van a polgármestert felkérni arra, hogy a Közmunkatanácsban a város fejlődése érdekében érvényesítse mindenki által becsült elgondolását.*

Úton van Nagy-Budapest

— Különben is át kell alakítani az eddigi szervezetet. A Közmunkatanács hatásköre kibővül és a kialakítandó *Nagy-Budapest* megvalósítása érdekében a főváros és a környék irányítóinak együtt kell dolgozniok. Már eddig is sok történt a régi álmok valóraváltása érdekében. *Most dolgozzuk ki a környék egységes úthálózatát, illetve ez a munka már el is készült.*

A környék úthálózatának kiépítése szervesen összefügg a főváros úthálózatának rendszerével.

Ebben a kérdésben is *teljes az összhang a főváros és a környék között.* A vidék a legnagyobb bizalommal van a Közmunkatanács iránt. Tudják, hogy *csak jót akarunk és minket más nem vezet, mint a főváros és környéke fejlődésének előmozdítása.* De nemcsak adminisztrálunk, hanem *szükség esetén gyorsan segítünk is. Budatétényben* több munkáslakást kellett építeni és nem állott elegendő anyagi erő a rendelkezésre. Minden bürokrácia mellőzésével segítettünk a bajon. *Rákoscsabán* a víztelenítés körül akadt meg a munka. Itt is a legnagyobb örömmel segítettünk. És így megyünk tovább a megkezdett úton.

A környék tapasztalhatja, hogy a Közmunkatanács nem bürokratikus intézmény, hanem tényleges segítéssel mozdítja elő a fejlődést.

Az építési szabályrendelet az érdekképviseletek előtt

— A *Fővárosi Hirlapban* annakidején bejelentettem, hogy az építési szabályrendeletet most már gyorsan tető alá hozzuk. Ebben a kérdésben sem történt mulasztás. A történelmi idők ellenére a szabályrendelettervezetet bevittem a plenáris ülésbe, amely azt *elfogadta.*

— A véglegesen elfogadott szabályrendeletet kiadtuk az illetékes köröknek és érdekképviseleteknek. Most várjuk, hogy a tervre megtegyék az észrevételeiket. Ha lesz kiigazítani való, úgy azt keresztülvisszük, de annyi bizonyos, hogy még *ebben az évben befejezzük a nagy munkát és életbeléptetjük az új szabályrendeletet.*

Megoldás előtt a Tabán problémája

— A Tabán végleges rendezése befejezés előtt áll. Ezzel hamar készen leszünk.

Ha valaha szükség volt a Tabán-szálló építésére, úgy annak ideje most elérkezett, amikor a Felvidék visszatért hozzánk.

Mindenekelőtt *az új szálló helyét kellett kijelölni.* Az első kijelölés nem mindenben felelt meg a kívánalmaknak. *A kiigazítás most folyik* és az a meggyőződésem, hogy a legjobb végleges helyet feltétlenül megtaláljuk.

— Nemcsak a szálló helyét szeretnénk kijelölni, hanem most *már az egész tabáni problémát meg kell oldani.* Annakidején szó volt arról, hogy először csak a tabáni szálló helyéről döntsünk. Magának a területnek a rendezése későbbi időre maradt volna. Okosabbnak látszott azonban az, hogy *az egész rendezést megoldjuk és ebbe állítjuk be magát a szállót.* Ennek a problémának a megoldása most már csak rövid idő kérdése.

Az új híd előkészítő munkálatai

— Sürgős munkánk az új híd építésének megindítása is.

Az óbuda—ujpesti hidat éppen olyan gyors tempóban valósítjuk meg, mint ahogy a Horthy Miklós-hid elkészült.

A Közmunkatanács a ráváró kezdő lépéseket már megtette. Mindenekelőtt a *hídfeljáró ügyét kell elintézni,* csak azután lehet a híd építéséhez hozzáfogni. Eddigi eredményünk az, hogy

több szükséges telket megvásároltunk és most már nagyjából ott tartunk, hogy a hídfeljáró ügyét megoldottuk.

— Még egy munkálatot indítottunk meg.

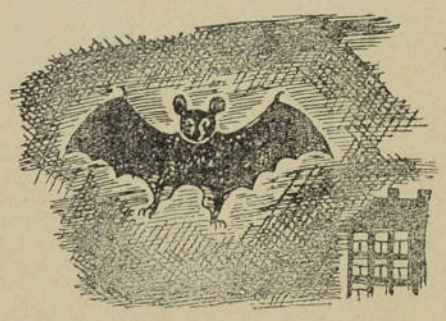
Az új híd építésével kapcsolatos a Margitsziget további feltöltése is.

Az északi csúcsról van szó. A közönség előtt ismeretes a döntés, amely szerint az új hídról ugyan nem lesz lejáró a szigetre, de a hidat mégis úgy kell megépíteni, hogy szükség esetén a fel- és a lejáró kérdése könnyen keresztülvihető legyen. Az új híd tehát érinteni fogja a Margitszigetet, vagyis a szigetet a híd helyéig meg kell hosszabbítani. *A Margitsziget északi csúcsáról elkerül az eddigi galamblövő pálya.* A galamblövészet számára most keresünk új helyet azt hiszem, *az óbudai szigeten találunk megfelelő megoldást.*

A Margitszigetet kétszáz méter hosszúságban meghosszabbítjuk.

Ez a munka már megindult és *idejére elkészül.*

Amint az új koncepciók sora és a régebbi elgondolások továbbfejlesztése mutatja, *Bessenyey* Zénó nem fogy ki a tervekből és nála az a legérdekesebb, hogy a fantázia soha sem ragadja el, hanem *elgondolásai olyan reálisak, hogy azokat meg is lehet valósítani.* Annyi bizonyos, hogy *Budapest még az eddiginél is nagyobb lendülettel folytatja további fejlődését a jövő országútján.*

Sötétben csapong a denevér..

Világosságban éli életét, keresi kenyerét az ember. Szemének egészségét óvja a fehéren sugárzó, áramtakarékos

TUNGSRAM KRYPTON

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. Telefon: 494-368.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbsasinór, karmantyúk, sodrótömlők (mitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszállításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

Idegenforgalmunk fellendülését várhatjuk a jövő évben

Budapestet a külföld mellett a visszakerült Felvidék lakossága is el fogja árasztani

Az októberrel lezáródó idegenforgalmi szezon után, melybe erősen beleszólt a világpolitika, jóelőre megindult a készülődés a jövő év tavaszával kezdődő új szezónra. A főváros városgazdasági ügyosztálya és a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala, amikor az elmult év számvetéséből leszüri a tanulságokat, ujult erővel szervezkedik a jövőre.

Milyen tapasztalatokat nyujt az idei esztendő és milyenek a kilátásaink a jövő szezonra: ezzel a kérdésel fordultunk

Kovácsházy Vilmos

tanácsnokhoz,

a városgazdasági ügyosztály vezetőjéhez, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő érdekes és nagy figyelemreméltó felvilágositást adta:

— A középeurópai politikai feszültség, amely az egész világra éreztette kisugárzó hatását, nyugvópontra jutott. Ennek sok egyéb áldásától eltekintve, minden reményünk meg van arra, hogy ebben a nyugodt politikai légkörben

idegenforgalmunk a tavasz kezdetével gyors és felfelé ivelő tempóban fog megindulni.

— Most, amikor tavasz-nyári idegenforgalmi mérlegünket megcsináljuk, megállapíthatjuk, hogy *a politikai nyugtalanság milyen mértékben sorvasztotta nagyszerüen fejlődő igedenforgalmunkat.* Világosan megmutatkozik a pozitiv számok tükrében, hogy azokat az országokat, melyek ebbe a nyugtalanító szférába esnek, még akkor is, ha ezeknek az országoknak területén konszolidált viszonyok uralkodnak, az idegenek elkerülik, vagy legalább is gyérebben látogatják.

— *Szent István-éve* köszöntött reánk, amikor az idegenjárás nagy emelkedése volt várható, annál is inkább, mert jóelőre minden lehető módon megcsináltuk az ünnepi esztendőnek világpropagandáját, *idegenforgalmunk mégis leapadt* és ami a legbeszédesebb bizonyíték, az előző évekhez képest

csökkent az ünnepségek delelőjén, Szent István hetében is.

— Az utóbbi évek folyamán, idegenforgalmunk általános előretörése mellett, főképpen *a Szent István-hét és ezzel az augusztus hónap mutatott évről-évre fejlődő, 20—40 százalékkal gyarapodó eredményt,* ami az augusztust a legjobb idegenforgalmi hónapunkká tette, még a *Nemzetközi Vásár április hónapja elébe is emelte,* holott a régebbi években az augusztus a májustól szeptemberig terjedő időszak leggyengébb idegenforgalmi hónapja volt.

— A mult esztendő augusztusában *38.805 idegen érkezett Budapestre és 124.737 éjszakát töltött itt,* ezzel szemben *az idei jubiláris Szent István-évben ugyanebben az időben 32.294 idegen jött hozzánk és 101.888 éjszakát töltött itt.*

— Fájdalmasan érint bennünket ez az esés, de — az adott viszonyok között — mégis nagyon meg lehetünk elégedve ezzel az eredménnyel is, amikor *a július hónap még sokkal rosszabb statisztikát mutat.* 1937 júliusában ugyanis 32.325 idegen érkezett Budapestre és 98.628 éjszakát töltött itt, míg 1938 júliusában csak 25.907 idegent könyvelhetünk el 79.883 éjszakával. Az augusztusi viszonylagos emelkedés *a fáradhatatlan propagandának köszönhető,* amely az egész világ figyelmét felhívta a jubiláris Szent István-ünnepségekre.

Ami az idén nyugtalanító volt, az a jövőre nézve ösztönző lesz.

Soha Magyarországgal annyit nem foglalkozott a külföld, mint a legutóbbi időkben

és hozzátehetjük, hogy az egész világ rokonszenve kísérte küzdemeinket. *A külföldi sajtó részéről olyan óriási propagandához jutottunk, amit semmiféle eszközzel el nem érhettünk volna.* Meg merem jósolni, hogy

soha nem várt idegenforgalmi konjunktúra következik be a jövő évben.

— Ez áll a külföldre nézve. Emellett azonban *hatalmas lendület várható a sokat emlegetett belső idegenforgalom terén is.* Számolnunk lehet azzal, hogy *a visszanyert Felvidék* lakossága, amely húsz esztendőn át égett a vágytól, hogy Magyarország ismét keblére ölelhesse,

seregestől fog eljönni a haza szívébe, Budapestre,

éppen úgy, ahogy nagyon sokan fognak a fővárosból és Csonka-Magyarország eddigi területéről a Felvidékre utaznj. Már látom a Kassáról, Munkácsról, Rozsnyóról és a többi helyekről érkező fülléres vonatokat, melyek el fogják önteni felvidéki véreinkkel Budapestet.

— És új érdekességet, új színeket fog nyerni a mi világhirességünk, a *Gyöngyös Bokréta is,* amelybe most már

bele fog olvadni a felvidéki népviseletek és népművészet pompája is.

Máris intézkedem, hogy a Felvidék méltó helyet foglalhasson el a Gyöngyös Bokrétában. Elküldöm *Paulini* Bélát, hogy hozza el ide a visszahódított magyar föld népét.

— *A szervező munka máris nagy erővel indult meg.* Hogy csak egyebet ne mondjak,

Idegenforgalmi Naptárunk ebben az évben a legutóbbi 16.000 példány helyett 35.000 példányban készül

és a német, francia, angol és olasz nyelven kívül, ezuttal először, *lengyel nyelven is megjelenik.*

— Mindent összevéve, megállapíthatjuk, hogy a nyugalmi idő elérkeztével *semmiféle aggodalomra nincsen ok* az idei természetszerü csökkenés után, mert minden reményünk meg van arra, hogy *idegenforgalmunk az utóbbi évek tempójánál még erőteljesebben fog nekilendülni.*

Uj utakon az idegenforgalmi propaganda

Irta Gazdy Jenő törvényhatósági bizottsági tag, a Budapesti Kurkomissio propagandabizottságának elnöke

A Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának vezetésében beállott változás időszerűvé teszi, hogy ezzel kapcsolatban néhány reflexiót fűzzünk a hivatal most tárgyalt költségvetéséhez. Már a költségvetés tárgyalásánál kívántam ezt megtenni, de a nagy történelmi idők miatt gyorsvonati tempóban történt tárgyalás alatt nem jutott erre idő.

A polgármester úrnak a közgyűléshez intézett jelentése azt mondja: „Fővárosunk iránt az érdeklődés nemzetközi viszonylatban változatlan és ennek kihasználása *fokozott kötelességeket ró reánk a jövőre.* Ezt bizonyítja a tenyészállatvásár, a budapesti nemzetközi vásár és az eucharisztikus kongresszus nagy sikere is." A polgármester úrnak ezt a felfogását természetesen mindenki, aki az idegenforgalom jelentőségét méltányolja, helyeselni fogja.

Valóban megállapítható a hivatalos adatokból, hogy az 1934-től 1937-ig a külföldi vendégforgalom 65.9%-kal, míg ugyanezen idő alatt a belföldi idegenforgalom csak 4%-kal emelkedett. A külföldiek által itt töltött éjszakák 69.7%-kal, a belföldieké pedig 17%-kal emelkedett ez alatt az idő alatt. És itt mindjárt megállapíthatjuk azt is, hogy a legnagyobb és a legállandóbban növekedő forgalmat a Németországból, Nagybritanniából és az Egyesült Államokból ideirányuló idegenforgalmunk mutat. Ezek az államok tünnek ki az ittartózkodás leghosszabb tartamával is, ami világosan bizonyítja, hogy jól érzik magukat nálunk.

De örömmel vehetjük azt is tudomásul, amit a legutóbb körünkben időző *Marcel Roland francia államtitkár,* a francia idegenforgalmi ügyek legfőbb irányítója mondott Budapestről való eltávozásakor: „Budapestről talán felesleges elismernem, hogy az valóban a Duna királynője és hogy a Margit-sziget valóban a Duna gyöngye. A természeti szépségeknek, a természeti kincseknek és az emberalkotta kultúrának és civilizációnak olyan meseszerű tömörülésével találkozunk a magyar fővárosban, hogy a francia idegenforgalom feltétlenül meg fogja találni a maga útját Budapest felé." Ebből az irányból is tehát fokozottabb idegenforgalomra számíthatunk. De ugyanakkor meg kell jegyeznünk Marcel Rolandnak azt a megállapítását is, hogy az idegenforgalom irányítóinak az idegenforgalmat nem csupán úgy kell felfogni, mint kíváncsi és utazni, szórakozni vágyó emberek magánügyét, amelyet lehetőleg kellemessé kell tenni, hanem mint a külkereskedelmi mérleg egyik jelentős kiegyenlítési, fizetési eszközét is. És lehetővé kell tenni azt is, hogy az idegen olyanokkal jöjjön össze, akiknek hivatása körülbelül azonos az övével.

Minderről elsősorban a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának feladata gondoskodni, ahogy azt már 1916-ban megállapította az a közgyűlési határozat, amely ezt a hivatalt életre hívta és olyan széles hatáskört adott az Idegenforgalmi Hivatalnak, amely neki valóban lehetővé teszi, hogy ezt a feladatát akadálytalanul elvégezhesse. A székesfőváros pedig 720.000 pengőt bocsát az idegenforgalmi hivatal rendelkezésére, amely összeg valóban áldozat, mert abból mindössze 35—36.000 pengő térül meg a „Gyöngyösbokréta" bevételei révén.

Korántsem akarom azt állítani, hogy a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának nem volnának kiváló érdemei a magyarországi idegenforgalom kifejlesztésében, sőt ellenkezőleg, amíg más szervek ezzel a kérdéssel még nem is foglalkoztak, neki kellett úttörő munkát végezni és ebben a tekintetben valóban tiszteletreméltó, jó munkát végzett.

Utóbbi időben azonban úgy tünt fel, hogy aránytalanul nagy összeget fordít a legegyszerűbb propagandára, a prospektusokra. Az Idegenforgalmi Hivatal évente prospektusokra és egyéb propagandanyomtatványokra több mint 100.000 pengőt ad ki, ugyanakkor pedig a *Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság* mindössze 19.000 pengőt fordít erre a célra és a súlyt inkább a külfölddel, az orvosokkal és a sajtóval, valamint az idegenforgalmi irodákkal való közvetlen személyes érintkezésre helyezi. A legutóbbi három év eredményei alapján el kell ismerni, hogy ez a módszer, amelyet egyébként az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal* is követ, helyesebb és eredményesebb, mint a prospektusokkal irányított tevékenység.

De kifogásolják azt is, hogy a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal meglehetősen kiengedte kezéből a vezetést, holott az alapító intézkedések szerint tulajdonképen ő volna hivatva erre. Ügy a *Kurkomisszió,* mint az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatalnak* a külfölddel való összeköttetései, ezpoziturái sokkal inkább szaporodtak, mint a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatalé.

Igaz, hogy a kétségtelenül nemes versengés a három idegenforgalmi hivatal között nem mindig előnyös az ügy szolgálatára. Sőt kívánatos volna, hogy valamiképpen szorosabb kapcsolat teremtessék az idegenforgalmi intézmények között. Valamiképpen úgy volna ez megoldható, hogy a három intézmény vezetőiből szükebb körü bizottság alakulna, amely megállapítaná az egyes hivatalok között a munkaterületet és a programot, mert enélkül előáll az az eset, — ami a valóságban tényleg létezik, — hogy egyes helyeken vagy egyes országokban, amelyek idegenforgalmi szempontból fontosak, mind a három intézmény képviselve van, ami az idegeneket is zavarba hozhatja. Viszont más helyeken teljesen hiányzik a propaganda. Azt hiszem, elsősorban a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala volna hivatva e tekintetbe a kezdeményezést vállalni.

Jól esik megemlékeznem arról, hogy a Gyógy- és Üdülőhelyi bizottság különösen az utóbbi időben dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármester úr vezetése alatt, a székesfőváros idegenforgalma érdekében oly nagyszabású, korszerű, agilis és eredményes működést fejt ki, amely minden elismerést megérdemel és példaadásul szolgálhat. És hálásan emlékezhetünk meg arról a nagyerejű propagandatevékenységről is, amelyet ezzel az intézménnyel karöltve, *József Ferenc* főherceg ur őfensége éppen az elmult napokban végzett, fáradságot nem kímélve járva az északi államokat. Éppen azokat az országokat, amelyeknél a legnagyobb kilátásaink lehetnek az idegenforgalom további fejlesztésére, tekintettel a mi thermális vizeinknek az északi országokban hivatott betegségekre való gyógyerejüknél fogva. A legutóbb kifejlődött atmoszférában, de a régen meglévő barátságunknál fogva is nagy érdeklődésre tarthat számot a Lengyelországgal való idegenforgalmi lehetőség is.

Az idegenforgalmi propaganda új útjai tehát adva vannak. A kifejtett hatásos és sokkal eredményesebbnek igérkező módszert kell kifejleszteni mindazok felé, akiknek bekapcsolása az idegenforgalmi propagandában hasznos lehet. A Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalainak új vezetőségére e tekintetben nagy és jelentős munka vár.

Óvóhelyek, padlások
szakszerű légoltalmi
létesítése és berendezése, az összes lég- és gázvédelmi
szakfelszerelések.
Polgári légoltalom céljaira szolgáló gázálarcok lerakata
SZALAY ÉS TÁRSA
Alkotmány-utca 11 Telefon: 111—715.

MÉHN KÁROLY
ÉPÍTŐMESTER, BUDAPEST
XIII., RÓBERT KÁROLY-KÖRÚT 68
TELEFONSZÁM: 292—026

VASGERENDA, VASÚTI SIN,
húzott és öntött vascsövek
legolcsóbban kaphatók
FEJTŐ BÉLA VÁCI-ÚT 37. SZÁM
alatti vastelepén Telefon: 291-253

Üzembehelyezte a főváros az új iszapelgázosító berendezést

Az épülő angyalföldi szivattyútelepet is felszerelik az iszapelgázosítóval

Nevezetes úttörő műszaki alkotást helyezett üzembe ünnepies formák között a székesfőváros. A soroksári-úti központi csatornaszivattyútelepen megkezdte működését a *csatornaiszap-elgázosító telep*, amely aránylag kis beruházási költséggel kettős missziót teljesít: *új energiaforrást termel a szennyvízből*, másrészről pedig *az egészségüggyi szempontból veszedelmes csatornaiszapot értékes műtrágyává alakítja át.* Az út- és csatornaépítési ügyosztály ajándékozta meg a fővárost az iszapgázosító művel, melynek hivatalos üzembehelyezéséhez hétfőn délelőtt *Király* Kálmán tanácsnok meghívta a főváros vezetőségét, a törvényhatósági bizottság és a sajtó képviselőit.

Megjelentek az érdekes bemutatón: dr. Karafiáth Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, dr. Schuler Dezső alpolgármester, aki a beteg Szendy Károly polgármestert is képviselte, dr. Bódy László, dr. Felkay Ferenc, dr. Goszleth Ernő, Kovácsházy Vilmos, dr. Morvay Endre, dr. Salamon Géza, dr. Szepesváry Pál, Wossala Sándor tanácsnokok, dr. Antalfy Géza, dr. Hanthy-Haidekker, dr. Vigyázó Géza kerületi előljárók, dr. Szebeny József főjegyző, a törvényhatósági bizottság tagjai közül számosan, köztük dr. Harrer Ferenc felsőházi tag és Dorner Gyula ny. miniszteri tanácsos, továbbá Rohringer Sándor műegyetemi tanár, az üzemek vezetői közül: Pap Ferenc, dr. Perczel György, dr. Véssei Ede vezérigazgatók, Szaszovszky Ottó igazgató, Balló Alfréd köztisztasági igazgató, a II. ügyosztály mérnöki kara élén Saitz László, dr. Viola Rezső, Demeter Ödön műszaki főtanácsosok, Cziprián Sándor, Szabó János és Szabó Jenő műszaki tanácsosok, valamint Morbitzer Dezső kertészeti igazgató és Szilágyi Ferenc aligazgató.

Megjelentek az iszapelgázosító művet építő Ganz—Danubius képviseletében: Orphanides János kormányfőtanácsos, alelnök, herceg Odescalchi Károly üv. igazgató, Görög Jenő műszaki igazgató, osztályvezető, a gépberendezést tervező és a munkálatokat vezető Csanády Árpád főmérnök és Keller Ferenc mérnök, a felépítményt építő Magyar Építőipar Rt. részéről Klausz Gyula mérnök, aki az építkezést tervezte és Fejes Gyula mérnök, az építkezés vezetője.

Király Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője üdvözölte a megjelenteket és méltatta az elkészült mü jelentőségét.

Ezután *Saitz* László műszaki főtanácsos, az ügyosztály csatornázási alosztályának vezetője tartott nagy figyelemmel hallgatott érdekes előadást az iszapelgázosító müről, megismertetve annak céljait, műszaki berendezését és gazdasági hasznát.

Dr. *Schuler* Dezső alpolgármester mondott köszönetet *Saitz* László főtanácsosnak előadásáért. Hangsúlyozta az új mű gazdasági és közegészségügyi előnyeit. Hálásan emlékezett meg *Saitz* László főtanácsos munkájáról és *Szendy* Károly polgármester és *Király* Kálmán tanácsnok megértéséről, mely a tervet valóra váltotta. Dicsérettel szólott ezután a *Ganz—Danubius*ról, mely a művet felépítette, ezzel is öregbítve hírnevét. Ezután megadta az engedélyt a mű üzembehelyezésére.

*

A csatornaiszapelgázosító berendezés a szennyvízből származó iszapból és szemétből fejleszt gázt. Mielőtt a szennyvíz a Dunába ömlene, hatósági előírás szerint a folyó tisztaságának megóvása érdekében szűrőrácsokkal kell felfogni a szennyvízben levő lebegő és úszó anyagokat. Évente mintegy *7000 köbméter* ilyen anyagról van szó, amelynek kezelése eddig igen sok gondot okozott a fővárosnak.

Amíg a Csepelsziget közvetlen szomszédságában nem épült meg az élelmiszernagyvásárcsarnok, és amíg a csepeli dunai kikötő fejlesztése meg nem indult, addig ezt a szennyes csatornaiszapot Csepel szigetére fuvarozták ki s ott elföldelték. A csatornaiszap lerakásának ez a primitív és bűzt terjesztő módszere igen sok panaszra adott okot, azonkívül az iszapfuvarozás sok költséggel járt. Az iszapkezelési nehézségek kiküszöbölése és az üzemköltségek csökkentése érdekében

a főváros iszapelgázosító berendezés létesítését határozta el.

Ennek az eljárásnak az a lényege, hogy a szennyvízből kiszűrt iszapot *vasbeton tartányokban összegyűjtik*, ahol az iszap elrothad, s rothadás közben *methángáz fejlődik*. A termelt gáz azután egy gázmotor, illetve a vele kapcsolatos generátor hajtására hasznosítható. *A generátor segélyével előállított elektromos áram a centrifugálszivattyúk üzemben tartására szolgál.*

A mű létesítését Zaitz László műszaki főtanácsos a külföldi szakirodalom beható tanulmányozása és sok évi laboratóriumi kísérletezések után kezdeményezte.

Neki ugyanis sikerült a részletezett eljárást kidolgozni. Javaslatát *Király* Kálmán tanácsnok magáévá tette. A vonatkozó előterjesztést az út- és csatornaépítési és a pénzügyi szakbizottság, valamint a törvényhatósági bizottság is elfogadta. Ezzel egy kiváló mérnöki alkotással gazdagodtunk.

A berendezést a Ganz és Társa gép-, villamossági-, waggon- és hajógyár r.-t.

építette. A cég kötelezettséget vállalt, hogy minden köbméter csatornaiszapból 55 köbméter methángázt fog termelni. Az évenkint rendelkezésre álló 7000 köbméter iszapból tehát kereken

380.000 köbméter methángáz

várható, amely 700.000 KW.-óra árammennyiség, vagyis *a központi csatorna szivattyútelep egész évi áramszükséglete 75 százalékának előállítására alkalmas.* Ezáltal évente csak a szivattyútelep áramszámláján *110.000 pengő megtakarítás* fog jelentkezni.

A tényleges pénzügyi eredmény ennél sokkal kedvezőbb lesz, mert *a csatornaiszapot nem kell ezután Csepelszigetre kifuvarozni*, tehát a szállítási költségek elesnek; azonkívül a rothasztótartányokból kikerülő iszapot, minthogy *az istállótrágyával egyenértékű, igen jó áron lehet értékesíteni.* Ezeket a tételeket is számításba véve,

a berendezés mintegy 160.000 pengőt fog hozni évente a fővárosnak.

A csatornaiszapelgázosító berendezés *pénzértékben ki nem fejezhető közegészségügyi előnyökkel is jár.* Amikor ugyanis néhány hónapos rothadás után az iszapot leeresztik a tartányokból, az már nem fertőző, nem bűzös, tehát egészségügyi szempontból teljesen ártalmatlan.

A berendezés építése 1936. év őszén kezdődött meg és 1938. év nyarán fejeződött be. *A felmerült költség 589.000 pengő*, mely *négy év alatt kifizetődik* a nyert gázból és műtrágyából.

A bemutató résztvevői, élükön dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármesterrel, *Saitz* László főtanácsos kalauzolása mellett nagy érdeklődéssel tekintették meg az iszapelgázosító berendezést: a rothasztó tartányt, amelyben a rácsiszapból a gáz fejlődik, a gépezetet, amelyben a gáz elég és meghajtja az áramfejlesztő generátort. Az ott termelt áram azután a hajtóereje a gépház szivattyújának, mely a csatornák szennyvizét a Dunába juttatja.

Az iszapelgázosítóval felszerelik az épülő angyalföldi csatornaszivattyútelepet is, ahol a központi telepen termelt napi *1200 köbméter helyett 8000 köbméter gáz termelésére van kilátás.*

Szakszerű tanulmányok

Budapest közigazgatásának megreformálásáról

A székesfőváros vezetőinek nagysikerű szereplése a közigazgatási tanfolyam előadásainak keretében

Nem ujság, hogy Budapestnek kitűnő közigazgatási szakemberei vannak. Közülük nem egy akad, aki egyetemi katedrát is vállalhatna. Hogy erre hivatottak, azt igazolták a közigazgatási tanfolyam továbbképző előadásain, amelyeken a *főváros vezetői értékes előadásokat tartottak a városi közigazgatásról.*

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter most elérkezettnek látta az időt ezeknek az előadásoknak publikálására. *„A korszerű közszolgálat útja“* címe annak a hatalmas munkának, amelynek eddig öt kötete jelent meg. Most egyszerre három munkát adtak ki és ezek közül az utolsó érdekli különösen Budapestet. Címe: *„A mai magyar város.“* A munka kiadója maga a belügyminiszter, a szerkesztés munkáját dr. *Mártonffy* Károly egyetemi magántanár, miniszteri tanácsos, a közigazgatási továbbképző tanfolyamok vezetője, végezte.

Az első fejezet a *közigazgatási szervezésről* szól és a közigazgatáspolitika városi vonatkozásait dolgozza fel. Itt szerepel dr. *Felkay* Ferenc tanácsnok, aki az *„Egyszerűsítési törekvések Budapest székesfőváros igazgatásában“ című tanulmányában* visszapillantást nyujt a racionalizálás tudományos fejlődésére, azután a mai racionalizálás fejlődését ismerteti és csak így tér rá a fővárosi igazgatás racionalizálására. Érdekes az a megállapítása, hogy

az első komoly racionalizálás a két testvérváros, Buda és Pest egyesítése és Óbuda bekebelezése volt.

A háború után az első komoly racionalizálás 1931-ben volt, amikor a költségvetési kiadásokat háromévenkeresztül 20 százalékkal leszállították.

A városigazgatás kérdéséhez dr. dorogi *Farkas* Ákos szól hozzá. A székesfőváros önkormányzati közigazgatás-hatósági szerveit ismerteti és jogi fejtegetése után a *központi városháza épületére irányítja a figyelmet. A török megszállás után Pesten ez volt az első nagyobbszabású építkezés*, amelyre a budapesti polgár kegyelettel néz és éppen ezért a *polgármester kívánságára az új központi városháza terveit úgy készítették el, hogy a művészi ízlésű és tradiciókban gazdag homlokzati rész megmaradjon.* Az önkormányzatról szól ezután az előadás.

Az önkormányzat ősi intézmény, tradíció, amelyhez a budapesti polgár józan érzékkel ragaszkodik,

de tudja azt is, hogy az önkormányzati szabadság mértékét mindig az állameszme és az államcél szabja meg.

Dr. vitéz *Kiss* Lajos tűzoltófőparancsnok előadásában a városi tűzvédelem problémáját dolgozta fel.

Dr. *Bessenyey* Zénó, a Közmunkák Tanácsának elnöke, *Nagy-Budapestről* értekezik. Ő is történelmi visszapillantást nyujt és a Közmunka Tanács modernizálására hívja fel a figyelmet.

Igazi egyetemi tanári előadás dr. *Harrer* Ferenc nagyjelentőségű tanulmánya a városrendészeti politikáról. *Harrer* „tanár úr“ a gyakorlatban is megmutatta már, hogy az akadémikus elveket hogyan lehet célszerűen alkalmazni.

Különös érdeklődésre tarthat számot *Wälder* Gyula fejtegetése a modern városépítésről, építőművészi szempontból. Nagy tudással mutat rá arra, hogy az építőművészeknek milyen szempontokra kell figyelniök. Példákban mutatja ki, hogy hol volt helyes és hol volt helytelen az építőművészek elgondolása. Meggyőzően magyarázza, hogy

az újabb kor szelleme is magával hozza, hogy utcarészek, útvonalak vagy terek egyes házsorai egységes kiképzést nyerjenek.

Érdekes az a szempontja is, hogy a kivilágított reklámok ma már elengedhetetlen kellékei egy világváros megjelenésének.

Warga László, a legrégibb városrendezők egyike a korszerű városrendezés alapjairól értekezik.

A városi háztartás és a városi pénzügyek problémáinak

csoportjában dr. *Lamotte* Károly a főváros hitelügyeit ismerteti. Néhány oldalas összefoglalása mint valami fénysugár világít be a főváros bonyolult pénzügyi műveletei közé. Dr. *Bódy* László tanácsnok a főváros háztartásának szerkezetét világítja meg.

A városi üzemek és közüzemek tárgykörét *Szendy* Károly polgármester nyitja meg *„Budapest közüzemei“* című tanulmányával, amelyet annakidején ismertettünk. Dr. *Morvay* Endre tanácsnok az üzempolitika alapelveit ismerteti. Dr. *Rosta* János tanácsnok a város közélelmezési titkait mondja el.

Az egyes városi üzemek vezetői is felvonulnak. *Pap* Ferenc a Vízművek szervezetéről és működéséről, dr. *Véssey* Ede a Gázművekről, dr. *Perczel* György a Beszkártról, beodrai *Baitz* József vezérigazgató a Községi Élelmiszerüzemről, *Plósz* Pál az Elektromosművek történetéről és az utóbbi évek gazdasági eredményeiről beszél. Dr. *Szaszovszky* Ottó az Elektromosművek műszaki felszerelését és szervezetét ismerteti.

A városi közművelődési ügy kérdései közül dr. *Némethy* Károly tanácsnok

a magyar városok kulturális problémáira

mutat rá. A helyi sajátosságoknak rendkívül fontos szerepet jut a kultúrális fejlődésben, így a *városoknak is nagy jelentőségű feladata a helyi sajátosságok megőrzése, sőt felkutatása. Ne feledkezzünk meg — mondja — ezeknek a sajátosságoknak idegenforgalmi értékéről sem. A boldogabb magyar jövőnek elengedhetetlen alapfeltétele a városi kultúra fokozása a tökéletességig.*

Novágh Gyula a népművelés feladatait vázolja és *példaképül állítja a budapesti iskolánkívüli népművelési bizottság alkotásait.*

A városi közegészségügy fejezetben dr. *Melly* József tisztiorvos, egyetemi magántanár Budapest egészségügyét ismerteti. A városi szociálpolitika fejezetében pedig dr. *Schuler* Dezső alpolgármester a munkanélküliség problémáját dolgozta fel.

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER“ Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

Schäffer Károly
okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16.
Telefon: 189—785 s. a. m.

MELCZER KÁROLY
építőmester és vállalkozó,
Budapest, IX., Ferenc-körút 14.
Telefon: 187-726.

Napirendre tűzték a beruházó program tárgyalását

Megállapítják a sürgősen végrehajtásra kerülő létesítmények sorrendjét

Az 1939. évi költségvetés letárgyalása után most már napirendre kerül az évekre szóló beruházó program megállapítása. Az erre vonatkozó tervezeteket, mint ismeretes, még a nyári szünet előtt elkészítették az ügyosztályok és már ezeknek a tervezeteknek belekombinálásával készült az 1939. évi költségvetés is.

A beruházó program végleges összeállítása most már rövid idő alatt megtörténik. Mint értesülünk,

a november 10-iki, esütörtöki tanácsnoki értekezlet napirendjére tűzte a beruházási program tárgyalását.

Minden ügyosztály vezetője megteszi előterjesztését, még pedig annak az irányelvnek alapján, hogy *két részre oszlik a beruházó program végrehajtása.* Az első részbe sorolják azokat a beruházásokat, amelyeknek *végrehajtására azonnal szükség van*, a másik részbe pedig azokat, amelyek *rövidebb-hosszabb idő alatt valósítandók meg.*

Az azonnal végrehajtandó beruházások sorába azok a tételek tartoznak, amelyeket az 1939. évi költségvetésből azért hagytak ki, hogy a deficitet kikerüljék.

Itt legnagyobb tétellel az *út- és a csatornaprogram* szerepel, amely már előzőleg az autonómia elé került az út- és csatornaépítési ügyosztály hatéves munkatervében. Összegszerűség szempontjából második helyen áll *a közegészségügyi ügyosztálynak a költségvetésből kimaradt beruházási programja*, melyben kórházi beruházások 1,200.000 pengővel, köztemetői beruházások 243.000 pengővel, köztisztaságiak 260.000 pengővel szerepelnek.

Ezenkívül az ilyen elmaradt és sürgős természetű beruházások: *vágóhidak és vásárcsarnokok* tatarozása 670.000 pengő, *iskolaépítések* és átalakítások 600.000 pengő, *hivatali épületek* tatarozása 500.000 pengő, a *Rudas-fürdő* ivócsarnokának megnagyobbítása, valamint a gőzfürdő és uszoda tatarozása 360.000 pengő, *kegyúri templomok* restaurálása 255.000 pengő, *szeretet otthonok, menhelyek és kórházak* tatarozása 150.000 pengő, *parkok* létesítése, a *közlekedési forgalmat* irányító berendezések feállítása, a *tűzoltóság rádióberendezése* 100—100.000 pengő előirányzattal.

Felfüggesztették a kiserdei nyomortanya halálos ítéletét

Csak a jövő tavasszal bontják le a roskadozó kalyibákat

A ferencvárosi kiserdei nyomortanyát halálra ítélték. Ezt a halálos ítéletet mindenki örömmel vette tudomásul, mert hiszen nagy eredmény az, hogy Budapestnek ez a szégyenfoltja eltűnik. Sajnos,

a halálos ítélet végrehajtását egy kis időre el kellett halasztani, mégpedig szociális okokból.

November 15-ig adtak haladékot a ferencvárosi kiserdő nyomortanyalakóinak, hogy eltávozzanak, de *mindmáig nem sikerült valamennyit a földbevájt odukból és a roskadozó kalyibákból eltávolítani.*

A *Fővárosi Hirlap* ebben az ügyben

illetékes helyen

a következő felvilágosítást kapta:

— A főváros vezetősége mindent megtett, hogy ez a nyomortanya a mult emléke legyen. A szociálpolitikai ügyosztály utasítására *a telep gondnoka mindenkivel egyenként tárgyalt és sok lakót sikerült is emberségesebb környezetbe elhelyezni.* Egyesek azonban nagyon makacskodtak és

még ma is 160 kalyiba van a nyomortelepen.

Ezeknek a lebontása és eltávolítása most lehetetlen, mert *a lakók a nekik felajánlott elhelyezési lehetőséget kereken visszautasították.* A különböző jótékonysági egyesületek is közbeléptek és így még a tél beállta előtt teljesen kielégítő megoldást találni nem lehetett. A város vezetősége nem adja fel a reményt arra, hogy a most megkezdett úton előre lehet haladni és a nyomortelep a lehető legrövidebb időn belül mégis csak eltűnik.

— A nyomortelep közvetlen közelében van a Vágóhíd-utcai kislakásos telep. Itt most

foglalkoztató műhelyt szeretnének berendezni,

amelyben munkához lehetne juttatni a munkára szorulókat. Ennek a foglalkoztatóműhelynek a felépítése azonban sok pénzbe kerül, *legalább 120.000 pengőre kell számítani és a város mai helyzetében erre nem tud ilyen nagy összeget fordítani.* A megoldáson most dolgoznak és meg van a remény, hogy lehet valami kivezető utat találni.

— A főváros a kilakoltatásokat és a vityillók kiirtását most télire félbeszakította,

de tavasszal ujra hozzálátnak az üdvös munkához és a ferencvárosi kiserdei nyomortelep mégis csak megszünik.

Nagymértékben megnövekedett a budapesti levegő szennyező gáz- és koromtartalma

A Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet vizsgálatának legújabb eredménye

Budapest tiszta levegőjének problémáját az utóbbi időkben állandóan napirenden tartják, amiben fő része van a *Székesfőváros Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézetnek*, amely mind behatóbban foglalkozik a levegővizsgálattal, amelynek céljára külön osztályt állítottak fel. Ennek a megbecsülhetetlen értékű munkának az élén

dr. Dabis László

h. igazgató-főorvos áll,

aki legújabb vizsgálatairól és az azokhoz fűződő megállapításokról a következőkben számol be:

— Budapest levegőjének gáztartalma az elmult évben még fokozódott.

A *secunder szénsav* még az 1936-ban elért magas nívót is *túlszárnyalta* és kisebbfokú emelkedést mutat a *primőr szénsav* és a *szénmonoxyd* is.

Ezen nem szabad csodálkoznunk, hiszen a *lefolyt esztendőben sem történt sem tüzeléstechnikai, sem gazdasági szempontból semmi olyan jelentős újítás*, amely lényeges javulást vagy a helyzet gyökeres megváltoztatását eredményezhette volna. — Sőt ellenkezőleg,

a gazdasági helyzet a közönség zömét a legolcsóbb tüzelőanyagok — barnaszén, daraszén, brikett, kokszbrikett — fokozott használatára szorította,

míg a másik oldalon az állandóan tovább szaporodó *központi- és etagefütések nagyrésze szintén főleg ezt az olcsón megszerezhető fűtőanyagot használta fel.* Meg is látszik az a tüzelőanyagfogyasztáson, amennyiben az utolsó esztendőben *a szénfogyasztás körülbelül 4 millió métermázsával emelkedett, míg a már amúgy is igen alacsony kokszfogyasztás további 10 százalék csökkenést* mutat. Amióta 1932-ben a külföldi tüzelőanyagok behozatalát megnehezítették és a hazai szenek használatát írták elő, *fűtési célra felhasznált koksz mennyisége nem kevesebb, mint 6000 vagonnal esett vissza.*

Ha majd elérjük azt, hogy *a füst és koromnélküli hőforrások: a koksz, gáz, villany olcsóbbak lesznek, sőt a fa ára is leszáll, a házi tüzelőberendezések a lehető legtökéletesebbek lesznek és a közönség meg is tanulja, hogyan kell velük bánni*, de megtanulja egyben azt is, hogy nem a „legolcsóbb" tüzelőanyag egyszersmind a „legolcsóbb" fűtési is, majd remélhetjük hogy *a tüzelés okozta káros égéstermékek kevésbbé fogják teliteni a főváros levegőjét* és ez a minden metropolist élénken foglalkoztató kérdés kissé veszít aktualitásából.

Egyelőre azonban még *a szilárd alkatrészek*, főleg *a korommeghatározások és az esővizzel leeső szennyeződések* mennyisége is, amelyeknek vizsgálatát külföldi mintára ugyancsak beiktattuk munkálataink közé,

fővárosunk levegőjének elég nagyfokú szennyeződéséről tesznek tanúságot.

A koromtáblázatból, amely kilenc állomásom észlelt adatainkat mutatja be, két dolog ötlik szemünkbe. Először is az évi átlagos értékek emelkedése az 1936. évvel szemben úgy a Gyáli-úton, mint a *József-körúton*, másodszor pedig az, hogy a korom eloszlása a város egyes pontjain *igen különböző.*

A levegő legerősebb szennyeződését általában véve a legalacsonyabb hőmérsékletű hónapokban észleltük.

A *legtöbb korommal a József-körút* környéke és a *Szent István-város* (Szemere-utca, Sziget-utca) van megterhelve. Elég magas a koromérték a *Tisza Kálmán-téren* és a *Horthy Miklós-úton* is. *Tetemesen jobbak a viszonyok* a *Margit-körúton*, a *Kálvin-téren*, a *Gyáli-úton*, míg legtisztább a *Fenyves-utcai* villanegyedek levegője.

A *József-körúti* kormos levegő okát igen nagy valószínűséggel *a közelben lévő bérházak sok elhanyagolt kályhatüzelésében*, valamint a *számos nagy fűtési góc* (Corvin-áruház, Nemzeti Színház, Rókuskórház, Hungária-fürdő, Royal-szálló) kell keresnünk. A *Szemere-utca* környékén igen *sok olyan állami és városi középület* van, ahol központi fűtés híjján, sok régi, *rossz kályhát* fűtenek barnaszénnel, brikettel, vagy daraszénnel. A *Sziget-utca* környékén igen sok *a hazai fűtőanyagokra* berendezett új és nem mindig megfelelő *központi fűtőberendezés.* Ezenkívül ebben a most hirtelen kiépülő városrészben még igen sok a *közép- és kisipartelep.* A főok azonban valószínűleg az, hogy ez a terület az uralkodó *északnyugati szélirány* útjába esik, úgy, hogy az óbudai, újpesti és váciúti gyártelepek szennyezett levegőjét első kézből kapja. A *Tisza Kálmán-tér környékét* főleg a *Keleti pályaudvar*, a *Városi Színház* és *sok elhanyagolt kályhatüzelés* szennyezi. A *Horthy Miklós-út* szennyeződését főleg a Műegyetem, a Gellért-szálló és -fürdő és a villanyos központ közelsége okozza.

A *Kálvin-tér aránylag csekély szennyeződése* csakis különös fekvéséből adódik. A szinte csillagalakban betorkoló sok utca *a levegőt állandó örvénylésben tartja.* A *Margit-körúton* és a *pasaréti villanegyedben* talált jobb viszonyok nem szorulnak magyarázatra.

Karafiáth főpolgármester üdvözölte a magyar sors intézőit a kormányzói kitüntetések alkalmából

A történelmi jelentőségű munkásságért, amelyet a magyar igazság érvényrejuttatásáért kifejtettek és amely a bécsi döntőbírósági ítélet révén a magyar diplomáciának a történelemben példátlan sikerét jelenti, vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnököt, *Kánya* Kálmán külügyminisztert és gróf *Teleki* Pál vallás- és közoktatásügyi minisztert a *Magyar Érdemrend nagykeresztjével* — a legnagyobb magyar érdemrenddel — tüntette ki.

A magyar sors intézőihez, legfelsőbb kitüntetésük alkalmából, dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester a következő üdvözlő táviratokat küldte:

Vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnöknek: „Minden magyarnak példátadó munkásságod legmagasabb elismeréséhez, melyre *a felszabadult magyar vetéseket érlelő napsugarak szőnek glóriát*, fogadd, kérlek, Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága nevében, egyben saját nevemben is kifejezett őszinte, szívből jövő szerencsekívánatokat".

Kánya Kálmán külügyminiszternek: „A küzdelmes napok idején *tántoríthatatlanul bízva áldozatos munkásságod sikerében*, fogadd, kérlek, legmagasabb kitüntetésed alkalmából Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága nevében, egyben saját nevemben is kifejezett, legmelegebb szívből jövő szerencsekívánatokat".

Gróf *Teleki* Pál vallás- és közoktatásügyi miniszternek: „A Területvédő Ligában húsz esztendővel ezelőtt rendíthetetlen meggyőződéssel hirdetett alapigazságaid érvényesülésében egy pillanatig sem kételkedve, *legmelegebb együttérzéssel kísérve önzetlen és eredményes tevékenységedet*, fogadd, kérlek, legmagasabb kitüntetésed alkalmából Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága nevében, egyben saját nevemben is kifejezett, igaz szívből jövő hálás szerencsekívánatokat".

MEGTAKARIT cukrot, kávét
ha édes MOLO-val készít tejeskávét

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Hírek a polgármesteri hivatalból

Abból az alkalomból, hogy a magyar honvédcsapatok bevonultak Komáromba, *Szendy* Károly polgármester a következő táviratot intézte *Komárom* városához:

— **Komárom városának, Magyarország. Budapest székesfőváros testvéri szeretettel üdvözli Komárom városát, szabadulása történelmi napján. Végtelenül boldogok vagyunk, hogy a rabság évtizedei után ismét egyek lehetünk a megnagyobbodott magyar hazában.**

*

A főváros utcáin nemzetiszínű keretbe foglalt falragaszok jelentek meg, amelyeken *Szendy* Károly polgármester a következő felhívást intézi Budapest közönségéhez:

Elszakított és húsz év szenvedése után visszatérő testvéreink megsegítésére *a kormányzóné Őfőméltósága legfőbb védnöksége alatt a kormányelnök úr hitvese* Budapest székesfőváros területén 1938 november 10-ig *gyűjtést rendez.* Ennek a gyűjtésnek eredménye legyen bizonyítéka annak, hogy az ezeréves haza fővárosának közönsége nemcsak ünnepelni, hanem áldozatot hozni is tud. „Magyar a magyarért!" legyen a jelszavunk; fogadjuk a minden lakásban megjelenő gyűjtőhölgyeket magyar szívvel és adakozzunk áldozatos készséggel visszatérő véreink felsegítésére.

*

Károly napja volt pénteken. A városházán *Szendy* Károly polgármester gyengélkedése miatt elmaradtak a szokásos névnapi üdvözlések. A tanácsnokok, üzemek és intézmények, pártok vezetői, barátok és tisztelők nem kereshették fel személyesen a polgármestert, hanem táviratilag vagy levélben fejezték ki jókívánságaikat. Résztvett az üdvözlésben és táviratilag fejezte ki jókívánságát a *Városházi Újságírók Egyesülete* is. Csupán a főtisztviselők küldöttsége és a legmeghittebb baráti kör tagjai jelentek meg a polgármester harangvirág-utcai lakásán, hogy szeretetüknek és ragaszkodásuknak kifejezést adjanak. Örömükre szolgált, hogy *a polgármester egészségi állapota annyira javult, hogy előreláthatólag a hét végén már átveheti hivatala vezetését.*

*

Mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, *Szendy* Károly polgármester megbízásából gróf *Lázár* Imre polgármesteri titkár személyesen adta át *La Guardia* newyorki polgármesternek az 1940-ben Budapesten tartandó nemzetközi városkongresszus meghívóját. *La Guardia* newyorki polgármester a meghívásra most *Szendy* Károlyhoz rendkívül meleghangú levelet intézett, amelyben, megköszönve a meghívást, annak a reményének adott kifejezést, hogy *alkalma lesz akkor Budapestre jönni.* Ezt annál szivesebben teszi, mert *Budapesthez kedves fiatalkori emlékei fűződnek. La Guardia* polgármester ugyanis sok évvel ezelőtt *a budapesti amerikai követségen teljesített szolgálatot* és hosszabb ideig tartózkodott, mint diplomata a magyar fővárosban. Tekintettel arra, hogy a nemzetközi városkongresszus még több, mint másfél év mulva lesz, *La Guardia* arra kérte *Szendy* Károly polgármestert, hogy a személyes érintkezés felvételére a jövő év tavaszán megnyíló newyorki világkiállítás idején *látogasson el előbb Newyorkba. Szendy* Károly polgármester a meghívásra a következő levélben válaszolt:

Kedves La Guardia Polgármester Úr!

Hozzám intézett kedves levelét kézhez vettem. Mélyen meghat az abból kiáradó melegség, amellyel a régebbi budapesti tartózkodásáról megemlékszik. Az őszinte baráti érzés minden magyar szívben meleg viszonzásra talál. A Polgármester úr rokonérzése is mély vonzalmat ébreszt itt, amelynek emléke maradandó lesz.

Azon remény tölt el, hogy alkalmam lesz igen tisztelt Polgármester urat az 1940-ik évben Budapesten tartandó Nemzetközi Városkongresszuson kedves vendégemül tisztelhetni, ahol őszinte tisztelet és vendégszeretet fogja fogadni.

Hálás köszönettel vettem az 1939. április havában megnyíló New-Yorki világkiállításra szóló szives és megtisztelő meghívását. A kiállítás nagy arányai s a világkultúra haladását szemléltető érdekességei rendkívüli élménnyé tennék az odautazásomat, ha az itteni viszonyok ezt lehetővé teszik készséggel fogok eleget tenni szives meghívásának.

Fogadja szivélyes üdvözletemet

Budapest, 1938. október hó 26.

Őszinte híve:

Szendy Károly,
Budapest székesfőváros polgármestere,
a Magyar Városok Országos
Szövetségének elnöke.

Törs Tibor felhívása

Budapest közönségéhez a felvidéki színészek érdekében

A felvidéki színészek, akik az idei szezonban nem tudtak állomáshelyeikre utazni, *november 15-én előadást rendeznek a Városi Színházban.* Az est előtt *Törs* Tibor országgyülési képviselő, kormányfőtanácsos mond bevezetőt. *Törs* Tibor az előadással kapcsolatban a következő felhívással fordult Budapest közönségéhez:

„Öröm és diadal napjait éljük. De örömünkben se feledkezzünk meg azokról, akik a Felvidéken éveken át magyar hűséggel és kötelességtudással szolgálták a nemzeti kultúrát, a magyar gondolatot.

E kötelességteljesítők közé tartoznak *Pozsony és Kassa színikerületeinek magyar színészei is.* Ebben az évadban még nem dolgozhattak, még kenyér nélkül várják, hogy a felszabadulás gyakorlatban is megtörténjen.

A részben Budapesten, részben pedig a Felvidéken tartózkodó kassai és pozsonyi színészek javára *november 15-én a Városi Színházban díszelőadás lesz.* Az Operaház és a Nemzeti Színház neves művészei vállaltak szereplést, hogy kartársaikon segítsenek. *Babay* József, a kiváló költő, a felszabadulásról szóló színjátékot írt az előadás számára, amit a kassa—pozsonyi színészek játszanak.

Most a főváros közönségén van a sor. Kérem Budapest társadalmát, hogy szeretettel támogassa Kassa és Pozsony derék színészeit, hogy a magyar társadalom együttérzését hirdethessék a felszabadult felvidéki városokban."

Olasz kitüntetések a főváros vezetőinek. *III. Viktor Emánuel* császár és király a magyar-olasz kulturális kapcsolatok kimélyítése terén szerzett érdemei elismeréséül *Szendy* Károlynak, Budapest székesfőváros polgármesterének a Szent Móric- és Szent Lázár-rend középkeresztjét adományozta. Ez a rendjel egyike a legnagyobb olasz kitüntetéseknek és a császár-király csak ritka alkalmakkor és kiemelkedő érdemek jutalmazására adományozza. Dr. *Lamotte* Károly nyug. alpolgármester az olasz koronarend középkeresztjét kapta, dr. *Schuler* Dezső alpolgármester, valamint *Kovácsháy* Vilmos és *Király* Kálmán tanácsnokok, végül dr. *Keil* Tibor főjegyző az olasz koronarend tiszti lovagkeresztjét kapták.

Illyefalvi Lajos jubileuma. November első napján töltötte be *Illyefalvi* I. Lajos, a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal igazgatója közszolgálatának harmincadik esztendejét. Ebből az alkalomból dr. *Buziássy* Károly főjegyző vezetésével testületileg jelentek meg igazgatójuk üdvözlésére a Statisztikai Hivatal alkalmazottai. A küldöttség szónoka meleg szavakkal köszöntötte a közszeretetben álló népszerű igazgatót, aki meghatva mondott köszönetet munatársainak. Hatalmas munkával alkotott magának emléket Illyefalvi I. Lajos az eltelt harminc év alatt. Széleskörű munkásságának alkotásai egész könyvtárt töltenének meg és hogy ez a munka milyen értéket képvisel, azt elismerte a főváros vezetőségének és az autonómiának tagjain kívül a tudományos világ is. A Magy. Tud. Akadémia 1936-ban tagjai közé emelte Illyefalvi I. Lajost, akit tagjává választott a nemzetközi statisztikai intézet is. A *Statisztikai Évkönyvek*, a *Statisztikai Zsebkönyvek*, az újból megindított *Statisztikai Közlemények*, az általa ismét életre keltett *Városi Szemle* mind az ő kiváló szaktudásáról beszélnek, de amellett bemutatják Illyefalvit a tudóst és a fáradhatatlan szellemi ötletembert, aki a statiszikát nem merev tudományként műveli, hanem a gyakorlati élet szolgálatába tudja állítani. Nemcsak eredményeket állapít meg, hanem elhatározásokra és alkotásokra ösztönöz. Mindezeken felül pedig népszerűvé tudta tenni a statisztikát, amely felé ma a legszélesebb rétegek figyelme fordul. Nemcsak dolgozott a harminc év alatt, hanem nevelt is: egy egész statisztikus generációt adott a fővárosnak és az országnak, amelynek annyi nagy értékét hordozta szívén a statisztika pozitív adatain keresztül, nem egyszer valósággal romantikusan Illyefalvi I. Lajos.

A főpolgármester ellenőrizte a fegyvergyakorlatra bevonultak családtagjainak segélyezését. Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, dr. *Szebeny* József főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetőjének kíséretében több kerületi előljáróságot látogatott meg váratlanul és részletekre menően megvizsgálta a fegyvergyakorlatra bevonult legénység itthonmaradt családtagjainak a segélyezését. Hosszasan elbeszélgetett az ügyük elintézése céljából ott tartózkodó családtagokkal is. Az illetékes előadók jelentéseit is meghallgatva, *nyomatékosan felhívta az előljáróságok tisztviselőinek figyelmét arra, hogy a bevonult katonák itthonmaradt családtagjaival a legnagyobb szeretettel foglalkozzanak* és ügyüket mindenkor soronkívül, a hivatalos munkaidőre való tekintet nélkül intézzék el. Felkereste a főpolgármester a kerületi előljáróságokon azokat a kerületi pénztárakat is, amelyek az elmult havi segélyeket fizetik ki. A szemle végén teljes megelégedését fejezte ki a kerületi előljáróságok tevékenysége felett.

A mentők új főorvosa. A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület igazgató-főorvosa, dr. *Körmöczy* Emil saját kérelmére nyugalomba vonult és helyét dr. *Ruszwurm* Rezső főorvossal töltötték be. Dr. Ruszwurm Rezső hosszú idő óta buzgó és áldásos működést fejtett ki a mentők szolgálatában. A háború után, mint fiatal medikus került a mentőkhöz, ahol csakhamar igazgatói szaksegéd lett, néhány év óta pedig főorvosa a Mentőegyesületnek. Szolgálatát nagy lelkesedéssel látja el a mentőügyek kiváló ismerője, akinek igazgató-főorvossá történt kinevezése úgy az orvosi, mert a társadalmi körökben őszinte örömet kelt.

November 12., és 15-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Karafiáth Jenő főpolgármester megkoszoruzta Sipőcz Jenő és Wolff Károly sírját. A halottak napja alkalmából dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester koszorút helyezett *Sipőcz* Jenő, Budapest volt főpolgármesterének és *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt néhai vezérének sírjára.

Jegyzőkönyvben örökítette meg a Felvidék visszacsatolását a tanácsnoki értekezlet. A városházán az elmult csütörtökön rendkívüli tanácsnoki értekezletet tartottak, amelyen a gyengélkedő *Szendy* Károly polgármester helyett dr. *Schuler* Dezső alpolgármester elnökölt. Dr. *Schuler* Dezső ünnepi beszédben emlékezett meg a Felvidék visszacsatolásának történelmi eseményéről, kiemelve azt a felemelő érzést, amely Budapest székesfőváros minden polgárát, minden magyar ember lelkét eltölti, különösen pedig azokat, akik annakidején a magyarság tragédiáját végigélték és most a Gondviselés jóvoltából a hajnalhasadást is megérhették. *Mély hálával emlékezett meg a két nagyhatalom és a lengyel nemzet támogatásáról, hódolattal Magyarország kormányzójáról, akinek bölcs országlása és államvezetése hozta meg nekünk a felvidéki magyarlakta területek visszacsatolását.* Hálával emlékezett meg *Imrédy* Béla magyar kormányfő hallatlan szívósságáról, munkásságáról és körültekintő okosságáról, *Kánya* Kálmán külügyminiszter fölényes szaktudásáról és fáradhatatlan munkájáról, gróf *Teleki* Pál kultuszminiszter földrajzi és történelmi felkészültségéről, valamint mindazokról, akik a nemzet örök háláját ezekben a napokban kiérdemelték. A tanácsnoki kar tagjai megilletődéssel hallgatták az ünnepi beszédet, majd *Schuler* Dezső alpolgármester javaslatára elhatározták, hogy *jegyzőkönyvileg örökítik meg a felvidéki magyarlakta terület visszacsatolásának történelmi tényét.*

Imrédy Béláné a Felvidék beteg iskolásgyermekeiért. A *Magyar Iskolaszanatórium Egyesület* abból az alkalomból, hogy működését most már a felvidéki beteg iskolásgyermekekre is kiterjeszti, *Imrédy* Béláné és *Darányi* Kálmánné, az országos hölgyválasztmány elnökeinek kezdeményezésére elhatározta, hogy svábhegyi és szentgotthárdi iskolaszanatóriumaiban azonnal elhelyez négy felvidéki iskolásgyermeket, akiket az egyesület az egész tanéven keresztül teljesen ingyenes szanatóriumi ellátásban és tanításban részesít.

Lukács Ödönt a Deutscher Gemeindetag meghívta Berlinbe. A Budapesti VII. Nemzetközi Városkongresszus előkészítésével kapcsolatban a Magyar Városok Országos Szövetségének elnöksége érintkezésbe lépett a *Deutscher Gemeindetaggal* is, amely a legutóbbi városkongresszust rendezte. A magyar elnökség a rendezéssel kapcsolatos teendők egyes kérdéseit kívánta tisztázni és a Deutscher Gemeindetag készséggel állott a Szövetség rendelkezésére. A Gemeindetag vezetősége a tüzetesebb megbeszélés céljából dr. *Lukács* Ödön ny. min. osztályfőnököt, a Szövetség ügyvezető alelnökét meghívta Berlinbe.

Halálozás. Dr. *Szepessy* Rezső ny. székesfővárosi elöljáró váratlanul elhúnyt. Nagy részvét mellett Gödöllőn helyezték el örök nyugalomra.

KÖLTÖZTET

felelősséggel zárt és nyitott kocsikkal, szakmunkásokkal, vidékre is a legjutányosabb árban

Lipótvárosi bútorszállító és fuvarozó kft.

Visegrádi-u. 30. Tel.: 29-03-21

DEHMAL ZONGORA pianinó — harmónium

Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata

Budapest, VIII., Rákóczi-út 19

Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Beér Sándor ZOMÁNCTÁBLÁI a legszebbek

Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Gazdasági Értesítő

Mit hoz gazdasági életünk számára a Felvidék visszacsatolása

A magyar történelem új fejezete kezdődött Trianon huszadik évfordulóján. *A visszatért felvidéki és kárpátaljai terület hatalmas értékekkel gyarapítja nemzeti életünket és ennek keretében gazdasági erőinket.* Az anyaországgal újból egyesülő részeknek minél gyorsabb és minél harmonikusabb összeforrására van szükség, amit kormányzatunk kétségen kívül létre is hoz. A feladatok sokágúak és nem könnyűek, de minden zökkenőn átsegít majd a kormány koncepciója és a nagy szeretet, amellyel visszatérő véreink érdekeit gondozzuk, másrészről az a körülmény, hogy az összeforrás, amely gazdasági téren olyan sürgősen kívánatos, a lelkiekben egy pillanatra sem szűnt meg a húszesztendő alatt.

Hogy ez mennyire így van, megállapítható a *magyar gazdasági körök és a mindenre legérzékenyebben reagáló tőzsde nagy bizakodásából,* amely *gazdasági életünk jelentős lendületét* várja a visszacsatolt országrészek vérkeringésünkbe való bekapcsolódásától.

A legelső feladat, *a cseh koronának pengőre való beváltása,* amelyre a *Nemzeti Bank* — az összes érdekek figyelembevételével — már megtette az előkészületeket. A további feladatok a mezőgazdasági termelés, a bányák, gyári vállalatok, az ipar és kereskedelem, a bank- és hitelélet problémáit ölelik fel.

A visszanyert terület jórészt őstermelő jellegű és úgy a gabonafélékben, mint tengeriben, burgonyában, cukorrépában, borban,

nem csak önellátását biztosítja, hanem jelentős exportlehetőséget is nyujt.

De csak a jövő esztendőtől, mert a csehek a gabonamonopólium révén megvásárolt *terményeket elvitték* és az új termésig az anyaországnak kell ellátni a Felvidéket, ami, az idei bő termés után, nem okoz gondot. Még hivatalosan nem volt megállapítható, de a jelek szerint *az állatállomány is elvándorolt* és így itt is pótlásra van szükség.

Bőséges kárpótlás mindezekkel szemben, hogy

300—400.000 hektár erdőt kapunk vissza. És visszakerülnek értékes bányaterületek is.

Így az esztergomi, a salgótarjáni és a borsodi szénmedencék folytatását, több vasércbányát és a jolsvai magnezitterületet.

Jórészt mezőgazdasági jellegü ipartelepek jutnak vissza hozzánk:

malmok, cukorgyárak, szeszgyárak. A legjelentősebb *Kassa* ipara, amelynek keretében magnezit-gyár, aszfaltipari vállalat, sör- és malátagyár, a Franck-féle pótkávégyár, műtrágya- és kénsavgyár és két papírfeldolgozó telep működik. *Losoncon* két butorgyár, vas- és faredőnygyár, samottéglagyár és egy nagyobb arányú konfekcióüzem, *Érsekujváron* egy nagy kender- és jutagyár, *Munkácson* két papírárugyár, több bútorüzem, két kalapgyár és egy ásványolajfinomító, *Rozsnyón* két gőzfürész- és parkettagyár van. Ez a nem jelentős ipar az anyaországi ipari termékek számára jelent felvevő piacot.

Jelentős feladat

a bank- és hitelélet bekapcsolása.

A pénzintézetek nagy részét elpusztította a cseh banktörvény. Az egész Felvidéken és a Kárpátalján 723 pénzintézet volt a cseh uralom előtt, míg a banktörvény után a Felvidéken mindössze 15, Ruszinszkóban pedig 5 magyar pénzintézet maradt meg, köztük a legjelentősebbek: a *Kassai Takarékpénztár, a Komáromi Első Takarékpénztár,* a *Lévai Első Takarékpénztár.* Valamennyien hűségesen állottak a magyarság gazdasági érdekeinek szolgálatára mind máig.

Közgyűlés elé kerül a vasárnapi munkaszünet problémája

A vasárnapi munkaszünet kérdése *legközelebb a székesfővárosi közgyűlés elé kerül.* Legutóbb az ipari és kereskedelmi szakbizottság foglalkozott ezzel a kérdéssel és a *teljes vasárnapi munkaszünet mellett* foglalt állást. A kereskedelemügyi minisztériumban tartott kereskedői napon is napirendre került a probléma. Itt *Árkay* Ferenc miniszteri tanácsos kifejtette, hogy *a teljes vasárnapi munkaszünettel nem látná biztositottnak az élelmiszerellátást,* ezért helyesnek tartja, ha *az élelmiszerüzletek vasárnap reggel 7 és 8 óra között árusíthatnak.*

A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* is tárgyalás alá vette a vasárnapi munkaszünet kérdését. *Tóth* Gábor, a *Fűszerkereskedők Országos Egyesületének* elnöke sürgette ennek a kérdésnek végleges rendezését és a Kamara el is fogadta előterjesztett álláspontját.

Ebből az alkalomból felkerestük

Tóth Gábor

törvényhatósági bizottsági tagot,

a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* elnökét, aki a kérdésről a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Régi harc folyik már az élelmiszerkereskedelem vasárnapi munkaszüneténck rendezése körül és ebben a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* a *Baross Szövetséggel* karöltve vesz részt. Álláspontunk, melynek legutóbb a Kereskedelmi és Iparkamarában is szószólója voltam az, hogy a *téli hónapokban teljes legyen a vasárnapi munkaszünet, a nyári hónapokban pedig vasárnap reggel 7 órától 8 óráig engedtessék meg az élelmiszerárúsítás.* Ez a kérdés azonban megnyugvásra csak úgy intézhető el, ha *semminemü kivételes rendelkezés nincsen.* Az egyórás árúsítás mindennemü élelmiszerüzletre vonatkozzék, nem úgy, mint most, amikor a tejvállalatok fiókjai vasárnap két órán tarthatnak nyitva. Ez a kivételezés azért kelt a fűszerkereskedők között elégedetlenséget, mert a tejvállalati fiókok, tudvalevőleg, a tejen kivül sok más élelmiszert is árúsítanak és valóságos szatócsüzleteké alakultak át. Ennek ellensúlyozásra kell a vasárnapi munkaszünetet szigorúan egyöntetüvé tenni.

Modern piacot építenek a Széna-téren

A *Széna-téren* nagy változásokat teremtett a Beszkárt sínpárjának áthelyezése. A Déli Vasút felől érkező 49-es és 71-es villamosok közlekednek a sínpáron, mely a régi kerülő helyett egyenes irányban szeli át a teret, keresztülhaladva a BBTE lebontott klubházának területén. A vágánypár átvágja a piacot is, amelynek egy-egy része a vágánytól balra és jobbra, eddigi helyén megmaradt, a vágányok által elfoglalt középső rész bódéit pedig hosszú vonalban a Margit-körút vonalában helyezték át.

Ez az ideiglenes elrendezés csak rövid ideig marad így, mert, — mint értesülünk, —

az egész piac a Margit-körut vonalára kerül.

Kora tavasszal fognak hozzá az új piac felépítéséhez. Már elkészült a terv, amely szerint

teljesen modern, higiénikus piacohoz jut Buda.

Ez az építkezés egyik részlete annak a programnak, amelyet a közélelmezési ügyosztály az elavult piacok modernizálására kidolgozott és amelynek nagy része a most készülő beruházó program keretében nyer megoldást.

Gazdasági érdekképviseletek hódoló távirata a kormányzóhoz. A Felvidék visszacsatolása alkalmából a *Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete* hódoló feliratott küldött vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzóhoz és üdvözlő táviratot vitéz dr. *Imrédy* Béla miniszterelnöknek és a kormánynak. — A *Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége* igazgatósági ülésén dr. *Chorin* Ferenc elnök megemlékezett az ország történelmi eseményéről, a Felvidék visszacsatolásáról. Indítványára az igazgatóság hódoló táviratot küldött a *kormányzónak,* továbbá köszönő és üdvözlő táviratot intézett vitéz dr. *Imrédy* Béla miniszterelnökhöz, *Kánya* Kálmán külügyminiszterhez és gróf *Teleki* Pál kultuszminiszterhez. — A *Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete Vida* Jenő elnöklete alatt tartott ülésén Magyarország nagy napja alkalmából hódoló táviratot itézett a *kormányzóhoz* és táviratilag üdvözölte a *magyar kormányt.* — A *Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete* rendkívüli közgyülést tartott *Láng* Gusztáv elnöklete alatt, amely elhatározta, hogy a Felvidék visszacsatolása alkalmából hódoló távirattal üdvözli vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzót és vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnököt.

Vizer Vilmos a MÁK műszaki vezérigazgatója. A *Magyar Általános Kőszénbánya Rt.* igazgatósága *Vizer* Vilmos bányaügyi főtanácsost műszaki vezérigazgatóvá nevezte ki. *Vizer* Vilmos harmincnegyedik éve áll a MÁK szolgálatában és eddig mint a vállalat ügyvezető igazgatója fejtett ki hasznos működést, amelynek révén a külföldön is ismert nevet szerzett magának. Szaktudásával kitünő szervezőképessége párosul és mindezeket az egyéni értékeit kibővült hatáskörében még fokozottab mértékben érvényesítheti.

Az Union des Usines et des Exploitations Forestieres de Nasic október 31-én megtartott évi rendes közgyülése a tavalyi nyereségáthozattal együtt kimutatott 694.916.55 svájci frank tiszta nyereségből az igazgatóság javaslatához képest *részvényenként 2.50 svájci frank osztalék kifizetését határozta el.* Az esedékes 12. számú szelvényt a 6%-os svájci szelvényadó levonásával folyó évi november hó 8-tól kezdődőleg fogja a Banque de Paris et des Pays-Bas Genfben és a *Hazai Bank R.-T.* Budapesten beváltani éspedig az utóbbinál a nosztrifikált részvények szelvényei darabonként 2.71 P-vel fognak kifizetésre kerülni.

A Ganz-gyár újabb, nagy hollandi megrendelése. A *Ganz-gyár,* amely motorgyártmányaival Hollandiában is piacot szerzett magának és ezzel kiemelkedő szerephez jutott a magyar-holland kereskedelmi kapcsolatok megerősítésében, újabb, nagy hollandi megrendelés előtt áll. *A holland államvasutak ajánlatot kért a gyártól nagyszámú nyersolajmotorra,* amely világhírnévre tett szert a vasúti vontatás terén. A tárgyalások lényegükben már befejeződtek, csupán formai dolgok elintézése van még hátra. A holland államvasutak elismerése a holland magángazdaság figyelmét is ráterelte a Ganz-gyárral, amely komoly tárgyalásokat folytat holland magánvállalatokkal, különösen a *Ganz-Jendrassik nyersolajmotorok szállítására.*

A Fejér és Dános cég új alapítása. A *Fejér és Dános* cég közreműködésével új vállalat alakult a napokban *Passage Házépítő Szövetkezet* cégszöveggel a Falk Miksa-utca 3. szám alatt. A szövetkezet tagjai részére házhelyeket kíván szerezni és azokon építkezni. Egy üzletrész névértéke 100 pengő. A szövetkezet igazgatóságának tagjai: dr. *Hajdu* Sándor, *Sós* Aladár, *Weissburg* Dénes és dr. *Krausz* Béla.

Nincs jobb, mint az
Unió
amerikai rendszerü folytonégőkályha
OETL ANTAL R. T.
kályhaosztály
Budapest, VI., Andrássy-út 9.
Telefonszám: 117—030.

SCHEILING MÁTYÁS
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
TELEFON 139-976.
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhaipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZÁM.

LEDNICZKY VEJE
HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

1937
Föllner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON 140-585
1855

PERTRIX
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA

VÁLLALKOZÁS

Uj versenytárgyalási kirások

A fővárosi **Dunafürdők borbélyműhelyének és vendéglőjének 1939., 1940. és 1941. évi bérletére** pályázni lehet november 15-én d. e. 11 óráig a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztályon.

A hivatalok részére **szükséges papíráruk szállítására** pályázni lehet november 29-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BSzKRt részére szükséges különféle **bőranyagok szállítására** pályázni lehet november 22-én d. e. 9 óráig (Akácfa-utca 15. IV. 439); ugyanitt **5740 drb dugattyúgyűrű és 1700 drb olajhúzógyűrű szállítására** az autobuszok részére pályázni lehet november 25-én d. e. 9 óráig; ugyanitt **1080 kg. öntött bronzcső szállítására** az autobuszok részére pályázni lehet november 25-én d. e. negyed 10 óráig; ugyanitt **30.000 kg. tovottezsir szállítására** pályázni lehet november 22-én d. e. fél 10 óráig.

Beérkezett ajánlatok

A városligeti kertészeti csatornák víz- és hőszigetelő munkáira pályáztak: Kollarit műszaki rt. 14.937, Károly Jenő 16.016, Gruber János 17.454, Helvey Tivadar 17.964, Parafakőgyár Rt. 19.048 pengővel; **részleges ajánlatok:** Goudron vállalat 8311, Posnansky és Strelitz 8337, Biehn János 8689, Peitler Károly 8550 pengővel; az **ácsmunkára** pályáztak: Perge Sándor 17.944, Held József 21.290, Molnár Géza 22.305, Ertl József 23.551, Hellebrandt Ödön 23.678, Földes Vince 24.921, Maár Imre 25.681, Firesa Béla 1150; a **padló- és falburkoló munkára:** Nagy Imre 6162, Sós Lajos 6191, Janausek Béla 6441, Mészáros István 6475, Plazza Antal 6537, Kraszner György 6540, Strasser Géza 6678, Wusinszky Lajos 6985; az **asztalosmunkára:** Fischer István 4947, Dobis Rezső 5076, Tomasik György 5250, Gera Lajos 5398, Hatzer Ferenc 5399, Propper Ede 5606, Váradi József 5782, Fischer András 5800, Engelmann Ede 5867, Hufnagel Imre 5953, Pap Lajos 5877, Dören Henrik 6034, Palágyi Ernő 6037, Bartolfy Imre 6151, Martini József 6423, Nyitray Károly 6439, Antal Tibor 6803, Siegl Ferenc 6975, Kovacsics Károly 8189; a **lakatosmunkára:** Stieberféle rt. 25.375, Márkus Lajos 26.784, Haas és Somogyi 29.424, Kajtár Lajos 32.620, Jungfer Gyula 37.856; a **mázolómunkára:** Keller József 2517, Széll Imre 2764, Sándor György 3001, Mendl Gyula 3086, Horváth Mátyás 3095, Aracs János 3144, Török és Juhász 3351, Liktor Ferenc 3375, Kromperger András 3407, Szkokán József 3528, Kneisz Gergely 3555, Metz János 3531, Kerekes Pál és Rés Imre 3803, Remsey Elemér 3945, Dadi Ferenc 4034, Leisen Adolf 4185, Hajgató Ferenc 4349 pengővel.

A Városligetben létesítendő kertészeti gyümölcskiállítási és ruhabemutatócsarnokok **vasszerkezeti munkáira** pályáztak: Vegyipari Gépgyár 43046, Márkus Lajos 44.862, Ganz és Társa 45.570, Magyar Radiátorgyár 46.900, Magyar Waggon és Gépgyár 47.702, Pick Ede 48.242, MAVAG 48.625 pengővel.

A Szél-utcai kislakásos épület **ácsmunkáira** pályáztak: Molnár Géza 37.732, Ertl István 39.035, Ertl József 39.478, Held József 40.048, Perge Sándor 40.239, Földesi Imre 42.161, Molnár Imre 42.473, Kara János 43.002, Marcsik Ferenc 43.400, Kása Sándor 43.592, Eckhardt István 44.016, Buza István 13.962, Firesa Béla 17.693 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Gázművek részére szükséges **fémanyagok szállítására** megbízást kaptak: Vasárugyár, Sopron 11.927, Magyar Gázizzófény 23.875, Ulrich B. J. 11.960, Hanák Miksa 11.888, Weiss Manfréd Rt. 3956, MÁVAG 24.881; ugyanitt **tehergépkocsi szállítására** Agreement Ipari és Kereskedelmi Rt. 12.500; **szűrőszerkezet szállítására** Major István 1600; **óvóhelyberendezés szállítására:** IGÉVE Ipari és Gázvédőeszközök kft. 5444, Mercur Műszaki és Vegyipari Rt. 14.100, Vadásztöltény-, Gyutacs- és Fémárugyár 1186, vitéz Kiss Lajos 76.500; az óvóhely építésével kapcsolatos **föld-, kőműves- és vasbetonmunkálatokat** pedig a következő cégek kapták: Frecot Károly 23.075, Demény Lajos 15.200, Horváth Árpád 3990 pengő értékben.

A BSzKRt részére szükséges **szén szállítására** megbízást kaptak: MÁK 47.546, Salgótarjáni Kőszénbánya 55.900, Kiesgyóni—Bakonyvidéki Szénbánya 5334, Mátravidéki Szénbánya 8200, Első Dunagőzhajózási Társaság 62.940, Pécsi Kőszénbánya 7800 pengőért; ugyanitt megbízást kaptak **különböző fémáruk szállítására:** Comissio Rt. 3741, Nemzetközi Fémkereskedelmi Rt. 1295, Vasgerendákat Árusító Rt. 1936, Magyar Vegyipari Gépgyár 5474 pengőért; ugyanit megbízást kaptak **kábelszállításra:** Magyar Wolframgyár 6775, Magyar Siemens-Schuckert Művek 10.446, Kábelgyár Rt. 19.760, Felten és Guilleaume 2071 pengőért; ugyanitt a **telefonközpont és képirógép szállítását** Svéd és Társa 2120, Telefongyár Rt. 5090 pengő vállalati áron kapták.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Asszaltkocsiát és gyalogút készítést, fedéllemez, facement, préselt kavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállít: Fedéllemezt bőrlemezt, asszalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyiterméket, valamint gépzsirt, kocsikenőcsöt és kiöntő asszaltot.
Díjmentes ajánlatok.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

COHÁSZ JÁNOS
Gép, szellőzőberendezés és lakatosáru üzeme, Budapest,
X. ker., Gergely-utca 30. Telefon: 148-354.
Exhaustorok, ventilátorok minden célra. Szellőző, por, forgácsfüstfelszívó, légfűtő-berendezések. Lemezmunkák.

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fűtés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-861-76

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. *Telefon: 292-909*

Miklós Lajos Telefon: 149—098.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javítása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTÓRUGÓ SPECIALISTA

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcizlós csavarok.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

MORBITZER NÁNDOR
Építészmérnök és építőmester, m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője. Magyarország aranykoszorús mestere.

Kendoff Antal Telefon: 298—036.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntőde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autóbuszkarosszériák

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241. **géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme**
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

HIDAS KÁROLY
MÉLYÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.: 110-998

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. **12.000 berendezés.**

FUCHS ALBERT
épület-, asztalos- és keményfakereskedő
Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 42.
Telefon: 1-412-87

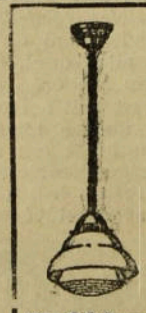
FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 290-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

FRICKER A. KÁROLY
jelvény és díszmüáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. **Telefon: 144-511.**
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, lánckardbojtok.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz **„Optalit"** könnyűfém—dugattyú
Telefon: 1-530-92. fehér-csapágyfém!
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tüzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,
JOBBÁGY-féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

KH 200-as
Átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

KH „Worklight"
munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 november 16. 46. szám

FŐVÁROSI HIRLAP

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111-141 - Postacsekk: 40.424

ÜNNEP UTÁN

Végetértek az álomszerűen szép napok, amelyeket elborított a virág és amelyeket minden magyar könnyes szemekkel, hevült lélekkel élt át. A magyar katonák ott állanak a megnagyobbodott haza új határain és a *nemzet hálája, mélységes szeretete veszi körül a Hadurat, Magyarország főmagasságú Kormányzóját, az országmentőt és országgyarapítót.* És mindnyájan egy hittel valljuk, amit *Serédi* bíboros-hercegprímás hirdetett, hogy a magyar nemzet életébe maga az Isten nyult bele, amikor a régen hirdetett és epedve várt békés határrevizió éppen első Szent királyunk jubileumi évében szemünk láttára megvalósult. Ezek az órák még a mámoros lelkesedéstől visszhangosak, az öröm, a boldogság, a felszabadulás szépségeiben tündöklenek. A komáromi és kassai káprázatos ünnepségek, Léva, Losonc, Érsekujvár, Munkács, Ungvár, Beregszász, de a legkisebb visszacsatolt falucska is még mindig szent nászát üli az anyaországgal, amelynek viszatért kebelére.

De ma már mégis ünnep után vagyunk. Jönnek a dolgos, munkás hétközapok, olyan munkásak, olyan követelőek, olyan szorgalmasak, amilyeneket talán még sohase értünk meg. Most már nemcsak önmagunkért, de visszatért felvidéki testvéreinkért is dolgoznunk kell. És ők velünk együtt a mi tempónkkal látnak majd munkához; de mégis mi vagyunk az erősebbek, mi vagyunk az arrahivatottak, hogy őket belevezessük ebbe a számukra új életbe, hogy gondoskodjunk róluk, ápoljuk őket, amíg hozzánk erősödnek. Mert húsz évig rabságban éltek, szenvedtek, hősi bátorsággal óvták magyarságukat és viselték az úgynevezett „kisebbségi" sor ezer átkát. Új világba jöttek, mert amitől húsz év előtt elszakították őket, az nincs többé. Szorosan magunkhoz kell hát ölelnünk őket és áldozatos lélekkel cselekedni értük. Mindig azokra az időkre kell gondolnunk, amikor még szenvedéseik közben vívták néma harcukat a felszabadulásért és soha sem szabad szem elől tévesztenünk, hogy ezek a hősök két évtized megfeszített szenvedései közben is igazán és teljesen magyarok tudtak maradni. Élő és példaadó bizonyítékai maradnak mindörökre annak, hogy „a győzelem egyik főzáloga a szenvedve várók passzív hősiességében van, ebben a legszebb és legkülönb magyar erényben, amit nekünk eléggé megköszönni és meghálálni nem lehet".

De mégis megpróbáljuk a lehetetlent, megkíséreljük meghálálni hősiességüket és szenvedéseiket. Ebben a munkában pedig Budapest népének kell előljárnia. Ne higyje senki, hogy ha jószívvel adakozott is a „Magyar a magyarért" mozgalom céljaira, ezzel minden kötelességét elvégezte. Nem, a java most következik. Megfeszített munkát és folytonos áldozatos lemondást követel tőlünk a megnagyobbodott haza, amelynek hálásnak kell lennie a visszatértek iránt. Nem a mi feladatunk felsorolni a kötelességeket és az áldozatokat, amelyeket a nagy idők mindnyájunktól várnak. Majd előírja mindezt az a magyar kormány, amely a történelmi napokban csodálatos munkát végzett, de amelyre most újabb óriási feladatok hárulnak. Amikor *Imrédy* Béla miniszterelnök berchtesgadeni repülőútjáról visszatért, akkor mondta ki a jelszót, amelynek *ma* még az akkori nagy napoknál is nagyobb jelentősége van: *Egység és fegyelem.* Ennek a parancsnak érvényessége nem szünt meg, ereje, határozottsága nem csökkent, hanem csak emelkedett a káprázatos ünnepnapok lezárultával. Továbbra is fokozott egységre, soha nem látott fegyelemre van szükség. Ez most a történelem parancsává lett.

Budapest Kassáért!

A székesfőváros küldöttsége résztvett a felvidéki örömünnepen — Zsitvay Tibor és Karafiáth főpolgármester régi kassai emlékei — A főváros díszközgyűlésén a betegségéből felépült Szendy polgármester mondja az ünnepi beszédet

Budapest, a megnagyobbodott Magyarország fővárosa meleg szeretettel és nagy lelkesedéssel üdvözölte a visszatért Felvidéket, elsősorban *Kassát*, a visszacsatolt tizenegy magyar város legnagyobb vezérvárosát. Budapest küldöttsége résztvett a felszabadult Kassa ünnepén, ott volt, amikor Őfőméltósága vitéz *nagybányai Horthy Miklós*, Magyarország kormányzója fehér paripáján bevonult a kuruc város főterére. Budapest küldöttsége magával vitte a főváros koszorúját, amelyet a Nagyságos Fejedelem sírján helyezett el.

Nagy lelkesedéssel rendezi meg Budapest díszközgyűlését is, amelyen méltatni fogják a nemzet életében nagyjelentőségű eseményt és a sorsközösség méltó kifejezésének jeléül *Szendy* Károly polgármester eljuttatta Budapest ajándékát is Kassa szegényeinek. *17.000 arra rászorult inséges kapott szeretetcsomagokat a főváros jóvoltából.*

De ezzel még nincs vége a kapcsolatok kimélyítésének. A Felvidék felszabadult tizenegy városa *csatlakozik a Magyar Városok Országos Szövetségéhez*, amelynek élén ezentúl is Budapest fog haladni.

Szendy polgármester ünnepi beszéde a díszközgyűlésen

Szendy Károly polgármester még mindig gyengélkedik, de betegágyában is az igazi magyar ember meleg érdeklődésével kísérte a Felvidék felszabadulásának minden egyes mozzanatát. A legújabb eseményekről azonnal jelentést kért és megható volt az első sürgönye, amelyet Komárom városához intézett. *„Komárom városának Magyarország"* — sürgönyözte Budapest polgármestere és ebben a címzésben *benne volt az a nagy öröm, amely igaz magyar lelkét hevítette.* Ugyanilyen sürgönyt küldött a többi felszabadult városnak és boldog volt, hogy *a főváros nevében elsők között jelentkezhetett a hazatért magyar városok üdvözlésében.*

A polgármester maga is szeretett volna résztvenni Kassa nagy ünnepén, amikor vitéz nagybányai *Horthy* Miklós Kormányzó úr Őfőméltósága bevonulásával befejeződött a visszakapott területek megszállása és több mint egymillió magyar lélekkel és hatalmas területtel nagyobbodott a csonka ország. *A polgármester orvosai azonban nem engedték meg, hogy a nemzet nagy örömünnepén résztvegyen, de kilátásba helyezték, hogy szerdán, a főváros ünnepi közgyűlésén már megjelenhetik.* A főváros díszközgyűlésén *Szendy Károly polgármester kifejezést fog adni mindama érzelmeknek, amelyek hazafias lelkét ezekben a nagyjelentőségű és örömteljes időkben foglalkoztatták.*

Amikor dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester elhatározta, hogy a díszközgyűlést összehívja és Kassa városába küldöttséget vezet, dr. *Schuler* Dezső alpolgármester elnöklésével a tanács tagjai értekezletet tartottak. Megállapították az adminisztráció részvételét is. A bizottsági tagok küldöttségének összeállítását maga a főpolgármester, mint a közgyűlés elnöke végezte.

Budapest képviselői Kassa nagy nemzeti ünnepén

Budapest hatalmas küldöttséggel szeretett volna megjelenni Kassa ünnepén, de a polgári hatóságok részére *mindössze két különvonatot indíthattak és így a résztvevők számát erősen korlátozták.* Az első különvonattal indult el vitéz dr. *Imrédy* Béla miniszterelnök a feleségével, valamint a kormány tagjai, csaknem mindnyájan a feleségeikkel együtt. Ugyanezen a vonaton utazott *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprímás és lord *Rothermere* is, Ward *Price* főszerkesztővel és *Hordóssy* Iván, magyar megbizottjával. A különvonaton ott voltak még a diplomáciai testület tagjai, valamint a napilapok főszerkesztői, szerkesztői, köztük a *Fővárosi Hirlap* képviselője is.

A főváros küldöttsége a második vonattal utazott, amely az első különvonatot nyomon követte. Ezen mentek különben az országgyűlés két házának tagjai. Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester vezette a főváros küldöttségét, amelynek soraiban a város vezetősége is szép számmal volt képviselve. A beteg *Szendy* Károly polgármester helyett dr. *Schuler* Dezső alpolgármester vezette a tanácsnokokat. A tanácsnoki értekezlet dr. *Bódy* László, dr. dorogi *Farkas* Ákos, báró *Babarczy* István és *Kempelen* Ágoston tanácsnokokat küldte ki. A küldöttséggel együtt utazott dr. *Szebeny* József főjegyző, a főpolgármesteri hivatal és dr. *Keil* Tibor a polgármesteri hivatal vezetője is. *A városi pártok részéről* a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának küldöttsége* volt a legnépesebb. Ott volt a kassai ünnepségen dr. *Zsitvay* Tibor titkos tanácsos, volt igazságügyminiszter, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke, dr. *Usetty* Béla, *Terbócz* Imre, dr. *Krompaszky* Miksa országgyűlési képviselők, dr. *Harrer* Ferenc felsőházi tag, dr. *Kövesligethy* Miklós, vitéz dr. nemes *Juhász* Jenő bizottsági tag és még sokan mások. A többi pártokból is igen sokan jelentek meg: *Rassay* Károly, *Apponyi* György gróf, *Peyer* Károly képviselők, *Láng* Lajos felsőházi tag, *Nagy* László, *Miklós* Jenő, *Gidró* László, *Kasics* Margit, *Kabakovics* József, *Nagy* Miklós, *Bechtler* Péter, *Büchler* József és még igen sok városatya. *Mindazok a felsőházi tagok, akik helyet foglalnak a főváros törvényhatóságában, résztvettek a bevonuló ünnepségen és egy kisebb küldöttség vitte el a főváros koszorúját Rákóczi kriptájához.*

A hivatalos ünnepségek lezajlása után dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármester vezetésével ment el a küldöttség a kassai dómban lévő Rákóczi-kriptához. A Dóm oldalán Rákóczi bronzba vésett reliefje előtt hatalmas lánggal égett a kandeláber és a koszorúk tömege borította az előtte lévő kis térséget. Nagyon sokan zarándokoltak el Rákóczi síremlékéhez és *lélekemelő ünnepség volt az, amikor a magyar főváros tisztelgett a Nagyságos Fejedelem sírja előtt.* Dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármester helyezte el a koszorút Rákóczi Ferenc sírjára, *Zsitvay* Tibor odaborult a szarkofágra és imát mondott a nemzeti ereklye fölött. *Zsitvay* Tibor nagyon meghatódottan hagyta el a Dómot.

Zsitvay Tibor és Karafiáth Jenő 32 évvel ezelőtt mint apródok kísérték Kassára Rákóczi koporsóját

Az ünnepségek lezajlása után

dr. Zsitvay Tibor,

titkos tanácsos, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke

Budapest székesfőváros kibővült hivatásáról és a régi emlékekről a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Nagyon szép, lélekbe markoló ünnepély volt Kassa örömünnepe. Mi, akiknek megadatott a Magyarok Istenének az a kegye, hogy a nemzetnek ezen a nagy ünnepén résztvehetünk, ezt sohasem fogjuk elfelejteni és az ott szerzett impressziók tovább fognak élni a lelkünkben. Voltak, akik azt várták hogy az örömmámor túlcsapongása kirobbanásszerűen hangosabb lesz. Nem volt igazuk, akik erre számítottak. Nem szabad elfelejteni azt, hogy a hadsereg bevonulása huszonnégy órával előbb már megtörtént, egész Kassa népe azóta talpon volt és állíthatom, hogy *ezen az öröméjszakán senkisem húnyta le a szemét.*

Horthy Miklós kormányzó úr őfőméltósága bevonulása a nagy eseményhez méltó módon méltóságosan történt. Magyarország hivatalos képviselői jöttek el, hogy az ünnepélyen az egész nemzetet képviseljék. Nem is hiányzott onnan senki, lélekben ott volt a magyar nemzet minden egyes hű fia.

Amikor vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó úr őfőméltósága fehér lován bevonult a Dóm-térre, olyan volt a kép, mintha minden magyar ember álma teljesült volna. Eszünkbe jutott az elmúlt húsz esztendő szörnyű szenvedése, amely egyformán égette a most felszabadult magyarok és a határon innen minden magyarok lelkét.

A magyar történelemnek igazi nagy ünnepnapja volt a kassai bevonulás, amely pecsétet tett a Felvidék felszabadulására.

Ezért volt helyes, hogy Budapest az ország fővárosa testületileg jelent meg az ünnepségen dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármester vezetésével.

— A főpolgármester úrnak és nekem még külön emlékünk is van Kassával kapcsolatban.

Egyszer voltunk már itt Kassán hivatalos minőségben, ezelőtt harminckét évvel, amikor II. Rákóczi Ferenc hazajött, amikor koporsóját messze idegenből hazahoztuk, hogy a nagy szabadsághős földi maradványai hazai földön pihenjenek.

Akkoriban még egészen fiatalok voltunk és bennünket ért az a megtiszteltetés, hogy *nemes apródok lehettünk a nagy fejedelem kíséretében.* Én voltam a nemes apródok kapitánya. Az apródok között ott volt *Karafiáth* Jenő, valamint *Kelemen* Kornél és testvére, *Kelemen* Imre, *Battlay* Imre székesfővárosi tanácsnok és testvére *Battlay* Gejza, aki később főispán is volt, *Rozványi Antony* István, *Erődi-Harrach* Tihamér, *Mády Kovács* Dénes és még néhányan. Az emlékek rajzanak a lelkemben. A nagy fejedelem koporsóját Budapesten vártuk és igazán remegtünk a megtiszteltetéstől, amikor a koporsó őrzését átvettük. A menetben a koporsó mellett és előtte vittük a fejedelem arany sisakját és arany gyeplőszerszámát. *Külön apródjaik voltak a fejedelemnek és külön apródjai Thököly* Imrének. Mind a két apród-csoport más-más egyenruhát viselt

Budapestről Kassára a halott fejedelem vonatán utaztunk abban a kocsiban, amely vitte a szent ereklyéket.

Kassa akkor is ünnepelt, Kassa akkor is lelkesedésben égett és a magyar nemzeti gondolat központja volt. De akkor mégis más volt. Innen Kassáról tovább mehettünk, tovább kísértük Rákóczi és Thököly nemes apródjai a nagyságos Thököly Imre koporsóját *Késmárkra,* ahol a templomban ma is ott van Thököly sírja. *Bár most is tovább menetelhetne a magyar hadsereg és Kassa után megkaphatnánk Késmárkot is!* Nagyon jól emlékszem arra, hogy a lelkesedés percről-percre fokozódott. Nemcsak a magyarok lelke volt tele a történelmi emlékekkel, hanem

a tótok is velünk ünnepeltek.

Vannak lutheránus tótok is, akik nem szoktak térdepelni. De amikor megérkezett *Pán Thököly,* nagyságos Thököly urunk, bizony még *a lutheránus tótok is letérdepeltek és úgy fogadták a menetet.* Mindezek az élmények felrajzottak a lelkemben, amikor most beléptem Rákóczi kriptájába: erőt vettek rajtam az emlékek és ráborultam a szarkofágra.

— Nagyon helyes volt: a főváros tüntetett nemzeti érzésével és részt vett Kassa felszabaduló ünnepén. Boldog vagyok, hogy *Budapest még külön díszülésen is megemlékezik a Felvidék felszabadulásáról. Magam is szeretnék felszólalni, hogy ezeknek az érzéseknek hangot adhassak...*

Zsitvay Tibor megemlítette még, hogy az ünnepi díszközgyűléssel lezárulnak az ünnepségek:

az ünnepnapoknak vége és a fővárosban is megkezdődnek a dolgos hétköznapok.

Ezekben az ünnepi hetekben a főváros vezetői és az egész adminisztráció csak a folyó és halaszthatatlan ügyeket intézte, még bizottsági ülések sem voltak, sem a tizenkettes takarékossági bizottság, sem az üzemi bizottság nem tanácskozott. Az üzempolitikai bizottságot ugyan összehívták, de éppen az ünnepi eseményekre való tekintettel azután a tanácskozásokat a nyugodtabb időkre halasztották.

A hét végén már kitűzik a legközelebbi rendes közgyűlést is és előtte az egyes tárgyakat a különféle szakbizottságok letárgyalják.

Ezen a héten tehát megkezdődik már a rendes munka a városházán, még pedig fokozott tempóban.

Szerelmi lírától — a piackutatásig

Budapest régi emlékei után kutattunk az antikváriusnál. Jól esett találkozni ismerős nevekkel, akiknek néhai viselőitől bocsánatot kértünk, amiért olyan hosszú időn át megfeledkeztünk róluk és most, amikor elénk toppantak ódon könyvek lapjain, maguk körül egész kis történelmet nyitottak fel a régi Budapestről, sőt Pestből és Budából. És különösen üdítőleg hatottak a régi metszetek, amelyeken egy-egy városrészlet (ma úgy mondanók: idegenforgalmi látványosság) előterében urak és hölgyek olyan kedves természetellenességgel állnak, mintha jelmezbe öltöztetett bábok lennének.

A régi Budapestnek dokumentumai között egy új kiadású, sőt modern hatású könyv akadt a kezünkbe. Ez nem idevaló, — eltévedt — állapítottuk meg, de azért a kék vászonkötést kinyitva, megnéztük a címlapját: *„Az én kertemből". — A verseket írta és rajzzal díszítette Juhász Jenő.* Ez volt a stilizált rózsabokorral díszített címlapon. Tényleg eltévedt könyve az antikváriusnak. Nem az öreg könyvek és metszetek közé való. Eltévedt a könyvespolcon, de jó helyre tévedt, mert annak, aki „a verseket írta és rajzzal díszítette", ma az átlag budapestinél jóval több köze van székesfővárosunkhoz és annak régi emlékeihez. A verseskönyv szerzője és illusztrátora — nem tudjuk: őrül-e, hogy feltaláltuk és leleplezzük — azonos dr. vitéz nemes *Juhász* Jenővel, a törvényhatósági bizottság rokonszenves és nagyképzettségű tagjával. Verseskönyve a *Budapesti Hirlap* nyomdájában készült 1911-ben, tehát huszonhét év előtt és még régebben íródtak a versek, vagyis ifjúkori bűnöknek lehetne nevezni és szerzőjüknek mindent megbocsátani, ha a versek nem volnának jók. De jók, sőt nagyon jók. Nem mai versek, de azért nem is tegnapiak: mindig szépek, amelyek nem tudnak elfakulni, sőt az illatuk is megmaradt a három évtizeden át. Ezt mutatja mindjárt a bevezető vers:

Nem tartozom poéták szerzetébe,
Céhnek, szektának tagja nem vagyok,
Csak írok. — Írok... és amíg írok,
Megnyílnak a nagy, szent emléksírok,
Rózsái a szép, régen mult időknek,
Újra meg újra csokorba kötődnek
S virágai közt verses fejezetnek
Valakinek, valaki szépnek,
Valami szépet szépen üzenek meg.

Egyik következő versben — „Miért is szeretlek..." a címe — már üzen is:

Magasan égő, tündöklő, sugáros,
Sötétkék égbolt karácsonyfadísze
Csillag — szeretlek.
Esténként elülve a fák alatt,
Úgy szeretnélek tenyerembe venni,
Mint valami szentjánosbogarat.
De hiába nézlek, hiába kérlek,
Hiába nyujtom ki váró karomat,
Messze vagy, nem jössz,
Messze vagy, nem érlek,
Miért is szeretlek?
Miért is szeretem a csillagokat?

A versek — mit tagadjuk — majd mind szerelmesek és mind búsak. Mindig keresnek valakit és azért az egyért szeretnek minden lányt, asszonyt és még abban is, aki „olcsó volt, romlott", azt az egyet:

De szeretnék én egy lelket,
Ölelő asszonyi lelket,
Melynek fehér álomszárnya
Hímes rajzot tőlem várna,
Mely lelkembe beleférne,
Nem is jönne — visszatérne.

De nemcsak az asszonyt, hanem az élet igazi értelmét is várja a költő:

... Keresek egy virágot,
Mely eddig még ki nem virágzott.
Egy völgyet, egy fát, mely nincsen,
Mely az én holdas álomkincsem.
Egy nótát, mely rám vár, hogy testet öltsön,
Egy nótát, mit nem kapni kölcsön.

Meglepnek ezek a finom és mély versek. Nem azért, hogy ez is tellett Juhász Jenőtől, hanem azért, mert soha sem beszél költői multjáról. Nem titkolja, hogy a *Budapesti Hirlapba* valaha közgazdasági cikkeket írt, hogy az agrárkérdésről könyve van, hogy a földmívelésügyi minisztériumban osztálytanácsos korában komoly sikerei voltak, úgyhogy Párisba is kiment a piacokat tanulmányozni, sőt egy bizalmas félórában azt is megtudtuk, hogy a ma gazdagon gyümölcsöző olasz-magyar barátságnak talán legelső kezdeményezője volt zavaros időkben, de hogy verseket írt, azt mélyen titkolta. Vagy összeférhetetlennek tartja azzal, hogy a várospolitikai életben egy prózai közélelmezési szakbizottságban dolgozik és hogy a Községi Élelmiszerüzem üzemi választmányának az elnöke? Hát mi ezennel megtesszük ellene az összeférhetetlenségi bejelentést, de mindjárt fel is mentjük, mert a versei levettek a lábunkról.

NAGY JÁNOS
TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ
XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544.
ASZTALOS ÉPÜLETFA, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP
XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—088.
MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 123—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

KÖSZÉNBÁNYA- ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
V., KLOTILD-UTCA 3/a. TELEFON: 114-644
Paris 1937
GRAND PRIX

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 188-392

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépítési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

Schäffer Károly
okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16. Telefon: 189—785 szám.

MELCZER KÁROLY
építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-körút 14.
Telefon: 187-726.

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37. M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—371. Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Borszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, aluminium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

ALBANIT MŰKŐIPAR
PAULUS PÁL EDE és Tsa
Budapest, V., Nádor-u. 19. Tel.: 112-007
Gyár: Gömb-utca 20. szám
«Albanit» padló- és falburkoló lapok a legjobb és legizlésesebb kivitelben.
Márványmozaik lapok a legkülönbözőbb mintákban és színváltozatokban.
Kérjen mintát és árajánlatot.

Megoldja a korszerű kislakások termelését a tatarozási adókedvezmény

Az építőipar, a háztulajdonosok és a lakók együttes érdeke a gyors intézkedés

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszterhez a *Budapesti Kőművesek Ipartestülete* és a *Magyar Kőművesmesterek Országos Szövetsége* együttes beadványt intézett, amely, hivatkozva a magánépítkezéseknek elmult évi nagy leapadására, arra utal, hogy az építőipar foglalkoztatására nagyjelentőségű a régi házak tatarozása és átépítése. Az ezt elősegítő tatarozási adókedvezmény azonban folyó év végén lejár, ezért az érdekeltségek beadványukban arra kérik a pénzügyminisztert, hogy *a tatarozási adókedvezményt az 1939. év végéig hosszabbítsák meg.* Felhívják a miniszter figyelmét a régi házakban szükséges *légvédelmi berendezkedésekre is.*

Ezzel a nagyfontosságú kérdéssel a *Fővárosi Hirlapban* több izben foglalkozott már

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági tag,

aki most az építőiparosok mozgalmáról, a tatarozási adókedvezményt az ipari érdekek mellett nagy figyelmet érdemlő lakásszociális gondolatkörbe állítva, kérdésünkre a következőket mondotta:

— Évek óta sürgetem úgy az illetékes helyeken, mint a *Fővárosi Hirlap* hasábjain

a kislakások építésének megindítását.

helyesebben azoknak az alapfeltételeknek megteremtését, amelyek ezt lehetővé teszik. Hogy ebben a tekintetben a várható örvendetes változás mellett mit valósíthatunk meg, ma még teljesen tisztán nem láthatjuk, éppen ezért magam is helyesnek vélem az építőipari érdekeltségeknek megmozdulását, amely a meglévő házaknak a folyó év végén lejáró tatarozási adókedvezményét a jövő évre is meg akarja hosszabbítani.

— Szükségesnek tartom az idevonatkozó rendelet kiadását azért, mert a házak modernizálásának, átépítésének, tatarozásának elintézésére, bár ez szinte különösnek látszik, *sokkal több időre van szükség, mint az új házak megépítéséhez.* És sürgős a rendelet kiadása azért is, mert *a tatarozási tervek elkészítésére a legalkalmasabb idő a téli időszak,* amelynek befejeződése után, ha a tatarozási rendelet soron kívül napvilágot látna, *a munkákhoz azonnal hozzá lehetne fogni.*

— Ez a megfontolás a háztulajdonosok érdekeit célozza, maga az eredmény azonban elsősorban annak

a kispolgári társadalomnak megsegítését jelenti,

amely évek óta hasztalanul keres olyan, általa megfizethető lakbérért kapható lakást, amely mai oduszerű lakásával szemben a haladó kornak megfelelő, szerény, de mégis modern, higiénikus és lakályos, a kispolgár számára is igényelhető kényelmet adó otthont jelentene.

— Ezt a célt, a mai viszonyok között, a leggyorsabban és legeredményesebben *a régi, elavult bérházaknak viszonylagosan lényegesen kevesebb tőkét igénylő modernizálásával lehet megoldani.* Az ósdi, nagy bérkaszárnyákban egy-egy válaszfal ide-oda való eltolásával, egy-egy fürdőszoba vagy WC. beépítésével könnyen elérhető a cél, hogy a már lakás céljaira a legjobb indulattal is alkalmasnak nem mondható helyiségekből a kisebb igényeket kielégítő, korszerű lakás legyen.

— Természetesen maguknak a háztulajdonosoknak is át kell érezniök, helyesebben, meg kell érteniök, hogy a régi házak belső átalakítása és külső renoválása

bőségesen meghozza a befektetett tőkének kamatait.

És mert kisebb tőkéje lényegesen több háztulajdonosnak van, nyilvánvaló, hogy a tatarozási adókedvezménynek kitolása révén, — ha el is marad egyelőre a sokszorta nagyobb tőkét igénylő új házak építése — az átmeneti időben egyfelől legalább *ilyen módon segíthetjük teljesüléshez megfelelő lakások létrehozásával a kispolgári társadalom igényeit,* másfelől *szolgáljuk az egyelőre kedvezőtlen konjunktura elé néző építőipart.*

— És mert az sem vitás, hogy

a látszólagosan elmaradó adójövedelem jórészben megtérül

az újabb munkaalkalom folyományaképen, hinni merem, hogy a pénzügyminiszter úr az építőipari érdekeltségek felterjesztését nem csak hogy megértően fogadja, hanem — **az említett sürgősségi okokra** való tekintettel, — haladéktalanul el is intézi.

Bakteriológiai vizsgálat alá vonják az élelmiszereket

Bevezetik a savanyított áruk, a péktermékek, a burgonyazúzók, hentesáruk ellenőrzését — Uj, radikális intézkedések a fagylaltárusítás körül — A rákosi jég forgalomba hozását már betiltották, most hasonló elbánásban részesül a soroksári jég is

A Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet áldásos munkáját a víz- és levegőegészségügyi, a bakteriológiai-serológiai, valamint a tej- és élelmiszerbakteriológiai osztályain végzi. Legújabban a tejrendelet hatása alatt rendezkedett be modern felkészültséggel a *tejvizsgálatra.* Az *egyéb élelmiszerek* vizsgálata munkaerő hiánya miatt még csak kezdeti stádiumban van, a *fagylaltot* kivéve, amelynek vizsgálata már nagyobb arányokban folyik és legközelebb új szempontokra is kiterjed. Készen van az intézet terve az egyéb élelmiszerek rendszeres vizsgálatára is, a terv végrehajtása céljából *az osztály keretei előreláthatólag kibővülnek.*

Ki fognak terjedni a bakteriológiai vizsgálatok a sajtfélékre, a vajra, a cukrászsütőmények, a hentesárukra is és tervbe van véve a gyümölcsök bakteriológiai tisztaságaira vonatkozó adatgyüjtés is.

Mindezekkel kapcsolatban havonta *tisztasági felvételeket* készít az intézet a főváros különböző helyeiről oly módon, hogy az *utcai por,* illetve *szepredék* colibacillus, proteolytikus-bacillus, typhus- és paratyphus-bacillus tartalmát határozzák meg. Ezek a felvételek azért fontosak, hogy elsősorban közegészségügyi adatok álljanak rendelkezésre a fővárosi utcák bakteriológiai tisztaságáról, másodsorban pedig betekintést nyerjen az intézet abba, hogy *az utcapornak mennyi szerepe van élelmiszereink szennyeződésében, illetve fertőzésében.*

Vizsgálni fogják a savanyításra kerülő káposzta, uborka, paprika baktérium flóráját is.

Az a cél, hogy adatok alapján rá lehessen mutatni a háztartások és az ipar némely helytelen eljárására, aminek következtében az erjesztéssel savanyított zöldségek íze nem megfelelővé, kesernyéssé válik és eltarthatóságából is veszít. Az intézet máris felhívja a közfigyelmet arra a nagyfokú bakteriológiai tisztaságra, amelyet a savanyított élelmiszerek elkészítése megkövetel, mert a szennyeződésből eredő számtalan rothasztó baktérium a konzerválást végző erjesztő-, savanyítóbaktériumok munkáját gátolja és amellett az élelmiszer keserűvé válik, megpuhul és szétmálik. Ha az ipar az élelmiszer-savanyítást megfelelő szakismeretekkel fogja végezni, akkor *a minőségi nepelelmezés ügyet is áldásosan fogja szolgálni.* Mert, ha ezeknek a zöldségneműeknek minősége javulni fog, a fogyasztásuk is nagyobb arányúvá válik. Így a termények fokozottabb gazdasági kihasználásán kívül, *a városi lakosság egyoldalú táplálkozását sikerül ellensúlyozni és a téli és kora tavaszi hónapok vitaminhiánya is pótlást nyer.*

Vizsgálat tárgyává akarja tenni az intézet

a péktermékek baktériumtartalmát is.

A sütőkemence hője ugyanis a dagasztás alkalmával hevített baktériumokat nem pusztítja el.

Ki kell terjeszteni a figyelmet

a burgonyazúzók

munkájára is. Az intézet a burgonyazúzókban történt kiszállásai alkalmával *nemcsak a bakteriológiai, hanem a laikus tisztaságnak sem találta nyomát sem.* Már pedig nagy mennyiségben kerül a burgonyazúzókból kikerült burgonyapép fogyasztásra és ha ez tisztátalan, úgy sokféle élelmiszer bakteriológiai minőségét veszélyezteti.

Szigorú ellenőrzésre szorulnak

a bélfeldolgozóüzemek

is. A belek feldolgozásához olyan sót használnak, amelyet denaturálni kell, ezt azonban ezek az üzemek az egészségre káros módon végzik. *A sót rothat, bűzös baktériumos lével öntik le,* miáltal az így „denaturált" só felhasználásával a legkülönbözőbb baktériumokkal szennyezik a konzerválandó beleket, amelyek azután *a hentsáru időelőtti bomlását idézik elő.*

Mindezeket a vizsgálatokat rendszeresíteni akarja a Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet, míg

a fagylaltvizsgálatok

terén már meglehetős tapasztalatokkal rendelkezik. A fagylalt bakteriológiai megítélésénél az elmult évben még nem vették tekintetbe a fagylalt *proteolytikus baktériumtartalmát,* az idén azonban már tanulmány tárgyává tették. Az ilyen szempontból megvizsgált *100 fagylaltmintából összesen 37 volt megfelelő.*

A fagylalt nagymértékű baktériumtartalmának fő oka *a tisztátalan kezelés, másodsorban a tisztátalan termelés* és ezenkívül *a nyers tejszín használata.* A tisztasági szabályok betartása mellett *a pasztőrözött tejszín* használatát kell bevezetni. A higiénikus követelmények teljesítésével járó költségtöbblet ellensúlyozására pedig *a fagylalt árát maximálni kell.* Emellett az utcai fagylaltárusítás jelenlegi rendszerét az intézet nem tartja megengedhetőnek. A szabad kimérés helyett *a csomagolt adagok* bevezetését kell elrendelni. Az utcai árusítás csakis lezárt papírpohárban, sterilpapírba burkolt, kis fakanalak mellékelésével történhetik.

Jelentékeny haladást mutatott legutóbb

a természetes jég visszaszorítása.

Csak korlátolt forgalomban volt megengedve 1933-tól a Rákospatak és a felső és középső rákosi szakaszok mellett elterülő tavak jegének használata, míg a legutóbb kimutatott *typhus-baktérium miatt ezekről a helyekről a természetes jégtermelést teljesen el kellett tiltani.*

A fővárosi természetes jégtermelés betiltása még nem oldotta meg ezt a kérdést, mert még mindig itt van

a soroksári jég, amely sokkal nagyobb mennyiségben kerül forgalomba annál, amit a Rákospatakból és a rákosi tavakból vágtak.

Az utóbbi évek *2000—3000 vagónos* jégtermeléséből csak 150 vagón került ki a főváros területéről, a többi a főváros határán kívül eső helyekről, főként *a soroksári Holt-Dunaágból* származik.

A természetes jég visszaszorítása a Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet megállapítása szerint ma már *nemcsak közegészségügyi,* hanem *részben rendőri, részben gazdasági kérdés.* A fővárosi közegészségügyi hatóságok minden erőfeszítést megtesznek a természetes jég teljes kiszorítására, ennek sikerét azonban a természetes és műjég közötti árkülönbözet hiúsítja meg. Ha itt gyökeres változás történne, egyszeriben megoldható lenne Budapest higiénikus jégellátásának kérdése.

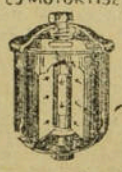
Még mindig sok visszaélés történik a korlátolt forgalmú természetes jég felhasználása körül,

holott megállapítható, hogy az egykori *milimári tejnek a rákosi és soroksári jég méltó párja a nyári lázas megbetegedések terjesztésében.*

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI. Dessewffy-u. 16. *Tel.: 127-670.*

DENK KONRÁD kádármester
Budapest, VI., Üteg-u. 27. Telefon: 493-186.

ELASTICUM VITÉZ TÓTH ÉS LENGYEL
LEGJOBBAN FELSZERELT KÖRVULKANIZÁLÓ ÉS GUMIJAVÍTÓ ÜZEM
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 55. TELEFON: 140-723

FRAM
OLAJ ÉS MOTORTISZTÍTÓ

Nagy olajmegtakarítás
Motor a állandóan tiszta olajban fut
Gyártja **DÉNES ÉS FRIEDMANN R. T.**
Budapest VI Dessewffy-utca 29 Telefon 128-986

Harmincegy indítványát fogadták el a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának

Érdekes és értékes tervek a megvalósítás útján
Az általános fejlődésen kívül a kerületek különleges fejlesztésére is gondoltak

Az idén a költségvetési vita nagyon gyorsan véget ért, mert a történelmi időkben nem igen nyílt alkalom arra, hogy aprólékos kérdésekkel lehessen foglalkozni.

A Nemzeti Egység Pártja pártértekezleteken tárgyalta le tulajdonképpen a költségvetést és egész csomó indítványt nyujtott be, amelyek közül a legtöbbet a közgyülés el is fogadott és így az indítványokban előterjesztett tervek nagyon hamarosan megvalósulnak.

A *Fővárosi Hirlap* illetékes helyen megszerezte azoknak az indítványoknak szövegét, amelyeket *a polgármester magáévá tett, a közgyűlés is elfogadott* és amelyeknek megvalósítására a lépéseket már megtették.

Ezeket az indítványokat dr. *Bényi* Károly, *Dongó* Orbán, *Dorner* Gyula, *Gazdy* Jenő, dr. *Harrer* Ferenc, dr. *Hegedüs* Bertalan, dr. *Hencz* Lajos, dr. vitéz nemes *Juhász* Jenő, *Katona* János, *Szántay* István, dr. *Vályi* Lajos, dr. *Zsitvay* Tibor tették és felszólalásuk kapcsán dr. *Bényi* Károly, dr. *Brózik* Bódog, *Dongó* Orbán, dr. *Hencz* Lajos, *Szántay* István és *Szentesi* József terjesztették elő.

Az elfogadott indítványok a következők:

Új modern utak épülnek

1. Az új utak építésénél, ott, ahol megfelelő szélességű terület áll rendelkezésre és a kerékpárforgalom érdekei is megkívánják, a székesfőváros külön kerékpárutakat építsen.

Irjon fel a közgyűlés a belügyminiszterhez, hogy a motorkerékpárokra és motorkerékpár-vezetőkre vonatkozó közlekedésrendészeti rendelkezések hatályát az úgynevezett segédmotoros kerékpárokra, illetve azoknak vezetőire is terjessze ki.

Ezzel az indítvánnyal régi kívánság teljesül. Maga a főváros is gondolt már az új úttervek elkészítésénél a kerékpár-utakra, de ezentúl az indítvány következtében már nem is tekinthetnek el a kerékpárosok részére való útszegély kihasításától.

2. Kérje fel a közgyűlés a polgármester urat, hogy a jövőben létesítendő utaknál erős, nedves, ködös időben síkossá váló útburkolatot ne engedjen alkalmazni, a meglévő, különösen sikos útburkorlatokat különösen az erősforgalmú útrészeken fokozatosan cserélje ki.

Király Kálmán tanácsnok különösen hálásan fogadta ezt az indítványt és a jövőben olyan úttesteket építenek, ahol a közlekedési balesetek legalább ilyen technikai akadályokkal meg lehet előzni, illetve a balesetek számát csökkenteni lehet.

3. Irjon fel a közgyűlés a belügyminiszter úrhoz, hogy Magyarország az európai kontinens országaihoz igazodva, a balrahajtás rendszeréről a jobbra haitás rendszerére térjen át és erről a fővárost a kellő intézkedések idejében való megtétel végett sürgősen értesítse.

Külön iskolaépítési kölcsön felvétele

1. A székesfővárosi tanügyi hatóságnak legyen gondja arra, hogy az érdemes tanítók és tanárok bizonyos szolgálati idő eltelte után, érdemes pedagógiai munkásságok alapján, minél többen részesüljenek erkölcsi elismerésben, címek adományozásában.

2. A székesfőváros majdnem minden kerületében tapasztalható községi iskolai épületben való hiány megszüntetése céljából külön beruházó iskolaépítési kölcsön vétessék fel és azon az összegen előre megállapított terv szerint, mely elsősorban a kültelki szükségleteket vegye figyelembe, a kívánt iskolaépületek mielőbb létesítessenek. Továbbá azok az iskolaépületek, amelyeknek létesítése az 1938. évi költségvetésben előirányoztatott, nemkülönben azok, amelyekre a már felvett beruházó kölcsönből bizonyos részek előirányoztattak, a legsürgősebben megépítendők.

3. A három, vagy több családipótlékkal rendelkező helyettes, vagy ideiglenes tanárok magasabb lakbért kapjanak.

4. A XIV. kerület, Almos vezér-téri iskolaépület, ahol ma háromszoros váltakozással folyik a tanítás, mentesítessék a türhetetlen túlterheltség alól. Ez iskolai évben sürgős megoldásul elemi iskola céljaira azonnal vétessék igénybe a Rákosmezőn lévő régebben gyógypedagógiai iskolai célokat szolgáló többtermes barakképület, amely most csaknem kihasználatlanul áll.

5. Kérje fel a közgyűlés a polgármester urat, hogy a legrövidebb időn belül állíttasson fel kisdedóvodát és napközi otthont az Erdi-uti elemi iskolába.

Jövő évben elkészül a XII. kerület előljáróságának székháza

1. Hívja fel a közgyűlés a polgármester urat, hogy az új XII. kerületi előljárósági székház-épület építkezését az 1939. év folyamán még oly időpontban fejeztesse be, hogy a XII. kerületi előljáróság legkésőbb még az 1939. év második felében működését megkezdhesse.

2. Határozza el a közgyűlés, hogy a székesfővárosi közigazgatási alkalmazottak létszámához tartozó havidijas hivatalnokok szolgálati jogviszonyát, járandóságait, valamint az említett alkalmazottak segítőalapi tagságára vonatkozó igényjogosultságát intézményesen szabályozni kívánja és felhívja ez okból a polgármester urat, hogy ebben az ügyben a közgyűléshez megfelelő javaslatot terjesszen elő.

3. Mondja ki a közgyűlés, hogy a rendkívüli fegyverszolgálatra bevonult közigazgatási alkalmazottakat a pályázatra meghirdetett állások betöltésénél figyelembe kell venni és őket a saját szakukhoz tartozó közvetlen magasabb állásokra — feltéve, hogy az előírt képesítéssel rendelkeznek, — pályázottaknak kell tekinteni.

4. Felhívja a közgyűlés a polgármester urat, hogy a folyó év karácsonyán gondoskodjék arról, hogy a székesfővárosi alkalmazottak a szokásos karácsonyi segélyben részesüljenek.

Az utóbbi indítvány végrehajtására már megtették az intézkedéseket és a polgármester megkérte a felhatalmazást is arra, hogy a személyi kiadásokban mutatkozó megtakarításokat a tisztviselők karácsonyi segélyezésére és jutalmazására fordíthassák.

5. Felhívja a törvényhatóság a polgármester urat, hogy a székesfővárosnál évek óta alkalmazott, de bármikor minden igény nélkül elbocsátható alkalmazottak létszámát fokozatosan olymódon apassza, hogy az érdekeltek végleges állásokba jussanak s hogy eddigi bizonytalan alkalmazásuk ideje egy meghatározott időn túl ne terjedhessen.

6. Utasítsa a törvényhatósági bizottság a polgármester urat, hogy a nemzethez mindenkor hű és magyar állampolgárokból álló budapesti örmény-katolikus egyházközség segélyezése kérdését felülvizsgálja és az egyházközség segélyére vonatkozó kérelmét a rendkívüli segélyek felosztása alkalmával lehetőleg figyelembe vegye.

Teljesítik a kerületek kívánságát

1. A X. kerületi Kolozsvári-utca 39—43. számú fővárosi bérház és a közvetlen mellette fekvő MÁV bérház, valamint a velük szemben fekvő Kőbánya felsőpályaudvar között elterülő gyepesítés és fásítás, valamint az Óhegy-utcai lengyel templom előtti tér parkirozását rövidesen meg kell oldani.

2. A X. kerület, népligeti sportpálya azon szélén, amely a vasuti töltés mellett húzódik, a sűrűn közlekedő vonatok füstje és a közlekedés zavaró hatása ellen védekezésül magassudarú sűrű jegenye sort kell ültetni.

3. A Szent László-téren a Jászberényi-út mentén lévő fák tövéhez védőrácsokat kell alkalmazni.

A párt ezenkívül még egy olyan indítványt is terjesztett elő, amelynek megoldását ugyan már a jövő évben meg kell kezdeni, de fedezetről csak később lehet gondoskodni. Ez az indítvány így hangzik:

Utasítsa a közgyűlés a polgármester urat, hogy a legközelebbi költségvetésben az alábbi fásítási, illetőleg parkozási munkálatok költségeinek fedezéséről gondoskodjék: Róna-utca. Öv-utca. Fürész-utca és az Istvánffyutca fásítása, az Egressy-út és a Pósa Lajos-utca közötti tér feltöltése és parkirozása.

5. Határozza el a közgyűlés a Miskolci-úton a Telepiutcától az Egressy-úti, az Egressy-úton a Nagy Lajos király-úttól a Vezér-utcáig a páros oldalon, továbbá ugyanezen az úton a Vezér-utcától a Miskolci-útig, a Fürész-utcán, az Erzsébet királyné-úttól a Komáromiútig, a Kövér Lajos-utcában az Egressy-úttól az Almos vezér-útig, valamint az Istvánmezei-útnak a Stefániaúttól a fővárosi autobuszgarázsig való sürgős kövezését.

6. Utasítsa a közgyűlés a polgármester urat: a Rákospatak úgynevezett iparmedrét haladéktalanul tüntesse el.

7. Kérje fel a közgyűlés a polgármester urat, hogy az alábbi kérelmeket vagy a jelen költségvetés keretében, vagy ha abba nem illeszthetők, a legközelebbi beruházási munkák keretébe illesztesse be: a) az Etele-út és a csatlakozó beépített utcák csatornázása, b) a Brassói-út, Szenthegy-utca és Tölcsér-utca csatornázása, c) Kelenföld pályaudvar előtti kisajátított Etele-tér folytatólagos kövezése, gáztalanítása és fásítása, d) a Hamzsabégi-út további rendezése és kiépítése, e) a Kalotaszegi-út makadámozása, f) a Rákó-utca, a Brassói-út első szakasza és a Komondor-utca lejtszinbe hozatala, g) a Tömös-utca, a Tétényi-út, a Major-utca, a Bikszádi-út, a Bendeguz-utca, a Somogyi-út, a Kelenföldi-út, az Etele-utca, a Németvölgyi-út, a Süveg-utca, az Érdi-út fásítása, illetve a kiveszett fáknak mézelőfákkal való pótlása.

8. Felkéri a közgyűlés a polgármester urat, hogy a Svábhegy főközlekedési pontjának, a nagyszálló előtti térnek rendezésére vonatkozólag sürgősen tegyen előterjesztést a közgyűlésnek és pedig annak figyelmevételével, hogy ezen nagyforgalmú keresztezési pont rendezésénél a tér megfelelő művészi kialakítása figyelembe veendő. A tökéletes megoldás érdekében mérlegelendő volna a fogaskerekű, ezen a ponton való átmenő pályatestének a közlekedés útszint alá süllyesztése is.

9. Hívja fel a közgyűlés a polgármester urat, hogy utasítsa a Beszkárt vezetőségét: a) hogy a kőbányai polgárság által évek óta kért autobuszközlekedést mielőbb indítsa meg, b) hogy a X. kerület Simor-utcai villamosvonalat a Népligeten át a községi iskola és sportpályáig hosszabbítsa meg; c) hogy a Kőbányai úton haladó villamosvonalon az újonnan létesült lövészház irányában a már egykor létezett, de a vámvonal kihelyezése miatt megszünt villamosmegállót legalább feltétele s jelleggel állítsa vissza.

10. Kérje fel a közgyűlés a polgármester urat, utasítsa a Beszkárt vezetőségét: a) a Beszkárt forgalmi személyzetének nyolc órán túli szolgálati idejét pénzben fizessék ki és ne adjanak ennek arányában pótszabadságot. b) Az esti leszámolási idő, amely rendszerint 15—30 perces túlszolgálatot jelent, számittassék be a szolgálatba. c) A háromévi szolgálatot el nem ért alkalmazottak családtagjai részére, akik a szolgálatban álló családfő részére élelmet visznek, megfelelő utazási kedvezmény biztosittassék ezen út megtételére. d) Tétessék tanulmány tárgyává az OTI táppénznek a Beszkárt részéről 100 százalékkal való kiegészítése és a Beszkárt-nyugdijasok humánus betegsegélyezési kérdésének megoldása.

Jó közbiztonságot a perifériákra

1. Keresse meg a polgármester a főkapitányt, hogy a beépítés folytán erősen megnagyobbodott XIV. kerület közbiztonsága érdekében a rendőrőrszobák és őrszemek létszámát szaporitsa. Állítsa vissza a Törökőrön volt rendőrőrszobát. A Komáromi-út környékének biztonsága érdekében állítsa vissza a Rákos-téri őrszobát. Ujabb őrszobát állítson a Nagy Lajos király-út, Amerikai- és Szőnyi-út találkozásánál és egy-két új őrszemet állítson az erősen kiépült Horthy Miklós kertvárosba, a vitézi telkek környékére.

2. A X. kerületi Népligetben, valamint a Kada-utca környékén közbiztonsági és erkölcsi okok alapján egy-egy őrszoba állíttassék fel.

3. Hívja fel a közgyűlés a polgármester urat, intézkedjék, hogy a Beszkárt a) az autobuszvégállomásokon az alkalmazottak részére tartózkodóhelyiséget létesítsen, b) az autobusz üzemi gépkocsivezetőket télen át meleg lábbelivel, a kocsitakarítókat pedig meleg csizmával és bundával lássa el, c) az autobuszüzemi alkalmazottak nyári ruháját az eddigi sátorlapszerű anyag helyett könnyebb és szellősebb anyagból készittesse, d) az utazóközönség részére minden egyes autobuszvonalról kisalakú menetrendet készittessen, melyet a kalauzok az egyes vonalakon egy-két fillérért árusitanának, e) az autobuszkocsikon a forgalom gyorsabbá tétele érdekében folytassa az első lejáratok létesitését, f) foglalkozzék az autobuszok vészfékkel való ellátásának kérdésével, melynek segitségével a jármü szükség esetén, a kocsi belsejéből is megállitható legyen.

A halálsorompók eltüntetése és Kőbánya egyéb gondjai

1. A nagyvasúti átjáró rendezése kérdésében a székesfőváros követelje a forgalmi szempontból ezidőszerint nem megfelelő összes pesti és budai vasúti átjáró kielégítő megoldását, annál is inkább, mert a rendezés pénzügyi fedezetet biztositó áldozatot is a város egész közönségének kell meghoznia.

2. Az egyéb jogos igények mellett vegye különösen pártfogásába a főváros a Délivasut, kelenföldi pályatestét és az összekötő vasútihid kelenföldi töltése által szétdarabolt Szent István-várost és a Horthy Miklós-úti aluljáró kiszélesitésének ügyét, valamint a Fehérvári-út és a Horthy Miklós-út közötti töltésszakaszon legalább két átjáró épitésének kieszközlésével enyhitsen a népes kerület fejlődési szempontból káros szétszakitottságán.

3. Utasitsa a közgyűlés a polgármester urat, hogy vegye sürgős tárgyalás alá a XII. kerület Aldássy-telken keresztül utcák nyitását, mert ezek hiánya a fejlődést teljesen megakasztja, a kerület e részében.

4. Mondja ki a közgyűlés, hogy a X. kerület Kápolna-tér, amelynek közepén a legutóbbi időben restaurált barok kápolna mint műemlék áll, megfelelő szükséges kisajátitásokkal sürgősen rendeztessék, illetve a már e célra kisajátított teret közhasználatra azonnal átveendő.

5. A X. kerületben a Mádi-utca nagyobbrészt családi villákkal van beépitve. Ezt az utcát a Jászberényi-út felé meg kell nyujtani.

6. Kőbánya részint a ceglédi, részint a magastöltésen futó hatvani vasútvonallal a város felé két oldalról teljesen körül van zárva annyira, hogy a Fehér-úttól kezdve egészen a Kőbányai-útig körülbelül három kilométer hosszúságban gyalogosan vagy járművel egyáltalán nem lehet a város felől megközelíteni. E hosszú kinai falnak közepén vezet a Korponai-út, de ezt sem lehet sem a gyalogosok, sem a kocsik számára használni, mivel a hatvani vasútvonal alatti szakaszán csak akkora átjáró van, amelyen csupán a villamosközlekedés fér el. E vasúti átjárót egy toldalékivvel úgy kell bővíteni, hogy a járművek és gyalogosok részére is használható legyen, mert csak úgy lehet Kőbányát a teljes elzárástól mentesíteni.

7. Vegye sürgős tárgyalás alá a polgármester az alábbi utak megnyitását és akár a legközelebbi költségvetésben, akár pedig a beruházási költségben gondoskodják annak teljesitéséről. 1. Nyissák meg a Bácskai utcát a Mexikói- és a Columbus-utca között, 2. a Vezér-utcát a Bonyhádi-úttól az Eörs vezér-útig, 3. az Erzsébet királyné-útja és a Szőnyi-út között körülbelül a Fürész-utca meghosszabbításában új utcát kellene nyitni, mert ezeken és velük párhuzamos utakon lakók csak igen nagy kerülővel jutnak el az Erzsébet királyné-útján lévő villamoshoz.

A NEP fővárosi pártjának sikeres munkája

Ha ezt az összesítést figyelembe vesszük, úgy kiderül, hogy

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja 31 elfogadott indítvánnyal rendelkezik, amelyek a közigazgatás minden ágát felölelik.

A bizottsági tagok tekintettel voltak úgy az általános közérdekre, mint a saját kerületük fejlesztésére és ebben az irányban *komoly behatót munkát végeztek.* A főváros önkormányzata és *Szendy* Károly polgármester méltányolta ezt az intenziv és mindent átfogó munkát, mert *az indítványokat magáévá tette.*

Az elfogadott indítványok elolvasása után nyilvánvalóvá válik, hogy

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja ezekben a nehéz és nagyfontosságú történelmi időkben is időt szakított magának arra, hogy a mindennapi élet követelményeit el ne hanyagolja.

A város ügyeinek előbbvitelére megtette a maga indítványait és rengeteg ötlettel és tervvel sietett a fővárosi adminisztráció segítségére, hogy *Budapest fejlődését biztosítani lehessen.*

Miklós Lajos
Telefon: 149—093.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javitása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTÓRUGÓ SPECIALISTA

TÖRÖK NÁNDOR
központi fütés, viz, gáz, csatornázásberendező, épület- és diszmübádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézmüves
Budapest, VIII., Bókay János-utca 13. Tel.: 146-036.

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

Beiktatják a hazatért 11 várost a Magyar Városok Szövetségébe

Kassán vagy Komáromban tartják az ünnepi közgyülést

A mai történelmi időkhöz méltó, érdekes és szép terv foglalkoztatja a *Magyar Városok Országos Szövetségét*. A felvidék visszacsatolása alkalmából díszközgyülést tart, amelynek színhelye egyik hozzánk visszatért város, *Kassa* vagy *Komárom* lesz. Ezen a közgyülésen nem csak a nagy történelmi eseményt ünneplik, hanem, mint a *Fővárosi Hírlap* értesül, kiterjesztik a Szövetség hatáskörét a Felvidékre, vagyis

beiktatják a Szövetség tagjai közé a visszanyert magyar városokat is.

Eddig *55 magyar város* tartozott a Szövetség kebelébe, most 11 visszatért várossal ez a szám *felemelkedett 66-ra*. A nagyjelentőségű közgyülésen tehát már 66 magyar város képviselete lesz együtt.

Dr. *Lukács* Ödön ny. miniszteri osztályfőnök, a Szövetség ügyvezető alelnöke már megkezdte az ünnepi közgyülés előkészítésének munkáját, amelyet majd a betegségéből felépülő *Szendy* Károly polgármester, a Szövetség elnöke szankcionál.

A Kassán vagy Komáromban megtartandó közgyülés

méltó ünnepies formák között fog lefolyni.

Gondoskodás történt arról, hogy a történelmi fordulat a külsőségekben is kifejezésre jusson. A közgyülésen résztvevő városok képviselőit felkérik, hogy *diszlibériás városhuszárok kíséretében jelenjenek meg* és hozzák magukkal a városok ereklyezászlóit is. Kifejezésre jut majd a közgyülés történelmi jelentősége a városok címerében is, amelyek a közgyülési termet ékesíteni fogják.

A 66 magyar város nagy találkozóján előreláthatólag résztvesznek a városok kiküldötein kívül a közélet előkelőségei is.

Kedvező őszi időben négy és félmillió értékű út- és csatornaépítési munka folyik

4300 munkásnak ad kenyeret a főváros
Az iszapelgázosító berendezés nagy sikere után újabb gáztermelő telepet létesítenek

Az út- és csatornaépítési ügyosztály a legutóbbi napokban mutatta be legújabb alkotását, a soroksári-úti központi csatornaszivattyútelepen felépített *csatornaiszap elgázosító berendezést*, amely a szivattyútelepet *hajtó energiának 75 százalékát* állítja elő. A kiváló eredmény révén most már elhatározott dolog, hogy a most épülő angyalföldi csatornaszivattyútelepen is berendezik az iszapgázosítót, amelynek termelése — beleszámítva azt a körülményt is, hogy az angyalföldi szivattútelepen megy majd keresztül a rákosvölgyi főgyüjtő csatornába ömlő *ujpesti* szennyvíz is, — a központi szivattyútelep iszapelgázosításának mintegy *nyolcszorosa lesz*. Ez a gázmennyiség bőségesen elég lesz a központinál nagyobb arányú szivattyútelep ellátására, de bizonyára nem okoz majd gondot, ha felesleg marad az iszapból nyert metángázból. Ugyancsak nem fog gondot okozni a gázfejlesztés után fennmaradó, *istá'lótrágyával egyenértékűvé vált csatornaiszapnak értékesítése sem.*

Ez az új műszaki alkotás csak egy kis részlete azt út- és csatornaépítési ügyosztály most befejezett és folyamatban levő munkálatainak, amelyekről az ügyosztály vezetője,

Király Kálmán
tanácsnok

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő felvilágosítást adta:

— Az idén a kedvező őszi időjárás az ügyosztály számára azt a kellemes helyzetet teremti, hogy még számos munkát tud végezni.

— **Az útépítési munkálatok**

között a legnagyobb a *Műegyetem-rakpart* építése. Itt betón alapon kis kockakőburkolat készül. A vállalkozásra 108.400 pengővel. *Csiszár* Zoltán kapott megbízást. Ehhez az összeghez járul még a kőanyag értéke, amely mintegy 100.000 pengő. Ezt a főváros maga szerzi be. A munkával kapcsolatos támfal építésére a jövő évben kerül a sor. A rakodó part építésének összes költsége, beleszámítva a vízépítési munkákat is, *580.000 pengő* lesz.

— A közelmultban fejeztük be az I. kerületi *Nagykovácsi-útnak* és az I. kerületi *Báró Eötvös*-utcának hátralékos aszfaltburkolattal való ellátását. Folyamatban van a II. kerületi *Darányi Ignác-utcának* makadám burkolattal való ellátása 40.000 pengő költséggel, az I. kerületi *Versec-utcának* rendezése, az *Attila-utca* kocsiútjának kiszélesítése.

— *Az óbudai kivezető főutcának* a *Lajos-utcával* való keresztezésénél csak a mult hónapban sikerült az útban lévő házat lebontani és így mód nyílt az utcának egyenes folytatására egészen a Tavasz-utcáig, ami közlekedési szempontból nagyjelentőségű.

— A X. kerületi *Salgótarjáni-útra* aszfaltburkolat kerül. A herminamezői templom közelében folyamatban van a XIV. kerületi *Almos vezér-útnak*, valamint a *Nagy Lajos király-útjának* burkolása. A napokban elkészül az *Ujpesti-rakpart* kövezése. Ezt a munkát 28.000 pengő költséggel *Handl* István, az előbbi két út burkolását pedig 55.000 pengő költséggel a *Pulay-cég* végzi.

— **A kertészeti munkák**

sorában a budai oldalon folyik a *Gellért-hegy déli oldalának* folytatólagos rendezése, a *tabáni temető* csörszutcai részének parkirozása, a *Verpeléti-út* fásítása, a pesti oldalon pedig a *Kálvária-tér* Dankó Pista-utca felőli részének rendezése.

— **A csatornázási munkálatok**

sorában most folyó nagyarányú munka a *Hungária-körút* főgyüjtőcsatornájának egymillió pengővel való építése, amelyet legutóbb részletesen ismertettem a *Fővárosi Hirlapban*. Folyamatban van még az I. kerületi *Bürök-*, *Deres-* és *Kempelen Farkas-utcák* csatornázása, amit *Halász* Hubert vállalkozó végez 30.000 pengő költséggel, az I. kerületi *Darányi Ignác-utca* csatornázása, amelyre 14.000 pengő vállalati összegért az *Unger*-cég kapott *megbízást*, továbbá a XI. kerületi *Andor-utca* csatornázása 30.000 pengő költséggel, amit a *Hidas*-cég végez, a XIV. kerületi *Lengyel-utca* csatornázása, melyre a *Halász*-cég kapott megbízást 21.500 pengő vállalati összeggel.

— Tovább folyik az *angyalföldi csatornaszivattyútelep* építkezése. Itt most a nyomócsövet építi *Kiss* Jenő vállalkozó 323.000 pengő költséggel, a felépítményt a *Pruscha*-cég 150.460 pengő költséggel, a szivattyútelep és a már régebben megépített főgyüjtő közötti összekötő csatornát pedig *Klauber és Vajda* 126.000 pengő vállalati összeggel.

— Mindezeken kívül számos kisebb út- és csatornaépítés, valamint sok fenntartási munka van folyamatban. A munkálatok közül a legtöbb még ebben az évben elkészül, ha az időjárás továbbra is kedvező marad.

— A folyamatban lévő út-, csatornaépítés, és kertészeti munkák összes értéke 4 és félmillió pengő,

A foglalkoztatott munkások száma pedig 4300.

385 állásra hirdet pályázatot a főpolgármester és a polgármester

Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester kiírták a pályázatot a fővárosnál üresedésben lévő állások betöltésére. *385 állásról* van szó, amelyet előléptetés útján töltenek be úgy, hogy az új állások nem jelentenek létszámszaporulatot. *A pályázati határidő november 18.*

A főpolgármester által kiírt pályázatban betöltésre kerülő állások: 17 segédfogalmazó, 3 II. osztályú ügyészi fogalmazó, 5 II. oszt. kerületi orvos, 6 III. oszt. kerületi orvos, 1 főszámvevőhelyettes, 4 számvevőségi főtanácsos, 9 számvevőségi II. oszt. tanácsos, 17 számvevőségi II. oszt. főtiszt, 45 számvevőségi II. oszt. tiszt.

A polgármester által pályázatra kiírt állások: 1 II. oszt. főjegyző, 11 II. oszt. tanácsjegyző, 19 II. oszt. fogalmazó, 1 tiszti ügyész, 1 tiszti ügyészhelyettes, 1 ügyészségi aljegyző, 4 ügyészségi I. oszt. fogalmazó, 1 műszaki főtanácsos, 1 műszaki tanácsos, 3 II. oszt. főmérnök, 12 II. oszt mérnök, 3 segédmérnök, 1 műszaki felügyelő, 2 műszaki II. oszt. felügyelő, 3 műszaki II. oszt. főtiszt, 8 műszaki II. oszt. tiszt, a közegészségügyi és bakteriológiai intézetnél: 1 igazgató, 1 főorvos, 2 adjunktus, továbbá 1 segédvegyész, 1 II. oszt. statisztikai főjegyző, 1 II. oszt. statisztikai jegyző, 1 II. oszt. statisztikai felügyelő, 6 II. oszt. statisztikai főtiszt, 7 II. oszt. statisztikai tiszt, 1 segédlevéltáros, 2 II. oszt. könyvtáros, 3 segédkönyvtáros, 1 könyvtári II. oszt. főtiszt, 5 könyvtári II. oszt. tiszt, 1 emlékművek felügyelője, 1 múzeumi őr, 1 múzeumi tiszt, 1 állatorvos tanácsos, 3 II. oszt. főállatorvos, 3 II. oszt. állatorvos, 3 segédállatorvos, 1—1 idegenforgalmi hivatali igazgató és aligazgató, 1 idegenforgalmi II. oszt. titkár, 1 köztisztasági felügyelő, 2 köztisztasági II. oszt. főtiszt, 2 köztisztasági II. oszt. tiszt, 5 adóhivatali főtanácsos, 9 adóhivatali II. oszt. tanácsos, 20 adóhivatali II. oszt. főtiszt, 3 adóhivatali II. oszt. tiszt, 1 adószedő főellenőr, 2 adószedő ellenőr, 10 adószedő II. oszt. főtiszt, 17 adószedő II. oszt. tiszt, 2 II. oszt. főpénztáros, 2 II. oszt. pénztáros, 2 pénztári II. oszt. tiszt, 2 gazdasági felügyelő, 2 gazdasági II. oszt. főtiszt, 2 gazdasági II. oszt. tiszt, 2 kertészeti II. oszt. intéző, 2 segédhivatali főigazgató, 4 segédhivatali igazgató, 8 II. oszt. irodafőtiszt, 5 kezelőtiszt, 13 II. oszt. kezelőtiszt, 1 gépész.

PISCHOFF REZSŐ
Tűz-zománctáblakészítő iparos
Budapest, IX., Páva ucca 25.
Telefon: 344-678.

Föllner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII., FECSKE-UTCA 9.
TELEFON 140-585

Óvóhelyek, padlások
szakszerű légoltalmi
létesítése és berendezése,
az összes lég- és gázvédelmi
szakfelszerelések.
Polgári légoltalom céljaira
szolgáló gázálarcok lerakata
SZALAY ÉS TÁRSA
Alkotmány-u ca 11 Telefon: 111—715.

Viltesek Jenő
Autóalkatrészek Magomobil, Magosix és Magotax autókhoz
Tel.: 141-436. Budapest, VIII., Futó-u. 55.

Demény Lajos
építőmester
Budapest, II., Ermellékiu. 4. Telefon: 150-677.

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

Hydronálium
épületveretek
Fémkülönlegességek Kereskedelmi és Ipari Kft.
Budapest VII., Damjanich-u. 26/b. Tel. 149-700, 145-718

Légvédelemnél
gyár- és ipartelepeken
MINIMAX
tűzoltókészülék nélkülözhetetlen.
Gyors! Üzembiztos! Megbízható!
Magyar Minimax Rt.
Budapest, VI., Rózsa-utca 85. szám.
Telefon: 123-731

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály sajtófőnök ebédje az olasz és német ujságirók tiszteletére. Vitéz dr. *Kolosváry-Borcsa* Mihály miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője a Budapesten tartózkodó olasz és német ujságírók tiszteletére ebédet adott, amelyen résztvettek a magyar sajtó képviselői is.

Szendy Károly polgármester vivóvándordíjat adományozott. *Szendy* Károly dr., Budapest sportszerető polgármestere értékes ezüstserleget adott át a BSE vívószakosztálya elnökének, *Gátonyi* Béla főszámvevőnek azzal, hogy a díjat a törvívás fejlesztésének az előmozdítására szánta. Az alapítólevél már el is készült s ennek értelmében a Szendy-vándordíjért hármas tőrcsapatok mérkőzhetnek. Az első Szendy-vándordíjas versenyt december 18-ra írta ki a Magyar Vívó Szövetség.

Százhetven új állást szervezett a BSZKRT. A BSzKRT igazgatósága előterjesztést tett a polgármesternek a kebelébe tartozó közlekedési vállalatoknál foganatosítandó szociális intézkedésekről. Az előterjesztés legkiemelkedőbb része az a javaslat, amely a BSzKRT, az Autóbuszüzem és a HÉV státusának ujbóli megállapítására és ennek keretében jelentős létszámemelésre vonatkozik. A javaslat szerint a BSzKRT-nál 54 tisztviselői, 34 irodai, az Autóbuszüzemnél 22 tisztviselői, 8 irodai, a HÉV-nél 36 tisztviselői és 16 irodai alkalmazott új állást szerveznének. Összesen tehát százhetvennel szaporodna a három közlekedési vállalat tisztviselőinek és irodai alkalmazottainak száma. A státusrendezés és átminősítés 190.655 pengő évi többköltséggel járna. Ezekre a jövő évi költségvetésben a vasútvállalat igazgatósága már fedezetet jelölt ki. Az előterjesztés további része az alkalmazottak fizetéses szabadságának újabb rendezésére vonatkozik. A szabadságidő rendezése évi 130.000 pengővel növeli a vasútvállalat kiadásait. Javaslatot tett az igazgatóság a B-táblázatbeli alkalmazottak részére gyermekpótlók rendszeresítésére. 831 alkalmazott részesülne a gyermekpótlékban, ami a BSzKRT-nál évi 100.000 pengő többkiadást jelent. A BSzKRT szociális reformjait január elsejével kívánja életbe léptetni.

Családi házakat építenek a fővárosi tisztviselők. A *fővárosi tisztviselők segítőalapja* a Szent Imre herceg-út környékén levő telken lakóházakat óhajt építeni. A tisztviselőházakat a visszacsatolt Felvidék városairól akarják elnevezni. A telkek becsértéke 128.000 pengő, azonban a segítőalap ennél alacsonyabb árért szeretné megszerezni a beépítendő területet.

Megünnepelték a fűszeresek a Felvidék visszacsatolását. Vasárnap délelőtt a *Fűszerkereskedők Országos Egyesületében* lelkes hangulatu hazafias gyülést tartottak, amelynek keretében leleplezték az egyesület székházának dísztermében vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó úr őfőméltósága arcképét. A gyűlés ünnepi szónoka *Tóth* Gábor törvényhatósági tag, országos elnök volt, aki hazafias szellemtől áthatott beszédében beszámolt az elmult napok eseményeiről, a kassai nagy ünnepségről és arról, hogy *Látka* János budapesti füszerkereskedő hazafias magatartásáért két évig szenvedett a csehek várbörtönében. Az ünnepségek további során a *Revíziós Liga*, a *Kereskedelmi és Iparkamara* kiküldötte mondott még beszédet. A gyűlésen *Imrédy* Béla miniszterelnököt, *Kánya* Kálmán és gróf *Teleki* Pál minisztereket ünnepelték.

érőműszer üzem
Stern Richárd és társa
Budapest, VI., Lehel-utca 10/a. Tel.: 292-135.
Saját gyártmányú műszerek. — Precíz mechanika. — Bérmunkák: eszterga-, maró-, gyalu és fúrószgépekre

Kórházak, intézetek
burgonya - zöldség - főzelék - gyümölcs
ellátása
Dr. vitéz VÁROSY JENŐ
Budapest, XIII., Jász-utca 53. sz. Telefon: 290-741.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Meleg ünneplésben részesítette a főváros díszlakomáján Rothermere lordot

Nemzetünk nagy barátja 250.000 pengőt adományozott Budapest-Fürdőváros propagandájának

Történelmi napjainknak megható és minden magyar szívéhez szóló eseménye volt, hogy nemzetünk nagy angol barátja, Lord *Rothermere*, eljött hozzánk, hogy osztozzék örömünnepünkben. Tizenegy évvel ezelőtt jelent meg lapjában, a *Daily Mail*-ben emlékezetes első cikke, amely ezt a címet viselte: *„Igazságot Magyarországnak!"* Ennek az igazságnak hajnalhasadása hozta ide nemes barátunkat, akit a szeretet túláradó megnyilatkozásával vett körül a magyar nép, és megillető tisztelettel és szeretettel fogadott minden hivatalos és társadalmi fórum.

Kihallgatáson fogadta *Rothermere* lordot vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó úr őfőméltósága és a tiszteletére rendezett ünnepségeken alkalma nyilott a társadalom minden rétegének, hogy háláját és szeretetét impozáns módon kifejezésre juttassa. Óriási tömegek gyültek össze a szabadságtéri országzászló előtt, ahol *Herczeg* Ferenc, a Revíziós Liga elnöke és gróf *Takách-Tolvay* József, az Országos Frontharcos Szövetség elnöke üdvözölték a lordot, aki tomboló lelkesedés közben intézett szózatot a magyar nemzethez. A Revíziós Liga és a Frontharcos Szövetség monstre lakomáján ismétlődött meg azután ez a forró ünneplés.

Résztvett *Rothermere* Lord a kassai történelmi ünnepen is, ahol hálás szeretettel fordultak nemes alakja felé az ünneplő tömegek. A Névtelen Katona emlékének és a Lord egykori meghitt barátjának, *Rákosi* Jenő szobrának megkoszorúzása, a *Nemzeti Kaszinóban* rendezett ebéd és a *Ripka* Ferenc nyug. főpolgármester vezetésével felvonuló budai dalárda hangversenye voltak még a nevezetesebb momentumai Rothermere Lord látogatásának.

Az ünneplésből részt kért

a székesfőváros is, amely a Gellért-szállóban szükebbkörü vacsorát adott a nagy vendég tiszteletére.

Az estebéden résztvett *Mikecz* Ödön igazságügyminiszter, *Darányi* Kálmán v. miniszterelnök, bárcházi *Bárczy* István miniszterelnökségi államtitkár, *Karafiáth* Jenő főpolgármester, a gyengélkedő *Szendy* Károly polgármester helyett *Schuler* Dezső alpolgármester, *Eckhardt* Tibor, *Herczeg* Ferenc, *Kenéz* Béla, *Tomcsányi* Kálmán, *Ripka* Ferenc, *Légrády* Ottó, *Lukács* György, *Scholtz* Andor, a székesfővárosi tanácsnoki kar és sok más előkelőség. Lord Rothermere kíséretében érkezett Michel *Harmsworth* és Ward *Price*.

Az első pohárköszöntőt dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester mondotta az angol királyra és a Főméltóságú Kormányzóra. A főváros nevében *Schuler* Dezső meleg szavakkal üdvözölte Lord Rothermeret. Az üdvözlésre Lord *Rothermere* válaszolt.

— Szokatlan dolog temetés felett örömünnepet ülni — mondta. — De tegnap abban a kitüntetésben részesedtem, hogy *tizezrekkel együtt ujonghattunk Trianon halála felett*. A trianoni szerződést rosszindulatú emberek alkották, hogy Magyarországot eltemessék. Most Magyarország temette el Trianont.

— Most *igazságot törlesztettek*. Azért mondom törlesztettek, mert szentül hiszem, hogy az északi területek visszaadása csak kezdet.

— A magam részéről a jövőben is minden tőlem telhetőt el fogok követni, hogy nemzetünknek segítségére lehessek, amint azt ezelőtt is mindig szívesen megtettem. Ha annakidején megkérdeztek volna, mi indított engem arra, hogy felemeljem Magyarország érdekében szavamat, azt válaszoltam volna, az igazság szeretete. Ha most megkérdeznek, azt kell feleljem: az igazság és Magyarország iránt érzett szeretetem.

A Lord beszédét többször szakította meg az éljenzés és taps és a végén hosszasan ünnepelték Magyarország nagy vendégét.

Rothermere Lord látogatásának, az ő támogató szeretetére való záróakkordja az a

250.000 pengős adomány,

amelyet nagy barátunk *Budapest-Fürdőváros külföldi propagandájának céljára juttatott.*

Budapesti tárgyalások a magyar—olasz idegenforgalom megszervezésére. Magyarország és Olaszország kölcsönös idegenforgalmának megszervezésére nagyfontosságú tárgyalásokat tartottak Budapesten. A tanácskozásokra ide érkezett dr. Probo *Magrini* államtitkár, az olasz idegenforgalmi hivatal vezérigazgatója, valamint Dino *Alfieri* olasz népmivelődésügyi miniszter, az olasz idegenforgalom legfőbb irányítójának képviselője. Dino *Alfieri* aki *Mussolini* egyik legbensőbb munkatársa, Magyarország igazi barátja. Többször el is látogatott hozzánk és igen sok hívet szerzett itt magának. Bizonyára nem véletlen, hogy képviselőjéül hozzánk dr. Probo *Magrinit* küldte, akinek *magyar asszony az édesanyja*. Ő maga is *Magyarországon született* és itt járta első iskoláit. Dr. Probo *Magrini* érkezésének idejét *az olasz idegenforgalmi hivatal* új helyiségének felavatása szabta meg, amelyen Dino *Alfieri* miniszter képviseletében résztvett. Az ünnepies megnyitáson megjelent gróf *Teleki* Pál vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Tormay* Géza államtitkár, báró *Villani* Lajos követségi tanácsos és *Erődy-Harrach* Béla, olasz részről pedig gróf *Vinci* olasz követ, *Romanelli* ezredes, a budapesti olasz követség és az olasz idegenforgalmi hivatal személyzete. A kereskedelem- és közlekedésügyi minisztériumban tartott idegenforgalmi tanácskozáson *Tormay* Géza államtitkár, az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal főnöke elnökölt. Résztvettek még a megbeszélésen az OMIH részéről: *Bogsch* Aladár alelnök, gróf *Zichy* Nándor igazgató, *Kibéry* Albert sajtóelőadó, a kultuszminisztérium részéről *Paikert* Géza miniszteri titkár, a külügyminisztérium részéről báró *Böthmer* Károly főkonzul, olasz részről *Magrini* vezérigazgatón kívül Commendatore Mario *Mengoni* idegenforgalmi főinspektor és Paolo *Santelli* budapesti igazgató. A tanácskozáson mindkét részről számos javaslat került tárgyalásra, ezek sorában az a magyar javaslat, amely *a rádiópropagandát* kívánja bevezetni, továbbá a filmhíradók propagandája, ujságírók és az idegenforgalmi irodák alkalmazottainak kölcsönös tanulmányútjai. *Magrini* államtitkár a legnagyobb előzékenységgel fogadta az összes magyar javaslatokat, amelyeket *Alfieri* miniszter elé terjeszt. Dr. *Magrini* Probo budapesti időzése alatt meglátogatta *Kunder* Antal kereskedelemügyi minisztert, *Tormay* Géza államtitkárt és gróf *Zichy* Nándor igazgatót. *Kunder* Antal kereskedelemügyi miniszter az előkelő vendég tiszteletére a Dunapalotában vacsorát adott.

120.000 pengőt fordít a főváros az új központi városháza tervelnek pályadíjára. *Szendy* Károly polgármester, mint a *Fővárosi Hirlap* már megírta, úgy intézkedett, hogy a tervezett új Központi Városháza vázlatterveit sürgősen készítse elő a magasépitési ügyosztály. Már eddig is többféle általános terv készült, amelyek számbavételével az ügyosztály rövid idő alatt elkészíti az előzetes tervet. Ennek alapján hirdetik majd meg a tervpályázatot. Értesülésünk szerint, pályadíjakra 120.000 pengőt fordít a főváros.

Ügyvédi iroda áthelyezés. Dr. *Bálint* Artur, a Magyar Ujságírók Egyesületének ügyésze, irodáját V., Személynök-utca 21—23. szám alá helyezte át.

Abonyi Tibor tanácsjegyző halála. Dr. *Abonyi* Tibor székesfővárosi tanácsjegyző 50 éves korában meghalt. Abonyi hosszabb időn át a jogi és illetőségi ügyosztálynál teljesített szolgálatot. Kiváló tisztviselő volt és előzékeny modorával az ügyosztálynál sűrün megforduló közönség rokonszenvét érdemelte ki. Az utóbbi időben a X. kerületi elöljáróságnál működött. Hosszú betegség után hunyt el és mély részvét kísérte sírjához. Legközelebbről özvegye, szül. *Sebő* Mária, leánya, Mária és veje, *Vető* József gyászolják.

Halálozás. *Bilek* Ferenc kormányfőtanácsos, az Országos Földhitelintézet igazgatója pénteken tragikus hirtelenséggel 54 éves korában elhunyt. Kartársai, barátai és tisztelői nagy részvéte mellett hétfőn temették el a Kerepesi-temető halotasházából a római katolikus egyház szertartása szerint. — *Hubert* Vilmos nagykereskedőnek felesége szül. *Károlyi* Sarolta életének 62. évében elhunyt. A jótékonyságáról és nagyműveltségéről ismert uriaszszonyt a katolikus egyház szertartása szerint általános, nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. — Báró *Kornfeld* Zsigmondné, a Magyar Általános Hitelbank néhai nagyhírű vezérigazgatójának, a magyar közgazdaság egyik legkiválóbb vezetőjének özvegye 81 éves korában meghalt. Leánya, *Domony* Móricné és fiai, báró *Kornfeld* Móric, Pál és *Ferenc* gyászolják.

A Székesfővárosi M. kir. Pénzügyigazgatóság felkéri az igen tisztelt közönséget, hogy aki a címére küldött állami sorsjegyet megtartja, annak árát a postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával egyenlítse ki. Aki a sorsjegyeit nem kívánja megtartani, szíveskedjék azt a mellékelt portómentes válaszborítók felhasználásával visszaküldeni oda, ahonnan érkezett. Az államsorsjáték jótékony célt szolgál s aki a megtartani nem kívánt sorsjegyet nem küldi vissza, a jótékonycélt károsítja meg. A sorsjegyek visszaküldése díjtalan.

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

November 17. és 20-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

Ivóvíz-népszerűsítés a gáz- és villanypropaganda mintájára

A vízfogyasztás fokozása a kultúra, az egészségügy és üzemi jövedelem szolgálatában

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában ismertettük *Szendy* Károly polgármester rendeletét, amely az üzemeket arra kötelezi, hogy a tanulmányutakon résztvevő alkalmazottak jelentéseinek megfelelő közzétételéről gondoskodjék, másrészről az üzemek körébe vágó tudományos munkára serkenti az alkalmazottakat, azzal, hogy ezeknek a munkáknak széleskörű megismertetését tegyék lehetővé az üzemek.

Ennek a rendeletnek jegyében foglalkozik most a Vízművek racionális propagandájával és a továbbképzőtevékenységgel *Kálmán* Károly, a Vízművek mérnöke és kulturális gyüjteményeinek őre. A *Vízművek Lapszemléjében* is közzétett, az egész számot betöltő tanulmány nemcsak mint kitűnő szakmunka értékes, hanem alkalmas arra is, hogy kiolvassuk belőle a következőkben azokat a terveket, amelyek a propaganda és racionális továbbképzés terén a Vízművek vezetőségét foglalkoztatják.

A nagyvárosok elektromos- és gázüzemei — így a székesfővárosi *Elektromos Művek* és *Gázművek* is — az általuk szolgáltatott közszükségleti cikkeknek: az elektromos áram- és gázfogyasztásnak, valamint az energiákat felhasználó berendezési tárgyaknak (világító, hűtő, főző, melegítő stb.) propagálására általában élénk és sokoldalú tevékenységet fejtenek ki. Felmerül a kérdés,

vajjon a Vízműveknek hasonló propagandára szüksége van-e

és ha igen, milyen mértékben és formában.

Eddig ezt a kérdést meglehetősen mostohán kezelték, abból az elgondolásból kiindulva, hogy a Vízművek nem haszon elérésére törekvő vállalat, hanem olyan közüzem, amely az élet feltételeihez elsősorban szükséges közszükségleti cikk előállításával, nevezetesen a jó ivóvíz termelésével foglalkozik. Ez igaz, azonban *korántsem jelenti azt, hogy a propaganda-kérdés a Vízművek főcéljával, a zavartalan, egészséges vízellátással ne volna össz-hangba hozható.* Ez a propaganda azonban nem csupán a *többletfogyasztás propagandája*, hanem tágabb értelemben *az egészség, az egyén és nemzet kulturpropagandája is.*

A Vízművek bizonyos értelemben eddig is foglalkozott propagandával, mert kiállításokon vesz részt, lapok és évkönyvek részére tájékoztató és ismeretterjesztő közleményeket ad, látogatókat kalauzol az üzemeken végig, sőt legutóbb *közérdekü oktatófilmet* is készíttetett, végül nem egy nyilvános előadás keretében ismertették már illetékes szakemberek a Vízművek egy-egy nagyobb létesítményét.

Mindezek azonban *nem programszerüleg, megszervezetten és intézményesen történtek.* Az intézményes propagandakérdést háromféle szempontnak kell vezetni.

Első *a gazdasági szempont.* Bár a víz kiszolgálása nem tekinthető kereskedelmi vállalkozásnak, a helyes előrelátás, az időnkint szükséges bővítések miatt

kielégítő és megnyugtató bevételi többletre kell célszerüen törekedni.

Nem közömbös a bevételi többlet *a községi háztartás számára évről-évre beszolgáltatandó megtakarítási összegek*, valamint *az alkalmazottak fizetésjavítása* és a *jóléti és kulturális intézmények* fejlesztése szempontjából sem.

A víz árának időközönkint való emelése nem lehet járható út, hanem inkább a vízfogyasztás észszerű növelése volna célszerű.

Megállapítható, hogy a fogyasztás, illetve a termelés növekedése az önköltségi árra csökkentőleg hat. *Zürich*, ahol napi 300 liter a fejenkinti fogyasztás, *Berlin, Milánó, Drezda, Athén, Rotterdam, Stockholm* példák erre, ahol a fogyasztók a fogyasztás arányában jelentős kedvezményben részesülnek.

A másik *az egészségügyi szempont*, amely azt diktálja, hogy a jó víz olyan, mint a jó levegő: sohasem lehet belőle elég.

A propaganda harmadik célja *a felvilágosító szempont.* Oktatásra volna szüksége az építtetőnek, tervezőnek, iparosnak és a vizet használó közönségnek. Kellő felvilágosítás után sok kellemetlenségtől szabadulnának meg az érdekeltek. Ezenkívül belső oktatásra van szükségük az üzemek műszaki kőzegeinek, a házvizsgáló ellenőröknek, mérő-leolvasóknak, házi szerelőknek. Szorosan ide kapcsolódik a tudakozó, különösen az építkező közönség felvilágosítása. Magasabb fokozatú munka azután a mérnökök és üzemi tisztviselők továbbképzése a szakirodalom, szakelőadások, szakvizsgák, tanulmányutak, tanfolyamok révén.

Részletesen foglalkozik ezután a propaganda eszközeivel, amelyek között legelsőrangú a *sajtó.* Érdekes a propagandatevékenység szolgálatában a *műszaki dokumentáció.* A dokumentációs központok létesítése nem régi keletű, de máris széles alapokon nyugvó nemzetközi tevékenység. A dokumentáció fogalma jelenti mindazt a tevékenységet, ami bárminemű ismeretanyagnak vagy bármely adatforrás céljára alkalmas tárgynak keletkezésére, felkutatására, gyüjtésére, osztályozására és használatára vonatkozik, amely valamelyes tanulmányozás, tudományos kutatás vagy bizonyítás céljára alkalmassá válhat.

Az ilyen dokumentációs központok felállítása nálunk is folyamatban van.

Az országos központnak egyik helyi szakegyede a *Vízművek dokumentációs centruma.*

Ezen a téren a Székesfőváros Vízművei folyóiratgyüjteményével, lapszemléjével, muzeumával, film- és fényképgyüjteményével, előadótermével, kiállítások rendezésével, általában a vezetőség kulturális érzéke, ösztönző példája és az alkalmazottak ilyen irányú tevékenysége révén már jelentős eredményeket ért el.

Kiegészíthetné még a propagandát

a közművek információs irodájának felállítása,

amely egyrészt a felek idejét kímélné, másrészt az alkalmazottakat mentesítené hiábavaló kérdezősködéstől.

Előléptetések a Rimamurányinál. A *Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt.* igazgatósága *Telmajor* Alfréd üzemigazgatót és *Pattantyús* Á. Imre műszaki tanácsost a műszaki *igazgatói* címmel ruházta fel, dr. *Orbán* László, *Kucsera* Emánuel, dr. *Siklóssy* József, dr. *Zorkóczy* Dénes, *Schulz* György és dr. *Biró* János cégvezetőket *igazgatóhelyettesekké* és vitéz *Endrényi* Gyula, dr. *Perczel* Géza, *Lauter* Henrik és *Antal* Ernő társulati főtisztviselőket *cégvezetőkké* nevezte ki.

A Drasche új cégvezetője. A *Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat (Drasche)* dr. *Porges* Aurélt a vállalat érdekében kifejtett munkássága és kiváló szaktudása elismeréséül *cégvezetővé* léptette elő.

Brabécz Alfréd a Hitelbank biztosítási osztályának vezetője. Dr. *Brabécz* Alfréd, a Magyar Általános Hitelbank igazgatója eddigi munkabeosztásának megtartása mellett a bank biztosítási osztályának vezetését is ellátja. *Brabécz* Alfréd a Hitelbank vezetőségében eddig is tevékeny és eredményes munkát fejtett ki és kiváló tehetségét ezután a biztosítási osztály élén is érvényesítheti.

A Községi Takarék részvényeinek lajstromozása a tőzsdén. A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár* bejelentése alapján tudomásul vette a Tőzsdetanács, hogy a társaság az alaptőkét 108.000 darab, egyenként 100 pengő n. é. új részvény kibocsátása útján 21.600.000 pengőre emelte fel; elrendelte a tanács, hogy a társaságnak 216.000 darab, egyenként 100 pengő n. é. részvénye lajstromoztassék és a hivatalos forgalomnak a pénzintézeti részvényekre történő kiterjesztésétől fogva jegyeztessék a tőzsde hivatalos árjegyzőlapjában.

A Baross Szövetség székházavató ünnepsége november 16-án, szerdán este fél 6 órakor lesz. Beszédet mondanak vitéz *József Ferenc* dr. királyi herceg, *Sztranyavszky* Sándor dr., *Bornemisza* Géza és *Ilovszky* János. Az avató ünnepségről a vele kapcsolatos magyaros divatbemutatóról és kiállításról a rádió helyszini közvetítést ad. A közlekedést az államrendőrség ez alkalomra úgy szabályozta, hogy a járművek felhajtása az Eszterházy-utcán át a Sándor-utca irányából történjék. A gyalogosan érkezők a Szentkirályi-utca, az Eszterházy-utca és a Múzeum-utcán át, de csak a járdán közelíthetik meg az avató ünnepség székhelyét.

A Rimamurányi öt pengő osztalékot fizet. A *Rimamurány-Salgó-Tarjáni Vasmű Részvénytársaság* igazgatósága az eléje terjesztett 1937/38. üzletévi zárszámadásokat megvizsgálta és jóváhagyta. A vállalat üzleti forgalma 76.4 millió pengőt tett ki és *a mérleg 2.403.340 P 12 f tiszta nyereséggel zárult.* Az igazgatóság a november 26-ára egybehivandó rendes közgyülésnek részvényenként, mint a mult évben, *5 pengő osztalék* kifizetését, 150.000 pengőnek a társaság különböző jóléti alapjaira, 100.000 pengőnek közjótékonysági és egyéb közcélokra fordítását fogja javaslatba hozni.

Alaptőke-tranzakció a Draschenál. A *Kőszénbánya- 's Téglagyár Társulat Pesten (Drasche)* november 15-én tartott rendes közgyülése elhatározta az alaptőkének 800.000 pengőről 2.4 millió pengővel *3.2 millió pengőre való felemelését* 60.000 darab 40 pengő n. é. új részvény kibocsátásával. A vállalat 1937. üzletévi mérlege 2,194.007 pengő veszteséget mutat ki, amelyet a korábban elhatározott alaptőkeleszállítás révén rendelkezésre álló 2.2 millió pengő részbeni felhasználásával fedeznek.

Tóth és Társa
hajlítottszékgyár
Kispest, Klapka-u. 29. szám. Telefon: 149-230.

VASGERENDA, VASÚTI SIN,
húzott és öntött vascsövek
legolcsóbban kaphatók
FEJTŐ BÉLA VÁCI-ÚT 37. SZÁM
alatti vasteleпén Telefon: 291-253

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 156—086.

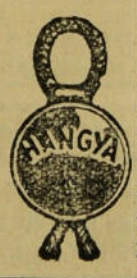
Zagora Zoltán
Műkönyvkötészete
Különleges naplórak, irodai ujdonságok, reklámcikkek üzeme
Budapest, VIII., Eszterházy-u. 20. ☎ Telefon: 136-911.

LANGERMANN FRIGYES
LAKATOSMESTER
BUDAPEST, XI., VERPELÉTI ÚT 5. SZÁM
TELEFON: 259-780

Kendoff Antal Telefon: 298—036.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR
VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505
Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d.
A BAZILIKÁVAL SZEMBEN
KÉSZÍTMÉNYEI:
Elsőrendű hollandi crouponból készült speciálisan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbsasnór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Felszállításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

ALAPÍTVA: 1889.
LORENCZ DÁNIEL
Cégtulajdonos: özv. LORENCZ DÁNIELNÉ
Épület- és díszműbádogozási, víz-, gőz- és légszeszvezeték szerelési és egészségügyi, közp. fűtés berendezési vállalat.
Iroda és műhely: II., MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 152-268

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

71. jótékonycélu
m. kir. állami sorsjáték
Főnyeremény **40.000** aranypengő
18.729 nyeremény
275.000 pengő értékben
Nyeremények:
20.000 arany P. | 4-szer 2.500 arany P.
10.000 arany P. | 6-szor 2.000 arany P.
2-szer 5.000 arany P. | 20-szor 1.000 arany P.
és még számos nagyobb és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.
Húzás december 7-én.
Sorsjegyárak:
Egész: ar. P. 3.— Fél: ar. P. 1.50
A nyeremények számát és összegét a multhoz képest emeltük.
Kapható minden osztálysorsjegyfőárusítónál, valamint az összes dohánytőzsdékben. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesít a székesfővárosi m. kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V. Szalay-utca 10.

Schiller Ottó a milanói nemzetközi pamutkongresszuson. Dr. *Schiller* Ottó, a Magyar Textilgyárosok Egyesületének főtitkára Milánóba utazott, ahol résztvett a nemzetközi pamutszövetség ülésén. *Schiller* Ottó olaszországi hivatalos kiküldetéséről már hazaérkezett.

A visszakerült somoskői bazaltbánya ünnepe. A A Felvidék visszacsatolásával a *Somoskői Bazaltbánya Rt.* is visszakapta a 20 év óta elszakított egységét. Ebből az alkalomból bensőséges ünnepet rendeztek, amelyen képviseltette magát Nógrád vármegye, Salgótarján város, valamint a székesfőváros, a MÁV és BESzKÁRT is. A Himnusz eléneklése után *Metzler Jenő dr., a Magyar Országos Központi Takarékpénztár vezérigazgatója,* a társulat alelnöke mondott ünnepi beszédet. Hódolattal emlékezett meg *vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzóról,* akit lelkesen éljenzett a tömeg, majd a bánya sorsát ismertette. Kifejtette, hogy ennek a vidéknek vannak részei, ahol a lakosság vegyesen magyar és szlovák nemzetiségű. Arra kérlek benneteket — mondotta — e szentistváni gondolat, a magyar nemzeti állam gondolatának jegyében ne tekintsétek őket idegeneknek. Térjen vissza minden a magyar szentkorona körébe. Ezután *Bozenta* József és *Szepessy* Vilmos a munkásság nevében szólott. *Horváth* László h. polgármester beszélt még, majd a megjelentek elénekelték a Szózatot. A vállalat a felszabadulás emlékére *Krepuska* Géza elnök nevéről munkásjóléti alapot létesített. *Metzler* Jenő végül megemlékezett *Krempels* József vállalati igazgató érdemeiről.

BOSNYÁK JENŐ
PRECIZIÓS ÜZEME
Budapest, VII., Csengery-utca 7.
BICIKLI TRICIKLI
Készítés, javítás, autógénhegesztés
GYORSAN, PONTOSAN, JÓL, OLCSÓN

Kiss Jenő okl. mérnök, építési vállalkozó
Budapest, V., Zoltán-u. 10
Telefon: 114-335

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kútgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 28. SZ. ● TELEFON: 290-798. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 155-241. géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Kartelen kívüli
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása közvetlenül a gyárból
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR
AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-998
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 498-126

VÁLLALKOZÁS

Uj versenytárgyalási kiírások

A BSZKRT részére szükséges 1080 kg. **öntött bronzcső szállítására** pályázni lehet november 25-én d. e. ½10-kor (Akácfa-u. 15.); ugyanitt cca 3500 kg. 42-es jelű és 1500 kg. 20-as jelű **lágyított vashuzal szállítására** pályázni lehet november 25-én d. e. 9 órakor; ugyanitt 30.000 kg. **towottezsír szállítására** pályázni lehet november 22-én d. e. ½10 órakor.

A székesfőváros intézményei részére szükséges különféle textiláruk: **fehérített mollnó, szürke nyári egyenruhaanyag, nyomott karton szállítására** pályázni lehet november 21-én d. e. 10 órakor az anyagszertárban.

A székesfőváros kórházai, népjóléti intézményei és iskolái részére szükséges **tej- és tejtermékek szállítására** pályázni lehet november 23-án d. e. 10 órakor. (Közp. Városháza, II. em. 195.)

A BSZKRT részére szükséges különféle **készbőrök szállítására** pályázni lehet november 22-én d. e. 9 órakor (Akácfa-u. 15. IV. em. 439); ugyanitt **négy darab szerszámgép szállítására** pályázni lehet november 29-én d. e. 9 óráig.

Versenytárgyalási megbízások

A Rókus-kórházban szükséges **betegfelvonó munkálataira** megbízást kapott Handlovits és Horváth 6800 pengőért.

A XII. ker. tűzőrségi laktanya **villanyszerelési munkálatait** Dobos Béla kapta 2574 pengőért.

A Gázművek **óvóhelyépítkezésére** megbízást kaptak: Paulheim Lénárd 12.000 és Volumen Építő kft. 6866 pengőért; ugyanitt **acéllemezek** szállítására kaptak megbízást: Magyar Waggon- és Gépgyár Rt. 13.960, Magyar Acélárugyár 8870, MÁV-gépgyár keresk. képviselete 2660, Hubert és Sigmund 19.950 pengőért; ugyanitt különféle **csavarok, ívcső, stb. szállítására** kaptak megbízást: Magyar Gázizzófény Rt. 1977, Weiss Manfred 8721, Ulrich B. J. 11.758 pengőért; ugyanitt **villamos motorszíréna szállítására** kapott megbízást a Magyar Siemens-Schuckert Művek 1450 pengőért.

A Szél-utcai Alapítványi Fiúotthon **föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbeton-munkálatait** vitéz Márton Ferenc kapta 211.834 pengőért.

Beérkezett ajánlatok

A BSZKRT részére szükséges öntöttvas **féktuskók szállítására** pályáztak: Oetl Antal 100 kg-ként 29.90, Friedrich Siemens Rt. 100 kg-ként 30.— P, Budapest—Salgótarjáni Gépgyár 100 kg-ként 31.30, Mávag 100 kg-ként 36 pengővel; ugyanitt különböző **tölgytalpfák szállítására** pályáztak: Magyar Királyi Erdőigazgatóság (Miskolc), Erdőbirtokosok fakitermelő kft. (Nagyatád), dr. gr. Károlyi István, Lőwy Sándor, Fagazdasági Rt., Polacsek J. és Fiai, Nasici, Nasicer Tanninfabrik (Zágráb), Hönig Mór, Una Rt., Kosztelitz László, Matzner Ottó, Tiberius Rt., Polgár Testvérek, Schmiedl Mór (Ipolyság), Márer Benő és Tsa, Furnir és Lemezművek, Reismann Sámuel, Acs Ferenc, Kárpátia Rt., Földes Ede, Cizek Antal és Kun Nándor.

A Szél-utcai kislakásos épület **bádogos munkálra** pályáztak: Schönwald Nándor 5382, Kardos Lipót 5675, Guba András 5948, Oláh József 6050, Erményi Antal 6351, Lorenz Dániel 6471, Petik János 6690, Fekete Jenő 7301, Columbia 8145 pengővel.

A városligeti virág- és gyümölcskiállítási csarnok **központi szivattyús melegvízfűtési berendezés munkálatalra** pályáztak: Farkas Jenő 32.395, Kmetty János 32.816, Kulcsár Kálmán 33.313, Hajdu József 33.710, Csépai Jenő 34.480, Török Nándor 36.241, Lakos Jenő 39.723 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: **STAUB FERENC** MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. ● Telefon: 494-368.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ **„Optalit"** könnyűfém-dugattyú
P.-bronz fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

FRICKER A. KÁROLY
Jelvény és díszműáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, lánckardbojtok.

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Cs ú z d a: KELENFÖLD P.-U.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. ● Telefon: 155-114.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-967.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntőde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

HIDAS KÁROLY
MÉLYÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.: 110-998

irmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

MORBITZER NÁNDOR
Építészmérnök és építőmester, m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhalpari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője: Magyarország aranykoszorús mestere.

SEGYŐ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fűtés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 121-080

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. ● Telefon: 125-284.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépszíj.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 november 23. 47. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111–141 - Postacsekk: 40.424

Hála és emlékezés

Egy hét előtt írtuk ezen a helyen, hogy most már nemcsak magunkért, de visszatért felvidéki testvéreinkért is dolgoznunk kell. Majd ők is nekilátnak velünk a munkához, de mi vagyunk az erősebbek, nekünk kell őket bevezetnünk ebbe a számukra még új életbe, nekünk kell gondoskodnunk róluk, nekünk kell őket ápolnunk, amíg hozzánk erősödnek. Senki sem kételkedhetett egy pillanatig sem, hogy ebben a munkában nekünk, Budapest népének kell előljárnunk.

Ennek a gondolatnak jegyében folyt le a székesfőváros törvényhatósági bizottságának szerdai méltóságteljes, ünnepi közgyűlése. *Szendy* polgármester adott kifejezést ennek, amikor kijelentette, hogy a nemzet történelmi napjaiban a székesfőváros a teljesített hivatás nyugodt önérzetével áll az ünneplők sorába, hittel és lelkesedéssel vállalja a jövő feladatait is, minden szellemi és anyagi erejével a magyar életet, a magyar népi gondolatot, a magyar jövőt akarja szolgálni.

Valóban Budapest hiánytalanul fogja magyar kötelességét teljesíteni. A legelső kötelesség, amelynek máris eleget tett: *a hála lerovása*, a második, amelyre vonatkozólag a közgyűlés máris fontos határozatokat hozott: *a felvidék lelkének bekapcsolása az egyetemes magyar lélekbe*, a harmadik *a történelmi napok emlékének méltó megörökítése.*

Budapest lerótta háláját mindenkivel szemben, aki a felvidék visszaszerzése körül mulhatatlan érdemeket szerzett. A legelső mindenek között vitéz nagybányai *Horthy* Miklós, Magyarország főméltóságú kormányzója. „Amikor országgyarapító munkájának emez első határkövéhez ért, szálljon minden gondolatunk őhozzá!" Így aposztrofálta a Hadurat *Karafiáth* Jenő főpolgármester, miközben viharzó éljenzés közben emelkedett fel helyéről az egész törvényhatósági bizottság. És mindenkit eltöltött a boldog gondolat, hogy *a Főméltóságú Urat budapesti bevonulásának tizenkilencedik évfordulóján ünnepli mérhetetlen lelkesedésel Budapest népe.* Tizenkilenc év után, amelyet a történelem útján járt, most honvédei élén Komáromba és Kassára vonult be. Lerótta háláját a közgyűlés nagy pártfogóink, nemzeti ügyünk sikerén eredményesen munkálkodó államférfiaink és sokat szenvedett, most felszabadult véreink iránt is.

A közgyűlési határozatok legnagyobb részének az a célja, hogy a Felvidék lelkének az egyetemes magyar lélekbe való bekapcsolódásának nagy munkáját szolgálják. Ezek közül legszebb gondolatok egyike az, hogy nemzeti érzésük és kitartó hűségük jutalmául hozzuk el Budapestre a felvidéki iskolák diákjait, a fővárosi iskolák tanulóival pedig ismertessük meg a Felvidéket, ezért iskolai kiránulások keretében mutassuk meg nekik a hazatért városokat. Hazafias irodalmi műveket küld Budapest karácsonyi ajándékul a felvidéki ifjúságnak, a nyaraltatási akciót pedig kiterjeszti a most visszacsatolt területekre is. De még számos szép gondolat szolgálja a lelkeknek újból való összeforrását, a húszéves rabság feledtetését és a közösen felveendő teremtő munka egyenlő ütemét.

Hasonlóképpen szép és nemes gondolatok töltik meg ezenkívül a főváros törvényhatóságának ama határozatait is, amelyek a történelmi napok emlékének megörökítésére vonatkoznak. Üdvözlő táviratok a felszabadult tizenegy város mindegyikéhez, Szent István emlékérem a visszatért tizenegy városnak és nyolcszázötvennégy községnek, bronzkoszorú Rákóczi fejedelem kassai sírjára, díszlobogó Komáromnak és Kassának, budapesti utcák elnevezése a visszatért városokról, a magyar igazság emlékműve a budapesti központi városházán és még sok más kedves, maradandó emlék fogja megörökíteni a történelmi napok kitörő boldogságát.

Nemes és szép gondolatok, intézkedések ezek, de a magyar lélek mai áradó boldogságához mindez kevés. Ugy érezzük a hála minden szavánál, az emlékek minden szépségénél sokkal többet jelent az öröm, a hála melegétől kivirágzott magyar lélek, amely szünni nem akaró hozsánnával ünnepel tovább, amikor már mindnyájan újra kezdtük hétköznapi munkánkat.

Teljesen átalakul Budapest képe a modern beépítési tervek alkalmazásával

A Madách Imre-út első szakaszára a Madách Imre-tér frontkiképzését tette kötelezővé a Közmunkatanács — Különleges építési adómentességet kap a külső Józsefváros

A főváros városrendezési és magánépítési ügyosztálya fokozatosan egy egészen új Budapest alapjait rakja le, amint az egyes városrészek szabályozási terveit és beépítési módjait állapítja meg. Ezek a tervezetek mind a *minél több levegő és napfény* jelszavával készülnek és egyebek között azt a célt szolgálják, hogy a lakosságnak nem kell kimennie a külső villanegyedekbe, vagy éppen a perifériákra, ha a bennlakáshoz és a modern kényelemhez levegőt és napfényt is akar.

Ilyen értelemben készült el az új *Szent István-város* szabályozása és beépítési terve és így készült el többek között az új *Vízivárosé*, az *Attila-utca* környékéé, utóbb a külső *Ferencvárosé* és a *Madách Imre-sugárút* betorkolásáé. A sugárutat megnyitó tér képét többé-kevésbé kialakította már a *MÁK* kilencemeletes, a *Gazdák Biztosító Intézetének* hatemeletes palotája és a *Közmunktanácsnak* a teret lezáró és a kétemeletes áthidalása alatt a sugárutat megnyitó palotája. Most van épülőben a *Segítőalap* bérháza és az *OTI-palota*, míg a MÁK és a Gazdák Biztosító Intézetének háza között *még egy üres telek vár beépítésre.* A tér mögötti épülettömbökön, amelyeket a *Községi Takarékpénztár* szerzett meg és parcellázott, részben megindult, részben legközelebb megindul az építkezés, úgyhogy *csakhamar kialakul a térség után a Madách Imre-sugárút első szakasza.*

A szabályozási tervet és a homlokzatok kötelező kiképzési tervét a Közmunkatanács szabta meg, a beépítési mód tekintetében itt is az az elv érvényesül, amelyet a városrendezési és magasépítési ügyosztály a főváros egész belterületére egymásután megállapít. A homlokzatok kiképzését egyöntetüvé tette *Wälder* Gyula terve alapján a Közmunkatanács, és ebben a kiképzésben a stabilitást jelképező, sötét tónusú *Klinker-tégla* dominál. Most hogy a térség képe mind jobban kialakul, a homlokzatburkolattal szemben felmerült aggályok elhallgattak és az új építkezési rendszernek, amely reprezentativ tereknek vagy útszakaszoknak egyöntetű kiképzésére törekszik és ezzel új színt és jelleget akar behozni Budapest város képébe, ma már mindenki teljes elismeréssel adózik.

Legutóbb a *Fővárosi Hirlap* támogatta általános figyelmet keltő cikkében ezt a törekvést és egyúttal felhívta a figyelmet arra, hogy *a Madách Imre-tér modern, merész és sikerült elgondolása csak úgy érvényesül teljesen, ha a sugárútba való átmenet is alkalmazkodik a tér stiluséhoz.* Ehhez képest szükségesnek tartotta, hogy a Közmunkatanács *a sugárút első szakaszára is tegye kötelezővé a Wälder Gyula terve szerint a frontkiképzési módot.* Mint értesülünk, a Közmunkatanácsnak ez a rendelkezése megtörtént és

a Madách Imre-sugárútnak az első utcakereszteződésig terjedő szakaszára is kötelezővé tette a Közmunkatanács a homlokzatoknak a Madách Imre-tér homlokzataival azonos kiképzését.

Ehhez képest több készülő bérpalota már meglevő tervét *át is kellett dolgozni.*

Ami a tér és a sugárút beépítési módját illeti, erről a szemlélő, aki a sokemeletes bérpaloták előtt az utcán megáll, nem is vesz tudomást. Talán olyan gondolata is támad, hogy azt, ami az utcáról nézve imponáló és monumentális, a lakók egy részének azzal kell megfizetni, hogy a magas falak közé zárt sötét udvari lakások levegőtlenségében kell élniök. Budapest régi bérpalotáiban ez így is van és nemcsak a *Józsefváros* és *Ferencváros* szűk utcáiban, hanem parádés és újabban ünnepi fel vonulási úttá előlépett *Andrássy-utunkon is, ahol a többé-kevésbé szép frontok mögött mélyen benyúló, keskeny udvarok és sötét, levegő nélküli, nem egyszer a higiénia követelményeit is nélkülöző lakások sorakoznak.*

Az új Budapest azonban nem így épül.

A Madách Imre-téren és a sugárúton, a magasba szökő, hatalmas palotákban nincsen szűk udvar és nincs sötét lakás. Az új beépítési mód szigorúan érvényesült és

a bérpaloták közé csatlakozó udvarok kerültek,

amelyeket a keretépítkezés rendszere szerint építenek körül. Nagy, üde, zöld területekre néznek majd az udvari lakások és senki sem fogja nélkülözni a napfényt és a levegőt.

Az említett városrészekben, melyek beépítési módját a városrendezési és magánépítési ügyosztály már megállapította, hasonló a helyzet. Mindenütt keretudvarok köré csatlakoznak a bérházak, anélkül, hogy az új beépítési mód előírása túlzásba menne át. Sok beépítési terv úgy alakult, hogy *olyan hatalmas keretudvart kellett megszabni, amely a telkek kihasználását lehetetlenné tette volna és ezzel az építtető nem találta volna meg a számítását,* annak ellenére sem, hogy ez az új beépítési mód jóval értékesebb lakásokat produkál, mint a régi, szűkudvaros, sötétlakásos építkezés. Ahol ilyen túlzottan nagy keretudvarok alakulnak az épülettömbökben, ott

a beépítési terv megengedi, hogy az udvarokon külön épületeket emelhessenek,

ami aztán a telek kellő kihasználását lehetővé teszi, anélkül, hogy ez a higiénikus építkezési rendszer rovására esnék.

A városrendezési ügyosztály szinte a köteles gondosságon túlmenő ambicióval dolgozza fel ilyen értelemben a főváros belterületeinek egyes részeit és nem kis feladat elé állott, amikor

most a Belvárosnak is nekifogott.

Csodálatos módon, a *Józsefvárosra*, ezúttal annak a Nagykörtúttól kifelé eső részét értjük, még nem került a sor, mintha szinte igazolni akarná minden fórum a józsefvárosiak panaszát, hogy *őket a modern városfejlesztésből mindig kihagyják.* Lehetséges, hogy ebben a külső-józsefvárosi részben az építkezési kedv, vagy inkább a lehetőség annyira hiányzik, hogy azért nem fordul feléje a hatósági jóakarat. Mert az új házépítési módokat rendszerint ott állapítják meg, ahol valami kezdet mutatkozik, mint legutóbb a *Teleki-téren* is történt, ahol

egyetlen épülő bérház kedvéért egy egész épülettömbre megállapították a keretudvaros beépítési módot.

Hogy azonban a Józsefvárost mégse kerülje el a felső jóakarat, arra nézve állandó és hatásos agitációt folytat *Katona* János mérnök, a kerületet képviselő törvényhatósági bizottsági tag, aki úgy a városi fórumok előtt, mint a *Fővárosi Hirlapban* állandóan ébrentartja ezt a kérdést, még pedig abban a formában, hogy a Józsefváros és a Ferencváros körúton kívül fekvő részein kell megépíteni az új beépítési mód szerint *azokat a bérházakat, amelyek a kispolgárság számara termelnek általa megfizethető bérért egyszerű, de azért modern, higiénikus és tetszetős egy-kétszobás lakásokat.*

Most, amint látszik, *Katona* János agitációját siker koronázza. *Szendy* Károly polgármester a bizottsági tag indítványozására adott válaszképpen közölte, hogy

a Józsefváros külső részeire is ki akarja eszközölni a különleges adómentesség kedvezményét.

Ez döntő fontosságú lesz arra nézve, hogy a régi, elavult házak helyén megindulhon az építkezés és a kispolgárság és munkásság is egészséges lakásokhoz jusson és ne legyen kénytelen egészségtelen, sötét odukban meghúzódni, vagy pedig kimenni a perifériákra, ahonnan csak költséges utazással és a pihenésre szánt órákat elrabló időveszteséggel juthat el munkahelyeire. A szociális szempontok mellett

hatalmas segítséget adna ez a modern kislakásos építkezés az építőiparnak is,

amelyre mostanában ugyancsak ráfér a segítség.

Csak hittel állhat meg az ember nemzeti és egyéni élete harcaiban

Vályi Lajos templomi beszéde a nagy magyar problémák alkalmából

A történelmi fordulatok idejében és az azt kísérő jelenségekben, amelyek a nagy tömegek számára csak később, a problémák megérése, a küzdelmek kohójában kiforrt eredmények beteljesülése után válnak érthetővé, rendkívüli szerepe van a fegyelmezettségnek és a bizalomnak, amelynek legszilárdabb alapja a hit. Ez örök és megdönthetetlen igazság, amelynek mindig és minden körülmények között érvénye van, de amelyet a mostani időkben a hivatottaknak a lelkek elé kell tárni. Erre vállalkozott *dr. Vályi Lajos*, aki a mi hasábjainkon, mint a várospolitikai élet tevékeny és népszerű harcosa szokott jelentkezni és akit ezuttal egy új téren mutatunk be: a templomban, ahol a hit érdekében a hitről prédikált. Az *Országos Luther Szövetség győri nagygyűlésén* mint a Szövetség budapesti központjának egyik képviselője vett részt és a győri evangélikus templomban előadást tartott. Az élet mai küzdelmekkel, de örömökkel is kirakott aktualitásai között a fényes, az örök utat mutatta meg ebben a magasságokba szárnyaló beszédben, amelynek főbb részeit a következőkben közöljük:

— A lefolyt külpolitikai válság legforróbb, elfojtott indulatoktól legfeszültebb napjaiban a magyar élet egyik vezető egyénisége, kemény és keserű kritikát mondott előttem a szeszélyesen hullámzó közhangulatról: az egyik pillanat *túlzott és vérmes* reménykedéséről, a másik pillanat *váratlan és indokolatlan elesettségéről*. Szinte a Szentírás szavai törtek elő ajkán: *Hogy van az, hogy ilyen kevés a hitetek?* És azt hiszem, hogy a magyar közéletnek ez a vezetője lényegében nem is tévedett akkor, amikor a közhangulat egyes vonatkozásokban mutatkozó állhatatlansága, szeszélyessége és bizonytalansága mögött a hit hiányát, *a hit elégtelenségét* kereste.

Mert amilyen biztonság a hit, olyan irányvesztettség a hitetlenség. Amilyen nyugodt és bátor az Isten mindenható, jóságos hatalmában hivő jövőbenézése, olyan megriadt és aggodalmaskodó a veszély órájában az, *aki mindent az emberi értelemtől, erőtől, tudástól és ügyességtől kénytelen várni.*

A nemzeti élet válságos napjai megmérik a nemzet lelki nagyságát. Az egyéni élet megpróbáltatásai fokméről az egyén lelki erejének. *S ez a lelki nagyság, ez a lelkierő annyi, amennyi hit van mögötte.*

Az a hangulathullámzás, amelyre a bevezetőben említett kiváló magyar államférfiu panaszkodott, a rövidlátásban elbizakodott materializmus belső gyengeségének, önmagát kerülgető irányta-lanságának volt csupán egy vonása, amely csak ott keletkezett, onnan áradt ki, ahol emberi törvényekkel akarják helyettesíteni az isteni törvényt, ahol nem hisznek az élet és az igazság magasabbrendűségében.

A bajnak, a veszélynek az órájában *egészen más a materialista lelki szerkezete*, aki csak az anyagi világban tud bízni és csak anyagi erőkkel tud számolni, élete célját csak a földi létben, az egész világ elmúlását a maga élete elmúlásában látja, *mint az evangéliumi emberé*, aki bár alázatosan érzi a maga kicsinységét, mégis biztonságban tudja magát a szerető atya, az Isten gondviselő kezében.

Meggyőződésem szerint *csak az Istenbe és az evangélium tanításaiba vetett hittel állhat meg méltón az ember a nemzeti és egyéni élete harcaiban*, már pedig nem kétséges, hogy *az az ember teljesíti egyháza iránti kötelességét is a legjobban, aki egyházához méltó életet tud élni.*

Az Istenbe vetett hit teszi naggyá, megelégedetté, békességessé és tisztává a népek életét, az erőbe vetett hit képesít nagy teljesítményekre, ragyogó alkotásokra, a szépségbe vetett hit ihleti meg a költő tollát, a szobrász vésőjét és a festő ecsetjét, az egészségbe vetett hit ad egészséget és *az ellenkező előjelű hit*, a hitetlenség foszt meg az ellenálló erőtől a bűnnel szemben, az erővesztettség és gyengeség elhivése töröl le államokat a világ térképéről, *taszít korszakokat, világrészeket, családokat és embereket a kétségbeesésbe, a lelki meddőségbe és pusztulásba.*

A kételyek, a lelki meghasonlás sokkal ritkábban következik be a műveltség alacsonyabb fokán álló egyszerűbb embernél. Az értelmiségi nevelés reális, kíséreletekre, bizonyítékokra, oknyomozásokra, kétszer kettő négyre, csak megláthatóra, megfoghatóra, leméréhetőre és leszűrhetőre alapított rendszere, amely mellett nem érvényesül eléggé a filozófia, a logika, a lélektan és Krisztus nem e világból való országának törvényeit oktató vallástan, csak *kevés fiatal lelket kímél meg a kételyektől, a hitbeli megrendüléstől.* S valóban, csak az Isten kegyelmétől függ, át tudja-e hidalni azt az ürt, amely lelkében az anyag törvényeinek, a technika vivmányainak, a civilizáció eredményeinek egyoldalú túlértékelése és a lelki tudományok és lelki kultúra elhanyagolása következtében beállott?

Szerény véleményem szerint már ezen a területen is jó úton vagyunk. Úgy látszik, hogy az *anyagelvű világszemlélet itt is, ott is léket kap* és erősségei leomlóban vannak. Nemcsak a vallástudomány, hanem a természettudományok is egyre több és több bizonyítékot, támaszpontot szolgáltatnak a materializmus ellen. És az emberi gőgnek és rövidlátásnak ez a szelleme azokból a hadállásaiból is hátrálni kénytelen, ahol a legerősebbnek hihette magát. Az a meggyőződésem, hogy a *gondolkozó* és igazán művelt, a dolgok jelentőségét, helyét és összhangját felismerni képes valódi tudós és bölcs ember *sohasem lehet hitetlen.*

Az egyház és az ember eltávolodásának igen sokszor kezdő *oka az a konfliktus, amely a jóra törekvő, de az anyagi világ csábításaival*, a földi világ rendjével *megküzdeni nem képes*, bűnbeesés és bűnbecsését felismerni is tudó ember lelkében támad. De *társadalmi berendezésünk fogyatékossága*, az életviszonyokban tapasztalható különbözőségek, a megélhetésért folyó harc vaskövetelményei, a falat kenyérnek a más falat kenyeréből való szükségszerű kiharcolása, a szükség és a felesleg egyensúlyi hibái, az elégtelen szociális viszonyok, számos olyan kényszerhelyzetet teremt, amely a kevésbé ellenálló lélekben rombol, az igazságba vetett hitet rendíti meg és végeredményben eltávolodást idéz elő az egyház és tagjai között.

Nem közvetlenül egyházi feladat annak a megoldása, hogy a társadalom berendezése, az állami élet szerkezete jobb, igazságosabb, szociálisabb, kiegyensúlyozottabb legyen. *Az evangéliumi alapon álló közéleti férfiak Isten és egyház iránti kötelessége azonban, hogy az állami és társadalmi berendezés tökéletesebb, az Isten országát jobban megközelítő rendszerének megvalósításáért*, a bajok és nyomorúságok és igazságtalanságok enyhítéséért küzdjenek.

A mai nehéz, feszültségtől terhes időkben, amelyeknek méhében sokak meggyőződése szerint *egy új világ vajúdik, — sok hitre, bizalomra és lelkierőre lesz szükség a kereszténység táborában.* Csak ez a lelki típus, az őskeresztények hívő, bízó és bátor lelki típusa biztosíthatja az emberi nem jobb, igazságosabb és emberibb jövőjét és ennek az Istenbe vetett hitre és az evangéliumra támaszkodó lelki típusnak a kitermelésén, többségbejuttatásán fáradozik az egyház.

Kötelességünk, de jól felfogott érdekünk is tehát, hogy az egyház felé fordítsuk tekintetünket, hogy kezdeményezzünk és önfeláldozással szolgáljuk Krisztus táborának mind nagyobb egységét és szolidaritását, *mert a hívek összetartozása az egyház ereje, az egyház ereje a hit uralma és a hit uralma az emberi élet békéje és boldogsága!*

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága mélyen megilletődve jelenti, hogy nagyrabecsült elnöke

báró Harkányi János

belső titkos tanácsos, a Magyar Országgyűlés felsőházának tagja, ny. m. kir. kereskedelemügyi miniszter, stb., stb.

e hónap 18-án jobblétre szenderült.

A megboldogultat három évtizedes együttműködés szoros köteléke fűzte intézetünkhöz. Mint az igazgatóság tagja, később alelnöke, 1929-től kezdve pedig elnöke, kristálytiszta ítéletének, bámulatos tudásának és gazdag tapasztalatainak felbecsülhetetlen értékeit mindenkor teljes odaadással bocsátotta intézetünk és vállalataink rendelkezésére. Mintaképe volt a vállalt feladat iránti önfeláldozó kötelességérzetnek. Magasrendű erényei mindazok tiszteletét és ragaszkodását biztosítják számára, akik ismerték.

Nagyérdemű elnökünk nemes egyéniségének emlékét igaz szeretettel és hálás kegyelettel fogjuk megőrizni.

Budapest, 1938. évi november hó 19-én.

Olasz kultúrpalota épül a főváros által adományozott telken

Az olasz király kitüntette Szendy polgármestert és a főváros vezetőségének több tagját

A székesfőváros a tabáni park határán, a *Czakó-utcában telket ajánlott fel az olasz birodalomnak.* Ezen a telken épül majd fel a budapesti olasz intézet a Budapesten folyó olasz tudományos irodalmi és művészeti élet központja, amely a római magyar intézethez hasonlóan az olasz magyar művelődési kapcsolatok előmozditója lesz.

A telek átadásáról szóló ajándékozási szerződést szombaton délután irta alá a városházán gróf *Da Vinci* olasz követ és *Szendy* Károly polgármester.

Az ünnepélyes aktuson Olaszország részéről megjelentek gróf *Vinci* olasz követ és meghatalmazott miniszter, *Revedin* és *Clementi* követségi titkárok, *Balbino* volt közoktatási miniszter, a Budapesti Olasz Kultúrintézet elnöke, Paulo *Calabro* egyetemi tanár és *Pallay* Aladár, az olasz követség jogtanácsosa. A székesfővárost *Szendy* Károly polgármester, *Némethy* Károly és *Kempelen* Agoston tanácsnok, dr. *Várady* Jenő tisztifőügyészhelyettes, dr. *Keil* Tibor főjegyző, a polgármesteri hivatal vezetője és gróf *Lázár* Imre, a polgármester titkára képviselték.

Szendy Károly polgármester olasz nyelven üdvözölte a megjelent előkelőségeket s megemlékezett *a magyar nemzet hálájáról Olaszország iránt*, legutóbb érzett baráti támogatásáért s annak a reményének adott kifejezést, hogy *az adományozott telken rövidesen felépül az Budapesti Olasz Intézet, amely a magyar-olasz művelődési kapcsolatok új, termékenyítő érintkezés pontja lesz.*

Gróf *Da Vinci* szívélyes szavakkal mondott köszönetet a főváros adományáért és hangsúlyozta az új budapesti olasz intézet felállításának jelentőségét. Melegen szólott arról *a rokonszenvről a maradandó barátságról, amelyet a fasiszta Itália Magyarország iránt érez.* Az olasz követ a kormányzó úr ő főméltósága, a magyar kormány és Budapest éltetésével fejezte be szavait.

A beszéd elhangzása után az olasz követ és *Szendy* Károly polgármester, majd pedig a jelenlevő tanuk aláírták a magyar és olasz nyelven készült szerződést. Gróf *Da Vinci* olasz követ *átadta a polgármesternek a Szent Móric- és Szent Lázár-rend parancsnoki keresztjét*, amellyel *III. Viktor Emánuel* király és császár most tüntette ki, továbbá *Schuler* Dezső dr. alpolgármesternek, *Kovácsházy* Vilmos és *Király* Kálmán tanácsnoknak, *Keil* Tibor dr. főjegyzőnek átnyujtotta *az olasz király és császár által adományozott magasrangú kitüntetéseket.* Ugyancsak kitüntette az olasz császár és király dr. *Lamotte* Károly nyugalmazott alpolgármestert is, aki az olasz koronarend tiszti lovagkeresztjét kapta.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25 ● Telefon: 125-284.

Nagyszabású tervek a fenyegető kislakásinség leküzdésére

A polgármester már elkészítette a háromezer kislakás építésének programját

A kislakások kérdésének megoldása egyik legnagyobb és legégetőbb problémája ma a fővárosnak. A magántőke az utóbbi évek építési konjunktúrájában a luxuslakások ápítése felé fordult, az idei esztendőben pedig szinte teljesen abbahagyta lakástermelő tevékenységét. Miután a kislakások hiánya mind érezhetőbbé válik, a főváros veszi át szociális gondoskodása keretében ezt a feladatot is: maga épít és ezzel egyúttal az építőkedv új megindulásának akar lökést adni. Erről a nagyfontosságú akcióról kérdeztük meg

dr. Schuler Dezső

alpolgármestert,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő nagy figyelemreméltó felvilágosításokat adta:

— A történelmi események felé fordul lelkes figyelmünk mostanában, de azért nem állott meg a munka üteme a fővárosban. Az időszerű napi feladatok elintézése mellett *előkészítettünk nagyarányú akciókat* is. Ilyen

a kislakásépítési mozgalom.

A fővárosnak föltétlenül kell valamit tennie, mert a magántevékenység ebben az irányban nagyon ellanyhult. Azelőtt *az adómentesség* megadása volt a serkentő erő. Az adómentesség ma már csak bizonyos körzetekre szorítkozik és ezeken a helyeken is inkább a *városfejlesztési* szempontokhoz igazodik. Ez a körülmény szinte kizárja, hogy olcsóbérű kislakások épüljenek. Pedig, hogy ezekre milyen szükség van, világosan kitünik a statisztikai adatokból is. Az olcsóbérű kislakások száma állandóan csökken és *ma már a munkások és kistisztviselők számára majdnem megoldhatatlan probléma a megfelelő lakás megszerzése. A polgármester munkaprogramjába tartozik* a fővárosi lakásviszonyok állandó figyelemmel tartása és a főváros keresi is a módot arra, hogy a kislakásokban mutatkozó hiányokat valahogyan eltüntesse. *Ebben az esztendőben közel ezer kislakást építettünk* fel. Ez a lakosság arányszámához viszonyítva nem jelentett sokat és a lakáspiacon nem is mutatkozott a kívánt kínálat. A polgármester úr a legkomolyabban foglalkozik a lakásügy megoldásával, aminek jeleként már nyilvánosságra is került, hogy *3000 lakást kíván felépíteni*, ami mindenesetre már nagy segítség lenne.

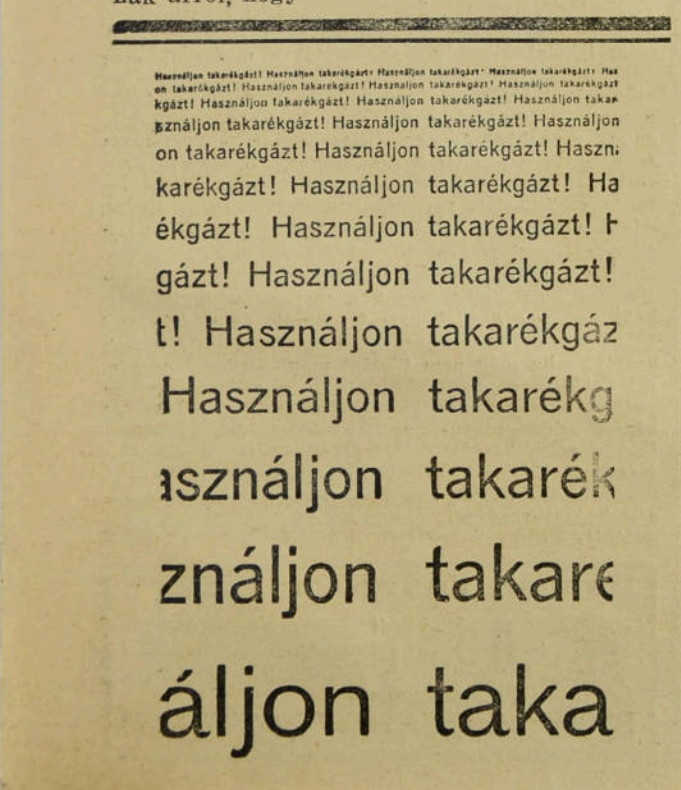
A polgármester az összes illetékes ügyosztályok bevonásával már kidolgoztatta a 3000 kislakás felépítésére vonatkozó tervezetet

és a főváros akcióját kapcsolatba akarja hozni azzal a kormányhatóság részéről megnyilvánult kívánsággal, hogy *az állam is most építse meg a régebben tervbe vett ezer kislakást.* Messzemenő tervei vannak a polgármester úrnak arról, hogy

az üzemi munkások számára saját tulajdonukba kerülő kislakásokat épít,

másrészről pedig a magántőkének ad ösztönzést a kislakások építésére. Ezek a tervek még csak általánosságban mozognak és így a részletekről egyelőre nem beszélhetek. A magántőke ösztönzése összefügg a magánépítkezésnek adandó *adómentesség* ügyével és így tulajdonképpen a pénzügyi kormány elhatározásától van függővé téve. Ezekben a kérdésekben már voltak tárgyalások, amelyek a közeljövőben még fokozottabb tempóban folytatódnak.

Ezt mondta *Schuler* Dezső alpolgármester erről a nagyfontosságú kérdésről. De megtudtuk még azt is, hogy a főváros vezetősége *különböző kerületekben keres telket a kislakások számára. Schuler* Dezső alpolgármester *két bizottsági szakértővel, valamint az iparügyi és a belügyminisztérium megbizottaival már behatóan tárgyalja a kislakásépítési terveket, hogy az építkezések minél előbb megkezdődhessenek.* A főváros ezzel az akciójával is bebizonyítja, hogy a nagy világtörténelmi események nem állították meg a munkát és hogy késedelem nélkül meg akarja oldani a kislakás-problémát, amelynek szociális és gazdasági jelentősége olyan nagy fontosságú.

Április közepétől egyetlen lovat sem importált a lóhúsüzem

Gazdaaggodalmak, amelyekre semmi okot sem ad a főváros

A székesfőváros egyik elsőrangú szociális intézménye a lóhúsüzem, amely a legszegényebb néprétegeket látja el olcsó áron hússal és amelynek különösen a marha- és sertéshús árának emelkedése idején nő meg a jelentősége, amint ezt a legutóbbi időkben is tapasztaltuk. A nagy áldozatokkal fenntartott lóhúsüzemnek az utóbbi években nehézségekkel kellett megküzdenie, amennyiben *a piacokon a minimálisra csökkent a vágóló felhajtása.* A főváros a nehézségek ellenére sem mondott le arról, hogy a szegény néprétegeket kellő mennyiségű lóhússal lássa el. A legválságosabb időkben még azt is megtette, hogy *drágán vásárolt lovakat vágatott és nagyon jelentős ráfizetéssel látta el a lóhúsüzemet.* Ez a módszer csak átmeneti segítség lehetett és ezért kénytelen volt a főváros a földmívelésügyi minisztertől *vágólóimportra* engedélyt kérni, amit meg is kapott.

Már többízben megújíttatta a főváros ez esetenkint három hónapra szóló import-engedélyt és ezt tette legutóbb is. Október közepén történt a megújítás, amelyre most válaszképen az *Országos Mezőgazdasági Kamara* a kormányhoz felterjesztést intézett, amelyben a *vágólóbehozatal megszüntetését* kéri. A Kamara felterjesztése szerint a vágólóbehozatal nemzetgazdasági szempontból nem kívánatos és káros a gazdaközönségre nézve, miután Magyarország állandóan nagymennyiségű húsfelesleggel rendelkezik és ennek a feleslegnek külföldi elhelyezése az utóbbi időkben komoly nehézségbe ütközik. Utal a felterjesztés arra is, hogy *ugyanakkor, amikor mi vágólovat hozunk be Jugoszláviából és Romániából, saját vágólovainkat külföldön értékesítjük.*

A most váratlanul felmerült tiltakozás ügyében kérdést intéztünk

dr. Rosta János

tanácsnokhoz,

a közélelmezési ügyosztály vezetőjéhez, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő felvilágosítást adta:

— Éppen a *Fővárosi Hirlap*-ban volt alkalmam ismertetni azokat a nehézségeket, amelyek a legutóbbi években a vágóló beszerzése elé tornyosultak. Voltak időszakok, amikor *150—250 vágóló között váltakozó heti szükségletünknek hilig egytizedét tudtuk a magyar piacokon beszerezni*, de ezentúl a felhajtás olyan szeszélyesnek mutatkozott, hogy mindent el kellett követnünk, hogy lóhúsüzemünket ne érje kellemetlen meglepetés. Ezért kértünk a földmívelésügyi minisztertől vágóló behozatalára engedélyt, de ezt azzal a célzattal tettük, hogy

az engedéllyel csak a végső szükség esetében élünk

és az engedélyezett kontingensből csak annyit használunk fel, amennyit lóhúsüzemünk mulhatatlanul megkíván.

— A gazdaközönségnek tehát semmiféle oka sincsen az aggodalomra. Mindenekelőtt a magyar piacokon szerezzük be a vágólovat és csak akkor fordulunk a behozatalhoz, ha idehaza nincs felhajtás. Bizonyítéka ennek a jelenlegi állapot. Az idei év második negyedétől kezdve lényegesen megjavult a helyzet a magyar piacokon, megfelelő számú vágólovat szerezhettünk be és így,

annak ellenére, hogy 2000 vágóló behozatalára meg volt az engedélyünk, április közepétől kezdve egyetlen vágólovat sem importáltunk.

— Hat hét előtt járt le a legutóbb három hónapra megújított behozatali engedélyünk, mire *ismét megújíttattuk az engedélyt*, amely az év végéig biztosítja a főváros számára a vágólóbehozatalt. Tekintettel arra, hogy április közepétől kezdve és jelenleg is kielégítő a vágóló felhajtása,

a megújított engedéllyel nem kívánunk élni, de az engedélyre biztonsági okokból szükségünk van.

— *Vágóló-exportunk jelenleg szünetel*, de amikor exportáltunk, akkor se láthattuk el a lóhúsüzem szükségletét az exportra szánt magyar lovakkal. Külföldi felvevőhelyeink igényeihez képest olyan prima áruról volt szó, amelyet a budapesti lóhúsüzem nem tudott megfizetni, amikor változatlanul 76 fillérért adja a leveshúst és 92 fillérért a színhúst. Semmi fennakadni való sincs azon, hogy akkor, amikor vágólóimportra szorulunk, *az olcsón behozott külföldi vágólóval egyidejűleg magas áron megfizetett magyar lovat viszünk ki a külföldre.*

Árubőség lesz a kokszpiacon

Egyre emelkedik a Gázművek termelése

A Gázművek propaganda tevékenységének eredményeként

a gáztermelés az idei év elmult hónapjaiban 6.5 százalékkal emelkedett

az 1937. évhez képest, amikor már 7.6 százalék volt az emelkedés. Ez az eredmény arra készteti a Gázműveket, hogy propaganda-tevékenységét teljes erővel folytassa és a gázt bevezető, illetve a berendezést bővítő fogyasztóknak a kedvezményeket továbbra is biztosítsa. Ezt a célt szolgálja az október 16-án életbelépett új, *kedvezményes gáztarifa is.*

Kedvező eredményeket ért el a Gázművek a *gázfogyasztó készülékeknek részletfizetésre való eladásával.* Az erre irányuló propagandát tovább folytatják és különösen a *gázhűtőszekrények és gáztüzelésű mosóüstök* szélesebb körben való elterjesztését fogják most erőteljesebben propagálni.

A háztartási gázfogyasztás növelése mellett nagy súlyt helyez a Gázművek *az ipari fogyasztás fokozására* is és ezen a téren az ipari csoport hathatós munkája révén kedvező eredményre van kilátás.

A melléktermények értékesítése is kedvezőbben alakul. A kokszbrikettgyártás lényeges emelkedése, valamint a *Pécsi Kokszművek* termelésének mintegy *évi 500 vagonnal való növelése*

előreláthatólag árubőséget fog a kokszpiacon előidézni.

A nagyobb gáztermelés következtében *a Gázművek is több kokszot fog termelni*, ami bizonyos *értékesítési nehézségekkel járhat*, úgy hogy a kokszfogyasztás emelése érdekében erőteljes propagandára van szükség. Minden remény megvan arra, hogy a közönség által megkedvelt *„Termokoksz" cserépkályhák, valamint az új kokszfűtésű központi fűtőkazánok* szélesebb rétegekben való elhelyezésével sikerülni fog a fűtőkoksz-fogyasztást jelentékenyen növelni és a Gázművek kokszstermelésének értékesítését biztosítani.

Már hosszabb ideje foglalkozik a Gázművek

az adminisztráció gépesítésével,

azonban eddig a belföldi gépek beszerzéséhez szükséges külföldi fizetőeszközöket nem sikerült biztosítani. Legutóbb a valutakérdés megoldódott és *a gépeket rövid idő alatt üzembe helyezik.*

Első lépésként a Gázművek *gázelszámolási osztályának ügykezelését* szervezi át, a jövő évben pedig *az anyagnyilvántartást és elszámolást*, valamint a *munkabérelszámolást* fogja központosítva gépesíteni. Az ügykezelés gyökeres átszervezését azonban nagyban hátráltatja az irodák mai szétszórt elhelyezése és túlzsufoltsága, amelyen csak *az új székház* felépítése segíthet.

Díszközgyűlésen ünnepelte a főváros a Felvidék visszacsatolását

Karafiáth Jenő főpolgármester és Szendy Károly polgármester történelmi beszéde

Lélekben és külsőségekben egyaránt méltóképen ünnepelte meg a főváros törvényhatósági bizottsága a Felvidék visszacsatolásának történelmi eseményét. Az ünnepi alkalomból *díszközgyűlést* tartott, amelyen szinte teljes számban jelentek meg a törvényhatósági bizottság ünneplőbe öltözött tagjai. Az Ujvárosháza közgyűlési termét *a hozzánk visszatért városok címereivel ékesítették.* A közgyűlésen két beszéd hangzott el: dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester ünnepi megnyitója, amely izzó lelkességével és költői szépségével ragadta lelkesedésre a közgyűlés tagjait, majd *Szendy* Károly polgármester ünnepi beszéde, amelyen erősen kidomborodott a székesfőváros jogos büszkesége azért a küzdelmes, de eredményes munkáért, amelyet az elmúlt húsz esztendő alatt megvívott.

Bevezetőül a karzaton a BSZKRT énekkara a legszebb magyar imádságot, a Himnuszt énekelte el, amely után a termet megülő ünnepélyes csendben **dr. Karafiáth Jenő titkos tanácsos, főpolgármester** a következő beszéddel nyitotta meg a díszközgyűlést:

Karafiáth Jenő főpolgármester a magyarság történelmi napjairól

— Az elhagyottak gondját viselő Mindenható Uristen — kezdte beszédét a főpolgármester —, aki kifürkészhetetlen akaratával nemcsak az egyént, hanem a gondatlan jólétben határt nem ismerő népeket is figyelmezteti a mulandóság örök törvényére, megadta számunkra *Szent István évében* azt a csodával határos kegyet, hogy a keserves szolgaságban sinylődő felvidéki magyar véreink zömének felszabadulását — véráldozat nélkül — érhettük meg és igazságtalanul szenvedő testvéreink örömmámorának valamennyien történelmi tanui lehettünk.

— Legutóbb, ez év október 12-én tartott közgyűlésünk határozatából, Budapest székesfőváros törvényhatósága illő formában már kifejezésre juttatta *soha el nem muló háláját azok iránt, akiknek a magyar nemzet és annak minden áldozatra kész büszke fővárosa sokat és mindent köszön.* Ma, amikor már szinte álomnak tűnik, hogy a meggyötört ország fővárosába tizenkilenc esztendővel ezelőtt épp eme novemberi napon vonult be hófehér paripáján a Fővezér, a szerény alázatossággal e gyönyörű lélekemelő ünnepség évfordulójára kitűzött díszközgyűlésünkön *már a történelem krónikása állapíthatja meg,* hogy egy félemberöltőnek sem kellett letűnnie és *Magyarország Főméltóságú Kormányzója a Magyar Szentkoronához visszakerülő felvidéki területekre vezethette büszke seregét.*

— *Amikor Magyarország Főméltóságú Kormányzója országgyarapító munkájának eme első határkövéhez ért, szálljon minden gondolatunk őhozzá* és a mi nagy pártfogóinkhoz, gondoljunk újból a nemzeti ügyünk sikerén, eredményesen munkálkodó kitűnő államférfiakra és érzésben legyünk teljesen egyek felszabaduló véreinkkel. Legyen ez a mai nap kizáróan az övék.

— Amikor a magyar nemzet régi sebei újra kiújultak és a Beszkidek alján megharsant a szabadulást hirdető tárogató, a *Pro patria et libertate* arannyal himzett jelmondata ragyogott mindenütt a patyolatfehér Szűz Mariás lobogókon. A Nagyságos Fejedelemnek ez a rövid, de örökértékű szózata adott a későbbi századokra is lendítő erőt a magyar nemzetnek és ez a minden magyar szívében égő lánggal lobogó hazafias érzés lett nemzetünk későbbi sorsának is világító fáklyája. *A kassai Dómban ezért koszorúzta meg Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának küldöttsége oly szent áhítatal eltelve II. Rákóczi Ferenc Nagyurunk márványba faragott síremlékét.* Dicsőséges szabadsághősünk kőkoporsójánál, a nagy magyar multban elmélyedve, együttesen és büszkén állapíthattuk meg, hogy Árpád fejedelemtől öröklött legszentebb érzésünket és, még Etel-közből idehozott legdrágább kincsünket, a szabadságszeretetet hiába akarták elrabolni tőlünk Muhi pusztánál a tatár hordák és hiába vetette guzsba legmagasztosabb érzésünket a török hódoltság. De még a százhatvan éves vérveszteség nyomában elernyedt későbbi korban sem ülhetett felettünk halotti tort a labanczsarnokság, a függelenségünkre éhes osztrák császári hatalom. Mert minden kisérlet megtorpant a nemzet szívós akaraterején, őseinktől örökölt bámulatot keltő ellenállásán és ama örténelmi tanulságon, amely a szuronyok erdejére alapított tartós kényszeruralmat nem ismer. Legyen tehát ez *a mai nap a magyar szabadság után husz év óta tantalusi, olthatatlan szomjusággal szomjuhozó véreink és a legnemesebb magyar erényekről minden nemzedéknek példát szolgáltató vezéreinké.*

— Nem volna azonban teljes ez a mi örömünnepünk, ha nem figyelnénk fel arra is, hogy a felvidéki területek felszabadításának zárónapja — talán a sors különös szeszélyéből — *a mi nagy szerepre hivatott, de talán még a nálunk is többet szenvedett testvérnemzetünk feltámadásának husz éves évfordulójával esik össze. Küldjük el tehát a mi örömünnepünkről legmelegebb testvéri üdvözletünket, a szabadságra oly sokáig epedve törekedő és megannyi viszontagságos emberöltőn át keserves rabságban sinylődő lengyel testvéreinknek, az ő nagynevű hős vezéreiknek,* akiknek viszont a felszabadított Lengyelország köszöni november 11-ét.

— Végül pedig, hogy mindennél többre tudjuk méltányolni a felszabadulás mai ünnepének történelmi jelentőségét, *állítsuk szembe egy pillanatra a szentistváni politikát a hazugságok barrikádjaira épített felvidéki rémuralommal. A szentistváni türelmi politikát,* mely kilencszáz év alatt nádfedelű kunyhókba és aranycirádás palotákba a különböző ajkú testvérek közé mindenüvé csak *szeretetet, megértést és megelégedést varázsolt, a wilsoni „elvek" megcsúfolásából született uralom széthulló országával, ahol a „népszabadság fája" embervérből piros virágokat hajtott.*

— Majd csak ezután, egyesek, egész családok, falvak és városok lakosainak szenvedéseiből és tragikus sorsából fogjuk mozaikszerűen összeállítani, mennyi acélos lelkierőre, mennyi magabizásra, mennyi elszántságra, mily sok tizenhárompróbás ősi erényre volt szükség, hogy a most letűnt félemberöltő alatt *minden fajtipró kísérlet, minden magyartipró törekvés megtört mégis felvidéki véreink dacos és bátor ellenállásán és vezéreinknek példátadó, kemény és konok magatartásán.* Erőt merítve szenvedő testvéreink eme nagyszerű erényeiből és hivatott vezéreik hazafias bátorságából, *bizzunk tehát továbbra is törhetetlenül az etnikai elvek történelmi és gazdasági erők örök igazságának teljes diadalában.* Ezekkel a gondolatokkal eltelve nyitom meg ünnepi díszközgyűlésünket és átadom a szó a polgármester úrnak.

Régen nem látott lekesedéstől volt forró az Ujvárosháza gyülésterme a főpolgármester beszéde alatt. Sürün hangzott fel az éljenzés és a taps, amikor pedig a *Kormányzó Őfőméltóságáról szólott, lelkesen viharzó éljenzés közben állottak fel a törvényhatósági bizottság tagjai.* A közgyűlés tagjai percekig éljenezve, tapsolva ünnepelték a történelmi eseményt és dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármestert.

Szendy Károly polgármester ünnepi beszéde

Ezután **Szendy Károly polgármester** mondta el ünnepi beszédét. A polgármestert, aki hosszas gyengélkedése után azért hagyta el betegszobáját, hogy a díszközgyűlésen megjelenhessen és beszédét megtarthassa, meleg üdvözlésben részesítették a törvényhatósági bizottság tagjai.

— Huszévi szenvedés és megpróbáltatás után a magyarlakta Felvidék visszatért az ezeréves haza közösségébe — kezdte beszédét *Szendy* Károly. — A magyar elesettség szomorú napjaiban az égre vetettük tekintetünket, hitet és reménységet kértünk: most az örömujjongó szavával adunk hálát a Gondviselésnek, hogy a megfeszített magyar igazságnak is megadta a feltámadás erejét és dicsőségét. Szálljon hálánk mindenekelőtt nagy barátaink felé, akik világhatalmi tekintélyükkel és erejükkel elhengeritették a trianoni sírról a követ. *A német, olasz és lengyel birodalmak Európa sorsdöntő napjaiban nem feledkeztek meg la már eltemetettnek vélt magyar igazságról* és felemelvén szavukat mellettünk, megnyitották számunkra a boldogabb jövendő kapuját. Kötelességnek érzem, hogy mikor az ország első törvényhatóságának életét irányító közgyűlés nagy sorsfordulatunk óta elsőízben ül össze, ezt meg nem szülő hálánkat, magyar szívünk mélyéből jövő szeretetünket kifejezésre juttassam. A magyar sorsfordulat nagy napjaiban hálával gondolunk Lord *Rothermerere,* aki akkor emelte fel szavát mellettünk, amikor a világ lelkiismerete még vak volt és süket.

— A székesfőváros mai ünnepnapján hatalmas barátaink iránt érzett hálával szívünkben, *a budai Várra száll tekintetünk,* ahol találkozik keletről, nyugatról, a városokból és falvakból immár tízmillió magyar minden hű érzése és gondolata. *Hálát adunk a Gondviselésnek, hogy nekünk is küldött vezért, ki határozott biztonsággal irányítja a magyar sorsot.* Ő tartotta a nemzetben a jobb jövő hitet, ő edzette meg erőnket a küzdelemre. Hatalmas barátainkat is ő szerezte államférfiúi bölcsességével. *Éppen a mai napon van tizenkilencedik évfordulója annak, hogy a Nemzeti Hadsereg élén fehér lovon belovagolt magyar fővárosba.* Ez az évforduló is a magyar történelem nagy emlékei közé tartozik és csak fokozza a mai napon érzett mélységes hálánkat és tiszteletünket. Mikor tizenkilenc évvel ezelőtt felszabadító csapatai élén bevonult a magyar fővárosba, azon a történelmi úton indult el, amelynek sorsdöntő fordulatánál most honvédei élénk vonult be Komáromba és Kassára. *Dicsőség és hála vitéz nagybányai Horthy Miklós őfőméltóságának.* (A közgyűlés közönsége tombolva ünnepelte a kormányzót, a bizottsági tagok helyeikről felállva, nagy lelkesedéssel tapsoltak és éljeneztek.)

A polgármester ezután vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök, *Kánya* Kálmán külügyminiszter és *Teleki* Pál vallás- és közoktatásügyi miniszter elévülhetetlen érdemeit *méltatta a Felvidékért folytatott küzdelemben.* A bizottsági tagok itt ismét felálltak és szünni nem akaró lelkesedéssel ünnepelték a kormányférfiakat.

A testvéri szeretet legmelegebb érzésével üdvözölte ezután az ezeréves anya kebelére *visszatért magyarokat.* Azoknak pedig, akik *odaát maradtak,* — mondta, — ünnepélyesen üzenjük, hogy ügyük mindenkor a mi szent ügyünk marad.

Megkapóan méltatta a továbbiakban a Felvidék történelmi jelentőségét, majd a népi gondolatról szólott, amely áttör határokat, elméleteket és békediktátumokat.

— A székesfőváros a mai díszközgyűléssel erre a gondolatra, erre a történelmi feladatra, a további munkára és kitartásra tesz fogadást, aminek erejét és valóságát már bebizonyította a trianoni két évtized alatt. A magyar sorsfordulat nem találta készületlenül Budapestet. *Ez a város nagyarányú fejlődésével, virágzó életével bizonyitja, hogy husz év szenvedése alatt is a magyar történelmi célok érdekében dolgozott.* A nemzet történelmi napjaiban *a székesfőváros a teljesített hivatás nyugodt önérzetével áll az ünneplők sorába, hittel és lelkesedéssel vállalja a jövő feladatait is,* minden szellemi és anyagi erejével a magyar életet, a magyar népi gondolatot, a magyar jövő akarja szolgálni.

— Én ebben az ünnepélyes pillanatban — fejezte be beszédét a polgármester — lelkemben az egész főváros minden lakosának igérő, akaró szavát, fogadalmát hallom. *Budapest hiánytalanul fogja magyar kötelességét teljesíteni.*

A mély hatást keltő, nagyvonalú ünnepi beszéd után, amelyet nagyon sokszor szakított meg a zúgó éljenzés és a taps, hosszasan és lelkes melegséggel ünnepelték *Szendy* Károly polgármestert.

A polgármester tizenegy javaslata

Szendy Károly polgármester ezután a Felvidék felszabadulásával kapcsolatban a következőket *javasolta:* 1. intézzen a törvényhatóság közgyűlése a tizenegy felszabadult város mindegyikéhez *üdvözlő táviratot;* 2. a visszatérő Felvidéknek a húszévi rabság alatt felnőtt ifjúsága számára tegyük lehetővé, hogy *hazáját* és *annak fővárosát megismerje,* ezért és nemzeti érzésük és kitartó hűségük jutalmául *hozzuk el Budapestre a felvidéki iskolák diákjait.* A látogatás költségeinek fedezete ügyében külön előterjesztést fogok tenni a közgyűlésnek; 3. *a fővárosi iskolák tanulóival ismertessük meg a Felvidéket,* ezért iskolai kirándulások keretében mutassuk meg nekik a hazatért városokat; 4. a karácsonyi ünnepek alkalmával *szerezzen be a főváros többezer példányt a magyar történelem hősi korszakait tárgyaló irodalmi művekből* és ossza szét azokat a felvidéki tanulóifjúság között; 5. *terjesszük ki a főváros nyaraltatási akcióját a Felvidékre is;* 6. tegyen a székesfőváros közönsége *két felvidéki ifjú számára alapítványt a Ludovika Akadémián:* 7. helyezzünk *Rákóczi Ferenc kassai sírjára bronzból készült művészi koszorút;* 8. ajánljuk fel a két társtörvényhatóságnak: *Kassának* és *Komáromnak* a történelmi idők emlékéül *egy-egy díszlobogót;* 9. írjunk át a *Fővárosi Közmunkák Tanácsához,* hogy a visszatért városok neveit — ha még nem történt meg — *utcaelnevezéssel örökítse meg;* 10. küldjük meg a Szent István évében a csonka hazához visszatért 11 város és 854 község mindegyikének a *Szent István képével díszített, e célra készült érmet* és végül 11. *állítsunk a Központi Városházán méltó emlékművet,* mely hirdesse és örökké emlékezetessé tegye a magyar igazság hajnalhasadását, egymillió testvérünk felszabadulását.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLOAK!

A hét halottai

Báró Harkányi János — Ernszt Sándor — Sümegi Vilmos — Dr. Bari Ágost — Dr. Gerlóczy Endre

Az elmult hét halálozási krónikája nagy veszteséget jelent a magyar közélet számára, amelynek öt kiválósága hagyta itt a szellemi küzdőpályát. Meghalt nyolcvan éves korában

báró Harkányi János

titkos tanácsos, a felsőház tagja, a magyar közgazdasági életnek hosszú időn át kimagasló reprezentánsa, aki a világháború előtti években a politikai életben is vezetőszerepet vitt. 1896-ban került a képviselőházba és előbb a szabadelvű párt, majd a munkapárt oszlopos tagja volt. 1903-ban a király a főrendiház örökös tagjává nevezte ki. 1913-ban, amikor már nem tartozott az aktív politikusok közé, a Tisza-kormány kereskedelmi minisztere lett és ebben a minőségében rendkívüli szolgálatokat tett a magyar iparnak és kereskedelemnek a hadiszállítások körül Ausztriával szemben megvívott küzdelmeivel. Érdemei elismeréséül Ferenc József titkos tanácsossá nevezte ki. A Tisza-kormány 1917-ben történt lemondásával búcsút mondott a politikának és teljes erejével a közgazdasági életet szolgálta. Igazgatósági tagja, utóbb elnöke volt a *Magyar Általános Hitelbanknak* és az intézet érdekkörébe tartozó többi nagy iparvállalatnak köztük a *Magyar Cukoriparnak*, a *Ganz és társa villamossági-, gép-, vagón- és hajógyárnak*, a *Fémáru-, fegyver- és gépgyárnak*. Haláláig viselte tisztségeit, amelyek ellátása közben, mint életének minden szeretetreméltóságával, jeles szellemi tulajdonságaival és nagy gazdasági tudásával hódított meg mindenkit.

Ernszt Sándor

apostoli protonótárius, volt miniszter, az *Egyesült Kereszténypárt* egyik vezére hirtelen bekövetkezett halálával döbbentette meg a közvéleményt. A magyar politikai életnek nagy és nemes egyénisége húnyt el vele. Krisztus igazi papja volt, aki a politikában és társadalmi életben mindig a szociális igazságokat kereste és mint tanítómester hajolt az emberek fölé. Sok évtizedes politikai működése, a pályáján szerzett tekintélye és példás puritánsága megkülönböztetett helyet biztosított neki az utóbbi politikai korszakban, amelyben mindig a pártharcok fölé tudott emelkedni. 68 éves volt *Ernszt* Sándor, aki 1901-ben jutott első ízben mandátumhoz. A kommün után ő alapította meg a *Keresztény Szociális Gazdasági Pártot*. Tagja volt a nemzetgyűlésnek, majd a képviselőháznak. Volt olyan választás is, amelyen egyszerre *öt mandátumot kapott*. *Vass* József halála után népjóléti miniszter lett, gróf *Károlyi* Gyula kormányában pedig kultuszminiszter. Az országos politika mellett résztvett a *Keresztény Községi Párt* irányításában is. Barátja volt a sajtónak, aminek jeléül *első havi miniszteri fizetését a Hírlapírók Nyugdíjintézetének ajánlotta fel*.

A magyar politikai élet letűnt hősi korszakának, a *Kossuth* Lajos nevével örökös harcot folytató függetlenségi törekvéseknek markáns és az idők folyamán romantikussá szelídült alakja dőlt ki:

Sümegi Vilmos

volt országgyűlési képviselő, kormányfőtanácsos, a székesfőváros törvényhatósági bizottságának örökös tagja halt meg 75 éves korában. Kora ifjúságától a 48-as függetlenségi eszmékkel és az ujságkiadással forrott össze. *Rákosi* Jenőnek, *Ugron* Gábornak, *Justh* Gyulának, *Bartha* Miklósnak, *Holló* Lajosnak, *Zilahi* Simonnak, *Kaas* Ivornak, *Gaál* Gasztonnak volt a politikában és a sajtóban fegyvertársa. Ifjuságában és férfikorában a *Székelyföld* volt a szerelme és a képviselőházban is mindig székely kerületet képviselt, amikor pedig haja hófehérré vált, a *Balatonnak* esküdött hűséget. Az év jórészét boglári villájában töltötte. Kiadója volt *Holló* Lajos *Magyarországának* és élete végéig viselte ezt a tisztséget. Egyik alapítója volt az *Ujságkiadó Tisztviselők Nyugdíjegyesületének* amelyet mint elnök, haláláig vezetett. Hajdan élénk részt vett a *várospolitikai életben* és mint a főváros törvényhatósági bizottságának örökös tagja, szorgalmasan megjelent minden közgyűlésen. Mikor hófehér hajával, Kossuth-szakállával közöttünk járt, a régi Magyarország emlékei éledtek fel lekünkben.

A magyar ujságkiadás halottja mellett a magyar ujságírásnak is nagy vesztesége van.

Dr. Bari Ágost

miniszterelnökségi sajtóelőadó, a *Budapesti Hírlap* közgazdasági szerkesztője húnyt el 66 éves korában tragikus hirtelenséggel. A mai idősebb ujságírógeneráció egyik legkiválóbb tagja, a magyar közgazdasági publicisztika legalaposabban képzett, elsőrangú képviselője volt, a munkabírásnak, a mindig tettrekészségnek példaképe, akinek ragyogó tolla soha megoldhatatlan problémát nem ismert. Bölcsességét, éleslátását, tudását a kormányzat is igénybevette és különösen nagy feladatok megoldását bízta rá *Gömbös* Gyula, akinek szociális munkájában egyik leghűségesebb munkatársa volt *Bari* Ágoston. Gazdasági és politikai képzettségével párhuzamot tartott erős szociális érzése, amely nemcsak írásaiban, hanem élete egyéb ténykedéseiben is megnyilvánult, ez kifejezésre jutott rokonszenves egyéniségében és derült árasztó humorában is. Számos előkelő lapnak, köztük a *Pester Lloydnak*, legutóbb pedig a *Budapesti Hirlapnak* volt oszlopos munkatársa. Büszkeséggel gondolunk arra, hogy hosszabb időn át a *Fővárosi Hirlap* is belső munkatársai közé számíthatta. Élete utolsó percéig dolgozott. A szerkesztőségből tért haza halála éjszakáján és amikor már halálos szívrohama jelentkezni kezdett, még odament a telefonhoz és egy gazdasági hírről utasítást adott lapjának: az ujságírólelkiismeret utolsó üzenetét a halál előtt...

Dr. *Bari* Ágostot vasárnap délelőtt 11 órakor nagy részvét mellett temették el a farkasréti temetőben. Megjelent a temetésen *Szász* Lajos pénzügyi államtitkár, dr. vitéz *Kolozsváry Borcsa* Mihály, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője, dr. *Rákóczy* Imre miniszteri osztályfőnök, *Praznovszky* Iván, a Lapkiadók Testületének elnöke és igen sok újságíró. A ravtalnál a miniszterelnökségi sajtóosztály nevében dr. *Dulin* Elek, a sajtóosztály helyettes vezetője, a *Budapesti Hirlap* nevében *Mariász* Imre, az Ujságíró Egyesület nevében *Béry* László és a közgazdasgi újságírók nevében *Berkes* Róbert kormányfőtanácsos, az *Uj Nemzedék* főszerkesztője búcsúztatta a halottat.

Dr. Gerlóczy Endre

kormányfőtanácsos, a Budapesti Ügyvédi Kamara elnökhelyettese zárja be halálával a közélet veszteséglistáját. Ereje teljében, 54 éves korában ragadta el a halál tevékeny életéből. Előkelő szerepet játszott a jogásztársadalomban. 1910 óta volt bejegyzett tagja a Budapesti Ügyvédi Kamarának, amelynek később választmányi tagja, ügyésze és az idei évtől elnökhelyettese lett. Kiváló jogász volt, aki nemcsak mint gyakorló ügyvéd, hanem mint a jog tudós művelője is, nagy tekintélyt szerzett a jogászvilágban. Mint a Budapesti Ügyvédi Kamara egyik képviselője, tagja volt a főváros törvényhatósági bizottságának. Ebben a minőségében különösen az autonómia védelme érdekelte. Felfogását „Az autonómia legújabb szervének, a felebbezési albizottságnak szerepéről" című, erős jogi érvekkel alátámasztott nyilatkozataiban szögezte le a *Fővárosi Hirlap* hasábjain.

Tervszerű és gyors ütemben halad az újszerü oktatás a főváros iskoláiban

A modern iskolai kultúra terén megállás nélkül halad előre a székesfőváros sokféle típusú iskolájában. A filmoktatás, az ifjúsági színielőadások, a sport, a tanulmányi utazások, a korszerű oktatás eszközei, amelyeket nagy szeretettel ápol ma is *Szendy* Károly polgármester, aki közoktatásügyi tanácsnok korában ebben az irányban is sok úttörő munkát végez és méltóképpen folytatja ezt az utat és nyit új utakat

dr. Felkay Ferenc

tanácsnok,

a közoktatásügyi ügyosztály vezetője, aki az új kor tanítási rendszerének legújabb eredményeiről a következő felvilágosítást adta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A filmoktatás

nem évről-évre, de hónapról-hónapra is nagy haladást mutat. A főváros különleges igényeinek megfelelően *75 százalékban saját filmjeivel* látja el iskoláit. Különleges helyzete van abban is, hogy középfokú és középiskolákon kívül, *országos viszonylatban egyedülállóan*, az iparostanonc-, kereskedőtanonc- és különösen az elemi iskolák részére is készíttetett filmeket és azokat is bekapcsolta a filmoktatásba.

— *Az állam és a főváros filmoktatása között szoros kapcsolat áll fenn*, amelynek alapján úgy az állam, mint a főváros az általa készített vagy beszerzett filmekről saját költségükön másolatokat készíthetnek és azokat az iskolai vetítés céljaira kölcsönösen felhasználhatják.

— A fővárosnak jelenleg

124 iskolai filmje

van. Ebből *eredeti gyártás 63*, átalakított 45, az államtól átvett 16. Ezek közül kettő hangosfilm. A filmeket vetítő iskolák száma 113.

— A filmoktatás fejlődésével fokozatosan, *hónapról-hónapra emelkedett a vetítések száma*. A mult tanévekhez viszonyított számadatok azt mutatják: az 1936—37. tanévben összesen 9916 vetítés volt, az 1937—38. tanévben 13.145 és ebből októberre 1164, decemberre 1237, januárra 1571, márciusra 2493 esett. Az idei vetítések száma 1608, de itt számításba kell venni a csonka szeptembert, amelyre csak 362 vetítés esett.

— Tizenkét évvel ezelőtt rendszeresítette a főváros

az ifjúsági színielőadásokat

a *Városi Színházban*. Ezek a kitűnően bevált előadások az idén is folynak. Sorrend szerint *Szigligeti*, *Molière*, *Herczeg* Ferenc, *Shakespeare*, *Schiller*, *Katona*, *Jókai* színművei és *Farkas* Imre daljátéka kerülnek előadásra. Az ifjúsági operaelőadások során *Liszt*, *Poldini*, *Rékai*, *Verdi*, *Wagner*, *Puccini*, *Strauss* kerülnek műsorra.

— Az iskolai tanulmányi kirándulások

keretében október 19.-én *Vácra* rendeztünk hajókirándulást 860 résztvevővel október 24., 24., és 28.-án *Veszprém—Herendre* autobuszkirándulást 120, illetve 150 résztvevővel, október 25.-én és 27.-én pedig *Tatatóvárosba* ugyancsak 120—150 résztvevővel.

— Az idei tanévben is megkezdődtek a *Rudas-uszodában* és a margitszigeti *Nemzeti Sportuszodában* a sokásos

úszótanfolyamok.

A november közepéig tartott Rudas-uszodai tanfolyamon 150, a december közepéig tartó nemzeti sportuszodai tanfolyamon pedig 800 fiú- és leánytanuló vett részt.

— Megindultak

az első ízben megrendezésre kerülő Toldi Miklós vándordíjas polgári fiúiskolai labdarúgómérkőzések,

amelyeken 24 iskola mintegy 360 tanulója vesz részt. Ugyancsak megkezdődtek a polgári fiúiskolák *kézilabdamérkőzései is*, amelyeken szintén 360 tanuló vesz részt.

Ezután felvilágosítást kaptunk a fővárosnak egy nagy előhaladást mutató iskolájáról, amely az idei tanévtől új elnevezést kapott.

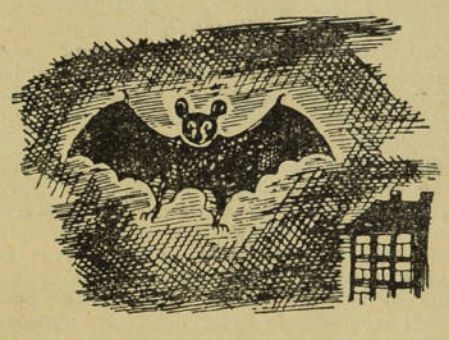
— A XIV. kerületi Kövér Lajos-utcában működő és eddig a középfokú iskolák csoportjába tartozó községi *felső mezőgazdasági iskola* elnevezése miniszteri rendelet folytán

mezőgazdasági középiskolává változott.

Ezzel az elnevezéssel az iskola jellege olyan előnyös változást nyert, amely főképpen az iskola által adott képesítés tekintetében nyilvánul meg.

— A folyó tanévben nyitottuk meg az iskola negyedik párhuzamos osztályát, úgy, hogy jelenleg mind a négy osztálya párhuzamos. A IV. párhuzamos osztály megnyitása folytán a tanulók elhelyezése szükségessé tette *az iskola kibővítését*, ami folyamatban van.

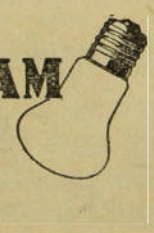
— *Az iskola iránt különösen nagy az érdeklődés* és tekintettel arra a fontos hivatásra, amelyet a mezőgazdasági életre való neveléssel betölt, kívánatos, hogy amint arra lehetőség nyilik, rendes kőépületben nyerjen elhelyezést.

Sötétben csapong a denevér..

Világosságban éli életét, keresi kenyerét az ember. Szemének egészségét óvja a fehéren sugárzó, áramtakarékos

TUNGSRAM KRYPTON

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó minden-nemü munkálatokat a legszolidabb árakon.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Szendy Károly polgármester meghívja a Felvidéki magyarokat Budapestre. A Felvidék visszacsatolása az idegenforgalmi propagandának is lökést adott. A Felvidék városait és községeit a *Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala* szebbnél-szebb plakátokkal, propagandanyomtatványokkal és a főváros szépségeit bemutató képekkel árasztja el. A pompás kivitelű plakátokon és nyomtatványokon *Szendy* Károly polgármester *szeretetteljesen meghívja a Felvidék lakosságát Budapest meglátogatására.* Ezeket a szép nyomtatványokat a *Székesfőváros Házinyomdája* készítette. Egyidejűleg elkészült a Házinyomdában *Budapest jövő évi Idegenforgalmi Naptára* is, amely, mint legutóbb a *Fővárosi Hirlapban Kovácsházy* Vilmos tanácsnok közölte, az idén a mult évi *16.000-es példányszámról 40.000 példányra emelkedett.* Eddig angol, német, francia és olasz nyelven jelent meg a naptár, amelynek most már *lengyel nyelvű kiadása is van.* Artisztikusan szép a naptár többszínű címlapja, pompásak és a propagandacélt kitűnően szolgálják az illusztrációk. Az új naptárt nemcsak a főváros küldi ismert külföldi címekre, hanem *9000 darabot nagyobb budapesti kereskedelmi és ipari vállalatok, pénzintézetek önköltségi áron vettek át a fővárostól* és külföldi üzletfeleiknek küldik ajándékba. A naptár kézbesítését december elején kezdik meg.

Törs Tibor ünneplése. A *Szentimrevárosi Kaszinó* társelnöke, *Törs* Tibor országgyűlési képviselő tiszteletére, kormányfőtanácsosi kinevezése alkalmából ünnepi vacsorát adott. A népszerű társelnököt *Barna Szögyény* Bertalan ny. min. osztályfőnök, elnök, dr. *Mikecz* Károly kormányfőtanácsos, t. b. elnök, dr. *Krivoss* Árpád, dr. *Gergelyffy* Gábor társelnökök és *Szilágyi* Sándor igazgató üdvözölték.

A felvidéki főiskolások számára otthont nyujt a főváros. A polgármester elhatározta, hogy a *családos tanerők nyaraltatási akcióját a Felvidékre is kiterjeszti.* Ismeretes, hogy az idén *78 családos tanerőt* nyaraltatott a főváros olyképpen, hogy az utazási költséget és a községekben igénybevett lakások bérét megfizette, sőt bizonyos nyaraltatási hozzájárulást is juttatott ennek a 78 családnak, amely összesen *256 gyermekkel* élvezte a főváros vendégségét. A jövő évtől kezdve ezeket a családokat nagyrészt a felszabadult felvidéki községekben helyezik el. Ugyancsak gondoskodni kíván a főváros azokról a felvidéki *egyetemi hallgatókról* is, akik a felszabadulás után a *cseh főiskolákról és egyetemekről a budapesti főiskolákra és egyetemekre iratkoznak át.* A főváros a Budapestre átiratkozó egyetemi hallgatók számára felajánlotta a Toldy Ferenc-utcában lévő 200 férőhelyes *diákszállót,* hogy ott megfelelő meleg, barátságos otthont találhassanak és mentesítse őket a lakáskeresléstől és az esetleges drágább lakások igénybevételétől. A közoktatásügyi szakbizottság a polgármesteri előterjesztéseket egyhangúlag magáévá tette.

Schara Béla elöljáró ünneplése. A Terézváros egyesületei: az Országos Frontharcos Szövetség, a HONSZ kerületi főcsoportjai, a Vörös Kereszt és a Demokrata Kör dr. *Schara* Béla tanácsnok, VI. kerületi elöljáró tiszteletére társasvacsorát rendeztek, hogy kifejezésre juttassák azt az őszinte ragaszkodást, amellyel iránta viseltetnek és hogy megköszönjék azokat a szolgálatokat, amelyeket a VI. kerületnek tett a hat esztendő alatt, amióta az elöljáróság élén áll. Az ünnepi vacsorát a Demokrata Kör új helyiségében, az Andrássy-út és Rózsa-utca sarkán levő gróf Arz-palota díszes termeiben rendezték, ahol nagy közönség gyült egybe az elöljáró ünneplésére. Dr. *Vázsonyi* János országgyűlési képviselő, a Légvédelmi Liga nevében vitéz *Lubkovitz* Miklós tábornok, a Vörös Kereszt részéről *Bayer* Antal kormányfőtanácsos, kerületi választmányi elnök és dr. *Wagner* Károly ny. államtitkár üdvözölték *Schara* Béla elöljárót, aki hálás szavakkal mondott az ünneplésért köszönetet. A vacsorán résztvett dr. *Somogyi* Gyula, a VI. kerületi kapitányság vezetője is.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Törs Tibor ünnepi beszéde a felvidéki színészek estélyén

A *Városi Színházban* ünnepi előadás volt a kassai és pozsonyi színészek javára, amelynek érdekében *Törs* Tibor országgyülési képviselő, kormányfőtanácsos lelkes hangú felhivással fordult Budapest közönségéhez. A közönség nem is maradt el az ünnepi előadásról. A Városi Színház széksorai zsufolásig megteltek és sokan jelentek meg a társadalmi és politikai élet kiválóságai soráből is.

A díszelőadás a Himnusszal kezdődött, majd *Somogyi* Erzsi mondotta el *Babay* József ünnepi prológusát. Ezután *Törs Tibor* országgy. képviselő, az *Esti Ujság* főszerkesztője tartott mély hatást keltő ünnepi beszédet. Utalt arra a nagy és csodaszép feladatra, amely előtt ma a felvidéki magyar színészek állnak. *Szabadon hirdethetik a magyar művészetek dicsőségét azok számára, akik valamikor izlelték a magyar kultúra édes gyümölcsét. És megismertetni fogják a magyar művészetet azzal az új generációval, amely megcsonkittatásunk után látta meg a napvilágot.* Ez az igazi, ez a főfeladat a felvidéki magyar színészet számára. Töretlen fényben ragyogó nemzeti kincsünk, a magyar kultúra, a gondolat, az irás, a beszéd és a zene művészete legyen méltó fegyvertársa a történelem nemes hagyományaival megszentelt hadseregünknek.

A közönség többször szakította meg lelkes tapsaival a beszédet, majd mikor a *„Mindent vissza!"* jelszóval befejezte ünnepi szózatát, hosszasan ünnepelték *Törs* Tibort.

Ezután *Palló* Imre, *Ottrubay* Melinda, T. *Mátrai* Erzsi, *Laurisin* Lajos és *Orosz* Julia léptek fel, majd a felvidéki színészek előadták *Babay* József „Megváltás" cimü darabját. A közönség egész este melegen ünnepelte a Felvidék magyar művészeit.

A Magyar Városok Szövetsége és a Deutscher Gemeindetag ünnepi sürgönyváltása. A Felvidék visszacsatolása alkalmából dr. Kurt *Jeserich,* a *Deutscher Gemeindetag* ügyvezető elnöke Berlinből a következő táviratot küldte dr. *Lukács* Ödön ny. miniszteri osztályfőnöknek, a *Magyar Városok Országos Szövetsége* ügyvezető alelnökének: „A régi magyar területek visszacsatolása alkalmával a Magyar Városok Országos Szövetségének szivből jövő szerencsekívánataimat fejezem ki." Dr. *Lukács* Ödön bemutatta a sürgönyt *Szendy* Károly polgármesternek, a szövetség elnökének, akivel együttesen a következő táviratban válaszoltak dr. Kurt *Jeserichnek:* „Hálás érzelmekkel vette a Magyar Városok Országos Szövetsége sürgönyét, mellyel egyes felvidéki városoknak az anyaországhoz való visszatérése alkalmából szives üdvözletét küldte. A mártir Magyarország most indul el a nemzeti feltámadás útján és ez örömünnep alkalmából hálás szivvel adózik *Hitler* vezér és kancellárnak, aki nagyértékü támogatásával talpraállításában segítette. Lelkes és hálás öröme még szorosabbra füzi a két nemzet között az érzelmi szálakat s ezzel a városaink közti kultúrkapcsolatot is, amelyre őszinte szivvel törekszünk. Fogadja üdvözlő sürgönyéért a Magyar Városok Országos Szövetségének szivből jövő köszönetét."

Kifüggesztik a keresztet a fővárosi iskolák tantermeiben. A budapesti tanítótestület, valamint a székesfővárosi iparostanonciskolai tanítók és tanárok egyesülete azzal a kéréssel fordult *Szendy* Károly polgármesterhez, hogy rendelje el a községi iskolák tantermeiben a kereszt kifüggesztését. A polgármester ebben az ügyben most előterjesztést készített, amely megállapítja, hogy már az iskolában kell a felnövekedő nemzedék lelkében a kereszt tiszteletét és szimbólikus jelentőségének tudatát kialakítani és erősíteni. A kereszt hirdesse minden iskolateremben a keresztény nemzeti eszmét és gondolatot, amelynek irányitania kell minden oktatót és növendéket úgy felfogásában, mint cselekedeteiben. A polgármester kéri a törvényhatósági bizottságot, hogy az oktatói kar kívánságának adjon helyet és *engedélyezze a községi iskolák tantermeiben a kereszt kifüggesztését.* A polgármester előterjesztését a legközelebbi közgyülés tárgyalja. A közoktatásügyi szakbizottság, valamint a többségi pártok vezetői máris hozzájárultak a tervhez.

Plébánosbeiktatás a Magdolnavárosban. *Schuszter* Antal magdolnavárosi plébánost vasárnap iktatták be hivatalába a Béke-téri templomban. Az új plébános *Barkóczy* Sándor kerületi esperes, zuglói plébános kezébe tette le az esküt. A szertartás után *Schuszter* Antal plébános szentbeszédet intézett hiveihez. Az egyházközség díszközgyülése keretében üdvözölték azután az új plébánost. Dr. *Schuler* Dezső alpolgármester a kegyúr székesfőváros nevében köszöntötte, az egyházközség részéről *Homonnay* Tivadar országgyülési képviselő, elnök üdvözölte. Este megnyitották az egyházközség ujonnan létesített kultúrházát dr. *Mészáros* János érseki helynök jelenlétében.

A belügyminiszter jóváhagyta a városligeti II. számú mélyforrás programját. A főváros a városligeti II. sz. mélyforrás termálvizének felhasználására programot dolgozott ki. A forrásból feltörő gyógyvizet a *Széchenyi-fürdőben* használják fel. A városgazdasági ügyosztály, mely az újonnan feltárt forrás ügyét kezeli, *költségvetést* készített, melynek végösszege *265.000 pengő.* A programból kiderül, hogy a termálvízelosztó helyiség 25.000 pengőbe, a végleges csővezeték 59.000 pengőbe, a fütőberendezés átalakítása 90.000-be, egy ideiglenes szökőkút létesítése 16.000-be, s egy ugyancsak ideiglenes ivócsarnok felépítése 20.000-be, gyógykamrák építése 17.000-be, a kiuszó 24.000-be s a terméskőburkolat 14.000 pengőbe fog kerülni. A belügyminiszter most közölte a polgármesterrel, hogy a *költségvetést jóváhagyta.*

Házasság. Dr. *Salamon* Géza, a székesfőváros közegészségügyi tanácsnokának fia, ifj. dr. *Salamon* Géza székesfővárosi segédfogalmazó szombaton este tartotta esküvőjét a belvárosi főplébánia templomban *Sinay* Cipyvel. Az esketési szertartást *Bednárz* Róbert pápai prelátus végezte, a vőlegény násznagya dr. *Bódy* László tanácsnok, a menyasszony násznagya *Schuth* Cézár m. kir. alezredes volt.

Jubiláló tanácsjegyzők. Dr. *Tőkés* Gyula és dr. *Bernáth* Gusztáv tanácsjegyzők a fővárosnál eltöltött szolgálatuk huszonötödik évfordulójához értek. A két érdemes és közszeretetben álló tisztviselőnek, akik a közegészségügyi ügyosztálynál teljesítenek szolgálatot, ebből az alkalomból meleg ünneplésben volt részük. A közegészségügyi ügyosztály és az ügyosztályhoz tartozó tisztviselői kar ünnepi vacsorát rendezett a jubilánsok tiszteletére a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége kaszinójában. Dr. *Salamon* Géza ügyosztályvezető tanácsnok elsősorban az ügyosztály házi ünnepségén megjelent dr. *Schuler* Dezső alpolgármestert köszöntötte, majd méltatta a két kitünő jubiláló tisztviselő érdemes munkásságát. Dr. *Schuler* Dezső alpolgármester meleg szavakban köszönte meg az üdvözlést és az ünnepelteket a maga nevében is üdvözölte. A jubiláló tisztviselők nevében dr. *Tőkés* Gyula tanácsjegyző mondott köszönetet.

Felvidéki emlékvacsora. Kőbánya társadalma, a NEP kerületi szervezetének rendezésében, a Felvidék felszabadulását társasvacsora keretében ünnepelte meg. Az ünnepélyen megjelent dr. *Vigyázó* Géza kerületi elüljáró, *Józsy* Ferenc gimnáziumi igazgató és a kerület csaknem valamennyi intézményének és társadalmi egyesületének vezetősége. A MÁVAG és Északi Főmühely munkásságát népes küldöttség képviselte. Az első köszöntőt *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tag mondta a főmélt.ságu kormányzóra. Dr. *Usetty* Béla országgyülési képviselő, az ünnep szónoka szárnyaló beszédében méltatta a Felvidék felszabadulásának jelentőségét. Dr. *Tóth* András országgyülési képviselő a frontharcosaink felvidéki fogadtatásáról mondott el érdekes és szívbemarkoló részleteket. A hazafias ünnepély után *Dongó* Orbán kerületi elnök felavatta a pártszervezet új tagjait, közöttük *Józsy* Ferenc tanügyi tanácsost, aki lelkeshangu válaszbeszédében a magyar társadalmi és politikai egység szükségességére mutatott rá. A nagyszámú előkelő közönség emelkedett hangulatban a késő éjjeli órákig együtt maradt.

Előadás a NEP VI. kerületi szervezetében. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja VI. kerületi szervezetének helyiségében igen látogatott pártnapot tartottak, amelyen vitéz *Papp* Gyula üv. elnök „Nemzetvédelem — nemzeti öntudat" címmel nagy érdeklődést és tetszést kiváltó előadást tartott. Előadásában megjelölte azokat az utakat, amelyeken haladva, kialakítható lesz az öntudatos magyar lélek, amely ellent tud állni az ellenséges propaganda és gazdasági háború minden eszközével szemben. Hangoztatta a rádió, a nemzeti sajtó, a színház, a mozi, az irodalom nagy nemzetalakító szerepét, amelynek irányítása a nemzeti öntudat kialakítására igen nagy jelentőségü. Csak a nemzet kultúrájának televényén felnövekedettek öntudatra ébredése teremtheti meg az igazi nemzeti egységet. Az előadáshoz dr. *Marczinka* János számvevőségi főtanácsos és dr. *Schoepflin* Lajos posta főigazgató, kerületi elnök szólottak, akik szükségesnek és sürgősnek látják nemzetvédelmünk, annak minden ágának a nemzeti öntudat alapján való felépítését.

Takarékos házlasszony gázzal főz, süt, fűt és hűt! Ha tűzhelyén kívül vízmelegítésre, fűtésre, vagy hűtésre is gázt használ, — szobánként havi 20 m³-en felül — a **„takarékgáz" 40%-kal olcsóbb: m³-ként csak 12 fillér.** Az itt következő néhány szám biztosan meggyőzi Önt is arról, hogy a háztartás olcsó tüzelőanyaga a **gáz.** Egy négytagú család főzési költsége naponta kb. 20 fillér. Egy liter víz felforralása 1.2 fillér. Egy órai vasalás 4—5 fillér. A gázhűtőszekrény 24 órai üzemköltsége a külső hőmérséklettől függően 8—12 fillér. Egy fürdő készítése (100—150 liter fürdővíz) 12—18 fillér. Egy mosáshoz szükséges melegvíz (10—15 liter) 1.2—1.8 fillér. Félórai fürdőszobafűtés 6—8 fillér. **Használjon takarékgázt!** Felvilágositás és tanácsadás a Gázművek Városi Irodáiban, VII., Rákóczi-út 18. I., Alagút-utca 3. Főzőbemutatóelőadások a gáz takarékos használatáról minden kedden és pénteken d. u. 5 órakor a Gázművek VI., Vilmos császár-út 3. sz. I. emeleti bemutatótermeiben.

Föliner és Holba
ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII. FECSKE-UTCA 9.
TELEFON 140-583

November 24., 27. és 29-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Gazdasági Értesítő

Megcsappant a luxus, de emelkedtek a közszükségleti kiadások

Budapest életének érdekes tükörképét adja a *Statisztikai Havifüzetek*, melynek szeptemberi száma dr. *Illyefalvi* I. Lajos szerkesztésében most jelent meg. A számadatok rengetege kitűnően illusztrálja a változó viszonyokat és ezekhez igazodó életkörülményeket és természetesnek kell találnunk, hogy akkor, amikor az előretörő élet gyarapítja egyik helyen a számoszlopokat, a másik helyen apasztják a gazdasági nehézségek, amelyek különösen a *luxust nyirbálják meg*. Az utasok a villamosokon szaporodnak, levelet, táviratot többen küldenek, de kevesebb az idegen vendég és megcsappant a vigalmi adó. Az építkezés ugyan nem luxus, de nem hajtja kényszerítő parancs az építtetőt, tehát az építkezés is kevesebb a mult évihez képest.

Az idegenforgalom,

mint ezt legutóbb *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok a *Fővárosi Hirlapban* megállapította, a mult évihez mérve *jelentős csökkenést mutat*. A tavalyi 30.008 vendég helyett az idén csak 25.473 érkezett. Főképen a régi magyar határokon túlról érkezett idegenek száma apadt erősen: 18.082-ről 12.914-re. *Franciaországból* 1207 helyett 500. az *Egyesült Államokból* 1215 helyett csak 691 érkezett. A *lengyel* és *svéd* utasok nem törődtek a középeurópai külpolitikai bonyodalmakkal és ugyanannyian kerestek fel bennünket, mint tavaly. Ezzel szemben *örvendetesen emelkedett a belföldi vendégforgalom*. A mult évben 8210 hazai vendég szállt meg a budapesti szállókban és penziókban, míg az idén 9129. Az év eleje óta a növekedés tízezernél is nagyobb.

Rendkívüli mértékben növekedett a posta forgalma.

Közönséges levélpostai küldeményből 27,413.000 darabot adtak fel (tavaly 26,487.000 darabot), emelkedett az ajánlott levelek és csomagok száma is. A táviratoké 84.000-ről 104.000-re szaporodott. A telefonbeszélgetések száma egy hónap alatt 10.878.000 volt Budapesten, 802.000-rel több, mint tavaly.

A postatakarékpénztár forgalma

kedvezőtlen képet mutat. A mult év szeptemberében a betétek összege 10.163.000 pengő volt, a visszafizetéseké 8,516.000, az idén pedig 9,688.000 pengő betéttel szemben 33 824 000 vettek ki.

Megfordítottját mutatja ennek a képnek

a postatakarékpénztár zálogháza.

A mult év szeptemberében 5,001.000 pengő új kölcsönt folyósítottak és 5,200.000 pengő értékben váltottak ki elzálogosított tárgyakat, az idén 4.971.000 pengő volt az új kölcsön és 6,251.000 pengőre emelkedett a kiváltott tárgyak értéke.

Az építkezési kedv ellanyhult.

Az elmult év kilenc hónapjában mindössze 600 új ház építésére adtak ki engedélyt a tavalyi 715-tel szemben. Főleg a bérházépítkezések száma csökkent. A lakások száma szaporodott, az üres lakások száma azonban csökkent.

Örvendetes emelkedést mutat

a helyi személyforgalom.

A Beszkárt-üzemeknél az utaslétszám emelkedik s az eddigi kisszakasz-utasok jelentékeny része áttért a papirjegyváltásra.

A főváros nagyüzemei

közül az Elektromosművek, Gázművek és az Állatvásártelep forgalma emelkedett. Emelkedő tendenciát mutat a Községi Élelmiszerárusító Üzem forgalma is, az év első kilenc hónapjában 126.400 métermázsa különböző élelmiszert hozott forgalomba, vagyis 3400 métermázsával többet, mint tavaly.

A községi közszolgáltatásból eredő bevételek a következő képet mutatják az év első kilenc hónapjában: városi ingatlan: vagyonátruházási adó 2,213.492 (tavaly 2,795.859), fogyasztási adó 8,704.461 (tavaly 8,295.599), vigalmi adó 644.312 (tavaly 590 487), de szeptemberben már csak 45.209 (tavaly 58.169), idegenforgalmi járulék 62 031 (tavaly 58.169), közlekedési adó 3,794.460 (tavaly 3,529.463), városi vám 4,958.233 (tavaly (5,364.791), sétányszékek díja 47.273 (tavaly 50.157). Tehát az

általános emelkedéssel szemben szeptemberben esett a vigalmi adó és az év kilenc hónapjában esett az idegenforgalmi járulék, sőt esett a sétányszékek díja is.

Vagyis megcsappant a luxus, mert hiszen a dunaparti sétányszékekre sem kell feltétlenül leülni senkinek. Miután még ideiktatjuk, hogy a *házasságkötések* száma az év első kilenc hónapjában 9344 volt, vagyis *172-vel több*, mint a mult év hasonló időszakában, meg kell állapítani, minden ellenkező véleménnyel szemben, hogy a házasság nem luxus.

Országos ünnep keretében felavatták az új Baross-házat

Az elmúlt héten nevezetes ünnepe volt a *Baross Szövetségnek*, amely méltó keretben avatta fel *új székházát*. A házi ünnep az előkelő résztvevők és az ország minden részéből idesereglő kiküldöttek révén országos ünnepséggé szélesült. A Bástya-utcában volt eddig székháza a szövetségnek, amely most gróf *Károlyi* Gyula volt miniszterelnök impozáns *Múzeum-utcai palotájába* költözött át. A pompás és nagymultú palotának, az új Baross-háznak felavatását ünnepelte most a Baross Szövetség.

Ebből az alkalomból díszközgyűlés volt, amelyet *Ilovszky* János országos elnök nyitott meg, aki hatalmas munkát végzett a székház megszerzése és restaurálása körül. Mi, Baross-testvérek — mondta megnyitója során — azért küzdünk, hogy az ország gazdasági vezetése magyar kezekbe kerüljön. *Gazdasági síkon igyekezünk megerősíteni azt a politikát, amely a revízióért küzd.* Nagy hatást keltő beszédében üdvözölte *Imrédy* Béla miniszterelnököt és nagy melegséggel köszöntötte a közgyülésen megjelent *Imrédy* Bélánét. Üdvözölte a szövetség megjelent aranyláncos tagjait: vitéz *József Ferenc* királyi herceget, *Darányi* Kálmán volt miniszterelnököt, *Fabinyi* Tihamér ny. minisztert. Továbbá a *budapesti olasz és német követségek* megjelent kiküldötteit és a közgyűlésen résztvevő *lengyel küldöttséget*, amely *a székházavatásra érkezett Budapestre.*

Az elnöki megnyitó után *Kunder* Antal kereskedelemügyi miniszter üdvözölte a kormány nevében a Szövetséget. Ezután *Sztranyavszky* Sándor volt miniszter mondott székházavató ünnepi beszédet. Ez a házszerzés — mondta — szimbólum a magyarság, a magyar ipar és magyar kereskedelem szempontjából. Bizonysága annak, hogy tud-e a magyar vállt vállhoz vetve dolgozni a magyar gazdasági élet terén is. Beszéde végén Isten áldását kérte a Szövetség munkájára és székházára.

Vitéz dr. *József Ferenc* királyi herceg köszönte meg ezután az üdvözlést és beszédében arra hivta fel a figyelmet, hogy a magyar iparosok és kereskedők milyen áldozatos munkával tették lehetővé a székház újjáépítését. Zajos éljenzés hangzott fel, amikor a királyi herceg elmondta a Szövetség jelszavát.

A székházavatás záróünnepsége színes *magyar divatbemutató* volt, amelyet nagy hozzáértéssel *Zsindelyné Tüdős* Klára rendezett. A bemutató után a Szövetség vendégei és tagjai az új székház nagytermében ünnepi lakomához ültek.

Walkó Lóránd — a Leszámitolóbank vezérigazgatóhelyettese. A *Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank* igazgatósága dr. *Walkó* Lóránd igazgatót *vezérigazgatóhelyettesé nevezte* ki. Továbbá kineveztettek: *Alloni* Árpád, dr. *Auer* Zoltán, *Bohek* Ernő és *Bille* Imre aligazgatók *igazgató-helyettesekké*, dr. *Kováts* Károly cégvezető aligazgatóvá, *Bányai* Béla, dr. *Holba* Lajos, dr. *Klasz* Jenő és *Milits* Gyula *cégvezetőkké*, *ügyésszé* pedig dr. *Vargha* László eddigi helyettes-ügyész.

A Kamara díszközgyűlése. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara *Horthy* Miklós kormányzó úr őfőméltóságának arcképét e hó 24-én, csütörtökön délben 12 órakor díszközgyűlés keretében ünnepélyes külsőségek között felavatja. Ezt követőleg rendes havi közgyűlését tartja a Kamara, amelynek napirendjén szerepel az *árelemzési kérdés*, a kamara 1939. évi költségvetésének megállapítása, a felszabadult területek gazdasági jelentősége, a visszacsatolt Felvidék közlekedési problémái, a *cukorfogyasztás* emelésének szükségessége és a *kisipari kiviteli hitel* kérdése.

A Hungária Műtrágyagyár ismét üzembe helyezi pápai gyártelepét. A *„Hungária" Műtrágya, Kénsav- és Vegyi Ipar Részvénytársaság* igazgatósága november hó 17-én megtartott ülésén elhatározta, hogy a visszacsatolt Felvidéknek szuperfoszfátműtrágyával való gyors és zavartalan ellátása érdekében pápai gyártelepét 8 évi szüneteltetés után újból üzembe helyezi, úgy, hogy már a tavaszi idényben a pápai gyár is részt fog venni a visszacsatolt területek ellátásában. A vállalat a visszacsatolt területeken teljes erővel megkezdte eladási szervezetének kiépítését és bizományi raktárak felállításával megfelelően gondoskodik arról, hogy a felvidéki kisfogyasztók is — mint az anyaországban — minden nagyobb községben kedvező áron juthassanak szuperfoszfát-műtrágyához.

Neves amerikai közgazda előadása Budapesten. A *Magyar Racionalizálási Bizottság* kedden este a *Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége* nagytermében előadóülést tartott, amelyen Harold *Whitehead*, a *Harold Whitehead and Staff Limited, London és New York* elnöke és a bostoni egyetem volt tanára „Kereskedelmi és ipari vállalatok igazgatása" címmel előadást tartott. Az előadóülésen előkelő közönség jelent meg, amely nagy elismeréssel fogadta a kiváló amerikai közgazdász előadását.

Egy hollandi cég az Eternit propaganda-térképéről. Az *Eternit Művek Hatschek Lajos* cég kiterjedt üzleti kapcsolatait hathatós magyar propagandára használja fel. A Felvidék visszacsatolása alkalmából üzletbarátaihoz intézett leveleihez *Nagymagyarország térképét* mellékeli, amelyen a trianoni szerződés igazságtalanságait dokumentálja plasztikus ábrázolásban. Egyik ilyen levelére a *N. V. Nederlandsche Asbest Maatschappy* előkelő rotterdami cég a következő megkapóan szép sorokban válaszolt: „A trianoni szerződésre vonatkozó, beküldött térképet nagy érdeklődéssel tanulmányoztuk. Most, hogy a visszacsatolás kérdését a döntőbírósági ítélet elintézte, *a magunk nevében szerencsét kívánunk Önöknek a sikerhez, amelyet az Önök kormányzata a húszesztendős követelésben békés úton elért.* Szerencsét kívánunk és reméljük, hogy a *Magyarországtól még mindig elszakított területek egy napon szintén vissza fognak térni az országhoz*, úgyhogy tartós és becsületes béke fogja kiküszöbölni az utóbbi évek zavarait és biztos út áll előttünk a jobb gazdasági fejlődésre."

Gyászülés a Hitelbanknál Harkányi elnök elhunyta alkalmából. A *Magyar Általános Hitelbank* igazgatósága elnökének, *Harkányi* János bárónak elhalálozása alkalmából november 19-én gyászülést tartott, amelyen *Fabinyi* Tihamér dr. alelnök-vezérigazgató méltatta a megboldogultnak az intézet irányában szerzett elévülhetetlen érdemeit. Az igazgatóság elhatározta, hogy néhai elnökének *emlékét az intézet többgyermekes alkalmazottainak megsegítésére szolgáló alap létesítésével kívánja megörökíteni* és eziránt a következő közgyűlés elé javaslatot terjeszt.

Özv. dr. Bari Ágostné szül. *Mayer Karolina Hermina* a maga és gyermekei: *Doli, Emil, Kamilla, Irén*, valamint az egész rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy felejthetetlen férje, a legjobb édesapa, testvér és rokon

Dr. Bari Ágost

miniszterelnökségi sajtóelőadó, közgazdasági író

folyó hó 18-án hajnalban, tragikus hirtelenséggel, a szentségek felvételével megerősítve, életének 67-ik, boldog házasságának 41-ik évében az Urban elhunyt.

Budapest, 1938. november 18-án.

Béke poraira!

Oszkár, Irén testvérei. *Viktória* sógornője. *Dr. Szabó Imre* veje. *Molnár Erzsébet* menye.

MEHN KÁROLY
ÉPÍTŐMESTER, BUDAPEST
XIII., RÓBERT KÁROLY-KÖRÚT 68
TELEFONSZAM: 292—026

FRICKER A. KÁROLY
Jelvény és díszmüáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, lánckardbojtok.

Miklós Lajos
Telefon: 149—083.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javítása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTORUGÓ SPECIALISTA

SCHEILING MÁTYÁS
TELEFON 139-076.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
Vállalja: Konyhalipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, téesztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

ILYÉS SÁNDOR
Telefon: 185-241.
géperőre berendezett asztalos-munkák üzeme
BUDAPEST, XI., Budaörsi-út 17.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

VÁLLALKOZÁS

Átépítettek egy veszedelmes aluljárót

Teljesült a XI. kerület régi kívánsága

Ismét vannak befejezett alkotásai az út- és csatornaépítési ügyosztálynak. November 25-én délelőtt 10 órára *Király* Kálmán tanácsnok, az ügyosztály vezetője bemutatóra viszi el a törvényhatósági bizottság tagjait és a sajtó képviselőit. A bemutatásra kerülő művek sorában van *a Szent Imre herceg útján lévő aluljáró kiszélesítése is.* A XI. kerületnek régi kívánsága teljesült ezzel. A kiszélesítést különösen a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* XI. kerületi törvényhatósági bizottsági tagjai szorgalmazták nagy szívóssággal. Pártértekezleteken, közgyüléseken, szakbizottsági üléseken újra meg újra szerepelt ez a kérdés, amíg végre most kedvezően el is intéződött.

Ebből az alkalomból kérdést intéztünk **Szántay István** törvényhatósági bizottsági taghoz, aki kerületének ezt a kívánságát megoldáshoz segítette, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Több évtizedes kívánság teljesült az átjáró kiszélesítésével. Kelenföld és a Déli pályaudvar között, a nagyvasut alatt van ez az aluljáró, amelyen keresztül a 61-es villamos és a 30-as autobusz jár, tehát igen élénk forgalom bonyolódik le rajta. Az alagút szűk volta miatt

a villamos közlekedést csak vágányfonódással lehetett megoldani, ami ezen a forgalmas helyen üzemveszélyes volt,

annál is inkább, mert a Szent Imre herceg-út meghosszabbítása itt a Budaörsi-útba torkol és így *nem lehetett áttekinteni, hogy a Szent Imre herceg-útja felől mikor közlekedik villamos vagy autóbusz.*

— Úgy a vágányfonódás, mint ez a veszedelmes helyzet az aluljáró kiszélesítésével megszünt.

Az Államvasutak jelentős áldozatot hozott

a kiszélesített aluljáró megépítésével, a megfelelő burkolatról pedig a *főváros,* illetve *az út- és csatornaépítési ügyosztály* gondoskodott. A kerület lakossága mindenesetre örömmel veszi tudomásul, hogy ez a rendezési munka megtörtént.

A pénteki bemutatón ezen az újjáépített aluljárón kívül megtekintik a *Műegyetem-rakpart* elkészült kövezési munkáját, az I. kerületi *Bürök-utca,* a II. kerületi *Darányi Ignác-utca,* a II. kerületi *Lévai-utca,* a II. kerületi *Bimbó-utca,* a II. kerületi *Szeréna-út* csatornázási és útépítési és a *Pacsirta-utca* kövezési munkáit, továbbá *az angyalföldi csatornaszivattyútelep* nyomócsöve szárazföldi részének 333.000 pengős munkáját.

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK KÉSZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM UJPEST, Kisfaludy-utca 19. ● Telefon: 494-368.

KECSE NAGY SÁNDOR Építési vállalkozó, ácsmester Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Szász Albert OKLEVELES MÉRNÖK út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1. Telefonszám: 118-068.

SEGYÓ REZSŐ BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fűtés berendezési vállalat BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

BUDAPESTI GÉPSZIJGYÁR VÁCZI TESTVÉREK Telefon: 113-505 Budapest VI., Vilmos császár-út 15/d. A BAZILIKÁVAL SZEMBEN KÉSZÍTMÉNYEI: Elsőrendű hollandi crouponból készült speciáljsan könnyű fajsúlyú szíjak, cseres és chrom gépszíjak, textilgyári szíjak, különleges szíjak, varró- és kötőszíjak, gömbszinór, karmantyúk, sodrótömlők (nitschelhosen), fátyolosztószíjak stb. — Pelszállításra szaktanáccsal és árajánlattal szolgálunk.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet: **80 drb 3 m. kinyúlású forrcsőből hegesztett lámpakar szállítására.**

A megfelelően elkészített ajánlatot borítékba helyezve, pecséttel lezárva **„Ajánlat a 80 drb lámpakarra"** felirattal Budapest Székesfőváros Elektromos Művei V., Váci-út 74. IV. em. 405. ajtószám cím alatt 1938. évi november hó 28. napján délelőtt 10 óráig személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani.

Az ezzel a közszállítással kapcsolatosan felmerülő kérdésekre a szükséges felvilágosítások Közvilágítási osztályunknál IV. em. 421. sz. alatt nyerhetők.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet: **4000 drb 30 Amp. erősségű elektromos áramszámláló-biztosítóra.**

A megfelelően elkészített ajánlatot borítékba helyezve, pecséttel lezárva **„Ajánlat a 30 Amp. erősségű számláló-biztosítókra"** felirattal Budapest Székesfőváros Elektromos Művei V., Váci-út 74. IV. em. 405. sz. cím alatt **1938. évi december hó 2. napján** délelőtt 10 óráig személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor a fenti cím alatt kerülnek felbontásra, amikor a magukat igazoló ajánlattevők, vagy meghatalmazással ellátott képviselőik jelen lehetnek.

Az ezzel a közszállítással kapcsolatosan felmerülő kérdésekre a szükséges felvilágosítások V., Váci-út 74. IV. em. 412. ajtószám alatt nyerhetők.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet: **500 drb 200 Ampères és 260 drb 350 Ampères 750 Voltos egysarkú, lekapcsolható biztosító, támszigetelőkre szerelt kontaktusaljzattal, falra erősíthető kivitelben való szállítására.**

A megfelelően elkészített ajánlatot borítékba helyezve, pecséttel lezárva **„Ajánlat a 200 és 350 A.-es egysarkú lekapcsolható biztosítókra"** felirattal Budapest Székesfőváros Elektromos Művei V., Váci-út 74., Anyagbeszerzési osztály IV. 405. ajtószám cím alatt **1938. évi december hó 22. napján délelőtt 10 óráig** személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor V., Váci-út 74. sz., Anyagbeszerzési osztály IV. 405. sz. alatt kerülnek felbontásra, amikor a magukat igazoló ajánlattevők, vagy meghatalmazással ellátott képviselőik jelen lehetnek.

Az ezzel a közszállítással felmerülő kérdésekre a szükséges felvilágosítások Próbaállomás. V., Tutaj-u. 5. sz. alatt nyerhetők.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei.

Uj versenytárgyalási kirások

A Böszörményi-út és Fery Oszkár-utca sarkán épülő XII. kerületi előljárósági épület **villanyszerelési munkálra** pályázni lehet december 9-én délelőtt 9 órakor a Központi Városházán (III. em. 350.); ugyanitt a **vízvezetéki, csatornázási és gázberendezési munkálatokra** pályázni lehet december 9-én délelőtt 9 órakor.

A BESZKRT részére szükséges **szerszámgépek szállítására** pályázni lehet november 29-én délelőtt 9 órakor (VII., Akácfa-utca 15.); ugyanitt **7000 pár új szolgálati cipő készítésére és 5000 pár használt szolgálati cipő javítására** pályázni lehet december hó 9-én délelőtt 9 órakor.

A Házinyomda részére szükséges **könyv- és könyomdai festék szállítására** pályázni lehet november 28-án délelőtt 9 óráig (Központi Városháza, fsz. 30/a. sz. a.)

A hivatalok számára szükséges **írógépszalag, indigópapir, carbonpapir, stencilpapir, sokszorosítófesték és javítófolyadék szállítására** pályázni lehet december hó 2-án délelőtt 10 óráig az Anyagszertárban.

A Műszerüzem részére szükséges 63.000 darab különféle méretű, szegett szélű **mullpólya szállítására** pályázni lehet november 29-én délelőtt 9—10 óra között. (VII., Nagydiófa-utca 14. I. em. 8.)

Beérkezett ajánlatok

A BSZKRT részére szükséges **8000 kg. Ia orosz terpentin** szállítására pályáztak: Izsák rt., Danubia műszaki vállalat, Makláry Gyula és Társa, Adler H. ásványolaj- és festékáru rt.; ugyanitt **40.000 kg. Ia raffinált kőolaj szállítására** pályáztak: Magyar Petroleumipar rt., Fanto rt., Nyírbogdányi petrouemgyár rt., Vacum Oil Co., Shell kőolaj rt., Hegedüs és Társa, Steaua; ugyanitt **10.000 kg. Ia lenolajkence szállítására** pályáztak: Makláry Gyula és Társai 14.750, Izsák József rt. 15.012, Meteor rt. 15.222 és a Fanto rt. 15.500 pengővel ugyanitt **40.000 kg. Ia darabos carbid szállítására** pályáztak: Magyar Általános Kőszénbánya 25.000 kg.-ra 61.95 és a Salgótarjáni Kőszénbánya 15.000 kg.-ra 61.95 P egységáron ugyanitt **160.000 fm nyers lenvászonszalag szállítására** pályáztak: Reich Adolf Fiai 11.760, Budai Hantos Szalagipar 11.792, Rudolph A. rt. 12.080, Szövetkezeti Bolt 12.256, Viktoria textilgyár 12.800 és a Unió textilművek 12.808 pengővel; **30.000 kg. szines tisztítórongy szállítására** pályáztak: Termény és Nyersanyagkereskedelmi rt. 20.850, Hulladékanyag iroda kft. 21.000, Libermann textilnyersanyag kft. 21.000, Figyelmesi Lajos kft. 21.210, Farkas Sándor 21.450, valamint a Tisztítórongy és Textilhulladék kft. 22.200 pengővel.

HIDAS KÁROLY MÉLYÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.: 110-998

TURRA ADOLF KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám. Telefon: 256—086.

Barcs Kálmán arany- és ezüstkoszorús mester kötélgyártó és hálókötő ipartelepe Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

HANTOS TESTVÉREK RT. Festő, mázoló és tapétázó iparüzem Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451. Ügyvezetője. Magyarország aranykoszorús mestere.

Versenytárgyalási megbízások

A BSzKRT újpesti **vágánykeresztezésének átépítési munkálatait** Just Kornél kapta 20.000 pengő értékben.

A Jászberényi-uti városszéli telep újabb házainak **kőművesmunkálatait** a következők kapták: Belinszky János 2688, Szabó István 2688, Breuer Lajos 2669 és Wagner József 2964 pengő értékbe; ugyanitt **ácsmunkát kaptak:** Hellebrandt Ödön 4549, Győrfi Ede 4549, Nagy József 6553 és Marcsik Ferenc 6365 pengőért.

Az Egressy-úti tűzoltólaktanya **tetőfedő munkálatait** Urbancsek Rezső kapta 3619 pengő értékben.

A Szél-utcai alapítványi fiúotthon **szigetelő munkálatait** a Kollarit Rt. kapta 9222 pengőért; ugyanitt az **ácsmunkát** Maár Imre kapta 9977 pengőért.

A Szél-utcai kislakásos telep építéséhez szükséges **vasgerendák szállítására** a Vasgerendákat Árusító Rt. kapott megbízást 28.417 pengő értékben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-körút 14. Telefon: 187-726.

Schäffer Károly okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16. Telefon: 189—785 szám.

VASGERENDA, VASÚTI SIN, húzott és öntött vasszögek legolcsóbban kaphatók FEJTŐ BÉLA VÁCI-ÚT 37. SZÁM alatti vaste'epén Telefon: 291-25?

Peringer Péter és Társai Vas- és fémöntöde, mótoralkatrész és gépgyár Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-572.

NAGY JÁNOS TÜZELŐANYAG NAGYKERESKEDŐ XIV., Nagy Lajos király-útja 127. sz. ● Telefon: 297—544. ASZTALOS ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSI ANYAG TELEP XIV., Szugló-utca 87—89. sz. ● Telefonszám: 297—089. MINDENNEMŰ FUVAROZÁST VÁLLAL

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972. FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t. BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ. Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK Budapest, VIII., Kender-utca 32. TELEFON: 138-392

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály EZELŐTT: SZVETICS EMIL Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 260-786. SZ. M. kir. Postatakarékpénztár 57632. sz.

Kendoff Antal Telefon: 298—036. gépészmérnök, malomipari szakértő Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei BUDAPEST I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875. I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197. Csúzda: KELENFÖLD P.-U.

MORBITZER NÁNDOR Építészmérnök és építőmester, m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

Óvóhelyek, padlások szakszerű légoltalmi létesítése és berendezése, az összes lég- és gázvédelmi szakfelszerelések. Polgári légoltalmi céljaira szolgáló gázálarcok terakata SZALAY ÉS TÁRSA Alkotmány-utca 11 Telefon: 111—713.

Huszonhetedik évfolyam Budapest, 1938 november 30. 48. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111–141 - Postacsekk: 40.424

A székesfőváros társadalmához!

Alig néhány hete, hogy visszatérő felvidéki testvéreink megsegítése érdekében kérő szavunkkal a magyar társadalomhoz fordultunk. Az elszakított területek visszacsatolása felett érzett mérhetetlen öröm, amely minden magyart eltölt, eddig soha nem látott áldozatkészségben nyilvánult meg.

Gyűjtésünk eredménye a mai napig 4,157.893 pengő 28 fillér. Ebben az összegben a fővárosban megszervezett házankénti gyűjtés eredménye is bennfoglaltatik. Ennek pontos összegét azonban csak néhány nap mulva közölhetjük, mert a gyűjtőíveken jegyzett készpénzadományok külön összeszámlálása még nem nyert befejezést.

A pénzgyűjtés befejezése után a ruhaneműeket fogjuk összegyűjteni. A felszabadult járásokban dolgozó szociális megbízottaink jelentéseiből tudjuk, hogy egyes vidékekeken, különösen ott, ahová az otthonaikból kiüldözött menekültek érkeznek, nagy szükség van felruházásokra is. Kérünk használható, jókarban lévő férfi, női és gyermek felsőkabátot, felsőruhát, kötött holmit, fehérneműt, cipőt és ágyneműt. Akinek adománya van számunkra, tartsa készen összecsomagolva. Kedves és minden jó munkában készségesen segítő társaink, a cserkészfiúk szerdán, csütörtökön és pénteken a várost kocsikkal fogják bejárni és kürtjelzéssel hívják fel érkezésükre a ház lakóinak figyelmét. A kocsik minden ház előtt meg fognak állni, a cserkészfiúk minden házba bemennek és ajtóról-ajtóra haladva fogják az adományokat átvenni.

Az adományokat éppen olyan piros szívvel díszített bélyeggel fogjuk nyugtázni, mint a házankénti gyűjtésnél a pénzbeli adományokat nyugtáztuk. Külön kéréssel fordulunk az üzlettulajdonosokhoz, adjanak nekünk raktáraikból az alábbiak közül azt, amit nélkülözni tudnak: méterárukat, mindenféle szövetet és posztót, bársonyneműeket, flanell- és kartonanyagokat és maradékokat, kötött és szövött árut férfi-, női- és gyermekcipőt, kész ruhaneműeket, úgymint férfi, női és gyermek felsőkabátot, felsőruhát és fehérneműt, kötésre szoloáló bármilyen pamutot. Az a kérésünk, hogy adományaikat közvetlenül központi raktárainkba szállíttassák. Uri-utca 15. földsz. 2. alá bármely hétköznapon 9—14 óra között.

Hálás szívvel köszönöm a főváros társadalmának az eddig példanélkül álló lelkes segítőkészségét és kérem, hogy ezúttal is szeretettel és megértéssel támogassák munkánkat.

vitéz Imrédy Béláné s. k.

a „Magyar a magyarért" mozgalom munkabizottságának elnöke.

Budapest történelmi hivatása az új magyar életben

Szendy Károly polgármester nyilatkozik a Felvidék és a székesfőváros viszonyáról és a közel jövő várospolitikai programjáról

Szendy Károly polgármester betegsége után újra elfoglalta hivatalát és „hivatalosan" ismét átvette a városi adminisztráció legfőbb vezetését. Azért hangsúlyozzuk a *„hivatalos"* jelzőt, mert *a valóságban betegsége alatt sem kapcsolódott ki az ügyek irányításából.* Sokszor jelentek meg a lakásán a vezető tanácsnokok, akikkel megbeszélte a fontosabb időszerű kérdéseket. Emellett élénk figyelemmel kísérte a történelmi eseményeket. A Felvidék visszacsatolásának minden mozzanatát lelkes rajongással követte. Nem is tudta elképzelni, hogy a milliós város örömujjongását más közvetítse a Felvidékre, mint ő és ezért még orvosai tanácsának ellenére is felkelt betegágyából, hogy a díszközgyűlésen elmondhassa ünnepi beszédét.

Most, hogy újra átvette hivatala vezetését, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Szendy Károly polgármestert,

aki a fővárosnak a Felvidék visszacsatolásával kapcsolatos intézkedéseiről és a legközelebbi jövő programmjáról a következőket mondotta:

— Bizalmas barátaim jól tudják, hogy

egyike voltam azoknak, akik a Felvidék visszacsatolásában már akkor biztam, amikor sokan Magyarország megnagyobbodását még túlzott optimizmusnak tekintették.

Mindig azt hangoztattam, hogy *meg kell várni a trianoni bilincsek széttörését,* addig komoly fejlődési programot a főváros számára még nem is készíthetünk, mert a magyar főváros helyzetére is nagy hatással lesz a történelmi változás. Másképen kell tervezgetni, ha a kinyilatkozott optimizmusom beválik és egészen más helyzet előtt álltunk volna, ha reményeinkben csalódunk. *A második feltevést csak a felelős ember kötelező óvatossága diktálta, mert a lelkemben rendületlenül biztam a Felvidék visszajövetelében.*

— Sajnos, betegségem megakadályozott abban, hogy a Kormányzó Úr Őfőméltósága kassai bevonulásában résztvegyek,

csak az vigasztalt meg, hogy a közgyűlésen előterjeszthettem Budapest tizenegy felvidéki pontját, felsorolhattam azokat a javaslatokat, amelyeket a közgyűlés elfogadott és így a székesfőváros a Felvidék felé megtette a kötelező szimpatikus gesztust.

— Elmentek az üdvözlő táviratok a tizenegy felszabadult városhoz. Megtettünk minden előkészületet, hogy a felvidéki fiatalság idejöhessen és megismerhesse Budapestet. A felvidéki egyetemi hallgatók részére otthont ajánlottunk fel. Olyan könyveket fogunk küldeni a Felvidékre, amelyekből az igazi magyar lélek domborodik ki. Kiterjesztjük a főváros nyaraltatási akcióját a Felvidékre is és ezzel megoldódik az a régi problémánk, hogy magaslati helyet szerzünk az üdülésre szoruló szegény gyermekeknek.

— *A magyar művészek is segítségére lesznek a fővárosnak.* Nyilvános pályázatot írunk ki olyan emlékművek létesítésére, amelyek ezt a történelmi eseményt megörökítik. *Ezeknek előkészítésére bizonyos idő kell, de a megoldás felé a kezdő lépéseket már megtettük.*

— Mindenesetre nagy örömmel tölt el az a tudat, hogy *voltak magyar emberek, voltak nagy államférfiak, akik még a nemzet nagy szerencsétlenségében sem vesztették el a fejüket és józan ítélőképességüket.* A kishitűek folyton azt hangoztatták, hogy Nagymagyarország Budapestjét le kell építeni, mert a milliós város a csonka országban olyan, mint a hatalmas vízfej a gyönge testen.

A magyar kultúrfölény megtartása nem volt hiábavaló. Ezért áldozatokat is helyes volt hozni. A legnagyobb hiba lett volna fővárosunk fejlődésének gyönyörű lendületét megakasztani.

Ebben nagy érdemük van azoknak, akik a világháború összeroppanása után Budapestet újjáépítették. Amikor elfoglaltam polgármesteri székemet, *csontváz-költségvetést találtam,* ami az akkori idők gazdasági helyzetének megfelelt. A világgazdasági helyzet közben javulni kezdett és erre *mi is lendületet adhattunk Budapest fejlődésének.* Az csak természetes, hogy teljesen elkülönülve nem dolgazhatunk. *Budapest fejlődését befolyásolja az ország helyzete és a világpolitika alakulása.*

— Most, hogy hazajöttek felvidéki testvéreink, megelégedéssel tapasztalhatják, hogy *Budapest nem volt alvó Csipkerózsika, hanem a lepergett húsz év alatt rengeteget fejlődött.* Nem csoda, hogy az egész világ felfedezte és most *itt az ideje, hogy a magyar Felvidék is gyönyörködjék a magyar kultúra, a magyar élniakarás, a magyar munka és magyar erő didalában.* Megmondom őszintén,

idegenforgalmi szempontból sokat várunk a Felvidéktől.

Amint az első korlátozó intézkedések megszűnnek, *a belső idegenforgalom azonnal fellendül.* Hányszor hallottuk az idegenforgalmi szakértőktől, hogy *legnagyobb jelentősége épen a belső idegenforgalomnak van.*

Egymillió ember rengeteg dolgával és ügyével most mégis csak a magyar főváros felé gravitál és Budapest szeretettel varja a felvidéki magyarokat.

Budapest gazdasági társadalma is *felkészül az egymilliós réteg természetszerű igényeinek kielégítésére.*

Ezután a legközelebbi idők programjáról kérdeztük meg a polgármestert.

— Legsürgősebb teendőnk — mondta —, hogy megkezdjük a soron levő közgyűlés programjának összeállítását. A szakbizottságok már üléseznek és az előkészítő munkával hamar végeznek. Egy milliós nagy város életében mindig rengeteg tennivaló gyül össze és mihelyt kialakul a megfelelő légkör, *rögtön hozzálátunk a felmerült problémák megoldásához.* Meg kell jegyeznem azt, hogy ilyenirányban soha sem volt panasza a fővárosnak.

Az önkormányzat a szakkérdések elintézésében a napi politikát sohasem engedte érvényesülni és minden pártmindig csak a főváros egyetemes érdekeit nézte.

— Budapest a multban is igen sokat tett

a szociális kérdések megoldására. Állandó jellegű szociális intézményeket szervezett és a karitativ akciókat összekapcsolta a szociális munkával. Ennek a szükségességét hangoztatják most is mindenütt és *nekünk megnyugvásunkra szolgál, hogy mi állandóan ilyen irányban dolgoztunk.* Itt van például a *BSzKRT-alkalmazottak ügye.* Elkészült a státus- és az illetékrendezés is. A közlekedési bizottság már tárgyalta is a kérdést, a felmerült kívánságokat azonban csak a teljesítőképesség határáig lehet honorálni.

Sorrakerülnek a BSzKRT beruházási és egyéb reformjai is, amelyek elsősorban a nagyközönség érdekeit vannak hivatva előmozdítani.

Ezzel kapcsolatban, mint ismeretes, egyes vonalakon már *áttértünk a kisszakasz rendszerről a papirjegyrendszerre.* Két és három kisszakaszon való utazásnál papirjegyet adunk, amellyel nemcsak a kisszakasz részére fenntartott helyen, hanem a kocsi belsejében is lehet utazni. Egy nagy eredmény már van, amelyet magam is személyesen megfigyeltem: **a villamoson a túlzsúfoltság megszünt.**

Bizonyos idő már eltelt a részleges reform bevezetése óta és így a tapasztalati adatok rendelkezésünkre állanak. Tagadhatatlan, *hogy valami kiesés mutatkozik.* Ennek egyik oka a *visszaélés lehetősége.* A kocsik belsejében könnyebben el lehet kerülni a kalauzokat és ezt a lehetőséget egyesek kihasználják arra, hogy *ingyen utazzanak.* A kisszakaszrendszernél ezt lehetetlen volt. *Szó sem lehet arról, hogy a mutatkozó hátrány miatt a reformot visszacsináljuk.* Mindig azt kell vizsgálni, hogy a *mérleg merre billen.* Az egyik oldalon van a közönség nagyobb kényelme és az utazás meggyorsítása, a másik oldalon viszont bizonyos pénzbeli áldozat mutatkozik. *Ha ez nem túlságos magas, úgy a közönség érdekében ilyen áldozatot meg kell hozni.*

Beszéltünk még a polgármester úrral *a kislakásépítési akcióról is,* amelyet most szintén elkészítenek. Úgy ezen a téren, mint sok más vonatkozásban megállás nélkül folyik a városházán a komoly munka, amelynek *eredménye Budapest újabb fejlődése lesz.*

Budapesti szemmel végig Mussolini Olaszországán

A Vízművek három főtisztviselőjének tanulmányúti beszámolója

Szendy Károly polgármester elrendelte, hogy az üzemek mérnökei és tisztviselői, akik tanulmányi utazásokat tesznek, tapasztalataikról részletes tanulmányokban számoljanak be, amelyeket sokszorosítva el kell juttatni a testvérüzemek és a közigazgatás olyan alkalmazottainak, akiket ezek a beszámolók érdekelhetnek. Ennek a rendeletnek értelmében most a Vízművek három főtisztviselője: Molnár Aladár aligazgató, Balázs Endre műszaki főtanácsos és dr. Pap József főtitkár rendkívül érdekes közös tanulmányban számol be olaszországi útjáról. A beszámoló jelentésből, melyet Pap Ferencnek, a vízművek vezérigazgatójának nyujtottak át, a következő nagy figyelemre méltó részleteket van alkalmunk közölni:

Rómában a fascista Itáliának két jellegzetes alkotását láttuk. Egyik a sportnak, a testedzésnek szánt hatalmas építmény, valóságos városrész: a *Forum Mussolini.* A másik a szociális gondozás, illetőleg az egészségvédelem modern fellegvára, a tuberkulózis pusztításainak megakadályozására épült nagyméretű kórház és kutatóintézet: az *Istituto Carlo Forlanini.*

A hatalmas sportpályákat, amelyek a Forum Mussolinin épültek, hófehér márványból faragott művészi szobrok veszik körül. Ezeket a szobrokat Itália tartományai és városai ajándékozták. E szobrok a sportnak, a testkultúrának és fizikai erővel egyesült szépségnek megkapó erejű, művészi kifejezései.

A sportpályák körül állanak a *Fasicista Akadémia* épületei. A *testnevelési főiskola* és a *fascista propaganda iskola* modern és minden tekintetben pompás helyiségei, valamint a hozzátartozó lakások és internátusi helyiségek csatlakoznak egymáshoz.

Itt van elhelyezve a *fedett uszoda* is, 2500 köbméter űrtartalmú medence, amelynek vizét naponta háromszor, tehát nyolc óránként tisztítják. A tisztítás homokszűrőn át történik, majd klórral való fertőtlenítés és aktív szénnel való deklórozás után kerül vissza a víz a medencébe. A fedett uszodához kényelmes öltözők, tussolók és pihenő helyiségek tartoznak. Az összes helyiségeket elektromos fűtéssel fűtik. A fűtés szellőző és légtisztító berendezéssel kapcsolatos, tehát bizonyos mértékig úgynevezett klíma-berendezés. A tetőterraszon 3000 négyzetméter területű napozó van. A tetőterrasz alatt a női uszoda van elhelyezve.

Az intézmény *vivóterme* úgy felszerelésével, mint hatalmas arányaival Európa egyik legmodernebb és legszebb vivóterme.

A másik jellegzetes alkotás az *Istituto Carlo Forlanini* egészségügyi kutatóintézet, amelyet *Mussolini* a tuberkulózis pusztításának leküzdésére és a tuberkulózis következtében beálló munkaképtelenség és korai öregedés megakadályozására, valamint a küzdelem hatékony eszközeinek megállapítására alapított.

Köztudomású, hogy *Olaszországban a tuberkulózis óriási pusztítást visz végbe.* A lakosság halálozási arányszámát a tuberkulózis okozta halálesetek az elmúlt évtizedekben szinte ijesztő mértékben megnövelték. Ehhez kell számítani a nemzeti munkának, a nemzeti vagyonnak azt a hatalmas károsodását is, amit a tuberkulózis következtében megbetegedett és munkaképtelenné lett, vagy időelőtt elaggott munkások igen nagy tömege az államnak okozott.

A tuberkulózis pusztításainak leküzdésére alapított intézet élén két igazgató áll. Egy orvosi igazgató, aki az egészségügyi szolgálatot és egy mérnök-igazgató, aki a műszaki szolgálatot vezeti. Az intézetben *1400 ágy* áll a betegek rendelkezésére. Az építkezésnél és a felszerelésnél, úgy a legapróbb, mint a legnagyobb dolgoknál a kutató munka eredményességét és a betegek érdekét tartották szem előtt.

A betegek *hatágyas kórtermekben fekszenek.* Az ebédlőkben *hat-hat személyre terített asztalok* vannak, ahol egy-egy kórteremben fekvő betegek helyezkednek el. A betegek *étlapot* kapnak, amelyből maguk választják ki a megkívánt ételt. Minden beteg ebédre és vacsorára három deci könnyű bort kap. (Részletesen leírja a beszámoló az intézet egész berendezését, majd a színházat ismerteti.) Az intézet hatalmas *színháza* körülbelül *ezer nézőt* fogadhat be. A színházban színielőadásokat, mozgófényképelőadásokat és hangversenyeket rendeznek, amelyeken a járóbetegek díjtalanul vehetnek részt. Ezeken az előadásokon felléptek már Olaszország legkiválóbb ének-, zene- és előadóművészei.

Az intézetbe csakis a *munkásbiztosító* utalhat be betegeket, akiknek kezelése elvileg a teljes felgyógyulásig tart. Olaszországban *a betegbiztosítás* egységes. Egy betegbiztosító van, amelynek minden munkás és minden hivatalnok, közszolgálati alkalmazott, közüzemi, közlekedési, vállalati, ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági alkalmazott tagja.

*

Nápolyban résztvettünk egy *1000 autó részére szolgáló hatemelet magas autógarázs* alapkőletételi ünnepén. Az autók spirálisan emelkedő feljáróin jutnak el a helyükre és a lefelé haladó autók egy másik spirálison távoznak. A garázs lapos tetővel épül, amelyen *repülőgépek* számára fel- és leszállási helyet rendeznek be. A leszállás a hadihajókon használt szerkezetek segítségével fog történni.

Nápoly vízellátásáról a következő adatok beszélnek. Nápolyt a 10 kilométer távolságban és a város felett 120 méter magasságban fekvő *Anconella* nevű helység melletti bővizű forrás látja el vízzel, amely gravitációs vezetéken jut a városba. A nyomás 8—10 légkör, de 5 légkörnél mindenütt magasabb. Az elosztóvezetékek és magánvezetékek (házi vezetékek) *elhanyagolt állapotban vannak, már elégtelen keresztmetszetük sokszor okoz kisebb-nagyobb vízellátási zavarokat.*

A vízmű a város tulajdona, a vízszolgáltatás azonban *magánvállalat* kezében van, amelynek kötelessége a fő- és elosztó-vezetékek, valamint a házi csatlakozások elkészítése és karbantartása. Az összekötő csöveket a vállalat díjtalanul köteles elkészíteni. A vízvezeték tekintetében igen sok kívánni való van. *A régi házakban fürdőszobák nincsenek. A lakosság köztisztasági szempontból sokkal igénytelenebb, mint Budapest lakossága.* Mégis a gyakori csősérülések és csőtörések, valamint az említett okok miatt sűrűn fordulnak elő panaszok a vízszolgáltatás ellen. Mindezeket a panaszokat azonban enyhíti a kifogástalan, sőt pompásan üdítő forrásvíz.

Annak ellenére, hogy gépüzeme a vízművek egyáltalában nincsen, *a vízdíj igen magasnak mondható.* A vízmérőket negyedévenkint olvassák le és a fogyasztó (háztulajdonos) az előző év hasonló időszakában mért fogyasztásnak megfelelő előleget tartozik fizetni, amit a következő negyedévben elszámolnak.

*

Megtekintettük a pontusi mocsarak helyén épült városokat és tanyákat is, — mondja más helyen a beszámoló — és vázolva ennek a kultúra számára meghódított területnek történetét, majd ismertetve attól az időtől kezdve, hogy az olasz király ezt a területet a *Frontharcosok Nemzeti Munkaszervezetének ajándékozta,* a mai napig lefolyt gigantikus munkát, így írja le a felépült *tanyákat* és *városokat:*

Igen nehéz probléma volt *a helyes földmívelési módnak* megválasztása. Ezért mintagazdaságokat létesítettek, ahol elsősorban azokat a földmívelési módokat próbálták ki, amelyek alkalmazása a legmegfelelőbbnek látszott. Nem akarták ugyanis az új telepeseket a kísérletezésnek kitenni. A mintagazdaságokban a telepesek saját szemeikkel győződhettek meg arról, hogy az alkalmazott termelési mód és kiválasztott termény a legjobb hozamot biztosítja számukra.

A házak a tanyákon legnagyobbrészt emeletesek, ami ilyen mélyen fekvő vidéken a legalkalmasabb. Csak a dombokon fekvő telepeken építettek földszintes házakat. Minden lakóházhoz tartozik egy-egy istálló, sertés-, baromfiól és szemétgödör. Mindegyik el van látva falazott sütőkemencével is.

Az egyes tanyák függetlenek egymástól. Egy-egy tanyán csak egy-egy család lakik. *A tanyák százankint csoportosítva, egy központi irányító szervhez tartoznak,* amely a *Frontharcosok Nemzeti Munkaszervezetének* van alárendelve. Minden tanyán egy-egy négy-tizenhat méter mély, falazott kutat építettek, a központokban pedig egy-egy nagyobbhozamú, 30—40 méter mélységű csőkutat. A főútvonalak mentén fekvő házak az út tengelyétől 25, a mellék- és bekötő utak mentén levő házak pedig 20 méter távolságban vannak. Minden tanya 8 darab marhát kapott és felszerelték a föld müveléséhez szükséges eszközökkel. A vidék egészségügyi szolgálatának megszervezését és a szolgálat ellátását az olasz *Vöröskereszt* vállalta.

A közigazgatási, közbiztonsági, közegészségügyi és egyéb állami funkciók hivatalai és intézményei számára *Littoria* és *Sabaudia* városokat építették. Utóbb megépült még *Pontinia* és folyamatban van *Aprilia* építése.

Minden új városban a következő új épületeket építették: városházát, a fasció székházát, templomot és plébániát, elemi iskolát, bölcsődét és gyermekotthont, a balillák házát, a dopolavoro házát, anya- és csecsemővédő intézetet, csendőrlaktanyát, a milicia laktanyáját, a frontharcosok, hadirokkantak, hadiözvegyek és árvák egyesülete részére egy-egy házat, egy szállodát, egy mozgófényképszínházat és a Frontharcosok Nemzeti Munkaszervezete részére szükséges irodai és lakóházakat.

A végrehajtott munkák *200 millió lírát* emésztettek fel, amiben nem foglaltatnak benn a magánvállalkozók által már előzőleg végzett munkák, sem a városok építésének költségei. A körülbelül 2000 telepes család elhelyezése *családonkint 100.000 lírájába került az államnak. De a 40.000 kataszterálishold területen, a tanyákon és városokban ma már 40.000 ember él, aki a termelő, az alkotó munkába belekapcsolódott.*

*

Firenzében alkalmunk volt megtekinteni a városi vízművek anconelli telepét. *Firenze vízellátási szempontból igen szerencsétlen helyzetben van.* A környező homokkő hegyekben források nincsenek, a homokkőben vízerek sehol nem találhatók. Így a város úgyszólván kizárólag az *Arno* vizére van utalva. Az Arno vize azonban nagyon sok homokot, iszapot hoz magával és vízhozama nagyon ingadozó. A 350.000 lakosú Firenze maximális napi fogyasztásasa 65.000 köbméter, ebből 35.000 köbmétert az anconellai vízmű, a többit a *Santa Maria de Mantignanonál* levő vízmű szolgáltatja, amely tisztán talajvizet termel.

A város vízellátása nem kielégítő. Nemcsak több vízre volna szükség, de a víz minősége ellen is komoly panaszok vannak. *A víz nem elég hideg és sok benne a homok.* A vízmű medencetartalékkal nem rendelkezik. Csak néhány kisebb nyomáskiegyenlítő és szolgálati medencéjük van. A vízfogyasztást vízmérővel mérik. Egy köbméter víz ára 1 líra (körülbelül 28 fillér).

*

Az ismertetett alkotások — mondja a beszámoló a firenzei vízmű részletes leírása, valamint Bologna, Róma, Nápoly, számos intézményének és közüzemének méltatása után — *a jelenkor Itáliájának vasakaratát, alkotni vágyó és tudó roppant energiáját* tüntetik fel. Önkénytelenül keresi az ember, milyen szervezet az, amely az alkotások mögött rejlő szellemi és fizikai erőkifejtéseket egy-egy kitűzött cél szolgálatába állította. A munkának ezt a szervezetét megtaláljuk a *Mussolini-féle munkaalkotmányban* és a *Dopolavoro szervezetben.* Ezen a két alkotmányon épült fel a ma Olaszországának egész gazdasági élete, ifjúságának nevelése, az olasz nemzet egyetemes jóléte.

Viltcsek Jenő
Autóalkatrészek Magomobil, Magosix és Magotax autókhoz
Tel.: 141-436. Budapest, VIII., Futó-u. 55.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Uj pártcsoportosulások a városi politikában

A kormányválság napjai erős kihatással voltak a városi politika alakulására, amely végeredményében a kormánypárt átcsoportosítására vezetett. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjából* dr. *Zsitvay* Tibor és vele együtt 15 törvényhatósági bizottsági tag kivonult és megalakították a *Nemzeti Községi Pártot.* A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában* visszamaradt párttagok dr. *Vályi* Lajost választották meg ügyvezető elnöknek és elhatározták, hogy a *Keresztény Községi Párttal* szoros együttműködést fejtenek ki.

Az új pártok erőviszonyai véglegesen még nem alakultak ki.

Kinevezett iskolaorvosok más állandó alkalmazást nem vállalhatnak

Ujból a közgyűlés elé kerül az iskola egészségvédelméről szóló szabályrendelet

Az iskolai egészségvédelmi szervezet és szolgálat rendezése ügyében a székesfőváros törvényhatósági bizottsága szabályrendeletet alkotott, amelyet kormányhatósági jóváhagyás céljából a belügyminiszterhez terjesztett fel. A belügyminiszter — a pénzügyminiszter és a vallás- és közoktatásügyi miniszter véleményének meghallgatása után — a szabályrendeletet *általában jóváhagyta,* azzal a kikötéssel, hogy több pontjában észrevételeinek megfelelően *módosítani kell.*

Ehhez képest most a közoktatásügyi ügyosztály
módosított szabályrendeletet

készített, amelyet a legközelebbi közgyűlés elé terjeszt. A módosítás értelmében az iskolába újonnan belépő tanulókat *még a rendszeres tanítás megkezdése előtt, de legkésőbb október hó végéig meg kell az iskolaorvosnak vizsgálni.* Az iskolaorvosi szolgálat hatályossága szempontjából ugyanis — a belügyminiszter szerint — ennek az első vizsgálatnak nagy jelentősége van azért, hogy azok a gyermekek, akik akár saját érdekükben, akár társaik érdekében nem valók az iskolába, onnan idejében, akár ideiglenesen, akár véglegesen visszatarthatók legyenek.

A módosított szabályrendelet szerint úgy a rendszeres, mint az ideiglenes iskolaorvosok kinevezéséhez, illetőleg alkalmaztatásához az 1936. IX. t.-c. 16. §-a értelmében *a belügyminiszter előzetes hozzájárulását kell kikérni.*

Az ideiglenes minőségben alkalmazható iskolaorvosok és iskola-szakorvosok, valamint az iskolai gondozónővérek és az iskolaszakorvosi asszisztensnők legmagasabb létszámát — a módosítás értelmében — **nem a költségvetés megállapításával kapcsolatban évről-évre, hanem ebben a szabályrendeletben kell megállapítani.**

Az eredeti szabályrendelet szerint az iskolaorvosok, valamely más állandó intézmények, vagy tisztelteldíj élvezetével egybekötött alkalmazást vagy tisztséget is vállalhatnak. Ezt a rendelkezést olykép kellett módosítani, hogy

a kinevezett iskolaorvosok állandó illetményekkel összekötött alkalmazást egyáltalában nem vállalhatnak.

A módosított szabályrendelet az iskolaorvosi és iskolaszakorvosi

állások létszámára vonatkozólag korlátozást állapít meg.

Igy 1938-ban a IX. fizetési osztályban 48, a VIII-ban 12, a VII.-ben 12, 1939-ben a IX.-ben 36, a VIII.-ban 18, a VII.-ben 18, 1940-ben a IX.-ben és VIII.-ban 24—24, a VII.-ben 16, a VI.-ban 8, 1942-ben a IX.-ben és VIII.-ban 24—24, a VII.-ben 12, a VI.-ban 12 állás tölthető be.

Uj rendelkezés az is, hogy az iskolaorvosok egészségtan tanári, valamint általában a nevelői és az oktatói működésük irányítása és felügyelete tekintetében *a közoktatásügyi igazgatásról szóló 1935:VI. t.-c. rendelkezései alá tartoznak.*

Nincs még véglegesen eldöntve az orvosok szavatossági biztosítása

A belügyminiszterhez intézett felterjesztésében a főváros a rendelet megváltoztatását kéri — Van-e joga az önkormányzatnak kötelező biztosítást rendszeresíteni

A főváros törvényhatósági bizottsága, mint ismeretes, *a székesfővárosi kórházak orvosainak szavatossági biztosítása* ügyében *szabályrendeletet* alkotott, amellyel kettős célt szolgált: egyrészt az orvosokat akarta mentesíteni a műhibákból eredő kártérítésektől, másrészt mentesíteni akarta magát a fővárost, mint kórházfenntartót a kártérítési perek anyagi következményeitől. *A szabályrendeletet a belügyminiszter nem hagyta jóvá.*

A kérdés ezzel nem kerül le a napirendről, hanem *újból foglalkoztatni fogja a közgyűlést, amely előreláthatólag álláspontjának megváltoztatására fogja kérni a belügyminisztert.* Erre vonatkozólag a közegészségügyi ügyosztály, a tisztiügyészséggel egyetértőleg, a kérdés igen beható letárgyalása után, erős jogi érvekkel alátámasztott előterjesztést tett a polgármesternek.

Kérdést intéztünk ebben az ügyben

dr. Salamon Géza
tanácsnokhoz,

a közegészségügyi ügyosztály vezetőjéhez, aki a szabályrendeletről és az újabb felterjesztés indokairól a következő ismertetést adta:

— A főváros közkórházaiban működő orvosok szavatossági biztosítása érdekében a közgyűlés szabályrendeletet alkotott. Ez a szabályrendelet kimondta, hogy a székesfőváros szavatossági biztosítást köt *a székesfővárosi kórházaknál alkalmazott,* valamint *vendégként* a kórházaknál működő orvosok által, orvosi működésük során elkövetett *műhibákból,* vagy a terhükre róható *mulasztásokból* keletkező, továbbá a kórházi *ápolószemélyzet, a kórházi alkalmazottak gondatlanságából vagy mulasztásából, a kórházi gépekkel kapcsolatban előálló balesetekből* a székesfőváros, mint kórházfenntartó és tulajdonos ellen támasztható *kártérítési követelések fedezésére.* Megállapította a szabályrendelet, hogy a szavatossági biztosítás 50 százalékát a székesfőváros, 50 százalékát pedig a székesfővárosi kórházakban működő, székesfővárostól havi fizetést élvező orvosi személyzet viseli.

— Ezt a szabályrendeletet jóváhagyás céljából felterjesztettük a belügyminiszter úrhoz, aki leiratában arról értesítette a fővárost, hogy

a szabályrendeletet nem hagyja jóvá.

A miniszter hivatkozott az 1930:XVIII. t.-c. 44. §. első bekezdésére, amelyben az a rendelkezés foglaltatik, hogy *a törvényhatóság szabályrendeletet csak a székesfőváros közigazgatásának körébe eső közügyekben alkothat.*

— A leiratban kifejtett álláspont szerint szavatossági biztosítás (helyesebben kárbiztosítás) pedig egyrészt olyan magánjogi (hiteljogi) ügylet, amelynek megkötése a kárbiztosításra vonatkozó jog szabályai, nevezetesen a kereskedelmi törvénynek ide vonatkozó rendelkezései értelmében az érdekelt felek önkéntes akaratelhatározásától függ, tehát *a magánjog körébe tartozik,* másrészt a kötelező (kényszerű) biztosítás megvalósítása

nem az összkormányzat, hanem a törvényhozás kizárólagos joga

(kötelező baleset-, öregségi biztosítás stb.). A törvényhozás kizárólagos hatáskörébe tartozó kérdések szabályozását pedig *az önkormányzatú testület felhatalmazás nélkül hatáskörébe nem vonhatja.* Ezen elvi okok miatt nem nyerhetett a szabályrendelet hatósági jóváhagyást.

— A leirat szerint a „kötelező" (kényszerű) biztosítás (társadalombiztosítás) bármely nemének megvalósítása a törvényhozás kizárólagos hatáskörébe tartozik. Ez az oka többek között annak, hogy az *Országos Tisztviselői Betegsegélyzési Alap* létesítésével kapcsolatos kötelező biztosítást is *csak törvényes felhatalmazás alapján lehetett keresztülvinni.* A főváros tisztiügyészsége azonban rámutatott előterjesztésében, igen helyesen, arra, hogy ha az Országos Tisztviselői Betegsegélyzési Alap a kötelező (kényszerű) biztosítás egyik megnyilvánulási alapja,

a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítő Alapját ugyancsak a kötelező (kényszerű) biztosítás egyik megnyilvánulási alapjának kell tekintenünk.

Hiszen az Országos Tisztviselői Betegsegélyzési Alap rendeltetése a 7700/1934. M. E. számú kormányrendelet 1. §-ából megállapíthatólag az igényjogosultak ingyenes vagy kedvezményes egészségügyi ellátásban részesítse, az igényjogosultak részére szülés esetén gyermekágyi segély, elhalálozás esetén temetési segély folyósítása, az igényjogosultak részére egészségügyi intézmények létesítése és fenntartása.

— A Székesfővárosi Alkalmazottak Segitő Alapjának életrehívása, fenntartása és fejlesztése nem törvényen és nem törvényes felhatalmazáson, hanem *a törvényhatósági bizottság elhatározásán alapszik* és annak folyománya. Ha igaz az, hogy a kötelező (kényszerű) biztosítás (társadalombiztosítás) bármely nemének megvalósítása a törvényhozás kizárólagos hatáskörébe tartozik, úgy

a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitő Alapjára vonatkozó rendelkezések és szabályrendeletek törvényes alap hijján vannak

és a belügyminiszter akkor, amikor ezeket a rendelkezéseket magába foglaló közgyűlési határozatokat, és szabályrendeleteket jóváhagyta, törvényellenes állapot kialakításában és fenntartásában működött közre. Ez a belügyminiszter leiratából folyó következtetés *beláthatatlan következményeket vonhat maga után* és olyan állapotokat teremthet, amelyeknek a bekövetkezését megakadályozni elsőrendű közérdekként jelentkezik.

— A biztosításnak ezt a szabályozását, amelyről a szabályrendeletben szó van,

nem a magánjog körébe tartozó egyszerű biztosítási ügyletnek, hanem a közigazgatás körébe tartozó olyan illetménykérdésnek minősítjük,

amelyet a törvényhatósági bizottság az 1930. évi XVIII. t.-c. 42. §-a 1. bekezdésének *g)* pontja, illetőleg 57. §-ának 1. bekezdése és általában a közszolgálati jogviszony szabályozására vonatkozó jogosultsága alapján *saját hatáskörében hivatott rendezni.*

— *Illetménykérdés* az, hogy a törvényhatósági bizottság jogszabály megalkotása útján megterhelheti-e az általa ugyancsak jogszabály keretében megállapított illetményt olyan összegekkel, mint amilyeneket a biztosítási díjak részben való fedezését szolgáló levonások jelentenének. Ugyanígy *az illetménykérdések csoportjába tartozik az is, hogy a székesfőváros alkalmazottainak járandósága havi 2 százalék járulékkal megterhelhető-e* abból a célból, hogy a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítő Alapja fenntartható és a törvényhatósági bizottság által az alap életrehívásával kitűzött cél elérhető legyen.

— Mindezekre való tekintettel, azt az előterjesztést tettük a polgármester úrnak, hogy *a belügyminiszter úrhoz írjon fel ebben az ügyben.* Feliratában tárja fel a helyzetet és

kérje a belügyminiszter urat, hogy álláspontját változtassa meg

és a szabályrendelet jóváhagyását tegye újabb megfontolás tárgyává.

ÖN IS igényelje az OLCSÓ takarék GÁZT

VASGERENDA, VASÚTI SIN,
húzott és öntött vascsövek
legolcsóbban kaphatók
FEJTŐ BÉLA VÁCI-ÚT 37. SZÁM
alatti vastelepén Telefon: 291-253

Óvóhelyek, padlások
szakszerű légoltalmi
létesítése és berendezése,
az összes lég- és gázvédelmi
szakfelszerelések.
Polgári légoltalom céljaira
szolgáló gázálarcok lerakata
SZALAY ÉS TÁRSA
Alkotmány-utca 11 Telefon: 111—715.

Megállapították Budapest modern városrendezésének szabályait

Figyelemreméltó szempontok, amelyek szerint ezentúl a városfejlesztés politikáját intézni fogják

Budapestnek tervszerű városrendezési politikája most van kialakulóban. *Ebben az irányban pár év alatt több történt, mint az elmúlt évtizedekben.* Nem tehettük meg azt, amit *Páris*, ahol *Hausmann* bulvárjának kialakítására egész városnegyedeket bontottak le. Nem cselekedhettünk úgy, mint *Mussolini*, aki még az örök városhoz is hozzányúlt és Rómának új térképet adott, avagy *Hitler*, akinek nagy átformáló városrendezési reformjai most vannak végrehajtás alatt Berlinben. Módszerünket talán leginkább az *angolokéhoz* hasonlíthatjuk, ahol *a városrendezési terveket a nagyközönség elé bocsátják és a nyilvános ankéten mindenki részt vehet, akinek komoly ötlete vagy mondanivalója van.*

Ez az eljárás jut eszünkbe abból az alkalomból, hogy

a belügyminisztérium kiadta azokat az előadásokat és cikkeket, amelyek a városrendezés és városépítés politikájának kialakítására vonatkoznak.

A nagy munka *Bessenyey* Zénó előadásával kezdődik. A Közmunkatanács elnöke *Nagybudapest* fejlődését vázolta. Bessenyey Zénó éppen a *Fővárosi Hírlapban* ismertette legutóbb többízben városrendezési elgondolásait és így a *mi közönségünk ezeket a kérdéseket már jól ismeri. Harrer* Ferenc a magyar városrendezési politika alapelveit fektette le. Harrer ugyancsak a *Fővárosi Hirlapban* mutatott rá arra, hogy szükség volt Budapest fejődésének elvi szempontjait meghatározni és ezért *nem lehet mosolyogni azon, hogy száz évre előre határozzák meg a városrendezés irányelveit, mert a város életében hosszabb időszakok számítanak egy-egy napnak, vagy esztendőnek.*

Magát az embert szolgálja a városrendezési törvény

Vitéz *Petneházy* Antal a városrendezési és építésügyi törvény műszaki vonatkozásait világította meg. A városrendezési törvény végrehajtása a mérnöki munkálatok egész sorozatát teszi szükségessé. Irányadó szempont az, hogy *a halaszthatatlan teljesítményeket csak a legközelebbi jövő céljaira készítik elő teljes pontossággal, míg a város további fejlődésének csupán az irányát szabják meg.*

a mérnöki munkákat, amelyek a városfejlesztési terv megalkotását megelőzik, a lehető legpontosabb statisztikai adatokra építik fel.

Egészen modern és helyes ez a felfogás, hogy *a városrendezési törvény magát az embert szolgálja*, mert az a célja, hogy az emberiség egészséges fejlődését, kulturális és társadalmi lehetőségeit elősegítse. Hogy tehát a várostervező helyes terveket készíthessen, elsősorban *imernie kell a város statisztikáját*, ismerni kell a város lakosságának szaporodási viszonyait, nemcsak abszolut számokban, hanem foglalkozási ágak szerinti és népmozgalmi alapon is és ismernie kell a városba vezető és városon átvonuló főútvonalak forgalmi adatait is.

Szükséges a város belsőségeinek kihasználási fokát is megimernie. Ezzel kapcsolatos *a meglévő épület állapotának vizsgálata is.* Mert például nem lehet emeletes házsorokat odatervezni, ahol már újonnan épített családi házak vannak, de nem lehet akadálya egy magasabbrendű építkezésnek az, hogy *az őslakosság faluszerű alakulása foglalja el a területeket.*

Mindebből megállapítható, hogy

a mérnöknek kell irányítani még az adatgyüjtéseket is, ha azt akarjuk, hogy ezekből az adatokból a város jövőbeni kialakítására helyes következtetéseket vonhassunk le.

A városias kialakításra szánt területek kijelölésénél *kétféle eljárásnak van helye.* Az ipari városoknál a belsőségeket teljes terjedelmükben városias kialakításra szánt területeknek kell tekinteni, a mezőgazdasági lakossággal bíró városoknál pedig a mai belsőség nagy részét a városias kialakításra szánt területen kívül hagyjuk.

Budapest uj felmérése már készen van, de 31 városban még nincs meg

A városfejlesztési terv megállapítása után az első technikai művelet a város vízszintes és magassági felmérése.

Kisebb városok felméréshez legalább három, nagyobb városok felméréséhez négy-öt év szükséges. A következő mérnöki feladat

a városias kialakításra szánt terület általános tervének elkészítése.

A városrendezésnek a múlt század végén kialakult rendszere az újabb megállapítások szerint helytelen volt, mert a *természeti adottságok folytán hosszirányban fejlődni hivatott városokból körutakkal és sugárutakkal tagolt városokat alkottak, amely rendszer eredményeképen maga Budapest is a Duna partja helyett inkább a Rákos homokján fejlődött és csak később láttak hozzá a Dunapart kiépítéséhez.* Nem szabad figyelmen kívül hagyni a város történelmi hagyományait sem.

Budapest első felmérése 1870-ben készült és 1932-ben láttak hozzá a második felméréshez, az úgynevezett háromszögelést a Magyar Királyi Háromszögelő Hivatal kirendeltsége már elvégezte.

Az első és másodikrendü szintezést magánmérnökök hajtották végre.

A magyar városok közül *Sopron* és *Szeged* felmérése még a múlt században készült. A legtöbb városnak nincs részletes magasságmérete. *Harmincegy városnak városrendezés céljaira alkalmas felmérése nincs.*

Megfelelő házakat megfelelő helyre kell állítani

Építészművészeti szempontból *Wälder* Gyula foglalkozott a modern városépítéssel. A modern városrendezés *övezetenként előre meghatározza utak és terek szerint úgy az épületmagasságokat, mint a beépítési módot, sőt meghatározza a beépítésre engedélyezett tömeget is.* Zártsorú építkezésnél a házaknak egyforma magasságuaknak kell lenniök, mert nincs csunyább, mint a pusztán mutatkozó sivár tűzfalak képe. Mindenesetre törekedni kell arra is, hogy a *házsorok egyedei lehetőleg egy karakterüek legyenek.* Kapualjas, zöldzsalus, kis polgári házakból álló utcában továbbra is csak ilyen házakat szabad építeni.

A városrendezés építészeti feladatai közé tartozik a nagy rálátások beiktatása és azoknak jó megoldása.

Budapesten ebből a szempontból nagyon sok rossz megoldás van, a *Horthy Miklós-úton* kifelé haladva elénk ugrik egy ház, amelyben a *Hadik-kávéház* van. A *Muzeum-körut* tengelyébe állították az *Erényi-féle* házat vérszegény tornyával. A nyugati pályaudvartól befelé jövet a *Vilmos császár-út* tengelyében fekszik ferde elhelyezéssel az *evangélikus templom*, amely ugyan kiváló tervező alkotása, de annakidején csak ideiglenesnek tervezték. Milyen szép lenne, ha a várossáza a Vilmos császár-út tengelyére merőlegesen egy frontot és egy hatalmas várostornyot kapna!

Az angol azt tartja, hogy *mindenhová megfelelő embert kell állítani és ezt a városépítésben úgy formulázták, hogy a megfelelő helyre mindig megfelelő épületet kel heyezni.*

Az épületnek nemcsak magában kell jónak lennie, hanem meg kell felelni a környezet viszonyainak is.

Még az épület anyagát is kellőképen kell megválasztani. Vannak színek, amelyek lehetetlenné teszik az épületet és vannak körülmények, amelyek bizonyos színű házakat követelnek. Vannak utcák és terek, amelyeknek kialakult hangulata az ott történő új építkezés esetén a hangulatba beilleszthető építményt kíván. Ilyen esetben *nem a stílus a sorsdöntő, hanem inkább az arányok és a méretek, az általános kép és a hangulat.*

Az *Apponyi-tér* hangulatát a *királyi bérház* és a *Klotild-paloták* determinálják. A *Belvárosi Takarékpénztár* épülete mint építészeti alkotás értékesebb, mint a két épület, de az árnyéknélküli síkban tartott kiképzésével nem illeszkedik bele a tér hangulatába.

Az újabb kor szelleme is magával hozza, hogy utcarészek, útvonalak, vagy terek egyes házsorai egységes kiképzést nyerjenek.

Ez a rendszer különösen Angliában aratott diadalt, de most már nálunk is gondolnak erre. *Egységes architektura van már a Kossuth Lajos-téren, a külső Lipótvárosban, szemben a Margitszigettel, a Madách-út torkolatánál és a Horthy Miklós-körtéren.* Ezeken a helyeken a Közmunkatanács már kötelező architekturát írt elő és *a jövőben a város fontosabb pontjain még fokozottabb mértékben lesz így.*

A legújabb feladat az esti városkép kialakítása.

Most már figyelembe veszik a kivilágított reklámok problémáit is. Ez azonban még annyira újszerű tudomány, hogy ennek részleteivel egyelőre nehéz volna foglalkozni.

Ezek azok az általános szempontok, amelyeket az újabb városrendezéstudomány megállapít. Ezeket használják fel és ezek szerint intézkednek a Közmunkatanács és a főváros városrendezői. Hogy Budapest világhírű szép város, elsősorban természeti fekvésének közönheti, de *a magyar mérnöki kar és a kiváló várorendezők talentuma segíti elő a fejlődést.*

érőműszer üzem
Stern Richárd és társa
Budapest, VI., Lehel-utca 10/a. Tel.: 292-135.
Saját gyártmányú műszerek. — Precíz mechanika. — Bérmunkák: eszterga-, maró-, gyalu és fűrészgépekre

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-körút 14. Telefon: 187-726.

Schäffer Károly okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó, Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16. Telefon: 189—785 és 4m.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

SCHEILING MÁTYÁS
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 6.
TELEFON 139-076.
Vállalja: Konyhalpari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

Negyedszázados jubileumát ünnepli a B. S. E.

A *Budapest Sport Egyesület*, amelynek a köztudatba átment neve, a B. S. E. nagy népszerűségében úgy hat, mint egy kedveskedve kimondott becéző név, jubilál. Eljutott alapításának *negyedszázados jubileumához*, amelyet december 3-án az Újvárosháza közgyűlési termében *díszközgyűléssel* ünnepelnek meg.

Huszonöt esztendővel ezelőtt, szép tavaszi idő volt akkor, mint *szabadcsapat* kezdte a Népliget zöld pázsitján, ahova *Kovácsházy* Vilmos, akkor még szintén tavasz-korban lévő fővárosi fogalmazó vitte ki barátait labdát rúgni, azzal az elhatározással, hogy sportklubot alapítanak. Az idők folyamán tényleg takaros kis klub lett belőle, amelynek nem kevesebb, mint *8000 tagja* van és hozzá valamennyien a székesfőváros kötelékében dolgozó urak és hölgyek, közigazgatási, tanügyi és üzemi alkalmazottak.

A hatalmas szám maga is nagyon sokat jelent: az együvétartozást dokumentáló, a sport mindenféle ágát művelő, társadalmi életet ápoló egyesület szimbólizálója a nagy harmóniának, amelyből a milliós város született. De mindehhez még hozzá kell tenni, hogy a huszonöt esztendő útja, amely sokszor küzdelmes út volt, mennyi ragyogó sportsikerrel van kirakva. 18 világbajnokság, 199 hazai és külföldi bajnokság, a csapat- és stafétaversenyek során 213 első, 109 második, 92 harmadik, 97 negyedik győzelem, az egyéni versenyek során 1351 első díj, 1205 második, 1115 harmadik, 470 negyedik, 364 ötödik díj szerepel a negyedszázad sportmérlegén és az a megtiszteltetés, hogy az 1936-ik évi Olimpiászon a B. S. E. csapata képviselte a hölgyúszásban a magyar színeket.

A fejlődés az 1913. december 2-án történt alakulás után mindjárt gyors ütemben indult meg *Bárczy* István, *Déry* Ferenc és *Sztankovits* Szilárd vezetőségével. Majd jöttek nehéz idők: a világháború, a társadalmi és gazdasági válságok, virágzás és ismét nehézségek a kedvező időben történt túlméretezés miatt, de mindenen keresztül segítette az egyesületet az élen állók lelkessége és a főváros polgármestereinek és vezetőinek megértő támogatása. *Sztankovits* Szilárd mint későbbi elnök, majd az élen *Szinte* Miklós előljáró, *Kovácsházy* Vilmos, akkor már tanácsjegyző, *Gallner* Ferenc tanácsjegyző, *Purébl* Győző tanácsnok mint elnök, majd hathatós segítségével *Sinőcz* Jenő polgármester díszelnök, *Folkusházy* Lajos, *Liber* Endre, *Borvendég* Ferenc akkori alpolgármesterek neveivel találkozunk a küzdelmes korszakokban. Azután *Lamotte* Károly, az egyesület elnöke vette kezébe a gyeplőt és küszöbölte ki az ő pénzügyi tehetségével az anyagi nehézségeket. *Szendy* Károly polgármester, az egyesület jelenlegi díszelnöke, a sport nagy barátja, szinte magától értetődő, hogy a B. S. E. virágzását minden tőle telhető erkölcsi és anyagi támogatásával segíti elő.

A *Millennáris Sporttelep*, mint az egyesület állandó otthona, a *Hármashatárhegyen Goszleth* Ernő tanácsnok kezdeményezésére épült turistaház, a *balatonkenesei viziközpont*, az egyre sokasodó szakosztályok, melyek a sport minden ágát felölelik a yacht-sportig és a *nyolc saját repülőgéppel* rendelkező repülésig, az amatőr fotografálás terén elért sikerek, a társadalmi események, amelyeket a hölgybizottság vezet, a bajnokságokkal büszkélkedő ifjúsági csapat, az egyesület és egyes tagjai által alapított sok-sok vándordíj és sportdíj, a városházi jegyiroda, mind-mind tartalmat adnak negyedszázados jubileumnak és büszkeséggel tölhetik el az alapítókat, akik közül az első kezdeményező, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok ma ügyvezető elnöke a B. S. E.-nek, míg az adminisztráció ezer gondja *Leitgib* János főtitkár kezébe fut össze, aki kezdettől fogva rengeteg munkát végzett a szakosztályok felállításán és most jubileumi emlékül megírta a huszonöt év történetét egy szép, ünnepi könyvben.

Zsákutcába került a lófogatu portalan szemétgyüjtés

Zártkörü versenytárgyalás locsoló-mosó gépkocsik szállítására

A portalan szemétgyüjtés problémája régen foglalkoztatja a Köztisztasági Hivatalt, a közegészségügyi ügyosztályt, sőt a törvényhatósági bizottságot is. A próbaképen üzemben lévő portalan szemétgyüjtő gépkocsik a maguk körzetében kitünően megoldották a problémát, de ezeknek a motoros szemétgyüjtőknek a főváros egész területére való alkalmazása, mint ismeretes, olyan nagy pénzáldozatba kerülne, hogy a mai viszonyok között erről a megoldási módról kellett tenni. Igy érlelődött meg a gondolat, hogy olcsóbb kivitelü, *lófogatú portalan szemétgyüjtő kocsikkal* oldják meg a kérdést és ezt a célt szolgálta az a *nemzetközi pályázat*, melyet a Köztisztasági Hivatal hirdetett lófogatú portalan szemétgyüjtő kocsik megtervezésére. Pályázók jelentkeztek, modellek érkeztek, de a Köztisztasági Hivatal felszólítására a pályázók *nem voltak hajlandók a modellek alapján kísérleti szemétgyüjtő kocsit készíteni*. Végül is úgy határoztak, hogy az egyik *kölni pályázótól*, akinek külföldön már üzemben vannak lófogatú portalan szemétgyüjtő kocsijai, *kísérleti célra megvásárolnak egy ilyen kocsit*, miután a vállalkozó próbára nem volt hajlandó kocsit küldeni a fővárosnak, csupán megvételre.

A szállítási és egyéb mellékköltségekkel együtt *11.000 pengőbe* került volna ez a szemétgyüjtő kocsi, amelynek beszerzését a közgyülés elhatározta és a belügyminiszter a határozatot jóvá is hagyta.

Mintegy félévvel ezelőtt megrendelte a Köztisztasági Hivatal a szemétgyüjtő kocsit a kölni cégtől, amely azonban mindmáig nem szállította.

Igy a főváros még mindig nem jutott abba a helyzetbe, hogy kipróbálja, vajjon lófogatú kocsival megoldhatja-e a régi problémát: a portalan szemétgyüjtést.

Mint ismeretes, a főváros köztisztaságának a portalan szemétgyüjtésen kívül egyéb problémái is vannak, elsősorban *az idők folyamán elavult eszközök utánpótlása*, ami annál inkább sürgetőbb, mert a főváros rohamos fejlődésével hatalmasan megnövekedtek azok a területek, amelyeket a Köztisztasági Hivatalnak tisztán tartani, pormentesíteni és télen a hótól megszabadítania kell. A szükös keretek között régi gépek beszerzésével és kevésszámú új gép vásárlásával igyekezik a főváros ezt a fontos feladatot ellátni és megküzdeni a modern igényekkel, melyek közegészségügyre és idegenforgalomra hivatkoznak.

Most három locsoló-mosó gépkocsival sikerül gyarapítani a Köztisztasági Hivatal felszerelését. A közegészségügyi ügyosztály

három darab locsoló-mosó gépkocsi szállítására zártkörü versenytárgyalást tartott.

A kocsikat a beérkezett ajánlatok szerint az *Állami Gépgyár* darabonkint 52.000 pengős, a *Magyar Vagon és Gépgyár* 49.850 pengős egységáron hajlandó szállítani. Az ajánlattételre ugyancsak felszólított *Ohrenstein és Koppel* cég a versenytárgyalásban nem vett részt. A közegészségügyi ügyosztály *a Magyar Vagon és Gépgyár legolcsóbb ajánlatát javasolja elfogadásra.*

Gyors ütemben valósítja meg a polgármester elgondolásait az út- és csatornaépítési ügyosztály

A legjelentősebb munkák bemutatója

Király Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője, bemutatta a közelmultban elkészült és folyamatban lévő nagyobbszabású út- és csatornaépítési munkákat a törvényhatósági bizottság tagjainak és a sajtó képviselőinek.

Az érdekes kirándulás első állomása *a Müegyetem-rakpart* volt, ahol áthelyezték a rakodót. Ezzel kapcsolatban szükségessé vált a *Bertalan-utcától* az új rakodópartig terjedő partrész rendezése és a rakodó burkolása. A rakpartépítési munkát 120.000 pengő vállalati összeggel *Kiss* Jenő mérnök végezte, az útépítési munkát *Csiszár* Zoltán mérnök végzi. Az előreláthatható költség kőanyagban 100,000 pengő, munkabérben 110.000 pengő. A még elvégzendő támfal- és útépítési munkák várható költsége 250.000 pengő.

Ezután *a Szent Imre herceg-úti Máv-aluljáró híd* átépítését tekintették meg. Az új híd kétnyílású, egyvágányú vasúti híd. Az építést a Máv. igazgatóságának hídosztálya irányítja és ellenőrzi. A várható költség 170.000 pengő. A pillér és a hídfők felmenő falainak építését *Enökl* Elemér mérnök végezte, a felszerkezeteket az *Állami Gépgyár* szállítja.

Következett az I. kerületi *Bürök-utca* Németvölgyi-út és Szalánczi-utca között lévő szakasza csatornázási és útrendezési munkája. A 430 méteres útszakasz csatornázását 34.000 pengő költséggel a *Klauber és Vajda* cég, az utcarendezést 30.000 pengő költséggel *Gravieser* Albin végezte.

Megszemlélték a II. kerületi *Darányi Ignác-utca* Vadrózsa- és Ruszti-út között lévő útszakaszának csatornázási és útrendezési munkáját. A csatornát a kénes talajvíznek ellenálló kőanyagból *Unger* József építette 13.995 pengő költséggel. Az összes költség anyaggal együtt 42 000 pengő. Az útépítést *Schaffer* Antal végzi 39.999 pengő vállalati összeggel.

A II. kerületi *Lévai-utca* Alvinci-út és Fillér-utca közötti szakaszának a közelmultban elkészült csatornázási és útburkolata került bemutatásra ezután. Az itt is jelentkező, betonra káros talajvíz miatt aszfaltcsőből épült a csatorna 10.000 pengő összköltséggel. A munkát 4755 pengő vállalati összegért *Lendvai* Sándor végezte. Az utat 17.802 pengő költséggel *Helfenstein* Ferenc építette.

Ezután a II. kerületi Bimbó-utca Alsó Törökvész-út és Gábor Áron-utca között lévő szakaszának részben való csatornázási és útszélesítési munkáját nézték meg. A csatornaépítést *Hidas* Károly végezte. Az összes költség anyagokkal 23.000 pengő volt. Az utat *Helfenstein* Ferenc burkolta 53.955 pengő költséggel.

A III. kerületi *Szeréna-ut* Józsefhegyi-út és Csejtei-utca közötti szakaszának, valamint a hozzá csatlakozó *Palatinus-utca* útrendezési munkálatainak megtekintése volt soron. A 40.000 pengő építési költséget az érdekelt telektulajdonosok fizették be. A munkálatokat *Danczky* Dezső és *Gattyán* Pál végezték.

Következett a III. kerületi *Pusztaszeri-út* új burkolatának megszemlélése. Az alsó, nagyobb emelkedésü szakaszt kiskővel, a szerpentin-szakaszt kátrányos trahit makadám burkolattá építették át. A kiskőburkolatot 18.000 pengő költséggel *Neumann* Ferenc, a kátrányozást a The Neuchatel Asphalt Co. Ltd. végezte 70.000 pengő költséggel.

Végül az *Angyalföldi szivattyútelep nyomócsatornájának építési munkája* került bemutatóra. A nyomócsőből, amelynek az a rendeltetése, hogy a szivattyútelepre érkező szennyvíznek lebegő részei, a part beszennyeződésének elkerülésére, a parttól távol, a Duna sodrába jussanak, jelenleg 300 méter hosszúságban a szárazföldi szakasza épül 323.000 pengő költséggel. A munkálatokat *Kiss* Jenő mérnök végzi 323.000 pengő vállalati összegért.

A tanulságos bemutató alkalmából beszéltünk

Király Kálmán

tanácsnokkal,

aki a megtekintett munkálatokhoz a következő megjegyzéseket fűzte:

— A legutóbb befejezett út- és csatornaépítési munkák mellett az ügyosztály folyamatban lévő munkálatainak egy részét mutattam be. Mintegy *másfél millió pengő* értéket képviselnek ezek a munkák, mig

a folyamatban lévő összes munkák költsége 4.600,000 pengő, a foglalkoztatott munkások száma pedig 4400.

— A bemutatón résztvevők elismeréssel adóztak a munkák építésvezetőinek és megelégedéssel állapították meg, hogy *Szendy Károly polgármester nagyszabásu városfejlesztési elgondolásait a vezetésem alatt álló ügyosztály mérnöki kara a vállalkozókkal karöltve gyors ütemben valósítja meg.*

— A bemutatott út- és csatornaépítési munkák városrendezési, illetve közlekedési és közegészségügyi szempontból nagyjelentőségüek.

Igy a *Müegyetem-rakpart* munkái azért váltak szükségesekké, mert a Müegyetem előtt a kavicsrakodónak üzemével járó *zaj és por müszaki oktatásunk rendjét károsan befolyásolta*. Ezen a rakodónak a Müegyetemtől kellő távolságra való *áthelyezésével* segítettünk.

— A Szent Imre herceg-út és a Délivasut vonala keresztezésében lévő,

1861-ben épült, szük aluljáró vasúti híd kiszélesítésével régi kívánság teljesült,

amelyet a közuti forgalom rohamos növekedése immár halaszthatatlanná tett. Erre való tekintettel az Államvasutak a székesfőváros hozzájárulásával junius 1-én megkezdte a régi 6.5 méter nyilásu aluljáró híd átépítését. Az új híd kétnyílású, a közuti forgalom részére igénybevehető nyilásközök egyenkint 17.05, összesen *34 10 méter szélesek*, vagyis itt alapos kiszélesítési munka történt.

— A Farkasréti temető mögött elterülő *Mártonhegy* egészséges vidékének fejlődése, illetve annak a *Belvárossal való legrövidebb összeköttetése* indokolja a *Bürök-utca* rendezését. A környék rohamos beépítettsége miatt vált szükségessé a *Bimbó-utca* bemutatott szakaszának rendezése, mert az útszakasz egy része még nem volt csatornázva, másrészről a három méter széles, ideiglenes makadámburkolat a megnövekedett forgalomnak már nem felelt meg és ezért 6 méterre szélesítettük ki. A *Szeréna-út* és *Palatinus-utca* útrendezésével a *Józsefhegy, a budai hegyvidék egyik legszebb és legérdekesebb kilátórésze* jutott a helyhez méltó burkolathoz.

Az óbudai hegyvidék közlekedésének előmozdítása szempontjából nagyjelentőségü a Pusztaszeri-út pormentes burkolása,

amelyet az uton végigvonuló autobuszjárat tett időszerüvé. A *Lévai-utca* bemutatott szakaszainak csatornázása és ezzel kapcsolatos útrendezése új térhódítást jelent, amennyiben ez a II. kerületi utca *teljesen burkolatlan volt és közcsatornával sem volt ellátva*, holott már sűrün beépült. Ugyanez a fejlődés tette szükségessé a *Darányi Ignác-utca* kérdéses szakaszán *a hiányzó csatorna megépítését* és a három méter széles makadámburkolatú útnak 6 méterre való kiszélesítését.

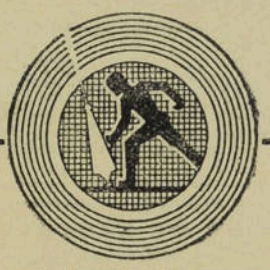
MACSKÁSY ÁRPAD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI. Dessewffy-u. 16. *Tel.: 127-670.*

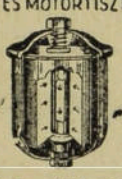
ELASTICUM VITÉZ TÓTH ÉS LENGYEL
LEGJOBBAN FELSZERELT KÖRVULKANIZÁLÓ ÉS GUMIJAVÍTÓ ÜZEM
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 55. TELEFON: 140-723

FRICKER A. KÁROLY
Jelvény és díszmüáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi cikkek, lánckardbojtok.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetü és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemü teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerü javítást, müszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: **STAUB FERENC** MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. Telefon: 494-368.

Légvédelemnél
gyár- és ipartelepeken
MINIMAX
tűzoltókészülék nélkülözhetetlen.
Gyors! Üzembiztos! Megbizható!
Magyar Minimax Rt.
Budapest, VI., Rózsa-utca 85. szám.
Telefon: 123-731

FRAM
OLAJ ÉS MOTORTISZTITÓ

Nagy olajmegtakarítás
Motorja állandóan tiszta olajban fut
Gyártja **DÉNES ÉS FRIEDMANN R. T.**
Budapest VI. Dessewffy-utca 29 Telefon: 128-986

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Karafiáth Jenő főpolgármester a takarékosságról. Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester átiratban hívta fel *Szendy* Károly polgármester figyelmét a legnagyobb takarékosságra. A mostani történelmi időkben ugyanis az adózók teherviselési képességét elsősorban a Felvidék, valamint a honvédelmet szolgáló célok pénzügyi alátámasztására kell igénybevenni. A főváros tudvalevőleg már régebben *takarékossági bizottságot* küldött ki a kiadások apasztására. A főpolgármesternek az az óhaja, hogy ezt a bizottságot foglalkoztassák és minél gyakrabban hívják össze.

József Ferenc királyi herceg a magyar feltalálók elnöke. Vasárnap délelőtt a Tudományos Akadémián tartotta rendes évi közgyűlését a *Magyar Feltalálók Országos Szövetsége. Andaházi Kasnya* Béla nyitotta meg az ülést és méltatta a Felvidék visszacsatolásának jelentőségét. A *Pompéry* Elemér elnök halálával megüresedett elnöki tisztségre vitéz *József Ferenc* királyi herceget kérték fel, aki a megjelentek nagy éljenzése közepette foglalta el az elnöki széket. Javaslatára tiszteletbeli elnökké választották dr. *Szent-Györgyi* Albert egyetemi tanárt. *Bálint* István ügyvezető igazgató a szövetség elmúlt évi munkásságáról számolt be, majd kapuvári *Vargyas* Andor alezredes felavatta *Pompéry* Elemérnek bronz mellszobrát. *Martin* József indítványára örökös tagokat választottak, dr. *Bálint* György indítványára kimondották, hogy összeköttetést teremtenek a feltalálók eszperatnó világúniójával. József Ferenc királyi herceg mondott ezután nagy tetszéssel fogadott székfoglaló beszédet.

A török követ Szendy Károly polgármesternél. Kedden délelőtt megjelent a budapesti török követ *Szendy* Károly polgármesternél és köszönetet mondott neki a főváros részvétéért, amely *Kemal Atatürk* köztársasági enök halála alkalmával megnyilatkozott.

A főváros törvényhatósági bizottságának új tagja. A *Budapesti Ügyvédi Kamarát* a főváros törvényhatósági bizottságában dr. *Gerlóczy* Endre képviselte. Az elhúnyt bizottsági tag helyett a főpolgármester most dr. *Nyáry* Miklós ügyvédet hívta be a főváros közgyűlésébe.

Háromezer kút van a főváros területén

Egészségi szempontból a víz iható

Ma, amikor a vízvezeték hálózza be a fővárost, bizonyára meglepetésként hat, hogy Budapest területén *3000 kút is van!* És ha már megvannak ezek a kútak, a főváros vezetősége, nagyon helyesen, úgy gondolja, hogy meg kell állapítani, vajjon

a vizük iható-e.

Iható természetes állapotban, vagy pedig iható felforralva. Egyebek között a légvédelemmel kapcsolatos előrelátás is azt diktálja, hogy a kutak vizének minéműségéről meggyőződést szerezzen a főváros.

A *Székesfőváros Vegyészeti Intézetére* hárult a nem csekély feladat, hogy ezt a háromezer kutat megvizsgálja. Mintegy két hete folyik a munka és naponta 60—80 kút vízének megvizsgálásával végez a Vegyészeti Intézet. *Közel 1000 kút vizét vizsgálták eddig meg* és az általános megállapítás az, hogy

a kutak vizének nagyrésze nem káros az egészségre.

Ennek főképpen *a csatornahálózat kiépítése az oka.* A régebben a talajba került fertőző anyagokat már kimosta a víz, újabban pedig a szennyet elviszi a csatorna. Így a budapesti talaj fertőzöttsége egyre javul és a kutak vize ennek következtében veszedelem nélkül iható. Szükséges természetesen *a kutak tisztántartása, amit a főváros el is rendelt.*

Ennek a 3000 kútnak jórésze a perifériákon van, de nagyon sok kút található a belterületeken is. Nagyobbára a régi földszintes házakban vannak még kutak, de

nem egy palotának is van kútja,

amely használatlanul őrzi az udvaron a régi idők emlékét. Ezek a régi kutak részben szivattyúsak, de vannak bőven kerekes kutak is.

Érdekes volna megtudni, vajjon valahol a város szélen *nem találtak-e gémes kutat.* Ha találtak, meg kellene óvni, akár a szélmalmot vagy a gólyafészkes kéményt.

Hitler köszönete a Hitler-térért. *Hitler* Adolf német birodalmi vezér és kancellár a budapesti német követ útján köszönetét fejezte ki a Fővárosi Közmunkák Tanácsának a Köröndnek *Hitler-térre* való elnevezéséért.

Orvosi kinevezések a fővárosnál. Karafiáth Jenő titkos tanácsos, főpolgármester Pelle László dr., Kovács István dr. alorvosokat, Török Miklós dr., Zsirkó László dr., Pátsch János dr., Schifferer János dr., Tóth Béla dr., Tövölgyi Tibor dr., Szalóky László dr., Telegdi István dr., Balogh Gyula dr., Szentmártoni-Onódy Pál dr., Szecsey György dr., Keizer József dr., Geréb Tibor dr., Goda László dr. és Almási József dr. közkórházi segédorvosokat 1938 december 1-től számított további egy évre és Pigler István dr. közkórházi alorvost pedig 1939 január 1-től számított további egy évre a fővárosi közkórházakhoz újból kinevezte.

Hol kell a fővárosban földalatti vasutat építeni. A Magyar Mérnök- és Építészegylet út-, vasút- és hídépítési szakosztálya pályázatot írt ki ezzel a címmel: *„Az útszinti villamosközlekedés megszüntetésének időszerűsége"*. A pályázóknak felelniök kell arra, hogy a mai autóforgalom hány százalékos növekedése mellett áll elő az egyes útvonalak forgalmának olyan telítettsége, amely mellett azokról az útszéli villamosközlekedés eltávolítható. Ki kell mutatniok, hogy időrendi sorrendben a *főváros mely útvonalain következik be ez az állapot legelőször.* További kérdés, hogy a mai fejlődés alapulvételével mely időpontra várható ennek az állapotnak bekövetkezése. A tanulmányt a pályázóknak a főváros tényleges forgalmi adatai alapján kell elkészíteniök és meg kell nevezniök, honnan származnak a felhasznált adatok. A pályázók saját megfigyeléseikkel, esetleg külföldi tapasztalatok felhasználásával kiegészíthetik az erre vonatkozó adatokat, ha azok nem elegendők. Figyelembe kell venniök a pályázóknak az egyéb forgalom várható változásait is. A pályázaton csak a mérnökegylet tagjai vehetnek részt, mégpedig jeligés pályázatokkal. A határidő március 16, az első díj 400 pengő, a második 200.

Jubilált a budapesti német birodalmi iskola. A budapesti német birodalmi iskola vasárnap ünnepelte fennállásának harminc éves jubileumát. A Magyar Szinházban rendezett ünnepségen résztvett gróf *Teleki* Pál kultuszminiszter és *Tasnády Nagy* András igazságügyminiszter. Német részről *Erdmannsdorf* követ jelent meg a követség tagjaival. Jelen volt *Stoiloff* budapesti bolgár követ is. *Bene* Artúr főigazgató méltatta az iskola jelentőségét magyar szempontból. Elmondta, hogy *a mostani 600 főnyi tanuló háromnegyed része magyar állampolgár.* A magyar tanulókat *éppen olyan jó magyarokká nevelik, mint a németeket németekké. Lange* főigazgató, az iskola vezetője ismertette az intézet történetét, különösen kiemelve néhai gróf *Klebelsberg* Kunó nagy érdemeit.

Társházat és kertes családi házakat épít a FANSz. A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége egyik újabb *társháza* a legrövidebb idő alatt felépül. Közben tárgyalások folynak arról, hogy a FANSZ közbejöttével *kertes családi házak* épüljenek a tisztviselők és közalkalmazottak számára. Tárgyalások folynak arra nézve is, hogy a *Hárshegyen* nagyobb területet vásároljanak, ahol körülbelül *száz kertes családi ház* volna építhető előnyös feltételekkel.

A mentők szilveszteri gyüjtése. *Szendy* Károly polgármester megengedte, hogy a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület a hivatásának teljesítéséhez szükséges anyagi eszközök részben való megszerzése céljából 1938 december 31-én, továbbá 1939 január 1-én és 2-án a házfelügyelők útján 15.000 darab gyüjtőlappal a székesfőváros területén adományokat gyüjthessen. A főváros közönsége a legnagyobb rokonszenvvel fogadja az engedély megadását, mert a mentőknek mindig szívesen áldoz.

Csütörtökön megindult a budapest—pestszenterzsébeti 51-es villamos. A Beszkárt kedden mutatta be a hatóságok képviselőinek a nagykőrösi-úti új villamosvonalat, amely 280.000 pengő költséggel, 4.5 kilométer hosszúságban, a szeméttelep vágányainak felhasználásával épült és *új összeköttetést biztosit Pestszenterzsébettel.* Az új vonalon 8 filléres pótdíj ellenében érvényesek a menetjegyek *A villamos 51-es jelzéssel csütörtökön reggel indul meg.*

Elutasított gyógyszertárnyitási kérelmek. Alig van a fővárosnak olyan közgyülési napirendje, amelyen patikaengedélyek iránti kérelem ne szerepelne. Ezeket a kérvényeket, minthogy a gyógyszertárak máris túltengenek, rendszerint elutasítja a főváros. Most négyen kértek engedélyt gyógyszertárnyitásra. A *Margit-körút 7—15,* illetve a *8—18. számú házak egyikében,* továbbá a *Keleti Károly-utcában,* a *Boráros-téren,* a *Fóti-út* és *Huba-utca* sarkán óhajtanak a kérelmezők gyógyszertárat nyitni. A közegészségügyi bizottság elutasító véleménye alapján a polgármester előreláthatólag ezeket a kérelmeket is *elutasító javaslattal* terjeszti a közgyülés elé.

Föllner és Holba
ARANYKOSZORÚS OKLEVELES MESTERLEVÉL
BUDAPEST, VIII., FECSKE-UTCA 9.
TELEFON: 140-585

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37. M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—371. Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Borszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pállinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, aluminium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ „Optalit" könnyűfém-dugattyú
P.-bronz
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemü munkálatokat a legszolidabb árakon.

ALBANIT MŰKŐIPAR
PAULUS PÁL EDE és Tsa
Budapest, V., Nádor-u. 19. Tel.: 112-007
Gyár: Gömb-utca 20. szám
«Albanit» padló- és falburkoló lapok a legjobb és legizlésesebb kivitelben.
Márványmozaik lapok a legkülönbözőbb mintákban és szinváltozatokban.
Kérjen mintát és árajánlatot.

December 1. és 4-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Demény Lajos
építőmester
Budapest, II., Érmelléki-u. 4. Telefon: 150-677.

FEHÉR FERENC
Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. ● TELEFON: 290-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

KÓRODI MIHÁLY
papír-, irószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

Hydronálium épületveretek
Fémkülönlegességek Kereskedelmi és Ipari Kft.
Budapest VII., Damjanich-u. 26/b. Tel. 149-700, 145-718

Tóth és Társa
hajlítottszékgyár
Kispest, Klapka-u. 29. szám. Telefon: 149-230.

DEHMAL ZONGORA
pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Kórházak, intézetek
burgonya - zöldség - főzelék - gyümölcs
ellátása
Dr. vitéz VÁROSY JENŐ
Budapest, XIII., Jász-utca 53. sz. Telefon: 290—741.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Decemberben már gépesített számlát kapnak a villanyfogyasztók

Az Elektromos Művek központjában megkezdődött a gépi adminisztráció

A székesfőváros összes nagyüzemeinél problémává lett az adminisztráció gépesítése: ott is, ahol már megkezdődött az alkalmazása és ott is, ahol kisérletképpen vagy csak elméletben foglalkoznak vele. Az *Elektromos Művek*, amint ezt a *Fővárosi Hirlap* részletesen megírta, még a mult esztendőben elhatározta a gépesítés bevezetését és meg is kötötte a bérleti szerződést azzal az amerikai vállalattal, amely a sokat emlegetett lyukkártyarendszerű gépezetét nem hajlandó áruba bocsátani, csupán bérbeadni. Ismertettük a felmerült valutáris és egyéb nehézségeket, amelyek a szerződés gyakorlati érvényesítését hátráltatták. Végre sikerült mindezeket leküzdeni és most az Elektromos Művek váciúti központjában a gépek megkezdték működésüket. Előbb a személyzeti fizetési listákat készítették gépen, de legutóbb megkezdődött a számlázás gépesítése, amely a gépesített adminisztrációnak legfontosabb ténykedése. Mint értesülünk, decemberben a fogyasztók már gépesítéssel előállított számlákat kapnak. Ezek a számlalapok három részre vannak osztva. A papirlap mintegy felét elfoglaló, baloldali rész az *eredeti számla*, amelyhez csatlakozik az *elismervény a kifizetésről* és a jobbszélen az *értesítés* a számla összegéről.

Ha a fogyasztó a számla átnyujtásakor nyomban fizet, akkor megkapja az eredeti számlát és az elismervényt, míg az értesítést a pénzbeszedő visszaviszi. Ha azonban a fogyasztó nem fizet azonnal, a pénzbeszedő hátrahagyja az értesítést. Ezzel a szelvénnyel megy a fél az Elektromos Művek reá nézve illetékes körzeti irodájába fizetni. Az irodában nem vesződnek semmiféle nyugta kiállításával. A fogyasztó értesítőszelvényét beleteszik a regiszterkaszszába, ahova bekerül az elismervény szelvénye is és a fogyasztó megkapja az eredeti számlát.

A számlázási anyagot a fogyasztott áram lemérését végeztető körzeti irodák szállítják a váci-úti központba, amely a számlázást gépi munkával végzi.

Értesülésünk szerint, az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a gép addig, amíg az Elektromos Műveknél huszonhét féle tarifa van használatban, az ezzel járó komplikált munkát el tudja ugyan végezni, de a működése nem felel meg a gazdaságos adminisztrációhoz fűzött reményeknek.

A gépek munkáját egyébként a számlázáson kívül minden lehető célra fel akarják használni. Igy folyamatban van az anyagkezelési rendszer átszervezése, hogy a gépek segítségével bármikor, a legrövidebb idő alatt megállapíthassák az üzem különböző raktárakban lévő készleteket, aminek az utánpótlás szempontjából nagy jelentősége van. Tanulmányozzák azt is, hogyan lehetne a gépet a könyvelés szolgálatába is befogni.

Jelentősen megnövekedett a főváros három nagyüzemének bevétele

A fővárosi nagyüzemek pénzügyi helyzetéről és az üzemek legújabb programmjáról érdekesen nyilatkozik dr. *Morvay* Endre tanácsnok, az üzemi ügyosztály vezetője. Megállapítja, hogy *az üzemek pénzügyi helyzete kedvezően alakul*. A *Vízművek* közel 49.9 millió köbméter vizet értékesített, *egymillióval többet, mint tavaly* és össszes bevétele meghaladta a 12 milliót, ami *2.2 milliós többletnek* felel meg. A *Gázművek* 64 millió köbméter gázt értékesített, *2.8 millió köbméterrel többet, mint tavaly*. és össszes bevétele meghaladta a 25.5 milliót. Az *Elektromos Művek* által értékesített árammennyiség 218.5 millió kilowattóra volt, 6.2 millió kilowattórával több a *tavalyinál*, össszes bevétele meghaladta a 37.5 milliót, ami 1.2 milliós többletbevételt jelent.

— A *Vízműveknél*, — mondja *Morvay* tanácsnok — a Szentendrei sziget déli csúcsán tovább folyt a 889 méteres vasbeton-csatorna építése. Ezenkívül az ikeresatorna tartalékánál folytak jelentős munkálatok. Az üzem tevékenységének legnagyobb részét is a légoltalom építésére kellett irányitani.

— A *Gázművek* legfőbb gondja volt az elmult hetekben, hogy a gázfejlesztés céljára szükséges külföldi gázszén beszerzését a rendkívüli nehézségek ellenére is biztosítsa. Minden kínálkozó alkalmat fel kell használni arra, hogy a megrekedt szénszállítmányok beérkezhessenek. Sikerült is olyan szénmennyiségre szert tenni, mely több hónapra biztosítja a zavartalan gáztermelést. Eljártunk a kormánynál, hogy a megrendelt szénmennyiségek vasúti szállításának sürgős megindításának érdekében járjon közben az illetékes külföldi polgári és katonai hatóságoknál.

— *Életbeléptettük az új gáztarifát*, melynek során 126.000 körlevelet küldtünk ki fogyasztóinkhoz. Az üzen a mult hónapban *2400 méter gázcsőhálózatot fektetett le*.

— Az *Elektromos Műveknél* folyamatban van a kelenföldi telep szénfelvonó-berendezésének bővítése Az Attila-utcában és a Simor-utcában folyik az új áramátalakító állomások építése, illetve kibővítése, míg a Soroksári-úti 30 kilowattos áramátalakító állomás üzembe került.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

A kormányzó úr Őfőméltósága arcképének felavatása a Kereskedelmi és Iparkamarában. A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* ünnepélyes díszközgyűlés keretében avatta fel vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó úr Őfőméltóságának a Kamara dísztermében elhelyezett életnagyságú arcképét. A díszközgyűlésen *Kunder* Antal kereskedelmi, közlekedési és iparügyi miniszter képviseletében dr. *Árkay* Ferenc és *Kádas* Kálmán miniszteri osztályfőnök jelent meg. *Éber* Antal elnök nyitotta meg a díszközgyűlést és hangoztatta, hogy a felavatandó arckép olyan díszt kölcsönöz a tanácsteremnek, amelyre a Kamara tagjai már régóta vágyódtak. Mélységes hála és csodálat tölt el bennünket — mondotta — a kormányzó úr őfőméltósága iránt. 1919-ben talpra állította a romokban heverő országot, most pedig visszavezetett hozzánk egymillió magyar embert. Az őszinte igaz szeretet érzése köt mindannyiunkat hozzá. Az elnök szavai után, amelyeket a közgyűlés állva hallgatott végig, a kamara tagjai nevében *Bud* János ny. miniszter, *Posch* Gyula, a Pénzintézeti Központ vezérigazgatója, *Ilovszky* János, a Baross Szövetség országos elnöke, továbbá *Haidecker* Sándor a gyáripar, *Vass* Imre a kereskedelem és *Vincze* Mihály pedig a kézműves iparosság nevében mondott ünnepi beszédet. A Kamara tagjai helyükről fölállva, percekig éltették a kormányzó úr Őfőméltóságát.

Változás a GYOSz vezetőségében. *Fenyő* Miksa, aki harmincöt éven át állott a *Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége* szolgálatában és több mint husz esztendőn keresztül a Szövetég ügyvezető igazgatója volt, nyugalomba vonult. A GYOSz igazgatósága ünnepies ülésén vett búcsút *Fenyő* Miksától, akinek érdemeit *Chorin* Ferenc felsőházi tag, elnök méltatta. Ismertette pályafutását, sikerekben gazdag munkásságát, kiváló emberi tudajdonságait és mély hazafiasságát. Javasolta, hogy a Szövetség válassza *tiszteleti tagjává* és kérje meg, hogy tehetségét és tudását a jövőben is bocsássa a Szövetség rendelkezésére. Az ülés résztvevői meleg ünneplében részesítették *Fenyő* Miksát, aki meghatott szavakkal búcsúzott. Hangoztatta, hogy a gyáripar mindig országépítő munkát végzett, amelynek eredményei a közjót szolgálják. Harmincöt évi szolgálat után a jól végzett munka nyugalmával hagyja el helyét. Zajosan megéljenezték Fenyő Miksát, akinek érdemeit még *Hegedüs* Loránd, *Láng* Gusztáv, *Dischka* Győző, *Keleti* Kornél és báró *Weiss* Jenő méltatta. Az igazgatóság ezután egyhangúlag elhatározta, hogy a legközelebbi közgyűlésen Fenyő Miksának tiszteleti taggá való megválasztását javasolja azzal a kéréssel, hogy mint tanácsadó, továbbra is bocsássa a Szövetség rendelkezésére értékes munkásságát. Az igazgatóság ezután az elnökség javaslatára egyhangúlag ügyvezető igazgatóvá választotta dr. *Knob* Sándor országgyűlési képviselőt, a Szövetség igazgatóját, aki immár két évtizede fejtett ki értékes működést a GYOSz kötelékében.

Stenger Ottó — kincstári főtanácsos. A kormányzó úr őfőméltósága a pénzügyminiszter előterjesztésére *Stenger* Ottónak, a Pénzintézeti Központ igazgatójának, pénzügyi téren szerzett érdemei elismeréséül, a *magyar királyi kincstári főtanácsosi címet* adományozta.

A kormányzó úr Őfőméltósága elismerése. Magyarország főméltóságú kormányzója a kereskedelemés közlekedésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Nickl* Endre Bélának, a M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság főfelügyelőjének a magyar hajózás fejlesztése érdekében több mint három évtizeden át kifejtett értékes és eredményes munkásságáért *elismerését* tudtul adják.

Fabinyi Tihamér, a Hitelbank elnöke. A *Magyar Általános Hitelbank* december 5-én elnökválasztó igazgatósági ülést tart, amelyen a báró *Harkányi* János elhunytával megüresedett elnöki tisztet betöltik. Pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint a Hitelbank elnökévé dr. *Fabinyi* Tihamér nyugalmazott pénzügyminisztert fogják megválasztani. Fabinyi jelenleg a Hitelbank alelnök-vezérigazgatója és így a jövőben mint *elnök-vezérigazgató* irányítja intézete ügyeit.

Jánosi Béla a villamos trust új ügyvezető igazgatója. A *„Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára“* november 22-i igazgatósági ülésén nagy sajnálattal vette tudomásul azt a bejelentést, hogy *Lunzer* Pál és *Szegő* Zsigmond ügyvezető-igazgatók negyven évet meghaladó működésük után ez év végével nyugalomba vonulnak. Az igazgatóság odaadó, értékes és rendkívül eredményes tevékenységükért teljes elismerését és köszönetét fejezte ki, egyidejűleg pedig *Jánosi Béla központi igazgatót ügyvezető-igazgatóvá nevezte ki.*

Ereky Károly előadása a mérnök modern szerepéről. A *Mérnök- és Építészegylet Pap* Ferenc elnökletével együttes szakosztályi ülést tartott, amelyen *Ereky* Károly v. miniszter tartott nagy figyelemmel hallgatott, értékes előadást *„A mérnök szerepe a tervgazdaság kiépítésében“* címmel. Érdekes történelmi fejtegetés után rámutatott arra, hogy a technika vívmányai milyen új közgazdasági problémákat vetettek felszínre. A technika olyan rohamosan fejlődik, hogy ha nem irányítják tervszerüen a közgazdasági életet, akkor nem lehet levezetni azokat a szociális feszültségeket, amelyek ma a társadalomban élnek.

Személyi változás a Fegyvergyár vezetőségében. Gazdasági körökben elterjedt hír szerint dr. *Ullmann* István, a *Fémáru-, Fegyver- és Gépgyár Rt.* helyettes-vezérigazgatója távozik helyéről. A vezérigazgató-helyettes utódját a közel jövőben fogják kijelölni.

Az építőmesterek új elnöke és alelnöke. A *Budapesti Építőmesterek Ipartestületének* elnöke, *Báthory* István lemondott elnöki tisztéről. A most tartott rendkívüli közgyűlésen utódjául *Radó* Sándort választották meg. Az új elnök székfoglalójában legfőbb programjául a kari béke és a megértő keresztény szellemben való munkálkodást tűzte ki. Szeretettel üdvözölte a lemondott *Báthory* Istvánt, akit a közgyűlés meleg ovációban részesített. A megüresedet alelnöki állásra a közgyűlés *Wohl* József okl. mérnök, építőmestert választotta meg.

Öt pengő a Rima osztaléka. A *Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság* a napokban tartotta *Biró* Pál elnöklete alatt 57. rendes közgyűlését, amely az 1937/38. üzletév zárszámadásait, valamint az ezzel összefüggő összes javaslatokat egyhangúlag elfogadta és úgy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottság részére a felmentvényt megadta. *A részvényenkénti 5 pengő osztalék november hó 28-tól kezdve kerül kifizetésre.* Az igazgatóságba új tagul *Andrássy* Manó grófot választották meg.

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ősz-u. 14
Mozaiklapok, kútgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

Miklós Lajos
Telefon: 149—093.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javítása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTÓRUGÓ SPECIALISTA

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS. VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

Kendoff Antal
Telefon: 298—036.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Cimzda: KELENFÖLD P.-U.

PISCHOFF REZSŐ
Tűz-zománctáblakészítő iparos
Budapest, IX., Páva ucca 25.
Telefon: 344-678.

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépítési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

Vállalkozás

Tervpályázatot írnak ki a félmillió pengővel épülő ravatalozóra. A Kerepesi temetőben 500.000 pengővel új ravatalozó épül. A magasépítési ügyosztály a tervezési irányelveket a közegészségügyi ügyosztállyal egyetértőleg elkészítette, ezt a közegészségügyi és magasépítési szakbizottság elfogadta és nyilvános tervpályázat kiírását határozta el. A tervpályázat kiírása kapcsán pályadíjakra és az előkészítésre, valamint a bírálatra és más előkészítő munkálatok költségére *11.000 pengő* szükséges. A polgármester a költség engedélyezését a közgyűléstől kéri. Arra való tekintettel, hogy a tervpályázat *1939 február 15-iki lejárattal* kiírható legyen, a polgármester a közgyűléstől annak kimondását kéri, hogy *a közgyűlési határozat a belügyminiszter utólagos jóváhagyása reményében azonnal végrehajtható legyen.*

Kórházi fehérneműek szállításának vállalatbaadása. A főváros közkórházai részére szükséges különféle lepedővásznak, lenvásznak és pamutszövetek szállítására az Anyagszertár versenytárgyalást tartott. A közegészségügyi ügyosztály a következő legolcsóbb ajánlattevőknek javasolja a szállítás kiadását: *lepedővászon* szállítást 89.890 pengő vállalati összegért a *Minerva Textilipar Rt.*-nek, 7120 pengőért a *Ganz* György textilipari cégnek; *lenvásznak* szállítását 62.190 pengőért a *Minerva Textilipar Rt.*-nek, 14.000 pengőért a *Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt.*-nek, 2000 pengőért a *Weisz és Társai Lenszövőgyárnak; pamutszövetek* szállítását 25.450 pengőért a *Magyar Ágy-, Fehér- és Ruhaneműgyár, Freudiger Mózes és Fiai* cégnek, 16.600 pengőért a *Goldberger Textilművek és Kereskedelmi Rt.*-nek, 6300 pengőért a *Kispesti Textilgyár Rt.*-nek, 2670 pengőért a *Magyar Pamutipar Rt.*-nek.

Textil- és vegyi vállalatok versengése a BSZKRT-szállításokért. Jelentős közszállítások bonyolódnak le a BESZKRT-nál. Különféle textilneműek és vegyianyagok szállítására versenytárgyalásokat tartottak. Többek között 160.000 méter lenvásznat rendelnek és ezek szállítására különböző egységárakon a *Szövetkezeti Bolt*, a *Viktória Textilgyár*, az *Unió Textilművek*, *Rudolph A. Rt.*, *Budai Hantos Szalagipar* és *Reich Adolf Fiai* tettek ajánlatot. Több mint 3000 méter egyenruhaszövet szállítására a *Hazai Fésüsfonó*, *Sebestyén Mihály*, a *Trunkhahn Posztógyár* és az *Ujpesti Posztógyár nyujtott be pályázatot.* 30.000 kg tisztítórongy szállítására pályázott a *Termény- és Nyersanyag Kereskedelmi Rt.*, a *Hulladékanyag Iroda Kft.*, *Liebermann Textilnyersanyag Kft.*, *Figyelmesi Lajos Kft.*, *Farkas Sándor* és a *Tisztítórongy és Textilhulladék Kft.* — A különböző vegyianyagok szükségletére is nagy cégek pályáztak. 40.000 kg karbid szállítására a *MÁK* és a *Salgótarjáni Kőszénbánya* tett ajánlatot. 10.000 kg *lenolajkence* szállítására *Makláry Gyula és Társai*, *Izsák József Rt.*, a *Meteor Rt.* és a *Fantóművek* pályáztak. 8000 kg *orosz terpentin* szállítására tett ajánlatot *Izsák József Rt.*, a *Danubia Műszaki vállalat*, *Adler H. Ásványőrlő és Festékárugyár Rt.*, *Makláry Gyula és Társai.* Végül 40.000 kg raffinált kőolaj szállítására a *Magyar Petroleumipar*, a *Magyar Fantóművek*, a *Nyirbogdányi Petróleum*, a *Vacuum Oil*, a *Shell Kőolaj*, *Hegedüs és Társa* és a *Steaua* pályázott.

Versenytárgyalási megbízások

Az Egressy-uti tűzőrségi laktanya **tetőfedési munkálatait** Urbanecsek Rezső kapta 3619 pengőért.

A Szél-utcai fiúotthon **szigetelőmunkálatait** Kollarit Rt. kapta 9222 pengőért; ugyanitt **ácsmunkát** kapott Maár Imre 9977 pengőért.

A Boszörményi- és Ferry Oszkár-u. sarkán épülő XII. kerületi elöljárósági épület **tereprendezési földmunkálatait** Roman Géza kapta 21.995 pengőért.

A sertésvágóhídi nagyvágócsarnok gyorsszúróberendezésének **beszerzését és a szerelési munkálatokat** a M. Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyár Rt. kapta 64.900 pengőért.

A Gr. Andrássy-laktanya tűz elleni **impregnáló munkálatait** Gergely Imre kapta 3286 pengőért.

A Szél-u. alapítványi fiú- és ipari nevelőotthon **vasgerenda szállítását** a Vasgerendákat Árusító Rt. kapta 25.600 pengőért; ugyanitt **bádogosmunkát** kapott özv. Lőrencz Dánielné 9038 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Házinyomda részére szükséges **könyomdai anyagok szállítására** pályázni lehet december 13-án d. e. 9 óráig. (Városház-utca 9—11., földszint 30/a.)

A Szél-utcai kislakásos telep **asztalos-, lakatos-, mázoló- és üvegesmunkálataira** pályázni lehet december 16-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Raktár-utcai kislakásos telep **föld-, kőműves-, elhelyező-, vasbeton-, szigetelőmunkálataira** pályázni lehet december 13-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A hivatalok részére szükséges **zsineg és irattári heveder szállítására** pályázni lehet december 15-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon; ugyanitt **szénkannák, öntözőkannák, mosogatódézsa, vasputtony, ételhordók, stb. szállítására** pályázni lehet december 16-án d. e. 10 óráig; ugyanitt az iskolák, hivatalok és üzemek részére szükséges **irószerek szállítására** pályázni lehet december 12-én d. e. 10 óráig.

A BSzKRt részére szükséges **gumláruk szállítására** pályázni lehet december 13-án, d. e. 10 órakor; ugyanitt **különféle üvegek szállítására** pályázni lehet december 13-án d. e. háromnegyed 10 óráig; ugyanitt **2000 drb kisszakasz kézipersely szállítására** pályázni lehet december 13-án d. e. fél 10 óráig; ugyanitt az 1939. évben szükséges **HÉV menetjegyek szállítására** pályázni lehet december 13-án d. e. negyed 10 órakor; ugyanitt **sokszorosítási munkákra** pályázni lehet december 10-én d. e. 10 óráig; ugyanitt **patkányirtási, egérirtási munkákra** pályázni lehet december 10-én d. e. 10 óráig (Akácfa-utca 15. sz.).

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Kiss Jenő okl. mérnök, építési vállalkozó
Budapest, V., Zoltán-u. 10
Telefon: 114-835

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester
kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Ügyvezetője, Magyarország aranykoszorús mestere.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

SEGYŐ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fűtés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 121-080

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Bókay János-utca 13. Tel.: 146-036.

TÖRÖK NÁNDOR
központi fűtés, víz, gáz, csatornázásberendező, épület- és díszműbádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR
AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-996
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 498-126

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntöde, mótoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-472.

HIDAS KÁROLY
MÉLYÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.: 110-998

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. Telefon: 125-284.

DENK KONRÁD kádármester
Budapest, VI., Üteg-u. 27. Telefon: 493-186.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Sztriet-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 8. Tel.: 127-967.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZKILÓ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

Kartelen kívüli
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása **közvetlenül a gyárból**
VASÖNTŐDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

MORBITZER NÁNDOR
Építészmérnök és építőmester, m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

ALAPÍTVA: 1889.
LORENCZ DÁNIEL
Cégtulajdonos: özv. LORENCZ DÁNIELNÉ
Épület- és díszműbádogozási, víz-, gőz- és légszeszvezeték szerelési és egészségügyi, közp. fűtés berendezési vállalat.
Iroda és műhely: II., MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 152-268

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

Zagora Zoltán
Műkönyvkötészete
Különleges naptárak, irodai ujdonságok, reklámcikkek üzeme
Budapest, VIII., Eszterházy-u. 20. • Telefon: 136-911.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-043.

KŐSZÉNBÁNYA- ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
V., KLOTILD-UTCA 3/a. TELEFON: 114-644
Paris 1937
GRAND PRIX

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhetedik évfolyam — Budapest, 1938 december 7. — 49—50. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 77.
Telefon: 111—141 - Postacsekk: 40.424

Magyarok ünnepe

Névnapot ünnepel fenn Budavárában egy család és ebben az ünneplésben résztvesz szívének forró szeretetével, lelkének áhitatos imádságával az egész magyar család, innen és túl a határokon. *Horthy* Miklós kormányzó úr őfőméltósága névnapját ünnepeljük mindannyian magyarok, érte küldjük csendes fohászainkat az Urhoz, hogy a magyarok Vezére tovább vezethesse országát az úton, új nagy nemzeti dicsőségek felé, a nagy magyar feltámadáshoz.

Romokban hevert az ország, amikor jött: csüggedt, reményét-vesztett nép élt a csonkaország határain belül. És a Vezér felemelte a szárnyaszegett lelkeket elesettségükből, feltámasztotta a dacos magyar akaratot, új országot épített a romokon és széttörte a trianoni bilincseket.

Tízmillió magyar szív dobban erősebben Miklós napján. A megnagyobbodott országban és „odaát" sokmillió magyar imádkozik vágyakozó lélekkel, hogy országnagyobbító Vezérünk munkáját a jövőben is siker koronázza.

Miklós napja nemzeti ünnepünk, a szeretet és hála ünnepe, amelyet tízmillió magyar szívevére tesz pirosbetűs nappá. Szeretettel adózunk Vezérünknek és hálával a Gondviselésnek, hogy Őt állította az ország élére, a hős katonát és hadvezért, a bölcs és csakis a nemzetért dolgozó államfőt.

Szilárdan hisszük, hogy a jobb, a szebb, a boldogabb magyar jövő felé vezeti népét, lépésről-lépésre több eredménnyel. Szegedtől Kassáig hosszú volt az út a büszke fehér paripán, de szent hitünk, hogy tovább halad a magyarság nagy álmainak végső beteljesüléséhez.

A budavári családi ünnepen résztvesz az egész nemzet és meghatott örömmel látja az erőskezű, de melegtekintetű Kormányzó mellett a jóságos, mosolygó Nagyasszonyt. Ez a kép példázza a magyarság célkitűzéseit, hitét és reménységét. Nagy szükség van a könnyeket letörlő, gondokat elsimító, lágy, fehér kezekre: a segítő, lelket erősítő, jótékony kezekre. A mi Vezérünk és a mi Nagyasszonyunk képe a férfias helytállásnak, a fáradhatatlan kötelességteljesítésnek és a segítő, áldásos szociális munkásságnak.

Egyre bensőségesebb és esztendőről esztendőre melegebb ünnepe nemzetünknek a Főméltóságú Úr és a Főméltóságú Asszony családi ünnepe. Tízmillió magyar tekint fel ilyenkor a budavári családi tűzhely fényéhez, amelynek melege szerteárad az országban, erősíti hitünket, gyógyítja bajainkat. Fénye, mint csillag mutatta az irányt két évtizeddel ezelőtt a magyar pusztaságban és a magyar csillag fénye vezetett bennünket a fáradságos, nehéz utakon idáig. Ma fényesebben ragyog és messzebb mutat, mutatja az egyetlen helyes utat, amelyen haladnunk kell a Vezér mögött a magyar karácsony, a nagy magyar örömünnep felé.

Miklós napján tízmillió magyar tekint hűséges szemmel a Vezérre és tízmillió magyar fohásza száll az egek Urához a legelső magyar emberért. Szabadon ünnepel már Kassa, Érsekújvár, Ungvár, Munkács, Rozsnyó, Léva és a többi hazatért felvidéki város és község magyarsága, amely rabbilincseit lerázva, lobogó lelkesedéssel köszöntötte a minap a Vezért, országnagyobbító Horthy Miklóst.

És néma imádságot mondanak azok a testvéreink, akik még távol vannak, akik még nem térhettek haza. Az ő imájuk fenn, az Úr színe előtt egyesül a mi fohászunkkal, kérve:

Tartsd meg Uram a magyarok Vezérét!

Ismét komolyan foglalkozik a főváros az új villamos-központ felállításával

Az új erőmű nem Budapesten, hanem valamelyik szénmedence területén lesz — A főváros vízellátása hosszú időre biztosítva van

Az üzempolitikai bizottság működése most már hosszabb idő óta szünetel. Ahogy a politikai élet egy kissé megnyugszik és a nyugodt atmoszférát biztosítani lehet, *hozzálátnak a legfontosabb üzemkérdések tisztázásához.* A nagyüzemek szép eredménynyel dolgoznak és a havonta megjelenő statisztikai kimutatások *fejlődésről tesznek tanuságot.* Állandó és minden megszakítás nélküli ez a fejlődés. Az üzemek, melyekben a fővárosnak nemcsak jelentős vagyona fekszik, *jó üzletnek bizonyultak és a közönség igényeit is a legmesszebbmenő módon kielégítik.* A három nagyüzem élén dr. *Morvay* Endre tanácsnok mintaszerűen dolgozik és hozzáértése mellett energiájának köszönhető, hogy az üzemek fejlődése soha egy pillanatra sem torpan meg.

A *Fővárosi Hírlap* munkatársa

dr. Morvay Endre

tanácsnokkal

az üzemek legközelebbi programmjáról beszélgetett, amelyről a következő érdekes felvilágosításokat kapta:

— Először *az új gáztarifa eredményéről* számolhatunk be. Az új gáztarifa szerint az októberi leolvasástól kezdve számlázunk úgy, hogy *novemberben már a közönség is ellenőrizhette az új gáztarifa* hatását. Természetesen a főváros szempontjából most még végleges eredményt nem állapíthatunk meg, sőt még azt sem mondhatjuk meg, hogy a reform bevált-e, mert a *végleges eredmény megállapítására hosszabb idő szükséges.* Az új *elektromostarifát* már egy esztendővel ezelőtt bevezettük, akkor gondoltunk először arra, hogy a többletfogyasztás révén emeljük a termelést és ezzel lehetővé tegyük azt, hogy a közönségnek olcsóbban adjuk a közszolgáltatást, olyan elgondolással, hogy a fővárosnak nem kell anyagi áldozatot hoznia, mert a többletfogyasztásnál elért haszon kiegyenlíti az olcsóbb tarifa következtében előállott bevételi kiesést. *Az elektromostarifa végleges eredménye sincs még tisztázva, tehát nem csoda, ha e pillanatban még az új gáztarifa kihatásáról sem mondhatok végleges ítéletet. Annyit* mindenesetre kijelenthetek, hogy

a közönség részéről rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik ami azért fontos, mert az új tarifarendszer alternatív.

Aki akarja, igénybe veheti az előnyöket, aki pedig nem hajlandó kísérletezni, az a régi tarifarendszer szerint kérheti a gázfogyasztás számlázását. Csak az igényelheti a kedvezményes tarifát, aki *legalább két használati eszközön fogyasztja a gázt.* A gázresón kívül vagy vízmelegítőt kell felszereltetnie, vagy a gázt fűtésre is kell használnia. A vasaló alkalmazása nem jelent külön használati típust.

A közönség erősen vásárolja készülékeinket

és az igénylések olyan nagyok, hogy a rendeléseknek alig tudunk eleget tenni. Meggyőződésem szerint *még fényesebb volna az eredmény, ha a gazdasági helyzet megjavulna.* Mindenesetre más lesz az új gáztarifa eredménye abban a pillanatban, amint *új prosperitás jelentkezik.*

— Ebben a pillanatban arra még nem lehet gondolni, hogy a kedvezményes tarifát tovább fejlesszük.

Be kell várni bizonyos időt és csak akkor jöhetünk továbbmenő javaslatokkal, amelyeket azonban már most előkészítünk. *Mindenesetre reményeinkben nem csalódtunk* és semmiesetre sincsen nagyobb kiesés a bevételekben, mint amire már az előterjesztésben számítottunk.

Morvay tanácsnoknak a *Dunántuli Centrálával* kötendő újabb szerződésről még *nem volt módjában érdemlegesen nyilatkozni.* A régi szerződés felmondása a közgyűlés határozatával megtörtént, *az új szerződésre vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak* és így minden időelőtti közlés csak zavarokat okozhatna.

— Akármilyen irányban is történik meg a döntés, a bánhidai centráléval való szerződés ügyében — mondotta —

már most gondoskodni kell az új villamos központ építéséről.

A Révész-utcai telep kapacitása — nem beszélve arról, hogy a telep fejlesztéséről még nem történt meg a döntés, — *nagyban segíteni fog bennünket,* de számolnunk kell azzal is, hogy *a főváros energiaellátása nagy fejlődésben van és egy-két év mulva a gazdasági élet felemészti azt a többletet, amely a centrálé kibővítése révén a fővárosnak rendelkezésére áll.* Két évig tart ez az építés és újabb két év alatt a gazdasági életbe felszívódnak azok az előnyök, amelyeket az új centrálé létesítése jelent. Az új nagy telep építése is jónéhány évet vesz igénybe, tehát ha komolyan gondoskodni akarunk a főváros energiaellátásáról, úgy már *most hozzá kell fognunk az új központi erőmű építési terveinek elkészítéséhez.*

— Ilyen értelemben már hozzá is láttunk a munkához és *a tervek kidolgozása folyamatban is van.* Végleges döntés természetesen még semmilyen irányban sincs és nem is lehet, de annyi máris bizonyos, hogy

olyan megoldást keresünk, amelynek révén a főváros bekapcsolódhatik az országos energiaellátásba.

Ez egyrészt gazdasági érdeke a fővárosnak, de nagy érdeke magának az országnak is. A főváros a legnagyobb áramfogyasztó, tehát

nincs értelme annak, hogy a főváros másodrangú szerepet kapjon az áramtermelés terén.

— Amikor a *bánhidai erőművet* létesítették, a centrálé tulajdonjogát felkínálták a fővárosnak, de bizonyos szempontok miatt annak átvételére nem került sor.

Az új centrálé létesítésénél gondolni kell arra is, hogy a főváros mint tulajdonos is szerepet kapjon.

Annak nem volna értelme, hogy egy helyre koncentráljuk az áramtermelést, tehát *nem valószínű, hogy amellett döntünk, hogy az új centrálét a főváros határában építjük meg,* hanem a távvezetékes centrálé felépítésének terve kerül előtérbe.

— Tehát valamelyik bánya mellett dönt a főváros és a szénbánya területén épül fel az új centrálé? — kérdeztük.

— Ezt nem mondhatnám ilyen határozottan, mert *a főváros egyetlenegy bányának sem szolgáltathatja ki magát még ilyen szempontból sem.* Inkább arra gondolunk, hogy

valamelyik szénmedence közelében legyen az új centrálé,

még pedig olyan helyen, ahová vasúton vagy víziúton is minden nehézség nélkül lehet szenet szállítani és így az *üzem folytonosságát minden körülmények között biztosítani lehet.*

Ezután harmadik nagyüzemünk, a Vízművek helyzetéről érdeklődtünk.

— A *Vízművek* beruházási munkálatai *a meghatározott tempóban folynak.* Minden program szerint halad előre. Az elmult nyáron kiderült, hogy *Budapestnek nemcsak elég, hanem fölösleges vize is van.*

Vízhiány többé a fővárost nem fenyegeti.

A tízéves beruházási program minden szempontból ideális, a kétfilléres vízdíjemelés megadta a fedezetet és így a munka minden zavar nélkül folytatódhatik. *Hosszú időre elvetettük a gondját a Vízművekkel kapcsolatos problémáknak. Ennek a nagyüzemnek nyugodt fejlődése minden vonalon biztosítva van.*

Morvay tanácsnok előadásából kiderül, hogy

a főváros mind a három nagyüzeme hivatása magaslatán áll. Ninesen semmi szükség arra, hogy különleges intézkedések történjenek.

Még a jövő generációja is élvezni fogja azt az előrelátást, amellyel a főváros jelenlegi vezetői az üzemek további fejlődésének alapjait lerakták.

Budapest fűtéstechnikai gondja és a műszaki ügyosztályok átcsoportosítása

Fűtéstechnika a német egyetemeken és a közigazgatásban — A német mérnökök is gépészmérnöki ügyosztályért harcolnak — Távfűtés a Barna Házban és a Führer palotájában — München már felépítette a 12 emeletes városházát

Általános érdeklődést keltett az a beszámoló, amelyet, mint a Vízművek három főtisztviselőjének olaszországi tanulmányútjáról szóló jelentését közölt legutóbbi számában a *Fővárosi Hirlap.* A jelentés abból az alkalomból készült, hogy *Szendy* Károly polgármester a székesfőváros tisztviselői számára kötelezővé tette a tanulmányútjaikról az írásbeli beszámolót. Most *Papp* Lászlónak, a XIII. ügyosztály mérnökének *németországi tanulmányútjáról* szóló jelentése főbb részeit van módunkban a következőkben ismertetni. Az érdekes beszámoló különös figyelmet érdemel azért is, mert elsősorban ma nagyon időszerű *fűtéstechnikával* foglalkozik és a német nagyvárosok műszaki adminisztrációjáról és a mind jobban tért hódító *gépészeti és fűtéstechnikai osztályokról* ad ismertetést akkor, amikor ezek a problémák a legélénkebben foglalkoztatják a főváros vezetőségét és a mérnöki köröket.

A *Mitteleuropäischer Wirtschafftstag, Deutsche Gruppe* az 1936—37. tanév óta — mondja a jelentés — tanulmányi ösztöndíjakat ad a Délkelet-Európa államaiban főiskolai végzettséggel bíróknak oly célból, hogy az ösztöndíjasok bepillantást nyerjenek a Németbirodalom tudományos, társadalmi, politikai és közgazdasági életébe és saját tudományszakjukban is tovább képezzék magukat. Én is egy ilyen ösztöndíjat nyertem el az 1937—38. tanévre.

Fűtéstechnikai szakismereteim kibővítésére a téli félévben rendes hallgatónak beiratkoztam a *berlini műegyetemre,* ahol főképen a fűtéstechnikával összefüggő előadásokat hallgattam.

A német községi háztartás és műszaki igazgatás tanulmányozása végett kapcsolatot kerestem a berlini városi körökkel is.

A fűtési és gépészeti osztályok a legtöbb német városban, így *Berlinben* is, *a magasépítési ügyosztályok* hatáskörébe tartoznak és mint azok *alosztályai* vannak megszervezve. *Önálló gépészeti és fűtési ügyosztályok* intézik azonban az ügyeket *Lipcsében, Drezdában, Nürnbergben* és *Dortmundban.*

Önálló gépészeti osztályok felállításának ügye nem újkeletű Németországban. Évtizedek óta harcol már ennek érdekében a fűtőmérnökök két nagy egyesülete. Emlékiratot is szerkesztettek, amelynek főerve *a takarékos közületi tüzelőanyag-gazdálkodás,* amely az emlékirat szerint csak a következő szempontok szerint valósítható meg: Az állami és városi igazgatások gazdasági érdekében, saját felelős vezetőkkel élükön, *teljesen önálló gépészeti ügyosztályok* létesítendők.

A két egyesület által kidolgozott program és irányelvek alapján a német birodalmi belügyminisztérium városi osztályán most van tárgyalás alatt ez a kérdés, amely a régóta vajudó problémát nyugvópontra fogja juttatni. *A városi gépészeti igazgatások önállósítása,* évtizedes erőfeszítések és harcok után így előreláthatólag a közeljövőben megvalósul.

*

Berlinben *a városi központi magasépítési ügyosztály* hét alosztályból álló igazgatási ,műszaki és bútorbeszerző, tervező, építő, műszaki felülvizsgáló, elektromos, fűtő- és gépészeti szakosztály. Van 20 kerületi magasépítési ügyosztály is.

Hogy a fűtőberendezések állandó ellenőrzése és felülvizsgálata igen hasznos és tetemes megtakarításokat eredményező tevékenység, azt Németországban már évtizedekkel ezelőtt megállapították.

Berlin város fűtés-ellenőrzése a *„Kennziffer"* alapján történik. Ezt magyarul *fűtési számnak* mondanám. A fűtési számot, amely a legkülönbözőbb fűtőberendezések üzemének összehasonlítását lehetővé teszi, két alapra számítják ki: a fogyasztott tüzelőanyag mennyiségre kilogramban és a fűtés költségeire pfenningben.

A fűtési és gépészeti osztály az 1928—1933. évek eredményeit és munkáit felölelő, összefoglaló jelentéséből kitűnik, hogy az előző évek kerek 250.000 tonna szénfogyasztásából ezekben az években évi *17.500 tonnát takarítottak meg* 525.000 márka értékben. Bizonyos közbejött nehézségeket és a helyiségek szellőztetésének az utóbbi években nagyobb mérvét is tekintetbevéve, a tüzelőanyagmegtakarítás nem hét, hanem legalább tizenkét százalékot tenne ki. A megtakarításokat nemcsak célszerű és hatékony fűtésellenőrzéssel érték el, hanem sok esetben a berendezések átépítésével, az elavult kazántelepek modernizálásával, a távfűtések berendezésének kiépítésével, több kazántelep célszerű egyesítésével, a kazánok kiszolgálásának és kezelésének szakszerűbbé tételével is.

*

Berlin városának három távfűtő műve van: *a Buch-intézet, a pankowi* és a *neuköllni.* Ezek kizárólag melegszolgáltatásra épültek és igen gazdaságosan működnek, mert a berendezések évi ammortizációja csekély, az üzemeket aránylag kis számú személyzet látja el, az üzemek függetlenek más üzemektől és így a legtöbbször súlyos terhek átvállalása elesik. A távfűtőművek nem nagy kiterjedésűek. A neuköllnihez 33, a pankowihoz csak 10 épület van csatolva, a Buch-intézet pedig csak saját használatára termeli a meleget.

A városi intézmények a fűtőket egész évre alkalmazzák. Nyáron a berendezések jókarba helyezésével, kitisztításával foglalkoztatják őket, vagy pedig egyéb intézményekhez helyezik.

A munkahelyek rendbehozatala, kicsinosítása, egészségesebbé és derültebbé tétele a német birodalmi szociális tevékenységnek egyik kapcsolt területe lett. A „Schönheit der Arbeit" jelszava alatt igyekeznek mindenütt a munkahelyeket úgy alakítani, hogy a munkaszünetben egyrészt megfelelő pihenő, étkező és szórakozó helyiségek, másrészt pedig mosdók, fürdők és tussok álljanak rendelkezésre.

*

Münchenben Nusselt professzor értékes fűtési és szellőztetési előadásait hallgattam. A városi intézmények közül elsősorban említést érdemel *a 12 emeletes, új műszaki városháza,* amelynek szivattyús melegvízfűtése van. Valóságos távfűtés a *schwalingi* kórháztelep fűtése. *A régi városháza* klimatizáló berendezése egyedülálló abban az értelemben, hogy többszáz éves épületbe modern és terjedelmes berendezést beépítsenek. A berendezés és üzeme kétségkívül drága, de a történelmi épületben, amely a város szívében fekszik, ezt találták a legjobb megoldásnak.

Ki kell még emelnem a nemzeti szocialista párt hivatali és reprezentatív épület-csoportjának, a *Braunes Hausnak,* a *Führerhausnak* távfűtő berendezését, amely ma teljesen egyedülálló Németországban úgy luxuskivitele, mint racionalizált üzeme tekintetében. Minden lehető fűtőközeg megtalálható itt: meleg- és forróvíz, alacsony- és magasnyomású gőz. Megvalósították itt a *menyezetfűtést* is, amely annyi vita tárgya ma a szaksajtóban.

*

Sok érdekes közigazgatási, műszaki és szociális intézményről számol még be a tartalmas jelentés, majd a társadalmi kapcsolatokról, kiállításokról és kirándulásokról szól. Utóbbiak sorában a Mitteleuropäische Wirtschaftstag nagy teljesítménye volt a németországi körutazás, amelynek folyamán autobuszon 4000 kilométert futottak be és 58 várost látogattak meg és a legkülönbözőbb üzemek hosszú sorát tekintették meg. Egyetemek, tudományos és sportklubok és mérnökegyesületek is rendeztek kirándulásokat, ugy hogy ez a németországi tanulmányút rendkívül tartalmas és mozgalmas volt. *Papp* László mérnök a polgármesterhez intézett beszámolóján kívül több részletbeszámolóban, eddig megtartott és ezután tartandó előadásaiban számol be gazdag tapasztalatairól.

TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK
Budapest, VIII., Kender-utca 32.
TELEFON: 138-392

Kendoff Antal Telefon: 296—034.
gépészmérnök, malomipari szakértő
Iroda: Budapest, XIII., Lehel-utca 72. sz.

HALMOS ÉS VESZPRÉMY
tüzelő-, építőanyag- és faszéntelepei
BUDAPEST
I., ETELE-TÉR 7. SZ. Telefon: 259-875.
I., BUDAÖRSI-ÚT 25. Telefon: 268-197.
Cs ú z d a: KELENFÖLD P.-U.

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

SEGYÓ REZSŐ
BÁDOGOS- ÉS SZERELŐ-MESTER
épületbádogos, vízvezeték, csatornázás, gáz- és központi fűtés berendezési vállalat
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY MIHÁLY-UTCA 1. TELEFON: 124-080

Hirmann Ferenc
Fémöntöde és rézárugyár
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Gyár: Budapest, VI., Váci-út 117. szám.
Víz-, gőz-, gázszerelvények. Vasúti szerelvények.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 187-967.

Miklós Lajos Telefon: 140—098.
Autókarosszéria és pótkocsigyár, automobilok és alvázak javítása, kovácsolt autóalkatrészek
AUTÓRUGÓ SPECIALISTA

Dr. MÉREI ERNŐ
Mérnök, építőmester
burkoló és kövező vállalata
Budapest, III., Beszterce-u. 30. Tel.: 163-114.

Zagora Zoltán
Műkönyvkötészete
Különleges naptárak, irodai ujdonságok, reklámelőkkel üzleme
Budapest, VIII., Eszterházy-u. 20. • Telefon: 136-911.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Kartelen kívüli
Angol lefolyócsövek és idomok
legelőnyösebb beszerzési forrása közvetlenül a gyárból
VASÖNTÖDE KFT
Budapest, VI., Váci-út 69. Telefon: 293-899

MELCZER KÁROLY építőmester és vállalkozó, Budapest, IX., Ferenc-körút 14. Telefon: 187-726.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Budapestről készült rézkarcgyüjteménnyel kiállításokat rendezünk a külföldön

A magyar művészet bekapcsolásával kiszélesül Budapest propagandája

A nehéz gazdasági viszonyok között a Muzsák rendesen hallgatni szoktak. Budapestre, amely mindig kultúrváros volt, nem illik ez az általános érvényü megállapítás. A főváros kulturmisszióját minden körülmények között mindig teljesítette. Ma is gazdag kulturprogramja van a fővárosnak. Ennek a programnak egyik legújabb, érdekes fejezetét a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt

dr. Németh Károly
kulturtanácsnok

a következőkben ismertette:

— Képzőművészeti életünk szép eseményéről számolhatok be. Most járt le a főváros *rézkarcpályázata*, amelynek eredménye a legkényesebb igényeket is kielégítheti. Nem akarok a zsüri ítéletének elébe vágni, de *azok, akik a 170 beérkezett pályamunkát látták, csak a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozhatnak a magyar művészet magas nivójáról és valóban mi, budapestiek, hálásak lehetünk a magyar művészeknek, hogy a magyar fővárost mint témát választották maguknak és a magyar főváros, valamint a magyar művészet találkozásának ilyen nagyszerű eredménye lett.* Most, hogy a rézkarc-pályázat ilyen jól sikerült, már elárulhatom azt is, hogy egyik régi tervünket valósíthatjuk meg.

A főváros rézkaregyüjteményét rövidesen külföldi kiállítások keretében mutatja be a világ közvéleményének.

— Eddig is nagyon szép volt a rézkaregyüjteményünk, most, az új pályázat anyagával azt jelentékenyen kiegészíthetjük. Annyit máris mondhatok, hogy

a főváros olyan kitünő anyagra tett szert, amellyel csak kevés világváros dicsekedhetik.

— A rézkarcnak nemcsak az a jelentősége, hogy a fotografián túlmenőleg olyan művészi teljesítményt ad, amely a városképet közelebb hozza az ember lelkéhez, hanem *módot nyujt arra is, hogy Budapest szépségét a külföldi művészi érzékü közönséggel megszerettessük.*

— A külföldi képzőművészeti kiállításokon való részvétel a szállítási költségek miatt nagyon költséges. A rézkarcnál egészen más a helyzet. A lapokat egy ládában ki lehet szállítani és odakinn aztán rámába lehet tenni. *Ezek a kiállítások hamarosan magukra fogják vonni a figyelmet és miután az a tervünk, hogy kizárólag budapesti vonatkozású képeket mutatunk be,*

a képzőművészet idegenforgalmi propagandát is csinál, de olyan művészi módon, hogy arra bármely nemzet kulturája büszke lehet.

A főváros nem adja ki hiába a pénzét, mert olyan *művészi propagandaanyaghoz jut, amelyet mindig előnyösen felhasználhat.*

— Megemlítettem már, hogy egy-egy sikerültebb rézkarcot a főváros sokszorosíttat és az ide látogató idegeneknek ajándékul adja a művészi lapokat. *Néhány év mulva a legelőkelőbb lakásokban ott lesznek a Budapestről készült gyönyörű rézkarcok.*

Megemlítettük, hogy *Szendy* Károly polgármester a Felvidék visszacsatolása alkalmából tartott díszközgyűlésen bejelentette, hogy a Felvidék számára a főváros különböző ajándékokat ad és ezek közül többnek művészi jelentősége van. Ezekről az ajándékokról. *Némethy* tanácsnok a következő ismertetést adta.

— Az első ajándék, amelyet eljuttattunk a Felvidéknek, a főváros Petőfi kiadása.

— A Petőfi-centennárium alkalmából a főváros népszerű kiadásban közrebocsátotta Petőfi összes költeményeit. Ezekből a könyvekből *többezer darabot ajándékozott most a főváros a Felvidéknek.* Nemcsak minden város, hanem minden község, sőt *még a legkisebb falu is hozzájutott a Petőfi-könyvhöz.* Egytől—tizenöt példányig ajándékoztunk egy-egy helységnek. A főváros az adminisztrációt már elvégezte, a könyveket postára adtuk és igen sok helyről már megkaptuk a köszönő leveleket is.

— Elkészült a főváros két díszzászlója,

amelyek közül az elsőt *Komárom*, a másodikat pedig *Kassa* városa kapja meg. A díszzászlókat *Kontuly* Béláné iparművésznő tervezte és ő maga készítette is. *Fehér nehéz selymen arany és színes díszítések vannak*, teljesen új művészi technikával készítve, amelyről még sokat fognak iparművészeti körökben beszélni. Az egyik oldalon a gyönyörü angyalos magyar címer van, a másik oldalt pedig a stilizált kettőskereszt választja két részre. Egyik felében mindkét zászlón ott van Budapest címere, a másik részre pedig Komárom, illetve Kassa címere kerül. *Arról még nem döntöttünk, hogy a zászlókat milyen ünnepélyes külsőségek között nyujtsuk át a két felszabadult magyar városnak.*

— Megkaptam a megbízást arra, hogy

dolgozzam ki a nyilvános tervpályázatot a Felvidék visszacsatolásának művészi megörökítésére.

— Egy műemlék a központi városházára kerül, ezenkívül pedig érmeket terveztetünk, amelyeket azután a felvidéki városoknak és községeknek küldünk el. Ebben az évben erre a célra még nincsen fedezet és így *a jövő esztendőre marad ennek a hazafias kötelezettségnek ilyen méltó módon való beváltása.*

— Nagyon megható dologról kell még a felvidéki akciókkal kapcsolatban megemlékeznem, — mondta ezután *Némethy* tanácsnok.

— A Népművelési Könyvtár szegény olvasótábora összeadta a maga nehezen megkeresett filléreit és ebből a pénzből többezer pengő értékü könyvet vásárolhatunk.

— Százkötetes mozgókönyvtárakat létesítünk és *ezeket átadjuk a felvidéki magyar népművelési mozgalomnak.* Hangsúlyozni szeretném, hogy nem hivatalos akció volt ez, hanem az *egész mozgalom társadalmi úton fejlődött*, a hatóságok csupán irányítással és segítséggel álltak azok mellé, akik a kultúrát szomjazzák. Az is megemlítésre méltó, hogy *a népművelési előadók lemondtak tiszteletdíjuk egy részéről a felvidéki kultúra támogatására.*

— Meg kell emlékeznem még a fővárosi diákokról is.

— Az iskolás gyerekek is rengeteg könyvet gyüjtöttek és ezeket a könyveket is eljuttatjuk a felvidéki iskolákba.

A csonkaország ifjúsága különben most meglátogatja a Felvidék ifjúságát. *December 6-án a leventék a Felvidékre rándulnak* és három napig ott maradnak. Meglátogatják az ottani fiatalságot és ezzel a Felvidék és Csonka-Magyarország fiatalsága végre közel kerül egymáshoz.

— *Szendy* Károly polgármester annakidején nem vehetett részt a kormányzó kassai bevonulásán és annak a kívánságának adott kifejezést, hogy

Budapest ajándékainak egy részét maga szeretné eljuttatni a felvidéki magyar városoknak.

A polgármesteri látogatás programjának kidolgozása most van folyamatban, de *a polgármester látogatására valószínüleg már csak a jövő évben kerül sor.*

Jubilál a B. S. E.

Alapításának *huszonötödik évfordulója* alkalmából az Újvárosháza gyülésztermében jubileumi díszközgyülést tartott a *Budapest Sportegyesület*. A közgyülésen résztvett dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, *Ripka* Ferenc ny. főpolgármester, *Lamotte* Károly ny. alpolgármester, *Usetty* Béla országgyülési képviselő és még sokan mások.

Szendy Károly polgármester az egyesület díszelnöke, aki sok példáját adta már sportszeretetének, akadályozva volt a megjelenésben, helyette dr. *Schuler* Dezső alpolgármester tolmácsolta üzenetét, amely többek között így hangzik:

— A BSE legnagyobb érdeme az, hogy *általánossá tette a sport szeretetét a fővárosnál és a fővárosban.* Az első huszonöt év feladata az alapok biztos felfektetése volt, most *biztos alapokon folyhat tovább az épitőmunka.*

Schuler Dezső dr. alpolgármester ezután megnyitó beszédében hangoztatta, hogy a BSE nemcsak igazolta az alapításához fűzött várakozást, hanem kimagasló érdemeket szerzett a nemzeti sport szolgálatában.

Leitgib János főtitkár adta elő ezután jubileumi jelentését, amely beszámol a BSE eredményekben gazdag munkásságáról.

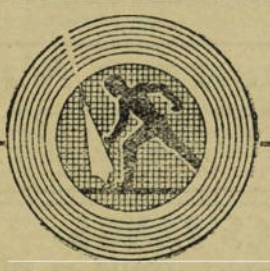
Majd *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, az egyesület ügyvezető társelnöke és alapítója mondott ünnepi beszédet. Ismertetette a BSE szakosztályai által elért eredményeket s közölte, hogy az egyesület alapítása óta 18 világbajnokságot, 199 hazai és külföldi bajnokságot nyert s a tagok a sport minden ágazatában vezető helyen szerepeltek.

Ezután az üdvözlésekre került a sor. Elsőnek az Országos Testnevelési Tanács képviseletében *Prém* Lóránd ügyvezető alelnök köszöntötte a jubiláló egyesületet. Közölte, hogy az OTT a sport terén szerzett kiváló érdemeiért *Szendy* Károly polgármesternek plakettet adományozott, aranyérmet kaptak *Felkay* Ferenc dr. és *Szlamon* Géza dr. tanácsnokok és *Gallner* Ferenc főjegyző, ezüstérmet: *Goszleth* Ernő előljáró, *Leitgib* János főtitkár és *Buzay* Árpád dr., a kiváló repülő.

Schuler Dezső dr. alpolgármester rekesztette be a közgyülést, amely után a BSE tagjai és a meghívott előkelőségek a FANSz helyiségében ünnepi vacsorán vettek részt.

A jubileum alkalmából a BSE küldöttségei megkoszorúzták az egyesület elhúnyt vezetői: *Sipőcz* Jenő, *Borvendég* Ferenc, *Liber* Endre és *Sztankovics* Szilárd sírjait.

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

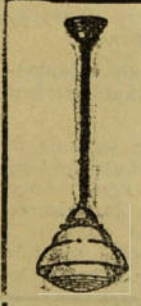

Légvédelemnél
gyár- és ipartelepeken
MINIMAX
tűzoltókészülék nélkülözhetetlen.
Gyors! Üzembiztos! Megbizható!
Magyar Minimax Rt.
Budapest, VI., Rózsa-utca 85. szám.
Telefon: 123-731

MACSKÁSY ÁRPÁD
okleveles gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI. Dessewffy-u. 16. Tel.: 127-670.

Viltcsek Jenő
Autóalkatrészek Magomobil, Magosix és Magotax autókhoz
Tel.: 141-436. Budapest, VIII., Futó-u. 55.

KŐSZÉNBÁNYA-'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
V., KLOTILD-UTCA 3/a. TELEFON: 114-644
Paris 1937
GRAND PRIX

KH 200-as
Átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH „Worklight"
munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Budán kísérleti szemétégetőt akar építeni a főváros

Egy zürichi cég ajánlata a szemétégető telep létesítésére és üzemben tartására — Világprobléma a háziszemét, amely hűségesen megmutatja a gazdasági konjunktúrák változását

A háziszemét elhelyezésének kérdése régen foglalkoztatja a fővárost. Különösen égetővé vált ez a probléma azóta hogy a *pestszentlőrinci szeméttelep elhelyezését* az új települések lakossága, főképen a szeméthegyek szomszédságában lévő *Pestszentimre* közönsége *mind élénkebben sürgeti*, másrészről pedig a budai részről származó szemét elhelyezésére szolgáló *óbudai téglagyári gödrök rövid idő alatt megtelnek*. Mint megoldásra vezető mód kínálkozik *a szemét elégetése*, amelynek gondolatával hosszú idő óta foglalkozik a *közegészségügyi ügyosztály* és a *Köztisztasági Hivatal*.

A nagyfontosságú kérdésnek most aktualitást adott egy előkelő svájci cég, a *Roll-féle zürichi gépberendező és technikai iparvállalatnak a fővároshoz benyujtott ajánlata. A vállalat saját költségén szemétégető telepet akar létesíteni és azt saját kockázatára kívánja üzemben tartani.*

Az érdekes ajánlat szerint a zürichi cég, mely egész Európában, különösen Franciaországban sok hasonló telepet létesített és tart fenn, a fővárostól azt kéri, hogy a Köztisztasági Hivatal által összeszedett szemétmennyiséget a létesítendő telepen égessék el és minden métermázsa, vagy tonna szemét elégetésért *a főváros bizonyos összeget fizessen*. A szemétégetőtelepen a szemétégetéssel keletkező hőenergiát *elektromos árammá alakítják át* és a zürichi cég ezt az árammennyiséget viszont az *Elektromos Műveknek akarja eladni*, kölcsönösen megállapítandó egységáron. A szemétégetés után megmaradó salakot pedig részben *kőkockákká, vagy csatornacsövekké sajtolnák* és ezt az erős ellenállású épületanyagot szintén *a főváros vehetné át útépítési és csatornaépítési célokra.*

Ehez az ajánlathoz az egész szemétproblémát felölelő és a világgazdaságnak a háziszeméttel való meglepően érdekes kapcsolatát feltáró magyarázatot kapott

illetékes helyen

a *Fővárosi Hirlap* munkatársa. A közgazdasági tanulmánynak beillő fejtegetés a következő:

Szeméten épültek a terek és a Dunapart

A szemétprobléma legegyszerűbb megoldása, ha a szemetet a város területén mélyedések, téglagyári gödrök feltöltésére használják. Budapesten egész sereg teret, köztük a *Tisza Kálmán-teret, Borárosteret, a Dunapart nagy részét háziszeméttel planirozták*. Minden városban — ahogy ez nálunk is történt — az idők folyamán kifogynak a feltöltésre szoruló területek és ekkor a szemetet távolabbi helyeken, rendszerint nem is a város területén gyüjtik. Igy keletkezett a *Pestszentlőrinc* melletti régi *Cséry-telep*, amelynek szeméthegyei tulajdonképpen Kispest területén állottak. Ezeket a hegyeket hatalmas munka árán *Kispest városa tüntette el*. A közeli téglagyári gödrökbe hordatta és az így feltöltött területnek a munka fejében megkapta a felét és megkapta a fővárostól a szeméthegyektől megszabadított területet is. Kispestre, amelynek semmiféle határa nincsen, nagyon ráférnek ezek a területek. Nagy munka árán jutott hozzájuk, de ezzel munkanélküli lakosságának juttatott keresetet. A főváros újabb szeméthegyeinek is hasonló lesz a sorsuk, mert a *Klauber és Vajda vállalkozó cég felhagyott kavicsbányájának gödreibe fognak kerülni.*

Az ilyen és ehez hasonló megoldások azonban mind csak *ideiglenesek:* a városok közelében lévő szeméttelepek napjai meg vannak számlálva. Gyakran nem csak azért, mintha nem volnának megfelelő nagyságúak a rendelkezésre álló területek, hanem azért, mert *az új települések lakossága egészségügyi okokból nem akarja megtürni a szeméthegyeket*, amelyeknek szomszédságába jutottak.

Igy azután mind messzebb és messzebb vándorolnak a szeméttelepek, *a szemét kiszállításának fuvarköltsége egyre növekszik.*

A világgazdaság képe a háziszemétben

Kényszerűvé vált tehát mindenféle olyan megoldások keresése, hogy a városok a saját területükön oldják meg a háziszemét problémáját, vagyis odahaza tüntessék el a szemetet. Ez a kényszer legelőször az angol városokban merült fel és ott is talált megoldásra. Mivel megállapították, hogy a háziszemét ötven százalékban éghető anyag, *a szemét elégetésének* eszméjére jutottak. Angliában erre meg is volt az adottság. Tüzelésre a legkitünőbb fűtőanyagot, az *antracitot* használták, másrészről pedig általánosa divatozott *a kandalló-fütés*, amely a legprimitivebb és legkevésbé gazdaságos fűtőberendezés, úgyhogy a visszamaradó salak fele részben *vagy egészében éghető anyag.*

Az angol példa után *Hamburg* is hasonló rendszerű szemétégetőt épitett, de csakhamar kiderült, hogy a hamburgi háziszemétnek mindössze 800, legfeljebb 1000 kalóriás értéke van, miután a szemétbe főképpen a fűtésre általában használatos barnaszénbrikett salakja került, azonkívül a német takarékossági elvek alapján a szemétből rongyot, csontot, papirt, szóval az éghető anyagokat kiszedték. Igy azután az angol rendszerü kemencékben csak akkor égett el a szemét, ha ahhoz megfelelő mennyiségü nemes fütőanyagot kevertek. *Más rendszerü szemétégetőket kellett tehát épiteni.*

Időközben azután magában *Angliában is megváltozott a helyzet* Rátértek a modern fűtőszerkezetekre, mindenfelé bevezették a központi fűtést. Az angol szemét kalória értéke annyira lecsökkent, hogy az égetőket *német rendszerüvel kellett kicserélni.*

A háború utáni nehéz gazdasági viszonyok azon a téren is hatalmas változásokat idéztek elő, úgy hogy a háziszemét valósággal tükrévé lett az egyre jobban megnehezülő helyzetnek. A jó konjunktúrában a háziszemét a fém-, üveg- és porcellánanyagok mellett telve volt éghető anyagokkal: csonttal, rongyal, papirossal és ezekből készült tárgyakkal. Ezeknek alig volt valami értékük, de mikor beütött a nyersanyaghiány, nemcsak hogy *kibányászták ezeket az anyagokat a szemétből, de még bele se juttatták.* Áll ez különösen *Németországra.*

Bazalt, aszfalt, tégla a kohósított szemétből

A szemétprobléma megoldásáról a technika, természetesen, nem mondott le és új megoldási módok keletkeztek. Egyik legújabbb megoldási mód *a háziszemétnek olvasztó kemencékhez hasonló szerkezetekben való kohósítása*, ami úgy történik, hogy a szeméthez különböző vegyi anyagokat, főképen mésztartalmúakat és szilikátokat kevernek és ezt a keveréket óriási hőfok mellett elégetik, úgy, hogy abból *folyékony, lávaszerü anyag keletkezik.* Ezt a lávát azután formákba öntik és hosszú lehülés után *a természetes bazalthoz hasonló, köszerü anyag lesz belőle.* Vagyis mesterségesen utánacsinálják azt, amit a tűzhányók végeznek a természetben. *Ez a mü-bazalt uﬂk burkolására, lépcsőfokok, csatornák építésére kiválóan alkalmas.* Az első ilyen telepet *Aachenben* létesítették, ahol a háziszemétből nagyszerü kő kerül elő. Csupán egy hibája van: *jóval többe kerül, mint a bazalt.*

Egy más eljárás szerint Anglia és Németország több városában a háziszemét elégetéséből fennmaradó salakot megőrölik, bitumenes anyaggal keverik és formákba préselik. Igy *elsőrendü aszfaltszerü útburkolóanyagot nyernek.* Máshol cementtel vagy mésszel keverik a megőrölt salakot és házépítő téglát készítenek belőle.

Egészen más célú eljárás az, amely szerint főképen mezőgazdasági államokban, megérlelés útján trágyává, de még inkább humuszképző anyaggá alakítják a szemetet.

Budapest is szemétégető telepet épít

Budapesten a *pesti oldalon* egybegyült háziszemetet vasúton szállítják ki *Pestszentlőrinc* határába és ott halomba rakják. A *budai oldalon* a háziszemét túlnyomó része *a Drasche-téglagyár felhagyott gödreibe kerül.* A főváros pestszentlőrinci területe akkora, hogy akár ötven évig is elég a szemét lerakására, azonban

mind sürgetőbben tiltakozik a szeméttelep ellen az új település. Pestszentimre lakossága. Budán pedig a téglagyári gödör néhány év mulva megtelik és ennek pótlására a budai részen nem kínálkozik megfelelő terület.

Vagyis előáll az a helyzet, hogy *Óbudáról Pestszentlőrincre kell fuvarozni a szemetet, ami a fuvarköltséget óriási mértékben növelné.*

Tehát a főváros abban a helyzetben van, hogy a *Buda északi része háziszemétjének jövendő elhelyezéséről sürgősen, a főváros pesti oldaláról származó szemétnek új elhelyezéséről minél rövidebb idő alatt gondoskodnia kell.*

Behatóan foglalkozik a közegészségügyi ügyosztály és a Köztisztasági Hivatal a különféle megoldási módok tanulmányozásával és a felmerülő költségek kiszámításával és mindenekelőtt a budai probléma sürgős megoldásával. Igy vált aktuálissá

a budai szemét elégetése

azzal a gondolattal, hogy a főváros egyelőre csak *kisebb arányú elégetőberendezést létesítsen*, amely egyúttal *kísérleti települ* szolgálna a főváros egész területéről származó háziszemét problémájának megoldásához.

Kellő, óvatos kísérlet nélkül ugyanis nagyon veszedelmes volna ebben a tekintetben elhatározásra jutni. Nagy körültekintésre int ugyanis

a budapesti szemétnek egy olyan tulajdonsága, amely a többi nagyvárosokkal szemben speciális.

Augusztus és szeptember hónapokban ugyanis *Budapesten olyan óriási a gyümölcs- és kukoricafogyasztás, hogy a háziszemét túlnyomó része ebben az időszakban a gyümölcshulladék és a kukoricacsutka.* Mindkettő a legnehezebben éghető anyagok közé tartozik, amelyek révén *a háziszemét víztartalma több mint 70%.* Ilyenkor a háziszemét kalóriaértéke annyi sincs, amennyi elég lenne ahoz, hogy a szemét saját nedvességi tartalmát elpárologtassa, vagyis megszárítsa. *Ezekben a hónapokban a szemetet elégetni csakis nemes tüzelőanyagok hozzádásával lehet*, ami nagyon költségessé teszi az eljárást. Esetleg többe kerülne emiatt az egész évi elégetés is, mint a Budáról Pestszentlőrincre való szállítás. Ezért csak a legmesszebbmenő óvatossággal, a leglelkiismeretesebb számítások után lehet hozzányulni a szemételégetéshez, amit egyébként más gazdasági viszonyok között és ehez képest elégés szempontjából más összetételü háziszemét figyelembevételével a *Köztisztasági Hivatal már húsz év előtt javaslatba hozott.*

Egészen más a helyzet, ha egy magánvállalkozás a saját rizikójára akar szárazszemétégetőt létesíteni.

Természetesen latba esik, hogy *milyen pénzügyi követeléseket támaszt ezért a fővárossal szemben* még ennél is fontosabb *a garancia kérdése:* vajjon meg tudja-e oldani a budapesti háziszemét speciális tulajdonságának, különösen az augusztusi és szeptemberi óriási gyümölcsfogyasztással járó tulajdonságának figyelembevételével az elégetés feladatát.

MORBITZER NÁNDOR
Építészmérnök és építőmester, m. kir. törvényszéki és Pest-Pilis-Solt Kiskunvármegye árvaszéki hites szakértő
Budapest, VIII., Nap-utca 10. I. 4. Telefon: 131-090

KOVÁCS JÁNOS
ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRGYÁR
AUTÓÜVEGEZÉS
Iroda és gyár: Budapest, VI., Szabolcs-u. 18/b. Tel.: 493-996
Detail üzlet: Budapest, VI., Lehel-u. 33. Tel.: 493-126

KORODI MIHÁLY
papír-, írószer-, könyv- és irodafelszerelési cikkek szaküzlete
KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET
Budapest, IX., Mester-utca 21. ● Telefon: 134-144

RÉVÉSZ JÁNOS
Központi iroda: Ujpest, Ósz-u. 14
Mozaiklapok, kútgyürük, betoncsövek, padló- és falburkolatok
Telefon: 294-198

TURRA ADOLF
KŐBÁNYAVÁLLALKOZÓ, KŐFŰRÉSZELŐ TELEPE
Budapest, XI. ker., Horthy Miklós-út 106. szám.
Telefon: 256—086.

HIDAS KÁROLY
MÉLYÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Bpest V., Kádár-u. 8. Tel.: 110-998

VASGERENDA, VASÚTI SIN,
húzott és öntött vascsövek
legolcsóbban kaphatók
FEJTŐ BÉLA VÁCI-ÚT 37. SZÁM
alatti vastelepén Telefon: 291-253

DENK KONRÁD kádármester
Budapest, VI., Üteg-u. 27. Telefon: 493-186.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,

JOBBÁGY- féle

barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyöri golyóscsapágyak.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

Megkezdődik a Beszkárt modernizálása

Milanói minta szerint a régi kocsikat átalakítják — Mintaszerű közlekedése lesz Budapestnek

Szendy Károly polgármester a *Fővárosi Hirlap*nak adott egyik nyilatkozatában jelentette ki, hogy *legközelebbi programja a közlekedés megjavítása.* A program egy része már *meg is valósult.*

Elkészültek a modern próbavillamoskocsik, és üzembehelyezték a Száva-utcai 150 kocsit befogadó villamoskocsiszint.

Az volna a legideálisabb, ha a próbakocsik nyomán csupa új kocsit lehetne megrendelni, de erre nincs elég fedezet, ezért a *régi kocsik átalakítását* vették tervbe. Az átalakítási lehetőségek tanulmányozására bizottság járt külföldön és végül

a milánói kocsitípus mellett döntöttek.

Ott úgy alakították át a régi kocsikat, hogy *hármat egybeilleszteltek.* A középső kocsirész harmónikarendszerű kapcsolóval van összekötve, ami egyrészt azért előnyös, mert könnyű az egyik kocsiból átjárni a másikba, másrészt pedig azért, mert ilyenmódon *a villamosok könnyebben fordulhatnak az utcai kanyarodóknál.* Olaszországban annyira bevált ez a rendszer, hogy *most már az autobuszokat is így alakítják át és sokhelyütt az átformált autobuszokat a villamosközlekedés helyébe állítják.*

A Beszkárt kétféle újtípusú kocsit gyártott,

az egyiknél a kiszélesített kettős ajtókat automatikusan lehet bezárni a kocsi indulása előtt. Az átalakítás előtti állapothoz képest az új szerelvények előnye az, hogy *a fel- és leszállás gyorsabb és kényelmesebb, a férőhelyek elrendezése jobb és az elérhető legnagyobb sebesség, a gyorsítás és lassítás az eddiginek közel kétszerese.* Ezek a szerelvények *45—50 kilométer sebességgel is közlekedhetnek.* A kocsik belsejét úgy képezték ki, ahogy az *a mai igényeknek a legjobban megfelel.*

A másik kocsit régi motorkocsiból alakították át. A perron lényegesen nagyobb lett, a fel- és a leszállást nagyon megkönnyíti a kettős ajtók lezárása. *A kocsik kísérletképpen automatikusan működő perronelzáró ajtóval is fel vannak szerelve,* az ülőhelyek elrendezése itt is célszerűbbek és kényelmesebbek, ezenkívül *modernebb a villamosfelszerelés és a kocsik világítása is.* Ezeknek a kocsiknak gyorsasága, lassítása és sebessége szintén megnövekedett. Mindkét bemutatott szerelvény *áramvisszanyerő, úgynevezett rekuperációs berendezéssel van ellátva,* úgy, hogy a fékezésnél az eddig elveszített energia hasznosítható áram alakjában visszajut a hálózatba.

Nagyon érdekes összeállításban jelennek meg ezek az új kocsik.

Két oldalt van két nagy kocsi, ezekbe a kocsik két oldalán van a feljárás. A kocsik magasak és így nehezebb a feljutás, mint a középső kocsiba. Ez *a kocsirész tulajdonképpen átjárónak készült a két nagy kocsi felé.* A közönség itt a középen fog beszállni és jobbról, valamint balról juthat be a nagykocsikba. Az utasok számára csak úgynevezett *páholyülések lesznek,* az egyik oldalon két-két személy ül, egymással szemben, a másik oldalon pedig egy-egy személy számára van hely. Ilyen körülmények között tehát az *utasok mindig egymással szemben ülnek,* nem kell az átvonuló közönségnek az utasok kinyujtott lábát megkerülni.

Az átalakítás is jelentékeny összeget emészt fel.

Egy-egy ikerkocsi átalakítása 60.000 pengőbe, az egyes kocsiátalakítás több mint 40.000 pengőbe kerül.

Különösen drága az önműködő ajtó felszerelése.

Érdekes újítás, amikor a kalauz megadja a jelt az indulásra, *a lépcsőkbe beállított villanylámpák gyúlnak ki* és ugyanekkor *egy szerkezet is berregni kezd,* tehát nemcsak a szemet, hanem a fület is figyelmeztetik a kocsi indulására.

Az új, modern Száva-utcai kocsiszint is elkészítették.

Ezt a kocsiszint a Beszkárt a vontatási szolgálat gazdaságosabb ellátása céljából újonnan rendezte be és megfelelő kezelőépülettel egészítette ki és ilymódon a régi, eddig kellőképpen ki nem használt kocsiszint aránylag kis költséggel *a legmodernebb vontatási teleppé alakította át.* A kocsiszín *150 kocsi befogadására alkalmas* és üzembehelyezése révén *meg lehet szüntetni a kisebb, tehát kevésbbé gazdaságosan kihasználható Damjanich-utcai és kőbányai vontatási telepeket.*

A Damjanich-utcai kocsiszint autóbuszgarázs céljaira alakítják át.

A Beszkárt újításairól szóló beszámoló teljessége kedvéért még meg kell emlékeznünk arról is, hogy

elkészült a Beszkárt új vonala,

a Budapest—Szentlőrinci Helyiérdekű Villamosvasút üllői úti vonalából elágazóan, részben a kőbányai iparvasutak vágányainak, részben a Köztisztasági Hivatal szemétfuvarozótelepéről a Nagykőrösi-úton át vezető vágányoknak igénybevételével a Vass Gereben-utcáig építették ki az új vonalat, ezáltal a *Pestszenterzsébeti északi, valamint a Kispest déli része és a Wekerle-teleppel közvetlen összeköttetéshez jutott.* Az új vonal *Pestszentimre* közönsége részére is közelebb hozza a villamosközlekedést.

A négy kitérővel ellátott egyvágányú új szárnyvonal hossza 4.4 kilométer és azon az *51. számjelzéssel* új viszonylat közlekedik a kispesti Vass Gereben-utcától közvetlenül a Szent István kórházig. A forgalom sűrűsége tízperces és ha az új vonal látogatottsága szükségessé teszi, a forgalmat két, vagy három kocsiból álló vonatokkal fogják lebonyolítani.

A nagy technikai újításokra legközelebb sor kerül.

Megemlékeztünk már arról, hogy tervbevették a fölösleges hurokvágányok kiküszöbölését, *megszűnik a berlinitéri hurokvágány is, úgy, hogy a hurokvágányt átviszik a Széll Kálmán-térre,* ahol nem *fogja a forgalmat akadályozni.* A nagy tervek megvalósulása a jövő évben kezdődik meg, mert *a nagy Beszkárt-beruházásokat 1939-ben feltétlenül végrehajtják.*

Sokezer könyvet küldenek a főváros tanulói a Felvidék diákjainak

Felvidéki egyetemi hallgatók a diákszállóban

A székesfővárosi községi iskolák tanulóifjúsága is kivette részét a magyar Felvidék visszacsatolásának örömünnepéből. Megható szeretettel gyüjtötték össze úgy a fiú-, mint leánydiákok már nem használt *tankönyveiket* és elhozták *mese- és ifjusági könyveiket,* hogy a *visszacsatolt Felvidék tanulóinak adják.*

Szendy Károly polgármester rendelkezésére dr. *Felkay* Ferenc közoktatásügyi tanácsnok az ifjúság szívbéli adománya mellé összegyüjtötte az iskolai ifjúsági és tanári könyvtárak átrendezésével *fennmaradt könyvanyagot,* úgyszintén a főváros területén már nem használt és az iskolákban felhalmozódott *ABC-s és egyéb tankönyveket.* Ilyen módon mintegy

16.000 kötet könyv gyűlt össze,

amelyeket a felvidéki iskolák gyermekei között osztanak szét.

Engedélyt adott továbbá a polgármester arra, hogy a községi iskolák tanulói *gyüjtést rendezhessenek* és az így befolyó összegből, részint a *Budapesti Tanitótestület,* részint pedig a *Polgári Iskolai Tanáregyesület* elnökségének irányítása mellett, a visszacsatolt

felvidéki iskolák számára zászlókat szerezhessenek be.

A gyüjtési akciónak nagyon szép eredménye van.

Hathatós támogatásban részesíti a főváros azokat a felvidéki egyetemi és főiskolai hallgatókat, akik — előreláthatólag nagy számban — *a budapesti egyetemekre és főiskolákra fognak beiratkozni.* A polgármester ezeknek

a felvidéki egyetemi ifjaknak ideiglenes elszállásolására felajánlotta a Toldy Ferenc-utcai diákszállót.

A 200 férőhellyel rendelkező diákszállóban a Felvidék egyetemi és főiskolai hallgatói csekély önköltségi áron lakhatnak.

Peringer Péter és Társai
Vas- és fémöntöde, motoralkatrész és gépgyár
Pestszenterzsébet, Baross-u. 84-86. Tel.: 147-472.

ALAPÍTVA: 1889.
LORENCZ DÁNIEL
Cégtulajdonos: özv. LORENCZ DÁNIELNÉ
Épület- és díszműbádogozási, víz-, gőz- és légszeszvezeték szerelési és egészségügyi, közp. fütés berendezési vállalat.
Iroda és műhely: II., MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 152-268

Óvóhelyek, padlások
szakszerű légoltalmi
létesítése és berendezése,
az összes lég- és gázvédelmi
szakfelszerelések.
Polgári légoltalom céljaira
szolgáló gázálarcok lerakata
SZALAY ÉS TÁRSA
Alkotmány-utca 11 Telefon: 111—713.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

LEDNICZKY VEJE
HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST. IX., TOMPA-U. 32.

Fémáru és szerelvénygyár
MÜLLER ANDOR. Iroda, raktár és gyár: Budapest, VIII., Kender-utca 37. M. kir. Postatakarékpénztári számla: 49.959. — Telefon: 137—371. Gyártmányok: Víz-, gőz- és gázszerelvények. Modern mosdó- és fürdőszobafelszerelések. Radiátor szelepek, csapok, torlók, és ferdeszelepek. Borszivattyuk és borászati cikkek. Permetező alkatrészek. Medence-csapok, szelepek, egyéb kereskedelmi rézáruk. Pálinka és szeszfőzdei szerelvények. Nyersöntvények: bronz, sárgaréz, horgany, alumínium stb. modell vagy rajz után. Tömegsajtolás. Melegsajtolás. (Warmpresswerk.) — Külön osztály: Csavargyár.

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.
Vállal: Aszfaltkocsiút és gyalogút készítést, fedéllemez, facement, préseltkavics, bőrlemez fedést, talajvízellení szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállít: Fedéllemez: bőrlement, aszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyitermékeket, valamint gépekhez, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot.
Díjmentes ajánlatok.

RAGYOGÓ FEHÉR FÉNY
TUNGSRAM KRYPTON

Események

Fővárosi Hírlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Pályázat alpolgármesteri és három tanácsnoki állásra. Dr. *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester, az üresedésben levő *alpolgármesteri* és *két tanácsnoki*, továbbá az alpolgármesterválasztásnál megüresedő *harmadik tanácsnoki* állásra pályázatot hirdetett. *A pályázat delember 16-án, déli 12 órakor jár le.* Minthogy bizonyosra vehető, hogy az új alpolgármester a mostani tanácsnokok sorából kerül ki, három tanácsnoki állás fog betöltésre kerülni. Lehetséges, hogy a székesfőváros törvényhatósági bizottsága még december folyamán fogja megválasztani az új alpolgármestert és három tanácsnokot.

A fővárosi tisztviselőnők zászlót visznek Kassára. A székesfőváros tisztviselőnői a kassai székesegyház részére Magyarország Védasszonya képével díszített, hímzett nemzetiszínű selyemlobogót ajánlottak fel. A gyüjtést és a szervezési munkálatokat *Papp* Ilona, a IX. ügyosztály tisztviselőnője, a FANSz igazgatótanácsi tagja lelkes munkálkodásával segítette elő. A remekbekészült lobogót a városháza épületében a második emeleti 266. számú teremben állították ki, ahol nagyon sokan tekintették meg. A látogatók nagy tetszésével találkozott a pompás zászló, amelyet december 8-án visz Kassára a tisztviselőnők küldöttsége.

A Felvidék bekapcsolása az idegenforgalomba. Most tartotta meg gróf *Széchenyi* Károly elnöklésével őszi nagytanácsi ülését az *Országos Magyar Vendégforgalmi szövetség.* Az ügyvezetőség bejelentette, hogy a tél folyamán *előkészítik a visszacsatolt Felvidék idegenforgalmi beszervezését* és gondoskodnak arról, hogy a jövő nyári belső idegenforgalom elsősorban oda irányuljon. A jövőévi munkatervben szerepel a Tiszapart fokozottabb bekapcsolása is a vendégforgalomba.

Az ipari nevelőotthon bokrétaünnepélye. Alapítványi fiu- és ipari nevelőotthont épit a főváros. Az építkezés most ősszel kezdődött meg és előreláthatólag a jövő tanév megkezdésekor befejeződik. Az intézet két egymástól elkülönített részből fog állani és pedig az alapítványi fiúotthonból és az ipari nevelőotthonból. Az alapítványi fiú- és ipari nevelőotthon építkezésénél a magasépítési ügyosztály bokrétaünnepélyt rendezett. Az ünnepélyen megjelentek dr. *Schuler* Dezső alpolgármester, dr. *Horony-Pálfi* Aurél tanácsnok, dr. *Nagy* László bizottsági tag, akinek lelkes munkája az alapítványt új életre keltette és sokan mások. A megjelenteket *Fridrich* Lajos műszaki főtanácsos, *Merza* Dezső mérnök és *Záborszky* Gyula építésvezető kíséretében fogadta. Dr. *Nagy* László bizottsági tag az alapítók érdemeit méltatta, majd dr. *Schuler* Dezső alpolgármester mondott beszédet. Beszéde során annak a reményének adott kifejezést, hogy az alapítványi fiú- és ipari-nevelőotthon már a jövő tanévben megkezdheti működését. A beszédek elhangzása után a munkások között szétosztották a bokrétajutalmakat.

Ahol egész Európa fürdik

Előkelő külföldiek Budapestről

Oslóban most jelent meg a könyvpiacon P. M. *Röwde* ottani magyar főkonzul könyve *„Magyarország tegnap, ma és holnap"* címmel. A 300 oldal terjedelmű és számos képpel illusztrált könyv rendkívül értékes tanulmányt tartalmaz Magyarországról. Röwde főkonzul a háború utáni időkben a Skandináv Államokban Magyarország igen nagybefolyású és lelkes barátjának bizonyult, aki szóban és írásban szállt sikra Magyarország jogos törekvései mellett. Röwde könyve páratlanul érdekes képekben vetíti Magyarország multját az olvasó elé és párhuzamot von a magyarok és a norvégek története között, mert mind a két nép rendkívül nehéz körülmények között volt kénytelen fennállását biztosítani és önállóságát kivívni. Külön fejezetet szentel Budapestnek ezzel a címmel: *„Ahol egész Európa fürdik."* Kiemeli a főváros szépségeit, kitűnően berendezett gyógyfürdőit és arra a megállapításra jut, hogy Budapest lesz a középeurópai idegenforgalom központja.

Ugyancsak most a svéd lapok terjedelmes cikkekben számolnak be dr. Elsie *Hedström*, a svéd parlament tagjának Göteborgban legutóbb megtartott, Magyarország helyzetét ismertető nagyhatású előadásáról. Dró Hedström a *Gyógyhelyi Bizottság* meghívására még a nyár folyamán Budapesten járt, ahol a magyar főváros gyógytényezőit és szociális berendezéseit tanulmányozta. Előadásában ismertette a magyarságnak reviziós küzdelmét és céltudatos törhetetlen akaraterejét, amellyel a trianoni bilincseket egymásután lerázza. Ismertette továbbá a magyar idegenforgalom nagyszabású fellendülését, *Budapest gyógytényezőinek páratlan értékét* és azokat a törekvéseket, amelyek a nép széles rétegeinek szociális és egészségügyi viszonyainak javítását célozzák.

December 15-ig kiosztják a karácsonyi segélyeket. *Ilovszky* János törvényhatósági bizottsági tag, a *Baross Szövetség* elnöke felkereste *Szendy* Károly polgármestert, akit arra kért, hogy a tisztviselők részére folyósítandó karácsonyi segélyeket *minél hamarabb fizettesse ki.* Ennek az intézkedésnek *az ipar és kereskedelem érdekében van jelentősége,* amennyiben a segélyek birtokában a főváros alkalmazottainak idejekorán módjukban van karácsonyi szükségleteiket beszerezni. *A polgármester megértéssel fogadta Ilovszky János kérését.* Értesülésünk szerint a segélyeket legkésőbb *december hó közepén* kiutalják. A segélyek kiosztása az eddigi tervek szerint *a tavalyi keretek* között történik, a polgármester utasítására, azzal a különbséggel, hogy *a segélyek összegét a gyermekek számához szabják.*

Magyarország a londoni Ideal Home kiállításon. A *Daily Mail* évenkint *Ideal Home* címmel kiállítást rendez az *Earls Court* csarnokban. A jövő év tavaszán rendezendő kiállítás minden tekintetben nagyszabásúnak ígérkezik. A kiállítást, mely a mi fogalmaink szerint nem fedi egészen nevét, amennyiben nemcsak lakás, azaz ideális otthon kiállítása lesz, hanem a középeurópai mintavásárok jellegével bír, *az angol király nyitja meg.* A kiállítás látogatóinak száma minden valószínűség szerint meg fogja haladni a *másfélmilliót.* Külön érdekessége lesz a magyar kiállítás. *Magyarország az egyetlen külföldi állam, amely erre a kiállításra meghívást kapott.* Magyarországnak ezt a reprezentatív kiállítását a Külkereskedelmi Hivatal és az Iparművészeti Társulat rendezi. A hivatal és az Iparművészeti Társulat művészgárdája a kiállítás keretében be fogja mutatni Anglia felé irányuló exportunk válogatott cikkeit, szakszerűen művészi kivitelezésében.

Elkészült az ötnyelvű Idegenforgalmi Naptár. Elkészült Budapest legszebb és legnépszerűbb idegenforgalmi propaganda-kiadványa, az *Idegenforgalmi Naptár. Kovácsházy Vilmos* tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője és a *Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala* nagy felkészültséggel, minden ötlet és külső csín latbavetésével dolgozott azon, hogy az Idegenforgalmi Naptár megkapó és vonzó tolmácsolója legyen a nagyvilág előtt Budapest szépségeinek. Ezt a célt, mint a pompásan sikerült naptár mutatja, el is érik: a főváros szépségeit beszédesen mutatják be a pompás felvételek és kitűnő szószólója Budapest természeti kincseinek és kultúrális értékeinek a szöveg. Az idén *40.000 példányban* nyomatta ki a főváros a naptárt, amely ezúttal az *angol, német, francia, olasz* nyelv mellett *lengyel* nyelven is felhívja a külföld figyelmét Budapestre és az országra. A naptárt, melynek képanyagát legnagyobbrészt a főváros idegenforgalmi pályázatán díjat nyert és megvásárolt felvételekből állították össze, a *Székesfőváros Házinyomdája* készítette, teljes elismerést szerezve magának a tipográfiai remekért. *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok *9000 naptárt önköltségi áron a budapesti kereskedelmi és ipari vállalatoknak juttatott,* hogy azok karácsonyi ajándékul elküldhessék üzletfeleiknek, ezzel is szolgálva az idegenforgalmi propagandát. A Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala a *30.000 naptárt Magyarország régi barátain kivül egyéni címekre küldi szét.* A címanyagot a londoni, berlini, párizsi, római, varsói címtárakból és telefonkönyvekből állították össze.

Veress Gábor lemondott bizottsági tagságáról. Dr. *Veress* Gábor, az IBUSz alelnök-vezérigazgatója lemondott székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagságáról. Helyébe a sorrend szerint a következő póttagot, *Wittenberg* István vállalati ügyvezetőt hivták be a törvényhatósági bizottságba.

A mentők közgyűlése. A *Budapesti Önkéntes Mentőegyesület* dr. vitéz *József Ferenc* királyi herceg elnöklésével közgyűlést tartott. A királyi herceg kegyeletesen emlékezett meg az elhúnyt dr. *Sebők* Zsigmond igazgatófőorvos-helyettesről és dr. *Farkas* Samu adminisztratív igazgatóról. Méltatta a nyugalombavonult dr. *Körmöczi* Emil igzgatófőorvos érdemeit és üdvözölte utódját, dr. *Ruszwurm* Rezsőt. Dr. *Kresz* Károly alelnök ismertette a zárszámadást, majd dr. *Ruszwurm* Rezső az elmult évi jelentést terjesztette elő, amely *a mentők munkájának állandó emelkedését* mutatta. Ezután a választásokra került a sor. A számvizsgálóbizottságba *Gátonyi* Béla főszámvevőt, a jutalmazóbizottságba dr. *Tóth* Gyula rendőrfőorvost és dr. vitéz *Jankó Béla* vezértörzsorvost választották új tagokul. Igazgatósági taggá dr. *Bakay* Lajos egyetemi tanárt és dr. *Szenthe* István adjunktust, adminisztratív igazgatóvá dr. *Gazdy* Jenő ny. postafőigazgatót választották meg. Választmányi tagok lettek: vitéz *Rátz* Jenő, vitéz *Endre* László, vitéz *Körmöczy* Ottó, vitéz *Gyulay* Tibor, dr. *Avarffy* Elek, dr. *Bern* József, dr. *Lamotte* Károly, *Dulcz* Antal, dr. *Liptay* Lajos, dr. *Obdi* Ferenc, dr. *Orsós* Ferenc, dr. *Bilkey* Pap Lajos és dr. *Usetty* Béla. Befejezésül *József Ferenc* királyi herceg kiosztotta az egyesület kitüntetéseit és zárószavaiban köszönetet mondott a hatóságoknak és különösen a sajtónak lelkes támogatásukért.

Új utca és tér elnevezések. *Szendy* polgármester tudomásul vette a Közmunkatanács átiratát, amely szerint a III., Vörösvári-utcát — főútvonalról lévén szó — *Vörösvári*-útnak; a XI., Hadak-útja, Bikszádi-utca, Pöltenberg-utca és Parádi-utca találkozásánál kialakult teret *Csodaszarvas*-térnek, a X., Rezső-teret — az ott lévő templomra való tekintettel — *Magyarok Nagyasszonya*-térnek nevezte el.

Emelkedett Budapest adóbevétele. *Kleisz* Alajos adóhivatali igazgató jelentése szerint november havában a Budapestet illető adókból összesen 9,945.152 pengő folyt be, amely összeg 1,039.760 pengővel több, mint az előző esztendő novemberi bevétele. Jelentősebben emelkedett az alkalmazottak kereseti adója és pedig 94.000 pengővel, az általános kereseti adó 231.065 pengővel, a városi ingatlan átruházási illeték 22.000 pengővel, az általános forgalmi adó 30 pengővel, a községi fogyasztási adó 129.000 pengővel, a városi vám 54.000 pengővel és végül a vigalmi adó is 19.000 pengővel. A folyó esztendőben január 1-től november végéig összesen 76,082.864 pengő folyt be, ami 3,777.000 pengővel több, mint az előző év hasonló időszakában befolyt adóösszeg.

REX RAJZOLÓGÉPEK LÁBNYOMÁSSAL ÁLLÍTHATÓ RAJZASZTALOK
KÉSZÍTI: STAUB FERENC MECHANIKAI ÜZEM
UJPEST, Kisfaludy-utca 19. Telefon: 494-368.

Föllner és Holba ARANYKOSZORÚS BORONDOS MESTEREK
BUDAPEST, VIII., FECSKE-UTCA 9. TELEFON 140-585

FEHÉR FERENC Elektromechanikai osztály
EZELŐTT: SZVETICS EMIL
Finom mechanikai üzeme és elektrotechnikai laboratoriuma
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 26. SZ. TELEFON: 290-786. SZ.
M. kir. Postatakarékpénztár 52632. sz.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

December 8. és 11-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

ELASTICUM VITÉZ TÓTH ÉS LENGYEL
LEGJOBBAN FELSZERELT KÖR-VULKANIZÁLÓ ÉS GUMIJAVÍTÓ ÜZEM
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 55. TELEFON: 140-723

Tóth és Társa
hajlítottszékgyár
Kispest, Klapka-u. 29. szám. Telefon: 149-230.

FRICKER A. KÁROLY
jelvény és díszműáru üzem
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 25. Telefon: 144-511.
Jelvények, autó- és botplakettek, kerékpárcimkék és sárvédődíszek, reklám- és idegenforgalmi ékkek, láncskarbojtok.

DEHMAL ZONGORA pianinó — harmónium
Magyarország legnagyobb keresztény szakvállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 19
Eladás - Vétel - Javítás - Csere. - 50 éves cég

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

MEGTAKARIT cukrot, kávét
ha édes MOLO-val készít tejeskávét

VIGH MIHÁLY
Keresztény frontharcos „MESTER" Telefonszám: 135—827.
ÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 73.
Fiók: Rákosszentmihály, Szt. Korona-u. 143.
Vállalom: az üveges szakmába vágó mindennemű munkálatokat a legszolidabb árakon.

Gazdasági Értesítő

Uj intézkedéssel mozdítja elő a főváros az ipari és gazdasági pályára törekvő ifjúság nevelését

A főváros nagyszámú és sokféle tipusú iparostanonciskolájával, iparrajz- és nőipariskoláival, tanoncotthonaival beigazolta, hogy az iparosnevelést mennyire védőszárnyai alá vette. A szakoktatással párosult szociális gondoskodásnak mintha csak jutalma lenne a tanonciskolák növendékeinek idei nagy emelkedése, ami egyuttal az iparosodás megerősödését is jelenti. A tanonciskolák lendülete új feladatokat is ró a fővárosra, amelyekről

dr. Felkay Ferenc
tanácsnok,

a közoktatásügyi ügyosztály vezetője a következő ismertetést adta a *Fővárosi Hirlap*-nak:

— Az új iparosgeneráció nevelése és szociális gondozása a polgármester úrnak és ügyosztályomnak egyik legfőbb gondja, aminek egyik legújabb jele az épülőben lévő *nagyszabású, modern alapitványi iparostanonc-otthon.* Örömmel tölt el éppen ezért, mint az ifjuságnak az ipari pályákra való törekvését jellemző tünet, az a körülmény, hogy

a fiu iparostanonc-iskolába az idei tanévben a mult tanévvel szemben ezer tanulóval több iratkozott be

és *ez a szám évközben egyre emelkedik.* Egyes fiu iparostanonciskoláknál *túlzsufoltság* jelentkezett, amelyet előreláthatólag *újabb iskolaépület igénybevételével* lehet majd megszüntetni. A leány iparostanonciskoláknál a helyzet a tavalyihoz képest változatlan.

— A tanulók szociális gondozását illetőleg az idén újitást léptettünk életbe. Eddig az iparostanonciskolák szegény tanulói *csak kedvezményes ebédben részesültek.* A folyó tanévben

az iparostanonc-iskolák tanulóira is kiterjesztettük a tejakciót

az iskolanővéri intézmény bevonásával. *A tanoncotthonok növendékeinek élelmezését is feljavitottuk* vacsorapótlékok felemelésével.

— Rendelkezésre bocsátottuk iparostanonciskoláinkat a mestervizsgák számára is.

A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy a mestervizsgákat a székesfőváros megfelelő szakirányú iparostanonciskolájában tarthassa meg. Tekintettel arra, hogy a székesfőváros legtöbb iparostanonciskolája erre a célra megfelelő és kellően felszerelt műhelyi helyiséggel rendelkezik, a kért tanműhelyeket az előirt térítési összeg ellenében *készséggel bocsátottam rendelkezésre.* A mestervizsgák zavartalan lebonyolítása céljából megfelelő felügyeletről is gondoskodtam.

— Az *Országos Társadalombiztosító Intézet* vezérigazgatóságának felterjesztésére a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr engedélyt adott arra, hogy a székesfővárosi iparostanonc-, iparrajz- és nőiipariskolákban, ezeken kívül a továbbképző népiskolákban az Országos Társadalombiztosító Intézet előadói a folyó tanévben a legfelsőbb osztályok tanulói részére a tanrend keretén belül iparszakmánként egy alkalommal kétórás folytatólagos

balesetbiztosítási előadást

tartsanak. Ezek a vetitettképes előadások ingyenesek. A felmerült költségeket az OTI visli.

— A székesfővárosi tanoncotthonokban a leánynövendékek nagy számára való tekintettel elhatározta a közgyűlés a *Hernád-utca 46. szám alatti leánytanoncotthon kibővitését* és szerezte meg a *Tutaj-utca 15. szám alatti ingatlant.* Azonban a rendkívüli viszonyok miatt úgy a kibővítés, mint a tutaj-utcai ingatlannak berendezése késedelmet szenved.

— Ha nem is tartozik a tanoncoktatás keretébe, meg kell emlékeznem arról is, hogy a *felsőkereskedelmi iskolák tanulóinak idei létszáma az előző tanévivel szemben ismét emelkedést mutat,* amely körülmény

a tanulóifjúságnak a kereskedelmi és közgazdasági pályák iránt mutatkozó, egyre jobban megnyilvánuló érdeklődésével

hozható összefüggésbe.

— Ugyanilyen örvendetes jelenség az ifjuságnak a *felsőmezőgazdasági iskola,* illetve az idei új elnevezése szerint

mezőgazdasági középiskola iránt megnyilatkozott különösen nagy érdeklődése.

Ehhez képest a folyó tanévben a negyedik évfolyamban is *megnyilt a párhuzamos osztály,* úgy, hogy az iskolát ki kellett bővíteni azzal a gondolattal, hogy amint erre lehetőség nyilik, *rendes kőépületben helyezzük el az intézetet.*

Fabinyi Tihamér a Hitelbank elnöke. A *Magyar Általános Hitelbank* igazgatósága folyó hó 5-én tartott ülésében határozott a báró *Harkányi* János elhalálozása folytán megürült elnöki tisztség betöltésére nézve, még pedig olymódon, hogy *elnökké az intézet alelnök-vezérigazgatóját, dr. Fabinyi Tihamér m. kir. titkos tanácsost választotta meg,* ki az elnöki teendőket eddigi ügykörének megtartása mellett fogja ellátni. Az ilymódon megüresedett egyik alelnöki állást az igazgatóság dr. *Beöthy* László v. b. t. t.-sal töltötte be. Ugyanezen ülés mándi dr. *Mándy* Lajost, aki eddig mint igazgató állt az intézet szolgálatában, *ügyvezető igazgatóvá nevezte ki.*

Lamotte Károly, a Kereskedelmi Bank vezérigazgatója vidéki körúton. Dr. *Lamotte* Károly, a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* vezérigazgatója elhatározta, hogy sorozatosan meglátogatja a Kereskedelmi Bank vidéki fiókjait és affiliált intézeteit. Először *Hollós* Ödön ügyvezetőigazgató társaságában *Nagykőröst* és *Kecskemétet* kereste fel, ahonnan *Szolnokra* utazott. *Conrad* Ottó ügyvezetőigazgató, dr. *Podovszky* József igazgató és dr. *Hitel* Dénes, a Szolnoki Hitelbank ügyvezetőigazgatója fogadták. Társaságukban megtekintette a Szolnoki Hitelbank új székházát és a Mezőgazdasági Közraktárak telepét. *Lamotte* Károly tiszteletére báró *Urbán* Gáspár, a Szolnoki Hitelbank elnöke a Tisza-szállóban ebédet adott, amelyen többek között résztvett *Borbély* György, Szolnokmegye főispánja, továbbá a Magyar Nemzeti Bank szolnoki fiókjának főnöke, dr. vitéz *Váczy* György ügyvéd és számos előkelőség. Báró *Urbán* Gáspár meleg szavakkal üdvözölte *Lamotte* Károlyt, aki válaszában kiemelte, hogy, bár eddig közpályán működött és most magánvállalat élére állt, úgy látja, hogy ennél a hatalmas intézetnél is a közérdeket szolgálja.

Sztamorai János a Magyar Sertéshizlaló és Húsipari Rt. kormánybiztosa. A pénzügyminiszter *Sztamorai* János m. kir. kormányfőtanácsost, a *Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságának* elnökét, a *Magyar Sertéshizlaló és Húsipari Rt.-hoz* kormánybiztossá nevezte ki.

Sugár Ottó halála. A magyar közgazdasági szakirodalomnak nagy vesztesége van. Meghalt *Sugár* Ottó, a *Honi Ipar* felelős szerkesztője és megalapítója. Hatvanötéves volt *Sugár* Ottó, aki több, mint négy évtizedet töltött a magyar sajtó és a magyar ipar szolgálatában. A magyar ipar fejlődésének történetében jelentős szerepe van *Sugár* Ottónak, aki az iparvédelemnek volt évtizedeken keresztül lelkes harcosa. Kitűnő ujságíró és kiváló szakember volt, akinek érdemeit rövid idővel ezelőtt, amikor lapjának 30 éves jubileumát ünnepelte, az egész magyar gazdasági élet, a sajtó és a társadalom egyformán méltányolta. Egy időben munkatársa volt a *Pester Lloydnak,* majd közgazdasági szerkesztője a *Budapesti Hirlapnak.* Életének főműve a *Honi Ipar* volt, amelyet úgyszólván a legutóbbi napokig, betegen is fáradhatatlan hittel szerkesztett.

A Győri Waggon tőkeemelése. A *Magyar Waggon és Gépgyár Rt.* (Győr) december 9-ére hívta össze rendes évi közgyűlését. A napirenden a tőkeemelésre vonatkozó tranzakció is szerepel s az erre vonatkozó indítvány értelmében a vállalat alaptőkéjét 72.000, egyenként 20 pengő névértékű részvény kibocsátásával 1,440.000 pengőről 2,880.000 pengőre emelik. A Győri Waggon mérlege 155.000 pengő nyereséggel záródott, úgy, hogy az előző esztendőkről áthozott 509.000 pengő veszteség 354.000 pengőre csökkent.

A Részvénysör közgyűlése. *A Dreher—Haggenmacher Első Magyar Részvényserfőződe Metzler* Jenő dr. elnöklete alatt rendes évi közgyűlést tartott a Magyar Országos Központi Takarékpénztár tanácstermében. A közgyűlés a zárszámadások megállapítása után *4.80 pengő osztalék* kifizetését határozta el. Az igazgatóságba új tagul enyedi *Aich* Hubertet választották meg. A szelvények december 2-től kezdve a *MOKTÁR*-nál és a *Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál* váltatnak be.

Az Egercsehi kőszénbánya új igazgatója. Az *Egercsehi Kőszénbánya rt.* igazgatója, dr. *Engel* Ágoston legutóbb megvált állásától. Mint értesülünk, a vállalat erre a megüresedett pozícióra *Miskolczy* László építészmérnököt hívta meg, aki egyik legtehetségesebb tagja a fiatal magyar mérnöki generációnak. *Miskolczy* László december elsején már meg is kezdte működését az Egercsehi Kőszénbányánál.

Hallóssy István
a magyar idegenforgalom élén

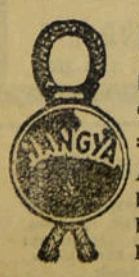
Ritkán fogadtak kinevezést olyan egyértelmű örömmel és megelégedéssel, mint amikor a hivatalos lap közlése nyomán hire kelt, hogy a kormány az *Országos Idegenforgalmi Hivatal* vezetésével, mint elnököt *Hallóssy* István kormányfőtanácsost, a Budapesti Nemzetközi Vásár ügyvezető igazgatóját bizta meg. Az idegenforgalom nagynevű szakembere, az elnökségtől felmentett *Tormay* Géza államtitkár utódjaként foglalja el *Hallóssy* István ezt a jelentős, díszes, de nagy felelősséggel járó posztot, amely, amióta idegenforgalmunk egyik legkomolyabb nemzetgazdasági tényezőnkké emelkedett, ezzel párhuzamosan a pozició is, amelybe *Hallóssy* Istvánt a kormány bizalma ültette, gazdasági életünk kiemelkedő faktorává lett. Hatalmas munkát, kiváló szaktudást kíván meg az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetése, de ezenfelül egészen speciális, el nem tanulható rátermettséget, amely az ötletkészségből, a diplomáciai tehetségből, sok eredőből van összetéve.

Annyira örömet keltett, annyira nem okozott meglepetést, hogy erre a pozicióra *Hallóssy* Istvánt találták a legalkalmasabbnak. A Budapesti Nemzetközi Vásár igazgatásának élén évek során át elárulta rendkívüli szervező tehetségét, nagy munkabírását és amikor a Vásárt — bármilyen nehézségek tornyosultak is az egész világ gazdasági életében egyre fejleszteni tudta, egyre nagyobbá és szebbé tette és egyre jobban beleplántálta a külföld köztudatába, Budapestre olyan idegen tömegeket vonzott, amellyel évről-évre döntő módon szólott bele idegenforgalmi mérlegünk alakulásába.

A Vásár évről-évre való megszervezése mellett *Hallóssy* István foglalkozott az idegenforgalom szélesebb területeivel is, aminek többek között bizonyságát szolgáltatta azzal az ötletekben gazdag programmal, amelyet idegenforgalmunk emelése érdekében adott és amelyben a külföldet és a belföldet egyaránt Budapestre vonzó attrakciók gondolatának egész sorát csillogtatta meg. Attrakciókról gondoskodott bőven a Budapesti Nemzetközi Vásár megrendezése alkalmával is minden esztendőben, mert a magyar ipar és kereskedelem nagy felvonulását meg kellett toldani vonzó attrakciókkal is, hogy minden igényt kielégítsen és a siker minden eszközét igénybe vegye. Most a magyar idegenforgalom legfőbb szervének élén bőséges alkalma nyilik arra, hogy nagy koncepcióit és ötleteit érvényesítse és bizonyára azok is, akik nagyon sokat várnak tőle, remények beteljesülését fogják látni működésében.

Barcs Kálmán
arany- és ezüstkoszorús mester kötélgyártó és hálókötő ipartelepe
Budapest, XIII. Petneházy-utca 56. Telefon: 292-909

Sármezey Antal
okl. mérnök, út-, vasút-, csatornaépitési vállalkozó
Budapest, XI., Kemenes-u. 4. Telefon: 259-486.

ÖZV. UJÁGH ÁRPÁDNÉ
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
Telefon: 154-426.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázó fogók. Jegylyukasztó fogók. Konzervbontó kések.

SCHÜTZ EDE
épület- és műlakatos
Budapest, VII. Thököly-út 28. Telefon: 133-045.

Hydronálium épületveretek
Fémkülönlegességek Kereskedelmi és Ipari Kft.
Budapest VII., Damjanich-u. 26/b. Tel. 149-700, 145-718

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autóbuszkarosszériák

VÁLLALKOZÁS

A fővárosi közmunkák kiadásának szabályozása. Ismeretes, hogy a közmunkák és közszállítások vállalatbaadása körül vita merült fel. A polgármester álláspontja ebben a kérdésben az volt, hogy a vállalatbaadott munkák azonnal megkezdhetők és felülvizsgálati kérelemmel csak birtokon kívül lehet élni. A belügyminiszter ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy munkákat a fellebbezés eldöntéséig nem lehet megkezdeni. A vitában a belügyminiszter álláspontja érvényesült és ennek értelmében valamennyi fővárosi közszállítás és közmunka odaítélését vagy az ajánlatok visszautasítását *véghatározatban fogják megindokolni és az indokolást a pályázóknak kézbesítik.* A polgármester most *rendeletet adott ki,* amelyben utasítja az illetékes szerveket ennek az elvnek a végrehajtására. A rendelet részletes útmutatást közöl a versenytárgyalások körüli eljárásokról.

Tizenhét vállalat pályázott a főváros milliós tej- és tejtermék szállítására. Az elmúlt héten járt le a főváros több mint egymillió pengő értékű tej- és tejtermékszállítási pályázata. *Tizenhét vállalat nyujtotta be ajánlatát a szállításra* a legkülönbözőbb egységárakon. Az ajánlattevők között van a *Községi Élelmiszerárusító Üzem* is, amely most először vesz részt ezen a pályázaton különféle sajtneműek szállítására tett ajánlatával. Az ajánlattevők sorában vannak a *Tejértékesítő és Tejgazdasági Rt.*, a *Budapesti Központi Általános Tejcsarnok, Lurie és Tsa Tejkereskedelmi Rt., Jankovich Béla Rácalmási Tejgazdasága, gróf Eszterházy Pál Bakonyi Tejgazdasága,* a *Fővárosi Tejüzem, Pilishegyvidéki Gazdák Tejszövetkezete, gróf Károlyi Imre Tejüzeme, Pannónia Tejipari és Tejkereskedelmi Rt., Tejtermelő és Ipari Rt., Magyar Tej- és Tejtermékforgalmi Rt., Tápiósápi Tejszövetkezet, Egyesült Tejkereskedelmi Rt.,* az *OMTK, Derby Sajt- és Vajtermelő Rt., Pécsváradi Tejgazdasági Vállalat.* A beérkezett árajánlatok a legkülönbözőbbek, de egyesek olcsóbbak az eddigieknél. A tejszállításnál például az a kikötés, hogy a mindenkori napiárakból százalékszerű árengedményt kell megajánlani. Idén *22 százalék árengedményt* ajánlott az egyik tejvállalat. Miután ez a legolcsóbb, a főváros felszólította a többi céget is, hogy hasonló arányú engedménnyel vállalják *a közel ötmillió liter tejszükséglet szállítását.* A kevesebb engedményt ajánló cégek szerint a 22 százalékos engedmény irreális és azt nem tudják megadni. E hét végéig adott haladékot a főváros a vállalatok végleges nyilatkozattételére. *Az iskolai tejakció részére 2.5 millió üveg pasztőrizált tejet fognak rendelni.* Ennél a cikknél *10—12 százalék körüli árengedményt* ajánlott a legtöbb cég. *Jelentős olcsóbbodás mutatkozik a sajtféléknél is.* Ha a főváros a legolcsóbb árakon tudja fedezni tej- és tejtermékszükségletét, úgy az eddigi árakhoz képest több mint *100.000 pengős megtakarításra* van kilátás. Tekintettel arra, hogy az új szállítási szerződés január 1-én lép majd életbe, *december elején fognak dönteni a milliós közszállítás odaítéléséről.*

Ötszáz modern munkásöltöző a sertésközvágóhídon. Elkészült a sertésközvágóhídi 500 személyes munkásöltöző, amelyet *Janszky* Béla műépítész tervezett, az építkezést pedig *Wossala* Sándor tanácsnok, *Friedrich* Lajos műszaki főtanácsos és *Szerényi* Ödön főmérnök irányították. A munkásöltözőt most avatták fel és mutatták be a főváros vezetőségének, a bizottsági tagoknak és a sajtó képviselőinek. Résztvett a bemutatón *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Wossala* Sándor és *Rosta* János tanácsnokok, *Perczell* György, a BSzKRT vezérigazgatója és az üzemek vezetői. A megjelent előkelőségeket *Rosta* János tanácsnok üdvözölte, majd bemutatta a munkásöltözőt, amely különálló, kétemeletes, modern, tetszetős külsejű, kitűnően felszerelt épület. Minden emeleten két-két terem és egy zuhanyozó helyiség van. A munkások mindegyik teremben egy-egy fülkét kapnak. Dr. *Schuler* Dezső alpolgármester és a megjelentek nagy elismeréssel nyilatkoztak a fővárosnak európai viszonylatban is páratlan, új szociális intézményéről.

Uj versenytárgyalási kirások

A Szél-utcai kislakásos bérház villanyszerelési munkálra pályázni lehet december 20-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon; ugyanitt **vízvezetéki és csatornázási munkákra** pályázni lehet december 16-án d. e. 10 óráig.

Az üzemek részére szükséges **fémfürészlapok szállítására** pályázni lehet december 23-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BSZKRT részére szükséges **7000 drb géptörlőkendő szállítására** pályázni lehet december 16-án d. e. fél 10 óráig; ugyanitt **520 méter kocsitetővászon szállítására** pályázni lehet december 16-án d. e. háromnegyed 10 óráig; ugyanitt **200.000 méter jaconette szalag szállítására** pályázni lehet december 16-án d. e. 9 óráig; ugyanitt **4000 méter jutavászon szállítására** pályázni lehet december 16-án d. e. negyed 10 óráig (Akácfa-u. 15. IV. 429.); ugyanitt **vasoszlopok szállítására** pályázni lehet december 15-án d. e. negyed 11 óráig (Akácfa-u. 15. IV. 436); ugyanitt **acélöntvények szállítására** pályázni lehet december 16-án d. e. 10 óráig; ugyanitt **accumulátorok szállítására** pályázni lehet december 16-án d. e. fél 11 óráig.

Beérkezett ajánlatok

A BSzKRt részére szükséges **szerszámok szállítására** pályáztak: Magyar Elekthermax 5186, Schuchardt és Schütte 26.710, Schlesinger Alajos 5600, Salgó Imre 21.000, Budapest Salgótarjáni Gépgyár 23.900, Róth Győző 20.700, Pálmay Ferenc 5430, Gamma kft. 47.200, Balkán Lloyd 15.600, Strommayer Sándor 23.750, Pernyes Sándor 20.950, Magyar Fogaskerék 17.875 pengővel.

5740 drb **öntöttvas szállítására** pályáztak: Dobos Pál 5250, Bárdos és Fia 6519, Fodor Mihály 6594, Szilárd Béla 6644, Rudas Sándor 6656, Mótor- és Autókellék Rt. 6669 pengővel.

550 drb **seprőhenger szállítására** pályáztak: Havas Gyula, Soór és Társa, Grossmann Ferenc; ugyanitt 7100 drb **csapágycsésze szállítására** pályáztak: Ganz és Társa 16.033, Hubert Sigmund 34.309, Schütz Testvérek 26.638, Nemzetközi Vas- és Fémkereskedelmi Rt. 34.108 pengővel.

165 drb **hordrugó szállítására** pályázott a Magyar Acélárugyár.

Különböző **lámpakar szállítására** pályáztak: Márkus Miksa 7290, Márkus Lajos 7680, Magyar Vegyipari Gépgyár 7840, Oetl Antal 8160, Novotny Vilmos 10.284, Iszer 9660, Brancsis László 10.720, Szalkai László 11.600, Soór és Társa 14.960 pengővel.

1080 kg. öntött **bronzesövek szállítására** pályáztak: Nemzetközi Vas- és Fémkereskedelmi Rt. 3219, Hirmann Ferenc 3564, Mika Tivadar 3909, Ulrich B. J. 4320, Hubert és Siegmund 4698 pengővel.

A farkasréti kápolna **asztalosmunkálra** pályáztak: Nyitray Károly 4947, Szuromy József 5051, Gogola György 6397, Juhász Lajos 6548, Halaman János 7543, Gera Lajos 9715 pengővel.

A Gyáli-uti Szent László-kórház főzőkonyhájának **kőművesmunkálra** pályáztak: Könyves Kálmán 4573, Mészáros Sándor 4951, Wersetz Márton 5199, Wittinger Márton 5769, Liebhardt Béla 6184, Nekolnyi Antal 6269, Kerész Gyula 6364, Krebs András 8075 pengővel.

A Soroksári-uti csatornatelepen létesítendő **feszültségi állomás különböző munkáira** pályáztak: Szlávik Ede 2971, Wanner Henrik 3228, Varsa János 3315, Wittinger Ferenc 3587 pengővel.

A főváros hivatalai és iskolái részére szükséges **papíráruk szállítására** pályáztak: Magyar Kartonlemezgyár Rt., Diósgyőri Papírgyár, Hazai Papírgyár, Neményi Testvérek.

Versenytárgyalási megbizások

A Szél-utcai alapítványi fiú- és ipari nevelőotthon asztalosmunkálatait a Hegedüs és Nagy és a Gera Lajos Fiai cégek kapták.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Kiss Jenő okl. mérnök, építési vállalkozó
Budapest, V., Zoltán-u. 10
Telefon: 114-835

KERNER NÁNDOR
épület- és műlakatos
Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53. Tel: 127-088

Kórházak, intézetek
burgonya - zöldség - gyümölcs
ellátása
Dr. vitéz VÁROSY JENŐ
Budapest, XIII., Jász-utca 53. sz. Telefon: 290—741.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

MÉHN KÁROLY
ÉPÍTŐMESTER, BUDAPEST
XIII., RÓBERT KÁROLY-KÖRÚT 68
TELEFONSZÁM: 292—026

Demény Lajos
építőmester
Budapest, II., Érmellékiu. 4. Telefon: 150-677.

ALBANIT MŰKŐIPAR
PAULUS PÁL EDE és Tsa
Budapest, V., Mádor-u. 19. Tel.: 112-007
Gyár: Gömb-utca 20. szám
«Albanit» padló- és falburkoló lapok a legjobb és legizlésesebb kivitelben.
Márványmozaik lapok a legkülönbözőbb mintákban és színváltozatokban.
Kérjen mintát és árajánlatot.

érőműszer üzem
Stern Richárd és társa
Budapest, VI., Lehel-utca 10/a. Tel.: 292-185.
Saját gyártmányú műszerek. — Precis mechanika. — Bérmunkák: eszterga-, maró-, gyalu és fűrészgépekre

FUCHS ALBERT
épület-, asztalos- és keményfakereskedő
Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 42.
Telefon: I-412-37

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZÁM.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgaérből, Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcizlós csavarok.

Schönwald Nándor
épülethádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Bókay János-utca 13. Tel.: 146-036.

HANTOS TESTVÉREK RT.
Festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Tel.: 118-523, 119-451.
Gyorsvonati Magyarország aranykoszorús mesterei.

AZ 1896 ÓTA FENNÁLLÓ TELEFON: 122—972.
FREISSLER ANTAL felvonó- és gépgyár r. t.
BUDAPEST, VI., HORN EDE-UTCA 4. SZ.
Készít legmodernebb szerkezetű és legkényesebb igényeket kielégítő személyfelvonókat, paternoster felvonókat, mindennemű teherfelvonót, emelőberendezést; vállal szakszerű javítást, műszaki ellenőrzést és karbantartást. 12.000 berendezés.

PISCHOFF REZSŐ
Tűz-zománctáblakészítő iparos
Budapest, IX., Páva ucca 25.
Telefon: 344-678.

Tiszlítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tiszttítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

SCHEILING MÁTYÁS TELEFON 139-078.
GÉP- ÉS FÉMIPARI ÜZEME
BUDAPEST, IX, SOBIESKI JÁNOS-UTCA 8.
Vállalja: Konyhalipari gépek és eszközök, sodronyipari gépek, szerszámok, tésztaüzemi berendezések, préselések, zongora- és pianinórészek készítését, gépek tervezését és kivitelezését, különféle lakatos- és esztergályos-munkákat stb.

TÖRÖK NÁNDOR
központi fűtés, víz, gáz, csatornázásberendező, épület- és díszműbádogos
Budapest, V., Tátra-u. 32. T.: 490-005

Schäffer Károly okl. mérnök, út-, vasút-, betonépítési vállalkozó
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 16.
Telefon: 189—785 szám.

AGRESSZIV, SZULFÁTOS
TALAJVÍZNEK ELLENÁLLÓ
„S. 54"-es
nagyszilárdságú portlandcement
SALGÓ-TARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R.-T.
Budapest, V., Sas-utca 25. • Telefon: 125-284.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragasz, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyűmölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépsaír.